2992. I. S. 6. 2 vol

76

4° [illegible]

4° VIII

030028539

Tabula

¶ Tabula generalis Supplementi chronicarū ꝑm ordinem alphabeti: vbi notādū ꝙ pūctus ante positū in cartarū numero in facie carte rem cōscriptaz declarat. postpositus vo a tergo carte rem cōscriptam denotat.

Adas sextꝰ lydoꝝ rex .52
Aaron primus pontifex 16

A B

Abraam prophēta .10
abacuch prophēta .55
abbas argiuorum rex 25
abdias prophēta 41.
abdo prophēta 41.
abdō z Senen martyres 123
abel iustus 3.
abessa israel iudex 38
abias rex iuda 42.
abiathar summus pōtifex 39.
abimelech iudex israel 28.
abilon iudex israel 32.
abrae phīarche vita z mors 8
abrae repromissio 9
abrae visio 9.
abrae victoriā 9.
abraam cognoscit vxorē 10
abraam cetrā ducit vxorē ib
abrogatio imperatoris 246.

A C

Achacius doctor .136
achaz rex iuda .48
achab rex israel 43
accephaloꝝ hereſis 149
acheres pharao 19.
achilles fortissimꝰ pugnator 31
achimelech pōtifex iudeoꝝ 38
achimaus pontifex 42.
achis filiꝰ latinꝰ rex .47
aciꝰ vicecomes mediolāi 236.
aromeiba seytharū rex .236
accurſius legum doctor 200.
acriſius argiuorū rex .27
argiuoꝝ regū epilogꝰ .27

A D

Adda lamech vxor 2
adā ꝓthoplaustꝰ creat .2
adā generat Seth. .2
adauctꝰ romanus mar. 127.
adaulphus imperator .228
ademarꝰ caroli magni dux 168
adeodatus papa 162.
adeodatꝰ venetoꝝ dux 163.
adiochꝰ policarpi discipulꝰ 125.
adoaldus lōgobardoꝝ rex 158.
adoaldꝰ vltraiacēſis ep̄s 176.
adraſtus Sycionioꝝ rex 30.
adrianus romanꝰ martyr. 124
aduentius hiſpanus ep̄s .147

A F

Afer filius abrae 10.
afidas athenienſiū rex .36
affricana regio vbi ſit 10.

A G

Agamenon grecoꝝ rex 31
agaſtus athenienſiū dux .40
agamestor grecus rex .47
agapitus martyr 126.
agapitus ꝑmus papa 147.
agapitus ſecūdus papa 173.
agatha virgo z martyr 123.
agathocles ſicilie tyrānus 78.
agathon papa 158
agathon abbas .158
agelas corinthioꝝ rex 43
ageſſilaꝰ lacedemonioꝝ rex 43.
ageus prophēta 57.
agilaus corinthioꝝ rex 63
agilulpus lōgobardoꝝ rex 156
agis lacedemonioꝝ rex .40
agiſlaus vngarie rex 269
agnes virgo z martyr 127.
agon ꝑmꝰ gymnicꝰ ꝓſtituit 30.
agrippa ſyluius rex 43.
agrippa ſenioꝝ iudeoꝝ rex 108
agrippa Ꝝs iudeoꝝ rex 105
agrippa doctor cognomento paſtor 116
agrippina ciuitas que z colonia .74
agrippina octauiani filia 110.
agrippina neronis mater 110.

A I

Aimo ſabaudiēſiū comes .227
aimo anglicus or. minoꝝ .223
aiot hebreoꝝ iudex .25
aiſtulpbus longobardorum rex .164

A L

Alanꝰ vniuerſalis doctor .230
alaramus montiſſerati marchio 176.
alaricus gothoꝝ rex 134
alba ſiluius latinoꝝ rex 41.
alba lūbardie ciuitas .73
albatheriꝰ arabs medicꝰ 184
albatorū religio
albanie regiōis deſcriptio 41.
albertꝰ prageſis ep̄s ſanctꝰ 176
albertus magnꝰ theologꝰ 223.
albertus imperator 229
albertꝰ .2. imperator 260
albertꝰ odefredi iuriſcōſul. 229.
albertꝰ patauī. or. eremi. 236.
albertꝰ brixianꝰ or. di. ꝑdi. 238.
albinga lyguꝝ ciuitas 74.
albinus in iudea preficit 109
albinꝰ albutiꝰ poeta 68.
albo floriacēſis abbas 176
alboinꝰ lōgobardoꝝ rex 155
albricꝰ roſatꝰ bergomē. legi. 218
albricus cunii comes
alchmenes lacede. rex 4
alcetas macedonū rex 56
alcibiades phūs z impator .63
alcidamus orator grecꝰ 52
alciatos lydorū rex .51
alcinon phūs grecus 55.
alcoranꝰ liber machometi .157
alectes luctator 38.
aldeprād. lōgobardorū rex 164
alexāder chorinthioꝝ rex
alexander .x. macedo. rex 59
alexāder magnꝰ mace. rex 67
alexāder magnꝰ darīū ſupat 68
alexā. monarchiā obtinet 68
alexandri magni obitꝰ 91
alexāder corinthiorū rex 46
alexander aſye rex 89.
alexander iudeoꝝ rex 91.
alexandra iudeoꝝ regina 93.
alexāder ro. imperator 116
alexāder ꝑmus papa 116
alexander Ꝝs papa 183.
alexāder .3. papa 192.
alexāder .4. papa 222.
alexāder .5. papa 252.
alexāder ep̄s z martir 123
alexāder thebeus martyr 127.
alexāder lythos medicus .134
alexāder de ales or. minoꝝ .222
alex. de villa dei. ordi. mi. .222
alexāder de alexādria or. minorum 228
alexā. de ſaxoforto or. ere. 266
alexandria ciuitas egypti cōſtruitur 52.
alexādria lumbardie ciuitas edificatur 193
aldegiſiꝰ deſiderij regis filiꝰ 167
aldeprād. lōgobardoꝝ rex .163
alexius ro. cōfeſſor 142
alexius grecus imperator 183.
alexiꝰ Ꝝs grecus impator 183
alpharabius arabs phūs 176
alphōſus ꝑmꝰ biſpanie rex 191.
alphonſus rex a genuēſibus capitur 263.
alphonſus .2. aragonie rex 191.

K K LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

alphonſus calabrie dux .277
alphōſus biſpalēſis or.ere.
alidulphus angloꝝ rex .170
aluuiſi⁹ patauin⁹ p̄riarcha 252
aluiſi⁹ ſalucia ꝝ marchio 252
alumē rochie i italia iuenit̄
almeric⁹ hieroſolimoꝝ rex 175.
almericus hereticus 199
alquinus gallus doctor 166
altadas aſirioꝝ rex 13.

A M

Amalthea ſybilla 57.
amalaſūta gothoꝝ regina 152.
amaſias rex iuda .45
amazones femine regnāt 7
ambri rex iſrael 43.
ambroſius diacon⁹ doctor
ambroſi⁹ magn⁹ medio. ep̄s 137.
ambro. monach⁹ or. camal. .261
ambroſi⁹ coran⁹ ordis ere. 262
amedeus. i. ſabaudie dux qui ꝛ felix papa
amedeus. 2. ſabaudie dux 249.
amenophis pharao 43.
amphitriō athenieſiū dux 20
amphion muſicus 24
amphul biſpanus rex
amintas macedonū rex .57
amintas. 2. macedonū rex 56.
amon rex iuda 52.
amos prophet̄a p̄mus .46
amos ꝓphet̄a alius .46
amulius ſiluius rex 47.
amurates turcoꝝ p̄ceps. i. 246.
amurateſ. 2. turcoꝝ p̄ncepſ 245.
amurates. 7. turco. p̄nceps. 259

A N

Anna mr̄ v̄ginis Marie 99
anacharſis philoſophus 55.
anamin cham filius 5.
anacletus papa 115.
ananeleus iudeoꝝ pōtifex 98.
anan prophet̄a 42.
anaſtaſia virgo ꝛ martyr 127.
anaſtaſius. i. papa 51.
anaſtaſius. 2. papa 141
anaſtaſius. 3. papa 172
anaſtaſius. 4. papa .191
anaſtaſius p̄mus impator 150
anaſtaſius. 2. impator 162.
anaſtaſius ro. doctor .173
anaſtaſius martyr 163.
anatholius laodicenus ep̄s 126.
anaxagoras philoſophus .62
anaximāder philoſophus 56.
anaximanes philoſophus 56.
anziani florētini ꝓſtituunt̄ 222.
ancona ciuitas cōdit̄ .36
anchiſes troianus .30
anebus martius rex .53
ādalo genuēſis aſtronom⁹ .238
andreas apoſtolus .113
ādree apoſtoli reliquie tranſferuntur 213
andreas de billis ordis ere.
andre. vēdermin⁹ dux ve. 274.
andreas dādulus dux ve. 238
andreas ꝓtarenus dux ve. 242
andreas viceco. mediola. 181.
andreas ſicilie rex 238.
andronicus grecus iperiū 195
andronic⁹ paleolog⁹ impe. 228.
andiochus doctor 163.
angloꝝ regni p̄ncipiū 37.
anglie inſule deſcriptio 37.
angloꝝ regū ꝓcurſus .69
anglia inſula fidē xp̄i recipit .119
angelus baduari⁹ dux ve. 166.
angelus puſin⁹ legū doctor 248
anglerie oppidi cōditio .181
anglerie p̄cipū genealogia 181
aniectus papa ro. 119.
annoꝝ diuerſitas .102
annoꝝ diuiſio .102
anſelmus magnus doctor .187
anſelmus lucēſis ep̄s .187
anſelmus ethruus frater or. ere mitarum 277.
antheus libicus gygas 21.
anthenor troianus 33
anthenor patauiū condit 31
anterus papa 122.
antigonus aſyrie rex p̄m⁹ i.
antigonus. 2. cognomēto gognas .81
antigonus. 3. rex .83
antigonus iudeoꝝ rex 97.
anthenodorus phūs .100
anthemenides poeta 52.
antiochia ſyrie ciuitas 77
antiochus p̄mus ſother
anthiochus. 2. rex 81
ātiochus. 3. galericus 82
antiochus. 4. magnus 83.
antiochus. 5. nobilis 87.
antiochus. 6. ſyrie rex .89
antipater macedonū rex 79.
antipater ſtoycus phūs .84
antiſthenes phūs orator .64
anthomenes corīthioꝝ rex 47.
ātoni⁹ muſa medic⁹ grec⁹ 198.
antonius abbas egiptius .133
antonius or. minoꝝ 200
anto. rāphegulus or. ere. 241.
anto. de la ſcala veronēſis 242
antoni⁹ veneri⁹ dux ve. .246
antoni⁹ adurn⁹ dux genue .247
antoni⁹ de butrio legiſta 255
antoni⁹ guayner⁹ medicus 261.
antonius archiep̄s florētinus ordinis predicatoꝝ 266.
autom⁹ raudēſis or. mi. 278
antoni⁹ roſellus legiſta .278
antropomotitarū hereſis .174

A P

Apamia aſye ciuitas p̄dit̄ 77.
appellen hereticus .119
apianēſium piſanorū regni principium .247
apis. 4. argiuoꝝ rex 12.
apis ſicionioꝝ rex 99.
apocriphi libri q̄ ſine 150.
apochrīphus vnde dicat̄ 150.
apollo medicus grecus .13
apollo p̄mus primi vulcani ꝛ minerue filius .16
apollines multi deſcribunt̄ 16.
apollodor⁹ pgamen⁹ ora. 94
apollinaris hieroſolimitanus epiſcopus 118.
apollinaris laodicēſis ep̄s 137
apollinaris alius laodicenſis epiſcopus 141.
apollinaris rauennatus ep̄s ꝛ martyr .113
apollinariſ eremoſi. medi. 261.
apollonia virgo ꝛ martyr .123
apollon⁹ philoſophus 115.
apollon⁹ alius Stoycus philoſophus 118
apollonius ſenator ro. 120.
apullens philoſophus .69
apullia ꝓuincia vbi ſit .160
apruciū ꝓuincia vbi ſit .160

A Q

Aquilla iterpres ꝛ doctor 117.
aquilea ciuitas fundat̄ 33.
aquitania gallia vbi ſit .37

A R

Aralius aſſyrioꝝ rex 10.
arabia regio vbi ſit orator poeta]
arathus aſtanus poeta 81.
archa moyſi q̄ ſit ꝛ capit̄ .38
arbaces medoꝝ rex .46
archadius impator Ro. 141
archas ionis filius .22
archelaus iudeoꝝ rex 102.
archilocus poeta grecus 52.
archela⁹ meſopotamie ep̄s .102
archimedes geometra 85.
archimus poeta grecus 48
archita tarētinus phūs 64
ardas lidoꝝ rex .52
ardiſius lidorum 47.
aremulus latinoꝝ rex .45
aretiū tuſcie ciuitas fūdat̄ .77
arphaxat ſem filius .6
argeus macedonū rex .52
argiuoꝝ regni p̄ncipium 11

Tabula

argiuorum regū epilogus 27
argos ciuitas vbi sit .ii
argonautarū nauigatio 28.
argus argiox rex 14.
arichis dādal⁹ dux ve. .196
ariphron athenieſiū dux 45.
ariminū ciuitas deſcribit .76
ariminē. ſynodus celebrat .136
arion citharedus 53.
ariſtarchus grāmaticus .96
aripert⁹ longobardox rex 162
ariſtenides corinthiox rex .45
ariſtides athenieſis cps ii7
ariſtides pbūs .61
ariſtippus philoſophus .64
ariſtobolus iudeox pbūs 85.
ariſtobol⁹ iudeox pōtifex 95
ariſtodemus pbūs 96.
ariſtodemus muſicus 52.
ariſtoteles magn⁹ pbūs 66.
arnulphus impator gall⁹ 172.
ari⁹ hereticus a q̄ ariani 132.
arianox hereſis
arlotus de prato. or. mino. .228
armamitres aſſyriox rex ii.
armenia ꝓuincia vbi ſit 6.
armenox cōuerſio 133
arnobius philoſophus lactan
tij magiſter 130.
ars ipſimēdi libros qui inuen
ta ſit 268.
arſaces medox rex .53
arſaces p̄m⁹ parthox rex 82.
arſaces. 2. parthox rex 82.
arſanus piſarū rex .67
arſenius monachus ſanctus
& ſenator 138
arthebanus perſarum rex .61
arthaxerſes pſax rex p̄m⁹ 63.
arthaxerſes. 2. pſarū rex 64.
arthaxerſes. 3. perſarū rex 65.
arthemiſia carie regina 65.
artharis lōgobardox rex .154
arthurus anglox rex .149
aron moyſi frater 16.

A S

Aſa rex iuda 42.
aſſaredon aſſyriox rex .51
aſcades aſſyriox rex 18.
aſcanes gomer fili⁹ .5
aſcanius enee filius 35.
aſclepiades rhetor & medi. .93
aſclepius affer cps .146
aſie regionis deſcriptio & vbi
ſit .15
aſia nimpha a q̄ ipa ꝓuin. .15
aſie minoris regni p̄ncipiū .79
aſſyria ꝓuincia vbi ſit 7.
aſſyriox regnū incipit 7.
aſſyriox regū finis 51.
aſſyriox regū epilogus 45.
aſpādus lōgobardo. rex .163
aſteſan⁹ fr de aſt or. mino. 238
aſteri⁹ arrian⁹ hereticus 136
aſthiages medox rex 54.
aſtorgi⁹ māfre. fauētie dūs 250

A T

Attila hunox rex 146
attalia indeox regina 44
athanaſi⁹ cps alexādrin⁹ .135
attalus pgami rex 90.
attalicox regū ꝑcurſus 90.
athaulphus gothox rex 134.
athenarū vrbis cōditio 17.
athenieſiū regni p̄ncipiū 17.
athenieſiū regū epilogus .39
athenieſiū regni finis 42.
athis ſilvius rex 42
athlas aſtrologus .14
athlātes plures ſimul .14
athletes luctator .13
athaulphus gothox rex 134.
atteus micenarū rex .28

A V

Auētinus ſiluius rex .45
auerois medicus .191
auicedris arabs pbūs 176.
auguſta p̄toria ciuitas 73.
auguſtini magni cōuerſio 139.
auguſtini obitus & libri 145
auguſtini trāſlatio 163.
auguſtinus anglox cps
auguſtin⁹ nouellus. or. ere. .230
auguſtin⁹ d ancona or. ere. .235
auguſtin⁹ de roma or. ere. .255
Augu. barbadico ve. dux .269
auicena medicus magn⁹ .191
aulnſgelius gramaticus ii8
aurea lamina inuenit .166
aurelianus imperator 125.

A Z

Azael rex ſyrie 44.
azo eſtenſis marchio 198.
azo legum doctor 197
azaria prophera 42.

B A

Babiloniox turris edificat
babilonia a cyro deſtruit
bachubius poeta tragicus
bachillus corinthiox cps .120
baiſſet⁹ o boman⁹ ipator .257
balduin⁹ p̄m⁹ hieroſo. rex
balduinus. 2. rex .177
balduinus. 3. rex 190.
balduinus. 4. rex 194
baldui. gall⁹ grecox ipator 197.
balduin⁹. 2. grecox ipator 198
baldus peruſin⁹ legiſta 229
balaā prophera .22
balleus aſſyriox rex .ii
balleus. 2. aſſyriox rex 12.
balliard⁹ gallus pbūs .190
balthaſar caldeox rex 73.
baptiſtinus fregoſi⁹ ge. dux 255.
baptiſta malateſta mulier
docta 179.
barbas arian⁹ hereticus 121.
barbara virgo & martyr .128
barbatia legiſta .258
barlaā calaber monachus .218
barlaaz abbas 138.
bartholomeus apoſtolus .117
bartholomei ipſi⁹ trāſlatio
barto. piſanus or. p̄dica. 216
bartolome⁹ brixian⁹ canoniſta
barto. oſa bergomē. hiſto. .216
barto. ſcaliger veronēſis 214.
barto. de ſalicето legiſta 228.
barto. de vbino or. eremi. .231
barto. mōtegnane medic⁹ 251.
barto. coleon⁹ bergomē. 253.
bartol⁹ ſaxoferatē. doctor
baruch prophera 53.
baſſa rex iſrael 42
baſſus orator romanus
baſilides philoſophus ii8.
baſilidas hereticus
baſilice m̄ie cōſtāti. magni 132.
baſili⁹ magn⁹ cps & doctor
baſſian⁹ laudēſis cps .143
baſili⁹ grecus impator 170.

B E

Beat⁹ venetox dux .166
bēda venerabilis p̄sbyter 161.
belphegor mittit̄ iſrael 22.
belge gētes vbi ſunt 221
bella p̄ma punica 81.
bella. 2. punica 84.
bella. 3. punica 89.
bellū macedonicū incipit .87
bellū ciuile rome fit 92.
bellū iugurtinū .91
bellū mitridaticū magnū 92.
belli ciuilis finis .93
bella ceſaris & pompei 75.
bellū ſociare romanū 92.
bellū mediolanēſe & vene. .229
bellū lucēſe: & florētinorum 229.
belochus aſſyriox rex .24
bellopares aſſyriox rex .55
bellus phenicis regis fili⁹ 38
beltrādus doctor or. mi. .212
benedictus. 1. papa 153.
benedictus. 2. papa .161
benedictus. 3. papa 170
benedictus. 4. papa 172
benedictus. 5. papa 174.

benedictus.6.papa 175
Benedictus septimus papa .180
benedictus octauus papa 180
benedictus nonus papa 180
benedictus decimus papa 183.
benedictus vndecimus papa .210.
benedictus duodecimus papa 216.
benedictus antipapa 227.
benedict⁹ magnus abbas 163
benedictus mediolanensis episcopus 162.
benedictus capra pensinus legista .258
beneuentum ciuitas conditur .3
beneuentum describitur 77.
berardus madius episcopus brixianus
berengarius primus imperator 172.
berengarius secundus imperator. 170.
berengarius tertius imperator .173
berengarius doctor turonensis 182.
bergomum ciuitas conditur .71
berillus hereticus .122
bernard⁹ abbas ⁊ doctor 188
bernardus iustinianus oratoꝛ 251
bernardinus polentanus ratione dominus 228.
bernardinus senensis ordi minorum .243
bernardus compostellan⁹ .202
bernardus caroli magni nepos .168
bernabos vicecomes
B I
Bias philosophus grec⁹ . 51
bizantiū ciuitas 52
B L
Blanca maria ducissa mediolani 242
blaxi⁹ axeretus genuensis 136.
B O
Bochorus egyptioꝝ rex .47
bohemoꝝ regni principiū 7.
bohemia regio vbi sit
bohemoꝝ heresis 238
boetia regio vbi sit ⁊ a quo dicta sit 23
boetius phūs 151
boioꝝ gallia vbi sit .37
bolochus assyrioꝝ rex .12
bonauentura doctor ordinerarum 213.
bonauentura sanctus ordi minorum 204
bonifacius Romanus martyr .128
bonifacius.i.papa 143.
bonifacius.2.papa .153
bonifatius.3.papa 157
bonifacius.4.papa 157.
bonifacius.5.paba 158.
bonifacius.6.papa 160.
bonifacius.7.papa 195.
bonifacius.8.papa 208.
bonifacius.9.papa 226.
bonifacius aphrice procurator 143
bonifatius maguntinus epꝰ
bonifacius primus montisferrati marchio 195
bonifati⁹ idē montisferrati marchio 195
bonifacius.2.montisferrati marchio 199
bonifati⁹ montisferrati marchio 259
bonifati⁹ mathildis pater 183.
bondegar soldan⁹ egypti .20
bonomin⁹ medic⁹ bergomī. 203.
boninus mombretus rhetor 194
bononia ciuitas conditur 75
bononia i libertate se vendicat 116.
bonus papa .160
borsi⁹ estēsis dux ferrarie 256
B R
Bracius montonus dux 236.
brandanus abbas 153.
breno burgundus abbas 171.
bruno teutonicus theologus 185.
brennus senonēsiū dux 69.
bricius epꝰ mertullensis .141
brigida scbotica .152
brigida alia suetia 222
brixia ciuitas conditur ⁊ describitur 71.
brixia venetis subiciī
brixianoꝝ victoria cōtra cremonenses .196
brutus primus a quo britania .93
brutus.2.Romanus .93
britania insula vbi sit 37.
B U
Bucichalus gallus miles 229.
bulgaroꝝ cōuersio .170
bulgaria prouincia vbi sit 170.
burdinus antipapa 188.
burgundionum regni principium 105
busiris egypti rex .23
C A
Caath filius leui 30.
caietanus philosophus vicentinus 238.
caieta ciuitas conditur .3
caieta Enee nutrix a qua ciuitas
caim ade filius ⁊ eius generationes 2.
caynam filius enos 3.
cham filius noe .5
chanaaz filius cham 5.
cananea prouincia a quo dicta est 5.
caius cassius ro.consul 90.
caius marius Ro.cōsul 90.
caius lucillus satirus 91.
caius medicus grecus 92
caius falcidi⁹ iurisc̄onsult⁹ .98
caius bassus oratoꝛ ro. 94
caius papa 126.
caius caligula imperatoꝛ romanus 105
cacanus bunoꝝ rex 158
cadmus litterarum inventoꝛ 23.
capha ciuitas capitur 154
calcidis cōditio 18.
calcis ipsa ciuitas a turcis capitur
calcedon ciuitas vbi sit .52
caldeoꝝ regni principiū .5
caldea prouincia vbi sit .51
calepodius martyr ro. 121.
calistus.i.papa 121
calistus.2.papa 188.
calistus.3.papa
calistenes philosophus .69
Calocerus brixianus martyr 116
caloꝛ maximus fuit .190
caloianes grecus imperatoꝛ .226
cambises persarum rex 57.
campanus doctoꝛ 181.
camilla regina 33.
campania regio vbi sit
candaules lidoꝛū rex 50
cananea regio
canis primus de la scala .211
canis secundus de la scala .220
capadocia regio vbi sit
capis latinoꝛum rex 42.

captiuitas iudeoꝝ prima 49.
captiuitas iudeoꝝ.2. 49.
capreolū oppidū vbi sit 204
capua ciuitas vbi sit 43
cararieñsium dominorum principium 224
caria regio asie vbi sit 25
Carie reges qui fuere
cardiceas Lydorum rex 50.
carnauꝰ macedonū rex 46.
carneades philosophꝰ 66.
Caracala imperator Romanorum 115.
carpentus siluius rex 43.
carpoforus martyr 128
carthago ciuitas conditur 40
Carthagines quinque habentur 40.
carthaginis excidiū 89
Carthago a Romanis reponitur 90.
Carus Romanorum Imperator 115
carmētis nimphe mōita 30.
Cassandra priami troiano rum regis filia
cassios Seuerus orator 105
Cassianus monachus ⁊ doctor 142.
Cassiodorus monachus ⁊ doctor 153.
Castrucius Lucensis dominus 222.
cataphrigarum hereſis 119
cathina Sicilie ciuitas 50.
catho Romanꝰ questor phi lasophus 87
catho posterior phūs 95
cathon stoicꝰ philosophꝰ 87
catiline coniuratio 94

C E

Cecilia virgo ⁊ martir 121
cecrops athenienſiū rex 17
celestinus primus papa
celestinus secundꝰ papa 190.
celestinus tertius papa 196
celestinuſ quartꝰ papa 201.
celestinus quintus papa
celestis flamma visa est 220
celium gentilium deus 9
centum cellis oppidus
chenchres pharao 18.
cerdo hereticus 118
ceres regina filia celi 11.
cherintus heret cus 114
ceſaris gesta incipiunt 94.
ceſaris bellum contra pompeium 95.
ceſaris triumphi omnes 96
ceſaris imperium 96
ceſaris obitꝰ ⁊ laudes 96
ceſariꝰ diaconꝰ ⁊ martir 121
ceſacea perſarum regina baptizatur 519
cethin filius iauan 5
cethura abrae vxore 9.

C I

Cibus ordelaphus
ciceronis philoſophi vita ⁊ libri 95.
cignus inſubriū rex 18.
cinethon poeta
cileno mulier ātiquiſſima 15
cicilia prouincia vbi sit
cimeri populi
cimon Athenienſiū dux 64.
chilpericus frācorum rex 153.
cynus legum doctor
chilon philoſophꝰ greꝰ 51
cyprus inſula a quo nomen habuit
cypri regni principium 197
cipriannus carthaginēſis doctor
cirinus herculis filius 122
cirilla virgo ⁊ martyr
ciriacus papa ⁊ martir 122.
crillus epiſcopus ⁊ doctor
chiron medicus antiquꝰ 15.
circes femina maga 31.
cipsus perſarū rex 57.
Ciuile bellum Rome inci. pit 92.
ciuilis belli finis
chium inſula in genuenſium diti onem venit.

C L

Clades Gallorum a Romanis 91.
clara virgo aſia ordiniſ minorum 209.
clara virgo de mōtefalcone ordinis eremitarum 209.
claudius Imperator Romanorum 106
claudius ſecundus imperator Romanorum 125
claudiꝰ ⁊ nicoſtratus marti. 128
claudianus poeta 141
clemens.1.papa 115.
clemens.2.papa 182
clemens.3.papa 195
clemens quartus papa 203
clemens quintus papa 220.
clemens ſextus papa 218.
clemens ſeptimus papa 225
clemēs alexādrie epūs 114.
Clementinarum liber compositus 214
cleopatra egipti regina 95.
cletus papa 113.
cleobolus philoſophus greꝰ
clodius quirinalis 51.
clodoneus frācorū rex 149.
Clodoueus ſecundus Francorum rex.

C O

Cocebas iudeorum rex 116.
codrus athenienſiū rex 39
colonie ciuitatis cōditio
coloſſus ſolis ſimulachrum rhodienſis 84
columbanus ſcūs abbas 154
comlumnenſes contra Eugeniū mouent.
comete due apparuere 163.
cometa ſtella apparuit 179.
cometa ſtella apparuit 152.
cometes ſtella apparuit 209
cometes ſtella apparuit 220
conitus anglorum rex 181.
comicorū poetarū nūerus 86
comodus imperator Romanus 119.
comum lumbardie ciuitas 71
concilium carthaginenſe 149
concilium arelatenſe 149
concilium vercellenſe 173
concilium conſtantie 234
concilium baſilee 240
concilium florentie 241.
coniuges cymborum 91
Conſules Rome inſtituuntur. 60
concordia virgo ⁊ martir
conſtinopolis ciuitas fundatur 52.
Conſtantinopolis a turcis capitur 245
Conſtantinus magnuſ imperator 131
conſtātini ipſius opera 131.
conſtantinus ſecundus imperator 134.
conſtantiꝰ imperator 134.
Conſtantinus tertius Imperator 135
conſtantinus quartus Imperat ⁊ 135
conſtātinꝰ quintꝰ impator 135
cōſtātinꝰ ſextus impator 166
cōſtātinus ſeptimꝰ impator 174
cōſtātinꝰ octauꝰ impator 243
cōſtātinus primus papa

constantinus secundus ps
pz. 165.
constantia apulie regina .196
constantius sforcia 252.
cõradus alamus rex 177
Conradus primus Impe
rator. 180.
cõradus secundꝰ impator .190
cõradus.3.impator .202
conradus henrici filiꝰ 202.
Conradinus imperatoris
filius 204
cõradus montisferati mar
chio 187
corox Sicionorum rex .23
core hebrei seditio 20.
Coriolanus Romanorum
dux 59.
cornetũ ciuitas thuscie
cornificius Ro.poeta 98.
cornificia poetrix 98.
cornelius gallus poeta 99.
corneliꝰ nepos vonensis 99.
cornelius papa .123
cornutus phũs ⁊ poeta
corinthus ciuitas vbi sit 18.
Corinthiorũ regũ epilogꝰ
corsice insule descriptio 22
corsica insula.7. Romanis
subditur .83
cortona ciuitas cõstituitur
cosmus ⁊ Damianus mar
tyres 215.
cosmus meliceꝰ florẽtinus
couum cremone oppidũ 202

C R

Crates thebanus philoso
phus 18i.
crates athenien sis philoso
phus 81.
cratinus poeta 62
creme oppidi conditio 193.
cremone ciuitatis cõditio 620
cretẽsiũ regni principiũ 10.
cretes primus crete rex 10.
creta insula vbi sit 10
cresus lydorum rex 56.
cresus idẽ rex interficitur .57
crassi Ro.consulis gesta 94.
criassus argiuorum rex .15
crimignola imperator 237
crescentius martyr 114.
crispus stoicus philosophus 81.
crispinus ⁊ alii plures mar
tires .128
cristoforus martir .128
christoforus papa 172.
christoforus maurus dux
Venetorum 249 1137
cricias massillẽsis medicꝰ 110.
crotbopus argiuorum rex .20

C U

Cume Cãpanie ciuitas 33.
cumanus iudex preses 42.
curetes ⁊ coribãtes ppli .18
curia in gallia transfertur 73.
curio popularis orator 78.

B A

Bagobertus Longobardo
rum rex 8
baphon lõgabardoꝝ rex 153.
bagobertꝰ francoꝝ rex 158.
damasus primus papa 182
damasus secũdꝰ papa .137
damianus papiẽsis episco
pus 160.
danaus argiuorum rex .22
daniel prophcta .55
dantes florẽtinus poeta 212.
dardanus dardanie rex .23
darius primus psaꝝ rex .63
darius hustapsis rex 58.
darius norꝰ persarũ rex 57.
dariꝰ quartꝰ persarũ rex .68
Barban ⁊ Abiron hebrei .21
dauid rex ⁊ propheta 59 55
dauid tartarorum rex .198

B E

Decem virorum Romano
rum electio 61.
decius Roma.imperator 123.
dedalus artifex 28.
delbora iudex israel 35.
demas athenien sis phũs .69
demetria virgo ⁊ martir 136.
demetrius asirie rex 79.
demetrius phalereus philo
sophus .80
demetriꝰ macedonũ rex .83
demetriꝰ Sother sirie rex .89
demetriꝰ 4.Syrie rex 90
democedes phũs medicꝰ 64
demophon thesei filiꝰ 31.
democritus philosophus .60
deoꝝ selectoꝝ epilogꝰ .29
deocles medorum rex .52
deodatus papa .167
dealbatorum religio 228.
dercillus assyrioꝝ rex 38.
deriſtꝰ lacedemoniorũ rex 42.
derdona lũbardie ciuitas 73
desiderius bugonẽsis epʒ 147
desideriꝰ lõgobardoꝝ rex 156.
destructio tribus beniamin
pro muliere 34.
densdedit papa 158
densdedit abbas cassinẽsis .169
deucbalion pmetheus .18

B I

Bies sex primi seculi 1.
diabolus iudeis apparuit 146
diagorus philosophus .61
diascorides medicus 113.
diacones.7.primi qui sint 104
dictatura Ro.instituit 59.
didimꝰ ccc⁹ alexãdrinꝰ 138.
dido regina carthaginis .40
diluuiũ magnũ tẽpore noe 6.
diluuiũ pticulare in achaia .12
diana prima dea solis filia .11
diana.2.q̃ ⁊ lũs apollĩ filia .16
dinocrates architectꝰ .69
dinus legum doctor 209
dodorꝰ Sicilꝰ historicꝰ .95
diodorꝰ sardinẽsis orator .93
dioclitianꝰ impator .127
diodorus asianus orator 105
diogenes philosophꝰ .84
diogenes stoicꝰ philosophꝰ .84
diogenetꝰ dux athenien .45
diomedes thracũ rex .33
diomedes aliꝰ Tidei filius .33
dion philosophus .116
dionisiꝰ siracusan⁹ tyrãnꝰ 64
dionysius q ⁊ bacchus .24
dionisius qui ⁊ liber pater .24
diony.lynciꝰ syllabaꝝ ũctor .30
diony.ẽs siracusa.tirãnus 65.
dionisius ariopagita epʒ 114.
dionisius corinthus phũs 119
dioni.origenis discipulus .123
dionisius papa 125.
dioni.mediolanenʒ epʒ 135.
dinastia diapolitanoꝝ 113.
dinastia egipti.xx. 25.
diocles medorum rex .22
discordia electoꝝ imperii 204
discordie genuẽsiũ ⁊ vene. 202
dioni.de burgo.or.cremi. .235
dionisius abbas ⁊ doctor 134.
discipuloꝝ xpi descriptio 116

B O

Bomitianus impator Ro. .114
domicilla virgo ⁊ martir .114
domicius calderinꝰ orator 251.
dñicus mouagaria ve.dux 163.
dominicus viscolꝰ ve.dux 181.
dñicus gradenico ve.dux 181.
dñicus Siluius ve.dux 184.
dñicus mauroceno ve.dux 191
dñicus michael vene.dux 187.
dñicus frego.genuẽsiũ dux .223
dñicus hispanꝰ or.pdi.pr .198

dñic⁹ de dñicis brixian⁹ epūs .251
donat⁹ bētic⁹ a q̄ donatiāi 135.
donat⁹ aretin⁹ epūs ⁊ mar. 136.
donat⁹ doctor epyri epūs 141.
donatus grāmaticus 136.
dorothea vgo ⁊ mar. 128.
dorotheus doctor 126.

D U

Duces venetor incipiūt .162
duces genuēsiū incipiūt .223
dulcin⁹ bēsiarca novariēsis 205
duo amātes insaniūt 240
dux austrie 261.

E C

Eberc⁹ sicyoniorū rex 19.

E D

Edessa civitas capitur 190.
edimūdus anglor rex .170
editio quinta .121
edoardos anglorū rex 210
edoardus secūd⁹ āglor rex 176
edoar. terti⁹ anglorū rex .251
ephesus civitas ubi fuerit .40

E G

Egelnotus cantuarien⁹ epi
scopus doctor .183
egeus athenien siū rex .28
egemon corinthiorū rex .46
egesippus historicus 117.
egesippus alius doctor 116.
egidius Sicioniorū rex 10.
egidi⁹ mōach⁹ grecus pbūs 158.
egidius Ro. or. eremi. .207
egidius hispalensis cardi. .221
egyptus a q̄ nomē būit 7
egyptiorū regni pncipiū .7
egyptiorū regis defectio .58
egypt⁹ in psax ditionē vēit .58
egistus micenarū rex .33
ela filius Cbus 5
ela puincia ubi sit 6.

E L

Elamite gētes a quo nomē
habuere
eleazar⁹ sacer. aarō filius .22
eleaza. 6s sūmus sacerdos 80.
eleusis civitas ubi fuerit .12
electores impii qui sunt .179
eleuterus epūs ⁊ martir .117
eleuterus alter martir 128.
eleuterus papa ⁊ martir 129.
eleutherus exarchus 158.
elphredus anglorū rex .122
eligius nouionensis episco
pus 158.
elisaphat iudeorum ponti
fex .61

E M

Emilius poeta grecus .48
emilius macer poeta .98
empedocles philosoph⁹ .62
eneas magnus troian⁹ 33.
eneas siluius rex 38.
eneas Senensis cardinalis
orator 247
ennius comicus poeta .86
enoch Jareth filius .4
enos Seth filius 3 63
eolia prouincia ubi sit 5.
encherius Lugdunensis epi
scopus 144

E P

Epenemides pbūs grec⁹ 55.
epicurus athenien sis philo
sophus 64.
epidaurū epiri civitas 17.
epipban⁹ doc. cypri epūs 138
epipban⁹ papiēsis epūs 175
epilogus regū egiptiorū 88.
epilogus regū iudeor 117.
epilogus pōtificū iudeor 112.
epimachus pmethei frater .14
eporedia cisalpine gallie ci
uitas 43.
epopeus Sicioniorū rex .24

E R

Erictonius athenien. rex 21.
eristratus medic⁹ athen. .82
eridanus flu. q ē padus 26.
eritbea Sibilla 27.
erithenus athen. rex 25.
ermias eunuchus pbūs 64.
erulmeredac caldeor rex .64

E S

Esdras sacerdos ⁊ scriba .62
eschilus athenien sis iudex 47
eschilus poeta tragic⁹ 60.
eschines pbūs ⁊ orator 66.
essenorum secta religiosorū 103
esitius grego. nazāzeni disci
pulus .141
esopus fabulator ⁊ pbūs 56.
estēsiū marchionū pncipiū 198.

E T

Etas prima quādo incipit
etas secūda quādo incipit 4.
etas tertia quādo incipit 8
etas quarta quādo incipit 39.
etas quinta quādo icipit .56
etas sexta quādo incipit 101
etheus filius chaneam 5
ethiopia a quo dicta sit 7.
ethruria regio ubi sit .27
ethagallus anglorū rex 175.

E U

Eua mater cunctorū .2
euagrius doctor ⁊ eremita .138
euāder palantis nepos .30
euaristus papa 115.
euax pbūs ⁊ rex 110.
eucherius lugdunēsis epūs 164
eudemus corinthior rex .45
endosius astrologus 63.
euētius ⁊ theodolus mar. .127
eupbemia virgo ⁊ martir 128.
eupbrasia virgo sācissima 136.
eupbrates flu. ubi sit 1.
eugenia virgo ⁊ martir 124.
eugenius pmus papa 156.
euge. secūdus papa 168.
eugenius tertius papa 190.
eugenius quartus papa 238
eulalia bispalēs vgo ⁊ mar. 128.
eunomius hereticus 135.
euplus diaconus martir 128
euripides poeta 64
euristheus macedonū rex 27
euristheus secundus mace
donum rex 29
eust achius placidus mar. .116
eustachius episcopus .133
eusebius martir pontius .120.
eusebius papa 130.
eusebius cardinalis pbiter 135
eusebius vercellēsis epūs .137
eusebi⁹ cremonēsis doctor .136
euticianus papa 125
eutices bētic⁹ ⁊ stātinopo. 147
eutrepius aug. patria disci
pulus 144
eutropius bispalēsis epūs .188
exarchat⁹ dignitat q̄ pncipiū. 153.
exarchat⁹ dignitatis finis
exēplū de amore īmoderato
exodus liber quid contineat

E Z

Ezechias rex iuda
ezechiel propheta .55
ezelinus de rumano tirannus

F A

Fabianus papa 164
Fabiorum familia Roma.
consumitur .60
fabius Roma. consul .85
fabricius Ro. consul .79
fabularum inuentio 26.
fabula vnde dicatur 26.
facinus canis cāpi doctor 223.
fauētia civitas cōstruitur 75.
faunus laurētorū rex .29
fauna fatidica regina 129
fauorinus philosophus 165.
fastidius anglorū epūs 143.
faustinus ⁊ iouita martires 116.
faustinus gallus episcopus,
doctor 149.
fauentia Flaminee civitas 76.

Eusebius cesa
ris eps. 130

F E

Federic⁹ barbarossa ipe. 191.
federicus ēs impator 198.
fedeicidē ēs impio deiicit 198.
federicus tertⁱ⁹ impator .242
federic⁹ petruci⁹ legū doc. .216
federicus gonzaga .255
federicus vrbini dux .257
felix primus papa 129.
felix secūdus papa 133
felix tertius papa 152
felix. 4. papa Sabau. dux 240
felix p̄sbyter ⁊ martyr 125
felix hierosolymorū p̄ses 109
felix apulie ep̄s ⁊ martyr 128.
felix ⁊ fortunat⁹ martires 128
felicitas sancta ⁊ mar. .119
feramūdus frācor rex 147
ferdinād⁹ primus rex .254
ferdinād⁹ ēs apulie rex .247
ferdinād⁹ tertⁱ⁹ hispāie rex .242
ferraria ciuitas ꝑstruitur .75
festus Ro. iudex p̄ses 109
fessulana etrur. ciui. fūdat 26
fimbria q̄stor iliū destruit 93.

F L

Flaccus ānili⁹ egypti p̄ses .106
florētia ciuitas ꝑditur .76
florētini i liberratē se vēdicāt 207
florus iudex p̄ses .106
flaminea prouincia q̄ sit 156.

F O

Forestin⁹ nobilis bergom̄. .220
forūliuiū romādiole ciui. .76
formosus papa 170.
fornii filius ⁊ pater 98.
forūiuliū prouincia vbi sit 156.
fortunat⁹ aglciēsis p̄sbiter .136

F R

Frācorū regni p̄ncipiū .37
frācus ottonis filius .37
frācia regio vbi potissimuz sit .37
frācorū reges incipiūt 147.
frācisc⁹ seraphic⁹ or. mi. .198
frāciscus acursi⁹ legista .209
frāciscus morān⁹ or. mi. .214
frāciscus dādal⁹ dux ve. 215
frāciscus ordelaphus 217.
frācisc⁹ petrarcha phūs 217.
frācisc⁹ ō barbarino poeta 217.
frācisc⁹ pisan⁹ legista 220
frāciscus de albergor⁹ legi. 220
frāciscus carrariēsis senior 224
frācisc. carariēsis iunior 227.
frāciscus gōzaga p̄mus 224
frācisc. gōzaga secūdus 224
frācisc. martini or. eremi. 224
franciscus snardus eques .230
frāciscus ō cremona or. mi. .231
frāciscus zabarella legista 235
frāciscus foscarus dux ve. .237
frāciscus barbarus orator .238
frāciscus sfor. mediola. dux 244
frāciscus filelphus orator .247
frāciscus diedus phūs 251.
frāciscus archiep̄s pisan⁹ .255
fraticelli de opinione
fridigmus gothor rex .134
frigia puicia a q̄ nomē būit 4.
friscus estēsis marchio 211.
frōtom⁹ petragoricus ep̄s 119.
froseus hybernie regis fili⁹ .159
frontonius ro. orator .110

F U

Fuleo hierosolymor rex 189
fulgētius aphet ep̄s .151
fulgineū ciuitas destruit 206.
furius camilus Ro. 65.
fuit Cani filius 5

G A

Gabanus vene. dux .164
gabriel vicecomes Pise dominus 233
gabriel de spoleto or. ere. .235
gabrinus fundulus cremone dominus 231.
gallassus vrbini dūs 219.
gallatia prouincia vbi sit 4.
galeati⁹ viceco. dux medio. 214.
galea. maria. 5. dux mediolani
galeat⁹ gonz. mantuanus 231.
galeotus malatesta 217.
galeotus caretinus dūs 241.
galeotus mānfredus fauentie dominus 255.
galinicus exarchus .157
galerus imperator Ro. 112.
galba impator Ro. 111.
galliarum prouinciarum descriptio 37.
gallia belgica que sit 37.
gallia celtica que sit 37.
gallia narbonēsis que sit .37
gallia equitania que sit .37
gallie cisalpine diuisio 37.
gallia cenomanor que sit 37
gallia senonē. que sit 37.
gallia boyor que sit 37.
gallia insubrium 37.
gallia genuensis que sit 37.
gallia vltramontana a Ro. descen. 37.
galilee p̄uincie descriptio 126.
galienus magnus medicus .118
gallor clades a Ro. 91.
gallus doctor 128
gall⁹ ⁊ volusian⁹ imperatores .128
ganges fluui⁹ vbi sit i.
garsias hispanus doctor 207
garimbaldus lōgobar. rex 160.
gasparinus forestus 227
gasparinus berizza rhetor 235

H E

Hebenarū alobrogū ciui. .126
gedeon iudex israel 27
gelasius episcopus palestīe 143
gelasius primus papa. 150 180. 190
gelasius secūdus papa .183
generationes Sem 5.
genealogia deor sic incipit 8.
generationes Cham 5.
genadius forēsis orator .136
genadius bizātinus ep̄s 149
genadius massiliēsis doc. .151
genesius martir 128.
gentilis fulginas medicus 113.
georgi⁹ tribun⁹ martir .128
georgi⁹ trapezōtin⁹ orator .241
georgianorū p̄uersio 133.
gēsericus vādalorū rex .134
germanorū impii p̄ncipiū .175
germāie regiōis descriptō .175
germānus altisiodorēs ep̄s .139
germanus parisiēsis ep̄s 153
geraldus odonus or. mi. 212.
gerardus panonū ep̄s 180.
gerardus bononiē. or. car. .216
gerardin⁹ spinola genuēsis 215.
gerardus de senēsis or. ere. .220
gerardus bergomē. or. ere. 200
geruasi⁹ ⁊ prothasi⁹ martyres 128
genua ciuitas edificat 20.
genua ciuitas instaurat .87
genuenses cathinū xe syria portant .189
genuēses pisanos superāt .189
genuēses archiep̄z optinēt 186
genuēses monetā cudūt 190.
genuēses saracenos supant 186.
genuenses cum venetis discordant 202.
genuēses pisanos superāt 209.
genuēsis liburnū euertunt 209.
genuēses duces creant
genuēses Alphonsum regē eu piunt 240
genua i mediolanē. deuenit 249
genua a mediolanē. ōfecit 255.

H I

Hibertus antipapa .185
gilla vngarie regina .180
gilbert⁹ Britonicus phūs 190.
gilimer vandalor rex 134
gion fluuius vbi sit i.
gigius lydorū rex .52

H O

Hodolias iudeor p̄fect⁹ .56

gognas phūb grecus 62.
gomer filius Japhet 4.
gongiagoꝛ um regni princi
pium. .215
goꝛdianus imperatoꝛ 22.
goꝛgias philosophus 62.
goꝛgonius Romanus mar
tyr. 128.
gondericus vandaloꝛum
rex
gotboꝛ regni ꝓcursus .134
gotbia ꝓuincia vbi sit .134
goꝛdianus ⁊ epimachus
martyres
gondebandus Burgondio
num rex .150
gothifredus apulie comes
gothifredus bieroſolimo
rum rex .186
goꝛsoni bieroſolymam diri
piunt 222.

H R

Grauaus atheniēſiū rex
gratianus impatoꝛ grecus .139
gratianꝰ canoniſta mona. .191
grādo ꝓmaxima cecidit .169
gregoꝛiꝰ ceſarienſis epūs .125
gregoꝛius nazāzenꝰ doctoꝛ 137.
gregoꝛius ꝑmus papa .154 46
gregoꝛius ſecūdus papa 162.
gregoꝛius tertius papa 163.
gregoꝛius quartus papa 168.
gregoꝛius quintus papa 178.
gregoꝛius ſextus papa .182
gregoꝛius ſeptimus papa 184.
gregoꝛius octauus papa .195
gregoꝛius nonus papa .200
gregoꝛius decimus papa .205
gregoꝛius vndecimꝰ papa 223.
gregoꝛius arriminē.oꝛ.ere. 217.
gregoꝛiꝰ duodecimꝰ papa 223.
gregoꝛius tipbernas rbe. 241.
gregoꝛius de alexā.oꝛ.ere.
griſildis ſalutiarū marc. .178
grimoaldus lōgobar.rex .160

H U

Gualuagnꝰ āglerie comes 191.
gualterus epūs oꝛ.minoꝝ .223
gualtherus athenaꝝ dux 218.
guelfoꝝ ⁊ gibellinoꝝ oꝛiꝰ .221
guido arethenus muſicus 181.
guido luſignā.bierl3 rex 194.
guido cypꝛi rex 196.
guido aſtrologus gallus .222
guido archidiaconꝰ cano. .227
guido caualcantus poeta 212.
guido toꝛellus parmēſis 237
guido carrariēſis medicus
guido vbini dux 227.
gullielmꝰ aluernie comes
guliel.noꝛma.apulie dux .180
gulielmus.2.apulie dux .189
gulielmus.3.apulie dux .192
guliel.4.apulie dux ⁊ rex .194
guilielm.2.mar.mōtiſſe. 176.
gulielmus eremita oꝛ.ere. .192
guilielmus placētinꝰ me. 205.
gulielmꝰ dela mara oꝛ.mi. .206
gulielmus durādi oꝛdiniſ
ꝑdicatoꝛum .206
gulielmus bergo.cardi.
gulielmus de cumio legi.
gulielmus ocba oꝛ.mi. .216
gulielmus cremo.oꝛ.ere. .212
gulielmus dela.ſca.vero.
gulielmus becbi.oꝛ.ere.

H A

Haimericus vngarie rex 181.
badrianus imperatoꝛ ro. 116.
badrianus primus papa 165.
badrianus ſecūdus papa
badrianus tertius papa
badrianus quartus papa .192
badrianus quartus papa .192
badrianuſ quintus papa
badrianus Romanus
martyr 128.
bamilcar banibalis pat 84.
banibal carthaginenſium
dux 84.
banibal Romanus bere
ticus 220.
banibal familiam vſuꝰ
rum depellit
baſtoꝛ vicecomes .237

H E

Heber patriarcha .6
bebrei i Egypto ſeruiūt 14.
bebron bereticus .114
Hebron ciuitas
becatomuſ rex .65
Hectoꝛ priami troianoꝛū
regis filius .31
Hecteꝛis filii Ilium recipiunt.
becubam priami troiano
rum regis vxoꝛem .35
Hecius Romanoꝛum mi
litum dux 144
Hella iſrael rex .43
Helchias pontifex bebre
oꝛum .53
Helena Menelai vxoꝛ .31
belena Adiabenoꝛum re
gina 108.
belena Conſtantini ma
ter 132.
belentiorum gentes
beli ſummus ſacerdos
belias teſbites ꝓpbeta .44
beliſeus ꝓpbeta 45.
belius pertinax Roma
noꝛum imperatoꝛ .120
Heliogobaldus Roma
noꝛum imperatoꝛ
Helius Spartanus hi
ſtoꝛicus .127
Helius Lampridius hi
ſtoꝛicus .127
Helion ex ſeptuaginta di
ſcipulis Chriſti 103.
beliprandus vicecomes 180.
belimaldus doctoꝛ
Heliſabet vidua ſancta 200
beliſan .5
Henricus Hermanoꝛum
Imperatoꝛ
benricus primus Roma
noꝛum imperatoꝛ 179.
Henricus ſecundus Im
peratoꝛ 181.
Henricus tertius Impe
ratoꝛ .183
Henricus quartus impe
ratoꝛ .187
Henricus quintus impe
ratoꝛ 195.
benricus ſextus impe
ratoꝛ .211
benricus francoꝛum rex
benricus angloꝛum rex 194.
benricus grecoꝛum impe
ratoꝛ .198
bermes romanus
benricus Rivola bergo
menſis .222
benricus boſtienſis cano
niſta .223
benricus oꝛdinis eremita
rum .216
Hemanuel Chriſoloꝛa
rbetoꝛ .228
Heraditus philoſophus
aſianus 60.
beraclides doctoꝛ .141
beraclius imperatoꝛ con
ſtantinopolitanus .158
beraclion impatoꝛ grecus
beraſmus martir .129
bercules argiuus 21.
bercules magnus gigas .26
bercules extenſis dux .252

heresis vualdensium .192
herina poetrix .67
hermes trimegistus .69
hermacoras episcopus 114.
hermegildis gothoꝝ rex 156.
hermanus cotract⁹ doc. 182.
herodes magn⁹ rex 97.
herodes .2. antipas .103
herodes tertius rex 107.
heros arelatēsis ep̄s 143.
herodotus historicus 62.
heratus sicionioꝝ rex 13.
herostratus grecus .67
herman⁹ de sildis or.ere. .216
hesiodus poeta grecus .39
hesiona priami sor 29.
hesperus rex 14.
hester regina .63

H I

Hibernia insula vbi sit 37.
hibernie conuersio 135.
hieu prophet a .43
hieu rex israel 44.
hieroboā rex israel p̄m⁹ .42
hieroboam .2. rex israel .46
hierosolimoꝝ ciuitas iii.
hierosolimoꝝ regni p̄n. .186
hierosolimoꝝ recuperatio 185.
hierosolimoꝝ vitia capti. 186
hierl3 a saracenis vastat̄ .180
hiero siculoꝝ dux .82
hieronimus p̄sbyter doc. 143.
hieronym⁹ calaber or.ere.
hieronymus riarius .253
hiems asperrima fuit .188
hiems asprima iterū fuit .189
hieremia prophetas 53.
himelinus saracenoꝝ rex .199
hildebert⁹ cēomanoꝝ ep̄s .187
hilaria martyr .129
hilarius ep̄s ⁊ doctor .135
hylarion abbas egyptius .138
hilarius arelatensis ep̄s 146.
hilarius primus papa .149
hippocrates medicus 62.
hircanus hebreoꝝ dux 83.
hircanus .2. macab. dux 91.
hircanus .3. iudeoꝝ p̄ōti. 93.
hircanus iterū pontifex 98.
hireneus lugdunēsis ep̄s 120.
hispaniarū regni p̄ncipiū 7.
hispanie ꝓuincie descrip. 7.
histria regio que sit
hirenes greca impatrix .166

H O

Homerus poeta aſianus 38.
honofrius de flor̄. or ere.
honogirus vir industrius .16
honor⁹ mediolan. ep̄s .154
honor⁹ impator grec⁹ 142.
honorius p̄m⁹ papa 158.
honorius ꝑs papa .189
honorius .3. papa .199
honorius .4. papa 227.
honericus vādaloꝝ rex .134
horatius poeta Ro. .98
horestes agamēnōis fili⁹ 35.
hormisda papa 151.
Horrēsi⁹ Ro. orator 61.
horrēsia oratrix p̄dci filia 91.

H U

hugo impator italus .173
hugo ꝓgnoñ. capu. rex 148.
hugo gall⁹ tuscie p̄fect⁹ .179
hugo cluniacēsis abbas 182.
hugo de scō victore 188.
hugo camōista or. p̄dica.
hugo bonoñ. or. p̄d ca. .228
hugo senēsis medic⁹ 238.
hugutio pisanoꝝ tyrān⁹ 213
hūnoꝝ regni p̄ncipiū 146
hunni populi qui erant .146

I A

Jacob p̄triarcha nascit̄ .31
iacob p̄mogenita enut .12
iacob mort̄ ⁊ ꝓphetizat 13.
iacobus apls frater dñi 104.
iacob⁹ apostolus maior 106.
iacobus balduini legista .222
iacob⁹ de viragie or. p̄di. .228
iacobus tepul⁹ vene. dux 205.
iacob⁹ de beluiso legista .206
iacobus ꝓtareno ve. dux 205.
iacobus de Raué. legista 209.
iacob⁹ ō viterbio or. ere. 212.
iaco. carariēsis patauī. 250
iacobus armēiaci comes . 227
iacob⁹ apianen. pisanus 227.
iacobus vīmes veronēs .228
iacobus tallētan⁹ or. ere. 231.
iaco. cādola militie dux 257
iaco. forolinie. medicus 238
iacob⁹ de marchia or. mi. 246.
iacob⁹ de albergotis legi. .247
iacob⁹ piceninus mort̄ 249.
iacobus cypri rex .248
iacob⁹ zen⁹ patauin⁹ ep̄s .251
iacobus cognomēto 130.
iadus hebreoꝝ pontifex
iaphet malalehel filius 4.
ianus magnus rex .20
ianus cypri rex
ianuarius martir .129
iareth p̄ Enoch .4
iason thesalie rex 28.
iauan iaphet filius .5
iair septimus iudex .30

I E

iepte iude⁹ israel 30.
iesus p̄ōtifex iudeoꝝ 58.
iesus filius sirach 8 14.
iesu xp̄i dñi nostri vita 101.

I G

Iginus papa 117.
ignatius ep̄s ⁊ mar. 115.
Ilion 27.
ilium in troia vastatur 27.

I M

Imola Flaminee ciui. 75.
īpiū i germāos trāsfert̄ 174.
impii nomē vñ habuit 174.
īpiū grecoꝝ i gallos vēit .277
impatoris abrogatio 221.

I N

Inach⁹ argiuoꝝ rex .11
inachus sicioniorus .28
incēdiū phetontis .18
india prouincia .9
ingēs vapor in celo fuit
innocētius p̄m⁹ papa .142
innocētius secūd⁹ papa 189.
innocētius tertī⁹ papa 196.
innocētius q̄rt⁹ papa 221.
innocēti⁹ sextus papa 220.
innocētius .vii. papa .230
innocēti⁹ octau⁹ papa 258.
institut⁹ gallloꝝ rex 90.
insubriū regni p̄ncipiū .37

I O

Io regina que ⁊ Isis 11.
ioas rex iuda 44.
ioas rex israel 45.
ioatham rex iuda 53.
ioachim rex iuda 53.
ioachim rex iuda .54
ioachi p̄ōtifex hebreoꝝ 58.
ioachim abbas siculus .12
ioānes hebreoꝝ p̄ōtifex .66
ioānis baptiste vita 129
ioannes apostolus 115.
ioānes nicomediēs mar. .176
ioānes ⁊ paul⁹ marty. 136.
ioānes eremita egypti⁹ .139
ioānes chrisostom⁹ .142
ioānes damasenus .146
ioānes ātiochen⁹ doctor .149
ioānes cēosinari⁹ ep̄s .154
ioā. gerūdiēs ep̄s ⁊ doc. .158
ioā. bergomēsis ep̄s .161
ioānes primus papa .152
ioānes secūd⁹ papa .153
ioānes tertius papa .154
ioānes quartus papa 158

Tabula

ioānes quintus papa .161
ioānes sextus papa 161.
ioānes septimus papa .162
ioannes octauꝰ papa 171
ioānes nonꝰ papa .172
ioānes decimus papa .173
ioā. vndecimus papa 173.
ioā. duodecimus papa .174
ioā. decimusterciꝰ papa .175
ioā. decimusq̄rtus papa .176
ioā. decimusquintꝰ papa .176
ioā. decimussextꝰ papa 176
ioā. decimusseptimꝰ papa .179
ioā. decimusoctauus papa 179.
ioānes decimusnonꝰ papa 179.
ioānes vigesimus papa 180.
ioā. vigesimusꝑmꝰ papa 213.
ioā. vigesimussecūdꝰ papa 213.
ioō. vigesimusterciꝰ papa .232
ioaā. scotus doctor 177
ioā. grecus imperator
ioā. mōtisserrati marchio 177
ioā. 2. mōtisserrati mar. .177
ioā. iacobus tertius mōtisse
rati marchio 177
ioānes cognomēto Serapi
on medicus 184
ioānes mesue medicus 192
ioā. de marliano medicus 138
ioannes gualbertus floren
tinus monachus .184
ioā. carnotēsis epꝰ 192
ioā. bonꝰ mātuanꝰ or. ere. 196
ioā. datꝰ de imola or. eremi.
ioā. rochꝰ de papia or. ere. 246
ioā. de nouaria or. ere. 224
ioā. de rupessa or. mio. 224
ioānes gualēsis or. mino. 206
ioānes guara or. mi. 206
ioānes Scotꝰ ordi. mi. 209
ioā. de rupela or. mino. 205
ioā. de capestrano or. mi. 246
ioā. balbꝰ ordi. predicatoꝝ 228
ioannes de bachone ordis
carmelitaꝝ 218
ioannes bassianus cremonē
sis legista .197
ioā. de parma legū doctor .208
ioā. de arena iurisc̄sultꝰ 217.
ioā. ādree bonoñ. canōista 215.
ioā. calderini canonista .216
ioannes Suardꝰ legista ber
gomeasis 217.
ioā. de imola legū doctor 236.
ioānes de anania canōista 247
ioā bocacius rhetor 224
ioannes rauennasꝰ rhetor 228
ioannes tortelliꝰ rhetor .241
ioannes auriſpa rhetor 241.
ioannes turrianus mediola
ni tyrannus .201
ioannes vicecomes archiepi
scopus mediolani .219
ioannes galea. dux medio. 225.
ioā. maria dux mediolani .229
ioannes philippus Maria
dux mediolani 254
ioannes boemie rex 211
ioānes francorū rex 220
ioānes auchutb britannicꝰ
miles 228
ioā. benteuoliꝰ bonoñ. 228
ioā. ꝓgnomēto picennꝰ 231.
ioannes franciscus gonzaga
mantuanus 240
ioā. cernoi sabiati domꝰ 255.
ioannes franciscus gonzaga
marchio quartus 259
ioānes Rogerius Suardus
bergomensis 232
ioānes lanzius bergomēs 233.
ioānes calbiꝰ vene. dux 165.
ioānes patricius ve. dux 171
ioā. patricius ve. dux 166
ioā. dādulo ve. dux 206.
ioānes sorancius ve. dux 212
ioānes' gradenico ve. dux .221
ioānes delphinꝰ ve. dux 221
ioānes mocenico ve. dux 255
ioā. scāderbechi filius 257
ioā. capriolꝰ ordi. predi. .258
ioā. alemanꝰ astronomꝰ 358.
ioā. p̄sbyter indoꝝ papa 258
ioanna neapolis regina 218.
ioāna. 2. neapolis regina .234
ioathan rex iuda 44
iob prophete vita 18.
iubileus rome fit 209.
iubileus Rome fit
ioel propheta 46.
ionas propheta 45.
ionia prouincia vbi sit
ionicus noe filius 6
ionicus archadis regis filiꝰ .30
ionathas machabeoꝝ dux 89
ioram rex iuda .44
iosaphat rex iuda 43
ioseph filius iacob nasciꝫ .12
ioseph ab aramathia 104.
iosephꝰ iudeus vir magnꝰ .83
iosephꝰ iudeus historicus iii
iosias rex iuda 52
iosue hebreorum dux 22
iouinianus impator grecus 136.
iouinianus hereticus .138
ilium in troia vastatur

I P

Ippolitus martir 124.
ippolitꝰ & cassianꝰ marti.
ipbreus affyrioꝝ rex .15

I S

Ysaac medicus 184
isaac patriarcha abrae filiꝰ .10
isachius exarchꝰ Ro.
isaias ꝓpheta magnus .47
isacus Ro. orator
isidoꝰ doc. hispalēsis epꝰ 158
isis cui ātea o nomē fuit 11
ismael abrae filius .9
israelitarū regni p̄ncipiū .42
israelitarū regū epilogus 50
isocrates philosophus .64
isuardus mōachus doc. 166

I T

Italoꝝ regni p̄ncipiuꝫ .20
italie p̄uincie descriptio .20

I U

Iudas filius iacob a quo iu
dei 63
iudas machabeꝰ dux .89
iudas q̄ tbadeꝰ apostolꝰ 113
iudicum israel finis 35.
iudee regiōis descriptio 112.
iudeoꝝ regni instauratio 91
iudeoꝝ p̄tificū epilogꝰ 112
iudeoꝝ regū epilogꝰ 112
iudeus imaginē xp̄i ꝓfodit .166
iudocus angloꝝ regis filiꝰ
iudith vidua 58
iugurthe bellū incipit .91
iugurtha numidarū rex .91
iulianꝰ cenomanēsis epꝰ 114
iulianus antiocēsis martir 129
iulianꝰ cāpanus epꝰ 142
iulianꝰ apostata impator .139
iuliana comēsis ꝗgo & mar. 129.
iulius cesar 160.
fulniꝰ frōtonius doc. 120
iulius africanus doc. 122.
iulius papa .133
iunipt̄ lōgobardoꝝ rex 161.
iupiter primus rex 8
iupiter. 2. rex crete celi filiꝰ 12
iustinus tiberiensꝭ histo. .115
iustinꝰ palestinꝰ ꝓbus .117
iustinꝰ senior imperator 124
iustinus iunior impator 154
iustina imperatrix 138.
iustinianꝰ senior impator 152
iustinianꝰ iunior impator 162.
iustinianus patriciꝰ ve. dux 168
iuuēalis poeta satyricꝰ .115
iuuēcus cardialis poeta .133
iuo canonicus doctor .186

K A

Karolus marcellus rex 163.
karolus magni karoli frat 165.
karolꝰ magnꝰ sit impator 163.
karolꝰ. 2. caluꝰ impator 167
karolꝰ. 3. grossꝰ impator 171.

Iharoluſ. 4. ſimplex impe. .172
Iharolus ſicilie rex 504
Iharol⁹ philip. regiſ fili⁹ rex 206
Iharolus .5. impator 229
Iharol⁹ frācus ioānis ſupati 225
Iharo. penul. frācozum rex 247
Iharolus frācoꝝ rex vltim⁹ .259
Iharolus malateſta 229.
Iharo. māfred⁹ fauētie dñs .250
Iharo zenus vene. dux 224
Iharolus aretinus poeta .238
Iharo. burgūdionū dux vl. .254
Iharolus andegauēſis dux .256
Iharolus mōronus comes 255.
Iharo. māfre. fauētie dñs 250
Iharberina ỽgo ⁊ martir .128
Iharberina duciſſa medio. .230
Iharberina ſeneſis ỽgo 225.

I A

Iabdon iudex iſrael 32.
Iabotes lacedemonioꝝ rex 41.
Iacedemōioꝝ r̄gni p̄ncipiū 38.
Iacedemōia, p̄uincia vbi ſit .38
Iactātius firmianus pbūs 130
Iadiſlaus neapolitan⁹ rex 226.
Ianfrācus papiēſis ep̄s 182.
Iamech noe pater .4
Iābertin⁹ de Rāpo. legiſta 212.
Iancea chriſti inuēitur 186.
Iando papa 172.
Iaodicea ciuitas ꝺſcribīt 77.
Iaomedō Sicyonioꝝ rex 25.
Iapſteneſ aſſyrioꝝ rex 41.
Iapus de caſtelliōe legiſta .216
Iatinus primus rex 30.
Iatinozū regni principiū 5.
Iatina p̄uincia que ſit 33.
Iatinus ſiluius rex .39
Iatinarū litterarū inuētio .30
Iatinozū regum epilogus .31
Iaurētozū regni p̄ncipiū 26.
Iaurētius leuita martir 124.
Iaurētius tepulus ve. dux 203
Iaurētius celſus ve. dux 221.
Iaurētius iuſtinian⁹ p̄tiar.
Iauꝝ. calcagn⁹ brixienſis 258.
Iaurētius valla orator 245
Iaurus maripetr⁹ vene. dux 194
Iazarus marthe frater 108.
Iaurēti⁹ de colonia oꝛ. ere.
Iaomedon. xviii. Sicio. rex 24.

L E

Leāder biſpalēſis ep̄s 154.
Ielius attic⁹ tragic⁹ Ro. 90.
Ielius cecilius Ro. conſul 90.
Ielius p̄poniꝰ biſtoric⁹ .93
Ieo primus papa doctoꝛ 146.
Ieo ſecūdus papa 161.
Ieo terti⁹ papa 172.
Ieges duodecim tabulaꝝ 6.
Ieo quartus papa 169.
Ieo quintus papa 166.
Ieo ſextus papa 169.
Ieo ſeptimus papa 173.
Ieo octauus papa .175
Ieo nonus papa .182
Ieo p̄mus grecus impatoꝛ .148
Ieo ſecūd⁹ grec⁹ impatoꝛ 165.
Ieo tertius grec⁹ imꝛatoꝛ .166
Ieocadia virgo ⁊ mar. .118
Ieoneus grāmaticus Ro. .93
Ieonida ſpartanozū dux .61
Ieonides origenis pater 120
Ieonardus ſcūs eremita 154.
Ieonard⁹ aretinus oꝛatoꝛ 236.
Ieonar. iuſtinia. ve. oꝛatoꝛ 238
Ieonar. de vtino oꝛdi. p̄di. 246
Ieo eſtenſis marchio .209
Ieodiū ciui. galliarū vaſtat 250.
Ieodogari⁹ auguſtudinē. ep̄ſ. 183
Ieodulph⁹ carthuſiē. mōach⁹
Iepodius Ro. bellator 193
Iepoꝛi⁹ africanus doctoꝛ .143
Iapitarum bellū
Ieontius grecus impatoꝛ 161.
Ieſbes grecus poeta 52
Ieuita quo Ieuitaꝝ oꝛdo 14.
Ieuiticuſ liber quid p̄tineat

L I

Libri ſalamonis .41
Libertas mediolani 244
Liberius papa 135.
Lybia epaphi vxoꝛ ⁊ Buſiri
dis mater .23
Liburni poꝛtus deſtruitur .209
Licbon philoſophus .82
Licurgus magnus pbūs .46
Licinius tyrānus romanoꝝ .131
Lidim cham filius 5
Lidia, p̄uicia a q̄ nom̄ būit 5.
Lidia regio vbi ſit 47.
Lidozū regni principiū 47.
Lidoꝝ regni finis .57
Lig⁹ phetōtis fili⁹ a q̄ liguria .18
Liguria, p̄uincia vbi ſit 18.
Ligurū gallia que ſit 37.
Linus poeta ⁊ muſicus 24.
Linus papa ⁊ martir 110.
Linceus ēr. xi. argiuoꝝ rex 24
Libri ſancti bieronimi 144
Liſander lacedemo. dux 64.
Liſimachus caſſādri ſozoꝛ⁹ .79
Liſimachus macedonū rex 80.
Liuius ſalinatoꝛ .85

L O

Locuſte aphricā vaſtant 90.
Locuſte galliam vaſtant 170.
Locuſte brixiā inuadūt 255
Lodouicus gallus impator .168
Lodo. 2. gallozū imꝑatoꝛ .170
Lodo. p̄imus frācozū rex .171
Lodo. 2⁹ frācozū rex 172
Lodo. tertius frācozū rex 248
Lodo. 4. frācozū rex 176
Lodouicus q̄ntus frāco. rex 183.
Lodonicus ſextus frāco. rex 187
Lodo. ſeptim⁹ frācozū rex 190.
Lodo. octau⁹ frācozū rex 199
Lodouic⁹ non⁹ frācoꝝ rex 200
Lodo. bauar⁹ imꝑator .213
Lodo. tarētin⁹ apulie rex .220
Lodo. donato epō bergomi 251
Lodo. p̄mus gonzaga 243
Lodo. ādegauenſis dux 221.
Lodo. 2. ādegauēſis dux 221.
Lodo. ſabaudie dux 249
Lodo. Saluciaꝝ marchio 241
Lodo. pōtan⁹ legiſta 238
Lodo. ſſorcia 255
Lōgin⁹ miles chriſti mar.
Lenginus exarchus 153.
Lōgobardoꝝ regni p̄ncipiū 165.
Lōgobardoꝝ regū epilog⁹ 165.
Lombardia deſcribitur 154
Lōbardi vnde dicātur 165.
Lotharius. i. frācozū rex 151
Lotbari⁹ ſecūd⁹ frācoꝝ rex 160.
Lotbari⁹. 3. frācoꝝ rex ⁊ im
peratoꝛ 169.
Lotha. 4. frācozū rex 174
Lotha. germanozū imꝑatoꝛ 189.

L U

Lucana ciuitas deſcribīt .78
Lucas euāgeliſta 107
Lucēſeſi libertatē ſe vēdicāt 207
Lucius p̄poniꝰ 93
Lucius targnius rex Ro. .57
Lucius āglozum rex 119.
Lucia virgo ⁊ martir .129
Lucian⁹ nicomediēſis doctoꝛ 130.
Lucian⁹ bieroſolimitan⁹ doc. 143
Lucius p̄mus papa ⁊ mar. 123
Lucius ſecūdus papa 190.
Lucius. 3. papa 194
Lucebinus vicecomes 217
Lucifer ep̄s ⁊ doctoꝛ .136
Lucretia Ro. ſe interfecit .59
Ludi ſcenici inſtituūt Ro. 65.
Lugdunū galliarū ciuitas .74
Lūa thuſcie ciuitas vbi fuit 35.
Lūa plācta in ſanguinē vtī 130.
Lupales aſſyr ozū rex .40
Lupus galliarū ep̄s 149
Luitpbus lōgobar. rex .162
Luitprādus lōgobardo. rex .163
Luthei populi a q̄ dicti ſunt .6

M A

Macbabeoꝝ biſto. icipit .79
macharius abbas .136
macharius, alius abbas .138

Machumetan 4

Tabula

macedonia ꝓuincia vbi sit 88.
macedonioꝝ r̃gni ꝑncipiũ 46.
macedonicũ bellum 87.
macedonũ regũ epilogus 88.
macedoni⁹ ꝓstãtino.eps .136
macedo bereticꝰ a quo tc̃.
macrinus imperatoꝛ Ro. 121
magog ex nepotib⁹ Noe 4.
magũcia germãie ciuitas 74.
maphęus foręstus legista .215
maphę⁹ vechi⁹ poeta ꝛoma. .238
mara arãtis vxoꝛ .15
maiolus sanct⁹ abbas 173.
malachel cayne filius .4
malachias ꝓpheta
malateſtaꝝ regni ꝑncipiũ 189.
mamphredus ſicilie rex 203.
manfredoꝝ regni principium
manullus aſſirioꝝ rex .14
manullus.i.4.aſſirioꝝ rex 17.
manmerus vienẽ.eps .150
manelleus aſſyrioꝝ rex .15
manaben iſrael rex .47
manaſſes rex iuda 51.
manaſſes iudeoꝝ põtifex 82
manes bereticus .125
mandeus aſſyrioꝝ rex
manichęoꝝ bereſis .125
manilius Ro.conſul 91.
mantua lũbardie ciuitas 62.
maratus ſicyonioꝝ rex 17.
martianus preſbyter .123
marcialis poeta .115
marat⁹.2.ſicionioꝝ rex 18.
marcus curtius Ro. .65
marcus pompili⁹ Ro. .67
marcus valeri⁹ coꝛuin⁹ ro. .687
marcus regulus ro. .81
marc⁹ claudi⁹ marcell⁹ ro. 85
marcus furius poeta ro. 94.
marchus varro phũs ro. 96.
marcus banius poeta 98.
marcus euangeliſta .107
marcuſantoni⁹ ipatoꝛ ro. .109
marcus primus papa .133
marcus cozmarius ve.dux .222
marcus barbarico dux. 259.
marcell⁹ ꝛ apule⁹ martyres .110
marcellus papa 127.
marcellinus papa .127
marcellus ve.dux 162.
marcus aurelius impatoꝛ .121
marchion bereticus .118
marcus epheſinus eps 141
marchion doctoꝛ
maria mater dñi nr̃i .100
maria magdalena 110
maria egyptiaca ſancta 138.
marianes hebꝛeoꝝ regina 100.
marin⁹ phileꝛeus ve.dux 212
marin⁹ maurocen⁹ ve.dux 213.
marcian⁹ impatoꝛ grecus 143.
marius phileꝛphus oꝛatoꝛ 251.
mars deus belli iouis filius .29
martina ro.virgoꝛ martir 121.
martinus turonẽ.eps 141.
martinus.1.papa .159
martinus.2.papa 172
martinus.3.papa 173
martinus.4.papa 173
martinus.5.papa 185
martinus ſcotus oꝛ.ciſter. .202
marti.turrian⁹ mediola. .202
martin⁹ ſiluani canoniſta .203
martin⁹ cremonẽ.legiſta 180.
marſili⁹ carrarien.ꝓnceps .215
marſi.2.carrarię.ꝓnceps .215
marſilius firmus floꝛe. 257
maximian⁹ burgon.dux 256.
marſili⁹ patauin⁹ medicus 236.
marſus ro.legatus 107.
maſſeniſſa numidarũ rex .91
maſſilia galliarũ ciuitas 54.
maſſin⁹ ſcaliger veronẽſis .216
maſſimus vicecomes .230
matbias hebꝛeo.ſacerdos 88.
matheus apoſtolus 113.
matbias apoſtolus 113.
matbias vngarie rex 261.
matildis comitiſſa .184
matheus vicecomes 207.
matbe⁹ de aq̃ ſparta oꝛ.mi. 208
matheus ſiluanic⁹ medic⁹ 213.
mauritius impatoꝛ grecus 129.
maurit⁹ ſcalbi⁹.7.ve.dux 164
maurus Ro.monachus .153
mahumet⁹ pſeudo.ꝓpheta .257
mahumet⁹ otho.impatoꝛ .256
maxẽtius tyrãnus ipatoꝛ .131
maximin⁹ trax impatoꝛ 131.
maximinus tyrãnus ceſar 131
maximin⁹ grecus doctoꝛ 120.
maximian⁹ impatoꝛ 131.
maxumin⁹ ro.tyrãnus 147.
maximin⁹ britanic⁹ miles 139.
maximin⁹ ꝛ claudi⁹ mar. 132.
maximin⁹ thaurinẽ. eps .146
maximilian⁹ burgũ.dux .255

E

Medar a q̃ media ꝓuicia .5
medea colchoꝝ regina
media ꝓuincia vbi sit
medie ꝓuincie deſcriptio .59
medi⁹ demophõtis filius .36
mediola.ciuitas ꝺſcribit 70.
mediolanũ a Ro.capit̃ .83
mediola.a gothis vaſtat̃ 153.
mediolanũ a barbaroſſa de
ſtruitur 193
medon codri filius .40
medoꝝ regni ꝑncipiũ .46
medoꝝ regũ epilogus 45
melania ro.ſancta 138
mellantus Rex .38
melãpus medicus argi⁹ .26
melcha batuelis vxoꝛ 7.
melchiades papa .131
melchiades doctoꝛ 119.
melchiſedech magn⁹ ſacerdos
meliſſus medicus ꝛ phũs 62.
meles lydoꝝ rex 50.
meles granate Rex
menna Ro.martir 129
menãder poeta comicus .80
menãder bereticus 114
menedemus phũs 79.
memcrates phũs 96.
menelaus rex elene marit⁹ 30.
meneſicus athenieſiũ rex
meniatus floꝛẽtin⁹ martyr 123.
menon titani filius
mercurius iouis filius .15
mercu.trimegiſter egypt⁹ 15.
mercuri⁹.3.hermes dict⁹ 15.
mercu.4.tubal appellat⁹ 15.
mercurius.5.lyricus 27.
meres ethiopũ rex .52
merlin⁹ luimas bergomẽ. .223
merodach caldeoꝝ rex .51
meſſalla coꝛuinus poeta 98.
meſſalina Claudij vxoꝛ .106
meſappus ſicyonioꝝ rex .127
meſaram Cham filius 5.
meſaram alius filius .5
meſopotamia regio vbi ſit .8
meſſaniſſa numidarũ rex .91
metodius martyr .129
metrodoꝛ athenieſ.phũs 93
metrodoꝛ grecus rhetoꝛ .90
mezentⁱ⁹ impatoꝛ grecus 159.

M J

michaelis archã.reuelatio
micha.archan.apparitio .151
michael.1.impatoꝛ grecus 168.
michael.2.impatoꝛ grec⁹ 169.
michael.3.ꝑatoꝛ grec⁹ .168
michael.4.impatoꝛ grec⁹ .103
michael.de ceſena oꝛ.mi. .214
michael de maſſa oꝛ.ere. .218
michael mauroc.ve.dux .226
michael ſten ve.dux .229
michael cararie.medicus
michęas ꝓpheta .48
michelettus coꝛogniola ar
miger 145.
micenarũ regũ ꝑncipiũ 27.
micena vrbs vbi fuerit 27.

midas phrigie rex .27
militū asie ciuitas 4.
mileto sardiniēsis epūs iii8
milo anglerie comes i84.
mineus angloꝝ rex .i7i
minerua gentiū dea io.
mineruc multe sunt io.
minos Jouis fil.9 24.
minuti9 ro.cardicus .i22
minutius rhetor i38.
mirena grecie ciuitas 55.
miſon cineus phūs .55
mitilena ciuitas asie cōdit 226.
mitilena i genuēſib9 ꝺuenit i40.
mitrius assyrioꝝ rex 29.
mitridatis regis vita 92.
mitridaticū bellū 92.
mitridates phūſ pgamen9 94.

M O

modestus doctor iii9.
moyses ꝓpheta nascitur i6.
moyses prophera nascit 16.
moyses populū regit i6.
moysi libri
moyses mōachus egypti9 .i38
monachoꝝ regulatio i52
monasteria a marchionib9
montisserati condita i77.
moneta genuēſiu9cōcedit i90.
monica mr ꝺiuini Augu. .i40
mōstruoſoꝝ boiuꝫ genera i4i
monstrū femineī sexus i83.
montanus hereticus ii9.
mōtisserrati regni ꝓncipiū i36.
mosoch filius iapbet .5

M V

Mulier cane peperit 25i.
musens poeta grecus 28.
musens seu musian9doctor .i47.
mutine ciuitatis cōditio 74.

N A

Nabuchodo.rex caldeoꝝ .54
nabuchodonoſor visiones
videt 55.
nabuchodonoſor.2.rex 56.
nachor pater thare 7.
nadab rex israel 42.
narses patricius grecus i53.
narbona aūt gallie vrbs 74
nathā ꝓpheta .40
naulū ligurū ciuitas 74.
naiū prophera 48
naxos asie ciuitas 50.
nazari9 t celsus martyres iio.
nazarius rhetor ii2

N E

Neapolis ciuitas cōditur .i34
nemias ꝓpheta hebraus .62
nēbroth q̄ttuor habent 5.
nembroth gigas regnat 6.
nemesius dyacon9martyr i24
nempher cenetes pharao 43.
neptunus gentiliū deus i7.
nere9 t archileus martyres iio.
nero ro.imperator .ii9
nerua ro.imperator .ii5
nestor hereticus .i43
nevius poeta .86

N I

Nicāder poeta grecus .87
nicanor diaconus io4
nicea Asie ciuitas 77.
nicena sinodus i32.
nicefforus impator grecus i30.
niceffor9.2.ipator grecus i74.
nicephus medicus grecus 52.
nicomedia asie ciuitas .52
nicode.phariseo.ꝓnceps io4.
nicolaus aduena diacon9 io4
nicolaus magnus epūs i35.
nicolaus.i.papa i70.
nicolaus.2.papa i83.
nicolaus.3.papa .206
nicolaus.4.papa 207.
nicolaus.5.papa. 244
nicolaus de neapoli legista 209.
nicolaus de lira or.mi. .2i4
nicolaus mutinēsis legista .2i6
nicolaus renei/Ro.scriba .2i9
nicolaus ꝓmus estēsis 22i.
nicolaus.2.estensis 227.
nicolaus florē.eques .222
nicolaus pisan9ve.ipator .224
nicola9 guaschus ge.dux 225.
nicolaus florē.medicus .228
nicolaus cubicus orator .27i
nicolaus piceninus ipator .242
nicolaus tholē.ordinis ere. 243
nicolaus tronus ve.dux .252
nicolaus canalis vene.dux 252.
nicolaus perotus epūſ .25i
nicolaus marcel.vene.dux 252.
nicomedes martyr io8.
nicostrata regina carmēta 30.
nigidi9 figulus phūs 95.
nilus fluuius vbi sit 2.
ninus asiriorum rex 8.
ninus.2.assyrioꝝ rex .9
niobes Tantali filia 24.

N O

Noe tres filios generat .4
noe ex archa egreditur 4.
noe ionicū generat filiū .4
normādoꝝ regni principiū i7i.
norwegia prouincia vbi sit .i7i
nouaria ciuitas lōbardie .74
nouatus scismaticus .i23

N V

Numma pompilius rex 50.
numidaꝝ reges qui fuerūt .9i
numida prouincia vbi sit .9i
numitor latinus rex .48

O B

Obclerus venetoruꝫ dux .ii6
obizo estensis marchio .2i7

O C

Ochozias rex israel 44.
ochozias rex iuda 43.
octauian9magnus ipator .97

O D

Odefredus bononiensis le
gista 200.
odofredus alter doctor 200.
ad illus cluniacēſis abbas .176

O L

Olda proꝑ betissa 53.
oldrādinus estēſ marchio 198.
oldradus de laude legista 216
olei fons ro.erupit tpe xpi io2.
olimpiadaꝝ institutio 53.
olympias mater alexandri
magni 65.

O M

Onias ꝓmus hebreoꝝ pō.78.
onias.2.hebreoꝝ pōtifex .85
onias.3.hebreoꝝ pontifex 85.
oneſericus grecus phūs .84
opianus celix poeta ii9.
ops dea celi filia .i6
optatus affricanus doctor i37.

O R

Orbis demensio a cesare 96.
ordelaphus ve.dux 206.
ordelaphoꝝ regni ꝓncipiū.217
ordo crenitaꝝ diui Augu.i40.
ordo canonicoꝝ diui ag. .i4i
ordo mōachoꝝ bti būdicti .i63
ordo cluniacēſiū in gallia i73
ordo vallis vmbroſe in flo. .i84
ordo cartusiensiū i85.
ordo cisterciēſiū in burgū. .i86
ordo premonstratensis .i88
ordo tēplarioꝝ i hierusalē .i88
ordo humiliatorum i95.
ordo carmelitarum ii4.
ordo crucifigerorum .i99
ordo ꝑdicatoꝝ sancti dñici .i99
ordo minoꝝ sci francisci .i99
ordo seruoꝝ beate marie 206.
ordo celestinoruꝫ a beato ce
lestino .209
ordo rodioꝝ militu 2io.
ordo militu Jesu cristi in
anglia .2i4
ordo sancte Brigide .222
ordo iniesuatoꝝ pauperū .222
ordo sācti salua.regularū 222.

Tabula

ordo monachoꝝ alboꝝ 231.
ordo mendicātiū ſancti hie
ronymi 231.
ordo ſcī geor. de alga ve. .232
ordo ſācte inſtine patauine .233
ordo regulariū lateranē. .233
ordo monacho. ſcī hiero. 233.
oreſtes macedonū rex 63.
origenes magn⁹ doctor .122
orpheus theologus grec⁹ .78
oroſius hiſtoricus .146
orthopolis ſiponioꝝ .15

O S

Oſee ꝓpheta hebreus 46
oſee rex iſrael 46
oſtia italie ciuitas .53
oſoron egyptioꝝ rex .47

O T

Otho ꝑmus impator ro. .iii
otho.2.imperator germa. .175
otho.3.impator germa. 175.
otho.4.impator germa. 178.
otho.5.impator germa. .198
otho viſinel⁹ venetiaꝝ rex .180
otho viceco. mediola. epūs 190.
otho terti⁹ pmēſis tyrānus 233.
othoniel iudex iſrael 224.
othus anglerie comes 282.

O Z

Ozi hebreoꝝ pōtifex 35
ozias rex iuda 46.

P B

Phacee rex iſrael 48.
phaleris phūs tyrānus .53
phariſeoꝝ ſecta 103
pharos turris alexādrie .81
phauorinus phūs 106.
phedron phūs .67
phegius phoroneī frater
phenix egypti rex .23
pherecides phūs .53
pheredeus phūs ⁊ dux .45
phetus ſicioniꝝ rex 29.
phetius indee pfect⁹ 89.
pheton ſolis deus fili⁹ .18
phidas ſtatuarius 62.
philemon muſicus 28.
philemon poeta 80
philippicus impator grec⁹ 162.
philippinus gonzaga 146
philo alexādrin⁹ phūs .105
philo iudeus phūs 87
philopomenes phūs ⁊ im-
perator 85.
philippus.i.macedo.rex 65.
philippus.2.macedo.rex 84.
philippus.3.rex alexā. pī 100.
philippus.4.ſyrie rex 89.
philippus vnus ex ꝑmis dia-
onibus 134.
phinees iudeoꝝ pōtifex 20.
phinees fili⁹ heli ſacerdo. 24
philiſtenes vilonis ſocer 19.
phota impator grecus 157.
phozbas arginoꝝ rex 17.
phozbas atheniēſiū dux 43
phozcus rex aſie 16.
phozoneus magnus rex 16.
photinus alius hereticus 137.
photinus lugdunēſis epūs 117.
phul aſſyrioꝝ rex 46

P R

Pambo abbas .138
pacian⁹ barchinonē. epūs .141
pacomius abbas 141.
padus fluui⁹ vbi ſit .18
padus fluuius exercuit .246
paphlagonia vbi ſit
paganus auria genu. armi-
ger 221.
palas enādri filius 30.
paladinus doctor 193.
pallamides gre. armiger 148.
palemon vicētin⁹ grāma. 90.
paleologoꝝ iperij ꝓnci. .203
paleſtina ꝓuincia vbi ſit
palmachi⁹ cōſul ⁊ martyr 121.
palmira regina 126.
pamfunti⁹ egypti⁹ abbas 138.
pāphili⁹ martyr ⁊ doctor 146
pandion atheniēſiū rex 27.
pandion.2.atheniēſiū rex .24
pandulphus malateſta 232
pandulphus malateſta 256.
paneas aſſyrioꝝ rex 27.
panerius phūs grecus .86
panthelemon martyr 110.
panthaſilea regina 15.
papia lōbardie ciuitas 70.
papias hieropolitan⁹ epūs .117
papias grāmatic⁹ italic⁹ .197
paradi. voluptatis vbi ſit 1.
paradiſi terreſtes ſex habē-
tur .2
paraſiꝝ oliꝝ lōbardie ciui. .174
pariſi⁹ galtaꝝ mag ciui. 74.
parma lōbardie ciuitas 74.
parmenas diacon⁹ ātiqu⁹ 104.
parmenides phūs .62
paraſi⁹ pictor aſyanus .61
partharis longobar. rex
parthoꝝ regni ꝓncipiū .82
parthoꝝ reges q fuerūt .84
partha regio vbi ſit .82
paſchalis primus papa 168.
paſchalis ſecūdus papa 186.
paſchalis malipetrus vene
tiarū dux .248
paſtor thebayde abbas .36
patrici⁹ hybernēſis epūs 89.
patauinū ciuitas ꝓdirur 36.
patauinū venetis ſubijciť 230.
paula Ro. matrona 141.
paulus emilius cōſul Ro. .88
paulus apoſtolus dñi 107
paul⁹ patauin⁹ iuriſcōſuli⁹ .122
paulus ſamoſen. epūs .125
paulus ꝑmus eremita .135
paulus cōſtātinopo. epūs .135
paulus narbonēſis epūs .110
paulus panoni⁹ pſbyter .147
paulus lucius. i. ve. dux .162
paulus. i. papa 165
paulus. 2. papa venetoꝝ
paul⁹ lōgobar. hiſtoricus 166.
paulus perufin⁹ legiſta .218
paulus guinifius luce dñs 228.
paulus florēti. geometra 218
paulus Ro. ordinis ere. 250.
paulus ve. ordinis ere. .231
paul⁹ bergomē. or. ere. 250.
paulus viſin⁹ rhetor bergo. 256.
paulus procaſtrus legiſta 238.
paulus treuerēſis epūs 100.
paulinus nolan⁹ epūs .143
pax ro. ⁊ carthaginē. .82
pax mediolanē. ⁊ florēti. 228.
pax venetoꝝ ⁊ mediola. 249
pax vltia oīuꝫ italicoꝝ an. 1485

P E

Pelagius. i. papa
pelagius. 2. papa .154
pelagi⁹ bētic⁹ a q̄ pelagi 141.
pellaſgus ſicioniꝝ rex .34
pellops tantali filius 25.
penolopes vlixis vxor 31.
predices macedonū rex 50.
perdix redali filius 28
periander phūs 5.
ꝑpetua ⁊ felicitas marty. 120.
perſeus ⁊ danaes 27.
pſeus ad agros migrat 25.
pſia regio vbi ſit 57.
perſaꝝ regni ꝓncipiū 57
perſarū regū epilogus 68.

phalech abor filius

pſeus vltim⁹ macedo. rex 87.
perſius flaccus poeta 96
pſecutio ꝓma xp̃ianorum 84
pſecutio ſecũda xp̃ianorũ 99.
pſecutio tertia xp̃ianoꝝ ii5.
pſecutio quarta xp̃ianoꝝ i20.
pſecutio qnta xp̃ianoꝝ i20.
pſecutio decima xp̃ianoꝝ
peruſiũ tuſcie ciuitas .77
peſtis vniuerſalis fuit i54.
peſtis miſerãda multo tpe
peſtis mediolanẽ. 244
peſtis brixiana 253
peſtis vltima italica
petronilla beati petri filia i08.
petronius brixiẽſis .106
petronius firie legatus 96.
petronius bononiẽſis epꝰ .146
petrus apoſtolus vñi .106
petrus romano. antipapa i36
petrus Ro. antipapa 146.
petrus corbari⁹ antipapa
petr⁹ alexã. martyr i29.
petrus dioclitiani cubicula
rius martyr i29.
petrus ediſſen⁹ doctor .147
petrus gradenic⁹ ve. dux i69.
petrus. 2. gradenic⁹ ve. dux
petrus candian⁹ ve. dux i7i.
petrus tribunus ve. dux i7i.
petrus cãdian⁹. 2. ve. dux i73.
petrus vſeolus ve. dux i73.
petrus vſeolus. 2. ve. dux .174
petrus vſeolus. 3. ve. dux i75.
petrus pollan⁹ ve. dux .i8i
petrus zianus ve. dux .i98
petrus maurocen⁹ doctor 236.
petrus moeenico ve. dux 250
petrus damianus doctor .i84
petrus alphonſus doctor i86.
petr⁹ eremita natiõe gall⁹ i85.
petrus cõſtãtinopolitan⁹ do
ctor i83.
petrus lõbardus cognomẽ
to magiſter i9i
petrus comeſtor biſtorie⁹ .i9i
petrus altiſiodorẽſis grecus
imperator .i99
petr⁹ veronẽ. martyr or. p. 202.
petrus de tarẽtaſio or. pre. .205
petrus de la maldura or. pre.
petrus de bella pertica legũ
doctor 209.
petrus aponus patauinus
medicus .2i4
petrus biſpan⁹ medicus po
ſtea papa .205
petrus cypri rex .223
petr⁹ auria genuẽ. armiger 223.
petr⁹ thomas or. carmeli. 224.
petrus cãdi anus or. mi. 230.
petrus coleon⁹ bergomẽ. .232
petr⁹ de ancharano legiſta .235
petruſpaul⁹ vergeri⁹ orator
petrus brũquellus or. ere. .23i
petr⁹ cãpofrego. genuẽ. dux
petr⁹ dabuſon redoꝝ magiſter

p J

Picenũ regio vbi ſit .27
picus augur laurẽtoꝝ rex 23.
picus auis 24.
pigmen⁹ iuliani a ptãte ꝑcep.
pigmaleon didonis frater .40
pilatus iudee preſes i03.
pindarus phũs ꝛ poeta .59
pinetus cretẽſis doctor ii9.
pipinus magn⁹ frãcoꝝ rex iio.
pinus ordelaphus ii9.
pipinus. 2. francoꝝ rex .i64
piciades aſſyrioꝝ rex 42.
phyrrus achillis filius
pirrus epyrotarũ .68
piſani ſarracenos ſuperãt i87.
piſani archiepꝫ obtinẽt .i90
piſani a florẽtinis ſupanẽ
piſanoꝝ maxias ſtrages .207.
piarũ ciuitatis conditio .39
piſa florẽtinis ſubicit̃ 230.
piſcis capit̃ imaginẽ leonis ꝛ
habens .206
piſtoriũ ciuitas deſtruit̃ .2i2
pitacus phũs 5i.
pitagoras phũs .55
pitadoris regina ponti 96.
pius prim⁹ papa ꝛ martyr ii 8
pius. 2. papa ſenẽſis i46
pinus ordelaphus i53.

p L

Placẽtia ciuitas lõbardie .73
placẽtin⁹ legũ doctor .i97
plage egypti decẽ que ſunt
plato magnus phũs. .64
plato comicus poeta
plautus comicus poeta .86
plenicus ſicionioꝝ rex i4.
plinius. 2. hiſtoricus .ii6
plotinus phũs grecus .69
pluarch⁹ eberone⁹ biſto. .ii6
pluto ſaturni filius .i7
plotus gallus orator .93

p O

Pogius florẽtinus orator
polemon phũs 8i.
polibus ſicionioꝝ rex 27.
policarpus epꝰ ꝛ mar. .ii8
polixena priami filia
poliphides ſicioniorꝝ rex 30.
poliſtratus phũs 64
pontianus papa
pontius abbas i88
pontius cartaginẽſis mar
tyr i24
põtificũ indeoꝝ epilogus
pontremulũ opidũ i87.
portus veneris edificat̃ .i88
poſſidoni⁹ ſtoicus phũs .86
pompe⁹ magn⁹ ro. cõſul .94
portia filia catonis .94

p R

Praxedes virgo ſancta ii9.
predeſtinatoꝝ hereſis
preneſtina ciuitas edificat̃ .27
pretoriũ vicus deſtruit̃
priamus rex troie .29
primus ꝛ felician⁹ martyres. i29
primas corinthioꝝ rex 42.
priſcian⁹ grãmaticus i53.
proba poetrix greca i43.
probus impator Ro.
probus grãmaticus iio.
procas latinoꝝ rex 46.
proceſſus ꝛ martinian⁹ mar
tyres .iio
procorus diacon⁹ primus
prodigia in italia multa .92
ꝓdigia tpe machometis i57
prodigia alia fuere i85.
prodigia itẽ alia fuere
proetus arginoꝝ rex .26.
promethus aſie filius .i4
porphirius phũs i22.
proſerpina Jouis filia que
ꝛ diana
proſper epiſcopus Regen⁹
ſis .i47
ꝓthus ꝛ iacint⁹ martyres .i24
prothogoras phũs 62.
prudẽtius poeta .i4i

p T

Ptholomeus lagi filius 78.
ptholome⁹ philadelphus 80.
ptholomeus euergetes 82.
ptholomeus philopater .84
ptholomeus epiphanes 85.
ptholomeus philometor 86.
ptholomeus euergetes. 2. 89.
ptholomeus phiſcon 90.
ptholomeus alexãder .92
ptholomeus ſother .92
ptholomeus dionyſius .93
ptholomeus hiſtoricus ii8.

P U

Publicola consul Ro. 59.
publius terentius poeta
publius ouinaso poeta 99.
puella monstrum
puer villosus nascitur 206
punica bella incipiũt 84.
punicum bellum secundum com
mittitur.

Q U

Quadratus episcopꝰ occ. .117
quintus cincinatꝰ Ro. 60
quintilianus poeta .iii
quirinus martir 125.
quirinꝰ illiricus epꝰ 117
quiriacus episcopꝰ 126.
quirinꝰ historicus 113.

R A

Rabanus doctor gallꝰ
racherꝰ veronẽsis epꝰ 174
rachis lõgobardorũ rex
raphas filius gomer .5
raphel fulgosius legista 236.
raphael cumanꝰ legista 236.
raphael aduinatꝰ genuẽ. dux .243
rapha filius cham 6.
ragau pater Saruch .7
ragusiũ damaltie ciuitas 148.
ragimprus lõgobardo. rex
rainerꝰ mõtisferrati mar. .174
rainerius zenus ve. dux .202
rainerius pisanꝰ ordi. pre. .210
rainerus florẽtinꝰ legista .216
rainaldus alemãoꝝ dux .186
rainaldꝰ estenꝭ marchio 215
raimõdus de turri epꝰ .206
raimondus ordi. pdicatoꝝ 206.
rassis phũs ⁊ medicus .185
rauena ciuitas 75.

R E

Rhea mater Romuli .47
reges attalici qui fuere .90
regina sabba 5.
remigius remeñ. epꝰ 151.
remigius alius epꝰ 171.
remus frater Romuli 48
renatus andagauẽsis rex 242
renatus lotharingie dux .258
reticius beduoꝝ epꝰ 133
regum iudeoꝝ indeoꝝ epilogus.

R I

Ricardꝰ de scõ victore .160
ricardus ordis cluniacẽñ. .191
ricardus angloꝝ rex 195.
ricardus mãfredus 216.
ricardus gebonẽsiũ cardi. .140
ricardus de saliceto legista 140.
ricardus malũbra legista .212
ricardus frixonum dux .135
ricaldꝰ theologꝰ ordi. minoꝝ .206
ricardinꝰ sci bõifa. comes .198.
ricardus de media villa or-
dinis minorum 212.

R O

Robertus francorum rex .184
robertꝰ carnotanꝰ epꝰ 183.
robertꝰ apulie comes 182.
robertꝰ sicilie rex 211.
robertꝰ bauarꝰ imperator .229
rober. malatesta arriminẽ. 256.
robertus de russia ordinis mino-
rum 253
roboam rex iuda 72
rochus scũs pfessor 214.
rodiena asianus doctor 121.
ropolphus imperator 230
rodulphꝰ burgõdionũ rex 167
rodul. burgõdie. 2. rex 182.
rodopis meretrix ⁊ poetrix 58.
rhodops insula ⁊ vrbs quãdo cõ
dita fuit .13
rhodos in xpianos vẽit 210.
rodoaldꝰ lõgobardoꝝ rex 124.
rogeriꝰ apulie comes 136.
rogerius sicilie rex 189
roladinꝰ palatinꝰ comes 166.
romãe vrbis cõditio
roãoꝝ regni pncipiũ 48
romanorũ regũ epilogꝰ .59
romãi carthaginenses supe
rant 86.
romãoꝝ naufragium .82
romanorum clades 91.
romanorum imperii princi-
pium .96
Romani a Gallis debellan
tur 53.
romanus martir 124
romane vrbis excidiũ 142
romanus exarchus .157
romanus papa .172
romulus primus rex 48
rotharis lõgobardoꝝ rex 158.

R U

Ruben filius iacob .12
ruffus miles ⁊ martir
ruffꝰ lugdunẽsis epꝰ .187.
ruffinus doctor .142
ruth moabithes hebrea 35.
rusconi nobiles comum vastant.

S A

Saba cham filius 5.
sabatha aethus filius 5.
sabbati prima dies 2.
Sabba regina 41.
sabelius hereticus a quo sa
bellii 124
Sabinus spoletanus mar-
tir 129
sabina virgo ⁊ martir .117
sabinianus papa .89
Sadoch pontifex Hebreo-
rum 42
sadiates lydorũ rex .53
saduceoꝝ secta que fuerit 103
sapho poetrix orrea 53
sapho & lesbia poetrix 58.
saphãdinus egypti rex 196
sala pater heber patriarche
Salomon magnus rex re-
gnauit 33.
salomõis libri q sunt 46
salomonis ciusdez templuz
conditur 34
samaria vbi sit
saladinus egipti rex 194
salustiꝰ historiographꝰ 96
samson fortissimꝰ israel .33
samuel sacerdos ⁊ ppheta .38
samnitum regni finis 78
sanguis xpi mãtuanus
sanguiñ genue scaturiuit
sanguinẽ pluit brixie 170
sarra abrae vxor moritꝝ 10
sarraceni aphricã occupãt 159
sarraceni italiã vastãt 171
sarraceni siciliã vastãt .171
sardanapalus regnat 45
sardanapalꝰ rex occidit 22.
sardꝰ rex a quo insula 22.
Sardinia insula vbi sit. ⁊ a
quo 22.
sarmate europã occupãt 201
saruch pater nbchoz 7.
saturninꝰ martir 129
saturnus rex regnat 15.
satur a filio fugatur 21.
saul rex hebreorũ regnat .38
sauona ligurie ciuitas 74

S C

Schabon Rex Ethio-
pum 50
Scaligerorum regni prin-
cipium 104
scipio africanus .86
scipio nasica 86
scipioattinoz 89
scisma iudeorum 87
scisma decimum ⁊ vndeci-
mum 190
scisma vigesimum primum

scisma.22.pessimū .225
scithar̄ regni principiū .7
scitha regio vbi sit 6
scithia a quo nomē habuit 8.
scola christianoꝝ incipit 190.
colāfidē recipiūt ꝛ saraceni
profligunt 160.

S E

Sebastianus martir 129.
sebastianꝰzianus ve.dux 194
secūdus astēsis martir
secutia ciuitas euertit 193.
secundus atheniensis philo
phus iii7.
sedechias rex iuda 54
selchim assyrioꝝ rex 9
seleucus Syrie rex 86.
seleuchus Syrie rex 83.
seleucus.3.Syrie rex 78.
semeniamira heliogobalgi
martir .171
sem filiꝰnoe filios generat 5.
semeas prophera 41.
semiramis assyrioꝝ regia .9
sena ethrurie ciuitas 76.
seneca philosophus 1088
seperatio abrae a loth .9
septuaginta interpretes 80.
septuaginta discipuli xpi 103
seraphia virgo ꝛ martir .117
seraphio alexādrinꝰmar. 123
seraphion epūs ꝛ doctor .120
serparo scholasticus 126.
sergius primus papa 193.
sergius.2.papa 169 169.
sergius.3.papa 172.
sergius.4.papa 177.
sergiꝰꝛ bachus martires 130
serpentes igniti
seruiꝰtuliꝰRo. x 56.
seruiꝰsulpitiꝰiurisco̅ su .115
seruiꝰaliꝰsulpitius. .98
sertoriusRo. cōsul 92.
seruius hebreorum 26.
seuerꝰimpator Ro. .120
seuerus papa
seuerinus abbas 160.
seth filius Ade 3.
sextus decretaliū cōpōitur
sesachoris pharao .45

S F

Sforcia Attendula militie
dux 256

S I

Sibilla Samia .28
sibilla delphica 29.
sibilla erithrea 29.
sibilla cumana 46
sibilla elleſpontina 57.
sibilla tiburtina .99
sibillarū decē epilogꝰ .99
sicardus beneuētanꝰdux
sicilia a carolo defecit 206
siculus regis filiꝰa q̄ sicilia 23
sicionioꝝ regni p̄ncipiū 16.
sicionioꝝ regū epilogus 26.
sigismūdus fit rex .233
sigismūdꝰfit impator 227
sigismūdus malateſta 250
s.gismondꝰmalateſta 250
silla Ro.consul .92
sillabarum inuentor
siluius posthumus rex .36
silphon philosophus .81
siluanꝰmassilieñ.doctor 145.
siluester magnus papa 1131
siluester.2.papa 186.
siluester tertius papa 183.
siluerus papa .153
simachus interpres 151
simachus papa .120
simachus Ro.phūs .151
simeon pontifex iustus
simonides poeta grecus 53.
simon onie filiꝰpontifex 83.
simon machabeus dux .90
simon magus 100.
simon apostolus domini .100
simon cleophas 115.
simon de cassia ordinis ere
mitarum 224
simon tridentinus 253
simphoriosa cum filiis .117
simphonius doctor .142
simplicianus episcopꝰ 96.
simplicius papa
synodus arimineñ. 147
sichus phillisthenis sacerdo
tis herculis filiꝰ 40.
synodoꝝ oiuꝫepilogꝰ .160
sinodus postea lateranēsis 153
sinodus lugduni .199
siracusane ciuitatis ꝓditio 50.
sirorum regni p̄ncipiū 63.
sira regio vbi sit 78.
sirie regum epilogꝰ 78.
siricus papa .139
sirꝰpapiēsis episcopus 117.
sirus gemnēsis episcopꝰ 190
sixtꝰ.i.papa .124
sixtꝰ.2.papa 126.
sixtus tertius papa 149.
sixtus quartꝰpapa sanoñ. 251.
smerdis persarum rex 58
smirena grecie ciuitas 40

S P

Spartanoꝝ gētiū origo 47.
sparta regio vbi sit 13.
sparateus assyrioꝝ rex 17.
speusippus philosophus 64
spoletum ciuitas vastat̄ 193
spirencus bononie dux

S O

Socrates magnus philoso
phus ꝛ alius .63
sociale bellum Ro. 92.
sodoma vbi fuerit 9.
sophocles poeta .61
sophonias prophera 53.
sol gentilium deus .11
soles tres visi sunt aliquan
do fuere 194
solinus historicus 99
solon magnus philosophꝰ
grecus 51.
sosaranꝰ medoꝝ rex 47
sosaranus assirioꝝ rex 28
sostratus philosophus vir
pessimus 96
sother papa martir 126
solis defectio fuit 144

S T

Stacius cecilius comicus 87
staciusꝰtolosanꝰorator 126
statiꝰneapolitanꝰpoeta 123.
stephanus.i.papa 124
stephanus.2.papa 164
stephanus tertius papa 165
Stephanus quartus papa 168
stephanus quintus papa 171.
stephanus sextus papa 172
stephanus septimus papa 173
stephanus.8.papa 187
stephanus nonus papa 182
stephanus prbomartir 104
stephanus vngarie rex 176
stephanus bauarie dux 227
stephanus bosine rex 249
stephanus frācapanus comes
stenclus argiuoꝝ rex 21.
stesicorus poeta hereticus 53.
strato historicus 120
strabo historicus ꝛ phūs .81
strabus theologus 166
stratus philosophus
stoica secta oritur 119
stilco patricius Romanus 133.

S U

Suetonius historicus 130
susana virgo ꝛ martir 100
sumcassanus parthoꝝ rex

T A

T R

Tacianus hereticus i9
tacitus impator Ro. i26
thade⁹ apl⁹ g t iudas i24
thade⁹ medic⁹ florētin⁹ i69
thaion⁹ frat dñs brixie 204
talasan Sicionior rex .9
thales mileſius phūs .5i
tātalus phrigiorum rex t alius .25
tāburlan⁹ tartarorꝝ impe rator 229.
tācredus Sicilie rex .i80
tamiris regia in rita Ciri regis
tamiris muſicus 28
thara pater abrae .8
tarē.ini cōtra Ro. bellāt 79.
targnus priſc⁹ rex .53
targnus ſuperbus rex 53.
tarniſiū ciuitas ꝺditur 36.
tantanes aſſyriorꝝ rex 30.
thaurinum ital e ciuitas conditur .73
thaurus philoſophus i18.
tauteus aſſyriorū rex 35.
taxillo bauarie dux .i65

T E

Thebe ciuitas vbi fuit .23
thebane vrbis muri exor nantur 23.
tecla virgo t martir .iio
tedald⁹ camuſſi dom⁹ i76.
tegonus poeta 40.
tegorma iapheth filius .5
telec⁹ lacedemōiorꝝ rex 45
telegon⁹ athen. rex 20.
telefor⁹ papa t martyr ii7
temiſtocles philoſoph⁹ 60
templū domini ſtruitur .4i
tēplum reſtituitur 58.
templum maius genue i88.
tēplū maius bergomi .i90
tēplū mai⁹ mediolāi 226.
teodocion interpres .i20
teodatus gottorꝝ rex i52
teodora virgo t martir i82.
theodorus martir i23.
teodorus ali⁹ doctor .i49
teodorus itē ali⁹ doctor
teodorus papa prim⁹ i72
teodorus ⁹s papa .i72
teodor⁹ frācorū rex .i6i
teodor⁹ ticinēſis ep⁹ i60
teodorus .i. mōtiſſerati i76
teodorus .2. montiſſerati marchio .i77
teodorus .3. montiſſerati marchio .i63
teodora imperatrix i64.
teodor⁹ miciran⁹ epiſcop⁹ 100.
teodoric⁹ gothorꝝ rex i34
teodoric⁹ gottorū rex 36.
teodolina lōgobar. regia
teodoſia ⁹go t martir i34
teodoſi⁹ ſenior impator i34.
teodoſi⁹ iunior impator i44
teodoſius .3. impator
theophanes ſcriptor rex 94
theophilus athenienſium epiſcopus .ii8
theophil⁹ ceſariēſis ep⁹
teophil⁹ anerianeñ. ep⁹ .i79
teophil⁹ impator grec⁹ i79.
teophraſt⁹ phūs .80
teogon⁹ poeta grecus 58.
terēti⁹ lucrecius poeta 70.
terēti⁹ ſcaur⁹ grāmatic⁹ ii6.
terremor⁹ magnus fuit .i37
terremor⁹ magn⁹ fuit i47
terremotus magnus fuit .i88
terremor⁹ magnus fuit i94.
terremor⁹ magni fuere .200
terremor⁹ fuit Brixie .22i
terſiph⁹ athenieñ. rex .46
tertiū bellū punicū 89
tertia emilia vxor ſcipiōis 86.
tertulianus african⁹ doc. i20.
teſſalorꝝ regni ꝓncipiū .i2
teſſalus ipſius ꝓuicie rex .i2
teſeus athenieñſiū rex .29
thedaldus gallus doc. 200.
teodatus āciranus ep⁹ i44.

T I

Tiberinus ſiluinus rex 43.
tiberius impatr Ro. io3
tibe. 2. impator Ro. .i04
tiberius .3. impator Ro. i6i
tiberis fluuius exundat i70.
tiburtus t valeria. mar. i2i.
tiburtus Ro. martir .i30
tiberius grachus Ro. 89.
tiburtina ciuitas ꝺdit i7.
tiphis grec⁹ carpētarius 30.
tigris fluuius vbi ſit i.
timeleō grecus impator 64.
timon philoſophus .82
thimon diaconus ex ꝓmis io4
thimoteus pauli diſcipu. ii4.
thimoteus hereticus .i47
titus impator Ro.
titus pauli diſcipulus ii4.
titus botarenus doctor .i37
titas filius gomer 5
titus liuius pataui. hiſto. 99
titus liuius tragicus .87
tirenus lydi fr a q̄ tuſcia .27
tirus ciuitas vbi fuerit .28

T O

Tobias prophcta .5i
tolka iudex iſrael .29
tolloſa deſcribit ciuitas 74
thomas apoſtolus dñi .ii3
thomas carthuriēſis cp⁹ i9i
thomas de agno or. p̄di. 204.
thomas frego. genue. dux 240
thomas catanens ordinis predicatorum 256.
thomas āglicus ordi. ere. .258
tho. florētinus medicus 220.
thomas mocenicus ve. dux .234
thomas paleologus 249
torpetus martir .ii0
torquatus Ro. conſul .67
torquatus martir .ii0
torſimondus gothorū rex i34
torilla gottorum rex .i53
torſimondus itē gottorꝝ rex i47

T R

Tracia, puincia vbi ſit
tracemirides regio vbi ſit .ii3
tracus ethiops 5i.
traianus impator Ro. ii5.
trebelius pollio hiſtoricus ii6
tres ſimul lune viſe ſunt 20.
treueris ciuitas .78
triphilius epiſcopus .i36
tripolomus eleuſim rex .i2
tribunatus officiū iſtituit .60
tribuni t ediles creātur 6i.
tribunus meniul ve. dux .176
triphon origenis diſcipulus .i22
Tripolis ciuitas a ſoldano capitur 208
tritonia virgo antiqua 23.
trogus pōpeius hiſtoricus ii8.
troia vbi fuerit 3i
troianorū regni principiū 25.
troia capitur 25.
troianum bellum cōmittit 23.
tropbimus pauli diſcipul⁹ io8.
truſardus bergomenſis comes 249
truſianus medicus 206.

T U

Tubal lamech filius 3.
tubal caym ipſius frater 3.
tucidides hiſtoricus 63.
tulius Cicero philoſophus Romanus 95.
tulius tyro Romanus philoſophus 98.
tullius hoſtilius Rex Romanus 52
turris babilonis conditur 6.

turris cremone cõditur
turimachus rex ii.
turpilius comicus poeta 91
turro galliarũ ciuitas .39
tunica domini mucitur 156.
turcoꝝ regni principiũ
turrianoꝝ regni principiũ 221

V A

Vaphres pharao egipti .55
valba gotborũ rex .143
vãdaloꝝ regni principiũ 133.
vandalia regio vbi sit 133.
valens impator grecus 138.
valentinus uuartir 125.
valẽtiuus papa 168.
valentinus bereticus .118
valẽtinianꝰ impator grecꝰ 136.
valẽtinꝰ impator Ro. .124
valerius maximꝰ histo. .100
valeriꝰ graccbꝰ iudec pses 103
varaneorũ principiũ 219.
varrus ꝛ tuca poeta 98.
valdericꝰ epꝰ doctor

V B

Vbertinꝰ palauicinꝰ comes
vbertinus carariẽsis 203
vbertinꝰ pusculꝰ bzix. rhetor .217

V E

Vectius valẽs medicꝰ 112.
venetia puincia vbi sit .162
venetiarũ vrbis cõditio .148
ventidiꝰ bossus rhetor 98.
verone ciuitatis cõditio 72
veronica sca bebrea feia 104.
vespesianus impator Ro. iii.
vesta mulier sacerdos genti
lium .16
vesuntio galliarũ ciuitas 74.
vesuuꝰ mons cẽcremat .114
vercellaꝝ ciuitas vbi sit 73.
venus dea gentilium 13.

V H

Vgibertꝰ lotboꝛigie pncepſ .173
vgur pastorũ rex .255
vgozinꝰ vrbeuẽtanus 208.
vgo bõbilonius ordi. pdi. 208
vgolinus pisanus .208

V I

Vicentia ciuitas cõditur 72.
vicecomitũ genealogia 180.
vicecomites in regno resti
tuuntur 205
victoria abrae ptra reges 9.
victoria Ro. ꝺ carthãgiẽñ. 80.
victor martir .120
victor. i. papa ꝛ martir .120
victor. 2. papa 182.
victor. 3. papa .185
victor mediolanẽꝰ martir .130
victorinꝰ pictauienꝰ epꝰ .115
victorinꝰ massiliẽsis doctor .146
victorinꝰ aquitanicus epꝰ .149
vigiliꝰ papa .153
vigitides gotthoꝝ rex .153
vincẽtius martir .130
vicẽtiꝰ pꝰbyter ꝛ doctor 144
vincẽtiꝰ belnacensis epꝰ .159
vincẽ. bistoziogza. oz. pdi.
vincẽ. ỏclamator oz. pdi. 228
vincẽslaꝰ bobemie rex .173
vincẽslaus impator 225.
virgiliꝰ mãtuanꝰ poeta .98
viri Ro. Alex. pparãdi 68
visiones abrae 9.
visiones danielis ppbete .55
vitalis ꝛ agricola martires 119.
vitalis cãdianꝰ ve. dux 175.
vitalis phalero ve. dux 185
vitalis michael ve. dux 185
vitalis michael ve. dux 191.
vitellius impator Ro. .111
vitalianus papa 159.
viterbiũ ciuitas .196
vitus ꝛ modestꝰ martires .130
vitulus conflatilis ꝓficitur .21
victorinꝰ epꝰ ꝛ martir .116
victorinus apber doctor .156

V L

Vlixes magnus pugnator
vlracius plotius rhetor .93
vulcanus gẽtiliũ deus .12
vulpianꝰ iuriscõsultus .122
vulcanꝰ itẽ gentiliũ deꝰ 21.

V M

Vmbria regio vbi sit
vmericusg ottoꝝ rex 150
vmaroꝝ regni pncipiũ .161
vngarii in panoniã veniũt. 172
vngarii Saracenos vicũt 176

V O

Vocienꝰ mõtanus orator .105
vopoſcꝰ bistoricꝰ Siracu. 106

V R

Vrbanus. i. papa mar. 121
vrbanus. 2. papa 185
vrbanus. 3. papa .195
vrbanus. 4. papa 203.
vrbanus. 5. papa .222
vrbanus. 6. papa 225
vrsula virgo ꝛ martir 141
vrsus ipatus ve. dux .163
vrsus patricius ve. dux 170
vrsus. 2. patriciꝰ ve. dux 172.
vrsus patriarcha ve. dux .181

V T

Vtica ciuitas vbi sit .96

X E

Xenocrates philosophꝰ 17.
Xenophon philosophus .64
xenarchus philosophus 104
xenophanes philosophꝰ 58.
xenophilus phũs 67
Xerse ꝑmꝰ persarũ rex .63
xerses. 2. persarũ rex 60.

Z A

Zacharias rex iuda 44
zacharias prophcta 47
zacharias alius ppbeta 47
Zacharias ppbeta pater
ioannis baptiste 99.

Z E

Zenobia regina 112
zenobia regina 126
zeno philosophus 62.
zenon philosophus 81.
zenon Ro. martir 117
zeno impator grecus 159.
zenonꝰ vonẽsis epꝰ 134
zeusippꝰ Sycionioꝝ rex 35.
zensis pictor .61
zentũ musicum 24

Z O

Zota musicus 24.
zotus pictor florẽtinus 218
zoar phũs ꝛ medicus 191.
zoroastes rex ꝛ magus 7.
zorobabel iudeoꝝ dux .58

¶ Explicit Tabula generalis supplementi cbronicarũ.

¶ Ad magistratū Bergomensem in omnimoda historia nouissime cōgesta Cronicarum supplemē tum appellata Prologus.

¶ Pro Ciceronis vestri sententia clarissimi conciues ductus: q primo offi. li. ait. Nō solū nobis nati sumus: ortus q3 nostri partē patria vendicat partē amici quoꝝ beneficijs obnoxij maxime sumus: tuꝫ etiā maioꝝ nostrorum illustriū viroꝝ exēplo: qui pro ingenij magnitudine scientiaꝝ oīum prestantia: ꝛ reipu. gubernāde gloria patriā nostram varias excoluere per artes: quoꝝ vestigia pro viribꝰ sua emulata posteritas nō paucos extulit: cum maioribus suis tum in humanarū tum in diuinarū rerū eruditione de laudibus sine laude certantes. Quorū sane igenia non admirari modo verū etiā memoria ꝓ sequi dignū censeo: ꝛ cū multa sint patres optimi lrarū studia que summū ꝛ decus ꝛ ornamētū claris ciuibus afferre possint. tū maxime historie iucunda cognitio: bis potissimū viris qui multis in rebꝰ versari volunt magnopere exoptāda est: Nā ꝛ si leges diuine humaneq3 que ad bene recteq3 viuendū pertinent laudande ꝛ extollēde sunt: multo magis ac beneuiuendū cōducere arbitror: si cū ipsis fuerit multarū rerum ac virorum illustrium iuncta cognitio. Ille. n. leges ꝛ vite institutā: hec faces quasdam cōparat: ꝛ stimulos ad virtutē: Historia. n. ad erudiendos homines velut speculū semp mihi visa est: vbi humane vite leges clare inspiciuntur: ꝛ in ea animus perinde ac quadam face ad optimarum artium cultū accenditur. Si enim prestantissimi cōcives res veteres: si nouas pariter ad memoriaꝫ reuocemꝰ: inueniemus opulentissimas ciuitates precipuo senum semper floruisse consilio: hi ne mpe licet etate mala cōfecti hoc solum ex multarū rerum experientia atq3 vsum tantum auctoritatis sibi prestituisse videor. Quare cogitanti mihi quonam pacto iuuenes senibus equari possint id certe fieri posse per historie cognitionē solum existimo: Non equidem video cur senes iuuenibus anteponamus. si etiam ad perdiscēdum illustriū virorum maximarumq3 ciuitatum res gestas artes consilia mentem appulerint: Quod si vnius etatis gesta tantopere senum auctoritati conducere solent. Quid totius antiquitatis ampla cognitio: qualem dignitatem iuuenibus qui ꝛ ingenij ꝛ corporis viribus excellunt afferre censebi mꝰ? qua re cum tantum vtilitatis ad bene glorioseq3 viuendum rerum omniumq3 habere didicerimus: ꝛ multa in eo genere scripta perpetua memoria digna multis prorsus icognita forēt ne me primū ignauie aut socordie traderē: innumerabiles historias ꝙ a mūdi pncipio vsq3 ad nram etatē diuersis ex monumētis vno sub volumine colligere curaui. Et ꝙ nescius sim deo patrieq3 mee ac parēntibus parē grāz referri nō posse: tū vt aliq̄ in re patriā demererer meā: has meas lucubraciūculas vestro magistratui dedicare ratus sum: illā hoc in loco imitatꝰ viduā que in euangelio duos duntaxat ereos nūmos tēplo obtulit cū nil maius haberet ꝙ dño offerre posset. que a dño Jesu xpō plurimū commendata fuit: qui pluris hominis animos q̄ rem ipsam metiri solet. Et nos profecto eo libentius fecimus vt vel libro auctoritatem ꝛ dignitatem compararemus. Hanc igitur historiam summo studio longaq3 vigilia curiose accurateq3 ex libris innumerabilibus tum diuinis tum humanis ad ꝓmūe omniū commodū collegimus. In quo quidē libro in pmis omnes noui ꝛ veteris testamēti historias tēporibus ꝛ locis suis cū obseruatione libri ꝛ capitulorū descripsimus. Reliqua vero in eo ptenta ex Josepho iudeo Herodoto: Diogene: laertio: plutarcho Valerio maximo: Liuio: Plinio: Strabone: Solino: Suetonio: vespoco: Helio spartiano Julio capitolino: polio trebelio: Aulogelio: iustino: orosio: Eutropio: Polierate: Paulo longe bardorū historico. Ex poetis autem aliqua fragmenta: vt ex Virgilio: Ouidio aliꝭq3 nonnullis sumpsimus: A nostris vero multis approbatisq3 doctoribus. In primisq3 Augu. Hieronymo ꝛ elmaldo de viris illustribus. Gregorio. Eusebio cesarienſi ꝛ Jsidoro hispalenſi quorum tempora suppu tationē semper secuti sumus quin ꝛ ex Beda in historijs anglorum: atq3 Gratiano: Vincentio historiali. Ricobaldo ferrarienſi Martiniana. Leonardo aretino. Blondo forliuienſi historicis ꝓbatis Berthoosa ꝛ Michaele carrarienſi medico ꝛ ciue nostro ac Platina viro doctissimo. necnō ꝛ alijs multis: multaq3 preterea ex sanctoꝝ vitis excerpsimus: necnō ꝛ ex multarū vrbiū religionūq3 chronicis que cō mode suis locis suisq3 temporibus annotare curauimus: Opus autem in quindecim libros diuisimus in quo quidē omnium gentium reges. Quibus locis quibusq3 temporibus in suis prouincijs ꝛ quantuꝫ regnauerint ab ipso Protoplasto ꝛ rege nostro Adam vsq3 in presens describuntur: videlicet scythārum: assyriorū: egyptiorum amazonum: Medorum: persarum: Argiuorum: Myrenarum: Atheniensium. Macedonum. Corinthiorum Lacedemoniorū lydorum: Judeorum: Jsraelitarum. ꝛ Laurentinorum: Cretensium: Albanorum: Latinorum: Romanorum: Britonum vel Anglorum: Gallorū burgundionum: Gothorum: Vandalorum: Longobardorum: Ungarorum: Germanorum: ꝛ Turcorum cum dimensuratione ꝛ descriptione earundē prouinciarum in exordio cuiuslibet regni: ꝛ siquid memorie dignum per oēs generationes natiuitates ꝛ regna ac potentatus ꝛ p omne iudiciū omniūq3 aliorū regum ꝛ principū: Tempora quoq3 consulū ꝛ imperatorum a primo Cesare vsq3 ad Federicū tertiuꝫ qui nūc imperat: ꝛ quibus temporibus fuisse p historiographos traditum est ꝛ que gesserunt vel constituerunt tam pontifices quam imperatores ipsi in hoc libro plenissime autenticeq3 demōstrantur. hic quoq3 historico more singula cōscripta declarant deorum generationem vel singulorum progeniem vel his temporibus ipsis vel ante latis que gesserunt ꝛ tempora Olympiadū in quibꝰ primus agen Gymnicus cōstitutus ē. Oēs preterea viros in disciplinis excelētes tā grecos q̄ latinos atq3 hebreos quos-

cunqz in omni doctrina reperire potuimus a Moyse qui primus hebreoꝝ prophetaruz diuinas leges sacris litteris explanauit ad hoc vsqz tempus cū opusculoꝝ suorum annotatione summa cū diligentia collegimus ꝛ locis tēporibusqz suis descripsimus. Conditiones etiā multarū vrbium ꝛ maxime italicarum ꝛ siquid in eisdē memorabile habetur in hoc volumine tractauim⁹. Et quo tēpore aduētus fuit saluatoris nostri Jesu xp̄i ꝛ passio eius simulqz nomina oīum apostolorū eius atqz discipulorum ꝛ pontificū tam iudeoꝝ q̄ christianorum ab Aaron primo hebreoꝝ pontifice vsqz ad Innocentiū octauū pontificem maximū ꝛ q̄tum tēporis singuli sederint vel qui eoꝝ sui p̄decessores tēpore martyrio coronatus fit. Adiunximus ꝛ tēpora scismatū persecutionūqz: qbus ecclesie ab tyrannide vel hereticis dissipate sunt. Accedūt preterea ꝛ tēpora oīum italicoꝝ principum: ducum. s. Venetoꝝ: genuensiū: vicecomitum turrianoꝝ: carrariensiū: scaligeroꝝ: estensiū: malatestarū: ordelaphorum: mamfredoꝝ: gongiagorum: varrancorum: montisferetri: montisferrati: Sabaudiensium ꝛ bednorum: atqz aliorum tyrannorum: ac denicz ordinū oīum tempora tam mendicantiū q̄ aliorꝝ ꝛ a quibus sumpsere principia. Omnia denicz hoc in opere cōtenta ex tabula ascripta plenissime perdiscere poteritis per pauca equidē me preter mississe existimo ex quibuscunqz historijs tam antiquis q̄ nouissimis coꝝ que sibi gloriā aut sanctitate aut scientia aut armis parere potuerūt. Hec sane litteraꝝ monumenta non tam verborū pompa quaz magna illustriqz doctoꝝ virorum veritate illustrare curauimus: vt nō magis ostenderemus hoc in labore que quisqz clarissimus vir gesserit q̄ vnū quemqz facere oporteat. Nō perturbet obsecro hoc meum scribendi genus: Nāqz operis stilum variū ꝛ humilē quandoqz deprehendetis: q̄ a me q̄facillime emanauit vt professionis nostre institutū seruarem ꝛ operi veluti mendicitatis nomē comparare posse mus: Triginta quippe annis ꝛ eo amplius in religione mendicatū panem comedere cōsueuimus: nec vnq̄ cuius digno aduentanti repastinatū in mensa apposuimus: hoc idē in suscepto opere facere cōstituimus: qz quecunqz diuersis ex historijs collegimus: vobis tamq̄ mendicatū panē diligenti cura i mensa huiusmodi apposuimus: id quippe opus chronicarū supplementū appellari decernimus: Historiaz licet imperitissime scriptā verā colligere curauimus. Scio quippe vos colēdissimi ꝛ doctissimi cōcives magis fidē ex rerū historia: q̄ verborum pompam desiderare: nec quis vestrū in elegantiam obsecro attendat nostrā: sed rerū multarum copiā diuersitatemqz requirat. Dicere. n. ausim: tantū esse in hoc vnū cognitionis rerū nouarum ꝛ antiquaꝝ quantum vix perpauci qui leguntur in lucē contulerint. Hūc igitur libellū colendissimi patres suscipite: ꝛ interdū recreādi animi vestri causa obsecro quisqz legat. nec eniz quis licet multa eloquētia egregiisqz virtutibus decoratus fit parui faciat. Quecūqz enim optime artes (vt premissum est) longe plus apud omnes auctoritatis habēt: si cū exēplis prestantissimorum virorum coniuncte fuerint: Hinc est q̄ multi doctissimi viri parentem virtutis ꝛ vite magistrā historiam appellauere. Tantam certe vim affert rerū gestarū memoria: vt summos sepe viros imitentur ꝛ admirabilem auctoritatem atqz fidem in foro: in curia: ꝛ in comitijs ad impellendos homines ad prudentiā ad iustitiam: ad ceterasqz virtutes prestare videat. Sed iam ad opus legendū transeamus: In quo si scire volueritis quo mundi anno vel ante Christi aduentū quisqz rex vel dux aut pontifex regnauerit: vel quoto anno aliqua ciuitas cōdita fuerit aut qua tempestate aliquis propheta vel philosophus floruerit: in inferiore ꝛ superiore libri margine vnā lineam videre poteritis in quibus mundi tempora ꝛ ante christi aduentū posuimus ꝛ in linearum fronte ante christi aduentū ꝛ a mundi principio annos diuisimus: vt puta: ab Adam vsqz ad christi aduentū fluxerunt secundum communem ecclesie opinionem anni. ℈199. ergo Adam ante christi aduentum (ad superiora cōuertendo) fuit annis. ℈199. subsequenter dicemus. Set b filiū ade fuisse anno mundi. 230. ergo detractis ducentum triginta annis fuit ante christi aduentum. 4969. ac sic vsqz ad quadragesimū secundum imperij augusti annū quo natus est dominus noster Jesus christus augendo mundi annos ꝛ minuendos aduētus sui annos per capitula prosequemur: post aduentū vero christi: eiusdē natiuitatis annos subsequemur ꝛ tamen semper mundi tempora continuabimus.

Liber Primus

¶ Opus preclarum Supplementum chronicaꝝ vulgo appellatū Jn omnimoda hiſtoria nouiſſime congeſta Fratris Jacobi philippi Bergomenſis: religionis heremitarū diui Auguſtini decoris: ꝙ fauſtiſſime inchoat.

¶ De exordio mundi ꝛ eius creatione: deꝝ linea generatiõis patrũ Liber primus incipit.

In principio creauit deus celũ ꝛ terram: terra aũt erat inanis ꝛ incõpoſita. Scribũt Geneſeos p⁹. ca⁹. Viſibiliũ oium (Aug⁹. teſtãte: vt habet vndecimo de ciui. dei ca⁹. 3⁹.) Maxim⁹ ẽ mũdus. Jnuiſibiliũ vo maximus ẽ de⁹: ſz mũdũ eẽ ꝓſpicim⁹: deũ vero credim⁹. Qõ ãt deus fecerit mũdũ nulli potius credim⁹ ꝙ ipſi deo: Vbi iquies ipm audiuimus? Auſꝙ itez (reſpõdit) nos melius ꝙ i ſcripturis ſanct⁹: Vbi dixit ꝓpheta ei⁹. Jn ꝓncipio fecit deus celũ ꝛ terrã. Mũgd nã tũc fuit ibi iſte ꝓpheta qñ fecit de⁹ celũ ꝛ terrã? Non: Sed ibi fuit vbi fuit dei ſapiẽtia p quã facta ſunt oia: q̃ in aias etiã ſanctas ſe trãſfert amicos dei ꝛ ꝓphetas ꝓſtituit: eiſqz opa ſua ſine ſtrepitu intus enarrat: loquunt quoq; ãgeli dei q ſemp vidẽt faciẽ patris volũtateꝝ ei⁹ qbus oz ſemp annũciãt. Et ꝓ rea ex his vnus erat iſte ꝓpheta: q dixit ꝛ ſcripſit. Jn ꝓncipio creauit deus celum ꝛ terrã. Terra autez erat inanis ꝛ incõpoſita. Jnformiſ qppe illa materia erat quã ō nihilo de⁹ fecit appellata p⁹. celũ ꝛ terrã. et dictũ ẽ i ꝓncipio fecit celũ ꝛ terrã: nõ qz iã hoc erat: ſz qz hoc eẽ poterat nã ꝛ celũ poſtea ſcribit factũ: quẽadmodũ ſi ſemẽ arbor⁹ cõſiderãtes dicãus ibi eẽ radices ꝛ robur ꝛ ramos ꝛ fru-

aduētū ct⁹ ꝛ folia: nō ga tā sunt: sed ga ide futura sunt. Sic dictū ē In ꝓncipio fecit de⁹ celū ꝛ trā: q̄si semē ꝛ celi ꝛ terre: cū adhuc i ꝯfuso eēt celi ꝛ terre matia: sed ga certū erat ide futuꝝ eē celuꝝ ꝛ terrā: taꝝ ꝛ illa materia celū ꝛ terra appellata ē. hāc itaqꝝ spacioſaꝝ formā effigie certa carētē Qui. in ꝓncipio maioris sui volumis ꝛ alij ꝓbi vocarūt chaos qō ipe in eodē li. memit dicens: Aū mare ꝛ terras: ꝛ qō tegit oia celuꝝ Unus erat toto nature vultus in orbe: Quē dixere chaos rudis idigestaqꝝ moles Nec gq̄ nisi pōdus iners ꝯgestaqꝝ eodē. Non bene iunctaꝝ discordia semina rerum.

Dies ꝓmus ¶ Cuqꝝ ꝓmū fecisset de⁹ celū ꝛ terrā cū ipsis q̄qꝝ element(q̄ i bis element(ꝯdita sūt. s. aq̄s ꝛ spūs abyssoſqꝝ ꝛ tenebras: necdū lumibus neqꝝ syderibus ꝯstitut(Dixit deus Fiat lux. Et vidit deus lucē ga bōa eēt: stati sepauit inꝛ lucē ꝛ tenebras. Et tenebras vocauit noctē: lucē vō diē: ac sic fcm̄ ē vespere ꝛ mane dies vnus: q fuit ꝓmus dies seculi: ñ ꝓmus dieꝝ oīum. Ideo non primus: sed vnus nominatus ē: Ac sic eo die fecit deus materiā informem. Angelos: celos: lucē: terrā: aquā ꝛ aerem.

Dies. 2. ¶ Secūdo āt die factū ē firmamētum solū in medio aquaꝝ: ꝑ quod ꝛ diuisit inter aquā ꝛ aquam.

Dies tertius ¶ Tertio vō die cōgregauit dñs aquas que sub celo erant in vnā cōgregationē: ꝛ confestim apparuit arida: quam deus ipse nominauit terram atqꝝ ipsas aquarum congregationes appellauit maria. Herbamqꝝ produxit terra: ꝛ lignum fructiferum cum semine suo.

Dies q̄rtus ¶ Quarto postmodū die fecit deus duo luminaria in firmamēto celi. Solē vꝫ ꝛ lunā ꝛ stellas: vt sol ad inchoationē diei luceret sup terrā: ꝛ luna noct): ꝛ diuiderēt inter diē ꝛ noctē: ꝛ eēnt in signa ꝛ tempora ꝛ dies ꝛ annos: ꝛ essent in splendorem firmamenti celi: ꝛ lucerent super terram. Quibus ita pfectis manifestum est luminaribus ipsis antecedere lucem tribus diebus.

Dies quintus ¶ Quinto ꝑterea die eduxit dñs ex aqs reptilia aiaꝝ viuaꝝ ꝛ volatilia celi. Et fecit deus beluas ꝛ cetos ꝛ oēs aiaꝝ viuā repentē: q̄s eduxerūt aq̄ ꝫ gen⁹ suū. Et vidit ōs q ꝑ eēt bonū: ꝛ bñdixit ea ꝛ dixit. Crescite ꝛ multiplicami ꝛ ꝛplete aq̄s: ꝛ volatilia sili multiplicēt sr̄ trā: ꝛ fcm̄ ē ves. ꝛ mane dies. 5.

Dies sextus ¶ Sexto deniqꝝ die dixit dñs. Educat terra animā viuā ꝫm genus suuꝝ: quadrupedia. s. ꝛ reptilia: ac vniuersas bestias terre ꝫm genus suū. Et vidit deus qa bōa eēnt: ꝛ bñdixit ea. Ac sic iste sūt generationes seculi: ꝫ celi ꝛ terre: q̄ create sunt in die quo fecit deus celuꝝ ꝛ terram: vt ꝫ Gen. 2⁰

Sabbatum ¶ Septio vō die postq̄ cunctuꝝ munduꝝ ꝛ oia q̄ i eo st dñs creasset: dñs ipse: vt Moyses ait ab opibus manuuꝝ suaꝝ regeuit: nō quasi opando lassus: sed nouā creaturā facere cessauit: cuius materia vel similitudo nō ꝑcesserit: ꝛ dñs eidē diei bñdixit: ꝛ sāctificauit illuꝝ: vocauitqꝝ ipm sabbatuꝝ qō nomē hebraica lingua regem significat: eo q ꝑ in ipo cessauerat ab omni ope suo qō patrauerat deus vt faceret: vnde ꝛ Judei eo die, a laboribus ꝓpꝛijs vacare dignoscuntur. Gen. 2⁰

¶ Paradysū āt voluptat(: vt Moyses gen. 2⁰ scribit: a ꝓncipio dñs ōs plātauerat: g latīe hortus siue pomeriuꝝ dr̄: hebraice vō beden qō delicie sonat: q̄si deliciaꝝ horteuꝝ oi arboꝝ gne ꝯsitum: vbi ꝛ lignuꝝ vite posituꝝ erat: locus āt ille: vt Ysido. i. 14⁰ etbi. li. ca⁰ 3⁰ scribit i oriēte ē lōgo maris tractu a nr̄o habitabili segregatus: g multā ꝫ salubritatē ꝛ amenitatē atqꝝ iucunditatē. Salubritatē ingt qꝛ tēperie gaudet. ꝛ nec frig⁹ nec est⁹ ꝫ. ꝛ gcgd ibi semel viuit mori ñ pōt: sicut Elyas ꝛ Enoch viuē referunt. Amēitatē vō: qꝛ vniuerse pulchritudis, pmptuariuꝝ ē: vbi nec arbores siue folia aut flores ꝛ fruct⁹ vnq̄ marcescunt. Jucūditatē deniqꝝ: qꝛ oē lignū pulchꝝ visu ꝛ ad vescēdū suaue ibidē repit sicut Moyses ait: Serenitatē isup oiodā habet: qa loc⁹ (vt scribit Beda) altissimus ē: cui⁹ altitudo vsqꝝ ad lūarē circulū ptigit. De cui⁹ medio fōs egredit̄ q totū irrigat nem⁹: vt dicit Lactā. i carmie ō fenice. Sꝫ fōs i medio ē quē viuū noie dicūt. Perspicu⁹ lucēs dulcib⁹ vber aqs. Qui semel crūpēs in singula tpa mēsū. Duodecies vndis irrigat oē nem⁹. Quiqꝝ ꝛ ī q̄ttuoꝛ nascētia diuidit flumina.

Gāges ¶ Primū quorum appellatur Phison q ꝛ Gāges q vniuersam circuit Indiā secum trahens arenas aureas: ꝛ interꝑtatur Caterua eo q. io. flumia recipiat. hic i mare adeo grādis descēdit vt vbi minus occupet latitudis. 8. passuuꝝ milia pateat. vbi vō plurimū centum. Hunc Cyrus Persarum rex: cum quendā eius insignem egtem absoꝛpsisset in quadringentos sexaginta distinxit alueos.

Gion ¶ Gion q Nilus secūd⁹ appellat fluui⁹ totius orbis maxius: q totā Ethiopiā Egyptūqꝝ circuit De q̄ Luca. i. 10. dixit. Arcanū natura caput ñ pdidit vlli. Qui (vt aiūt) imēsa aquaꝝ mole singulis annis: sole in cācro existēte: totā egyptū exundat. huius flumis aq̄s (vt nōnulli tradūt) tal'cē vtuis dicūt: vt mulieres fecūdioꝛes faciāt: ꝛ steriles fecūdas efficiant. De isto flumine ꝛ alia multa mirabilia aristoteles ꝛ Seneca: atqꝝ Joānes bocacius rettulerunt: g de eo libelles composuerunt.

Tigris. ¶ Tigris terti⁹ ē: q ꝫm Jose. dr̄ Bilach: qō sonat actutū: eo q velocissim⁹ sit: a q̄ nō dissonat ethymologia: nā tigris ꝓpꝛie lingua sagitta dr̄: q ea velocitate feratur q̄ sagitta. hic etiā ex mōte pariardes Armenie ꝓfluere dr̄: ꝛ ꝓ Assyrios vadit: quē nōnulli rubro mari dicūt infundi: qō falsum est.

Euphrates. ¶ Euphrates q̄rtus flumi⁹ q frugifer sonat ex eo fonte derivat: g in ceōs fluuios mēoratu plurimo celebris ē. Hic ꝓ Caldeos vadit: g cū Babylone in duas ptes diuidat in mare rubrū descēdit. Et sunt q dicāt hūc Nili more vno ꝛ eodē tēpore Mesopotamiā irrigare: eāqꝝ fecūdā facere. Que sane q̄ttuoꝛ flumia ab eodē paradisi fonte (vt nr̄i affirmāt theologi) emanāt ꝛ sepantur. Et itaꝝ eorū q̄dā inter se cōmiscētur: atqꝝ itaꝝ sepantur: sepe etiā absoꝛbentur: ꝛ locis rursus in plurib⁹ emergunt. Inde ē q ꝑ de eoꝝ oꝛtu varia legūtur: qꝛ Hangez dicit Pli. in locis Caucasi mōtis nasci. Nilū vero procul ab Atlante monte: ꝛ Eupbratem in Armenia.

¶ Paradisos etiã terrestres sex fuisse scriptũ inuenim⁹. Unũ in occidẽte versus zephirũ. Alterum aduersũ in egnoctiali inter eux ⁊ euronotũ. Tertiũ de quo Beda memit. inter cãcri tropicũ ⁊ circulum antarticũ. Quartũ paradisiuz ꝟsus oriẽtẽ ad eux vltra egnoctialez in quo solis arbores sunt. Quintus terrestris paradisus esse ad ꝓlum arcticum dicitur: De quo Solinus meminit. Inuenitur etiã in occidente alius voluptatis ⁊ deliciaꝝ paradisus: de quo sic habemus: q⁹. S. ꝑ. Q. R. mãdauit sũmuz sacrozum pontificem non nisi de italie deliciarum horto eligi debere.

¶ Adã aũt ꝓtho plastũ ꝑmũ hoiem summus rex oium fabricato⁹ de⁹ sexto die seculi gnta ⁊ vigesima martij bestijs terre creatis: cũctisqz reptilibus ac volucribus celi vno ⁊ eodẽ die de limo terre rubeo in agro damasceno tanq̃ creaturaꝝ oiuz finẽ ac possessoꝛẽ finxit: qa (vt ꝓhũs ait) Illa q̃ fuerũt in intẽtiõe ꝑma in executiõe extiterũt vltia. Et ĩsufflauit i eũ spiraculũ vite ⁊ aiaz: ⁊ fact⁹ ẽ hõ ad imaginẽ ⁊ silitudinẽ dei. Qui nud⁹ coꝛã dño ⁊stitut⁹ festi eleuat (mãib⁹ do gr̃as egit dicẽs. Dan⁹ tue dñe fecerũt me ⁊ plasmauerũt me totũ i circuitu: ideo de cetero memẽto mei q̃ sicut lutũ feciſti me: ⁊ sicut lac mulſiſti me: ac sicut caseũ me coagulaſti: pelle ⁊ carnib⁹ vestiſti me: ossib⁹ ⁊ neruis cõpegiſti me: et vitã ⁊ miam tribuas mihi. Adã itaqz viro isigni ⁊ ꝓpulebro creato dñs eum tãta ꝓfudit gr̃a. vt nullo tradẽte magr̃o: sed sola iustitie originalis ꝟtute ꝓfus⁹ oiuz liberaliũ artiũ stati clariſſime edoct⁹ ẽ. Notitiã. n. oiodã astronomie: geometrie: musice: grãmatice: atqz rhetorice hr̃e ꝓmeruit: oiuz q̃qz herbaꝝ arboꝝ: metalloꝝ: lapidũ ꝑciosoꝝ: aniũ: bestiaꝝ: piſciũ: ꝟcũ: cũctarũ deniqz creaturaꝝ pleniſſimã notitiã habuit. Clarãqz ꝑterea ⁊ explicitã btẽ trinitatis xpi incarnationez sol⁹ hr̃e ꝓmeruit. Unde ⁊ de⁹ ipm mũdi ĩpatoꝛẽ ⁊ sumnũ oiuz põtificẽ ⁊stituit. Volens deniqz dñs de⁹ vniuersas celi ⁊ terre creaturas Adã ipm vt suũ recognoſcẽ dñz: atqz vt rex oium ꝓꝑetates ꝟtuteſqz boib⁹ innoteſcẽ vniuerſe celi militie mãdauit vt creaturas oẽs ad Adã pduceret: gbus singulis ꝓpria imponeret nomina. ac singul' stellis celi auibusqz ⁊ piſcibus cunctisqz aiantibus ⁊ reptilib⁹ terre cõueniẽtia ipoſuit nomina: gbus et nũc vocantur. In imaginaria deinde visiõe vniuerſe imobiles creature: videlicet montes insule maria arbores et oẽs herbe adducte sunt: quibus ⁊ itidẽ fecit. Et ſm ꝓhm cõueniẽtia nomina naturis ⁊ rex ꝓprietatib⁹ imposuit. Atqz ita rex oiuz rege ⁊ ĩpatoꝛe cõstituto illũ eodem die de loco formatiõis in paradisuz voluptatis dñs trãstulit vt ibi nõ ad necessitatez: sed recreationez operetur: ⁊ vt ꝓuidẽs nullũ ex cũctis aiantib⁹ sibi simile eẽ mulieris formationem supfluã nõ putaret. Dixit: nõ ẽ bonũ hoiez eẽ solũ. Faciam⁹ (ingt dñs) adiutoziũ simile sibi ad liberos ꝓcreãdos: q̃ similes sint illi: ⁊ cõfesti in eodẽ loco dñs imisit sopoꝛẽ in Adã nõ gdẽ somniũ: sed extasim. et obdormiuit. Et auferẽs vnã costã de latere ei⁹ replenit locũ caro eius. ⁊ edificauit costã quaz sumpſerat in mulierez et Adã sibi iũctã cognouit de se foꝛe plasmatã. nec tamẽ carnali cõsuetudine hec cogitãda sunt: vt videl' solem⁹ opifices ex mã q̃cũqz terrena coꝛpalib⁹ mẽbris q̃ art' industria potuerũt fabricãtes. Mã mãus dñi (ingt Aug.) poꝛẽtia dei ẽ q̃ etiã vnbilia in iuisibilib⁹ opatur. Et adduxit eã ad Adã videl' qd vocaret eã. Adã ꝟo videꝫ eã dixit Hoc nũc os de ossib⁹ meis et caro de carne mea ẽ. hec vocabit' Issa qõ latine mulier interꝑtat' qz ꝺ viro suo sumpta ẽ. Nomẽ ꝟo mulier' illi⁹ Euã appellauit qõ significat mr̃em oiuz viuẽtiũ. Format' igit' Adã ⁊ Eua sexto die seculi posuit eos in paradisũ voluptat' oi germiatiõe floꝛẽtẽ. In q̃ qdẽ erat vite ⁊ prudẽtie plãtatio: q̃ gustata ognoscebat qd bonũ qdue malũ: ꝺ gb⁹ plãtatiõib⁹ ꝓcepit de⁹ eos abstinere. de aliis oib⁹ cõcessit degustare ꝓdicens si ꝺ eis duab⁹ degustarẽt mortẽ eẽ ꝑcurã. Habitabatqz cũ Adã serpẽs bũani generis hostis g̃ uidẽs ei psuasit mulieri mala volũtare vt de prudẽtie plãtatione degustaret dicẽs in ea cẽ boni ⁊ mali cognitionez: ac sic mr̃is nr̃e mẽtẽ dolosa suggestiõe offuscãs illa plãtatione vetitã degustauit. ⁊ exinde Ade psuasit vt vesceretur. Quo facto confestim seipsos cognouerunt esse nudos. At Adam peccati veniã a domino postulans rogabat dominum ne cum nimium afflgeret: sed factum mulieri retoꝛsit dicens ab ea se foꝛe seductum. Deus autem eos multis penis subijciens cuestigio transmigrauit eos ex horto voluptatis in aliã regionem vt in sudoꝛe et crumna donec meꝛirẽt viuerent: vt patet Deñ. 3.

¶ Euã autem cunctoꝝ viuentium mr̃em dominus non eodem malleo aut incude quẽadmodum ceteros fabꝛefecit: sed vt arbitrari possumus eã coꝛpea formositate mirabilẽ et maturã viro et intuitu letabundã atqz immortalẽ et rex omniũ dominã ex latere viri in paradyso doꝛmientis artificio incognito eduxit. Quã tã iure origĩis q̃ incolatus paradisi incõparabili splendoꝛe decoꝛauit. Que vna cum viro suo paradisi delicijs auide ꝑfruens eã felicitatis sue invidus hostis decepit: ⁊ ꝓtra vni cum sibi ꝓceptum a domino impositũ ire ꝑsuasit. Cui leuitate feminea nimiũm credẽs fructus arboris boni ⁊ mali sibi vetitos temerario hausu degustauit: ⁊ etiam virũ suum in sententiam suaz retraxit. Qua inobedientia se ⁊ vniuersum genus suum in miseram mortem deduxit. Et quũ lux coꝛusca qua incedebant amicti abijsset: perizomatibus foliorum a domino susceptis ex deliciarum horto in agro ebron vna cum viro pulsa: exulqz venit vbi eã dominus partu ⁊ conceptionuz doloꝛibus castigauit: atqz alijs calamitatibus eã implicauit. Eoqz loci dum Adam terram excolere cepisset ꝑma vt credit': colo nere seu filare incepit. Tandem cum partus doloꝛes sepius experta fuisset: ac multos algoꝛes et sudoꝛes perpessa cum his laboꝛib⁹ deuenit in senium et tandem in mortem sibi a domino predictam. Ac sic parentes nostri vetita degustantes ab alto in imũ ceciderẽ: de luce ad tenebꝛas: ꝺ incolatu ad exilium: de domo ad deuium: de amoꝛe ad odium: de risu ad luctum: de pace ad iurgiuz:

de dulcore ad absinthium: de prosperitate ad penalitatem: de sospitate ad infirmitatem: de abundantia ad penuriam: de gratia ad culpam. ac deniqz de vita omnes traxerunt in mortem.

¶ Paradisus delitiarum.

Primi 5199

ETas seculi prima quam in suscepto opere librũ primuz facimus hic incipit. Et ad diluuiũ vsqz pdurat: queqz hz hebreos. 1556 continet annos. Juxta vero septuaginta interpretes ⁊ Ysidorũ. in quo etiã lib. alios q̃plurimos. 2242. annos. Eusebius autẽ Hieronymꝰ milia duo nõ plene dicit. Aug. deniqz pr̃ in. v. dei. c. xx. 2262. ãnos dicit. Ac sic ⁊ nos deo auxiliãte tẽpoz dinumerationẽ faciẽtes incipiemus sic. Adam itaqz ⁊ Eua p̃mi omniũ parentes. xo. supra nõgẽtos vixere ãnos: ⁊ pter Caim Abel ⁊ Seth cũ sororibus suis quos scriptura memorat triginta alios genuerunt filios. Sed

a Methodiꝰ martyr illũ centũ genuisse meminit. Nec hoc impossibile astruendũ est. Quos oẽs legislator Moyses breuiter trãsit: ⁊ ad Abrae tẽpora venire festinãs illos atqz aliorũ patrũ plures filios ⁊ filias subticuit. Hic autẽ Adã vna cũ vxore ꝓpter inobedientie reatuz maximam cũctis diebus vite sue fecerũt penitẽtiã. Quã obrẽ nõ mõ dei misericordiã ꝓsecuti sunt: sed ẽt ꝓphetie donum accipere meruerunt. Unde ⁊ de xp̃i: ecclieqz cõiunctiõe: deqz diluuio futuro: ⁊ de incẽdio p ignem iudicijs p̃dixere multa: liberisqz suis ac nepotibꝰ rettulere: gbꝰ ⁊ iustitie p̃cepta tradideꝝ. alia ppe modũ infinita docuere. Demuz quoqz infirmitate correptꝰ Seth filio: atqz alijs filijs ⁊ successoribꝰ suis int̃dixit ne eiꝰ filij cũ Caim fratricide filijs ob eiꝰ filiorũqz exe sã vitã ꝓmiscerent. Illũ ẽqz p olco miseri cordie ipetrando ad paradisuz (vt aiũt) transmisit. Tãdẽ trigesimo sup nongentesimuz vite sue anno in senectute bona deficiens in ebron ciuitate arbee sepulchro marmoreo (vt Egesippus scribit) sepelitur in quo postmodũ ⁊ Eua vxor sua atqz Abrã: Sara: Isaach ⁊ Jacob cũ eorum coniugibus sepulti perhibentur. Sunt tamẽ qui dicant euz in Caluarie loco sepultum fuisse: ⁊ inde capite dẽpto in ebron translatũ. Quo in loco (vt Ambrosius scribit) postea dominus Jesus cruci affixus est. Ea propter apud pictores inolcuit consuetudo ad crucifixi pedes Ade caput depingi.

15 5184 ¶ Caim ⁊ Calmanam gemellos Adam decimoquinto vite sue anno in agro damasceno ex Eua cõiuge suscepit. ⁊ dixit: Acquisiui hominẽ per deum Gen̄. 4. Nã Caim lingua hebraica possessionẽ significat qui sororẽ suã Calmanã duxit vxorẽ. Quippe tũc tpis copula mariũ ⁊ femine op⁹ erat: vt gignẽdo multiplicaret gen⁹ hũanũ: nec tũc erãt vlli hoies nisi q ex Adã nati fuerãt: ⁊ tõ fres i iuges accipere opus fuit: quod pfecto (vt Augustinus inquit) Quanto antiquius cõpellẽte necessitate tãto postmodum factum est dãnabilius religione phibente: habita fuit certe rectissima ratio charita

tis: vt homines: quibus esset vtilis atq; honesta concordia diuersarum necessitudinum vinculis ne/ cteretur: nec vllus multas simul haberet: sed singule spargerentur in singulos: ac sic ad socialem vitaz diligentiz colligendam plurime plurimos obtineret. Hic autez Caim pmus agrozum cultor fuisse pbi betur: cupidissimus quidē ac inuidia plenus: necnō & aliene felicitatis impatientissimus. Quamobrē fratrez suū Abel huiusmodi cā pemit. Cōuenerāt.n. insimul deo sacrificare. Caim.n. de agricultura sacrifici um obtulit. Abel vero lac & pmogenita gregū suozum. Deus autez (vt Josephus in pmo ait) agnum in eo sacrificio delectat̄: eo q; spōtaneis & nāliter oriz fructib⁹ cēt honorat⁹ q; in sacrificijs Caim. Qua ppter Caim indignat⁹: eo q; frater su⁹ Abel ei fuerat a deo ppositus: eū interemit & necatū abscondit: credēs ex hoc latere pmissum. Sed de⁹ qui etiā abscōdita cordis ꝓgnoscit Caim fratricidā repēte in crepauit dicēs eū fratris sui interēptorem. Et statim maledixit Caim vsq; ad septimā eius generatio nem. At Caim ex sentētia domini pfugus effectus in india a facie domini ꝓmigrauit. Eoq; loci hu mano genere multiplicato p incremēto mali suos ad latrocinia inuitans: opes: vt Josephus in pmo ait ex latrocinijs & rapinis nōnullas ꝓgregauit: quoz doctor in his studijs extitit. Ibiq; boium sim plicitatē ex inuentiōe pōderū & mēsurarum pmutauit: eosq; in calliditatez & corruptionem cōpellens. Ibidē quoq; terre terminos pmus imposuit: ciuitatēq; ꝓstituit: & ab filio suo Enoch seniorē Enochi am appellauit: cāq; muris cinxit: illicq; suos oēs venire coegit: vt habet Gen.4. Boies.n. ātea tanq; inermes & nudi erat: nec contra boies aut bestias tuti: nec receptacula contra frigus seu estus habe bant: sed naturali quadā solertia receptacula excogitauere. Unde & tuguria quedā atq; casas sibi fa bricantes ex virgulis & harundinib⁹ cōstruxere: quib⁹ eoz vita tutior haberet. Cūq; Caim cōfectus esset senio: & inter fruteta aliquādo sederet a pnepote suo Lamech qui senectutis vitio cecus factus dū venationi insisteret: pueri ductoris suasu credēs Caim ferā sagitta occis⁹ fuit. Lamech vō videns se pauū Caim interfecisse deꝓhendēs puerū ira succensus interfecit. Hic autē Caim genuit Enoch ex cuius noie: vt dictū est Enochiā condidit ciuitatē: quam & sua prole repletā vidit. Enoch autez ge nuit Jareth: q genuit Mananehel: qui genuit Mathusalē: qui genuit Lamech. Lamech vero acce ptis duabus vxoribus: Sela. s. & Ada: ex eis. 77. genuit filios & filias: & hic preter bonos mores biga miā pmus supinduxit. Horū autē filioz Jubal & Tubal ex Ada fuerūt: & ex Sela Tubalcain: q ha buit sororem nomine Noemma. ¶ Caim fratrē suū Abel ob inuidiā interfecit.

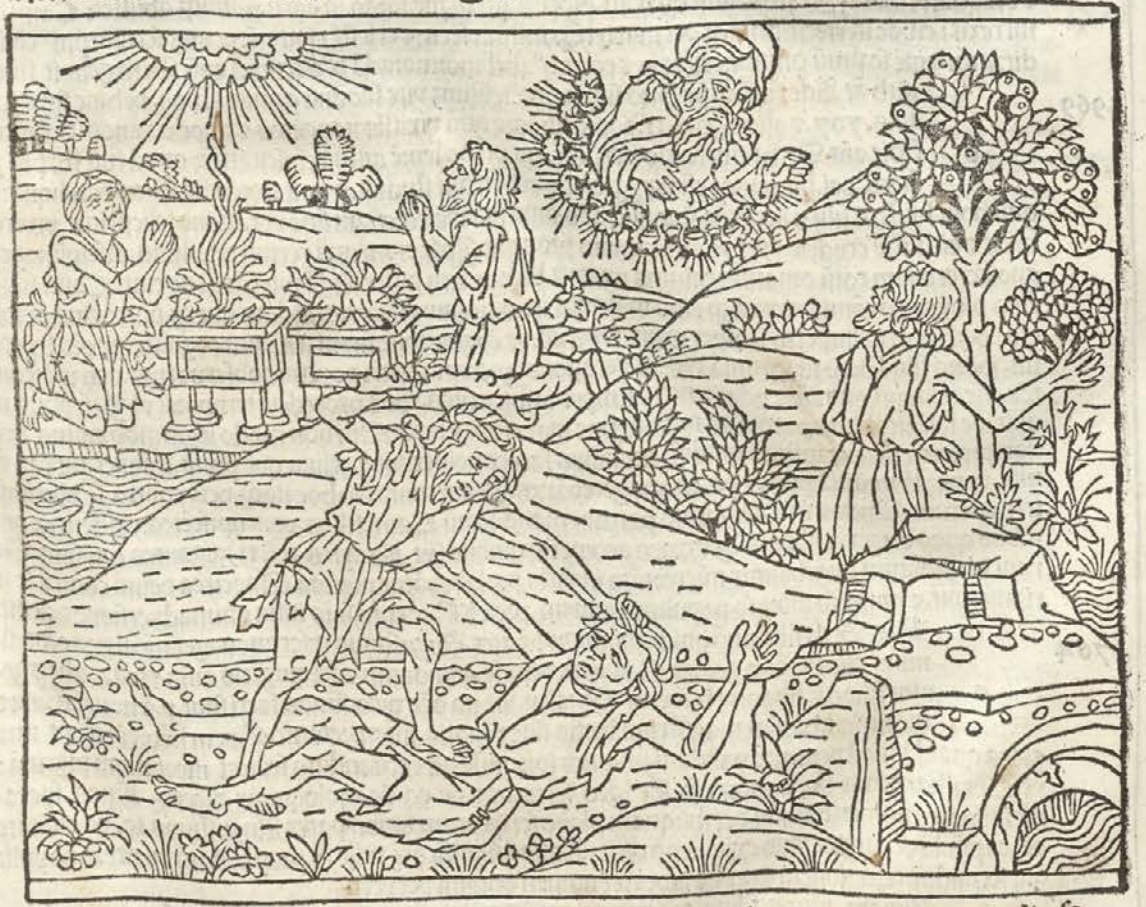

¶ Jubal vero Lamech ex Ada filius ꝺm Josephū tentoria portatili a pro gregibus nutriendis fa bricauit: gregesq; ordinauit & amauit. seperauit quoq; ꝺm genera omniū greges a gregibus edozum: &

aduētū qualitatem vnius coloris a grege sparsi coloris.

¶ Tubal autē consanguineus eius existens musicā coluit & psalteriū: citharamq; laudauit: & ppterea Josephus dicit eius inuētum fuisse musice ad ictus malleox Tubalcaim fratris sui: q ferrarius faber fuit. Iaz in tinnitum malleox delectat⁹ ex eox ponderibus ꝓportiones & ꝓsonantias q̄ ab ipis exibant ꝓcrebēdit: & exinde ꝓncipia musice dedit ac psalteriū ꝓmus inuenit: vt p hoc labor pastoralis q̄si in delicias verteret. Sunt tamē qui dicūt q̄ archades populi per calamos bcues & lōgos primi excogitauerunt cantū. Laertius vero id repertum dicit pythagore philosophi.

¶ Tubalcain filius Lamech: q ex altera eius vxore ei nat⁹ fuit. s. Sela fortitudine cūctos excellit & ppterea res bellicas decēter exercuit: ex his etiā q̄ ad libidinē corporis attinēt enutriuit: ipseq; ferrariam artē ꝓmus inuenit. habuitq; sororē eiusdē vtutis & multax vtutū inuētricē noie Noemmaz bi preuidētes iudicia: videlicet aq̄ & ignis futura cē ne cox inuenta ab boibus dilaberent. aut anteqū venirēt ad ognitionē deperirēt. duas fecerūt colūnas: vnā ex lateribus: aliāq; ex lapidibus: & in ambabus q̄ inuenerāt cōscripsere: vt. s. si ꝓstructa laterib⁹ ab imbrib⁹ exterminarer lapidea ꝓmanēs ꝓbaret boibus scripta ognoscere: & sic vice versa. Ac p hoc peccatū Caim: vt scriptura refert in septuplū punitus ē. i. in septimā vsq; generationē. Septuagies vo septies peccatū Lamech punitū ē: qa septez & septuaginta alias de Lamech egressas diluuio periisse ꝓstat. vel qa gñatiōes tot erāt vsq; ad Christū q̄ꝓ oibus penā soluit. & sic tota ꝓgenies Caim quū esset nequissima diluuio deleta fuit.

30 5169 ¶ Abel ār qué iustū & sanctū sacra ꝓmeōrāt euāgelia & Belborā gemellos. ix°. āno vite Caim adā ꝓthoplastus ex Eua genuit. Qui ab incūte etate iustitiā coler & deū timer didicit: & in oib⁹ suis opibus dñm adeē sibi putabat. vtutibusq; q̄maxie incūbebat: cui⁹ puer satio pastoralis erat: & de oibus ꝑmitias deo offerebat. & ppterea de⁹ ad ei⁹ sacrificia respiciēs in oibus eū multiplicauit. Qui quū ali quādo ex pinguioz⁹ germāo p̄sente sacrificiū offerret: deus ipe vt eius oblationē gratā brē demonstraret. Quū ꝑmū hostia sup altare iposuisset: repēte ex ea spōtaneus ignis accesus: & oia que super altare erāt ꝓsumpsit. Quo viso vnl⁹ Caim p confusione cōcidit: & inuidie stimulo sauci⁹ fratrē interficere ꝓstituit. Quem a tāto facinore dñs retrabere volēs eū durius increpās ait. Quare irat⁹ es: & cur ꝓcidit facies tua? nōne si bene egeris recipies: si aūt male: statim in foribus peccatū tuus aderit. Si sub te appetit⁹ tuus erit: tu dñaberis illi. Sz iniquū domini increpatio ab scelere ñ retraxit. Dñ & die q̄dā: vt Moyses ait: Caim dixit ad Abel: Egrediāur foras in agrū. Quūq; abijsset: Caim cōsurrexit i eū: ac interfecit: ꝑmūq; dei martyrē p iustitia fecit: & celestē ciuitatē: vt aug. scribit: ꝑm⁹ cōdidit: & ipi⁹ ciuē se ꝑmū ꝓstituit: cēteario & eo āpli⁹ Abel mortuo: adā p⁹cētesimū ānū Seth genuit filiū.

250 4969 Eth āt Adē fili⁹: & ipe gnto supra ducētesimus vite sue āno genuit Enos. debine supuixit ānis. 707. & alios genuit filios & filias: & quū vixisset nongētos & duodeci ānos defunct⁹

s ē. hic aūt Seth resurrectio iterꝑtat. qa in ipo semē iustū resuscitatū ē: quod fuit stirpis filiorū dei. hic nanq; cū vir egregius cēt virtuti studuit. & imitatores sui filios dereliquit: q quū boni fuissent filij & nepotes sine alicuius iniuria vixētes: etiam sine vexatione felicissime vixere. vnde & eis nihil crudele vsq; vite terminum ꝓuenit. Ipse enim quū rerum celestium disciplinaz cognosceret etiam eorū ornatum primus inuenit. huic autem pater Adā interdixit ne cum Caim filijs eius progenies cōmisceretur: q eius male merita odiosum effecerat. Adam quoq; patre eius defuncto Seth patris imperiū semper exequutus est: at cognationē suam a Caim cognatione oio sepauit. Porro filij Seth in septimā vsq; generationez precepta patris optime obseruarunt. deū iudicantes esse dominū omniū: & ad virtutem semper inspicientes. Sed procedēte tempore (vt Josephus inquit) de solēnitatibus patruz ad infinita ꝓpe mala sunt plapsi: Qui non modo legitimos cultus deo non prebuere: sed ne iustitiā quidē hominibus facere voluerunt. & zelum quē prius habuerant pro vtute in duplā malitiā postea per ea que gerebāt: mōstrauerunt. Ob hoc itaq; deū contra se plurimū irritauerunt. Unde & in cōtemptum patrum mandatorū Caim filias concupiscētes: easdem ex omnibus quas elegerāt sibi quisq; vxores acceper: e quibus (vt Moyses refert) gigantes orti sunt. Verum bi quantum augebantur nūero: tāto in vitia prolabebātur maiora. Quocirca deum contra se irritauerunt. & immisso diluuio populum omnem ꝓter Noe cum suis iusta animaduersione deleuit.

435 4764 Nos Seth filius nō quidē primus: vt pater Augustinus refert: nonagesimo supra centesimum vite sue āno genuit Cainā. ac deinde quindecim & septingētis ānis vixit. & alios ge-

e nuit filios & filias: vt habetur Geneſ. v. Et ita oēs dies Enos facti sunt. v. & nongēti ān⁹: & mortu⁹ est. hic fm magistrum sortis siue rōnalis interpretatur. Quem hebrei ferunt imaginem quasdam ad deum exorandum primum inuenisse ad excitandam scilicet mortalium pigritiā: vt Christianorum nunc mos est. Et ideo scriptura de eo sic proloquitur dicens. Enos speranit inuocare nomen domini dei sui: quam plane scripturam diuus pater Augustinus. ix°. de ciuitate dei capitulo decimooctauo exponens dicit nil aliud significare velle q̄ꝓ prophetiam exorturi populi: qui secundum electionem gratie inuocaret nomen domini dei veri.

625 4574 Ainam Enos filius: qui natura dei interpretatur: & ipse septuagesimo supra centesimus vite sue anno genuit Malalehel. Quo nato supranixit quadraginta & septingētis annis

c & alios genuit filios & filias. Eius autem Caine omnes dies decem & nongenti anni facti

sunt: ⁊ mortuus est Genesis quinto.

Malalehel Caine filius q plātatio dei interp̄tat' cētum sexagintaq̄nq; habēs etatis annos genuit filiū Jareth: quo nato postea septingētis ⁊ triginta ānis superuixit: ⁊ alios genuit
m filios ⁊ filias. factiq; sunt oēs dies Malalehel octingēti ⁊ nonaginta ān: ⁊ defunctus est Genesis quinto. 4404 795

Jareth q interp̄tatur descēdens: siue roborās siue soporās Malalehel filius secundo ⁊ sexagesimo supra cētesimuz vite sue ano genuit Enoch filium: quo nato supuixit octingētis ānis: ⁊ plurimos genuit filios ⁊ filias. Eius itaq; dies omnes nongēti ⁊ sexaginta duo āni fuere: ⁊ mortuus est Gen. v. Huius vo tēpore filij Seth viri optimi in precept' patris cū simplicitate cordis perseuerātes a filijs Caim pessimis quidem in omnem luxum prolapsis multa mala passi sunt. 4239 960

Enoch autem Jareth filius sexagesimoquinto supra cētesimū etatis sue anno gennit Mathusalem: quo nato ducētos etiam supervixit ānos: ⁊ alios genuit filios ⁊ filias. Ipsi quoq;
e āni oēs fuere trecēti sexaginta quinq;: quibus expletis discessit ad deū. vnde necnon finis eius inuenit esse cōscriptus Gen. v. Huc Judas apostolus in epistola sua nōnulla scripsit se refert: que ab ātiquitate suscepte fidei a patribus retutata sunt. Hunc etiā Jesus filius Sirach in 43°. capi. ecclesiastici sui ob nimiam eius sanctitatem in voluptatis paradisum translatum fuisse refert. Ibidemq; Elyas prophēta viuere eum dicit. 4077 1122

Mathusalem vero Enoch filius cētesimo ⁊ sexagesimoseptimo āno natus Lameeh filiū habuit: quo nato duos ⁊ nonaginta supra septingentos supervixit ānos: ⁊ alios multos ge-
m nuit filios ⁊ filias. ⁊ sic omnes dies Mathusalem facti sunt nongenti ⁊ sexagintanouem āni: ⁊ mortuus est Gen. v. Hunc Mathusalem diutius vixisse ferunt omnibus scilicet quos scriptura cōmemorat: qui ⁊ iuxta ānorum seriem quattuordecim ānis post diluuium vixisse reperit: propter quod ⁊ nōnulli licet falsa opinione cum patre suo Enoch trāslatum fuisse affirmant: donec diluuium preteriret. Quam sane codicum discrepātiam diuus pater Aug in. xv. de ciui. dei ppulchre disputās affirmat eodem diluuij āno Mathusalē fuisse defunctū. Huius quippe generatiōe filij dei. i. Seth filias Caim concupiere: ⁊ mala multiplicata sunt super terrā: Gen. v. 3912 1287

Lameeh autē Mathusalem filius ⁊ ipse octogesimo octauo supra cētesimum vite sue anno genuit filiū: quem Noe appellauit: ideſt rex p̄ceptorē: Et post q̄ natus ē vixit ānis quin-
l genteis nonagintaquinq; ⁊ alios genuit filios ⁊ filias. ⁊ quum vixisset septingentes septuaginta septē ānos tradidit principatū Noe filio: ⁊ mortuus est Genesis quinto. Eo quidē tēpore gigantes erant super terram: viri vtiq; famosi ⁊ incredibilis potentie scientes bellum. 3745 1454

Noe vero Lameeh filius homo sane iustus ⁊ ingenij mitis ac integer ⁊ misericors inuēit gratiā coram domino: qui quum esset quingētorum ānorū tres genuit filios: Sem videlicet:
n Cham ⁊ Japhet. Tūc quidez gigātes erant sup terram: ⁊ cūcta hominum cogitatio pna erat ad malum omni tēpore. Noe tamē diuini honoris ⁊ iustitie amator ⁊ p̄curator inuēit gratiā coram domino. Et quū disciplina iustitie originalis eruditissimus: castusq; ⁊ integer ⁊ pudic⁹: atq; facundus esset: errātes omnes in viam rectam ⁊ predicationibus ⁊ admonitionibus: q̄bus plurimum ob eloquentiam valebat deducere satagebat. Verum quum nil omnino proficeret: metuens ne ⁊ ipsum quoq; cum vxore ⁊ liberis interficerent discessit ab ea terra. Quo recedēte dixit illi dominus. Finis vniuerse carnis vēit coram me. Penitet enim me fecisse hominē: ⁊ propterea spiritus me⁹ nō permānebit in eo in eternum: quia secūdum carnem ambulat. Erūntq; dies illius cētuz viginti annorum Genesis sexto. Quod autez dixerit deus. Erūt dies hominis cētum viginti annorum: non tamen sic accipiēdum est q̄ post diluuium homines cētum viginti ānos non essent trāsgressuri: quum post diluuij tempus inuenimus multos quingētos excessisse ānos. Sed hoc intelligēdum est ꝺ̄ Augustinū 3°. de ciuitate dei capi. 24. id dominū dixisse. Quum circa finē nōgentorum ānorum Noe esset: ⁊ dies quadringētos octoginta ānos vite etatis ageret quos more suo scriptura quingētos vocat nomine totius maximam plerūq; partem significās. Sexcētesimo q̄ppe vite Noe āno secūdo mēse factum est diluuium. Ac si dicat: cētum viginti anni predicti sunt futuri vite hominum perituroꝝ: quibus transactis nisi conuersi fuerint: diluuio exterminabuntur. Fac tibi (inquit dominus) arcam de lignis leuigatis bituminatam intus ⁊ extra: que sit trecētorum cubitorum geometricorum secūdū Augusti. ⁊ Hugonem longitudinis. Cubitus quippe geometricus (vt ijdem volunt) sex vsuales cubitos facit: quam quidem mēsuram nos perticam appellamus. Sit itaq; trecēarum perticarū longitudinis: quinquaginta latitudinis: ⁊ triginta altitudinis: ideſt a fundo vsq; ad tabulatuz subtigniſ Et in cubito consumabis illam: in qua mansiuscolas tristegas: atq; cenacula ⁊ fenestram: necnon ⁊ hostium in latere deorsum facies. Noe itaq; post centum ⁊ viginti annorum spacium: quibus arcam composuit: sexcentesimo vite sue anno comportatis secum ijs: que sibi pro solatio vite sue necessaria erant: cūctorum quoq; animalium ad seruādum genus eorum: masculos simul ⁊ feminas pariter introduxit: aliorum vero animalium septuplum numerum. Ipse deniq; ⁊ filij eius: vxor eius ⁊ vxores filiorum suorum primo die secundi mensis: qui est aprilis per septez ante dies q̄ dominus plueret super terram ingressus est in arcam. Quo ingresso factuz est diluuium maximum per annū ferme oc 3557 1642

pans terraꝝ: Et deleuit omnem carnem de terra: que sub celo est: ⁊ Noe quidem cum suis saluatus ẽ Stetitqꝫ arca (vt sacre tradunt littere) super altissimos Armenie montes quindecim cubitis: vt patet Geneseos septimo. Exiccatis vero aquis Noe primum animalia ex arca dimisit. ⁊ ipse postea cum generatione sua simul egressus gratias domino egit. ⁊ sacrificans deo cum suis epulabatur. Eum autem locum armenij: vt Josephus ait: Egressorium vocant. Illic enim arce saluate reliquias per multa tempora prouinciales ostenderunt. Noe itaqꝫ egresso metuẽs ne per annos singulos dominus diluuium induceret: ⁊ semen omne omnino deleret: statim altare erexit: ⁊ sacrificãs rogabat dominum vt nullam vlterius huiusmodi vastationem induceret: qua periret omne genus animalium: sed punitis malis parceret bonis. Cui apparens dominus dixit: Cessabo de cetero ab his pro suis iniquitatibus penas exigere: ⁊ ꝙ maxime te rogante. In cuius rei signum arcum meum ponaꝫ in nubibus celi: vt habetur Geneseos nono. Et sic dominus hec quidem Noe ⁊ filijs suis dicens atqꝫ promittens siluit. ac sic illo diluuij anno prima seculi etas terminata est ab Adam vsqꝫ ad diluuium in clusine sub generationibus decem.

¶ Explicit liber primus. Incipit liber secundus.

¶ Fratris Jacobi philippi Bergomensis religionis heremitarum diui Augustini decoris ꝙ faustissime inchoat.

Etas secunda hic incipit: quum in suscepto opere librum sacimus secundum: quẽ ⁊ ad Abrae natiuitatem vsqꝫ perdurat: queqꝫ secundum hebreos ducentos nonagintaduos cõtinet annos. Secundum vero interpretes ⁊ Jsidorum nongentos quadragintaduos. ac sic ab hebreis sexcentis quinquagintа annis differũt. Que autẽ sit huius diuersitatis ratio in fine huius libri dicemus.

2241 2957 n

Deitaqꝫ summo pontifice ⁊ maximo omniũ imperatore vna cum filijs ⁊ vxore. ac filioꝝ vxoribus ex arca egresso cõfestim (vt dictum est) altari edificato de cunctis pecoribus: volatilibusqꝫ mundis holocausta domino obtulit: ⁊ eius odorem suauitatis odoratus ẽ dominus: propter quod eidem dominus benedixit ac filijs suis dicens: Crescite ⁊ multiplicamini: ⁊ terrã vester sit super cuncta animantia terre. Indeqꝫ terra ad propriam naturam reuersa (vt Noe ceperit vir agricola esse ⁊ exercere terram: ⁊ cuncta animantia ad pascua emisit.) Quumqꝫ: vt aiunt) byreũ caprarum in coricum ciliçie montem emisisset. Ibidem labruscas comedens inebriatus est: ⁊ statim reliqua animantia comibus petere cepit. hoc Noe comperto lãbrusce virtutem agnouit: confestimqꝫ ipsam sanguine leonis: porci. agni: ac simie addito inseruit: per hec forte inscius declarans predictoꝝ quattuor animalium in vino madefactis quandam futurã significare similitudinem. at labrusca in bonam vineam inserta fructũ fecit perfectum. ⁊ vindemiauit eum: ⁊ ad vsuꝫ noc vino deducto sacrificãs: fecit cõuiuiũ magnum. Inebriatus aũt ex illo statim tanquã agnus in soporem resolutus est: ⁊ nudatus inhoneste iacebat. Videsqꝫ Cham eius filius: videlicet pater Chanaam patris verẽda nudata cuestigio irridẽdum fratribus nũciauit ⁊ ostendit. At Sem ⁊ Japhet audientes filiali pietate in patrem cõmoti palium imposuerunt humeris suis: retrorsumqꝫ incedẽtes: patris verenda operuere. Eorum quippe facies verse erãt: ne scilicet patris virilia viderent. Quod dum noe sensisset: alijs quidez filijs felicitatem optauit. Cham vero propter cognitionem sui non q dem maledixit: sed eius proli ⁊ alijs effugientibus maledictum: deus chananei filios emigrauit: vt infra dicemus. At cõtra primuꝫ benedixit Sem primogenitũ: ⁊ ait Sit seruus eius Cham. Indeqꝫ adiecit: Dilatet Japhet ⁊ habitet in tabernaculis Sem. Noe vero quum vixisset post diluuiũ. 350. ãnis: quod quidem tempus feliciter egit: quum complesset annos nongẽtos quinquaginta mortuus est: vt habetur geneseos. 9. Preter autez Sem Cham ⁊ Japhet ac Jonichum filios: alios queqꝫ post diluuium genuit filios ⁊ filias: viditqꝫ ex filijs filiorum: ⁊ ex filiorũ filijs ad multas vsqꝫ generationes. ⁊ mulieribus ac paruulis acceptis: vt ex philonis historia colligimus: viros numero. 14000. Hec autez: vt ex Genesi habemus: sunt generationes filiorum noe: Sem scilicet Cham ⁊ Japhet: ex quibus septuagintadue prodierũt gẽtes: ꝙ multorum filij nõ cõmemorentur: qui nascendo tribubus alijs accesserunt: nullam ex se gentem facientes. De Japhet: vt ab vltimo exordiar quindecim descenderunt generationes. De Cham trigintadue. De Sem vero primogenito ⁊ omniuꝫ patriarcha: vigintiseptem: quorum omnia nomina cum suis nationibus hec ipsa sunt.

¶ Japhet nãqꝫ qui ⁊ Janus bifrons: qui interpretat latitudo: cui pater benedicens dixit: Dilatet dominus deus domũ filiorũ tuorum: in europa septẽ genuit filios: ex filijs duobus septez nepotes: vz Gomer: Magog: Madeer: Jauan: Tubal: Mosoch: ⁊ Thyras. Jsti habitauerũt regionem a tauro ⁊ amano mõtibus incipiẽtem: ⁊ pertingentem in Asiam vsqꝫ ad flumen Tanaim.

¶ Gomer autem primogenitus Japhet in europa veniẽs gomoritas instituit: qui postea a grecis galathe nũcupati sunt ⁊ a quibus galatia regio. Hec qppe hispanie. Lusitanie pternina quã a meridie habet. Ab occidẽte vero ⁊ septẽtrione oceanum. Et ab oriẽte flumen Sequane ⁊ Germanie prouinciaꝝ: de qua etiam alio loco dicemus: quum de anglis tractabimus.

¶ Magog vero magogas gentes instituit: qui a grecis scythe appellati sunt: ⁊ a quibus Scythia ⁊

Gothia nomen habuere: de quorum regionibus dicemus: quum de eorum regnis explicabimus.

¶ Madai item siue medeus tertius filiorum iapheth constituit gentem medorum: vt iosephus ait: a quibus postea media regio nomen sortita est: que est assyrie & persie vicina. Alij tamen a medo medee filio id cognomen habuisse ferunt prout loco suo infra dicemus.

¶ Iauan quoq; quartus filiorum iapheth condidit iones grecos: & a quibus mare ionium nomen accepit. Jonia enim grecorum regio. hec quippe regio in extremitate minoris asie inter cariam & coliam est: que nunc dicitur turchia: a iono tamen quodam arbeniensium duce Vitruuius nomen assum pssse dicit: vt infra dicem⁹. hic quoq; Iauan quatuor genuit filios.

¶ Tubal etiam quintus filius iapheth hiberos qui & hispanos condidit: a quibus hispania europe regio permaxima. Terra quidem felix: rerumq; optimarum ferax: de qua quum de hispanorum regno dicetur enarrabimus. hec enim aliquando celtiberia appellata est.

¶ Mosoch insuper sextus filiorum iapheth instituit capadoces: & a quibus capadocia regio: que postea cesarea a Romanis appellata fuit. ipsa enim regio maiori armenie vicina est: quā Euphrates fluuius disiungit: in q̄ est ciuitas clarissima nomine melcha.

¶ Thyras deniq; septimus filius suos thyreses appellauit: & a quibus thracia prouincia: que in scythie partibus est nomen accepit. La quippe regio ferocissimos nutrit homines: & in eis asper corporis cultus est. Hec siquidem septem gentes per iaphet filios institute fuerunt.

¶ Ascanes autem Gomer filius: iapheq; nepos: sarmatas populos cōstituit: quos greci regios vocant: hi nanq; scytarum homines sunt in meotidos paludis profundo habitantes: que plane regio ex illis est: ac tenuis infelicibus arboribus referta. Inestq; eis (vt Florius in tertio historiarum scribit) multa barbaries: adeo vt pacem non intelligant: hos bobemos nonnulli esse affirmant.

¶ Raphas vero qui secundus gomer filius & iapbet nepos fuit: ipse riphees qui dicuntur paphlagones: & Troianos constituit: a quibus paphlagonia nomen accepit: hec enim minoris asie regio est: vbi enim paphlagones aliquando in italiam transuecti: Cornelio testante: Enei qui & veneti postmodum dicti sunt: & a quibus venetia prouincia cognominata est: cuius caput Bergomum & aquileia ciuitates esse perhibentur.

¶ Tegorma siue tygran tertius gomer filius fuit: Ex isto autem (vt Josepho placet) tygrameos: q Phryges a grecis nuncupantur emersere: & a quibus phrygia minoris asie prouicia cognominata fuit: que postea Dardania a dardano: deinde troia: a troe eius filio cognominata est.

¶ Helysan insuper Iauan filius filij iapbet fuit: ipse eniz iauan filius iapbet tres filios habuit: quorum primus iste fuit: hic belisan beliseos vocauit eos: quorum princeps fuit qui postea Eolij a grecis nuncupati sunt: & a quibus eolia prouincia siue insula appellata est: ea quippe insula in siculo mari. 25 passuum milibus ab italia distare dicitur.

¶ Tharsis ꝑs iauan filius fuit: qui in minori asia veniens tarsos cōdidit: q ātiquitus cilices dicebantur: inde prouincia cilicia vocata est pauli apostoli patria: hec enim minori asie & syrie proxia est. Tarsus enim maxima ciuitatum apud eos metropolis fuit.

¶ Cethim deniq; 3. iauan filius fuit: & iapbet nepos: hic cethimam insulam primum habuit: que postea Cyprus insula dicta fuit: hec enim inter ceteras insulas celeberrima habetur: rerum enim omnium abundans & veterum diuitijs ornata: & propterea luxui plurimum dedita: ob quod veneri sacrata fuit: ibi enim: vt Plinius libro duodecimo naturalis historie circa finem scribit est arbor odorata foliis & semine similis coriandro: quam vt quidam ait: dicunt arborem esse que i italia ligustr vocatur.

¶ Rodanim etiaz. 4. Iauan filius fuit: hic in insula rhodo veniens rhodios a se appellari voluit. iapbet itaq; filij seu nepotes has habuerunt gentes: que vt patri Augustino. 16. de ciuitate dei capi. vnde cimo placet a thauro cilicie monte versus aquilonem per septentrionalem oceanum partem mediam asie & per omnem europam vsq; ad oceanum britannicum patrias tenuere ducentas sub linguis & gētibus quindecim: nomina locis & gentibus relinquentes de quibus plurima sunt mutata: aut a locoꝝ ritibus aut ab ipsis locis: aut ab incolarum moribus: cetera autem permanent vt fuerūt: ita vt hodie etiam rationabiliter appareat vnde derivata fuerunt: sicut ab Assur assyrij: & ab heber hebrei: de quibusdam vero ratio non apparet: sicut illud quod dicemus egyptios pertinere ad mesran filium aram filij Sem: Ethiopes ad chus & similia: vt Josephus in primo antiquitatum capitulo vndecimo refert

¶ Generationes Cham.

¶ Cham autem ꝑs filius Noe qui & Zoroastes: quem nonnulli nembroth fuisse affirmāt: quiq; ab eodem patre noe ad irrisionem maledictionis plaga percussus fuit: hos infra descriptos genuit filios & hi a prouincia syria & Aman & libano monte cunctas obtinuerunt terras. s. quecunq; ad mare posite sunt apprehendentes etiam eam que vsq; ad oceanum sunt: & etiam proprias fecere appellationes quorum primus chus fuit: a quo (vt Josepho in primo antiquitatum libro placet) Ethiopes fuere: hi primum a semetipsis & abasianis chusei vocabantur: inde ethiopes: & a quibus ethiopia prouincia. seu regio: hec enim prouincia in mauritanie finibus perrorei est: in qua vaste sunt solitudines in orientem versus.

¶ Mesram autez ꝑs Cham filius a quo egyptii exorti sunt: Egyptij enim ab hebreis merfei voca-

aduētū bantur: ⁊ egyptū ☙ Dersum a ☙ Dersa isto: quorū princeps fuit. Egyptus tamen prouincia ab Egypto Danai fratre nomen accepisse Eusebius affirmat: vt infra loco dicemus: hec enim prouicia: vt Plini. in. v. natura. histo. refert ab oriente rubro mari assyrieq; coniungitur: ab occasu cirenen ⁊ aphrice resi duum habet: A meridie vero vsq; in Ethiopiam protendit. A Septentrione ãt mare habet Egyptū.

¶ Phut itē. 3. Cham filius fuit: a quo (vt Josephus scribit) libici populi: ⁊ a quib⁹ Libia aphrice Regio: que icipit ab Athlante ☙ Dauritanie monte. Unde quidam eiusdem ☙ Dauritanie fluuius prouicie ab isto nomine vsq; modo Phut nuncupatur: ⁊ abeo regio phutensis est appellata: mutatū ei postmodum nomen fuit ab vno filiorum mesram qui libius dictus fuit: ea tamen regio (vt Jsidoro in ethimologijs ⁊ pluribus alijs placet: ab Libia vxore epaphi Jouis filij sic dicta fuit: sed qui ex isto Phut nati sint: non inueniuntur.

¶ Chanaã seu chananeus quartus cham existens filius: eaq; regionem: que nunc iudea nuncupatur inhabitans a se chananeam regionem appellauit: de qua perpulchre libro octauo infra dicemus: cum de hierosolymorum excidio vltimo a Tito dicemus.

¶ Sabaa itaq; ex istis fratribus quartus Chusso filius fuit: ⁊ ab isto Sabei dicti sunt. Et hi arabes vt scribit Josephus: appellantur. Qui scilicet in libano ⁊ antilibano cõmorantur: ⁊ ab istis arabia Regio est appellata. Hec in asia maiori est que ⁊ iudeam ab egypto disternũat: quam Solinus sacram interpretatur.

¶ Eula secundus filiorum Chus: filij cham fuit: a quo etiam: qui nunc getuli appellantur populi scilicet qui in remotioribus aphrice partibus habitare consueuerunt: Ea quippe regio: vt Plinius i quinto naturalis historie refert: in aphrica est: ⁊ etholorũ partem hactenus fuisse dicit.

¶ Sabathaa item tertius filiorum Chus Cham filij fuit: a quo Sabathēi: Qui nominãtur a Grecis Astabari.

¶ Regina vero ⁊ Sabataca filij chus antiqua; postmodum perdidere vocabula: ab his tamen quedam ethiopice gentes descendisse putantur: que in occidentali plaga habitabant.

¶ ☙ Desram autem 6s filius Cham ex se septem protulit nationes: quarum sexta prodijt p cessorm natio. s. palestinorũ qui mõ palestini dicunt populi: ⁊ a qbus palestina ꝓuincia dicta ē: hec. n. vt Pli. placet in syria ē arabie cõtermina dcã prius Philisthea vrbe philistim: que in ea metropolis fuit.

¶ Lydim etiam alium Cham filium fuisse tradunt: a quo lydi populi: ⁊ a quibus lydia ꝓuincia nomen accepit: que teste Pli. est in minori asia antiqua regnorum prouincia: in qua nõnulle erant clarissime vrbes. s. lepra ephesus: Joannis apostoli sedes ⁊ sepulchrum ⁊ colophõ clazomene ac phocea ipsam etiã vt infra li. 4. dicemus a lydo filio athis ⁊ tyrrheni fratre Lydiam appellatam fuisse dicũt Nunc autem a quibusdam Turchia ⁊ a quibusdam ☙ Dozea dicta ē.

¶ Anamim quoq; ⁊ Laobim: Nepercussim ac alios tres chã genuit filios: quorũ sex nationes iguote habentur: quia bello ethiopico subuerse vsq; ad oblitionem preteritorũ nominũ peruenerunt.

¶ Nembroth autem filius chus filij cham filij noe gigas quidem ⁊ vasto corpore vir: cum esset inter filios filiorum noe audacissimus ⁊ manuforttissimus apud babylonios permanens tyrannidez primo exercere cepit quem ideo dei venatorem fuisse sacre tradunt littere: huic ãt cum. 8. essent filij omnẽ terram a Gaza vsq; in egyptum tenuerũt.

¶ Quatuor tamen nembroth ex auctoribus fuisse compertum habemus: primũ hic ex semine cham alterum ex semine Sem fratris cham: De quo sic habẽt ia Benzio historico. Noe genuit sem: Sem autem genuit arphaxat: qui genuit sale: qui genuit heber ⁊ fratrem eius Jerari: qui ⁊ ipse genuit nembroth q genuit cretẽ q genuit Celũ ⁊ Jouẽ: qui genuit saturnũ cognometo nembroth ex quib⁹ patet ex linea sem. 2. descendisse nembroth. Quartum autem dicimus Belum primum assyriorum regem cognominatum fuisse nembroth: quia liber qui imago mundi inscribitur sic inquit: nebroth genuit Assur: qui genuit Belum cognomento nembroth: de quo mox dicemus in capitulo Heber a quo hebrei.

¶ Ethcum etiã chanaan filius cham genuit a quo Ethei dicti sunt: ⁊ iebuseum a quo iebusei quorũ fuit hierusalem: Amoreum a quo amorei: ⁊ Gerseum a quo gersei: Eueum a quo euei: ideſt gabaonite: Archeum qui archas oppidum condidit contra Tripolim in radicibus libani situ: auseneũ a quo ausenei: aradium a quo aradij: qui aradum insulam possederunt angusto freto a phenicis littore separatum. Samaritem etiam genuit filium a quo syrie nobilis ciuitas que vocatur Golis. Amateuz itẽ genuit a quo amatite: decem ex his chananeorum gentes a iudeis de terris suis expulsi fuerũt: quas ẽt postea ipsi possederũt iudei: p̃noiate: itẽq; tribus q̃ de stirpe cham prodierunt a sydone vsq; ad Gaditanũ fretum omnẽ meridianã plagã tenuerũt: q̃ sũt patrie trecẽte ⁊ nonagita quatuor sub ligus. 30.

¶ Generationes Sem.

¶ Sem deniq; p̃m⁹ filioꝝ noe ⁊ ipe. 6. ꝓtulit filios: e qb⁹ gnq; singulares ꝓdiere clamite gẽtes: cui⁹ primogenitus fuit Elam a quo elamite p̃fidis principes: Secũdus assur a quo assyrioꝝ pullulauit imperium: qui assur de terra senaar secessit in terram longinguam que postea ex eius nomine appellata ẽ assyria q̃ ẽ maioris asie regio de q̃ infra dicem⁹: Luth tertius sem filius a q̃ luthei aram ẽt genuit q̃ syrij quorum metropolis damascus fuit: Et hic. 4. genuit filios: quorum primus fuit Hus traconitidis regiõis que est inter palestinam ⁊ Celen: syrieq; coniuncta est vbi ⁊ principatum tenuit: in ea est

Hus terra iudee contermina ex qua Job prophęta ortum habuit: Hul secundus aram filius ex quo aduęnęrūt armeni sumpsere principia: ꝛ a quibus armenia asie maioris prouincia nomen accepit: que inter cauca sum ꝛ thaurum sita ē: queqꝫ ꝛ Justino teste a capadocia vsqꝫ ad mare caspiū ꝓtēdit. Gether tertius Arā filius fuit: a quo caramani populi iuxta pōtū appellati sunt. Mesran ēt. 4. Arā filius a quo Meōes populi hę gētes post linguarum cōfusionē discedentes Jsidoro in ethi. li. 9. testante possederunt meridianaꝫ terraꝫ ab ortu solis vsqꝫ ad phenices sub linguis duabus ꝛ viginti: patrias vero. 406. occupātes.

Em itaqꝫ primus filiorum Noe anno ꝺo post diluuiū centesimo vite sue anno gēuit arphaxat: nec ñ ꝛ alios filios ꝛ filias quē nōnulli melchisedech summū sacerdotē fuisse affirmāt

f qui primus post diluuiū Salē cōdidit ciuitatē: ipa ē Hierusalē is postq̄ gēuit arphaxat vixit ānis quingentis: ꝛ facti sunt omnes dies sem ānī sexcētiduo: ꝛ mortuus est Genesis vndecimo: post benedictionē filiorū noe vsqꝫ ad abraā nulla aliquorū in sacra scriptura fit mentio: ꝛ tamen eos non defuisse credendū ē: vt infra dicemus: sed si omnes commemorarentur: vt Augusti. ait: nimis longum esset.

¶ Jonicū post diluuiū noe quartū filiū natū fuisse omnes testantur: virum ingenio eminentissimuꝫ ꝛ astronomum permaximū: qui primus omniuꝫ fideru cursus ꝛ stellarū habitudies cōtemplatus fuit: qua quidem disciplina ortum pariter ꝛ occasuꝫ quattuor regnorū principaliū prouidit ꝛ docuit: cui cū pater (vt Methodius scribit) nō partes inter fratres: sed munera dedisset confestiꝫ in Aethā terrā secessit: Ibiqꝫ regnās gentē baud paruā sibi constituit: hec enim Eliopolorū: idest solis terra ē: ad quē nōnulli filiorū Japhet viri clarissimi accedentes Ciuitatē ipsi Jōicho extruxere: ꝛ ei⁹ ex nomine Jonichā appellauere: hic inter ceteros nēbroth gigātes habuit discipulū: quē ꝛ docuit quomodo sup filios ꝛ genus Chaꝫ regnare posset: Et propterea inter nēbroth: videlicet assyriorum ꝛ Jonichi regna semper maxima pax extitit: Huic autē mortuo Cosdron eius filius successit: qui genuit Subsyrsadebeth Regē: qui sexagita septē euertit Ciuitates ab Euphrate fluuio vsqꝫ ad Edroezā: omnem indorū terram depopulatus ē. ingressusqꝫ desertū Balba ismaelis filios ab Eremo Etheruio depulit.

Rphaxat Sem filius centesimo ꝛ. 35. vite sue anno genuit Salā: post cuius natiuitatē etiā superuixit annis. 203. ꝛ alios genuit filios ꝛ filias: ac sic omnes ei⁹ dies facti sunt anni. 338. 2955 2244

a ꝛ mortuus ē Gene. xi. hunc dicit pater Augu. 16. de ciui. dei. c. 10. genuisse Chaynā. 70. iterpretū opinionē sequens: ab isto arphasat emersere caldei a quibus ꝛ Caldea regio appellata ē: hec in asie partibus ē Arabie contermina: longe plana ꝛ fontiū indigua: in q̄ Babilō magna fuit

Ala arphasat filius. 30. supra cētesimū ꝺm Augu. ꝛ Jsido. vite sue anno genuit Heber quo natosuperuixit ānis. 303. ꝛ alios genuit filios ꝛ filias: ac sic omnes dies Sale facti sunt. 400. 2820 2379

f ꝛ. 33. anni: ꝛ defunctus ē Gene. xi. ab isto Sala ꝺm Josephū Sarmate qui ꝛ Jndi prodiere qui primū Jndiā qui ē terminus orientalis incoluere que etiā ab Jndo flu. i cuius ripis hę gentes Samarite quieuere nomē assumpsit: Incipit autē ab oriēte vsqꝫ ad Asiaꝫ ex occidētali parte procedēs: ꝛ ex meridiāo ꝺo vsqꝫ ad idicū mare: ꝛ ex septētriōe vsqꝫ ad caucasuꝫ. Jndus ille fluuius pmaximus ē: qui teste herodoto libro historiarū. 4. solus post Nilū cocodrillos producit.

Eber Sale filius. 4. ꝛ. 30. supra cētesimū vite sue āno ꝺm Augu. ꝛ Jsido. genuit phalech: q̄ nato superuiuēs. 330. ānis multos gēuit filios ꝛ filias: ac p hoc facti sunt omnes dies heber 2690 2509

b 400. ꝛ. 74. āni: ꝛ mortuus ē Gene. x. Ab isto Heber hebrei iudei appellati sūt: in cui⁹ sane familia ꝺm Augu. 16. de ciui. dei. ca. xi. Bū ligue diuiderētur hebrea ligua que antea vna sola erat remansisse dicitur. Jpsa quippe primo humana dicebatur. Habuit quoqꝫ heber hic alium filium noie Jectā: cui⁹ Moyses meminit: q ꝛ genuit helmodach ꝛ Saleth: ꝛ apharmoth: Jare ꝛ Azurā ꝛ Ozal ꝛ Beda: ꝛ Ebal ꝛ Abimael: ꝛ Ophir: Eiula ꝛ ioab: Et istorum habitatio facta ē Massa p gētibus vsqꝫ Sephar montē oriētalē: Et hę omnes sunt familie Noe iuxta populos ꝛ nationes suas gētibus vsqꝫ Sephar montē oriētalē: Et hę omnes sunt familie Noe iuxta populos, ꝛ nationes suas quibus diuisus ē mūdus ꝛ gētes post diluuiū: vnde omnibus supputatis genus humanuꝫ omne vidēſ. 73. gētibus cōtineri: licet nō sit credendū q ꝛ alij quoꝫ nō nominat posteritas sine ꝓle discesserit sed qui ex eis geniti fuerunt nō meruerit proprīū gēris sue nomen: sed alijs gentibus addebantur: Et tunc terra erat labij vnius ꝛ sermonum eorundem.

¶ Nembroth itaqꝫ Gigas filius Chus filij Cham filij Noe: his temporibus Noe proauo suo vita functo edoctus a Jonicho Rege Aethan Noe filio: cum esset audaciſſimus ꝛ manu fortissimus libidine dominandi succensus apud Babilonios cuꝫ suis existens imperiuꝫ ꝛ tyrānidē in filios Cham primuꝫ vsurpauit: cuius regni principiū Babylon fuit quā ipse fundauit ꝛ Arath ꝛ Archad ꝛ Calanne in terra Senaar: q̄obrem dei venator cognominari promeruit: venatorem inq̄: idest deceptorem ꝛ humani generis oppressorē qui suscepto imperio dixit ad proximū suum: videlicet Jectaꝫ Noe prone potem: cuius exemplo: ꝛ ipse permotus in filij Sem principatum occupeuerat: ꝛ ad Supbne quiqꝫ ꝛ ipse in filijs Japhet regnare ceperat: horum quippe ductu ꝛ auspicio vniuersa Noe posteritas regebatur: vniuersi certe ex oriente in campo Senaar conuenerant: quibus congregatis Nembroth vir audaciſſimus ꝛ eloquentissimus loqui incipiens: suadebat cunctis vt non deo ascriberent hominum felicitatem: sed propria eorum virtute obtinebant: ac sic homines a dei timore solus reuocare presumpsit ꝛ vt in solam spem sue virtutis confiderent: persuasit: ꝛ vlciscī se deo volens: dixit: venite faciamus

aductū lateres ⁊ coquamus eos igni: ⁊ edificemus ciuitatem: ⁊ turrim cuius cacumen ad celos vsque pertin-
gat. quam cū edificare cepisset deus (vt scriptura ait) edificantiū superbiam hac sola ad uersione p
cussit: vt gentes due ⁊ septuaginta que eo ex omni mundo conuenerant quibus ⁊ eo vsq; vnus fuerat
labium eademq; lingua totidem linguarum confusione superinducta seperauit necessitatem inducen
tem: vt alter alterius vocem non intelligeret: ⁊ super omnem terre faciem spargerentur: ⁊ cum impe
rantis dominatio in lingua consistat: superbia Hembroth in lingua damnata ē vt ipse nō intelligere
tur iubēs hoi q ītelligere noluit deo iubēte sibi. Hēbroth āt ligua ꝫ ꝯfusiōe adeo cōfusus i pfidē secef-
sit; vbi ⁊ psas ignē colere docuit: ideq; erro: ille cecas illo ꝫ hoiuz mētes ūasit: vt solē deū ee putarit: de
mum (vt quidam tradunt) a filijs qui .8. fuerant castratus vna cum Cameſſe filio in italiam traiecit
ibiq; vbi nunc Roma habet vrbem condidit: quā ex nomine filij sui Cameſſam appellauit.

¶ De hac vero Turri ⁊ linguarū ꝯfusione (Josepho testāte) Sybilla i hūc modū meminit dicēs cū
omnes mortales vna vterent lingua: quidā ex his turrim edificarūt excelsam: tanq̄ ascensuri per eaz
in celum. Dij vero turbines mittētes euerterunt turrim ⁊ vocē propriam vnicuiq; partiti sunt: propte
rea et vocari contingit Babiloniam ciuitatem. Eadem vero vrbs a Semiramide Nini matre adeo
ampliata fuit vt Caldeam ⁊ Mesopotamiam a se Babiloniam cognominari fecerit.

¶ Turris Babilonie.

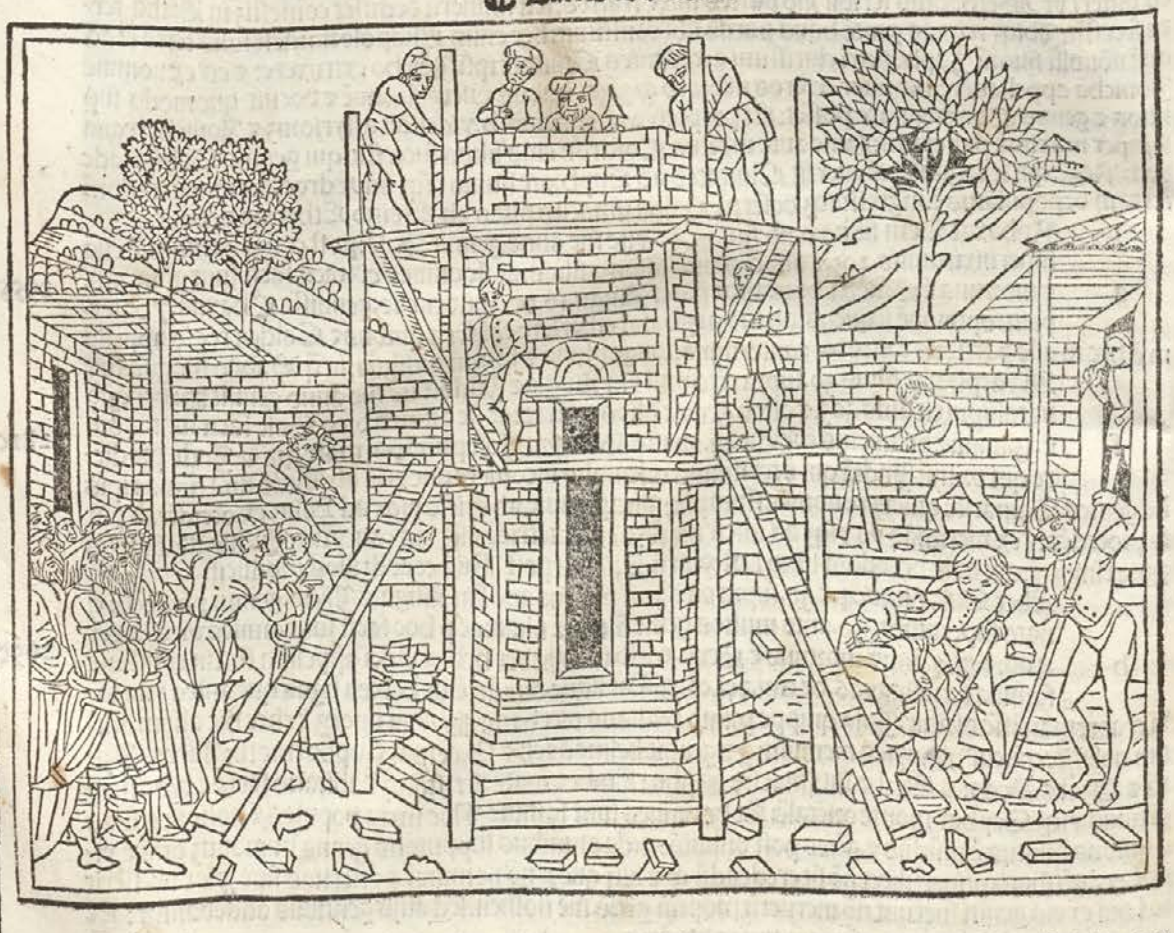

¶ Monstruosoꝝ quoq; multa hominū genera post linguaꝝ varietatē adeo factā varijs in locis p
ducta fuisse ēt diuus pz Augu. decimosexto de ciui. dei capi. octauo commemorat dicens: Deus enim
ipse cū sciret quarū partiū similitudine vel diuersitate ꝯtexeret pulcritudinē vniuersi: etiā mōstruosos
hoies in mūdū ꝓducere voluit: e ḡbus gdā dicunt reperiri q in media frōte vnū tantū hūt oculū qui
Monoculi appellant. gdusdā vterq; sexus ⁊ dextera māma virilis: sinistra vero muliebris: hos alter
nis vicibus coeūdo ⁊ gignere vt parere dicunt: quos hermophroditos appellamus. Alij āt ora nō ee
sed p nares solo halitu viuere. Alios statura cē cubitales: quos pigmeos greci vocāt: q pānū octauuz
vincēdo nō excedūt: hi populi Plinio septio libro natura. histo. testāte tenētes mōtana Jndie vicina ta
men oceano salubri celo semperq; vernāte: habēt singulare bellū cōtra grues: Horū mulieres Solin⁹
anno quīto parere dicit ⁊ octauo senescere. Jtē gentes alie sunt: in quibus singuli singula crura in pe-
dibus maximis habēt non flectentes poplitē: ⁊ tm mirabilis celeritat: quos Sciopedes vocāt: Hoi etiā
Plinio vbi supra testāte: pestiuū tpōs in terra supini iacētes pedū se vmbra ptegūt: vnde ⁊ inditū nomē

bñt: hos idē ꝓli. i desertis Indie ꝓtibus bitare dicit: Quosdā alios sine cernice habētes oculos in humeris: quosdā alios cynocephalos quoꝝ canina capita atq; ipse latratus magis eē bestias q̄ homes ꝓfiteř. Quisqs tamē: vt Aug. in gt vspiā nascīř hō. i. aial rationale mortale q̄tūlibet nris inusitatā gerat formā: seu aliud quodcūq; ex vno protoplasto originē duxisse nemo dubitare debet: Aliqs homo ēt a nobis aliquādo t Mediolani t Brixie ab ānis paucis citra vsus ē in vno corpore supioribus t inferioribus mēbris duplex: Ita repiūtur t multi alij horuz fetus (vt locis suis infra dicem⁹) ab vsitato cursu nature exorbitātes: qō nobis absurdū videri nō debet: vt quēadmodū in singul' gbusc̄q; generibus q̄dā mōstra sunt hominū: sic t in vniuerso genere humano quedam mōstra sunt gentium.

Phaleth āt heber filius trigesimo supra cētesimū vite sue āno hz Augu. t Isidorus genuit Ragau post quē ēt vixit ānos. 109. t alios genuit filios t filias. Et facti sunt oēs dies Phaleth ducēti t trigita nouē āni: t mortuus ē: Heñ. xi. Hic inter ꝓtar⁹ ē diuisio: qz i ei⁹ ortu cuz terra esset labij vnius i Turris edificatiōe ꝓfusuz ē. Sed forte qs dicet: Si in diebus Phaleth diuisa ē terra p linguas. i. homes q tūc erāt i terra: quare nō ex phaleth noie potius q̄ heber appellari debuit lingua illa q̄ oibus erat añ cōis: ad qō diuus pr Augu. 16. de ciui. dei. c. 10 rñdet: q̄ heber tale nomē iposuit filio vt vocareř phaleth: qō iterpretař diuisio: qz ei tūc natus ē qñ terra p linguas diuisa est. i. ipso tpe: vt hoc sit quid dictū ē. In diebus eius diuisa ē terra: qppe nisi heber adhuc viueret qñ linguarū facta fuit multitudo: phaleth. i. diuisionis nomē filio nō iposuisset. Et ideo vt Augu. ingt credenda ēipa fuisse illa prima cōis q̄ depenauerat illa multiplicatio mutatioq; linguarum. 1556 2643

¶ Scythārū Regnū bis tpibus in regiōe septētrionali Augu. pr. 18. de ci. dei. cap. 3. initiuz sumpsisse dicit: vbi i primū regnauit Thanao a quo etiā Thanais fluuius: ingēti cognitus fama nomē accepit q in paludē defluit Meotidē: quēq; Tanaīē appellant Virg. i. 4. geor. Hec itaq; regio ab ipso Thanais diuidiř flu. t vna pars remanet in europa: altera in asia ptendit: Que autē ē i europa ad Thraciam terminař: t pauca gignit animalia t a flumine remanet illesa: que vero in asia ad orientē vergens diuersas cōtinet gētes: de quaꝝ moribus dixit Justinus i primo epitho. coiter autē oēs scythice gētes equitātes differūt arcus: qui nō ex aratro: sed ex feris quas venātur: victitāt. Regnū hoc q̄q; vetustissimuz sit: qz barbaruz est inter quatuor principalia regna non cōputatur. nulli tamē hominum scythica gens vnq̄ cessit. imo t Darīū persarū regem (vt infra dicemus) fugauit. Cyrū occidit Sipthrio. nam Alexā. magni ducē deleuit: Vesonē Egyptiorū regem cū oi exercitu t belli apparatu repulit atq; fugauit: Asiaz ter bello subegit t per annos multos sibi vectigalē fecit. Ex scythis autē multi exierūt q res magnas gesserūt. e quibus amazones primo clarissime mulieres que in bellis clara gessere facinora: Bactriam t parthi ab eis desēderūt. Attila etiā ille magnus t alij sui qui pannoniā subegit: t aquileiam euertit. ac in germania multas edidit vastitates. ab illis descēdit Zeliorbes būnoꝝ rex q̄ Justinianū imperatorē i surrexit. ex Scythia originē duxit. Lōgobardi nri. vngari. castellāi. gothiq; vniuersi ex Scythis emersere. Hauni quoq; ac turci. vt loco suo de oibus dicemus. ex Scythia ꝓdierūt. Ea qppe scytharū natio ex mago vt supra dictū ē Noe nepote ortū habuit. Barbara enim gens est que nec iustū aliquid tenet. nec rectū tenet: serpētes t idola colit multis inuolura libidinibus.

Ragau seu Reu Phaleth filiꝰ 30 t trigesimo supra cētesimū vite sue āno: testibꝰ Augº t Isi. genuit Saruch: quo nato vixit ānis. 207. t alios gēuit filios t filias: t cū facti fuissent oēs dies Ragau āni trecēti t. 39. defūctus ē: Heñ. xi. cuius tpe tēpla multa primū ꝓstructa fuisse referūtur. Et qdā gētiū principes adorari ceperunt. Ragau

¶ Amazonū feiaꝝ regnū huius Ragau tpe iter Scythas t albanos p̄cipiū sumpsisse ferūt: hec certe feie scythice fuerūt iuxta flu. Thanai p̄mū inhabitātes: deide ad loca iuxta thermodōta flu. deuenerūt: q tō ab aligbus amazōibus vocatus ē: ide vlterius ꝓcedētes magnā asie ptē subegerūt. Fuerūt āt bis pme regie belligeř Hartibisia t Lāpedōa q̄ se Marte gētas ꝓhibebāt: q̄ ex europa ꝓcedētes magnā asie ptē subegerūt: vbi ephesuz t Smyrnā atq; alias pleraſq; ciuitates ꝓdiderūt: Nec eis cuz viris res erat nisi veris tpe cū qbus vulgo delectari ꝓsueuerāt quoulsq; grauidas se p̄sentiret: a qbus si mares nasci ꝓtigerēt enecabant: sin feias āputatis iustisq; dexterioribus mānus bellica exercebāt officia: vnde t amazones dicte sunt ab a. quod est sine t mazon mamma: quasi sine mamma: has expugnauit hercules atq; beleropbon filius Glauci rex Corinthi: de quibus infra dicemus. De his vide Justinum in primo Epitho. lib. t Diodo. siculum. 2426 2773

¶ Egyptioꝝ regnū ēt but⁹ Ragau tpe iitiū supsisse ꝓstat: i q̄ teste Euse. p̄mū regnauit Sores: qō q de crebr(t diuerb altercatōib⁹ seu tumultib⁹ mutatū fuisse legius: ō q̄ ēt psepe i sacris cedicib⁹ hr mēnio: durauitq; vsq; ad augustū: ea qppe egypt⁹: vt supra dem ē: a Metrā filio chā bitari p̄mus cepta é regio sigdē aphricana q̄q; vt nūnull placet ab Egypto Benaij fre id nomē postea adepta ē: t vt Pli. i. 5. natura. hist. scribit ab oriēte rubro mari assyricq; coniungitur: ab occasu cyrenem t aphrice residuum habet: t a meridie vsq; in Ethiopiam ptenditur: a septentrione vero egyptium mare hz: t cū in ea raro aut nunq̄ pluat: nili inundatone fecundatur.

¶ Bohemoꝝ regnū etiā tēporibus istis: vt ex eorum chronicis colligere potuimus: initium sumpsit Nam princeps vnus nomine Bohemus: qui Turcis Babel extructiōi interfuerat p italiā transiens Alemaniāq; penetrās vltra Danubium cōsedit: t terrā a se Bohemiaz nominauit. Ea sene ꝓuincia

aduētū vt ex libro de rex ꝓpetatib⁹ hēus ē in Mesia posita: auro ⁊ argēto pmaxie secūda plāicie: vincis: arboribus aromaticis grata: diuersarūqz feraz generibus referta: fluminibus irrigua: ab oriente habens Germaniā: cuius caput est Praga ciuitas pmaxima: in qua quidē ꝓuincia amazones femine regnādi sumpsere pncipia: Ferunt enim ibidem tres sorores fuisse mulieres siquidez prestantissime: vna q̄z astrox fuit pstātissima: altera herbaz mirabilis pnostica: Tertia singulari q̄dā prudētia predita: he cū ygies ceēnt cōi cōcilio decreuerūt vt eaz melior viz suscipet q cēt Bohemie dux: ⁊ terra p viros regeret. qbus maior q̄ in astronomia edocta erat (quirat ingt) viz q terrā in duabus vacis varijs pscidat: quo iuēto eius cōsesti stimulus effloruit: repēteqz ad eas ꝓductus ipaz vxorē duxit: q suscepto regno calceos rusticanos in regni thesauris ad ppetuā sui: suorūqz successorum humilitatē seruari mādauit: q in hodiernū vsqz diē apud pragā ciuitatē (vt aiūt) diligēti cura seruantur.

2905 2294 Aruch autem Ragau filius trigesimo supra centesimum vite sue anno ẏm Augu. ⁊ Isidorū genuit Nachor: posteaqz ēt supuiuēs .200. ānis alios genuit filios ⁊ filias: ⁊ cuz facti fuissent omnes dies Saruch ducenti ⁊ triginta anni: mortuus est: Geneseos .xi.

s

2930 2269 ¶ Assyrioz regnū in oriētis plaga āno vite Saruch .25. Euse. referēte (initiū sūpsit. qō q dē regnū hz pfez Augu. 18. d ci. dei. c. p⁹ ceteris oibus insignius fuit. cum ⁊ p annos .1302. a p⁹ rege Belo Nebrotide vsqz ad Sardanapalū vltimū sb regib⁹. 37. porrectū fuerit: cui⁹ ꝓuicie descriptio talis ē. ¶ Assyria (vt dixius) asie regio fuit q̄ ab oriēte fluuio Euphrate ab occidēte nro mari ⁊ egypto terminat: A septētrioe vo hz armeniā ⁊ capadociā: a meridie āt sinū arabicū hz: ⁊ hec ē Syria: cui⁹ primus rex fuit. Bel⁹ Nebrotides q ibidē regnauit. s. i Babilōia ānis .75. vbi suo cōtēt⁹ fuit ipio: puo qdē ābitu: vt Iusti. scribit regnū ei⁹ claudebat: Ab isto āt nefādū idolatrie gen⁹ initiū sūpsit: q̄ eo mortuo: Nin⁹ ei⁹ fili⁹ solēnib⁹ exegis honorās pnuz fum⁹ dū nimio ipius obitu torq̄reī dolore: i solatiū ei⁹ doloris pnā imaginē sibi sculpere fecit: eni statī tantā exhibuit reuerētiā: vt quibuslibet reis ad illā cōfugientibus pceret: q̄ obrē ⁊ regnicole omnes simulacro diuinos honores impēdere ceperūt: Multisqz exide tpib⁹ exactis eū vocauere Mercuriū: quo exēplo plurimi nobiles suis caris mortuis imagies dedicare ceperūt: Ex quo p orbē horrēda idolorū multitudo sensiz enagita ē: Sicqz ab ei⁹ noīe diuersimode secūdū diuersitatē idiomatū idolorū noia deriuata sunt: q̄ aliq eū Bal vocitarūt: alij Bebel alij Bahal: alij Babalaim: alij Helpbegor: alij Belzebub dixerūt: huius tādē idolū Daniel propha cū in Babiloniā captiuus adductus fuisset cū eius templo subuertit: vt patet Danielis vltimo.

¶ Zoroastes quē q̄ nulli Chā Noe filiū existimāt: primus Bactrianoz rex p hoc tps in Bactriania q̄ ē asia regio Scithie ꝓpinq̄ regnauit: cuius ppls (sicut tradit Curti⁹) pbellicosus fuit: q nec aratro: alioue exercitio: sed rapinis sibi victū q̄ritat: exquo i armis semp vsat: hūc ferūt primū artis magice i uētorē: septēqz liberales artes primū idagasse q̄s i septē colūnis eneis: totidēqz latericiis ꝟ vtrūqz iudiciū ad imitatiōē filiorū Cain sculpsisse dicūt: cui⁹ tm libros Ninus assyrioz rex postea eo supato ⁊ interfecto exuri mādauit. De isto aūt zoroaste Solinus historicus: prie Aug⁹ referēte sic scripsit: nascentiū vox pria vagit⁹ ē: letitie eni sensus differūt i sexagesimū secūdū diē: vnū tm nouim⁹ Zoroastē: videlicet eadē hora risisse q̄ fuerat natus: nec qcq̄ boni risus ille (ingt Augustinus) protēdebat.

Nachor Achor āt Saruch filius cū eēt .79. ānoz ẏm Aug. et Isido. genuit Thara: q̄ nato supuiuēs ēt .69. ānis alios genuit filios et filias. et oplet̄ cētū q̄dragitaocto ānis defūct⁹ ē gen̄. xi.

3035 2164 n ¶ Sicyonioz regnū i Achaia septuagesimo q̄rto vite nachor ūtiū sūpsisse Euscbius refert vbi pm⁹ regnauit Egilaeus a quo Egilaea vocitata ē: q̄ postea Banaa deide achaia

3109 2090 dicta fuit: cuius maxie claz oppidū Corinthus fuit. Porro regio hec (vt testat Plinius in quarto naturalis historie) refertissima ē oliuet̄ ⁊ bacchis: q̄ ēt Lichaonia vocata fuit: De huiusmodi regno diuus pr Augusti. 18. d ciui. dei cap⁹. p⁹ sic dicit: Sicyonioz regnū admodū paz erat: De quo ēt Varro philosophus velut ātiq̄ tpe exorsus multa loquutus ē. quemit āt aliq̄ ad athenienses: deide ad latios: postmodū ad Ro. dēiqz ad turcos vt suo loco li. xv. dicem⁹: hoc qppe regnū duranit vsqz ad Heli sacerdotē tempora sub regibus quinqz ⁊ viginti: ac duobus sexaginta supra octingentos ānos: post quos sacerdotes carnij constituti sunt.

¶ Hispaniarū regnū his tēporibus Isidoro teste a Tubal Phalech filio ortuz habuit: Is nanqz ex armenia egressus primus Hispaniarū regnū obtinuit: vbi ⁊ sedē sibi cōstituit: hec primo: vt dictum est Hiberie a Tubal quito Japhet filio nomē accepit: Regio qppe Europana: que a montibus pyreneis incipiēs: ⁊ p columnas Herculis circiens vsqz in Boreale oceanū protenditur: ita vt omnia in eo circuitu ad hispaniaz spectare dicantur: Cuius magnitudo (vt Apianus historicus ait) multa ⁊ incredibilis in vna regiōe est. Decē nanqz milibus stadijs eius latitudo cōmensuratur. Lōgitudo vero prorsus eadez esse videtur: Illamqz postea diuerse gentes ⁊ varijs nominibus cognominauere inhabitauerunt: Quin ⁊ fluuios plures nauigabiles continet: minoresqz alios diuersos: ⁊ quāplurimos in illos defluentes. Terra quoqz ferax frumenti: vini: olei: auri: gemmarum: atqz metallorum omniuz. Insup boies bellicosissimos gignit: equosque velocissimos. Refert Varro: In Hispanijs equas quasdā ex vento concipere: eo q̄ cursu tam veloces existant vt merito ex vento concepte fuisse ferantur: hec regio inter aphricam ⁊ galliam sita est a septentrione pyrrheneis mōtibus clausa: reliquis partibus undiqz mari conclusa: in eam interfluunt quattuor magna flumina. s. Bethis: Minius: Iberus ⁊ Thagus

aux trabes. Habetq; hec hispaia sex puincias: Taraconesez: carthaginesem: lusitaniā: Galathiā Betbicā. t tingintanā. Ea pmo (vt dixim⁹) Iberia ab Ibero fluuio ognomiata fuit: postea ab hespero Atlāt(filio seu fre hespia vltio ab hispali ciuitate q̄ maxia hispaia ē nūcupata: cui⁹ vrbis accolas cesar grauit icrepauit qp Gneo t sex filijs magni pōpeij fauerāt: nec a romais vnq̄ domari potuit q̄d vsq; ab Octauiāo augusto i puiciā redacta fuit. In ea Gerion rex fuit tergemin⁹: vir gdē multox gregū t armētox felicissim⁹: quē Hercules victū nobiliorib⁹ puauit armēt(dicēte Seneca.

Inter remotos gētis hesperie greges. Peremptus acta ē preda ab occasu vltimo.
Pastor triformis littoris carchesij. Notum citheron pauit oceano pecus.

¶ Thara āt nachor filius cū eēt. 70. annox: vt diuus pr̄ Aug. t Jsido. referūt genuit Abraā t nachor t arā qb⁹ genitis supuixit annis. 135. t sic i totū oēs dies Thare facti sunt anni. 205. t mortuus ē gen̄. ii. Porro Arā cū genuisset Loth filiū vnicū t Sarā ac melchā filias iter caldeos mortu⁹ ē i ciuitate caldeox q̄ dr Ur. Eius āt filias fratres sui duxerūt vxores: nachor. s. melchā. t Abraā Sarā Porro Thara dū terrā caldeox odio habuisset pp idola: q̄ apud eos i pcio bēbātur: q; ignē adorabāt: t pp luctū Arā filij sui migrauit cū suis i Charā Mesopotamie ciuitatē: vbi t demū mortu⁹ ē cū vixisset (vt dixi) ānis. 205. iā eni hois vita decrescere icipiebat: t paulati dies ei⁹ fiebāt breuiores vsq; ad gnationē Noysi: Nachor āt Thare fili⁹: Haud mlto p⁹ id idē fecit: t de Chaldea digress⁹ pr̄ez i Mesopotamiā subsecutus ē: Ipse vero octo de Melcha genuit filios: e qb⁹ Batuel vltimus fuit: q genuit Rebecham filiā t Laban filiū. Thara 2085 3114

¶ Mesopotamia āt regio ad quā Thara se otulerat fuit maioris asie ps i medio tigris t euphrates ostituta ab oriēte tigri bñs: ab occidēte euphratē: a meridie Babiloniā: t a septētrioe Caucasū.

¶ Ninus bs assyriox rex. 7. t. 20. vite Thare anno patre ei⁹ Belo morte sublato assyrijs regnare cepit t regnauit ānis. 52. Jpe. n. hz q̄dā nō bs sz pm⁹ appellat⁹ ē: eo q; pr̄ ei⁹ Belus se Babilonie tm̄ regē noiari voluerit: ibiq; t regni sui pncipiū t finē ostituerit. Porro Nin⁹ hic (vt Justin⁹ i pmo Epi. refert) Ueterē t q̄si auitū morē gēt⁹ noua ipi cupiditate mutauit inferēs bella finitimis t rudes adhuc ad resistēdū pplos supauit: t ad Lybie finē vsq; puēit: q̄siteq; dñatōis magnitudinē assidua possessione ofirmauit. Domit(nāq; pximis: dū accessione viriū fortior euasisset: ptrāsiuit ad alios: t cū pria q̄q; victoria sequēt(istrumētū cēt: Tot⁹ citra idiā oriēt(pplos sibi subegit: pplinq; sibi a pr̄e dimissū: cui⁹ trāgllitatē fouere debuerat: bellox morib⁹ iplicauit: t p singulas q̄sq; oriētis ptes crudelitate tyrānica secū traxit: h cū Zoroaste bactrianox rege ofligēs tadez supatū iterfecit: t Tharā indeū vix idustriū p⁹ nūmos cudeī fecit: Niniuen siue Nisibin triū diex iuere ciuitatē grā dē odidit: t regni sui caput ostituit: i q̄ oyademate suscepto totā vitā duxit igetā: Tādē cū. 52. ānis regnasset sagitte ictu labore cū vita finiuit: relicto nino vnico filio ex Semiramide vxore suscepto.

¶ Idolatrie ortus.

¶ Sane optū bēm⁹ idolatrie scelus execrādū qō fuit oīs mali pncipiū t finis bis tpib⁹ initiū sūpsit trib⁹ maxime de causis: vt ex vetex monumētis colligī potuim⁹: hoies ad idolox cultū allecti affectōe. s. rioze: adulatōe t artificū diligētia circa sculpturas: nā pmo cū Syrophanes gdā egypti⁹ dilecti filij sui defūcti solatiū q̄reret: erroris seminariū suscitauit. Cuiq; id erroz ueterat⁹ i idolox cultu diffūdi cepisset. ad eos tū rit⁹ nō oēs respexer: qppe pbi q vnū deū coluerūt: eū p multiplici dispositōe q̄ varijs mōis regit mūdū: varijs appellauere noib⁹: vt vitum⁹ q; vitā pstat: Sētin⁹: q; sentit: Juppit(q; iuuat. Plato ēt i li. q pbūs iscribitur refert poetas ludicrā t scias ad vsū vinēdi cōcessas idolox spēz effinxisse: t ppriis ea noib⁹ appellasse vt sciaz colēdi agros Cererē: colēde vinee Bacchū nūcupātes. Turpes ēt boiuz act⁹ int oos nūerātes. Et pterea Jsido. i etbi. dixit: Quos pagāi deos dixerūt homines fuerūt: t p vniuscuiusq; vita: meritis vel magnificentia coli apō suos post mortem ceperūt: sed demōibus pluadentibus: quos illi p sola memoria bonoz auerūt: minores deos extimauerunt. Ad ista vo magis excolenda accesserat poetax figmenta. hec ille.

¶ Scōa itaq; seculi etas i Thara isto vz septuagesimo etat(sue āno termiata ē a diluuio vsq; ad Abrae natiuitatē p. x. gnatiōes ppagata: p⁹ bm Jsi. i. 5. etbi. vt pmissū ē. 942. ānos bñs. Secundū 70. t Aug. i. 16. o ci. oi. c. x. bñs anos. 1072. hz hebre. t Jose. ac biero. 292. hz vo Methodiū martyrē cicladē. cā āt bui⁹ diuersitat(ē q. 70. iterptes t Aug. p⁹ gnatiōes. xi. ponūt. Scōo addūt ad natiuitatē cuiuslibet gnat(cētū ānos ab Arphaxath vsq; ad Nachor. Et sicut Noe ab Adā decimus fuit: sic t Abraā decimus fuit a Noe.

¶ Explicit liber secundus. Jncipit tertius.

Tas tertia vsq; ad Dauid regē: quā in suscepto ope libx tertiū facim⁹: hic incipit q̄ bm Jsi. i. 5. etbi. li. optiet ānos. 941. bm vo hebre. 940. vbi ēt prīarchax nrox q vex deū coluerūt: t colēdū eē pdicauerūt: bistoria incipit vt bētur Scīi. i t. ac ibidē Euse. pncipalis Era gētiliūq; oīum q ātigora tēpora ome morār: pncipiū sumit. Era aute in sacris codicibus nibil aliud ē q̄ Batū: iuxta qō publice fiunt scripture: quo nomine Leo papa vt plurimuz in epistolis suis vsus ē.

¶ Abraā itaq; pr̄ multitudis gētiū (Euse. testāte. 40. t 3: regni Nini assy. reg(āno: t. 11: Europis sicyo. fgis) ex thara i hur caldeox nasc̄. vir vtiq; prudēs: t rex diuax būanarūq; eruditissim⁹: q Abraā

aduētū cum virtute ⁊ sapientia omnibus prestantior habereturꝫ etiam opinionē quam cuncti tūc habebant
innouare ⁊ imutare ꝑualuit: ꝑmus itaqꝫ deū cūctoꝝ creatorē ꝓnūciare prelūserit: ꝓꝑ q̄ Caldei ⁊
3184 2015 meso. in eū ꝯsurgētes e caldea deo sic iubente migrare coegerūt: ⁊ in terrā cananeoꝝ: hoc ē indeam
ꝑ volūtatē ⁊ adiutoriū dei puenit: ibiqꝫ tabernaculū figēs: lōge lateqꝫ eā possedit vbi ⁊ altare primū
edificās hostias deo imolauit: Ibidē. n. cū magn⁹ existeret (vt gdā volūt) regnauit in damasco. Js
enīꝫ cū filiū nō hꝫ: loth frīs sui Arā filiū ⁊ sororiū suū: Sare. s. vxoris sue germanū adoptauit ī fi
liū: cui cū. 75. eēt ānoꝝ: ⁊ ex caldea migraturus eēt in chananeā. i. Judeā dimisit caldeā. Jnde cū sa
mes apl̄hēdisset chananeā ad egyptios accessit vt eoꝝ abūdātia ſublenaret: ⁊ sacerdotiꝫ eēt adiu
toꝝ ⁊ ab eis agnosceret q̄ de vijs expōerēt. Deducēsqꝫ secū Sarā vxorē suā metuit egyptioꝝ vesaniā
circa mulieres ne. s. eoꝝ rex ꝑ vxoris sue speciē eū interficeret. Cūqꝫ venisset ī egyptū accidit abrae
q̄ ipse ꝑuiderat. Et vxoris pulchritudo pharaoni innotuit: quā cū ꝓmere statuisset: deus eī ꝯsi
derīū multis egritudibus ꝑedinit. Sed cū a sacerdotibus didicisset: id sibi euēisse ꝑ iniuriā vxoris
pegrini illatā: ille vītate ꝓpta excusationē cū Abraā accepit ⁊ reddita vxore multa eī ēt mūera cōdo
nauit: cognitaqꝫ hois vtute cū inter egyptioꝝ sapiētes istituit gbus ⁊ arithmeticā ⁊ astrologiā ꝑmū
ꝓtradidit. Ante āt eī⁹ aduētū egyptij eas disciplinas pēitus ignorabāt. Beniqꝫ cuꝫ reuersus fuisset ī
chananeā siue iudeā ꝑ iurgia pastorum partitus ēterrā cū loth: ⁊ ei electionē ꝑiter ⁊ ꝯcessionē ꝓcel
sit. Sumēs ⁊ ipse ꝑtē ab eo relictā habitauit in ciuitate hebron. Loth āt hītauit circa iordanē nō lon
ge a ciuitate Sodomoꝝ. Cumqꝫ assyrioꝝ reges gnqꝫ Sodomoꝝ regulos expugnasset: ⁊ eoꝝ mul
tos captiuos abduxissent: simulqꝫ cū eis ⁊ loth q̄ Sodomis accesserat captiuū duxere: Cuius cala
mitatē cū abraā audisset misericordia motus repēte cū trecētis vernaculis suis in noctis silētio cum
oēs dormirēt ī lectulis suis irruit sup Assyrios e gbus multos occidit: persequensqꝫ eos expoliauit
⁊ lotb cognatū redemit: ⁊ cūcta sodomoꝝ ſpolia cū captiuis eripuit. Cūqꝫ cū pace reuerteret occur
rit ei Melchisedech Rex ⁊ sacerdos dei altissimi: Benedixit Abrae qui ſubdiderat ei inimicos.
Tūc apparuit Abrae deus ⁊ ꝑmisit ei filiū eē generandū quē ⁊ multiplicaret sicut stellas celi. Quo
audito: cōfestim sacrificiuꝫ obtulit deo. post multū vero tpis: cum graviter ferret q̄ Sara ei filios
nō pareret. Illa precipiente deo: vnā ex ancillis suis egyptiā: nomine Agar collocauit ī sinu eius: vt
saltē ex ea filios ſusciperet: q̄ ei dū sex ⁊ octogīta eēt annoꝝ peperit ismaelem. inde post tredecim an
nos vꝫ. Jn. 99°. etatis Abrae: apparuit ei deus ⁊ ꝑmisit q̄ filius ei de Sara vxore nasceretur quem
Jsaac vocari iussit: q̄ ⁊ factū ē. ꝑcepitqꝫ de⁹ vt Jsaac genus cū alijs nō misceretur. voluit quoqꝫ vt
oēs Abrae filij octaua die circūciderētur. Cūqꝫ Jsaac gnqꝫ ⁊. 20. esset annoꝝ volēs de⁹ Abrae obe
dīētiā ꝓbare: eiusqꝫ religionis excellētiā itelligere: apparuit ei ⁊ cūcta q̄ ei prestitisset beneficia dinu
merans vꝫ q̄ eū sortiorē hostiū effecisset: ꝙqꝫ Jsaac filiū ꝑeter naturā habuisset: vnde ⁊ ipsuꝫ filiū
imolari sibi ꝑcepit. Qui repēte dei iussa adimplere studuit. Et cū adcedē filij pariter ⁊ ad altare ac
cessissēt. Deus cognita hominis ꝓmpta obedīētia clamauit noīatim Abraā Abraā ne extēdas ma
nū in puerꝫ. Nūc certo experimēto cognoui q̄ timeas dñm. Et cū hec dixisset deus cōfestim arietē
ex ꝓuiso ad sacrificiū ꝓtulit. Sacrificio itaqꝫ (in mōte in quo postea Dauid rex tēplum extruere
voluit) celebrato: reuersi sunt pariter gaudētes ad Sarā. Sara aūt non multo post defuncta ē cū vi
xisset ānis. 127. Abraā vero aliam duxit vxorē nomine Cetburā ex qua sex suscepit filios viros sa
pīētia ornatos ⁊ idustrios: quorū noīa sunt Surrim ⁊ Jectan: ⁊ Medan: ⁊ Jesboch ⁊ Suc ⁊ Af
fram: Tādē Abraā cū Jsaac filio suoquadragenario Rebecham neptē fratris sui nachor vxorē de
disset post paululū tpis vir omni virtute ꝑcipuus defunct⁹ est: cū vixisset annis. 175. cui⁹ corp⁹ Isa
ac ⁊ Jsmael ac ceteri filij ī Ebron cū Sara cōiuge sepelierūt. Gen. 21. hic āt magnus Abraā ille fuit
cui ī gīa nō fuit inētus silis g. s. ꝙseruaret legē dei excelsi (dicēte Jesu filio sirach: vt hētur ecclesiastici
44.) q̄ in ei⁹ carnis circūcisionē fecit stare testamētū ⁊ in tētatōe imolatōis vnigeniti inuētus fuit
fidelis: iōqꝫ iureiurādo dedit illi dñs gloriā in gēte sua: ⁊ semē eius crescere fecit sicut stellas celi: ⁊ be
reditare fecit a mari vsqꝫ ad mare ⁊ a flumine vsqꝫ ad terminos orbis terraꝝ: hec ille.

¶ Genealogia deorum hic incipit.

3190 2009 ¶ Juppiter ꝑm⁹ Etheris (⁊ vt aiūt) diei filius: cui ꝓprīū nomē Lysania fuit: iisdē tpib⁹ apud Ar
chadiā magno ī pcio hītus ē: cui⁹ obvtutes id ꝑclarissimū Iouis nomē adept⁹ē. Js lysania ex heber
filijs vꝫ ierari originē duxit: q̄ cū eēt nobilis gīe ex archadia athenas fuisse dr: Ibidēqꝫ cū eēt inge
nij maximi vir: videretqꝫ atticos rudes: bestialiqꝫ ferme ritu vīuētes: añ oīa eisdē ꝓpositis legibus:
illos publico istituto viuere docuit. Et q̄ feias añ fere hēbāt cōes ꝑmus mīmōia celebrare docuit.
Cūqꝫ eos ad hūanos mores redegisset: monuit eos deos colere: ⁊ aras: tēpla: sacerdotesqꝫ istituit
⁊ multa alia eis ostēdit vtilia. Que cū attici siluestres mirarētur atqꝫ ꝓmēdarēt: eū existimātes deū
ioue vocauere: regēqꝫ suū ꝓfesti fecere. Jd āt iouis nomē eidē ipositisse dicūt. s. ad similitudinē ꝓfor
mīdū: tpatūqꝫ modestū atqꝫ hōestū ⁊ patiētie obseruatorē: ac in piculis p⁹ patiētiā audacē: liberalē:
mīficorde fidelē: multiloquū: ⁊ alia plura q̄ ō eo planeta scribunt. Sic hui⁹ hois pōderat (moribus
⁊ vtutibus cū ioue ꝙuīre dixerūt: quē nō terrenū sed celestē vix arbitrabant. Ō qdē nomē post q̄
ab ātiqs planete ⁊ lysanie isti ꝓcessuꝫ ē: ēt multis alijs ꝓcessuꝫ fuit. s. Jouī secūdo celi filio: necnō ⁊

Jouī tertio cretensi regi Saturni filio. Dixerunt.n. ipsum iouem iuuans pater. Multos.n. Jouī filios veteres ascribē consuevērūt: sed cui⁹ iouis: hui⁹ vel secūdi vel tertij nō sat⁹ ꝓstat. hui⁹ tñ iouis. iij. filios ⁊ filias fuisse invenim⁹: q̄rū ꝑma Minerua fuit. Secūd⁹ Apis. Terti⁹ Sol. Quarta Diana. quintus Mercurius. ⁊ septem alios.

¶ Celiū seu Celū Etheris: sed poti⁹ Creti regis filiū ⁊ iouis ꝓdicti germanū: Nō illō qdē pgrāde corp⁹ syderib⁹ ornatū a deo sūmo: vt Moyses nr̄ in ꝓncipio Gen̄. scribit ꝓpositū: sed boiez vez hisdē tpib⁹ vna cū fre ioue fuisse ꝓstat q ⁊ ingenite vtut ⁊ eximie claritat⁹ extitit: cui ⁊ nomen ꝓprīū Uranus fuit. Quē Tuli⁹ vbi de naturis deoꝝ ait diei ⁊ etheris filiū fuisse dicit. De quo Lactā. sic ī sacra histo. hz. Reperi Uranū potētē vir vestā habuisse cōiugē: ⁊ ex ea Saturnū atq; Opim ⁊ alios plurimos susc̄pisse filios. Qui Saturn⁹ cū regno potēs cēt effect⁹ patrē Uranū celū appellauit ⁊ matrem terrā: vt hac mutatiōe noiuz fulgorē sui nois āpliaret ⁊c. Huic postmodū Juppiter ei⁹ nepos ꝑmo arā statuit atq; sacrificiū adoleuit: ⁊ ab eo celū ipsuz verū venotauit. Tādē in occano mortuū in Aululania oppido sepultuz fuisse tradūt: hic vndecim genuit filios: quoꝝ ꝑma fuit Opis. Secunda Thetis. Tertia ceres ꝑma. Quart⁹ vulcan⁹ ꝑmus. Quint⁹ Mercuri⁹ tertiꝰ. Sexta ven⁹ magna. Septima Ven⁹ secūda. Octau⁹ Thoxius. Nen⁹ Thytan⁹. Decim⁹ Juppiter secūd⁹: ⁊ Saturn⁹ vltim⁹: ab his itaq; duobus fratribus Jouc scilicet ⁊ Celio omnis deorum numerosa prosapia emanauit.

¶ Semiramis Nini magni assyrioꝝ regis vxor ānno a nativitate Abrae. 12°. cū ei⁹ marit⁹ morte sublat⁹ fuisset regnū suscipiēs regnauit ānis. 42. hec.n. mortuo marito cū iuuēcula cēt: ⁊ ei⁹ vnic⁹ filius noie Nin⁹ puer ñ extimās tutū cē impiū tā grāde filio tenello ꝓmittē: ipa ⁊ erat alo ignēti quodā cstu muliebri excogitata fallacia: vt Justi. in p°. epi. ait hoc mō exercicū decepit: Erat.n. Semiramis omnibus liniamēt⁹ corpis filio pfilis: qb⁹ inuātib⁹ ne i ꝓcessu q̄ fraudē deteger⁹ posset obcēt: capite dececto ⁊ reliqs corpis mēbris viroꝝ more incedere cepit: mādauitq; vt ois assyrioꝝ popul⁹ sili ornatu vteret. Ac sic eo mō Nini oli ꝓmx filiū: ⁊ feia puex simulās maiestatē regiā adepta fuit: ⁊ mentita sexū grādia mlta ⁊ egregia facinora gessit. ⁊ dū iaudit⁹ faciorib⁹ q̄rūcūq; supasset inuidiaz: nō metuit oib⁹ apire q̄ cēt feia. Ad q̄tū aduertētib⁹ igessit admiratiōis: tm̄ mulier⁹ maiestatē āpliauit. hec enim Babiloniā ī caldea āpliauit: q̄q̄ bistorici ferme oēs tā greci q̄ latini ⁊ poete ab ipa Semiramide ꝓditā fuisse dicāt. Cui⁹ muri philostrato referēte. 300. ⁊ octogīta stadia p circuitū detinebāt. Pli. vo dixit. Muroꝝ āplitudinē. 64. passuū milia: crassitudinē. 50. cubitos: altitudinē vo q̄ter tm̄. Fuit itaq; ingenij⁹ tēploq; ⁊ arte valde admirabil: q̄ eyr⁹ psaꝝ rex: vt suo loco dicem⁹ euertit ⁊ ꝓplanauit. ⁊ hec ō vrbis dispositiōe dicta sufficiāt. Semiramis itaq;: vt Justi. idē refert: nō cōtēta acq̄sitos a viro regni terminos tueri. Ethiopiā q̄q; suo adiecit impio. Indis ēt bellū intulit: q̄ ꝑter illā ⁊ Alexādrū magnum nēo intrauit. Multasq; ꝑterea ciuitates alias cōdidit: igētia facta pegit: q̄ brevitat⁹ cā omittitur. Uex lz mirabilia ⁊ ꝓpetua mēoria celebrāda gesserit: illa tñ suis obscenis fedauit⁹ illecebris ⁊ stupris. Quia cū int⁹ cetas q̄si assidua libidis p̄rigie vreret: ⁊ plīmos hret ꝓcubitores: ēt equū Plinio referēte quēdā tātū amauit: vt auctoze Juba cū eo coiret. Sed nec filio misceri erubuit: a quo cuz cōcubitū experisset: ab eodē int⁹fecta ē: dicēte oroſio Semiramis libidie ardēs sanguinē sitiēs cū oēs q̄s ꝓcubitu oblectasset occidēt: tandē a filio ꝓprio interfecta ē: hec ēt (vt qdā aiūt) ꝑma vsuz femoralium excogitauit: eisq; oēs feias aulicas vti mandauit: qō adhuc apō egyptios seruat⁹: legemq; tulit int⁹ parentes ⁊ filios cōnubia fieri licere: quo facilius sine ignominia sue libidinis in filiū ardoꝝ satisfacēt. 2005 3196

¶ Selchin tertius Sicyoniorū Rex anno vigesimoquinto nativitatis Abrae: ⁊. 15°. Semiramidis in Europe eius patre defuncto Sicyonijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis viginti. 1990 5209

¶ Apis quartus Sicyoniorum rex ānno. 45°. nativitat⁹ Abrae Selchim p̄re mortuo Sicyonijs regnare cepit: ⁊ regnauit ānis. 25. Ab isto Api Apia q̄ ꝑus Aegialea dicebat⁹: nomen accepit. 1970 5229

¶ Ninus magni Nini ex Semiramide fili⁹. 4. a Belo assyrioꝝ rex: ab Euse. Jameis vr ānno. 53°. nativitat⁹ abrae p⁹ Semiramidē mr̄ez quā ipe obtrūcauerat assyrijs regnar cepit ⁊ regnauit ānis. 38. 1962 5257

¶ Thalesion quint⁹ Sicyonioꝝ rex. 70°. nativitatis Abrae anno Apide patre eius vita functo regnare cepit: ⁊ regnauit ānis. 52. Cuius anno primo (vt aiunt) Noe vir sanctus mortuus est. 1945 5254

Abrae repromissionis annus.

¶ Abraam igitur magnus ille pater: hoc anno qui est. 70. vite sue ānus: patris vero sui Thare q̄ dragesimus supra centesimuz cum Loth fratris sui filio ⁊ Sara cōiuge sua diuino monitu fultus: ex caldea nativitatis sue loco successit in terrā Chanaā: hoc ē indeā: Sichen regionis ꝓncipē: vt habet Gen̄. ij. Ibidēq; altari edificato ⁊ invocato deo: inde profectus est in hermon. Sed famis necessitate vrgēte in Egyptū inde secessit: vbi: vt dictū est astrologiā quā a caldeis didicerat egyptios docuit: Ibiq; vxorē Sarā suā dixit esse sororē nihil mētitus. Erat quippe soror sua: ga ꝓpinqua sanguine: sicut ⁊ Loth eadem propinquitate cuz ex fratre nepotes essent: frater eius dictus est.

¶ Sepāratio Abrae ⁊ Loth.

¶ Abraam itaq; ab Egypto regresso: in locū vnde ꝓus venerat: inuēit suos ⁊ Loth pastores ꝓpē loca pasture rixātes: tā enim Abraā ⁊ Loth nimiū divites facti erāt: Tūc Abraā ⁊ Loth in vnū cōuenientes hoc mō familias diremerūt suas. Dixit Abrā ad Loth nepotē suū. Nō sit obsecro iurgiū ⁊ rixa inter me ⁊ te: ⁊ inter pastores meos ⁊ tuos: fratres enim sumus. Ecce inquit vniuersa terra āte te ē

discede obsecro a me. Si tu in sinistrā ieris: ego in dexterā vadā. Ac sic salua charitate discessēr: vt ps Gen. 14. Hic fortassis: vt Augusti. ingt: ozra ē cōponēde pacis cōsuetudo: vt quādo diuidēduz ꝗppiaz fuerit: maioz diuidat: ⁊ mioz eligat. Atqz Loth elegit terrā: que ē posita iuxta iordānis fluēta nō longe a Sodomozum ciuitate: que tūc insignis erat: posteaqz a deo exterminata fuit: vt suo loco dicemus.

¶ Visio Abrae.

¶ Abrāā itaqz ⁊ Loth quū hoc mō digressi eēnt. separatim deinceps habitauere. Abrāā. s. in terra chanaā. hoc ē iudeā: Loth vo in sodomis: cui apparēs dr̄ dixit ad abrāā tertio. Respiciēs oculis tuis vide a loco in quo nūc stas ad aquilonē ⁊ aphricū: ⁊ oriētē ⁊ mare: qa oēm terrā quā cōspicis tibi dabo ⁊ semini tuo vsqz in seculū. faciāqz semē tuū tanqz harenā terre. Hoc itaqz pmissiōis respōso accepto: Inde migrauit in terrā iux̄ querctū mābre q̄ ē Ebron ciuitas. Ipsa. n. Chariarchebe vbs erat: q̄ dicebāt cariarch. qō ē ciuitas ⁊ Arbe q̄ttuoz: eo qꝺ q̄ttuoz pr̄iarche ibidē teste Hieronymo. s. Abraaz: Isaac ⁊ Jacob: atqz adā sepulti fuerint. Ipsa enim Ebron olim philistinozum metropolis fuit ⁊ regum atqz gigātum habitaculum. Postea regnante Dauid ciuitas ipsa fugitiuozum ⁊ sacerdotalis fuit. Tempore autem diui Hieronymi: vt ipse refert viculus erat.

¶ Melchisedech regē Salē vir qdē optimū ⁊ iustū hijsdē tpib⁹ fuisse ꝓstat: q ēt eā ob cāz sacerdos dei ea ī vrbe ꝓstitut⁹ fuerat. Illū. n. hebrei Hiero. testāte Sem noe pmogenitū fuisse dixerut ⁊ vsqz ad Isaac tēpora pueīsse tradūt. Hic itaqz pm⁹ Salē vrbē. i. Hierusalē ꝓdidit: ō q̄ tractabim⁹: cū ō ei⁹ vita euersione a Tito facta: vt infra libro octauo patebit diccm⁹. Hic etiā Abrae exercitui: quū q̄ttuoz Reges assyrioz expugnasset xenia mīstrauit: ⁊ multā rex abūdātiā simul exhibuit: bñdixitqz abrae p⁹ victoriā qꝺ subdidisset ei ūmicos. Abraam vero dāte ei ēt decimas spoliozum munus accepit.

¶ Victoria Abrae contra assyriozum reges.

¶ Hijsdē q̄qz tpib⁹ gnqz reges assyrioz aduers⁹ q̄ttuoz q hitabāt in sodomis bellū idixere: q ꝓserta pugna sodomitas fuderūt. Imponēteſqz assyrij reges sodomit(tributū p. 12. ānos psoluer paſſi sūt. tertio āt decimo āno renuerūt. Quā obrē exercit⁹ assyrioz sup eos repēte aduēit: ⁊ supat(sodomozuz regib⁹ vniuersā diripuerūt asiā: ⁊ gigātū subuerterūt gnātione. Multosqz reges inficiētes ēt innūerabilē pene populū captiuū duxerūt: cū qb⁹ ⁊ loth captiu⁹ duct⁹ ē: q sodomis tūc aduenerat. Quo audito abrāā mīa mot⁹ sup loth nepotē suū repēte solatiū ei ferre studuit: ⁊ zic. vt scriptura ait: vnaculoz suoz exercitu ꝓgregato: gntā p⁹ nocte sup assyrios irruit: ⁊ alios qdē occidit: alios pulsos expoliauit ⁊ vniuersos captiuos cū spoliis redimēs cū eis fil' ⁊ loth liberauit. Rex vo sodomoz cū ad gratitudinis signū spolia nōnulla abrae obtulisset. Ipse: vt erat ingen(ai vir oblata renuit. Sed loth īmmō cuz suis recepit. Melchisedech āt solimoz ciuitatis rex: ⁊ sacerdos dei occurrēs abrae gras egit: ⁊ bñdixit ei: ac panē ⁊ vinū abūdāter obtulit: vt hētur gen̄. 14. Hac āt victoria ⁊ captiuoz oiuz remissionez qdā iobeleū ꝓncipiū sūpsisse dicūt: qa Jobel iō ē qō remissio: siue iūtū: exide iobele⁹ istitut⁹ ē: vz ō. 50. i. 50. qz tūc loth q nūqām erat. Jobel. n. apō hebreos ꝺm Euse. quīquenari⁹ ānus appellatur.

¶ Ismaelē āt filiū abrāā āno etat(sue. 88. ex agar egyptia Sare ācilla genuit: a quo ismaelitaz genus: q postea agareni ⁊ postrēo. saraceni dicti sūt. sara. n. abrae vxor: vt scriptura ait: vz gen. 21. quuz ñ brēt liberos dixit ad abrāā maritū suū: ingredēr ad ācillā meaz Agar: ñ forte ex ea suscipies filios. Cūqz abrāā ad eā ingress⁹ fuisset stati cōcepit. Que se ꝓcepisse scies Sare dñe sue iniuriā facē pūpsit q̄si rex foret fili⁹ ex ea pereat⁹: post hec nat⁹ ē ismael: quē pr̄ in. xij. vite sue āno circumcidi voluit. illum āt ꝓmit⁹ Sara q̄si ꝓpriū filiū diligebat tanqz ꝓncipat⁹ heredē. Sed isaac sibi nato ab eius amore declinauit: suasitqz marito abrae: vt eū cū mr̄e in aliā regionē trāsmittēt: qō ⁊ tādē deo sic volente obtinuit. Qui cū ad etatē pueīsset Agar mr̄ vxorē ei ēt egyptiaz ꝓuixit: ex q̄. xij. filios reges ꝓcreauit: Qui oēm terrā ab Euphrate ad mare rubrū positam vsqz postea tenuerūt. Sūt āt isti q gentē arabicam ꝺm tribum abeis vocant: ⁊ propter virtutē eoz ⁊ propter Abrae dignitatem.

3272 1927

¶ Sodoma ⁊ Gomora atqz alie assyrie ciuitates iusto dei iudicio funditus euerse.

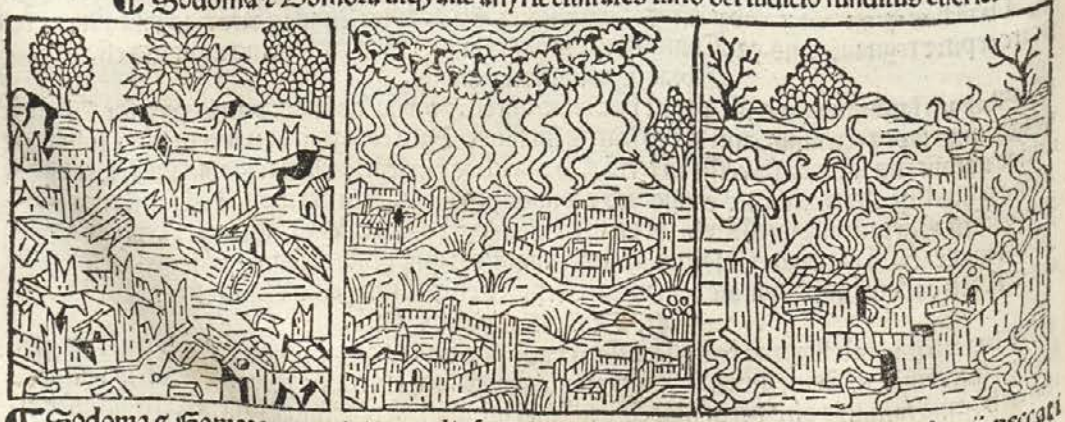

¶ Sodoma ⁊ Gomora atqz ciuitates alie āno etatis Abrae nonagesimonono ob nepharij peccati

vindictā a domino pei hibentur succense: solo loth cum duabus filiabus ac vxore liberato. Eodez.n. aductū tempoze quum sodomite gloria z diuitijs abundarent omnibus aduentantibus: z maxime viris iniuriam z contumeliam faciebant. Quamobrem deus eorum superbiam punire disponens eos cum vniuersa ciuitate delere z subuertere: ac vniuersam regionem simul exterminare fecit. Quibus cum tres angelos in similitudinem iuuenū virorz misisset ad loth virum phumanuz atqz benignū peruenerūt. Sodomite autez respiciētes iuuenculos nimio vultus decore fulgentes: z apud loth declinasse cognoscentes statiz vniuersi ciuitatis viri ad domū Loth concurrentes eorum pulchritudinis vim z iniuriam facere conati sunt. Deus vero eorum inprobitati indignatus alios quidez excecauit. ralios pestifera morte dānauit: Tandez angeli Loth cum vxore z duabus filiabus extra deducentes: Deus misit gladium suum in ciuitatem z vniuersam cum habitatoribus suis cōzemauit. Vxor autē Loth quum descenderet: z contra angelorum preceptum sepius ciuitatem respiceret: z eius curam habere videretur in statuam salis versa est. Quā qdē statuā Josephus se vidisse contestatus est. Fugit autez Loth cum duabus filiabus in segor. Virgines enim omne genus humanum ex hoc exterminatum existumātes: cuicūqz misceri vellent sibi licere credebant: z hoc ne genus humanum deficeret: Unde z ibidem pater inebriatus: ex ipsis duos genuit filios ex maiore moab: ac siquis diceret filius ex patre: a quo moabite: Ex altera vero amon a quo amonite. Hec enim gentes in valle syrie habitauerūt. Et huiusmodi enim gentes ex generatione Loth descenderunt: vt habetur Geneſis decimonono. Sodoma autem secundum Isidorum Regio erat: Que z Pentapolis a quinqz ciuitatibus dicta. Quondam quidem multis rebus vberrima: cuius nunc species z vmbra ignis adhuc in arboribus cernitur. Poma quippe eo in loco virentia sub tanta maturitatis specie nascuntur: vt maximū edēdi desiderium gignant: Que si excerpuntur manu fatiscunt: fumūqz exhalant. Ibidem enim mare mortuum inuenitur: quod ab Hierusalem stadijs ducentis distat. z Judeaz: palestinamqz pariter z Arabiam disterminat.

¶ Incensa itaqz illa impia Sodomorum ciuitate Abraam centenarius diuino iussu Saram cognouit vxorem: que concipiens anno expleto filium peperit: quē z iussu domini vocauit Isaac: significans gētes magnas ex eo futuras. Quo nato die octauo circūcidit carnem preputij eius Gen. xxi.

Saac itaqz abrae filius: vir deo carus z multa eius prouidētia dignus: z post patrē valde longeuus: z ipse sexagesimo vite sue anno: geminos videlicet Jacob z Esau ex Rebecha 1915 3284
i vxore filia Bathuelis genuit filios. Hunc autem: quum pro singulari munere dominus Abrae in senectute concessisset: ipsum quum esset vnigenitus pater summe diligebat. Ipse etiam ad amorem suum atque fauorem parentes suos prouocabat: eo qp omni bonitate z virtute studeret: z parentum suorum maximam haberet solicitudinem: ac etiam effectum circa altissimi dei cultum. Hunc itaqz quum quinqz z viginti esset annorum: pater Abraam deo sacrificare voluit. Et quum ad eedem z ad altare pariter intrepidus accessisset: hortatus est patrem dei precepta in eo forti animo explere dicens: Pater mi nequaquaz iustum esset vt initio quis nasceretur: fidei z patris iudicium esset refutaturus: aut non se monstraret amborum voluntatibus promptum: quando liceret solo patre hoc volente facere: si non obediret esset iniustum hoc dicens presto z voluntarie accessit ad altare. Quod quidem opus statim infirmatum est deo impediente. His gestis quum Isaac quadraginta esset annorum: patre sic volente Rebecham duxit vxorem: que post mortem Abrae geminos in vtero cōcepit filios: cuius venter quum nimium intumesceret hesitans consulit deum: Cui respōdens dixit ipsam geminos vno partu esse parituram: qui gemini omnibus ingentibus essent nominati. Ediditqz vno partu geminos filios. Quorum prior: vt sacra tradit historia: a capite vsqz ad pedes hirsutus erat: quem iunior egredientem tenebat plāta. Isaac autem seniorem precipuo amore diligebat: quem ob pilorum multitudinez vocauit Esau. Jacob vero iunior charior erat matri. Hic autem Isaac: sicut z pater fame prevalente ex Chananea descendit in Egyptū vbi z ipse mē
ritus est Rebecham sororem suam esse: ibi quippe ab Abimelech geraris rege multa pertulit: a quo etiam expulsus: tandem in chananeam regressus est: vbi quuz senex z cecus effectus fuisset: incertusqz quādo moreretur: vocauit ad se filium suuz Esau. cui mādauit ad venādum egredi: vt dum quippiam caperet ex eo sibi cenam preparet: qua demum sumpta: eidem benedictionem paternam impenderet. Quo ad venationem egresso. Mater: que Jacob magnopere diligebat suasit ei: vt benedictionē Esau surriperet: quod z factuz est: vt habetur in Gen. Jacob vero vltionez Esau metuēs suadente matre Mesopotamiam petijt: vbi z duas Laban auunculi sui filias accepit vxores: videlicet Rachel z Lyam: ex quibus duabus octo genuit filios legitimos: quattuor autem spurios ex ancillis suscepit: Quibus genitis venit in ciuitate Ebron inter Chananeos positam: vbi z Isaac plenus dierum cōmorabatur: qui z nō multo post qp filius Jacob ex Mesopotamia venit: supernixit. Defunct? autez est Isaac vir omni virtute plenus: quum vixisset octuagintaquinqz annis: quem Jacob z esau filij cum vxore in Ebron sepeliere: vbi erat sepulchrum parentum suorum: vt habetur Geneſis trigesimoquinto. Hic sicut z pater: deum nouit: qp in sapientia consistit: eumqz toto corde coluit: quod iusti ei tribuitur. Et propterea iureiurando dedit illi dominus gloriam in gente sua: z crescere illum qua si terre tumulum fecit: z eius semen magnopere exaltauit.

3505 | 1894 | ¶ Aralius quintus Assyriorum Rex post Niniam anno a natiuitate Isaac vigesimoprimo regnare cepit: & regnauit annis quadraginta.

¶ Egidius sextus Sicyoniorum Rex Thalesone patre defuncto ãno a natiuitate Isaac vigesimo secũdo regnare cepit: & regnauit ãnis trigintaquattuor.

¶ Cretensium regni principium.

¶ Cres: siue Orion Bemogorgonis: vt quibusdam placet: filius primus Crete insule Rex: vt Eusebius scribit ãno a natiuitate isaac vigesimonono apud eãdem insulam regnum suscepit: & a se Crete nominauit. primo nãqz vt quidaz volũt a celi temperie aerea dicebatur: postmodum Macarone: id est beata insula. Alij autem a Creta Hesperidis filia denominationem accepisse eam dicunt. Hic autem Cres: vt nõnulli tradũt: vnus curetum fuit: a quibus postmoduz Iuppiter tertius abscõditus fuit atqz nutritus: Qui curetes Gnosum ciuitatem & Cybelis deorum matris templum in eadem insula condiderunt.

3515 | 1886 | ¶ Creta itaqz insula nũc Venetis subdita: sicut Aristoteles libro politicorum secundo scribit: videtur ad principatum grecie fuisse nata ac preclare fita: cũcto nãqz imminet mari: quum fere greci omnes circum mare sint positi. Abest inquit: modicum a peloponesso: que est Archadia: in medio enim mũdi esse dicitur. Nam illi a septẽtrione egeum mare est: & ab occiduo ionium seu myrteum: que Europe sunt maria. a mane autem est illi icareum mare atqz egyptium que asiatica maria sunt. & a meridie deniqz & occiduo aphro absolvitur põto. Hec enim: vt Isidorus in decimoquarto ethimologiarũ libro capitulo sexto scribit: quõdã cẽtum insignibus vrbibus insignita fuit. Ipsaqz prima remis & sagittis valuit. Studium quoqz musicum ab ideis dactilis in ea ceptum fuit. Capris copiosa est: cernosqz agitat lupos & vulpes: aliaqz ferarum noxia nusqz gignit. Serpẽs ibi nullus: nulla noctua ibi inuenitur. & si inueniatur statim emoritur. Sũt etiam qui dicãt eam Cretã appellatam a tenaci terra: que creta appellatur: quia ibi melioz comperitur: & fortassis sanioz opinio.

¶ Sare obitus.

¶ Sara Abrae vxoz ãno a natiuitate Isaac filij sui trigesimoseptimo quũ ãnos cẽtum & vigintiseptẽ etatis haberet in Chanaã ciuitate Ebron defuncta est: ibidẽqz permittẽtibus chananeis sepulta. Sepulchrum autem eius publice factuz fuit. Abraã emẽte agrũ siclis quadringẽtis a quodã ciue ephron nomine: vt patet Ben. xxiij°. Ibidem quoqz Abraam sepulchra sibi & successoribus suis delegit. Becẽ quippe ãnis Abraã vir suus eaz precedebat: sic ipse quãdo sibi ex illa promissus fuit filius: sicut ipsemet dixit. Si mihi ãnozum cẽtum nascetur filios: & si Sara nonagenaria pariet: vt habetur Gene. decimooctauo. Exactis deide tribus ãnis quadragenarius Isaac Rebeccham Bathuelis filiã q̃dragenariã duxit vxorem. Vt autem illam duceret: missus fuit seruus ab Abram patre in Mesopotamiam: vt patet Ben. vigesimoquarto.

¶ Cethure nuptie.

3521 | 1878 | ¶ Abraã vero magnus ille pater Sara vxore defuncta adijciẽs Cethuram duxit vxoẽ: ex qua: vt premissuz ẽ: & filij sex nati sũt: viri quidẽ validi & sapiẽtia cauti: quos oẽs ab Isaac filio legitimo separauit. & dona omnibus prebuit. Hi omnes Trogoditen & Phenicem atqz Arabiã apprehẽderunt: videlz inq̃tum in mare rubrũ pertingit. De hac autem Cethura varie sunt doctoruz opiniones: vtz ipsa Agar ãcilla fuerit an alia. Hebrei Cethurã asserunt nomẽ fuisse appellatiuũ: quod interpretat copulatã: quã Agar fuisse affirmãt: que de cõcubina post Sare morte trãsiuit in cõiugiuz: ne si senex aliã q̃ pus cognitã duceret: nouis nuptijs lasciuire videret. Unde de eo diuus pr Augustinus decimosexto de ciui. dei cap. 34. sic intulit dicẽs: Quod ãt Abraã post morte Sare Cethurã duxerit vxorem: absit a me vt incõtinẽtiã inspicer: psertim illa iã etate: & in illa fidei sãctitate. Huius ãt Cethure liberi a nomine libere se appellauere: id est saraceni: qui primo (vt premissum est) tragonitidẽ & phenicem: atqz Arabiam vsqz ad terminos rubri maris possederunt.

¶ Aser autem (sicut Josephus in primo antiquitatum libro capitulo vigesimotertio refert) ex his natus est: qui primo cãstra fixit in lybia regione: quã posteri Aphricam ab illo dixere.

¶ Africana igit regio ab afer pdicto sic dicta plures in se ptinet puincias: occidẽtalẽ videlicet ethiopie ptẽ: lybiã: tripoli: numidiã & mauritaniã. Ethiopia ptem ea tres cõtinet ptes: quaz pma occidẽtalis mõtuosa ẽ: q̃ ab atlãtico monte celsissimo ptẽditur vsqz in egyptũ: cui9 media pars arenosa perhibetur. Tertia vo que oriẽtalis pene deserta ẽ: & inter australẽ occanũ & nilũ flu. situat habens ab ortu mare rubz. Dicta ẽ ethiopia a calore populoz: quos solis vicinitas torret. continetqz mõstruosos hoies garamãtes & trogoditas: de gbus Herodot9 libro histo. quarto. & post eũ Frãciscus petrarcha in sua aphrica multa pmẽmorat. hi trogodite cursu ceruos superãt: quoz alig ppter nimium feruoꝛem maledicunt soli. Alij serpẽtes comedunt. alij leones & pãtheras venantur. alij specus cauãt & inhabitant: ignes ibi in nocte videntur. Satyri quoqz apilos: gameleum & basiliscus: cameli. pardi & dragones ibi inueniũtur. In africa etiam fons ẽ: cuius aqua potata canoras reddit voces.

3542 | 1571 | ¶ Minerue cantatissime poetarum oium mulierem secundum Augustinum in primo libro de ciuitate dei capitulo octauo anno etatis Isaac quinquagesimooctauo apud tritonidem lacum apparuisse dicit: ex cuius nomine & ipsa postmodum Tritonia appellata est. hec etiam pallas dicitur a pallante

Thracie insula: vbi nutrita fuit: siue a Pallante gigante: quem interfecit. Hec quippe Jouis primo genita fuit: que apud rudes Aphros: quum multa ante non cognita repperissent non solum aphri sed & Greci eam absq; matre ex Jouis cerbero genitam credidere: Que ideo: vt Augustinus inquit: tanto procliuius dea credita fuit: quanto eius origo minus innotuit. Ipsa enim primo lanificium omnibus antea incognitum adinuenit. Nam ostenso quo ordine purgata lana & dentibus ferreis pectinata atq; colo filata: etiam textrinum excogitauit officium. In cuius opificij laudem pugna illa insignis eiusdem & aragnes Colophone recitatur. Unde & lanifices postea fullones: tinctores: textricesq; puelle teste Ouidio tertio Fastorum libro eius festum religiose celebrare ceperunt. Usum insuper olei eo vsq; mortalibus incognitum hec ipsa inuenit atq; docuit. Quod quidem quia multum vtilitatis artibus populis attulit ei aduersus Neptunnum in nominandis a se Athenis attributa victoria fuit. Uolunt etiam ipsius fuisse opus: quum iam quadrigarum prima reperisset vsus ferrūq; in arma arte puertere: armis corpus cōtegere: aciem bellantium ordinare: & leges omnes: quibus eatur in pugnam edocuisse. Id enim Ciceroni in tertio de natura deorum libro testatus est. Et propterea a nonnullis Bellona vocata est: sorore scilicet & auriga Martis. Dicunt insuper eam numeros inuenisse: & in ordinem quem in hodiernum vsq; seruamus eduxisse. Ceterum cam tibias: seu pastorales fistulas prima composuisse multi credunt. His enim ob tot compertis prodigijs deitatum largitrix antiquitas eidem sapientie numen attribuit. Et ideo Cicero: vbi supra ait: Ipsa eadem sapientie dea: & artium omnium inuentrix dicitur. Tandem quum eius virtutis fama & numinis reuerentia longe lateq; diffusa fuisset tantum illi antiquorum error: vt per vniuersam fere terrā in eius honorem templa multa construerentur & sacra celebrarentur: eoq; vsq; conscenderet: vt in Capitolio Romam penes Jouem patrem eidem cella dedicaretur. Huius autem templum milesios fuisse admirandum Herodotus historicus scribit: quod postmodum ab Aliate viro iniquissimo absumptum fuit.

¶ Mineruas quinq; fuisse inuenimus. Primam hanc Jouis filiam & Apollinis matrem. Secundam Nilo ortam: quam Egyptij Saletem dicunt. Tertiam ex Joue secundo natam. Quartam Jove tertio & Corsee Oceani filiam: Quam Arcbades Corion nominant quadrigarum inuentricem. Quintam Pallantis filiam: que patrem interemisse dicitur virginitatem suam violare volentem: cui pennarum talaria affigunt Sunt tamen nōnulli grauissimi viri: qui asserunt non huius prime Minerue: sed plurium que dicta sunt fuisse comperta.

¶ Solem primum Jouis primi filium & Minerue predicte germanum: hac eadem tempestate floruisse Tulius dicit: virum vtiq; insignem ac splendidum hominem: & ingentis regijq; animi preclarum. Quem ob ingentes: vt aliquo modo nomine generoso nobilitarent eum tam claro nomine declararunt. Putabant enim veteres a Nembroth gigante seducti primam rerum causam ignem esse. & propterea illi nobilius nomen solue dare non poterant. Seu q; eum celestem putarent hominez seu dominum e celo venisse ratione profunditatis ingenij seu quia illi naturam igneam viderēt more ignis semper ad alta tendentem. Sunt tamen qui volūt hū c Apim eius fratrem fuisse: eo q; loco solis ab egyptijs cultus fuerit. Sed certe alius fuit ab Api.

¶ Diana prima huius solis sorore & Jouis primi filia: & ipsa tēpestate hac in precio fuit: de qua Tulius: vbi de natura deorum scribit multa cōmemorat: & dicit eam nō Jouis filiam: sed asciptitiā fuisse. Hāc tamē eam non esse dicunt: quam poete insignem virginitate perpetua voluer: quū legatur hāc ex Mercurio Liberi: Proserpine filio pinnatum concepisse cupidinem.

¶ Turimachus Thalesionis regis filius sextus sicyonsorum rex quinquagesimosexto natiuitatis Ysaac Sicyonijs regnare cepit: & regnauit annis quadraginta quinq;.

¶ Argiuorum regni exordium.

i Nachus oceani & terre (vt aiunt) filius: testibus Augustino & Eusebio sexagesimo a natiuitate Ysaac āno apud argos in Thessalia primus regnare cepit: & regnauit annis quinquaginta: a quo Inachus Achaie grandis fluuius nomen accepit: qui & Argolicum: vt Pomponius ait persecat tractuz. Hic duos post se reliquit filios: videlicet Ysidem postea Egypti reginam: & phoroneum eius successorem. Id vero regnum duranit annis .544. 5855 334

¶ Argos itaq; ab vbe nomen accepit & ab ea vniuersa prouincia: que Argos Thessalia siue pelasgia nuncupatur: & eam Homerus Argos pelasgicum nominat: Eum enim Plinius libro quarto naturalis historie a phoroneo ipsius Inachi filio & successorem conditum fuisse dicit: De quo Lucan⁹ in sexto: Ubi nobile quondam Nunc super agros arant. Aliud vero Argos est in Attica non longe ab Athenis. Et aliud est: teste etiam Plinio libro quarto in Achaia Hippum cognominatum supra locum Lerne a mari octo milibus passuum distans: a quo regiuncula argos: idest parua regio & ab ipo argos greci ipsi argiui cognominati sunt.

¶ Baleus qui & Xerxes sextus assyriorum Rex anno sexagesimoprimo vite Ysaac assyrijs regnare cepit: & regnauit annis triginta.

i Acob autem patriarcha vir quidem sanctissimus ex isaac natus & ipse post annuz vite sue no-

nagesimum Joseph ex Rachel vxore genuit filium: vt habetur Heñ. trigesimo. Quo nato superstite annis quinquaginta sex: & tandem in Egypto mortuus est. Hic est ille Patriarcha: vir sanctissimus
3345 1854 de quo Jesus filius Syrach laudando protulit dicens: Benedictionem omnium gentium dedit illi: & testamentum suum confirmauit super caput iacob. Cognouit illum in benedictionibus suis: & dedit illi hereditatē & diuisit ei partē in tribubus duodecim: & conseruauit illi ioseph virum misericordie inuenire gratiam in conspectu omnis carnis. Hic itaq; iacob surrepta benedictione Esau fratris sui senioris quum pro vxore ducēda Mesopotamiā profectus fuisset quattuor vxores sortitus est. Non ex libidine quidem: sed quum vna pro altera ei ab auunculo supponeretur: suppositaq; quidem: quoniā ea innocenter vsus fuerat: ne ipsam ludibrio habuisse videretur in vxores duxit. Et qui alex nondū p bibebat: quin plures vxores multiplicande posteritatis causa haberi possent. Jacob accepit illam: cui vni coniugi futuri spem fecerat. Que scilicet rachel quum sterilis esset ancillam suaz: de qua filios susciperet marito contradidit. Quod & Lya eius soror quanuis multos peperisset filios: quoniaz pro lē cupiebat multiplicare similiter effecit. Fuerūt igitur huic iacob vxores quatuor: Lya videlicet & Rachel sorores. Bala ac zelpha: non quidem ancille: sed subdite. E quibus duodecim genuit filios. Ex Lya natu maiore sex suscepit. Quoz nomina sunt hec.

Judaz a quo regia tribus descendit: & deinceps dominus noster iesus Christus.

Ruben qui perdidit primogenita	Ex Rachel autē	Joseph & Beniamin.
Symeon &	Ex Bala	Dan & manasen.
Leui a quo leuitaruz genus	Ex zelpha	Asser & Gath. Et hi omnes fuerunt patriarche: q quū vēdidissent ioseph fratrē suū: tandez in Egyptuz sub ditione sua venientes omnes ibidem feliciter cō eo pue
Jsachar		
Zabulon &		
Bina a Sichen stupzata		

nientes: & ipsi mortui sunt: quorum corpora posteri in ebron reportantes sepelliere.

¶ Armanitres septimus assyriorum rex primo & trigesimo anno etatis iacob post xerxen seu Ba
3375 1824 leuz assyrijs regnare cepit: & regnauit annis 38. Quo regnare incipiente locutus est dominus ad Jsaac patrem iacob ipsiq; eadem que patri duo illa promiserat pollicitus est scilicet dare terram chanaam: id est indeam semini suo: ac deinde in eius semine benedictionē omniuz gentium: Heñ. 26.

¶ Phoroneus inachi argiuorum regis filius vt Eusebius scribit anno etatis iacob quinquagesimo patre defuncto argiuis regnare cepit: & regnauit annis sexaginta: homo sane insignis & sapiētia: industriaq; cōspicuus. Qui (vt diuus pater Augustinus decimooctauo de ciuitate dei capitulo tertio scribit) Prius grecie leges dedit: & sub iudice causas agi instituit. Et propterea iuris ciuilis periti dicunt eum locum: quem forum dicimus: in quo scilicet iura redduntur ab eo forz denominari: hunc Lactantius dicit Junoni primum sacrificasse. Eius autem filios egyaleuz atq; nioben fuisse Eusebius dicit.

¶ Phegoeus phoronei ipsius germanus vir quidez doctissimus: & ipse tempestate hac floruit: qui vt Augustinus refert: tempora per menses & ānos & numeros obseruare docuit: & ad deos colendos sa
3394 1805 cella & aras prim⁹ instituit atq; inuenit: vnde & post obitum eius predictorum cōsideratione tanq; deus veneratus est: & ad eius tumuluz confestim templuz constructum fuit.

¶ Jsis cui antea io nomen fuit Jnachi regis filia & phoronei soror his tēporibus non soluz ob regiā dignitatem adeptam: sed etiam ob multarum virtutum prestantiam insignis habita fuit: propter qō egyptiorum sanctissimum & venerabile numen fuit. Hec enim (quum Jnachi regis vnica femina esset: a ioue secūdo virgo oppressa fuit: q̄ ob patris metū impulsa acceptis quibusdam amicis suis nauez conscendit: cui vacca insigne erat: & prospero vento ex achaia in Egyptum transfretauit: & ibidez desiderio suo satisfaciens constitit: ibiq; quum comperisset rudes & inertes populos humanarum rerū omnino ignaros: ac bestiarum ritu viuentes regnozum cupidine agitata nō absq; magno labore & industria illos primum terras colere docuit: cultaq; semina committere: & tandem fruges collectas in panem conficere. Jnsuper vagos homines & semi siluestres in vnum reduxit: quibus legibus datis ciuili more viuere docuit. Et quod longe prestantius fuit litteras idiomati conuenientes caracteribus adinuenit: & eas eisdem docuit. Que cum mirabilia insuetis & indoctis hominibus visa fuissent. Eaz nō ex grecia venisse dixerunt: sed e celo lapsam crediderunt. Et propterea diuinos honores statim instituerunt. Sed ea mortua etiam diabolo fallente in tantam venerationem cuasit: vt non solum apud Egyptios singulis annis sacra instituerentur: sed etiaz apud Romanos atq; alios multos templa pregrandia illi construerentur. Huius autem preclare mulieris Apis vir fuit: qui cum eadē iside multis annis (vt suo loco dicemus) imperauit. Sunt tamen qui dicant huic Jsidi Theglonum quendaz finisse virum: & ex ea suscepisse Epaphum: qui egyptijs postea regnauit. De ea enim veteres poete fuxere multa: que ad historiam dicere non attinet.

¶ Ceres prima Celi filia secunda his temporibus apud siculos veniens maximo in pcio fuit. Hec quippe quum Sicano siculorum regi coniugio copulata fuisset: ibidem tanto ingenio valuit: vt & ipsa
3400 1799 quum agrozum excogitasset cultum: prima apō siculos boues domuit: & iugo assuescere docuit: & aratro adinuēto cum vomere terram sulcis proscidit: & semina tradidit: que cum in segetem excreuissent

collectis spicis flabellis separare ⁊ molis terere ac panem conficere docuit: quum ãtea homines glandibus ⁊ pomis siluestribus sustentarentur. Ob quod meritum quum mortalis femina esset eam deaꝝ frugum arbitrati sũt ⁊ eam diuinis honoribus extulere. Huic autem vnica filia nomine proserpina ex ioue secundo fratre fuit. Quę quum ab Orcho molossorum rege rapta fuisset eã mater maxima maris perturbatione diu quesuit: que res maximaꝝ fabulatoribus occasionẽ prebuit.

¶ Altera quoqꝫ ceres apud eleusiz attice regionis ciuitatẽ fuit ciusdẽ meriti apud suos clara: Cui Triptholomus postea obsegosius: vt mox dicẽ extitit. Ambe quippe deitatibus ⁊ honoribus extulerẽ.

¶ Bolocus octauus assyriox rex ãno etatis iacob. 64. ẽ Eusebiũ assyrijs regnaꝝ cepit: ⁊ regnauit ãnis trigintaquinque. 1791 3408

¶ Thessalorum regni principium.

Thessalus Creti regis filius vt Eusebius refert ãno etatis iacob. 64. in Thessalia regnare cepit: que prius teste Plinio quarto naturalis historie libro Emonia dicebatur: ⁊ ab ipso postea Thessalia appellata fuit. Ea quippe Grecie regio est: que sub attica comprehendebatur: que (vt fama est) lacus olim fuit a montibus vndiqꝫ conclusus. Ipsa enim (vt Herodotus scribit) ab oriente pelion montem habet: ⁊ coniunctos colles a septentrione olympum: ab occidente pyndum: a meridie othrym: in quorum media concauitate Thessalia ipsa concluditur: p quã quinqꝫ principales fluuios decurrere dixit: videlicet penetum: apidanum: oenochoum: enipheum ⁊ parmisum: qui postea in vnum iuncti per vnicum tantum transitum in mare decurrunt. Et solus penei nomen detinet.

¶ Jacob patriarcha hoc anno primogenitus a fratre suo Esau ẽptis surreptaqꝫ eius benedictione iuxta matris consilium in Mesopotamiam Syrie ad auunculum suum Laban ex Chananea descẽdit: vt patet Gen. vigesimooctauo: a quo libentissime susceptus gregi suo prefecit: pro cuius gdeꝫ mercede Rachel filie sue nuptias expostulauit. Cui Laban puelle nuptias cum gaudio repromisit: ⁊ septem ãnos ministraꝝ compromisit. Temporeqꝫ transacto poposcit Jacob nuptias: cui Laban annuens dum nox superuẽisset Jacob ignorãte alteram filiarum nomine Lyam ei collocauit seniorẽ quidem ⁊ aspectu decoram. Qui mane deprehẽdens Jacob de iniustitia apud soceruꝫ cõquestus ẽ. Qui necessitati veniam expostulãs amãtẽ Rachel p septẽ alios seruitutẽ ãnos repromisit: qb9 ãnis ẽpteritẽ ipaꝫ optatã rachel vxorẽ accepit: ex qb9 duab9 octo genuit filios legitios: ⁊ ex ãcillis q̃ttuor. xx. ãnis. 1779 3420

¶ Ruben Jacob primogenitus: hoc anno qui est octogesimus quartus vite Jacob in Mesopotamia Syrie ex Lya vxore primo nascitur. 1771 3428

¶ Biuium particulare per maximum anno etatis Jacob primo ⁊ nonagesimo secundum Orosium in achaia terra attica fuit: Quo tempore in loco regnabat Ogiges rex. 3435 1764

¶ Eleusis ciuitas eodẽ ãno in insula Thera sub Euboe iniẽ attica terrã haud lõge ab athenis ab eo dẽ Ogige rege ꝺdita fuit: a q̃ postea tota insula Eleusina vocata fuit. Hũc ãt prorsus deserta habeẽ.

¶ Triptolomus autem Rex Eleusi siue Celoi ⁊ Denaline filius ea in vrbe haud multo p9 natus ẽ Ad quem quum Ceres querẽs proserpinã filiã deuenisset: ⁊ eũ in cunis dormiente patre ⁊ matre inuenisset: vltro se altricem infantulo obtulit: atqꝫ cum gremio sustulit illa suo arreptoqꝫ eo ter manu mulsit: ac tria carmina: vt Ouidius ait. Volensqꝫ Ceres paruulum imortalem facere: interduꝫ lacte diuino nutriebat: noctuqꝫ clam igne obruebat: atqꝫ ita preter naturam puer crescebat. Quod quum miraretur pater clam nocturno tempore obseruauit quid in puerum nutrix ageret: ⁊ quuꝫ vidisset euꝫ igne obrui exclamauit dicẽs: Quid agis? membraqꝫ ab igne rapit. Cui dea: Dum non vis inquit sce lerata fuisti. Irrita materno sunt mea dona metu. Iste quidem mortalis erit: sed primus arabit: Et seret ⁊ cultra premia tollet humo. Ei quippe scilicet Triptholomo Ceres tria hec beneficia contulit. Hic igitur cum tempore ingentis penurie a concursu populi patre Eleusio occiso: quia pereunt fame: plebe filium abunde aluisset aufugit ⁊ longa naui: cuius serpẽs erat insigne ad exteras gentes abijt: ibiqꝫ frumẽti copia quesita in patriam redijt: ex qua Celo: seu Lynceo pulso in regnum paternum restitutus est: ⁊ non solum restitutus: alimenta restituit subditis: sed etiam facto aratro illos docuit terram colere: ex quo Cereris alumnus dictus est. Eam ob rem dicunt eum in partibus atticis vsum frugum primum adinuenisse.

¶ Joseph vir castissimus atqꝫ humillimus anno primo ⁊ nonagesimo etatis patris sui Jacob ex Rachele vxore Laban filia in Mesopotamia Syrie finitis quattuordecim annis: quibus pater suus Jacob pro vxoribus suis seruierat: natus est. Quib9 expletis Laban socer suus sedus cum eo pepegit q̃ quicquid varium in grege sui nasceretur: id merces sua esset. Quamobrem Jacob virgas virides tulit: scilicet popleas: amigdalinas: ⁊ plãtaminas: quas per loca decorticans in aquarum canalibus in ipso coitus feruore ante conspectum omnium posuit: vt sic tales conciperent fetus: quales vmbras ascẽdentium arietum in aquarum speculo videbantur. vt autem omnes fetus varij colorꝫ fierẽt: ⁊ ne dolus deprehẽderetur in verno conceptu virgas ponebat: in serotina vero admixtura non ponebat: hec vero habentur Gen. trigesimo. Hãc ob rem comestor dixit Jacob nouam scrophain commentatum fuisse: qua naturam arte quadam naturali pugnaret.

i Joseph itaqꝫ hic patriarcha castissimus ⁊ desideriorꝫ vir: ⁊ ipse in toto centum decem ãnis 1765 3434

virit ⁊ in Egypto ex Aseneth filia Putifaris sacerdotis vxore duos genuit filios: Manassen scilicet ⁊ Effraim. Hic ab adolescentia quum forma pulcherrimus haberetur: atq; animi virtute ⁊ sapientia
3434 1765 alios fratres precelleret: pater eum amplius alijs filijs diligebat. Cui sine patris dilectio sine somnia maximum fratrum concitauit odium. Nam quum duas visiões vidisset. ⁊ patri: fratribusq; cunctis rettulisset: multam in se conflauit inuidiam. Quamobcausam quintodecimo etatis sue āno a fratribus in Egypto venditus est. Indeq; vite sue triginta annis exactis coram Pharaone stetit: ⁊ eius somnia interpretans prenunciauit septem annos vbertatis futuros: quorum quidem abundantiam significabat. Septem vero alij sequentes anni steriles consumpturi erant. Et propter hoc Rex cum e carceribus liberauit: in quibusdam cum coniecerat integritas castitatis: Ipsumq; Egypto preficiens per annos octoginta purpura vestitus. ⁊ corona coronatus in curru aureo incedere fecit: ⁊ qui virtute omni admirabilis esset: omnia ratione disponebat: ⁊ potestate concessa omnibus in reb⁹ humiliter vtebatur: que res huiusmodi felicitatis apud Egyptios causa fuit. Hunc autem Joseph qui pater suus Jacob omnes filios suos benedictionibus suis benedixerat: vt habetur Genesis quadragesimonono maximis preconijs pretulit: quia malorum memoriam circa fratres suos non habuisset sed potius in eis benignissimus fuerit: ⁊ bona pro malis contulerit: dixit filius accrescens Joseph decorus aspectu: filie discurrerunt per murum: exasperauerunt eum: ⁊ iurgiati sunt: inuideruntq; illi habentes iacula: dedit in forti arcus eius: ⁊ dissoluta sunt vincula brachiorum eius per manus potentis Jacob. inde pastor egressus est lapis Israel. Deus patris tui erit adiutor tuus: ⁊ omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper: ⁊ benedictionibus abyssi iacens deorsum: benedictionibus vberum ⁊ vulue. Benedictiones patris tui confortate sunt benedictionibus patrum eius: donec veniret desiderium collium eternorum. Fiant inquit in capite Joseph ⁊ in vertice nazareth inter fratres suos. hec ille. Joseph itaq; post q̄ in Egypto octoginta annis ita regnasset completis centum ⁊ decem annis in Egypto mortuus est. Ossa vero eius nouissime quando hebrei egressi sunt ex egypto in chananeaz: hoc est indeam reportauerunt. sic enim eos adiurauerat Joseph quando mori debuerat.

¶ Mesapus nonus Sicyoniorum Rex anno primo etatis Joseph sicyonijs regnare cepit: ⁊ regnauit secundum Eusebium annis quadraginta septem.
3435 1764
¶ Baleus nonus assyriorum rex et ipse decimo anno vite Joseph assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit secundū Eusebum annis. 52.

¶ Juppiter secūdus Celi seu Celij nonus filius his tēporibus apud archadiā vbi natꝰ erat ob ingē
3445 1654 tia facinora clarꝰ fuit. Cuiꝰ gesta nō certum habetur: an sua an potius primi vel tertij fuerunt Jouis eius tamen hoc gestum fuisse tradunt q̄ Lychaonem archadum regem in prelio vicit: ⁊ regno priuauit: eo q̄ humana corpora in comunijs ministrabat. Quamobrem ipse de iniquo ⁊ pessimo Rege vltionem sumpsit: ⁊ ob hoc primum apud suos Juppiter vocari ceptus est. Sunt tamen qui dicant id gestum fuisse a Lysania primo Joue. Indeq; ex Archadia Athenas digressus maximo in honoris culmine habitus fuit: eo q̄ aduersus Celum: qui Latonam stuprauerat: ingens habuerit bellum Quo superato maxima cum gloria Athenas redierit: vbi Joui primo bouem imolauit: ⁊ multa ad laudabilem Ciuitatem spectantia apud eos instituit. Quibus ex causis Juppiter communi omniū consensu vocatus est. Huius tamen tempus nullus historicus prefixum apponere presumpsit. Licet nos huic loco ipsum apposuerimus. Quindecim enim filios hunc genuisse constat. Quorum prima Diana. Secundus Apollo. Tertius Titus. Quartus Bacchus. Quintus Amphion. Sextus Lethus. Septimus Calatus. Octaua Pasythea. Nona Egyales. Decima Euphrosine. Undecimus Lacedemon. Duodecimus Tātalus. Tertiusdecimus Hercules. Quartadecima Minerua. Quintusdecimus ⁊ vltimus Archas.

¶ Vulcanum primum huius Jouis fratres hac tempestate floruisse dicitur: licet Eusebius noster tempore Isaac cum fuisse dicat. De quo nil aliud habemus. nisi q̄ ex Minerua neptis sua predicti Jouis filia Apollinem genuit primum. Fuit enim hic ingens ⁊ inexhausti amoris vir. Tres enim Vulcanos fuisse legimus. Hunc primum. Secundum Saturni filium: De quo latius dicetur. Tertium vero Nili filium.

¶ Apis: quem Osirim Egyptij dicunt: quartus Argiuorum Rex: decimoseptimo āno vite Joseph
1740 3459 post patrem Arginis regnare cepit: ⁊ regnauit annis quinq; ⁊ triginta. Hic Apis Jouis ex Niobe Phoronei filia filius fuit: qui cum phoroneo auo in regno successisset: ⁊ per quinq; ⁊ triginta annos imperasset: ⁊ Agilaum fratrem in regno prefecisset: ⁊ ipse cupiditate glorie ⁊ ampliorīs regni captus ad Egyptios transfretauit: ⁊ obtento regno ibidem Isidem regnantem virginem Inachi olim filiam matrimonio sibi copulauit. Qui ⁊ ipse: sicut vxor Isis: quum rudes homines multa docuisset: ⁊ potissime vini vsum loco dei haberi ceptus est: dicente Tibullo.

Primus aratra manu solerti fecit Osiris:
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Prius inexperte commisit semina terre.

Pomaqz non notis legit ab arboribus
Hic docuit teneram palis adiungere vitem.
Hic viridem dura cedere falce comam.

Et alia multa que idem de Api prosequitur. Sed tandem teste Seneca libro: quem de sacris Egyptiorum composuit a Typheo fratre occisus atqz membratim discerptus fuit: diuqz ab Iside vxore quesitus: z postremo inuentus in maximos prorupit luctus: atqz ita Egyptijs ob mariti mēbra cōperta placata est: z locum vbi ea inuenerat grece phyalas dixit: quod latine amicas dicimus. Et cōfestiz ad sepeliendum se accinxit: locumqz comperit z elegit pro illius sepultura tutissimuz: z difficillimi transitus: hoc est insulam abatō qui inaccessibilis interpretatur: eo q sit in palude iuxta mēphim limosa. In eo quippe loco illum sepeliuit: z paludem stygem hoc est merore vocari voluit. Nec ad illam insulam quēuis accedere posse statuit: nisi certis diebus z quibusdaz initiatis. Siquis forte ea in palude deperisset: nec cadauer reperiri posset. Multis quippe annis egyptij quedā sacra officia ei exoluebāt. Sed quū deide eisdē egyptij apparere cepisset bos instar numinis putarūt illum Osirim esse: z vt deū adorare ceperūt. Et cōmutato nomine illū apim vocarūt: hoc est bouē. Sic enim bos egyptiorum lingua Apis nuncupatur. Nā teste Plinio octauo naturalis historie. Bos insignis ex improuiso illis appareret: quem certo detinent tempore z adorant. Et vt nōnulli ferūt per ānuz illū detinere cōsueuerūt: alij per decēniuz dixerūt. Deinde referētibus quibusdā auctoribus z quāmaxime plinio vbi supra statuto die sacerdotes illum in sacro fonte summergū. Quo extincto: mox alter non sine publico luctu queritur. z donec aliū inuenerūt ad instar isidis merēt: Sed non diu queritur: Qué cōpertū cētuz antistites Memphim cū puerorū gregibus populoqz: z omni musicorū genere prosequūtur dicēre Tibullo: Te canit atqz suū pubes miratur esirim: Barbara mēphitē plāgere docta bouē: z Ouidius in. viij. methamor. nunqz que satis quesitus osiris: Semper enim perdunt: semper z inuēiunt: Quo sane inuēto populos mira applaudēs leticia magna cū voce salutat. Diodorus Siculus historicus varias z longas diuersarū nationū Osirisqz atqz isidis. Theologias rettulit. quas siquis videre cupit apud illum varijs in libris videre poterit. Hic autē Mēphim vrbē dignissimā in egypto cōdidit. Et alia multa: que enarrare lōgū esset: Hic apud egyptios tāta veneratione habitus fuit vt siquis post morte illū hominē fuisse diceret presumpsisset ex instituto publico capite puniri decreuerūt: z ob id in quibuscūqz templis erat eius simulachrū digito labijs impresso: qui admonebat silētiū. Huius preterea bouis: quem serapim arbitrabantur egyptij caput indei deliracs in cremo loco dei coluerūt. Venerabaf preterea apud alexādriā egypti mirabili cultu: Illumqz apim arbitrabātur solem.

¶ Rhodos vrbs a q̄ insula rhodus nomen accepit his tēporibus secundum eusebium a thelchinis z cariacibus a phoroneo argiuorum rege iam diu deuictis in ipsa rhodo lycie in insula condita ē. De qua pomponius sic refert: q dum vrbis fundamenta foderentur rhose capulum fuisse inuentum dicit: a quo ciuitas z insula cognominantur. Rhodos enim grece latine dicitur rhosa prius tamen insula ophiusa dicta fuit: deinde stadia: z postea thelchines (vt diximus) eo q thelchines vrbem ibidez cōdiderunt: z insulaz incoluerunt. Quos nonnulli maleficos z fascinatores fuisse tradunt tanquam stygiam aquam stirpibus z animalibus perniciei gratia inspargerent. Alij tamen econtra dixere Thelchines eximios artifices primosqz ferri z eris in asiam fabricam inuenisse: quos ex creta in rhodum profectos vicini per inuidiam fascinatores perdiderint: post Thelchines: eliades insulaz tenuere: quorum posteri lyndum ac ialissum condiderunt: poete huius insule dignitatem z antiquitatem astruentes fabulam cōfinxerunt dicentes aurum in ea pluisse quum Pallas in Jouis capite nasceretur. Hec quippe insula nongentorum stadiorum ambitu continetur. In orientali promontorio sita: que z portubus z vijs z menibus olim sicut z nunc ceteras asie vrbes superauit Romanis z grecis semper amica que quum libera esset multis z donis z simulachris excellentissimis claruit: precipua vero fama colossi extitit: Statuam enim illam alij Jouis: alij solis fuisse tradunt: quam cares Lyndus: vt suo loco dicemus: decies septenum cubitum altam ex ere edidit. Multa quippe hec rhodus ciuitas p ciuilia Romanorum bella perpessa fuit damna: nec sub grecorum imperio calamitatibus caruit. Sed postquaz saraceni egyptum z syriam: Turci vero asiam obtinuere longe maioribus cladibus subiecta fuit z aliquando venetorum iugum: aliquandoqz aliorum christianorum pertulit: Neqz vllo pacto turcorum viribus restitisset nisi religiosi milites: qui beato Joanni dicati sunt insule curam suscepissent. De quibus infra libro terciodecimo latius dicemus. Ex hac insula multi illustres viri prodierunt: z imperatores atqz pugiles. E quibus Panetij philosophi progenitores fuere z alij multi. 1740 3459

¶ Viri disciplinis excellentes.

Pollo medicus Vulcāi z Minerue prime filius his temporibus Eusebio testante phocēsibus z delijs clarus habitus est. Qui medicine artis reperto: z herbaruz virium primus cognitor fuit dicente ipso ad virginem Daphnem apud Ouidium libro methamorphoseos a

Primo inuentum medicina meum est: opiferqz per orbem Dicor z herbarum subiecta potentia nobis. Quanqz Plinius libro septimo naturalis historie Chironem quendam eius artis inuē-

aduetũ

torem dixerit. Hic autem Apollo phitonis ⁊ sapientie deus a poetis appellatus est: qui ⁊ Phitonẽ serpentem: qui matrem latonam persecutus fuerat iagittis confecit: accipitur etiaz pro sole: quia sicut in claritate solus habetur: sic iste in cognitione medicine rãtam claritatẽ solus obtinuit.

¶ Chiron Medicus iustissimus atqz sapientissimus vir Centaurorum doctor nutritorqz Esculapij: ⁊ magni doctor Achillis: bijsdez temporibus (vt non nullis placet (multa bonitate ⁊ industria clarus fuit: Qui vt multi affirmant medicinam ⁊ herbarum bonitates primus inuenit: q postea antigsimus factus: Esculapium docuit ⁊ Achillem: Hic (teste Orpheo cum argonautis nauigauit: ⁊ illorũ index ac medicus fuisse dicitur: vbi ⁊ Achillem chiteraz pulsare docuit: tandem quum Herculem hospitio suscepisset: ⁊ eius arma contractaret: sagitta e manibus cadens pedem leuum vulnerauit dicente Ouidio: Dumqz senex tractat squallentia tela venenis Excidit: ⁊ leuo fixa sagitta pede. Sed vt dixit ulterius Ouidius illum nunquam tali vulnere liberatum: ⁊ post nonum diem miseratione deorũz ne amplius dolore cruciaretur ad celos tractum: Unde ait: Ipse etiam lectas pegaseis collibus herbas Temperat: ⁊ vana vulnera mulcet ope. Et infra subdit: Nona dies aderat cuz ru iustissime chiro Bis septem stellis corpore cunctus eras.

¶ Venerem magnam Celi ⁊ diei (vt Cicero scribit) filiam: bijsdem temporibus fuisse dicunt: licet alias tres fuisse idez Cicero ö natura deorum ostendat. Sed hanc primam ⁊ vulgatam affirmat extitisse: De quibus omnib9 multa figmẽta poete finxere: Hec igitur incomparabili oris decore ⁊ totius corporis splendore emicuit. Et propterea multi insanientes illam ipsam celi sydus dixerunt: quod venerem nuncupamus: ⁊ alij non terrestrem: sed celestem feminam ex Jouis gremio lapsam in terram dixerunt: atqz multi eamobrem deam immortalem ipsam asserebant: Cuius filium geminum amorẽ fuisse poete dixere: quem quidam Cupidinem nominauere. Et cum ex deabus gentilium venerandissima habita esset: non solum apud Cyprios vbi enutrita erat: thure placata fuit: sed etiam mortuaz ⁊ incestuosam feminam eo delectari odore existimabant q viuendo in prostibulorũ voluptatibus vtebatur: ⁊ non solum apud suos: Sed etiam apud Romanos qui ei templum sub titulo Veneris virginis construxerant precipuis honoribus venerata fuit. Hec enim tribus viris nupsit: Quibus mortuis cum iuuencula ⁊ formosissima haberetur: in tam grandem luxurie prurituz venit: vt omnem decoris sui claritatem crebris fornicationibus maculauerit. Unde ⁊ prima (vt aiũt) meretricia publica ad inuenit: ⁊ fornices instituit: ⁊ matronas inire compulit: quod quidem scelus execrabile apud Cyprios in consuetudinem quasi deductum est. Nam ijdem Cyprij hanc consuetudinem seruare consueuere: vt virgines suas ad littora mitterent: vt nauigantium vterentur concubitu: ⁊ sic future castitatis sue libamenta persoluisse viderentur venerei: ⁊ pro suis nuptijs quesiisse dotes. Ipsa enim vesta dicta fuit que apud Cyprum viridarium delicioſum atqz amenum ad explendã libidinẽ suam construxit. Multa de hijs tribus veneribus dicuntur: que breuitatis causa omittuntur. Vide Joannem Bocaciũ Florentinum in genealogijs deorum libro tertio ⁊ quarto: ⁊ nono ⁊ vndecimo: ac quinto multis in locis.

¶ Dinastia decimaoctaua hic incipit.

¶ Dynastia Dynapolitaruz decimaoctaua anno vite Joseph quadragesimotertio Egyptijs regnare ecpta est que ⁊ duranit annis tricentis quadraginta sex sub regibus quindeciz: quoz primus Amasis: qui pulsa pastorum secta: que regnauerat in Egypto vndecim ⁊ quingentis annis. 25. omnẽ regni possessionem ⁊ predam subtulit: ⁊ eorum nomen omnino deleuit. Huic autem successit secundus rex cui nomen erat Amenophis qui ⁊ regnauit annis vigintiuno. Tertius Ephres annis duodeci. Quartus Disphar Mutosis annis vigintisex. Quintus Tuthemosis annis nouem. Sextus Amenoptes annis trigintauno: Hic est quem quidam Memnonem putant: cuius statua vsqz ad aductum Christi Sole oriente vocem dare dicebatur. Septimus orus annis trigintaocto. Octauus Acencheres annis duodecim. Nonus Acheoris annis nouem. Decimus Cheneres ãnis sexdecim. Undecius Achebres annis octo. Duodecimus Cherres: annis quindecim. Tertiusdecimus Armeus: qui ⁊ Danaus annis quinqz. Quartusdecimus Rameses: qui ⁊ Egyptus: a quo prouincia nomen accepit: annis sexaginta octo. Quintusdecimus ⁊ vltimus Amenophis annis quadraginta. His finitis decimanona dynastia subsecuta est centum ⁊ quadraginta quattuor ãnorum.

3475 1724

¶ Heratus decimus Sycioniorum rex quinquagesimo ãno vite Joseph: ⁊ ipsius Joseph Imperij vigesimo ãno post Desapum Regẽ Sycionijs regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis quadraginta sex.

3482 1427

¶ Sparta ciuitas que alio nomine Lacedemon appellatur: his tẽporibus Eusebio referente a Spharto phoronei filio cõdita est: a qua postmodũ regio ipsa etiam Lacedemonia nomen accepit. Verum Justinus in tertio Epithomatum libro alia de causa illam Spartam cognominataz fuisse dixit: vt infra loco alio dicemus. Lacedemon autẽ hec Lycaonie ciuitas: que scilicet Taygeto monti subijcitur a Lacedemone Jouis filio: Que autem a Semelis filio eadem Sparta dicitur.

3489 1720

¶ Altadas decimus Assyriorum rex post Baleum septimo ⁊ quinquagesimo vite Joseph Assyrijs regnare cepit ⁊ regnauit annis triginta duobus.

¶ Jacob patriarcha sanctissimus hoc ipso anno etatis sue centum quadraginta septem regnantib9 predictis regibus de Christo ⁊ de vocatione gentium prophetizans in Egypto diez obijt: Cuius pro

phetia(teste Eusebio historico)hec breuiter fuit. De stirpe inquit Juda filij mei nascetur virgo aduersus
ifellam habens byssinam: vestemque candidissimam de qua nascetur agnus immaculatus qui est
agnus dei gratia saluans omnes: cuius regnum erit inetermum quod non corrumpetur. Dominus
deus megnus apparebit in terra vt homo:corpusq; assumet:t comedet vt homo. Dicitur astrum ei?
in celo:ac ipse resplendebit vt sol in terra:Celi super ipsum t ex templo glorie veniet ipsum sanctifica
tum cum voce paterna:t ipse effundet spiritum gratie super vos:t eritis filij eius in veritate: Hic erit
ex Leui sacerdos:t ex Juda rex deus t homo mediator dei t hominum:qui omnes tenebras de sub
celo tollet:t erit pax in vniuersa terra. Vos vero deniq; impie agetis contra eum t sacerdotum prin
cipes manus imponent super eum:t exterminabunt t interficient eum nescientes eius resurrectionē.
Innocentisq; sanguinem recipietis super capita vestra:t in passione altissimi petre scindentur:t sol
extinguetur:t cetera queq; turbabuntur. Inuisibiles spiritus contremiscent:t infernus spoliabitur.
Ipse vero paradisi portas reserabit:t stare faciet minantem gladium aduersus Adam:t dabit san
tis comedere de ligno vite:t Belial ligabitur ab ipso. Tunc videbitis Enoch: Noe Sem t Abraam
Isaac ac me patrem vestrum resurgentes a dextris in exultatione. Suisq; filijs potestatem dabit con
culcandi pernicioſos spiritus:t quotquot in eum crediderunt in terra gaudebunt. Tunc omnes resur
gent:t hi quidem in gloria: Impij vero ad ignominiam: Atque in primis Israel iudicabit: quia non
crediderunt ei t cetera. Eo deniq; mortuo diebus triginta conditus aromatibus fuit. Indeq; cōcedē
te sibimet rege celebri pompa corpus a Joseph in hebron delatum in spelunca duplici multa cum lar
gitate sepelitur: vt patet Genesis quadragesimonono. Tunc quippe Ethnicorū mos erat nouē diebus
incondita corpora seruare:in singulisq; diebus ea calida fouere aqua:t per interualla conclamare: vt
siquis forte spiritus intercluſus esset clamoribus excitaretur. Condita vero quadragita diebus serua
bantur. Hebreis vero septem tantūmodo diebus incōdita seruare cōsueuerat. Cōdita autē triginta.
Hinc diei septimi t trigesimi apud nos obseruatio inolenit:quam sacra obseruat ecclesia: Sicut etiaz
habetur in Decretis.13.q.2.capi. Quia alij.

¶ Prometheus Japeti filius ex Asia Nympha coniuge: his temporibus(testibus diuo patre Augu
stino)decimo octauo de ciuitate dei:t Eusebio in Archadia claruit: Vir vtiq; acutissimi ingenij t spe 1599 360
culate peritie:qui homines incompositos ac rudes ad politiores mores composuit: Simulacra queq;
hominum primus de terra fecmauit:t arte quadam veluti spiritum habentia moueri fecit: Hinc t fa
bulationes multe confricte fuerunt. Inde cum in altissimo Caucaſi montis resideret t astrologiam di
didicisset:eam prius assyrijs docuit: Insuper etiam ignem e silice primus eduxit: vt Plinius testatus est
Usum preterea anuli scilicet ferrei primus inuenit:quem quarto digito in honorez cordialis vene porz
rari suasit: Tempore deinde procedente apud Romanos(vt Isidorus decimonono ethimologiarum
libro capitulo duodecimo refert)statutum emanauit: vt liberti ciuesq; aureo vterētur anulo: libertini
argenteo:t serui ferreo tantum. Fulminum deniq; rationem in Caucaſo monte etiam deprehendisse
dicitur:propter quod ignem celestem illum furatum fuisse tradūt: Hunc sapientissimum virum dn?
pater Augustinus libro de ciuitate dei:t post eum Rabanus:t Luon Carnotēsis:ac Ouidius t Ho
ratius t Claudianus in panagerico suo:ac multi alij doctores miris extulerunt laudibus.

¶ Atlas t ipse Archadicus Promethei frater: Seu vt alijs placet filius:t Maie pater hac quoq;
tempestate vir excellentis vene t multe contemplationis clarus fuit:quippe astrorum cursum pernigi
li studio comprehendit:t primus de astrologia inter grecos disserui: Propter quod finxerunt fabule
cum celum portare:quamuis idem mons eius nomine nuncupetur: Cuius altitudinem celi portatio
nem in opinionem vulgi venisse videatur. Hic autem septem genuit filias nymphas appellatas:qua
rum hec nomina sunt: Prima Maia cuiusdam Mercurij mater:t Jouis tertij concubina: Secunda
Electra Dardani māter. Tertia Stenope Martis concubina t mater Parchon t Celben:que ha
bita est perpetua virgo. Quinta Celene Neptuni concubina. Sexta Taygeta vel Taygetō mater Lā
cedemonis t Apollinis t Thesali t Lacedemō: Septima dicta est Pyrrha: Hę sorores septem ab insula he
sperida dicte sunt hesperides. Tres enim Atlantes fuisse dicuntur: Quorum primus hic archadicus
creditur. Alter Thessalus: Inde Maurus fuit: Tertius ille scilicet qui cum hespero fratre ad Mau
ros transfretauit.

¶ Atlas preterea Italus quartus fuit:qui vt vulgo fertur apud Fesulas Ethurie ciuitatem impe
rauit:quāto autem imperauerit tempore non satis certum habemus:licet sint qui dicāt ipsum hoc tē
pore regnasse. Ipse quippe septem genuit filias Plyades dictas: Quarum prima dicta est Maia:al
tera Electra etiam alterius Dardani mater t Theueri: ō quibus Papias refert q ex Latio Darda
nius in phrygiam profectus fuit vbi t Erictonium genuit:qui pater fuit Trois a quo postmodū Tro
ia nomen accepit. Et hinc colligitur q troiani ex Italia primum duxere principia.

¶ Epimachus alter Promethei frater his temporibus fuit: De quo Ouidius meminit dicēs: Hinc
prometheiades placidos epimatica dicis: Jubet. Hic genuit pyrrhum: Ex cuius stirpe Fastidia fuit:
Qui ex regina terra duodecim gigantes progenuit viros vtiq; fortissimos: Quorum nomina typhe
us scilicet t Briareus t alij decem fuere.

3610 | 1589 ¶ Hesperus autem alter Prometbei frater hoc anno mortuo Atblante germano Italie rege in regnum successit: Hic primo apud Hispaniam regnans a fratre expulsus in Italiaz venit: & ea loca vbi nunc italia est occupans Hesperiam a se nominauit: Vnde Hesperus occidentalis stella etiaz ab ipo Hespero cognominata fuit: Hic tres filias genuit: quas ab insula Hesperide: vbi eas enutrire fecit Hesperides appellauit: quarum nomina sunt Eglen Aretbusa & bespertusa: be a poetis amenissimuz vridarium custodire cum vigili Dracone dicebantur: In quo auree arbores erant aurea poma renentes: que teste Ouidio libro quarto metamorpbo. Quia Themis predixerat a quodam nato Jouis diripienda esse: Hesperion pomarium montibus circunsepsit: Sed tandem hercules ad illa rapienda ab Euristbeo missus occiso dracone aurea mala tulit: Dicente Lucão libro nono: vbi de hoc orto plura locutus est: Abstulit arboribus precium memoriqz laboreq: Alcides passusqz inepes sine põdere ramos: Rettulit argolico fulgentia poma tyranno.

3527 | 1672 ¶ Argus quintus argiuorum rex post Opim in Egyptum profectum anno quo Jacob mortuus ẽ regnare cepit: & regnauit annis septuaginta: hunc centum oculos habuisse ferunt: ideſt cuncta vidisse sua incomparabili prudentia: sub quo & Calicias primum argus functus est sacerdotio.

¶ Plemeus vndecimus Sycioniorum rex: post Heratum Regem anno sexagesimooctauo vite Joseph Sycionijs regnare cepit: & regnauit annis quadraginta octo.

528 | 1671 ¶ Danaus vndecimus Assyriorum rex Atalda rege mortuo assyrijs regnare cepit: & regnauit annis triginta.

¶ Exodus liber hic initium sumit.

3541 | 1658 Ebrei in Egypto sub seruitute fuerunt secundum Jsidorum. 144. Verum secundum Augustinum. 145. Cum ergo mortuus esset Joseph Amenoptes quartus post Ephem pha-
b raonem cum alijs Egypti pharaonibus populum Jsrael exosum babens propter ingenij magnitudinem: laborum industriam: operum affluentiam: ac sobolis elegantiaz: callide eu opprimere & delere statuit: ne scilicet multiplicatus in ipsum cosurgere posset. Quamobrem multimodas eidem operum angarias imponere curauit: vtpote lateres coquere: fossas purgare & lutuz exportare quibus oppressionibus ab vrorum amplexibus cessarent: ac per hoc eius proles deficeret & gen9 israelitarum exterminaretur. Dum vero in his calamitatibus versarentur: Contingit vt quidã Scriba sacrorum prescius futurorum Pharaoni prenunciaret: vnum ex hebraicis mox nascituz: qui Egyptiorum regnum humiliaret: & filios israel exaltaret: cuius virtus trascenderet vniuersos. Et propter rea consuluit regi vt omnes hebreorum infantes occideret. Verum adhuc ipso populo magis ac magis multiplicante precedit Rex obstetricibus: vt obstetricando hebreas mulieres: earum mares quos cunqz interficerent: feminas vero seruarent: tanquam inualidum sexum: & ad Egyptiorum libidinez dedicatum: Sed & adhuc eodem populo crescente denuo mandauit: vt eorum nati in flumine proijcerentur: vt ita hebrei paulatiz ad nibilum redigerentur. Sed contra dei voluntatem nemo prevalere potest: Quapropter tempestate hac: hoc est anno octauo & vigesimo regni Amenophis puer quem predixerat ille sacerdos Scriba scilicet moyses & amiram hebreo natus est: quem cum tribus mensibus absconditum pater tenuisset: videns q amplius eum celare non posset fiscellam scripeam fecit: & eam bitumine & pice liniuit. Intusqz infantem composuit: eumqz in careto ripe fluminis exposuit & eius salutem deo reliquit. Et fluuius quidem puerulum suscipiens deportabat. Maria autẽ puelli sororis matris iussu illum sequebatur a longe considerans euentum rei: Tunc deus ostendit non humana prudentia: sed omnia quecunqz vult ipse fieri effectum optimum protinus adipisci: nec prevalere eos qui pro cautela sua alios condemnare nituntur: vnde & hunc puerulum inopinabiliter saluauit Thamur itaqz erat filia Pharaonis que dum circa fluminis littus cum iuuenculis luderet: vidit illud vas a fluuio deportari & statim precepit suis illud sibi afferri: Aperienscz fiscellam comperit infantem elegantissimum de quo valde gauisa est: mandauitqz Thamur regis filia vt mulier adduceretur: que mãmas filio preberet: Sed cum multe illi adducte fuissent nullius mammillas sugere voluit. Maria autem eius sozor: que cum alijs ad videndũ astabat: ait Frustra o regina ad nutrimentum huius infantis vocasti: que nullam ad eam cognationem habent: sed si vis adducam vnam hebreorum mulierem a qua vbera excipiet: Cui dixit: Vade. Illa autem confestim ad matrem reuertens illam ad reginam adduxit. Infans vero cuestigio ad matris vbera accessit: Quo viso regina cum ignoraret hãc esse infantis matrem: cum supplicatione commisit ei infantis nutrimentum: Cui secundum rei euentum nomen imposuit Moysen: eo q de flumine fuerit saluatus. Aquam enim egyptij moy vocãt: ses vero saluatus. Componẽtes itaqz (vt Josephus ait) hec ex ambobus Moyses ei nomẽ imposuerũt hoc est ex aqua saluatus: Ipse enim ex stirpe Leui ortum habuit.

¶ Leui quoqz a quo leuitarũ genus ex Jacob patriarcha natus vixit annis. 137. & genuit Caat: hic nanqz omnium leuitarum pater extitit: qui postmodum ob Moysi & Caron claritatem non exiguaz sacerdotalis honoris dignitatem consecuti sunt: e quibus etiam dominus noster iesus christus nasci dignatus est. Caat autem Leui filius & ipse vixit annis. 133. & genuit Amiran.

¶ Amiran vero Caat filius vixit annis. 137. & genuit Aaron & Moysen atqz Mariam prophetaz

que domino carmen cecinit ⁊ ob murmurationem fratris Hoysi lepra. 7. diebus percussa fuit: ⁊ tandem mortua in cades sepulta est: is enim aniram cum inter hebreos nobilissimus haberetur metuēs hebreorum defectionem prouenire: ⁊ graviter hoc ferret: nec eius vxor amplius pareret: Rogauit dominum vt misereri dignaretur populi sui qui illo tempore affligebatur pro extinctione parvulorū suorum. Deus autem ad orationes suas misericordie aurē inclinans: per visum ei astitit: exortansq; cuz dixit memoriam habere eorum pietatis: Et propterea eidem propiciationem in proximum fore prebiturum. Hanc q; consurgens Aniran visionem hanc Jobuel coniugi sue indicauit: Intellexitq; Aniran non solum de filio sibi daturo: sed etiam de futura felicitate hebreorum. Atq; ita mox ea que p visum ei prenūciata fuerant: adeo partus vxoris fidem prebuit: ⁊ filium genuit: qui secundum dei proloquium omnium sapientium hebreorum prudentia: ⁊ laborum magnitudine prestātior fuit. De quo mox latius dicemr.

¶ Crialus quintus Argiuorum Rex Argi regis filius āno quindecimo seruitutis hebraice Argiuis regnare cepit: ⁊ regnauit ānis quinquaginta quatuor.

¶ Asia nympha oceani ⁊ Thethias Japeti vxor ⁊ Promethei predicti mater vel magis (vt Herodoto placet) vxor per hoc tempus: vt Varro tradit: ea loca que asia minor dicitur icoluit: ⁊ a se asiam nominauit: que regio per maxima est: licet asia minor nomiata sit: In qua ⁊ quīgētas ciuitates aliq̄ndo fuisse compertum est: Hec autem a mediterraneo nostro mari cingi ⁊ Phrygia ac Lycia conclusis terminatur. Incipit enim in occidentali littore: ⁊ vsq; ad paludem Meotidem ⁊ fluvium tanaym extenditur inter mare ponticum iacens ⁊ oceanum septentrionalem: Ea quippe Asia minor partita nunc continet infrascriptas prouincias ⁊ Insulas: videlicet Gallatiam: Bythiniam: Lycaoniam: Paphlagoniam: Salonem: Mysiam: Olympinam: Pergamum: Eoliam ⁊ Lesbum: Joniam Cariā Lidiam: Liciam: Pamphiliam Phrygiam: Ciliciam: Rhodum ⁊ Cyprum: Que sicut olim Asia vocabatur: nunc pro maiori parte ex augmento Turcorum nominis Turcia appellata est: In ea beat⁹ Joannes euangelista primum Christi euangelium predicauit ⁊ vniuersam Christo credidit: pulcherrimasq; ecclesias erexit. Ibiq; martyrio coronati pro Christo postmodum fuerunt sancti: quorum cōstantia ibi cessauit omnis spurcitia veteris idolorum cultus. Sed nostro (vt ita dixerim seculo) factum est: vt Turcorum aduentu cuncta quasi ibidem immutata sint: Nabumethea quippe lex per eosdem Turcos Christi euangelium reppulit Christianorum nostrorum auaritia ⁊ inertia: Ea certe regio siue prouincia plurimos doctrina excellentes protulit viros: De quibus omnibus locis ⁊ temporibus suis infra dicemus.

¶ Asia vero maior ab Asio Chori filio denoiata fuit: que a palestia ⁊ Syria icipit: ⁊ i Indiam retiatur: que tamē a minori (vt aiūt) nomē a se traxit.

¶ Bācholeus Danithi filius duodecimus assyriorū Rex decimseptio Hebraice seruitutis anno Assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit ānis trigita. 1642 3557

¶ Orthopolis duodecimus Scyoniorum rex Pelemneo patre defuncto trigesimotertio hebraice seruitutis anno Scyonijs regnare cepit ⁊ regnauit annis sexagintatribus. 1625 3574

¶ Ipbereus tertiusdecimus Assyriorum Rex Banchaleo rege patre defuncto q̄dragesimosexto hebraice Seruitutis anno Assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis viginti. 1612 3587

¶ Daiā Athlantis ex Pelione coniuge filiā: his temporibus Mercurium ex Jove suscepisse ferūt a qua postmodum mensem maium nonnulli denominatum fuisse affirmāt: q̄ in mense illo mercatores omnes Maie ⁊ Mercurio pariter sacrificabāt. Sed Macrobius dixit maiam cui mēse maiores divina agebātur eā terrā fuisse hoc adeptā nomen a magnitudine: ⁊ ipsam eādem Bonā deaz esse ex ipso cultiori sacrorum ritu: Faunamq; ⁊ Opem ac Fatuam pontificum libris iudicari: Bonam primo q̄ omnium nobis ad victum bonorū cā est: Faunam q̄ omni vsu animantium fauet: Opē q̄ eius auxilio vita constet: Fatuam vero a fando: q̄ infantes partu editi non prius vocem edūt: q̄ attigerit terram: Hec adeo pudica fuit: vt nunq̄ eius nomen in publicum auditum fuerit: nec virum vnquaz viderit: nec a viro visa sit: Propter quod ferunt viros eius templum omnino ingredi nō debere: Hec ātem Maia apud Romanos in maxima fuit reuerentia: Cui ⁊ pregnantem suem mactabant quam hostiam terre propiciam dicebant.

¶ Cylleno eque mulier clarissima huic ex eadem matre sorore fuit: Que ⁊ ipsa a Jove Cretensi nitiata Mercurium alium a superiori peperit: qui cognominatus fuit Cillenius a matre: seu a mōte Archadie nomine Cyllion in quo forte natus est.

¶ Mercurius itaq; Jouis ex maia predicta filius: hijsdez temporib⁹. vt quidā volūt nascitur: Quā quā crediderit lōge ante natuz: Sed quia plures legimus fuisse homines mercurios omnes huic loco reseruauimus: Primum autem deorum nuncium seu interpretem fuisse omnes poete describūt: eūq; varijs ornamentis insignitum: vt per illas intelligatur ipsius mercurij varietas officiorum. Et propterea: vt Martianus dixit: mox vt natus fuit: Capella suis vberibus allactauit: Qui diuio lacte perfusus: ⁊ si mortali femina natus: Immortalis tamen habitus est: Dictusq; est Deus facundie Marcarum palestra: furum nuncius: ⁊ interpres deorum: eundemq; dicunt (licet alium ex sorore venere hermafroditum: exq; licbaone dedalionis filia Autolium genuisse: quiq; ⁊ Junonis precibus Marte e- 1609 3590

duris carceribus liberauit. Ipse quoq; Argum interemit: prometheū in caucaso relegauit: ⁊ alia mille que de illo ⁊ alijs Mercurijs poete confixerunt. Ipse etiam liraz sepricordez comperijt: ipsi quoq; datur virga caducea: In cuius laudem postmodum Horatius in primo carminum hunc hymnuz concinit dicens: Mercuri facunde nepos atlantis: Qui feros cultus hominum recentum voce formasti: Cantus ⁊ decore more palestre: Te canunt magni iouis ⁊ deorum nuncium: Curueq; lyre parentem Callidum quicquid placuit iocoso Condere furto: ⁊ alia multa. Hic autem adeo in omni doctrine genere ⁊ q̃ maxime physice edoctus fuit: vt dicatur cum sua virga ⁊ herbis tantum mortuos suscitasse: Unde ⁊ post mortez inter deos relatus ⁊ stellificatus est: Et ab eo stella quedaz que in virgine regnat queq; ⁊ semper imperat ⁊ soli comitatur: Mercurij nemẽ accepit. Ea quippe preesse facundie ⁊ eloquentie vt plurimuz consueuisse dicitur: Et propterea: vt habetur Actuũ. i 4. Paulum apostoluz quia erat dux verbi gentiles Mercuriuz appellauere.

¶ Mercurius autez alius egyptius fuit qui cognominabatur Trimegistus: idest ter magnus: ipse tempestate hac floruit: primus stellaruz apud egyptios inuentor: qui Lamobrez apud eosdez in introitu signorum solis aliquã fieri solennitatẽ mandauit: Hic ex egypto digressus doctrine gratia vniuersam peregrinatus est terram: ⁊ bincinde centum Ciuitates condidisse: ibidemq; deũ verum colere hominꝫ docuisse perhibetur: Hic propterea maior ⁊ antiquior Mercurius appellatus est: sed cuius patris hic filius fuerit nõ habetur.

¶ Mercuriũ aliũ cognomẽto Hermez natione Italicũ inuenimus fuisse: quoniã ab Amigda pastore Agrigentino i Sicilie Insula: vel a Fauno Italie Rege lyraz ⁊ harmoniã didicisse credũt: eamq; ob gratiã modulãtia instrumẽta multa cõfecisse ⁊ Orpheo tradidisse ferunt: Quẽ e canino capite cũ virga serpẽtibus innexa in manibus depingunt.

¶ Mercurius quartus ante diluuium Lamech filius fuit: quẽ Tubal appellauimus: a quo musice principia sumpsere. Fuere ⁊ alij mercurij: scilicet quintus ⁊ sextus: quibus omnibus dantur eadem ornamenta: sed non eadem deitas: Quia alius medicine deus: alius mercatorum: alius furũ: que omnia a multis confunduntur.

¶ Saturnus rex: Cui Aberides proprium nomen fuit: Celi ⁊ Veste filius: qui ⁊ deorum summus
3600 1596 a poetis fingitur: hisdem temporibus (Petro clunacense testante) patre Celio eunuchato regnũ Crotense sibi desumpsit: qui cum potentissimus rex euasisset: ad retinendam patrum suorum memoriam: eorum nomina celo terreq; indidit: Quare patrem sibi Celum dixit: matrem vero terraz appellauit: que ⁊ Vesta interpretatur: Eo q̃ Terra rebus omnibus vestiatur: Seu quia vt sua stat: Nam ⁊ ipse ideo Saturnus appellatus est: quod tempus significat: quod e celo ortuz habuit: Nil aliud quippe tempus ipsum dicere volens q̃ celestis motus: Atq; cum omnia que orta sunt tempore intereant: Ipsum Saturnum poete finxerunt: quem etiam natos suos omnes deuorare dixerunt: quũ omnia tẽpore consumerentur. Quamobrem auctores omnes ipsum Saturnum appellauerunt: q̃ ãnis insatiabiliter expletur: Huius namque pater Celius Cretis filius fuit: vt supra longe ante dictum est: alios etiam fratres ⁊ sororem vnam Rheam nomine: que ⁊ Opim habuit: quam quidem Rheam sorores Saturnus duxit vxorem: Eius autez frater natu maior Titan erat: qui ⁊ vt ipse regnaret postulabat: quod vbi eius mater ⁊ soror persenserunt: suaserũt Saturno ne aliquo modo fratri Titani de regno vti cõcederet: Quia Titan erat facie deterior q̃ Saturnus: quod postq̃ Titan perpendit equo animo concessit ei regnũ: sed hac lege: vt siquis natꝰ ei fuisset filius masculus necaret. Id eius rei causa facere voluit: vt ad natos eius regnum rediret: Itaq; qui primus Saturno natus est filius necatus est: Deinde posterius nati sunt gemini: Juppiter ⁊ Juno: Sed mater Junonem Saturno in conspectum dedit: Jouem uero clam abscondens Saturnoq; insscio educandum dedit. Item Neptunum clam Ops peperit: eumq; clanculum abscondit. Et cum deinde plutonem pareret: ⁊ Glaucam illa patri ostensa clam pluto seruatus est. Glauca vero paruula emoritur. Quod quum Titan postea resciuisset: nonsetq; Saturno iam virilem sexum superesse: ductis secum Titanis filijs Saturnum ⁊ Opem vxorez captiuauit: ⁊ muro illos circumegit: custodiamq; apposuit: Hoc cum eoruz filius Juppiter cognouisset: veniens cum magna Cretensium copia Titanem ac filios expugnauit: parentesq; viculis exemit: ⁊ patri regnum restituit: Ipseq; in Cretam remeauit: sed quum deinde Saturnus forte admonitus esset vt a Joue filio caueret ne cum regno expelleret: effugiendi periculi causa Joni filio insidias parauit: Quod cum Iuppiter persensisset: patrem fugauit: Regnumq; sibi vẽdicauit. Adiitq; armatos q illum per omnem terram aut comprehenderent: aut necarent. Saturnus vero pulsus cum diu errasset: vix in italia locum quo lateret inuenit: hic autem preter iouem Neptunum ⁊ Plutonem alios suscepit filios: Chironem videlicet Mesappum: Genium: Amicum: Erigenem Pycum ⁊ Typhoné gigantem maximum: sed ⁊ semiramin: Venerem iunioꝛem: Cererem: Vestã ⁊ iunõem filias de quibus Ouidius libro Fastorum dixit: Ex ope iunonem memorat cereremq; creatus.

Terra saturni semine vesta fuit.
Juppiter astra. fretum: neptunus: tartara pluto
Regna prima tenẽt: tres tria quisq; suũ. Multis ãt noibus saturnus cognominatus ẽ: Et primo: vt primus ẽ dictus ẽ saturnus: eo q̃ saturet ãnis: vel a sartiẽdo: q̃ vbiq; agriculturã docuit. Jté Theuch. i. de

norator: q; ꝑpos denorauit filios. Jté cronus vel cronos. i. tẽporaneus. q; vltra cõmunẽ hominũ conaduẽtus
suetudinem vixit item Membroth propter corporis sui magnitudinem. Jtem Stercutius appellatus
est: quia ipse tanquam optimus agricola vsum stercorãdorum agrorum primus inuẽit. Dictus quoq;
est origo deorum: ⁊ totius prosperitatis deus: quia eius filij ⁊ fratres inter deos vel stellas relati sunt: quo
modo autem in italia regnauerit: ⁊ que ibidem gesserit: vide infra in Noysi tẽpora. Pingitur autem
Saturnus senex ⁊ mestus ⁊ capite obuolutus tardusq; ⁊ sordidus atq; falce ornatus: que omnia ipsi
Saturno homini ⁊ etiam planete cõueniũt. Astrologi enim dicunt Saturnum planetam esse cõplexio-
ne frigidum ⁊ siccũ ⁊ melãchonicum ⁊ fetidi oris. Dicũtq; preterea ipsum auarum: malicioſum: invi-
dum: seductorẽ: superbum: simulatorem ⁊ multe cogitationis: atq; profundi consilij: tardum ad irã: sed
irrenocabilem fere esse. Jnsuper ferunt eum significatorem operis ad agriculturam spectãtis mẽsura
tionum terrarum: ⁊ multorum aliorum cõsimilium.

¶ Ops igitur seu opis Celi ex Vesta filia: sorore vxoreq; Saturni (Seruio teste) pluribꝰ uominibus 1597 3602
⁊ ipsa cognominata fuit: vt Berecithia: Cibele: Rhea: Bona dea ⁊ Ecbate: Primo nãq; Berecithia
a quodã mõte phrygie cognominata est: teste Ouidio quarto fastorũ libro qui ait: Quod bene muta-
ris sedẽ berecithia dixit: Sed a Cibele alio phrygie mõte Cibeles dicta est: quia in eo mõte illius sa-
cra primitus fuerunt instituta: deinde plurimũ honorata: De qua idem Ouidius in eodem libro me
minit dicens: Jnter ait viridem cibelen altaſq; celenas: Anmis id insana nomine gallus aqua. Rhea
autem eo ꝙ idem grece sonet quod ops latine: Almã etiam eam dixerunt ab alendo eo ꝙ suis fructi-
bus terra omnis alat: Palem deniq; eam vocauere pastores ⁊ pabulorum dixere deam: eo ꝙ gregibꝰ
⁊ armentis suis pabula prestet. Hanc ipsam sacerdotem aliqui dicunt eiusmodi sacrorũ post Vestã
matrem inuentricem fuisse. Et quia ab ipsa multi originem traxerunt qui diuinos meruerũt honores
dignam propter sue posteritatis merita deorum consortio putauerunt: Et propterea antiqui deliran-
tes: vt Ioui filio maximo regi adularentur: miris fictionibus eaꝫ ornauere: adeo vt loco maximi Au
minis a multis coleretur: Et ei templa: sacraq; ac sacerdotes varijs in locis ⁊ q̃maxime in pergamo
constituerentur: vbi eidem sublimẽ statuam ex marmore erexere: quam postmodum Romani (vt tra
dit Liuius libro secundo de bello punico) Romam deferri iusserunt: Ei quoq; tanquam deorum ma
tri quadrigam a leonibus tractam constituere: ⁊ sceptrum in manibus tradiderunt cum corona turri
ta in capite eius: Ornauereq; preterea eam veste berbarum conspicua: Et multis alijs ornauerũt in-
signibus que breuitatis causa omittuntur.

¶ Vesta autem ipsius Opis mater virgo ⁊ Sacerdos continentissima fuit: que conuentui sacerdo
tum mulierum initium dedit: Illa quippe propter eius modestam vitam: ⁊ propter sacerdotalis ordi
nis initium: vt dea habita fuit: Quam etiam pleriq; ignem: nõnulli tellurem esse dixerũt ꝙ herbis va-
rijs vestiatur. Suos autem filios nõ ex hominibus: sed e celo totidemq; filias eam genuisse fingitur.
Titanem scilicet primogenitum: ⁊ Saturnum: Opemq; hanc ⁊ cererem iam dictam.

¶ Honogirus quidam primatus: vir hoc ꝑ tẽpus vna cum cerere apud Grecos multe industrie cla-
rus fuit: Eo quod primus apud eos Boues ad aratrum iunxerit: Propterea ⁊ diuinis sacrificijs ab
eis honoratus est.

¶ Apollo primus primi Vulcani ⁊ minerue filius: his temporibus floruit: Hũc dicit Tullius vbi ō 1596 3603
natura deorum scribit omnium Apollinum antiquiorem fuisse dicit: Et medicine artis primus reper
torem primũq; herbarũ virium cognitorem: q̃tũcunq; Plinius hoc inuẽtũ chironi tribuat.

¶ Apollo autem delphicus secundi Jouis ex latona filius vno partu cum Diana natus: tempesta
te hac in Jnsula Delos clarus fuit. Vir certe multe peritie: qui non contentus preteritorum: presenti-
umq; fuit nisi ⁊ futura intelligeret. Eamq; ob gratiam adipiscendam cuiusdaꝫ magice artis: que Pbi
tonica nuncupatur primus inuentor fuit: Unde fatidicus appellatus est: Eius rei gratia post mortẽ
diuinationis ⁊ sapientie deus a poetis appellatus est. Medicine artis ⁊ herbarum virium comperto-
rem ipsum fuisse Ouidius contestatus est: Qui chyterã a Mercurio donatus eã optie pulsans Mu
sis canentibus postea prefectus est: Quare chytera tenens mitis dicebatur: vt Horatius inquit: Cõ-
dite mitis: placidoq; telo: Supplices audi pueros Apollo: Hanq; sagittis ornatus: alias armatus
nocuus putabatur. Hic primo amauit Daphnem: ⁊ post illam Jacinthum puerum: quem quum se-
cum discoꝫ luderet agente inuidia Borea inter fecit: Hic autem ob singulares eius in omni genere vir-
tutes post mortem tanquam Sol: idest solus inter deos habitus est: quia tantã claritatem solus obti
nuit: Eamobrem Templo mire magnitudinis atq; pulchritudinis apud Delos Jnsulam ab Ericto
ne honoratus est: quod quidem templum ⁊ locus nunc desertus habetur: Illius quidem ⁊ amphitea
tri (vt fertur) adhuc aliqua extant vestigia: Ibi alba marmora ⁊ quedam columne: ac signorum ciuſ-
dem dignitatis maximus numerus. Fertur ⁊ ibi esse Colossum quindecim cubitorum longitudinis
cum aliquibus grecis inscriptionibus: ⁊ alique cisterne mire magnitudinis: que etiam aqua plene vi-
dentur. Huius autem Apollinis Ceres magna vxor fuit: ex qua Euristheum filium genuit: quẽ He-
siodus pastoralem Apollinem appellauit: Postea a cambus (vt multi tradunt) dilaniatum: Hũc autẽ
iuuenem ⁊ imberbem depingunt cui ⁊ dedicantur laurus. Stripes cornus ⁊ Bucholicum carmen:
Pauisseq; armenta Admeti regis Thessalie tradunt.

¶ Apollines tres fuisse comperimus: primus fuit medicus apollo de quo dictum est: q̄ propter eā medendi excellentiam in deorum consortium putatur receptus. Secūdus Belius: hic vaticinandi scientia celebratissimus: cuius nomen (vt diximus) tanq̄ sol superiorem offuscauit apollinem. Tertius apollo pastoralis: huius filius fuit qui & memorabilia quedam peregit: horum autem apollinū gesta scriptores confundentes vniuscuiusq̄ proprium ambiguum posteris reliquerunt.

¶ Dianaz igitur que & lunam apollinis Delphici sororem hisde temporibus insignem virginitate perpetua fuisse omnes dixere: & licet Cicero de natura deorum multas fuisse dianas referat: hanc tamen precipuaz & nominatissimaz fuisse dixit: cui omnia attribuuntur: que ob virginitatis amorez spreto hominum consortio siluas petijt: & venationibus plurimum vacauit: Quare eaz cuz arcu & pharetra describere: & nemorum montium dixere deam: curruq̄ vti voluere a ceruis (sicut frater) albis tracto. Et propterea ipsaz virgines plures simili proposito sequebantur. Unde & nympharum societate & obsequio vsaz fuisse dixerunt: voluere etiaz ipsaz viarum presidē esse: & vna cum luna multis vocauere nominibus: Ipsa nanq̄ femina fuit que more sanctimonialiū nostri seculi libidinis pruritū se omnino abdicauit. Et ideo stulta gētiliū opinio eaz lunaz dixit: eo q̄ lune planete cōuenire visa sit: que suo frigore concupiscentias venereas refrenare habet: & nemora montesq̄ nocte suo lustrare lumia ei ad lucernam spectantia tanq̄ si ipsa luna esset: hec Orionem Neptuni filium eam vitiare volentem occidit. Eidem ex humana carne sacra hostia fiebant. Habuit enim apud Ephesum templum admirandum & magna religione frequentatum: Hec enim a parturientibus plurimum inuocabatur: eo quia primū vt nata fuit parturienti matri apollinem fratrez suum obstetricis officiū exercuisse Seruius scribit.

¶ Phorcum etiam Saturni fratrem eiusdem Celi ex Theosa nympha filiuz per hec tempora floruisse constat quem ex Cetha coniuge quattuor scribitur genuisse eximie pulchritudinis filias: Eurialem videlicet & Stenionem: Medusam ac Syllaz: quas Gorgones fuisse putamus: que ita sibi similime feruntur: vt vix vna dignosceretur ab altera: quibus etiam vnum tātum erat regnū. Unde & feruntur fuisse monocule: ideſt eiusdem vultus & pulchritudinis cum omni pulchritudine: Hūc Varro dicit fuisse Sardinie & Corsice Insularum regem: qui cum Atlāte nauali prelio decertās: victus & in mari summersus greca loquacitate Marius deus vocatus est: Quod Virgilius i quito eneidos retigit dicēs: Trithōesq̄ cethi: phorciq̄ exercitus ois.

¶ Aron moysi frater: sexagesimotertio hebraice seruitutis anno ex Aniraz de tribu Leui & Jacob pronepote viro iter hebreos nobilissimo in Egypto nascitur: vir plāe sanctus & insigni eloquētia ornatus quibus ex rebus ad summum sacerdotium a deo vocatus excelsus factus est: eo q̄ statuerit ei testamētum eternum: & beatificauerit eum i gloria: cixeritq̄ eum zona iustitie: & induerit eum stolā glorie: atq̄ deniq̄ cozōauerit ipsum in vasis virtutis: Nam Moyses primo mēse āni secundi egressionis filiorum Israel ex Egypto die prima mēsis de mādato domini erexit & vnxit tabernaculuz testamēti domini: atq̄ omnia tabernaculorum vtēsilia & mēsam & cādelabruz propitiatorij: ac sacerdotales ve-
3604 1595 stes preparauit: Quibus preparatis & extructis astitit dominus Moysi: dixitq̄ sacerdotium sanctum Aron fratri suo cum suo debere: qui propter sanctitatē & igētes eius virtutes omnibus preponēdus erat: & eo honore insigniori habebatur: Tum Moyses cōgregata multitudine filiorum Israel: dixit: Viri israelite: Tabernaculi fabrica quidem preparata est. Quia vero tabernaculum oportet dedicari: decet prius sacerdotem fieri sacrificijs ministraturum & pro nobis oraturum. Deus autē mihi astitit: precepitq̄ vt Aron fratrem meū inūgerē sacerdotē tanq̄ nobis omnibus insigniorē: sciēs ipsum dignissimū qui altaris curā habebit: & hostias ac oblatiōes pro nobis libenter offerret: Quāobrez Moyses Aron fratrē suū oleo sancto perunctū cōfestim circūpedes & femoralia: ac humerale quoddā impositū ei multis titinabulis aureis in gyro cinctū vt ad incēsuz eius sonū daret: Indeq̄ & stola sancta quā piuiale nunc dicimus exornauit: eumq̄ & auro scilicet & purpura: ac Jacinto & lapidibus preciosis redimita erat. Eius quoq̄ capiti mitrā quādam & coronā ad exprimēdū ipsius sanctitatis & dignitatis signū iposuit: quo quidē ornatu & vestimēto nullus vnq̄ filiorū Israel vestiri visus ē nisi tātū Aro hic & filij eius, atq̄ nepotes q̄ eius sanctitate oia sacrificia diuino igni semp̄ sumpta fuerit. Et ꝓpterea hāc illi dominus addidit gloriā q̄ eidē: filij sq̄z eius hereditatē dedit sempiternā i oēs primitias frugiferre filiorū Israel. Hebreis itaq̄ hec: que a Moyse gesta fuerūt admodū placuere & tāquā a deo facta prebuere cōsensum. Erat enim Aron vt Josephus inquit (propter genus & ꝓphetie donuz: ac fratris virtutē illo honore dignior vniuersis. Ipse autē Aron ex se q̄ttuor ꝓtulit filios: videlicet Itamar Eleazaruz: Nadab & Abiu: E quibus duo vltimi: licet etate primi: quū hostias portarēt super aram: nō quas mādauerat Moyses: Sed quibus primitus vtebātur subito cōcremati sunt. Tandē āno vite sue cēteſimo vigesimotertio: Pōtificatus vero sui sexto & trigesimo bona senectute cōfectus: Eleazaro filio prius sacerdotij stola tradita in Arabia mōte Oreb mortuus ē populo vniuerso cum mori vidente. Eo quippe paulo ante eius soror Maria defecerat. Eo nāq̄ mortuo (vt sacre tradūt littere) omnis multitudo filiorū israel trigita diebus fleuit super eū: vt habetur Numeri vigesimo capi. Eius ꝓpter dici celebritatez agimus prima die mēsis Julij.

¶ Moysen & Aron germanū z° post ipsius nativitatē āno Anirā septuagenario ex Jocabeth vxore suscepit: quo nato mater cernēs ip̄z elegātissimū & optia indole puerulū. z. mēsi abscōdit: credēs si cū
3607 1597

educare posset magne virtutum potentie ⁊ laudis apud hebreos fore venturū. Sed iperiū pharaōis pau adūctū
lopost verita puerū trimestrē in capsulā bitumine litā reposuit: ⁊ in careto fluminis collocauit: cuiusq
salutis curā deo cōmēdauit. Quod ⁊ factū est. Amenoptis autē regis filia tunc eo loci forte spatiandi
gratia cū suis peruenit que visa: capsulam ad se deferri precepit. Introspiciēsq; vidit puerulū hilarē
atq; elegātissimū. Ob cuius elegantiā Regina ipsum adoptauit in filiū: Moysemq; ipz ēsi ex aqua
saluatū nūcupauit. Cūq; igitur Regina eū adoptasset in filiū: vtpote qui bene a natura ⁊ gratia in-
stitut⁹ erat: accedēte et summa ipsius regine ⁊ pedagogorū cura ac disciplina breui in omni egyptiorū
doctrina omnes regie aule pueros lōge superauit. Behinc cū factus esset vir: nullis in regiōibus regni
viris inferior enasit: Hūc talē ac tantū cuz Amenoptis legitima sobole careret adoptasset in filiū: ali-
quādo portauit ad patrē: posuitq; eū in manibus suis: Ille autē suscipiens eum pro amore filie impo-
suit ei regiū diadema. Moises aūt cōuolnēs illud proiecit in terram: ⁊ cuestigio pedibus suis cōculca
re cepit: quod cernēs sacerdos ille scriba qui eius natiuitatē p̄dixerat ita futurū ad humiliādū pricipa
tū egypti: cōfestim ipetū fecit vt occideret eū: ⁊ exclamās ait. Hic ē puer ille o rex quē deus nobis occi-
dēdū ostēdit. At cōtra quidā sapiēs id confestiznō fuisse prodigiū dixit: sed casu factitatū: i cuius rei ar
gumētū puero ctiā prunas afferri p̄cepit: quas puerulus ori apponēs linguā exussit: ⁊ deinceps ipedi-
toris lingue fuit. Factus itaq; moyses vir ⁊ sui iuris existēs lōge magis q̄ antea in oi virtutū prestan
tia clarior effulsit: nō solū apud regē ⁊ vicinos ciusdē regiōis: sed etiā apud aduenas ⁊ egyptiorū inimi
cos in admiratōe ⁊ tremore fuit: Quāobrē ethiopibus egyptū vastātibus egyptij ad rep̄sa ⁊ diuina
tiōes cōuersi: ⁊ deo eis cōsiliū p̄bente auxiliatore hebreo cos vti deberc. Ac moyses ab Amenoptis re-
gina pariter ⁊ a rege exoratus libēter id opus suscepit: ⁊ sapiētie sue mirabile iudiciū ostēdit: qui mox
oēs ethiopes in fugā vertit: ac in Saba eorū vrbe regia cōclusit. Cūq; moyses diutius vrbē obsideret.
Tādē Corbis ethiopū regis filio auxilio vrbē obtinuit: eāq; in vxorem duxit: Quāobrem (vt sacre tra
dūt littere) Aaron cum Maria sorore contra eum murmurare ceperūt. Reiecta deinde vxore Ethio-
pissa ad fratres suos in Egyptuz regressus est: Cunque in gessen eorum terram peruenisset egyptium
quendam virum de hebreis percutientem vidit: ⁊ huc atque illuc circūspiciens nullumq; adesse vidēs
egyptium interfecit ⁊ sabulo abscondit: que res cum pharaoni intimata fuisset: Moysen iterficere que
siuit: qui sibi cauēs in terrā Madian fugit: ⁊ Sephorā raguelis sacerdotis filiā vxorē duxit: que duos
ei peperit filios: Gersan videlicet ⁊ Beliezer dicēs: Deus patris mei adiutor meus eripuit me de ma-
nu pharaōis: vt patet Exodi ſo. Post multa vero tēpora dū Moyses pasceret gregē soceri sui in mon
te Synai: apparuit ei prodigiū valde mirabile: quia vidit ignē ardētē ⁊ nō cōburentez: qua visiōe vehe-
mēter obstupuit. Accedēsq; ad locū audiuit dominū sibi dicētē vt cū fiducia in egyptū abiret qui futu-
rus erat dux ⁊ priceps multitudinis hebreorū ⁊ suos ab egyptiorū iniuria liberaturus: Dixitq; hebre
os in hāc felicissimā terrā tu introduces vbi habitauit pater vester Abraā. Moyses autez in domino
cōfidēs auditoq; q̄ egyptior rex pharao defunctus ēet: sub quo ipe moyses degerat: venit in egyptū
cui stati frater eius aaron inbēte deo occurrit: eiq; moyses significauit: que in mōte synai illi p̄tigerāt: pa
ruit ⁊ mādata. Occurrerūt quoq; ⁊ multi hebreorū nobiliores sciētes eius aduētuz: qbus ⁊ signa sibi-
met ostēsa mōstrauit: p̄missq; illis securitatē ⁊ libertatē si ei obedire vellēt: Bū vero inobedētes ha-
beret hebreos venit ad nouū regē q̄ nuper susceperat p̄cipatū: ei quoq; beneficia sua que egyptijs cō-
tra ethiopes cōtulerat enarrauit: qa nō dignā p̄ suis laborib⁹ accepit retributionē: intiauit piter etiaz
que illi in mōte synai contigerāt deiq; voces: ⁊ signa multa ab eo mōstrata pp. fidē rerū optie exposuit:
Rogauitq; ne incredulus fieret: nec ipedimētū dei volūtati facere p̄sumeret: Sed ab rege icredulo de
risus fuit. At moyses ex precepto domini p̄festi Nilū fluuiū p̄uerti fecit in sanguinē: varijsq; alijs pla
gis: vt infra dicet: domuit regē ⁊ egyptiorū astutiā ⁊ tandē hebreis per mare rubrū iter ostendit: ⁊ imi-
micos eorū prorsus absorbere fecit ⁊ eorū arma cum nulla nō bērent abunde ministrauit: indeque in
desertum innumerabili multitudini celestem cibum ministrauit: atq; potum ō petra estuanti populo
emanare fecit: ⁊ multa alia eisdē cōtulit beneficia: que cōmemorare lōgū est.

¶ Pluto: qui ⁊ Orcbus grece dicit Saturni ex ope filius Jouis ⁊ neptuni frater tēpestate hac: cum
pater filios diuideret ab eodem in sortem siluas ⁊ loca inferiora obtinuit. Unde ⁊ deum infernorū po
stea cum poete appellauerunt. De quo Statius dixit. Forte sedēs media regnauit felicis i arce: Dux
hebrei populos poscebat crimina vite: Nil hominum miserans: iratusq; omnibus vmbris: ⁊ reliqua
que sequuntur. Alij autem ditem patrem ⁊ Februm eum vocant: quoniam animarum existimabant
purgatorem. Nam Februa Romani dicebant purgamina: Alij etiam Charonem dixerunt: vt p̄ hoc
signi ncaretur infima pars mundi: In cuius quidem sacrificio nigras pecudes immolare consueuerāt
quia victime per similitudinem numinis vt plurimuz doceremur. Nil certe inferno deterius declarās
Lactantius tamen libro diuinarum institutionum de Plutone iste sic ait. Saturno scilicet Jouē: Ne-
ptunum: ⁊ plutonem fuisse filios. qui eo mortuo cum eis partiretur imperium: contingit Pluton iuni
ori in occiduam regni partem regnare apud ea loca: in qbus postea mansere molossi secus inferū ma
re: ⁊ is a circūadiacentibus regno suo populis orcbus appellatus est: eo q̄ seuus ⁊ sceleston receptor
esset: et q̄ ingenti cani suo quem Cerbez appellabat cōsuetus esset vinos boies appōere trucidādos
hic proserpinā virginē siculā quū intercepisset in regnū deportauit suū: eāq; sibi coniugem copulauit.

aduentuz ¶ Neptunum autem plutonis natu maiorem ex eodem patre ⁊ matre genitum: quem Varro deum maris appellat hijsdez temporibus fuisse constat. Hic patris Saturni seuitiam formidãs ab eius cõspectu per mare se surripuit: secumqz habitauit: Indeqz bello superatus in academiaz fugit: ob quod locus postmodum achidemia id est tristitie locus nomen accepit: ⁊ quia ex regio genere ortus fuit: ⁊ per mare nauigans patris iram euasit: Deus maris post obitum habitus est. Alij dixerunt ꝙ Saturnus pater in diuisione filiorum Neptuno huic aquas assignauit: propterea deum aquarum dictum. Alij quia a patre marinis aquis obrutus fuerit. Huic autem vt infra dicetur de impositione nominis athenarum cum Minerua litigium fuit. Ac etiam de muris troie ab eo ⁊ ab apolline cõstructis. Hic loco sceptri gestasse dicuntur tridentem ⁊ rerum omnium illi sacrata esse fundamẽta. Cui ⁊ 35. filios fuisse legimus: quos enumerare supervacaneum puto.

3608 1591 ¶ Damillus quartusdecimus assyriorum rex sexto ⁊ sexagesimo iudaice seruitutis anno Ipbereo patre defuncto assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis triginta.

3610 1589 ¶ Phorbas sextus argiuorum rex Criasi regis filius octauo ⁊ sexagesimo iudaice seruitutis anno argiuis regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 25. hic duodecimo regni sui anno rhodũ insulam obtinuit: qui ⁊ post mortem vna cum vxore Belãrolica inter deos relatus fuit.

3636 1565 ¶ Sparaseus quintusdecimus assyriorum rex Damillo patre defuncto nonagesimosexto iudaice seruitutis anno assyrijs regnare cepit ⁊ regnauit annis. xl.

¶ Daratus terciusdecimus sicyonorum rex: ⁊ ipse eodẽ anno regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis trigita

¶ Athenientium regni principium.

3639 1560 ¶ Cecrops natione egyptius quarto ⁊ nonagesimo iudaice seruitutis anno secundum Eusebiuz regno argiuorum relicto primus athenienſibus regnauit ãnis quadraginta: a quo vsqz ad troie captiuitatem quinqz ⁊ septuaginta supra trecentos fluxerunt anni. Hic autem cecrops dipbes dictus ẽ: ideſt duarum naturarum vir: siue ob longitudinem corporis: siue iccirco ꝙ duas linguas grecam videlicet ⁊ egyptiacam sciebat: Qui ⁊ athenienſium vrbem longe ante conditam instauravit: quaz ex subita oliue apparitione minerue nam: ideſt athenam nominauit. Augustinus enim pater noſter libro decimooctauo de ciuitate dei de eo sic habet. Cecrope athenarum vrbẽ instaurãte subito aqua vno in loco erupit: ⁊ alio repente oliua arbor apparuit: super quibus prodigijs scisciatus apollo delphicus quid intelligendum: quidue faciendum foret respondiſſe fertur: ꝙ oliua mineruã: aqua vero neptunum significaret: ambo consobrini: ambeqz dij ⁊ contemporanei: esſetqz in eorum ciuium arbitrio: vt ex alterius quorum deorum nomine ciuitas vocaretur: Congregatis itaqz omnibus vtriusqz sexus: viri adheſerunt neptuno. Mulieres vero minerue: que ⁊ obtinuerũt: vt ex minerue nomine ciuitas appellaretur: ac sic athenam grece vrbem cognominauerunt: quod latine Mineruaz dicimus: eo ꝙ mulierũ voces vna virorum numerum superarunt. Quam ob rem iratus neptunus marinis extuantibus vndis athenienſiũ terras depopulatus ẽ. Quẽ ciues placare volẽtes triplici supplicio mulieres affecere: primo vt de cetero nullis publicis interesſent cõsultatiõib⁹. Secũdo vt nullus naſcẽtium cognomẽ maternum acciperet. Tertio ne quis filias suas athenas vocaret. Poete vero neptunum ⁊ Mineruam athenaz condidiſse dixerũt. Sed quũ de nois ipositiõe inter eos fieret diſſentio. Bijs religs pñtibus fit iter eos pactio: vt q pcussa terra laudabiliorẽ pduceret effectũ: vrbi nomẽ ponoret. Neptunus aũt tridẽte suo pcussa terra ⁊ equũ pduxit belli omen. At minerua hasta pjecta oliuã pduxit pacis arborẽ. Que quo niã vtilior eorũ iudicio visa fuit: ex suo nomine athenas dixit: de qua Lucanus li. vi. dixit.

Primus ab equorea percuſſis cuspide saxis
Theſſalicus sonipes bellis feralibus omen Exilit.

¶ Epidauz epiri ciuitas

¶ Epidauz epiri hoc ẽ albãie ciuitas bis tpibꝰ teſte eusebio i epiro pucia scilicet albania i maris littore odita ẽ: a qbus tñ nõ cõstat. Que postmodũ romonoz ciuiũ colõia facta ppter inauspicatũ nomẽ a Romãis dyrachiũ appellata fuit. Ea qppe ẽ ciuitas: q̃ postea pp acris malignitatẽ pene derelicta habeꝫ. Verũtñ adhuc multa ipſius vrbis monumẽta visunt: iter q̃ statua equestris enea: ad quãdã portã extat: quã alij theodoſij ipatoris: alij Justiani cẽ affirmãt: Ipſa ciuitas nũc venetoz ditiõi subiacet quãpp pozꝰ cõmoditatẽ senatus ipſe venetus posito pſidio a turcoz excurſiõibꝰ custodit. epidauz tñ alia vrbs in Achaia ẽ vt Plini. in. 4. nat. hi. scribit: Esculapij delubro pclebris: vnde Romani cõtinuis tribus ãnis peste vexati inſpectis sibyllinis libris Esculapiũ sub serpentis forma veluti fatale remediũ duxerũt ad vrbẽ. Ragusiũ etiã dalmatie ciuitas epidaurus a nõnullis dicta est.

¶ Chalcis ēt euboie ifule ciuitas: quā nr̄o ſeculo nicropōtez dicīus p̄ hec quoqz tempora cōdita fuit: ſed a quibus ipa cōdita fuerit varie ſunt opiniones. Qui dā a Cecrope dicūt: alij aūt: vt Cicero de nā deoz libro. z. ab Alabādo ꝓditā dixit. plato vero i thimeo amaſiz regē egyptiū eiuſdē vrbis ꝓditorē dixit. Hec eniz quū eidē ifule metropolitana ⁊ celebris: atqz pugnaciſſima eſſet: a Mahumeto Othomāo turchoz p̄cipe ſupioribꝰ annis venetis ablata fuit: vt infra li. xv. loco ſuo dicet: i ea quippe Cecrops rex p̄mꝰ apollinē deū appellauit: ſimulachra qz repetijt: ⁊ aras ibidē iſtituit: atqz victimas imolauit. Ibidē ēt p̄ter tres filias: ⁊ q̄rtā genuit noie phrygiā: que inde traijciēs phrygiā a ſe habitatā nominauit.

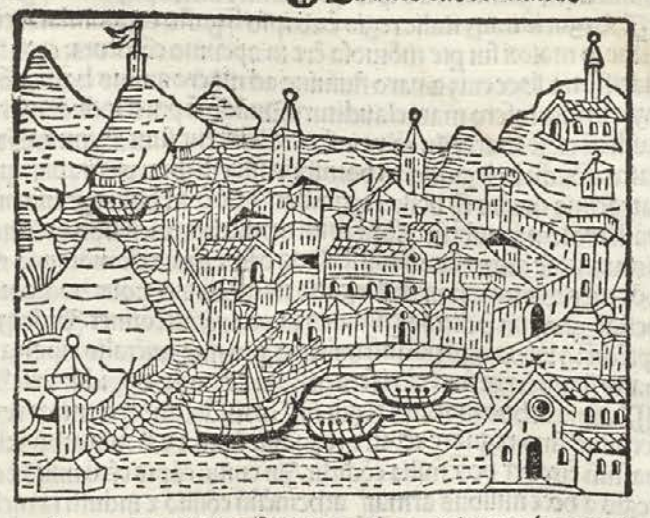

¶ Chalcis euboie ciuitas.

¶ Curetes ⁊ coribantes populi his temporibus: vt Euſebius ſcribit: quoſum ciuitatem in creta inſula condiderunt in qua minos vt plurimum habitare conſueuit: Hi crete populi religioſi fuere: q Jouem infantem aluerunt. Sed quum temporis ſucceſſu religionem ſuam prophanarent ab ipſo Ioue deleti ſunt. Hi modulatam: ⁊ inter ſe concinentem in armis ſaltationes primi repperere. Fuerunt tamen ⁊ alij eiuſdem nominis in dalmatia ferociſſimi populi: quos tellus adriatici maris alebat: apud quos. M. antonius fuit a pompeianis clauſus cum magno ipſius diſcrimine. 1547 3652

¶ Deucalion promethei filius decimonono ſupra centeſimuz hebraice ſeruitutis anno ſecunduz Euſebium in theſſalia regione grecie regnare ortus eſt: Cui ob animi preſtantiam ⁊ ingenij mititatē epimetus patruus ſuus pyrrham filiam vxorem dedit: feminam ſiquidem pijſſimam: de quibus Ouidius ait: Non illo melior quiſquam nec amātior equi Vir fuit: hand illa reuerentior vlla deorum. ⁊c. Sub quibus ſeuum diluuium apud theſſalos fuit. Quod quidē ſicut Oroſius in primo libro refert magnā grecie partez aſſumpſit paucis per refugia montium liberatis maxime in parnaſſo monte in quo deucalion ipſe ⁊ pyrrha ſaluati ſunt: eo q in eius circuitu in ipſo regno potiretur. Nam quicunqz ratibus ad eum confugiebant per ſumma parnaſi iuga fouit: a quo propterea humanum genus reparatuz fuiſſe ferunt. Hi deucalion ⁊ pyrrha: vt poete finxerunt: quuz aque decreuiſſent: viderentqz humanuz genus plurimum defeciſſe: ipſiqz ſenes eſſent: ⁊ ex ſe inſtaurari diffiderent ad oraculum themidos preterūt poſtulātes quonam modo humanuz genus inſtaurari poſſet. Quibus dea reſpōdit id fieri poſſeſi poſt terga iacerent materna oſſa. Deucalion vero quū ſapiens eſſet intellexit terraz genitricez eſſe cunctarum rerum: oſſaqz illius lapides eſſe. Itaqz quos deucalion poſt terga iaciebat lapides faciem traxere virorum. Et de femineo reparata eſt femina iactu. 1540 3659

¶ Phaeton ſolis egiptij ex Climene filius his temporibus fuit: ſub quo maximum incendium fuiſſe Euſebius ſcribit. hic eſt phaeton de quo multa fabulātur poete: ⁊ q̄maxime Ouidius videlicet q ſolis ⁊ Climene filius fuerit: In cuius clymenis perſona dixit. Per iubar hoc inquit radijs inſigne coruſcis Nate tibi iuro: q nos auditqz videtqz Hoc te quē ſpectas: hoc te qui temperat orbem Sole ſatum ⁊c. Verum cum de genere ſuo dubitaret: ⁊ ad ſolem patrem acceſſiſſet: vix tandem ab eodem obtinuit: vt eius equos per diem gereret: quos deinde deducens ex viſione ſcorpionis tremefactus habenas reliquit. Quam ob cauſam ab irato Ioue fulminatus: ⁊ in Padum deiectus fluuio illi Eridani nomen dedit. Que quidem res ab ordine nature continuo ſumpte ſunt: quarum expoſitionem philoſophis relinquimus. Ipſe tamen phaeton qui ⁊ Eridanus: vt Paulus peruſinus refert: cum multa ſuorum copia ex egypto per nilum nauigans deuenit in mare: ⁊ inde ventis adiutus in ſinum: quez liguſticum dicimus peruenit: vbi cum ſuis longa fatigatus nauigatione deſcendit: ⁊ inde ex ſuaſione ſuorum in mediterraneam pergere ſtatuit. Ibidem quibuſdam ex ſuis relictis ipſe ſuperatis montibus planitiem ampliſſimam ⁊ fertilem inuenit: vbi homines rudes atqz agreſtes: ſed natura feroces reperijt: ſperanſqz eos ingenio ſuperare ſecus padum conſedit: vbi ſecundū quēdam Euſtachiuz oppiduz ꝓdidit: ⁊ ex ſuo noie Eridanū appellauit: quod poſtmodū thaurinū dictū fuit: de quo li. vi. infra dicemus. Ibidēqz quū aliquādiu regnaſſet relicto ligure filio in pado fluuio periit: a quo padus erydanuſ appellatus eſt. Quem veteres egyptij in memoriam compatriote ſui inter celi imagines locauere. 3662 1537

¶ Padus itaqz totus italie pmaximus fluuius bijſdē tēporibus a phaetōte predicto q alio noie erydanus dicebaꝫ eridani nomē accepit. Hic autem padus: vt oculis noſtris vidimus: ad radices veſuli mōtis oriri videt. Primo qdē admodū tenuiſſimus: vt vix ſine aqua incipit: ſed deide trigita fluminibus (vt Plinius in tertio teſtaꝫ) auctus maximo ipetu in adriaticū mare ſeptez hoſtijs diffunditur.

¶ Ligus autē ſeu lyguſtus predicti phaetōtis regis filius poſt patrē i regno ſucceſſit. Quātū aūt re-

aduẽtuz gnauerit nõ iuenio: sed ⁊ ipse quos būit i ditiõe populos lygures de suo noie nũcupauit: ⁊ inde ligurla

¶ Lygurie itaqz italie regio ẽ ab ipso lyguſto cognomiata: videlicet cõuersione y greci i v noſtr̃ facta Que p maiozi ſui pte mõtuoſa ẽ: ⁊ in apenino cõſtituta: et Liuius mõſtrat. Cui⁹ caput ẽ genua vrbs clariſſima. Hec enim a varo flumine ad macre amnis boſtia lõgitudiné hz: vt ex vna parte apenninum hz: ⁊ in alia infero mari clauditur. Quãobrẽ pars ipſius infero mari adiacẽs a varo vſqz ad acraz lyguſticũ dicit mare. In ea vt infra li. x. dicetur ſunt Genua: Sauona: naulũ: albigena: ⁊ vintimiliũ ciuitates. Budũ bi lyguſtici in domibus ſilueſtribus victitabãt: qui tanq̃ veloces ex locoruz oportunitate latrocinia magis q̃ bella factitabãt. Hec ẽt id hoiuz genus nr̃is tpibus aligbus in locis veteré latrocinãdi morem omiſerũt. Jordanus monachus dicit hos obſtinatius ſemp romanor̃ iugũ recuſaſſe: ⁊ illis animoſe aduerſatos fuiſſe. Hos oẽs ⁊ q̃maxie mõtanos Cato fallaces ⁊ ſubdolos dicit. Et qdez hoc merito dicere poteſt. Lyguria itaqz ꝓuincia: que hodie oriẽtalis ⁊ occidẽtalis genuẽſiũ riparia appellat̃. gnqz tñ p̃dictas ciuitates in occidẽtali cõtinet. Jndeqz a genua vrbe ſine vrbe ad Lunę portus ꝓtẽdit: q locus cẽtũ paſſuũ milibus ꝓtenſus oriẽtalis riparia appellat̃. Jn quo ⁊ delphini portus ⁊ ri palis ſinus ẽ: vbi ſunt citri feraciſſimi: ⁊ clauar̃ oppidũ: ⁊ vic⁹ lauantiũ: ac ſpedia oppidũ celebre hẽtur.

3665 1537 ¶ Marathus marathi regis filiꝰ q̃tuſdecimꝰ ſycionior̃ rex vigeſimoſeptio poſt cẽteſimũ hebraice ſeruitut⁊ ãno regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. xx. h marathũ vrbẽ ex ſuo noie in attica regiõe ab athenie paſſuũ circiter decẽ milia cõdidit. Jn cuius cãpis cẽtũ milia peditũ: ⁊ decẽ milia equitũ Darij ꝑſarũz regis a decẽ milibus armat⁊ athenieſiũ cõſilio ⁊ induſtria melchiadis coz prefecti ꝓfligata referunt.

3668 1531 ¶ Chencres pharao vndecimus egyptiorum rex ex diapolitanorum dinaſtia Achoris regis filius vigeſimonono ſupra centeſimum hebraice ſeruitutis anno egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. xvi hic eſt chencres pharao qui contradixit per moyſen deo. Et propterea in rubro mari obrutus eſt. ⁊ filij iſrael ex egypto per mare ſine aliqua paſſione illos effugere. Poſt eũ autem achores pharao regnauit. Pharao nanqz non proprium nomen fuit: ſed dignitatis cognomen.

¶ Aſcades Spareti regis filius ſextuſdecimus aſſyriorũ rex. 136. hebraice ſeruitutis anno patre defuncto aſſyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 40.

¶ Jnſubrium regni principium.

3682 1517 ¶ Cycnus ſtelenei regis filiꝰ bijs tpibus poſt phaetõtis iteritũ apud inſubres primo impaſſe dr: q ⁊ ſeptiũ in inſubri regiõe iuxta lacũ maiorẽ: quẽ verbanũ autores appellãt ꝓdidiſſe dicũt. Hic aũt cycnꝰ amator ardẽtiſſimꝰ phaetõtis fuit: quẽ poete finxerũt poſt phaetõt⁊ iteritũ ex lõgo ploratu in cycnuz albiſſimã auẽ uerſuz. De cuius inſubrij ꝓuincia nra: quũ de lõgobardorũ regno dicer̃: tractabimus.

¶ Chomitus olim achaie inſignis ciuitas octogeſimo ctatis moyſi anno: vt Euſebius ſcribit: a quodam Syſipho latroni Eoli filio ſuper iſtmon in Jonij maris medio condita fuit: ⁊ primo certhyra cognominata. indeqz auera ephira vocata: vnde ⁊ apud Vir. Eph. reaqz era. Mã corinthij in ere fundẽdo. principatũ obtinebãt: eo q̃ ibi pulcherrima ⁊ artificioſa ciuſmodi eris fiebãt vaſa. hos ab idolorum cultura ad veram dei religionem paulus apoſtolus rationibus ⁊ doctrina atqz miraculis pertraxit. Hec poſtmodum euerſa: ⁊ a corintho Oreſtis filio inſtaurata: Corinthi nomen induit. Vltimo a Romanis incenſa nunq̃ coaluit. Jllius quippe achaie regionis caput extitit.

3684 1515 ¶ Job vir ſanctiſſimꝰ clariſſimuſqz phūs atqz ꝓphẽ: necnõ ⁊ patiẽtie inſigne ſpecimẽ tẽpeſtate hac teſtãtibꝰ diuo pr̃e Aug. Greg. nicholao de lira in terra viſitidi in idumee ⁊ arabie finibus ex zareth pr̃e mr̃eqz Bozra naſcit̃. Cuius qdẽ p̃ ex eſau filijs fuerat: ita vt quitus ab Abraã fuerit. Cui primo Jobab nomẽ fuit: q ⁊ poſt p̃ez i edõ in nachaba ciuitate regnauit prius qppe Balach filius Beor i ea regnauit. ⁊ poſt eũ zareth ipſius Job p̃. iob aũt q ⁊ iobab poſt p̃ez regnauit. poſt vero iob Euſraz Themanor̃ regiõis dux. Poſt illũ regnauit Adar filius beath. Qui excidit madiã in cãpo moab: ⁊ nomẽ ciuitatis eius Cheth iuit. Hic itaqz Job iuſtus vir erat: rectus: modeſtus: prudẽs: grauis: tpibus prudẽter vtẽs: pius aio maxio: adeoqz veritatis amator: vt ne ioco qdẽ mẽtiret̃. Jdẽ quoqz cõmẽs: ac mirũ in medũ patiẽs: vt ex vulgatiſſimis eius biſtorijs cõpertũ hẽm⁹: Qui vxorẽ arabiſſaz accipiẽs ſex filios ⁊ ſcias tres ex ea ſuſcepit quorũ de numero vnꝰ Emõ dictus fuit. Bines qppe inter oẽs ſui tpis oriẽtales. Cuius poſſeſſio ſeptẽ milia ouiũ fuit. tria milia camellorũ: quigẽta iuga boũ: quigente aſine: ac familia multa nimis. Cuius animi fortitudiné vt dominus certo argumẽto cõprobaret: p̃miſit: vt a diabolo tẽtaret̃. Qui accepta poteſtate oẽz eius ſubſtãtiaz filioſqz oẽs ac filias ꝓdidit: eũ quoqz deinq̃ grani vulnere vlcerauit. Quibus in oĩbus Job labijs ſuis nõ peccauit: nec qppiã ſtultũ ꝓtra dominũ ſuũ log p̃ſumpſit. Sed i terrã corrues cũ lachrymis dixit. Dominus oĩa mihi dedit dominuſqz abſtulit: nudus egreſſus ſuz de vtero matris mee: nudus quoqz illuc reuertar. Sit (inquit) nomẽ dñi benedictũ. Ad cius deniqz penitẽtiã cõuerſus dominus. Oĩa quecũqz ei a pricipio fuerãt duplicia addidit: eiuſqz nouiſſimis magiſq̃ a pricipio benedixit: Vnde ⁊ poſt flagella ſanitati reſtituꝰ ouium q̃tuordeci milia ei facta ſunt: ⁊ ſex milia camelor̃: milleqz iuga boum ac mille aſine. Septẽ ꝓterea filios: ⁊ tres mire ſpecioſitatis filias etiã genuit. Superuixit deinde Job poſt flagella quadragita ⁊ cẽtũ ãnos: ⁊ vidit filios ſuos: ac filiorũ ſuorũ filios vſqz ad quartã generationẽ: ac ſic ſenex ⁊ plenus dierũ mortuus ẽ. Cuius etiã die celebritas agit̃ ſexto idus maij. Scripſit aũt hic Job labores ſuos: atqz patiẽtiã ſuã heroico carmine libro vno: q qdẽ liber noie ſuo prenotat̃. Cuius certe ſingula verba plena

sunt sensibus. Nã mortuoz resurrectionẽ i eo sic ꝓphetãdo declarat: vt nullus vel manifestius: vel eau aduẽtũ tius de ea scripserit dicẽs: Scio q redẽptor meus viuit: ⁊ in nouissimo die de terra surrecturus sum ⁊c.

¶ Plage pharaonis submersio.

¶ Moyses anitã ex Jocabeth filius hoc ãno q ẽ octogesimus vite sue annus: annoq cẽtesimo quadragesimo quarto hebraice seruitutis egyptũ relinquẽs: in eremũq secedẽs post visionẽ rubi in mõte oreb vna cũ Aarõ fratre suo ex ꝑcepto domini pharaonẽ alloquitur: vt scilicet dimittat populũ israel ex egypto exire in mõte synai: vt habet Exodi. 5. Quo indurato dominus ꝑ Moysen decez ei memorabiles plagas intulit: quũ dei populũ omnino dimittere nollet. Quaruz prima q nili fluminis aquas i sanguinez vertit: ex quo bibi nõ possent: quia siquis contingere ex eis presumeret dolores vehementissimos inferebãt. Secũda fuit ranarum squalores per loca munda ⁊ imunda reptantes. Tertia ignite scyniphes. Quarta canine muscẽ: que dicunt cinomyia. Quinta repẽtina ⁊ generalis iumẽtoz ⁊ pecorũ moꝛs. Sexta vesice efferuẽtes: ⁊ vlcera saniẽ erũpentia. Septima grãdo cũ igne mixta: que egyptioruz arbores oĩa cõtriuit. Octaua locustaruz nubes: que omnia protinus exhausere. Nona tenebre imaginibus dire: crassitudineq palpabiles: ac diuturnitate mortales. Decima ⁊ vltima vniuersalis primogenitorum egypti moꝛs fuit. De quibus bi extant versus.

Prima rubens vnda: ranarum plaga secunda.
Inde culex tristis post musca nocentior istis.
Quinta pecus strauit: vesicas sexta creauit.
Post sequitur grando: post brucus dente nefando.
Nona tegit solem: primam necat vltima prolem
Sanguis vnda: culex: musce: pecus: vlcera: grando:
Brucus: caligo: moꝛs pignora prima necando.

Ad extremũ referẽte diuo patre aug. 16. de ci. cap. xliij. ⁊. xviij. ca. xi. Moyses quũ eẽt ãnorũ octoginta populũ israeliticũ ex egypto eduxit nouissimo tpe cecropis athenieusiuz regis: quũ apd assyrios regnaret Ascades: apud sycionios marathus: ⁊ apud argiuos Trioppus cũ quo omnis multitudo mulierꝫ pariter ⁊ infantiũ egressoꝫ innumerabilis fuit. Sed q etatẽ aptã hẽbãt: ⁊ Josephus libro. 2°. cap. xi. scribit: sexcẽta milia fuere: q secũ ossa ioseph: ⁊ farinã cõsperszaz portauerunt: qua ⁊ trigita diebus vsi sunt. Colũna vero nubis eos presstit die: nocte aũt colũna ignis. Quũq ad mare rubrũ puenissent moyses facta oratiõe virga pcussit mar. Quod repẽte ea pcussiõe diuisuzẽ: ⁊ terrã dimisit nudã: vt hebreis via esset ⁊ fuga. Moyses aũt vidẽs pelagus cessisse hebreis in dño cõfisus primus intrauit: ⁊ post eũ frater eius Aaron ⁊ Josue ac Saleph: ⁊ reliqe multitudini ꝓpter periculũ insequẽtiũ inimicorũ se seq precepit. Egyptij autẽ quũ vidissent eos illesos transisse pzequi eos aggressi sunt. Et dũ eis exercitus in mare intrasset dominus sup eos reduxit aquas maris: ⁊ vnus ex eis nõ remansit: vt patet Exodi. 14. Eo in loco Chencres pharao cũ sexcẽtis curribus ⁊ quinquagita milia equitibus ac ducẽtis milibus armatis pariter interiit. Quoꝝ arma ventorum violẽtia in terra ablata Moyses colligere fecit. Quibus hebreis munitis ⁊ armatis per desertum ad montem synai immolaturus perduxit.

m Moyses verus dei seruus ⁊ omniũ ꝓphetarũ sũmus theologorũ quoq ac historiographoꝝ princeps: vir sane mãsuetissimus sup omnes gẽtes hoc ãno postq dei populũ de egyptiaca seruitute liberauit quadragita ãnis ipsum in eremo rexit. Ipse enĩ moyses ille dilectus do ⁊ hominibus vir fuit: cuius memoria semper in benedictiõe extitit: cui nõ simile fecit in gloria sanctorum: sed magnificauit in timoze inimicoruz: ac in omnibus verbis suis apud hebreos monstra placauit ⁊ glorificauit eũ i cõspectu regu: ⁊ vnxit illũ coram populo suo. Illi quoq in mõte syna gloriam suaz ostendere voluit: vnde ⁊ propter fidẽ ⁊ lenitatẽ ipsius sanctũ, fecit illum: elegit enĩz eũ ex omni carne: ⁊ propterea in omnibus petitionibus audiuit vocez ipsius: ⁊ induxit illũ in nube: ⁊ dedit illi coꝝ ad precepta sua: ⁊ legẽ vite ac disciplineꝫ docere oẽs testimonia sua. Hic igitur decima die aprilis i deserti ingressus mox in vniuerso populo israeli mãdauit: vt ad esum agni pascalis se ꝓpararet. Qui ⁊ quartadecima luna eiusdẽ mẽsis comederũt illuz: ⁊ fecerũt phasce. i. trãsitus. Et pro gratiarũ actiõe ꝓpitiatiõis dñi hymnũ tota die ⁊ nocte dixerũt. Moyses aũt canticũ in deũ exametro versu cõposuit dicẽs cãtemus dño: glorioseenĩ magnificatus ẽ: equũ ⁊ ascensoꝛẽ proiecit in mare ⁊c. Pascha itaq celebrato inde digressi venerunt in marath: vbi eisdem per moysen dulcorate sunt aque amarissime: hic etiã castramerati venerũt in belym: vbi ⁊ septuaginta erãt palme steriles quidẽ. Post trigita aũt egressionis dies deficiẽte annona: sicut refert Josephus li. 3. cap. i. dedit dominus populo illi coturnices: mãna ⁊ aquã de petra oreb vt etiã patet Exodi. 17. Qui locus hactenus sic irrigabat imbribus sicũt tũc ꝑ Moysen dominus ministrauit. Post tres vero menses egressionis Moyses ascendit in mõtem synai: vbi quadragita diebus ⁊ noctibus iciunãs legẽ domini meruit accipere: vt patet Exodi. 20. ac deide arcã seu tabernaculũ septẽ mẽsib⁹ cõstruxit ex lignis natura fortissimis: vt hẽtur Exodi. 26. A qua die vsqz ad rẽpli Salomonis edificationẽ numerant anni quadringẽti ⁊ octogita. Inde quoq secũdo ãno sue egressionis duodeci exploratores ad terrã ꝓmissionis transmisit ⁊ reuersis ꝓpter murmur populi ꝓhibiti sunt vlterius progredi. Qui ad solitudinẽ reuersi quadraginta anni sunt afflicti ⁊c. Strabo aũt libro suo dicit Moysen ⁊ ꝓgenitores suos egyptios fuisse: ⁊ ipsuz sacerdotẽ egyptiorũ extitisse

1516 3683

aductus Qui quū parte aliquā ipsius egyptiace regiōis haberet: ferretq; moleste egyptioꝝ instituta: inde cōmigrauit: cuꝫ quo multi discesserc: quibus diuina cure erāt. Docebat enim quomodo egyptij nō recte sentirēt: qui ferarum ac pecorū imagines deo tribuerēt: ⁊ qꝫ id solū deus esset quod nos cōtineret: ⁊ terrā ac mare qō celū ⁊ mūdū ⁊ rerū oīum naturā appellamus: cuius pfecto imaginē nemo sane mentis simulē audeat effingere. Oportere itaq; dicebat relicta omni simulachroꝝ effigie: ⁊ digno ei pbano ac templo cōstituto sine forma colere: ⁊ vel p se quicūq; indormire: vel alios q boni insomniatores essent prophetas: ac semp bonū aliqd ⁊ donū ⁊ signū a deo expetere: eos pīcipiz: q caste integreq; ⁊ cū iustitia viuerēt: ceteros vero nequaq̄. Ille hec dicēs hoībus bonis nō sane paucis id pstitit: ⁊ in eū locū deduxit: vbi nūc cōdita ē hierosolyma. quē locū facile obtinuit: quū minime esset inuidiosus. Eius aūt successores aliquādiu in ijsdē institutis pmānsere: hec ille. Beniq; Moyses postq̄ christū vērum p figuras carnaliū obseruationū in tabernaculo ⁊ sacerdotio: ac sacrificijs: alijsq; mysticis ⁊ plurimis mādatis p̄phetasset ⁊ benedictionē singulis tribubus iudeorū dedisset comitāte eū Eleazaro summo sacerdote: ⁊ pncipe iesu Naue cū vniuerso populo ad mōtez: qui vocaī Abariz ex pcepto domini puenit. Ibiq; dim ssis senioribus: ⁊ salutās eleazarū ⁊ iesuꝫ dū adhuc eis loqueret: nubes sup eū descēdit: ⁊ in squadā parvula valle sublatus ē. Defunctus ē itaq; moyses āno etatis sue cētesimo ⁊ vigesimo. Luxit aūt eū vniuersus populus ingēti luctu triginta diebus: vt bētur libro deuteronomij. c. vltimo. Eius aūt festiuitas celebraī secūdo nonas septēbris. Supauit aūt moyses sapiētia oēs: qui vnq̄ vllo tpe fuerunt eo qꝫ quecūq; intelligeret optime vtereī. Erat qppe: vt Josephus ait: ad loquēdū ⁊ ad docēduꝫ valde grauissimus: ⁊ ad singula gerēda nimis idoneus. Fuit enim dux ⁊ pphēta excellentissimus: nec vllus vnq̄ illi similis fuit: Cui deus facie ad faciē loquereī. Nā quecūq; loqui cogitabat deus putabaī i eo audiri. Ipse.n. prim⁹ oīuꝫ diuias leges lris explanauit: alias explicauit: ⁊ libroꝝ veteris testamēti auctor primus prohibetur. Quoniam diuine historie cosmographiam in quinque voluminibus edidit: que pentatheucus appellatur. Dicitur autem a pente grece quod latine quinque dicitur: ⁊ theuceos volumē: eo qꝫ quinque librorꝝ volumina ediderit: quorum primus.

Genesis vocatur: eo qꝫ exordium mundi ⁊ generationis in eo conscribantur.

Exodus secundus appellatur: quia in eo exitum populi israel ex egypto digerat.

Leuiticus tertius inscribitur: eo qꝫ leuitarum ministeria: ⁊ victimarum diuersitatez exquirat: totusq; in eo leuiticus ordo annotetur.

Numerorum quartus est: eo qꝫ egresse tribus de egypto in eo dinumerantur: ⁊ quadraginta duarū mansionum per eremum describuntur.

Deuteronomium liber quintus dicitur: quod latine secunda lex appellatur. Et ob hoc quidam errantes duas esse leges dicere voluerunt: vnam a deo datam: que in quatuor precedentibus libris continetur. Aliam a Moyse hoc in libro collatam. ⁊ forte hoc eos mouet: quod in libro numeri dicitur: Locutus est dominus ad Moysen. In hoc vero dicitur: Locutus est Moyses ad omnem israel. Sed notādum qꝫ non ob aliud liber iste secunda lex dicitur: nisi quia ea que in precedētibus libris dicta sunt. In isto etiam iterantur. Vita itaq; Moysi ⁊ finis ex libris diuinis ⁊ Josephi excerptus a nobis hoc modo declaratus sufficiat.

3685 1513 ¶ Acheres Pharao decimus ex dinastia diapolitanorum anno octogesimo primo vite Moysi patre eius Chenere cum sexcentis curribus ⁊ ducentis milibus armatorum in mare demerso egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis octo.

3689 1510 ¶ Cebireus quintusdecimus Sicyoniorum rex Maratho patre sublato anno tertio egressionis populi israel sicyonijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis .55.

¶ Mytilene lesbi oppidum.

¶ Mytilene ciuitas memoratu digna a Mithilea Machareī filia cognominata hijs temporibus Eusebio teste a Xancto triopa cōdita est: a qua nunc Lesbos insula Mythilena dicta ē. Joānes boccatius in quarto genealogie deoruꝫ dicit eam a Mileto solis filio primo cōditaq; ⁊ a suo nomine Mithilenem nominatā Sed postea immutatis litteris ex Mithilene mithilenam dictam. Hec enim in egeo mari: qō est minoris asie sita est: que ⁊ rebus omnibus refertissima perhibetur. Ipsa duos portus habuit multarum tum triremium tum aliarū nauium capaces: In qua Xanctus ipse primo habitauit: post eolcs: deinde persarum imperiū subijt: postea macedonum: ac tandem Roma

norum:postremo quum sub grecos varia illi esset fortuna: Et Caloianes constantinopolitanus imperator a Cantbacusino armis pulsus esset ope Francisci Gatelusij gentiū imperium recuperasset:ea vbs cum tota insula ob gratitudinem auxiliatori tradita est:ac etiam eius posteris:sub quibus duraut vsq; ad annum domini sexagesimumquartum supra milleſimum quadringentesimū: quo anno mabumethus othomanus turcorum imperator ipsam vrbem & insulam cum maxima humani sanguinis effusione inuasit:cepit:diripuit:ac de ea triumphauit:cuius animas omnis in asiam transportauit. Ex hac autem vrbe multi singulares viri prodiere: E quibus pythachus vnus ex septem sapientibus. Alceus poeta eiusq; frater anthimēides. Sappho poetrix. Diophanes orator:ac theophanes rerum scriptor:& multi alij.

¶ Cranaus secundus athenienſium rex mortuo Cecrope rege anno sexto egressionis populi israel ex egypto athenienſibus regnare cepit:& regnauit annis nouem. Hic filiam athis genuit:ex cuius nomine attica terra nominata est. Est autem terra hec inter macedoniam & achaiam:quam veram dicimus greciam. Cuius due sunt partes Boetia scilicet & poloponessus:quam turci paulo ante suo subiecere imperio:vt suo loco infra libro quintodecimo dicemus. 1507 3692

¶ Crothopus octauus argiuorum Rex:& ipse eodem anno argiuis regnare cepit:& regnauit annis vnis & viginti.

¶ Italie regni principium.

¶ Janus pater & deorum deus cognominatus: vir vtique perhumanus:bonusq; ac summus hospitalitatis cultor hisdem temporibus ex orientalibus partibus veniens primum omniū in italia regna recepit:nec quantum regnauerit constat. Is inter cetera sue virtutis opera Saturnum cretensium regem a Ioue filio regno pulsum non modo benigne suscepit:verum etiam cum eo regnum partitus est Ipse enim Saturnus in maxima miseria constitutus ad Janum hunc sordidatus accesserat:id est vestibus miseriam maximam pretendētibus indutus erat. Vnde ipse Janus cognita hominis calamitate & dignitate cum eo regnum diuidens singuli in signum regni diuisi singula condidere oppidula. Janus ianiculum haud procul a Roma condidit. De quo Solinus sic loquitur. Quis dubitat ianiculuz a iano non fuisse conditum? Hunc opinio hominum inter deos rettulit: quem posteritas postmodum interpretata ipsum quasi mundum aut celi aut anni siue mensium Januam appellauit. Cui etiam Januarium mensem dedicarunt:eo q; mensis ipse principium & finem respiciat. Vnde & bifrōtem eum depingere consueuerunt. Janos tamen septem fuisse auctores ostēdūt. Quorum primus ianus bifrons a sapientie magnitudine dictus Noe filius fuit:qui cum ipso in italiam ingressus est. Secūdus bicorporeus ob corporis magnitudinem:qui fuit filius Japheth filij Noe. Hunc quidam dicunt ianiculuz condidisse:a quo ianiculus mons nomē accepit. De isto Josephus scribit q; Japheth duos genuit filios ianum scilicet & Medum. Tertius dictus ianus insubres filius Thubal filij iapheth: Quem volunt Mediolanum construxisse a quo:vt Papias scribit: Januarius mensis. Quartus hic:qui secundum Macrobium dictus est ianus pater:id est deus deorum. Quintus ianus quirinus ab hasta querni quasi bellorum potentiam habens. Sextus ianus grecus:qui fuit ionis filius:qui intrauit italiā cū Saturno. Septimus Janus troianus:qui Genuam vrbem maritimam ampliauit.

¶ Italia quippe europe regio est omnium totius orbis celeberrima:que a bobus nomē habuisse existimatur. Vnde etiam plato in Thimeo tauros vocauit italos:a quorum multitudine: pulchritudineq;:ac fetu Italiam dixit. Est autem hec regio in forma cruris inter adriaticum & thuscum mare: siue superum:siue inferum:& iugis alpium dorsoq; apennini montis porrecta se paulati attollēs vsq; ad rheginum verticem & littora bruttiorum extenditur. In vltimo sui in duo scinditur cornua:quorum alterum ionium spectat mare:alterum siculum:in extremitate rhegium oppidum habens. Eius lōgitudo ab augusta pretoria que in alpineo fine sita:& per Romam capuamq; porrigitur vsq; ad oppidū rh'gium: Solino teste decies centena & viginti milia passuum colligitur. Latitudo vero quadringenta decem: vbi maior latitudo: vbi vero minor centum triginta sex. Habetq; vmbilicum in agro reatino:q̄ dudum ex latere maris superi rubiconem fluuium pro finibus habuit. Dicta est autem prius hesperia vt diximus ab hespero atlantis fratre. Deinde oenotria ab optimo vino:quod ibi nascitur: vt testatur Seruius super primo enei. vel Oenotrio sabinoz rege: Postremo italia ab italo siculorum rege dicta ē: qui venit ad hec loca: in quibus & habitauit & regnauit. Deniq; lombardia a longobardis: vt infra in principio decimi libri latius dicetur. Hec quippe illa regio est:que siue agrorum vbertate:siue armorum gloria nullis vnq̄ sciuit cedere terris. Cuius si viros in omni virtutum genere prestantes:& vrbe fama celeberrima:aut preclara eorum gesta recensere voluero maius mihi volumen exurget:q̄ ipse decreuerim. Plene sunt enim libri omnes italie laudibus: Nec est adeo mediocriter eruditus qui eius laudes effugiat:que non solum humanarum rerum:sed etiam diuinarum mater habita est. Habet autem italia ducenta sexaginta quatuor ciuitates quas sub decem & octo regionibus extare cognouimus. De quibus plurimis locis & temporibus suis infra dicemus.

aductus ¶ Genuaz quā nro seculo ēt vi-
tatiori vocabło ia
nuā dicim⁹ italie
sigdē vrbē celebrē
clarissimāqz bijs
tpib⁹: vt nonnullis
placet: in ligustici
maris littore a q̄
dā Genuo saturni reg' filio ꝺdita
⁊ cognomiata fuisse dicūt. Alij āt
vt Paulus perusinus historicus a
Genuino vno ex
phoenicis socijs
cōditam dicit. Refert. n. ipe Paul⁹ q̄
dū phoenicē ex egy
pto i lygustio ma-
ri oeuenisset: Ge-
nuinū vnū ex soci
is suis nausea ma
ris debilitatū cū patre nauiū custodē i littore reliquit. Qui iunctus accolis loci siluestribus hominib⁹ oppidum condidit: ⁊ Genuam ex suo nomine nuncupauit. Alij quoqz a Jano predicto italorum rege ꝺdita astruūt. Deinde post troianū excidiū a quodā Jano troianorū principe ãpliatā: vbi ⁊ ipsius Jani bifrontis idolū primo coli ceptū est. Cuius figuri inscriptio sic haberi dicitur. Biphus vt bas angit sic bos ianua frāgit. Hec plane ciuitas totius lygustini sinus emporiū est: que q̄maxie a quadringētis ānis citra quū antea haud magnū fuerit oppidū maxiuz habuit incremētū. Unde ⁊ ingētes nacta vires ⁊ portas: edibusqz superbissimis: ac reliquis in omni genere ornamētis nūc vsqz preter venetias ceteras italie maritimas vrbes supat. Queqz ⁊ nauali belli pitia adeo excellit: ⁊ excellit: vt ānos multos maris impio potirēt: ⁊ pirratarū abstulerit latrocinia. Ipsa enim Romanis ⁊ grecis imperatoribus semp amicissima fuit. Et ꝓpterea quū ab hannibale peno penit⁹ dissipata fuisset: statim Cornelius seruilius cōsul: vt Liuius refert: p Lucētiū imperatorē cā instaurare mādauit. Post aductū vero christi nō nullas direptiones ⁊ incēdia a barbaris ptulit. Ipsa enim post apostolos statim sacrū christi euangeliū suscepit: eius deinde res nūc ꝓspere: nūc aduersē p multas manus postea diu acte sunt: sed pmaxime nostro seculo propter eius (vt ita dixeriz) discordiā aduersaz ptulit fortunā. Nā post lōgobardos regem ⁊ Carolū magnū: ciuisqz filios plurimā ciuū sustinuit tyrānidē. Propter quod ⁊ peregrinos dominos sibi supinducere aliquādo necesse habuit. Que sic auxilio ⁊ cōsilio destituta eius impiuz lōge lateqz diffusuz pene totū exhaustū est. Perā enim vrbē cōstātinopoli oppositā: mytilenē insulā: Famagustam vrbem totius cypric insule columen: Chiuz insulaz: aliasqz grecanas vrbes plurimas a turcis aliisqz gentibus ablatas oeperdidit: vel tributarias fecit. Caphā etiā eius colonia in taurico cheronesso nō ꝓcul a bosforo cymerico superioribus annis amisit. Genua tamē: vt quibusdā placet a genu nomen accepit eo q̄ i genu forma sita fuerit: a q̄ apennin⁹ mons incipit. Distatqz a sabatijs stadijs. 260. In ea aliquādo sanguinē scaturisse cōptū ē. Ex hac celeberria vrbe cōplurimi illustres ꝓdiere viri: E q̄bus Syrus ipsius vrbis episcopus sanctissim⁹ fuit. Innocētiusqz. 4. pontifex maxim⁹: Hadrianus. 5. Nicholaus quintus: Innocētius. 8. nūc supstes: Alij quoqz multi bellorū naualiū imperatores: ⁊ pugiles audacissimi: q̄ potētissimos reges: aliarūqz vrbiū potētatus: vt infra locis suis dicemus captiuarūt. Adulti ēt circa res ciuiles: circa philosophiā artesqz liberales clari emersere. Gnaturqz q̄maxie genua cuntaꝰ cineribus precursoris domini: ⁊ Chatino quodā smaragdino impreciabili: quem tradūt illum fuisse: in quo dominus noster iesus christus agnum paschale in cena cum apostolis suis comedit.

¶ Genua lygurie ciuitas.

3694 1505 ¶ Thelegonus bonis pastoris filius septimus rex ab inacho rege sexto egressionis anno scilicet israel ab egypto Athenien̄sibus regnare cepit: ⁊ regnauit annis nouem.

3702 1497 ¶ Amphytrio tertius athenēsiuz rex āno quindecimo egressiōis populi israel athenien̄sibus regnare cepit: ⁊ regnauit ānis decē. An hic alceꝰ thebani filius fuerit: qui alcmenā Electryonis filiā ex Lysidice formosissimā habuit vxorē a Jone amatā ignorat. Ex ea enī genuit herculē: q nōnumq̄ a marito matris amphitrioniades a poetis dicit: sicut helena a Tyndaro tyndaris: que similiter Jouis filia dicit.

¶ Ebore hebreo ex genere nobilis ex leuitarū tribu natus: ac Moysi cognatus: vir quidē facultati

bus plenus: ⁊ ad dicendum facũ dissimus: hoc ãno cũ trecẽtis viris ob seditionẽ factam contra Moysen ⁊ Aarõ ꝓpter sacerdotij dignitatẽ a dño interficit: vt hẽtur nũeri. xv. Dic qppe videʒ moisen i maximo honore ꝓstitutũ p inuidiã sustinere nõ poterat: sed dicebat moisen vir crudelis: ⁊ gloriã illam sibi met p calliditatẽ q̃sisse sub occasiõe q̃ viderit deũ: ⁊ ꝓtra leges aarõ fratri sacerdotiũ dedisse: nõ coĩb⁹ populi suffragijs: sed suo iudicio. Dicebatq; si sacerdotij dignitatẽ alicui ex tribu leui de⁹ p̃bẽdaʒ ẽ de creuit sibi tanq̃ iustioꝛi ⁊ forma ⁊ diuinijs potẽtioꝛi deberi. Si vo maioꝛ tribus de⁹ q̃reret: dignũ est: vt ruben trib⁹ potius honoret: ⁊ hunc honorẽ dathan ⁊ abiron accipiãt q̃ sunt in illa tribu ⁊ facultate ⁊ dignitate sublimioꝛes. hec itaq; choꝛe dicẽs nitebat hãc dignitatẽ populi fauoꝛe in se trãsferre. Quibus vbis vniuersus popul⁹ pcitat⁹ ẽ in derogãdo aaron in hãc q̃ppe sententiã ducenti ⁊ quinquaginta viri ex ꝓmoꝛib⁹ israel pcordabãt: vt aaron sacerdotij iure p̃uarẽt. ad hec vba popul⁹ ẽt moisen lapidare voluit. Sed moyses ꝛ populũ turbulẽtũ ꝺ se venire cernẽt: nõ expauit sciẽs fratreʒ dei volũtate sacerdotium meruisse. vnde ⁊ ad ꝓcliũ accessit. Cõgregatoq; ingẽti ꝓcilio oĩb⁹ astãtib⁹ ⁊ audientib⁹ moyses choꝛe ⁊ suis ꝓplicibus dixit. Non. n. aaron frater nie⁹ gra mea hoc: sed iudicio dũo sortit⁹ ẽ. Quare o choꝛe ⁊ reliq̃ a seditione ⁊ murmure gescite. Sed mane cẽs q̃ sacerdotiũ q̃rit⁹ thuribula singula pꝛrãtes a vestris domib⁹ cũ igne ⁊ thimiamate huc venite. Sꝛ ⁊ tu choꝛe vir pessime cede deo iudiciũ ⁊ ꝓ hac ambitione expecta ei⁹ sententiã. altera sigdẽ die ꝓgregati sunt hebꝛei in ꝓcilio vt adeẽnt sacrificio ⁊ electioni de sacerdotio cõcertãtiũ. Jgit⁹ moises euocauit eos q̃ de sacerdotio cõtẽdebãt ad sacerdotiũ ꝓbationeʒ vt sciret cui⁹ sacrificiũ deus susciperet: ⁊ illũ ꝓstituere sacerdotẽ possent. Cõueniẽtib⁹ ãt aarõ ⁊ choꝛe cuʒ recẽtis viris ãte tabernaculũ omnes sanctificauit moises in thuribulis q̃ ferebãt. vnde statim tantus effulsit ignis q̃tuʒ vllus opifex vidit vnq̃: quo repẽte Choꝛe simul cũ trecentis viris adeo exustus est: vt nec aliquoꝛ coꝛpa alicubi visa sint. Aaron vo solus liberatus ẽ: q̃ vniq; adeo electus visus est.

Dathan vo ⁊ Abiron ex tribu Ruben viri iter hebꝛeos potẽtissimi: ⁊ ipsi pp eoꝛ blasphemiã p hoc ipm tps absoꝛbent. ipsi q̃q; cũ Choꝛe ⁊ra moysen ⁊ aaron ꝓpter sacerdotiũ ꝓpirauerãt. Sed quiʒ a moyse ante tabernaculũ ꝓuocati fuissent moises eleuat⁹ manibus in celũ fudit oratione ad dñʒ dicẽs. Fac dñe sup eos apertũ iudiciũ, puẽre: q̃ ita ꝑ tuã gloriã seuierũt: vt nõ cõi morte ex hac vita ptranseant. Ad cuius preces repẽte ꝓmota ẽ terra: ⁊ apta deglutiuit Dathan ⁊ abyron: atq; oia q̃ illoꝛ erat i momẽto absoꝛpta sunt. Quibus sic exterminatis consessum apertio terre super eos reduxerã ẽ: ⁊ ita reintegrata: vt nihil hoꝛ que dicta sunt factũ eẽ videret. Et ita illi blasphemij periere: vt hẽtur nũeri. 16?

Vitulũ ꝓflatilẽ filij israel bijsdẽ etiã tẽpoꝛibus egyptioꝛ more q̃ vsuridem adoꝛabãt sibi fecerunt. Quãobrẽ q̃tuoꝛdeci milia septingẽtos viros eoꝛ dñs in debito pcussit ⁊ interfecit: vt hẽtur nũeri. 17?

Juppiter tertius cretẽsis saturni ex Ope filius: hoc ãno saturno patre ꝺ regno pulso in Creta insula regnare cepit: sed q̃tũ regnauerit nõ habemus. Hoc: vt supra dictũ ẽ in saturni vita: codeʒ partu cũ iunone editus: ne a saturno pre occideret: ob pactionẽ cũ Titano fratre factã: q̃cito nat⁹ ẽ clam ab ope mre in idã mõtẽ cretẽsez alẽdus trãsmiss⁹ ẽ: ⁊ cureꝛis populis ꝓmẽdat⁹ varie de ei⁹ enutritiõe ferunt sententie: sed omnes in hãc sententiã conuenire videntur q̃ melle tantũ nutritus sit. Qui quum adoleuisset: ob captos parẽtes bellũ habuit cũ titãis: ⁊ liberauit illos. Jnde haud paulop⁹ patre regno expulit: eo q̃ cõperisset eũ vite sue insidiari. Et hinc illi bellũ dicũt cũ gigãtib⁹ cõsecutũ: quos superates suppossuit mõtib⁹. Deniq; orbe subacto cũ fratrib⁹ iperiuʒ part tus ẽ. Dato plutoni iferoꝛ dominio: Neptuno aũt maris sibi olympo reseruato. Et quũ tadiu añ iunonẽ sororẽ suã i ꝓnge sũptisset: ⁊ rex potens factus eẽt: vt erat vir glorie cupidus ãbire cepit: ⁊ nõ minus astutia q̃ viriꝺ nõ solũ humanas laudes ꝛ diuinos ẽt honoꝛes sibi q̃siuit: tẽpla gdẽ multis locis sibi ipi ꝓstruxit: ⁊ suo dicauit nomini ⁊ i quãcũ q̃ regionẽ venerat reges ꝓncipesq; populoꝛ hospitio ⁊ amicitia sibi copulabat: ⁊ quum ab eis digrederet ipabat sibi edificari tẽplũ. Et hac astucia factũ ẽ: vt iouis hic sibi diuinũ honoꝛeʒ acqsierit cũ religione connexũ. Plurimi nãq; reges eidẽ obsequẽtes: ⁊ nois sui gratia rit⁹ ãnuos ⁊ festa celebrabãt ⁊ hoc mõ religionẽ cult⁹ sui Juppiter ꝑ orbẽ terre disseminauit: ⁊ exẽplũ ceteris ad hoc imitãdum dedit: ⁊ q̃tũcunq; hic bõ circa honoꝛes ãbitiosus cẽt: ⁊ libidini turpissime deseruiret: multa tamẽ bona ⁊ vtilia humane vite adinuenit: ⁊ mala plurima sustulit: ⁊ inter cetera ab hominũ moꝛibus consuetudinẽ comedendi carnes humanas amouit: quib⁹ illo tẽpoꝛe vescebanꝫ. Demuʒ iuppiter quiquies circuiuit: ⁊ omnib⁹ amicis atq; cognat⁹ suis impia diuisit: ⁊ leges: moreſq; hominum coposuit ⁊ multa alia bona fecit qbus immortalẽ gloriã: memoriãq; sempiternã adeptus ẽ: etateq; pessime acta in Creta vitam cõmutauit in mortẽ: ⁊ ad deos vt multi delirant: abijt: cuius funus curetes filij sui curauerunt. Reliquit autem iuppiter hic trigintanouem filios ⁊ filias: de quibus multos infra cõmemoꝛabimus.

Saturnus igitur a Jouc filio bijs tẽpoꝛibus fugatus dũ diu pre timoꝛe filij errasset: vix tandem in Jtalia locũ quo latere posset: inuẽit. Sed ab Jano tunc ibi regnãte humanissime excep⁹ eiusdeʒ regni cõsoꝛs effectus ẽ. Et propterea Virgili⁹ in. viij⁹. libꝛo eneidos dixit: Primus ab etherео vẽit saturnus olympo: Arma iouis fugiens: ⁊ regnis exul ademptis. Jpse enim Saturnus: postquam a Jano susceꝑ⁹ ẽ: nõ ꝓcul tñ ab vrbe latuit: vbi ⁊ postmodũ Saturniã quã mõ Sutriũ dicim⁹ vrbẽ ꝓdidit in q̃ ⁊ regni sui sedẽ cõstituit: vbi ẽt rudes admodũ populos ꝓposuit: ⁊ domos etiã edificare: agꝛos colere: vineasq; plãtare docuit: Antea. n. homines glãdibus sustentabãtur ⁊ sub cõtextis frondib⁹ degebant.

1490 3709

1489 3710

aduetū Quod Virgilius: vt ſupra teſtatus eſt dicens:

Is genus indocile t diſperſum mōtibus altis: Compoſuit: legeſq; dedit: latiumq; vocari.

Maluit his qui latuiſet tutus in oris. Et Ouidius primo Methamorphoſeos de eo ſic retulit:

Poſtquam ſaturno tenebroſa in tartara miſſo

Sub ioue mundus erat ſubiſt argentea proles Aurea vt perhibēt illo ſub rege fuere Secula tē.

3711 1488 ¶ Vulcan⁹ iouis p̄dicti reg⁹ filius hac tēpeſtate floruit: hūc ōformē t clandū natū fuiſſe omnes pene ferme teſtātur. t ꝓpterea q̄ cito nat⁹ ē: parētes i Lemnū iſulā eū deiecerūt: ibiq; teſte Seruio i bucco. a ſimijs nutrit⁹ ē: q cū adoleuiſſet: deoꝝ faber effect⁹ ē: t Ioui fulmia t arma alijs dijs ꝺ gigantes fabricauit. Fecitq; monile Hermiōis corona Ariadnes: arma Achilli: t Enee: t plura alia q̄ ſupra habemus ingenij fuiſſe viſa ſūt. Nec tū ob ea būficia ad deoꝝ mēſaꝝ admiſſus ē: Quapp ſupplicauit Ioui patri: vt ſaltē uinerue nuptijs iūgeret: a q̄ tamē ſpreta fuit: Que Virgilius in bucho. retigit: cū ait:

Cui nō riſere parētes: Nec de⁹ hūc mēſa dea: nec dignata cubili ē. Habuitq; Venerē deinde vxorez:

quā cū Marte ſeu armigero adulterantem vidiſſet: ſubtiliſſimis cathenis deuinxit: t dijs omnib⁹ ſcelus ꝓpalauit: Hic autem fabrorum deus appellatus vnū tamē filium Erictonium poſt ſe reliquit.

¶ Erictoni⁹ itaq; .4. atheniēſiū rex āno .25. ducat⁹ moiſi poſt Amphitrionē atheniēſib⁹ regnare cepit.

3712 1487 t regnauit āmis .50. Hic vulcāi t minerue fili⁹: t eiſd̄ parētibus ac apollini t minerue tēplū extruxit: huiuſq; eis inſtituit: hūc ſerpētinos pedes hūiſſe dicūt: ad q̄s ꝓtegēdos cū etate puer⁹ fuiſſet: currū p̄m⁹ excogitauit: vt ait Virg. i geor. Prim⁹ erictoni⁹ curr⁹ t q̄ttuor aur⁹ Jūgere equos: rapidiſq; rotis inſiſtere victō: Jp̄mq; Pli. dixit i. vij. nāl hiſto. p̄mū ineūiſſe argētū. Et q̄m vir iduſtri⁹ t de gīe deoꝝ creditus ē: ad regiā maieſtatē p̄mot⁹ fuit. Diu⁹ āt p̄ Aug. 18. li. de ciui. dei. c. 12. dicit apō atheniēſes tēplū fuiſſe Vulcāo t minerue cōe: i q̄ ꝓpt⁹ ē infās oracō circūuolut⁹: q cū eū magnū viꝝ futuꝝ iudicio atheniēſium p̄fecerēt: eū ſeruarēt ex eo q̄ parētes cēſt: incogniti bijs q̄bus dicatū erat tēplū in q̄ ꝓptus erat: decerū. filiū: Hic p̄terea in celū inter alias celeſtes imagies aſſumpt⁹ Serpētarius dictus eſt.

¶ Stenell⁹. 9. argiuoꝝ rex āno .28. ducat⁹ moiſi argiuis regnare cepit: t regnauit āmis .xi. Hic ex Laſtore equoꝝ domitore: argiuoꝝq; p̄ncipe ortū habuit: q t cū Danao myceneꝝ rege bellū geſſit a quo

3715 1484 cū tādē expulſus fuiſſet: Dana⁹ argos tenuit: eiuſq; minores pſeuerauerūt vſq; ad Euriſtheum Stelleni filiū: Perſeiq; nepotē: poſt quē peliopide imperiū ſuſceperunt regnante Atreo.

¶ Junonē Saturni t Opis filiā ac Jouis ſororē atq; p̄ingē hac etate fuiſſe ꝓſtat: Hec. n. errore gētilū deoꝝ regia dicta fuit: t ꝓpterea ſignoꝝ eā t diuitiaꝝ fecerūt deā: ſic t p̄ingij: vt Virg. ſcribit dicēs Junoni āt ois cui vinclā iugalia curae: Et iō pturiētib⁹ ipāz p̄eſſe voluerūt. Illi inſup inſignes currū t arma attribuūt: illi q̄q; tanq̄ regie excellētiſſime q̄ttuordeci nymphas pediſſeq̄s aſcripſerūt: vt i cuius p̄ſona Virg. dixit: Sūt mihi bis ſeptē p̄ſtāti corpe nymphe: i cui⁹ et tutēlā pauonē auē dixere: cui⁹ eāde dicit Ouid. eā Argi paſtoris ſui a mercurio occiſi oculos appoſuiſſe. Hāc q̄ppe vocāt p̄ter nonnullas reginā multi nob⁹ videlz lucinā: matronā: curetē: deū matrē: Fluoniā: Februā: Interducā: Deiducam: Unxiā: Cynthiā: Socigenā: Populoniā t Proſerpinā: Eaq; fingūt comeſtis lactucis filiueſtribus Hebē filia ꝓcepiſſe: Sic t peuſſo ſtore marte: Ex Jone vō viro ſuo Vulcanū p̄dictū t alios multos: Hec. n. p⁹ morē inī deas relata: Sami nobiliſſimū tēplū eidē ꝓſtruxerūt: i q̄ t ei⁹ ſimulachꝝ habitu puelle nubēti erexer: vbi t ei⁹ āniuerſaria ſac̄ ſami; ppli ritu nuptiaꝝ ſingul' ānis celebraſ ꝓſeuer.

3716 1483 ¶ Hercules argiu⁹ nō magn⁹ ille theban⁹: ō q̄ loco ſuo dicēus Atlāt imitator: his tpib⁹ aug. teſte claruiſſe dr: quē Euſe. Belonā ꝓnoiatū dixit: q t aſtrologie peritiaꝝ ex atlāt dignitatib⁹ accepit: pp qō fingit celū ſuſtinuiſſe ab atlāte ſuſceptū: q cū i ea diſciplia admodū ſtudioſ⁹ eſſet: audita Authei aphri fama: q i oi ſcia clar⁹ habēbat: ꝓfecti vt ei⁹ ſciaz expiri poſſz: eū q̄rere ſtuduit. ortaq; ē it cos maria diſceptatō. duos āt p⁹ſe h̄ fligt filios: ſardinū vz t ſyrenē: a q̄b⁹ poſtea ſardinia t coꝛſica inſule nom̄ acceperūt.

¶ Antheū āt lybicū ex mauritania icert parētib⁹ natū: viꝝ vtiq; vt Lucan⁹ ſcribit) igēte fortiſſimū: qz ac fex: t in oi gnē doctrine: t p̄ſerti geometrie p̄ſtātiſſimū: biſdē q̄q; tpibus floruiſſe Aug. ſcribit q cū gbuſcumq; luctā ſuſcipet victor exibat: q̄ audito hercules laboꝝ victor ad eū acceſſit: t cū eo luctare iuiret. t cū in agone e. int: eūq; ſepius p̄ſtratū robuſtioꝛez reſurgētē cernēt: auertēs q̄ a terra vires recuperaret: iā feſſum vlnis i altū extulit: tanq̄ diu ſic tenuit donec expirauit: cuius fabule ſenſus talis ē q̄ Antheus cū hercule diſputās totius ſue diſputatiōis effectū terrenis rebus appliceare niteret: ineā rē eruditus p̄ualere ꝓfidēt: ſed ab hercule tādē lz inferioꝝ haud magnā ꝓgnitionē h̄ret: ſupatus ē hercules. n. cū inferioꝝ ſolidā nō h̄ret ꝓgnitionē in diſputatiōe ſp igenū ſuū ad ſupioꝛa ꝓuertēt: fatetur: vt ſic in diſputādo de ſupioꝛibus antheus ſemp deficēt. Antheus vō luctādo victorie p̄miū tādez herculi dedit. Unde (vt dictum ē) cōfictum fuit: q̄ antheus cum hercule pugnando vires a terra recipiebat q bus ſe ab hercule tueri confidebat. Demū cuz hercules illū e terra: hocē geometria ad aſtrologiam eleuaſſet: ſuccubuit. Euſebius autem noſter dicit hunc paleſtrice artis doctiſſimum fuiſſe: t alioꝝ quoꝛūcunq; certaminuz: queexercētur in terris. De iſto Lucanus in quarto multa conſcripſit dicens.

Nondum poſt genitos tellus effeta gigantes:

Terribilem lybicis partu concepit in antris:

Hec tam iuſta fint terrarum gloria typhon

Aut tythios briareuſq; ferox celoq; pepercit.

Quam non flegreis antheum sustulit armis
Hoc quoqz tam vastus cumulauit munere vires
Terra sui fetus que cum tetigere parentem:
Jam defeta vigent renouato roboze membza
Hec illi speluncа domus latuisse sub alta
Rupe ferunt epulas raptos habuisse leones
Ad somnos non terga fere prebere cubile
Assuerunt non silua thozum: viresqz resumpsit.
Jn nuda tellure iacens periere colom:
Aruozum lybies pereunt quos appulit equoz
Auxilioqz diu virtus non ausa cadendi
Terre spernit opes inuictus roboze cunctis.
Quãuis staret erat tẽ: Vbi appet p hec carmina: Quã grãdis q̃qz fort⁹ z ferus iste antheus.

¶ Bana⁹ Beli p̃sci fili⁹. x. argiuoz rex ãno. 37. p̃cipar⁹ moysi Stenello rege expulso argiuis regna re cepit: z regnauit ãnis. 50. q sicut refert Euse. z alij multi. 50. filias ex plurib⁹ pluzib⁹ genuit: q̃s Beli des idẽ pr̃ noiauit: ỏ gb⁹ Juue. memit qñ dixit: Occurrẽt multe tibi belides. Egist⁹ vo frater ei⁹ totidẽ filios sili mo pereauit: q pcurãte Banao oẽs se filiab⁹ suis mr̃imõio copularũt: verit⁹ ãt Bana⁹ ne tan ta geneꝛ multitudo sibi regnũ adimẽt: psuasit filiab⁹ vt vnaq̃qz p̃ma nocte viꝛ suũ occidẽt: qỏ z factũ ẽ: vna dũtaxat excepta q̃ hypermestra vocabaf̃: q̃ Lyno viro suo pepercit: q z ip̃e socero suo tãdẽ de trũcato post ipsiz regnauit. Jste aut̃ Banaus p̃muz apud Egyptiz regnauit: Sed inde puls⁹ argos veniẽs Stenellum ibi regnãtẽ regno expulit: z ipse regnum id suscepit: Hic vt Plinius libzo de natura li hist̃oria ait: primus ex Egypto in grecia puteos fodiendos ostendit. 1476 3723

¶ Archas Jouis ex Calisthone fili⁹ tẽpestate hac pelasg⁹ i ỏditionẽ suã redact⁹ eoz regionẽ a se Ar chadiã nũcupauit: q̃ pus Seruio teste: Partbasia dicta fuit: hec. n. achaie ps ẽ iter mare ioniũ z egeuz disposita: i ea sigdẽ regiõe sunt asini maiozes z alijs p̃stãtiozes. Jllã q̃qz mõtuosã totã cẽ pli. affirmat. Jste sigdẽ archas cũ odiciss̃et matrẽ calistonẽ v̄ginẽ sacrã a Joue vitiataz: z ab alijs sacris v̄gib⁹ vna cũ eod̃ pulo e claustris fuiss̃e excluſã: cũ adoleuiss̃et matrẽ occidẽ voluit: q̃ tioze pcita in q̃s diu latuit linquẽs ad Jouẽ pfugit: q eã in filij gr̃az recõciliauit: pmisitqz vt i p̃nũ poss̃et redir̃ regnũ. Hã ip̃a ly caonis regis quẽ Iouis ex regno expulerat filia fuit. Archas ãt cũ ferox iuuẽis euasiss̃et: z pelasgos in ỏditionẽ redegiss̃et: illos ex suo noie archades appellauit. archades ãt calistonẽ ei⁹ matrẽ post mortez ob diuturnam eius latebram eam appellauere vrsam: z a nomine matris etiam filium Vrsum voca uere. Quos ambos postea stellificauerunt.

¶ Eleazar⁹ Aarõ p̃mi hebzeoz põtificis fili⁹. 40ᵒ ãno põtificat⁹ moisi: pr̃e vita defũcto a dño añ pa tris iteritũ p manũ moisi secũd⁹ hebzeoz subrogat⁹ sedit ãnis. 27. vir qdẽ prudẽtiss̃im⁹ z deo dilect⁹: q sacerdotio z põtificatu sucepto cũ ioue filio vniuersaz chananeoz terrã obtinuit: z obtẽtã filijs israel p trib⁹. xi. diuisit: vt pz Josue vltio: ip̃e ỏn: qz eodẽ ãno: q̃ z iosue mortu⁹ ẽ Phinee filio sacerdotiũ dere linquẽs: cui⁹ corp⁹ in Babatha ciuitate sepultũ tradit̃. Ab isto sigdẽ vsqz ad xp̃m paucis except⁹ põti fices oẽs descẽdere. 1746 3723

¶ Serpẽtes ignitos hoc ip̃o ãno sup filios israel ꝓpter murmurationẽ dominus misit: quozum mozsibus multi periere: vt pz numeri vigesimoprimo.

¶ Balaã ppha fili⁹ Beoz: q bitabat sup flumẽ terre filioz Amon: vir vtiq̃z p̃clarus his tpib⁹ floruit: Huc. u. Balach rex Madianitaz: quũ audiss̃et moisen pcussiss̃e Og regẽ Basan cũ oi ei⁹ pplo: verit⁹ ne z eũ expugnaret: ad se vocauit vt maledicẽt pplo israeli: ꝟ q ỏ grat⁹ erat: z ad magnã ꝓphetie gra tiã pp vitaf̃ eloquiũ cũ pduxerat: adeo vt cui b̃dicat b̃dict⁹ erat: atqz eõrio cui maledicta igerebat: maledictõib⁹ r̃plebaf̃: ad hũc itaqz iõ Balach rex legatos fide digniss̃imos misit rogãtes vt vẽiret z ma ledicẽt israelitas. Jlle ãt ꝓsulẽs dñz ab eod̃ ꝓhibit⁹ ẽ. Denuo rex alios legatos ad Balaã misit q eoz̃ volũtati obtẽperaf̃ volẽs: sternẽs asinã cũ legat⁹ ad regẽ ibat. Et dũ pgẽt ãgel⁹ dñi etiỏ occurrit: z euagi nato gladio i via ỹ eũ stetit. cernẽsqz asina ãgelũ i ãgustiss̃imo vite loco euagiato gladio stãtẽ q̃ nec ad dextrã: nec ad sinistrã deuiari potat: pcidit sub pedib⁹ sedẽtis: z cũ vehemẽti⁹ latera ei⁹ cedẽt: dñs ape ruit os asine: z dixit ppbete: Quid feci tibi? Cur me pcutis iã tertio? Rñdit Balaã: q: cũ meruisti z il lusisti mihi: vtinã ingt gladiũ haberẽ vt pcuterẽ te: Dixit asina: Nõne aial tuũ suz? cui semp sedere cõ suesti vsqz i p̃nt̃ diẽ? Dic qd sile vnq̃ feceri tibi? At ille ait: Nũq̃: Et ꝓfesti Balaã vidit angelũ dñi euaginato gladio ỹ se: q corripuit ppbam. At ille stati dixit: Peccaui nesciẽs q tu stares ỏ me. Et nũc si displicet tibi vt vadã z maledicã pplo ỏi: reuertar: Qui iussu ãgeli pgẽs ppbetauit dicẽs: Orietur stel la ex Jacob: z ꝓsurget v̄ga ỏ israel: z pcutiet duces Moab: vastabitqz oẽs filios Seth: z erit idumea possessio ei⁹: hereditas Seir cedet inimicis suis. Jsrael vo fructũ aget: De Jacob erit q dñabit̃: z pdet reliquas ciuitaf̃: ppbetauit q̃qz Balaã z ỏ amalech z ỏ Assur: z demũ ꝓtra filios Jacob: Dixitqz eis Veniẽt in trieribus ỏ italia: z supabũt assyrios: vastabũtqz hebzeos: z ad extremuz ẽt ipsi itali: hoc ẽ Romãi peribũt. Demũ cũ hec dixisset: z a Balaac sine vllo honoze remũerat⁹ remitteret̃: suasit vt fi lias eoz v̄gines speciosiss̃imas circa israelitarũ exercitũ destinarent: vt sic filij israel patrias leges relin quentes cõtra eos indignet̃ deus. Quibus dictis abscess̃it: z reuersus ẽ in locũ suũ: vt hẽtur nũeri. 25.

aductũ

¶ Belphegor eo ẽt ãno ab hebreis initiari cept⁹ẽ:q; filij israel,ppter ꝓcupiscẽtiã ꝯginũ madianitaꝝ ꝙs ꝓgnouerãt reliquẽtes patrias leges:ꝛ i honorẽ ꝺi eaꝝ ritũ colẽ ꝛ obſuaꝝ ceperũt. ¶Ad̃ Balaac uiꝝ ꝓsiliũ Balaã ,pphete plimas ꝯgies ſpecioſas circa exercitũ israel taꝝ iuſſit appõi:gb⁹ꝺcludi ꝛ ꝓſum di poſſit inſipiẽtiũ hõeſtatẽ pp eaꝝ pulchritudinẽ:mãdauitqꝫ eis vt cũ iuuenib⁹ iſraelitarũ ãplexibus miſcerent̃. Illi ãt amore eaꝝ ꝺuicti ſemetipſos eaꝝ voluptatib⁹ oio tradidere.patrias leges tranſgre dientes ꝛ plimos ꝺeos putates ꝛ oẽs ad libidinẽ mulieꝝ iſurgẽtes.ea ꝺe cã ſeditio peſſima ꝛ multo peior ſeditiõis chorꝫ excitari cepta ẽ. At moiſes ẓelo ꝺei ꝓmot⁹ oẽs iſraelitaꝝ ꝓncipes apꝓbẽdẽs coſi patibulis ſuſpẽꝺi mãdauit:ꝛ ꝺe filijs iſrael.24.milia iterficẽ fecit.Sed ꝛ eo tũc ꝓbinces Eleaçari fi lius:vir gdẽ ſtrẽnu⁹ vidẽs vnũ ex ꝓncipib⁹ iſrael noie Samarias cũ ſcorto madianita ꝓcubuiſſe ẓelo ꝺi ꝓmot⁹ ꝓfeſti ãbos in locis genitalib⁹ pugiõe pfodit:ꝛ mortui ſũt. Ꝛc ſic Moyſes ſcel⁹ filiorũ iſrael ex expianit:vt ꝓ3 numeri.25.Hac itaqꝫ ꝺe cã exaggerat⁹ moyſes ad interitũ madianitaꝝ miſit exercitũ3 ꝛ gnqꝫ eoꝝ reges cũ innũerabili multitudie pemit:gb⁹ ſu pat̃ ꝛ fugat̃ filij iſrael eoꝝ ꝓuiciã tenuere.

¶ Sard⁹ hercules ꝓdicti fili⁹ (vt volũt Raban⁹ ꝛ Anſelm⁹) bijſdẽ tpib⁹ cũ innũerabili multitudine e Lybia diſceſſit ꝛ in tyrrheno mari vẽit:ibiqꝫ inſulã Sardinie occupans q̃ Jeus a grecis vocabaꝫ ꝺe ſuo noie inſulã Sardiniã nũcupauit.Soilinus ꝙ vbi ꝺe mirabilib⁹ mũꝺi ꝺicit:eã a Thimeo ſ̃ ꝺalio Them ꝺictã a Chriſippo muniniã:ꝛ ꝙ ſard⁹ hercule,pcreat⁹ noie mutato eã vocauit Sardiniã.

¶ Sardinia itaqꝫ iſula i tyrrheno mari ſic ꝓſtituta ꝛ appellata:vt Strabõi in gnto li.placet hꝫ lati tudin s nonagũaocto mil aria.lõgitudis ꝙ.ccxx.ſm ãt alios ei⁹ãbit⁹ circiter.4.milia ſtadia ẽ. Hꝫ.n. hec iſula multã pr̃é aſperã mimeqꝫ trangllã. Reliq̃ ꝙ reb⁹ oib⁹ felicẽ: ꝓcipue tritico ꝛ pecorib⁹ atqꝫ pa ſcuis:ibi null⁹ lup⁹ gignit̃:null⁹ ꝓpẽs repit̃. Eſt tũ hec inſula eſtiuo tpe morboſa in locis maxie fecun dis.ꝓtinetqꝫ multas ciuitates:inter q̃s ꝓcipua calaris ẽ:vbi corallo ꝝ magna repit̃ piſcatio:q̃ ꝛ longo tpe btiſſimi pr̃is Aug⁹.reliquijs illuſtrata fuit. Ea in iſula ãtigt⁹ naſcebaꝫ arietes g,p lana filũ capr̃ũ ꝓcreabãt:quos muſimones vocabãt:q̃ꝝ pelib⁹ ſardi thoracis mõ ſeſe muniebãt. Antea.n. ſardi Jo lenſes ꝺicebãtur. Jndeqꝫ Jolẽ hercules amaſiã ferũt ſardũ ipm ꝛ pleroſqꝫ hercules filios eo ꝺeduxiſ ſe:ꝛ cũ accolis bitaſſe:gb⁹ poſtea ſardiniẽſes ꝺicti ſunt. Illi⁹ poſtmodũ impij ꝺignitatẽ p̃ emi ꝛ ex aphri ca ꝺelati ſortiti ſũt:q cũ aduerſ⁹ Romãos bellũ gererẽt:ab eiſdẽ penitus ꝺeleti ſunt:Cui⁹ inſule ꝺomi nium Romãi per multa tẽpora poſſiti ſunt.multa quoqꝫ poſtmodũ clades ꝛ ꝺireptiones a barbaris: piſanis ac genuẽſibus perpeſſa:tãꝺem in aragonẽſium regum manus eſt ꝺeducta.

¶ Cyrn⁹ ciuſꝺ ſardi fr̃ ꝛ hercu.fili⁹:ꝛ ipe tẽpeſtate bac viguit:q vt Rabão placet:ex lybia veniẽs iſu lã quã hodie corſicã ꝺicun⁹ ab eo ꝓmũ bitatã cyrnũ a ſuo noie nũcupauit.Deinde cũ q̃ꝺã mulier *noie* corſica i liguria tauꝝ ꝺpaſcẽr:ipe aial trãſnatãꝺo maꝝ i iſulã puẽit.mulier ãt,p tauro ſollicita nauigio ſtatim inſcijs parẽtibus illo ꝺelata eſt.Compertoqꝫ in paſcuis vberrimis tauro ꝺelectata inſule pul chritudine ibidem habitare conſtituit:ꝛ a ſe eam Corſicam nominauit.

¶ Corſice igit̃ ipi⁹ iſule lõgitudo.ꝺx.miliaria ẽ:latitudo ꝙ.lxx.ãbit⁹ ãt ipi⁹ trria milia ꝛ ducẽta ſtadia Hec gppe iſula i lyguſtico mari ẽ:ſ3 a ſeptẽtriõe thuſco,ppior: Jnt̃ hãc ꝛ ſardiniã iſulã intiacẽt.xv.mi liaria:ſm ãt Pli.in.3⁹ li.tm̃mõ octo:Ea gppe iſula tpe Strabõis:vt ipe ſcribit:maligne colebaꝫ:ꝛ mꝰ tis i locis iacceſſibil adeo erat vt q ei⁹ mõtes inhitabãt vitã latrocinijs ꝺegẽtes beluas imãitate ſupera bant. Jꝺẽ q̃qꝫ Stra.in.5⁹ ꝺ ipis ſic ingt:Qꝺ cũ Romãi i eos irruerẽt.corũqꝫ caſtella irrumpent: ma gnũ ſuoꝝ gregẽ captũ aduehebãt:quos Romã ꝺlati eos videꝫ mirari erat ꝙ agreſtis coꝝ effigies vi derẽt:q̃qꝫ beſtiaꝝ apperet diritas:facieſqꝫ truculẽte i mãib⁹ poſtmodũ romãoꝝ ꝺducta:cuꝫ ſeracciſſi mã ẽt mlt̃ i locis reppiſſẽt:mltas i ea crexer̃ ciuitates:qꝺ Pli.in.3⁹ natu.biſto.ꝓbãs ꝺicit corſicam ſuo tpe tres ꝛ.xo.habuiſſe ciuitates:q̃ gdẽ ferocitatẽ ꝛ Jnſule ꝺignitatẽ p̃ ſe ferr̃ viꝺent̃. Jn ea nũc ſex nõ ignobiles extãt ciuitates ſub archiepiſcopatib⁹ genuẽſiũ ꝛ piſanoꝝ ab Honorio quarto põtifice:vt ſuo loco.j.ꝺicem⁹:ſuppoſite. Biu nãqꝫ p⁹ varios caſ⁹ Corſi acti a mauris q̃maxie oppꝛſſi Ademar⁹ g dã genuẽſis ꝺux eã liberauit:ꝛ eoꝝ gnꝺecim naues ꝺemerſit:quẽ cũ poſtea mauri ꝺetrũcaſſent:nihilo min⁹ inſula in genuẽſiũ mãus p aliqꝺ tẽps ꝺeuẽit:hoc gppe Caroli magni filioꝝ tpib⁹ accidit.Sꝫ poſt modũ floꝛẽtie piſanoꝝ republica p aliqꝺ tẽps eiſdẽ paruit:interꝺũqꝫ eccliе romãe tãꝺẽ ſupat̃ piſanis: in man⁹ genuẽſiũ iteꝝ ꝺuẽit:ꝛ nũc vſqꝫ ꝑdurat:Hec ipa (vt aiũt) iſula ꝓter optimũ vinũ ẽt alios fruct⁹ ſuauiſſios gignit:abundatqꝫ bob⁹:capr̃is:ꝛ omb⁹ ac alijs aialib⁹:ꝫ nõ cẽ:ſicut ſardinia.Et int̃ cetera canes ferociſſimos:,ꝑduxitqꝫ ꝓterea ẽt nr̃is tpib⁹ viros clariſſimos:tũ lr̃aꝝ:tũqꝫ pacis belliqꝫ artib⁹ ꝓcipuos:q̃ũ ꝓſtãtia inſula vniuerſa plurimũ ꝺecoraꝫ:De q̃bus infra locis ſuis ꝺicetur.

Joſue filius Naue,pphete ꝛ ꝺux: Moyſiqꝫ ſucceſſor hoc ãno ducatũ a Moyſe ſuſcipiẽs populũ ꝺñi ſm Augu.ꝛ reliques vigintiſeptẽ ãnis rexit. Vir ſane robuſtus ꝛ eloq̃ntia in genioqꝫ clarus:magnus quoqꝫ ſm nomẽ ſuũ hitus:ſed ꝛ in ſaluatione electoꝝ ꝺei p̃maxi mus:q vt filij iſrael ꝓſeq̃rent̃ hereditatẽ patꝝ ſuoꝝ:ipe ꝓter gnqꝫ philiſtinoꝝ ſatrapas oẽſ hoſtes ꝓtra eos inſurgẽtes expugnauit ac ꝺebellauit. Ad cuius ꝑces ſol beſiſſe ꝺr̃: ita vna ꝺies ſit fa cta quaſi ꝺuo ꝺonec victoriã ꝺe inimicis reportaret:vt cogniſcerent cuncti potentiam ꝺe mini q; con tra ꝺeum pugnare nõ eſt facile. Primo nanqꝫ ducatus ſui anno Jorꝺane patefacto populum ꝺñi ꝺe victis vigintiquattuor regibus ad ꝓmiſſam terrã ꝑduxit:phaſce tertiũ imolauit:circumcisionẽ iterm̃iſ ſam innouauit:cui⁹ gdẽ religioſa mẽs ꝛ ſanctitas:necnõ ꝛ ꝑclara in bellis geſta in libro nomini ſuo ꝓ

3727 | 1472

Anno añi xpi aduētū | Anno mundi

notato pulchre hēnt descripta: In quo de inimicoꝝ subuersiōe ⁊ ppli introductiōe in terrā ꝓmissionis ⁊ de distributiōe possessionū agit: ⁊ p singulas vrbes: viculos: montes: flumina: torrētes: atq; cōfinia ecclesie celestis hierusalē spūalia etiā regna describit. Fuit aūt hic trinomi⁹: videlz Jesus: Josue ⁊ Osee q nō solū in gestis: verꝝ etiā in noie typū domini Jesu gessit. Hic ipse sol⁹ vna cū Caleph ex sexcētis milibus viris q ex egypto egressi fuerāt: terrā ꝓmissionis cōsecut⁹ ē. Mortu⁹ tandē centesimo ⁊ decimo vite sue āno in mōte Effraim sepelit. Filij aūt israel domino seruierūt cūctis diebus Josue ⁊ senioꝝ q longo tēpore vixerant p⁹ Josue: ⁊ q nouerāt omnia opera domini que fecerat in Jsrael. Et quum sanctus habitus sit eius festiuitas celebratur prima die mensis septembris.

¶ Lybia Epaphi regis ⁊ cassiopie ꝓnge filia ⁊ Busiridis tyrāni mr ad hec vsq; tēpora pernēit. Hec eni: vt Lactā. refert: cū in Neptuni vēisset cōcubitū. i. alicui hois ab egypto: ex eo ꝓcepit ⁊ pepit Busiri dē imane postea tyrānū: ip̄a deinde: vt Jsido. in li. ethi. facta scribit cui usdā aphrice ptis regina: ei⁹ ps ex suo noie Libia dicta ē: hec. n. regio ab atlāte mauritanie icipit: ⁊ ad canapū vsq; nili hostiuz pādit.

¶ Busiris aūt hui⁹ Lybie ex Neptuno filius āno p̄mo ducat⁹ Josue: vt diuus pater Augu. scribit: apud Egyptū tyrānidē exercēs regnare orsus ē: q inter cetera sue tyrānidis opa fertur hospites suos 1471 3728
dijs suis persepe imolasse: Quāobcām cū hercules ad eū diuertisset: ⁊ simili perfidia q̄ ceteros cum perdere tentasset: Ipsum regem aris impositum hercules interfecit: Cuius quidem perfidi ritus causam posuit Ouidius primo de arte dicens.

Dicitur egyptus caruisse iuuantibus arua
Imbribus atq; annos sicca fuisse nouem
Cum thrasius busirim adit: monstratq; piari
Hospitis effuso sanguine posse iouem
Illi busiris fratres iouis hostia primus
Inquit: ⁊ egypto tu dabis hospes aquas.

Hic autem Busiris amiano marcello historiographo teste vrbem condidit in thebaico tractu cētum portaꝝ: quā alij Jouis thebas: alij thebas cuiusdam dixerunt. greci illam Heliopolim vocant.

¶ Thebe igr q̄ ⁊ Heliopolis insignis egy
pti ciuitas sic a busiride p hīpsopdita teste
Diodo. hūit mēia. 140. stadioꝝ ābitu. fuitq; magnis edificijs speciosisq; deoꝝ tē
plis atq; alijs pulcherrimis ornamēt(pdi
ta. posuit q̄q; i ea vt Home. dicit cētū portas: qō Juue. i saty. tetigit cū dixit: Atq;
vet⁹ thebe cētū iacet obruta port(i cui⁹ medio flu. influebat. hāc Pli. 36⁹ na. hist. totā pēsilē fuisse scribit q̄ ñ solū egypti: sz orbis et toti⁹ ciuitatū felicissia fuit: ⁊ iō abea rgio thebaica ethiopie ptmia ōnoiata fuit: hui⁹ ciues teste Hero. li. 2⁰ apō egyptios oiuz sapiētissimi hēbant. Ex hac qppe ciuitate tpe Augusti cesaris Gall⁹ poeta forolinies ibidē ptor obeliscos tres admirādos abstulit: q̄z vn⁹ q ac⁹ dr i vaticano in tēplū diuo petro dicatuz. al ter i circo maxio: ⁊ alter in cāpo martio locatus ē. cōchas quoq; marmoreas ⁊ alia ornamēta qbus ēt bononiēsis ciuitas nūc ornata ē: ab ea rettulit. Illustrat. n. adhuc hec celebris ciuitas scōrū theoꝝ legione sub Maximiano impatore: videlicet Mauritij ⁊ socioꝝ eius p xp̄o martyrio coronatoꝝ q ex ea pdierūt.

¶ Thebe Egypti ciuitas.

¶ Chorax quintusdecimus Sicyoniorum Rex anno decimoseptimo ducatus Josue Sicyonijs re 3745 1456
gnare cepit: ⁊ regnauit annis triginta.

¶ Bardanus Corithi Regis ex Electra coniuge filius hijs tēporibus secūdum Eusebium Bardaniam cōdidit: ⁊ a se nominauit: Hic italus fuit: ⁊ Jasium fratrē habuit: Qui mortuo patre cuz fratre de successione regni in discordiā venit: ex qua etiā fratrē interemit. Quāobrem quum turbatos ciues Bardanus cerneret: cauens sibi statim cum parte populi nauem conscendit: ⁊ longa actus nauigatione primo in Samothraciam: que tunc Samos erat: sedes habuit: Et inde in eam Asie partem: que Helesponto contigua est abijt: ⁊ illam quā occupauit oram de suo nomine Bardaniam nuncupauit: Ibidemq; oppido haud magno constructo regnauit annis quinquaginta: Erictonio deniq; filio superstite relicto diem clausit extremum. Hunc autem ad eius posteritatem nobilitandam fingunt Jouis secundi fuisse filium: ⁊ inter ceteros filios patrem precipue dilexisse: ⁊ eius mores summopere imitatum fuisse: eo q̄ natura mitis ⁊ religiosus erat.

¶ Phenix ⁊ Cadmus Agenoris filij: hoc āno: qui est decimusoctauus ducatus ioshue Eusebio teste 3744 1455
Thebis egyptioꝝ ciuitate pfecti i Syriā venerūt: ⁊ apō Tyrū ⁊ Sydonē rgnar ceperūt. Juppiter. n. Saturni filius: vt diuus pater Aug. 18. libro ō ciuitate dei capi. 12⁰. scribit Europā Agenoris filiam: ⁊ eoꝝ sororem sibi rapuerat: eāq; in Cretam insulam deuexerat: vbi ex ea tres filios susceperat: Agenor vero cū perisset filiaz suā sublatā tribus filijs suis Europe frib⁹: videlicet Cilici: phenici ⁊ Cad

aduetū mo ꝓcepit ſub interminatiõe nõ redeũdi: vt q̃ſitã ſozozẽ reducerẽt: Sed cũ nõ inueniſſent eã pr̃s iraꝫ fozmidãtes ad patrẽ regredi noluerũt: Sed Cilix cũ inſulã pueniſſet: in eodẽ loco reſidẽs locuꝫ a ſuo noie ciliciã noiauit: ibiqꝫ duos filios ſupſtites dereliqt: Lampſac ũ. ſ. ⁊ Pigmaleonẽ. Fuit. n. hic acris ingenij ⁊ robuſti corpis vir: Cilicia autem ꝓuincia Syrie proxima eſt: ⁊ Tauro monti ſubiacet: vt Plinius in quinto teſtatur.

¶ Phenix autem ⁊ Cadmus ibidem fratre relicto cũ multo comitatu inde ꝓfecti per mare rubrũ in Syriam venerunt: vbi Sydonem nobilem vrbem condiderunt: quam a multitudine piſcituꝫ Sydonam vocauerunt: eo ꝙd tali nomine piſcem ipſi vocarent: in qua phenix ipſe p⁹ regnauit. Regionẽqꝫ ipſa ſe phenicia noiauit: ibiqꝫ phenix ipſe cũ artificioſus vir eẽt: vt Iſido. in Ethi. ſcribit: quaſdã litteras ſeu lr̃arũ caracteres adinuẽit: quas phenicib⁹ dedit: Deinde ad ſcribẽdũ eas inſtituiſſe vermiculũ vnde ⁊ color ille phenici⁹ dictus ẽ. Et deinceps inoleuit cõſuetudo capita libroꝝ ex pheniceo ſeu puniceo: ideſt rubeo colore conſcribi.

¶ Litterarum grecarum inuentio.

3745 1454 ¶ Cadmus autẽ phenicis frater ⁊ ipe vir ſapiẽtiſſim⁹ atqꝫ ingẽio p̃stãs in phenicia fratre relicto in greciã cõmigrauit: ibiqꝫ ſecus hypocrenẽ fontẽ ſedere cepit: ⁊ meditãs ſexdeci lr̃arũ caracteres exgſiuit: illaſqꝫ p̃mus grecis ꝓtulit: ⁊ eis vti deinceps docuit: ꝓpter qõ cõfictum ẽ ipſum ſerpẽtinos dentes ſeminaſſe: Et cũ haud lõge a parnaſo mõte veniſſet: oraculũ cõſulẽs reſpõſum habuit vt bouẽ ſeq̃r̃et indomitũ. ⁊ ibidẽ vbi cõſiſteret ſedẽ ſibi aſſumeret: q̃ in deſtinatũ ſibi locũ duct⁹ acqeuit: ibiqꝫ bouẽ capto cũ imolauit: locũqꝫ a bouẽ ipo boeciã noiauit: cãqꝫ in regiõe Thebaniã aliã vbẽ ab antiquis thebis egyptijs ex quib⁹ venerat: edificauit: in q̃ ⁊ regnũ obtinuit: Hic autẽ Syringã duxit vxorẽ: ex q̃ quattuoꝝ ſuſcepit filias: videlicet Semelẽ: de q̃ pulcherria ꝓples liber cõdignã ꝓtulit edita frugẽ ⁊ Agauen quã pater Erictonij vni ex ſocijs q illũ iuuere thebas ponere mr̃imõio copulauit: ⁊ Auctonẽ tertiam etiã hãc Ariſteo cõiunxit: que ex eo Atheonẽ peperit: vt Ouidi⁹ ait. Quartã Inoẽ pudiciſſimã mulierem: ex cui⁹ tumulo poſt mortẽ ꝓpter eius caſtitatem dicit̃ virgam thuream ſurrexiſſe.

¶ Thebane igit̃ ciuitat̃ ab ipſo Cadmo in Boecia his tẽporibus cõdite Amphion Mercurij fili⁹: muris ponere curauit: q̃ dedict̃ cemẽtarijs (vt Seruius ſcribit) ipſe adeo dulciter lyra cecinit: vt ſaxa in muros deducerent: dicẽte Horatio: Dict⁹ ⁊ amphion thebane ꝓditor vrbis. Saxa mouere ſono teſtudis ⁊ ꝑce blãda Ducer̃ q̃ vellet. ⁊c. Hãc Alex. magn⁹ vẽdit̃ ſub corõa cuiu⁹dã tãdẽ fundit⁹ euertit.

¶ Boecia ãt a Cadmo ſic denoiata Europe regio eſt in confinio athenienſis ꝓſtituta: quã nõnulli ſub attica regiõe cõpbẽdi voluit: quin ⁊ olim ſub Macedonie regibus nõnulli deueniſſe ferũt: nomen vero: quoniã a Vandalis ab Aphrica pulſis occupata fuit: Vandalia dicta eſt.

3757 1442 ¶ Sicul⁹ Neptuni filius: bis tribus in Siciliã inſulã veniẽs poſt Sicanũ fratrem ibidem regnare cepit: ⁊ a ſe inſulã Siciliã denominari voluit: p̃mo nanqꝫ inſula ipſa trinacria dicebatur: deide a Sicanio ſicania: De qua Solinus vbi de mirabilib⁹ mundi dicit: Sicanie diu ãte troiana bella Sicanus rex dedi ⁊c. Poſtremo a Siculo iſto ſicilia denoiata fuit: Hunc tamẽ quidam dicunt Coribi fuiſſe filium: ⁊ Bardani proxime dicti fratrem Neptuni filium dictum: eo ꝙ ex Thuſcia in Siciliam trãſfretaſſet: ⁊ multa ibidem rudes homines docuiſſet.

Sicilia itaqꝫ a ſiculo ſic dicta inſula ẽ: ⁊ q̃dã italie ps olim fuit: ſed tremotu ſupueniẽte: vt Pli. ait) abitalia diuiſa ẽ: qbuſdã vndis inſueniẽtib⁹ ⁊ vne rege tuctuãtib⁹: q̃ ⁊ triãgularis ẽ: ⁊ in qbuſdã ãgulis tria p̃mõtoria hr̃e dr̃: ex qb⁹ vn⁹ ad meridiẽ vgit: q ⁊ pachin⁹ dr̃. Alter ad ſeptẽtrionẽ ſpectat: ⁊ Peloꝝ vocatur. Hec pl⁹ diſtat ab italia q̃ mille gngent̃ paſſib⁹. Ali⁹ ãt in Lybiã ⁊ occaſuꝫ tẽdit: atqꝫ in ipſam Carthaginẽ marie ſpectare videt̃. Hec ab aphrice littore pluſq̃ cẽtũ viginti milia paſſuũ diſtare conſtat. Vocaturqꝫ lilybe⁹: ⁊ hi tres mõtes tria inſule latera ꝓſtituẽtes: vnũ qdẽ ad aphricã exponũt. Reliqua vo duo latera vſus Italiã coartãtes inſulã in peloꝝ deducunt. Hãc antiq Rome horreũ vocaue re: q̃ oibus in reb⁹ ſupior alijs italie ptibus habita ẽ: vtpote frumẽto: croco: melle: aliiſqꝫ permultis: ⁊ non fructibus modo: ſed ⁊ pecoribus. pellibus: lana ⁊ caſeo.

¶ Europã itaqꝫ horum ſozozẽ ⁊ Agenoris filiã per hoc tẽpus inſigni pulchritudine floruiſſe cõſtat: quam qdẽ mulierẽ (vt Ouidi. in. 3⁹ methamoꝝ. Narrat Juppiter cretẽſiũ rex) ob eius ĩmẽſam formoſitatẽ ſumme dilexit: ⁊ vt ad ei⁹ cõcubitũ peruẽire poſſet: Mercuriũ ex Creta in phenicẽ prouinciã mittit: eui ⁊ imp̃auit: vt q̃cũqꝫ armẽta q̃ in phenicũ mõtanis cernẽt in litt⁹ perduceret: vbi. ſ. Europa adoleſcẽtula cũ puellis ludere conſueuerat: qõ cũ Mercuri⁹ feciſſet ꝓfeſtiꝫ Juppiter (vt erat magice artis peritiſſimus) ſe in tauꝝ cãdidiſſimũ trãſformauit: ⁊ arment̃ ſe imiſcuit: Que cũ cerneret vgo pulcherrimuꝫ atqꝫ mãſuetũ eo plurimũ delectata ẽ: ⁊ cũ in ei⁹ dorſuꝫ cõſcẽdiſſet: taurus in mare deſcẽdit: ac ſic territã dorſo inuitẽte natãdo in Cretã tranſtulit: vbi in verã iuppiter redact⁹ formã eã ſtupranit: ⁊ pgnantem fecit: atqꝫ ex ea Radamantũ iunioꝝ ⁊ Sarpedonẽ filios ſuſcepit. Sed ⁊ ipſe Juppiter in ei⁹ ſempiternam mẽoriam tertiã ptẽ orbis Europã ex huius inclyte mulieris noie appellauit: q̃llã tñ poſtmodũ Aſterus cretẽſiũ rex in cõiugẽ aſſumpſit. De tẽpore tamẽ huius rapine auctores diſcrepare videntur: cui⁹ veritatẽ curioſis relinqmus perquirẽdam. Pitagoras ãt phũs iſti⁹ imaginẽ pegregiã ex ere fabrefecit: quã ⁊ Tarẽti collocauit. Fuit ⁊ alia Europa Oceani ⁊ Tethyos filia: vt ſcribit Heſiodus.

¶ Judicum hiſtoria hic incipit.

¶ Othoniel frater Caleph iunior de tribu Juda p̄ Josue mortē iudicauit israelē iā in p̄missōis fraz collocatū ānis. 40. Josue q̄ppe mortuo credit q̄ Caleph hui⁹ Othonielis frater senior pfuerit pl̄o: ſz ob tēporis brevitatē nec introduces nec inter iudices ānumeraī. Trib⁹. n. Juda z Symeō mortuo Josue ascēderūt Hierusalē: z vniuersaz exusserūt ciuitatē. verūtamē Jebuseos ejicer̄ neguerūt: sed inde ipsa trib⁹ pfecta Gazā z Ascalonē vrbes p̄hēdit. Cunqz p̄m domini p̄ceptū ipsaz habitatores non interfeciſſent: sed ibidē idolis ac libidini vacaſſent: tradidit eos domin⁹ in man⁹ regū z Mesopotamie z Syrie: q̄ eos octo ānos multī tribut⁹ z impēſis oppſſere. Demū iudeis p̄ hui⁹modi afflictiōes z iniurias ad dñm clamātib⁹: de⁹ eis ſuſcitauit liberatorē Othonielē: q̄ p̄m Joseph būm p̄gnoiat⁹ est Zenes de tribu Juda: virū vtiq; p̄ſtantiſſimuz z industriū: prudētiaq; fortiſſimū: Qui reſpoſo accepto ne despicēt populū ſuū in huiuſmodi neceſſitate p̄ſtitutū: Quo audito p̄fecti exercitū reg⁹ mesopotamie aggredi ens vniuersuz fudit atq; fugauit. Quāobrēz iudex ppli ab vniuersis dolet⁹ ē: Cui⁹ vtute z industria terra triginta duob⁹ ānis q̄euit. Hic Axā Caleph filiā fratris ſui duxit vxorē: cui pater dot⁹ noie in ciuitate Cariathiarim: q̄ interp̄tat⁹ ciuitas lr̄arū irriguū ſupi⁹ z inferi⁹ dedit: vt p̄z iudicum primo. 1440 3759

¶ Phinees Eleaçari ſummi ſacerdot⁹ fili⁹ eo ipſo āno quo z Othoniel p̄incipatū obtinuit: z ipſe tertius in p̄tificatu patri ſucceſſit: ſed q̄tū ſederit nō habeo: vir q̄dē in agēdis reb⁹ ſtrēnu⁹: q̄ āte p̄tificatū a Jone exercit⁹ dux cōſtitut⁹ vniuersos regulos debellauit. Sed p̄tificatu ſuſcepto in oi vtiq; reuerentia z tiore ac bonitate domino deo iſrael ſeruiuit. Et p̄pterea ſtatuit illi dñs teſtamētū pacis. Hic ab adoleſcētia ſua (vt ſacra habet hiſtoria) ꝫelū domini ꝫelat⁹ ē. Quia (vt p̄miſſum ē) cum filij iſrael filij Belial p̄ſente Moiſe initiaſſent Belphegor: z comediſſent ſacrificia mortuoz: vidiſſetq; Zambri duce ex tribu Symeon coꝝ fratrib⁹ ſuis acceſſiſſe ad ſcortū Madianiten etiā videte moiſe z cūcto populo cernēte ſurrexit de medio: z pugione arrepto ingreſſ⁹ ē lupanar: z cum impetu ambos in locis genitalis perfodiens interfecit: p̄propter quod dixit dominus ad Moiſen. Phinees Eleazari filius: filij Aaron ſacerdotis auertit iram meam a filijs Iſrael: quia ꝫelo meo commotus eſt contra eos: vt nō ipſe delerem omnes filios iſrael in furore meo. 1439 3760

¶ Pādion Erictonij regis fili⁹ gnr⁹ athenienſiū rex octauo āno iudicis Othonielis athenienſib⁹ regnare cepit: z regnauit ānis q̄draginta. Hic duos habuit filios z totidē filias: Magnūqz bellū diu cuz rege thracū geſſit: z tādē cū pace reuerſus fuiſſet: vnā ex filiab⁹ ſuis Progne noie cū ipſo rege thracum Tereo matrimōio copulauit. Que quum iam illi Itbim filiū peperiſſet: paulop⁹ deſideriū videndi philomenā ſororē ſuā vēit. Rogauitq; maritū ſuū: vt aut athenas p̄ ipſa mittēt: aut ab athenis accerſiretur philomena ſoror. Tereꝰ ātē athenas videns: a pādione rege impetrauit: vt philomenā ad progne ſororē duceret: q̄ cū ſpecioſiſſima eſſet: z ab eo plurimū diligereī: ab illo in itinerē oppſſa ē: z minanti ſe cū p̄gni accuſaturā: eidē linguā abſcidit: z i quādā domū illā reſeruauit: z tādē ad p̄gnē vxorē ſordidatus vēiens: dixit philomenā nauſea maris fore mortuā. Sz a ſoroze p̄gne tādē vitate p̄pta Itbim filiū p̄p:ū p̄r comedēdū appoſuit: quē cū p̄r comediſſet: ſtati affuit philomena cognata ſua cū capite filij: z patri in meſa appoſuit. Sz z p̄r i iracūdia p̄mot⁹ dū illas gladio p̄ſeq̄reī: Factuz ē: vt mibatione deoz p̄gnes i hirūdinē aue vteret: z philomena in auē ſui noīs: ac Tereꝰ in vpupa fact⁹ ē: z ſic oīs regia domus fuit tranſformata: Hec enim: ſz fabuloſe dicta ſunt: magnum tamen habent ſenſum. 1433 3766

¶ Bionyſi⁹ q̄ z Bacchus dr̄ hiſtō tpib⁹ teſte p̄re Aug⁹. ex Semele Cadmi filia naſcit⁹: q̄ adult⁹ p̄mū in grecia vini vſuz attulit. Inde p totū mundū pagras vniuersas domeſticas regiones adire curauit: q̄bus ēt ſimili mō vinū p̄buit: potūq; ex ordeo nō multū a vini ſapore diſtāte germanos cōficere docuit Hic multas vrbes: z inter cetera Archos in grecia p̄didit: ac Niſibin vrbē potētiſſimā a Nino Rege p̄ditā inſtaurauit: z q̄ḡinta milib⁹ viroz adipleuit. Ordinē p̄terea militarez p̄m⁹ adinuēit: p̄p quod illi ludi ſcenici ſunt inſtituti: Eāobrē Indis populis bellū intulit: in quo q̄dē bello multas amaſones mulieres adiutrices habuit. Et p̄pterea muliebri corpe pingit̄. Appellate autē ſunt ei⁹ adiutrices Bache: nō tā q̄ vtute fuerint nobiles q̄ furore. Suſtulit āt: vt Diodo. refert oēs impios q̄ i orbe erāt: primuſq; boues multī in locis inuiſſe ferunt: q̄z opa vberiorē z nitidiorē frugē ſemina produxer̄. Quā obrē illū poete cum cornibus finxere. Ferunt quoq; illū p̄ ceteris decoro z molli corpe fuiſſe z delitijs admodum deditu. Tradunt inſup muſas cuz illo fuiſſe, pfectas: bōis q̄dē artib⁹ doctas z q̄ maxime pſallēdi eruditas: q̄bus de⁹ ipſe plurimū delectabat̄. Secutuſq; ē illū ſemp Silenus illius pedagogus ac eius nutritor: Vir ſane optimoz ſtudioz inſtitutor. De iſto Bionyſio multa narrantur. 1432 3767

¶ Bionyſius alter ſiue liber pater fuit in diebus Moyſi q̄uē de induſtria hic reſeruaui: vir ſane potēs atq; ſplendidus q̄ mēorabilia opera geſſit: Hic in Egypto natus: cū deus Egyptios iſraelitaz p̄ſecutores variis plagis affligeret: timens Egyptū peritura: inde cū multī receſſit: z in Europā conceſſit.

¶ Bionyſius itē alius Sicilie tyrānus fuit: de quo libro quinto infra dicemus: Is Bionyſiū genuit regni ſucceſſorem: virum dedecoroſum z in omni turpitudine repletum.

¶ Epopeꝰ. 17. Sicyonioz rex āno. 7. iudicis Othonielis ſicyonijs r̄gnare cepit: z r̄gnauit anis. 35.

¶ Lynceus ēt vndecimus argiuoz rex poſt Danaū regem ſocez ſuū codē āno regnare cepit z r̄gnauit anis. 41. hunc Lynū Ouidius appellat: qui z ſolus ex quinquaginta fratribus ſuis z Egiſti filijs pietate hipmeſtre p̄ſeruat⁹ a morte euaſit: ſz ōmū danao patruo z ſocero pulſo, p eo r̄gnauit. Alij dicūt eū ſocez ſuū occidiſſe. Tādē z ipe cū r̄gnaſſz. 41. ānis Abāte Jaſio atq; acriſio filijs derelict⁹ diē clauſit.

aduētū ¶ Belocus decimusoctauus Assyriorum rex decimo Othonielis iudicis āno post Amynthā regem qui regnauerāt quadragintaquinq; ānis: & ipse regnāre cepit: & regnauit ānis viginti quinq;: Cuius filia Athola: que & Semiramis dicebatur: cum eodem patre regnauit ānis septem.

¶ Viri disciplinis excellentes.

3769 1430 ¶ Lynus Thebanus musicus & poeta Mercurij ex Medusa Vrania filius: per hoc tempus: teste Eusebio claruit. hic primus e tribus poetis quadam diuine mentis instigatione commotus carmina peregrina mensuris & temporibus regulata confinxit: Qui (sicut Hermodorus primo disciplinarum testatur) Scripsit mundi generationes: videlicet solis & lune cursum. Animaliumq; & fructuum generationes. Et in primo sui operis versu cuncta simul nata dixit: quē sequutus Anaxagoras facta similiter omnia dixit: eaque mēte composita. Occubuit autē in Euboea ab Apolline sagitta trāsfix⁹: Cuius Virgili⁹ in buccoli. dixit illi patrem fuisse.

¶ Amphion similiter musicus Jouis ex Anthiopa vxore filij: sed alij dicūt Mercurij bijsdē etiam tēporib⁹ floruisse dicit: qui sm Pli. in. 7°. natura. historie lib. primus musicam inuenit: & lyra cantando thebanos muros struxit: dicēte Seneca in Hercule furēte. Cuiusq; muros nat⁹ Amphion ioue. Struxit canoro saxa modulatu trabēs: Hic (vt diximus) Thebas āplauit vrbē: atq; ea cū fratre regnauit Ipse preterea cum zeto & Chala fratribus in vltionē matris sue Lynceū argiuorum regē & Circem ei⁹ cōiugem occidit. eo q; matrē occiderit & Cadmū regē depulerit: Hyobemq; Tātali filiā accipiens ex ea septem genuit filios & totidem filias: tandem in semetipso manum injiciens occubuit.

¶ Esculapius medicus Apollinis & Coronidis (vt poete testantur) filius: hac etiā tēpestate floruit:
3730 29 hic a patre Apolline Chironi cētauro traditus didicit medicinā: & adeo peritus euasit: vt Hippolitū Thesei filium ab equis dilaceratum sua arte ad vitam reduxerit: ob quod a ioue ex indignatione fulminatus occubuit: Quod Virgili⁹ testatur dicens: Penis reuocatum herbis & amore Diane.

Tu pater omnipotens aliquem indignatus ab vndis
Mortalem infernis ad lumina surgere vite
Ipse repertorem medicine talis & artis.
Fulmine phoebiginam stygias detrusit in vndas. Dicūq; hūc Epidauri moratum fuisse.

¶ Esculapios aūt tres Cicero ō natura deox fuisse dixit. Quox primū dicit filiū fuisse Apollinis
14 cuq; primū speculū inuēisse: & pmū vuln⁹ obligasse: & hunc ab archadib⁹ asserit summe coli. Secūdus vero dicit fratrē fuisse secūdi mercurij: ex Valēte patre atq; Coronide matre natū: cūq; percussum fulmine interisse: & cynosuris humatus. Tertiū vero dicit filiū fuisse Alippi & Carsinoe: Eumq; primum alui purgationem & ventis exultionem cōperisse. Eiusq; sepulchrum eē in Archadia. Vni autem istorum Romani insigne templum in insula tyberis construxere: & loco salutaris dei diu coluer.

¶ Niobes pdicti Amphionis vxor & tātali filia p hoc tēp⁹ inter egregias mulieres non solum regia dignitate sed pcipua filiox fecūditate & sapiētia plurimū illustrata fuit. Ipa enim (vt oēs affirmant) septē filios & totidē filias summo decore pstates ex Amphione rege pepit. De qua qdē ple supbis ad modū gloriabat & se Latone istox filiox numero pferebat. Quāobrē irata Latona (vt fabule ferūt) mādauit apollini vt filios & Diane vt filias ei⁹ interficerēt. Quib⁹ Latone tanq; inri obtēperantibus pingit vt vno tēpore Niobes filijs orbata fieret. Qua ex re Amphion rex q ex pre tātox filiox orb⁹ fact⁹ cēt: dolore ipelléte mānu ppio gladio se perimeret. Sed & Niobes inr tot filiox funerib⁹ supstes: vidua mestaq; in tā grandē & obstinatā taciturnitatē deuēit vt poti⁹ imobile saxū videret eē q; fcia. Quā obrem a poetis postea fictū ēē apud Siphilum vbi filij fuerāt sepulti i lapideā statuā fuit puersa.

¶ Zetū musicū & eloquētie preditū Amphionis pdicti fratrē cuz ipso floruisse & regnasse Homerus dicit: hic cū amphione ffe in vltionē mris Linceū regē iterfecit: quē tamē Lactāti⁹ & Seruius dicunt fuisse rusticum virum: esto q; cū fratre regni gloria inlignitus fuerit. Duos enim filios: videlz Ithylū & Thyim ex Aidona coniuge genuit.

¶ Adynos Europe & Jouis fili⁹ trigesimonono Othonielis iudicis āno p⁹ioue patrē siue Asterius
790 1409 regē in Creta regnauit: q primo⁹ cretēsib⁹: vt Aristo. in ethi. testat: leges dedit. Hic Pasiphen Solis filiam sumpsit vxorē: ex q; filios filiasq; suscepit. Inter quos Androgeū pclare indolis filiū: & duas filias: Ariadnā & Phedrā. Thoantis matrē habuit. Ex quib⁹ Androge⁹ ei⁹ fili⁹ Athleta fortissim⁹ cunctos superet: ab atheniēsib⁹ & vicinis megarēsib⁹ apud athenas cōuocat⁹ occis⁹ ē. Ob cui⁹ mortez Minos pīra parcit⁹: cuctigio māib⁹ nōnullis collect⁹ atheniēsib⁹ durū intulit bellū: qb⁹ victis penas statuit: vt quot ānis septē filios darēt seruituros: aut in vltionē Androgei vltimū subirēt periculū: put placeret regie maiestati: dicēte Virgi. in sexto: Tū pēdere penas: Cecropide iussi miserox septena quotannis Corpa natox stat ducī sortib⁹ vrna. Et vt nōnulli ferūt: pmis trib⁹ ānis plebeox natos: secūdis trib⁹ populares: tertijs vero nobiles exhibuerūt: Inter quos Theseus forte missus adiutorio ariadne minotaurū interemit: & ex ipso die atheniēses a tributi pēa liberati sunt. Postrēo hic Sedaluz: eo q; leno fuisset in adulterio pasiphes vna cū Icaro ei⁹ filio labyrintho clausit: ex quo quū euolasset: sumptis armis cos vsq; in Siciliā persecut⁹ ē: vbi (vt aristoteli placet) apud Camerinū oppidū a filiab⁹ Crotali occis⁹ est: cui⁹ post morte eū apud inferos iudicē dixere poete. Tres eni filios post se reliqt seu genuit: videlz Androgeū: Glaucū & Deucalionē: ac Ariadnam & Phedram filias.

¶ Charia regio vltima asie minoris pars Rhodo Insule cōtermina: De q̄ infra libro qnto latius diaduētū erit: hijs tpibus sub mynoe isto regni sui principiū sumpsit: seqz eidē primo subdidit: Cuius populi primus (vt Herodotus scribit) leleges vocabant: que ē postmodū halicarnasia dcā fuit: In q̄ artheminia regia sepulchz viro suo Mausolo adeo magnificū ꝓstruxit: vt e septē spectaculis mūdi vnū cē cēseatur. Eius viri bactēus circa rē militarē admodū studiosi fuerūt: Vbi nūc opulētissima Turcoz possessio habet: plana equidē vicis opulētissimis: quos oēs supiorib⁹ ānis post Euboeā pditā Petrus Mocenico Venetoz postea dux tū classis venete prefectus hostili animo inuasit: diripuitqz ac incendit.

¶ Beniamin z Habaa destructio pro muliere stupzata.

¶ Vir quidā leuita de tribu Leui habitās in Effraiz hij sdē tpibus cū vxore ex Bethleē in Habaa que erat de tribu Beniamin venit: illucqz i domū cuiusdā senis de tribu sua diuerit: Et dū hospitat⁹ eēt quidā iuuēculi illius ciuitatis q viderūt mulierē in platea pulcherrimā senioris in domū i qua manebat circūdederūt volētes illa abuti. Et cū cernerēt seniorz leuites sibi violētiā ꝓ libidie inferri: necessitate coacti tradiderūt mulierē illudēdā: qua cū tota nocte abusi fuissent: mane ad ostiū viri corruens mortua ē: qp cernēs vir vxorē scilicet fore defunctā: eius eadauer in duodecī partes cōcidit: easqz in oēz israel misit: mādauit quoqz seruis suis portitoribus vt oibus auctores mortis eius ꝓderēt: z huiusmodi inhonestatē cūctis tribubus indicarēt: quāobrē filij israel in ira cōcitati in Sylo ante tabernaculuz cōuenerūt z cōclamātes in arma repēte processerūt: z irruētes vniuersos ciuitatis Habaa viros cum vniuersa beniamin tribu ceciderūt atqz iteremerūt. Jn ea quippe pugna de viris Jsrael quadraginta milia pugnatorū primo occiderūt. Sed de viris Beniamin circa viginti quiqz milia extincti sunt: z vniuersaz ciuitatē Habaa igne cōcremauerūt: ibiqz oēs mulieres z infantulos peremerunt: z simlia alijs eiusdez tribus ciuitatibus fecerūt: z nō remanserūt de vniuerso Beniamin qui euadere potuerunt nisi sexcēti viri: Reliquos autē cū iumētis percusserunt gladio. Proposuerāt enim filij Jsrael banc tribum omnino delere: sed mutato consilio dederunt viris qui superfuerant quadrigentas virgines de ciuitate Jabes quā euerterant: quia secū in preliuz accedere noluerūt: Sibi autez alias ducentas in die festo rapi singulis singulas permiserunt atqz hoc modo tribus Beniamin cum pene tota periisset: israelitarum sapientia reparata est. Floruitqz repēte: vt Josephus lib. 5. refert z opulētie magnitudine: alijsqz bonis omnibus: Hoc itaqz bellū ita actum z sedatum est: vt habetur Judicum vltimo.

¶ Bellopares decimusnonus assyriorum rex trigesimosexto Othonielis iudicis āno assyrijs regnare cepit z regnauit annis. 30.

Joth secūdus hebreorū iudex ex tribu Beniamin Jare filius hoc āno dux sup israel cōstitutus iudicauit ānis. 80. vir gdē inclytus: z audacia ac corpore ad opera exercēda robustissimus: qui in vtraqz manu maximā fortitudinē habebat. Hic quū videret Eglō moabitarū regē multis bellis populū israel afflixisse: z multas ciuitates abstulisse: ac mīta eis tributa imposuisse: miserius bijs que patiebant ab iniuria moabitaz hoc mō iubēte deo populū suū liberauit. Nā quedā munera cū Egloni regi in hiericō obtulisset: eidē secretū petijt. Quo audito ꝓceresz vniuersos famulos e cōclaui abire precepit. Quibus egressis Aioth ꝓceresz i corde regez peruisit: z adeo valde vt in vulnere capulus ferrū sequeret. Jbiqz in vulnere gladiū derelinquēs e camera egressus ē clausaz tamū derelinquēs. Eo sic mortuo aioth fere cūctis israeliticis latenter rez a se gestā indicauit. Qui sumētes arma super inimicos irruerūt: z alios quidē peremerūt: alios vero fugauerūt: z ex inimicis ad decē milia interfecerūt: reliquos autē moabitas extra cōfines suos ciecerūt. Ac sic hoc modo bebrei ꝓ aioth a seruitute moabitaz liberati sunt: z ob hāc cāz Aioth principatus honore a plebe honoratus ē. Et quū hāc dignitatē. 80. annis tenuisset defunctus est omni virtute z laude dignus. Sangar autē qui daz filius anath post hūc electus est: vir quidē strenuus: qui suo vomere sexcētos viros occidit: sed primo anno vitam expleuit: vt patet iudicum quarto cap. 1399 3800

¶ Tantalus phrygioz rex Jouis tertij ex plote nympha filius susceptus ad hoc ipse vsqz puenit: vir vt aiūt magnitudinis imense. Hic bellū ob raptū ganymedē aduersus troez dardanie regē z Hanyme dis patrē hūit. Et quū cēt vir auarissimus: z rē domesticā suā plurimū augere curaret: ꝓ qua popularē exhauriebat pecuniā. fingūt poete eū deos ad ꝓuiuiū inuitasse: quibus vt experiētiā coruz deitatis experiri posset: filiū pelopē eis comedēdū apposuit: meritus alias cē carnes: Qui cognoscētes facinus nō solū abstinuere: verū collectis in vnū membris puerū ad vitā reduxere: ꝓpter quod scelus Juppiter cū in infernū detrusit: hocqz supplicio dānauit: vt vsqz ad inferius labiū limpidissima diuersaret aqua Jnsuper z ei inclinari arbores redolētibus pomis vsqz ad eius os statuit. Que omnia fugiebāt duz ea carpere conaret: z ab ipso extollebantur. Et sic factū est vt inter poma z aquas positus fame z siti deficeret: dicēte quodā poeta. Nec bibit inter aquas: nec poma pēdentia carpit Tantalus infelix: quē sua fata premūt. Diuitis hoc magni facies erit omnia laute: Qui tenet z ficco concoquit ore famē. Hunc duos habuisse filios ex taygeta vxore legimus. Niobē predictam filiam z pelopem. 3197 3802

¶ Tātalus alius corinthiorū rex fuit: quē dicūt Jouis fi fuisse filiū: vir gdē pissimū: z adeo vt dicatur a poetis deorū mēsis accubuisse. Quod ideo fictū puto: q̄ supremus philosophus z eloquētissim⁹ fuit: sicut testatur diuus hieronymus ad paulinū dicens: Et de tātali fonte potantē. Eā ob rez eidē ex celsissimaz arcez corinthij extruxerunt: vt qui in eaz ascendissent in celuz ascendisse viderentur.

aductus ¶ Pelops aūt tertiusdecius argiuorū rex tātali primi p̄dicti filius anno tertio aioth iudicis apud ar
gos regnare cepit: & regnauit ānis.52. vir quidē insignis bellator. Qui quū apud phrygas primum re
3803 1396 gnaret bellū aduersus Eonomaū belidis atq; pisē regē hūit. Eius quidē causa hippodamiā eonomai
filiā ab ipso dilectā: atq; in cōiugiū postulatā: & denegatā fuisse dicūt. Quā tamē tādē obtinuit. Hic pe
loponnesius & cheronesius a se noiauit. Quin & deinde pisas in thuscia cōdidisse nōnulli affirmāt vir
gilū inducētes: q ait in.x.enei. Hos parere iubēt alphee ab origine pisē Urbs etrusca solo. Alij vero nō
pisas thuscie: sz alpheā illū didisse volūt: a qua hoc est ab eius colonis: & ea que ē i thuscia traxit origi
nē. Hunc pater: vt diximus: dijs comedendū apposuit: pro quo dij tantalū predicta pena mulctarunt.
Hic quatuor ex hippodamia vxore genuit filios: Agamēnonē: Menelaū: atreum & thyestē.

3807 1397 ¶ Erictheus sextus athenieūsium rex pādionis regis filius post patrē octauo Aioth iudicis israel āno
regnare cepit: & regnauit annis.50. hunc scribit Homerus lib.2°. iliados fuisse regez magnanimum: &
a principio a Minerua susceptū atq; educatum: populoq; atheniēsi pro rege traditum: propter quod
a. benieūses annua Minerue solennia taurorum scilicet & agnorum sacrificijs in ea insigni vrbe ab illo
& deinceps agere ceperunt. Hic Orithyam pulcherrimam genuit filiā: quam quum Boreas adamas
set: & sibi in coniugem dari postulasset: nec impetrare potuisset: eam vi rapuit: & in thraciam secum dedu
lit: vbi ex ea Zetum & Calaym procreauit. Hunc fabula ventum fuisse confingit.

3816 1385 ¶ Laumedon.xviij. sicyoniorū rex āno sexto decimo aioth iudicis israel sicyonijs regnare cepit: & re
gnauit annis.xl. hic troiane seu ilionis vrbis muros extruere cepit: & cum ei pecunia deficeret: audiuit
apud troianos pecuniaz esse in sacrario Neptuni & Apollinis reseruataz: quaz ipse Laumedō iureiu
rādo prestito se nō soluz eandez restituturū: sed insuper ex ppria largitur in predictis locis sacris repo
misit: atq; ita accepta pecunia in edificatiōe murorū ciuitatis expēdit: nec tandē petentibus eaz restitue
re voluit: Sed aduenīte aquaz inundatione: & post eaz non satis a sole digestaz aerē infecit: & pestē in
tulit: que duo qm̄ ad apollinē & neptunū ptinere videnī adinuētuz est: ea ob periuriū a deceptis dijs fo
re immissa. Pocre aūt fingunt eū quū ciuitate muris circundare voluisset cuz apolline & neptuno cōue
nisse: vt ipsi muros faceret mercede cuz iuramēto promissa: Qui quū fecissent Laumedon promissum
soluere noluit. Quaz ob rez indignati dij Neptunus vrbē aquis replenit: & apollo pestez immisit. huic
multi filij & filie fuere: & iter ceteros priamus eius successor fuit.

3822 1377 ¶ Abas lynceī regis ex hypermestra ginge filius duodecius argiuoz rex āno vigesimo secūdo aioth
iudicis israel argiuis regnare cepit & regnauit ānis .23. Hunc aūt bellicosuz boēz & acerrimi ingenij
fuisse dicūt. Qui quū multa strenue gessisset: etiā duos post se reliquit filios pretbuz. s. & acrisiuz.

¶ Perseus vir nobilissimus & totius grecie nobilitatis pater: Ionis & danais Archysij argiuorū regis
filie ex adulterio: vt aūt p̄creatus: hijs ipsis vna cuz matre danaes posq̄ ad rutilorū regē se contu
lerat cidēq; mater matrimonio se cōiūxerat ardeā vrbē condidit: quaz postea hannibal cum romanis
belluz gerēs exussit. Deinde cū in greciaz rediēs achyfiuz auuz argiuorū regē: sz nō sponte interemis
set pre timore argolicos dimittēs se in micenas trāstulit: vbi & primus principatuz obtinuit. Inde etiā
e grecia recedēs in asiaz venit. Ibiq; perseus a se domitis eternū nominis sui cognomētū dedit. In qua
etiā persipoliz vrbē persici regni caput cōdidit: & atlante maurorū regez in apolydoro obsedit: & demum
fugauit. Post hec meduſaz gorgonē dictā sardinie insule reginā locupletissimaz iterficiēs eius diuitias
infinitas rapuit: & per mare in persiaz deuexit. Unde confictū est ipsius Gorgonis caput fuisse serpen
tibus crinitū: qp pro diuitijs accipitur. Fertur quoq; & alios quosdā superasse. s. phineū & eius socios
idest vitia in nuptijs perpetranda. Item prothey vatē magnūq; philosephū: qui relicta patria paterna
prius regnauit in carpato insula: ac imperauit egyptijs. Qui philosophus prius scripsit hominis na
turā esse duplicē: videlicet terrenā & celestē. Polidecte preterea magnetis filiuz nutritorē suū superauit
qui pluralitatē vitiorū significat. Demiq; Dionysiuz: qui & liber pater dicitur in persiam interfecit. Alia
quoq; multa hic perseus vinēdo peregit. Demuz dicuntur perseuz vna cū cepheo & Cassiopea atq; an
dromeda cōiugem in celuz fuisse assumptuz: & inter celi sidera collocatum.

3830 1369 ¶ Dynastia decimanona apud egyptū āno.30. iudicis aioth cepta est: que durauit ānis.144. sub im
peratoribus quīq. Quia ea i dynastia egyptij suo imperatore vti ceperūt. Quoz primus Sethus no
mine impauit annis.lv. Rameſſes secundus annis.lxvi. Tertius amonophis ānis.xl. Quartus ami
menomes annis.xxvi. Thuoris quintus ānis.7. his cōsumptis dyapolitanoz dynastia subsecuta est.

¶ Troianorum regni principium.

3840 1359 ¶ Tros a quo troia erichthonij regis filius filii Dardani filij Jouis tertij ex electra āno quadrageſi
mo iudicis aioth iā veteranus dardaniaz veniēs troiam condidit: & quum esset vir armorum peritissi
mus ampliato regno ex suo nomine regionem: que vsq; tunc Dardania dicebatur: troiam appellauit
hic bellum habuit aduersus tantalum predictum phrygie regem: & id ob raptuz sibi a deo Ganimedē
filium: quem preter Jlionem: & assaracuz genuit: quibus superstitibus die obijt.

¶ Troia igit teste Liuio li.7. de bello macedonico nō ciuitas sed minoris asie regio fuit: in qua Jlio
cātatissima ciuitas fuit. Que & nōnunq̄ p ipsa vbe troia ponit: vt Ouidius primo epistolarum ait: Troia
iacet certe. & alibi in eadē epistola. Jaz seges est vbi troia fuit: que teste Homero li.4. Omnū que sub
sole ac stellifero celo sunt vrbiū quidē insignissima ē Troia. Quo tū in loco Jlion: seu ipa troia ciuitas

uerit nul libi nunc cõpertũ habeť. Quia ea exusta lapides: ꝛ quecunqꝫ alia inde ablata sunt. ex quo sa aduẽtũ tis edocemur: vt nemo in rebus humanis spez suã ꝓstituat: aut se ꝑpetuo in hoc seculo mansurũ putet quãdo ingẽs troia: ꝛ totius asie columẽ ita extincta ẽ: vt neqꝫ cadauer neqꝫ vestigiũ aliquod appareat.

¶ Fesule thuscie ciuitas.

¶ Fesulana insignis olim etrurie ciuitas: ꝛ ipsa hijsdẽ tpibus ab Jasio dardani fratre cõdita fuit: que haud lõge a florẽtina vrbe cõdita fuerat. Ab ipsis deinde florẽtinis anno salutis nostre. 1024. primo acceptis: ꝛ in se populariter traductꝫ fesulãis ciuib⁹ euersa fuit: ꝛ adeo vt nunc vicus modici precij habita sit: quãuis episcopalẽ sedẽ nuncusqꝫ retineat. Cuius nũc Gulielmus bechius florẽtinus ciuis: ꝛ quõdã nostri ordinis generalis prior dignissim⁹ episcopus est: vir gdẽ eloquẽtissimus: ꝛ litterarũ sacrarũ interpres celeberrimus. Hãc tãte potẽtie fuisse legimus: vt persepe cladibus grauissimis gothos attriuerit: ꝛ fuderit: ꝛ ad centuꝫ milia vno prelio detruncauerit. 1357 3842

¶ Ganymedes troi ꝑdicti regis filius hac tẽ pestate fuit: Cui quũ ab adolescẽtia specioſissimus adolescẽs esset a Tãtalo rege phrygie patri raptus fuit: ꝑpter quod maximũ ꝓliuꝫ inter ipsos reges fuit. Aiũt. n. tãtalũ ad Jouis cretẽsis gratiã ꝓmerendã: quẽ sciebat virũ impudicissimũ sub signis aquile venãtẽ adolescẽtuluꝫ patri rapuisse: ꝛ Joui dono dedisse: ꝑpter quod fictũ ẽ eũ deorũ pincernã factũ fuisse: qꝫ inter celi imagines eũ greci figurarũt. Cuius quidẽ celestẽ imaginẽ ad suorũ solaciũ dicũt eã esse: quã aquariũ vocamus. In quo existẽte sole terra maximis imbribus irrigať. De huius pulchritudinis elegãtia Virg. dixit. Intextusqꝫ puer frõdosa regibus ida Veloces iaculo ceruos cursuqꝫ fatigat: Acer anhelãti similis: quẽ prepes ab ida Sublimẽ pedibus rapuit Jouis armiger vncis. Longeui palmas nequiq̃ ad sidera tendũt Custodes: seuitqꝫ canum latratus ad auras. ꝛc̃.

¶ Samia sibylla prima in ter decẽ vates perhemõe hijsdẽ temporibus: sicut Eusebius refert: exametris versibus de domino nostro iesu christo: deqꝫ beata virgine maria aperte ꝓphetasse dicit: cuius mentionem facit Diebanor qui res gestas alexandri macedonis scripsit. 1356 3843

¶ Proctus seu pritus tertiusdecimus argiuorum rex anno quadragesimoquarto iudicis aioth argiuis regnare cepit: ꝛ regnauit post abantem patrem suũ annis. 17. huic anthiope ꝓnuba fuit ex qua tres specioſissimas suscepit filias: que quũ formoſissime euasissent: vino etiaꝫ in ipsa earum adolescentia vltra q̃ decet mulieres vti ceperunt: ꝛ aliquando inebriate nonnunq̃ vltro se patri regi ꝑferre audebãt Quãobrem fingunt poete q̃ ſe elate templuꝫ Junonis intrauerunt: ꝛ se eidẽꝫ Junoni dee pretulerũt ex quo turbata Juno illis furoreꝫ talez immisit: vt se vaccas arbitrarent: ꝛ aratra timẽtes siluas optarent. Pater autem egre ferens earum superbiam: eas melampo phyſico curandas tradidit. 1355 3844

¶ Melãpus itaqꝫ medicus amithaonis filius: patria argiuus tẽpestate hac: etiaꝫ Eusebio teste floruit. qui: vt Virg. in. 3. geor. li. ꝛ Vetruuius in li. architecture tradũt medicus fuit illustris. Quiqꝫ ꝛ ꝑdictas ꝓcti regis filias elatione maxima inflatas ipso helleboro sanauit morbo. Fuit quoqꝫ egregius mantes. i. totus vates siue diuinus: vt idem Eusebius testatur: ac statius li. 3. thebaidos.

¶ Hercules gigas posterior illo supradicto ꝑ hoc tẽpus teste diuo patre augu. xix. de ciuitate dei floruit. Qué dicũt. xij. insignes ꝛ inhumanos ꝓfecisse labores: quorũ primus: vt pater augu. xviij. de ciu. dei. ca. xij. scribit: q̃ semitauꝫ deũ vicit. Secũdus interfectio ꝛ excoriatio leonis i insula Nemea. Tertius fugatio arpiarũ. Quartus ablatio pomorũ aureorũ de horto filiarũ atlãtis draconе custode sopito. Quintus carbenatio Cerberi deuorãtis peritheũ in raptu proserpie. Sextus oppſſio diomedis regis thratie: q̃ panit equos humana carne. Septim⁹ extinctio hydre serpẽtis in lerna palude. Octauus deuictio acheloi in varias formas se mutãtis. Nonus ꝓstratio anthei gigãtis libye: q̃ terrã tangendo semp vires resumebat. Decimus occisio cacebi: q̃ ignẽ euomere dicit. Undecimus interfectio apri archadie regis. Duodecimus supportatio celi: donec Atlas respiraret. Alios bis supaddidit. Ouidi. ix. methamor. dicẽs antheũ libye gigãtẽ vicit. Gerionẽ giganté hispanie regẽ occidit: Cuius armẽta in signũ victorie abduxit. Ex filia Fauni Latinũ regeꝫ ꝑcauit. Leonẽ interfecit. Hydrã serpentez in lerna palude extinxit. Stadiũ itineris vno anhelitu ꝑcurrit Agonẽ olympicũ instauravit. Cẽtauros cõtriuit. In insulis gades colũnas posuit. Ilion ciuitatẽ euertit: ꝛ Laumedontez phrygie regẽ interfecit. Hic Jouis filius fuit. Cui omnes poete sine aliorũ differentia vniuersas has laudes attribuunt. De cuius laudibus ꝛ diris laboribus Martialis in. ix. epigrãmatuꝫ sic prosequitur dicens. 1354 3845

Si cupis alcide cognoscere facta prioris
Discc: lybin domuit: aurea poma tulit
Peltatã sebytico diſcussit amazona dono
Addidit arcbadico terga leonis apro.

aduẽtuz Aeripidem siluis ceruam: stymphalidas vndis
Abstulit a stygia cum cane venit aqua.
Secunda vetuit reparari mortibus hydram.
Hesperias thuseo lauit in amne boues.

Hic tñ aduertẽdū q̄ nō ẽ vnus ꝛ idē videt̄ hercules: cui tot tãtaq̄ ingẽtia facta contribuit. Nam uq̄z Varro. xliij. hercules numerasset: postea adiecit: q̄ oẽs q aligd fortiter fecissent hercules velut appellatiuo nõie dicti fuerũt. Quod ꝛ diuus pater aug. in. xviij. de ci. dei. ca. xix. cõfirmare videt̄ dicẽs: multos fuisse hercules: q̄ ꝛ Sanson propter mirabilẽ ipsius fortitudinẽ putatus sit hercules.

3855 i344 ¶ Sycion decimusoctauus syconiorum rex: a quo ob viri prestantiam syconij dicti sunt: q prius egelai dicebantur anno. lv. iudicis aioth patre Laumedonte defuncto syconijs regnare cepit: ꝛ regnauit annis. xlv. Nullibi tamen inuenire potui hunc a Laumedonte fuisse generatum.

¶ Fabularum inuentio.

¶ Fabule ẽt tẽpestate hac secũdũ Eusebiũ primo inuẽte sunt: lz sint qui dicãt Esopũ primũ ea re inuẽtoẽ ad veritatẽ naturalẽ exornãdã: ne scilicet vilescerẽt nature secreta. Vnde secũdũ diuersas rerũ naturas: ꝛ qualitates: deoꝝ noia: ꝛ actiões cõfinxerũt. Diuus aũt pater aug. xviij. de ciui. dei. ca. ix. dicit: a diebus iosue vsq̄ ad troianũ bellũ has fabulas in grecia fuisse cõfictas. Vt q̄ impetuosa libidine vulcani cũ minerua: Erichthoniũ cũ pedibus draco̅tinis fuisse ꝓgenitũ: fabulosuz: ꝛ poeticuz dicit. Sed re vera in tẽplo Vulcani ꝛ Minerue q̄ ãbo athẽis cõmune hẽbãt inẽtus fuit puer draco̅e involutus: q̄ significabat eũ magnũ futuꝝ: ꝛ pp cõe ãboꝝ tẽplũ vtriusq̄ dicebaꝝ filiꝰ: quũ tñ eiꝰ parẽtes ignoti eẽnt

¶ Itẽ de triptholomo q̄ iubẽte cerere angubus alitibꝰ portatꝰ idigẽtibus terris fruméta distribuit.

¶ Item de minotauro q̄ fuerit bestia recluſa labyrintho: quo quiz intrassent homines inextricabili errore non poterant exire.

¶ Item de centauro: q̄ equi hominisq̄z natura coniunctus erat.

¶ Itẽ de cerbero q̄ sit triceps inferoꝝ canis. Itẽ de phryxo ꝛ helle eiꝰ sorore: q̄ vecti ariete volarint.

¶ Itẽ de gorgone: q̄ fuerit crinita serpentibus: ꝛ aspiciẽtes cõuertebat in lapides.

¶ Item de bellorophonte: q̄ equo pẽnis volante sit vectus: qui pegasus equus dictus est.

¶ Itẽ de amphione musico: q̄ cithare suauitate lapides mulxerit: ꝛ attraxerit in muros thebe.

¶ Item de dedalo ꝛ icaro eius filio q̄ coactatis pennis volauerint.

¶ Item de Edippo q̄ monstrum quoddam: que spynga dicebatur humana facie quadrupedem soluta: que ab illo proponi solet velut insolubili questione sub precipitio perire compulerit.

¶ Item de antheo: quem necauit hercules: q̄ filius terre fuerit pp q̄ cadens in terrã fortior fuerit.

¶ Fabula vnde dicatur.

¶ Fabule aũt teste Isidoro primo etbi. li. ca. xxv. dicunt̄ a fando: nõ q̄ fuerint res facte: sed loquẽdo ficte: ꝙs poete prio induxerũt triplici de cã: aut delectãdi cã ꝙles sunt apud plautũ ꝛ terentiũ ꝛ ille que a vulgo narrant̄: aut ad rez nãz narrãdam seu exornãdam: vtq̄ vulcanus sit claudus: quia ignis num q̄ sua natura fuerit rectus: Et q̄ chymera hois cito ꝓueniẽs sit bestia triformis: eiꝰ prima pars adolescẽtia est ferox vt leo: Secũda iuuẽtus: quã vidit vt capraz: quia sic luxuria fetida est vt capra. Tertia senectus canutus ꝛ inflexus. sic fabula hippocẽtauri ex equo ꝛ homine confecti humane vite velocitatẽ exprimit. Tertio ad mores cõponẽdos confingunt̄ quecũq̄z res siue animãtia inter se loquẽtia: vt per narrationẽ fictã ad id quod agitur veraꝝ significatio referatur: vt apud Horatium de mure ꝛ mustella: apõ Esopum ꝛ Amianũ de vulpe ꝛ Lupo: ꝛ in li. iudicũ. ca. ix. de lignis libani. Et apud demosthenẽ de lupis ꝛ canibus ad liberationem oratorum.

Elbora ꝓphetes de tribu effraim vna cum Sisaraeh viro suo de tribu neptalim iudicauit israel annis. xl. vbi cõnumerant̄. xx. anni: quibus iabin chananeorũ rex oppressit populũ dei.

3879 i320 d Mortuo. n. aioth iudice filij israel addiderũt facere malũ in conspectu domini: qui nõ colentes dominũ deũ patrũ suorũ ꝛ mãdata eius cõtẽnentes tradidit eos in manus iabin chananeorũ reg̃: qui regnabat i ciuitate aseroth: qui habebat armatorũ. 300. milia equitũ. 10. milia: ꝛ currũ tria milia possidebat. Cuius exercitus dux erat vir noie Sisara: q̄ veniẽs ad israelitas vehemẽter afflixit eos ꝛ subijciẽs sibi tributa p. 20. ãnos soluere cõpulit. Atq̄z ita dũ tribularent̄ clamauerũt ad dominũ: rogauerũtq̄z Belborã prophetissaz vt dñum ꝓ eis deprecaret̄ ne. s. despiceret eos a chananeis oppressos. Cuius precibus deus annuit: ꝛ ducẽ elegit virũ suũ noie Barach: qui exhortatõe belbore ꝓgregauit sibi exercitũ. 10. milia iuuenũ: ꝛ ad hostes ꝓcesserũt: ꝛ facto cõgressu vniuersuz chananeorũ exercitũ fuderũt: ꝛ alios quidẽ occiderũt: alios vero inter currus ꝛ equites cõculcauerũt. Sisara aũt de curru exiliẽs fugiẽs in domũ cuiusdã mulieris se abscondit: qui siti fatigatus lactis potũ ab ipsa recepit: ꝛ quũ nimiũ bibisset obdormiuit. illa vero dormiẽti clauũ ferreũ ꝓtẽpus infixit: ꝛ malleo eũ i terra confixit. Venientibus paulopost hominibus Barach eum ostendit eũ terra cõfossuz: ac sic triũphus hebreis ꝓ mulierẽ accessit. vnde Barach exercitũ super assur ducẽs iabin regez interfecit: quo mortuo ciuitatez eius cepit: ꝛ ad fundamẽta vsq̄ deiecit. Et sic Baraeh eũ Belbora iudicauit israel. xl. annis. Quibus mortuis Madianite etiã eos afflixerũt septem annis: vide hec iudicum. xlv. cap.

¶ Laurentum seu laurentorum regni principium.

¶ Picus augur ausonie rex ꝛ saturni regis filius Eutropio teste. yt Belboꝛe iudicis anno patri in latij regno succesit: ꝛ regnauit annis. iz. egregius sane vir ꝛ augur ac bellatoꝛ fortissimus: q̄ ideo augur

ꝛ picus dictus fuit: quia domi picū aluez tenebat p quē futura prenoscebat. ꝛ quū eaz ob rē etiā eloquē aduētū tissimus euasisset: qua eloquētia multos i suū commoduz traxit agrestes viros: quos fecit sibi obsequi osos: ideo ñerū a poetis fuit: euz in auē sui nominis fuisse cōuersuz. Nam sicut picus arnis lingua ad se formicas trahit: sic ꝛ hic ex sua eloquētia. i. lingua traxit agrestes: qui formicis sunt similes. hic lusoriaz pilā adinuenit: ꝛ id ludēdi exercitiū: vt Plinius ait: suis primū docuit. Ipse autē in regno laurētū vrbē cōdidit: que nūc sabinorū ciuitas nūcupaſ: queqz ꝛ ab vrbe roma miliario trigesimo distat: vbi ꝛ regni sui sedē ꝓstituit. Ideo autē Laurētuz appellauit: quia in eius arce: vt papias ait: arbor laurus reperta sit. Et quū prius Necaba diceret: eā ob rez laurētū appellare voluit. Hoc autē laurentuz siue laurentorum regnū primū omniū regnorū in italia celebre dictū fuit. hic vxorē duxit noie Faunā seu Fatuaz q̄ suis carmibus persepe demētare faciebat hoies a qua Faunū filiū regni successorē suscepit. Hic aūt nō contentus regni sui possessione vltra procedēs regionē non paruaz occupās a se picenū nominauit: quā nunc marchiaz anchonitanam dicimus: in qua nōnulle sunt ciuitates: ꝛ potissimuz vrbinum: Firmū: Ascolum: Anchona: ꝛ Adria: a qua adriaticū mare: atqz alie multe. 1314 3885

¶ Picenū itaqz regio a pico isto rege sic dicta: hodie anchonitana marchia dicitur: que licet a pico rege appellatā diximus: primo. s. loci ipsius habitatore: sunt tamen qui dicāt: ꝛ putēt potius ab aue pico cognominatā: qui hijs diebus in brusce gentis vexillis consedisse dicitur. Hec quippe regio ab oriente habet isauruz fluuiū: nunc folia dictum a meridie superum mare: post fluuius troentus Esculuz preterlabens. Ea enim piceni regio omni frugū genere refertissima est.

¶ Tyrrhenus lydi regis frater tempestate hac regno fratri dimisso ex lydia: que ꝛ meonia secedens in cisalpinā galliā peruenit: ꝛ tandē quum ad maritima tuscie deuenisset: eā regionez occupās a se tyrrhenā nominauit: ac deinceps pisanū mare tyrrhenum appellatuz est: qui ibidem predis latrocinijsqz insistēs ad predones cōuocandos tubarum vsum primus inuenit. 1313 3886

¶ Ethruria: que ꝛ thuscia italie regio primo tyrrhena: vt diximus: a tyrrheno predicto nomen accepit: sed mox a sacrifico ritu ꝛ deorū frequētia thuscia est appellata: cuius termini nunc a macra fluuio vsqz ad tyberiz que inter se. 174. milibus passuū distare ferunt. Apeninus equidē mons ꝛ inferūt mare eius ps maris: q̄ a dictoꝝ amniū ostijs longitudine: ꝛ ad sardinā insulā vsqz latitudine terminata est. Quādoqz thuscū: quādoq; tyrrhenū pelagus dicta est. Eiusdē autem regionis ethrurie laudibus noui ꝛ veteres pleni sunt libri. Que omnium virtutum rā diuinarū q̄ humanarum magistra habita ē Duodecim hec extātes cōtiner ciuitates: videlicet perusiū: cozonetū: volaterā: pisas: lucā: sarzanā: pistorium: aretiū: senas: massaz ꝛ florentiā. Fuere ꝛ antiquis temporibus alie nō ignobiles ethrurie ciuitates iam solo equate: Luna populonia: agillina: fesule: rusalle: clusiū: faleria: ꝛ vulsinū.

¶ Preneſtina inexpugnabilis ciuitas in aretino mōre posita iuxta Arretiū decē ꝛ octo milib⁹ passuū hi sdē tpibus a Ceculo vulcani filio ꝓdita fuit: quē sozores iuxta ignē foznitu inuenerūt: dicēte Virg. in. vij. enei. Nec preneſtine fundator defuit vbis Vulcāo genitū pecora inter agrestia regē: Inuētūqz focis omnis quē credidit etas Ceculus: hāc tamē Solinus vbi de mirabilibus mūdi a preneſte latini regis filio cōditam potius fuisse dixit. Ipse autē Ceculus postea multitudine sceleratoꝝ collecta: quū diu latrocinatus fuisset preneſtinā vrbem in montibus cōdidit. Victaqz preneſtina fuit: vt quidā aiūt: a multitudine arborū: que in eo loco frequenter nascuntur.

¶ Midas gordij regis phrygie filius per hoc ipsuz tempus ẜm Eusebiū regnauit: qui post patrez in phrygia tātarū diuitiarū locuplex fuit: vt cunctos pene reges opulentia ꝛ diuitijs superarit: de quo ferunt poete: quod omnia que tangebat iuxta votū vertebant in aurū. Veruz cuz gelidi ꝛ ignaui cozdis homo esset existimās optimū diuitias augere infinitas: vsu tandē earuz ex auaritia carent. hic ideo vt scribit Ouidius: quū inter marsiā: seu inter Panem apollinemqz iudex delectus fuisset: ꝛ ex bebeti suo ingenio pro Marsia sentētiam tulisset: ab apolline asininis auribus deformatus est.

¶ Acrisius abantis regis filius: ꝛ proeti regis frater vltimus argiuorū rex hoc anno qui est duodecimus annus belbore iudicis quū regnasset annis. 31. a perseo eius nepote nō sponte tamē occidit: ꝛ quo nō nisi Danē filiā post se reliquisset regnū transiuit in mycenis. Hic aūt vt Lactantius scribit: quū vni eaz haberet filiā in respōsis habuit se manu filij filie suc moriturū fore. Qz ad hoc euitādū filiaz in q̄dā turri reclusit: mādauitqz ne quis homo ad eaz accedere posset. Sed iuppiter qui eius formositatez audierat quū ad eaz accedere nō valeret: se in auri guttaz vertit: ꝛ per tegulas in eius gremiū se cadere p misit: ꝛ eo modo pregnās effecta fuit. Quo audito pater eaz in arcā reclusit ꝛ in mari proijci iussit: tandem casu a piscatore arca capta cōperit ibi danem ꝛ paruum filiū: quē in ea enixa fuerat: ꝛ ad pilūnuz regez eos detulit: qui mulieris genus cognoscēs: illā libenter sibi coniugio copulauit. Filius ꝛ uez eius cui Perseus nomē fuerat: quū exercuisset in argos veniens acrisiuz nō sponte interfecit. Eo itaqz interfecto timore perculsus argos reliquit: ꝛ in mycenas imperium transtulit: vbi quū ibidē parum regnasset ipse. s. ꝛ filius eius stenellus dimisso regno euristheo inde secessere. 1308 389

¶ Argiuorum regum epilogus.

¶ Argiuorum reges quū a primo Inacho rege vsqz ad hunc acrisiū vltimū. ẜ44. annis imperasset xij. Belbore iudicis anno defecere. Fuerunt autē qui regnauerūt reges quattuordeciz. Quorū primus inachus: qui anno. lx. isaach patriarche regnare ceperat: ꝛ regnauit annis. 50.

uctus Secundus phoroneus añ 60 | Sextus phorbas añ 35 | Decimus danaus añ 50
Tertius apis añ 35 | Septius triopas añ 64 | Undecius lyceus añ 40
Quartus argus añ 70 | Octauꝰ crotopus añ 21 | Duodecimus abas añ 23
Quintus crassus añ 54 | Nonus stenellus añ 11 | Tertiusdecimꝰ petꝰ añ 17
¶ Acrisius vltimus añ 13 Quibus supputatis fiunt anni. 544. ex tūc translatū est regnum ad mycenas: vnde fuit agamēnon: sicut patet. 18. de ci. dei. cap. 15.

¶ Mycenarum regni principium.

¶ Post acrisium itaq; in mycenas regno argiuorum trāslato bi reges fuere: videlicet perseus stenelus: Euristeus: Atreus: Thyestes: Agamemnon: Egistus: Horestes: Crisamenos: penthilus: ⁊ Comethes vsq; ad hercleidarum descensum.

¶ Mycene aūt vrbs in argolica archadie ꝓuincie sic primū cognominata a mycena nympha. hec enī agamēnonis patria ⁊ regnū fuit: dicente vir. Eruet ille argos agamēnoniasq; mycenas. Argos similiter in achaia erat que hippiū cognominabaꝫ: vt testaꝫ Pli. li. 4. natura. histo. distās nouē milibus passuū a mycenis: vbi ⁊ regiūcula argos erat: a qua greci ꝓprie argiui dicti sunt: aliud tū fuit argos ciuitatis nomē in attica nō lōge ab athēis: Aliud insup ciuitatis nomē i pelasgia: qō argos pelasgicus dicit.

3892 1307 ¶ Perseus itaq; ꝑdictus iouis ex Bane filius auo acrisio nō sponte interfecto mycenis primū regnare cepit. Ibiq; cuꝫ parū vna cū stenello filio regnasset dimittēs regnū euristeo stenelli filio inde secessit.

3896 1303 ¶ Euristeus itaq; stenelli filius tertius mycenarum rex decimoseptimo Belbore iudicis anno mycenis regnare cepit: ⁊ regnauit Eusebio teste ānis. 45. hic herculē quendam habebat obsequentē. Cui ⁊ iunonis astu imperauit quottidie varia aggredi mōstra: quibus pire posset: Hic omnibus circūquaq; dominatus est: tādem quū regnasset predictū tempus successorem moriens atreū filiū reliquit.

¶ Pandion huius nominis secundus: octauus atheniēsiuꝫ rex eo ipso āno cū Euristheo atheniēsibꝰ regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 25. Hic adiumāte eo tyrreo rege thracū ponti regē fudit: q athenas obsiderat ꝓ cuius merito pandion filiā ꝓgnem illi dedit vxorē sicut dicit Ouidius. 6. metha. li.

3899 1300 ¶ Polybus vigesimus sicyoniorum rex post sicyonez patrem vigesimo Belbore iudicis āno sicyonijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. xl.

3906 1293 ¶ Pannias vigesimustertius assyriorum rex post Lamparem regem vigesimoseptimo Belbore iudicis anno regnare cepit: ⁊ regnauit annis. xv.

¶ Ilion trois regis troianorum filius hoc anno: vt dicit Eusebius ilionem illam inclytā homeri carmine condidit vrbem: immo potius ampliauit: ⁊ ex suo nomine nuncupauit: quuꝫ prius ex nomine patris dicta fuerit troia: eam quippe: vt Plinius li. v. naturalis histore scribit amplissimam instauauit. mille enim ⁊ quingentis passibus a mari remota erat: vbi omnium rerum vbertas: ipsa quippe est: q̄ decennalem grecorum obsidionem passa fuit: ab eis tandem deleta vt infra dicetur.

¶ Viri disciplinis excellentes.

3910 1289 ¶ Mercurius lyricus posterior illo medico de q̄ supra diximus tēpestate hac floruit: quē ferūt lyraz ⁊ syringas. i. phistulas a Syringa archadie nympha postmodū dictas inuenisse hoc scilicet modo: vt Isidorus. 3. etbi. li. c. 8. scribit. Quū Nilus post inundationē ad ꝓprios meatus regrederet: variaq; animalia in cāpis relicta essent: inuēit Mercurius mortuā testudinē q̄si putrefactā: cuius neruuli arētes ⁊ extēsi in ore conche ad aurā posite tenuē sibilū reddebāt: ad cuius imitationē ipse lyraz fabricauit.

¶ Erithrea seu eriphile sibylla plurimū insignis i babilone orta: quā Apollodorus erithreus philosophus affirmat suā fuisse cōciuē: hijs tpibus fuisse ⁊ floruisse credit. Hec enīz magni meriti apud deuꝫ fuit: ex cuius quidē munere futura tanta claritate meruit describere: vt euāgeliū potius q̄ vaticinium scripta sua videant. Nā de christi incarnatione passioneq; ac beata virgine: necnō ⁊ de iudeox regno plurima vaticinata est. Deinde percrētibus grecis de expeditione troie: Tā ta claritate suos labores ⁊ vbis excidiuꝫ carminibus descripsit: vt nil post factū nosceret clarius q̄ ante ab ipsa prolatū fuerat longe quoq; ante Romanorū imperiū: ⁊ eorum varios casus quibusdā carminibus cōplexa. Que quū perpetua virginitate floruisset: tādem felici dormitione quieuit in pace.

3919 1280 § Edeon siue gereboal quartus hebreorū iudex post aioth iudicē iudicauit israclē annis. 40. quibus etiam connumerantur septem anni: quibus israel seruiuit madianitis ⁊ amalechitis. Hic igit ex tribu manasse ⁊ Jasi filius fuit: vir certe humilis: sed virtute summus: qui quuꝫ populuꝫ dei cum dijs alienis fornicari deprehendisset: ⁊ arā baal extruere vidisset: zelo dei ⁊ legis sue commotus aram ⁊ Baal destruxit: ⁊ ieroboal vocatus est. Suscepto inde ducatu cōgregatis trecentis viris fortissimis nocte quadā de mandato domini se certamini dedit: ⁊ percussit quatuor madianitarū reges: videlicet oreb: zeb: zebee ⁊ salmana. Quibꝰ superatis ⁊ interfectis: omnis madian humiliatus est coram filijs israel. Interfecitq; in ea pugna quasi. 120. milia madianitarū ⁊ arabū: quicis solatia prebuerāt: ꝓ qua multa preda hebreis collata est. Nec deinceps quoad Gedeō vixit ponere runt madianite vltra ceruices erigere: sed quieuit terra per. 40. annos: quibus presuit Gedeon populo dei. Genuit autem gedeon hic. 40. filios: ex multis vxoribus: quas habebat: quos omnes Abilech spurius ipsius gedeonis filius post patris interitum interfecit. Mortuus est tādem gedeon senex ⁊ sepultus est in effrem regione in sepulchro patris sui: vt patet in dicum octauo cap.

¶ Egeus pādionis regis filius sertus athenieñsiuz rex.2°. Gedeonis iudicis anno post patrē regnare aduertū cepit: t regnauit annis.xlviij. Hic duas habuit vxores: t ex prima Theseū genuit. Secūda āt fuit medea a Jasone pfuga. Isto aūt regnāte multa incōmoda athenieñsibus euenere. Bellū enim cuz Minoe cretēsiuz rege diu tulere: cuz quo tādē athenienses succubuere: Quibus t has leges imposuit: vt singulis annis septē nobiles iuuenes ad minotaurū in cretaz mitterēt. Et tādem quū sors super theseū ecciderisset: illū pater egeus in naui: vbi erāt omnia nauigij ornamenta nigra misit: mādauitqz filio Egeus: vt si contingeret in agendis eū felicē obtinere exitū: redeūdo naui albū poneret velum amoto nigro: vt a longe fortunū suū cernere posset. Theseus autē patris mādatorum in redeundo immemor: nō amoto nigro velo redibat. Egeus autē ex celsa turri a longe prospectās nigrū videns velū: Theseū mortuū credēs ex turri se in mare precipitem dedit: t mortuus est. Sed athenienſibus liberatis Egeum in filij solacium marinū deum vocauerunt: vt multorum opinio est egeo mari nomen dedit. 1278 3921

¶ Tyr⁹ insignis Syrie ciuitas vetustate origis: t magnitudine ac claritate ante omnes eiusdē Syrie t phenicis regionū ciuitates memorāda: Tertio Gedeonis iudicis anno secundū eusebiū cōdita fuit: Que tamen prius Sara dicta fuit: Eius autē conditiōis auctor Agenor: Belli prisci in quadā Insula extitit terra septuaginta passuum milibus diuisa: sed postmodū Alexādri magni oppugnantis industria terra facta fuit: vt Ouidius li.15. Metha. testatus est: Hec vt Josephus in.3. li. scribit ante Jero solimitarum templum annis ducentis t quadraginta condita fuit. 1277 3922

¶ Inachus vigesimusprimus Sicyoniorum rex: anno.22. Gedeonis iudicis post Polibum patrem Sicyonijs regnare cepit t regnauit annis. 41. 1257 3940

¶ Atreus t thyestes fratres euristhei filij.24. gedeonis iudicis anno post patrem mycenis regnare ceperūt: t regnauerūt nūc vnus: nūc alter annis.lxv. Atreus autem astronomus nō ignobilis existēs primus eclipsim inuenit. Thyestes vero vir lubricus fuit: qui cum aliquādo cum europa fratris vxore cōcubuisset: ab irato fratre atrei eius filij occisi sunt: t ad patris mēsam appositi: cuius facinoris vltionez quū thyestes a dijs expeteret: respōdit ei Apollo posse altero scelere nasci eius facinoris vindicē: si videlicet cū pelopia filia sua propria cōcumberet. Quo facto natus est egistus: qui atreū patruū tādez interfecit: atqz agamēnenem a bello troiano redeuntē similiter interemit. De quibus fratribus inter se dissidētibus t seuientibus multa a poetis narrātur: t presertim a Statio diuersis in locis. 1256 3943

¶ Argonautaz nauigatio que troiani belli causa fuit secūdū Eusebiū: anno.25. gediōis iudicis incepit: que sic introducit. Post neptunū erictonij successorē: vt Justinus q huiusmodi historiā li.2°. scripsit Dicit athenieñsium regē ad egeū descēdisse: cui theseus filius (vt predictum est) ex priore vxore erat qua mortua Medeā colcorū regis filiā sumpsit vxorē: ex qua Medū suscepit. Medea vero sibi timēs propter adultā Thesei priuigni eratē ad patrē suū vna cuz medo colchos redijt. Peleus aūt pelopōnensis rex timēs ne Jason illustris esonis filius fratris sui regnū inuaderet suasit Jasoni querere vellus aureū apud colchos insulā sperās p hoc aut ex longa nauigatiōe: aut ex bello barbarico interitū iuuenis prouenire. Fecitqz sibi preparari Jason nauē pulcherrimā ab argo eius architecto sic dictā. Ad cuius magnitudinem stupētibus cūctis: quū diffusa esset eius rei fama multos egregios iuuenes ad certamē Jason allexit. E quibus clarissimi erāt Castor t pollux: hercules: Thelamō: orpheus: zethus: Calais alijqz plures splēdidissimi genere t virtute iuuenes: quos ob nobilitatē semideos appellat Statius: t nauigās phrygiā applicuit regnāte ibi Laumedōte. Veruz sicut Justinus li.4. refert: Jason e phrygia repulsus colchos vēit: vbi regē deuincēs egilā regis filiū interfecit: vellus aureū abstulit. Medeāqz regisqz filiā abducēs sibi vxorē fecit quā t postea repudiauit. Sed quū postmodū a pelia regis filio e thessalia pulsus cēt reconciliatā sibi medea cū filio medo ingētē iuuenū multitudinē collegit: colchos repetit: sibi socez suū regno pulsuz viriliter restituit. Nonullas ēt ciuitates in recōpēsationē prioris iniurie regno eius adiecit. Hāc argonautaz historiā multi tā greci q̄ latini scriptis cōmēdauere. ex quibus Orpheus q interfuit: t Apollonius grecus q materiā hāc late prosecut⁹ ē Ex latinis vero Ouidius li. metha. Valerius flaccus poeta: Diodorus siculus historicus: t Justinus a quo pene hec oia scripta elicim⁹. 1255 3944

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Sybilla delphica vates insignissima his tpibus: vt Eusebius testatur: floruitqz iter ceteras a sancto spiritu edocta multis carminibus incarnationē verbi dei scripsit. Eiusqz verbi vitam t miracula: proditionēqz t capturā: illusionē: turpissimā morte: resurrectionē quoqz ac ascēsionē eius ita perlucide perscripsit: vt historiam magis dictasse q̄ venturos actus predixisse visa sit. de hac crisippus: vt Lactātius refert: locutus est in eo libro: quem de diuinatione composuit.

¶ Orpheus theologus t poeta natione thrax hijs temporibus in precio fuit. Qui Diodoro siculo in v. historiarum li. testante. Omnes quorum extat memoria in doctrina: melodia: ac poesi excessit: t suauitate cantus preteritis clarus extitit. Qui citharam ab Apolline patre a poetis accepisse dicitur: cuius modulatu t dulcedine non solum homines: sed t lapides ac siluas tanq̄ corizantes mouere cogebat: dicente Ouidi. Saxa ferasqz lyra mouit rhodopeius Orpheus: Tartareosqz lacus: trigeminūqz canem. Huius autez inuentuz Plinius in li. histo. naturalis fuisse auguria ex ceteris auibus sumi: q̄ primo tātuz ex auibus sumebātur. Fertur.n. quū hic sacra primus liberi patris in greciam induxisset. mulieres in eū ciuranere: t nil mali eū suspicātē illū ligonibus interfecere: t in hebrū fluminiz ꝓiecere.

aductus ¶ Museus insignis poeta' orpheo predicto in argonautica testãte cuz ipso clarus fuit: hic cuiusdam Eumolphi filius fuit: z qui hoc affirmãt inducũt testimoniũ illius epithaphiũ his verbis traductum Eumolphi dilecti filiuz habet phalericuz soluz Museũ corruptũ corpore sub hoc tumulo: hic vnus ex tribus inuẽtoribus poesis fuit. Quedã de isto reperiuntur poemata: z q̃ maxime de amore Leãdri.

¶ Bedalus faber prestãtissimi ingenij vir bijs tpibus floruisse dicit: qui ẽm Plinũ. vij. naturalis hi storie: parietũ ac tectorũ primus inuẽtor fuit: z apõ cretã insulã labyrinthũ extruxit: auesq; metallinas artificioso spiritu volare fecit. Simulacra quoq; cõposuit: que eadẽ arte mouebant. Primusq; omnium pedes statuarũ seiunctos fecit. Mensaz etiã ac sellã primus fabricauit. Qui tandẽ propter nepotis necez vna cũ Icaro eius filio in labyrintho: quẽ ipse cõstruxerat inclusus fuit: vbi quũ aliq̃diu permansisset vxoris Minois auxilio euasit: assumptoq; nauigãdi remedio vna cũ Icaro fugã petijt. Quã ob rez sumpta est fabula q̃ ambo alis sibi impositis ad fugã volandi officium sibi susceperũt: sed Icarus patri non obtemperans defecit. Que omnia apud Ouidium octauo metha. plenius habẽtur.

¶ Perdix etiã Bedali ipsius ex sorore nepos natiõe athenienſis: z ipse ingenij acutissimi adolescẽs tẽ pestate hac serrã in modũ spine piscis ad secandum ligna primus fabricauit: propter quod Bedalus qui eundem perdicem nepotem suum in arte lignaria erudiendum susceperat inuidia motus ab arce precipitem debit: vnde perdix postea a poetis in auem sui nominis fingitur mutatus.

1559 | 1248 ¶ Solarinus. 24. assyriorũ rex Pannia patre rege defuncto. 32. Sed. iudicis anno regnare cepit: z regnauit annis. 19.

Bimelech. v. iudeorũ iudex iudicauit israelẽ post gedeon annis. 3. hic cñ gedeonis ex meretrice filiꝰ fuit: vir fortiſ viribus z insignis ꝓpugnator q̃ mortuo ꝑe. 70. fratres suos occidit

3959 | 1240 a vno dũtaxat excepto noie Joatban. Quã ob rẽ illũ dñs mala morte pire fecit. Vã quuz oppidũ quoddã obsideret noie thebes facto discursu eã cepit. Ibidẽq; quũ cẽt turris celsissima vniuersi ꝓfugerũt in eã: obsidereq; z hãc volẽs: dũ ꝓme remisset ad muz cuius mulier quedã fragmẽ tũ molle sumẽs caput ipsius repẽte peussit. Et cadẽs in terrã sauctus armigerũ eius rogauit: vt eũ occideret ne a muliere interfectus cẽ videret. Et ille gdẽ ꝑceptũ adimpleuit. Ac sic deus reddidit ei maluz qõ fecerat ꝑ ra patrẽ suũ iterficiẽdo fratres suos: ac ẽt q̃ in Sychimitas: q̃s oẽs deleuit hãc penã exoluit hãc quippe calamitatez eius frater Joatban ei diuinãdo predixerat: vt patet iudicum. c. ix.

3960 | 1241 ¶ Jason esonis thessalie regis filius: z pelie etiã regiſ nepos bijs tpibus cũ ingẽtis aĩ z virtutiſ bõ cẽt multa p̃ asiã egit magnifica: z tãt: gdẽ vt ibidẽ dei ritu coleret: z suo nomini tẽpla ꝑstruerent plurima Ipse. n. vt Plinius ait: primus fuit q̃ lõga naui: quã triremẽ dicimus vsus fuit: z ipsaz gdẽ in pegaso fluuio ab Argo architecto suo extruere fecit: vt supra in argonautiſ satis dictũ ẽ. Ex pegaso igit̃ fluuio triremez soluẽs in lemnũ insulã deuenit. Ibiq; supatis mulieribus que viros interfecerãt Hipsipilẽ thoantis regis oliz filiã vxorẽ duxit: z ꝓgnãtẽ reliquẽs cũ naui in colchos deuenit. Vbi z quũ eius famositatez a medea cholchoz regis filia cũ ingẽti gaudio exceptus ẽ. Cui quũ se maritũ futurũ spopondisset ab ea doctus fuit quomodo Aeripedes tauros hñtes eneos pedes. i. regni ꝓceres vtriq; insupabiles domare: z ingo suo subigere posset: hec gdẽ sunt poetica: q̃ ad histoziã nõ ptinẽt verã. Sed quũ cẽt Jason eloquẽtissimus vir apud colchos existẽs ꝓceres regni colchoz hoies clatos nõ bello tm̃: sed oꝛone suauit: z circũuẽtiõibus suis supauit. Illosq; in suã medeeq; sententiã trahẽs populares ad seditionẽ ꝓcitauit. Ibiq; quoq; ꝑfecto regni ab ipsis ꝓpter dissensionẽ cesso colchi aduersuz se ipsos armauere: z in bello quodã ꝑseuerãtes demũ fatigati a Jasone: nõ solũ subiugati sunt: sz etiã diuitijs suis penitus nudati sunt: atq; aureo vellere i. grege hñte ꝓciosissimũ vellus priuati sunt: His gestis z Laomedõte rege occiso in iliũ veniẽs troiã vastauit atq; esionã regis filiã rapuit: quã Thelamõi vxorẽ dedit: eo q̃ troiam primus intrauerit. Inde cũ ingẽti preda abiens cũ suis ad ꝓpria remeauit. Cuius ãt huius Jasonis finis fuerit nõ me legisse memini.

De Viris disciplinis excellentes.

3961 | 1258 ¶ Tamyris amonis filius natiõe thrax vir cãtãdi grã egregiꝰ bijs tpibus clarus fuit: Qui teste Homero: quũ ex occalia aliq̃ veniẽs in dozio cẽt: Musasq; obuias hñsset cãtãdi sciẽtiã gloriabũdus sibi ꝑsi nẽdicauit: atq; eas ea grã elatꝰ ad certamẽ musices inuitauit. Ad cuiꝰ isolẽtez vocẽ ille ionis filie stõachate. Et modulatiõez: q̃ ꝑditꝰ erat: z pulsande cythare pictã: ac sensum: visus quoq; pẽitꝰ eiꝰ abstulerit. Quãobrẽ dicebat Propriꝰ: Ade lz z thamyre cãtoris fata seq̃re: Vũq̃ ad formosos inde cecidero

¶ Philamon musicus grecus patria delphius per hoc ipsum tempus apud grecos instrumẽtum: qõ chorus dicitur primus inuenit. Id enim: vt Hysidorus ait: est pellis quedam duas buccas habens per vnam earum vẽtus inspiratur: z per aliam sonus emittitur.

¶ Laphytaz z cẽtauroz bellũ p hoc tpz tps (vt scribit Euscbiꝰ) fuit. hiſ fuerũt populi in thessalia alpestres a quibus cẽtauri iptũ q̃ media pte viri z media pte eq erãt originẽ duxere: vt oẽs testãt poete. Sed laphyte postea cũ ipsis cẽtauris crudelia duxere bella. Vñ z Virg. 2°. geor. li. ait. Et magno ilcũ laphytis cratere minãtẽ. Hos imanissimos laphytas quũ piritous coz rex vxorẽ duceret cẽtauros sibi vicinos: z deos oẽs marte dũtaxat excepto ad nuptias vocauit. Quare numẽ iratũ i illos sponse inmisse ꝓmisit hãc laphitaz gẽtẽ fugari cediq; atq; ẽleri. Vñ dicit vir. Mars pdet gẽtẽ ignẽ Laphytũ valuit. Ibi nãq; laphyte: vt Rabanꝰ asserit: a laphyta apollinis filia seu vxore ẽnoiati sũt. Que apõ thessaloſ magni momẽti z ꝑij mulier fuit: z gdẽ ñ nisi ifignis mulier fuit: postq̃ egregij ab ea ppli denoiati sũt.

¶ Martem autē Jouis ⁊ Junonis filiū deum vt qz ferocissimū atqz armigerum ad hec vsqz tēpora pueniſſe cōstat. Qui quū ferocissim⁹ ab omnib⁹ predicetur: ob id bello armisqz preesse poete volunt Cui Strati⁹ in thebayde regioné domū ⁊ ministros fuisse describit. Et lz eū referant hominē ac deum virū atqz cruentum: amantem tamē fuisse volunt: ⁊ inter alias Venerem Vulcani vxorem dilexisse ⁊ eius vsum concubitum. Ex quo multa fabulantur poete: ⁊ q̄maxime Homerus in Odyssea: Hic apō thraces ⁊ bistonas habitasse scribitur: que est frigidissima regio. Ibiqz quum esset ferox ⁊ sanguine plenus omnez vitam suā incudibus consumpsit. Ferunt enim hunc sanguineum fuisse: ciborūz obtrūcatorem: vini gurgitatorem imoderatissimuz consilio segnem: frandib⁹ copiosum: in precipitijs facilez clamosum: furiosum: nil nisi per certamen optantem: ⁊ multa alia: que certe omnia Martī planete: vt astrologi volunt: conuenire dicuntur. Hec enim stella sub arctoo cardine in aquilone est: qua vtpluri mum tempestates: grandines: fulgora: tonitrua: nymbi: ⁊ stridentes aquilones procedere videmus: Hinc nanqz deo currus attribuitur: ⁊ lupum ei in tutellam attribuunt: ac picum auem: ⁊ ex herbis gramen: Et ideo Romani: quum bellum aliquod tractare vellent: eidem Martī in ara ex gramine constructa fabricabant.

Hola ex tribu Jsachar sextus Jsraelitarum iudex post Abimelec iudicauit Jsraelem ānis t vigintiquattuor: vt p̄z Judicū. x. Hic Phue patri Abimelech iudicis filius fuit: de quo nil memorie dignū repperi. Moriens tandem in Samir sepellitur. 1237 3962

¶ Faun⁹ Pici regis filius secund⁹ Laurento⁹ rex: patre āno secūdo Thole iudicis defuncto: i regnum succedēs regnauit ānis triginta. Hic: vt Pōpil⁹ ait: Saturno auo suo nefaria sacra cōstituit ⁊ ei⁹ sororē seu vxorē Faunā illi cōsecrauit: eo q̄ cōtra mores: decusqz regium eam vini ollam ebibisset: quo ebria facta eam virgis myrteis turbat⁹ rex vsqz ad mortem cecidit: postea facti penitens illi sacros detulit honores. Sunt tamen qui dicant q̄ Faun⁹ fatidic⁹ vir fuerit: ⁊ ei⁹ coniunx ⁊ soror Fauna fatidica: ⁊ inde fatua appellata q̄ se in tyberim fluuium precipitauerit. Quapropter qui adhuc inspirari solent fatuari dicuntur. Hij post mortem etiam opinione omnium deorum consortio sunt adiecti. Tunc enim populorum opinio ad deificandum facilis erat: eos scilicet in quib⁹ alicui⁹ virtutis splendor ⁊ industria singularis eniteret: Hic autez genuit faunos: satyros: panes ⁊ siluanos. Acum ⁊ Eurimedontem ⁊ Latinum ⁊ Faunam: que fuit ei soror ⁊ coniunx. 1235 3964

¶ Deorum Selectorum Epilogus.

¶ Et vt ō scelestis dijs i fauno isto finē facta dignū duxi deoz̄ selectoz̄ noia ꝟ singulati recēser: q̄uz dium selectoz̄. 12. mares ⁊ fem. q̄z vigiti noia hic ꝟm ordinē dignitat⁹ eoz̄ ponunt. Et primo.

Janus	Mercurius	Neptunus	Tellus	Diuerua
Juppiter	Apollo	Sol	Ceres	Venus
Saturnus	Mars	Orchus qui ⁊ pluto	Juno	Vesta ⁊
Genius	Vulcanus	Liber pater qui ⁊ Bacchus: Diana: Luna: Hij ideo precipui habentur: quia magis immoruerunt populis.		

¶ Priamus Laumedontis regis troiano⁹ filius decimo Thole iudicis Jsrael āno p⁹ patrem ab Jasone interfectum regnum suscipiens regnauit vsqz ad Troiā captā annis ferme quin quaginta duob⁹ Hic int̄ mortales adeo not⁹ extitit: vt vix vsqz modo eo notior alter sit: Qui suscepto regno Jlii vbez nuper a Jasone ⁊ ei⁹ socijs diruta statim ingenti gloria instauraut atqz exornauit: homo certe omnium pulcherrimus: statura ingenti: linguaqz facundus: ac viribus omnibus prestās: sed oculis strabo: In cunctis enim suis clemēs: ⁊ in hostes formidabilis: Cui cū cuncta pro votis prospere succederent. Hecubā Dimātis regis thracie filiā duxit vxorē: ex qua (vt Cice. in pmo tusculanarū q̄stionum ait) decē ⁊ octo suscepit filios ⁊ filias: q̄z Hector pm⁹. Secūdus Deiphebus: Tertius Hellen⁹: Quartus Troil⁹. Quintus Alexāder q Paris q ⁊ Helenā habuit vxorē: ⁊ alios filios: quoz̄ noia sūt Creusa: Cassādra: Jliona: Laodices: Lycastes: Medisicastes: Polixena: Laon: Polidor⁹: Lycaon: Esacus: Anthysus: Jsus: Tecer: Dimocoontes: Echemon: Enomeon: Gorgyton: Cebrion ⁊ Phorbas Boriclon: Paminon: Aliphon: Agaton: Hippotous: Aganon: Lacaontes: Mitor: Iphates: Testorius: Tymootes ⁊ Polites: atqz alij ex alijs mulierib⁹ numero sexaginta: Co itaqz tā grandi filiorūz numero in tā insignē regnū suum splēdorem ampliauit: vt nō solū troie rex: sed toti⁹ asie videret: Hinc etiā Eneas cōsobrin⁹ fuit: Quoz̄ genealogiā ab Jone originē traxisse multi asseruerūt: qa vt supra expressum ē: Juppiter ex Electra Dardanū genuit: a quo Dardania. Dardan⁹ autē Ericthoniū. Erichthonius vo troem: a quo troia. tros autē Asaracū: Ganimedē ⁊ Jlium. Jli⁹ quoqz genuit Laomedōtez priami patrē. Asarac⁹ autem trois fili⁹ etiaz genuit Capim. Capis Anchisem. Anchises vero genuit Eneam patrem Ascanij: quorum genealogiam Ouidi⁹ quarto fastoz̄ libro expressit dicēs. Dardanū Electra quos nesert atlātide natū: Scilicet electrā cōcubuisse ioue. Hui⁹ erichtoni⁹ tros ē genera⁹ ab illo. Asaracū creat hic: asaracusqz capin: Proxim⁹ āchises cū quo cōparētis: Hō designata ē nomē hreven⁹. Hinc sar⁹ eneas: hui⁹ nāqz filius paris: cū vidicissz hercule rapuisse Hesionā amitā suā ⁊ ipse Helenā menelai coniugem rapuit: ⁊ in troiam perduxit. Et quū nullis suasionib⁹ induci possz: vt grecis illā repetentibus restituere vellet, eos cum mille nauibus contra eum habuit pugnantes: in quoz̄ pugna omnes rādē perdidit filios: quib⁹ diuersis modis obtruncatis ⁊ cesis vltimo Jlionē capi vidit: ac filias ea

aductũ ptinas abduci ꝛ igne cũcta cõcremari: Sed ipe ifelix cũ polyte filio parulo fugeret Neptolem⁹: vir quidez audaciſſimus perſequens eum: eidem in ſinu proprio filium occidit: ꝛ hac cum gladio confodit. De cuius tamen morte varia opinantur.

¶ Heſiona Priami ex eiſdem parentibus ſoror: primo ab hercule a mõſtro marino liberata fuit: ſed cuz poſtmodum ob ingratitudinis ſignum Laomedon eius pater ab iaſone fuiſſet interfectus: ꝛ ilion deiecta ab ipſo hercule capta fuit: ꝛ thelamoni qui primus vrbis muros conſcenderat: i partem prede conceſſa eſt qua libenter ſuſcepta eam ſecum Salaminã perduxit: ꝛ ei Teucrum peperit filiuz. Et cum ſepius fruſtra a priamo poſtea repetita fuiſſet: maximũ icendiũ oibus excitauit: vt ſupra ꝛ infra dicetur.

¶ Medea oete colchorũ Regis ex Iphea coniuge filia: mulier quidem formoſiſſima ꝛ maleſica: hoc
3973 1226 ãno qui eſt vndecimus Tole iudicis ãnus ab Egeo viro ſuo ſeni timore perſei diſceſſit: ꝛ iaſõ i Greciã rediit. Hec enim Jaſonis ſupradicti vxor fuit. Que poſtea ab eo repudiata: furijſqz agitata filioſ quoſ ab ipſo iaſone ſuſceperat iterfecit: Athenaſque aduolãs Egeo Regi ãnoſo nupſit: ex quo Medũ filiũ ſuſcepit. Sed cum Teſeꝰ Egei ex priori vxore filius e longa peregrinatione rediiſſz: vidẽs illũ magne virtutis virũ: Medũ vero filiũ ſuũ adhuc infantẽ: ac Egeũ virũ ſatis ſenem: quũ fruſtra ipſuz theſeũ veneno occidere tẽtaſſet per diuortiũ ab eo diſceſſit: ꝛ in aſiam cũ Medo filio perrexit: ibidẽqz vrbem haud grandẽ conſtruxit: ꝛ ex eius nomine mediã dixit: a qua tota poſtmodũ regio media appellata ẽ. Egeꝰ aũt eo ipſo ãno grandeuus: ꝛ tãdem plenus dierum cõfectus meroze vitam cum morte mutauit. Cui ſucceſſit theſeus eius filiꝰ. Medea autem quid poſtea geſſerit: aut quo mortis genere diez clauſerit me vidiſſe nõ recordor. Hec enim peſſima inter mulieres maleſica fuit: ꝛ barbarũ vires adeo familiares habuit: vt veneficia ꝛ maleficia ipſa medea exercuerit: ꝛ inter cetera maleficiorz ſuorũ facinora hoc potiſſimũ genus fuit: Quod direptis quidẽ bonis ſuis paternis dũ cum Jaſone fugeret: Egealium puerum fratrem ſuũ: quẽ fuge comitẽ fecerat: obtruncari fecit: ꝛ membra per arua diſpergi precepit: Hoc quippe geſſiſſe dicitur: quia timebat patrem eſſe ſecuturum.

¶ Medie regionis deſcriptio.

¶ Media igitur regio: vt de ipſa aliquid explicemus in Aſia minori ẽ aſſyrie ꝛ perſie ac mari hircano cõterminia in q̃ q̃ttuor regiões memorant cẽ: vbi Medus ipſe Medee filiꝰ in honorẽ mris medea vrbẽ condidit: vbi ꝛ regnũ ex ſuo nomine medorum cõſtituit: ſub cuiꝰ quidẽ poteſtate oriẽtis imperiuz aliquãdo fuit. Medi tamẽ (vt loco ſuo dicemꝰ) aſſyrijs regibꝰ vſqz ad Sardanapalluz paruerunt. Sz Arbaces qui Sardanapalluz vizꝛ ignauum occiderat imperiũ tranſtulit ad medos: quod poſtea ſub Aſtyage in magno culmine fuit: ſicut pz Judith cap. i. Hez Cyrꝰ perſarũ rex imperiũ illud extinxit: ꝛ ad perſas detulit. Poſt perſas medi etiã macedonibꝰ paruerũt: deinde parthis. Fuerũt etiã medi Romanis cõfederati: Tãberlanus nouiſſimꝰ parthorũ rex eos ſubegit: quibꝰ ꝛ quoadiuxit impauit: vt videbimus infra ãno a natiuitate domini. i 402. Hodie aũt medoſ ſub magno cane degere nobis relatũ eſt: Hoc tamẽ imperiũ propter inacceſſum nobis incognitũ alijs inquirẽdum relinquimꝰ. Huiuſce gẽtis medorz mores diuerſi referũtur: mõtanorz ingenia ferocia: cãpeſtriũ vero mitiora. Illi latrociniis viuunt: in Veneremqz profuſi: quibus ꝛ equitandi ꝛ ſagittandi magnũ ſemper fuit ſtudium.

¶ Theſeus itaqz ſeptimus athenieſium rex duodecimo Thole iudicis Iſrael ãno Egeo patre defũcto athenieſibꝰ regnare cepit: ꝛ regnauit ãnis decẽ: q̃ inclytꝰ rex tot meorum digna peregit: vt inter Herculeſ ꝛ ipe numeret̃: ꝛ inter cetera gdẽ ſue prudentie opera athenienſes leuatim diſperſos in vnũ corpus collegit: ꝛ ciuitati facie ẽdidit: ꝛ vt q̃ꝑnũ regnũ adiuit: Minotauro in Creta occiſo a tributaria
3974 1225 pena athenieſes liberauit: Erat hic theſeus vir bellicoſus: ꝛ vna cũ virtꝰ prudentia inſignitꝰ: qui cum multa de vtute ꝛ prudẽtia herculis audiret: ad eũ imitãdũ poſtea accẽſus ẽ: Unde ꝛ primũ in Epidauro periphytũ clava armatũ occidit: clauãqz ſibi arripuit: qua ſemper vſus ẽ in Iſchino Signi dum in varias figuras ſe vertentẽ interemit: Feeam bellicoſam femĩnã: ꝛ Schironẽ viatores ſpoliãtem. Demgarã verꝰ enecauit. Et quũ paulũ progrederet̃ Damaſcũ in Ermione ſibi obuiã factũ coegit per precipitia ruere: vt qua morte hoſpites afficiebat: ea quoqz afficeret̃. Sicqz nefarios hoies prorum ſceleribus pena muletabat: Palantidas etiã cum eo bellũ gerentes trucidauit: Egreſſo deinde ad marathonium taurũ capiẽdũ q multas habitãtibꝰ tetrapolim moleſtias inferebat: captũ diu per vrbez ductãdo oſtẽtauit: Apolliniqz mactauit: primuſqz Athenis optimates ab opificibꝰ ꝛ agricolis ſegregauit. Eoſdẽqz religionem cognoſcere: pncipatus prebere: leges interpretari: ſacraqz ꝛ diuina exponere inſtituit: ꝛ nũmos inſculpere iuſſit. Adepto deinde Megaro agro inclytã in Iſthmo colũnam erexit: in qua regionis diuiſionem duobꝰ trimetris inſcripſit. Tãdem quũ per orbẽ ad perdomãda mõſtra vagaretur: opera mneſthei ex athenienſium optimatibꝰ vnius ſeditio: tumultuſqz contra eum in vrbe exorti ſunt. Cũqz nulla ſpes imperandi amplius ſupereſſet: filijs in Euboeam tranſmiſſis in Schiros Inſulaz traiecit: in qua Licomedes tunc imperabat: Qui ſiue gloriam hominis extimeſceret: ſiue vt mneſtheo ſatisfaceret: illum in locum quendam excelſum adductũ: tanq̃ inde oſtẽſurus agros per ripam precipites dedit: tribꝰ poſt ſe relictis filijs: Hippolito: Demophonte: ꝛ Antigono.

3984 1215 ¶ Adithreꝰ. 25. aſſyrioꝝ rex ãno q̃ theſeꝰ pꝰ Soſarinũ regẽ ſgnare cepit: ꝛ regnauit ãnis. 27.

¶ Phoeſtus vigeſimuſſecundus Sicyoniorum Rex: vigeſimoſecundo Thole iudicis anno poſt Jnachum regnare cepit: ꝛ regnauit annis octo.

¶ Sybilla phrygia hijs temporibus studijs ⁊ diuina gratia illustris effecta multa prædixit Anchisi troiano: videlicet de flagellatione potentum ⁊ regum terre: ⁊ de descensu dei de olympo. ⁊c.

¶ Jonij archadis iã dicti regis archadũ filij: hijs tpib⁹ bellica arte: ⁊ potissimũ nauali adeo excellunt vt in tota peloponcira: ⁊ ad mare vsq; siculũ sue ditioi ferme oia subigeret: ⁊ a suo noie deinceps ionium mare ꝓgnoscaret. Hec qppe q̃ sibi subdita fecerat: totius grecie q̃rta ps extitit: Quibus subditis ionicis litteris ⁊ sna grãmatica vti coegit: Fuit enim huic Jonio vnica filia nomine Nicostrata.

¶ Anchises Capys troiani filius: qui fuit Assaraci: q̃ fuit Troi troianoꝝ regis: tẽpestate hac ãte troianum bellũ a sybilla phrygia pnõtius: ciuitatẽ. s. troianã fore peritura: ea relicta in nemore secessit solitudines colurit: ⁊ armentoꝝ atq; gregũ curã suscepit: circa q̃ vtplurimũ diuitie ãtiquoꝝ fuere: Quib⁹ quũ apud Symeonte vacaret flumĩ: a Venere dilectus ẽ: ⁊ ei⁹ amicitia atq; cõcubitu vsus: Eneaq; genuit filiũ. Sed quũ se iactaret cũ venere cõcubuisse: ab ipsa luminibus ꝑuatus ẽ: ⁊ quũ cecus effectus fuisset (vt Serui⁹ scribit) troianoꝝ nõ interecẽ potuit cõsilijs. Capto deniq; Jlione secundus Sybille phrygie vaticinũ: a qs incẽso quũ vellet Eneas eũ secum trahere: potiusq; abire vellet: mori disposuit: Verũtamẽ iuuãte ⁊ regnãte Enea filio tãdẽ obtẽperasse legit. Abijt ãt anchises vir bonus ⁊ mitis Quũ fugiẽte filio: ab ipo Enea humeris p ignes ⁊ mille volãna tela subtract⁹ ⁊ nauibus vsq; Brepanium Sicilie oppidũ deuect⁹ ẽ: Jbidẽq; senio confectus mortuus est: ⁊ in monte Ericis: vt Virgili⁹ testatur sepultus. Cõiugem enim habuisse constat: ex qua filias nõnullas suscepit: Quaruq; de numero Hippodamia antigo: fuit: Filia quidem formosissima: ⁊ a parentibus plurimũ dilectissima.

Vir Galaaditides ex tribu Manasse: septimus iudex Jsrael post Tholã ꝑncipatũ suscipiẽs iudicauit Jsraelẽ annis viginti duob⁹: vir quidẽ felicissim⁹ eo q̃ triginta filios bonos habuerit viros in egtatu ꝑclaros: ꝗbus ⁊ ꝑncipatum ⁊. xx. ciuitatuq; galaditarum alias galadinaꝝ condidit: ⁊ suo tẽpore apud hebreos oia in pace acta fuerint: ⁊ cũ duob⁹ ⁊ viginti ãnis id dignitat⁹ munus tenuisse: senex defunct⁹ ẽ: ⁊ in Gamon galadinoꝝ ciuitate sepelit⁹: vt hẽtur iudicũ. x. post cui⁹ mortem hebreorum res ad inhonestam vitam ⁊ iniuriam dei atq; legum delecta est. Quamobrem palestini eorum prominciam cum magno exercitu deuastauerunt. 1214 3985

¶ Adrastus tertius ⁊ vigesimus Sicyoniorum Rex post Phestum Regem anno quinto principat⁹ Jair regnare cepit: ⁊ regnauit annis quattuor. 1210 3985

¶ Latinarum litterarum inuentio.

¶ Nicostrata vaticinatrix clarissima: mulier gdẽ archadica ⁊ Jonij ꝑdicti reg⁹ filia: q̃ a carminib⁹ carmẽta fuit ꝓnoiata: tẽpestate hac: socero ei⁹ seu viro ab Euãdro ipsius filio casu interfecto cũ Euãdro ipso filio patriã linquẽs in italiã vẽit: ⁊ ostia ryberis intrãs in palatio mõte cõsedit: Jbiq; vbi nũc Roma hẽtur oppidũ haud magnũ cõdidit: in quo Euãdro filio rege cõstituto: ipa se Fauno laurẽto rũ regi matrimõio copulauit: q̃ cũ grecaꝝ litterarũ doctissima eẽt: atq; versatilis ingenij hret: ⁊ incolas inscitres ⁊ rudes cõperisset nouas litterarũ caracteres adinuẽit: eosq; eaꝝ cõiunctões atq; sonos edocuit: q̃ ab initio decẽ ⁊ nouẽ fuere. Siluꝰ deinde quidã ludoꝝ magister: ly postea supadiecit. q: aũt superuacua hẽtur. h. vero nõ ẽ littera: sed aspiratõis nota. x. tpibus diui patris augꝰ perhibetur inuenta. Tũc quoq; .y. .z. a grecis latini mutuati sunt. Atq; hijs supaddit) eis vsq; in hodiernũ diẽ vtimur cuius admirati rudes posteri nostri eam non mulierẽ humanam: sed deã arbitrati sunt. Et ꝓpterea adhuc vnẽte dinis honorib⁹ celebrare ceperũt: Et p⁹ morte cidẽ apõ capitoliũ vbi ꝑmũ consederat Sacellũ suo nomini condidere.

¶ Syllabarum primus inuentor.

¶ Syronisius autem Lyncius Roman⁹ eminẽtissimi ingenij vir post litteras a Nicostrata latinis collatas primus omniũ syllabarum (vt aiunt) singulas formas apertissimas fecit. Quamobrez statua in foro honoratus fuit. Notãdum tamẽ est q̃ latina lingua quadrifaria distincta perhibetur: Jn priscam scilicet ⁊ latinam: Romanaq; ac mixtã: Prisca sub Jano ⁊ Saturno. Latina que sub rege Latino: ceterisq; ibusciq; Regibus fuit. Romana deinde q̃ primo post Reges exactos cepit: qua vsi sunt Plaut⁹ ⁊ Cicero: Cato ac Virgi. Dixta aũt q̃ post dilatatũ imperium latinis creuit.

¶ Euãder Nicostrate vaticinatrix ex mercurio (vt aiũt) filiꝰ: ⁊ pallantis archadum nepos: homo certe fortitudine ⁊ ingenio atq; eloquentia insignis: per id tempus postquã patrem casu occidisset: sua dente matre Nicostrata: que per vaticiniũ fugienti filio maxima promittebat: dimissa Archadia in Italiam cum eadem venit: ⁊ pulsis aboriginibus tenuit illa loca vbi postea Roma condita est: ⁊ oppidũ puũ i palatio mõte fũdauit: ⁊ palãteũ noie appellauit: ipo Euãdro apõ Virgi. 8. Eneidos. dicẽte.

Tum rex euandrus romane conditor arcis — Me patria pulsum pelagiq; extrema sequentez
Fortuna omnipotens ⁊ ineluctabile fatum — Jn sis posuere locis matrisq; egere tremenda

¶ Carmentis nymphe monita: ⁊ deus auctor apollo: Hoc idem Ouidius in libro Fastorum cõfirmat: Huic autẽ Euãdro Faun⁹ laurẽtũ Rex (vt Justinus scribit) agros in eodẽ loco benigne cõcessit quem locum postea pallatium appellauit: ibidemq; Herculem ex Hispania redeuntem cum ingenti pompa superati Gerionis suscepit: Jnde post euersionem Troie Eneam nouas sedes querentem recepit: Quem etiam aduersus Turnum iuuit: misso in bellum cum eo Pallante filio: quem senex a turno occisum misere fleuit.

ad hẽc ¶ Pallas ãt seu pallãtes ipsi⁹ Euãdri filij⁹: ĩmẽse magnitudinis ⁊ celebratissime ỹtut(iuuẽis p⁹ Jlionis exciditũ Enee amicitiã sibi ꝓparãs illi quoaduixit incredibili aĩcitia iunct⁹ fuit: q ex ꝓcepto patris Euãdri ꝓgregat(auxilijs: eneã aduersus turnũ secut⁹ ẽ: a quo tamẽ turno tãdẽ pallas in acie vulneratus occubuit: quez pater infelix sepeliuit: Eiusqz tumulo tale epigrãma cõscripsit: Filij⁹ Euãdri pallas quẽ lãcea turni Militis occidit: more suo iacet hic: Ei⁹ aũt corp⁹: vt ex Martiniana habem⁹: vsqz ad Henricũ Jmpatorẽ secundũ sub ãno domini millesimo quadragesimoprimo integr ⁊ incorruptum p mãsit: quod gdã agricola nõ longe ab vrbe Roma cõperit: ad cui⁹ quidẽ caput lucernã ardẽtẽ mueĩt q nullo poterat extingui flatu: vel liquore aliquo: donec in fundo fornamine facto extincta fuit. Erat cuiz idẽ corp⁹ adeo ingẽtis statur: vt murorũ altitudinẽ(vt Martin⁹ ait) longe superaret. Refertqz q in illo hiatu vulneris a turno illato q̃ttuor pedũ lõgitudis excedebat: In ei⁹ vo sepulchro ꝑdictũ epitaphiũ scriptũ iuẽit: Hunc ãt fore nom̃ pallãtia: quã dicit Serui⁹ Herculẽ vitiasse: ⁊ ex ea genuisse latinũ regẽ. Et demũ defunctã in monte sepultã: q de suo nom̃ pallãtin⁹ appellat⁹ ẽ: in ei⁹ ãt memoria ⁊ ex nom̃ ipi⁹ turrim cratissimã eo tẽpore quo corpus ei⁹ repertum fuit apud Brixiã cisalpine gallie ciuitatez extructã fuisse existimo: ex lapidib⁹ sectis ⁊ quadris adhuc extantẽ: q̃ palladis turris nuncupatur.

¶ Agon ꝑm⁹ olympiac⁹ ãno octauo iudicis Jair (teste Euse.) ab Hercule in honorez pelopis ataui
3992 i204 sui ꝓstituit: a quo vsqz ad ꝑmã olympiadẽ supputant ãni q̃dringẽti triginta: id. n. agon lud⁹ dicit: quez vt ait Ouid. lib. fastorũ ꝑmo. Et pri⁹ ãtigtus dicebat agonia sermo. Nam ⁊ composita dictio est: ex a qd ẽ sine: ⁊ gonia anguli: quia locus in quo huiusmodi ludi facti sunt sine ãgulo fuit: ⁊ inde agonalia dcitur: quod idem designat ⁊ locus Agon: vt etiam Circhus flamineus Rome hodierna die vocat.

3993 i206 ¶ Polybides. 24. sicyonioꝝ rex nono iudicis Jair ãno p⁹ adrastũ fguar cepit ⁊ regnauit ãnis. xi.

¶ Tauthanes. 26. Assyrioꝝ rex tertiodecio ãno ꝓncipat⁹ Jair p⁹ Adithreũ regẽ regnare cepit: ⁊ re
3997 i202 gnauit ãnis. xi. sub quo secundum Eusebium troia capta est: Hic vigintisex milia ethiopum ⁊ ducẽtos currus Priamo regi in subsidium misit: vt infra dicetur.

Amnestheus vltim⁹ atheniẽsũ rex ãno. 16. ꝓncipatus Jair iudicis post theseũ ꝑfugũ atheniẽsibus re
i4000 ii99 gnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. 25. Hic cũ ex atheniẽsiũ optimatib⁹ vnus cẽt: ⁊ theseo rex p orbẽ vagaretur ꝺ eũ seditionẽ suscitauit: Quapp theseo ꝑfugus Athenas reliquit: ⁊ mnestheo regnum obtinuit.

¶ Typhis grec⁹ carpẽtari⁹ p ipm tẽp⁹ in carpẽtaria lignaria apud grecos clarissim⁹ fuit: q teste Pli. se
cundo naturalis histo. lib. ꝑm⁹ gubernãdi naues modũ instituit. Et vt refert Seneca Argonautarũz gubernator fuit: ipso dicente in medea: Ausus ea Typhis pandere vasto: carbasa ponto: Legesqz nouas scribere ventis: in qua quidẽ nauigatione: sicut ipse testatur perijt.

4007 ii92 Epte Galaditides propugnator fortissimus meretricis cuiusdam ex tribu Gad fili⁹. 8. Iu
i dex israel post Jair ꝓncipatũ suscipiens iudicauit Jsraelẽ ãnis sex: Mã: vt supra dictũ est: post mortẽ Jair filij Jsrael contra precepta domini inique egerunt. propter quod tradidit eos domin⁹ in manibus inimicoꝝ suorum. Unde Amonite ⁊ palestini omnes deczꝫ octo ãnis in suã ditionem redegerunt: qui ãni cum tẽporibus posterioꝝ iudicũ copulant fm iudeorũ tra
mauerunt vt ab ira quiescere dignaret: gbus placat⁹ precibus suũ eis concessit auxiliũ. ⁊ misit ad eos in Asphat cõgregãs in hostes irruit: ⁊ interfecit ex eis ferme ad quadragintaduo milia. Redieqz domũ cuz gloria: quũ ꝓnuz vouisset si viu⁹ reuerteretur ꝙ qcquid ei ꝓus occurrẽt: imolaret deo. Eidẽ veniẽti occurrit vnigenita ei⁹ filia virgo: quã quũ imolare vellet: duoꝝ mẽsium inducias expostulauit: Nec legitimum quidem sacrificiuz fecit: nec deo acceptũ. Exinde mos inoleuit in Jsrael vt post anni circulum filie Jsrael cõuenirẽt in vnum: ⁊ plãgerẽt filiaz Jepte galaditide dieb⁹ quattuor. Effraeos ꝑ boleth pronũciabãt spicã exprimere nõ valẽtes: quo in loco pene quadragintaduo milia coꝝ interfecit Ipse vero quum principatum tenuisset predictum tempus defunctus est: ⁊ sepultus in Sebasti patria sua: que est in terra Galaditide: vt patet Judicum. xi. ⁊. xij⁹.

¶ Latin⁹ laurẽtum. 3. Rex Fauni regis ⁊ Marice nymphe filius defuncto patre primo anno Jepte
4008 ii91 iudicis regnare cepit: ⁊ regnauit: Eutropio teste ãnis triginta duob⁹: a quo latinoꝝ regnũ initiũ sum
ꝑsit: ⁊ laurentum nomẽ exinde cessauit: quod per annos multos sub duob⁹ regib⁹: Pyco scilicet ⁊ Fau no porrectũ fuisse constat: Hij autẽ: vt refert Aug. 18. de ciui. dei. c. i. inter deos nũcrati sunt: Hic autez Latin⁹ Amathan Fauni regis Ardee sororẽ habuit in ꝓiugẽ: vt p Virgi. ꝑ. alij ãt pallãtã Euandri filiã hũisse vxorẽ dicũt: ex q̃ lauinã filiã suscepit: quã iã turno filio Fauni ꝓmissaz Enee ꝑfugo tandez dedit vxorẽ: ꝑ qua bellũ ingẽs int⁹ eneã ⁊ turnũ exortũ ẽ: in quo Latinus hic tãdem cecidit.

¶ Menela⁹ helene marit⁹: ⁊ Atrei regis filij⁹: agamẽnõisqz fr̃: ⁊ ipe ꝓmo ãno Jepte i lace. regnare ce
pit: ⁊ regnauit vsqz ad troie captiuitatẽ ãnis ferme. 16. Et: vt dictũ ẽ helenã ionis filiã hũit vxorẽ: quã gõ ꝑ. ãno agamẽnõis absẽte menelao q ad nestorẽ pylõ iuerat: paris ꝑami filij⁹ ad castorẽ ⁊ pollucẽ legat⁹ missus rapuit: ea. s. ꝓsẽtẽte: exñtib⁹ frib⁹ apõ agamẽnonẽ: q̃ sacro menela⁹ ex fris ꝓsilio apõ grecoꝝ ꝓnci
pes plurimũ q̃stũ ẽ: ⁊ vltro citroqz ꝓsepe ꝑ rpetitiõe vxoris legatiõib⁹ a menelao missis greci frustra

rētur. Bemū obādiōc vbis repetita fuit beléa: t p̄ decēniū strande magʒ q̄p virib⁹ troia capta rassūpta ē aductū
t restituta menelao: q cū eo naui patriā reditur⁹ intrasset i rēpestate act⁹ ad Rodum regē Egypti ō
uecus ē: ibiqʒ cū octo ānis errasset: tādē in lacede. redi; t: agamēnone fratre diu āte obtruncato: qd po
stea egerit menela⁹: vel q̄ morte obierit nō inuenio: hermionā tātū filiā ex helena suscepisse dicitur.

¶ Agamēnō Atrei regis fili⁹. 6. mycenaʒ rex ipse interfecto auo āno ho p̄cipat⁹ Jepte mycenis re
gnaʒ cepit: t regnauit ānis. 25. hui⁹ p̄mo āno regni beléa frīs sui menelai a paride p̄ami filio rapta fu
it: p q̄ ois grecia in p̄amū t filios excitata ē: t pari grecoʒ oiuʒ p̄sensu: congregat⁹ in aulide mille nauib⁹ ii90 4009
oi exercitui impato: designat⁹ ē agamēnō hic: cū q̄ in bellū pḡes clitēnestrā p̄iugē ex q̄tuor filios suscepat
filios reliqt. Cūqʒ apō troiā p aliqō tp̄s multos labores pass⁹ fuissʒ: ēt q̄dā p̄cipū simultates ptu
lit: pḡb⁹ ab impio depositꝰ fuit: t illi palamedes suffect⁹ ē: quē cū Ulyxes occidisset: ipe maiori sui glo
ria impiū reassūpsit: ibi q̄qʒ ēt mlt⁹ postea indignatiōes sustinuit. tādē capta troia: t dirupta cū igēti
p̄da: t cassādra p̄ami filia i patriā reditur⁹ naues p̄scēdit: vexʒ t ipe tēpestate act⁹ p ānū ferme errauit
Interi āt Egyst⁹ Thiestis fili⁹ cū tacite oia occupassʒ: posit⁹ p litt⁹ speculatorib⁹. t audito ab eis Aga
mēnonis reditu. 20. ex aicis suis insidias posuit: t ipse cū comitatu reliq̄ ficta aicitia illi obui⁹ fact⁹ est: t
lautissimū ei p̄parauit conuiuiū i q̄ clitēnestre p̄iug⁹ p̄sensu: illū cū socijs Egyst⁹: dū detrahere seu iduer
vellet vestē interfecit: duob⁹ filijs masculi: vz alesо t boxeste ac ephigēia t electra filiab⁹ p⁹ se relict⁹.

¶ Beléa igr̄ Tyndari occbalie reg⁹ t lede formosissīe mulier⁹ filie: q̄ ex sua admirāda pulchritudine
visa fuit solis filia: quā theseꝰ athenien̄siū rex supiorib⁹ diebꝰ iā rapuerat: t intactā fratrib⁹ suis reddi
derat: boc āno iā matura viro menelao lacede. regi p̄dicto nupsit: q̄ audito paris p̄ami fili⁹ absēte me
nelao eā volēte rapuit: t troiā perduxit: sed paride in bello defuncto: postea Deiphebo paridis fratri
itez nupsit: ppter qō troianū bellū exortū ē: de quo mox dicem⁹: ipaʒ tamē post troie excidiū greci me
nelao reddiderūt: q gaudēs nauim cū illa cōscēdit: patriā. s. petitur⁹: sed tēpestatib⁹ acti in Egyptū ad
polybū regez deuenere. Indeqʒ descendētes: atqʒ per octo ānos errātes (vt testis ē Eusebi⁹) tādem in
patriā redierūt: lōge āte mortuo Agamēnone: t forte illis dieb⁹ Egysto: Hāc nōnulli poete fingūt fuis
se imortalē: qd āt p⁹ reditū suū domi egerit: aut q̄tū vixerit: seu quo tpe obierit: nō habet. Serui⁹ enim
helene tēpora ex lōga etate p̄putare volēs dixit Castorē t Pollucē fratres Helene cū argonaut⁹ fuisse
q fuerunt āte troiā captā: vt supra dictū ē ānis ferme centū. Sz vtcunqʒ res se habuerit: Rettulit Iso
crates illā senio iā p̄fectā: t in rugas facie cōtractā p specula viros illos fortes inspiciēte lōgo risu ride
re cōsueuisse: q pro tā caduca: tāqʒ fallaci re tāto ardore ac pinacia depugnassent. Nō enim ob aliud
pugnasse ab Homero dicunt⁹: quia restituta helena se recessuros p̄mittebāt: Illaʒ vo Ouidi⁹ fleuisse re
fert: quū ait: Flet quoqʒ in speculū rugas aspexit anniles. Tyndaris: t secū cur sit bis rapta regrit.

¶ Hector Priami troianoꝝ regis ex Hecuba vxore fili⁹: a poet⁹ oib⁹ cātatissim⁹: bis tpib⁹ ob maxi
mum ei⁹ militie fulgorē apud troianos maxio in p̄cio bitus ē: nā ob incredibilē eius pulchritudinē: p̄u
dentiāqʒ ac fortitudinē nō solū parētes: sed t patriā pbēni nobilitate atqʒ gloria splēdidā fecit: Hic an ii89 4010
te troianū bellū Andromachā Jectionis thebarū Cilicie regis filiā duxerat vxorē: ex quā filiū suscepit
noie Astianactē: q quū ēet maxime ai audacia p̄ditus: cepto troiano bello p̄sepe sol⁹ grecoʒ turmas
aggredi aus⁹ fuit: adeo vt ipe solus eēt terror oibus grecis: nā t inter cetera aduers⁹ aiacē thelamoniʒ
singulari pugnauit certamine: a quo quū tādē suscepisset ex more āntiquo baltheū ipse illi gladiū dono
dedit: cū quo se aiax interemit. Hector vero paulop⁹ ab achille occisus ē: quē nō soluʒ armis: ornatuqʒ
reliquo a victore nudat⁹ ē: Uexʒ t curru cū baltheo ab aiace cōcesso circa troiam p̄amo spectante tra
ctus est: sed t ad naues vsqʒ grecorum deuectus: vbi p dies. xij. eius cadauer sup litt⁹ insepultū seruari
iussit: donec nocte redēptur⁹ miserabilis pater p̄iam⁹ veniret: Ueruʒ: vt Homer. refert iussu Jouis ab
Apolline cadauer tā insigne: ne corrumpetur āū funus sacris liquoribꝰ perlitū fuit: Priamo deniqʒ re
stitutū iuxta Ilij regis sepulchrū cū ingēti pōpa comitante priamo patre t ceteris fratribus: ac Hecu
ba matre t Andromacha ipsius vxore: necnō t oi populo non aliter flente q̄p si priami tota curia: ficqʒ
vbs troiana vnico atqʒ optimo rege t defensore fuisset orbata: cuius quidem sepulchrum (vt aiunt)
hijs versibus annotatum fuit.

Defensor patrie iuuenum fortissimus hector
Qui murus miseris ciuibus alter erat.
Occubuit telo violenti victus achillis
Occubuere simul spesqʒ salusqʒ phrygum
Hunc ferus aiacides circum sua menia traxit
Qui iuuenis manibus traxerat ante suis.
O quantos priamo lux attulit illa dolores
Quos fletus hecube: quot dedit andromacha
Sed raptum infelix pater auroqʒ repensum
Condidit: t merens accumulauit humo

Hic ex Andromacha coniuge plures genuit filios: e quibus Frāchonus vnus fuit: a quo: vt ait Vin
centius historialis burgundus franci originem habuere.

¶ Paris q t Alexāder dict⁹ ē: ciusdē hectoris fr. ex p̄amo t hecuba nat⁹: boc āno ad famā pulchritu
dinis helene tract⁹: a p̄amo sub spē legatiōis cū. xx. nauib⁹ in greciā mittit⁹: t a menelao lacedemoniʒ
rege Helene viro hospitio suscipit⁹: t mult⁹ honorib⁹ honorat⁹: cui⁹ quū aspexit vxorē: illā volentem ab
sente marito: tādē cuʒ oib⁹ regijs thesauris abstulit: t troiā perduxit: ex qua rapina bellū decēnale gre
coʒ aduersus troianos suscepti ē: Hic āt paris cū speciosissimus vir ēet: mult⁹ voluptatib⁹ se immersit
p quib⁹ etiā tandem morte p̄meruit. Fert. n. hūc fuisse nōmō speciosissimū: sz t eloquētissimū atqʒ for

aduẽtũ tissimũ:ꝛ ꝯmaxime inter litigãtes egssimũ arbitrũ:ꝑ qb⁹ reb⁹ i maximã iustitie famã cuasit:ꝛ adeo magnã (vt poete tradũt) vt litigãtib⁹ d formositate:pallade:iunõe ꝛ venerꝭ pp aureũ pomũ a discordia eis i ꝙuulto ꝓiectũ:i q̃ scriptũ erat:Bꝭ dignior:q̃ cũ in lit.giũ maximũ icidisset:a Jouꝭ ꝑ fnia misse fũt.veꝝ cũ ob voluptatẽ veneri id ꝺberi iudicasset:qꝛ eidẽ pulchriorẽ orbis mulierẽ spopẽderat a multis iuitus iudicat⁹ẽ:Hic ãt cũ troiãis vrbẽ obsidẽtib⁹ multa strẽnue gessisset:ꝛ ꝑserti in agonali certamine qꝺ troie agebatur:in quo oẽs:ac ẽt ipm hectorẽ supabat.postrẽo hectore ꝛ troilo ab achille perẽpt⁹ cũ ipe arcu ꝛ sagitt⁹ ipꝫ achillẽ trauꝺ i tẽplũ apollis nocte occidissꝫ ꝛ ipe a pyr.achill' filio occis⁹ fuit

¶ Deiphob⁹ ꝺicto⁹ fr:vir armis strẽnu⁹:quũ multa i hostes egisset:ꝛ ipe tadẽ ꝺũ se tutũ arbitrare tur:occubuit:qꝛ inter tumultũ capiti Jliõis dormiẽs:helene iſidijs:quã p⁹motẽ paridis ꝙuge ꝫ duxerat:occisus ꝛ turpit lacerat⁹ fuit:Hc q̃ Virg.li.6.ait:Atqꝫ hũc pyramidẽ lania:ũ corpore toto.ẽ.

¶ Cassandra ãt vgo formosissima:hoc ex eodẽ patre ꝛ mre sorꝭ fuit:q̃ capta troia in sortem Agamemnonis venit:ꝛ eã mycenas secũ ꝺuxit:vbi eã dolosa clytẽestra Agamẽnonis vxor interemit:Hãc cũ Apollo plurimũ amaret:ꝛ ei⁹ cõcubitũ expeteret:ipa mun⁹ ab eo ex hoc expostulauit:qꝺ illi apollo iuramẽto se ꝺatuꝫ affirmauit:Cui petijt vt vates fierer:ꝛ facta statim fuit.volẽs deinde Apollo:qꝺ petierat ipsa negauit.Quãobꝛez turbat⁹ Apollo:quũ auferre negret qꝺ ꝺederat:egit vt nulla ꝑstaret fides vaticinijs suis:ꝛ sic factũ ẽ.Hã quũ ex raptu helene futura ꝑi ꝛ fratrib⁹ ꝑdiceret:nõ solũ nõ credebãt ei:sꝫ ꝛ vberib⁹ duris castigabãt eã.Et ꝫ migdõio iuncti ꝺsponsata fuissꝫ ꝛ ipa a grecis capta fuit.

¶ Polixena quoqꝫ hoc germana ex eisdẽ parẽtib⁹ nata:vgo ingẽti pulchritudis atqꝫ elegãtie:ꝛ ipa p⁹captã troiã a pyrrho achillis filio supra pris tumulũ iugulata fuit.Hã quũ inter ceteras priami filias formosior ẽet:ab achille q fratrẽ occiderat:dilecta plurimũ fuit.Quo qdẽ amore Hecuba mater in mortem fortissimi iuuẽis vsa ẽ:nõ existimãs.n.p Achillis vulnera sanguinẽ filie sue se fore fusuraz.Quippe p⁹cuersam troiã pyrrhus achillis fili⁹ in piaculũ manũ patris ad ei⁹ tumulũ adolescẽtulam ꝺuxit:vbi p⁹lõgas multoꝫ lachrymas truculẽt⁹ iuuẽis iugulauit.Ferumtqꝫ eã ꝫ tenellã tã ꝑstãti animo ꝛ intrepido vultu bãc mortẽ suscepisse:vt maxia admiratio eius fortitudinis omnibus fieret.

4012 1157 ¶ Panthasilea amazonũ regina:q̃ Justino teste lib.6o Mirbee regine successit:hijs rpib⁹ ptra Hrecos troiã obsidẽtes magne vtutis bellice documẽta mõstrauit.Jpa.n.audita Hectoris vtute:ipm ꝫ visum ardẽter amauit:ꝛ ꝺesiderio suscipiẽdi ab eo prolẽ:cũ maxima copia mulieꝝ in eius auxiliuꝫ ex scythia ꝺscẽdit:nec eã tã ꝑclara ꝓncipũ grecoꝝ pterruit fama:qꝫ hectoris armis ꝛ vtute auxilio foret Vnde ꝛ psepe ipa intrepida inltas grecoꝝ acies fudit:Verũtamẽ ꝺũ virago hec iter fortissimos hostes pliaretur:multisqꝫ e suis iã cesis a pyrrho achillis filio letali vulnere sauciata:iter medios grecos a se interfectos occubuit.Ferũt eã securis vsum primo inuenisse:ꝛ multas grecoꝝ naues exussisse.

¶ Palamedes Nauplj Buboce Regis filius:Vir forma elegans:facundiaqꝫ ac magnanimitate precipuus:rẽpestate hac clarus fuit:Hic cõtra troianos vna cũ reliquis grecis fuit:vbi quũ ex seditione Agamemnoni imperatoriam potestatem subtraxissent:eius loco ꝺux belli suffectus est.Et quum multas simultates contra Vlyxem habuisset:eo qꝺ insania simulata ad troianũ bellum ire recusasset:Tãdem ab eo ficta accusatione:qꝺ cuꝫ priamo rege tractatum haberet:a reliquis palamedes lapidibus obrutus mortuus est.Hic inter cetera suę virtutis opera ad cuitãdas ocioſi exercitus seditiones primus rabularum ludum adinuenit.

¶ Achilles autem pelleꝰ Thessalie Regis fili⁹:Grecorum omniũ fortissimus ab Homero:ceteriſqꝫ poetis tam latinis qꝫ grecis cãtatissim⁹:per hoc tẽpus in astrologia ac medicina ꝛ musica a Chirone ꝺoct⁹ preter militaꝛ singularẽ magne excellentie documentũ ꝺedit:Nam quũ coniurassent greci i troianos:responsum acceperũt absqꝫ Achille capi troiã nõ posse:Qui ab Vlixe perquisitus:ꝛ tãdeꝫ in habitu muliebri inter feminas inuẽtus:In grecorum presidium peruenit:ꝛ armis a Vulcano sibi fabrefactis assumptis in vltionẽ cuiusdã sui amici ab Hectore perẽpti in bellum processit:Et quũ multos ex troianis occidisset.Hectorem etiam interemit:Cuius corpus cum multo ludibrio patri ꝛeꝺdidisset:etiam alia pugna Troilum Hectoris fratrem interfecit:Quo dolore commota Hecuba regina ꝛ mater timens superstitibus ꝛ patrie:si longo tempore superuiueret Achilles:insidias ei hoc modo in mortem eius parare ꝺisposuit:Nouerat enim eum polixenam filiam diligere ꝛ ideirco per internuncium spopondit illi nuptias suas:si a prelijs abstineret:eui quum assensisset achilles:in talem conuenere:vt clam solus nocte veniret in tẽplum apollinis:quod fere secus muros troie erat:ꝛ ibidem eã quã filia inueniret:eamqꝫ ꝺesponsaret:quod amans ꝛ cupiens achilles credens sic se rem habere:inermis ꝛ solus nocte in templum intrauit:in quem statim Paris ex insidijs prosiliens sagittis cum interfecit:

Quo mortuo in Sigeo troiano promontorio cũ hoc epitaphio a suis sepultus est.

Pelides ego sum thetide notissima,ples
Cui virtus clarum nomen habere ꝺedit
Qui strauj totiens armis victricibus hostes
Hinceꝫ fugam sol⁹ milia multa ꝺedi:
Hectore:sed magna gloria est mihi gloria cesso
Qui sepe argolicas debilitauit opes
Ille interemptus subijt me vindice penas
Pergama tunc fereꝛo occubuere meo
Laudibus immensis victor super astra ferebar
Compressi hostilem fraude perempt⁹ humum.

¶ Pyrrh⁹ vo g alio noie neoptolem⁹ vocat achill' pdicti fili⁹:ꝛ ipe mortuo pre pubes ꝛ adolescẽtul⁹ i troianũ bellũ rãꝯ ad istar pris gloriosissim⁹ ꝺuct⁹ fuit:g cũ cet aeris igenij iuuenis int alios iuuenes an

daces:i quēdā equū ligneū:quē greci doloſe cōſtrui fecerāt ītrauit:z ī Jlionē ſe pjci pmiſit:z cū nocte ſtragē multā troiānis ītuliſſet:ēt i regiā domū ītrās:Polite priami filiū i ipius patris gremio ītermit: ac ēt i Priamū obiurgāte irruit. Jnde Jlione deleto:polixenā formoſiſſimā vginē:vt victū ē ad manes placādos patrioſ ad achill' pris ſepulchz occidit. Diſcedēs vo a troia:Andromachā oli hectoris piu gē:q̄ ei i ſorte p̄de cōtigerat ſibi pīuxit vxorē:ex qua duos ſuſcepit filios:Peripeleū.ſ.z Moloſſū a quo Moloſſi ppli dicti ſunt: poſtmodū Epyrij:nūc ār albaneſes:ideqz capt⁹ pulchritudie Hermiōis filie menelai tradita andromacha heleno filio Priami cū pte regni ipaz rapuit:z ſibi pīuge fecit. Deide aī feruore ad p̄dā impuls⁹ mare māib⁹ infeſtauit:q̄ gdē nauigatio alijs moleſta:ab eo pyratica denoiata ē. Tadē hic ab Horeſte ex filijs Priami in tēplo apollinis delphici trucidatus illius finis fuit.

¶ Ulixes Laertbe Jtbace iſule regis fili⁹ ex pīuge antholia q alio noie Laerti⁹ gnoiat⁹:z: vocatuſ qz Jtbacus ab Jtbaca inſula:in q̄ p⁹ patrē ipe regnauit:Quā z Bulichi⁹ a quadā inſula Bulichia:q̄ in illi⁹ regno habebat:ſimiliter z Nariti⁹ dict⁹ eſt a naritia inſula:que eſt in mari Jonio:que qz ex eius regno fuit:De quo Ouidius in p̄mo de triſtib⁹ ait: Produce naritio docti mala nr̄a poete: Scribere naritio:nā mala multa tuli:Hūc aūt pulcherrimū:eloquētiſſimū:prudētiſſimūqz:z doloſuz fuiſſe auctores oēs affirmāt:q z cōtra troianos cū duodeci falcatis naub⁹ venit:z multa ibide ſtremue geſſit. Multaqz ḡ aduxit ptul t:q̄ oia mira formidine ſupauit:hic penolopē Jcarī filiā iuuenis duxit vxorē vtute z corpe ſpecioſſimā ex q̄ ilico thelamachū ſuſcepit filiū:quē ad troiā pergēs cū vxore puuū re liqt:quē gdez palamedes ad explorandā patris fraudē:q ad troianū bellū cū ire nollet inſania fin̄ta bat ārē aratrū patris ārātis oppoſuit:quo viſo p̄feſtiz Ulixes aratrū ipmouit:ne filio dilecto offende ret.z ſic ognit⁹ vlixes ſubdol⁹ in expeditionē ire coactus ē:in q̄ Diomedis amicitiā ſibi cōparauit:cum quo maxia ſolertia ad obtinēdā victoriā plurimū laborauit: Hā ipſe achillē nolentē in obſidione pduxit:ipſeqz herculis ſagittas ad id q̄ maxie neceſſarias inuenit:z ad troiā deferri fecit. Et cū ipſo Dio mede alico fatale palladiuz ex troia rapuit:z multa alia callide ea in obſidione egit.tegebat.n.aliq̄ do tegumēto mēdici hois:z multa vba volens pferebat:vt ſic in eo hitu troiā explorator⁹ intraret. Simul tates multas cū palamide habuit:eo q̄ inuit⁹ cū intrauiſſet in bellū:ad vltimū hic ꝓditionez cōpoſuit p q̄ troia capta z dirupta fuit:qb⁹ geitis cū naues i patriā reditur⁹ aſcēdiſſz:multa ꝓcellis agitat⁹ i lon giſſimos erro:es z peregrinatione decennē perduct⁹ ē: Hā quū in extremo Jtalie Sicilīā verſus cum vnica naui ad Circē magā diuertēde fortune gr̄a diuertiſſet:leſtrigones gentes quaſdā feritate famo ſas experi⁹ eſt. Deinde cū peuiret ad pheacas:z in cōuiuio Alcinoi hos z cyclopas hūana carne ve ſci narraret tanq̄ ingētē z mēdacē nōnulli aſpnati ſunt:Hūc Ulixbonā in hiſpania Solin⁹ cōdidiſſe ſcribit:z ab Ulixe Ulixbone nomē accepiſſe dixit. Multas pterea alias hinc inde ciuitateſ extruxiſſe peragrādo ferunt:Tandem a filio proprio telegono caſu interfectus hic fuit. De eius aūt erroribus: penolopeqz vxoris⁹ caſib⁹ Homer.24.libros diuino carmie ſcripſit:quos Odyſſee volumē appellant.

Beſſa ſeu Eſebon Bethlamita ex tribu Juda.9.iſrael iudex mortuo Jepte loco eius prin ceps ſuffect⁹ iudicauit Jſraelē ānis.7.vt hētur Judicū.xij. Hūc nūnulli aſſerūt fuiſſe Boz g ii86 40i5
a Ruth moabitidē in pīuge habuit:g z.30.habuit maſculos z totidē feias: q̄s oēs foras emit tens marit̄ tradidit:z eiuſdē nūeri filijs ſuis accepit vxores:q̄s oēs i domū ſuā introduxit q̄s oēs vinos dimiſit:g cū nil memorie dignum geſſiſſet:in ſenectute bona defunctus eſt:z ſepulturaz in patria ſua promeruit: Judicum vt ſupza.

¶ Troianū bellū decennale p̄mo Eſebon iudicis ānō (teſte Euſebio) ſurrexit:cui⁹ cauſa fuit p̄miuz trium nuptiaꝝ de pulchritudine certātium:vt infra dicet. Sane priam⁹ rex hoc ānō Anthenorem neceſ ſarium ſuū nobilem z grādeuū ad grecanos p̄cipes miſit:dicens ſe omnes iniurias preteritas equo ii85 4014
animo laturum:ſi Heſionā ſororem diu raptam redderent. Negātib⁹ grecis priamus cueſtigio belluz inſtaurat:z Hectorem p̄mogenitū copijs preficit: Jd idē paris q z Alexāder Hectoris frater hortat: dicens:Hū olim in Jdam inſulā venatum iſſet:vidiſſe mercurū in ſomnijs:qui eidem Junonem:mi neruam z Venerem adduxit:vt inter illas de pulchritudine certantes iudicaret. Tumqz mineruaz ſi bi promiſiſſe ſi eius ſpeciem preferret:ſe ei vxorem in Grecia daturā:qua nulla eſſet pulchrior. Hele nus autem alter frater in cōtrariū vaticinatur dicens:Si Alexander de Grecia vxorē acciperet:vētu ros Graios:z Jlionem vaſtaturos: Jd idem Caſſandra vaticinata eſt.parātur nihilominus naues z Alexander qui z paris vna cū Anthenore:ceteriſqz in Greciam mittitur:vbi dū in inſula Cytherea ad fratrē Junonis cōueniret:Helenam Regis Menelai vxorem ad videndū Alexandri formam ibi occurrentem:z a marito ſuſceptum tandem rapuit:domumqz redijt:Quo facto priamus pariter ap plaudit:quaſi Heſionam ſororez propter hoc recuperaturus eſſet. Menelao itaqz vna cum Agamē none grauiter querēte: p̄feſtiz congregātur fortes quiqz:videlicet:patroclus:Ulyxes:Aiax z Neſtor: cum ceteris validis numero quadraginta ſeptem habentes naues paratas in portu Aulen numero mille.200. Reſponſoqz accepto ab Apolline delphico:vt in decimo anno Jlium foret ſubuertendum Greci mare ſulcant phrygiam vniuerſam predantur ac redeunt. Interea Agamēnon mittit legatos: Ulyxem z Diomedem ad priamū regem:ſi vellet cognatā ſuam Helenam reddere:priam⁹ ilico argo nauticam iniuriam cōmemorat:patriſqz interitū:Sororis raptum:z Anthenoris legati ſui p̄ceptū re fert:z ideo pacē repudiat:bellūqz idicit. Cōgregato itaqz hinc inde exercitu:z māus p̄ferēte hector pa

aductũ troclum ⁊ Aderionẽ occidit: multosq; alios vulnerat: vsq; dũ Aiax Thelemoni⁹ ꝓsobrinus hectoris de Hesiona nat⁹: ꝓgnita inter eos ꝓsanguinitate eũ ipediret. Cõcedunt interim hyemales inducie: vt vnusq;q; mortuos suos sepeliat: p⁹ biẽniũ ꝯo tẽp⁹ bellũ repetit: in q̃ Hector decẽ fortes duces occidit: ⁊ ꝓtra achilles q̃ttuor illustres interemit. Per triginta.n. dies acriter pugnat. Rursusq; dant inducie triennales: p⁹ triennũ denuo certamine inito plures vtrinq; corruũt. Et q̃uis hector p somniũ andromache moneret: vt se a bello abstineret: Jn bellũ tamẽ pperat: ⁊ ab Achille insidiose interimit: Quo sepulto iteꝝ inducie dãtur per ãnũ. Dũ ꝯo ãniuersaria hectoris dies ageret: adest Achilles ⁊ Polixene Priami filie amore corripit: peritq; eius nuptias: qb⁹ ꝓmissis a bello se subtrahit asserẽs iniquũ eẽ ꝓpter raptũ helene totã ꝓturbari Europã. ⁊ tãdẽ grecoꝝ rogatu ꝓcedẽs a Troilo vulnerat: q ĩã multos occiderat grecos. Vnde ira succẽsus Troilũ ⁊ Memnonẽ occidit: Ex quo dolore pcussa Hecuba vxor Priami dolũ excogitat: dicẽq; achilli statuit: q̃ filiã suã vxorẽ ducat: Jn q̃ etiã idem a Paride dolo occidit: Jnde accepto a dijs respõso q ex ꝓgenie achillis greci cẽt victuri. Neoptolom⁹ achillis filius in plũ stati ꝓdijt in q̃ Aiax ⁊ Paris mutuis vulneribꝫ ꝓfodiunt. Septio autẽ belli ãno pthasilea Amazonũ regina (ia dicta) ad auxiliũ troianoꝝ vẽit: q̃ grecos ab ipsa obsidione fugat: ⁊ naues eoꝝ pene cõburit. Tãdẽ quũ Neoptolomũ vulnerassez: ab eodẽ occiditur: Post hec exhortãtib⁹ Antheno re ⁊ Enea vt Helena redderet: ⁊ pax peteret: Jndignat⁹ Priamus mortez eis minatur: ꝓpter qõ ab eis Polydamas ad grecos mittitur q vrbis traditionẽ Grecis offerat: pacẽq; ꝓ ipsis tãtũ impetrans Qua obtẽta grecis nocte vrbs traditur: Priam⁹ a pyrrho achillis filio ãte iouis arã interficit. Eneas Polixenã apud Anchisem patrẽ absc̃odit: ⁊ ad instãtia Helene liberata: ⁊ Andromache ꝓcedit. Cerũ cuꝝ inuẽta eẽt polixena ad achillis tumulũ iugulatur: ⁊ Eneas ꝓpter hoc ab vrbe discedere iubetur: Anthenoꝝ tamẽ ibi habitare ꝑmittitur. Helena etiã cuꝝ viro suo menelao (vt dictũ est (rediit: pugnatũ ẽ itaq; apud troiã decẽ ãnis ⁊ sex mẽsib⁹: vbi ex troiãis ceciderũt: anteq̃ vrbs caperet. 67000. post capiã vero vrbẽ: si credis 278000. Ex grecis ãt. 87 6000. desiderati referuntur. Aug. autẽ. 18. de ciu. dei meminit: Troiam fuisse destructam regnãte Latino apud Latinos Fauni filio.

4020 | 1279 | Bilon quẽ Josephus Chilon nolat decim⁹ iudex israel post Esebon iudicauit israelẽ annis decẽ: quẽ quidẽ septuaginta interptes nõ ãnnũerãt. Et ideo sicut tradit Eusebi⁹ tẽpoꝝibus
a | Josue ⁊ Samuelis ⁊ Saulis ascribũtur: quoꝝ ãnos scriptura tacet. Hic autẽ addunt plures ãm q̃ sint apud Josep hũ: ita vt ab egressu Jsrael de Egypto vsq; ad Salomõis tẽplum numerẽtur ãm. 480. Vnde bene quozũlibet supputãdi sunt anni: quia alioquin in errorem labe rentur: Hic autem de tribu Zabulon fuit: qui nec aliquã egit virtutem precipuam.

Abdon seu Abdon Hilomis filius de tribu Effraim. xi. iudicũ israel p⁹ Abilon ꝓcipatũ suscipiens iudicauit ãnis. 8. Hic (vt Joseph⁹ ait), p sola eruditiõe poterat habere mẽoriã: nul-
4030 | 1169 | l | luinq; op⁹, ꝓpter pacẽ rerũq; abundãtiã claruz fecit. Septuaginta. n. filios ⁊ filias habuit
e quibus. 40. mares fuere: viri in armis exercitatissimi: quos oẽs superstites derelinquẽs in senectute bona defunct⁹ẽ. Sub istis trib⁹ iudicibus nõ recessit israel a dño: ⁊ ꝓterea gemit terra ꝓpriis suis: vt pz Judicũ cap. 12. Verũ isto amoꝝ palestini israelitaꝝ ꝓcualuerunt multis diebus.

Demnõ Titonis filij Laomedõtis troiãi regis fili⁹ ꝓmo Labdon iudicis israel ãno Eusebio teste: vna cũ amaçonib⁹ Priamo subsidia tulit: Hic assyrioꝝ regũ ductor fuit: quez: vt Diodo. i. 3⁹ histo. libro scribit: Teutanes assyrioꝝ rex ⁊ dñs su⁹ cũ decẽ milib⁹ Ethiopũ: totidẽq; Susiãis cuz ducẽt curribus troiã i auxiliũ misit: qz tũc Liton⁹ ei⁹ pr ꝓfax ꝓfect⁹ erat accept⁹ maxie regi: ⁊ Demnõ ipse etate florens: ac ai co: pisq; virib⁹ ꝑstãs erat: quẽ edificasse ferũt Susaz seu Susis regiã ciuitatẽ i loco excelsiori: q̃ vsq; ad ptarũ imperũ ꝓmãsit: q̃ ⁊ mẽoria ab illo dñata fuit: Hic cũ apud troiã mlt̃os grecos occidisset: tãdẽ a thessalis p insidias interfectus ẽ.

¶ Troia Ciuitas Assyrie.

4033 | 1166 | ¶ Troia igitur ciuitas tertio ãno Labdon iudicis Jsrael capta fuit: a cui⁹ captiuitate: vt Euse. scribit vsq; ad ꝓmã olympiadẽ sunt ãni. 416. Colligitur ãt oẽ tẽp⁹ vsq; in ꝑsentẽ diẽ bm assyrios a q̃dragesimotertio anno regni Nini. 835. secũdũ hebreos a ꝓmo ãno natiuitatis Abrae ãni. 835. a natiuitate Noysi 410. ãte vrbẽ ꝯditã anni. 430. Hinc greci suos annos annotare ceperunt: dicentes anno ꝓmo a captiuitate Troie.

4034 | 1165 | ¶ Demophõ Thesei regis ex phedra filiꝰ ãno. 2⁰ captiuitatis troie mortuo mnestheo rege athenẽlis vrbis habenas suscipiẽs regnauit ãnis. 25. Hic cũ Antigono fratre ꝯ troianos grecis auxilia tulit: Vastatoq; Jlione dũ ad ꝓpria rediret: seuiẽte tẽpestate in thraciã delat⁹ẽ: vbi a Phylide lycurgi regis filia nõ solũ hospitio: sed ⁊ lecto suscept⁹ẽ. Cũq; aliq̃diu cũ ea morã traxisset: audita mnestbei athenarũ regis morte: re

gni paterni cupidine tractus: ipetrata ad breue tēpus a philide licentia refarcitis nauib⁹ suis Athenas rediit: vbi post. xj. ānum paterni exilij Athenarū regnū reassumpsit. Quūq; vltra pmissum tempus aduētū redeundi tardaret: phylis amoris feruētis impatiēs laqueo se suspēdit: t iuxta fabulā in amigdalā siccam conuersa est. Vide Ouidū: Cūq; hic predictum tēpus regnasset mortuus est: cui successit Sinthes: sed vtruz istius filius fuerit: incertum habetur. Christi

¶ Penolopes Icari filia t Ulixis cōiunx his tēporib⁹ ob pudicitiā suā mtādam multas a procuratoribus suis pertulit insidias: nā posteaq; marito suo Thelamachū filiū peperisset: ylixes ipe troiā cum reliqs ire cōpuls⁹ est: Sed troia delcta cū diu vir su⁹ errasset: plurimū ea sollicitantes in maximas deduxere erūnas: Ea enim cū adolescētula pulcherrima derelicta fuisset: t ei⁹ forma atq; mores probabiles: necnō t egregiū gen⁹ ad diligēdā ac ꝓcupiscēdā eā multos ꝓuocasset: mult⁹ instigatiōib⁹ vexata fuit: verūtamē vlla vnq; molestia a ꝓposito fidei mariti diuelli potuit: q̄ factum ē vt penelopes hec illibati: decoris atq; intemerate pudicitie matronis oibus semper exēplū sanctissimū fuerit.

¶ Cyrces solis t perse Nymphe: vt poete oēs testātur: filia incātatiōibus t forma pulcherrima his tēporib⁹ famosissima fuit: ipsa ideo solis filia dicta fuit: q; vt aiūt singulari floruit pulchritudine: ac etiā herbaruz oium claruerit cognitione: Easobres meretrix t maga notatissima euasit: Et relict⁹ colchis ad veneficia exercēda italiā vēit: t Ethcū polsehorū montē inhabitās Cyrceus de noie suo vsq; in hodiernū diē appellatus ē: Et lz multa poetica de ea referātur: vz q; suis blāditijs t veneficijs hoīes i ei⁹ amore succēsos i belluas ꝓmutasse. Bin⁹ tū Aug. 18. de ci. dei ca. 16. nō fabulosuz hoc fuisse dixit: ga cantatis gbusdā carminibus: aut infect⁹ veneno poculis in feras diuersarum specierum homines conuertebat: inter quos fuere soci⁹ Ulixis: vbi cū idē vlixes cā ob rē per ānū permānisset: ex ea thelegonuz suscepit filiū: verū cuz euaginato gladio eidē mortez minaret: nisi socios in pristinā formā rediget: ab eadē qđ postulabat obtinuit: t plen⁹ cōsilijs discessit: Hic itaq; vt predictum ē habitauit haud longe a Caieta vrbe Cāpanie: in quodā mōte oli insula: q cyrceus ab ea vsq; hodie dicitur ē: super quē etiā oppiduz in cacumine postmodū fabricatū Cyrceū nomē impositū fuit: Sicut testis ē Virgi. in. 7. eneido. circa quod adhuc aiūt incole rugire bestias diuersi generis. In eo aūt postea tēplū permagnificū in ei⁹ laudem extructū fuisse dicit: ibi etiā mōstrabātur olim q̄dā Ulixis filia t Ad inerue antra: Quo in loco postmodū romāi pōtifices arcē ꝓdidere munitissimā: q̄ afflict⁹ Ro. eccleſie reb⁹ barbaroꝝ cpmaxime tpib⁹ auxilio semp fuit. Quādo āt: vel quo mort⁹ gnē defuncta fuerit hec Cyrces nō inuenitur.

¶ Diomedes Tydei ex Deiphile si i⁹ his dez tpib⁹ post cp in obsidionē troianā cū alijs grecis fuisset: apud quā adeo se strēnue habuit: vt p⁹ Achillē t Aiacē oium fortior t audacior haberet: dū de eadez clade reuerteretur: audiēs vxorē suā apud argiuos turpiter agentē verecūdia duct⁹ domū ingredi nolu it. Sed indicto sibi exilio ad ptes apulie se cōtulit: vbi teste Festo cū Dauno rege partē regni sortit⁹ est vt ēt narrat Ouidi⁹ li⁹ quarto fastoꝝ: Et gen⁹ eneadū appule daune tuū. Ibiq; circa garganū montē residens beneuētū: Arpos t alias cōdidit vrbes. habitauitq; postmodū cū suis in mesapia t peucena t Dautia Apulie vrbib⁹. Socij vo ei⁹ Brundusiū t Neapoli erexere: q̄ nūc clarissima regia ē. Alij q̄z ex socijs ei⁹ ab ipso recedētes Diomedeā insulā ab ipso sic dictā haud procul a mōte gargano habitare perūt: vbi t Diomedes ipse ferr⁹ sepult⁹: ac tēplo tanq; deus ibidem honorificat⁹. quod quidez templuz nunc canonici regulares diui Augustini inhabitant: multoꝝ introitū refertissimū: ibi etiā aues diomedeas quasdam ad modū anserū esse dicuntur.

¶ Diomedes ali⁹ rex thracū longe ante hunc fuit: vir quidē truculētus: q equos suos humana carne aduenarū ad cū venientium depascere cōsueuerat: q t ipse ab hercule mactat⁹ iument⁹ suis in pabulum dat⁹ fuit: dicēte Seneca in hercule furēte: Suisq; regē pabulū in armentis datum.

¶ Anthenor nobilis troian⁹ Priami regis affinis ānо 2⁰ captiuitat⁹ Troie ab Agamemnone Ence irato rex Jlij ꝓficis: t ibidē regnauit ānis ferme. 23. Eneas aūt lz isto dignior t natu maior ēet: tamē ga politenā osobrinā suā ꝓami filiā apō Anchisez patrē suū absconderat: ab Agamēnone reꝓbat⁹ troia pulsus fuit: Quāobrē eneas indignabūdus exiēs in Bardaniā insulā vt suū ibidē cōgregaret exercitum ꝓfect⁹ ab Anthenore clausis port⁹ secluſ⁹ est: tūc troiani oēs: q grecoꝝ cedes euaserāt reuertētes Eneam sic abiecto Anthenorē suū esse regē recognouere. At Eneas cuz nil ꝓficē cognoscēt post tertiū exactuz annū cū vniuerso patrimonio suo: t nauib⁹ duab⁹ t viginti suscept⁹ cū Anchise patre t Caieta nutrice sua: vniuersaq; familia: ac trib⁹ milib⁹ t quadringētis vtriusq; sex⁹ viris in italiā nauigauit. Anthenor vero: quū predictū tēp⁹ vna cū filijs regnasset ab Hectoris filijs eisdē Heleno rege subsidiū ferente regno pulsus ē: Quo turpiter pulso profugus cum duobus milibus troianis in venetia prouincia concessit: t ibidem quibusdā occupat⁹ patauine vrbis fundamenta iecit: Ibidemq; quoadu⁹ vixit regnauit: dicē te Virgi. Hic tamen ille vrbē pataui sedesq; locauit. 1161 4034

¶ Diapolitanorū dynastia vigesima: cōsumpta decimanona: apud egyptios quarto principat⁹ Labdon anno cepta est: in qua suo imperatore vti ceperunt: t hec quidem potestas apud eos. clxxvij. annis durauit. Illa quippe dynastia generalis potestas erat: que vniuersuz regnū suo sub impio quisq; princeps designatus: seu a toto populo delectus cohibebat: vt nunc venetorum mos est. 1165 4038

¶ Latinorum regni exordium.

¶ Latinoꝝ aūt regez, principiū illā fuisse dicim⁹: quā nūc cāpaniam appellamus. Et hec vna ex decez

Christi ⁊ octo italie regionib⁹ habita est: que certe plura habebat loca a ceteris regiõibus frequẽtata: vt Liui⁹ aduẽtũ ⁊ Virg. cõtestati sunt: Sed quũ plus iacture in ea q̃ cetera⁊ sit factum: euenit: vt nũc aliqua regionũ ea sit incultior: aut infrequẽtior habeat̃: hec ideo lata appellata ẽ: q⁹ saturnus cretẽsiũ rex: vt supra dictum ẽ: Jouis filij arma fugiẽs in eisdẽ locis latuit: quod Virg. 10. 8° hijs verſib⁹ posuit dicẽs: Primus ab etbereo venit saturn⁹ olympo Arma iouis fugiẽs: ⁊ regnis exul adẽptis: Js gen⁹ indocile: ac dispersum mõtib⁹ alt̃ Jmposuit: legesq3 dedit: latiũq3 vocari: ⁊ Saluti hijs quoniã latuissz tutus in oris: Et⁹ tamẽ magnitudo a p̃ncipio angustior fuit q̃ q̃ nũc cãpania appellatur. Serui⁹ aũt dicit latinos ꝑprie appellatos fuisse eos: q interãt viscerib⁹ albani mõtis. Fines v̊o hui⁹ regiõis latine nũc cãpanie appellate a maritima pte ab hostijs tyberinis incipiũt: ⁊ in Caietã vrbẽ terminãtur: vbi sunt ciuitates extãtes ⁊ virute: videlz Hostia: Sinuessa: Ardea: Terracina: ⁊ Cayeta: ⁊ insule põtia: ⁊ pãdana atq3 mõs Cyrce⁹. Jn mediterraneis autez sunt veletre: Aritia olim ciuitas anagnia: prenestina: tyburtina: thusculũ ⁊ Alba olim ciuitas: a q̃ albani reges. Jn hac igit̃ regione fuere qdaz populi q ⁊ aborigines: rutuli: volsci: hernici: ægcoli ⁊ marsi dicebãtur. ⁊ Magnũ enim hec regio habet circuitum.

¶ Eneas igitur Anchise fili⁹ patrie ⁊ parẽtũ ꝺm aliquos ꝓditor a troianis tanq̃ deus habit⁹ ãno sexto p̃cipatus Labdon in latio veniẽs regnare cepit. ⁊ regnauit: vt Eusebio placet annis tribus. Hic certe Eneas omni forma ⁊ elegãtia inclytus fuit. Qui est e troia pulsus vna cum patre Anchise ⁊ Ascanio filio ac Caieta nutrice mult̃ troiãor ꝓsociat⁹ ꝓfug⁹ in Delphos insulã primũ ad oraculũ Apollinis pueit: a quo de italie regno obtinẽdo certior fact⁹ in Cretã cõfestim nauigauit. Alij tamẽ dicũt eũ circa macedonie olympũ primo habitasse. Alij circa matiniã in archadia capuas cõdidisse. alij in sicilia profectũ quedã occupasse: ibidẽq3 anchisen patrẽ mortuũ sepelisse. Virgili⁹ autẽ: si ei credere fas ẽ: ipsuz in Carthaginẽ ad Didonẽ traiecisse dixit: cui⁹ amicitia ⁊ lecto vs⁹ fuit: Jnde quoq3 superũ monitu discedẽs in sicilia iterũ venit. ⁊ demũ in latiũ peruẽit. Respõsoq3 accepto eo in loco sibi p̃manẽdũ cẽ vbi mẽsas ederet q̃ in latio ꝑpe latinũ accidit. Jbi. n. ingẽs panis p mẽsa per imprudẽtiã appositꝰ eum cũ carnib⁹: que super eo erãt absumpsit. Homerũ tamẽ hijs cõsentire nolle dixerũt: nec cũ alijs auctoribus q de eo scripserũt dicẽtem Eneã imperij successorẽ in troia remãsisse ac illud troie imperiũ extincto pamidarũ genere filijs filior tradidisse: quũ dicit: Jã priami genus ẽ miserat⁹ turpiter. At nũc imperium troie eneas violẽt⁹ habebit. Et nati natorꝫ: ⁊ q nascẽtur ab illis: sed hoc mõ ab oĩbus dissentiẽs videretur: q eneã dicũt vsq3 in italtã enauigasse: atq3 ibidẽ obijsse. Jngressus itaq3 eneas in italiã i adriatici maris ora Corcyrã ⁊ melinã vrbes cõdidit: atq3 per ostia tyberina intrãs haud lõge a Laurẽta vrbe cõsedit: vbi ⁊ qbusdã latini reg̃ agris occupat̃ troiã nouã cõdidit: Jnde ad Euãdrũ regẽ: vt paulo ãte scriptum ẽ: Nicostrate filiũ pfectus eo ꝓcurãte cũ Latino aboriginũ rege ei infenso pacẽ fecit: cui⁹ rei firmãde gratia Latin⁹ filiã Lauinã tradidit vxorẽ: secũq3 pari auctoritate conregnare fecit. Qua ex re Eneas laurẽtũ rex appellari ceptus ẽ. Turn⁹ autẽ ardee ⁊ rutilorꝫ rex grauiter ferẽs Eneam externum a latino sibi prelatũ uxoris ipsi⁹ ablate iniuria permot⁹: bello vices suas vindicare statuit: vnde ⁊ a Diomede apulie rege: ⁊ mezentio thuscie supioris seu gallie atq3 lygusto livurie regib⁹: ⁊ a Camilla volscorũ regina auxiliũ p legatos postulauit: Qui oẽs cõtra Latinũ: Euãdrum: pallãtemq3 ei⁹ filium: atq3 Eneã bella pducũt. Et cõgressi post̃ innumeras vtrinq3 cedes Latin⁹ a Turno interficitur Jnde pallãtem Euãdri filiũ inuadẽs ipm lãcea perfossuz occidit. Eneas vero in turnũ acri aio cõsurgens p⁹ multos cõflict⁹ ipm superãs interfecit: Quo mortuo Camillã volscorũ reginã cũ toto exercitu fudit. Victoria igi ẽ Eneas obtẽta: intetfectisq3 regib⁹ Latiũ p̃dictũ cũ cãpanie pte obtinuit: ⁊ tribus ãnis regnauit. Tãdẽ in numicũ laurẽt̃ agri fluuiũ decidẽs mortẽ obijt: indeq3 sublato corpe: ⁊ apõ laurentũ vrbẽ sepulto: fluui⁹ idẽ ꝓfectus ẽ: ⁊ de⁹ indiges ab accolis credit⁹ est: a prudẽtissimis qdez auctoris filiã duxerat vxorẽ: ex qua Ascaniũ filiũ suscepat. Regnoq3 Latij suscepto: lauinã latini regis susciens filiã prẽgnantẽ moriens reliquit.

¶ Camilla volscorũ regina ex methabo rege ⁊ Casamilla cõiuge nata: virgo insignis ⁊ mẽoratu dignissima p hoc tẽp⁹ inter armata exercitia ab Arunte sagitta sauciata expirauit. Ea quidem tante dignitatis ⁊ ꝓbitat̃ virgo fuit: vt in ei⁹ laudẽ Virgi. lõga descriptione septimuz Enei. librum terminauerit: Hui⁹. n. mater regina cum p̃mũ eã deperisset emortua est: Qua mortua ⁊ methabo rex ipsius Camille pater regno statiz pulſ⁹ fuit: ⁊ de eius regno nil arripitur preter hãc parunlã pre ceteris rebus sibi dilectam: ⁊ quũ in nemore detulisset: eam ferino lacte educauit: Que quũ adulta fuisset: femineos labores a se omnes abiecit: ⁊ corpus suũ mult̃ laborib⁹ assuescere cepit: vtpote fundas circũagẽ: arcuſ tẽdere: ceruos cursu insequ: ⁊ alia multa pertractare: vt sic virginitatẽ suã pre ceteris omnib⁹ inuiolatã ob seruare possz: Quib⁹ exercitijs assuefacta in paternũ regnũ aliq̃do peruẽit. Tãdem cũ Eneas e troia in italiã peruẽisset: ⁊ Lauinã sumpsisset vxorẽ: ⁊ ob id bellum inter turnũ ⁊ eneã exortũ fuisset: ipa turni partibus fauẽs eidẽ cũ grãdi suorũ agmine in ãxiliũ venit. Et quũ armata sepi⁹ irruisset in troianos ⁊ multos ex eis occidisset: tãdem ⁊ ipsa sauciata occubuit.

¶ Lauina Latini regis ex Amata cõiuge filia formosissima hijsdẽ tpib⁹ quũ iã illã turno regi pater spopõdisset vxorẽ enee troião ob generis claritatẽ eidem poscẽti amicitiã tradidit cõiugem: Quã obrez inter eneã ⁊ turnũ maximũ bellum suscitatũ est: sed tãdem mortuo patre Latino: ⁊ turnuũ perdidisset

maritū Enee aduene conugio iuncta fuit: Ex quo quū cōcepisset filiū ante diē partus marit⁹ eius rebus hūanis subtractus ē. Hex quū Ascaniū priuignū regnantē extimuisset: pregnās in siluas aufugit aduētū ibi filiū peperit: quē Julū siluiū posthumū appellauit: eo q̄ p⁹ patris fun⁹ in siluis fuerit nat⁹. Ascanius autē postmodū in nouercam mitior factus: quū Albā vrbem condidisset: vltro secedens: Lauine huic regnū paternum reliquit: q̄ lauina cum multa honestate ⁊ pudicitia atq; iustitia tamdiu seruauit donec filio pubescenti resignaret: Quo resignato: ipse (vt Eusebius refert) cuidam Adelāpodi nupsit: ex quo filiū peperit: quē latinū siluiū noiauit: qui ēt fratri suo posthumo successit.

¶ Pelasgus polyphidis regis filius vigesimusquint⁹ sycionioꝝ rex ⁊ ipse sexto Labdon anno sycionijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis viginti.

¶ Egystus Thyestis fili⁹ ex pelopeia eiusdē thyestis regis filia susceptꝰ vltimo Labdon iudicis isra el anno mycenis regnare cepit: ⁊ regnauit ānis tribus: Hūc Seneca oraculo natum refert: Nam quū Thyestes pater acropen Atrei fratris vxorē stuprasset: filiosq; ex ea suscepisset regno pulsus fuit: atreus vero simulata pace: eum in regni consortiū reuocauit: cui redeūti tres filios comedēdos apposuit: eorū sanguinē vino mixtum in porū prebēs: cōsumatoq; cōuiuio: ostēdit mānus ac capita dicens eū residuum comedisse. Verū quū Thyestes rāti facinoris vltionē quereret: ab oraculo edoctus est. Ex se si cū pelopeia filia ppria rē haberet nasciturū filiū: qui iniurias suas plene vindicaret: quod ⁊ factum est Nā sicut Lactāti⁹ grāmaticus super quarto thebaidos refert: mox vt natus est: propter pudorem eiectus fuit infans in syluis: vt dilaceratus a belluis turpitudis patris ac matris viuens non prestaret testimonium: sed aliter factum est. Nā permittēte deo a capris enutritus fuit: Quo facto Egyst⁹ ab Ege capra nutrice dict⁹ est. Tandē in regiam perduct⁹ oū creuisset patre (vt credit) impellēte Atreū patruū suum occidit: cui thyestes pater occupata regia successit: Tandem patre mortuo quū regnaret Agamē non ⁊ menela⁹ ei⁹ fratrueles ⁊ ob raptā Helenā in troianū iuissent excidiū: egyst⁹ hic suasiōib⁹ nauplij in āplex⁹ optātis Cliténestre deuēit: ⁊ postrēo redeūtē Agamēnonē a desolatiōe troiana: illū fauēte Cliténestra trucidauit: ⁊ regnū obtinuit. Ad vltimuꝫ ⁊ ipse ab Oreste Agamēnonis filio vna cum adultera Cliténestra: nullo remanente ex eo superstite obtrūcatus est. 1162 4037

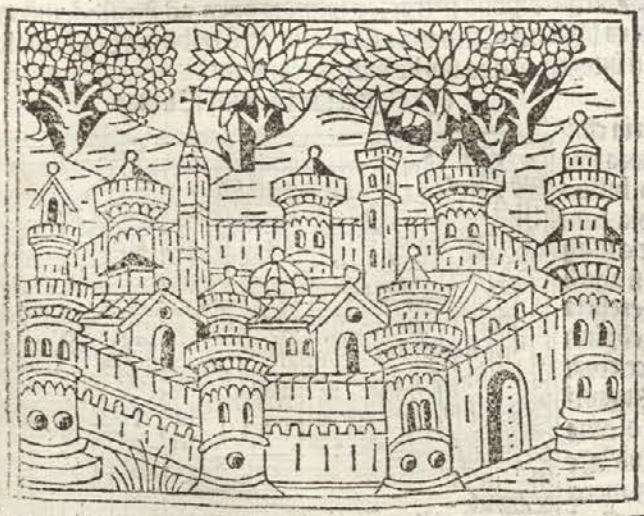

¶ Beneuentum Apucij Ciuitas.

¶ Beneuentum Apucij regionis ciuitas: hijs temporibus: vt Seruius scribit a Diomedis socijs condita fuit: Hec in campestri solo sita est: que ⁊ multos habet colles admodum fertiles cum multis villulis: Quam Liuius patauinus: libro quinto Malauentum: non quidez Beneuentum nominat: eo q̄ ibi ad triginta Samnitum milia Sulpitio ⁊ petilio consulibus Romanis fuerunt cesa. Colonia: etiam eo restante a Romanis illo deducta sit. Ipsa vero nunc Romane ecclesie subiecta est.

¶ Neapolis Ciuitas Campanie.

¶ Neapolis autem regializ parthenope Campanie ciuitas: ⁊ ipsa p id tempus a Diomede rege in littoribus maris cōdita est: que postq̄ Romanis se subiecit: eisdem alijsq; principibus ⁊ dominis fidem cōstantissimam semper seruauit: Eā obrem tēpore consulum Romanorum florere q̄ maxime cepit. Sz a trecentis ānis citra regia dignitate insignita etiaz ⁊ basilicis: membrisq; arce pulcherrima: alijsq; publicis: priuatisq; edificijs superbissimis preceteris italie vrbib⁹ ena sit clarissima: In qua etiam nōnulla extāt religiosorū monasteria celeberrima ⁊ inter alia Alphonsus presentis Ferdinādi regis pater arcē vnaz ibidē in maris margine extruxit: quā castellū nouuz noiauit: opus certe oib⁹ italie tā nouis q̄ an-

Christi aduētū tiquis monumētis ⁊ structuris ꝑferēdū: In qua celsissima turris existit ⁊ muri crassissimi: atqz aule celeberrime esse referūtur: Ex qua gdē inclyta vrbe multi clarissimi emersere viri: e gb⁹ fuere Bonifacius 8. pōti. ex gēte thomacella ⁊ Joānes. xx. ex gēte cossea: quē Sigismū d⁹ impator: vt suo loco li. 14. ifra dicemus ꝓ vnione ecclesie faciēda ꝓsauit. Ipsa ꝙqz clarissimoꝝ virorū: vz Virgilij. T. Liuij patauij: ac Horatij sedes: ⁊ domiciliū aliquādo fuit: vbi ⁊ cōstat Virgiliū poetā sepulture mādatū fuisse.

¶ Caieta Campanie Ciuitas.

¶ Caieta latine regiōis ciuitas ꝓ ipa quoqz tē pora ab Enea troiano cōditōis sue initiū sumpsit: ⁊ Caietā a noie Caiete ipsi⁹ Enee nutricis ibidē sepulte noiauit: dicēte Virg. in ꝓn⁹. vi. Tu ꝙqz littorib⁹ nostris eneia nutrix: Eternaz moriens famā Caieta dedisti: Hec a terraciana vrbe xx. passuū milib⁹ distat: bijs optimuz portū in q̄ ē terrra amenissima fōtib⁹ amenissimis irrigua: ac citris arāci; sqz consita pulcherrimis: Ipsaqz ciuitas: ⁊si pua sit: oī tamē splendore ⁊ decore refulget: Estqz q̄maxime hec ciuitas Caieta Alphonsi: aliorūqz regū captiuitate nūc notissima quos Genuēses p̄stātissimo aio bello ceperūt: ⁊ philipdo mediolanēsi duci transmiserunt: vt infra libro decimoquinto dicetur.

¶ Cume Cāpanie olim ciuitas nūc oī pror⁹ habitatore destituta hijsdē tpib⁹ ab Enea cōstrui cepta ē. Quippe (vt aiūt) quū e naui Eneas descendisset: q̄dā mulier grauida ibidē visa ē: Quo augurio soli fecūditatē auspicat⁹ ciuitatē eoꝫ loco ꝓdēs cumas vocauit: apo tu .i. a pgnāte: vel a Cyna qō ē vnda: qz cyna vnda dicit: q̄ fluctib⁹ agitet. Liui⁹ vo in. viij⁹ ⁊ Solin⁹ vbi de mirabilib⁹: Cumanos a chalcide euboica originē duxisse tradūt. Illuc Targu⁹ supbus p⁹ fractas latinoꝝ opes ad Aristodemū tyrannū se ꝓtulit: vbi tādem mortuus ē. Ex ea sibilla: q̄ Cumana nūcupatur ortū habuit: vbi ad hūc solum in cacumine eiusdē vrbis extat sacellū integrū: in quo sibylle antrum inuisitur.

¶ Aquileia Forijulij Ciuitas.

¶ Agleia olim Italie citrapadane p̄maria ciuitas potētissima gdez a mari aliq̄tisp̄ semota nr̄o ēt seculo pene derelicta: p hec tpa Carino bistori co teste a quodā troiano noie equillo e troia cum alijs pulso ꝓditōis sue p̄ncipiū sumpsit: ⁊ a se aglam noiat: vel vt magister ait: Agleia q̄si aggi gata ꝓgnomētuz accepit. Hec adeo nūc derelicta hētur vt p̄ter pastores ⁊ piscatores: atqz cōpluri mos sacerdotes q dina hyemis tpe in ea celebrāt nulli⁹ eā incolē p̄t: Quā gdē Octanian⁹ August⁹ vtplurimū inhabitauit: ⁊ ꝓpterea suo tpe oī ornatu ⁊ rerū abūdātia florere cepit: Sed ⁊ Juli⁹ Cesar ātē ip̄m forū oriētaliū atqz occidēialiuz mercimoniū in ea cōstituerat Quo instituto eaz Forū iulium appellauit. Et ideo ibidē adhuc extātez lapidem pgrādem erexerūt: in quo hec vba insculpere fecerūt. Impator Cesar august⁹ aglejensiū restitutor ⁊ ꝓditor: viā quoqz geminā a porta vsqz ad pōtez p tyrones iuuētut⁹ noue italie sue dilect⁹ posterioris longi tēporis labe corruptā munijt ac restituit. Hec quū multo tpe floruerit: postrēo ab Attila Sythorū rege oīo diruta fuit: cui⁹ incole oēs venetias cōuolātes rē venetā mirūmodū auxere. Hanc itaqz celebrē ciuitatē Marc⁹ euāgelista quū ex mādato petri apostoli Alexādriā petēt ad fidē Christi cōuertit: ibiqz suū sacrū euāgeliū p̄mo ꝓscripsit: Cui⁹ quidē p̄m⁹ liber sua mānu sic exarat⁹ postmodū venetias delat⁹: nūc ibidē dignissime seruat. Indeqz Hermagoras ad Marci ipsius p̄dicationē ꝓuect⁹ ibidem a btō petro p̄sul ꝓstitut⁹ eā oēm regionē deo nr̄o lucrat⁹ est. Quāobrē postea a Nerōe impijssimo martyrio coronat⁹ fuit. Exinde emersit Syr⁹ papiēsis postea eps Hermagore discipul⁹: q apud papienses multa scitat⁹ edidit opa. Chromati⁹ quoqz eps: ad quē diu⁹ Hiero. multa scripsit opuscula: ⁊ Rufinus p̄sbyter vir latina: grecaqz lingua eruditissim⁹. Aquilciēses fuere ⁊ alij multi.

¶ Luna Ethrurie ꝓncie pua ciuitas: q̄ nostro seculo penit⁹ desolata videt: hijsdē quoqz tp⁹ b⁹a quodam p̄ncipe troiano in faucib⁹ lygustici maris cōdita fuit: q̄ gdē adhuc pulchrū hēt maxie ꝓfunditatis portū: qqz ⁊ celsis circūcingit⁹ mōtib⁹: ex quo ēt maxia alborum marmorū vis educit: eo qz haud ꝓcul ab ea Cararie mons ē: in q̄ ipsoꝝ marmorū fodine adeo celeberrime hēntur vt vnico saxo tabule integre atqz colūne exhibeātur. Ipsaz ātē hac de cā ferūt fuisse euersaz q̄ cuiusdā impatoris vxorē adolescētē

ipsi⁹ciuitat⁹ mire pulchritudis pncipē oculos inieceraṫ: q̄ quū nullo mō ad eū pertingē posset: mortuaz se ptin⁹simulauit. Imperat⁹ ãt de ei⁹ morte certior fieri volēs: imperatoris sedes fudib⁹ acut⁹ perforari fecit. Quūq; sepulture tradita fuisset nocte sequēti ad iuuēcis domū explēde libidis gratia se cōtulit. Imperat⁹ ãt post aliq̄ tps fraudis certior factus Lunā vēit: ṫ hostili alio vsbē ingress⁹ vxorē diris supplicijs pmo interfecit: deinde vrbē vniuersaz euertit: ipi⁹q; tū desolationē diutissime añ inchoasse Lucan⁹ indicat dicēs: Hoc pp placuit tuscos de more vetusto acciri vates: q̄ ẋ, q maxim⁹ euo Arruns incolnit deserte menia lūe. Et⁹ tū vrbis edibus retinet denoiationē regio lunēsis appellata: Cui⁹ quidē epatū Nichola⁹ pōti. v. in Sarzanā sui ori⁹ oppidū cō tulit: ṫ ephalē sedē ibidē cōstituit. Hec qppe Eutichianū pontificē maximū genuit.

¶ Hecubā pami troianorū reg⁹ cōiugē vsq; in hoc tps puēisse dicūt: quā in būc modu; in canē fuisse uersaz Ouidi⁹. iz. metha. finxit polynestorē thracū regē hēbat fratez: cui Priam⁹ rex cognat⁹ ṫ amic⁹ tā dubitās de vita sua: suiq; regni statu filiū vnū ṫ ipaz sororē suā cū magno auri pōdere cōseruandos nutriēdosq; in thraciā misit vt si cōtingēt Troiā capi: ipse fili⁹ relict⁹ gen⁹ ṫ vrbē instaurare posset. Sed destructa troia polynestor auri cupiditate tract⁹ nepotē insciā matre obtrūcat: qō quū cognouisset infelix mater Hecuba finxit se illi aliud auri pōd⁹ velle secreto indicare vt ipse etiā illū p filio deciperet: q̄ auarus rex ṫ paricida vā eē credēs: ṫ in cōspectu hecube sororis veniēs: ab illa stati ynguib⁹ occecat⁹: ṫ dentibus tanq̄ a cane fuit dilacerat⁹: vt Ouidi⁹ eodez loco ptractat: Quo malo atq; alijs innumerabilib⁹ ṫ imanib⁹ oppssa doloribus in rabiē certe decidisse nōnulli volūt p thracios agros ritu vlulasse canū: ṫ sic defecisse. Fuerat. n. hec regina pclarissima Dimātis Aonis filia: vel vt alij volūt Cessei Thracū regis mulier figdē elegātissima: ṫ virilis ai insignita: ptaq; benigna: sed miseriarū tandē certissimū documētum: quia decē ṫ nouem vtriusq; sexus filios: quos mixtim ex priamo rege conceperat vna cuz marito ṫ regno omnes eiecit.

Anson duodecim⁹ ṫ vltim⁹ iudicū Israel p⁹ Labdonē iudicauit israelē ānis. 20. Hic hebreorū fortissim⁹ fuit: cui⁹ ingētia facta cū herculis fact⁹ merito ꝯpari possent: Nā patrē manuen de tribu Dan habuit: ṫ matrē noie anani: Hij quū plē pmo nō haberēt deū p eoz successione iugiter depcabātur: Quib⁹ tādē apparuit āgel⁹ dñi: ṫ eisdē masculū futuz dei munere pnūciauit: q forez vir optim⁹: ṫ fortitudine pcipua clar⁹ ad ꝯprimēdos inimicos dei asserut. Adiuuit q; eos vt ipsi⁹ capilli capit⁹ mūme tōdērēt: nec alīū potū nisi simplicē aquā bibē permittēt. Cōceptoq; filio gratias agētes custodierūt mādata dñi: ṫ narū filiū Sāsonē appellauerūt: qō nomen significat robustū: seu solē fortē. Creuitq; puer velociter: ṫ p capillo ẋ remissionē factus ē robustissim⁹ vir: Cui deminus bñdicēs spūm suū effudit in eū. Factusq; vir duxit vxorē ex thamna palestinorū ciuitate: quaz quū frequēter in domū socerū suoz inuiseret: occurrit ei aliquādo vt leonē iterficēt: quo mortuo extra viā in siluā proiecit. Rursūq; aliquando inde ꝓgredies inēit fauū mellis in capite illi⁹: ṫ ex illo pcepit ṫ comedit: ac tres fauos puelle portauit: ṫ cū a ijs donis illos sibi cōtradidit. Ibiq; in nuptijs exñs. 30. iuuenib⁹ thāmitib⁹ iocādo pbleuma ꝓposuit dicēs: Si soluerit⁹ in septez dieb⁹ qōnē quā ꝓposuero dabo vobis singulis vestē seu stolā. Illiq; petētib⁹ vt dicēt ait: De comedēte exiuit cib⁹: ṫ de forte egressa est fortitudo. Illis ãt nō valētib⁹ qōnē inuēire rogauerūt puellā vt ab ipso solutionē exqrēt atq; eis indicaret. Sāson tādē puella rogāte vt dicēt: indicauit ei quēadmodū leonē interimerat: ṫ quomō apes i ore eius inueniēs fauos mellis ei portasse: ac sic qōnē problemat⁹ declarauit illi: q̄ statī petētibus exposuit. q̄ intellecta septia die cōuenientes Sāsonē dixerūt ei: Quid dulci⁹ melle: ṫ qd forti⁹ leone? Ille indignabūdus ait si nō arasset⁹ in vetula mea nō inuēisset⁹ ꝓpositionē meā. Irruitq; cōfestī in eū spūs domini: ṫ descēdit in ascalonez: ibiq; peussis. 30. viris abstulit eoz vestes: ṫ dedit bijs inuenib⁹ q̄ problema soluerāt. Indignatusq; Sāson vxorē dimittēs perrexit: ṫ cepit trecētas vulpes: ṫ ad singulaz caudas faces alligauit: ṫ dimisit in palestinoz messes. ṫ eas oēs succēdit: ac sic eoz depopulatus ē fruct⁹: ꝓpter qō palestini ei⁹ vxorē ṫ parētes oēs interemerūt. Sāson aūt quū postea multos ex hoc palestinoz occidisset: a palestinis capit⁹ ṫ duab⁹ funib⁹ ligatur: ṫ quū duceret⁹ ad suppliciū: ille vincula disrupit: ṫ arrepta mādibula asini: q̄ iacebat in terra mille eoz interfecit: Quūq; lass⁹ periclitaret⁹ siti: dñs ex molari dēte mādibule asini aquā eduxit: qua hausta refocillat⁹: vocauit nomē loci illius fons innocāt⁹ de maxilla: post hec despiciēs palestinos quū ingress⁹ esset gazā eoz vrbē ad meretricē mulierē palestini insidias posuerūt vt caperēt eū: Quod quū cognouisset Sāson de nocte cōsurgēs arripuit ābas portas: ipsasq; clausuras ṫ vectes portauit in vtice mōt⁹: Quib⁹ gestis validā meretricē cui ṫ fortitudinē suā tātā cē in capillis capit⁹ sui tādē indicauit. Hoc illa cognoscēs dū dormiret in sinu illi⁹ totōdit illū: ṫ tradidit palestinis: Qui ꝓbēdentes illū eruerūt ei oculos: ṫ trudētes in carcerē molere cū fecerūt. Hez renascēt⁹ sibi capillis: ṫ fortitudo similiter ei restituta ē. Et quū die quadā ad diē solēnitat⁹ Dagon p ductus fuisset: vt. s. coz nobiliorib⁹ palestinis in phano ludēt: ipse ꝓbēsis duab⁹ colūnis in ꝙbus phanum dagonū oē immineb at: dixit magna voce: Moriatur sanson ṫ palestini. Cōcussisq; colūnis tota domus sup principes vniuersos cecidit: ṫ tria milia hominū extixit: inter quos ṫ ipse vna cū eis defunctus ē. veniēresq; fres ei⁹ sustulerūt corp⁹: ṫ sepelierūt i sepulchro patris sui: vt hētur iudicū. c. 16. Fuit. n. hic nō mō fortissim⁹: sed ṫ magnanim⁹ atq; vtuos⁹: Cuius obit⁹ diu⁹ pater Aug. 16. de ciui. dei excusauit dicēs: q̄ quodā familiari cōsilio spūs sancti id factitatum fuit. 1161 4038

¶ Ascani⁹ ence ex Creusa ꝑmi regis filia suscept⁹ 6s latino ꝙ rex āno ꝓ⁹ ꝓncipat⁹ Sāson p⁹ patrē latinis regnare cepit: ⁊ regnauit ānis. 38. Euse. āt. 33. tm̄ eū regnasse scribit. Hic nāq; vt Virg. placet: nō solū Ence filiꝰ. sed ⁊ labo ꝙ ac fuge in q̄rēdo regnū comes fuit: vt ipse p oēz eneid. li. diffuse scripsit. Hā apud Troiā matrē ꝑdidit: ⁊ cū patre aduersꝰ grecos pluria strēnue gessit: Cui ⁊ pluria fuere noia. nāz

4039 ii60 ꝑmū Ascanīū vocauerūt ab ascānio phrygie flu. dictū qdā putāt. Fuit ēt appellat⁹ Ilꝰ ab Ilio Troi filio ⁊ fratre Assarici aui Anchise. Deide Julꝰ a prima barbe lanugine: q̄ tpe mezētiū Etruric regē cerra mine singulari vicit: q̄ mortuo Ascanꝰ iulꝰ vocari ceptus fuit: Quin ⁊ vt Seruiꝰ super. 4. Eneid. refert: Bardanus ⁊ Leomadas ad extincto ꝙ fratrū solaciū dictꝰ fuit: per qō ostēdit Eneā alios ex Creusa suscepisse filios: Hic itaq; mortuo patre Siluiū posthumū fratrē ex Lauina nouerca ꝓgenitū summa cū pietate educauit: cui ēt postq̄ octo ⁊ 30. ānis regnasset: abūdāte Lauinij multitudine florētē iā vt tū res erāt: atq; opulētā vbē reliqt: ⁊ ipse aliā sibi ciuitatē cōdidit: ⁊ Albā longā appellauit. Illā qdem ex oraculo suis albe: quā i albāo mōte cū 30. pullis ibidē inuenerat ꝓdidit: ⁊ ab situ porrecte in dorso vbis longā Albā appellauit: a q̄ deinceps latini reges albani dicti sunt.

¶ Horestes Agamēnonis filiꝰ: ⁊ ipse eodē āno pꝰ Egystū mycenaꝝ regnū suscipiēs regnauit ānis. 15. Qui puerꝰ quū adhuc eēt hermionē menelai patrui sui ⁊ helene filiā duxit vxorē: Sz cū Egysti opera Agamēnon pr̄ suꝰ interfectus eēt: ac ipse ad mortē q̄rer̄ Electre sororis diligētia seruatus ē. Is itaq; adulꝰ: vt supra ꝑmissum ē: capta opportunitate clā mycenas ingressus: Egystū q; regez interemit: necnō ⁊ Clitēnestrā matrē ꝓpriā crudelissimis penis affecit: Quo facto statim cū furū in tātā furiā deuēisse: vt sibi videtur semp imminere occise matris imaginē facib⁹ ⁊ serpētib⁹ armatā: ⁊ ei cōtinuū minitātē exitiū Quo āt tpe hic diē clauserit incertū hētur. Solinꝰ aūt in liº qui de mirabi. scripsit: dicit q; corpꝰ ei⁹ inuē tū tāte fuit magnitudis: vt ossa ei⁹ cubito ꝙ. 7. in lōgitudinē eēnt. Tres hic pꝰ se re igisse filios ꝓpertum est: vz Thysamenē corynthū ⁊ berestem: de ḡbus pauca habētur. Verū ab horeste filio dicunt pausa niam philippi regis macedonum occisorē duxisse originem.

¶ Thautes thautanis assyrio ꝙ regis filius āno secundo Samsonis iudicis Israel vigesimo ⁊ septimo loco assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 40.

4040 ii59 ¶ Ruth mulieris moabitidis historia: q̄ ꝑm Hiero. Isaie vaticiniū explet sub Sāsone iudice isto fuit. Et lz ei⁹ liber incipiat In diebꝰ vniꝰ iudicis quādo iudices ꝑerāt: nec quo sub iudice exprimat: tamen a Dauid rege anis: q; fuit nepos obeth filiꝰ huiꝰ Ruth retrogradiēdo supputat⁊ pulchre coniecere poterimus mag⁊ hijs tēporib⁹ fuisse abessam q; Booz fuisse putēt stare nō pōt: cū a samsone vsq; ad Dauid tātūmō centū numerent̄ anni. Sūt aūt hec generatiōes obeth aui regis dauid incipiēdo ab Abraham Abraā genuit Isaac: Isaac genuit iacob: Jacob genuit phares. Phares genuit esrem. Esrom genuit aram. Arā aūt genuit aminadab. Aminadab genuit salmon. Salmon genuit booz. Booz aūt genuit obeth: ex ista ruth. Hec itaq; q̄q̄ origine min⁹ clara cēseat̄: gbusdā tamē vtutib⁹ a dīis scriptur⁊ extol litur: eo q; poster⁊ integerrimū atq; pclaꝝ ꝓiugalis amoris testimoniū phēne reliq̄rit: ob quod meruit regiā atq; dīnā gnātionē. s. Jesu xp̄i ex se pereare vt ex euāgelio Matthei colligi pōt. Ipsa. n. Ruth: accepit vir̄: cui⁹ viri pater elimelech fuit: ⁊ mater Noemi: q; famē terre sue ferre nō valētes: in terram moabitarū cū duob⁹ filijs suis migrauere: ibiq; dū cūcta eisdē bene procederēt filijs suis moabitidas de dere vxores: vni. s. cellion orphāi: ⁊ malioni ruth. trāsact⁊ deide. 17. ānis elimelec ⁊. ⁊. filij ei⁹ mortui sūt.

4041 ii58 ¶ Noemi aūt amare ferēs infortuniū suū in terrā suā inda regredi ꝓposuit: sed ei⁹ nurꝰ dēseri se ab ea nō tolerabāt: nūc ipsa sine eis ꝓficisci nō poterat: tandē vna remanente ruth ipsa quū remanere nō posset Noemi socrꝰ socia sibi dixit in iudeā. Quūq; in Bethleem ingressꝰ fuisset Booz elimelech cognatus suscepit eas in domū suā. Et quū Noemi more suo noie suo vocarēt: Illa aut. Justus Mara Booz quū didicisset ruth vxorē fuisse cognati sui defuncti: ⁊ ipse sine vxore esset: secundum leges moy si duxit vxorem: Quo facto post annū peperit ei filiū: quē Noemi socrus sumēs suo cōsilio vocauit eū obeth: eo q; in ei⁹ senectute nutriret̄. Inde ⁊ ipse obeth genuit iesse: ex quo natus ē Dauid rex. Et hec q̄ de ruth ista gesta fuere dicta sufficiāt: vt rerū ordo nō pretermittat̄. Ad declarandā dei potentiaz: qa ei facile est ad dignitatis culmen euehere quoscunq; voluerit.

¶ Zeusipp⁹ pelasgi regis filiꝰ vltim⁹ sycionio ꝙ rex āno. 18. ꝓncipat⁹ Sāson pꝰ patrē sicyonijs regnāt ce

4056 ii43 pit: ⁊ regnauit ānis. 31. Qui quū sine virili ꝓle obijsset: regnum defecit.

¶ Judicum Israel magistratus.

4058 ii41 ¶ Judices Israel mortuo Sāsone f. nē habuere: ⁊ hi. 12. tm̄mō fuere: q̄rū correptū fuit cora dño: ⁊ ꝓpterea illoꝝ mēoria semper in benedictōe fuit: Quorū qdem noia etiam tot erāt figure. Eorum autez magistratus: vt supra mōstratum est: trecentos numerat annos.

¶ Regū libri primi historia hic incipit.

¶ Hi summꝰ pōti. filioꝝ israel filiꝰ Bocci filij Abisue filij phinees: filij eleazari: filij Aaron ꝑmi sacerdotis: ⁊ ipse hoc eodē ānō morte sublatꝰ dī nutu pōti. trāsijt ad lineā Ithamar fratris Eleazari prędicti per ānos. 120. in qua heli pontifex primus fuit: ⁊ Abiathar vltimus: quem Salemon rex intersecit: ⁊ sacerdotium ad domum Eleazari iterato redijt.

¶ Anchona piceni Ciuitas.

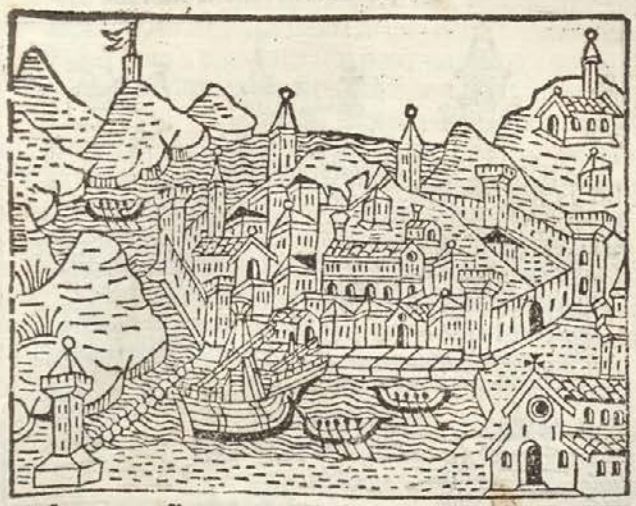

¶ Anchonā piceni: seu marchie anchonitane vrbē quidē vetustissimā hijs tēporibus Charino historico teste a dolopibus thessalie populis sup adriaticū mare odi tam fuisse cōstat: quā certe ab ipsa littoris curuitate Anchonā dixerūt. Eā tamē plinius a ficulis edificata: vel potius auctaꝫ dixit. Hec quippe cū celebris existat ciuitas etiā portū tutissimū ornatissimūq; insigne opa a Traiano impatore fabricatuꝫ habet: quā gothi ipe Justiniāi pmi impatoris: ꝛ Sergij pontificis tpib⁹ saracen⁹ venientes denuo i ea captā spoliauerunt: totamqꝫ incēsaꝫ desolatāqꝫ cū oīmib⁹ vrbibus ꝛ locis vsqꝫ ad Idruntū Apulie vrbē diruerūt. verūtamē libertate donata ciuib⁹ bene meritis ac mercatorib⁹ porētis florere cepisset mirū immodū cito instaurata fuit. Habet ꝛ nūc anchonitana ciuitas cōplures viros celeberrimos iurecōsultos ac theologos: inter quos celeberrimū sacrarū litterarū ꝛ aliaꝫ bonaꝫ lrārū studijs ornatū Alexādrū ordis nostri eremitarū preconē celeberrimum.

Eli ex thamar filijs filij aaron post mortē Sāson seu samsonis nō mō iudex: sed ꝛ sūmus hebreoꝫ sacerdos rexit populū domini quadraginta ānis. Verūtamē septuaginta interpretes eū viginti tm̄ ānis pfuisse dicūt: ꝛ viginti āns sine regimine hebreos fuisse facies vnus quisqꝫ qđ sibi rectū videbat: vt hēmus iudicuꝫ vltimo. Hinc itaqꝫ sacerdoti erant duo filij: ophni ꝛ phinees filij belial: ꝛ circa hoies iniurios: ac nulli ipietati parcētes: quorū pernitiē quā remissius argueret: ꝛ vt dicebat: corripet a domino reprobatus ē. Quamobrem dīno iudicio factum est: vt palestini castra moueren: super israelitas: ꝛ multos eoꝝ interfecerūt: ꝛ reliquos vsqꝫ ad castra persecuti sunt. Formidātes aūt hebrei de vltima eoꝝ perditiōe miserunt ad semores ꝛ sacerdotes: vt arcam dei in castra deferrent: qua presente pugnā ea hostibus prenalerēt. Factaqꝫ cōgressiōe victoria palestinis prouenit: ꝛ tā oēs tam archa q̄ reliqua multitudo in mānibus hostium deuenerūt ꝛ amiserūt vsqꝫ ad triginta milia virorum: inter quos ceciderunt quoqꝫ duo filij beli: ꝛ archa ab hostib⁹ ablata ē. Nunciata autem hec Sylo pontifici maximo iuxta de sede ruens fractis cernicibus expirauit dum octo ꝛ nonaginta vixisset annos: vt patet primo Regum quarto. b

¶ Ea quoqꝫ die phinees vxor defuncta est: dum post occasum mariti ꝛ archē q̄ maxime captiuitate viuere nequaq̄ toleraſſet.

¶ Hectoris filij per id tēpus Jliū receperunt: expulsis inde Anthenoris ꝛ Nestoris posteri q Troie post excidiū remāserat. vexꝫ lōgo post tēpore: quinꝫ Rome auctorib⁹ Lucio Sylla ꝛ Caio mario ciuile bellū ortum esset: ꝛ Fimbria Romanus ciuis vir iniquissimus martianarū partium imperator factus cum exercitu in Bardaniā pfectus esset: Jlium tertio ꝛ vltimo deleuit excidio: cōcremās omnes: q ibi reperti fuerāt: qui Sylle ciuitatem integram seruare volebant.

¶ Medius Demophontis filius Oxintes dictus terciusdecimus athenienſium rex nono Beli sacerdotis anno athenienſibus regnare cepit ꝛ regnauit annis duodecim. iij 4060

¶ Sylui⁹ postbum⁹ Enee ex Lauina filia⁹ terci⁹ latinoꝝ rex vigesimo beli sacerdotij āno post Ascaniū fratrē regnare cepit ꝛ regnauit ānis. 29. Hā ascan⁹ bui⁹ frater natu maior trigesimo tertio regni sui anno Julium filium genuit filium: a quo Juliorū clarissima romanorū familia originē habuit: q̄propter annorum paucitatem: vtpote ad regēdum imperium ineptum regni expertē fecit: Silvio isto herede relicto: Hic iō postbum⁹ dictus ē: qz post humanū patrē natus ē. Silui⁹ aūt eo qz Lauinia cū in syluis peperisset q tādē enea syluio filio supstite relicto die obijt. Sūt etiā q dicāt hūc ꝛ aliū genuisse filiū noie brutū: a quo britones: vt infra dicem⁹: ꝛ a quo postmodū inaduertēter occisus fuit. iij 4078

¶ Aphidas Medij filij⁹ quartusdecim⁹ athenēsiū rex āno vigesimo primo Beli regnare cepit ꝛ regnauit āno vno: post quē Thiometes quintusdecimus annis octo. iij20 4089

¶ Thineus 28. assyrioꝝ rex āno. 23. Beli regnare cepit: ꝛ regnauit ānis triginta.

¶ Anthenor pami cōsanguine⁹ p id tēp⁹ ab hectoris filijs regno pulsus cum ingēti suoꝝ exercitu additis secum multis paphlagonibus: quum totā peruagatus fuisset asiam minorem tandem in italiaꝫ multo labore peruenit: ꝛ per paludes adriatici maris conscendēs apud tymauum fluuiuꝫ consedit: ibiqꝫ patauium nobilissimā vrbem: testibus Solino: Senecaqꝫ ac Virgilio condidit: dicēte Virgilio de ipso Anthenore: Hic tamen ille vrbez patauii: sedesqꝫ locauit: In qua quidem vrbe regni sui sedez vsqꝫ ad mortē constituit. Mortuo deniqꝫ eius tumulo tale distichon inscriptū fuit. Hic iacet anthenor patauine conditor vrbis: Proditor ipse fuit: sibi qꝫ sequuntur eum. iiij8 4081

¶ Patauium venetie ciuitas.

¶ Patauium igitur vrbs celeberrima ab Antenore ste condita cunctarum venetie regionis vrbiuz excellentissima ,semper fuit:eo q bonis omnibus semper refertissima fuerit:t quum populosissima olim extitisset:propter summã eius equitatez plurimũ creuit:vnde t antiquis temporib⁹ cẽtum t viginti equitum milia in ea aliquando censa fuisse Strabo cõmemorat:romanorum quoqz temporibus in ipsa quingenti equestris ordinis viri censi referuntur: Quamobrem eorum rempublicam difficilimis temporibus t armis ac pecunia plurimum iuuere: La enim tsi conditione vetustissima sit bita:edificijs tñ nũc extãtib⁹ publicis t pdaris noua bñtur. Attila.n.vndorũ rex igni:ferroqz vastatã imunitaz reliquit:quã quum rauenates postea instaurassent etiã post centesimũ ipsius instaurationis annũ longobardi veniẽtes penitus incẽderũt. Destructisqz lõgobardis a Carolo magno:eiusqz filijs ac nepotib⁹ mirũimmodum aucta fuit: Sed Eccelin⁹ de Rumano eius tyrãnus omniũ crudelissimus:vt suo loco libro.i.4.⁹ infra dicemus:eam cumb⁹; alijsqz bonis viduataz reddidit:Quo mortuo in carrariẽsũ nobilium manus tandẽ deuenẽs mirabiliter excitata t ornata fuit:t inter cetera triplici muro cã muniere:ac tymauo fluuio exornauere:ibiqz pterorum toto orbe celeberrimũ inter alia insignia extruxere:quod postmodũ igni cãu conerematum venesti instauruere. In ea etiam henricus eius nois quartus imperator t ipse illis temporibus cathedralẽ ecclesiã nũc extantẽ edificauit. Ex hac clarissima ac inclyta vrbe:vt de ceteris taceaz: quattuor fama celebres ꝓdiere viri Tit⁹ Liui⁹ historicoz oium facile ꝓnceps:qui Romanoruz res gestas lacteo sermõe conscripsit:ita vt romã dorũ scriba merito appellari possit:Cui⁹ ossa veneti ꝓtorio instaurato in ꝓspicuo loco ea collocare fecerũt. Secũdus paulus inrisecõsultus vir in ea facultate t in philosophia ꝑcipuus. Tertius Albert⁹ eremitarũ ordinis nostri theolog⁹ celeberrim⁹: qui penthateuchũ atqz euãgelia oia ac curatissime explanauit. Quart⁹ petr⁹ aponus sũmus tũ mathematicus tũ phylicus:cui⁹ preclarissima scripta ad cõem hominum vtilitatem edita maximo in precio sunt habita. Fuere t alij cõplurimi excellentes patauini viri:vz Stella: Flaccus t Volusius:qui romanorum annales more Ennij carmine scripsit:necnõ t Musat⁹ t Louat⁹ poete:ac ñnulli iurisecõsulti ornatissimi alij atqz ĩnumerabiles excellẽtissimi medici:de quibus infra locis suis dicetur. Habet t hec celeberrima ciuitas arcem intra menia eius munitissimam:t coniunctum illi palatium superbi operis munitissimuz atqz inter italos facile ꝑmarium. Et preter parrochiales ecclesias quasi innumerabiles quattuor mẽdicantium loca magnifici operis:que cines patauini diuersis temporibus edificauere:sed t inter ea insignis beati Antonij basilica excellit. Est t in ea sanctissime Justine templum:t monasterum amplissimũ ordini diui Benedicti dicatum:vbi t ipsius beate Justine corpus:ac Luce euangeliste: Maximi t Felicitatis: ac Barthie apostoli:necnõ t prosdocimi episcopi corpora:t reliquie habẽtur. In ipsa quoqz gymnasium habetur omnium italie celeberrimum:vbi sunt edes amplissime studẽtibus t legẽtibus dicatẽ. Habet t hec ciuitas agrũ fecũdissimũ non minus ꝙ vbi cõspiciẽdum. A mariqz rursum habet nauigationẽ fluuio Brinta:qui secus eam fluit:t in extremo adriatici maris mergitur.

¶ Tarusium venetie ciuitas.

¶ Tarusiuz ipsi⁹ marchie tarusane ciuitas t ipsa per hec tempora:vt Sicardo cremonẽsi episcopo placet:a quibusdam troiãis fundata fuit. Abluitur aũt:imo potius diuiditur filo fluuio:qui ex ipsius propioribus montib⁹ exit Alisqz vberrimis agris i ea q̃i scaturiẽtib⁹ irrigatur. hec gothorũ tpib⁹ suã quã etiã nũc retinet dignitatẽ obtinuit:eo q Totile pater rex ibidẽ sedẽ regni sibi cõstituit:t in ea Totilã filium virũ postea ostãtissimũ genuit:educauit qz ac nutriuit: Eãqz postea alboin⁹ pm⁹ lõgobardoz rex:quũ italiã ingress⁹ fuisset:t oẽs ciuitates hui⁹rgiõis p ꝺditionẽ cepisset: q:ei tardi⁹ ꝺeditionẽ facẽ recusasset diruẽ oio ꝓstituerat:nisi Felix ipi⁹ vrbis eps:vt Grego. scribit reg⁹ lenitã sua prudẽtia ꝺlimisset: Qui aũt ab

hac vrbe vniuersa regio tarusina marchia denominet. Factũ esse credo a maiori nois absurditate: vt aduentũ hec appellatio marchie tarusina in ipsa mãserit: quũ ea in regiõe sint amplissime ciuitates verona atq; patauiũ: q̃ semp & dignitate: atq; potẽtatu: necnõ & opulẽtia tarusio anteierint. hec ẽt Eccline & Alberti eiꝰ germani de rumano sicut patauiũ ciuitas tyrãnide nõ caruit: a qbus innumeras ptulit calamitates

¶ Francozũ regni principium hic sumimus.

¶ Francus quidam ex hectoris filijs: a quo francoꝝ nomẽ tractatũ est: his rẽporibus: vt Vincẽtius gallus historicus scribit: vna cũ anthenore alijsq; troianis a fratribus propijs fugatus prius tota asia pagata in danubij ripis tandẽ puenit. Ibiq; quũ aliq̃diu cõsedisset mox auctore anthenore locũ querens a cõmuni hoium societate seiunctũ ad Thanai fluẽtia & paludes Meotidas secessit: vbi cũ marinis fluctibus se circũsceptũ videret Sicambriã cõdidit vrbẽ vbi & per multa tẽpora sub armis cõtra fini timos cruentã eius successores exercuere vitã: donec a Valẽtiniano iuniore romanoꝝ impatore cui aduersus Alanos opem tulerãt. sub Francozũ vetusto noie meriti fuerũt libertatis priuilegiũ: tũc q̃q; sibi ex ducibus reges cõstituere ceperũt: vt infra lib. 9. dicetur. iiij 4082

¶ Galliaꝝ oĩum prouinciaꝝ descriptio.

¶ Francia igitur regio est & ipsa ea est que trãsalpina gallia nuncupat: Sed vt & de ipsa pro suscepto opere etiã aliquid exponamus: Notandũ est q̃ duplex est gallia: vz transalpina & cisalpina: Gallia vero transalpina inter alpes & mare gallicũ & prerupta pyrrenei Oceanoq; ac Rheno fluuio terminatur: & hec in Belgicam & Celticam & aquitaniã gallia subdiuiditur. Cisalpina autẽ gallia in sex diuiditur partes: de quibus mox dicemus.

¶ Gallia itaq; Belgica p̃ma est que a Belga ciuitate nomen accepit: & hec Treueris nũc dicitur: In hac quoq; cõplures ducatus & comitatus cõtinentur: vz Barbantie: Luciburgensis: Flandrẽsis: picardie seu arabatẽsis: Barensis: ac multe alie regiones. Belgica autẽ (vt Julius Cesar in cõmentarijs testatur) duplex est: prima. s. & secunda. Belgica prima illa est: cuius Treueris Metropolis est: Secũda autẽ: cuius Renus sedes est: & hec: vt Anselmus in li. de imagine mundi testatur a Jouis monte surgit & Britannico mari finitur.

¶ Celtica autẽ gallia illa dicitur que ob comas longas comata gallia nuncupat: & hec bipartita est: nã quedam lugdunensis est: quedã vero narbonẽsis: Gallia autẽ lugdunẽsis triplex est: p̃ma quarũ Lugdunum prestantissima ciuitas caput est: In secunda vero Rothomagensis Metropolis Normanie etiam est caput: in tertia deniq; caput est Turo Metropolis ciuitas comitatus Andagauie vbi & beatissimi Martini episcopi sedes fuit.

¶ Gallia vero Narbonẽsis & ipsa in duas subdiuidit partes. s. in Gothiã: cuius Narbona metropolis est: & Burgundiã in qua sunt vrbes iste Metropolitane: arelates burgundie regni caput: aquis viẽna: Eubudunũ: & tarantasia: in celtica ac gallia due precipue habẽtur ciuitates: Augustudinũ. s. quam Julius cesar Heduã nominat: que tante fuit potẽtie: vt Romanoꝝ auxilio vniuersam pene subiugarit galliã: Senonẽsis altera fuit: que Romã obtinuit & incẽdit: Huius vero populi Mediolanũ: aliasq; cisalpine gallie ciuitates cõdidere & instaurauere: Cõditum est q̃q; in transalpinis gallijs: & has vrbes garunnã: Matronã & Sequanã flumina habent.

¶ Aquitania gallia tertia dicit: eo q̃ duabus supioribus regionib⁹ aquis & fluminibus abundet: hãc garunna fluuius a celtis diuidit: que & oceanũ mare attingit: in qua sunt iste metropoles: burdegalẽsis: Auxitana: p̃cipue earũq; suffraganee. Pars itẽ aliarũ metropolũ extra terminos eosdẽ sitarũ: que autẽ Aquitanee attribuũtur est Bituricẽsis quedã pars & ducatus Aquitanie: in quo gdẽ sue. xx. ciuitates episcopales numerant: inter q̃s sunt Baionia & insup vasconia: que patria lingua Auxitane noiantur: ac comitatus armeniaci & pictauiẽsis: Befusso ac de Begoza principatus: ac dñia multa alia in ea cõsistere dicunt: hãc etiã liger flu. pene in orbẽ ambit: in harũ medio francia est prouincia a Franco p̃dicto appellata est: vbi est Parisius regni sedes. ¶ Gallie etiã cisalpine diuisio.

¶ Gallia alia q̃q; est: q̃ cisalpina dicit a gallis celticis occupata: & ipsa in sex diuidit regionib⁹: hi nãq; galli celtici: cũ eos nõ caperet terra q̃ gennerat trecẽta boiuz milia: ad sedes nouas q̃rẽdas accesserunt & eoꝝ portio in italia cõsedit: ibiq; masculinis oibus interfectis eoꝝ feminas duxerũt vxores e qbus liberos suscipiẽtes hitu: lingua & moribꝰ p̃mos ritus imitãtes purissimi effecti sunt galli: ac ẽt vniuersa p̃uincia cisalpina deide appellata est gallia: que gdẽ postea diuersis noibꝰ cognoiata fuit gallia: q̃ꝝ p̃ma.

¶ Cenomanẽsis gallia est: que vt Bentius alexãdrinus historicus refert cõtinet Brixiã cremonam & mantuã: veronam: vicentiã & patauium.

¶ Senonẽsis gallia secunda fuit: que eodẽ teste cõtinebat senã seu senas senogalliã & senogallias: hij senogallensiũ nomẽ postea acceperũt: De qbus meminit Liuius q cõtra Romanos multa gessere certamina: qui & ducẽtos post annos ex aduentu Breni valde roborati fuerunt.

¶ Boioꝝ gallia tertia dicit: a Boijs gallis e francia oriẽtali egressis: & (vt aiunt) hij boum cõdiderũt vrbẽ inter padũ & trebiam: vt Liuius cõmemorat: cuius nullũ extat vestigium.

¶ Lygurũ gallia quarta appellat: que cõtinet Thaurinũ segudiã: Eporediã: & augustam: atq; alias pedemontiũ ciuitates & sabaudie montes.

¶ Insubrũ gallia quinta cognominat: vbi sunt vercelle: nouarie: comũ: bergomũ: lauda: papia & mediolanũ: que insubris dicitur.

aduẽtũ ¶ Genuã galliam sextã esse dicũt que genuã continet ⁊ Berdonã: alexadriam: ast: saonã: naluz ⁊ albingam: de qbus oĩbus Liui. li°. 24. cõmemorat.

¶ Anglorũ regni principium.

4083 iiii6 ¶ Brutus Syluij postumi latinoꝝ regis filius: ex nepote Lauinie matris sue susceptus: quã nascẽdo occiderat: tẽpestate hac cũ inaduertẽter patrem venãdo occidisset timore conceptus ex italia pulsus: fuga sibi salutem cõparans in Leogreciam grecie abijt: ⁊ responsum ibi accepit sibi deberi externi occidini regni insulam: ibi Brandasij regis filiam duxit vxorem: qua suscepta inde cõfestim delapsus: cum ea alijsqꝫ in Troiam venit multosqꝫ exinde a seruitutis iugo eripiens ad Tyrrenum mare iterum peruenit: eoqꝫ loci Corineum ducem cum quattuor stirpibus Troianorum exulum inuenit: quem in socium auxiliarem euocans contra Hopherũ aquitanoꝝ regem ⁊ Turnum ipsius Bruti nepotem ac Suardum consulem in pugnam processit: Quibus superatis ⁊ interfectis statim inde effugit ⁊ ad mare britãnicum quod finum armoricum dicitur peruenit ex in albionam insulam: quam incolebant gigantes superatam ab ipso Britannia appellauit. Et hec Britannia maior: quã nunc Angliam dicimus. Et hoc ad minoris Britanie differentiã gallias contingentis: que ad tẽpus Bruti ipsius fuerat illo fugientis: que Corineo postea in partẽ cedens: ab ipso Cornubie nomen accepit. Brutus itaqꝫ cũ in Britanias seu angliam mansionẽ sibi delegisset: euestigio Rameſſis fluuij ripas trimoantem cõdidit vbẽ munitissimã: ⁊ quidẽ oĩbus copijs feracissimam ad veteris Troie memoriã recensendam: Id enim quadragesimo anno ab excidio Troie factũ fuisse tradũt: Brutum autẽ hunc tres genuisse filios ferunt: scilicet Locrinũ: Albanetũ ⁊ Cambrem: qui primo insulã inter sese diuidẽtes Locrino natu maiori media insule pars obuenit: que ab ipso Locria postea fuit cognominata: In ea adhuc iamdiu ciuitas extare dicitur: vbs mercatoribus ⁊ negociatoribus maxime celeberrima: In qua adhuc Anglie reges principesqꝫ ac senatus populi cũ mercatoribus cõuenire vt plurimũ tradũt: Albaneto vero secũdo eius filio quarta insule pars obuenit que ab eodẽ Albania fuit dicta: ⁊ hec Scotia nũc nuncupatur. Cãbri vero tertio filio Cambriã que nunc Tylle dicitur. ¶ Anglie insule descriptio.

¶ Britãnia itaqꝫ insula a Bruto isto sic nominata prius (vt dictum est) Albiona a quibusdã albis mõtibus: quia ad eam nauigantibus prius apparent: dicta fuit. Deinde a quodam Anglo potentissimo rege Anglia vsqꝫ in hodiernũ diem appellata est: Hec enim triangularis est inter septẽtrionẽ ⁊ occidentẽ sita: que ab omni cõtinẽte habetur diuisa: Nam a germania que sub septentrione est: incipit ⁊ iuxta galliam ⁊ Hispaniam versus occidentem protẽditur. Et propterea dixit Solinus: Finis erat orbis ora gallici littoris: nisi Britãnia insula nomen pene orbis alterius mereretur: Vnde ait Virgilius: Et penitus toto diuisos orbe britãnos: Hec. n. secundũ eundem Solinum porrigitur in longum octingentis ⁊ amplius passuum milibus: metiturqꝫ vsqꝫ ad Calydoniũ angulum ad quẽ appulsum Vlyxem ara ⁊ greacis litteris inscriptũ: votũ manifestant: In ea tẽpore solstitij estiui: boc est cum sol intrat cancrum fiunt dies longiores: Et boc tanto magis quanto ad septentrionem ipsa magis porrigitur: Nam teste Plinio libro. 2. Dies longissimus in italia cõtinet horas quindecim: in Britãnia vero decẽ ⁊ septẽ: ⁊ nox nostra brevissima nouẽ resultat horarum ⁊ illorũ septẽ: Eã in insulã diuũ Cesarem bis transisse dicitur: in qua nulla re magnifice gesta euestigio reuenit: Huius enim insule pars maxima plena est ⁊ frugifera: abundat pecore: auro: argẽto: ferroqꝫ. Efferuntur qꝫ ex ea pelles ⁊ mancipia: necnõ ⁊ canes ad venandum aptissimi: hanc Gregorius beatissimus põtifex huius nois primus eo missis Aug. Adilero ⁊ Joanne monachis cũ alijs vite probatissime viris primũ ad xpi fidẽ cõuertit: vnde ⁊ in ea postmodũ multi reges claruere miraculis: de qbus locis suis infra dicemus: Et cũ multi eorum diuini honoris ⁊ sancte Ro. ecclesie amãtissimi fuissent: statuerunt in tota ferme insula: vt vnaqueqꝫ domus certũ quidpiã collatione singulis annis ecclesie Ro. penderet: bꝫ anglia preter hybernĩã insulam annexam: ⁊ alias quasdam paruas oxebades appellatas: que ad viginitres referunt. quarũ. 20. deserte sunt: ⁊ tres sunt habitabiles: Habet: ⁊ Tylle. i. Cambriam insulam inter septentrionalẽ plagam ⁊ occidentalez: que vltima fuerat ex cognitis a Romanis.

¶ Hibernia igitur ⁊ ipsa magna insula ad Hispaniã: occidentemqꝫ solem sita est: qua mediũ Anglie latus vergit: dimidio minor est: vt existimat q̃ anglia: sed pari spacio trãsmissus triginta mille passuũ huius autẽ incole longe magis siluestres fuerũt q̃ Britãni: qui hactenus carne hominum vescebantur Adanducones quippe magni erant: in Hibernia sunt plures Aetropolitane ciuitates q̃ in anglia: ibi quippe Agates ⁊ Jris lapides pretiosi nascuntur: Hanc quoqꝫ Celestinus papa primus per patricium beati Martini episcopi ex sorore nepotem: quem episcopum ibi postea creauit: ad Christi fidem conuertit: Ex Britãnia ⁊ Hibernia viri quasi innumerabiles emersere: quorũ ingenia tum in diuinis: tum in humanis prope diuina habita sunt. Genuit ⁊ inter ceteros sydus illud mirificum beate Brigide prophetisse: que multa christiane religioni cõtulit beneficia: vt loco suo infra tractabitur: hibernorũ ⁊ anglorum historias venerabilis Beda optime descripsit: quas qui legere voluerit: noscat vbi potissimum legere posset. ¶ Sicyonioꝝ regum epilogus.

¶ Zeusippo vltimo Sicyonioꝝ rege nono ⁊ vigesimo pncipatus Heli sacerdotis ãno fine liberis mortuo regnũ ipsum consumptũ est: qõ per annos. 939. sub regibus. 26. teste diuo patre Augusti. 18. li°. de ciuitate dei cap. 20. traditur fuisse porrectũ: Quorum primus fuit.

Abialeus	i.	añ.50.	Eratus	10.	añ.46.	Sicyon	19.	añ.45.
Europs	2.	añ.45.	Plemeus	11.	añ.48.	Polybus	20.	añ.40.
Stelebin	3.	añ.20.	Orthopolis	12.	añ.43.	Inachus	21.	añ.42.
Apis	4.	añ.25.	Aaratus	13.	añ.30.	Phestus	22.	añ.8.
Thalesion	5.	añ.52.	Ecbireus	14.	añ.55.	Adrastus	23.	añ.4.
Egidius	6.	añ.34.	Aarathus	15.	añ.20.	Polyphides	24.	añ.31.
Thurinachus	7.	añ.45.	Chorax	16.	añ.30.	Pelasgus	25.	añ.20.
Lencippus	8.	añ.53.	Epopeos	17.	añ.35.	Xensippus	26.	añ.31.
Aesappus	9.	añ.47.	Laomedon	18.	añ.40.	Ac sic oēs hi viginti sex Sicyonioꝝ reges cū nōgentos triginta nouē regnassent annos defecerunt.		

adueniū

¶ Aelantus sextus decimus Athenien sīū rex anno.30. ꝓncipatus Heli sacerdotis hebreoꝝ athenien sibus regnare cepit: ⁊ regnauit annis triginta septem. iiii 4086

¶ Archa testamēti dñi anno principatus Heli quadragesimo a philistēis capta fuit: vt patet ꝓmo regum.4.⁊.6.ꝓo cuius captiuitate: sicut dudū predixim⁹ (Heli mortuus est) Tenētes igit Palestini captiuā archam in açotū eorum ciuitatē portauerunt eam: ⁊ apud Dagon deū suum collocauerunt sed ⁊ Dagon idolū cōfestim coram archa decidit. Videtes autem palestini grauiter de eius casu doluerunt: ⁊ in angustia ⁊ cōfusione grauissima cōstituti sunt: Dauloq; post Açotorū ciuitatem ⁊ vniuersam prouinciā deus graui peste dissenterie percussit: qua crudeli passione multi moriebantur: deinde multitudo murium cōsurgens vniuersam prouinciam deuastauit: Cumq; his malis Açeti grauarentur: intellexerunt eam sibi cladem prouenire propter archam dñi. Mittentes autem azoti archam in Ascalonem similes passiones Ascalonitis archa deuexit: Cumq; per septem annos archa apud palestinos cū innumerabilibus damnis permansisset: desperatis his malis archam ad suos remittere statuerunt: cum deus proprius vendicaret eā: ⁊ plaustrum facientes nouū duas vaccas feras eidem iunxerunt: ⁊ earum fetus domi reclusērūt que recto itinere venerunt in terra Juda ad vicum Bethsamis: ibiq; ab accolis leuitis depositā archa cū multis thesauris imolauerunt vaccas cum plaustro. Venientesq; vniuersi in dei reportauerūt eā in Cariathbarim ciuitatē ⁊ collocauerūt in domū Aminadab leuite viri iustissimi: ⁊ eius curā gessit per viginti annos: postea Samuel propheta trāstulit eam in Aaspha: Jude in Balgala per eundē Samuelē ⁊ Saulez regē: postmodū a Dauid in domū Aabeth: inde in syon: vltimoq; a Salomone in templū fuit transportata: deniq; incēso templo dñi: a Caldeis Hieremias ꝑpheta abscondit eam: fertur postea Ro. fuisse ꝑductam: hanc itaq; archaz Moyses in deserto ex lignis naturā fortissimis fieri fecit. Cuius constructio erat quinq; cubitorū longitudinis: ⁊ triū latitudinis: ⁊ intrinsecus atq; extrinsecus auro tegebat: ac eius tegimen cōpaginatū erat cardinibus aureis. Et sup tegimē eius erāt duo cherubin. In hac ergo archa Moyses duas tabulas legis dñi recondidit: ⁊ virgam: atq; Manna qō de celo pluerat dominus.

6 Samuel sanctissimus propheta domini hebreoꝝ sacerdos ⁊ iudex post Heli sacerdotez dei populū rexit annis q̄draginta: hic belcame leuitis ⁊ Anne vxoris eius filius fuit: qui a puericia vsq; in senīū digne domino deo ministrauit: Cuius vitā ⁊ p̄clara gesta Jesus filius Syrac in Ecclesiastico libro his verbis breuiter pstrinxit: dicens: Samuel dilectus dñi prophe ta fuit: qui imperium renouauit ⁊ binos de gente sua inunxit reges: Quiq; ⁊ per multos annos secundum preceptū domini populum suum iudicasset: ab omni munere semper manum suam excussit: Cuius opera cum dominus videret spīritu prophetie repleuit illum: Cunq; in expugnatione circumstantium hostiū inuocasset oipotentem deū: eius vocē audiuit: ⁊ terrarū ꝓncipes contriuit: ac philistinoꝝ duces subuertit: Sauli quoq; regi cū esset propheta domini finē vite sue notū fecit: Illiq; preterea predixit q̄ dñs propter eius impietatē hereditatē suam foret cōsumpturus: ⁊ cū non mediocriter eruditus esset scripsit: vt Josue sexto ethi. libro cōmemorat Judicū ⁊ Ruth libros: ac primū Regū edidit: qui tandē cū iudicasset Jsraelē annis q̄draginta: secundo ante obitū Saulis anno die suū obijt: quē singuli ex populo Jsrael tanq̄ proprium fleuere parentem: Eius autem corpus in Ramatha sepultum fuit: vt patet primo regum capitulo vigesimoquinto: Cuius sanctissima ossa: vt diuus Hieronymus scribit: ar chadius augustus postmodum de Jndia in Thraciam trāstulit: festum autē eius tredecimo calendas septembris celebratur. 1101 4098

¶ Saul primus Judeoꝝ Rex Cis de tribu Beniamin filius duodecimo sacerdotij Samuelis ānō a domino in regē elect⁹ regnauit cum ipso Samuele annis viginti sex: Hic a principio vir bonus: deoq; dilectus fuit: Qui imperio suscepto duobus primis annis adeo populū sibi creditū optime rexit: vt merito oīa ei beneplacita auxilia a domino cōtra aduersarios subministrarētur. At post duos annos magnanimitatis: que regibus pro dignitatis cumulo maxime conuenit (expers factus) dei mandata ⁊ precepta cōtemnens: ex rege tyrannus ⁊ subditoꝝ suorum oppressor euasit: Nam in principio regni sui exercitu cōgregato: Jordaneq; traiecto Naas Amonitarum regem superauit ⁊ interfecit. Judeq; contra eosdem Amonitas: Palestinos: Moabitasq; ac Idumeos vadens: omnes iure belli sibi subiecit: Verum cum Agag pinguissimum amalechitarum regem ex mandato domini interficere recusasset per internunciū Samuelem prophetam a domino reprobatus est. Unde ⁊ propter hoc ⁊ Achielech sa- 1089 4110

aductū cerdotis morte: ⁊ eius generationis extinctione eius regale faſtigiū in poſteros ipſius nō trāſiuit. Quā obrem regnū eius nunq̄ regnū vſq̄ poſteros ſi fieret Dauid regi fuſus ⁊ ſuparus: ſuis oībus pene proſtratis ac interfectis: p̄mū Jonatha ⁊ Aminadab: atq̄ Melchiſue filijs: ⁊ ipſe poſtremo grauiter vulnera us in cuaginatū gladiū irruēs mortuus eſt. Hoc videſ eius armiger ⁊ ipſe ſemetipſum interfecit: audiētes aute hebrei qui in campeſtribus ciuitatibus habitabant q̄ Saul cecidiſſet ⁊ eius filij ac oēs qui cū eiſdem erant: relictis ꝓprijs ciuitatibus fugierūt: ⁊ maxima plaga in Iſrael. Eo itaq̄ mortuo viri ciuitatis Jabes venerunt ⁊ tulerūt corpora Saul ⁊ filioꝝ eius ⁊ ſepelierūt in nemore in optimo loco ꝓuincie: vt patet p̄mo regū capitulo. xi. Huius aute vita ⁊ geſta habentur p̄mo regū li. a. nono capitulo: ⁊ deinceps vſq̄ in calcem.

¶ Lacedemoniorꝝ regni principium.

¶ Euriſthenes quidā noie patria grecus primus lacedemoniorꝝ rex āno a natiuitate Abrae octauo ſupra nongenteſimū: lacedemonijs p̄mū regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 42.

¶ Lacedemonie aute Liconie ciuitas fuit a lacedemone Jouis filio cōdita a qua ipſa grecie regio nomen accepit: que alio noie Sparta dicit: ⁊ indifferēter altera pro altera ab auctoribus vſurpat: ſ; quā ob cauſam Sparta dicta fuerit: Juſtinus in tertio Epito. ſuorū libro exponit.

¶ Corinthiorꝝ regni exordium.

¶ Atletes quidā grecus luctator victorioſiſſimus hiſdē tēporibus apud Corinthos cū ſe plurimū poſſe in cadē vbe videret: ⁊ populū quo vellet aut vi aut pſuaſione perduceret: per munificētias corinthiorum imperiū ſibi aſſumpſit: ⁊ regnauit Euſebio teſte annis. xv.

¶ Bereyllus vigeſimuſnonus aſſyriorꝝ rex anno principatus Samuelis tertiodecimo aſſyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis quadraginta.

4iii 1088 ¶ Eneas ſyluius Sylui poſthumi filius q̄rtus latinorꝝ rex hoc eodē anno latinis regnare cepit ⁊ regnauit an. xi. Aug. cū lib. 18. de ciui. dei capi. 19. ponit fratrē poſthumi latinū ⁊ quintū qui nūc hic quarto loco ponit: Beroſo aute Virgilius meminit dicens: Et qui te noie reddet Syluius eneas parter pietate vel armis egregius: hic latino ſylnio poſt ſe herede relicto expirauit.

¶ Achimelech ſummus hebreorꝝ ſacerdos ⁊ pōtifex his tpibus poſtq̄ aliquot annos ſediſſet: a Saule rege cū vniuerſa domo obtrūcatus eſt: hic nāq̄ Achimelech pontifex Achioth filius fuit: qui fuit Phinees filius filij Heli. Ad cū itaq̄ Dauid fugiens Saulem in ciuitate Nobe acceſſerat: a quo benigniſſime exceptus nō ſolū ſumptus ei neceſſarios prebuit: ſed ⁊ Galie lanceā quā ipſe a deo vouerat: obtulit. Quo audito rex Saul vocans ſacerdotē interrogauit an ei ſumptus ⁊ arma p̄buiſſet: Cui ſacerdoque facta fuerāt nō negauit: ſed cū fiducia ſe illa ei prebuiſſe dixit: Cuius quidē excuſationē cū rex non ſuſciperet: iuſſit armatis circunſtātibus: vt eū cum oi ſua cognatione perimerēt: qui eū illi nō p̄ſumeret cōtingere ſacerdotē: ſed dei iudiciū formidarēt: rex iratus impauit cuidā Syro noie Doech vt in eū irrueret: qui ſumēs cōſimiles ſibi ſacerdotē ⁊ oēm eius progeniē occidit qui erant oēs. 405. quo facto etiā ciuitatē ſacerdotū cuertit ⁊ oēs in ea occidit: nō mulieri: nō infanti: nō denīq̄ vlli pepercit etati: verum vnus filius Achimelech noie Abiatar tantummodo liberatus fuit.

4iii2 1087 ¶ Belus qui ⁊ Metros a Sernio appellat Phenicis regis phenicū filius hiſdē tēporibus rex conſtitutus adeo bello ⁊ armis inſignis fuit: vt cyprios littus phenicū pirratica infeſtātes preda ſubigeret: q̄ Virgilius in pſona Didonis eius filie tetigit dicēs: genitor tam ſcelus opimā vaſtabat cyprū: ⁊ victor virione tenebat: hic vnū tantū filiū noie pigmaleon ⁊ duas filias. ſ. Didonē atq̄ Annā poſt ſe reliquit.

¶ Philiſtenes huius Beli frater ⁊ ipſe per hoc tēpus fuit: qui cum eſſet Herculis ſacerdos: videretq̄ Phenice p̄ſe mortuo Belum fratrem predictū natu maiorē apud phenices regnare relicto ſicco filio ſacerdotis ⁊ copiarū parte ſumpta naues cōſcendit: ⁊ poſt multos caſus cū herculis columnas ſupaſſet: ibidē in littore oceani ſedes aſſumpſit ꝓpetuas: cōdenſq̄ ibi ciuitatē Gades vocauit: vbi ⁊ templū herculi cōſtituit ⁊ ſacra oia ritu tyriorꝝ in eo inuouauit: hic ſiceū filium vnicum Didonis poſtea maritū ſacerdotij in Tyrio heredem reliquit.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Homerus poetarū oium grecorum clariſſimus cui Melexigenes nomē propriū fuit hiſdem tēporibus: Euſebio ⁊ Iſidoro teſtibus floruit: hic ideo Homerus dictus fuit: quia cecus erat: Nam cum ⁊ Jones oculis captos Homeros appellare cōſueuerunt: q̄ Homeris. i. itineris ducibus egeāt: ipſe. n. pro Quintiliani ſentētia vir per oia eruditus fuit. quiq̄ ⁊ eloquētie partibus ornū ⁊ exemplum prebuit hunc certe magnis in rebus ſublimitate: in paruis vero nemo ꝓprietate ſupauit. Idē vt Quintilia. ait letus ac preſſus: iucūdus ac grauis: tū copia: tū brevitate admirabilis: nec poetica mō: ſ; ⁊ oratoria vir tute eminētiſſimus fuit: q̄quid dicere voluit verius ⁊ lucidius oībus explicauit: hic itaq̄ poſt pegratuꝝ mortū ſic cecus exiſtens ingentia illa atq̄ admirāda volumina melle perlita Iliados ⁊ odyſſee dictauit nā Troie ſeu Iliadis captiuitatē iuxta numerū grecaruꝝ litterarū. 24. lib. heroicis verſibus cōſcripſit. Odiſſeam vero eodē genere metri edidit: que vlyxis errores deſcripſit. Quidā vero Myomachiam ⁊ Margitē libros illi aſcribunt: vixit aute annos centū ⁊ octo ſemp vt plurimū cecus: De cuius quidem

tempore primo deqz genere: cũ tam varie sint sentẽtie: vt incertũ sit qd potissimum efferri queat satius aduentũ tacendũ duximus: q̃p dubia explicare.

¶ Hesiodus poeta similiter grecus ex Eolia natus: p hoc ipsum rps (Helio in epigrãmate teste) clarus fuit: q ex pauprimis parentibus nat⁹: cũ pris oues in monte pernaso depasceret: a musis repertus mox ab eis poeta coronatus ⁊ cõstitutus est: qõ Virgilius in Bucholicis tetigit: Hic pmus agriculturã metrice scripsit: vt testatur Plinius. i4. naturalis histo. Scripsit etiã ex bis que habentur Tegonia ⁊ Aspida.

¶ Athenienſiũ regni finis.

¶ Codrus Melanti regis filius vltimus athenienſiũ rex septimo ⁊ vigesimo pncipatus Samuelis sacerdotis anno post patrẽ Athenienſibus regnare cepit: ⁊ regnauit annis viginti mo: post cuius mortẽ athenienſiũ reges defecere: Hic Jesu Christi dñi nr̃i figurã gessit: qui peloponenſibus hostibus sicut diuus refert Augustinus. i8. libro. de ciuitate dei cap. i9. nõ regali ꝫ despecto habitu: quo ignotus esset interficiendũ se obiecit: vt morte sua patriã ab hostibus liberaret. Sciebat quippe peloponenſes responsum accepisse: q̃p si Athenienſiũ nõ occiderẽt regẽ: tũ sibi athenienſes cessuros: codrus itaqz hoc cognito vltimo regni sui anno sarmentoz sarcinã p hostes portãs sibiqz p iurgiũ necẽ prouocare volens ex militibus quendã pcussit: at ille ira parcitus mox codrũ gladio peremit: q̃ cognito peloponenſes bellũ euestigio soluunt: ⁊ athenienſes liberant. Valuit hic certe sic mori vt sui vincerent q̃p suis superatis gloriosus viuere: Codro itaqz defuncto Athenienſium respublica tãdiu per magistratus postea est administrata: quousqz Solon insignis legũlator in ducẽ fuit electꝰ. Reges vero athenienſes: q a cẽtesimo hebreoz fuit usqz in pſens Athenis regnauerũt: sunt isti. 4113 1086

¶ Athenienſiũ regum epilogus.

Cecrops	.i. añ. 50.	Cecrops	.4. añ. 40.	Cinthes	.13. añ. 12.		
Eranaus	.2. añ. 9.	Pandion	.8. añ. 25.	Alphidas	.14. añ. i.		
Amphitrion	.3. añ. 10.	Egeus	.9. añ. 48.	Thimoetbes	.15. añ. 3.		
Erictbonius	.4. añ. 50.	Theseus	.10. añ. 30.	Melantus	.16. añ. 37.		
Pandion	.5. añ. 40.	Menestheus	.11. añ. 23.	Codrus	.14. añ. 21.		
Ericteus	.6. añ. 50.	Demophon	.12. añ. 33.				

Horũ anni suppati: qbꝰ athenienſibus regnauere fuerũt. 487. anni.

¶ Latinus Syluius Enee Siluij filius: qntus latinoz rex: vltimo Samuelis pncipatus anno Latinis regnare cepit: ⁊ regnauit an. 50. Ab isto aũt pmũ colonie deducte fuerũt: eoz. ſ. q prisci latini nuncupati sunt: Cũqz annis pdictis regnasset: genuisset qz Albã Syluiũ: quẽ liquit supstitẽ diem obijt. 4123 1076

¶ Pisaruz etbrurie insignis ciuitas bis tpib⁹ (vt strabo refert) a grecis ex pisa archadie ciuitate veniẽtib⁹ initiũ sumpsit: nã seruius sic inqt: Quidã ex ea ⁊ Elide ciuitatib⁹ venerũt: ⁊ pisas in italia cõdiderũt q̃s sic ex pstina ciuitate vocauere: qõ Virgili⁹ tũc tetigit: cũ ait: hos parere iubẽt alphee ab origine pise vrbs etbrusca solo ⁊ solin⁹ inquit: qs ignorat a pelope pisas: hec igitur ciuitas: q̃uis felix nũc sit habita: vtpote que florẽtino pplo grauissimis subiaceat pssuris: olim tñ potentissima fuit: nullo tñ potẽtatu Ro. tpib⁹ eã floruisse inuenim⁹: sed post q̃p populonia ⁊ Luna maritime ciuitates delete fuerũt eũ quã postea buit potẽtiã: ẽt Caroli tpib⁹ assumere cepit: qbꝰ tpib⁹ ⁊ deinceps multos pstantissimos babuit maritimo bello viros: quoz virtute ⁊ pstantia mirũ in modũ aucta fuit: q̃ factũ est: vt iter etbruscas vrbes ⁊ belli glia diuitijs atqz potẽtia pncipatũ obtinere pmeruit: ⁊ mltas insulas atqz ipsaz q̃si bierusalẽ suo dñio subegerit: Sz pbdoloz sua desidia atq; discordia a. 76. ãnis citra qbꝰ fame ⁊ bello a florẽtino pplo domita ⁊ subiugata fuit: ifrequẽs pplo opibusqz ignobilis ⁊ obscura penit⁹ ẽ reddita: ea tñ ẽt nũc supbissimis edificijs ⁊ põtib⁹ sup arnũ flu. posit (exornata plimũ est hz iter cetera hec vrbs tẽplũ dine vgini dicatũ ⁊ claustrũ toto orbe celeberrimũ qõ cãpus sãct⁹ nũcupat atqz turri cãpanariã miro ordie pfectã q̃ oia videt ⁊ mirari icredibile vr. genuit hec vrbs iter cetera rayne. Barto. tbeologos ⁊ iur⁹ põtificij doctissimos ordis pdicatoz: atqz vgucionẽ grãmaticũ ⁊ alios multos

¶ Pisarum Ciuitas Etbrurie.

¶ Turo galliarũ Bituringie puincie Metropolis Ciuitas: hac ipsa tẽpestate (vt Carino bistorico placet) a Bruto Britanorũ rege iam dicto cõdita est: quã a Turno eius nepote ibidẽ a Gualfredo aquitanorum duce in prelio interfecto Turonem nominauit: Ea siquidem celebris nunc ciuitas est: Ligeri enim fluuio abluitur: qui Bituringes ab Heduis diuidit: ⁊ ab Oceano sursum nauigationem habet: a qua non parua commoditatem ciuitas ipsa percipit: Hec quippe cum archiepiscopalis sedes exi-

aduētū

stat: vndecim suffraganeos cōtinet: qui t pro maiori parte in Celtica sunt: t ex maiori parte in britanie citeriozis ducatu nomē retinēs: in francoz regno sita est: Hanc t Andagauensem vbē sanctus Ludouicus francoz rex ducatu britānie detraxit: in cuius tñ puincia oēs alie britānie ciuitates remanserunt vt ante: sicut Gratianus in canone testat. 3. q. 6. capitulo: Hoc qppe: ipsa cū multaz rerum opulētissima sit habita etiā non ignobiles cōtinet edes. Habuit hec ipsa ciuitas plurimos celebres viros oi virtute: t sanctitate insignitos: inter quos diuus Martinus eiusdē eps sanctissimus fuit: qui tāte sanctitatis extitit pontifex: vt triū mortuoz meruerit esse suscitator: atq; alium vbi perpetuū habuit episcopum admirande sanctitatis virum.

¶ Fratris Jacobi philippi bergomēsis ordinis fratrū eremitarū diui Augustini in omnimoda historia nouissime cōgesta Chronicarū supplementum appellata liber quartus feliciter incipit.

Tas seculi

4124 | 1075

Quarta p annos quadringētos octoagintaquinq; vt Jsidorus ponit duratura: quaz etiam in suscepto ope libꝝ quartū fecimus: Cuius quidē tempora prophetaz tēpora nuncupata sunt: Vbi t regū liber secundus incipit.

6 d

Quid prophetarū otium pnceps Jsai de tribu Juda filius primus hebreoz rex anno a natiuitate Abrae nongētesimo quadragesimo pmo hebreis regnare cepit: t regnauit oibus cōputat. s in hierusalē t in Ebron annis. 40. primo namq; in Ebron tātū sup Judā septē annis regnauit cū sup aliā multitudinez filiꝰ Saul regnaret. Mortuo deide Hisboseth filio Saul David regnauit super oēm Jsrael trigintatribus annis: vir gdē ab infantia pulcherrimus ruffusq; ac decora facie: in genti fortitudine: sed alio maiori: qz cū leonibus t vrsis (vt sancte tradūt litere) qsi cū agnis ludere nō timuit: atq; eos aliqñ appetebēdens manu suffocauit: insuper t optimus vir t omni virtute plenus fuit: quas esse opportet in regibus: fortisq; qualis nō fuit alius. Et preter philistheum gigantē virū fortissimū quē ante regni susceptionē funda interemerat: etiā in certaminibus (susceptoimperio) que pro subiectis suscipiebat pmus ad pericula semp properabat: cuius exēplo laborare t pugnare oēs incitabat potius operādo q̄ impando. Fuit pterea ad intelligendū futura t disponēdum presentia nimis idoneus: mānsuetus q̄z ac benignissimus: iustus itē ac nimis phumanus: t q̄ maxime in his que regibus cōueniūt in nullo penitus nisi in vxore Vrie plenitudine potestatis deliquisse cum legimus. Ipse itaq; regno adepto primū Hierosolymā obsidens randē cepit: t expulsis inde cananeis t iebuseis eā regno suo adiecit: t cū antea Solima vocaret: eā hierosolymā ipse appellauit. Fuerat. n. ipsa ciuitas semp ab hebreis extranea: Adeptaq; hierosolyma palestinos oēs: vniuersosq; hostes omni ex parte cōtriuit atq; deleuit. Et propterea (vt Jesus filius Syrach refert) gratias agens de omni corde suo laudauit dñm: t dilexit cū qui fecit illū: ppter qō t cantores stare fecit cōtra altare: in quoz celebrationibus dulces cecinit psalmos: sed t cū in canticis ac politicis institutionibus optime esset instructus sacerdotes dñi quomodo diuina celebrarēt obsequia: oēm edocuit decorē: quē gdē ritū vsq; ad vite sue cōsumationē incessanter obseruari fecit. Quāobrē t dominus vt exaltaret cornu eius regnū t sedez de dit in israel: Hic autē cū celestis eytharista esset: dulcedine carminis delectatus centum quinquaginta psalmos melliffuos lyrico carmine cōscripsit: Quos diuus Hieronymus in quinq; distinxit libros: propter distinctiones ibi factas ex quinq; fiat fiat: vbi t prophetiā suā preter aliozz morte sine vllo exteriori adminiculo: sed solo spiritus sancti instinctu de eterna genitura: deq; xpi incarnatione: passione quoq; ac resurrectione euidentissime disseruit: Edidit preterea librū secundū Regū: genuit antē hic in Ebron septē filios ex septē vxoribus: In hierusalē vero q̄tuoz ex Bersabea de quoz numero Salomon vnus fuit: Sed t alios nouē (exceptis pcubinaz filijs) genuit. Hic deniq; regno in pace adepto ō legē Moy pulū t cēsu habito inuenit mille milia t centū milia viroz educentiū gladiū: t de tribu Juda solū. 400. t. 40. milia bellatoz. displicuit autē deo q̄ populū recēsuisset: t pcussit Jsrael pestilētie plaga: ex q̄ ad 40. milia de oī Jsrael cecidisse plaga referunt. Tandē cū ad edificationē tēpli dñi oēm pparasset impēsam: ac Salomoni eiꝰ filio ipsius tēpli descriptionē dedisset: q rex ab eo cōstitutus fuerat. 4°. cal. ianua. cū pdictū tēpus regnasset plenus dierum bonoz umq; operum obdormiuit in domino: cum vixisset. 70 annis: sepelieruntq; eum Salomon filius eius in Hierusalem decenter cuz innumerabili bꝰ diuitijs quas ipse reliquerat: ex quibus postmodum: vt infra dicetur: hircanus pontifex Antiocho regi Demetrij filio: vt ab obsidione Hierusalem recederet tria milia talenta dedit. Dauid autem sanctissimi regis t prophetie gesta prima t nouissima scripta sunt in libro paralipomenon primo t regum secundo: ac. 70. Josephi antiquitatum.

¶ Abiathar sūmus hebre. pōti. achimeloc sacerdotis filiꝰ vltimus ex linea Jthamamar filij Aarō bis tpibꝰ in locū pris: lz adolescēculus pōtifex suffectꝰ quoadduxit Dauid rex maxio in pcio apud cū fuit: lz eo defuncto a Salomone abostou ammotꝰ Sadoch eiꝰ loco suffectꝰ ē: vt habet. 3. Re. t ipse. n. nolebāt

Salomonẽ regnare post ꝓfem: sed Adonaã eius fratrem.

¶ Nathã ꝛ Gad ac aspha ꝓclarissimi prophete: his tpibus floruere: ꝛ Bauid regnũ insigne reddide re: quorũ ꝑmus erat ex fratre Bauid nepos: quẽ Jsai adoptauerat sibi in filium.

¶ Hedon codri olim athe regis filius. 7. Bauid regni anno: patre in pelopo. bello interfecto apud athe. nõ imperij sed magistratus suscepit insignia in quo vsq; ad mortẽ per. 20. ꝓfuit ante: hic nonnullas per fres suos apud asiam minorẽ cõdidit vrbes vt infra dicetur. 1068 4131

¶ Lupalles Bercylli regis assyrio. filꝰ. 30. Rex. 13ꝰ regni Bauid anno assyrijs regnare cepit ꝛ regnauit annis. 38. 1062 4134

¶ Agis Euristei lacedemonioꝝ regis primogenitus secũdus rex decimoctauo regni Bauid anno regnare cepit: ꝛ regnauit anno vno: post quẽ eius frater noie Archelstratus tertius annis triginta quinq; qui cũ Atheniẽsibus cruentissima gessit bella. 1055 4142

¶ Agastus secundus athenien siũ ꝑceps Hedone mortuo anno regni Bauid vigesimoseptimo magistratũ suscipiens ꝓfuit annis trigintasex. 1045 4152

¶ Sicheus philisthenis sacerdot (Herculis filius: ꝛ Bidonis regine maritus: quẽ seruus Sicarbaꝝ noiat: his tpibus a pigmaleone eius cognato ob auariciã incautus interimit: Hã philisthene eius ꝓ (vt supra dictũ est) a Tyrio recedẽte huic sacerdotiũ reliquit: qui vltra quas pater reliquerat multas sibi aliunde etiã acquisiuit diuitias: qbus copiosus factus Bidonẽ Beli regis filiã accepit vxorẽ: quã principue susceptã dilexit: verũ Pigmaleon Bidonis frater ꝛ rex auri auidus desideratis eius diuitijs claꝝ ei insidias tetendens incautũ interemit.

¶ Pigmaleon autẽ huius Sicei cognatus ꝛ Bidonis frater per hoc quidẽ tẽpus: vt Justinus refert patre defuncto adhuc puerulus in paternũ regnũ apud Tyrũ succesisit: qui faciꝰ vir: in diuitias cognati sui Sicei (cũ auarissimus esset: aium iniecit. propter qõ illũ dolo interemit.

¶ Bido Beli phenicũ regis filia: ꝛ Sicei ꝑdicti vxor ꝓcipuũ viduitatis exemplũ per hoc tẽpus marito a fratre eius pigmaleone interfecto in somnis a viro suo sic mortuo ꝑmonita sumpto virili aĩo pluribus ex his qbus sciebat pigmaleonẽ exosum: clã in suã sententiã tractis secũ thesauris viri sui naues cõscendens ex Tyrio in Aphricũ littus puenit: ibiq; statione firmata cũ accolis amicitias inire cepit ꝛ cũ eisdẽ gratũ appareret: eã cũ suis ibidẽ mansurã: ne iniuriã cuiq; inferre videreꝝ: ꝛ ne de ea quis aliqd mali suspicareꝝ: Ipsa (vt Liuius refert) ab ipsis incolis mercato tantũ littoris quantũ posset bouino corio occupare: bellicosissimã postea ciuitatẽ cõdidit: ꝛ Carthaginẽ eam nũcupauit. Ipsa cuiꝰ astutia sua vsa: cũ primũ datum terre accepisset corium bouis in cartam redactũ multo plus terre occupauit q; vẽditores arbitrari potuerũt: Carthagineq; sic vocata: etiam arcem in ea conditã a bouino corio Byrsam nuncupauit. Socij autẽ eius fuga videntes vrbis principiũ ac thesauros Bidonis incõparabiles animati ilico surrexere: ꝛ vrbis menia tẽpla forũq; ac edificia publica ꝛ priuata erigere ceperunt: Dum enim ex fuga fratris primum Cyprum insulã pueniset: plurimas virgines que ibidem suoꝝ more libamenta Veneri in littore soluebant: rapuit: quas in solacium iuuentutis ꝛ prolem procreandam secũ in aphricam ducens eisdẽ postea matrimonio copulauit: Quibus peractis etiã ipsa populo legẽ ꝛ normã viuẽdi tradidit: Qua fobres ciuitas repente egregia euasit: ꝛ ipsa tum pulchritudine mirabili: tũq; inaudite virtutis atq; castimonie: ꝓ oẽm aphricam inclita diuulgata est. Verũ cũ in libidinẽ ꝓptissimi sint aphri: factũ est vt in cõcupiscentiã Husitanoꝝ regis ꝓpter eius pulchritudinẽ sit deducta: qui (vt Justinus ait) eam a ꝑncipibus carthaginẽsibus sub belli denũciatione postulauit in coniugẽ: Quod cum ipsa resciisset: ꝛ sua se ante sententiã ad oẽm casum ꝓ salute patrie dãnasset: egre tulit: sed terminũ impetrauit: infra quem se ad virũ ꝓmisit ituram. Qui cũ veniisset cõstructo ingenti rogo is eminẽtiori vrbis parte q̃st Sicei olim mariti placatura manes illũ cõscendit: Et astãtibus ciuibus: atq; expectãtibꝰ qdnã factura esset: que cũ oia ꝓ votis egisset: educto cultro quẽ sub vestibus gesserat: dixit: o ciues carissimi vt vultis ad virũ vado: vocatoq; Siceo: ingt: Ego cũ te viro meo ad inferos venio: ꝛ vix verbis tam paucis finit (in cultꝝ ꝛ in ignẽ sese precipitẽ dedit: ꝛ mortua est: De qua diuus Hieronymus contra Jouinianũ ait. Casta Bido Carthaginẽ cõdidit: ꝛ ꝓ castitate vitã finiuit: qꝛ maluit ardere q̃ nubere Et q̃diu (ingt) Carthago stetit Bido ꝓ dea habita fuit. Huius. n. pudicissime matrone ꝓprijs nomẽ Elisa fuit: sed pp ipsiꝰ ai virile robur postea Bidonis nomẽ accepe ꝓmeruit: qõ latine virago interꝑtat. 1043 4156

¶ Smyrna grecie ciuitas vt Eusebio placet bis tpibus in Eolia insula a codri filijs cõdita fuit: i qua diuus Joãnes apostolus ecclesiã cõstituit: hec potius ab eisdẽ instaurata q̃ cõdita fuit: cum ab vna ex Amaçonibus feminis id nomẽ accepisse legatur: de qua etiã meminit Homerus in secundo libro Jliados: qne ꝛ portũ habuit perpulchrum.

¶ Ephesus ẽt Jonie minoris Asie ꝓuincie ciuitas trigesimosecũdo regni Bauid anno (vt Eusebius bꝫ) ab Androdo Codri regis filio cõdita fuit: vbi ꝛ regiã cõstituit: cuius posteri vsq; ad Romanorũ tẽpora reges dicebanꝫ: in q̃ ꝛ naualia multa erãt: necnõ ꝛ portus ꝑpulcher: cuius gdẽ oportunitate multũ creuit: verũ vt fama est nũc pauci sunt eiꝰ incole: cũ pene diruta referatur: Aiunt. n. ibidem aliqñ fuisse senatũ: per quẽ oia (sicut nũc Venetijs) administrabanꝫ: In illa inter cetera tẽplũ toto orbe terrarum celebre Diane dee dicatũ erat: quod ab Archiphrone mira arte cõfectum fuerat ꝛ id vrbem hanc plurimum decorabat: Quod postea herostratus vir iniquissimus: quo sibi famam acquireret: incendit:

De quo suo loco dicemus: In hac vrbe beatus Joãnes apostolus ecclesiam a Paulo fundatam erexit vbi ⁊ Brusianã eius discipulã a morte suscitauit. Ex hac vrbe cõplures multi nois exiere viri: e quibus Heraclitus ⁊ Ermodorus philosophi ⁊ Hipponax poeta paratius pictor: Theodotion qui Bibliã interpretatus est. Sed nouissimis tẽporibus in ea extitit quidã Marcus eiusdẽ vrbis epc̃s doctissimus ⁊ vehementissimus disputator qui in florẽtino cõsilio anno salutis nostre. 1439. sub Eugenio papa quarto interfuit: qui tante obstinationis ⁊ duriciei vir fuit: ꝙ solus nunꝙ patrũ ordinationibus acquiescere voluit: sed ⁊ nõ multo post condignas sui erroris penas luit.

¶ Miletũ autẽ alia ea in ꝓuincia ciuitas per hoc ipsum tẽpus non cõdita sed instaurata fuit: quã nõnulli a Neleo Phyli rege conditã phibent: Hec (vt Pli. 5. libro naturalis historie scribit) eiusdẽ Jonie prouincie caput fuit: in qua teste Seruio lana optime tingebaf: a qua Millesia vellera traduntur dicta Ea multos portus habuit: quã etiã turci (ꝝ vicus nũc parnus censeaf) cũ tota prouincia occupauere: ex hac vrbe Thales e septẽ sapiẽtibus ꝓmus originẽ duxit: ⁊ anaximãder ipsius Thaletis discipulus necnõ ⁊ Anaximenes ambo philosophi. Hecbateus ꝙz historicus ⁊ Escbines orator: alijqz ꝙplures e mileto huic originẽ duxere: vrbes ꝙz alias in grecia Codri filij: atqz alie nationes tẽpestate istac condidere: ꝙs scripto mandare supernacuũ videtur.

¶ Carthago ciuitas Aphrice.

¶ Carthago inclita ciuitas ⁊ vetustate originis magnitudine ⁊ claritate ante oẽs aphrice ⁊ hispanie prouinciarũ vrbes memorãda: hisdẽ tẽporib⁹ (Eusebio testãte) a Didone Regina cõdita fuit: in cui⁹ medio arcẽ cõstituens: Byrsam a bouis corio ipsam noiauit: ipsa. n. Dido (vt predictũ est) tantũ loci emerat ab incolis ꝙtuz corio bouis circundari posset: dicente Virgilio ꝓmo Eneidos: Mercatiqz solum facti de noie Byrsam: Taurino ꝙtũ posset circũdare tergo: Coriũ. n. illud in tenuissima fila secari fecit: quibus locũ multũ circundedit: vocantes illũ locũ lingua pheni cea Byrsam: idest coriũ seu carthadã qõ villã sonat: tandẽ mutato vocabulo Carthago vocitata est: Que teste Plinio li. 5. centũ viginti annis postea Romanis emula extitit: pluries enim destructa: ⁊ deuastata: ⁊ pluries enim instaurata: ꝓmo nãqz excidio: Scipio iunior magni Scipionis nepos: in tertio bello punico cõsul factꝰ sex cõtinuis dieb⁹ ac noctib⁹ illã oppugnauit: ⁊ vltra desperationẽ tandẽ ciues ad deditionẽ traxit: peritos vt quos belli clades reliquos fecerat: seruire saltẽ liceret: Eo i bello mulierũ viginti quinqz milia: virozũ vero triginta trucidata fuisse referunt. Hasdrubal autẽ coz rex vltro trãsfugiẽs ei⁹ vxori se suosqz filios in mediũ iecit incendiũ: ꝙ sexdecim diebus cõtinuis ciuitatẽ arsit: ⁊ miserum (vt Liuius ait) etiã victorib⁹ spectaculũ prebuit: Atqz eo tũc Carthago hec (vt Eusebius scribit) sexcentesimo sexagesimo octauo ab eius cõditiõe anno oi murali lapide delera fuit: Verũ postꝙ euersa fuit vigesimo secũdo anno Lelio Cecilio Metello: ⁊. T. Q. Flamineo cõsulib⁹ reparari iussa fuit: Qua reparata Romani ciues eo mlti educti sunt: Sz vt idẽ Liui⁹ ingr: itra breue tẽpus Ethna vltra solitũ flãmineos ignes enormes calidis cinerib⁹ exusta ei⁹ tecta destruxit: cui⁹ sublenãde calamitatis cũ senatus Ro. decẽ annis vectigalia ei remisit. Multas. n. ꝓ tẽpora Serborũ hec ptulit calamitates. Deniqz in mauroz manus deuenies coz regũ sedes ⁊ regia nũc vsqz habita est: Que ⁊ vernacula lingua etiã Tuniciũ appellata est.

¶ Carthagines gnqz ciuitates fuisse cõpertũ habemus: ꝙz tpe Jair iudicis Jsrael (testib⁹ Sicardo cremonẽsi epõ: Eusebio ac magro Carchedone) ⁊ zeto tyrionibus ciuibus: quã ⁊ a suo noie Carthagine dixerũt: ⁊ hec famosior hita est. Secundã pem (teste Jsidoro) postea i spartã cõdidere: tertiã cyrus rex. 42. anno post vrbẽ cõditã (teste Papia ⁊ seruio) cõdidit: quartã (vt Anselmus in li. 9 imago dicit) in hispania fuit: gntã extantẽ Ro. cõdiderũt. Cato ãt i senatoria oz̃one hec ipsa vba de carthagine retulit dicẽs. in Lybia cũ rex Japon regno potiref: ꝙdã mulier Elysa dicta extruxit dampnẽ: quã carthaginẽ dixit. i. sermone punico nouã ciuitatẽ. Ex qbus verbis inferf ꝙ carthago longe ante condita sit.

4164 | 1035 | 8 | Alomon q interꝓtaf pacificus Dauid regis ex Barsabea filꝰ secundus hebreoz rex anno a natiuitate Abrae. 980. adhuc vinẽte pie hebreis regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 40. Hunc dñs ab ineũte etate more exundãtis fluminis tanta replenit sapiẽtia: vt dicere ausim ꝙ geqdnã efficere potuit in eo videf experta: nihil eo excellẽtius fuit: nihil dignius: sicut e sacris ci⁹ colligimus histo. vel in virtutib⁹ ꝓmo: postea in vitijs: Hunc itaqz natũ pater cõfestim Nathã pphetie viro doctissimo atqz sanctissimo educandũ nutriẽdũqz dedit: quẽ cũ suscepisset ꝓpcius clarissimã ido lem eũ Annibalẽ appellauit: ⁊ bonarũ artium disciplina: oiqz doctrine studijs imbuẽ studuit: eo maxie qz mores suos nã graues ⁊ ꝓpositos rgij⁹ negotijs excitãs ad bonũ ⁊ equũ modestissime ferri videbat

Factus igit adolescēs ea ī iuuenili etate florēte suas ob virtutes ēt domino sic iubēte (reliqs fratribus aductū suis abiecit) dauit in regnū prefecit qui rex ꝓstitutus ꝓfestis chananeos: ceterosqz hostes ōbellās pacē vndiqz optinuit: vnde diuino disponēte ꝓfilio factū ē vt qui beneficiū ab eo se suscepisse existimabāt: t g eius metu fugarāt: pecunias t munera eidē innumera ꝓtribuerūt: quā ob rez tātā auri t argēti: vz in hierusalē ꝓgregauit: vt argētū ibidē pro nihilo reputaret. Erat aūt auri pōdus qō eos p singulos āuos offerebat sexcēta sexaginta sex talēta excepta summa: quā legati diuersaꝝ gētiuz t negociatores afferre ꝓsueuerāt: Quibus ex rebus atqz diuitijs tēplū illud toto orbe celeberrimū extruxit: atqz intrinsecus t extrinsecus auro mūdissimo auranit: In quo qdē preterea: t ipse Salomō regiā domū: t quidē supbissimā: atqz alia innumerabilia quasi edificia ꝓstruxit: p qbus rebus sup oēs reges terre: t sapiētia t diuitijs: atqz fumilia magnificatus ē. Et ꝓpterea vniuersi desiderātes vultū eius: t audire sapiētiaz illius: deferebāt ei munera: vasa aurea: vestes preciosissimas: arma bellica: aromata optima t equos: ac mulos innumerabiles: p qbus fecit Salomō currus mille quadrigētos. Et licet eidē oīs sciētia cōcessa fuisset: diuiticqz oēs: t impiū grāde: ac summa cū iustitia populos subditos semp tenuisset. Multa etiā bona cōposuisset: attamē tādez iā etate maturus tot bonoꝝ t bonorū largitore postposito cōscē so offensionis mōtē Moloch egyptioꝝ idolū: t alia gētiū idola flexis genibus adorauit. Et quū factꝰ esset senex circa mulieres t venereā intēperātiā turpiter egit: t nō solū feminarū ꝓncialiū habere voluit delectationē: sz ēt multas alienigenas habere voluit vxores. E quibus septingēte vxores: t ꝑcubine quadringēte fuere: que auerterūt cor eius: t secutus est deos eaꝝ: t vt eis aliquid gratū efficere videretur pbana t tēpla earū dijs edificauit: ꝓpter quod iratus dominus: eidē aduersariū suscitauit: vnde t diuus pater Aug. i 7. de ci. dei. c. 2. de eo sic dixit. Salomō bonis initijs malos habuit exitus. Quippe secūde res: que plerūqz sapiētiū aios fatigāt: magis hūc obsuerūt q̄ ipsa sua ꝓfuit sapiētia: sic quoqz Jesus filius sirach cōtra euz his verbis inuehit dicēs: Collegisti quasi oricalchū aurū: t vt plūbuz cōplesti argētuz: t denudasti femora tua mulieribus: potestatēqz in corpore tuo habuisti: t dedisti maculā in gloria tua: t ꝓphanasti semē tuū inducere iracūdiā ad liberos tuos t ceteris stultitiā tuā vt faceres imperiū bipartitū: t ex effraim imperare in peiū durū: verū nō inquit propter dauit sanctū suum abstulit deus misericordiā suā a te: neqz omnino delere voluit opera sua. Tādē Salomō quū quatuor t nonaginta annis vixisset: valde lōgeuus mortuus est: cūctis regibus felicitate excedēs: t sepultus est in hierusalē: Et hic quidē certissimus fuit testis imbecillitatis humane nature: Qui enim picē tractat ꝑsepe coinquinaꝝ a pice. Eius autez gesta prima t nouissima siquis perdiscere cupit ea a capitulo primo tertij libri regū vsqz ad. 12. t a primo secūdi paralipomenō vsqz ad. x. perquirat.

¶ Libri Salomonis.

¶ Composuit autē Salomō hic: quū oēs hoies antiquos sciētia t sapiētia excelleret: Libros de cantics t medulatiōibus quinqz t mille: t parabolaꝝ atqz similitudinū (vt Josephus scribit) fecit libros tria milia. p vnūquodqz eniz arboris genus parabolā dixit ab hysopo vsqz ad cedrū. Eodē mō t de iumētis: t de reliquis terrenis: necnō aquatilibus ac auibus celi disputauit. De quibuscūqz creatis philosophatus est: Sed ex eius libris: qui nūc extāt: tres libros precipuos ēm tria eius noia ꝓuenientes cōscripsit. Primo nāqz pacificus appellatus fuit: secūdo amabilis: tertioqz ecclesiastes: quod latine cōcionator dicit. Horū aūt librorū primus ꝓuerbiorū fuit. In quibus incipiētes: paruulosqz mores instruit vbi velut pater ad filiū frequēter loquit. Secūdus ecclesiastes fuit: quo ꝓficientes vanarū instabiliūqz rerū naturā docet. In eo ꝑsepe repetēs. Vanitas vanitatū: t oīa vanitas: vt p hoc exprus ostēdit: q̄ tē poralia oīa vana sunt: atqz caduca. Cātieū deniqz cāticoꝝ tertio cecinit: quo cōsumantes instruit: quo pacto fideles animas christo p vnionē animorū sanctorumqz desideriorū iūgat. Jnstituit quoqz t hic Salomon contra demones incātationes: quibus eorū egritudines possent mitigari.

¶ Templi Salomonis conditio.

¶ Templū domini toto orbe celeberrimū Salomō rex quarto regni sui āno edificare cepit: t in octauo anno cōpleuit: vt etiā habet secūdo paralipomenō. 2º cuius lōgitudo cubitorū sexaginta fuit: latitudoqz viginti: ac altitudo cētū viginti. Jd aūt tēplū ex lapide albo totū cōstructū fuit: cuius fabrica multa arte cōfecta est: videlicet de lapidibus politis: miraqz arte cōpositis: ita vt neqz mallei neqz alterius instrumēti fabrilis aliquid cōsiderātibus appareret inditū: totūqz edificiū interius t exterius laminis aureis inaurari fecit: t eius pauimētū precioso marmore sterni. Altare quoqz eneū cubitorū. 20. lōgitudinis in eo erexit: cuiꝰ vasa oīa ad cultū necessaria aurea t innūerabilia esse voluit. Et preterea que pater suus deuouerat. Salomon ipse multū aurū t argētū in eo intulit: predictisqz omnibus que ad templi magnitudinez expectabāt: Salomon scripsit omnibus hebreorū principibus ac senioribus vt iuberent omni populo ad dedicationē tēpli hierosolymā cōuenire visuri simul t tēplū t dei arcā ibidē portādam. cōuocataqz multitudine in hierosolymis: rex eū ingēti hostiarū pompa t luminaribus atqz sacrificijs innumerabilibꝰ arcā primo mēse cū duabꝰ testamēti tabulis in auditu templi collocauit. Jn qua quidē etiā vrnā manna plenā: t virgā Aaron collocauit. his optime gestis Salomō orationez fudit ad dominū pro populo: qua cōpleta sese deuotissime prostrauit in terraz: t adorato domino surrexit t tēplo per septē dies obtulit hostias. 22. miliū boū: t arietū cētuz viginti miliū. Septimo autez die manifeste vidit deū sacrificia sua grata habuisse. Naz ignis ex aere omnibus videntibus super altare descēdit 1027 4172

aductuz ⁊ hostias vniuersas abripuit ⁊ absumpsit. Cũqz sacrificia celebrasset rex cũ benedictiõe dimisit populuz in pace. ¶ Post trecẽtos autẽ ⁊ septuaginta edificatiõis sue annos: vt in calce huius quarti libri apparebit: hoc tãtũ tãqz mirabile tẽplũ babyloniorũ rex penitus ꝓcremauit: ⁊ euertit: ac eius vasa aurea argẽteaqz per Nabuzardã principẽ suuz inde tulit. Insuper ⁊ aureas mensas: ⁊ cãdelabra: ac quecunqz preciosa in eo oblata fuerant: omnia auferri precepit.

¶ Argilaus tertiꝰ corinthiorum rex octauo regni Salomonis anno corinthijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis septem ⁊ triginta.

¶ Alba syluius sextus latinoꝝ rex nono regni Salomõis ãno latinis regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis
4173 2016 39. hũc diuus pater Aug. i8. de ci. dei. c. 2 dicit albã vrbẽ in latio instauasse: ⁊ ibidẽ regni sui sedẽ cõstituisse: a qua deinceps successores eius albanoꝝ reges omisso latinoꝝ nõe appellari cepti sunt. Quaz gdẽ ciuitatẽ postea Tullius hostilius: licet frequẽter eã inhabitaret euertere õniqz fecit: eius aũt populi inde emigrãtes in lõginquã ꝓnciã ꝓfecti albaniã regionẽ a se appellauere. Et nota ꝙ albani ab albẽsibus differũt. eo ꝙ albani ab alba vrbe latij ab isto appellata. Albenses vero ab alba alia ciuitate: q̃ fuit in ethruria ad lucinũ lacuz dicunt: quanꝙ etiã hi apud Lucanũ albani quãdoqz noient. hic itaqz alba postꝙ predictũ tẽpus regnasset athi filio suo supstite relicto rebus humanis subtractus est.

¶ Albania igitur ab albanis populis ab alba predicta vrbe progressis dicta regio est inter iberos ⁊ mare caspiũ cõstituta habet ab ortu solis mare: ab occasu iberã: ⁊ a boreali mõtes caucasos: in qua primum predicti populi viri pastorales incole fuerunt. Hi siquidẽ simplices admodũ erant: qui pecuniaꝝ ⁊ vltra cẽtenariũ numerũ nõ nouerũt: cõmertia mercibus inter se faciẽtes ponderũ: mẽsuraruz ⁊ agriculture penitus ignari: in bellis vero omnino expediti: solez ⁊ lunã colẽtes. Ea quippe regio serpentes maximos gignit ⁊ scorpiões ac araneas letiferas. Strabo refert apud eos. 26. linguas fuisse: hec primo persis: deide macedonibus: postremo Romanis fuit subiecta: cuius Traianus imperator primuz regem constituit: sed quomodo nũc se habeat incertũ habemus. Ferũtur etiã ab his albanis orti q peloponẽsiuz habitãt: quoꝝ princeps Scanderbeus vir fortissimus fuit: qui multa facinora nostris temporibus in turcos gessit. Ea tamen pro maiori parte postmodum ad turcos eosdem peruenit.

4175 1024 ¶ Laosthenes lupanis regis filius trigesimus primus assyriorum rex. xi. regni Salomonis anno assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. xly.

4178 1021 ¶ Labotes quartus lacedemoniorum rex quartodecimo regni Salomonis anno lacedemonijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 37.

¶ Viri doctrinis excelllentes.

¶ Semeas ꝓpheta vir sanctus tẽpestate hac ꝓphetizãdo ⁊ docẽdo magno in ꝓcio apũ hierosolymã
4179 1020 fuit: q̃ post mortẽ salomonis Roboã ipsius salomonis filiũ ⁊ filios iuda cõpescuit ne ꝓtra hieroboã regẽ israel pugnarẽt. Hic inter cetera hoꝝ duoꝝ regũ gesta scripto mãdare curauit: vt habeť. 3. reg. 12.

¶ Abdo vidẽs quẽ Josephus Jadan nominat Natan ꝓphete filius ⁊ ipse tempestate ista ⁊ ꝓphetie dono: ac doctrina multa in hierosolymis claruit. Qui tandem quum ex precepto domini ad hieroboã regẽ israhel in bethel stantẽ super altare excelsorum perrexisset: ⁊ ei filijsqz suis mortẽ interminaꝰ esset: ⁊ eidẽ regi minitanti manum aresecre fecisset: quia contra preceptum domini panẽ comedit in domo falsi prophete dum reuerteretur in hierosolymam in via a leone interfectus est: ⁊ patria caruit sepultura: vt habetur. 3. reg. 13. Eius tamen corpus falsus ille propheta: qui deceperat eum: in ciuitatez deuehere fecit: ⁊ splendida pompa sepelinit.

¶ Sabba regina cui ꝓpriuz nomẽ Nicbaula fuit Meroe nili insule apũ ethiopiã seu arabiã regia bijs tpibus: quã omni doctrina ⁊ sapiẽtia plena eẽt audiẽs crebro Salomõis sapiẽtiaz: virtutẽqz: atqz prudẽtiaz eius desiderio capta: ⁊ mirata ad videduz euz hierosolymã venire disposuit. ⁊ suscepto splendido comitatu ac magnifico sumptu suo insigni relicto regno p ethiopes egyptioſqz ⁊ rubri maris littora: atqz arabũ solitudines: tãdez multo labore venit hieruſalẽ illũ auditura. A quo ⁊ summo cuz honore susceptа fuit. Cui quã multas questiones ⁊ enygmata proposuisset: ⁊ eoꝝ solutiones velocissime ab eo audijsset vltro cõfessa est ipsius sapiẽtiã lõge famã excessisse: videns quoqz culmen eius regale: ⁊ cunctũ eius regimẽ dixit: o rex: quis nõ benedicat deũ? Et hãc tuã ꝓnciaz: ⁊ eius habitatores: vt retã insignẽ virũ ad regni culmẽ euexerit. Et ad ostẽdendũ sue mẽtis affectũ statiz apertis thesauris suis viginti auri talẽta regi obtulit: ⁊ aromatũ innumerã multitudinẽ: ac lapides precioſissimos multos: ⁊ inter cetera etiaz quasdã arbusculas seu radices balsama fudãtes: quos Salomon nõ longe a hierosolymis in mõte Engadi plãtari iussit ⁊ coli: reꝛsaqz vice a Salomone maioribus susceptis muneribus summa cum laude in patriã redijt. Hãc eadem sibyllã vatẽ fuisse Comestor dicit: deiqz veri cultricem que eidẽ multa predixit: inter que lignũ quoddã ostẽdit: quo vir affigendus esset: ꝓ cuius morte eius regnũ foret consumenduz: quod ⁊ factum est. Id quippe lignuz: vt aiunt: in probatica piscina tempore passionis domini nostri iesu christi inuentũ fuisse perhibetur: quo eius crux cõfecta fuit: Hanc nõnulli a pharaonibus generationem descendisse ferunt: ⁊ in meroe nili insula permaximũ habuisse regnum vbi ⁊ tã grandi diuitiarum copia habundasse: vt credatur in hac vita fere mortales omnes excessisse: nec incongruum est: quia cum insula illa permaxima sit: etiam in ea effodiuntur aurum argẽtum: aes ferrũ: ⁊ lapides precioſi reperiunt multiplices: fert quoqz bebenũ lignũ odoriferũ. In ea itaqz diuitia-

rum abundantia hec Nicbaula regina prestantissima non delitijs:non otio: t mollicie femince dedita fuit:sed virtuti inherens:omnes scientias perdiscere voluit.

¶ Sadoch summus hebreorum sacerdos in principio regni salomonis sedere cepit:sed quãtus sederit ignoramus.hic octauus in numero põtificũ fuit:qui patrem habuit nomine achitob: qui fuit filius ambri:qui fuit mereoth:qui fuit iothan:qui fuit Joseph summi sacerdotis: In hoc itaq; summi sacerdotij dignitas per salomonem in filijs Eleazari filij Aaron restituta est:t domus Ithamar secũdi filij Aaron eo honore priuata est:t dei volũtatem:vt predictum fuit heli sacerdoti.hic igi ur primuũ a rege sacerdos factus fuit:eo quia quum nathan propheta eidem salomoni regnũ,pcurauerit:q quoad vixit a rege maximis honoribus prosecutus est:vt habetur.3.reg.2°capi.

Oboã solomonis filius tertius hebreorũ rex octogesimo regni dauid anno hebreis regnare cepit:t regnauit annis.17.vir certe superbus t tatuus:ac pauidi cordis:q quuq; noluisset r paternis amicis credere perdidit principatũ:nã salomõe eius patre defuncto omnes populi eũ adeũtes rogarũt dicẽtes:vt aliquid de seruitijs t onere paterno relaxare dignaretur t ipse melior esset patre suo:quia t ipsi deuotiores essent erga cũ.ille aũt in hoc relicto senũ cõsilio iuuenibus adhesit:t dura populo respõdit:t dixit minimũ digitũ suuq; vastiorẽ esse lumbis patris sui:t seueritatẽ;quam fuerãt in illo experti in se multo potiorem agnoscerẽt.Hec quippe dei voluntate ab eo gesta sunt:vt que predixerat Achias propheta producerentur ad effectuq; ad cuius quidem responsionẽ omnes indignati vna voce clamauerũt. Nihil sibi deinceps cõmune esse cũ filijs dauid:eo aũt tumultu metuẽs Roboam ne lapidaretur a populo relicta syciomorum ciuitate hierosolymam fugit.Et a tribubus iuda simul t Beniamin solũ constitutus fuit rex.Reliquę vero decẽ tribus ab eo recedẽtes ꝓstituerũt regẽ hieroboã.Quũq; roboam reliquis tribubus rebellãtibus oppugnare statuisset a domino per prophetã prohibitus est:dicẽte id domini volũtate gestũ esse:paceq; cũ hieroboã t decẽ tribubus inita ipse bethleẽ t alias plures in iuda munitissimas t magnas erexit ciuitates: t muris eas cinxit. Duxit deinde roboã hic vxores decẽ t octo:t cõcubinas sexaginta e quibus vna absolonis filia fuit: quã super omnes amabat:de qua natus est ei filius masculus:quẽ abiaz appellauit:genuit quoq; ex omnibus viginti octo filios:t sexaginta filias.Cuncti vero sacerdotes israel pariter t leuite:qui deũ ex toto corde querebãt:ad euz in hierusalẽ cõuenerunt ad imolãdũ victimas domino deo patrũ suoꝝ:qui t regnũ iuda per tres annos optime roborauerũt.Quo roborato t cõfirmato ipse cuz toto eius regno ad impias t iniustas cõuersus est actiones:t sprevit dei religionẽ: quapropter vindicẽ super eum misit deus Sisach regẽ egyptiorum;qui ascendens cuz multo exercitu hierosolymaz:primo multas iudee cepit vrbes:t vniuersa igne ferroq; vastãs:tandẽ lege bellica:sed pactis precedentibus vrbem regiam ingressus vniuersos regios thesauros exhausit:ac domini tẽpluz expoliauit:abstulit quoq; t aureas lãceas t scuta aurea:que rex Salomon deo dicauerat:cũ quibus omnibus Sisach rex ad propria remeauit:pro quibus Roboã rex erea scuta t lãceas eiusdez numeri fecit.Fuit autẽ Sisach cunctis diebus roboaz inimicus.quadraginta vnius anni erat Roboã hic quuz regnare cepisset:t vt preferẽ regnauit decez t septẽ annis:cuius opera prima t nouissima habentur scripta li.3.reg.cap.12. t secundo paralipomenon.x.cap.vsq; ad duodecimũ:qui mortuus sepultus est hierosolymis in sepulcris regũ. 995 4204

¶ Israhelitarum regũ principium

¶ Hieroboã itaq; nabath filius genere ephrateus Salomone rege defuncto:t bifariã regno eius ex seditione diuiso rex hoc anno cõtra Roboam a decem tribubus cõstitutus regnauit in samaria annis duobus t viginti. Is nanq; quũ ab ipsa adolescẽtia robustissimus ac nimiũ strẽnuus esset Salomon eũ principẽ super tribũ Joseph cõstituit. Et quũ aliquãdo hierosolymã proficisceretur:occurrit ei propheta:t dixit quomodo Salomon ob amorẽ mulierũ alienigenarũ peccasset in deũ:t q; post eius obitũ scindẽdũ esset eius regnũ:t ei a domino cõferendũ esset regnũ super decẽ tribus:quibus sermonib? elatus factus cõfestiz studuit populo suadere:vt a Salomone recederet:t regnuz ei contraderet:quod vt salomon innotuit quesiuit eum cõprehẽdere:sed hieroboam ad sisach egypti regem fugit:t vsq; ad obitũ salomonis ibi moratus est. Mortuo autẽ salomone repente miserũt in egyptũ principes populi t reuocauerunt euz:Qui venit ad eos in ciuitatẽ syciomorũ:t cum populo Roboaz filium salomonis adijt rogauitq;:vt aliquid de seruitio relaxaret:sed quũ dura eidẽ respondisset Roboam in seditionez versus populus regnũ salomonis diuisit.Institutus igitur hieroboã in ciuitate sicyoniorũ rex vt sectatores suos a tribu iuda seiungeret:cõfestiz nouos colẽdi ritus conscripsit:ne populus pergẽs hierosolymaz t festiuitatẽ illic solẽniter agens penitẽtia duceretur:t euz derelinqueret:t ad regẽ pristinũ remearet:vnde t duos vitulos aureos:t totidẽ tẽpla cõstruxit:t vnũ quidẽ in ciuitate Bethel:t aliud i Dan Ac sic seduxit populũ:t prevaricare cuz leges patrias suasit.Quod hebreis malorũ initium fuit. Naz t phasa in excelsis edificas etiã sacerdotes cõstituit:ac primũ se põtificẽ factẽs cũ ceteris sacerdotibus altare conscendit:t hostias t sacrificia de vitulis obtulit. Ad quẽ propheta venies coram populo eum durissime redarguit:sed indignatus rex duz esset super altare manũ extẽdit t precepit:vt continuo caperetur propheta:cuius manus continuo arefacta t marcida non valuit eam reuocare:donec propheta eidẽ per orationem restituere fecisset:verum quum ad deum reuerti statuisset:quidam malignus ꝓpheta eius mentem penitus auertit a deo:t ad actus impios euocauit:vt deinceps omnẽ contumeliaz 994 4205

aductuꝫ diuinitati facere curauerit: propter cuius impietates nō multo post in eū ⁊ eius generationē dominus supplicia multa intulit: ⁊ cum vna cū eius domo penitus euertit. Ac tandē omnis israhel ea pertinacia eo deductus est: vt vna cū religione ⁊ secta imperium omnino amiserit: ⁊ in turpissimaꝫ seruitutē redactus sit. ¶ Mortuus est autē hieroboā quū regnasset predictū tēpus relicto regno eius filio Nadab.

4207 992 ¶ Thersippus quartus Athenienſium dux tertio regni Roboam anno apud athenienses magistratum sumēs regnauit annis vno ⁊ quadraginta.

4209 990 ¶ Primas quartus corinthiorum rex quinto regni Roboam anno apud corinthum regnum iniens regnauit annis quinqꝫ ⁊ triginta.

4215 986 ¶ Athis filuius Albe filius septimus latinorum rex nono regni roboam anno latinis regnare cepit ⁊ regnauit annis quatuor ⁊ viginti. ¶ Hunc Eusebius egyptum filuium vocat: qui quum predictus tempus regnasset. Capi filio derelicto diem clausit extremum.

4215 984 ¶ Beristhus quintus lacedemoniorum rex vndecimo regni Roboam anno lacedemonijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis nouem ⁊ viginti.

4218 981 ¶ Pyrithiades trigesimus secundus assyriorum rex sextodecimo regni Roboaꝫ anno assyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis triginta.

¶ Achimaas Sadoch filius nonus summus hebreorum sacerdos hijs tēporibus clarus ⁊ inclytus fuit: ⁊ maxima in veneratione apud iudeos habitus est.

Bias Roboaꝫ ex macha vxore absalonis filia susceptus quartus iudeorū rex post patrem
4224 675 anno nonagesimo septimo regni Dauid quū hieroboaꝫ octauūdecimū annū haberet in re
a gno regnare cepit: ⁊ regnauit annis tribus: Vir quidem cunctis suis fratribus sapientia ⁊ fortitudine clarior: qui quum iustus ⁊ rei militaris scientissimus esset hieroboaꝫ regē israel ad se cum ingenti exercitu venientem facile compescuit atqꝫ superauit. Ex cuius quidē exercitu ad quinquaginta hominum milia vno prelio interfecit: vt habetur tertio regum. xv. ⁊ secundo paralipomenon capitulo. iij. hic quatuordecim duxit vxores: e quibus viginti duos genuit filios: ⁊ sexdecim filias. Bonumuitqꝫ abias cū patribus suis: ⁊ sepultus est in hierosolymis in monumentis paternis.

Sa abie ex macha vxore natus: quintus iudeorum rex anno centesimo regni dauid post pa
4276 673 trem regnare cepit: ⁊ regnauit annis. xli. In isto autem rege qui ad diuinitatem semper re
a spexit iudei ab israhelitis aliisqꝫ nationibus aliquādiu oppressi paulisper respirare ceperūt quippe qui corporis ⁊ animi dotibus cum rege Dauid comparari potuit. Hic nonnullas in iudea vrbes condidit. Idola queqꝫ destruxit: templum domini mūdauit: Belloqꝫ fortunatus: et hiopie regem cum innumerabili multitudine interfecit: ⁊ omneꝫ legem moysi pro viribus complexus est. Regnum quoqꝫ omne composuit cūctam ab eo abscindēs nequitiam: ⁊ ab omni macula emundans. Veruntamen excelsa omnino non abstulit. Tandem quum fedus pepigisset cum Benadab rege syrie: ⁊ thesauros omnes domus domini: domusqꝫ regie rentente Anani prophetа ei ostendisset peduꝫ morbo percussus: bona tamen ⁊ felici morte defunctus est: vt patet. j. reg. xv. ⁊ secundo paralipomenon. xiv ⁊. xvj. capitulis: quo moriente successit ei eius filius iosaphath.

¶ Azarias propheta filius obeth hijs temporibus vt plurimū floruit: ⁊ multe auctoritatis apō Asa regem iuda extitit: quem ⁊ doctrina predicationeqꝫ erga dei cultum bene animatum: promptiorem ad bene de deo promerendum se reddidit: vt patet. 2°. paralipomenon. capitu. xv. Hic inter cetera predixit hierusalem a chaldeis forе capiendam.

4228 971 ¶ Anani prophetes ⁊ ipse per hoc tempus claruit. Qui quum assa regem predictum durius obiurgaret ꝙ Benadab regem syrie contra Bassa regem israhel vocasset: ab eodeꝫ captus in neruo cunctis diebus vite sue poni iussus est. sic habetur. 2°. paralipomenon. cap. xvi.

¶ Nadab hieroboam regis filius secundus israelitarū rex secundo regni asse āno israhelitis regnare cepit ⁊ regnauit annis duobus. Hic sicut habetur. j. reg. capi. xv. patris impietatis maliticqꝫ concordans malum fecit in conspectu domini: Sed superueniente diuina vltione dum Gebethon ciuitatem palestinorum obsideret: dolum passus a quodam amico suo nomine Bassa ¶ Debeli filio mortuus est. Qui post eius obitum imperio potit⁹: omne genus hieroboam interemit: ⁊ euenit vt secundum prophetiam achie prophete: alij quidem cognatorum hieroboam in ciuitate mortui a canibus lacerarentur: ⁊ alij a volucribus deuorarentur. Ac sic domus hieroboam pro impietate ⁊ iniquitate sua pertulit vltionem condignam.

4230 969 ¶ Bassa igitur de tribu Isachar tertius israhelitarū rex anno quarto Asse regis Jude, obtruncato nadab regnare cepit: ⁊ regnauit super deceꝫ tribubus annis. xxiij. hic suscepto imperio oēm domū hieroboam euertit. Verūtamen ⁊ ipse tanꝙ impius ⁊ malignus in vijs hieroboam atqꝫ eius peccatis: quibus peccare fecit israel ambulās populū suū multis malis afflixit: ⁊ deo multā iniuriā intulit. Ad quē dominus prophetaꝫ misit dicens se omne eius genus exterminaturuꝫ: sicut perdidit domuꝫ hieroboaꝫ Habuit autem hic grauissimum bellum cunctis diebus vite sue cum Asse rege iuda: ⁊ tandē hieu prophetа ingulato: ⁊ ipse a Creone quodam peremptus in ciuitate therſa sepultus est: cui successit eius filius hellan: vt patet. j. reg. xvi. ⁊ secundo peralipomenon. ca. xvi.

¶ Capis atbis regis filius octauus latinorum rex anno. xj. regni Asse regis iuda latinis regnare ce-

pit: ⁊ regnauit annis. 28. tandem Carpento filio regnum relinquens diem clausit. Sunt qui dicant ab aductū ipso Capuam campanie ciuitatem conditam.

¶ Capua in laborijs ciuitas.

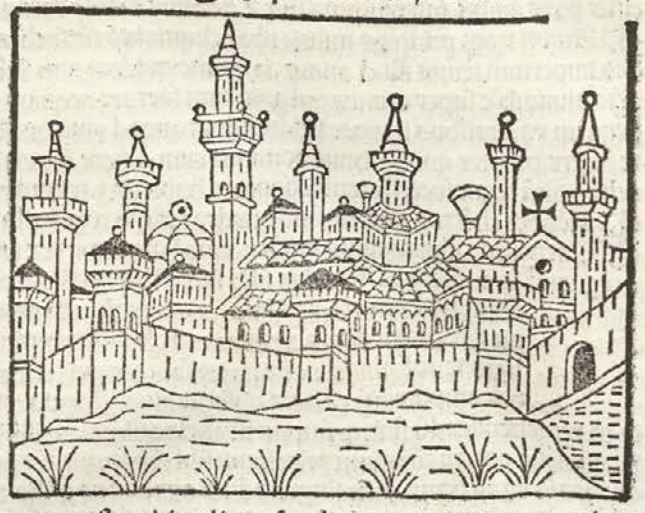

¶ Capua igit̄ cāpāie ciuitas ab isto cōdita id nomē ab eodē accepisse credendū est dicēte Virgilio. x. li. enei. Et capis huic nomē cāpanie dicitur vbi. Verum Liuius li. 4. ab vbe condita: ⁊ nr̄ Isidorus in 15. etbi. capi. primo: ac Strabo in quinto volunt eam a locis cāpestribus in quibus sita est Capuā fuisse appellatā: Idemq; Liui⁹ eodē libro ait. Vulturnū etbrusco ruz vbē que nūc Capua est ab samnitib⁹ captā capnāq; ab duce eorum Capuo dicta. Qui ⁊ Seruio teste cōstat eā a tuscis ꝯditaz viso falconis augurio. Ea quippe ciuitas insignis ⁊ pmaxima fuit: ⁊ totius regionis cāpanie caput: ⁊ inter maximas ciuitates videlicet Romam ⁊ Carthaginez numeratam. Dicuntur adhuc extare longe a noua capua duo milia passuum huius vetuste vrbis aliqua fundamenta portarum: temploruz theatrorum ⁊ ceterorum edificiorum: que vrbis dignitatē pre se ferunt. Illā enim hannibal: deinde Romani quum prevalidam proquinquamq; inimicam haberent primo eidem magistratus consiliuz ⁊ senatū ac demiq; omnia insignia reip. subtulerūt: postmodū diocletianus vandalorū rex omnino igne ferroq; destitutā reliquit. Quis autē postea extātez capuā ab antiqua duobus millie passibus distantē cōdiderit inuenire nequiuimus. Fuerūt aūt capuani: vt Cicero refert ꝓpter agrorū bonitatē: ⁊ vrbis magnitudinē superbissimi viri: nec etiā modernis tēporibus meliores: seu humiliores referuntur.

¶ Agesilaus sextus lacedemoniorū rex vigesimo regni Asse anno lacedemōijs regnare cepit: ⁊ regnauit ānis. 44. hic vir imortalitate merito dignus fuit: qui ab hercule originē ducēs: quū immensili adhuc etate floreret regnū hoc adeptus est. Et inter cetera quoad vixit semp fidei obseruator fuit: q quū aliq̄do cū Tisapherne persarū regis impatore iureiurādo indutias fecisset: ac ipse Thisaphernes emēti⁹ esset federa tamē ipsa apud se inuiolata cē voluit. Ex quo factū ē: vt nec Greci: nec Barbari quoeūq; iure fecū fedus inire vererētur. Quo factum est vt ad rātuz glorie euectus fuerit: vt infinitas prope modū vrbes ⁊ insulas multas suo subdiderit imperio. Indeq; cōtra thebāos ⁊ argiuos bellū gerens cos omnes profligauit ⁊ vicit ō qua victoria: aliisq; facinoribus suis Plutarchus historicus diffuse pertractauit. De eius aūt virtutibus admirādis paucis dicēduz est. Quū enim a ciuitate indicatuz fuisset: vt omnia que Agidis fuerāt in eius manus peruenirent: ipe quos sciebat ⁊ videbat pauperrimos eis oia ex equo diuidere curauit. Ab ebrietate autē ⁊ gule improbitate: cibisq; intempestiuis: nō secus q̄. ab igēti flagitio abstinebat. In cōuiuijs quoq; quū duplo maiores accipet epulas eas distribuebat. Eius insuper lectus omniū vilissimus erat: arbitrās principē oportere non mollicia: sed temperātia priuatis superiorē esse. Ipsius preterea cōtinētia permaxima fuit: quia nunquā in domo priuata cuz muliere loqui voluit: sed vel in tēplo: vbi talia fieri impossibile erat: vel in propatulo: vbi cunctorum modestie sue testes habiturus esset. Sed vt paucis me expediaz Agesilaus iure beatus dici potest: qui quū statim a puero glorioſus fieri cupierit: id supra ceteros etatis sue homines assecutus est: ⁊ apud eos: quoz dux erat: ⁊ erga hostes absq; omni crimine ad extremum vsq; spiritum vixit: putans eos qui bene viuant nondum fortunatos: qui vero glorioſe interierint eos iam beatos esse. 953 4246

¶ Hieu prophēta Anani ꝓphete filiū tēpestate hac spiritu prophetie plurimū floruisse constat: eo q̄ verbū dñi cōtra Bassaz regē israbel ⁊ eius domū in ore eius sanctū ad eūdē regē accesserit ⁊ dixit Dominū eius genus fore exterminatuz: sicut perdidit domū hieroboam: q̄ imitatus esset pessimū ipsius viri idolatrie scelus ⁊ ipso scelere quāmaxime irritasset dominū deū patrū suorū. Propter quod indignatus rex in eū insurrexit ⁊ trucidās martyriū ꝓstāti aio vsq; ad mortē ptulit: vt patet .3. reguz .ca. 16.

¶ Phorbas sextus athenieſium dux quarto ⁊ vigesimo regni Asse anno apud athenienses regnare cepit; ⁊ regnauit annis. 31. 949 4250

¶ Hela Basse regis filius quartus reguz israbel anno vigesimosexto regni asse in israel regnare cepit: ⁊ regnauit annis duobus. Hic quoq; flagitiosus temulētusq; ac maximus māduco fuit: ⁊ omniuz virtutū ꝓsus immunis: pp quod Zabri eius seruus in sermōe domini q̄ locutus fuerat in manu hieu predicti prophete: qui euz temulētuz in tharsa vbe vidisset super eū irruēs interfecit: ⁊ ipse regnū occupauit: quo obtēto omne Basse genus secunduz prophetiā hieu vsq; mingētē ad parietez interemit. Ac sic eodē modo domus Basse propter impietatē radicitus euulsa est. Eo itaq; mortuo predictus Zambri septē diebus regnauit. Exercitus autē audiēs que gesserat zambri: confestim zambri principez suuz 947 4252

aduersus t ipsi cōstituerunt regē: qui cū exercitu multo venit in thersa ciuitate: t bellica manu cepit eam. Zambri autē videns ciuitatē: in qua erat fuisse ceptā: ad arcem cōfugiēs semetipsum vna cum arce concremauit. Horq; in israhel cōtentione suborta: pars quedā sequebatur ambri: pars vero Thobin. Quumq; vicisset pars ambri interemptus fuit Thobin: t in toto exercitu t israhel regnauit Ambri.

4250 943 ¶ Ambri itaq; princeps militie israhel: quintus israhelitarum rex trigesimo anno regis assa suscipiens imperium tenuit illud annis .12. primo quidem cum Thobin quatuor annis: posteaq; in samaria octo annis: hic super omnes qui ante eum fuerant nequius cōtra dominum operatus est: t dominum deum in vanitatibus irritare studuit: quia quoad vixit quesiuit suis impietatibus populū a deo recedere facere: propter quod t hunc dominus cum genere suo extinxit. Veniq; t ipse in samaria defunctus achab filiū regni successorem reliquit: vt habetur. 3. regum capi. sextodecimo.

4267 932 ¶ Nēpher ebēeres pharao āno quadragesimo regni assa egyptijs regnare cepit: t regnauit ānis. 4.

¶ Carpentus siluius capis filius nonus latinorum rex anno vltimo assa regis latinis regnare cepit t regnauit. 13. annis: t Thyberino filio successore derelicto decessit.

Osaphath assa regis filius sextus regū iuda anno. 14. regni dauid in hierusalē regnare cepit t regnauit annis. 25. hic matrē habuit nomine abidā qui t proaui sui dauid pietate t religione ac fortitudine imitator fuit: oēs enim effeminatos e terra iuda extinxit. Idola quoq; deleuit: patrūq; decreta obseruauit. ac flagitia omnia presertim emendauit: vnus duntaxat in eo reprehendendū fuit: q; impijs israhel regibus auxiliū prestitit. His enim virtutib⁹ hic Josaphath beniuolētiā omniū cōsinium principum sibi cōparauit. Et palestini ei tributa multa reddere ceperūt: t arabes in signū beniuolētie singulis ānis agnos duo milia t totidem arietes ministrabāt. Quibus anxijs munivit maximas ciuitates: t exercitus t arma cōtra hostes in eisdem preparauit. Habuit enim in exercitu suo (vt Josephus li. octauo meminit. 12600. bellatores: quor auxilio amonitas t moabitas atq; ethiopes quasi deleuit. Reuersus autem hic hierosolymā post multas victorias: post paucū temp⁹ defunctus est: quū vixisset annis sexaginta. Eius quippe corpus ingēti pompa in hierosolymis sepultū fuit. Reliquit autem filios multos: inter quos successorem habuit seniorem filium nomine Joram: vt patet secundo paralypomenon. ca. 17. 18. t. 19. ac. 20.

4269 930 ¶ Achab ambri regis filius sextus israhelitarū rex āno primo regni Josaphath in israhel regnare cepit: t regnauit ānis. 22. Hic super oēs qui ante eū fuerāt pessimus fuit: t magnitudine malorum intēdit ad maiora super omnē eorū nequitiā. Ipse enim Jezebel tyri regis filiā ex genere Sidōis duxit vxorem per quam etiam eius didicit adorare deos: cuius quidē cōsilio t opera omnibus in rebus vsus est: eo q; mulier acerrima t nimis audax esset. Que eū ad tantam perduxit vesaniā: vt etiā preter vitulos quos fecerat Baal deo tyri t sidonis tēplū edificaret t plātaret omnium arborū lucos: cui t sacerdotes t falsos prophetas eidem deseruituros cōstituit. Insuper t cōsilio iezebel vxoris sue innumeros domini interfecit prophetas: t michēā prophetā virū sanctissimū trusit in carcerē: atq; naboth virum optimum propter denegatā sibi vineā lapidibus obrui fecit. In iudea tamē multas erexit ciuitates: atq; in samaria eburneā domum t quidē superbissima magna impensa edificauit. Genuit hic septuaginta filios: inter quos fuere ochozias eius in regno successor: atq; athalia hierosolymorum postea regina: quos omnes ieu rex israel postea interfecit. Tandē vero michea prophēta aliter sentiēte t reclamāte quum in Ramoth galaath cōtra regem syrie in prelium perrexisset a sagittarijs solus in curru vulneratus interijt: cuius sanguinem iuxta verbū helye prophete canes linxere. Quod certe ei non accidisset si bene monenti prophete obtemperare voluisset. Hec ex. 3. regum li. ca. vltimo habentur: t. 2° paralipomenō. c. 18.

4272 927 ¶ Amenophis pharao quarto regni Josaphath anno apud egyptios regnare cepit: t regnauit annis nouem: post quem Osoch eius filius annis sex.

4278 921 ¶ Tyberinus siluius carpēti regis filius decimus latinorum rex tertiodecimo āno regni Josaphath latinis regnare cepit: t regnauit annis nouem. Tādem Agrippa filio successore relicto in tyberim amnem decidēs fluuio illi nomē eternum dedit: qui prius albula dicebatur: quod Ouidius in secundo fastorum testatur dicēs: Albula quem tyberim mersus tyberinus in vndis Reddidit hyberinis forte timebat aquis. Verūtamē t ante hūc tyberinum tyberim appellatum fuisse inuenimus. Quippe quū Euāder ad Eneam regem loqueretur dixit ad Virgilium libro octauo. Tum reges asperq; imani corpore tybris: A quo post itali fluuium cognomine tybrim Diximus t cetera. Alij vero eum tyberim appellatum fuisse a quodam tuscorum rege ibi latrocināte.

¶ Agelas sextus corinthiorum rex quartodecimo regni Josaphath anno corinthijs regnare cepit: t regnauit annis triginta.

4287 912 ¶ Agriga seu agrippa siluius vndecimus latinorum rex anno. 22. regni Josaphath patre eius rebus humanis exempto latinis regnare cepit: t regnauit annis. 40. Qui quum predictum tempus regnasset moriēs. Aremulum filium regni reliquit heredem.

4288 911 ¶ Ochozias achab regis ex Jezabel filius septimus regum israhel anno. 23. regni Josaphath in samaria regnare cepit: t regnauit annis duobus. Hic (vt tertius regum habet) homo malignus fuit: t per omnia vtriq; parēti similis: atq; hieroboam qui prius populum decipere inchoauerat. Nam quū in vijs eorum ambularet: dominum deum israhel ad iracūdiam pcitauit: t regem moabitarum sibi rebel

lare fecit: ⁊ tributa: que patri suo reddere cōsueuerat ministrare cessauit: ⁊ demum quum sederet super aduētū quoddā cācellum domus sue dei nutu e cancello decidens in pessimum lāguorem decidit: ⁊ quum ve hemētissimo dolore premeretur misit ad muscam deum acharō cōsulere de salute sua. Occurritq; helias propheta in verbo domini nūcijs a rege missis: ⁊ dixit eis ad regem vestrum regredimini: ⁊ dicite ei q̄ nō euadet hūc lāguorez. Ac sic paruo tempore trāsacto: sicut predixerat helyas: extinctus est sine filio: cui successit in regno frater eius Joram: tet vt paquarto regum primo.

¶ Helyas thesbites maximus prophetarum sui temporis per hoc tempus ab hominibus est ablat⁹: cuius finez nemo cognouit. Hic multis miraculis quoad vixit claruit: atq; sicut ignis ardēs totus erat ita ⁊ verba eius quasi facula ardebāt. Hic primum ad regem Achab: qui dereliquerat mādata domini: ⁊ secutus fuerat Baal in verbo domini accessit: ⁊ siccitatē trium annorum atq; vehemētem famē futuram in samaria predixit: quibus prenunciatis statim ab eo aufugit: ⁊ absc̄odit se in torrēte tribus annis: vbi per id tēpus quottidie coruus ales eidem cibum detulit. Inde siccato fluuio in sareptam ciuitatem secessit: Vbi a quadā muliere vidua paupcula: donec siccitas defecit ⁊ enutritus est. Indeq; quaz mulieri: que sibi pabulum prebebat filius vnicus ex morte defecisset precibus prophete dominus illaz matri viuum restituit: ⁊ hunc Jonaz prophetā fuisse dicūt. Rursusq; eo post tertium annum in conspectu achab orante celi pluuias ⁊ grādines dedere plurimas. Quūq; helyas quadringentos ⁊ quinquaginta excelsorum sacerdos: qui achab regem: ⁊ populum seducebāt interfecisset ab iezabel regina in vltionem ipsorum vbiq; persecutus est. Sed ipse tandem in mōtem dei oreb accedēs inde in damascum peruenit: vbi ⁊ azaelem in regem syrie: ⁊ hieu regem samarie ex precepto domini inunxit. Inde reuersus ad regionem hebreorum inueniens helyseum bubulcum arantem cū duodeciz alijs proiecit paliuz suū sup eum: ⁊ ꝓphetare cepit sicut habet̄ 3. regū. ca. 18. ⁊. 19. postmodū exustis duobus Ochozie regis quinquagenarijs cū quinquaginta viris suis a domino Helyseo videte per turbinē in celuz vectus est: vt quartus regū habet liber. ca. 1⁰ relicto in eius loco Helyseo propheta.

i Oram Josaphath regis filius septimus regū iuda anno. 166. regni dauid post patrē regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 8. Quadraginta quippe annorū erat quū regnare cepisset: ⁊ athaliam Achab regis samarie filiaz duxit vxorē. Cuius imperiū vxoris seductione permitiosuz patz suoz nomini admodū fuit. nā inito impio mox ad necē fratrū suoz: ⁊ paternoz amicorū piter ⁊ principū ē̄ uersus: oēs deinde patz suoz ritus dereliquit: ⁊ excelsa more hieroboā regis samarie in omni iudea extruxit: cunctosq; habitatores iuda fornicari: ⁊ preuaricari docuit: ⁊ p Athaliam vxorē nihil preterm̄isit quomin⁹ aliquid quottidie nouę impietatis efficeret: ⁊ q̄ ad vastationē paterne traditiōis attēderet. Propter quod palestinos ⁊ ethiopes in eū dominus iuxta verbū helye prophetbe ꝑcitauit: qui cū exercitu hostili aīo in bierusalē vsq; ascēdētes cūcta ferro flāmaq; vastarunt: ⁊ regis domū: insuper ⁊ eius filios ⁊ vxores pariter occiderūt: ⁊ vnus solūmodo filiorū eius noie Ochozias hostes effugiēs derelictus est. Insuper ⁊ post calamitatē hāc dominus lāguore alui insanabili eum percussit: quo egestis cūctis viscerib⁹ vitā cū morte mutauit. Quē etiā mortuū populus multis contumelijs affecit: nec exequijs regalibus cū fecere dignū: sed veluti priuatū tumulo tradiderunt: vt habet̄ secundo paralipomenon capi. vigesimoprimo. 909 4290

¶ Joā alius achozie regis israel frater octauus regū israel ante ioā predictū regnū suscipiēs regnauit in samaria annis. 12. hic quū aliquot annis obseruationē preceptorū dei ⁊ moderatiōe in suos vsus fuisset: ⁊ helyseū prophetā in veneratione ⁊ precio habuisset moabitarū regē fudit ⁊ eius ciuitates subuertit. Et quū a syriorū rege in samariā diu obsessus fuisset. Vbi tanta fuit necessariorū inopia: vt ibidem caput asini octoginta nūmisinatibus argenteis pre magnitudine fannis vēderetur: ⁊ quinque nūmismatibus sextariū simi columbarū ꝑ salute comparabāt hebrei: etiā intercessionibus helisei fine vllo bello liberatus est. ⁊ omnia inimicorū spolia ꝑsecutus est: vt habetur ex quarto regū. ca. vi. ⁊. vij. ⁊ secūdo paralipo. ca. xxij. Ex quū postmoduz in peccatis hieroboā preuaricatus fuisset ab Hieu seruo suo: ⁊ militie sue principe cū omni domo sua interfectus est: vt ex eodem libro. ca. ix. ⁊. x. habetur. 900 4299

¶ Joiada summus hebreorū sacerdos hijs temporibus ob sanctitatē ⁊ rerū experiētiā apud iudeos summo in honore habitus est. Hic post mortē Joā ⁊ filij eius ochozie regū iuda: ⁊ cerneret athaliā reginā mulierē permitiosissimā indies deseruire in populo paci ⁊ quieti intēdēs: eaz a regno amouēs extēplo obtrūcari precepit: ⁊ Joas ioā regis huius filiū cunctis letātibus iudeis: regē pro ea in bierusalez cōstituit. Hic iosabeth sororē Joā regis vxorē duxit: ex qua Zachariam eius successorez filiuz suscepit. Qui tandem de deo: deq; hominibus bene mertius: anno etatis sue. 130. obdormiuit in domino: vt habetur quarto regū. ca. xj. ⁊ secundo paralipomenon. ca. 22.

¶ Jonadab filius rechab ex ietro cognati moysi sacerdotis Madian familia natus: vir religione ⁊ moribus insignis per hoc tempus vt habetur ex quarto regū. ca. x. apud iudeos clarus fuit. A quo quedaz stirps admodū religiosa initiū sumpsit: que perpetuo ranq̄ peregrina sine rerū temporaliū copia: vitaz primo agere cepit. Hic hieu samarie regis postea amicissimus fuit.

¶ Zacharias ioiada ipsius summi sacerdotis filius vir vtiq; magnus tempestate hac propter patris dignitatem cuiusq; precipuas virtutes apud hebreos maximo in precio haberi ceptus est: ⁊ Joiade patri postea successit. hic quū didicisset principes iuda templum domini propter lucos ⁊ vitulas deseruis

aduẽtuz se: ad eos prophetas domini sanctos quoad potuit mittere nō destitit eos cōmonefaciēs: vt ad deuz pa trum suorum reuerterẽtur: quos audire cōtemnẽtes ipse cōgregata multitudine coꝝ Joas rege in spi ritu domini dixit. Vos principes ⁊ populi indeorum dereliquistis dominuz deum patrum nostrorum animaduertite: quia pau. opost ⁊ ipse derelinquet vos: ⁊ eritis in opprobriuz omnibus p circuitū. Qui indignabūdi irruẽtes in eum ipsum inter tẽplū ⁊ altare mittẽtes lapides interfecerūt: vt patet secundo paralipomenon. ca. xxiiij. Et ex tūc populus manifeste respōsum vllū accipere non promeruit.

4298 | 901 | o

Ochozias vel azarias Joꝝ regis filius octauus regū iuda septuagesimoquarto supra cẽte simū regni dauid anno in hierusalez regnare cepit: ⁊ vno tātūmodo anno regnauit. hic vna cū matre athalia ⁊ patre viro pernitiosissimo omnibus probris cōtaminatus fuit: ⁊ multo plusq̄ eius pater malignus extitit: propter quod nec ipsum nec Josiaz filiuz atq; amasiam nepotez Matthẽus euāgelista in christi genealogia ponere voluit. hūc itaq; hieu princeps militie Jo ram regis samarie apud iezrael ciuitatē vna cū omni domo achab obtrūcare fecit: Cuius corpus ex ci uitate magedon portatum fuit in ciuitate hierosolymorum: ibiq; sepultum.

4299 | 900 | a

Thalia eius mater achab regis ⁊ iezabel regine nequissime filia: mulier sigdē efferata: mor tuis viro ⁊ filio tumultu cōcitato p tyrānidez imperiū occupās regnauit in hierusalez annis septē. hec enim quū audisset ochoziaz filium sagitte ictu fuisse extinctum: ⁊ Joꝝ fratrem suū cū vniuersa domo sua fuisse occisuz: ⁊ ipsa atrocissima mulier in desideriū regnādi accensa pulsa pietate femínea statuit: vt omnez dauidice prolis posteritatē extingueret: vt nullus ex ea ad regni vlterius peueniret successionē. Sed diuina clemētia solus immanitati sue Joas ochozie filij sui filius parulus ea nesciēte subtractus est. Naz iosabeth eiusdē filia ⁊ ochozie sozor furtiue subtractuz paruu lum in domū Joiade pōtificis viri sui abscondit: ⁊ sex annos cū enutrire fecit: postremo ne sanguinolen ta mulier pertrāsiret impune: quū septē annos regnasset opera Joiade pōtificis eleuato ioas nepotem suū in regē: quē ipsa arbitrabatur occisuz: e regno suo vi detrahi vidit: ⁊ clamāte eam in populo a militi bus dedecorose ad portā mulariā perducta: ibidē trucidata ⁊ interfecta est. hec ex quarto regum libro. ca. xi. ⁊ secundo paralipomenon. ca. xxij. ⁊ nono Josephi. ca. vij.

4302 | 897

Hieu namsi filius nonus israhelitarū rex anno. z. Athalie regine regni in samaria regnare cepit: ⁊ regnauit annis. xxviij. hūc iam diu dominus per helyā prophetā inunxerat regē: vt domuz achab regē pessimi deleret. Qui quū ioꝝ regē ⁊ vniuersaz eius domū euerteret: ⁊ sanguinez prophetarū ⁊ seruoꝝ domini de manu Jezabel vleisceretur: etiā ochoziā regē iuda qui ad iozam cognatū suū visendi gratia venerat: vna cū eodē cognato suo interfecit. Sed ⁊ iezabelē regis matrez ornatā e turri celsissima deie cit: cuius cadauer: ⁊ sanguinē iuxta verbū domini canes comederūt. Septuaginta insup alios achab filios in ore gladij interfecit ⁊ eoꝝ capita palis infigi mandauit: ac ceteros quoscūq; cognatos confo cit: nec vnus quidē euadere potuit: quin eiusdē percussoris ferro confoderetur. Ac sic facta est domus achab sicut domus hieroboaz filij nabath: ⁊ domus Bassa filij achie: que ad quartā vsq; generationē nō peruenere. Sed ⁊ insuper quadraginta duos Ochozie filios iugulari fecit. Omnes preterea sacerdo tes. Baal deceptione quadā ⁊ dolo cōprehendit: ⁊ vniuersos interfecit: ⁊ domū Baal igne cōcremauit eoq; loco latrinas fecit: ⁊ vniuersaz samariā a peregrinis solēnitatibus liberauit. Aureos tamen vitu los israhelitas adorare hic permisit. Hec omnia dum fecisset hieu: deus ei per prophetam predixit: q̄ in quartaz generationem super israel eius filij essent regnaturi. Tandem ab azael rege syrie aliquādiu vexatus hieu dormiuit cum patribus suis: ⁊ in samaria sepelitur: vt quartus regū habet liber. ca. io. ⁊ secundus paralipomenon. ca. vigesimosecūdo.

Azael adadezer regis syrie famulus per hoc tēpus ab helya ꝓpheta prīdē rex syrie inūctus regnū syrie suscipiēs regnauit in syria annis multis: qui suscepto regno iudeos acerrime persecutus. hic quū esset adadezer seu benadab regis necessarius dominū suū lectulo decubātez laqueo strāgulauit: ⁊ ipse regie potestatis apicē in damasco obtinuit. Erat enim vir efficax: ⁊ in re militari valde strēnuus: ⁊ mul ta populi deuotiōe florebat: ita vt vna cum domino suo adadezer rege quasi deus coleretur. Et hoc p̄ pter beneficia ⁊ tēplorū edificia: quibus damascenorū exornauit ciuitatem. Hic itaq; imperio suscepto cōgregauit exercitū multum: ⁊ cōtra israelitas in geth ascēdit: eosq; in breui subiugauit: ⁊ in ea optima tes quosq; interfecit: vbē quoq; incēdit: ⁊ parulos lapidibus allisit: ac mulieres pregnātes excidit: ac quecunque bona diripuit: ⁊ vniuersas prouincias eorum vastauit. Post hec cum in hierosolymam de ducturus esset exercitum: Joas rex metuēs obsidionem omnes thesauros templi domini ⁊ domus re gie eidem obtulit: vt ab eo discedere dignaretur: quod ⁊ factum est. Hec enim mala Helyseus proph ta prenouerat: ⁊ ei flendo denunciarat: vt habetur quarto Regum: capitulo decimo ⁊ secundo paraly pomenon. capitulo vigesimoquarto.

i

Das ochozie regis filius decimus regū iuda octogesimosecūdo supra cēteſimum regni Ba uid āno post Athaliā regnare cepit: ⁊ regnauit in hierusalē ānis. lx. Septē qppe annoꝝ erat cum regnare cepisset: cuius mater fuit noie Josabeth ex bersabea regiōe: Qui quoad vixit Joiada pōtifex optie de deo: deq; p̄fis legib⁹ meritus fuit. Nā dei cultuz ⁊ regiz dignitatē priorū seditionibus ⁊ neglige ia labefactā breui restituit: ⁊ templū domini quod ab Joꝝ ⁊ Athalia: ac eoꝝ filijs videbatur destructū renouare fecit. Quo reparato etiaz multa vasa aurea atq; argētea pro

sacrificijs adolēdis fieri mādauit: Sed mortuo Joiada pōtifice maximo: Joas hic curā perdidit diuine religionis: Cuius etiam exemplo primates Jude omnes pariter corrupti sunt: propter quod ꝛ summi dei indignationem in iudeos concitauit: Verumtamē deus misit eis prophetas: qui contestarentur eos: vt ab huiusmodi gestorū malignitate recederēt. Illi vero non modo penitētiā de iniquitate ageꝝ voluerunt: sed ꝛ Zacharīā pōtificis Joiade filium lapidib⁹ in templo occiderunt. Rex aūt qui huiusmodi sceleris auctor fuit: nō multo post iustissimas penas hoꝛ in quibus prenaricat⁹ fuit: exoluit Quia Azael Syrorum rex predictus in verbo domini in Geth venit: ꝛ vniuersam prouinciaꝫ deuastauit: ꝛ suburbana hierolymorum diripiēs ꝛ succēdens: quū eius obsidionē extimesceret: euacuatis omnibus templi thesauris atqꝫ regalib⁹ misit Azaeli vt ab eo recederet: Tādem quum diuinos honoꝛes sibi a populo voluisset impendi: in lāguoꝛem pessimi decidit. Jnstantesqꝫ multi qui mortem Zacharie predicti defendebāt: ei insidias facientes interfecerunt eum: Quo mortuo sepelierunt eum in Hieroſolymis: ſꝫ nō in sepulchris Regum tanquam indignus qui inimicus fuerat diuini cultus: sicut ex quarto Regum libro capitulo duodecimo: ꝛ ex secundo paralipomenon capitulo vigesimoquarto habetur Jn eius autem imperio successit Amasias.

¶ Diogenet⁹. 7. athenicsium dux āno ſo regni Joas mgratū sumēs regnauit ānis vigintiocto. 891 4308

¶ Eudemus septim⁹ Corinthiorum rex eodē āno ꝛ ipse regnare cepit: ꝛ regnauit ānis vigintiqnqꝫ.

¶ Acrazappes trigesimusquintus Assyriorum Rex tertiodecimo anno regni Joas regnare cepit: ꝛ regnauit annis quadragintaduobus. 880 4309

¶ Aremulus syui⁹ Agrippe Regis filius duodecimus latinorum rex vigesimo regni Joas anno regnum suscipiens regnauit ānis decem ꝛ nouē: Hic suscepto regno primū albanoruꝫ presidia inter mōtes posuit: vbi Roma postea condita fuit: quod ea tempestate impie factum existimatum est: ꝛ ob id existimare illius temporis homines cum fulminis ictu iuste exanimatum: Ex eo Julius ꝛ Auentin⁹ filij superstites fuere: Qui Julius Proculi proauus postea cum Romulo fuit: ꝛ Juliā gētē fundauit.

¶ Sesoncoris Pharao ꝛ ipse in Egypto eo ipso anno Dynastiam vigesimamsecundam incepit: vbi regnauit annis vigintiuno.

¶ Joachab Hieu Regis filius regum Jsrael anno vigesimoquarco regni Joas in Samaria regnare cepit: ꝛ regnauit annis decem ꝛ septem: Vir quidem fortis ꝛ animo prestans: Qui ꝛ ipse nec imitatoꝛ patris sui extitit: ꝛ impie in omnibus se habuit: declinquens deum ambulauit in vijs Hieroboam ꝛ quouis modo ab eisdem declinare noluit: Propter quod iratus dominus humiliauit illum: ꝛ eū tradidit in manus Azaelis ꝛ Benadab regiꝫ Syrie: ꝛ eidem ciuitates multas ꝛ maximas abstulit: ꝛ euꝫ profligauit: ac vniuersum eis exercitum trucidauit. Cumqꝫ in hijs anxietatibus teneretur ad supplicationes domini confugit: vt eum liberare dignaretur. Ad cuius penitentiam permotus deus: concessit ei pacem ꝛ prouinciam: rursus eidem in pristinum statum ꝛ copiam restituere fecit. Nec propterea omnino a luxurijs ꝛ idolis recessere iudei. Tandem ꝛ hic cum patribus suis dormiens in Samaria sepelitur: relicto post se Joas filio successoꝛe: sicut quarto Regū liber capitulo tredecimo testatur. 869 4330

¶ Aristemides octauus Corinthiorum Rex octauo ꝛ vigesimo regni Joas anno Corinthijs regnare cepit: ꝛ regnauit annis trigintaquinqꝫ. 865 4334

¶ Phered⁹ similiter sequenti āno apud athenienses magistratū sumēs regnauit ānis decē ꝛ nouē. 855 4344

¶ Auētin⁹ siui⁹ Aremuli regis filiꝰ tertiusdecim⁹ latinoꝝ rex anno trigesimooctauo regni Joas latinis regnare cepit: ꝛ regnauit ānis triginta septē: Hic (vt diuo Augustino placet) scilicet lib. decimooctauo de ciuitate dei capitulo vigesimoprimo quū fuisſꝫ in bello pstrat⁹: ꝛ in auētino mōte sepult⁹ loco illi sui nois nomē eternum dedit: Quod etiā Ouidi⁹ libro decimoquarto Methamoꝛphoseos testat: dicens: Tradidit auētino q q̄ regnaret eodem: Monte iacet positus: tribuitqꝫ vocabula monti. Alij vero volunt eum in prelio fuisse occisum: sed non apparuisse: nec eius vocabulo appellatum montez: sed ex auium aduentu illuc frequentantiū: sicut refert Varro dictum auentinum. Relat⁹ est autem a latinis in deoꝝ numerum: Hic post se successoꝛem reliquit Phocam filium.

Amasias Joas Regis filiꝰ vndecim⁹ regiꝫ Juda āno ducētesimo vigesimooctauo regni dauid in Hierusalē regnare cepit: ꝛ regnauit ānis vigintinouem: Hic matrem habuit nomine Jodam: Vir quidem eloquentissimus: ꝛ a principio singulari in omnes humanitate insignitus: ac preceptoꝝ dei aliqua ex parte obseruator: Verumtamen excelsa omnino non abstulit. Suscepto itaqꝫ regno inimicos qui patrem suum occiderant comprehendens omnes interemit. Filijs autem eoꝝ pepercit: Jnde cōparatis maximis copijs de Juda ꝛ Beniamin in Amalechitas ꝛ Idumeos duxit: ꝛ facta pugnandi copia: ex hostibus ad decem milia interfecit: ꝛ totidē ceptū dei adoraſſet: eo q̄ eos respōsa dedisse intellexerat: a domino per prophetam durissime corripitur. Cum vero hic Amasias in superbiam ꝛ contemptū elat⁹ se in reb⁹ felicib⁹ abstinere nō posset: ad regē Jsraelitarum scripsit: vt ei obediret: ꝛ popul⁹: sicut antea fecerant Dauid ꝛ Salemoni: aliter bellum sibi inferret: Cui quum Jsraelitarum rex litteras reſcripsisſꝫ contemptibiles: Amasias ad bellum incitat⁹: deo impellente: vt penas exolueret: proqꝫ ab eo turpiter commissa fuerant: produxit exercitum contra regeꝫ Jsrael. Cumqꝫ iam esset prelium commissurus: eius mil.tes repētinus terroꝝ ꝛ siu- 855 4346

aduētū por innasit. Et antequam ad manus conuenirent: i fugā animi panore conuersi sunt: Quibus dispsis Amasias in fugam conuersus ab inimicis capt̄r: cui Joas morte ītermīatus est nisi vrbez Hierosolymam ei aperiri p̄ciperet. Et aperiētes hierosolymite ei portas Joas q̄drigētos cubitos muri ōstruer fecit: t cum curru ingressus ē vrbē ducēs secum Amasiam captiuū: Factusq; Joas hoc mō Hierosolymorum domin⁹: oēs thesauros domus dei t regalis aule exhausit: t in Samariā trāstulit ꝓpter q̄
4347 852 facta ē paulopost cōtra eū cōiuratio: t fugit quidē i ciuitatē Lachis: t a suis insepult⁹ ibidē interfectus ē: Et hoc mō Amasias ꝓpter superbiā t cōtēptum dei finiuit vitā suam: ei⁹ tamē corpus in Hierosolymam referētes regijs exequijs tumulauerūt: vt quarto Regū lib. c. 14. t 2o paralip. cap. 25. referunt.

¶ Joas Joachaz regis filius. xi. Israelitaꝝ rex ꝓmo āno regni Amasie post mortē patris suscipies regiū regnauit in Syria ānis decē t sex: Qui t ipse ꝓuaricatiōib⁹ Hieroboam filij Nabat coinquinat⁹ malū fecit corā domino: sed nō q̄tū pater ei⁹: eo q̄ ꝓpheticaꝝ cōuersatiōe plurimū oblectat⁹ fuerit: t p̄sertim Heliseī ꝓphete viri sācti[illegible]simi: cuius cōsilio cū Benadab Rege Syrie trib⁹ cōgressiōib⁹ conflixit: quem t fudit t profligauit: t ciuitates omnes t viros: quos Azael pater suus ab eo t patre suo subtraxerat: liberauit. Et hoc idē Helyseus predixerat. Cūq; t hic mortu⁹ fuisset: in Samaria sepultus est: regni filio suo hieroboā herede derelicto: sicut quartus Regū liber capitulo. xij°. narrat.

¶ Tbeleucus octauus Lacedemoniorum Rex: t ipse primo regni Amasie regis anno Lacedemo-
4354 845 nijs regnare cepit: t regnauit annis quadraginta.

¶ Atriphon Athenien̄sis dux: nono Amasie regni āno apud athenienses magistratum suniens regnauit annis viginti. Sub quo ītm Eusebiuz assyriozum regnum consumptum est.

¶ Sardanapallus vltim⁹ Assyrioꝝ Rex sexto decimo regni Amasie regis āno assyrijs regnare cepit:
4367 857 t regnauit ānis. 20. De quo qdez Diodo. siculus in histo. greco multa disseruit. Sed t Justin⁹ in hec vba tetigit dicēs: Sardanapallus Rex: vir omniū mulierū corruptior reptus ē ab Arbace ꝓfecto suo inter scortorum greges purpuraz collo trahens sub muliebri habitu eius fila partiens. Unde indignat⁹ Arbaces in eum milites in cōiurationē excitauit: t pugna cōmissa vincitur rex: qui Regiam suam ingressus: Pyrā: quā ipsemet fecerat: incēdit: t semetipsum cū innūerabilibus diuitijs cōcremauit. Justiniq;: vt Tullius libro quito tuscalanaꝝ q̄stionum refert hec vba busto suo inscribi: Hec habui que edi: queque exsaturata libido hausit. Alia iacēt multa t p̄clara relicta. Ac sic illud maximū omniū regnorum finē sue tāte diuturnitatis accipiens ad Medos per ipm Arbacem trāslatū ē: post annos: vt diuus pater aug. lib. 18. de ciui. dei capi. xij. mille trecētos t quinq; vt etiam Beli qui primus Rex fuit tempora computentur.

¶ Assyriozum regum epilogus.

¶ Assyriozum itaq; regum noīa t tēpora singuloꝝ distincta: vt morem suscepim⁹ ad suprādictorum corroborationem hic sub epilogo describimus. Quorum primus.

Belus	1	añi. 65	Manchale	13	añi. 30	Mitreus	25 añi. 19
Ninus	2	añi. 52	Iphereus	14	añi. 20	Thautanes	26 añi. 27.
Semiramis	3	añi. 42	Manullus	15	añi. 30	Thauteus	27 añi. 32.
Ninus	4	añi. 38	Sparetus	16	añi. 90	Tineus	28 añi. 40
Arius	5	añi. 30	Ascades	17	añi. 40.	Dercylus	29 añi. 30
Aralius	6	añi. 40	Amintes	18	añi. 45	Eupales	30 añi 40
Xerses	7	añi. 30	Belochus	19	añi. 25	Laostbenes	31 añi. 38.
Armamitres	8	añi. 38	Belopares	20	añi. 30	Pyriciades	32 añi 45
Belocus	9	añi. 35	Solares	21	añi. 32	Ophrateus	33 añi. 30.
Baleus	10	añi. 52	Lampades	22	añi. 20	Ophratanes	34 añi. 50
Altadas	11	añi. 32	Pannias	23	añi. 30	Acraxapes	35 añi. 42
Damitus	12	añi. 30	Sosarinus	24	añi. 45	Sardanapallus	36 añi. 20.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Helyseus prophēta sanctissim⁹: Helieq; precipu⁹ discipul⁹: per hoc tēp⁹ postea eccl̄iam dei non solum opere: exemploq; ac predicatione: sed etiam frequētissimis t inaudit̄ confirmasset miraculis: Jam senex t plen⁹ dierum migrauit ad dominū. Cuius quidem corpus: vt testatur Hieronym⁹: apud Samariam Palestine ciuitatem tumulatuz est: Quo in loco etiam Abdias prophēta quieuit: In cuius quidem sepulchro ad comprobandam viri sanctitatem: Quum quoddam hominis cadauer paulopost proiectum fuisset: t ossa Helyseī tetigisset: confestim reuixit: t super pedes erectum stetit: Cuius postea āniuersalis diei celebritas octauo calendas Julij celebrari statuta fuit: Cuius quidez gesta t miracula grandia quartus liber Regum refert: videlz a capitulo secundo vsq; ad decimum.

¶ Jonam prophetam: quem hebrei virum sanctum nominant: hac eadem tempestate fuisse t miraculis plurimis claruisse constat: Hunc mulieres vidue Sarpentane filium quē Helias prophēta mortuū suscitauerat (diu⁹ Hieronym⁹ fuisse dicit) matre ad eundē prophētā postea dicente: Jn hoc. n. cognoui q; vir dei es tu: t verbū ipsius in ore tuo verax est. Et ob hāc cām ipsum puerum mater vocauit amathi: quod lingua nostra veritatem sonat: Et ex eo q; Helyas verum locutus fuerat: filium veritatis fuisse dixerunt. Jonas. n. colūba sonat: t quidē columba pulcherrima fuit. Js enim ꝓphetia illuminātē peccatores ciuitatis Ninive dei misericordiā cuz videret cōsecuturos ne videret falsa p̄dicare

ad denūciādum ciuſdē ciuitatis interitum ire oio recuſabat: ideo a cōſpectu dei ſe fugere poſſe putauit: ꝓpter quod in mare demerſus: ⁊ a ceto deglutit⁹: paſſionē chriſti in naufragio prefiguauit.

¶ Amos ꝓpheta ex oppido Thecue natus: ꝓ hoc tēp⁹ de nūero paſtoꝝ ablat⁹ a dño in Samariam ꝓphetare miſſ⁹ē: ⁊ quū ibidē cōtra decē trib⁹ ꝓphetaret: etiā pauca de duab⁹ inſeruit: quē Amaſias rex multi plagis affligere quoadiuxit fecit: Tādē quū ſpūi ſancto cōtradicere nō poſſz: Ozias rex ei⁹ fili⁹ per tympora vecte trāſfixit: Ac ſic ſeminiu⁹ in terraz ſuam ex Samaria ſeu hieruſalē in patriaz ſuā trāſlat⁹ē: vbi poſt aliquot dies dolore vulneris deficiēs cum patribus ſuis ſepult⁹ eſt: Qui quum ſanctus habitus eſſet: eius feſtiuitas ſecundo calendas aprilis celebratur.

¶ Amos ali⁹ ꝓpheta q fuit Iſaie ꝓphete pr̄: q alijs lr̄is apō hebreos ſcribit̄: q̄ differētia apō nos ñ b̄tur: bijſdē ēt tp̄ib⁹ floruit: ⁊ apō reges multa intrepide dicēs: robuſtus vel fortis interpretatur.

¶ Hieroboam hui⁹ nois ſecūdus Ioas reg⁹ Iſrael fili⁹ duodecimus regū Iſraelitarū decimoſeptimo anno regni Amaſie imperiū ſuſcipiens regnauit in Samaria ānis. 41. Cūr ſane rei bellice iſignis q impio ſuſcepto de mādato dñi cōtra Benadab Azalis regis filiū regē: ſcilicet Syrie regnū ſuſcipiēs admirabili vtute ⁊ felicitate cōfecit: deqz eo triūphauit: ac vniuerſa a patre ſuo per Azalem ablata ab Antiochia vſqz ad mare mortuū iuxta vbū domini: quod locut⁹ fuerat per Ionā ꝓphetam Iſraeli ⁊ regno ſuo reſtituere coegit: Qua victoria elat⁹: nō deo gratias egit: ſed idolis hoſtias obtulit: ⁊ malū coꝝ domino: ſicut Hieroboam fili⁹ Nabat fecit: propter quod ⁊ domin⁹ indignatus ad eum Amos ꝓphetam miſit: q ei⁹ interitū ⁊ ppli calamitatē predixit: Quāobrē rex Ioas ꝓphetā oꝑhēdēs eū p tpa vecte ferreo trāſfigi iuſſit: Tādē Zacharia filio ſuſtite relicto dormiuit cū patrib⁹ ſuis: ⁊ in Samaria in ſepulchris regum ſepult⁹ eſt: Cui⁹ geſta prima ac nouiſſima capitulo. i4. quarti libri regū continētur. 836 4363

¶ Egemon nonus Corinthiorum Rex anno ſecundo ⁊ vigeſimo regni Amaſie Corinthijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis ſexdecim.

¶ Teſple⁹ Ariphronis ducis atheniēſiū fili⁹ āno vltio Amaſie regis Iuda apō Athenienſes regnum iniens regnauit ānis viginti ſeptē: ſub q̄ (vt Euſebi⁹ ſcribit) aſſyriozū regnum deletum eſt. 831 4368

Zias q ⁊ Azarias Amaſie reg⁹ fili⁹ duodecim⁹ regū Iuda. 25i⁹ regni Dauid anno: regni vo Hieroboam predicti reg⁹ Iſrael duodecimo regnare cepit: ⁊ regnauit ānis quinquagintaduobus: Hic multe manſuetudinis ⁊ dignitat⁹ vir fuit: cui⁹ ob virtutes ⁊ religiōis cultū deo: hominibuſqz plurimū grat⁹ fuit: eo q̄ oib⁹ rebus quod gratum ⁊ rectum coram domino deo noſtro fuerat: iuxta omnia que fecerāt patres eius: fecit vno excepto q̄ excelſa nō abſtulit. Inito itaqz regno ⁊ imperio: ⁊ cōtract⁹ vndiqz copijs trecētoꝝ miliū pugnatoꝝ omnes hoſtes per circuitum ꝓſtrauit: ⁊ tributarios ſibi fecit: Quib⁹ ſuperatis ⁊ proſtratis ad exornādam q̄maxime Hieruſalē ciuitatem animū adiecit: ⁊ muros quos Ioas Iſrael rex deſtruxerat: reſtituit: ac turres multas ⁊ altriſſimas per circuitū murorum erexit: atqz alia multa bona vbi contulit: Deinde (vt quart⁹ Regum liber habet) agriculture ⁊ plātatiōib⁹ operam dās: multas ſibi cōflauit diuitias: Quib⁹ elat⁹: aut forte nimio religionis amore ꝓmot⁹ cōtra fas turribulo arrepto: ſacerdotale officiū exercere ꝓſumpſit: q̄obrem ꝙ feſtim terremot⁹ q̄maximus in dei templo exort⁹: ipſe lepre plaga percuſſus eſt: De qua ⁊ Zacharias ꝓpheta meminit. Leproſus igitur effect⁹ Zacharias ſummus pontifex ⁊ reliqui ſacerdotes ſm legez Moyſi expulerunt eum extra ciuitatem: ⁊ fuit leproſus Ozias vſqz ad diem mortis ſue. Ioathan aūt ei⁹ filius ꝓ eo rexit domū regiam: ⁊ iudicauit populū duaꝝ tribuum: Ille quum obiiſſz: trāſtulerunt eum in Hieruſalem: ⁊ ſepelierunt in ſepulchris regum: cui⁹ geſta prima ⁊ nouiſſima quartus Regum liber capitulo decimoquinto: ⁊ ſecūd⁹ paralipomenon capitulo vigeſimoſexto continent. 824 4375

¶ Hoc tamen in loco aduertendum eſt q̄ mortuo Amaſia patre: hui⁹ regnum Iuda tredecim ānis ſine rege fuerat: quod ex regū Iude Iſraelqz facile cōijcere poſſum⁹: quia ſm Regum hiſtorias Amaſias proiect⁹ rex anno ſecūdo Ioas Regis Iſrael regnare cepit: cui⁹ tempus in quadrageſimum p̄mū ānum protrahit̄: a quo ſi Amaſie ānos amouero volueris remanebunt ānі tredecim: quib⁹ Ozias iſte necdum ad regendum erat idoneus: Hoc quidem Euſebius noſter: cuius ordinem ſeruamus: non habet. Et ideo ne error eueniat: ceteris poſtpoſitis illum imitari curauimus.

¶ Medorum Regni principium.

¶ Arbaces igit̄ natiōe Med⁹ Sardanapalli Aſſyriozum olim regis prefect⁹ āno ſexto Ozie Regis domino ⁊ rege ſuo interfecto: regnoqz aſſyriozum in Medos tranſlato ibidem regnauit ānis centum ⁊ viginti octo: Ipſaz enim orientis monarchiam: vt Iuſtin⁹ ſcribit: ſpe nō re quidem ad Medos ſuos trāſtulit: quod poſtea Dari⁹ rex perfecit: Verūtamen poſt Sardanapallū etiā aſſyriozum fuere reges ſed hoc non monarche vſqz ad Ninive ciuitat⁹ ſubuerſionem. De ipſi⁹ autem Medie regionis deſcriptione ſupra dictum eſt: vbi agitur de Medo Medee filio. 818 4381

¶ Phul quidam genere Aſſyrius Sardanapallo Rege ſucceſſit in regno aſſyriozum: qui ſuſcepto regno monarchiam deperditam recuperare annixus bella innumera commiſit: idqz ei⁹ fecere poſteri: na vt quart⁹ regū cōtinet hiſto. primū in Tharſa ciuitate cōtra regem iſrael magno fragore cuncta ferro: igneqz vaſtans cōſcendit: quod vbi Manaben idē iſraelitaꝝ rex intellexit: cōſciſti legatos pro pace impetranda miſit: a quo ea federa obtinuit: Vt ſi ab eo diſcedere deberet: mille talenta argenti quot annis eidem perſolui volebat: atqz ei per ſingulos annos foret auxilio. Cuncqz ipſe Manaben haud

aduetū multopoſt Phul regi ſophiſticam tranſmiſiſſet pecuniam: indignatus rex contra Iſraelitas veniens: multa eis intulit damna: vt infra patebit: & quart⁹ regum liber capitulo decimoquinto refert.

¶ Procas ſylui⁹ Auētini regū fili⁹ quartusdecim⁹ latinoꝝ rex ſexto Ozie regū āno latinis regnare cepit: & regnauit ānis viginti tribꝰ. De quo Virgili⁹ meminit dicēs: Proximus ille procas: hic duos pꝰ ſe reliquit filios: videlz Amulium & Numitorē patrē Rhee Romuli & Remi mris ō gbꝰ infra.

4582 817 ¶ Lycurg⁹ lacedemonioꝝ p̄ncepſ & legūlato⁹ vir plāe clariſſim⁹: & inter philoſophos admirandus hijs tp̄ib⁹: vt Euſebio placet inclyt⁹ & in p̄cio habit⁹ē Quanuis Plutar. & alij varias de ei⁹ tempore p̄ tulerūt ſentētias: Quū alij biphiti: alij āte primā olympiadē: Alij Homeri: alij heraclidarū tp̄ib⁹ fuiſſe & floruiſſe dixerūt: Hic patre ſpartiataꝝ rege: necnō & ei⁹ fratre natu maiore mortuis quū regnaſ potuiſſet: certior fact⁹ q̄ fratris defuncti vxor p̄egnās eēt: veſtigio declarauit regnū pueri eſſe debere: ſi mas foret: Sꝫ quū mulier ꝓba feciſſz de p̄dēdo puero quo illi nubeſ poſſz: & ſpartiat⁹ imperet: ei⁹ opio nē ōteſtat⁹ eſt: natoq̄ puero: quū aliquādo ipe cū p̄cipib⁹ cenaret: eū Lycurgo detulerūt: quē ille ſuſci piens: ad diſcūbētes dixiſſe ferē: O Spartiate rex nobis ē nat⁹: impoſitoq̄ in regno ſolio: oēs tuꝫ ei⁹ animi magnitudinem: tū iuſtitiā admirati ſunt: regnauitq̄ hic mēſes octo. Deinde quū cedere dominatui ſtatuiſſz: p̄mū in Cretā: poſtmodū in aſiā nauigauit Debinc ad ſpartiatas reuerſus leges eiſ inſtituit: q̄ gd cōtineāt: ex plutarcho haberi pōt: Quum aut̄ in legibus ſuis nullā diuitiarum vellet haberi curam: fertur locupletes aduerſ⁹ Lycurgum exarſiſſe: a quib⁹ multis iniurijs pulſatus etiā oculuꝫ amiſit. Cupiēs itaq̄ eā ſuam inſtitutionē reddere īmortalē ad concionē omnib⁹ conuocat⁹ iuramētuꝫ exegit: vt nil vel remoueretur: vel immutarent: donec ex delphis reuerteret. Quum: q̄ oraculum cōſu luiſſet an pie leges & ſatis ad felicitatē lare eēnt: reſponſuꝫ habuit & leges pie latas eē. & ciuitateꝫ illā clariſſimā fore vbi ip̄ius Lycurgi vterent⁹ legibus: Quo audito vaticinium mox ſcripſit: & Sparram trāſmiſit: & ſe illico interemit: quo Sparte legibus vterētur ſuis. De hoc Plutarchus & Valerius libro ō ingratis. Et Juſtinus in. ꝫ. epithomatū: ac Ariſtoteles in politicis multa ſcripſere.

4585 814 ¶ Alexander decimus Corinthiorum rex decimo Regni ozie Regis anno Corinthijs regnare cepit & regnauit annis viginti quinq̄.

4587 817 ¶ Alebmenes nonus Lacedemoniorum rex tertiodecimo regni Ozie anno Lacedemonijs regnare cepit & regnauit annis triginta ſeptem. Alebmenes tamen alius quidam i Grecia fuit ſtatuarius celeberrimus: De quo Quintilianuſ libro duodecimo de inſtitu. oratoria meminit.

¶ Macedonum regni principium.

¶ Carnaus quidam Macedo vir ingenio & manu promptiſſimus: poſt innumera p̄elia cum finitimis regib⁹ ſtrēnue geſta Macedoniam ortus ſui prouinciā ſibi ſubijciens in ea regni ſedē ſibi p̄m⁹ cōſtituit: Atq̄ duodecimo regni Ozie regnare incipiēs (teſte Euſebio) regnauit ānis viginti octo.

¶ Macedoniā āt huiꝰ Carnai regnū Europe, p̄incia eē dicūt: & a Macedone Oyridis filio p̄mo ꝓgnolatā fuiſſe inuenim⁹: quā Solino teſte thraci⁹ limes ab oriēte p̄cingit a meridie Epirothe theſſalie: ab occidēte Bardania & Illyricus: & in ſeptētrione paphlagonia fuit: tamen in iſto p̄cipio āguſtis terminis: ſed poſtea regū ſuoꝝ vīute & gentis induſtria ſubact⁹ finitimis ita āpliata q̄ eaꝫ Pli. in q̄rto centū gnāgiura populos aliquando tenuiſſe ſcribat: De q̄ Solinus etiam ſic dicit: Qui Edonij olim populi queq̄ migdonia erat terra: aut Emathium th: ſſalicūq̄ erat ſolū nūc omne vniformi vocabulo macedonica res. ē factum corp⁹ vnum. Regnū itaq̄ macedonicū illuſtre potenſq̄ fuit: & q̄ maxime Alexādri magni tēporib⁹. Sed Omne p̄ncipiis indeoꝝ tp̄ib⁹ deſtructū fuit: i q̄ gdeꝫ regno memorabile quoddā factū legum⁹ p̄tigiſſe: q̄ quū Illyrici & thraces coadunati finitios hos macedōes atterer⁹ conati eēnt: cogerēturq̄ macedōes p̄miſſa pugna fugeſ: tulerūt i cunis iſanteſ defūcti regū filiū: q̄ iuxta aciē poſito acri⁹ repetiere certamē: q̄ſi ideo victi eēnt: q̄ bellantib⁹ defuerint auſpicia regū ſui victoris futuri Tādēq̄ Illyricos magna cede fuderūt: oñdētes hoſtib⁹ p̄ore pugna regē nō vīute macedonib⁹ ōfuiſſe Cui⁹ gdē regū nomē ignoraſ.

¶ Prophete viri excellentes.

¶ Oſee Beeri filiꝰ p̄m⁹ duodeciꝫ pp̄haꝝ: hijs tp̄ib⁹ (ipomet referēte) ad pp̄hetiaꝫ dicēdā ſpū ſancto

4589 810 repleꝛ ē. Et ad Oziā regē nūc regnātē: eiuſq̄ filiū Joatham & Ezechiā regē Juda: ac Hieroboam regem Iſrael: alioſq̄ eꝝ ſucceſſores q̄ dūm deū patrū ſuoꝝ dereliq̄rāt: & populū idolatrie crimē admittere coegerāt: Irā dei in eos p̄ceſſurā denūciare cepit. Et dixit dñꝫ deū ad ſe in hec vba locutuꝫ fuiſſe: O Oſee accipe tibi vxorē fornicariā: & fac filios fornicatiōis: fornicariā āt dicit nō meretricē corpoꝛis: ſed gētilē deū ignorāte appellat: q̄ dei creatoꝛis ſui amoꝛe cōtēpto ſimulachroꝝ ſe ſubijciebāt ōſideriſſ De iſto āt pp̄ha Iſido. in. 8. ethy. lib. ſic ait: Oſee interp̄etaſ ſaluator: eo q̄ dū irā dei in populū Iſrael p̄hetaſſz p̄ceſſurā: domui Juda ſalutē pronūciauit: p̄pter quod eo tūc Ezechias Rex Juda idolis fabulaſ: q̄ p̄cedēres reges p̄ſecrauerant: tēpluꝫ dei purgaſſe mōſtraſ: deniq̄ mortu⁹: & int̄ eōs relatus ei⁹ dieī feſtū. 4. monas Julij celebꝛatur.

¶ Joel p̄hatuel filiꝰ ſecūd⁹ duodecim p̄phetaꝝ: & ipſe ſm Hiero. p ꝫ ip̄m tp̄s bijſdem regib⁹ gbus & Oſee, p̄hetauit: libꝝ p̄pheticū ſcribit in q̄ gdē terrā duodecim tribuū deſcribit: Eruca: Bruco: locuſta rubigineq̄ ſore deled. & p⁹ reuerſionē p̄oris p populi effuſuꝫ iri ſpiritū ſanctū ſup ſeruos dei & ancillas. i. ſup cētū vigiti credētes hoies: q tpe reſurrectiōis in cenaculo fuere ſyon: q cētū ab vno vſq̄ ad quīdecim paulatim: & p incrementa ſurgēres gndecim graduū numeꝝ efficiunt: q in pſalterio myſtice conti-

nẽtur :Quo autem hic genere mortis obierit non habemus. Sest quum sanctissime vixerit: etiaz post mortem inter sanctos relatus sit: Eius festuz tertio idus Julij a christianis celebratur.

¶ Abraã ppheta qui domini seruꝰ interpretat: qrtũ duodecim ppheta rũ hisdez quoqz temporibus diuꝰ Hieronymꝰ cõmẽorat fuisse etiã tẽporibꝰ Hieroboã Regis Israel capitulũ vndecimũ historie tertij libri regũ restatur: quẽ z hebrei sub Achab rege z impissima Jezabel fuisse dicũt q z centũ pphetas i specu quodã pauit: q scilicet nõ incuruauerãt genua ãte Baal:: z ppterea pphetie grã acciperẽ pmeruit: z de duce exercitꝰ ecclesie dux factꝰ fuit. Unde z librum pphetie suo noie prenotatũ edidit: in quo personã domini nostri Jesu Christi cõtra Edom repsentat: qui sanguineũ terrenũqz fratrẽ semp fratris sui Jacob emulũ spũali peruit basta: Eapropter Abdias: sicut olim pphetarũ gregem in Samaria pauerat: sic z nunc sua prophetia in toto orbe Christi pascit ecclesiam. Ac sic tãdem antiquissimus moriens inter sanctos dignissime refertur: cuꝰ diei celebritas. 8. calẽdas Jul. celebrari statutum est: ciꝰ vero sanctissimũ corpus apud Samariã ciuitatem in mausoleo helysei pphete ferũt fuisse sepultum.

¶ Isaias pphetа sãctissimꝰ Amos pphete filiꝰ natione hierosolymitanꝰ familia nobilissima natus z ipse hac tẽpestate in Hierusalẽ pphetare orsus ẽ: z libꝝ nois sui prenotatũ sue prophetie ibidẽ disertissime cõponere voluit: in quo (vt diuꝰ refert Hiero.) nõ tã propheticã qꝫ euãgelium cõponere videt: vbi lz ad duas tãtũmodo tribꝰ prophetasse videat: Eius tamẽ ois cura ỏ vocatiõe gentium z Christi aduẽtu principalis habetur. Et quũ tandem Manasssen regem Hierusalem affinem suum persepe corripe ret: eum in duas partes serra lignea scindi fecit: Quo mortuo sub quercu Rogel iuxta transitũ aquarum sepelierunt. Et eius diei festum secundo nonas Julij celebratur.

¶ Olortbõ egypti rex: quẽ hercule dixerũt. 25. regni ozie ãno egyptijs rgnare cepit: z rgnauit ãnis. 9.

¶ Agamestor qdã grecꝰ eo ipso ãno z ipse apud athenienses magistratũ sumẽs regnauit ãnis. 20.

¶ Zacharias Hieroboã regis filiꝰ tertiusdecimꝰ Israelitarꝝ rex ãno nono z vigesimo regni Ozie i Samaria pr patrẽ imperiũ suscipiẽs sex tãtũmodo mẽsꝫ regnauit: Qui impio suscepto more Hieroboã filij Nabat cõfestim in idolis lasciuire z luxuriari cepit: ppter qõ iuxta verbũ dñi qõ locutꝰ fuerat ad Hieu pauũ suũ: videlz qꝫ vsqz ad quartã generationẽ filij sui sederẽt sup throniũ israel a Selũ Jabes seditioso viro cũctis videntibꝰ peussꝰ z interfectꝰ ẽ: sicut histo. 4. regũ li. cap. xv. habet. Et regno p tyranni dẽ occupato: z ipse pr. xxx. dies a Manaben Gadi filio obtrũcatꝰ ẽ: vt eodẽ lib. z capitulo ptinetur. Hic tamẽ aduertendum ẽ: sicut magistro historiaꝝ placet qꝫ vim verã ãnorum supputationẽ Israel regnum pr predicti Hieroboã regis mortem tribꝰ z viginti ãnis sine rege fuit. Vel ponꝰ Zacharias iste qn todecimo regni Ozie ãno regnare cepit: z sic per illos tres z viginti ãnos: quos ob eius nefandissima gesta nõ computamus: sed sex tãtummodo illos mensꝫ quibus correctius vixit. 796 4042

¶ Aulusꝰ Sylui Proce regis iunior filius quintusdecimꝰ latinorum rex: z ipse eodẽ ãno quo z Zacharias predictus regnare cepit: z regnauit ãnis quadraginta quattuor: Hic patre defuncto per vim z nefas Numitorem fratrem cui regnum debebatur regno depulit: z Lausum filium eius interfecit: z Rheam eiusdem filiam ad subtrahendam spem prolis sub specie honoris Veste perpetuã virginitatez dicauit: Sed quum iam septem regnasset annis: Rhea gemmos peperit filios: scilicet Remũ z Romulum: qui quum adoleuissent Amuliũ hunc interfecerunt: z Numitori auo regnum reddiderunt.

¶ Rhea autem: que z Ilia dicebatur: Numitoris ipsius filia tempestate adhuc virguncula patre eius vi regno priuatoꝝ ab Amulio patruo Vestalibꝰ virginibus addita perpetuam virginitatem profiteri cõpulsa ẽ: Que quuz in plenioꝝ deueniisset etatez: stimulis acta venereis: in amplexꝰ incogniti viri deuẽit: z pregnãs effecta Romulũ atqz Remum eodem partu enixa est: Quos dum peperisset iussu Regis Amulij viua defossa est: Qua mortua etiam gemmos in Tyberim deijci iussit: Verum nequeuntibus ministris ad ripam fluminis propter aquarum multitudinez deuenire illos in ripa posuere: Qui a Faustulo pastore cõperti eos ad Achan meretricem vxorem suã alendos: educandosqz attulit. Sũt tamẽ qui dicãt: quũ expositi vagiẽtes iacerẽt: primuz a quadã nescio lupa collectos: z primas eius suxisse mãmas. Meretrices enim lupas vocare consueuerant. Unde z earum loca lupanaria dicũtur: Utrum tamẽ a lupa bestia: vel a meretrice fuerint lactati varie sunt opiniones. Verũtamen adhuc per vrbem antique cernuntur picture: quibꝰ videntur a lupa bestia fuisse lactatos. Quũ autem adoleuissent: non parua pastorum z latronum manu collecta: Amulium patruum regem interfecerunt: z Numitorem auum in regnum restituerunt.

¶ Manaben Gadi filius quintusdecimus Israelitarum Rex Ozie Regis ãno: regnum per seditionem occupãs regnauit in Samaria ãnis decem: Vir certe seditiosus z tyrannidis amator: qui in vita nil omnino admisit: quod ad honorẽ dei pertinere videretur: Sed vt sacra quarto Regum libro habet historia: in peccatis z luxurijs Hieroboam filij Nabat ambulauit: Hic itaqz regno in pace adepto ingentẽ exercitũ statim cõparauit: z in Thapsam vrbẽ hostili animo ascẽdit: vbi primũ omnia circũquaqz depopulãs: etiam agros igne ferroqz vastauit: z cũ Thapsenses eũ aperire nollent: vt ciuitatem capiens peregrinãtes scidit: z vniuersos cecidit: ac sic ingẽtem cedem egit: Hic etiam (vt hebrei tradunt) Phul assyriorum Regi vitulos aureos: qui erãt in Bethel Dan pro munere trãsmittere spopẽdit: lz sacerdotes eneos similes pflatiles ei trãsmittere fecere: fraudeqz a principibꝰ assyrioꝝ postea deprehensa eorum reges quãplurimũ z israelitas exardescere ceperũt: post hec Manaben defunctꝰ in Samaria 794 4043

aduetũ sepultꝰ ẽ. Reliq̃ vo eiꝰ gesta: pma scilicet ⁊ nouissima scripta sunt in q̃rto Regum decimo nono capitulo.

¶ Solaramꝰ secũdꝰ Medoꝝ rex ãno. 4. ⁊ trigesimo regni Ozie medoꝝ rex factꝰ regnauit ãnis. 30.

4409 790 ¶ Thelestes corinthioꝝ vndecimꝰ rex: ⁊ ipse eodẽ ãno regnum suscipiẽs regnauit ãnis duodecim.

¶ Psammus Egyptiorum rex: eo ipso anno regnans prefuit ãnis decem.

¶ Cenꝰ. 2. macedonũ rex. 40. regni Ozie ãno macedonũ regnũ accipiẽs regnauit ãnis duodecim.

4413 786 ¶ Phacea Danaben regꝫ filiꝰ sextusdecimꝰ israelitaꝝ rex. 40. ãno regni Ozie pmũ regnũ suscipiẽs regnauit in Samaria ãnis decem: sed ẽm hebreos tãtummodo ãnis duobꝰ. Hic q̃qz pmã crudelitatẽ sequens in vijs Hieroboam filij Nabat ambulauit: ⁊ pessimus fuit coram domino: contra quem: vt quartus Regum habet liber: Phaceas millenariꝰ filiꝰ Romelie coniurauit: ⁊ dolo cum quinquaginta viris amicis suis in conuiuio peremit: vt patet quarto regum decimoquinto.

¶ Bobochorꝰ egyptioꝝ rex quarto ⁊ q̃dragesimo regni Ozie ãno in Dynastia vigesimaquarta Egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. 43. vir certe bellatorꝰ: iustusqz ac prudẽs: qbꝰ ex rebꝰ maris impuꝫ pmꝰ pꝰ phenices egyptijs obtinuit: gbusqz ⁊ iura ac leges dedit: sub q̃: vt Euse. hz agnꝰi regno locut⁹ẽ.

4417 782

¶ Antomenes duodecimus corinthiorum rex Thelestis Regis filius ãno sexto ⁊ quadragesimo regni Ozie vltimo loco Corinthijs regnare cepit: ⁊ tãtummodo vno ãno regnauit: ō q̃ nil me legisse memini. Sz eo mortuo corinthioꝝ respublica pãnuos magistratꝰ gubernari cepta ẽ. Regnatũqz itaqz ẽ in Corintho sub regibus duodeci ãnis. 323. quoꝝ ẽt noia ⁊ tẽpora epilogãdo hic repetimus.

4418 780

¶ Corinthiorum regum Epilogus.

Aletes	1	añ. 35.	Bachis	5	añ. 35	Egemon	9 añ. 16
Ixion	2	añ. 37	Agelas	6	añ. 30.	Alexander	10 añ. 25
Agesilaus	3	añ. 37.	Eudemus	7	añ. 35.	Thelestes	11 añ. 12.
Prymnas	4	añ. 35.	Aristomedes	8	añ. 35	Antomenes	12 añ. 1.

¶ Eschylus atheniẽsium index. 47. regni Ozie ãno apud atheniẽses magistratũ sumẽs imperauit ãnis viginti duobꝰ. Cuiꝰ secundo anno ẽm Eusebium ⁊ Isidorum prima olympias instituta est.

4420 779

¶ Lydorum regni principium.

¶ Ardisius: siue Ardis quidã greꝰ Vir genere ⁊ animi magnitudine insignis octauo ⁊ quadragesimo regni Ozie anno Lydis primus regnare cepit: ⁊ regnauit Eusebio teste annis viginti sex. De cuiꝰ gestis autenticum nihil inuenire potui.

4421 778

¶ Lydia vero minoris asie regio fuit: quã in partes nunc Doream appellare dicimꝰ. Et vt Plinio placet libro scilicet quinto naturalis historie priꝰ meonia dicebatur: De qua dictũ est: Sz postea a Lydo Athis regis filio: fratreqz Tyrrhi Lydia dicta fuit: Qui duo fratres cũ ppter regni breuitatẽ seꝰ mul ferꝛ non possent: Tyrrhenus forte discedens in Italiam venit: Eamqz partem que ad mare inferum versa est: tenuit: quam etiam Tyrrhenaz a se nominauit: Lydus vero illic remanens: Meoniã a se Lidiam vocauit: In qua fuerunt vrbes Ephesus: Colophon: Clazomene ⁊ phocea: Id tamen regnum haud multum insigne fuit: quod postea a Persis sub Creso rege: qui Caldeis contra persas auxilium tulit subuersum fuit.

¶ Olympias pma apud grecos quinquagesimo regni Ozie ãno: vt eusebio ⁊ Isidoro i quinto ethy. libro capitulo decimo placet ex agone gymnico instituta est. hercules enim vt premissuz ẽ octauo Jair iudicis Israel ãno Olympiadis: quũ Agone apꝺ grecos ad honorẽ Jouis in Olympo mõte pmꝰ instituit: quod de quinquẽnio in quinquẽnium (quattuor in medio ãnis explet⁹ fieri voluit: a quo vsqz in tempꝰ psens supputant⁹ ãni quadringẽti triginta. Greci aũt quinquẽnale certamẽ celebrare assueti: etiam q̃ttuor ãnuos pncipes in ludo ⁊ certamine illo cõstituẽtes tẽpus illud q̃ttuor ãnoꝝ Olympiadem appellauerũt: quadriennio scilicet in vna olympiade supputato. Hę nãqz festiuitates ⁊ ludi in quinquennio semel fiebãt: ne si vlteriꝰ protraherẽtur: oblitioni darẽtur: Aut si citra fierẽt: expẽsarum numeras grauaret. Olympias igiꝫ q̃ttuor plenos pcinebat ãnos: Et quidẽ sub cẽtesima nonagesima tertia olympiade: vt martylogiũ habet: Jesus Christꝰ dominꝰ noster nasci voluit: ex qua fiunt anni septingenti septuagintaquattuor. Beda tamen ⁊ Aphricanus dicunt Olympiadem primam ãno primo Joathan regis Juda post ãnos quadringẽtos sex troiane cladis ab helydẽsibꝰ: idest grecis fuisse institutam.

4425 774

¶ Spartanorum origo.

¶ Spartanoꝝ genꝰ ⁊ ipsuz tẽpestate hac: hoc est q̃nquagesimo regni Ozie anno Alcmene Lacedemoniorũ rege mortuo: coronq̃z regno ꝑsumpto: hoc mõ pncipiũ habuisse Justinꝰ in 3º epi. suoꝝ refert Lacedemones cõtra Messanos decẽnale bellum sumpsere: qui post aliquot ãnos querellis vtrorũ: q̃s domi reliquerãt fatigati: quum timerẽt ne diuturnitate belli spem prolis amitterent: decreto statuerũt vt virgines coꝝ cum iuuenibꝰ domi relict⁹ promiscue concumberent: arbitrãtes per hoc sobolẽ maturiorem prouenire: si singule mulieres plures experirent⁹ viros: Ex quibꝰ genitos ob notam materni pudoris Spartanos vocauerũt: Qui quũ trigesimum postea attigissent ãnum: inopie metu veriti: quiz nullũ certũ ꝓgnoscerẽt patrẽ: duce Phalanco Arasij filio matribꝰ insalutat⁹: per varios casꝰ acti: tandẽ Italiã deuenerunt: vbi expulsis veteribꝰ incolis sedẽ apud Tarentum posuerunt: Quoꝝ postmodum gicitiã egyptij reges ac indei sũmope q̃sierũt: vt libri Machabe. testant⁹. Josephꝰ at historicꝰ ō spartanis in quarto ãtiquitatũ libro aliter sentit: ⁊ gdẽ rectiꝰ. Dicit enim eos ex Abraam filijs originem habuis-

se: z propterea semper eisdem amantissimos fuisse.

Oathan Ose regis filius tertiusdecimus regū Juda. 30. regni Dauid āno in Hierusalē regnare cepit: z regnauit ānis sexdecim: Hic cū regnare cepisset: viginti quinq; ānorum etatis habebat: optimus quidem filius ex bono patre natus: nihil pterminsit quod ad bonū principē pertinere videretur: hoc vno duntaxat excepto q; nec ipsa excelsa abstulit: Dex cetera iuste z integre ex animi sui sentētia bene quidē a natura deiq; dono instituti semp gubernauit: z dei tēplū quoadiuxit frequētauit: Quib⁹ ex virtutib⁹ z dei auxilio, ppriū auxit regnū: Amonitas q̄ maxime bello vincens: z tributa cētum talētorū auri singulis ānis sibi soluere cōpellens: Factusq; ab oibus inimicus secur⁹ ad exornādā ciuitatē Hierusalē animū adiecit: z p innumera pclare gesta porticū etiā in tēplo ac portas dom⁹ domini superbissimā edificauit: Quā: sicut in actib⁹ aplorum legit speciosam nūcupauit q̄ i euersione tāte vrbis a caldeis facta dei nutu sola remānsit: Muros quoq; vrbis vetustate collapsos restituit: z turres proceres z fortissimas edificauit: Quib⁹ gestis factum ē: vt oibus hostib⁹ terribilis eēt atq; formidabilis: suis vo pcipue felix: Tādē magna cuz laude defunctus in ciuitate Dauid cum patribus suis sepelitur: relicto post se Achaz filio successore: Huius ita gesta prima z nouissima scripta habentur in quarto Regum capitulo decimoquinto: z secundo paralipomenon vigesimoseptimo. 773 4426

¶ Phaceas: alias phacea Romelie filius: decimusseptim⁹ Jsraelitarū rex eodem āno quo z Joathan regnare cepit: z regnauit in Samaria ānis viginti: vir sane seditiosus: impius ac iniquus: q quū mille nari⁹ eēt: dominū suū in seditione interfecit: z regnū per tyrānidē obtinuit: Quo adepto pdecessorum suoz sagittis secut⁹ ē: z in peccat⁹ hieroboā cūctis dieb⁹ vite sue ābulauit: Propter qō dei iudicio quarto ipsi⁹ regni āno Teglatphalassar assyrioz Rex in Samariā maxio cōscēdit impetu: vbi suis pfligatisq; iudeis: eide obuiā factus: trāsiordanē oia lōge lateq; populatus ē: z duab⁹ tribub⁹ captis in assyrios ide trāstulit: que res quidē captiuitat⁹ initiū fuit: lz ipe tādē pfidie sue meritas ōdit pēas: q: (vt hito. 4. Regū libri. c. 15. hz: Osee Hela filius p insidias cū pcutiens interfecit: vt p3 et 2. paralipo. 27.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Micheam Demorasthite sextū duodeci, p̄phetaz coheredē gdē Christi: bijsdē etiā tēporib⁹ floruisse lectio sua demōstrat: q preter sanctitatē maximā etiā ppheticē iure libellū edidit: in quo ptra Samarie z Hierusalē preuaricatores qui populum fallaci persuasiōe ad colēda idola impulerāt, ppheta: i q̄ ppheticā vastatiōnē ānunciat filie latrōis: z obsidionē cōtra eā ponit: q̄ maxillā iudicis Jsrael percussit. Floruit autē vsq; ad Ezechie regis Jude tēpora: An tamē vn⁹ z idē sit cū illo qui Achab regi Jsrael morte z captiuitatē a rege Syroz accipiendā predixerat: ignoro: ille qdē longe āte istū fuit: z duos potius fuisse prophetas: Hui⁹ nois deniq; z hic Michees propheta deficiens miraculis claruit multis z vt sanct⁹ ab omnibus habit⁹: ei⁹ festum decimooctauo calendas Februarij celebratur.

¶ Naum septim⁹ duodecim pphetarū: qui vniuersū orbis cōsolator interpretat: per hec tēpora in p̄cio fuit: z libū ppheticē sue noie suo prenotatū scripsit: in quo increpat ciuitatē sanguinū: z post euersionem illius loquitur dicens: Ecce super mōtes euāgelizātis z annūciant⁹ pacem.

¶ Emuli⁹ poeta grecus per hoc ipsum temp⁹ ob eius eloquentiam agnoscitur: qui postmodum inter cetera sue virtut⁹ opera Bugoniam z Europiam versib⁹ conscripsit.

¶ Archim⁹ similiter grecus poeta: z ipse temporib⁹ hijs clarus fuit: qui z Ethiopicam composuit: z iliacam vastationem metro pulcherrimo exarauit.

¶ Cynethon lacedemoni⁹ poeta hijs tēporib⁹ floruit: z Teglonīā cōscripsit: nā teglon⁹: alias thelegonus Ulyxis filius fuit: q patrē ipsius postea incognitū interfecit. Ideo ei⁹ infortunīū composuit

Achaz Joathan regis filius. i 4. regū Juda. 31 9. regni Dauid āno: z. 6°. olympiade. 20. etatis sue regnū suscipiēs regnauit in hierusalē ānis. 16. vir p oia pessim⁹ q nō ābulauit in vijs dñi: sicut pr̄ su⁹: sed relicto patrū suoz deo vo idola Samarie coluit: ac eisdē sacrificauit. z qō detestabile plurimū erat: filios quosdā suos igni cōcremādos in sacrificiū obtulit: qb⁹ malis ita irā z idignationē dei i se: populūq; suū pcitauit: vt Rasiz syrie regē z pbaceā israel p̄ iudeos suscitauerit: q magno exercitu pgregato hierusalē vēiētes hostilē i modū vrbē obsederūt: z circūq; oia euerterūt: qō dū Achaz ē cū exercitu suo eisdē obsistere tētass⁹: ab ipis victus z pfligat⁹ ē: z ea clades vniuerso hierosolymoz regno q̄si exitiū fuit: in ea q̄ppe pugna Zacharias ei⁹ filius cū innūerabili iudeoz multitudine obtrūcat⁹ fuit. Indeq; vt sacra secūdi paralipomenon libri habet historia: Phaceas Samarie rex cū ducētis mulieruz: puerorūq; ac puellarū milib⁹ ex Juda z Beniamin nudis captiuos abduceret in Samariā ei Obed: tum clarissim⁹ dei propheta occurrit pedes: z obiurgans eum q̄ cōtribulos suos ignominiose captiuos traberet: Quib⁹ verbis commot⁹ rex vniuersos comites suscepit: lauaretq; eos precepit pedes: z itineris expēsas dans omnes innoxios ad propria remisit. Rex autē hic Achaz hec pass⁹ ab rege Samarie statim ad regē assyrioz, p solacio belli ptra cūdē Samarie regē z Syrioz ac damascenoz reges misit: z ab eo auxiliū postulauit: cui z multas pecūias se datuz spopōdit: q assyrioz rex in auxiliū bui⁹ regiōis cū multo exercitu veniēs: castrametat⁹ ē primum aduers⁹ Syros z eorum regionē depopulat⁹ ē: ac Damascum vrbē eoz vi cepit: Ibiq; Rasim regem occidit. Indeq; in Jsraelitas exercitum ducens eoz terras nimium afflixit: z multos ipsoz captiuos abduxit. Cum hec in syros agerent: rex hic Achaz omnes tēpli thesauros ac regie dom⁹ deuchēs ad retributiōis gra

aductū tiam assyriox regi obtulit:eiqz gratias referēs ex Damasco in hierosolymaz reuocauit: vbi tanq̄ sul
tus t a rōne alien⁹:postposito deo vero assyriox deos demo colere cepit:t ad tātā infamiā cōceptum
qz dei peruēit:vt oio clauserit tēplū:t ei⁹ornamēta auferre ꝓceperit:atqz cū ista iniuria hic mortu⁹ est
āno etatis suc trigesimosexto:nullo de se relicto desiderio:Cui⁹ corp⁹ sepultrū fuit nō in sepulchris regū
sicut habetur libro quarto regum capitulo decimosexto:t secundo paralipomenon ca.vigesimooctauo

¶ Numitor Proce regis filius vltim⁹ latinox rex tertio regni Achaz regis āno latinis regnare cepit.
4447 752 vno tātū āno regnauit:Hic autē:sicut iā dictū ē:e regno ab Amulio fre iunio:e pieet⁹ in rure puat⁹ nu
nuit:Dex lx āno a nepotib⁹:Remo t Romulo occiso Amulio restitut⁹ ē.Sed t Romul⁹ hoc codē an
no dominādi cupiditate incēsus:quo sibi t fratri vēdicare possz:ipsuz auū suū interfecit: Quo exincto
domū reuers⁹ regnū occupauit:t aliā vrbē i locis nō quidē arbitrio orelict⁹:sed tioris necessitate oblat⁹
vna cū fratre ꝓdidit:t ibidē regni sedē(vt mox dicem⁹)ꝓstituit.Ac sic latinox seu albānox regū ōfecere
noia:vbi sub vno t.20.regib⁹.600.t.23.āis regnatū ē:q̄x ēt noia t tpa epilogādo recēseda cē existio.

¶ Latinorum Regum epilogus.

Janus	i	Syluius	8.añ.29.	Liberinus	15. añ.8.
Saturnus	2 isti gnqz	Eneas syluius	9.añ.31	Agrippa	16.añ.40
Picus	3 añ.200.	Latinus	10 añ.50.	Aremulus	17añ.19
Faunus	4	Alba syluius	11 añ.39.	Auentinus	18.añ.38.
Latinus	5	Egypt⁹ syluius	12.añ.24	Procas	19 añ 23
Eneas	6.añ.3.	Capis	13. añ.28.	Amulius	20 añ 44
Ascanius	7.añ.38.	Carpentus	14 añ.13.	Numitor	21.añ.1.

¶ Remus Rhee vestalis ꝓginis ex incognito patre sili⁹ t Romuli frater,hoc āno vna cū fre auo suo
Numitore in regno latinorū restituto:deinde interfecto vrbē:vbi nūc est Roma sibi cōstituerūt ac cō
diderunt.Et dū vterqz noue vrbi de se nomen vellet imponere:in hanc concordiā ex cōposito deuene
runt:vt siquis fausti⁹ sumpsisset augurū ex diuersis mōrib⁹:is nomen imponeret vrbis: Ex quo secu
tum fuit:vt sex vultures videret Rem⁹ hic:t duodecim Romul⁹:t quum plures vidisset Romul⁹:Ro
mā a se nūcupauit vrbē.Rem⁹ āt postea:qz sulcū loco muri signatū contra edictū Romuli superassit:
seu aliā ob causam a Romulo iussu fecisset:a Fabio Romuli duce Rem⁹ hic cultro pastorali occisus
est.Et in eodem loco vbi futuri muri vestigium transgressus est sepultus fuit.

¶ Romanorum regni principium.

¶ Romulus igitur seu Romus:vt veteres asseruere Romani primus Romanorum rex: vigesimo
qrto supra trecētesimū regni Dauit āno:Olympiade autē septima:etatisqz sue āno primo t vigesimo
4448 751 paricidio prius ꝓpetrato:regnoqz latinox i cōfuso posito:pastorum non parua manu colleta vna cum
fratre Remo iam dicto statim vrbez paruam i solo nequaquam munito conditam: quam a se Romā
nominauit:ibidem primum hoc anno regnare incipiens:teste Eusebio,regnauit annis triginta.Ad
erant cuz eo seorsum t alia loca prius vrbis ipsius edificā de membris propinqua:videlicet Collatia
antenne:Fidene:Lauinium:Camessa:Janiculum:t alie huius generis vrbes:atqz alia quozundam
edificia priuata:que postea in vnum collecta Romam effecere magnam:hic itaqz(vt iaz bis dictū est)
vna cum Remo germano suo ex Rhea Vestali virgine a Marte:seu vt alijs placet ab amulio patruo
suo compressa natus est:Qui ideo Romus: seu Romulus t Remus dicti sunt: q̄ Rumas:id est lupe
mammas emungere comperti sunt. Romulus autez hic licet turpiter natus esset:eius tamen indoles
vt Plutar.ait nequaq̄ seruilis erat:sed quandā regiā magnitudinē ac pritatez p̄seferebat.Eminebat
in eo natura facilis:t ad cōsiliū:ciuilēqz probitatem aptissimū ingenium:t inter cōia pecorum pabula
t venatiōes ea maxime cuiqz ō se prestabat:que poti⁹ imperatorio viro q̄ seruo aptiora videbant. Et
ꝓpterea cōtribulos suos t quēcunqz ex infinito loco natū ad se cōtrahebat:quia victu t cōsuetudine q̄
dam liberali p̄ ceteris vtebat.Jd in p̄mis nequaq̄ ingenij bois officiū cē rat⁹:si ocio aut ignauia tor
pescere animuz sineret:cursando:venādo:p̄donec prosligādo:fures capiēdo:t violentissimis gbuscūqz
man⁹ inferēdo:gloriā sibi parare posse putabāt.Quapropter cuēit vt ad magnuz dignitatis culmen p
uenerit.Amulio siquidē armis oppresso:quū multā predā acquisisset:domū intact⁹ redijt. Adortuo et
ano suo numitore:Romā vna cū fratre Remo edificauit:Qua cōdita p̄muz eos gb⁹ etatis vigor ine
rat:in militares legiones distribuit:ceterā vero multitudinē populū appellauit.Cētum deinde senato
res creans:eos patres dixit:vt ea nois māsuetudine magistrat⁹ austeritatē:t priuatorū formidinez suc
cideret:voluitqz vt q ex eis nascerētur patricios dici.Quarto deinde mēse post vrbē conditā quū vide
ret ciuitatē noua indies Incolarū frequētia cōualescere:atqz ob inopiā mulierum minime duraturaz
cū a vicinox cōnubio depellerētur:simulauit se ludos t spectacula facturū propter inuētā arā.Cōcinz
qz plurimis ex ciuitatib⁹ finitimis:in sabinas virgines iussit irruere:remissis sine iniuria patrib⁹.Nō
quidē actū nō vt sabinis iniuriā ferret:sed vt firmā amicitiā ex connubio sanciret.Sabini vō hac acce
pta iniuria cōfestim legatos,p redimēdis ꝓginib⁹ suis Romā misere.Sed Romul⁹ eas se nolle redde
re respōdit.Interea Acron Cinēsium rex acerrimi animi vir cōparata plurima militū manu bellum
intulit Romulo.Cui Romul⁹ occurrēs infesto telo Acronē traiecit .Delectoqz exercitu vrbez ci⁹ primo
impetu cepit:effectuqz ex duab⁹ ciuitatib⁹ vnū corp⁹:vt ex hoc par cēt volūtas: propterea cuēit vt adue

cta vndiq; multitudine statim Roma magnitudine cõcrescerer. Post captam ciuenensium ciuitatẽ sabi ni accitis ciustrũijs: Antenantib⁹ vicinis contra Romanos bellũ suscipiunt. Quibus deuictis oppressisq; romulus iussit vt se Romã traducerent. Reliqui vero Sabini grauiter id ferentes Tacio sibi imperatore delecto: cõtra Romanos iterũ cum exercitu erumpunt. Tandẽ cum diu ac varie pugnatũ cẽt Sabinoq; precibus ambo duces ad percutiendũ fedus cõcesserunt. Quare mutati hostes fedus hac cõditione inter se vinxerũt: vt mulieres libere ab oi seruitute essent amboq; eandem ciuitatẽ Romanam tẽnerẽt: pariterq; imperarẽt. Aucta igit ciuitate ilico centum alios ex sabinis creauit Senatores: & duplicauit legionum numerus: populũq; diuisit in curias: & equitum tres centurias descripsit: & alia multa fecit bellica: pociusq; pacis tempora prospectantia: Anno deinde quinto Tacij imperij cum idẽ Tacius vna cũ Romulo sacrificaret. Laurentes Tacio interfecto Romulũ illesum remittunt: quasi ipse equitatis & iustitie fautor extitisset insignis. Camerij vero paulopost aduersum Romanos impetuq; facientes a Romulo superant: & sex milibus ex eis cesis ciuitas eoꝝ capitur. Tunq; romulus fidenas cepisset: vientes qui res amplas in Tyrrbenia habebãt: missis legatis quifidenas tamq; ciuitatem sibi attinentẽ petierũt: qui condignũ petitioni retulere responsum. Quare indignitatẽ copias cõtra romulũ ducunt: sed vientes ab eo victi: octo milia eo in prelio amisere. Fractis itaq; vientiũ rebus quiq; fugiebãt dimissis Ciuitatibus suis: quas Romulus repente inuasit. Oppidani vero ob acceptam cladem perterriti: pacez in centum annos petierunt: qua impetrata: septima agrozum parte mulctati sunt. Pace itaq; vndiq; parta. Annum primus apud Romanos in decem menses ordinauit: quozum primum a Martbe patre suo Martium appellauit. Indeq; multarum victoriarum insignijs dum apud Lapreas paludes ad recensendum exercitum accessisset: e medijs ciuium oculis euanuit: & nullum sue mortis vestigium penitus reliquit.

¶ Urbs Roma.

¶ Romam igitur vrbem in toto orbe celebrandã a Romulo eius conditore sic noiatam vndecimo Ezechie regis iuda ãno: secũdoq; 8. olympiadis anno: ab ipso conditã fuisse omnes affirmant. Quo tamẽ in loco prima huius tante orbis facta fuerint fundamenta: nullubi clare legimus: quia ea in vrbe 7. habentur montes: in quibus 7. fuerunt ciuitates tales quales. Inter collem tamen auentinum & capitolium eam primo ab eodem conditam fuisse Straboni placet. Sed alij in palatino monte primo fundatas dicerunt: vbi & euander primo consedit: & vrbẽ siue palatium condidit. Ibi etiam camalem Nembroth gigãtis filiũ: post linguarũ confusionẽ Sorbifredus viterbiensis historicus cõsedisse & Camessay vrbẽ ex suo noie cõdidisse dicit. Eapter & diuus pater Augſt. li⁰ de ciui. dei ẽt cõprobans dixit: Romã velu

ti alterã Babyloniam ac ipsius Babylonie filiã conditã fuisse. ibidẽ etiã Saturnũ latuisse proditũ est Cornelius vero tacitus de ea sic inquit. Sup palatino mõte primo vrbs edificata fuit. Quocirco in eo reges primo deinde cõsules: postea imperatores maiori ex parte sedem ibidẽ habuere. Ejus autem ambitus variũ fuisse credendũ est: cũ & Plinius in tertio nãlis historie a principio paruũ extitisse dicat & suo tempore. 20. milia passuũ cõtinuisse. Et flauius vopiscus historicus scribit Aurelianũ imperatorẽ amplissimã vrbis ad. 50. passuũ milia ampliasse verũ cũ sepe diruta fuerit: de singulis eius locis scribere impossibile vt. Cuius vrbis magnificẽtiã splẽdorẽq; ac ornatũ cũ infiniti sit opis: & multorũ desiderarint ingenia etiã hoc in loco ad scribendũ idoneã me non satis inuenio. Sz figs eius potentiã imensoq; apparatus aliq; ex pte scire voluerit: videat cauernas: foz̃inces: fundamẽta sub vineis sub ecclijs: sub multorũ ciuiũ domib⁹ in multis tũ foris: tũ in vrbe locis: videbit certe grãdes ruinas: que sunt p vias porte Aurelie latine: flãminee: apieq; vidimus nãq; & nos aliqñ pauimẽta vermiculata mire pulchritudinis insignita. Videntur q; & piscine ferarũ vel claustra: ex hijs certe cõiecere poterit: quis que olim eius fuerint edificia preclara: quanta insuper fuerit Romani populi potẽtia: vbi & pene totius orbis fuerunt redacte opicie. Cuius nimirũ vrbis ciues dictatores. Imperatores: cõsules: adeo fuerũt potẽtes: vt in ea amplissimas domos atq; extra: cõplures villas sumptuosissime paratas haberent: cuz etiã liberti magnificis edibus fuerint adornati. Verũ nec tũc quidẽ diues apud Romanos habebatur: qui exercitũ non poterat ex proprijs alere sumptibus: prout. M. Crassus aluit. Preterea vt hoc etiam ad Romanorum potentiã addam. Quis inquam in italia princeps tam potens visus sit: & tanta preditus est supellectili: vt lucullus (quem Cicero Xerxez appellat) q ad. 25. hoinz milia honorifice suscipere poterat. Hec tamen lucullus solus ea in vrbe diues habebatur: cum etiã viginti ciuiũ milia & eo amplius in ea essent: qui cũ lucullo de omni diuitiarum splendore apparatuq; sine iniuria cõtendere potuissent. Attulit insup hec imperiosissima ciuitas innumerabiles viros: cũ rei militaris peritia: tum omni virtutũ genere ac scientia preclaros: quos quidẽ enumerare operosissimum & quasi impossibile esset. Verũ aliquos etiã hoc in loco afferre nõ indignũ putamus: & vt a militaribus incipiamus. Et pyrrhum genuit dictatorẽ: qui de Samnitibus triumphauit. Q. Fabiuz: qui de gallis etheuscisq;. Scipionem affricanũ: qui de affris M. Catonẽ: qui de hispanis. L. quintiũ: qui de lacedemonijs. L. Corneliũ: qui de bois. M. Fuluium qui de Bothis. C. Manliũ: qui de gallis asiam incolentibus. P. emiliũ: qui de persis. C. Pompeium qui de Mitridate aliisq; cõplurimis regulis: ac. C. Cesarem: qui de gallis hispanis. Germanis alexandrinis ponticis & Affricanis triũphum gessit pulcherrimũ. Fuere & alij imperatores inuictissimi de quibus oĩbus infra suis locis explicabim⁹. Ad litteratos antẽ descendendũ est. E qb⁹ precipuos hũit. M. Catonẽ. M. Varonẽ. Ciceronẽ. Nigidiũ figulũ. Scipionẽ consulẽ. Panceciũ. Simachũ patriciũ. Boetiũ philosophum. Salustiũ historicũ. Plautũ comicũ. Tibullũ & Graconẽ: Hyaconũ poetas. Et vt etiã de nostris loquamur: infiniti ppe sanctissimi atq; doctissimi ex ea pdierũt pules: e qb⁹ duo doctrina & sanctimonia insigniores fuere vz. Ambrosius mediolanẽsis archieps & Grego. magnus ambo sanctissimi amboq; ecclesieq; sancte doctores pcipui. Octuaginta & eo amplius ex ea ẽt emersere summi pontifices viri doctissimi de qb⁹ infra rractabitur. Hec ipsa ciuitas. 30. q̃z habuit portas: quarũ pma flumentana postea Flaminea: nũc autẽ populi porta. Secũda collatina. Tertia nũc Salaria dicta antiquitus quirinalis dicebaf. Quarta numẽtana nũc sancte Agnetis. Quinta exquilina: nũc sancti Laurẽtij porta. Serta dicebaf Neuia: Septima que a priscis Asinaria dicebaf nunc sancti Joannis. Octaua q̃ in loco abdito nũc clausa cernitur Gabiusa fuit. Nona nenia nunc maior porta dicif. Decima & ẽ. Alie q̃s fuerũt porte que vbi site fuerint: nũc ignoratur: quarũz noia hec fuere: vz carmentalis pandana Mugonia. Querquetulana lauernalis. Ruduscula na: Rhutumena: Cartularia & triũphalis oĩum celeberrima. Fuerũt & sex leonine extãtes porte. Habuitq; (vt diximus) Roma septẽ montes siue potiꝰ colles & in capitolio fuerunt edificia toto orbe celeberrima: & potissimũ Jouis templũ vulgarissimũ Junonis edes atq; alia innumera: vbi oĩum simulacra deoz̃ cõstituta erant. Beniq; vt ad cõpendium veniam: quanta fuerit Roma ipsa sua ruina docet.

Osee Joel Amos Jonas Abdias Mauz Ysayas Obeth

¶ Prophete dñi oẽs bis tpib⁹ dñi cõtenderet Roma q̃ maxime floruere: quos io dñs tẽpestate istac erũpere voluit: vt quẽadmodũ pmo Assyriorũz regni tpe Abraã extitit cui. s. aperte promissiones fiebãt q̃ de eius semine oĩz gentium benedictio esset nascitura. Jta & in exordio romane vrbis: qua impante christus dñs nr̃ erat vẽturus. Jn quo implerent illa promissa oracula ꝓphetarũ: nõ solũ loquentiũ sz & scribentiũ in tante rei future testimonie soluerẽtur: Cũ. n. prophete (vt diuus pater Aug. refert) & postq̃ reges esse ceperũt pplo numq̃ defuerint in vsuz tantũmodo eoz̃ fuere nõ gentiũ. Quãdo aũt ea scriptura ꝓphetica manifestius ꝓbabaf que gentibus etiã aliqñ prodesset nũc incipere oportebat qñ hec ciuitas cõdebaf: que gentibus imperaret cũ etiã in filijs Abrae gentiũ populus esse nascatur.

¶ Captiuitas decem tribuum Judeorum.

4453 746 ¶ Osee hela filiꝰ vltimus Jsraelitarũ rex duodecimo Achã regni anno p tyrãnidẽ regno occupato regnauit in Samaria an. 9. hic & si dei cõtẽptor fuerit & in peccatis regũ Jsrael ambulauerit & gentiũ idola adorauerit cisq; in cõtẽptum dei Jsrael imolauerit vt sacra quarti regũ libꝝ hẽt historia iter malos tñ reges oĩno ccnsendus nõ est: quia nec auaritia aut seuitia rempu. offendit. Verum cuz ipsius preteri

filius ꝓteritoꝝ regũ peccata coꝛã deo increuissent coꝛ regnũ de sub celo dominus exterminare decer-
nens Salmanasar Assyrioꝛ regẽ aduersus eum suscitauit qui magno milite in regnũ ipsum cõducto
vniuersum maximis attriuit cladibus captaq; Samaria cum vtiq; hic deum non haberet propitium
nec adintoꝛem cum Salmanasar cõprehendit ꝛ vinctum abduxit ꝛ vniuersa eius bona diripuit ꝛ sibi
subditũ fecit. Verũ postea multa pecunia redẽptus: ꝛ cidẽ tributarius factus in regnum redire permi-
sit. Sed post aliqꝫ tẽpus cum Salmanasar predictus rex didicisset ꝙ osee latẽter misisset ad suisam re
gem Egyptioꝛ petẽs solatia cõtra eum iratus vehemẽter rursus cũ grandi exercitu Samariã cõscen-
dit: quã ꝛ tribus annis durissime obsedit: nonoꝫ regni sui illam cepit: ꝛ regem cum toto populo in ser-
vitutẽ rapuit: aclim mediã ꝛ persidem transmigrauit: illos quoꝫ vltra montes caspios iuxta fluuium
gozam habitare fecit. Ac sic cum decẽ tribubus israel legitima queꝫ domini dei sui ꝛ patrũ suoꝝ ab
iecissent dominus a facie sua eos abiecit: ꝛ quũ vane egissent ad nihilũ rdacti sunt. Trãslato itaq; isra
el de terra sua a rege Salmanasar alias gentes ex quodã loco noie anti: qui ex flumine persico ita voca
tur in samaria ꝛ in israelitica regione cõstituit: qui quũ ibidem habitare cepissent: nõ sapientes q̃ dei
sunt: dominus statim inter eos Leones ferocissimos suscitauit: qui vnũquẽq; lacerabãt. Que res quũ
regi Salmanasar renũciate fuissent: supplicarũt vt sacerdotes eis ex captiuis israelitarũ: quos abdu
xerat destinare dignaret. Quo mittente sacerdotes leges ꝛ dei culturã eos edocuerunt. Et quũ cepissẽt
deũ in summa deuotione venerari: leonũ pestilẽtia repente cessauit. At illi ꝓpter hoc iudaice legis emu
latoꝛes effecti: Samarie nuncupati sunt: quod latina lingua custodes exponunt: eo ꝙ iudeam suo ha-
bitatoꝛe vacuatam custodierint. Ac sic israelitarum regnuꝫ ab assyrijs consumptũ est: vbi post seditio-
nem factã circa nepotẽ Dauid roboam ab hieroboã eius seruo: quẽ fecerant regem regnatũ est annis.
ccc.lviij. sub regibus decẽ ꝛ octo: quoꝝ noia ꝛ tempora sub epilogo hic recensentur.

¶ Israelitarũ regum epilogus.

Hieroboam	i.	añ.22.	Ochozias	7.	añ.2.	Zacharias	13.	añ.6.	
Nadab	2.	añ.2.	Joram	8.	añ.12.	Selum	14.die.3.		
Baasa	3.	añ.24.	Hieu	9.	añ.28.	Manahen	15.	añ.10.	
Hela	4.	añ.2.	Joachab	10.	añ.14.	Phaceas	16.	añ.10.	
Ambri	5.	añ.12.	Joas	11.	añ.16.	Phacee	17.	añ.20.	
Achab	6.	añ.22.	Hieroboan	12.	añ.41.	Osee	18.	añ.9.	

¶ Aliactes secũdus lydoꝝ rex quintodecimo regni achaz anno lydis regnare cepit: ꝛ regnauit an- 741 4457
nis quattuoꝛdecim.

Ezechias achaz regis filius quintusdecimus regũ Juda. 335. regni Dauid anno secũdo nono 742 4458
autẽ olympiadis regnare cepit: ꝛ regnauit in hierusalem annis. xxviiij. optimus sane vir de
pessimo patre natus: qui cõfestim intermissa sacrificia restituit: Idolaq; destruxit: ꝛ vbẽ se
midirutã restituit atq; muniuit. Fuit quippe tanto regno dignus: qui: vt sacra eius habet hi
storia: sapientia: prudẽtia: cõsilio plurimũ valebat: ac ita manu promptus: vt nemo veteranoꝝ eo pu
gnatioꝛ fuerit. Unde de eo. ca. 18. quarti libꝛ regũ dicit: ꝙ post eum nõ fuit similis de cunctis regib⁹ Ju
da. Sz neq; in his: qui ante eum fuerunt. adhesit enim domino omnibus diebus vite sue: ꝛ ab eius ve-
stigijs non recessit. Fecit enim mandata que dominus preceperat Moysi. Et propterea quũ dominus
esset cum eo in cunctis: ad que procedebat sapiẽter se habebat. Ea quippe domini gratia cõfisus assyrio
rum regi rebellauit: nec ei seruire voluit: ac vniuersos palestinos debellauit: ꝛ eoꝝ ditionem sibi armis
vendicauit. Quo audito Senacherib assyrioꝛum rex capta samaria ꝛ filijs israel in assyrios translatis
ascendit: qui ob astutiã ꝛ ingenij sui ferocitatẽ oibus arma intentabat: ꝛ sua potẽtia elatus per Rapsa-
cem seruũ suũ manum contra populum Juda sustulit: ꝛ verbis impurissimis deum israel blassemauit.
Que quũ Ezechias hic audiuisset confestim vestimenta sua scidit: ꝛ opertus sacco domini dei sui intro
iuit: ac vna cũ Isaia propheta viro sanctissimo dñm exoꝛauit: vt aspicere dignaret verba exprobrantis
senacherib. Illo siquidẽ oꝛante deus exaudiens maximã plagam sequenti nocte misit in blassemum: q;
Angelus dñi percussit ex castris eius. 185. milia viroꝝ. Quod quũ rex diluculo surrexisset: ꝛ mortuoꝝ
suoꝝ coꝛpora ꝓspexisset: timoꝛe perterritus obsidionẽ soluit: ꝛ in minuen fugit. Et dum modicũ tem-
pus ibidẽ cõmoꝛatus fuisset: dolo a senioꝛibus filijs adramelech ꝛ Selustro in templo Nesrach perẽ-
ptus est. Ezechias autẽ inopinabiliter a terroꝛibus liberatus: quũ gratificas hostias non persoluisset
graui moꝛbo percussus in langoꝛẽ moꝛtis decidit: Cui Isaias in voce dñi dixit: Dispone domui tue: q;
pro hac noxa moꝛieris: ꝛ nõ vives: Dumq; nimis ꝓ hac re se affligeret rogauit dñm: vt ei ignoscere di
gnaret ac paruo tempoꝛe ei vitam cõderet donec filios haberet. ad cuius oꝛationez cõmotus dominus
pepercit homini ꝛ diebus suis. xv. annos adiecit: ꝛ cunctis dieb⁹ vite sue ab assyrioꝝ bellis ipsum liberũ
fecit: In cuius rei signũ dies decẽ gradibus retro reuersus est. Rex vero babylonioꝝ audiens eũ egro
tasse cidẽ confestim visitationis gratia legatos cũ muneribus misit: quoꝝ aduentu mirumimmodũ
ꝛ fortassis plus debito letatus est Ezechias. Loqꝫ libenter excipiens laute splẽdideq; nimiũ fouit: ꝛ
thesauros eis ostendit: ac armoꝝ instructionẽ: ꝛ alia oꝛa que in auro ꝛ gemmis habebat ostẽdit: ꝛ mul
tis muneribus donatos eos dimisit. Que res quum displicuisset dño misit ad eũ statim Isaiaz prophe
tam dicens: scito inquit ꝙ non post multum tempus ad Babyloniam filios tuos ꝛ diuitias tuas fore

transmigrandas: insup ⁊ nepotes tuos eunuchos esse faciendos: ⁊ regi babiloniorum seruituros. Quo audito dixit Ezechias. Bonus est sermo dñi: fiat tñ pax in diebus meis Ezechias itaq; ab externo hoste securus factus: ad exornandã hierusalẽ tantum animi adiecit: vbi ⁊ mirifice ac splẽdide multis in locis edificauit: ⁊ multos aque ductus in eã introduxit: ac piscinas celebres extruxit. Eius deniq; vita ex parte laudata anno vite sue. liiij. moritur: ⁊ apud arcẽ syon magno sui desiderio apud oẽs relicto sepelitur. Cuius gdẽ gesta prima ac nouissima historia quarti regũ li. cap. 19. ⁊. 20. cõtinet. ac ipsa eadẽ fusius paralypo. li. cap. 29. 30. 31. ac. 32. commemorat.

¶ Syracusanã sicilie insule vrbẽ celebrẽ dine Lucie virginis ⁊ martyris patriã atq; sepulchrũ per hoc idẽ tẽpus sub pachino promontorio a quodã corinthio noie Archio cõdita fuisse Eusebius noster cesariẽsis constatus est. Hec: vt strabo ingt: a principio tũ agri fertilitate: tum portus cõmoditate non parũ incrementũ habuit. Quã ẽt Cicero in sexto verrinaꝝ descripsit: ⁊ Florus de syracusis breuiter scribẽs sic inquit: Illis triplex murus totidẽq; arces: marmoreus portus fons celebratus Aretuse: que hactenus eis profuere vt pulchritudini victe vrbis parceret. Hãc carthaginẽses alisq; tyrãni durissimo quondã affecerunt iugo. Sz quũ etiam Põpeius eã deuastasset ab Augusto cesare postmodũ instaurata fuit. Hic multi insignes prodiere viri: E quibus Stephanus tertius summus pontifex vnus fuit: vir sane sanctitate: scientiaq; atq; iustitia eminentissimus.

¶ Ciuitas syracusana.

¶ Cathaniam eiusdẽ insule vrbẽ Agate sanctissime patriam atq; sepulchrũ a Naxis iuxta etiã montem per hec tẽpora conditã fuisse Eusebius noster affirmat.

¶ Naxos a qua insula naxos nomẽ accepit hac ipsa tẽpestate non procul a sicilia insula condita fuit: cuius insule ager: vt Virgilio placet: vini potissimũ feracissimus ẽ. Vnde ⁊ idẽ poeta in tertio eneidos ait: Bacchatam iugis naxon.

4462 | 737 ¶ Seabon genere ethiops egyptioꝝ rex quinto Ezechie regni anno in. 25. Dynastia egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 12. Qui cõtra bocchoꝝ aliũ egyptiorum regẽ dira gerens certamina tandẽ victus: quo supato ⁊ interfecto regnũ omne sibi desumpsit: ⁊ loco eius regnauit.

4465 | 736 ¶ Perdica quartus macedonũ rex: ⁊ ipse sexto regni Ezechie anno macedonibus regnare cepit: ⁊ regnauit annis quindecim.

4470 | 729 ¶ Meles tertius lydorum rex tertiodecimo regni Ezechie regis anno lydis regnare cepit ⁊ regnauit annis duodecim.

4477 | 722 ¶ Cardiceas q̃rtus medorũ rex vigesimo regni Ezechie anno medis regnare cepit: ⁊ regnauit an. 15.

4483 | 761 ¶ Candaules q̃rtus lydoꝝ rex hoc anno q̃ est quintus ⁊ vigesimus regni Ezechie annus lydis regnare cepit ⁊ regnauit an. 17. Vir qdẽ ignauus: ⁊ libidini plurimuꝝ deditus: q̃ nil egregium de se reliqt. Huic quũ esset vxor elegãtissime forme mulier: vt Justinus in pmo epito. hz ei⁹ pulchritudinẽ oib⁹ pdicare cõsueuerat: nõ cõtentusq; voluptatũ suaꝝ tacita cõsciẽtia nisi etiã matrimonij secreta publicaret: ad extremũ vt assertioni sue fidẽ faceret nudã illã aliq̃ sodali suo gigi ostẽdit. Quo facto ⁊ amicũ in adulterijs sollicitauit: ⁊ hostẽ sibi illũ constituit: ⁊ vxorẽ veluti tradito alij amore a se alienauit. Postq; breui post tpe cedes candauli nuptiaruꝝ premium fuit: vxor mariti sanguine votata regnum viri ⁊ se pariter adultero tradidit.

4485 | 714 ¶ Numa põpili⁹ secundus Romanoꝝ rex. vij⁰ ⁊ vigesimo regni Ezechie anno. i. secũdo sextedecime olympiadis post Romulũ regnare cepit: ⁊ regnauit an. 41. Rex mortuo romulo centũ senatores rẽpublicã diu rexere: ita: vt quilibet eoꝝ quinos regnaret dies: qõ per annũ fere ⁊ dimidiũ duranit: qõ qdem tẽpus interregnũ notat: ⁊ Nume regno applicat. Mortuo nanq; Romulo iter Ro. ⁊ sabinos de creando rege altercatio nõ minima esse cepit. Tandẽ in Numã hunc e põponio spectato viro natũ vnanimiter cõuenerũt. Qui: vt Plutarchus ait: quũ esset ingenio ad oẽm virtutẽ accõmodatus: seipsum magis p disciplinã: laboreq; ac philam colut: nõ ad detestãdas perturbationes modo: sed ⁊ laudatã q̃s interbarbaros vim ⁊ babẽdi cupiditatẽ a se amoueret. Hic itaq; a domo delitias: simul ac magnificos apparatus pellens: ⁊ oibus se cũ ciuibus tum peregrinis integerrimũ iudicẽ ⁊ consultorẽ prestabat. Per otium aũt non ad voluptates ac delitias: nõ ad questus: sed ad deoꝝ imortaliũ cultũ: ⁊ ad ipsoꝝ naturam q̃ tum rõne poterat cognoscẽdã semet ipso vtens magnũ adeo nomẽ adeptus ẽ: vt Tacio ex vnica tracia filia sibi generũ fecerit. neq; is eo cõubio elat⁹ migrauit ad socerũ: sed patrem seniorẽ fouens in sabinis mansit. Qui ẽt deserens vrbis cõsilia in agris frequẽtius morabatur: soluseq; ibidẽ libenter pagrabat ⁊ in deoꝝ lucis ⁊ desertis locis vitã degebat. Anno igit quadragesimo etatis sue: quũ legati venissent p

eo rege assumendo: ipsoq; nõ acquiescente ac dicente: q; oĩs vite humane mutatio sit periculosa: tandeq; instantibus legatis atq; rogantibus ne populus iterũ in seditionẽ veniret regnũ lacessitus susceptit. Eoq; suscepto cõfestim populũ clarum: asperũq; ad pacẽ ⁊ ad religionẽ traduxit. Nox q̃q; prohibuit Romanos imaginẽ dei existimare speciem hominis aut animalis habere formã. Unde nec fuit apud eos picta neq; ficta dei species: ac si nephas esse deteriorib9 meliora assimilare: quũ neq; aliter q; intelligẽtia percipi deus possit. Mutant quippe mensium ordines ⁊ martiũ: quem romulus primũ fecerat tertiũ posuit: incipiẽs a ianuario: qui .xi. erat. Duodecimus vero februari9. Et quũ annus .300. ⁊ .60. cõtineret dies instituit vt .300. ac .65. haberet. Multi tñ sunt qui ianuariũ ac Februariũ a Numa additos dicant quũ ante decẽ tantũ essent menses. Ouidius: Sed numa nec ianũ: nec anitas preterit vmbras: mẽsibus antiquis p̃posuitq; duos. Huius tpibus neq; bellũ: neq; seditio: neq; tumultus in repu. fuisse traditur: sed neq; aduersus eũ vlle inimicitie: vel invidia: seu ob regnãdi cupiditatẽ insidie viroꝝ ve cõspiratio. Obijt deniq; octogenarius leui morbo. Cuius gloriã regum posterioꝝ calamitates illustrioꝛẽ fecere. Nã quum quinq; post illũ regnauerũt reges. postremus ex imperio decidens in exilio cõsenuit: e reliquis vero quattuor nemo naturali morte defunctus est.

¶ Assyriorum regni finis.

¶ Assaradon alias assaracodas iunior filioꝝ senacherib tempestate hac patre in templo a senioribꝰ filijs obtruncato: ⁊ paricidis fratribus in armeniã effugatis in regnũ successit. Quo suscepto cõfestim in samariã colonias deduxit. Cuius tpe Merodach chaldeoꝝ rex ab assyrioꝝ monarchia penitus defecit. Quãobrẽ ⁊ assyrioꝝ regnũ ita debilitatum est: vt de eo deinceps nullũ oĩno extiterit monumentũ 713 4486

¶ Chaldeorũ regni principium.

¶ Merodach igitur chaldeum per hoc tempus in babylone regnasse cõstat. q̃tum autem regnauerit nec dum cõpertũ est. Qui ⁊ ab assyrijs deficiens: chaldeoꝝ regnũ sibi cõstituit. Sic q̃q; ⁊ medorum rex fecerat: hic ipse merodach fuit: qui Ezechie egrotãti legatos visitationis gratia cũ muneribus misit: vt patet quarto regum cap. vigesimo.

¶ Chaldea itaq; (vt iam semel dictũ est) asie regio est: arabie contermina: longe plana: sed fontiũ q̃; maxime indigua: in qua babylon maxima ciuitas regni caput erat. Ex hac nãq; regione zigari populi exierũt: qui tempestate nostra cum liberis ⁊ vxoribus oẽm pene peruagantur europam: Qui quum fures subtilissimi sint in oppidis permanere nisi tres tantum dies permittuntur. Hos veneti nostri ab oĩ suo excluserunt regno tum maxime ꝓpter furta: tum etiam ꝓpter explorationes: quibus suspecti habentur. Nos ipsoꝝ quendã aliquando scisitati fuimus: quanã ex patria essent. Respondit se chaldeũ cũ omnibus suis esse: linguaq; chaldea eos vti semper consuevisse.

¶ Thobias indeus ꝓpheta sanctissimus ex tribu ⁊ ciuitate neptalim oriũdus: itissimi ingenij vir: mireq; suauitatis: ac oĩs grẽ spiritualis p̃stans: qui supioribꝰ annis a Salmanasar assyrioꝝ rege in captiuitatẽ abductus fuerat: tẽpestate hac pietate: ac religione insignis habitus est. Hic quũ apud niniues cõstitutus preceptoꝝ patrũ suorũ nõ immemor egros visitaret: eosq; ad patientiã q̃; maxime hortaret: ⁊ indigentibus elemosynas ꝓberet: desp̃atos q̃q; cõsolarẽ: atq; errantes ad veritatis viã predicationibus ⁊ admonitionibus deducere niteretur: cecitatis plaga tentatus est: ꝓ qua etiã oẽm eius depdidit substantiã: ac oĩq; pauperimus euasit. Cuiꝰ patiẽtiã quũ dñs diu cognouisset statiq; Raphaelẽ angelũ ad eũ misit: q eidẽ visum restituit: sẽmq; oẽq; in decuplũ multiplicauit: ac ceteris iudeis oibꝰ in rebꝰ eũ antecelleret. Et quũ in eo statu vsq; ad annos duos: ⁊ centũ vixisset cõfectus senectute bona ꝓmoĩteritũ niniues ⁊ instaurationẽ hierusalẽ: ⁊ tẽpli dñi ac xp̃i dñi nr̃i aduentũ p̃dicẽs spiritũ dño reddidit. Quo mortuo collachymãtibꝰ Thobia filio ac nepotibꝰ oĩbus in ninivẽ sepellit: vt eiꝰ sacra bz historia: q̃ ab oibꝰ summa cũ voluptate ⁊ deuotione legi ⁊ audiri cõsuevit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Taletes milesiũs .vij. grecie sapiẽtibus primũ his tpibꝰ floruisse diuus pr̃ Aug. 18. de ci. dei. c. 24. dicit. hic ex thasidarũ familia p̃fe examio: mr̃e Cleobolina natus fuit: q phenicũ nobilissimi fuerunt: ⁊ a Cadmo Agenore originẽ duxerũt. Hic itaq; adultus factus post reipu. negocia ad rerũ nãm cõtẽplandã: vt hysidorus in .2°. ethi. c. 3. scribit se transtulit: ⁊ vt Cicero de nã deorũ ait: primus de nã rerũ disputauit. Quãuis: vt Laerti9 scribit: nullũ ingenij reliquerit monumentũ. Callimachus aũt dicit hũc fuisse inuentorẽ nauis: ac stellas notasse: quibus phenices navigãt. putãtq; pleriq; hũc p̃mũ astrologie secreta rimatũ: solisq; defectus: ac cõuersiones p̃dixisse: sũt ẽt q affirmẽt illũ p̃mo imortales aĩos dixisse. Hic ꝑterea ab egyptijs geometrie p̃cepta suscepit: ⁊ quum esset celo astrisq; familiarissimus Dixit aquã primũ fuisse rerũ oĩum cãm eamq; in se diuinã brẽ mentẽ: ⁊ oia ꝓducentẽ. Et rhodio (vt diuus refert Hiero.) oñdit philosophum posse ditari si vellet: quũ olei penuriã preuidisset. Obijt deniq; .78. etatis sue anno quũ gymnicũ certamẽ spectaret estu. s. ac siti defatigatus. Cuius iter cetera p̃clara hec ab eo dicta referunt: sicut Laerti9 ait. Antiquissimũ entiũ est deus: ingenitũ eteniz. optimũ entiũ ẽ mũdus: nã opus dei ẽ. Maximũ entiũ ẽ locus: oia nãq; capit. Velocissimũ entiũ ẽ intellect9. passim etenim currit. Validissimũ entiũ ẽ necessitas: dñi af̃. n. cũctis. Prudẽtissimũ entiũ est tẽpus: adinuenit eniz oia.

¶ Solon philosophus e septẽ sapiẽtibꝰ grecie secũdus: patria atheniẽsis siue salaminus his tẽporibus Gellio teste li. s. i. 4. noctiũ atticarũ athenis floruit: ⁊ ibi leges multas atq; optimas instituit: q̃s sicut Valerius lib. de ingratis ait: si atheniẽses ꝓpetuo seruare voluisset sempiternũ habituri fuissent im

periũ. Cõstat nãq; vt Laertius scribit: ipsum leges ꝛ cõtiones scripsisse: ꝛ in semetipsũ monita elegia qui quũ bonum ofium: ac oraculi inditio sapientissimus haberet: vino indulsisse ferũ. De solone aũt isto plato in thimeo: ꝛ Aristoteles in. 2o politico; multa scripsere. Tandẽ in cypro insula obijt octogesimo etatis sue anno: quũ mãdasset suis: vt ossa sua salaminã trãsferrẽt: atq; ea in cinerẽ dissoluta p oẽs; puin ciã disseminarẽt: fz ei⁹ iussis obtẽperatũ nõ fuit: quũ ipsius sepulchro tale epigrãma iscriptũ sit: q̃ dudũ rabidas medoꝝ ppulit iras legiserũ solo nẽ pulchra tenet salamis. ex ssuijs ãt ei⁹ plurimis hãc solã hic bẽam⁹: satietatẽ ex diuitijs nasci. ꝛ ex sacietate cõtumelias gigni: q̃ nõ posuisti nõ tollas. mẽtiri noli. ꝛc.

¶ Chilon phũs pria lacedemoni⁹ tertius e septẽ sapientibus: ꝛ ipse p hec q̃z tpa teste Aug. vbi supra apud athenienses in ꝑcio fuit. Qui ob ei⁹ pfundissimã sapiẽtiã iter ceteros breuiloquus dict⁹ ẽ. Unde ꝛ Aristagoras hũc dicẽdi modũ: seu morẽ postea chilonitũ vocauit. Multa. n. notabilia in ducẽtis carmi nib⁹: vt Laerti⁹ testat: scripsit: quorũ hec ꝑcipua fuit sntia. Discere ꝓmo bene sibi pcesse: indeq; domui sue: atq; in aduersis ire sue dñari. vixit aũt. 56. annis: quo defuncto iuxta ei⁹ sepulchrũ cõfestim erecta fuit statua. defunctũ vo asserũt nimia letitia filiũ. s. deosculãs: q in olympico certamine fuerat cozonat⁹.

¶ Pythacus mitilenus phũs. 4. e septẽ grecie sapiẽtib⁹ bis tẽporibus cũ supradictis nõ doctrina solũ sed etiã in re militari pstantissimus hitus ẽ: q: ꝛ decẽ annis patrie sue impiũ illustrissime tenuit: quã quũ optimis legib⁹: institutisq; ꝑdictũ tps cõstituisset sponte se ipsuz magistratui abdicauit. Cuius hec no tanda fuit sntia. Principatus virũ ostẽdit. Scripsit aũt hic de moꝛib⁹ ꝛ politica sexcentos versus: multa quoq; alia prosa. Uixitq; vsq; ad eresi sydozũ regis tẽpoꝛe: ad quẽ eius extabat epistola. lxx. annis.

¶ Biantẽ phrienẽ phũz quintũ e septẽ grecie sapiẽtib⁹ cũ supioꝛib⁹ floruisse cõstat: q ob regiã eius pe sentiã: ꝛ ciuiũ suoꝝ ꝑcipuã beniuolentiã: vt Laertius testat: maximo in ꝑcio semp ab oib⁹ habitus est: eo q̃ multis piculis eos in aduersis tutat⁹ fuerit. multaq; ꝑterea duob⁹ milib⁹ versuũ vtilia conscripsit cui⁹ inter cetera memoratu digna: hec singularis fuit sntia. Uitã sic esse mensurandã quasi boies breui ꝛ multo tpe victuri sint: tandẽ quũ aliq̃ ex aduocatiõe fessus caput in nepotis filie gremio declinasset pe senectute expirauit: cui mortuo phrienẽses ei tẽplũ dedicauerũt. De hoc mlta Valeri⁹ ꝛ Laer. scripsere.

¶ Cleobolus iyndus e septẽ grecie sapiẽtib⁹ sextus: ꝛ ipse p idẽ tẽpus insignis ꝛ clarus fuit: cui natoz filiã noie Cleobolinã fuisse ferũt: quã exametroꝝ enygmatũ patem dixere: qui ꝛ libũ de enygmatibus questionibus in tribus milibus versuum exeripit: ex qbus hec memoꝛãda excerpit sententia. Uxoꝛẽ de paribus ducito: quia si ex maioꝛib⁹ duxeris cognatos habebis dños. vixitq; annis septuaginta: cui⁹ pre clarissima gesta scripsit Laertius.

¶ Periander corinthius e septẽ grecie sapiẽtib⁹ philosophis septimus hac ẽt tẽpestate: vt dixo Aug. placet: floruit: quẽ Aristoteles tyrãnũ fuisse dixit: ꝛ annis. xl. apud corinthios candẽ exercuit: qõ tñ pla to negat: fz aliũ phũm ꝛ aliũ tyrãnũ fuisse affirmat. Hic iraq; in duob⁹ milibus versuũ multa ꝛ vtilia cõscripsit documẽta. Ex qbus hanc ꝑcipuã elicimus sntiam. Prosperans modestus esto: infortunatus vero prudẽs amicis felicibus ꝛ infelicibus idẽ sis. Obijt octiq; octogenarius: vt Laertius habet.

Anaſes Ezechie regis optimi viri fili⁹ sextusdecimus regũ iuda. ccc. lxiiij. regni Dauid anno decimaq; septima olympiade: quũ. 12. annoꝝ esset etatis regnare cepit: ꝛ regnauit annis. 55

4487 712 vir qdẽ a paternis voluptatib⁹ abscisus: ꝛ ad oia malignitatis genera cõuersus: q nihil ipiũ ꝑtermisit: fz in ipietatib⁹ regũ israhel oino ambulauit. Hã suscepto impio prophanauit tem plũ: ac illõ claudere fecit sacerdotiũq; sustulit: cõfudit ordinẽ: emeranit regnũ: corrupitq; qcqd erat re ligiõis qõ legis: qõ vite: qõ moꝛũ: qõ fidei: qõ pris ꝛ maioꝝ suoꝝ discipline pdidit: atq; cõfudit. Abho minationes enim pessimas in iuda fecit: ꝛ qdẽ maiores q̃ antea amoꝛiei fecerũt: ꝛ vniuersum iuda suo exẽplo: suoq; erroꝛe: atq; hortatu in immundicijs amoneoꝝ: aliarũq; gentiũ peccare fecit: multos ẽt in deoꝝ nobiles ꝓscripsit: multosq; interfecit: ꝛ magnis supplicijs sacerdotes iustos: ꝛ Ysaiã ꝓphetã virũ sanctissimũ trucidauit: ac sic ꝛ ipse bõ scelestissim⁹: quũ nil domi fortisue strẽnue gereret: fz oia auaritia sua explicaret: diuinã tandẽ in se exptus est vltionẽ. Hã: vt sacra secũdi paralip. libri. c. 33. ꝓtinet historia in his irat⁹ dñs: exercitũ babylonioꝝ ꝛ chaldeoꝝ sup eũ intulit: ꝛ vniuersaz iudee regionẽ depopulans: etiã ipsuz manasem regẽ dolo cepit: ꝛ captũ pedib⁹ manibusq; cathenis vinctũ in babylonẽ rex eozuz ad se deduci fecit: vbi ꝛ eũ ad ea q̃ voluit tormẽta subiectũ habuit. Manases vo ad se reuersus: arbitrãsq; se maloꝝ q̃ patiebat fuisse auctorẽ: pñia ductus dñz deũ patrũ suoꝝ humili prece exoꝛauit: vt hostẽ suũ ei clementẽ faceret: cuius oꝛonẽ exaudiẽs: hoc ei cõcessit: ꝛ vt a babylonioꝝ rege relaxatus ad sua regna reuertitur. Cumq; hierosolymam venisset cognouit dñm esse deũ. Et prioꝝ quidẽ delictorum que gesse rat penitens studuit omnibus viribus ad cultum diuine religionis se conferre: templumq; purgare: ꝛci uitatẽ semi collapsam resarcire: ꝛ de alio aliquo nil aliud cogitare nisi gratias deo pro dono salutis sibi prestito exoluere: hec q̃z ipsa populũ suũ agere docuit: agnoscens in qbus calamitatibus incidisset pro pter peccata sua: destruensq; aras baal: rursus altare edificauit: ꝛ solẽnes hostias imolauit: ꝛ sicut moy ses diuinã cultura exposuit: ꝛ post hec oino beatissimã: vt Josephus scribit: habuit vitam: ꝛ multos ad eius exemplũ traxit: tandẽ vbi ea que ad sui sceleris emendã pegisset. 67. vite sue anno defunctus est: ꝛ sepultus in hortis suis sicut quartus regũ liber. c. 33. habet.

¶ Thracus etbiops egyptiorum rex Sibecho rege interfecto primo anno regni manasse egyptijs re gnare cepit: ꝛ regnauit annis. xx.

¶ Beocles quintus medorũ rex quarto regni manase anno medis regnare cepit: z regnauit ānis. 54 aduẽtũ
hic: vt Apollodorus adriamitinus historicus tradit ebarbanam ciuitatem ipsius regni caput in mon
tibus cõdidit: quã postea arphasath ipsorum rex: vt habetur iudith primo: amplians turrib⁹ celsissimis 709 4490
ac menibus exornauit.

¶ Bigius quintus lydoꝝ rex hoc anno qui est duodecimus regni manase annus candaule predeces- 700 4499
sore (vt dictum est) interfecto: reginaqꝫ vxore ducta eius loco regnũ suscipiẽs regnauit annis. 36.

¶ Berres ethiops egypti rex. 21⁹ regni manase anno in dynastia. 26. post rhacũ regnũ suscepit: z re- 684 4515
gnauit annis. 12. post hunc stephinatis regnauit annis. 38.

¶ Argeus. 5. macedonũ rex. 8⁹ z vigesimo regni manase ãno macedonũ regnũ accipiẽs regnauit an. 38

¶ Tullus hostili⁹ tertius Ro. rex trigesimonono regni manase ãno: tertioqꝫ. 27. olympiadis anno p⁹ 673 4526
Numã ponti. regẽ a Romanis rex suffect⁹ regnauit annis. 31. huius cunabula: vt Eutropius scribit: tu
gurii agreste cepit: z postea adolescentia in pecoribus pascendis occupata fuit: validior deinde factus
Ro. rexit populũ. Et primus quidẽ romanoꝝ regũ fascibus z purpura vti cepit: ac vrbẽ adiecto celio
monte ampliauit. post longã deinde pacẽ in albanos bella tulit: quos tam metu q̃ pudore deuictos p-
stratosqꝫ in vrbẽ postea admisit: z illorũ vrbẽ penitus euertit preter templa: a quibus z iussu ipsius tẽpe-
ratum est: cunqꝫ ipsius populi adiectione romana res plurimũ aucta fuisset Tullus sabinus nouũ indi
xit bellũ: prouocatosqꝫ fudit atqꝫ fugauit. tandẽ quĩ vno z triginta annis cũ magna belli gloria regnasset
cum tota domo ictu fulminis conflagratus est.

¶ Ardas sextus lydoꝝ rex hoc anno qui est nonus z quadragesimus regni manase regis annus post 664 4535
Gigũ regẽ lydis regnare cepit: z regnauit annis. 37. ¶ Grecane ciuitates.

¶ Nicomedia asie ciuitas p hoc tpe: vt Eusebius scribit: a quodã Nicomede bythinio rege in bithi-
nia ꝓuincia condita fuit. Que quĩ postea christianissima facta fuisset in ea tpe Dioclitiani impatoris
seuissima christianoꝝ psecutio fuit: indeqꝫ quĩ magno esset in precio apud eam diuus Cõstãtinus co-
gnomento magnus suum diẽ clausit extremum.

¶ Calcedon similiter asie ciuitas hac ipsa tẽpestate in eadem bithinie ꝓuincia ex oppositocõstantino
polis in ore pontici maris a megarensibus cõdita phibetur: vbi z martiani principis tẽporibus magna
illa synodus celebrata fuit. Cui z inter ceteras synodos ecclesia Ro. precipuũ defert honorẽ: vt Gratia-
nus in canone cõtestatus est. di. 15. c. Sanctoꝝ canones. s. quarta synodus.

¶ Bizantiũ que z constãtinopolis ¶ Constantinopolis Thracie vrbs. 665 4536
impialis ciuitas a magno Cõstanti-
no sic appellata per id tẽpus vt Euse
bio placet in grecia ex opposito calci
donẽsis agri: loco qdẽ optimo z mu-
nitissimo a pausania spartanoꝝ re
ge cõditiõis sue initiꝫ habuit: z quĩ
parua admodũ esset eã postmodum
Constãtinus magnus Roma. põti-
fici Siluestro relicta sibi diligẽs stru
ctis fortissimis menibus celsisqꝫ ac
crassissimis turrib⁹ a se cõstãtinopo-
lim noiari voluit: quã etiã eius succes
sores impatores passim plurimis tũ
publicis edib⁹: tũ ꝑuatis ciuiũ pala-
tiis z qdẽ supbissimis exornare cu-
rarũt: z adeo vt exteri eo veniẽtes vr
bis splendorẽ admirati nõ tam mo-
taliũ q̃ celestiũ eam domiciliũ dixerint. Extãt. n. in ea preter cetera magnificentissima edificia z sancte
sophie templũ Justiniani opus toto orbe memorabile. Habet ꝑterea hec ciuitas vndecim portas digni
tatẽ ipsius pre se ferẽtes: quarũ noia hec sunt. Aurea: pagea: sancti Romani carchasea: regia: caligaria
Xyllina: bacinagona: pharа: theodosia: z Sylaca. Ipsam enim ꝓpter ipsius pulchritudinis splendorẽ
prisci nouaꝫ appellauere romã: q̃ patriarchali sede: ac impiali throno ab ipso Cõstãtino redimita fue-
rit. Hec ꝓfecto tanto splẽdore ac dignitate ĩsignita est: q̃: vt ita dixerim: totius orientis columen: z vni-
cum grecie sapiẽtie domiciliũ hita fuerit: vbi tria magna cõcilia Gratiano testante celebrata fuerunt vz
sub Theodosio seniore: sub agathone papa: z sub Justiniano ꝑncipe: vt habeẽ in canone. 15. di. c. Sexta
synodus. Eã quĩ turci diu exosaꝫ ꝓpter ei⁹ dignitatẽ habuissent anno salutis nrẽ. 1093. a Belzeto quo-
dã eoꝝ ꝑncipe cũ ingẽti turcoꝝ manu obsessa z capta fuit: vbi impatore capto cũ pro vili mãcipio diu
capitũ tenuit: indeqꝫ galli cũ venetis expulsis impatorib⁹ p. 5. z. 50. annos possedere postmodũ paleolo
goꝝ clarissima familia genuensiũ ope a gallis ademit. z vsqꝫ in annũ dñi nri Jesu xpi. 1453. glorioss
me possedit. Quo anno mahumetus octomanus turcoꝝ ꝑnceps eã cepit: diripuitqꝫ: ac de ipsa tã pcla
ra ciuitate: q̃ toti orĩti leges dabat: triũphauit: vbi z eius sacratissima tẽpla spurcitie mahumetice de-

aduētū dicauit. Innumerabiles autē ex hac celeberrima vrbe in omni scientia atq; virtute p̄clarissimi exiere viri: inter quos: vt ex multis paucos recenseā: fuerūt: Joānes cognomēto chrisostomus ipsius vrbis epūs vir plane scientia ac virtute singularis: qui multa ad cōem fideliū vtilitatē edidit: Atticusq; etiā ipsius epūs: cuius inter cetera ad reginas Archadij filias extat de virginitate liber. Benadius q̄z alter epūs eiꝰ vir lingua nitidus. Joāne cassianus diaconus: q̄ p̄cipuos cōfecit libellos. Nouissimus oiuz Emanuel chrisolozas pbūs ⁊ orator eminētissimus extitit: q lr̄as grecas in italiā cū ingenti vtilitate rettulit: q̄ iaz p septingētos annos apud nostros nō fuerāt in vsu. Ex quo multi euasere clarissimi: de qb⁹ locis suis infra accurate dicemus.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Archilogus poeta ratione lacedemonius tēpestate hac pro Cornelij nepote flozuit: In quo vt Quin. in li. de arte oratoria refert summa vis elocutionis fuit: tū breues vibrāteq; sñie plurimū sanguinis ac neruoz. Hic iābicum versum in soceri sui vindictā p̄mus adinuenit dicēte oratio in poetria. Archilocū ppio rabies armauit iābo: hūc socci cepere pedē grādesq; cothurni. Et pp impudicā eiꝰ lectionē a lacedemonijs exilio dānatus est: dicēte Quidio in ibim: vtq; reptori nocuit pugnātes iambi: sic sit in exiliū lingua ꝓterua tuū. Tandē eiꝰ exigentibus meritis interfectus est.

¶ Aristodemus musicus bis tpibus: vt Eusebiꝰ scribit: clarus fuit vir ꝺm gelliū in q̄rto noc. at. lr̄arū veterū diligētissimus: q teste Cicerone: dixit aiam nil aliud esse q̄ armoniam.

¶ Alceus poeta lyricus p hec etiā tpa ꝺm Eusebium in p̄cio fuit: hic patria mitilenus fuit dicēte Sappho poetrice: nec plus alceus cōsors patrieq; lyreq; laudis hz q̄uis grādius ille sonet. ⁊ Horatius in. 2. car. Et te sonāte plenius aure Alcee plectro. De isto etiā herodotus in li. 5. histo. meminit.

¶ Alcidamus orator grecus per hoc q̄z tēpus: vt Cicero in primo tusculanaꝝ questionū scribit: clarus fuit: qui inter cetera mortis laudationē pulcherrime scripsit.

¶ Lesches qdā lesbius poeta hisdē q̄z tēporibus flozuit: qui post homerū primus Iliada fecit.

¶ Anthemenides similiter mitilenus poeta ⁊ alcei p̄dicti frater: ⁊ ipse cū eodē fratre flozuit: quē babylonioz socium alceus fuisse dixit: ⁊ magna certamina pro eis suscepisse: atq; eos magnis laborib⁹ cripuisse viro pugnacissimo: ⁊ vt inquit: regū luctatore perempto.

¶ Nicephus grecus medicus: magiceq; artis peritissimus: ⁊ ipse hoc tēpore flozuit: cuius multa medicinalia ab eodē habentur scripta.

Anno ante Christi 4542 | 654 | a

Anon Manase regis p̄dicti filius decimusseptimus reguz iuda. 419. regni Dauid: ⁊ tertio trigesime olympiadis anno post patrē suum quū etatis esset duoꝝ ⁊ viginti annoz regnare cepit ⁊ regnauit in hierusalem secundū Eusebiū ⁊ interpretes duodecim annis. Sed secundum hebreos ⁊ Josephum duobus tantū. Hic dū patris eius opera imitaretur: Que scilicet in iuuentute sua p̄sumpserat dolū a suis in domo propria passus perēptus est: quo mortuo populus eius perenit interfectores: ⁊ eū cum patre suo sepellierūt. Eius autē gesta prima ⁊ nouissima scribuntur. 4. Reg. c. 21. ⁊. 2°. paralipomenon. 33.

¶ Phoroes sextus medoz rex anno tertio regni Amon medis regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 24.

4554 | 645 | i

Osias Amon p̄dicti regis filius decimusoctauus regni iuda. i 42i. regni Dauid: ⁊ tertio trigesime tertie olympiadis anno regnū accipiēs regnauit in hierusalē annis duobus ⁊ triginta hic octo annoz habebat etatis quando regnuz adeptus est: qui etiam ea in tenella etate tante virtutis ⁊ sanctitatis extitit: vt oibus qui ante eū regib⁹ ⁊ claris viris tanto excellere visus est quāto vel fideribus ceteris sol: vel mare fluminibus cunctis. Quūq; ad duodecimū etatis p̄uenisset annū (vt Josephus scribit) nō laudib⁹ nō iocis: aut voluptatib⁹ intētus: vt supiores adolescētes reges facere cōsueuerāt: sz doctrinā: pietatē: iustitiā ⁊ beate vitē dī normā ex lectione legis Moysi: atq; exemplo bonoz reguz sumens oia supioz regū mala opera veluti iam senioz emēdauit. Octauo sigdez regni sui anno: vt sacra quarti regū: ⁊ secūdi paralipomenon hz historia oēs ipsius regni ciuitates multis erroribus labefactatas ab Idoloz cultu ita purgauit: vt nullū idolatrie vestigiū in toto supesset regno. Et ne quid insup latēter remaneret vniuersas domos scrutari mādauit: sed ⁊ serpētem ereū a Moyse factuz: cui populus supstitione idoloz ductus imolabat cōminuit. Atq; in vnaquaq; cā adeo iustitiaz semper coluit tanq̄ anime sue medicinā: ⁊ omnibus alijs in rebus ita gloriosus extitit: vt cuz eo indeorū gloria fere orta simul ⁊ extincta visa fuerit: nā (testāte Josepho) erat modestus prudēs: grauis: continens: clemens diuine legis scientissimus: manuq; fortis: ac alio maxio. Et adeo religionis amator: ⁊ legis emulator fuit: vt oia sacerdotū: falsoruq; ppbetarū ossa e sepulchris erui ⁊ exuri mandauerit: hocq; modo purgata oi prouincia ad hierosolymā oēm populū conuocauit: ⁊ ad Azimorum festiuitatē: que pascha dicitur eos adduxit: vbi ⁊ phasce maximū celebrauit: ⁊ adeo celebratissimū vt a diebus iudicum tale in hierusalem non sit factitatum: Et propterea Jesus filius Sirach laudādo eū. sic ꝓtulit dicens: memoria Josie in cōpositione odoris est facta: ⁊ opus pigmētarij in oium ore q̄si mel indulcoratuz ⁊ velut musica in cōuiuio vini. Ipse diuinitus in penitentiā populi sui directus fuit: ⁊ cūctas impietatis abhominationes abstulit p̄eter Dauid (inquit) ⁊ Ezechiam atq; Josiā oēs reges inde peccatū cōmiserūt. Relig vero reges Juda legē dei altissimi reliquerūt deiq; timorē contempserūt: suū quoq; regnuz alijs dederunt: ⁊ gloriam suam aliene genti: hec ille: hic deniq; optimus rex nullo religionis: pietatis: humanitatis benignitatisq; exemplo p̄termisso cū rege Egypti in cāpo Magedon cōgressus ab ipso iacula-

tus in hierusalē remeās ex eodē vulnere defunctus ē:sepultusq; magnifice collach:ymātibus omnib⁹ suāq; vicē dolētib⁹ in mausoleo patrū suorū. Sed ⁊ Hieremias pphēta ciuitatis vicem potius q̄ opti mi regis mortē dolēs carmen trenorū lamētabili modulatione cōposuit dicēs: Quomodo sedet sola ciuitas plena populo ⁊c. Quib⁹ lamētātiōib⁹ postea cātores ⁊ cantatrices in exequijs mortuorum vti ꝓsueuerūt. Tres autem filios post se reliquit:quorum primus Eliachim qui ⁊ Jechonias fuit. Secūdus Achaz qui ⁊ Selum: Tertius Mathaman qui ⁊ Sedechias. Hec omnia ex quarto Regū libro capitulo vigesimosecundo:⁊.23.⁊ secundo paralipomenon capitulo.34.⁊.35. habentur.

¶ Anchus martiꝰ Rume regis ex filia nepos quartꝰ Romanorū rex quarto Josie regni āno pꝰ Tul lum hostiliū regnū accipiēs regnauit ānis viginti ignq;. Hā defuncto predicto eius anteceſſore rege ro manorū res ad interregnū rediit:quod gdem tēpus huic etiā applicatur. Hic itaq; nulli ſuptor regū belli pacisq; artib⁹ ac gloria vllꝰ inferior fuit. Sed ⁊ auētinū ianiculūq; mōres vbi addidit: ⁊ pontes primus tyberi adiecit. Carcerē quoq; ꝑmo ad terrorē cresctis audacie in media vbe loco publico cō ſtruxit:politorū etiā latinorū vrbem vi cepit ⁊ diripuit:oēm eius populū in Romanā vrbem introdu xit: Ostiā deniq; ciuitatē sextodecimo ab vrbe miliario supra mare cōſtruxit:vbi ⁊ beata Monica di ui patris Aug. mater vita deceſſit:tādem morbo correptus vitā cū morte mutauit.

¶ Arsaces siue Ericates Medorꝝ.7.rex hoc āno gētis decimꝰ regni Josie annꝰ medius regnor cepit:⁊ regnauit ānis.32.vir sane bello ⁊ pace clarissimꝰ q̄ virtute Niniuē maximā ciuitatē olo subuer it ⁊ delenit:iuxta vbū Naū ⁊ Tobie pphetaꝝ:vt pz Tobie.14.c.q̄ deleta assyriorꝝ regnū penitꝰ ceſſauit. 642 4557

¶ Helchias maximꝰ hebreorū pontifex per hoc ipm tēpꝰ:vt sacra quarti regū libri habet hiſtoria apō Hierusalem maximo in precio fuit:qui patrē habuit Selum:qui fuit Sadoch:qui fuit Azarie: qui fuit Joiade:qui fuit alterius Zacharie:qui fuit Achimaas filij Sadoch summi pōtificis: quez Salomō rex abiecto altero pontificem fecerat. 630 4569

¶ Phaleris agrigētinꝰ tyrānus orator ⁊ ōclamator ornatissimꝰ tempestate hac:vt Eusebio placet flo ruit:cui cum quidā perillꝰ eris ingeniosus artifex amicissimꝰ esset:ex Athenis Agrigentuz ad eū venit vbi cognita hominis seuitia:vt eidem placeret:ex ere taurū artificiosissimū fabricauit: ⁊ in eius latere ianuam posuit:vt reus in eo inclusus subiecti ignibus torqueret:atq; ita sonus vocis bois exclamanti nō gemitus bois:sed bonis mugitus videretur:ꝓ quo inuento:quū munus ab eodem qui nouis tor mentis delectabatur:postulasset:illum intercludi iussit:⁊ suppositis ignib⁹ primus artificij sui veruz ꝑbuit experimentū:dicente Ouidio primo de arte amandi: Et phaleris tauro violenti membra perilli: Torsit infelix imbuit auctor opus. Et postea sequitur: Nec enim lex equior vlla est:Quam necis ar tifices arte perire sua. Hec ipse phaleris athenien̄sibus de se ꝓ illo conquestis rescripsit. Alij tñ eū ante vbē ꝯditā.64.ānis fuisse dicūt. Extāt.n. hui⁹ phaleris adhuc celebres ⁊ graues epistole.

¶ Ostiā maritimā vbem inter mare ⁊ tyberim cōstitutam bijs tēporibus Anchus martiꝰ Roma norum rex vi Latio ꝓuincia condidit:loco scilicet vbi Eneas e Troia profugus primū castra consti tuit: Que cū diu propter tymiū quē tyberis fluuius congregabat:importuosa steriſſet Claudiꝰ impe rator eidem portū maxima impensa construxit:vbi deinde Aurelianꝰ imperator propter ipsi⁹ portꝰ cō moditatem forū nouū sui publicum constituit:⁊ ingentia edificia ibidez erexit: Que cū postmodū a sar racenis fundit⁹ fuisset euersa: Leo quartꝰ pontifex instaura am cōplenit. Et quicquid edificiorū veterum in ea fuerat:preter quandam turrim deletum est: Ea quippe multorum sanctorum reliquijs illustrata diu fuit:atq; diu etiā Monice matris sanctissimi doctoris Augustini vsq; ad Martini qui pontificis tempora sepulchrum extitit.

¶ Sadiates Arde regis filius filij Gigij septimus lydorum rex decimonono regni Josie anno Ly dis regnare cepit:⁊ regnauit annis quindecim: De quo Herodotus in primo hiſtoriarū meminit: Hic filium nomine Alyatem genuit:qui eidem in regno postea ſucceſſit. 626 4573

¶ Tarquinus priscus quintus Romanorum rex. hoc āno qui est vigesimusseptimus regni Josie pꝰ Anchū martiū rex delectꝰ regnauit ānis triginta septē. Hic Demaratho corinthō habuit patrez: a quo Lucumon primo vocatꝰ fuit:sed impio suscepto mutatū ē nomē:⁊ Le.tarquinius dictus ē:q nō minus re gni sui firmādi q̄ augēde reipublice memor centū patres ⁊ ipse elegit:quos etiā Senatores vocauit. Firmatoq; regno Apiolas latinorū oppidū vi cepit:⁊ in signū letitie Romanis confestim ludos insti tuit: Indeq; vbē muris ampliauit:⁊ Capitoliū erexit: Sabinos rebellantes vixit:ciscq; Collatiā ade mit: Belloq; in Sabinos perfecto omne latinorum nomen domuit:⁊ cloacas postea in vbe fecit: pus nāq; cū patre suo thusciā omnē magnus insignuit ornamenti:⁊ inde triūphalia ornamenta: insignia q; cōsularia:⁊ simpliciter magistratuū decora in romanam transtulit vrbem: Necnon ⁊ virgas ⁊ secu res:tubas:sacrorumq; ritus ⁊ musicam:qua Romani postmodum ad bellicas artes vtebātur:ex tar quinijs thuscis Romam detulit:qui post multa strēnue gesta ab Anchi filijs interfectus est. 625 4574

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Pherecides Syrus natione philosophus egregius Pittaci philosophi auditor:tēpestate istac inge nio singulari p̄dit⁹ agnoscit:q primus apō grecos de nā ⁊ de dijs scripsit:primusq; Cicerone teste lib⁰ scilicet tusculanarū qōnū horum alios sempiternos esse affirmauit: Quin ⁊ teste Laer. multa p̄dixit:q mirabilia videbant:Hic ēt plinio teste lib⁰ xij⁰ prosam orationē primus cōdidit. Fuitq; preterea pytha.

aduẽtũ

gore philosophi p̃ceptor: ⁊ litteras multas Thaleti philosopho scripsit: ⁊ ab eodẽ multas suscepit.

¶ Symonides grecus poeta: bijs tẽporib⁹: vt Eusebio placet inclitus ⁊ clarus fuit: q quũ ad octogesimum puĩsset ãnum multa cõposuit ⁊ carmina docuit: In eaq; etate gloriabat⁹ in hec descẽdisse certa

4575 624 muna: Qui aliquãdo interrogat⁹ quid inter hoies facile cõsenescat: aut beneficiũ: Ait⁹ cũ multe fuerint sentẽtie: hãc precipuã existimo: Fortũa innocẽtes sepe deserit: spes autem bona nunq̃.

¶ Stesicor⁹ poeta lyricus eximi⁹ per hoc ipsum tẽpus in Grecia floruit: De quo Quintilia. decimo libro institu. orato. memit: ⁊ Hora. in. 4. carminũ: Cecinit⁹ ⁊ alcei m naces Stesicoriq; graues camene.

¶ Arion Methyne⁹ cythared⁹ optimus qdẽ bijsdẽ tẽporib⁹ in Lesbo insula claruit: Cui⁹ historiam Herodot⁹ plinius q; nono li⁹ natu. histo. ⁊ Heli⁹. 16. noc. attĩ. late retulerũt: Sed breuiter a nobis cõprehensa talis fuit: Hic cũ arte sua multas diuitias in italia ⁊ Sicilia cõgregasset Corinthum remeans ⁊ in mari a nautis precipitatus ẽ: sed a delphino pisce exceptꝰ in laconiã ante nautas ipsos deportat⁹ Corinthum adijt: vbi re sua cognita: ⁊ illis supplicio traditis oĩa bona sua recuperauit.

¶ Sappho erexea diuini ingenij poetrix p hec tẽpora claruit: ⁊ plectrũ prima inuẽit: Hec viro ditissimo nupsit: ex quo Cydan filiũ suscepit: habuitq; discipulas: Anagorã: Mileſiam: Cõgyllã: Colophoniam: Euthemã: ⁊ Salaminã: quas etiã lyricos q̃sdã vsus docuit. Scripsit aũt hec modulos lyricos: Epigrãmata: elegiam: iambos ⁊ monades: Fuit quoq; vates nobilissima.

4576 625 ¶ Olda ppetissa Selũ summi sacerdotis hebreoꝝ vxor: ⁊ Helchie maximi hebreorũ põtificis mi bijs tẽporib⁹ fuit: ⁊ Josie regi vaticinãdo multa predixit: ⁊ presertim hierosolymorum euersionem: ac populi ipsius captiuitatem: vt patet quarto regum capitulo vigesimosecundo.

¶ Sophonias ppheta non⁹. xij. ppheta. Hic nobilissimi inẽ hebreos viri fili⁹ Godolie q fuit amasie: q ⁊ Ezechie p hoc ipz tps ppheauit: ⁊ libꝝ nois sui titulo p̃notatũ ꝓposuit in quo tanq̃ speculator ⁊ archanoꝝ dei cognitor imminẽtes duab⁹ tribubus captiuitatẽ prenũciat: vbi indicit vlulatũ habitatoribus pile: quia conticuit omnis popul⁹ chanaaz: disperierũtq; vniuersi q involuti erant argento.

4577 622 ¶ Hieremias ppheta sanctissim⁹ ⁊ ab ipso matris vtero sanctificat⁹ ex vico Anathothites: q non lõge ab Hierosolymis distabat sacerdos ex sacerdotib⁹ natus: hic tẽporib⁹ adhuc puerul⁹ vaticinari orsus ẽ: ⁊ deinde futurã ciuitatis cladẽ: totiusq; populi captiuitatez: nõ solũ spiritu: sed etiã oculis carnis intuit⁹ ⁊ expertus ẽ. Unde ⁊ in Juda ⁊ Beniamin tm̃ propheauit: ⁊ ciuitat(sue oĩs futuras ruinas q̃druplici alphabeto: Quod diu⁹ Hiero. ⁊ Isido. in sexto ethi. mẽsare metri vsq; reddiderunt. Hic itaq; post captã euersamq; hierosolymorũ ciuitatem: a populo suo in Egyptum violẽter tractus: ibidem post multas iniurias sibi illatas apud Taphnas ab eodem populo lapidibus obrutus occubuit: eoq; in loco sepultus: vbi olim pharao rex habitauerat. Et quoniã sua oratione multos serpentes infestos ab eodem loco fugauerat: ⁊ Egyptios a tactu ⁊ morsu eorum serpentum liberos fecerat: Ipsum magna religione post mortẽ venerati sunt: Et cuz sanctus habitus sit eius festũ prima die madij celebrat.

¶ Baruch aute eiusdẽ Hieremie ppbete notari⁹ vir eloquẽtissimus ac celeberrimus vates: ⁊ ipe vna cũ domino suo aliũ prophetieũ libꝝ nois sui titulo prenotatũ edidit: In quo post ciuitat(calamitates ⁊ ruinas a Hieremia ppheatas ꝓsolationẽ eidẽ ciuitati de reditu a captiuitate p̃nũciat: Ipsi⁹ tamẽ liber ab hebreis nec habẽt nec legitur: Quem quidẽ librum diu⁹ Hiero. de greco in latinũ iuxta vulgatam editionẽ trãstulit: Hic cũ libũ magistri sui scripsisset: ⁊ regi Joachin legendũ obtulisset: ga in eodẽ scriberat: quod imminebat ciuitati Hierusalem vt a rege Babyloniorum vastaretur: ⁊ ipse rex ab eo subderetur: iratus rex libũ disrupit ⁊ igne conremauit: ⁊ Hieremiã ac Baruch duris supplicijs affecit.

4586 615 i Sachaz secũdus Josie regis filius decimusnonus regũ Juda. 463. regni Dauid ⁊ p̃mo ẽdra gesime olympiadis anno patri in regnũ succedens regnauit mensibus tãtummodo tribus: Hũc populus seniore fratre eius spreto post patrem: cum trium ⁊ viginti etatis eẽt annoꝝ regẽ constituit: Sed quoniã (vt sacra ei⁹ habet historia) impius ⁊ sceleſtus erat: ⁊ in vijs patris renuit ambulare: a Nechao rege iudicio dei capitur: ⁊ vinctus in Egyptum perducitur: ⁊ eius seniori fratri ex eodem patre progenito nomine Eliachim tradidit regnum mutans ei nomẽ Joachim: prouincie quoq; omni tributum posuit: centum talenta argenti: ⁊ vnum auri: vt patet quarto regum vltimo: ⁊ secundo paralipomenon similiter vltimo.

4590 609 i Sachim p̃mogenitus Josie regis: qui alio nomine Heliachim appellatur: vigesim⁹ regum iuda eodẽ anno loco fratris a Nechao pharaone suffect⁹ regnauit in Hierusalẽ vndecĩ annis: homo quidẽ flagitiosus: infidusq; ac idolatra: de quo hoc in loco nescio qd dicẽ ausim vt tãtus pater tot flagitiosos genuerit filios: q nõ hoies certe: sed teterrima mõstra merito nolari p̃nt: quos ẽt perscribere piget. Hic igit̃ principatu inito in oĩm turpitudinẽ idolorum prolapsus Uriã etiã sacerdotem viz iustũ obiurgãtem interfecit: ⁊ oĩs tẽpli ministros depulit atq; fugauit: nec non ⁊ oĩa auaritia expilauit: ꝓpter quod ⁊ iusto dei iudicio Nabuchodonosor rex Babylonẽ: vt Josephus li⁹ x⁹ hz: cũ magno apparatu ad Euphratem vẽit ⁊ cõtra Nechao regẽ Egypti pugnauit: ⁊ eo superato fluniũ transiẽs omnẽ Syriaz p̃ter Judeam vsq; pelusium cepit: Judeaq; p⁹ quartũ ãnũ q erat octau⁹ regni Joachim idẽ Babylonie rex cũ magno exercitu cõtra iudeos castrametari tributa ab Joachim exacturus: aut certe dimicaturus: Sed ille eius minas metuens tributa que petebat per tres annos prebere spopondit. Tertio vero anno audiens Egyptios denuo cõtra Babylonios pugnaturos

tributa soluer recusauit. ꝓpheta autē Hieremias monebat z ꝓdicebat qꝫ frustra egyptioꝝ spe teneret: qō z verū fuit: ga Egyptij cōtra babylonios pugnare non ꝑsumpserūt: sed statim veniētē Babylonio rū regē cū exercitu magno iure fœderis suscepit. Būqꝫ nabuchodonosoꝛ Hierosolymā itrasset: fidē ne quaqꝫ suās: pⁿ ūnūeros iuuenes fortissimos vna cū ioachi rege interfecit: eiusqꝫ cadauer ignominiose extra muros vrbis iuxta vbū hieremie ꝓphe ꝓici ꝓcepit: z Jechoniā ꝓnis interfecti filiū ꝓ eo regē ꝓstituit.

¶ Nabuchodonosoꝛ Caldeoꝝ seu Babilonie rex: cui res bñ gestē magni cognomē dedere āno ōrto regni Joachim apō Babyloniā regnare cepit: sed ꝗtū regnauerit comptū nō hēm⁹: q suscepto regno vt Josephⁱ ait: multa cū finitimis bella summa vtute cōfecit: z ꝗmaxie cū Egyptijs ꝑsepe dimicauit: z Necbao eoꝝ regē: ac ꝑsameticū eiⁱ filiū regni successorē: vt ōrtⁱ regū liber hꝫ: ad extremū deuicit: Judeam deinde z Syriā durissimo sibi subiugauit iugo: Joachim ꝓdictū interfecit: ac eiⁱ successorem bis victū vna cuꝫ matre: oiqꝫ familia: ac cūctis ꝓcipibⁱ: z alijs cōplurimis q sese tradiderāt: z vasa dñi in Babyloné trāstulit: z Sedechiā patruū suu loco suffecit: q cū z ipse iusiurādū trāsgressus fuisset: z tributuꝫ ꝓmissuꝫ denegasset ad eū cū ingēti exercitu vēit: z diu obsedit: z tandē fame coactū cū ad deditionē ꝓpulisset ciues: ipm captū: z in cōspectu suo adductū cōfestiꝫ excecari fecit: z eiⁱ vniuersaꝫ familiam trucidari mādauit: innūeros qqꝫ ciuitatⁱ in Babyloniā traxit in seruos: ac totā vbē vna cum tēplo euerti z incēdi ꝓcepit: sꝫ z assyrioꝝ regnū a medis destructū tādē obtinuit: pp qō Babilonioꝝ regnum factū ē oiuꝫ monarch⁹. Sꝫ cū suiipiⁱ opione se nimiū extulisset dñs cū in ira circūuēit: z. 7. annis senū vt bos ꝓcedē ꝓpulit: sicut hētur Daniel. 4°: pⁿ annos vō septē idē eleuās oculos ad celū supplicauit deo vt regnū recipe ei cōcedēt: qō eidē vna cū sensū restitutum ē. Quo recepto būdicēs altissimo gratias egit qꝫ ptās ei sit eterna: ciusqꝫ regnū in gnātiōe z gnātiōnē: z cūcta regna terre apud eū in nihilū reputata sūt. vñ regnū ei restitutū āplior ēt glia addita ē: pp qō idez Nabuchodo. dixit: Ego laudo z magnifico ac glorifico regē celi: qⁿ oia opa eiⁿ vera sūt: z vie eiⁿ iudicia: z i supbia gradientes būiliare scit z pōt: vt hēt Daniel. 4° Porro dū vixit ānis. 40. dūcit ē i baby. filiū eiⁿ filio nabuch. regni successor.

Iechim ognomēto Jeconias ꝓdicti Ioachiꝫ nepos: imo potⁱ filiⁱ: vt Josephⁱ testat: pmⁱ z. 20. regū iuda. 474. regni Dauid: z. 3°. 44. olympiadis āno a Nabuchodonosoꝛ rex ꝓstitutus regnauit i hierusalē mē. 3. z die. x. Hic ät Joachin supioris Ioachim filiⁱ scribi dꝫ vt hieron. ait cū extrēa syllaba cbim: pⁿ vō p cbim: z ob hāc cām in euā. Dat. vna vⁱ decē gnātio qⁿ ba tessaredecas i patrē bui⁹ Joachin ōsūit: z tertia ab isto icipit. Cūqꝫ ꝑmū hic regnare cepisset repēte tiꝛ babyloniorꝝ regē inuasit: timēsqꝫ ne mali mēoria ꝓ nece pⁿa ꝓuincia inuaderet: ꝓfesti exercitū in hierusalē misit: z cū in vbē obsedit: ipse ät cū cēt vir bonⁱ nolēs ciuitatē ꝓdē ꝓsilio Hieremie ꝓphete vⁱ: se cū matre: oiqꝫ domo: ac religs eius ꝓcipibⁱ vltro Nabuchodonosoꝛ tradidit. Cūqꝫ iusiurādū Joachin ab eis q a rege babylonie decreti fuerāt: accepisset qⁿ nihil mali q remāsuri erāt i vbe patentⁿ eoꝝ fides nequaqꝫ iuiolata mānsit. Sꝫ cū Ioachin cū ꝓdictⁱ i babyloné accessissꝫ: rex babilōie ꝑcepit ꝓncipibⁱ suis: vt oēs q erāt i hierusalē iuuenes captiuos sumēt piter z artifices: eosqꝫ ad se ligatos adducerēt: q oēs: vt Josephⁱ scribit fuerūt. 10. milia: z. 832. iter ḡs ēt fuere Mardochēⁱ: Ezechiel z Daniel. mansit ät Joachin iste i carcē apō chaldeos. 37. ānis dōec nabuchodonosoꝛ filiⁱ ꝑse defuncto leuaret eū: z hec babylōis trāsmigratio appellata ē: būc itaqꝫ nabuchodo. iuniorⁱ pⁿ morte ꝑis a viculis soluit: eūqꝫ ḡdauit int amicos būit: z multa ei dona ꝓcessit: fecitqꝫ i baby. iter reges bri: acceptaqꝫ vxore genuit salathiel q genuit zorobabel qui genuit Abiuth. 602 4597

Edechias Josie regⁱ filiⁱ: ꝓdicti Joachin patruⁱ vltimⁱ regū iuda z Hierusalē āno vt supra rex a nabuchodonosoꝛ loco supioris in hierusalē ꝓstitutⁱ regnauit ānis. xi. Huic Nabuchodonosoꝛ in subiectiōis signū nomē ꝓmutauit: z tributariū sub iuramēto sibi constituit: mādauitqꝫ vt nihil ei hostiliter agē ꝑsumēt: nec Egyptijs faueret: Dex cū in oī turpitudie z auaritia atqꝫ segnicie tā sacerdotū ꝓncipes: qꝫ ipse ac vniuersus populⁱ deū offendisset: z nullū sibi venie locū religisset: e regno tādē turpissime cū oi populo ejectⁱ ac interfectus ē. Nā nono sui regni anno subornātibⁱ egyptijs tributū caldeis ꝓmissuꝫ denegare: z in libertatē se vēdicare tētauit: Quāobrē nabuchodonosoꝛ ira ꝓcitⁱ maximo coacto exercitu in hierusalē tumultuarie ꝓscendit: z primo oēs Judee vrbes in fidē recepit: indeqꝫ direptⁱ: incēsisqꝫ circūquaqꝫ vicis z suburbāis āno nono Sedechie bius regⁱ decia die mēsis decēbris nabuchodonosoꝛ circa hierosolymā castrametatⁱ ē: quā cū decē z octo mēsib⁹ durissima fame z peste obsedisset: tādē in ptātē suā redegit: regeqꝫ cū filijs ac ꝓncipibⁱ capto: ad regē nabuchodonosoꝛ milites ꝓduxerūt: veniētē quoqꝫ ad se regē nabuchodonosoꝛ: ipm impiū z infidū ac infelicē vocare cepit: z iurisiurādi imēorē quod ꝑbuerat ei vt ꝓuincia custodiret: srp hec etiā cū ingratū obiurgauit: qⁿ dū ab eo ꝑcepisset imperiū qō ab eis frater tulerat z illi cōtulerat: ꝑ mumificum largitorē egisse videbaⁿ hostiliter: hijsⁿ vbis aduersⁱ Sedechiā dictⁱ stati eiⁿ filios in cōspectu suo iussit perimi. Deinde eiⁿ oculos eruēs cū vinctū perduxit in Babyloniaꝫ: Hec qppe Hieremias z Ezechiel eidē ꝓphetauerāt qⁿ vinctⁱ duceretur ad babylonietū regē. Capto igit rege vniuersuꝫ populū caldei trucidauerunt: z qui gladium euaserant ad seruiendum Caldeis adducti sunt: Ac sic iudei iuxta verbum Salomonis: quum ꝓphetarum exosam habuissent disciplinam: z timorem domini nō suscepissent sed vniuerse benedictioni domini detraxisset: tandem fructus vie sue comederunt: z suis consilijs saturati sunt: Hanc igitur cōuersationem qui de genere Dauid regnauerunt habuisse noscuntur. 601 4598

¶ Massi'ia transalpine gallie ciuitas.

¶ Massilia transalpine gallie ciuitas

4599 | 600 Solino teste a phocēsibus persarū aduē-
tu pfugis condita fuit: Hec oli clarissima
ciuitas fuit: t in narbonēsi puincia in gal
liarum sinu iuxta Rhodanū fluuiū in lo
co petroso sita: magnitudis eximie extitit
Huic port⁹ subiacet pulcherrimus q arcē
pugnacissimā loco edito etiaz habet: in q̄
qdē olim apollinis delphici pulcherrimū
templū structū erat: Cui⁹ vrbis ciues po-
steaq̄ a p̄ncipio per mlta tēpora in bellis
se exercuerant: pacatq̄ omnib⁹ rebus ad ci
uiles institutiōes: terreqz cultū querterūt
Quinimo p̄miores vrbis ad eloquētie t
philosophie artes ita se transtulere: vt do
ctrina grecis cōparari potuissent: ad quā
plāe vbē plurimi ex nobiliorib⁹ Roma-
nis adolescētes pro acquirēdis doctrinis trāsmittebātur: Hā coz victus frugalis t modestus semper
fuerat: Propter quod Cesar: eiusq̄ successores Romani etiā cum eisdē bellis tēperātius se habuere:
t Galli: alieqz nationes videtes eos in tāta pace viuere: ad eoz viuendi normā se ptulere. Cūqz varios
sortita fuisset: vel dnos vel tyrānos: put se tēpora offerebāt: nunq̄ tamē ant legē: aut ab alienigenis di
spendia pertulit: pterq̄ a Cathelanis: q anno salut⁹ nostre millesimo noningētesimo q̄dragesimo mul
ta instructa classe eā inuaserūt: t quasq̄ diuitias auferētes bonis oibus vacuā reliquerāt: ppter quod
vllas deinceps visa fuit reassumē vires: Huic Lazarus quē dominꝰ a mortuis suscitauit. p̄m⁹ ab apo
stolis destinat⁹ fuit episcop⁹: Cui⁹ quidem relige nunc vsq̄ magno in honore apud eā habite sunt. Fer
tur q̄qz t btē Marie Magdalene ipsi⁹ Lazari sororis corp⁹ ibidē quiescere: Apud banc multi clarissi
mi floruer virī: Inter quos fuit Saluian⁹ eiusdē eccleie p̄sbyter. dīna: būanaq̄ litteratura admodū
doctus. Et Muse⁹ in dīnis scripturis p̄sbyter: greca latinaqz lingua eruditissimus: qui de viris illustri
bus more diui Hieronymi libruz edidit: Hinc etiā Cozuin⁹ oratoz t Victorin⁹ Rhetoz clarissim⁹: qui
multa in diuinis edidere: originē duxere: atq̄z alij cōplurimi: de quibus infra dicetur.

¶ Astyages Arsacis regis fili⁹ octauus t vltimus Medorum rex tertio Sedechie regis anno Me
dis regnare cepit: t regnauit annis triginta octo: Hic: vt Herodoto in primo historiarum placet: t Ju
stino in epitbomate suo (vnam tm̄ nomine Mandanam genuit filiā) quam tm̄ aliqū in somnijs min
xisse vidit: vt totū orbem eius vrina replere videretur. Justinus vero noster aliter de somno sentit: qa
nō mictū: sed vitē e filie genitalib⁹ oriri Astyagē vidisse dicit: que totā occupauit puinciā: Hāc igitur pa
ter eo somnij portēto pterrit⁹ ex ariolozz suoz p̄silio Cābysi cuidā persaz mediocri viro dedit vxoz
4602 | 597 natus eēt ei p̄m⁹ infans illū harpago archanozū suozū particip dedit occidēdū: Sed ille prudētia vs⁹:
existimās impiū aliqū ad filiā fore deuoluēduz: cū. s. Astyagi nulli eēnt masculi: ipsum occidere timuit
ne aliquādo necati infant⁹ penā subiret: Quo nāobrē vni ex pastorib⁹ regis exponēdum dedit: Quod au
diens pastoris vxor q̄ etiā eodem tēpore filiū peperat: rogauit virū sibi puerū regiuz alēdum afferri:
Cui⁹ precibus vir more gerens in siluā redijt: videsqz puerū iuxta canē femina ei⁹ vbera sugētem: quez
a feris: auibusqz defendebat: miserecordia mot⁹ puerū suscipiēs vxori detulit: eane euz persequēte: quez
vbi in manū mulier accepit: mox velut ad nota puerul⁹ alluſit: propter quod proprio partu exposito re
gium educarūt infantē. At puerulus adult⁹ cū inter ludētes rex delect⁹ fuisset: t cōtumaces aliquando
cecidisset: delata ē regi querella q̄ a seruo ingenui verberarentur. Ille accersito puero t interrogato: t
cū immutato vultu se id feciſſe vt regē respōdisset: Admirat⁹ eius cōstantiā in memoriā somnij revoca
tur. Cognitoqz q̄ nepos eēt iratus Harpagi filiū interfecit: t patri epulādum dedit: Quod Harpag⁹
egre ferēs: dolore in tēpus aliud dissimulato vindictā distulit: nam quum puer: quē Cyrum vocauerat
etiā adoleuisset: t ipse oēm Astyagis duceret exercitū Harpag⁹ hortatus ē Cyrum vt arma cōtra auū
Astyagē sumat: seqz ei oēm exercitū dediturū pollicetur: Quod vbi Cyrus audiuit: collecti persis cō
tra Astyagē auū ducit exercitū: t Harpagus confestim cū exercitu ad eum defecit. Astyages autē con
tractis vndiqz auxiliarib⁹ copijs in Cyrū proficiscitur: eumqz superat. Verū fugientibus persis: ma
tres: eozūqz vxores eisdem obuiā fiunt. t nates atq̄ pudenda ostēdentes dicūt: Nunquid iterato tan
q̄ paruuli in vterū refugere videntur: Qui pudore repressi rursus in prelium redierunt: t facto impe
tu Astyagem superarūt: eoqz capto nil aliud q̄ regnum abstulit: Verū eidē se magis nepotē q̄ victorē
exhibens hircanis eū prefecit. Regnoqz suscepto in persas transtulit: t sic Medorum regnum defecit
quod per annos ducentos t quinquaginta nouē sub regibus octo porrectum fuit: Quorum etiaz nomi
na t tempora hic epilogando recensemus.

¶ Medorum regum epilogus.

Arbaces	1 añ. 28.	Lardiceas	4 añ. 13.	Cyaxares	7 añ. 3.
Sosiranus	2 añ. 30.	Diocles	5 añ. 54	Astyages	8 añ. 38.
Medidus	3 añ. 40.	Phraortes	6 añ. 54	Hij in vnū supputati fiūt āni. 259	

¶ Vaphres pharao Psametici regis filius: hoc āno qui est quartus Sedechie regis ānus: Egyptiorum regnū accipiens regnauit annis triginta. Adhuc capta a Caldeis Hierosolyma iudei qui remanserant Godolia Caldeorum regis prefecto ab eis interfecto veriti confugerunt: Hieremia prophetā secum tracto: De quo idem Hieremias meminit. 596 4603

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Abach prophetā in numero duodecim prophetarū decimus: hijs tēporibus spiritu prophetie plenus apud iudeā in precio fuit: Qui ex precepto domini Danieli in lacum leonū existenti prandiū attulit: Hic librū prophetie sue titulo nominis sui prenotatū in iudea edidit: vbi Christi domini nostri nati uitatem atq; passionem prophetat dicens. Operuit celos gloria eius: & plena est terra. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius: Ibi abscondita est fortitudo eius: Et propterea diuus Hieronymus eum luctatorem fortem ac rigidum virum appellat. Tandem mortuus vir sanctus habitus est. Eius festum decimo octauo calendas februarij celebratur. Corpus vero eius cū diu occultuisset sub Archadio principe diuina reuelatione repertum fuit.

¶ Ezechiel autem pphēta & sacerdos domini: vir sanctus atq; pulcherrimus q superioribus ānis cū Joachin rege captiuus adductus fuerat in Babyloné tempestate hac ibidē existēs prophetauit futuras populi iudeorū calamitates: & hec ex babylonia in hierusalē ad Sedechiā regē misit: Cui tamē idez rex nō credidit: sed nec hij qui cū eo captiui fuerāt videntes adhuc Hierusalē vbé stare: quā Hieremias & ipse casurā esse predixerant. Tricesimo deinde etatis sue anno & captiuitatis sue quinto librū prophetie sue cōponere cepit: Cuius qdē libri sermo: vt diuus scribit Hieronymus: nec satis disertus: nec admodū rusticus est: sed ex vtroq; medio tēperat: Cui sane principia & finis magnis inuoluūtur obscuritatibus. Et sunt q dicāt eūdem a gbusdā sapientissimis viris: nō ab Ezechiele scriptū. Et propterea apō hebreos nō nisi a viris doctissimis legi permittitur: Hūc tādem quedā reliquie iudeorum scilicet Dan & Gad quibus predixerat eos in Hierusalem non regressuros apud Babyloniam interfecerunt: & tanq; martyr habitus est: & in sepulchro Sem filij Noe & Arphaxath eius filij sepultus: Cuius quidem diei festum. 4. idus Aprilis celebramus.

¶ Daniel desideriorum vir & propheta celeberrimus ex regum iudeorum familia natus a Nabucodonosor caldeorum rege in Babyloné cum Joachin rege captiuus ductus: & ab eodē enutritus: ānō nono Sedechie regis Hierusalem: postq; paruulus insontem Susannaz a morte liberasset: diuino spū illustratus primam regi Nabuchodonosor in Caldea soluit visionem: Quamobrem rex eius obstupescēs ingenium: procidens in faciem suam cum salutauit: & gratias egit ei: ac ei quasi deo sacrificari precepit: Eidemq; proprij dei nomen imponens curatorem constituit: & eum in honore precipuo habere cepit: eo etiam q̄ eum forma deorum & omni sapientia precipuum fuisse deprehenderat: & q̄maxime quia omnium visionum & somniorū intelligentiā in eo cerneret. Nam cum in conspectu eius staret omne verbū & sapiētie intellectus q ab eo rex scisitatus fuisset in decuplū super ariolos suos eo inuenit. Eū tamen idē rex nabuchodonosor cū statuā suā quā erexerat adorare recusasset cū cognatis suis in fornacē ignis ardētis mitti iussit: quos diuina prouidētia liberauit: nec eos oio ignis cōtigit: & pterea in maiori precio haberi ceptus ē. Mortuo deinde nabuchodonosor: qui mutatus fuit in bestia: eius filio Balthasar etiā pnūciauit q termin⁹ sibi erat futur⁹: cū litteras in pariete scriptas exposuisset. Destructo deinde Babyloniorū principatu a Dario Astyagis filio in Medīā ab eodē Daniel perductus fuit: vbi eū omni honore celebrauit: & super oēs satrapas pposuit: Sed ibidē inuidia pualēte eū in lacū leonū rex Darius mitti coegit: sed nihil mali ab eis passus: cognoscēs diuinitatē eū saluasse: deinceps in precelsiori honore habuit Babylē. Et cū excelsus & clarus haberetur: eo q religiosus & sanctus cēt in Ebarbenis cimitate Medie mausoleū sibi edificauit pclarissimū: vbi & tādem sepultus ē. Hic itaq; pphetauit non solū futura: sicut alij pphete: sed etiā tēpus diffinuit: quo sue pphetie necesse erāt adimpleri. Scripsit autē librum pphetie in decem visiones diuisuz: quas se vidisse refert: Tres sub nabuchodonosor: Tresq; sub Balthasar eius filio: Septimam & octauam sub Dario rege: & duas vltimas sub Cyro: Liber tamen eius apud hebreos nec Susanne historiam habet: nec hymnum trium puerorum: nec Bel draconisq; fabulas quas qdem diuus Hieronymus dispersas in vnum collegit: Hunc itaq; Hieronymus totius mundi philosophicum vocat: eo q lapidem in monte sine manibus precisum: & alia multa describit. Hec tamen eius liber inter prophetas apud hebreos computatur: sed inter agyographas id est qui sacram descripserunt historiam. Mortuus denicq; & inter sanctos habitus: eius festum duodecimo calē das Augusti celebratur. 591 4608

¶ Pythagoras preclarissimus natione samus: & ipse tēpestate hac toto orbe terrarū clarissimus fuit Hic & a primeuo eximie pulchritudinis ac venustissime forme insignis fuit: qui cum musice plurimuz doctus esset: eius principia apud grecos primus ad artem perduxit: & geometriam omnez perfecit: Et q̄s ponderā & mensuras inueniens: etiam grecis primus contulit. Imprimis nanq; circa Aristhanci-

Christi eam vacauit: nec tiã medicinã neglexit. Alias̃ boium de corpe in corp⁹ transire opinatus ẽ. Quippe & aduẽtũ illi⁹ generis ph.losophor̃ auctor extitit: quod italicũ vocãt: qa apud Corthonã Ethrurie vrbẽ e greccia venit: ibiq̃ cũ discipulis multis clarus esset: Ita'is nostris legẽ dedit: & ꝫ eis etas illa nullum sibi pepe risset equalẽ: se tamẽ sapiẽtes appellari erubuit. Sed cũ interrogaretur cui⁹ professiõis essẽ: pm⁹ se philosophũ: id est sapiẽtie amatorẽ dixit. Hui⁹ autem institutũ fuit ne qs scholas eius intrãs locut⁹ de philosophicis os aperire psumẽt: anteq̃ per qnquẽniũ audiret. De ipso autẽ varie ferũtur sentẽtie: quas si qs cognoscẽ cupit legat Laertiũ: qui longo decursu illas explanauit. Eius libri ab Athenien̄sibus fuerunt cõcremati. Verũ cõplurime mẽoratu digne ei attribuũtur sentẽtie: e quib⁹ vnã duntaxat hic apponimus. Fugiẽda inquit modis oĩbus & abscindẽda sunt hec oia: scilicet lãguor a corpore: imperitia ab anima: Luxuria a vẽtre: a ciuitate seditio: a domo discordia: & a cunctis rebus intemperantia.

¶ Anacharsis patria Scythic⁹ phũs sciẽtissim⁹ per hoc tẽpus floruit: cui⁹ admirãdam extitisse sapiẽtiam Cicero in libro tusculanarũ scribit: qui cũ a quodaꝫ vituperaretur qꝺ Scytha esset: Cui idem anacharsis sic inquit: nemo enim tũ ex scythis sapiẽs arbitrabatur: respõdit: Mihi inquit dedecus patria ẽ. Tu vero patrie interrogatus quid sit in hoie bonũ & malũ? Ait lingua. Fuit hic Anacharsis Cadmidi scytharũ regis frater: a quo & demũ sagitta occisus fuit: eo qꝺ grecorũ leges scythis inducere tẽtauerit.

¶ Hison cheneus ph.losophus hijs tẽporib⁹ Athenis plurimũ enituit: Qui cum patrem tyrannum haberet: vt sapiẽtie cõsiderationi liber⁹ vacaret: in deserto apud lacedemones habitare elegit: vbi & vsq̃ ad nonagesimũ septimũ vite annũ vixit.

¶ Alcmeon Chrotoniates phũs pyrrhi cuiusdã filius & pythagore auditor p id tẽpus (vt Euse. placet) multo ingenio preditus agnoscitur: Qui primus: vt Laerti⁹ habet de nature ratione scripsit: & animam dixit immortalem atq̃ ad instar solis moueri.

¶ Epimenides Cretẽsis phũs hijs ptẽporaneus fuit: q aliquãdo: vt Laerti⁹ scribit: dũ adhuc iuuẽis esset: & a patre p deducẽda ex rure oue miss⁹ foret: meridiano estu ex itinere diuertit in antrũ: vbi & per septẽ & quinquaginta ãnos cõtinuo sopore genit. Excit⁹ deinde ouẽ quesiuit: putãs se parum obdormisse: quã cũ non inueiret: in agrũ reuersus ẽ. Cũ vero agrũ paternũ in alteri⁹ ptatẽz deuenisse intelligẽt: & cuncta mutata cernẽt in oppidũ redijt: vbi a iuniore fratre iã vetulo cognitus oẽm ab illo didicit rei veritatem. Deinde cũ philosophie operã dedisset de Beneſi scripsit: ortuq̃ diuino in qnq̃ milib⁹ versuuz. De diuersis rerũ naturis in nouẽ milib⁹ & qngentꝯ versibus scripsit etiaz: vt Laerti⁹ ait: prosa de victorijs & de politica cretẽsium: primus preterea fertur agros & domos expiasse. Fundauit quoq̃ tẽplum venerandorum deorum: & ad Salonem philosophũ veteranum epistolas scripsit. Vixit autem: vt Laerti⁹ testatur: annis. 179. sed fm alios. 194.

¶ Hierosolymorum prima euersio.

¶ Nabuchodonosor itaq̃ caldeoꝝ rex: hoc ãno qui ẽ non⁹ annus & mẽsis sextus regni Sedechie: vt dictum est ꝓpter iusiurãdum violatum: & tributũ ab ipso Sedechia denegatum cuꝫ ingenti exercitu in iudeã vẽit: ibiq̃ magnis cladibus cũctas ei⁹ ciuitates affecit: ac etiã ipsaz Hierosolymã obsedit: Quo
4609 590 audito Vaphres pharao Egyptiorũ rex confestim cũ exercitu magno aduers⁹ eum proficiscitur solue de hierosolymitane obsidionis causa. Sed Nabuchodonosor omissa obsidione eidem occurrit: quem & post multos vtrinq̃ conflictus: innumeraſq̃ cedes tandem superauit: propter quod pseudo prophete illudẽtes Hieremie prophete dicebãt: Babilonij sicut tu prophetas amplius non reuertentur. Sed cum propheta eadem iterum atq̃ iterum affirmaret a principibus captus: in quendam lacuꝫ lutosuꝫ vsq̃ ad guttur depositus: vt morte propria suffocatus extingueretur. Verum eodem anno decimo mense: pharaone a Nabuchodonosor fuso atq̃ fugato Naburzardan sui exercitus principem ad obsidendam Hierosolymã rursum misit: ibidemq̃ decem & octo mensibus statione firmata adeo grauiter & vrbem Caldeis ignominiose tradiderunt: Qui vrbem ingressi capto prius rege cum filijs: & interfecto muros & turres euerterũt. Tẽplum incẽderunt: ciusq̃ vasa omnia sustulerunt: & vniuersuꝫ populum in ore gladij ceciderũt: Nõ parcẽtes: vt sua sacra secũdi paralipomenõ libri cõtinet historia: neq̃ adolescẽtibus: neq̃ virgimb⁹: neq̃ senib⁹ aut decrepitis: sed oẽs cede durissima interfecerunt. Et siquis gladiũ euasisset: captiuus abductus sub corona vẽditus est. Ac sic rege interfecto: temploq̃ ab eius cõstructione quadringentesimo quadragesimo secundo anno incenso finitum est regnum iudeorum sub regibus duobus & viginti: qui regnauerunt annis quadringentis & octoagintaquinq̃ & mensibus sex. Quorum nomina & tempora ista fuerunt.

¶ Regum iudeorum epilogus.

Dauid	i añ. 40	Joram	7. añ. 8.	Joathan	13 añ. 16	Josias	18. añ. 32.
Salamon	2 añ. 40	Athalia	9. añ. 7	Achaz	14 añ. 16	Joachã	19. mẽ. 3.
Roboam	3 añ. 17	Ochozias	8. añ. 1.	Ezechias	15 a. 29.	Joachin.	20. añ. 11
Abias	4 añ. 3	Joas	10. a. 40	Manases	16 añ. 5.	Sedechias.	22. a. 11.
Asa	5. añ. 41	amasias	11 añ. 29	Amon	17 añ. 12.	Horum anni i unũ supputati fiũt ãni. 484. & menses sex.	
Josaphat	6. añ. 25	Ozias	12 añ. 51				

¶ Pontificum iudeorum epilogus.

¶ Igit̃ ga gen⁹ regũ explicatũ ẽ ẽt noia pōtificũ q fuerũt i tẽplo tpib⁹ predecōrũ regũ referare huic loco necessariũ iudico: a pmo. s. Sadoch: quẽ Salomō abiecto Abiathar instituerat vsq; ad Josedech vltimũ sacerdotẽ: quorũ tẽpora pternit tũtur: eo q; de ea nō cōstet. Noia vo eor hec fuerunt: videlicet. Sadoch pmus tẽpli fuit sacerdos. Achimas 2⁹. Azarias 3. Joiada. 4. Azarias. 5. Amq. 6. Achitob 7. Sadoch. 8. Selum⁹. 9. Helchias. 10. Azarias. 11. Sarias. 12. ⁊ Josedech vltim⁹: Qui captiu⁹ in Babylonẽ duct⁹ atq; ibidẽ occis⁹ fuit: vt pz paralipomenō cap. 6⁰ Et Joseph⁹ li⁹ x⁰ cap. x. hoc affirmat. Ec sic ea que ego vidi ⁊ diligenter legi hec ita conscripsi. Et sic liber quartus hic explicit. aductũ

¶ Fratris Jacobi philippi bergomẽsis ordis fratrũ eremitarũ diui Augustini in omnimoda historia nouissime congesta Supplemẽtum Chronicarum appellata Liber quintus feliciter incipit.

Quinta secũli Etas quã in suscepto ope librũ gratũ facim⁹ hic incipit. Duratq; vsq; ad natiuitatẽ dñi nr̃i iesu xpi p annos. 500. tãtũ sint q in hui⁹ etat̃ supputatiõe aliter sentire velint. Vñ ⁊ q recte captiuitat̃ ānos nũerare voluerit: ab vndecio Sedechie regni āno: sicut Eusebius incipiat: ⁊ tũc. 70. captiuitat̃ ānos in secũdũ Darij ānũ termiabit. Joseph⁹ ãt ⁊ diu⁹ Hiero. sup Ezechielẽ illos. 70. ānos nũerare videnť ab āno. 13. Josie regis vsq; ad tertiũ Cyri regis ānũ: nōnulli ẽt illos. 70. ānos ab vltio regis Joachin ano ꝓputãt ad tertiũ Cyri regis ānũ: nōnulli etiaz illos. 70. ānos ab vltio regis Joachin āno ꝓputãt vsq; ad vltimũ Cyri ānũ. Ät sane sentiẽdo. 70. illi āni qui i 3⁰ vel vltio Cyri āno terminãtur ꝓprie captiuitat̃ iudaice āni dicũtur. Illi vo q in secũdo Darij tertio mãtur ꝓprie ꝓplete trãsmigratiõis fũt. Et hec pncipa'ior ⁊ pcipua sacre scripture Era hẽtur q. s. fcã est āno ab exordio mũdi. 4610. A diluuio aũt. 2369. a natiuitate Abrae. 1477. Olympiadeq; quadragesima septima: ac vigesimooctauo regni Tarquinij Romanorum regis: regnãtibus etiam apud medos Astyage: apud macedones Europe: apudq; Lydos Alyacte: ⁊ apud Egyptios Vaphre: ac apũd caldeos Nabuchodonosor primo.

Captiuitas igit̃ hebreoz q̃ fuit exterminiũ populi hierusalẽ hic incipit: ⁊ p ānos. 70. durat. hieremias. n. ꝓphet⁹: vt pmissuz ẽ: ob cãz piurij Sedechie regis q fidẽ pmissam nabuchodonosor regi nō seruauerat populũ israel refert cũ mẽorato rege expugnata hierusalẽ captiuũ in Babylonem fuisse pduc. ũ. Sz cũ popul⁹ israel tã multis tpib⁹ idolis seruiẽdo ẽt effusiõe sanguis ĩnocẽtũ se graiter ĩpiasse: volẽs de⁹ gnãtionẽ hui⁹ pplĩ totã ꝓpter mẽoratas cãs penit⁹ deperire. 70. ānoz captiuitatẽ eũdẽ populũ in regno caldeorũ statuit sustinẽ hac rõne: vt cõpleto ānorũ nũero non⁹ popul⁹ a mẽoratis peccat̃ imunis ad renouationẽ Hierusalẽ peruẽiret. Sexagesimo itaq; ⁊ 2⁰ captiuitat̃ āno subuerso caldeorũ regno vbi adhuc octo restabãt ām ad regnãdũ: qõ etiã sexta Danielis visio ostẽdit: cũ ꝓpẽ cãm sacrilegij qõ in eadẽ visiõe ꝓtinet fuiss̃ extinctũ. Darius q Medis impabat: vt septia Danielis visio ostẽdit: mẽorat⁹ in regno succesit: Cui⁹ primo regni āno: vt ẽt decima danielis visio ostẽdit. Daniel supputatis ānis videns appropinquare tẽpus reuersiõis: q̃ per Hieremiã fuerãt promissa: orans tã pro se q; pro populo eãdem promissionẽ a deo postulabat impleri: cui per Gabrielẽ archangelum in eadez visione iuxta preces eiusdẽ vniuersa esse completa dixit deus. Nã moriente Dario Medorum rege: ⁊ in regno Cyro persarũ rege succedẽte, pmissione dei completa per eundem regem populum Israel in Hierusalem reductũ historia secundi libri paralipomenon ⁊ initium Esdre prophete confirmãt. 589 461o c

¶ Godolias gnẽ Caldeo⁹ hoc āno Nabuzarde pncipi militie p⁹ captã ⁊ desolatã Hierusalez, pticie pficiť: vir gdẽ iust⁹ ⁊ mãsuet⁹: q; suscepto pncipatu⁹ festi ex regis mãdato hieremiam, pphetã ⁊ Baruch ei⁹ discipulũ de carcẽ soluit: atq; illi p oia q̃ bñplacita erãt ministrauit: Mãsit ãt Hieremias cũ Godolia in ciuitate maspbat: Ipse aũt Godolias cũ eẽt vir iust⁹: ⁊ pfect⁹ eẽt ĩmmõ pauplb⁹ ⁊ agricolis iudeis: q tributa regi caldeorũ psoluẽnt. Audiẽtes aũt iudei q; dispersi fuerãt p certa loca recessisse Babylonios e terra iuda cõsisi viri bonitate venerũt ad ipsũz Godoliã in maspbat: inter quos erat quidã Ismael ō semine regio: vir gdẽ prau⁹ atq; malign⁹ q dũ obsideret Hierosolyma ad regez euasit Ammonitaz: ⁊ ibi illo tpe morat⁹ ẽ: Hos ãt Godolias pbenigne suscepit: ⁊ ibidẽ pmãere pcessit: suasitq; vt in q̃cũq; vellent ciuitate singuli morarent̃: iuramẽtoq; firmat q; mhil mali patiẽntur: q; minimo obtulit se eis habitacula reparaturz: vt vinũ ⁊ oleũ atq; triticuz cũ ipis recõdere possent: q̃tin⁹ hyemis tpe necessarijs non indigerẽt: Famaq; discurrẽte per pincias q; godolias clemẽtissime ad se de fuga remẽtes suscipet: ⁊ terrã excolẽ pmittẽt multi ad eũ ꝓcurrerũt: ⁊ ibidẽ habitauerũt ꝓsiderãtes pincią in pace regi: ⁊ Godolie bonitatẽ atq; clemẽtiã. Scis. n. hãc vbẽ iudei diligebãt ⁊ Godoliã: p⁹ aliq̃ vero tps venit ad Godoliã in maspbat: etiã Ismael pdict⁹ cũ decẽ viris: quos godolias splẽdide suscepit. Et cum essent in conuiuio: Godolias inebriatus est: quem Ismael videns vino repletum: surgens cum decem viris occidit ⁊ qui cũ eo erant: post cuius mortẽ surgens cũctos pariter trucidauit iudeos ⁊ milites q erãt in ciuitate: q a babilonijs fuerãt derelicti. Indeq; p⁹ multas cedes fugit ad regẽ Ammonitarũ. Judei ãt pp Godolie mortẽ metuẽtes sibi deliberauerũt fugẽ in Egyptum: sed dissuadẽte Hieremia: atq; dicente q; in egyptũ vẽtura cẽ in manibus Babiloniorum vbi omnes deperirent: si illo accederent: popul⁹ eius con

Xpisti filio obedire noluit: sed discedens in Egyptū duxerunt secū Hieremiā pariter ⁊ Baruch. Quoq; ille ei aducū sent: post gntū annū venit Nabuchodonosor in egyptū ⁊ vniuersam subuertit: ⁊ iudeos oēs qui ibidē erant captiuos duxit in Babyloniam iuxta ppheriam Hieremie ⁊ hebreorum quidem humanoꝝ terminum habuit: ⁊ deinceps vniuersa Judea ⁊ Hierosolyma per septuaginta annos omnino desolata p manſit: vt patet quarto Regum vltimo.

4618 581

¶ Alcetas octauus macedonum Rex octauo captiuitatis anno macedonibus regnare cepit ⁊ regnauit annis viginti nouem.

¶ Seruꝰ Tulliꝰ sextus Romanorū rex post Tarquinum priscū nono iudaice captiuitat⁹ āno regnum suscipiēs regnauit ānis triginta quattuor: Hic Vulcani ex Cresa comiculana: vt Quidꝰ in libro fastorum fabulatur: filiꝰ fuit: Nā vt Liuiꝰ ait: Bū Tarquinꝰ priscus latinos expugnasset: inter alias captiuas Cresaꝫ Comiculam latinorū prefecti filiā pregnantē cepit: Quā quū in domū pregnātem produxisset: filiū peperit: quē Tullū Seruiliū nōauit: Cui puerulo in cunis dormiēti: rege ⁊ regina videntibꝰ ignicul⁹ ab alto descēdit: ⁊ capiti infantuli insedit nullam inferēs lesionē: Quē cū vidisset regina: angurorū prescia suasit marito regi puerū cum diligētia seruādū: dicēs magnū futurū familie sue cōmodū Hinc Seruiliꝰ cū strēnuus euasisset: Tarquinij postea filiā sumpsit in cōiugem: ⁊ vulneraro Tarquinio a filijs Ancimarci: ⁊ a regina socera sua mortuo clam Seruilio ea iubente parvulis adhuc existēt⁹ filijs suis Seruiꝰ illi occupauit regiā: Qua occupata ⁊ morte regis patefacta Seruiꝰ illi successus est Rex: Cui cū due essent ex coniuge filie: illas filijs Tarquini priſci dedit vxores: Ceterū eo in officio tāte modestie fuit: vt bono etiā moderatoq; successori difficilis eēt emulatio. Insuper id quoq; ad ciꝰ gloriā accessit: q̄ cuꝫ illo iusta simul ⁊ legitima regna: occiderūt: p̄mus nāq; cēsum in vrbe instituit: ⁊ oēm vrbis lustrauit exercitū: vbi inuēta fuerūt octoginta hominū milia: ppter quā multitudinē tres colles. s. quirinalē: viminalē ⁊ exquilias vbi adiecit: eāq; aggere: fossisq; ac muro circūdedit: Hec ita q; ⁊ alia bona cū fecisset Romāis a Tarquinio superbo genero suo filie sue impulsu occisus ē: Quod autem Vulcanus filiꝰ fuerit ostēdit Ouidius vbi supra dicēs. Signa dedit genitor tūc cum caput igne comisco Lō tigit: hinc̄q; omnis flāmeus egit apex. Pli. tamē in libro virorum illustrium dicit: Hunc publij comicularij ⁊ Ocreacie captiue fuisse filium.

4628 571

¶ Nabuchodonosor hui⁹ nois secūdus magni Nabuchodonosor filiꝰ: tertius Caldeorū rex decimo octauo captiuitat⁹ anno patri in regno succedēs regnauit ānis decē: vir qdē p̄stātissimi animi ⁊ ingenij potētie: q vt Josephꝰ li. x. ca. iꝫ. testatur paternis regalibꝰ multa supaddidit. Et ppterea ferū cū ⁊ solitudine ⁊ gestoꝝ magnitudine hercule trāscēdisse: lybiā eniꝫ ⁊ hiberiā vastauit: ⁊ alia multa ⁊ plurima facinora gessit. que dicere superuacuū puto. Jnq; babylonia multa edificauit: ⁊ vrbem vetustate collapsam restituit. Templum permagnificū belli extruxit: ⁊ multa ei donaria cōtulit. Sed ⁊ viridarium celeberrimū multis constitum arboribus construxit: quē instar mōtis ex lapidibus composuit: q̄ suspēsibile diceba⁹: eo q̄ vxor eiꝰ positionē regionis sue videre ex eo desiderabat: q̄ medoꝝ regis filia erat.

4637 562

¶ Cresꝰ alyactis regis filiꝰ non ⁊ vltimꝰ lydorū rex vigesimoseptimo iudaice captiuitat⁹ āno lydis regnare incipiēs regnauit ānis. xiꝫ. hic p̄mo felicissimꝰ fuit: infinitissimasq; diuitias aggregauit: quarum multitudine elatꝰ factus cum Cyro rege cōgredi p̄sumēs superatꝰ est: amissoq; regno miseraꝫ vitam subire coactus ē: De quo Justinꝰ primo epitomatis libro multa p̄sequitur. Et Ouidius de eo sic inquit. Diuitiis audita est: cui non opulentia Cresi Nempe tamen vita captus ab hoste tulit.

4638 561

¶ Euilmerodach. 4. caldeoꝝ rex magn nabuchodonosor regis filiꝰ anno. 28. captiuitat⁹ iudaice: sic p dicto sine liberis defuncto regnū suscipiēs regnauit ānis. 18. Hic suscepto regno mox cedē āne: vt sacras q̄rti li. Regū hꝫ historia hierosolymita ꝫ regē Jeconiā q ⁊ Joachin a vinculis solvit: ⁊ cū inter amicos cariſſimos habuit: ⁊ multa ei donaria concessit: fecitq; eū in Babylonia inter reges haberi. Nā pater eiꝰ fidē nō seruauerat ei: q se vtiq; cū vxoribꝰ ⁊ filijs ⁊ oi cognatiōe spōte tradiderat pro ciuitate: hāc ꝛō illi fecisse dicit miserecordiā q̄ frater suꝰ nabuchodonosor in diebꝰ paterne electiōis multa impie in eū exercuerat: patreq; restituto ipsum accusando carceri mācipatus ē vbi idem Joachin incarceratꝰ erat Jccirco quū regnare cepisset ipm eleuauit: Et hic q̄rti libri regū finis ē. Venit aūt hic tres filios: inter quos belthasar vltimus rex fuit.

Viri disciplinis excellentes.

¶ Anaximander philosophꝰ ⁊ medicꝰ celeberrimꝰ patria Meliſiꝰ ⁊ Thaletis auditor: ac in eiꝰ schola successor his tēporibꝰ: vt Eusebio placet floruit: Qui cū primꝰ celestia docuisset etiā primꝰ horoscopia fabricauit: ac maris ⁊ terre circuitū primꝰ descripsit: nenō ⁊ materiale sperā cōstruxit. Et ppterea plinij li. 2° cum peritissimum astrologū dixit. Obijt denicꝫ sexagesimoquarto vite sue anno. Fuit ⁊ alius Anaximander milesius historicus non ignobilis: de quo Laertius scribit.

¶ Anaximenē phūm pit⁹ atq; physicū: anaximāder hic hūit discipulū ⁊ qdē clarissimū q̄ principū acra dixit: ⁊ infinitū moueri sydera nō sic trā: sz circa ipaz. obijt vo: vt Laer. ait ea die q̄ ⁊ sardis capta fuit

¶ Esopꝰ natiōe phrygi⁹ seu grecꝰ: fortūa fuꝰ fabulator clarissimꝰ: hijsdē ipibꝰ ob ingenij magnitudinē admirabilem sapientiam: atq; grauitatem apud vniuersam sui temporis vetustatem maximo in pcio habitus est: Qui fabulas multas animalium brutorum inter se eloquentium scripsit: ex quibꝰ nō volupratem solū: sed quod maxime querendum est vtilitatem: non mediocrem quisq; lector excerpere potest: Cū nil eque (vt aiūt) sic vtile vite mortalium: nilve oppositum prosperis: aduersisq; rebꝰ: quā eius

victa ac gesta: quibus nō solū ciuile vulgus: sed etiā agrestes cupidissime vtuntur. Harū fabularū non aduetū nullas cum Romulus quidā ad eruditionē filij Tyburtini versu in latinum iamdiu trāstulerit nouissi me eas omnes vna cuz ipsius Esopi vita: Rainucius quidā eruditus vir: ad Antoniū tituli sancti Gri sogoni cardinalē latinas accuratissime fecit.

¶ Persarum regni principium.

¶ Cyrus primus persarū rex potētissimus quidē: hoc anno qui est trigesimus captiuitatis Judaice annus: z quinquagesimagnta olympias: persis regnū z imperiū instituēs: regnauit ānis. 30. Hic astya- 559 4640
gis Medox regis ex Mādana filia (vt dictū est) nepos fuit: qui (vt Herodotus z Justinus) tradūt. Astyagē auū deuicit: z regnū eius in persas trāstulit: domitisqz multis ciuitatibus rebellātib⁹ aduersus Belthesar caldeorū z Babyloniorū regē bellū intulit atqz deuicit: quo deuicto: eius regiā Babylo niā supbissimā vrbē statī subuertit. Postmodū aduersus Cresuz lydox regē: q Babyloniis auxiliū tu lerat ꝓfectus ē: quē sine vllo negocio fudit z cepit: ablatisqz ei omnib⁹ sui regni rebus: vitā miserā duce re coegit: lz sint q dicāt: q ad degēdā vitā cidē ꝓcesserit primā regie maiestati vrbē. Cūqz Cyrus Asiā totūqz pene oriētē in suā redegisset potestatē: Scythas etiā bello adortus ē quibus cū Tamiris regina ꝓerat: ac primo gdez ꝓlio cū Cyrus regine filiuz omnēqz eius obtrūcasset exercitum. Haud multo post z ipse ab regina cōpositis in mōtibus insidijs cū omni exercitu deletus ē. Vbi Tamiris cuz audis set suoꝝ cedez z filij vnici mortē: nō femineo more se dedit in lachrymas: sed cū residuo exercitū in mō tibus simulata diffidētia ꝓpter acceptū vulnus: cū insidijs refugit: ac cyrū ad mōtiū angustias produ xit: ibidēqz eū cū ducētis milibus obtrūcari fecit: ita vt ne vnus quidez tāte cladi supfuerit. Quibus ge stis Tamiris statim inter cadauera corpus cyri exquiri mādauit: cui cōperto auferri caput: z in vtrem sanguine suoꝝ plenū inimitti ꝓcepit: z quasi superbo regi dignū exhibuisset tumulū dixit. Sume Cy ri sanguinē quē semper sitisti. Eius tamē trūcuz in pasargadas vbē delatū: in hortis sepelierūt. In cu ius tumulo tale epigrāma ferē fuisse inscriptuz. O hō ego Cyrus suz asie rex: q ꝑsis imperiū ꝓstitui.

¶ Persia autē asie maioris regio ē: que a perseo acrisij argiuorū regis nepote: vt dictū est: nomē acce pit. in quā ꝑspoliz ipsius regiōis z regni caput cōdidit: quā postea grecis regijs peremat⁹ vastauerūt. Hec itaqz regio caramanis bactrianisqz ac medis cōtermina est: z in multos diuidit⁹ sinus: de quibus modo dicēdū nō est: cū ad vtilitatē nō pertineāt. Curtius tamē in quarto de gestis alexādri magni eaz optime describit. Ipsa quippe mōtuosa permaxime est: z ꝓpter estū ac vētos fructuū inops esse per hibetur. In ipsa tamē celeberrime vrbes referūtur z ꝑsertim ipsa persipolis z pasargadas: ac pluri me alie que sunt in gabijs superioribus partibus ciusdē regionis. Inter perfiaz autē z susaz: que ab ar phasath medoꝝ rege magnis structuris edificata fuerat quedā mōtana prerupta interiacebāt: quā po stea Cambises Cyri regis filius suo adiecit imperio. Eius autē imperiū z si aliquādo permaximū fu erit: postea tamē a macedonibus parthisqz diminutū z dilaceratū fuit. Perse vero a Nembroth gigā te primū edocti ꝓ deo solē z ignē coluerūt: z lune muneraqz sacrificauerūt: sed nūc relictis idolis illis Maumeteaz legē sequūtur. Persica autē poma teste Plinio li. 15. ab hac aduecta feruntur. Illustratur adhuc persipolis regio: seu ciuitas beatissimi georgij martyris triumpho.

¶ Amintbas nonus macedonum rex trigesimoseptimo iudaice captiuitatis anno macedonibus re- 552 4647
gnare cepit: z regnauit annis quinquaginta.

¶ Lydorum regni finis.

¶ Cresus itaqz lydorū rex hoc anno qui est trigesimus nonus iudaice captiuitatis annus postquam apud lydos. xv. regnasset annos a Cyro rege superatus regnū amittēs in persas trāslatū ē: qō ducēt⁹ z triginta annis sub nouē regibus steterat: Quox noia z tēpora etiā epilogādo hic apponimus.

Ardisius	1 añ 36	Candaules	4 añ 17	Saliates	7 añ 15
Alyates	2 añ 14	Gigius	5 añ 15	Alyates	8 añ 49
Meles	3 añ 12	Ardis	6 añ 37	Cresus	9 añ 15

¶ Lucius Tarquinus prisci tarquinij regis filius z Tulli serui gener: cui superba facta cognomē in diderūt anno quarto z quadragesimo iudaice captiuitatis mortuo socero suo rege romanorū septimus rex factus regnauit annis. 35. Qui suscepto regno mox primores ciuitatis: quos rebus soceri Tulli ser 550 4649
uij famisse putabat vna cū Tarquinio tarquinie sororis sue filio interfici iussit. Sciēsqz preterea q ma le sibi regnū quesiuisset corpus suū primū armatis circūsepsit. Cūi nec ad ius regni gcēp preter vim sibi ꝑsuasit adeo vt neqz populi iussu nec auctoribus patribus regnaret. Eoqz actus ē: vt in caritate ciuiuz nihil spei reponēs iudicarit metu regnū esse tutādū. Unde testibus Aug. Tul. atqz Eutropio ad id p ficiēdū varia excogitauit tormētorū genera. Uincula scilicet z Thaureas: Fustes: Laminas: Carce res: Cōpedes: Exilia z Metalla. Hic cū filiā genuisset: eā latinorū principi vt eius amicitiā sibi cōcili aret vxorē dedit. Quo facto: statiz volscis bellū intulit: z sinuessaz pomeciā vi cepit. Inde ad vrbana ne gocia se uertēs: Jouis tēplū in Tarquinio mōte. Foruqz in circo: atqz cloacbā maximā extruxit: quā omniū purgamētorū vrbis receptaculū fecit: tandē ꝓpter tyrannidē quā in ciues exercuerat: duz arde am expugnaret: ac Tarquinij eius filij qui Lucretiā violauerat: necnō z ꝓpter nepotis fratris Lu cij bruti cedē: eodē Bruto cōspirāte regno expulsus est. Qui in gabios ad posenā tanq in regnuz suuz profectus: ab eisdē ꝓpter illatas aliquādo iniurias interfectus est.

¶ Viri disciplinis excellẽtes.

¶ Agens propheta in numero duodeciz prophetarũ vndecimus: quez diuus Hieronymus festiuuz z letũ nominat: hijs rpibus librũ prophetie scripsit. In quo reuersionẽ populi z tẽpli edificationẽ conscribit: ac renouationẽ ciuitatis nec nõ z sacerdotalẽ obseruationẽ cõprehẽdit: vt sicut in lachrymis semina uit in gaudio quoq; meteret. Deũ patrẽ loquẽtẽ inducit dicẽs. Adhuc vnũ modicũ est z ego commouebo celũ z terrã: mareq; z aridã: z mouebo omnes gẽtes: z veniet desyderatus cũctis gẽtibus. Completo deniq; tẽplo: statim obijt: z iuxta sacerdotũ sepulchra vt sanctus sepultus est.

¶ Zacharia quoq; prophetã duodecim prophetarũ extremũ: hijsdez tẽporibus fuisse lectio ipsius declarat. Qui memor domini dei sui: librũ sue prophetie edidit perpulchrũ: in quo multipliciter Jesuz cũ sordidis vestibus: z lãpadẽ oculorũ septẽ: candelabrũq; aureũ cum totidez lucernis quot oculis: duas quoq; olivas a sinistris lampadis cernit: z a dextris: z post equos russos varios albos: z dissipatas quadrigas ex effraiz: z equũ de hierusalẽ: pauperẽ regẽ vaticinat sedẽtẽ super pullũ filiũ asine subiugalis. Hic vna cũ ageo Zorobabeli z Jesui principi sacerdotũ in edificationẽ tẽpli z hierusalẽ ad exhortandũ populũ auxilio plurimũ fuit. Tãdẽ post multa bona opera: cõpleto tẽplo z ipse obijt: z iuxta ageum prophetã sepultus fuit: quo mortuo eius dies natalitius octauo idus septembris agi ceptus est.

¶ Amalthea Sybilla virgo clarissima ex cumis cãpanie vrbis originẽ ducẽs: hijsdẽ tpib⁹ floruit: z libros nouẽ cõscripsit: quos cũ ad tarquiniũ regẽ Romanũ detulisset z ꝑ eis trecẽtos philippeos postulasset: denegato a rege precio postulato. Mulier tres eo videte cõbussit: z cũ die sequenti ꝑ sex reliquis illud idẽ preciũ quod ante ex nouẽ petiuerat postulasset asseruissetq; ni dareẽ tres cuestigio exusturaz: die sequẽti Tarquinius ꝑ tribus reliqs petitũ preciũ ei ꝓtulit. Quos quũ seruasset rex a posteris postea cõpertũ ẽ eos Romanorũ facta oia ꝓtinere. Quã ob causaz maxima cũ diligẽtia post hec Romani seruauere: z iuxta oportunitatẽ exigẽtiã de futuris ꝓsulturi ad eosdẽ quasi ad oraculũ recurrebãt. Hic itaq; postea apud siculos diẽ clausit: vbi z diu eius tumulũ ab accolis demõstratũ fuisse legitur.

4655 544 ¶ Sibyllã belleſpõtiã in agro troiano vico marmesso circa oppidũ gergiteũ natã hijsdẽ etiã tpibus fuisse Solinus scribit. Que de christo vaticinãs dixit. Nascetur iesus christus de casta.

¶ Belthasar Euilmerodach regis filius: seu nepos quintus chaldeorũ rex hoc anno post patrem regnare cepit: z teste Josepho regnauit annis 17. Cuius regni anno primo Daniel propheta quarta visionẽ vidit: qua quatuor in mari angelos: ac quatuor bestias vidit: leonẽ scilicet: vrsuz: pardũ: z aprũ: ꝑ quibus quatuor principalia designant regna: nec nõ z decẽ cornua: que alia sunt decẽ subalterna regna. Viditq; preterea sub eodẽ rege quintã visionẽ: cũ arietẽ cornua excelsa habẽtem videret: z hyrcũ in ꝑdicto arietẽ effrenatũ: vt patet Danielis. 8. Sexta autẽ nõ multo post ei cõtigit visio: quod dum Cyri persarũ rex: z darius medorum rex castrametati cõtra eum in babyloniam obsiderẽt: dum sacrilegus in cõuiuio cum principibus suis z cõcubinis recumberet: z de vasis domini biberet: que auus nabucho donosor de hierusalem tulerat cuestigio vidit de muro manum venientẽ: z in pariete has litteras scribentem: scilicet Mane: thechel: phares: que latine vt exposuit Daniel sonãt: Numerus: appẽsio: diuisio. Quod Daniel regi exponẽs dixit: Deus o rex ob sacrilegiũ tuum dinumerauit: id est vite tue: z regni tui tempus: quia tibi parum superesse decreuit: quia illud franget: z persis ac medis distribuet: ac sic non multo post: z ipse Belthasar captus est: z ciuitas a Cyro persarum rege aduersus eum fortiſſime dimicãte tradita est: z funditus euersa: z adeo vt nullus tante vrbis remanserit vestigium: sed eam que modo stat Cambyses Cyri filius alio in loco cõdidit.

4656 543 ¶ Darius autẽ astyagis medorũ regis frater: qui babyloniorũ regnũ cũ Cyro cognato suo destruxit tunc quidẽ quando babylonẽ inuasit annũ habebat sexagesimũ secũdum. Hic Danielẽ ꝓphetã ex babylonia sumẽs vilis eius miraculis secum in mediã duxit: z eum omni honore celebrauit: ita vt quasi soli cũcta viderẽtur commissa. Mã vnus z precipuus inter omnes satrapas habebatur. ꝑ qua re apud ceteros crimine inuidie plurimũ laborabat. Et dum aduersus eum aliquã quererẽt occasionem: nullã ꝑ babilẽ inuenire poterãt causaz: tãdem videtes eum frequẽter oratẽ accusauerũt eum regi: z cõpulerunt eum in lacum leonum recludi: vt deuoraretur ab eisdẽ: z quũ per triduũ ibidez fuisset: nihil mali abeis passus est: sed intromissis inimicis fratrapis in mometo deuorati sunt: quibus deuoratis rex quod actũ fuerat in omni regno diuulgauit laudãs deuz Danielis: quẽ colebat asserẽs eum verum z omnipotẽtẽ esse solũ. Verũ mortuo dario regnũ medorum omnino in persarum monarchiã cessit.

4070 529 ¶ Cambyses Cyri regis filius secũdus persarũ rex sexagesimo captiuitatis anno post patrẽ regnuz accipiẽs regnauit ãnis. 8. hũc Cyrus pater Assyriorũ regno primo preficiẽs Nabuchodonosor cognominauit: qui z apud Esdrã Artaxerses: z apud Judith assuerus dicitur: qui imperium suscipiẽs militari gloria atq; iustitia cum quadã crudelitate mixta in suos desciẽs: etiã patrẽ superauit: vnde z imperij fines vt ex Judith historia habetur: lõge lateq; diffudit nec per se bella: sed per holopherné impigerrimũ imperatorẽ gessit z Arphaxath medũ: qui in ebatanis Ciuitate surrexerat quanq; z muris turribusq; inexpugnabilẽ reddiderat primo regni sui anno superauit z interfecit: indeq; ethiopes non multo post nõ incruenta pugna subegit: ac multas alias prouincias z regna suo abiecit imperio. Et vt solus haberetur deus omnes prouinciarũ deos exterminari mãdauit: atholophernes imperator ipsius cũ iudeos in Bethulia existẽtes incredibili multitudie ex mãdato regis obsideret: deniq; a Judith he

brea muliere formosissima deo sic volēte somno vinoq; sepultus in cubiculo papilionis sui occisus est: aduēiū t omnis eius exercitus relictis innumerabilibus spolijs a iudeis fusus t fugatus est. Quā ob cladem Cambyses toto tēpore vite sue iudeis infensissimus t inimicus existēs instaurationē vbis t templi interdixit. Adeo etiā crudelis extitit vt nō modo in extraneos verū etiā in proprios cedes cruentissimas exercuerit: t Smerdiz germanū paruulum suspitione regni per praxarpē amicū suuz occulte interfecit postea quoq; in Egyptū accedēs eius cūctos vastauit fines: t ibidē Babylonē ꝓdidit aliam: indeq; regrediēs (vt Herodotus in tertio testatur) cum regum ceruicibus in Syriā portaretur in achatanaz vrbem debitū naturale persoluit. De Cambyse isto Valerius in sexto sic refert. Quod iudicis male iudicātis pellē detrahi fecisset selle iudiciarie: vbi filiū suū iudicē cōstituerat apponi precepit dicēs.

Sedens sede ista iudex inflexibilis: sta.
Manibus renoces munus ab aure preces.
Sit tibi lucerna lux lex pelliscq; paterna.

¶ Egyptiorum regni defectio.

¶ Egyptus quinto Cambysis regni anno in monarchiā persarū per cambysez trāsfertur: in qua depositis primū vniuersis deorū tēplis etiā vniuersaz religionē vastauit: cuius reges libētissime: vt moris est: sub epilogo commemorarem nisi eorum gesta vetustas obliterasset. Neq; congruum videtur singulos reges absq; temporibus vel eorum gestis dinumerare.

¶ Judith vidua castitatisq; exēplū. Merari cuiusdā nobilis iudei ex filijs Symeon filia: manasseq; quondā vxor: mulier siquidē pstātissima: t incredibilis aspectus speciosa bijs tpibus posq; bolopherne princips obtrūcasset tāto in precio apud iudeos habita est: vt cūctis diebus vite sue omnibus iudeis preferretur t triumphali laude: perpetuisq; preconijs celebraretur: quā nō solū feminis pretulerūt: sed etiā viris imitabilē exhibuerūt: quia castitatis eius remūeratoz virtutē talē cōtulit: vt inuictū omnibus vinceret: t insuperabilē superaret. Nam bolopherne interfecto: ciuitateq; liberata apud iudeos tanq; regina vixit. Et quū cētum t quinq; annos cōplesset moriēs apud viruz in betulia ingenti luctu t pompa sepelitur: cuius liber quū apud hebreos inter agiographa haberet in vicena synodo in sanctarū scripturarum numero fuit computatus.

¶ Smerdis tertius persaruz rex octauo t sexagesimo iudaice captiuitatis anno Cambyses in syria mortuo regnū suscepit: t regnauit mēsibus septē. Cambyse enim sine liberis defuncto Patizetes quidā magus smerdis huius frater: quē rebus suis cābyses prefecerat: t domus sue prefectū reliquerat sciēs smerdiz Cambysis fratrez esse sublatū būc fratrē suū nomine: t facie smerdi simillimuz regez declarauit. Sed post mēses sex paraxaspe nobili persa supueniēte: q vt Herodotus in tertio scribit: Smerdim Cambysis fratrē iussu ipsius regis occiderat fraudē omnez aperuit: propter quod Darius histapsis filius cōfestim cōiuratione cū nōnullis persarū nobilibus facta: smerdim t eius fratrē patizetē cambysis cognatū trucidauit: t ipse post triduū persarum rex constitutus est: sicut in tertio Herodotus scribit

521 4678

¶ Darius itaq; histapsis filius quartus persarū rex anno septuagesimo captiuitatis persis regnare cepit: t regnauit triginta sex annis. hic herodoto libro historiarū quarto teste quū cognouisset smerdiz patizetis fratrē persarū regnū occupasse facta cōiuratiōe cū sex alijs nobilibus smerdiz iaz regē t patizetē magū eius fratrē (vt diximus) trucidauit: quo mortuo ita inter eos de persarū regno cōuenerūt: vt cuius eorū equus sequēti die prius in ortu solis hinnitū ante regiā emitteret: ille persaz rex haberetur. Quod Dario huic: qui votū ob hoc deo vouerat: t Oebaris stabularij sui solertia cōtigit. Nam Darius vt secūdi libri hesdre habet historia: dū priuatus esset: deū orauit: cp si fieret rex omnia dei vasa quanta babylonie inuenirētur ad tēplū hierosolimorū mittere se promisit: quod et factū ē. Ea qppe nocte oebaris stabularius equā ante fores regias darij equo suppositit: atq; manū in genitiuā eque partē dimisit cūq; mane factū fuisset ad determinatū locū magi veniētes Oebaris statim manū ad equi Darij nares admouit: quo odore ad voluptatē equus iratus ilico ante omnes hinitū ōdit. Quo facto cuestigio Darius rex creatus est: Qui suscepto regno Atosam Cābysis filiā viro suo patizete mago interfecto duxit vxorē: ex qua preter Xerxez etiā alios suscepit filios. Moxq; explēdi voti sui cā Zorobabel Salathiel filiū iudeorū principē ostituēs: dedit ei epistolas t auctoritatē: vt iudeos qui i Caldea erāt in hierusalē reducere posset: insuper t vasa queq; reddi iussit: mādauitq; preterea omnibus per circuitū: ne iudeis edificātibus molestias inferrēt: sed vt in structura tēpli: per singulos annos: viginti argēti talēta darēt: eos quoq; iudeos qui e Babylonia ad cōdēdam hierusalē venerāt: voluit esse liberos. Acceptis itaq; Zorobabel epistolis e Babylonia in iudeā profectus est: t nūcianit fratribus suis qui omnes deum benedicētes: ascēderūt t tēplū edificauerūt: Crudelis tamē Darius habitus fuit: qui quum aliquādo Scythis bellū inferre vellet: t multos in exercitū redigeret: ab arbace nobili viro t sene rogatus: vt e tribus eius liberis in militiā ascitis: vel vnuz ad senectutis sue solatiū sibi relinquere dignaret: duoz vero opera vteretur: respōditq; se omnes permissurū: t nō ita multo post: eos occisos coā patre proiecit. Multa quoq; alia huiusmodi recēseri possent: que brevitati studētes: omittimus: verū anteq; e vita discederet: Egyptus ab eo defecit.

520 4679

¶ Zorobabel autē filius Salathiel filij Joachin regis iuda: bijs tpibus apud iudeos maximo in precio habitus: a Dario etiā rege princeps populi designatus: primū ex caldea iudeos ad ꝓpriā ꝓuinciaz

aductuz reducere cepit: ⁊ tẽplũ rebedificare: ꝓcedẽte Cyro: incepit. Maz Cyrus idẽ rex cũ legisset Ysaiã: qui ante ãnos cẽtũ predixerat nomẽ suũ: ⁊ ꝙ populũ dei remitteret ad ꝓpriã terrã tẽplũ rebedificare deo admirãs quodã impetu impulsus magnificã scripturã implere decreuit. Et cõuocans Zorobabel ⁊ alios clarissimos iudeoz: qui erãt in Babylone dixit se cõcedere vt ad ꝓpriã terrã remearẽt. at Zorobabel susceptis epistolis cõfestiz cõuocatis iudeis ⁊ Jesu principe Sacerdotũ cũ leuitis cũ quinquaginta milibus iudeorũ in iudeã ꝓfectus est. Dixerat autẽ rex Cyrus epistolas Syrie Satrapis vt eos nõ impedirẽt ciuitatẽ ⁊ tẽplũ reponere: sed dũ iudei tẽpli fundamẽta mitterẽt ⁊ minus: vt Josephus scribit: circa edificia festinarẽt: a satrapis pecunia corruptis impediti sunt: qõ Cyrus ad bella occupatus ignorabat. Mortuoqz Cyro eius filius Cambyses: qui erat natura malinolus retuit ne in structura procederetur: ⁊ sic per nouẽ annos opus fuit impeditũ vsqz ad secũdũ annũ Darij regis: vex Zorobabel hic cũ Dario carissimus esset: ⁊ inter aulicos precipuus corporis darij custos haberetur: ac etiã sapientior in ꝓblemate cunctis apud ipsuz indicatus fuisset ab eodẽ cõplẽde domus domini ⁊ vrbis licẽtiã ⁊ auxiliũ obtinuit ⁊ regressus cũ ingẽti gloria omnia perfecit: hic aũt genuit filiũ noie Abiud q genuit Eliachiz qui Azor: qui sadoch: ⁊ cetera vt Mathеus in principio Euãgelij testatus est.

¶ Jesus iosedech summi sacerdotis iudeorũ filius: ⁊ ipse summus põtifex anno secũdo Darij regis quũ taz sedisset annis octo: veniẽs iterato cum Zorobabel ⁊ innumera multitudine iudeorũ in hierusalem ad reponendum templum: quum septimus venisset mensis: ex quo ibidem applicuerũt congregãs vniuersam prouinciam construxit altare in loco: quo prius edificatũ fuerat legitimas hostias secũduz legem Moysi obtulit: insuper ⁊ dies tabernaculorum celebrauit: ⁊ ritus omnes instaurare conatus ẽ. bijsqz gestis cepit renouare templũ: sed paulopost defunctus est.

4680 ſi9 ¶ Joachin autẽ ipsius filius post patrẽ in põtificatu succedens sedit annis sex ⁊ viginti: sub quo Zorobabel ꝓphetãtibus ⁊ adiuuantibus Agro ⁊ Zacharia templũ ⁊ ciuitatẽ reposuit: ac libertatis immunitatez obtinuit. Edificato aũt tẽplo ⁊ ianitoribus per singulas templi portas constitutis: ac pascha cuz innumerabilibus holocaustis celebrata: quũ optimã gubernationẽ iudei habere cepissent: deinceps libero existente iudeorũ populo cura gerẽdarũ rex cõmitteret sacerdotibus vsqz quo regnare cõtigit ne potes asamonei: idest machabei: seu Aristobulus: qui sibiipsi diadema imposuit: quũ ante (vt dictum est captiuitatem ⁊ transmigrationem reges ⁊ iudices fuissent: ac sic põtificatu' ⁊ gubernatione susceptã legum paternarum calamitate permotus edificato templo ⁊ sacrificijs celebratis etiam ad componẽdos mores: ⁊ ad exornandam vrbem ita animum adiecit: vt breui cõualescens melioxem faciem pre se tulerit. Et hanc ob rem non modo pontificem: sed patrie patrem cum omnes appellauere.

4684 ſi5 ¶ Templo itaqz domini in modũ castri sexto regni Darij anno perfecto: qui fuit secũdus annus sexagesime sexte olympiadis: mẽseqz octauo presulante Joachin predicto põtifice a Zorobabel principe tribuũ iude ⁊ Beniamin cũ munitissimo muro: qui fuit quadragesimussextus annus regni persarum primo scilicet anno regni Cyri regis: quo ꝓmissi fuerãt iudei tẽplũ reedificare: ita vt illud euãgelicũ verificẽt. Quadraginta ⁊ sex annis edificatũ est tẽplũ hoc: quo perfecto Joachin pontifex cuz sacerdotibus surgẽs cũ tubis ⁊ ornatu solẽni laudauerũt deũ laudib⁹: quas Dauid prius eis ostẽderat. Clemẽs autẽ in primo stromate hijs ꝓuenit dicẽs. Et pseuerauit captiuitas annis septuaginta vsqz ad secũdus ꝓphetauerũt: sacerdotioqz functus Josedech: ⁊ ꝓsumato tẽplo illud duodecimo mẽse cũ omni apparatu dedicauerũt. Et hec secũda tẽpli dedicatio fuit: quo dedicato: vt secundus machabeorũ habet liber. Ignis qui in puteo ex altari sublatus: ⁊ abscõditus fuerat: quũ oio extinctus esset ꝓfestiz remixit.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Xenophanes conophonus philosophus hijs tpibus: vt Eusebio placet: clarus fuit: Hic ortheme. nis cuiusdã greci filius fuit: qui cũ viginti eẽt annoz a patria pulsus: quoz ⁊ sexaginta ãnis relegat⁹ stetit: sicut ipsemet testatus est: Et sunt qui dicãt eũ neminẽ audiuisse: scripsit aũt ꝓtra Esiodũ ⁊ Homerꝝ elegias. Fuit quoqz eiusdẽ nominis vir patria Lesbius poeta iambicus: de quo nihil nobis cõstat.

¶ Theogonus etiam poeta grecus: hoc eodem tempore: teste Eusebio: floruit: de quo Plato in libro de legibus sepe meminit.

¶ Saphos lesbia ex Mitilena vrbe oriũda: altera poetrix: hac etiã tẽpestate inclyta fuit. Que adeo generose mẽtis extitit: vt etate florẽs ⁊ forma: nõ ꝓtenta solũ litteras iũgere plurimas: sed amplioze fuore animi ingenijqz suasa viuacitate: cõsenso studio vigili ꝙ abrupta parnasi mõtis se felici ausu mulsis immiscuit: a quibus gratia accepta: modulos lyricos exꝓmere nõ dubitauit: a qua id genus versuum Saphici ab ea dicti sunt: de qua Ouidius in secũdo ō tristibus sic meminit dicẽs: Lesbia quid docuit Sapho nisi amare puellas: ⁊ de remedijs li. 2. Me certi Sapho meliorẽ fecit amice: ⁊ ꝓpterea illi erepta fuit statua enea ⁊ suo nomini dicata: eo ꝙ inter celebres poeta fuerit numerata. Eius tñ opa maioꝝ negligẽtia amissa sunt: vex si dãda sit omnibus fides infelici corrupta amore fuit quia phaonẽ cretẽsez nimiũ amauit: Que demũ spe frustrata: ex leucano saxo se precipitẽ dedit: atqz interijt.

¶ Rhodopes meretrix mire pulchritudinis mulier: hoc etiã tẽpore floruit: ⁊ cũ Esopo fabulatore (sicut Herodotus tradit) captiua fuit: hec in Egyptũ deportata a crasso Saphõis fratre (qui forte venale vinũ eo ex lesbo deuexerat) maxima pecunia redẽpta fuit: Cuius rei meminit Saphos sozor: in epi

stola ad phaonē cū ait: Arsit inops frater victus meretricis amore: Multaq; cū multo damna pudore tulit. Tātas namq; hec meretrix suo comertio conflauit opes: sicut docet Plinius libro. 26. historia. vt apud Kempby3 pyramidem laudatissimam extrui fecerit: suntq; qui putent q; cum aliquando lauaretur ab aquila calceum sibi fuisse ablatum: t in caput cuiusdam regis fuisse delatu3: cuius augurio commotus rex scisciatans cuius is calceus fuisset: t re cognita. Rhodopem duxisse vxorem: hec Strabo. Plinius vero asserit: Esopi conseruam t contubernalem fuisse.

¶ Pyndax thebanū poetā hijsdē etiā tpibus floruisse Eusebius dicit: Qui teste Quintiliano in decimo de institutiōe ora. Omniū lyricoꝝ princeps fuit. s. spiritus magnificētia: sententijs: figuris beatissima: rerū verboꝝq; copia velut quodā eloquētie flumine. Unde Horatius in quarto carminū cum nemini merito credidit imitabilē: t ideo ꝓpter eius clarissimas virtutes a macedonie regibus plurimuꝝ fuit dilectus: mors tamen eius nō vulgaris extitit: quū a diuersis t maxie a Valerio maxio ꝓscribit: q; quū i gymnasio sup gremio pueri: q; vnice delectabat deposito capite se geti dedissꝫ ocesit incogniꝫ

¶ Romanorum regum occasus.

¶ Lucretia matrona romana omnium romanorū mulieꝝ pudicissima: formaq; ac elegātia clarissima Lucretij spurij romani viri filia t cōiunx Tarquinij collatini olim egregij fratris Tarquinij prisci fili: hoc anno q est nonus regni Darij persarū regis a Sexto Tarquinio: Tarquinij superbi filio per vim stuprata semetipsaꝫ interfecit. naꝫ cū Tarquinius superbus Ardeā obsideret ciuitatē apud Collatij oppidū quidā regij iuuenes insimul cenare ceperūt: inter quos Collatinus Lucretie maritus erat Et cū cenassent vt moris ē ꝓfabulātibus iuuenibus sermo de honestate ꝓiugū inter eos incidit: Et cū suaꝫ vnusq; alijs preferret in hoc ꝓsiliū vētū ē: vt ꝓsectis equis ad domū mulierū accederēt: t cum domos vniuscuiusq; inuisissent ēt Collatiū deuenientes Lucretiā lanificio vacātē sine vllo ornatu inuenerūt: que omnibus prelata fuit. Collatinus aūt oēs iuuenes benigne in domo suscepit: in qua dū honorarent: Sextus Tarquinij superbi filius impudicos oculos in honestatez Lucretie iniecit: vnde t post paucos dies insanus iuuenis relictis castris ad domū Lucretie: viro inscio: puēit: vbi a Lucretia tāq; viri ꝓsanguineus comiter suscepti ē: sed postq; in nocte domū oēz tacitā sensit extracto gladio cubiculū Lucretie intrauit: t illā p vim violauit: t inde statī recessit: Lucretia aūt mane facto ꝓfestiꝫ ad Lucretiū patrē t Brutū mariti patruū ac alios necessarios t affines misit: illosq; oēs vna cū viro suo accersiri fecit. Quibus aduenientibus que in nocte illa a Sexto passa fuerat cū lachrymis enarrauit. Et cū illā flēte ꝓsolarent: acceptis primū a patre alijsq; omnibus dextris in fidē adulterū vleiscēdi: cultrū quē sub veste celauerat educēs dixit. Ego me si peccato absoluo: supplicio nō libero t sine mora (vt Ouidi. ait) Celato fixit sua pectora ferro: Et cecidit in patrios sanguinolēta pedes: Tūc quoq; iaz moriēs ne etiā ꝓcūberet inhoneste respexit: t hoc etiā cura cadētis erat: Eaq; mortua cuꝫ pater marituſq; in luctu occuparent: Brutus eius auūculus: ꝓfestiꝫ cultꝝ ex Lucretie vulnere extractū sumēs: cruorē prese ferēte magna voce dixit: Per hūc castissimū sanguinē iuro me ōinceps quacūq; vi potero: Tarquiniū ꝓsequ superbū: t nūc illū neq; aliū Rome regnare passurū: traditoq; cultro Collatino viro: mox q; adērāt oēs iurarūt Bruti seruare preceptū: sumptis armis ꝓfestiꝫ: ad expugnādū regē Brutū ducez secuti sunt: facto itaq; impetu Tarquiniū regē cū liberis t vxore vrbe excludētes cidē impiū abolerūt: quo pulso ex Senatus populiq; Romani sentētia ppetuo exilio relegari cū vxore t liberis iubet. Lucretia igitur violēter cōpressa t si nullo adulterio fuerit maculata ꝓsensu: quia in preclaris eius laudibus dictuꝫ ē. duo fuerūt t adulteriū vnus admisit: tamē: vt diuus pater Augu. pº de ciui. dei. ca. decimonono ait: quia in se vulta fuit crimen alienū alterius sceleri addidit suū. Tarquinio igit expulso Romani reges defecere: cuꝫ ibidē regnatū fuisset ab vrbe cōdita: vsq; in presens tempus sub septez regibus annis ducētuꝫ quadraginta: quorū nomina t tempora hic sub Epilogo iterato traduntur. 513 4686

¶ Romanorum regum epilogus.

Romulus	i añ 38	Ancus marcius	4 añ 23	Tarquinius supbus	7 añ 35
Numa pompi.	2 añ 41	Tarquinius ꝓscus	5 añ 37	Quibus in vnuꝫ supputatis fiunt anni. 240.	
Tullius hostilius	3 añ 32	Seruius	6 añ 34		

¶ Consules Romanis instituuntur.

¶ Lucius Junius cognomēto Brutus: t Lucius collatinus Lucretie olim maritus hoc anno qui est decimo regni Darij persarū regis t primus sexagesimeprime Olimpiadis annus post exactos reges Rome a prefecto vrbis ex cōmētarijs serui tulli primi Romani ꝓsules creant. Et hij primi ꝓsules oia iura omniaq; insignia regalia per annū tenuere nisi q; fasces ambo nō habebāt: ne Romanis duplicatꝫ terroꝝ videret: verū Brutus tantūmodo collega cōcedēte fasses habuit. Hac quippe de causa apū Romanos annui cōsules cōstituti sunt: ne per diuturnitatē tēporis amplius insolescerēt: sed alter per alterū coerceret. Brutus itaq; videns populū Romanū nouę libertatis esse cupidū ne regijs domis deinceps flecteret imperiū rogando omnes astrinxit quatenus neminem Rome vnq; regnare permitterēt. Inde haud multo post Collatinū Tarquiniū q; Romanis tarquinioꝝ nomē graue esset a cōsulatu abrogarūt: qui sumptis omnibus rebus suis cū suis tarquinijs apud collatinū reliquā vitā duxit. Brutus vero ex comitijs Publiū Valeriū sibi collegā creauit: quo etiā adiutore reges ciecerat: sed cuꝫ Tarquinij rursus per prodictionē ad imperiū aspirarēt t multi (t eorū subordinatiōe) cū ipsius Bruti filijs aduer 511 4688

aductuꝫ ſus ꝓmunẽ libertatẽ cõiuraſſent: fraude deprehẽſa cõfeſtiꝫ Brutus de filijs primũ reliquiſqꝫ proditoribus ſuppliciũ ſumpſit. propter quod quidã egregius poeta ſic inquit: Natoſqꝫ pater ſua bella monẽtes Ad penaꝫ pulchra pro libertate vocauit Infelix: vt cũqꝫ ferẽt ea fata minores Vincit amor patrie laudũqꝫ immẽſa cupido. Sumpta igitur de ꝓditoribus pena: Brutus cũ collega ad bellũ tarquinijs infferendũ ſtatiꝫ ſe preparat: atqꝫ in expeditionẽ vadẽs cũ in certamẽ vẽtũ eſſet Arruns Tarquinij filius cõcitato equo aduerſus Brutũ telũ direxit: nec minus Brutus ardẽti animo ſit obuiã ei: ꝛ ita cõcertãtes adeo ſe mutuis cõſodere vulneribuſ: vt trãſfixis haſtis ambo mortui decederent. Brutus autem adeo pauper obijt: vt publico ſumptu ad euꝫ ſepelliẽdũ opus eſſet quod poſtea eius exẽplo multi Romanoruꝫ (vt Liuius ait) laudis auidi pecunie cupiditatẽ penitus a ſe abiecerint. Et tunc domi induſtria fuit foris iuſtũ bellũ animuſqꝫ in cõſulẽdo liber: quibus rebus ciuitas libertatẽ cõſecuta ꝛ modico tempore admodũ exercuit: mortuo itaqꝫ Bruto eodẽ anno Sp. Tercipitinus in eius locũ ſufficitur: quo etiam intra paucos dies emortuo Horatius pulvillus in locũ eius ſubrogaꝫ: qui cũ poſtea pontifex factus fuiſſet: vt Valerius maximus inquit: duꝫ aliquãdo deorũ edẽ dedicaret ꝛ in ſolẽniũ verborũ nũcupatione poſtẽ teneret mortuũ filiũ audiuit. Sed eaꝫ ob reꝫ nec manũ a poſte amouit: nec vultũ a publica religione ad priuatũ dolorẽ deflexit ne matris potius ꝙ põtificis partes egiſſe videretur. Hec igit̃ anno primo conſulum Rome geſta ſunt quo anno populo Romano quinqꝫ ꝓſules contigit habere.

¶ Publicola Romanus patritius cui publio Valerio, ꝓpriũ nomẽ ante fuerat: ꝛ ipſe per hoc tẽpus expulſis tarquinijs vna cũ Bruto in locũ Collatini cõſul eſt ſuffectus: qui cõmiſſa pugna in qua Brutus occubuit ipſe de tarquinij exercitu quindeciꝫ milia ꝛ trecẽtos viros interfecit: qua victoria primus ex cõſulibus in curru quadriiugo inuectus triũphauit que res: vt Liuius ait: pulcherrimũ ſpectaculuꝫ plebi ſine vlla inuidia prebuit. Fuit itaqꝫ hic publicola magne iuſtitie ꝛ equitatis vir. Qui aliquãdo vt Plutarchus ſcribit: audiẽs ab amicis ſe a populo improbari: ꝙ domũ habitarit ſublimeꝫ nõ egre tulit: ſed nocte eadẽ adhibitis fabris domũ ſuã demoliri ꝛ funditus euerti fecit. Quod aſpicientes Romani eius animi magnitudinẽ admirãtes dilexerũt cũ: domũqꝫ multo illa ãpliorẽ ꝛ excelſiorẽ edificauerunt. tãtumqꝫ eaꝫ ob rẽ: amorẽ a populo ꝓmeruit vt poteſtatẽ quã vellet ſubrogãdi ſibi collegẽ ſit cõſecutus. Qui ſtatiꝫ Lucretiũ Lucretie patrem ſibi ſubrogauit: cui eo ꝙ eſſet ſenior faſces tradidit. Quo paulo poſt mortuo Horatiꝰ: vt dictũ eſt: ſubſtituit̃. Tũc tarquinius vna cuꝫ porſena rege magno cũ exercitu iterũ romã venit: publicola ſecundo ꝛ tito Lucretio cõſulibus deſignatis: ꝛ pugna cũ Romanis cõſerta vbi ſuos publicola in fugã verſos vidiſſet repẽte cũ ſubſidio pro portis occurrit: ac iuxta fluuiũ ꝓlio cõmiſſo tã diu hoſtiũ impetũ ſuſtinuit: quoad multis acceptis vulneribus in vbẽ reportatus eſt. Vtta mẽ auxilio horatij ciuitas defenſa eſt: nã ſtãs ante põtẽ acriter arcebat hoſtẽ quoad ſocij poſt ſe põtem interrũpũt: ſicqꝫ armatus in tyberiꝫ deſiliẽs tyrheno telo ſauciꝰ ad alterã fluminis ripã tranatauit: imminẽte deinde vbi alius porſene exercitus ſeparatiꝫ in agrũ Romanũ impetũ fecit ꝓtra quẽ iterũ publicola tertio ꝓſul factus pugnãs quinq milia thuſcoꝝ pemit: tãdẽ ob mirabile mutij ſcevole facinꝰ porſena pacẽ cũ Romanis cõpoſuit. Poſterioꝛi ẽt tpe quarto iã ꝓſul factus bellũ ꝓtra ſabinos geſſit quoſtis: poſt ſe alijs deſignatis cõſulibus: cũ in omnibus eius vite partibus optime vixiſſet paulopoſt e vita diſceſſit: in cuius gdẽ funere: vt Plutarchus refert: quiſqꝫ ſubſtãtiaꝫ quartã partẽ contribuit.

¶ Dictature dignitatis inſtitutio.

4695 | 504 ¶ Nono antez poſt exactos reges anno: vt Euſebius habet: Rome noua dignitas ſcilicet dictatura creata eſt: ꝛ equitũ magiſter qui dictatoꝛi in omnibus obſequeretur: ſed quo anno aut quis primus dictatoꝛ vel ſub quibus cõſulibus creatus fuit parũ cõſtat: licet Euſebius in predicto anno ꝛ largũ dictatoꝛẽ primũ ꝛ S. P. Caſſiũ magiſtrũ equitũ ſcripſerit: Inſtitutus itaqꝫ eſt dictatoꝛ vt auctoritate ꝛ potẽtia cõtra hoſtes conſules precederet eo maxime quia porſena cluſij rex: ea ciuitas thuſca erat: armis Tarquinium ſuperbũ reducere conatus eſſet: Quod ne fieret dictatoꝛ obſtitit: verum pace confecta inamicitiam populi Romani porſena ſummis honoribus ac donis magnificentiſſimis diſceſſit. Eo autem tunc Rome cenſu habito inuenta fuerunt hominum centum vigiti milia.

¶ Alexander decimus Macedonum rex: vigeſimooctauo Darij regni poſt Amynthã regẽ Macedonibus regnare cepit: ꝛ regnauit annis. 45.

4700 | 469 ¶ Coꝛiolanus patricius Romanus cui. C. Martius antea nomen fuit. egregius bellatoꝛ ac ſtrenue virtutis adoleſcẽs hijs temporibus propter virtutis ſue p̃ſtãtiã a Romanis ſummo in honoꝛe habitꝰ eſt: qui vt Plutarchus ait: ab incunte pueritia ita coꝛpus ad omne genus pugne exercuit: vt curſu peragilis in capiẽdo pugnãdoqꝫ ineluctabile põdus habuerit: hic itaqꝫ paulo ſuperius exacto Tarquinio iaꝫ pubeſcẽte adoleſcẽtia prima meruit ſtipẽdia: qui ſtatiꝫ cum Romanũ in bello ſuccũbentẽ videret in ſpiciente dictatoꝛe eo, primo profecto irruentẽ confodit, hoſtẽ. Quã ob rem illũ dictatoꝛ quercia donauit coꝛona: quo honoꝛe ſtimulatus ipſe ſibi fortitudinis emulationẽ propoſuit: cumqꝫ multa Romam decertarẽt bella e nullo fine coꝛona aut premio diſceſſit. Ceteris enim virtutis finis erat gloria: huic vero gloꝛie finis materna erat letitia. Nec ſibi honoꝛi magis aliquid ducebat ꝙ vt euꝫ coꝛonis ornatũ aſpiceret mater. Paulоqꝫ poſt id tempus bellãtibus Ro. aduerſus vol ſcos pugna ad coꝛiolanoꝛũ oppidũ omiſſa eſt: vbi cum Ro. retrocederẽt ipſe cũ paucoꝛũ manu in pugnã peruolans proſtrauit ammes qui

secū pferere anſi ſunt repreſſoq; illorū ipetu illos pallātes vſq; ab portas ſugat ⁊ paucis eū pſectātib⁹ aduersū portas irrūpit: vbi incredibile pfeciſſe certamē tradit redacto ēt in poteſtatē oppido cū pecunias oblatas pro parta victoria ſpreuiſſet Coriolani cognomē ei decretū eſt. Paulocq; poſt petēte eo cōſulatū ac oſtēdente cicatrices quas per tredeciq; annos bellādo exceperat licet a cunctis eius virtus veneraretur tamē nō eidē ſtatiz q; poſtulabat pceſſuz eſt: inſtāte aūt in comitioz̄ die: ob maliuolētiā plebe multitudinis: denegatus fuit ei pſulatus: qua iniuria laceſſitus ac plebi infenſus diſceſſit. Et poſt nō multū tā pus ēt a tribunis accuſatus perpetuo mulctaf exilio at ipſe ſtatiz cū Tullo Volſcoz̄ principe ſe pium gēs dux belli efficiē. moxq; cōtra Romanos bello ſuſcepto eoz̄ agrū inuadēs maximā prēdā exportauit. deinde circeū romanoz̄ coloniaz capit ⁊ depopulatis latinoz̄ finibus multos cōtra ſe arma ferentes vi cepit. Poſtremo lata de eius reditu rogatiōe cū intellexiſſet plebē denuo ſibi fuiſſe aduerſatā ſtimulatus caſtra ad celias foſſas (quadraginta ab vrbe ſtadijs diſtates) collocāuit. propter quod romani timore perterriti primo legatos ſecūdo pontifices cū infulis ⁊ ſuis inſignibus velatos ſupplices miſerūt: qui fruſtrati rediere tertio cū iā vndiq; deſperatio Romanoz̄ animos intraſſet veturiā eius matrē ⁊ volumniā cōiugē mittūt promittētes liberū in ciuitate reditū modo ab vrbe caſtra ſubmouereat ac ille cū dura legatis ⁊ pontificibus reſpondiſſet matris precibus permotus volſcos ab obſidione remouit propter quod tullus odio inuidiaq; ſtimulatus tandem coriolanū neci dedit.

¶ Veturia itaq; Coriolani predicti mater ⁊ ipſa p hoc tp̄s iā senex laudabili ope annos ſuos in viri ditatē traxit ppetuā. Quia filiū ſuū (qui infenſiſſime vrbē obſidebat) quē legatoz̄ maieſtas ⁊ pōtificuz reuerētia nequiuerāt ipſa ab ira retraxit duriſſima ⁊ eius ꝓpoſitū vertit in bonū: nā relinquēs obſidionē ciuitatē liberā dimiſit. Ob cuius mulieris beneficiū ne ciuitas ingratitudine argueret ex Senatuſcōſulto ad ppetuā rei memoriā eo in loco quo hec Veturia filij iraz moluit tēplū ⁊ Ara fortune ꝓſtructa ſunt: inſup cū nullus vſq; in id tēpus vel modicus a viris mulieribus prēſtaret honoz ſancitū ē: vt mulieribus homines ſemp aſſurgerēt ⁊ in via eis cederēt quod nūc vſq; apud nobiles ſeruaf: ⁊ q; eis liceret vti auro ⁊ purpurea veſte: auriſq; fibulis ⁊ armillis: inſuper etiā ex eodē Senatuſconſulto eiſdē adiectū fuit: quod antea non licebat nec etiā in ciuitate noſtra ex ſtatuto licet: poſſent hereuitates cōſequi quorumcunq; parentum nec immerito quidē cum ſuis precibus ſteterit Romana libertas. Gentu rie igitur mulieres gratias referāt: ⁊ eius collaudāt perpetuū nomen que tot bona eius contulit.

¶ Tribunatus officij inſtitutio.

¶ Rome decimooctauo anno poſt exactos reges ſeditione facta populus a patrib⁹ deceſſit montēq; quētinū armis obtinuit vbi ⁊ multis diebus ſedit. cumq; libertatē obſtinato clamore peteret oratione: Menenij agrippe p̄ſtātis eloquentie viri ⁊ populi animi mitigati ſunt: ⁊ tribuni plebis ac alia iura a patribus cōceſſa ſunt. Erāt autez tribuni plebis quaſi proprij iudices ac defenſores quibus populus a conſulibus ſenatuq; protegebatur: ſed dictatoz (vt dictū eſt) omnibus hic maioz erat: cuius dignitas ⁊ poteſtas nō annualis: ſed quinquiēnalis erat. Menenius vero agrippa eo ipō anno quo inter patres populūq; pacē cōpoſuit cū omnibus gratus caruſq; haberetur ex peſte defecit: eo enim tempore ea peſtis ⁊ fames adeo Romanos attriuit tā in hominibus q; in iumētis vt volſci qui ad tertiū vſq; lapidez ab vrbe pabulandi venerant neminem: vt Liuius ſcribit: obuium haberent. 494 4705

¶ Fabiorum clariſſima familia tempeſtate hac inter ceteras vrbis Romane familias cum potentiſſima ⁊ primaria haberetur. C. horatio ⁊ L. memmio conſulibus elatione ducta propriis ſumptibus bellum cōtra vicinos ſumēs in vno cōflictu ſex ſupra trecētos eiuſdez familie milites patricij ordinis viros amiſit: que quidem clades: vt Liuius inquit: fabioruz familie quaſi exitium fuit. Nam vnus duntaxat adoleſcētulus ſuperſtes relictus ex eadē familia fuit. Qui poſtea bello domiq; reipublice maximo fuit adiumento. Et hic genus ⁊ nomen plurimum auxit. 493 4706

¶ Quintius cincinatus preſtātiſſimus Romanoz̄ dictator: De quo diuus pater Aug. 5. de ci. dei. ca. 19. meminit his tpibus cuz agriculture operā daret a ſenatu rogatus puluere ac ſudore abſterſo dictature dignitatē inuitus ſuſcepit qua ſuſcepta vt erat ingētis animi vir ſtatiz exercitū colligēs vna cū. L. Tarquinio equitū magiſtro nō mō Romanos hoſtibus obſeſſos liberauit: ſed ⁊ hoſtiū quoq; exercitū ſuperatū captū vinctūq; cū innumerabili p̄da Romā pduxit: quā qdē p̄dā ex hoſtib⁹ oblatā nō ſibi: ſed militib⁹ deceſſit: quibus optie geſtis, ipō ſexto ⁊ decio die ſpōte dictatura a ſe abdicata ad agricultarā rediit. 492 4707

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Democrit⁹ Abderides philoſophus p hoc tēpus Euſebio teſte floxuit: Qui: vt Herodoto in ſexto libro placet primo quoſdā magos caldeos audiēs adhuc puer theologiā atq; aſtrologiaz optime didicit. Deinde vt ⁊ geometriā perciperet in perſidē ⁊ ad mare perrexit. Poſtq; ēt ad cognoſcēdas res diuinas in Caldeā Athenaſq; ſe trāſtulit vbi a nullo cognitus ipſe Socratē cognouit: Tandē doctiſſim⁹ in patriā reuerſus patrios agros ⁊ innumerabiles opes reipublice ſue cōceſſit: ſatius ducēs cum paupertate ſtudioruz libertate letari q; opum ſeruili cura vexari. Nā in hortulo ſuo iuxta vrbis muros ad cōtemplādas rerum naturas ſe cōtraxit vbi ⁊ vt nature ſecreta ſubtilius rimari poſſet: ſicut Cicero in quinto thuſculanarū queſtionū refert: oculos ſibiipſi effodit: Vixit aūt annos cētuz ⁊ nouez: De cuius morte varie auctoꝝ ſunt opiniones. Scripſit āt Democritus hic: vt Laertius tradit: hec que ſubiecta ſunt; De medicina: De naturalibus: De carmine: De Homeri verſibus: De poeſi: De vētilate carmi-

aduẽtuz nis: De agricultura: De moralibus: De multis alijs que a Laertio tradũ tur: Unde ⁊ legẽdũ pre ceteris nõnulli putãt: Ex cuius sentẽtijs hanc optimã habemus: Conueniẽtius é vt parcitatẽ in tuo seruet q̃ luxuz in alieno: parcitas enim necessitatis remediũ est: vt medicina dãnozũ. Sex vero Democritos fuisse Laertius dixit: quozũ primus hic: Secundus Chius: qui fuit musicus ⁊ huic contemporaneus Tertius sculptor: Quartus qui de templo Diane Ephesine scripsit: Quintus poeta qui epygramma edidit: Sextus pergameus orator insignis.

¶ Heraclitus philosophus astanus cognométo Scotinus: hoc ipso tẽpore (vt Eusebio placet) in precio fuit: Cuius libri adeo obscuri fuere: vt a philosophis vix intelligerẽtur. Unde ⁊ propter eoꝝ obscuritatẽ Heraclitus dictus fuit tenebrosus: Qui cũ in vltimo vite a discipulis quereretur: vt notabile qd in mediũ proferret: Nihil respõdit: sed digitũ volues significabat oia inferiora in cõtinuo motu esse.

¶ Eschilũ poetã tragicũ cũ supioribus floruisse Eusebius dicit: qui vt Horatius in poetria ostendit: plurimũ tragediã exornauit. Et propterea Quintiliãus de eo sic ait: Eschilus tragedias primus in lucẽ ꝓtulit: sublimisqz ⁊ grauis ac grãdiloquus sepe vsqz ad vitiũ: sed rudis in plerisqz ⁊ incompositus ẽ habitus. Eius mortẽ Vale. ait non vulgatam extitisse: qui cũ in aprico loco soporatus esset: ⁊ aquila testudinem in aera leuasset: quo super lapidẽ quẽpiã dimissa frangeretur: super Eschili caput: quod ꝓpter caluiciem lapis aquile videbatur: eam cadere permisit: quo vulnere vitaz amisit.

Erses Darij regis ex Atosa filius: quintus persarũ rex cẽtesimoquarto iudaice captiuitatis anno: ⁊ primo septuagesimequarte olympiadis post patrẽ perfis regnare cepit: ⁊ regnauit annis viginti: Hic (vt Josephus scribit) voluntatis paterne colẽdi ⁊ honorãdi deũ israelitas apparuit. Omnia nanqz faciens que religionis erãt: patrẽqz secutus: ⁊ iudeis liberaliter vtẽs: ⁊ q̃ maxime Esdre sacerdoti amicissimus erat. Uerũtamen in alijs rebus paterne crudelitatis ⁊ sentie successor extitit: qui cũ graue bellũ aliquãdo acturus esset: Pithio viro nobili peteti vnuz ex quinqz filijs sibi relinqui: respondit vt quẽ veller eligeret: moxqz a patre electũ in duas partes scindi fecit: partes in vtroqz vie latere posuit. Atqz ita cuz hac victima lustrauit exercitũ. Hic itaqz suscepto imperio illud multis bellis etiã nõ lacessitus fortissime quidẽ gestis: ⁊ rẽpublicã quasi vsqz in finẽ gubernauit. Sed tandẽ recepta Egypto: que a patre defecerat refertis omnibus copijs doniscz fortune non tijs acquisitis frueretur: adeoqz eisdẽ abũdabat: vt premiũ proposuerit: qui nouaz voluptatem inuenisset. Cunqz vniuerse Asie potiretur: ⁊ ei parũ esset nisi ⁊ grecie bellũ inferret. Et ad hoc perficiendũ (vt Herodotus historicus scribit) congregatis quinquies mille milibus ⁊ ducentis octoginta duobus milibus viris que incredibilia videntur: terra: mariqz totã inuasit greciam: ⁊ cum mille ducentis sex nauibus pontem in bellespõto mari struxit: quod Luca. in secundo tetigit dicens.

Tales fama canit tumidum super equora xersem
Construxisse vias: multum cuz pontibus ausus
Europamqz Asie: festumqz admouit abydo
Inceditqz fretum rapidi super bellesponti.

Non eurũ zephirũqz timẽs: cũ vela rateſqz In mediũ deferret athon. Xerses igitur tanto fultus exercitu Greciã intrauit: Athenasqz incẽdit ⁊ infinitas strages dedit: Sz nõ ita multo post Leõide Spartanorũ ducis solertia: quãtũ eius introitus Grecie terribilis extitit: tantũ discessus turpis ⁊ fedus fuit. Nam ipse Leonida cũ sexcẽtis viris terrestri prelio castra quingentozũ miliũ hominũ rupit: in quo ⁊ ipse xerses rex duobus acceptis vulneribus fugiẽs: maris fortunã experiri statuit: vbi ⁊ cuz Themistocle Athenienſium duce pugna nauali conserta multis nauibus captis: multisqz demersis eius exercitꝰ in fugã turpissimã versus: ipse rex (qui prius mare nauibus straverat) i piscatoria scapha vix trepidus aufugit: ⁊ in regnũ suũ se coactũ recepit: Quo bello infeliciter gesto' suis contemptui esse cepit: Et non multo post ab Artabano eius prefecto spe regni potiundi adducto interfectus est.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Themistocles athenienſis philosophus: ⁊ naualis belli clarissimus ac sapiẽtissimus dux: hijs tẽporibus tã sciẽtia q̃ rei militaris gloria inclitus ⁊ clarus habitus est: Cuius qdẽ ꝯsilio: prudẽtiaue illa celeberrima parta est victoria: qua athenienſes supato xerse superiores in maritimo p̃lio extitere: qui cuz centũ triremibus mille ⁊ ducẽtas sex naues xersis superauere: Hic nanqz: vt Plutarchus scribit: cũ adhuc puerulus esset animi spiritus plenus ac natura prudẽs: magna semp atqz eximia cogitabat: quia cũ ei a disciplinis ꝓcipiẽdis animũ relaxare licebat nõ ludis aut inertie: sed cogitãdis cõponẽdisqz orationibus sese dederat. Gloricqz cupiditate incẽsus cupiẽs sibi vbis principatũ vẽdicare cytharistã quẽdã praclarissimũ: qui tũc plurimũ colebaꝝ summo studio rogauit vt apud se artez exerceret: qua domũ suã multi frequẽtarent. Atqz eo modo suaqz eloquẽtia ⁊ liberalitate principatũ obtinuit. Susceptoqz principatu adeo mirãdis virtutibus floruit: vt nemo par ei inuẽtus sit: Vaz de instãtibus quibuscunqz verissime iudicabat: de futuris vero callidissime cõijciebat: Et propterea xerseꝝ qui terra: mariqz bellũ vniuerse Grecie cũ innumerabilibus copijs intulerat: debellauit: Et ex Europa discedere suo ingenio: suaqz virtute ⁊ artificio curauit. De eius autẽ magnanimitate scribit: q̃ cũ aliquãdo supato: fugatoqz xerse ad visenda interfectorum Persarum corpora consensisset: vt armillas ⁊ torques abiectos aspexit

47¹4 485

47²0 479

preteriens ipse amico q eum seq̄batur: Collige tibi: inquit: Tu enim nequaq̄ Themistocles es. Alia q̄q̄ preclara facinora hic gessit: ꝛ a multꝫ histozicis tractant̄. Xerxe quum totius Grecie: totiusq̄ patrie in reb⁹ predictꝫ sal⁹ fuerit: Beniq̄ proditionis falso accusat⁹: e ciuitate turpiter eiect⁹ est: qui ad persaꝝ regem fugiens summo in honore except⁹ est. Demum post multas persecutiones: dum quintuꝫ ꝛ sexa gesimum absoluisset annum veneno epoto vitam finiuit.

¶ Leonida nobilis Spartanozum duꝝ: ꝛ ipse hoc tēpoze multꝫ virtutib⁹ admirand⁹ fuit: q nō modo mirando cōtra Xersem egit ei⁹ exercitū multum eum cum sexentꝫ viris pfringēdo: sed etiam pene incredibilia apud grecos ꝑm Herodotum operatus est. Eius autem genealogiam ab Hercule descendisse Herodotus in septimo libzo historiarum tradit.

¶ Aristidem philosophum atheniēsem viꝝ vtiq̄ discretissimum per hec tempora floruisse Cicero 3° de of. tradit: In q̄ gdē libzo de eodē Aristide sic ait: Quod quū Themistocles in concione atheniensi dixisꝫ se habere consiliū salutare reipublice: sed illud scire nō opus eē postulauit. vt aliquem e populo darent: cui tale consilium cōmunicaret. Datus ē autē Aristides cui ille dixit posse Lacedemoniozuꝫ classem clā incendi: Quo facto eozū opes frangerētur: Quod audiens Aristides in cionē magna expecratione venit. Dixitq̄ vtile esse Themistoclis consiliū: sed mīme honestū. Atheniēses ꝯo quod honestum nō eēt: nec vtile quidē id esse putarunt. Erat. n. Aristides tū omnis virtutis: tum iustitie: in his que ad cōmunem referūtur vtilitatem: Ex quib⁹ iusti nomen assecutus est: Huic plato tātum tribuit: vt pre ceteris clarissimis: qui Athenis claruerunt: eum solum laude dignum censuerit q̄ solida ꝛ expressa virtute ad rempublicam se contulerit. Ferunt hunc ita inopem moztuum fuisse: vt suo sumptu efferri ad tumulum nequiuerit. 474 4725

¶ Diagozas phūs cognominat⁹ Atheos: idest negās deos: bijsdem temporibus: referente Eusebio agnoscitur: Qui sicut Cice. refert libzo tertio de natura deoruꝫ: quū Samothraciam veniss̄et: atq̄ ibi quidam ei dixisset: Tu qui putas deorum humana negligere: Hōne aduertis ex tot tabulis pictis q̄ multis votis vim tempestat̄ effugerint: in portumq̄ salui peruenerint: Ita sic inquit. Illi. n. nequaq̄ picti sunt: qui naufragia fecerunt: in mariq̄ perierunt.

¶ Sophocles atheniensis poeta tragic⁹: ꝛ ipse p hec tēpoza ingenij sui opa publicādo illustrioza reddidit: Et ꝓpterea Cice. in ꝓmo de diuinatiōe: ob ingenij magnitudinē ipsum diuinuꝫ poetam appellauit: De quo Virgili⁹ Augusto alludens in bucco. ait: Sola sophocleo tua carmina digna cothurno: Et vt scribit Valeri⁹ libzo nono: Ultimis vite sue dieb⁹: quū iā ꝓpe centesimū attigisset annuꝫ: tragediam quandā miserat in certamine ad iudiciū peritoꝝ: dūq̄ ancipitꝫ certaminis sentētiam expeteret: intellexit iudicatū fuisse: q̄ ipse vna cū sententia victoz esset: Quo audito pre gaudio expirauit.

¶ Zeusis Heracleotes maxim⁹ pictoꝛ: ꝛ ipse etate hac (vt Eusebi⁹ hꝫ) inclyt⁹ fuit: Ex cui⁹ imaginibus q̄s plūmas inuitat⁹ fecerat: lauacrū Bizātioꝝ appellatū alij arbitrabant̄: Qui Pli. teste lib. trigesimo quinto natu. histo. periculū ad magnā gloziā pduxit. Opesq̄ tātas acq̄siturꝫ instituerit donare opera sua: eo q̄ nullo p̄cio sat̄ digno pmutari posse diceret. Pinxit aūt: vt idem Pli. ait puerꝝ vuas ferentem ad quas quum aduolarent aues: processit iratus operi: ꝛ dixit: vuas meli⁹ pinxi q̄ puerum: Nam ꝛ si hunc consumassem: aues ipse timuissent. Idem etiam secundum Quintilianum: Umbraruꝫ inuentoz magnus perhibetur.

¶ Parrasius pictoꝛ Ephesi⁹: vt attestat̄ Pli. hac quidē tempestate summ⁹ ꝛ clar⁹ fuit: qui vt idem auctoꝛ prosequitur primus Symetria picture dedit: primusq̄ argutias ac vultus eleganciam capilli vetusto more confusi: in lineis quidem extraneis palmam adeptus: quod rarum ꝛ in successu artis compertum est idem descendisse cum predicto Zeusside in certamen, ab eodem auctoꝛe traditur. Et quum Zeusis detulisset vuas tanto successu pictas: vt scenam aues aduolarent: ipse detulisse lyntheum auibus pictum traditur ita veritatem repzesentantis: vt Zeusis alitum iudicium efflagitaret. Sed tādeꝫ remoto lyntheo ꝛ ostensa pictura atq̄ errore intellecto: palmaꝫ ingenuo pudoze concesserit parrasio: Quoniam ipse aues fefellisset.

¶ Eliazphat hebzeoꝝ summ⁹ pontifex: hoc tempore Joachim patre defuncto in eius loco ad pontificat⁹ apicem promot⁹ sedit annis triginta duob⁹: Vir certe tanto honore ꝛ principatu dign⁹: Qui sua diligentia: suaq̄ prudentia ab Artaxerse persaꝝ rege absolutionem ab annonis vectigalib⁹ atq̄ tributis pro ministris ꝛ templi sacerdotib⁹ obtinuit. Potestatēq̄ preterea ab eodem impetrauit amouendi ꝛ iudices constituendi transflumē: atq̄ contumaces puniendi. Ibidē q̄q̄ postea q̄ ieiuniū ꝛ dei legem filijs Jsrael qui ad eū visitatiōis ꝛ eruditiōis gratia cōuenerant p̄dicass̄: quū bona eozum gratia discedens Hierosolymā tandē puenit: vbi diuino intent⁹ cultui duodecim sacerdotes viros ꝓbatissimos delegit q vasa dñi ac munera q̄ rex honoris gratia tēplo offerebat: summa cū diligentia ꝓseruarēt. Ceritus in via a rege ducatū expetēt: Eo q̄ manū dñi super illos eē: qui eum publice q̄rūt: predicasset.

a Artabanus sextus Persarum Rex: hoc anno qui est centesimus vigesimusquartus iudaice captiuitatis: ꝛ tertius septuagesimeoctaue Olympiadis annus persis regnare incipiens regnauit mensibus septem: qui pro anno computantur: Hic Xerse rege trucidato: quū cēt ei duo filij noie Dari⁹ ꝛ Artaxerses iuniozē in maiozis necem sollicitauit: affirmās illū ꝓpriū obtrūcasse pr̄em. Vagabusus aūt hui⁹ sceleris conscius: Artaxersi filio rem postea prodidit omnem: 465 4734

aductū

Quo audito mox populū cōuocat: ⁊ omnes armatos cozā se venīr iubet: tanq̄ numeꝝ militū recensu rus: Vbi quū Artabanus hic inter ceteros armatos extitisset: Artaxerses se breuiozem simulat habe re lozicā q̄ deceret: Idcirco iubet Artabanū secū ꝓmutaꝛ: Quo nudato euestigio cū septem filijs trās fodi ipsum iussit. Atq; ita Artaxerses egregius inuenis cedeꝝ patris: necēq; fratris ⁊ seipsum ab iniu dijs vindicauit iniqui. Hic itaq; Artabanus: vt Herodotus tradit Hystaspis filius ⁊ Darij frater at qꝝ Xerxis patruus fuit: qui graui oratione eidem bellum dissuaserat contra grecos arripere. De quo Justinus in tertio libro: ⁊ Herodotus in septimo tractauerunt.

4735 464 Rtaxerses q ⁊ lōgimanus cognoiat⁹: septimus persarum rex. 125. iudaice captiuitatis anno Artabano predicto obtruncato regnū suscipiens regnauit persis annis quadraginta: Hic a omniū hominū pulcherrim⁹ fuit: sed tanta ei erat brachiozuꝝ longitudo vt genua cōtingeret ⁊ propterea lōgimanus dictus est: Qui tributa persis primū instituit: eo q̄ maximaꝝ impē sam auri atq; argenti in edificijs constituisset: vbi tributa ⁊ que exigebat recondere posset ad bene rei administrate monumentum: Et quum pacis auctoꝛ ⁊ conseruatoꝛ haberetur: Jccirco ab omnib⁹ ama ri promeruit: De quo Justinus in tertio: ⁊ Herodotus in septimo mentionem faciunt.

¶ Decem virozum Rome electio.

¶ Duodecimo Artaxersis regni anno. L. Menenio ⁊. P. Sextilio capitolino consulibus Romāis 4747 452 placuit: quod consulare imperium cessaret: ⁊ eo loco decem viri deligerentur: per quos sine prouocati one omnis regeret ciuitas. Leta eius magistrat⁹ tempoza: vt Liuius ait: nimium luxuriari incipiens: citius ei⁹ res lapsa est: quia post annū exacti sunt. Quippe quiꝝ primū creati fuissent: imposito fine tri bunitie potestati: ⁊ omni plebis presidio sublato: toti⁹ magistratus regimen penes Appium Claudiuꝝ summū inter eos constituerat. Decreuerat. n. inter se vt vnus tantum fasces deferret: ⁊ hoc insi gne regiū in oꝛbe sua quisq; vice per omnes iret. Sed subito cōsilio mutato cum duodenis omnes pdie re fascibus. Decem quippe regum species erant: Qui quidem fastus magnaꝝ patris ⁊ plebis in se cō citauit indignationem. Unde ⁊ nimium luxuriantes: nefandaq; facinoza indices: magis ac magis ppe trantes ab vniuerso cetu tandem magistratu pulsi sunt: ⁊ q̄ maxime ob scel⁹ gestū ab Appio Claudio dignitatem: sicut reges amiserunt: Ipse enim Claudi⁹ Appius socijs militantibus solus ad vbē tuta dam domuꝝ aliquando remanserat: Qui videns Virginea quandaꝝ nomine: ⁊ facto Auli Lucij Vir ginei plebei boīs optimi ⁊ honesti filiaꝝ insigni decoris cōspicuā eā stupzare animū duxit: ad quā quū nec blādicijs: nec donis plurimis: neq; pcib⁹ pertingere posset: ad crudeleꝝ vim animū cōuertit. Unde ⁊ cuidā clienti suo negociū imposuit: vt aliquādo virginē transeuntē secus foꝝ obseruaret: ⁊ eam tan quā mancipiuꝝ suū fugientē arriperet: ⁊ in domū suam perduceret. Et siquid forsan obstaret: pfestiꝝ se cozā eo in cām traheret. At ille paulopost puelle in foꝝ venīēti mox man⁹ iniecit: dicēs eā suam eē ser uam: ac illū sequi iubet. Pauida vero puella clamādo eo liberata ē. Sed assertoꝛ die sequēti puellaꝝ ad tribunal amantis Appij in ius vocat: contestatus suam oio eē seruā. At puelle pater videṡ ab Appio sibi vim inferri: ab eodē tandē obtinuit: vt sibi in conspectu nutricis loqui fas esset: vt forte erroꝛis vete ris veritate comperta mācipium cū minoꝛi noxa sui concederet. Cunq; aliquātulum in cōspectu tamē curie ab eo euasisset pater: Sumpto cultro inquit: Dilectissima filia: qua possum via libertate tua vin dico: ⁊ statim illum spectantib⁹ omnib⁹ in filie pectus infixit: ⁊ statim expīrauit: ac sic libidinosi Appij per innocentis cedem spes exūanita est: Cuius rei causa popul⁹ vniuersos in furoꝛem vers⁹ decē viros ab officio deiecit: ⁊ Appius in carcerem coniect⁹: mortem sibi ipsi conscisciuit.

¶ Leges decem tabularum.

¶ Romāi quū hucusq; legē nō haberēt: magna inter tribunos ⁊ cōsules ō legislatoꝛe oꝛta ē discepta 4748 451 tio tertiodecio regni Artaxersis āno legatos Athenas miserūt: q nō solū ab atheniēsib⁹ Solonis leges obtinerēt: verūetiā ex alijs grecie ciuitatib⁹: moꝛes: institutaue Romam perferrent. Athenienses vero vt in. ff. de oꝛigine iuris in glosa ad verbum habeṫ: cupiētes experiri an Romani eoꝝ legib⁹ digni haberentur: confestim legisperitum cum lege duodecim tabularum Romam misere: Qui Romanoꝝ sapiētia periculum faceret: Quod quū aīaduertissent Romani quēdā insanū delegerūt hac rōne ducti vt si forte athenienſis sapiētioꝛ eēt: etiā cū Romāis qui insanū vicisset: cōsulis videreṫ. Quū ergo athe niensis legatus insanū Romanū pbenigne suscepisset: phōrum moꝛe vnū dūtaxat digitum erexit: quo plane significaret vnā esse diuinitatis rationē. Romanus autem existimans atheniensem id ad erudi dum sibi oculum digitum erexisse: illico duos ipse erexit digitos: quibus indicabat duos eidem effossu rus oculos. At quū atheniēsis Romanū meli⁹ illo intellexisse arbitrareṫ: vt oia. s. nuda ⁊ apta diuino conspectui declararet. Volā ei manum ostendit: vbi vero Romanus palmam cōspexit: suspicās enim velle alapa cedi: statī manū in pugnū contraxit: q̄si grauioꝛi ipsum ictu repcussur⁹ eēt. Idq; quū atheni ensis Romanū significare voluisset: q̄ deo omnia quasi sub pugillo contineat: adiudicauit Romanos eoꝝ legibus satis esse dignos. Ac sic ab eodē legibus tradits: scilicet decem tabularum: Romāi po stea duas addiderunt. Unde ⁊ postmodum illa decem tabularum famosissima emanauit lex: vt habe tur in coꝛpoꝛe iuris. ff. de oꝛigine iuris in glosa.

¶ Tribuni ⁊ ediles Rome creantur.

¶ Tribuni plebis ⁊ ediles sextodecimo regni Artaxersis āno consulib⁹ electis Rome creati sunt: q̄b

quidem tribunatus officium: ⁊ si magistratꝰ dignitatem nō haberet: maximi tamen momenti in republica fuit: Quia sicut plutarchus i problematibus refert: Tribuni sicut ceteri magistratus purpura non vtebantur: Quia ipse nō magistratus erat: ⁊ Lictores habebant: vel ius dicturi i sella curiali sedebant. Edilis autem alium habebat gradum: Quia sicut Cicero testatur idem fuit qꝫ vrbis curator. 448 4751

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Neemiā hebreus Artaxersis temporibus floruisse constat qui preter doctrinā singularē ⁊ ob sācti tatez maximā apud eundē regē multā laudē ⁊ gratiaz consecutus ē: Naz ⁊ Barij: ipsiusqꝫ Artaxersis regū pincerna fuit: a quibus vna cū reliquis desolationē hierusalē ⁊ templi lamentatus epistolas ad transflumen principes obtinere promeruit: qꝫ ei tanquā legato ex latere misso omnimodā obedientiā ⁊ honorē deferrent: mandauitqꝫ vt pro edificanda vrbe sibi de impendijs prouiderent: Qua auctoritate fultus: a multis principibus adiutus sacerdotibus etiā: alijsqꝫ complurimis i impensis suffragantibus itra duos ānos ⁊ q̄ttuor mēses portas extruxit: ⁊ vrbē omnē menibus sepiuit: operarijsqꝫ (vt sacra ei⁹ habet historia: vna mān lapides ponētib⁹: ⁊ alia cōtra infestos hostes gladiū ⁊ lāceā tenentib⁹. Exple to tādem opere ad regem pro gratijs exolnēdis redijt: a quo quū mirifice laudat⁹ fuisset: quū bona ei⁹ gratia ad componendos mores labefactos in hierusalem iterum redijt: vbi admodum senex legez dei intermissam ⁊ sabbatū oblitteratū ita accurate: feruēterqꝫ doctrina ⁊ exēplo resarcire ⁊ renouaſ cura ut: vt breui ciuitas meliorē faciem pretulerit. Ipse vero vbi a regijs negocijs vacu⁹ fuit: aliquid semper quod ingenium saperet: edidit. Vnde ⁊ librum nominis sui titulo prenotatum scripsit: ac bibliothecaz pulcherrimam extraxit: qua perfecta spiritum emisit. 447 4752

¶ Esdras q̄qz sacerdos ⁊ dei ppheta clarissim⁹ elegant⁊ ingenij: ⁊ memorie incōparabilis vir: huius regis Artaxersis imperiū insigne redd dit: Hic Sarei cuiusdā iudei filij Azarei ex tribu leui ⁊ aaron filius fuit: qui vna cum reliquis: vt prelatum ē ad instaurationē Hierusalez ⁊ templi auxilio fuit: Et p terea adiutor interpretatus ē: Hic nempe omnem legem deperditā sola memoria instaurauit: ⁊ repara tam in gradu ligneo populo recitauit: Quo quidem exemplo etiam Christi ecclesia euangeliuz super gradus legi ⁊ declamationes fieri constituit: Hic etiam preter legem repararam quattuor libros docte ac copiose edidit: Quos diu⁹ Hieronym⁹ transferendo in vnum coartauit volumen: dicens tertiū ⁊ q̄rtum inter apocriphos codices esse connumerandos: Quiqꝫ prophetā circa finez imperij Artaxersis vbi ea peregisset: que ad optimum doctorem ⁊ sacerdotem pertinebant in extruendo: ornandoqꝫ templo: tum etiam in docendo: admonendo: castigandoqꝫ eodem ano: quo ⁊ Neemias migrauit ad dñm Qui quidem postea vt sanctus habitus: eius diei festum tertio idus Julij celebrari mandatum est.

¶ Hucusqꝫ hebreorum scripture annales temporum cōtinent. Ea vero que post hec apud eos gesta sunt de libris Machabeorum ⁊ Josephi exhibebimus: Qui omnem historiam deinceps vsqꝫ ad Romana tempora prosecuti sunt.

¶ Anaxagoras philosophus etiam hac etate in Clazomeno asie oppido inclytus fuit: qui quum diues admodum esset: studendi desiderio ductus patrimonium omne suis concessit: ⁊ in longinquas partes secessit: vbi cuidam dicenti: Nōne tibi patrie cura est vlla? Respondit: Mihi patrie cura est ⁊ summa quidem. Atqꝫ ita dicens digitum celum versus extendit. Post multa vero tempora: vt Valerius libro octauo scribit: reuersus quum suas possessiones desertas vidisset: ait: Non essem ego saluus: nisi iste perissent: Interrogatusqꝫ aliquando: ad quid factus fuisset? Ad contemplandum: inquit Solem ⁊ Lunam ⁊ Celum. Scripsit autem Anaxagoras hic multa: videlicet de motu celi: De cursu syderuz ⁊ de natura rerum. Quumqꝫ annis septuagintaduobus vixisset: ab Athenienſibus in carcere positus quum multa squalidus fuisset inedia: deniqꝫ epoto veneno interijt: quia Solem lapidem ignitum dicebat: quem illi pro deo colebant. 446 4753

¶ Empedocles philosophus arbienſis ⁊ ipse hijs temporibus laudatur qui adeo canendi peritia edoctus erat: qꝫ quum hospitem eius iuuenis furibundus quidam cuaderet eo qꝫ patrem eius accusatione damnasset: ita dulciter canendi modum inflexisse dicitur: vt iuuenis iracūdiam temperarit: Huius autem hec fuit sententia. Tria sunt (inquit) in tota rerum varietate: scilicet affluentie mobilis contemptus. Future felicitatis appetitus: ⁊ mentis illustratio: Quorum primo nihil honestius. Secundo nihil efficacius. Tertio nihil de amborum compendiosa adeptione efficacius. Descripsit autem hic Deum sic: Deus est spera: cuius centrum est vbiqꝫ: ⁊ circunferentia nusquam. Arbitratus deniqꝫ animas immortales se incendijs dedit: vt habetur. ff. de iniusto rupto testamento: lege Siquis filio. §. Quod si quis tedio vite. 439 4460

¶ Parmenides philosophus Athenienſis cum hijs floruit: qui hominum consortia fugiens in rupe caucasi montis consedit: vbi ⁊ logicam primus inuenit: que postmodū parmenidis rupes dicta fuit Hic Zenonis philosophi preceptor extitit.

¶ Cratinum athenienſem poetam comicum apud grecos in ea antiqua comedia: que quasi nostre Satyre assimilatur: hijs temporibus in precio fuisse Eusebius est testis: dicente persio: Audaci quicunqꝫ afflante Cratino iratum Eupolidem pregrandi cum sene places. Similiter Horatius scribit Eupolis atqꝫ Cratinus: Aristophanesqꝫ poete.

Plato quoqꝫ Comediarum scriptor: eodem Eusebio testante hijs temporibus floruit.

aduetũ

¶ Herodotꝰ grecꝰ hiſtoricus oĩbꝰ grecis ꝓferẽdus: hac tẽpeſtate hiſtoriaꝫ libꝝ edidit: quoſ cũ athenis i ꝓcilio legiſſet plurimũ honorat⁹ẽ: qui: vt Quintilia. ait: Vulcis ꝛ cãdidꝰ ac fuſus ẽ. Pli. aũt libro duodecio natural' hiſto. dicit eum ſuã ſcripſiſſe hiſtoriã ãno ab vrbe cõdita trecẽteſimo decimo.

¶ Melitſus phyſicus ꝛ phũs ex Samo inſula originẽ ducens: tempeſtate iſtac: vt Euſebio placet ibi dem floxuit: quenꝗ Ariſtoteles ꝓſepe noĩat. Fuit hic Parmenidis auditor. poſtea factꝰ vir prefectus claſſis delectus magna ſue virtutis documenta edidit.

4762 437 ¶ Protbogoras ſophiſta ꝛ ipſe athenis hac etate in precio fuit: quẽ nõnulli cũ primis rhetozice inuẽ tozibus perfacundũ dicũt: ꝛ ꝓpterea a Fauozino: aliiſqꝫ doctiſſimis viris Sapiẽtia cognoiatuſ eſt. Hic dixit de dijs nõ poſſe ſtatuĩ an ſint vel nõ ſint: propter quod ab athenienſibꝰ pulſus fuit: ꝛ ei⁹ libri exuſti. Multas leges hic populis tulit. Beniꝗ quũ iã nonagenariꝰ in Siciliam nauigaſſꝫ: obijt. Fue runt ꝛ alij duo eiuſdem nominis: quorum vnꝰ aſtrologꝰ: alter vero ſtoicus philoſophꝰ fuit.

¶ Phidas ſtatuarꝰ clariſſimꝰ bijſdẽ tẽpozibꝰ eburneã mineruã Athenis (ſicut teſtatur Euſebiꝰ) fecit quẽqꝫ Pli. libro 3º natural' hiſto. clariſſimũ ſuper omnes gentes fuiſſe dixit: Nã que dei Jouis Olym pij fama intelligũt nemo dubitat: ſed vt merito laudari ſciant etiam q ei⁹ opera nõ viderunt. perſerim⁹ inquit argumenta parua ꝛ ingenij tãtum. Neqꝫ ad hoc Jouis olympij pulchritudine vtemur: nõ Mi nerue Athenis facte amplitudine: quꝫ ea ſit cubitoꝝ vigintiſex. Eboze hec ꝛ auro conſtet: ſed in ſcuto ei⁹ in quo Amazonũ preliũ celauit ambitu eiuſdẽ concaua parte ꝛ gigantum dimicationẽ. Jn ſoleiſ ve ro laphitaꝝ ꝛ cẽtauroꝝ adeo illi mométa fuere. Jn baſi autem quod celatũ eſt: dij ſunt triginta nume ro noſcẽtes victoriã mirabili ꝛ precipuo precio. Miramur ꝛ ſerpẽtẽ: ꝛ ſub ipſa cuſpide ereꝫ ſpyngem Hec ille: Hui⁹ ingenij mirabiliter geſta Cice. in primo tuſculana. ꝛ Valeri⁹ ac idẽ Pli. in libro. 7º. ꝛ. 34 ac. 36. naturalis hiſtorie pulchre proſecuti ſunt.

4763 436 ¶ Hippocrates oĩum medicoꝝ ꝓnceps ꝛ phũs celeberrimꝰ in inſula Coo natꝰ ꝓ hoc tẽpꝰ clariſſimꝰ habit⁹ẽ: eo q medicinam lõgo tẽpore deperditam (vt Jſido. in quarto ethy. lib. teſtat') in lucem reuocaue rit: qui quũ voluptates oẽs admodũ deteſtaret: etiã quũ diſcipulos ſuſcipiebat: vt diu⁹ ſcribit Hieron ymus: epiſtola ſcilicet vigeſima quarta: Anteq̃ doceret adiurabat: ꝛ ab eis iuramentũ extorquebat: vt ſi lentiũ ſeruaret incõcuſſum: ac mãſuetudinẽ in moribꝰ: habitumqꝫ oſtẽderent: put eos diligentia ma gna docebat. Fuit autem hic Hippocrates corpe paruꝰ: pulcher forma: grãdis capitis: tardiqꝫ motꝰ: multe cogitationis ac tarde locutionis. Et lꝫ modici cibi ſemper fuerit: tamẽ quũ quieſcebat terraꝫ aſ piciebat. Et propterea vixit ãnis nonagintaqnqꝫ. Cuiuſ hec fuit pulcherrima ſentẽtia: Qui vult liber eẽ nõ cupiat qõ habere nõ põt. Qui vult bñe quod cupit: cupiat quod bñe põt: Qui vult in hac vita pa cifice viuere ſimilis fiat illi q ad cõmunem inuitat: q de oi appoſito gratias agit: ꝛ de defectu reruꝫ non murmurat. Scripſit aũt Hippocrates hic varijs de reb⁹ perutiles libꝝs: quorum tituli ſunt iſti.

De lege liber
De introductione
De dogmatibus
De humana natura
De natura fetus
De anathomia
De iuuamentis
De regionibus
Prognoſticorum
De epidimia pharmarij
De ſignis vite ꝛ mortis
De ſignis egritudinum
De ſignis valitudinum
De iudicijs egritudinum
De ſignis diei mortis ꝛ ſepulturꝫ
De ſignis ſubite mortis
De operatione medicine
De amphoriſmis. Ad Articlinũ regẽ epiſtola: ꝛ alia multa.
De egritudinibus volnerum
De conſeruatione ſanitatis
De regimine acutoꝝ
De cura oſſium capitis
De ſecretis ſecretoꝝ
De augmento humoꝝ
De flobotomia
De Jſagogis

4764 435 ¶ Gorgias philoſophꝰ natiõe Sicul⁹ Empedoclis diſcipul⁹ bijs tẽpozibꝰ Euſebio teſtãte floxuit qui ẽm Pli. in lib. 34. naturalis hiſto. ꝑm⁹ hominũ aureã ſtatuam ꝛ ſolidã delphis in templo ſtatuit octo geſima circiter Olympiade tantus erat tradende oratozie artis queſtus.

¶ Zeno citheus philoſophꝰ hac tempeſtate inſignis fuit: quem Laertius dicit adhuc paruul⁹ oraculũ conſuluiſſe: quo pacto optime viuere poſſet: reſponſumqꝫ accepiſſe: q magno ſtudio oporteret legere antiquorum libꝝs: Quamobrẽ vt Cratem philoſophi familiaritatem mereret: hoc modo vſus ẽ pur puram ex phenice mercatus eſt: quam Epyrea aduectans naufragium fecit: Qua iactura triſtis effe ctus Athenas aſcendit: vbi ꝛ penes venditorem librozum ſedit. Legente autem illum tertium Xeno phontis commentarium: illo delectatus eſt: ꝛ iam letioꝝ ſciſcitari pergit: vbinam eiuſmodi viri morare Opportune tunc Cratinus preteribat digito illum oſtendens: hunc inquit ſequere. Atqꝫ ita ex eo Cra tini auditor factus eſt: ꝛ al. quandiu illum audiuit: quo tempore quum ſcripſiſſet de republica quidam iocantes dicebant in cauda canis illum ſcripſiſſe.

¶ Zeno alꝰ ſtoicus fuit: qui. 124. olympiade floxuit: Hoc ẽ ptolemei philadelfi tẽpore quẽ dicunt gra cili corpore ſtatura ꝓcera ꝛ acra cute fuiſſe: Et propterea Criſippus illũ egyptium palmitẽ vocat: qui etiã crura hũit turgida ꝛ ibecilla atqꝫ ifirma. Fuit vna cũ Cytheo phõ ſtoice ſecte auctor: quoꝝ ſenẽ tia fuit poſſe omnes perturbatiões e mẽtib⁹ hominum eradicari. Et hoc quidẽ veteres academici ſen ſerunt: Horum itaqꝫ ſtoicoꝝ ſententie he precipue fuerũt. Jd ſummũ bonum eſt quod honeſtum eſt. Nihil deeſt ad recte viuendum ei in quo virt⁹ eſt. Stultus ſm eoſdem omnia vitia habet ſed nõ in oia natura pronus eſt. Hic igiꝫ apud athenienſes ſummo in honore habꝰ fuit: adeo vt vbis claues apud

illum deponerent: t post mortẽ ab eisdem t corona aurea: ereaq; imagine honoratus sit. Scripsit aũt hic (vt Laertius ait) multa t varia q̃ non habent. Fuerũt autẽ octo zenones: Primus hic: Secũd⁹ de q̃ supra dictũ est. Tertius Rhodius. Quartus historicus qui pyrrhi res in Italia gestas scripsit. Epithoma q; Romanor t carthaginensium rex. Quintus Crisippi discipulus. Sextus medicus acute intelligẽtie Septimus grãmaticus: cui⁹ epigrãmata fuerunt. Octauus Sydonius philosophus Epicure⁹ q de regno scripsit: t de republica. De nuptijs: de impietate Thieste: De amoribus t commentarios in leges platonis: qui sunt septem libri. aduẽtũ mundi.

¶ Socrates athenien sis pbũs Archelai discipul⁹: magisterq; platõis: t pm⁹ etbice inuẽtor. hijdẽ tẽporib⁹ vm Ense. floruit: q ad acquirendã sapientiã vsq; ad senectutẽ vltimas terre legiões perlustrauit. Et ga ad discendũ semp se paupertẽ credidit: ad docẽdũ se locupletẽ fecit. Et lz sapientissimus eẽt: se tñ nihil scire reputauit. Unde sepe illud dicebat: vt Hiero. ad paulinum ait: Hoc vnum scio quod nescio. Adeo autẽ studiosus fuit: vt Seneca ad Lucillum inquit: q ad cõponendos: corrigendosq; mores vniuersam dicat inflexisse philosophiam: t hãc summã philosophiam dixit: bõa scilicet a malis scire discernẽ. Et ideo Tullius in tusculanis questiõibus dicit: q Socrates philosophiam e celo vocauit: t eã in vrbibus collocauit: coegitq; de vita t moribus: rebusq; bonis t malis queri. Ysidorus vero in secũdo etbimo. lib. de eo sic inquit. Etbica Socrates primus ad corrigẽdos: componẽdosq; mores instituit atq; omne eius studium ad bene viuẽdi disputationem perduxit: diuidens eam in quattuor animę virtutes: prudentiam scilicet iustitiam: temperantiam t fortitudinem. Aristoteles queq; in metaphysica de eo sic inquit: Quod quũ philosophatus esset circa rerum naturas videns circa naturale scientiam magnam esse difficultatem: ad mores se conuertit. Quem plato eius discipulus in multis est secutus: qui ab Aristotele secundus Socrates est dictus. Fuit insuper Socrates mirabilis castitate: iusticia: alijsq; virtutibus: ita vt propter virtutem heroicarũ eminentiam: quam vltra hominem etiaz philosophi pronũciarent. In cui⁹ edem sigillo: vt dicit: sic scriptũ erat) Anie⁹ hominis ẽ sapientia eius Inimicus vero bois est stultitia ei⁹: Hui⁹ quippe multe fuere sentẽtie: quaz hec prima censet. Age sic alienũ vt tuũ nõ obliuiscaris negociũ: t qualis vis videri: talis esto. Demũ accusat⁹ q; derideret quercum: canes t hircos eẽ deos: quos athenienses colebãt in carcere ẽ coniectus: vbi mirabilẽ cordis pstantiam se habere ostẽdit: Quia neq; carcer: aut moz ei⁹ vultũ seu animũ mutare potuerũt: Tandem veneni poculo defunctus est: Cuius mortem Ouidi⁹ in Ibin pulchre describit: Post mortem autẽ eius: vt octauo de ciui. dei cap. j⁰. Athenienses penitentia ducti eius criminatores morti adiudicãtes imaginem auream in eius memoriam in templo collocauerunt. 478 4771

¶ Socrates alius fuit thebanus vir diues t nobilis qui paupertatẽ amore quã multũ dilexit rem familiarẽ largam t vberem populo donauit. Alius queq; fuit historicus qui argos diligenter descripsit. Alius itẽ epigrãmatum poeta: atq; alius Cous qui interpretationes t inuocationes scripsit.

¶ Tucidides itẽ grecus historicus t quidem grauissimus: hoc etiam tempore teste Eusebio agnoscitur Qui (vt Quintilianus testatur) densus t brevis: ac semper sibi instans fuit.

Erses eius nominis secundus: octauus persarum Rex centesimo nonagesimoquinto captiuitatis anno post patrem persis regnare cepit: t regnauit duobus tantum mensibus: post quez Sogdianus regnauit mensibus septem: De quib⁹ ob temporis breuitatem nil memoria dignum habemus. 424 4775

Darius cognomento Nothus decimus persarum Rex centesimo sexagesimosexto iudaice captiuitatis anno: hoc est octogesimanona Olympiade persis regnare cepit: t regnauit annis vigintiunum: Hic inito imperio mox contra athenienses in liuorem pristine iniurie: seu cladis grauissima mouit bella: t innumerabilia intulit damna: Quamobrem sibi timẽtes in fugam conuersi sunt: nec vltra persis occurrere sunt ausi: Eius tamen regnum anno decimo Egyptus ab eo discessit: t Regem Amantheum Sayethem sibi constituit: qui annis sexdecim regnauit. 423 4776

¶ Alcibyades inuictissimus Athenien sium Imperator: t clarissimus philosophus: tempestate hac maximo in precio t honore apud suos habitus est: Qui (vt testatur Plutarch⁹) gen⁹ ab Euryace Aiacis Thelamonij filio ducens in amplissima ciuitate athenien si summo genere nat⁹ est: Vir per omne etatis sue temp⁹ formosissimus: t ad omnes res aptissimus: consilijsq; plen⁹: t non solum in pueritia: aut adolescentia: sed in omni etatis gradu: maximum semper tenuit decorem: Imperator deinde factus ferox t audax fuit: sed maximis cupiditatibus subiectus: Verum tamen quuz in dicendo multuz valeret: t eius eloquentie multa essz cõmendatio: nemo in dicendo aliquis poterat resistere diues: Insuper quũ temp⁹ poscebat: laboriosus erat: patiens: liberalis: splendid⁹: nõ minus in vita q̃ in victu. Affabilisq; blãdus temporibus calidissime seruiens: Idem simul ac se remittebat: neq; causa suberat q̃ce animi laborem perferret: Verumtamen ita luxuriosus: dissolutus: libidinosus: intemperatus reperiebatur: vt omnes admirarentur in vno homine tantam esse dissimilitudinem: tamq; diuersam naturam. Idem educatus in domo Periclis patris sui: vt dixit Justinus: t a Socrate eruditus: a quo etiam teste Platone amatus plurimum fuit: t cum eo sepe pernoctasset: non aliter ab eo surrexit: tanquam vt filius a patre debuerit. Bella autem: que ipse Imperator gessit. Plutarchus autem in descriptione vite ilius late narrat. Et vt Justinus in quinto Epitho. ppendiose cõcludit: Veniq; ab athe

aductū nientibus expulsus Thebas venit: vbi adeo eorum studijs inseruisse dicitur vt nemo ei equari posset. Tandez apud persas profectus effecit vt etiā apud eos ⁊ quoscūqz alios principes poneretur: habereturqz oium carissim⁹: Nec eorum qui tyrānidem apud athenas exercebant cōsilio ⁊ Lysandri laccedemonij artificio in phrygia interfectus ē: quum iam domus incendium euasisset: quod ad illuz interficiendum fuerat paratuz: ⁊ ei⁹ caput ad pharnabazum tulerunt: eiusqz corpus conc rematum est.

4780 419 ¶ Eudoxi⁹ gnidius astrolog⁹ ⁊ geometra: medicusqz ac legifer clarissim⁹: hac etate: vt Laerti⁹ scribit grecanas leges vltias p scripsit. Edidit ꝺqz ō astrologia: geometriaqz ac alijs ꝺbusdā monumēta laudigna: Cōmētaria insuper nōnulla eruditiōe plena p se relict. Tādē in egypto anno etatis gnōgesimotertio decessit. Fuere ēt duo alij Eudoxij: Un⁹ Rhodi⁹ historiarum scriptor: ⁊ alter comic⁹ poeta.

4781 418 ¶ Horestes tertius macedonuz rex quintodecimo regni Darij anno macedonib⁹ regnare cepit: ⁊ regnauit annis tribus: post quem quartusdecimus nomine Archelaus annis nouem.

4783 416 ¶ Dionysi⁹ Syracusanus tyrānus vigesimoseptimo regni Darij anno in Sicilia tyrānidem exercere cepit: cui⁹ originem incognitā habem⁹: Hunc autē Cornelius tacit⁹ dicit belli scientissimū ⁊ manu fortez fuisse: ⁊ id quod in tyranno non facile repit mime libidinosum: nec auri aut vlli⁹ rei cupidū: nisi singula rē ppetuiqz impij appetētissimū: ⁊ ob eā rē crudelē fuisse: ⁊ in ea tyrānide nouem ānis regnasse.

¶ Judas quartus hebreorum pōtifex Elyasphat pōtificis filius patri in pōtificatu bijs tpib⁹ succedēs sedit ānis viginti qnqz: Hunc ōptificē multi ingenij: multeqz doctrine ac sanctitatis virum fuisse constat: ad quam Mardocheus iudeus ex Susis persarum vrbe litteras de obseruatione furum dedit: vt patet Hester capitulo octauo: Eius autem pontificatus multis seditionibus ⁊ perturbationibus agitatus: tandem liberatus fuit.

4805 397 a Artaxerses ei⁹ nominis secūdus cognomento Memnon: quem hebrei Assuerum nominant vndecim⁹ persarū rex. in 4. iudaice captiuitatis anno: Olympiade autē nonagesimoquarta p̄sis regnare cepit: ⁊ regnauit ānis q̄draginta: Hic predicti Darij regis filius fuit potētissimus quidem super omnes qui ante eum fuerunt: Cuius regnum (vt Hester liber hēt): ab India vsqz Ethiopiam super centum ⁊ vigintiseptē prouincias fuit: ⁊ Susa ciuitas nō longe a Persipoli ei⁹ regni caput fuit: Hic Cyrum habuit germanum: cum quo de regno seuissima gessit bella: ⁊ cedes innumerabiles vtrinqz fuere: Tandem eo perempto solus regnauit: ⁊ tertio regni sui: vt sacra libri Hester continet historia capitulo primo: grande conuiuium preparauit: ⁊ amicos suos ⁊ gnetes ipsis persis subiectas cum earum ducibus magnifice pauit: sicut decebat regez qui diuitiarum ostētationem per centum ⁊ octoginta dies patrauerat: Quorum conuiuium huiusmodi erat instructuz. Tabernaculū enim fixerat ex aureis argēteisqz colūnis sustentatum vela purpurea super eas sparsa vt discūbentes cooperiret. Ministrabatur quoqz omnib⁹ poculis aureis: ⁊ lapidibus preciosis ad hoc preparatis. Precepit insup ministris ne cogerēt bibere eos potionē eis offerentes: quod apō persas fieri solebat. Misitqz preterea ad omnē prouinciā denūciās vt opera relinquerent: multisqz diebus ⁊ pro huiusmodi festo letarent. Regina quoqz nomine Vasti ⁊ ipsa similiter mulierum conuiuium in aula suo collegit: Quā rex ad conuiuiuz suū vocans quum venire recusasset eam proiecit: ⁊ honorem ei⁹ alij multieri: idest Hester p̄buit: ⁊ in locū ei⁹ pro regina subrogauit: Hic triginta genuit filios: quos tādez quū q̄draginta p̄cipib⁹ suis q cōtra euz insidias parauerāt interfecit. Idem autem propter potentiā ⁊ animi magnitudinem omnē pene terram ⁊ cūctas maris insulas sibi tributarias fecit. Ego hunc non puto illū fuisse qui Hester reginā duxit vxorem. Sed nec Joseph⁹ in. xi. approbare videtur sed potius primum Artaxersem: quia legitur Mardocheū iudeū in captiuitate iudeorum fuisse abductum.

4817 382 ¶ Hester hebrea Abiachil Mardochei fratris filia ex tribu Beniamin mulier figdē formosissima ⁊ oium oculis gratiosissima āno regni Artaxersis duodecimo ob ei⁹ pulchritudinē ⁊ dignitatē (siue splēdorē cum eodē rege pro Vasti regina nuptiali matrimonio cōiuncta est: ⁊ regnauit p ea ānis. 28. Hec cum Rege habitans minime eidem prodidit ex qua natione eēt. Patruus autem su⁹ Mardochē eaz Reginā factam ex Babilone in Susin persicam ciuitatem transijt: ⁊ quottidie in palacio commorabatur: cupiens audire quomodo puella: quam tanquam filiam vnicam educauerat: conuersarē: Hec quum didicisset: Haaman quendam Macedonicum virum potentissimum: quem rex propter eius dignitatem patrem etiaz appellabat velle omne iudeorum genus in regno p̄sa exterminare sese mortp eiusdē populi liberatione dedit: Nam idem Haaman Amadathi cuiusdam filius genere Amalechitaruz hostis ⁊ aduersari⁹ erat iudeorum: qui erant in Susis: ⁊ hoc ppter reuerentiam sibi a Mardocheo denegatā: Hic eā ob rē omne malum excogitauerat aduers⁹ iudeos: vt illos occideret atqz penit⁹ deleret. Quo audito Hester regina confestim ad Regem ingressa rogauit cum vt ei⁹ conatus irritos facēt: ⁊ malū qō contra iudeos excogitauerat in caput ei⁹ reuerteret: Cui⁹ supplicationi rex annuens cōcessit vt Haman ipsuz cū decē filijs cruci affigeret: Mortuoqz eo rex omnē substātiā ei⁹ regine ꝺdit: Mardocheū vocans dedit ei annulum: quem Aman prestiterat: quia iam Hester ad eius notitiam p duxerat cognationem statim. Reginā autem ⁊ ipsa mardocheo auunculo suo Amā possessionē donauit: ⁊ supplicauit regi liberari a mort⁹ metu gentem Judeorum: eo q̄ scripsisset Amā ad oēs p̄uincias eos eē delēdos: Post hec autē Rex Mardocheum primū in regno suo constituit: qui regia indut⁹ stola: ⁊ corona aurea cū torque ad collum semp procedebat: Quez videntes iudei a rege sic honorificatū:

cōmunē extimauerunt eorū felicitatē. Et propterea persarū Satrape: ⁊ tyranni: atq; omnes potentes Judeos deinceps magno habuerūt in honore ⁊ timore: ⁊ tunc iudei i vniuerso mundo super oēs libertatis licentia fruebant: eo q; Mardochē⁹ magnus ⁊ clarissimus apud regē erat: Hec quidē de Hester ⁊ Mardocheo dicta sufficiāt: vt habetur in libro tituli Hester p̄notato scripta: que quidem Hester: vt Hieronymus ait: ecclesie typum prefigurat: que populum de periculo liberat: ⁊ interfecto Aman: q; interpretatur iniquitas: panes conuiuij ⁊ diem celebrem mittit in posteros.

¶ Amyntbas quintusdecim⁹ macedonū rex quarto regni Artaxerses āno regnāre cepit: ⁊ regnauit āno vno: post quem sextusdecim⁹ Pausania āno vno post hunc iterato fratre restituto annis sex: post quez decimusseptim⁹ Argeus pulso Amynta ānis duob⁹. Amyntbas. 18. ite. xx. 19. Cui⁹ primo āno galli duce Brenno Romā inuaserunt: ⁊ eām excepto capitolio incēderunt: de q̄bus librum sextū faciemus.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Isocrates natione grecus eximius ⁊ clarissimus orator Gorgie philosophi auditor: ac multorum philosophorū p̄ceptor: tēpestate hac: vt Eusebio placet clarissim⁹ fuit: qui p̄m Quintilianū in diuerso dicēdi genere nitid⁹ fuit ⁊ comptus: ac palestre magis q̄ pugne accōmodat⁹: oēsq; dicēdi veneres lectatus. In intētione facilis ⁊ honesti studiosus: ac in p̄positione adeo diligēs: vt cura ei⁹ reprehēdat. Scripsit autem librum ardētis spiritus: quo Tamnaneos inscribit: aliū quoq; ad quēdam exhortatorium libellū edidit: Ex quo pre ceteris hanc notabilem excerpsim⁹ sententiā: Talis sias parentibus: qualem erga te natos fieri peroptas: Serua magis verborum q̄ rerū depositā: Vixitq; ānis nonagintaq; tuor. 379 4820

¶ Xenophon philosophus ⁊ athenēsiū exercit⁹ insignis imperator: Vir quidem specioſissimus vltra q̄ credi possit: hac etiam tempestate floruit. Is Socratis discipulus: ⁊ postea platonis plurimū emul⁹ fuit. Qui scōm Gelium in decimooctauo de diuersis rerum naturis quadringētos edidit libros: q̄ maxime de militari arte: in qua exercitatissim⁹ fuit. Quippe q; ex vltimis Babylonie finibus exercitū incolumē in patriam reduxit. Scripsitq; de arte venatica: ⁊ de equorum regimine: Primusq; philosophorum bistorias conscripsit: Multa quoq; cōmentatus ē. Quapropter ex lepore sermonis ⁊ eloquentie dignitate Musa dictus fuit. Vixit autē ānis octogintanouē. Fuere ⁊ alij sex Xenophōtes: quorū prim⁹ athenien sis Philostrati illius frater: qui Epaminunde descripsit vitam. Secūdus Cous medicus. Tertius qui Hannibalis scripsit bistoriam. Quartus qui fabulosa commentatus est prodigia. Quintus Parrhasius sculptor egregius. Sextus antique comedie poeta. 375 4824

¶ Archita tarētin⁹ phūs pythagoric⁹ bijs tpib⁹ apō multos in oī vtut gnē maxie admiratiōi bit⁹ est: q; platonē phūm a Dionysio syracusano necādū ex ei⁹ mānib⁹ eripuit. Multaq; p̄posuit: ex q̄bus hāc p̄cipuā sniaz hēm⁹. Nulla pestis capitalior ē q̄ voluptas corpis: cui⁹ auide libidies temere ⁊ effrenate ad potiēdū incitant. Hic patrie p̄ditiōes: hic rex puersiones. Nullū ōniq; scel⁹: nullū facin⁹ ē: ad q̄ suscipiendū nō libido voluptat⁊ ipellat p̄ter hūc Laertio teste alij tres fuere. Vn⁹ mytilen⁹. alter q; ō agriculturā scripsit. Tertius epigrāmatū poeta. Pleriq; addūt ārtū architectū: cui⁹ p̄ferūt libz de machina.

¶ Demócedes medic⁹ crotoniata illustris bijs tpib⁹ floruit: q; int Darij captiuos exīs: ⁊ Dari⁹ ipse cū ob iuersū pedē acrit doleret: ita vt p. 7. dies dormir nō posset: nec medicis suis inuari posset: ipe demo cides ad dariū i p̄pedib⁹ adductus ipz rēgē p̄s⁹ liberauit: pp q; apō rēgē ⁊ psas deceps maxio i bonor bit⁹ ē

¶ Plato phūs clarissim⁹: p boc tēpus. i. olympiade. ioi. Eusebio referente oiuz phōrū clarissim⁹ fuit Qui paternū gen⁹ a Codro rege: maternū vō a Solone phō duxit: duos fratres babuit ⁊ vnicā sororem: de qua Speusipp⁹ phūs ortū babuit: Hic primū litteras apud Dionē grāmaticū didicit. Sz in palestra apud Aristonē exercitat⁹: platonē p egregio corpis habitu p̄nominant: quez ante Aristoteles diceretur: Primū nanq; picture studuit: ⁊ poemata: atq; tragedias edidit. Decennis audiuit Socratē. Quo mortuo Cratylū ⁊ Hermogenē audiuit. factus deinde ānoz. 29. ad Euclidē se megarā p̄tulit Bebine cyrenem profectus Theodorū audiuit postea i egypto a plerisq; creditus didicisse etiā ibi p̄pbetaz oracula: sz suputatio tēpoz non patit. Refert tñ divus pr Augustinus i libro. x. de ci. dei ca. ij. q; in eius libris inuētū sit euāgeliū beati Joānis: vz a p̄ncipio vsq; ad illud: Et tenebre eū nō comp̄hēderunt. Ex egypto postmodū athenas regressus in achademia morabatur. Terq; in Sicilia nauigauit: vbi quū mortis piculū euasisset: vēditus ē: Hic quū doctissim⁹ eēt phiam in tres diuisit partes ethicā. s. phisicā ⁊ logicā. i. moralē: naturalē ⁊ rationalē. In p̄ma quidē causam q̄rendi. In secunda vero ordinem dat viuendi: ⁊ in tertia ratio intelligēdi versat. Et vt divus Augusti. octauo de ciui. dei testatur ceteris gētium phūs lōge p̄latus ē: qō ⁊ acutius ⁊ veraci⁹ oia intellexerit. Nam de vero deo dixit: q; erat causa subsistendi: ⁊ ratio intelligendi ac ordo viuēdi. Dixitq; preterea sapientem veri dei cognitorem: imitatorēq; ac amatorē eē: vnde merito ceteris philosophis fama ⁊ gloria p̄ferī. Scripsit autez Plato Thymeū opus diuinū: vbi ō rex creatiōe optime disseruit: De quo Hiero. sup Isaiā ingt Thymeum de armonia mūdi astrorumq; cursu ⁊ numeris disputātem ipse q; interpretatus ē Tullius se non intelligere p̄fiteī. Scripsit quoq; ad parmenidē de rerū principijs op⁹ mirabile. Itē ō īmortalitate aie ad phedronē discipulū suū li. i. De legib⁹ decē volumina: ⁊ de repub. libū vnum: ⁊ alia multa q̄ nō habētur. Interrogatus aliquādo plato. In quo sapiētiā quis adipisci posset: Respōdit. In non expectādo que euenire non possunt: nec de preteritis recordari. Obijt deniq; plato in nuptijs discumbēs ānoz etatis sue. 81. In cuius postmodū tumba inuenta fuit lamina super pectus ei⁹ aurea: vt habetur in cō 369 4830

aduẽtũ mento ſuper illo verbo Boetij de diſciplina ſcolarium: platonis probata diuinitas: in q̃ ſcriptum erat Credo in chriſtũ naſciturũ de virgine: paſſurum pro humano genere: & tertia die reſurrecturum.

¶ Antiſthenes athenienſis philoſoph⁹ & orator hijs tẽporib⁹ fm Euſe. agnoſcitur. De quo ſic ſcribit

4833 366 Hiero. cõtra Jouinianũ: q̃ quũ rhetoricã gloriose doceret: audiẽs Socratem diſcipulis dixit. Abite & magiſtrũ vobis q̃rite: q̃ ego inueni: Hic ſummũ bonũ in virtute poſuit: vt teſtat̃ Aug. 18. lib. de ciuitate dei: Cuius hec pulchra fuit ſentẽtia: In ſcientia ẽ multa diſcere: & quod ſatis eſt neſcire.

¶ Ariſtippus philoſophus cyreneus Socratis diſcipul⁹ per hoc tẽp⁹ athenis floruit: Qui teſte diuo aug⁹. li. 18. de ciui. dei cap. 41. ſũmũ bonũ in voluptate poſuit: vñ p̃ter alios ẽt libr̃ ō voluptate edidit.

¶ Epicur⁹ atheniẽſis philoſoph⁹: Socratiſq; auditor hac tẽpeſtate clar⁹ fuit: quẽ lz diu⁹ Hieronym⁹ dicat lr̃as nõ didiciſſe: ei⁹ tamẽ referunt ſentẽtie multe: & qdem digniſſime: hic nanq; voluptatis aſſertor exiſtens dicebat voluptatem ſummũ eſſe bonuz: animaſq; cum corporibus interire: vnde & p̃ ceteris errauit. Nam putauit deum res humanas non curare: ſed ocioſum eſſe: nihilq; agere. Fuitq; auctor epicuree ſecte: cuius errores plurimos apud aug. 18. de ciui. dei legere potes.

¶ Polyſtratus & Ippodides philoſophi Epicuri diſcipuli hijſdẽ tẽporibus mundo innotuere: quos ambos vno die natos: vnaq; die mortuos fuiſſe leginus.

¶ Speuſippus platonis ex ſorore nepos: & ipſe hac tempeſtate fm Euſebiũ athenas viguit: qui cum

4840 359 platonice ſchole poſtea octo ãnis preſuiſſet: epicuree ſecte manũ dedit. Vnde Diogenes phũs p̃pter hoc cum dure redarguit: Hic multa cõmentaria: multoſq; dialogos poſt ſe reliquit: quos oẽs Ariſtotribus talentis emit. Obijtq; demq; (vt Plutar. ſcribit) a pediculis ſuffocatus.

¶ Ermias eunuch⁹ philoſoph⁹ ex Aſia quadã vrbe nat⁹: Trapezite cuiuſdã viri famul⁹: ſuperioribus diebus athenas profect⁹: quũ platonem audiuiſſet doctiſſimus euaſit: & domuz ſic erudit⁹ regrediens vna cum dño ſuo Aſſenenſes aggreditur: quos oẽs ſibi ſubegit: ac ipſis vna cũ ipſo domino ſuo impe auit. Aduxtuoq; dño ſuo ſol⁹ dominiũ adept⁹ Ariſtotelẽ & Xenocratem ad ſe accerſitos diligenter curauit: & ariſtotelis fratris filiam vxorem dedit. Sed & ipſi philoſophi diſſuadebãt ei tyrãnidẽ exercere.

¶ Dionyſi⁹ ſuperioris Dionyſij fili⁹ trigeſimooctauo regni Artaxerſis ãno patre defuncto ſyracuſa-

4845 356 num reguũ occupãs ẽt ſimiliter tyrãnidem exercuit. Vir certe omniũ turpitudinũ plenus: q tãdem cicerone teſte quarto. ſ. tuſculana x̃ lib. a ſyracuſis pulſus Corinthi pueros docuit: ac ſic imperio carere noluit: p q̃ Ouidi⁹ lib. iiij. de ponto ait. Ille ſyracuſia modo formidatus in vrbe: Vix humili durã rep pulit arte famem. De hoc etiã Juſtinus libro. 19. & Valeri⁹ libro. ix. plura ſcripſere.

¶ Lyſander lacedemoni⁹ vir quidẽ ſeditioſ⁹ hoc ãno Alcybiadem phũm belliq; ſcientiſſim⁹ ſuis ſeditionib⁹ ac pditione interficere fecit: Quo facinore a peloponnẽſibus dux belli aduerſus athenienſes conſtitut⁹ eſt: quod quidẽ bellũ iam p ſex & viginti ãnos duraverat: Qui quũ imperiũ ſuſcepiſſet nõ ſua vtute: ſed aduerſarioz modeſtia omnẽ athenienſiũ claſſem apud Egõ flumen cepit & bellum confecit: Quo facto atheniẽſes lacedemonijs ſe dedidere & Lyſãder mix̃ in modũ clat⁹ ẽ: vnde factũ eſt vt Lacedemonij in maximũ grecie odiũ p̃uenerint. Nã quũ ſemp factioſus eẽt nil aliud moliebat̃ q̃ vt ciui magis q̃ re glorioſus apparebat. Tandem & ipſe athenis: vt Plutar. ait: occiſus eſt.

¶ Cymon atheniẽſium futur⁹ dux: & Alcibiade quodã patre nat⁹: a q̃ generoſoz mox gratiã aſſumẽ

4844 355 pauca ab ipſo atheniẽſi populo ꝓtra perſas dux declarat⁹ haud paulo poſt plio cõſerto ſuſum fugatũ: opulẽtiſſim⁹ euaſiſſet: ipſas diuitias: vt Plutar. refert: in ciues partiri iuſſit. Inſup ad pietat̃ ſue indi p̃terea cõtinuz in domo ſua quotidie parauit: q̃ multos homines paſcere poſſz. Vnde & eo paupe ac in publicũ quoddã vrbis diuerſorum ciues excipiẽs frugibus agroz ſuorũ per annũ vltro oblatis indulgebat: vt viſus fuerit fabuloſa ſaturni tẽpora exciſſe. Quũ igitur Artaxerſem perſaz Regem & Grecie finibus eiecciſſet: omnẽ aſiam ab ionio vſq; ad pãph liã perſis preſidijs deſolatã fecit: ac demq; nauali: terreſtriq; pugna cũ perſis congreſſus oẽs ſuperauit captis coz ducẽtis nauib⁹. Vnde etiã regẽ ipſum coegit pacis cõditiones accipere. Hoc itaq; mortuo nihil deinceps ab vllo Greco⁹ impatore magnifice geſtũ ẽ: ſed ad factiones & diſcordias omnes ſunt cõuerſi. De eo autẽ p̃ter plutarchuz Herodotus libro hiſtoriarum ſexto: & Juſtinus libro ſecundo multa ſcripſere. Hic poſt ſe duos reliquit filios: Steſagoram videlicet & Alcibiadem.

¶ Timeleon natiõe corinthius: ex claris quidẽ parentibus natus: vir omnium iudicio clariſſimus p hec tẽpora Corinthioz̃ imperator delectus mox cum pauca militum manu ad defenſionẽ Syracuſanorum profect⁹: intra quadraginta dies ſyracuſanã arcem: quã Dionyſius predictus tyrannus occupauerat: in ſuã poteſtatẽ redegit: Jbiq; Dionyſio ſuperato & pulſo omnẽ tyrannidem delevit. Indeq; cõtra carthaginenſes qui cũ ſeptuaginta milibus militu: & ducẽtis triremibus: ac mille nauibus i Libyam contra Corinthios traiecerant: cum tribus milibus congreſſus decem milia coz interfecit: q̃ res magnam adeo vrbi illi inflixit calamitatem: vt nunq̃ antea vna in pugna ex Carthaginenſib⁹ tot

occubuisse traditum sit: Quamobrem vt Cornelius nepos ait: huic vni contigit: quod nescio: an vlli: vt aductū & patriā in qua erat natus oppressam a tyranno liberaret: & a Syracusis cui auxilio erat missus inuetetratā depelleret seruitutem: totāq; Siciliam multos annos bello vexatā a Barbarisq; oppressam: suo aductu in pristinum restituerit statum vt omnia late posuit Plutarchus in illius vita: a quo & gymnasium: in quo sepultus fuit Timoleontem cognominatus fuit.

¶ M. Curtius ciuis Romanus: vir quidem preclarissimus: hoc āno qui est trigesimusseptimus regni Assueri ob amorem & patrie liberationem in altissimū hiatum seu Baratrum se precipitem dedit Nā Rome (vt Liuius ait) siue terremotu seu alia aliqua vi: forum ferme spacu vasta collapsum in immensam se aperuit altitudinez. Quā quidē voraginem nulla videbat posse oppleri materia. Quo portē to vates permoti: canere ceperūt. Tū. M. Curtius bello egregius (vt idem Liuius in. 4. habet) eo audito: templa deorum que foro illi imminebant: capitoliumq; intuens tanq; effrenis: nunc manus in celum: nunc in patentes ipsius terre hiatus porrigens: eo quoq; maximo ornatu insidens: zelo patrie armatus se in hiatum misit: quo mortuo statiz hiatus obturatus est.

¶ Ludi scenici Rome vltimo assueri regis anno opi seu Berecynthie vel Cybele que deorum mater vocabatur a Romāis propter ingluuiem pestis instituti sunt. Qui adeo turpiter exerceri cepti sunt: vt honesti viri ne dum femine interesse voluerunt: sed nec vel de longe intueri: de quibus diuus pater Augustinus. 2. de ciui. dei capi. octauo multa diligenter pertractat. Deorum falsitatem improbans: qui talibus ludis placari poscebant. Nam ipsa ops que Berecynthia vocabatur Saturni (vt dictum ē) vxor deorum mater appellata fuit: & eius sacra primitus in Cybele phrygie monte instituta fuerūt: & successe siue honorata: Cuius simulachrū postea (vt Liuius in secūdo libro de bello Macedonico ait) Rome translatum eidem hec sacra & edes pulcherrima in capitolio constructa fuit.

a Artaxerses tertius qui & Ochus Assueri ex hester filius: duodecimus persarū rex. 234. Iudaice captiuitatis anno: Olympiade autē cētesimaquarta: psis regnare cepit: & regnauit annis. 26. Vir etate senus atq; immanis: qui occisa sorore socruq; viua defossa: patruū etiā cū cētum filijs atq; nepotib⁹: vt alijs nulla prius lacessitus iniuria vacua area destitutū iaculis cōfigi iussit: vt huiusmodi facinoribus eternā sibi apud persas cōpararet memoriam. Hic Nectanabo egypti rege in ethiopiā pulso ad suū reuocauit regnū: Et apodasmo indeoz vrbe capta accolas omnes in hyrcaniā trāstulit: & iuxta mare caspiū collocauit. Indeq; bello cadomanū hostem vicit: ac per hoc ortu lycijs atq; alijs gētibus. Pius vero eius nominis secūdus pon. maximus in sua asia: eā inter meandrū & thaurū mōtē collocat: Ibiq; balycarnassus regia vrbs fuit. Cuius vrbis varij fuerunt casus.

¶ Hecatbonius autē quidā noie huic balycarnasseoz vrbi primus regnare cepit: qui hac tempestate 3. filios genuit. s. Mauseolū: Idreū: & pyxaclarū: ac etiā duas filias: e quibus Artbemisia natu maior ꝑ mauseolo maiori filio nupsit: qui & post mortē patris tenuit imperiū: quo mortuo etiā Artbemisia regnū habuit: que viro ita magnificū cōstruxit sepulchrū: vt e septem orbis spectaculis hoc vnū cēseatur post Artbemisiaz vero Idreus eius cognatus Mauseoli frater cum eius sorore & sorore Ada imperauit: cui ex morbo assumpto pariter successit vxor ada. Pyxaclarus autē: qui reliquus erat ex filijs hecatbonij: hāc eiecit sororē & persicarū partiū Satrapē ad cōmunicationē imperij vocauit: qui eo ōfuncto cum balycarnassiz tenuit ciuitatē: & aductātis Alexādri magni sustinuit obsidionē. Huic ada pyxaclari filia cōiunx fuerat. Altera vero ada hecatonij filia a pyxaclaro fratre eiecta ad alexādrū cōfugit: opemq; ei ad capiendā vrbē prestitit: propter quod regina ab eo declarata est: que ad obsidendam arcem dimissa eam paulopost obtinuit. Sed quis huic in regno successerit nō inuenimus.

¶ Artbemisiaz aūt huius imperij reginā mulierē magnanimē: & viduitatis integerrime exēpluz per se ponere dignū duxim⁹: quū fuerit femina sanctissimi amoris: que adeo maritū suū dilexit: vt eo mortuo obliuisci vnquā potuerit. Nam vt Valerius maximus tradit ꝑ primū Mauseleus maritus suus amātissimus clausisset diē celebratis eius ex more exequijs regijs cineres suos cum diligētia colligens cum ꝑ in vrna aurea illos cōdi voluit: existimās taz amātem virum nō posse alio in vase congrue reponi ꝑ in pectus suū: in quo veteris amoris flāme lōge plus solito eo defuncto flagrabāt. Quāobrem omnes cineres collectos: ipsa bibere voluit: & reliquū vite sue tēpus in lacrymis cōposuit: donec lecta in mortez ad virū deuenit. Verū vidua facta: ingētia pegit facinora: & inter cetera ex more egregio & amabili: viro insigne sepulchrū erexit: quod quidē opus nimis admirabile & sumptuosum fuit: eo ꝑ tam arte ꝑ impēsa: omnia fere orbis edificia excesserit: & inter septē mundi miracula vnum diu extiterit. Quod quidem opus de mariti nomine Mauseolū appellauit: Et nō solū in hoc Artbemisia extolleda fuit: sed & virili roboze & audacia ac militari disciplina plurimū valuit: & multis triumphis maiestatem sui nomi

354 4845

352 4847

i

aductuꝫ nis exornauit. Quia vt legimus post viri mortẽ (ad tempus sepositis lachrymis) bis arma suscepit: ꝓmo vt patrie salutẽ tutaretur. Secũdo vt socialeꝫ fidẽ requisita seruaret. Rhodios nauali prelio superauit: ⁊ Rhodũ ipsam sibi vendicauit. Justinus etiã in libro tertio Epithomatũ dicit Artbemisiaꝫ in auxiliũ Xersi contra grecos venisse: ⁊ inter primores duces acerrime bellasse. Incertũ tamen an hec ipsa Hanseoli coniunx fuerit: sed ex consequentibus illam fuisse affirmare non audemus.

¶ F. Camillus patritius Romanus: vir quidẽ prestãtissimus: ⁊ in omni belladi genere scientissimus a Romanis superioribus diebus exilio dãnatus: hoc anno qui est secundus regni Ochi annus: cũ Roma a gallis (preter capitoliũ) duce Breno capta fuisset: ⁊ eorum acies ab ipsis gallis fusa fuisset: ex totius Senatus cõsulto: ab exilio reuocatus: dictator delectus fuit: ⁊ cõtra gallos tanq̃ valitudinario corpori additus est. Qui magistratu sumpto: statim vndiq; copias colligẽs in aciẽ venit: ⁊ omnes hostes prorsus fugauit. Romãq; direptam atq; exustã in pristinũ statũ reduxit: ac innumerabilibus corũ captis: de eis triumphauit. Quibus strenue gestis dictaturã dimisit: Postea vero cum Sicani: Volsciq; ac latini in agrũ Romanũ impetũ fecissent: ⁊ etiã Tyrrheni circa Sutriũ castra posuissent: ipse tertio dictaturã inductus: Acie instructa: omnes vicit. Quibus fugatis Sutriorũ ciuitas: eius opera a Romanis recuperata est. Sequẽti deinde tempore: prenestinis ac volscis sociorum agros depopulãtibus cuꝫ iam senex Camillus esset: ⁊ mala corporis valitudine premeret (Cũ. L. Furius male pugnasset) e lecto cõsurgẽs: hostẽ statim insequitur ⁊ vincit. Nec multo post etiã Tusculanos qui a Romanis defecerant: in fidem venire coegit: cõtra venientes quoq; dictator electus: licet octogesimũ attingeret annuꝫ et victor euasit. Postremo quuꝫ dictature quinquies triũphoq; quater potitus esset: peste periit. Quibus ex causis secundus Romane vrbis conditor est habitus.

¶ Philippus perdice regis filius vigesimusterti⁹ Macedonũ rex: tertio regni Ochi ãno regnuꝫ suscipiẽs: regnauit annis. 2 7. Vir vtiq; bellator: qui sua virtute Armenie: Bythinie: Tracieq; ac Thessalie regna simul obtinuit. Cautusq; fuit malẽs amari q̃ timeri: sed ⁊ morib⁹ grauis ⁊ patiẽs: qui iraꝫ dissimulare plerũq; ⁊ vincere nouerat. Blãdus quoq; pariter ⁊ alloquio insidiosus: qui plura promittebat q̃ prestare vellet. Nouerat etiã gratiã in odio fingere: ⁊ inter proceres struere discordias: ⁊ apud vtrũq; gratiã querere solẽnis illi ꝓsueto erat. Et inter hec eloquẽtia ⁊ insignis oratio acuminis ⁊ scientia plena: vt nec ornatui facilitas: nec facilitati inuẽtiõis deesset ornatus. Vini nanq; nimis cupidus ⁊ auidus fuit: sed ebrietate digesta in suis actibus moderatus erat. Quũq; aliquãdo hic pro imperij suis finibus tuẽdis procul ab vrbe regia exiuisset. Nectanabo olim egypti rex in mathematica peritissimus qui ad eũ timore regis persarũ cõfugerat videns olympiadẽ ipsius philippi cõiugẽ pulcherrimã: eã arte magica deludẽs compressit: Que ex ipso cõcipiẽs post reditũ philippi Alexãdrũ peperit filium. Quem philippus rex licet rei veritatẽ cõpertã haberet veluti filiũ educauit charissimũ. Nam eadem arte decepturia eo philippus adductus erat: vt Alexãdrum ex ammone deo procreatum fuisse diceret. In cuius specie Nectanabo fuerat cõcubitu regine potitus. Nato autẽ Alexandro philippus cõfestiꝫ bis verbis Aristotili scripsit dicẽs. Philippus Aristoteli salutẽ. Filiũ mihi genitũ scito: quo quidem di⁹ gratias ago nõ tam perinde q̃ natus sit: q̃ pro eo q̃ nasci contigit temporibus vite tue. Spero etenim fore: vt educatus: eruditusq; abste dignus existet ⁊ nobis ⁊ rerum istarum susceptiõe. Aristoteles igit Alexandrum disciplinãdũ assumpsit: ⁊ in septem artibus ipsum optime eruditum: qui quũ factus esset annoꝝ. xv. Bucephalum equũ indomitũ damnatorũ carnibus enutritum: quẽ cappadocie rex philippo donauerat sibi mãsuetum fecit: cũq; per vrbẽ intrepidus equitauit. Quem quũ philippus conspexisset eidem dixit se in ipso deorũ respõsa cognoscere: ⁊ q̃ post eum regnaturus esset. Unde ⁊ statim currum regiũ ⁊ centum equos eidem cum maxima auri summa cõcessit: vt auxilio foret: quã in reliquã grecie partem facere statuerat. Qui mox ad patris imperiũ cõtra Nicholaum peloponẽsiuꝫ regem castra mouit: cuius pugna cõserta ipsum propria manu interfecit: de quo victorie coronam cum gaudio patri reportauit. Hebine quum philippus Alexãdrum in armeniam rebellãtem missuꝫ Pausanias spartanoꝝ rex qui Olympiadem Philippi vxorẽ dudum exarserat sentiẽs Alexandrũ abesse cõiuratiõe facta philippum hostiliter inuasit: multisq; vulneribus eũ cõfodit arbitrãsq; eum mortuum ipsius vrbe potitus est. Qui quum regiam conscendisset: vt inde Olympiadem vxorem reportaret. Alexãder eo statim cũ triumpho ex armenia applicuit. Qui reclamãtis patris vociferatiõe permotus in Pausaniam ipsuꝫ irruens ipsum vita priuauit. Quo mortuo cuestigio philippum semiuiuum iacentẽ in campo inuenit. Verum quũ philippus de inimici vltiõe gratias egisset: quasi letus spiritum emisit: qui suis artibus quuꝫ imperij orbis fundamẽta iecisset Alexãder tanti operis gloriam consumauit.

4848 351

4849 350

¶ Olympias autẽ Philippi predicti vxor: cui ab infantia mustulis nomẽ fuerat: ⁊ ipsa hũ sdem tẽporibus: regina facta: multorũ titulorũ illustris euasit: eo q̃ Neptholemeum molossaꝝ regẽ habuerit patrẽ: qui ex Eacidaꝝ sanguine traxerat originẽ: ⁊ Alexãdrum Epiri regeꝫ habuerit fratrem: ac etiam Alexãdrũ magnuꝫ peperit filium: licet adulteri illecebra nec tata fuerit: quia ab omnibus historicis suspicatũ fuit: q̃ Alexandrum ex adulterio genuerit. Que quidem suspitio adeo philippum regem commouit: vt causa repudij ignominia notauerit: ⁊ Cleopatra Alexandri ipsius Olympiadis fratris filiã in vxorem duxerit. Quod olympias quidẽ moleste ferens: tamq̃ desperata multis enormitatibus sese fecit notiorem. Nam pausaniaꝫ splendidum iuuenem (vt dictũ est) cuius contubernio vtebatur in viri

necem impulit: ꝛ cum obtrunc̃ari fecit: quo mortuo etiã Cleopatrã sibi superinductam (post illisam sa xo filiam (in tantum exasperauit verbis ꝛ ignominia: vt miserã ad suspẽdendum sese compulerit: Beniq; mortuo Alexãdro eius filio: cum hec passim in cruorem tam nobiliũ ꝙ plebeiorum Macedonũ veluti bellua baccharetur: a Cassandro in epidua ciuitate tandem post longam obsidionem capta: ab ipso interfecta est. ad quã quiq; idem cassander ministros misisset: ꝛ ea cerneret se moriturã: ad lectores cum ancillis imperterrita surrexit: ꝛ vestimentis crinibusq; compositis: ne quid cadens videretur inhonestum: non voces nec vlulatus femineos emisit: sed corpus suum intrepide percussoribus obtulit quasi parui penderet mortis imperium: quod etiam robustissimi homines facere consueuere.

¶ Joannes Jude pontificis filius: quintus hebreoꝝ pontifex: bijs quasi diebus patre põtifice defuncto pontificiũ munus obiuit: sedituq; 43. annis. Quo pontificante Ochus persaruꝝ rex: vagosum quẽdaꝝ vniuersis trãsflumẽ regionibus: ducez prefecit: cuius familiaritate Jesus Joannis frater confisus ad põtificatũ ardẽtissime aspirãs: aduersus hũc fratrem pontificẽ seditionẽ in tẽplo cõcitauit: Qua cõtumelia permotus pontifex: in euꝝ irruẽs interfecit. Quo audito: vagosus nõ modica militũ manu collecta: in hierusalẽ hostili animo consẽdit: vbi ad direptionẽ puersus: omnia ciuũ ꝛ sacerdotũ bona distrahere cepit: Sed quiq; a templi ingressu prohiberetur: respondit ego mundioꝝ suꝝ peréptoꝛe illo quo templũ vestrũ prophanastis: Et hec verba faciẽs in templũ vi ingressus omnia ornamẽta illius decentioꝛa sustulit: ꝛ tributa ac annonas ministris templi rursus imposuit: a quibus vsq; in hunc diez interuentu Esdre fuerant exempti: Vagosus autem paulopost pro nece Jesu Joannem puniuit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Demosthenes summus oratoꝛ: atq; philosophus tẽpestate hac Eusebio testãte maximo in precio fuit: Hic a platone facundiã hauriẽs ob ebullide argumẽtationẽ summus oratoꝛ effectus ẽ: Cuius eloquẽtiã Eschines philosophus cõmẽdãs dixit: Qui quũ ipso cõsiderasset acerrimũ oculoꝝ rugorẽ terribileq; vultũ: põdus accõmodatũ singulis verbis: sonũ vocis: efficacissimos corpis motus profecto cognouisceret: ꝙ ꝛ si opi eius nihil addi potest: tamẽ Demosthenem magna pars operis demosthenis abest quũ loquit potius ꝙ quũ audit. De isto demosthene Valerius sic refert. Quod quũ Philippus Macedonũ rex athenas obsideret ab atheniẽsibus postulauit sibi decẽ oratoꝛes darꝛ: si ab obsidioꝛe recedere deberet. Demosthenes hoc audito in cõsilio veniẽs hãc fabulã recitauit dicẽs. Lupi suaserũt pastoribus aliquãdo: vt secũ amicitiã cõtraherẽt: Quod quũ pastoribus placuisset petierũt lupi: vt pro vice securitatis traderẽt eis canes: in quibus videbatur occasio iurgij: Annuerũt pastoꝛes: ꝛ tradiderunt canes omniꝝ suaruꝝ pernigiles custodes: tũc lupi formidine dẽpta gregẽ nõ solũ pro satietate: sed etiam pro libidine lacerauerũt: Sic ꝛ Philippus inquit sublatis oratoꝛibus a populo atheniensi facturus est Quod audientes atheniẽses Demosthenis cõsilio acquieuerũt: ꝛ sic ciuitas a periculo liberata est: ingenti cuidã quo modo posset benedicere ait. Si nõ dixeris nisi quod bene scieris. Hec eius precipua sunt sentẽtia. Liberi seruiq; personaꝝ veritas superat: serui liberiq; mẽdaciũ miscet. 349 4850

¶ Aristoteles philosophoꝝ omniꝝ princeps atq; monarcha bijs tribus maxime claruit. Qui gente macedonatus Socratez atq; Platonẽ habuit preceptoꝛes. Quod diuus pater Augustinus octauo de ciuitate dei testatur dicẽs: Aristoteles Platonis discipulus vir excellẽtis ingenij: Platoni quidẽ cloquio impar: sed multos facile superãs: Quum peripatheticã sectam cõdidisset: viuo adhuc preceptoꝛe suo in suam heresiz multos cõgregauit discipulos. Inter quos ob eius veneratione Alexãdrũ etiaꝝ habuit discipulũ: Superuixit autẽ post Platonis mortez vigintitribus annis: in quibus partim Alexandrũ docuit: partimq; libroꝝ cõponens: ac partim doctrinis inbians. In cuius quidez sigillo: vt dicitur: hoc inscribi fecit. Sapiẽtioꝛ est qui quod nouit abscõdit: ꝙ qui propalat quod nescit. Fuit aũt Aristoteles facundus eloquio. Et vt Hieronymus ad Eustochiũ inquit: sine dubitatione prodigiũ grãdeq; miraculũ in tota natura fuit. Tandem quũ in lycio multis annis floreẽtissime docuisset inuidia cõmuni ac cusatus ꝙ de dijs non recte senturet: Athenis: ne vt quondã Socratẽ: sic etiã sibi iudicio percũdũ foret deserta sui defensione in chalcidez abijt: vbi ꝛ quoad vixit in optimo mentis vigoꝛe fuit: vixitq; annis 62. ibidẽ diẽ obijt: vt Leonardus aretinus in eius vita copiose descripsit. Tractauit autẽ hic oẽs philosophie partes: ꝛ precepta dedit singulis. Sed pre ceteris rationale in suum sic redegit ius: vt a passione sua omnes alios excluisse videatur: ita vt per antonomasiaꝝ philosophus appelletur. Sane Laertio teste octo fuere Aristoteles. Primus hic. Secũdus qui athenis rempu. administrauit: cuius extãt elegãtissime orationes. Tertius qui in Iliadem Homeri scripsit. Quartus oratoꝛ Siculus. Quintus qui dictus est Andronicus Eschinis socratici necessarius. Sextus Cyreniacus: q poetica scripsit. Septimꝰ pedotriba cuius meminit Aristoxenus in vita platonis. Octauus grãmaticus obscurus ꝛ ignobilis Ferũt autẽ Aristotelẽ philosophũ multa scripsisse opera: qui profecto si reuiuiscerꝛ multa sua esse negaret que nos illi attribuimus: ꝛ melius cũ eo actum est: ꝙ cuꝝ alijs: quoꝝ opera funditus extermi nata sunt: ꝛ ipse causa extinxit: cui multa perierint: qui aliozũ gloriã ad se traxit: verũtamen Laertiꝰ in vita ipsius: hos notatos refert: cum ascripsisse libroꝝ: quoꝝ tituli sunt isti vz. 345 4856

Predicamentoꝝ	li.i.	De propositõe	li.i.	De principio	li.i.
Periermenias	li.2.	De naturalibus	li.i.	De interrogatione	li.i.
Priozum	li.2.	De lapidibus	li.i.	De morte ꝛ vita	li.i.

aductus

Posteriorum li.2.
Topicorum li.8.
Elencorum li.2.
De artibus li.i.
De salutationibus li.4.
De diuisionibus li.4.
De contrarijs li.i.
De genere ⁊ specie li.i.
De cōmentis li.i.
De propositionibus li.i.
De memoria li.i.
De vegetabilibus li.2.
De longitudine vite li.i.
De cōpositis qualibus li.i.
De motu li.i.
De natura li.3.
De vnitate li.i.
De diffinitionibus li.15.
De argumētationibus li.2.
De propositionibus li.25.
De diuisionibus li.i.
De dictione li.2.
De generatiōe ⁊ corru. li.2.
Physicorum li.8.
De anima li.3.
De celo ⁊ mundo li.4.
De sensu ⁊ sensato li.2.
De iuuentute ⁊c. li.i.
De animalibus li.19.
De mole corporis li.i.
De phisonomia li.i.
Contra Xenocratē li.i.
De conuersatione li.i.
De prima philosophia li.3.
De le.cōstitutiua li.i.
De legibus li.4.
De oburgationibus li.i.
De doctrina speusippi li.i.
Contra Zenonem li.i.
De pythagoricis li.i.
De olympiacis li.i.
De Methauris li.3.
De Methaphificorum li.15.
De bona fortuna li.i.
De poetria li.i.
De aggregatōe artiū li.12.
De virtute li.i.
De instantijs li.i.
De diuisionibus li.17.
De diffinitionibus li.7.
De syllogismis li.2.
De syllogicatione li.i.
De gubernatione li.i.
De antetopicis li.i.
De topicis li.2.
De methodis li.i.
De ijs que dicuntur li.i.
De rhetoricis li.i.
De rhetoricis ꝓteco. li.i.
De anathomis li.i.
De persuasione li.i.
De congregatione li.i.
De poeticis li.2.
De perspectiua li.i.
De astronomia li.i.
De exhortatione li.i.
De disciplina li.i.
De oratione li.i.
De idea li.i.
De marhematicis li.i.
De passione li.i.
De arte introducto. li.i.
De musica li.i.
De tragedijs li.i.
De discalia li.i.
De diuitijs li.i.
De polytico auditu li.8.
De iustitia li.i.
De iustificationib⁹ li.i.
De bono li.i.
De bono vtili li.i.
De bono iterū li.i.
De vndatiōe nili li.i.
De quatuor elemētis li.3.
De nō generare li.i.
De indiuisibilibus li.i.
De Mechanicis li.i.
De arte practica li.i.
De medicinalibus li.4.
De dubijs li.6.
De parabolis li.i.
De problematibus li.i.
De prouerbijs li.i.
De ethicis li.10.
De politicis li.8.
De contensiosis li.i.
De cōpendijs li.8.
De diuisione li.i.
De a matinis li.i.
De libero arbitrio li.i.
De positionibus li.3.
De concupiscibili li.i.
De dispensatione li.i.
De passionibus ire li.i.
De ebrietate li.i.
De matrimonio li.i.
De amicitia li.i.
De moribus li.5
De ingenuitate li.i.
De concupiscētia li.i.
De apolline li.i.
Contra thimeum li.i.
Contra Melissū li.i.
Contra achineonā li.i.
Contra gorgiaz li.i.
Cōtra pythagoricos li.i.
De colonis ad ale. li.i.
De regno ad eundē li.i.
De dieta ꝓseruanda li.i.
Historia ✠ Alexādri li.250
De pomo li.i.
De phia morali li.3.

Que diuidit in ethicā: politicā: ⁊ economicam. Ethica enim que de moribus ⁊ regimine anime. Polytica de regimine ciuitatum. Economica de regimine familie. Epistolas innumerabiles ad Alexādrū: ⁊ ad Philippum scripsit.

4086 339 ¶ Dion autē siracusanus nobilis philosophus hijs tpibus postq̄ vtraq; Dionysij tyrannide cōplicatus diu fuit apud syracusanā vrbē interimitur. Nam superior ille Dionysius Aristomacē dyonis sororem in matrimonio duxit: ex qua duos filios Hipparinū ⁊ Nyseū procreauit: totidēq; filias Sophrosinem ⁊ aretez. Quarū primā teste Emilio probo eius filio Dionysio cui regnū reliquerat nuptā dedit. Alterā ipsi Dioni paruo. Qui preter nobilē propinquitatē: ⁊ generosam maiorum famā multa etiam alia bona a natura recepit: vtpote ingeniū bonū ⁊ docile: ⁊ ad omnes artes idoneū: magnāq; corporis dignitatē magnas item diuitias a patre relictas: quas ipse tyranni muneribus auxit: Et ideo tātū platonē amauit: vt idē se traderet nec minus eo plato delectabatur: Dion alter pauseus orator eximius fuit: cui obeloquentiam Chrysostomus cognomen fuit.

¶ Carmeydes philosophus Diogenis auditor hijs tpibus dicit floruisse: eo ꝙ atheniēsib⁹ cū eodez Diogene ad senatū Romanū missus fuerit: hic adeo studiosus extitit: vt quū ad mensam sederet: cogitatiōibus inherēs: manuz ori apponere obliuiscer̄et: Sed Melissa quaz vxoris loco habebat dexteraz suaz necessarijs vsibus coaptabat: Animo enim vita fruebat: corpore vero quasi alieno circūdatus videbat: Centesimo deniq; vite sue anno sicut Valerius in quarto ait philosophādo finem fecit.

4863 336 ¶ Eschines philosophus ⁊ orator atheniēsis: hoc etiaz tpe cognoscit: qui a iuuentute sua studiosus ⁊ librorū Socratis amator fuit: hic cū aliquando ceteri discipuli Socrati magistro suo multa offerrent. Eschines ipse pauper se ipsuz obtulit dicēs ꝙ quicquid habebat se illi obtulisse. Tradit aūt Laertius ꝓ

ter hunc septē fuisse Eschines: quorum primus qui artem oratoriam scripsit: Secundus orator quē arbitramur istum fuisse Demosthenis Emulum de quo Plinius. 7. de natu. histo. ⁊ Quintilianus lib. nono de Institu. ora. plura dixere. Tertius Aechas Isocratis discipulus. Quartus Hymenaeus: quem teste Laertio oratorū flagellum vocabant: Quintus Neapolitanus academicus philosophus: Sextus Hilesius ciuilis scriptor: Septimus statuarius.

¶ Xenophilus pythagoricus philosophus: patria calcidonensis: hoc etiam tempore magno habetur in precio. Qui omnis humani incōmodi (vt aiūt) expers fuit: cum etiam vixisset ānis. 105. Inde summo doctrine perfectionis splendore mortuus est.

¶ Phedron quoq; Elidensis, philosophus: per hoc idē tempus clarus habetur: qui ⁊ Socrati ac platoni perfamiliaris fuit. Eiusq; nomine plato librum de immortalitate anime prenotauit. 335 4864

¶ Herina poetrix hijs temporibus claret: ⁊ multa laude digna conscribit: que Nectanabo regi Egypti vsq; in Ethiopiam expulso reditum suum predixit.

¶ Xenocrates chalcidonēsis philosophus ⁊ Platonis auditor: per hec tempora clarissimus inuentus est: Qui ⁊ Laertio teste: adeo ingenio tardus erat: vt cū plato illū Aristoteli compararet: alterū freno: alterq; calcaribus indigere diceret. Alioquin seuero semper ac serio habitu ⁊ ore perdurabat in academia vicit vt plurimū. Si quando ad vrbē proficiscebat turba omnis ipudicorū eius transitū obseruabat inquietandi eius gratia phrene nobile scortū dedita opera a ghusdā intra eius cellaz missa est: que ab eo orans lectuli partē accepit. Demū quū multa ne quicquā orasset imperfecto ope discedēs dixit se nō a viro sed a statua venisse. Porro licet multū frugi fuerit: tamē ⁊ fastus contēptor extitit. Et cum sepe meditatiōi inseruiret: vnaz in silentio horaz distribuebat: successitq; i achademia Speusippo: vt patet octauo de ciuitate dei cap'o duodecio: scholāq; tenuit ānis viginti quinque. Moriturq; nocturnaz in cartaginē forte impegisset anno etatis sue octogesimo secundo. Fuere autē quinque Xenocrates: primus huius propinquus: alter etiam philosophus ⁊ elegie scriptor non sati probatus: Tertius statuarius. Quartus qui odas scripsit: Quintus hinc qui: vt Laertius ait multa versu ac prosa scripsit.

¶ Herostratus quidā natiōe grecus homo satis scelestus atq; ignauus: ⁊ ipse vigesimo regni Ochi anno fame gratia tēplū diane ephesie turpiter incendit: Quo audito senatus ephesius decretū tulit: ne quis vnq̄ eius nomen litteris demandaret. Dignū plane suppliciū: sed minime obseruatum: quando vsq; ad nostraz etatē huius sacrilegij nomen peruenit. Veruz ephesij aliud illo prestantius extruxerunt mulierū precipue ornamentis: ⁊ alijs opibus ad id collatis.

¶ Torquatus insignis patricius Romanus: cui Titus manlius propriū nomē fuit Lelij manlij filius quē idē filius a tribunitia vexatiōe liberauerat temporibus istis apud Romanos ob eius incredibilē fortitudinē atq; magnanimitatē maximo in precio ⁊ honore habitus est. Qui contra galluz quendam eximia corporis magnitudine virū certamē suscepit singulare: cui licet visu ac specie impar esset: ipsuz tamen superauit atq; interfecit: a quo quum auream torquez abstulisset: suoq; collo imposuisset: Torquati cognomē sibi ac posteris suis obtinuit. Hic autē ex ea familia ortum habuit: Que gallorum exercitū ex Tarpeia ciecerat. Tanti nanq; eius dimicatio momēti fuit: vt gallorū exercitus suis relictz castris proxima nocte ex eo loco in tyburtinū agrū transmigrauerit: ⁊ inde cū tyburtinis in campaniaz transierit. Ea quippe pugna ad anienē fluuiū: qui est inter sabinos ⁊ Romanos cōmissa est. Vbi etiaz alias Tulli hostilij regis insignis extitit victoria: qua Romanorum hostes fudit. Hic nanq; Torquatus quum aliquando dictator esset: vt testatur Augustinus li. quinto de ciuitate dei ca. xviij. filium pro patria pugnātem ⁊ vincentem occidit: eo q̄ contra imperiū suum pugnauerit: ne plus scilicet malicēt in exemplo imperij contempti q̄ boni in gloria occisi. 334 4865

¶ M. Pompilius Romanus anno vigesimosecūdo regni Ochi a romanis vna cū Lelio Cornelio pīul electus ptra gallos ingenti virtute statiz bellū sumpsit: ⁊ in agro latino adeo acriter collatis signis pugnarūt: vt fusis directisq; hostiū castris suū exercitū spolijs opulētum cum gloria atq; triumpho romam reduxerit: ppter quod a senatu sibi triūpho decreto de ipsis gallis triumphauerūt. 337 4867

¶ M. Valerius cognomēto corninus Romanus adolescēs prestātis quidē animi ⁊ singularis virtutis: per hoc quoq; tempus (Liuio teste) ⁊ ipse Camillo nō indignior fuit: qui licet adolescēs: ⁊ ipse contra aliū gallū virū magnitudine ⁊ armis insignē: singulare assumpsit pugnā: Qui dum armatus in mediū processisset: ⁊ nondum manū cōseruisset: eius galee repēte corninus ales insedit: qui certamine inito e Valerij galea nūquā discessit. Imo ⁊ rostro ⁊ vnguibus oculos Galli vulnerare non destitit: quoad Valerius hostē tali prodigio territum obtrūcauit. Quo mortuo: statim corninus e cōspectu euanuit. Et Valerius deinceps Corninī nomine appellatus est.

a Rsanus predicti Ochi regis filius. ix. persaruz rex. 260. Judaice captiuitatis: ⁊ olympiade centesimadecima persis regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 4. De quo nil memorie dignum habemus. Genuit autē filios multos: de quibus herodotus meminit. Cuius autem primo regni anno descriptione Rome facta inuenta sunt ciuiū. 160 milia. 328 4871

¶ Jadus autē sextus Judeorū pōtifex: hoc ipso anno Jnde mortui Joannis pontificis patris: pontificatu succedēs: sedit annis. 50. vir certe bonus ⁊ pacis amator: qui cum mores labefactos componere decreuisset multos ⁊ quāmaxime manasen fratrem inuenit aduersarios: qui cornua in cum erexere

aduenit q̃ Saraballã quẽdaz ex Scythartũ genere trãsfluminẽ prefectũ habere̊t amicũ. Vaz idẽ Manasses huius Jadi põtificis germanus ad pontificatũ cõtra ius fasq; anhelans: Sarabelle ipsius prefecti fauorez sibi procurauit: cuius rei gratia filiã eius duxit vxorẽ. Sed iudei indignati: q̃ cõtra leges incircumcisorũ vxorẽ duxisset: ipsuz a sacerdotio summouerũt. At manasses ira percitus: q̃ euz propter vxorẽ nõ admisissent: t prefecto nõ obtẽperassent: ad ipsuz prefectũ socerũ suũ cũ multis sacerdotibus atq; vxore se trãstulit: a quo benigne susceptus: pontificatũ scindere studuit. Cui t confestiz Albigiam Mediterraneũ vicũ Tyriozũ quidẽ insignẽ ad victũ concessit: quibus etiã simul omnes habitatões t predia contulit atq; pecunias multas subministrauit: Sed t insuper Templũ ad hierosolymozũ instar super montẽ Garizin (qui erat altioz omnibus Samarie montibus edificare) spopõdit: sed hoc facere cuz regis Darij licẽtia promisit. Dario deinde persarũ regẽ ab Alexãdro superato: Saraballa cuz nonduz tẽplũ edificasset: ad alexãdz defecit: a quo mox edificãdi templi licẽtiam obtinuit. Qui templo edificato Manassen generuz suuz contra Jadũ optimũ pontificem constituit: t maximũ Scisma inter iudeos excitauit. q̃ quidẽ vsq; ad destructionẽ ipsius tẽpli (a Romãis editã) perdurauit. Mortuo demq; Saraballa: Alexander iudeis iratus: quod requisiti opem ferre t tributa consueta persoluere recusassent oppugnãde ac destruẽde vrbis causa cum exercitu hierosolymã venit. Quod Jadus sacerdotum princeps audiẽs in timorẽ t pauorem maximum peruenit: t vrbis ac iudeozum calamitatez miseratus cũ infulis t pontificalibus indumentis cũ reliquis sacerdotibus alexãdro fit obuiã: quẽ quum Alexãder aspexisset põtificalibus indumẽtis insignitũ: habentemq; laminam: in qua dei magni nomẽ inscriptũ erat confestim ex equo descendit: t solus pontificem adiens. Dei nomen: seu numen adorauit: t pontificem veneratus est omnibus qui aderant pontificibus obstupentibus. Quum autem quidã princeps ab Alexãdro causaz impensi honoris pontifici quesiuisset: respondit alexãder non se hominẽ adorasse sed deum cuius sacerdotij principatũ gerebat. Nam inquit per somniuz in huiusmodi habitu cum cõspexi. Ingressus alexander vrbem mõitis põtificis sanctissimi obtemperãs: postq̃ deo in templo sacrificasset multa dona ipsi principi sacerdoti t reliquis sacerdotibus donauit. Deinde cõuocatis iudeis iussit eos petere quas vellẽt donatões: t gratias. princeps ante sacerdotũ expostulauit: vt liceret patriis vti legibus: t septimuz vsq; in annũ sine tributis esse cui omnia cõcessit. Defuncto deinde Alexẽdro t Jadus hic illo tempore defunctus est relicto post se Onia filio: vt Josephus li. x. cap. vltimo testat.

4873 326 C Lucius papyrius patritius Romanus bellator clarissimus hoc ipso ãno a senatu Romano dictator electus Quintũ Fabiũ magistrũ equitũ sibi cõstituit. Qui statiz cõtra samnites ex senatus decreto expeditionẽ suscepiẽs in eos acies dirigit. Sed paulo post quũ dictatore Rome opus esset Quinto Fabio equitũ magistro precepit: ne se absente cũ hoste pugnare p̃sumeret. Fabius ante adolescẽs: vt erat animo strẽnuus post dictatoris pfectionẽ aliquãdo per exploratores didicit omnia apud hostes soluta esse. Qui animo accẽsus cuestigio cũ samnitibus incredibili feruore conflixit: atq; vt acrius pugnaret equis omnibus frenos detraxit: atq; ita calcaribus cõcitatos in hostiũ agmen pmisit: vt nulla eos vis sustinere posset. Quã ob rẽ ad viginti hostiũ mlia in ea die cesa fuisse Liuius scribit. Parta itaq; victoria de re bene gesta litteras nõ ad dictatorẽ: sed ad senatũ mittere curauit. Quãobrẽ iratus dictator Fabiũ adiudicauit capitali pena esse reũ: q̃ se absente pugnasset. Qui quũ ad mortẽ duceret: igẽti militũ t populi fauore liberatus est. Tãtamq; ob eaz rẽ seditionez in Papyriũ milites cõmouerunt: vt ipse vix mortis imperiũ potuerit euadere. Postea samnites Romanos apud caudinas furculas angustijs locorum cõclusos ingẽti deditiõe vicerũt: vt vitos ignominie seruare maluerũt q̃ clausos occidere. Nam armis depositis Romanos viliter vestitos sub iugo lõgum agere ordinem fecerũt: talem pacis cõditionez Romanis imponẽtes. quã si seruassent hodie omnino nõ essent: aut (vt Eutropius ait) Samnitibus seruirent. Verum sequenti anno iubente Senatu Romani duce papyrio dictatore samnites deuicerunt. Qua victoria dictator ex Senatusconsulto triumphum duxit: cuius triumpho maximam spem arma potissimum captiua prebuere: tantum magnificentie in his visuz (ficut Liuius in 9. scribit) vt aurata scuta dominis argẽtariozum ad sozum ornandum diuiderentur. Indeq; initiuz natum fuisse dicitur fori ornandi.

4874 325 A Lexander cognomẽto magnus philippi ex Olympiade filius quartus t vigesimus Macedonũ rex: vltimo Arsani plarũ regis anno. Macedonibus regnare cepit: t omnibus supputatis regnauit annis. 12. t mẽsibus. 6. viginti quippe annozũ erat cũ regnare cepisset: t patrẽ nõ vsquequaq; emulatus esset: sed ab ipso diuersus moribus: qui tamen vitijs aut morbus superauerit nõ satis cõstat. Quia erat vtriq; vincẽdi ratio diuersa. Hic nanq; aperta vi: ille artibus bella tractabat. Deceptis ille gaudebat hostibus hic palã fusis prudentioz ille cõsilio hic animo magnificentia: Itaq; philippus dissimulare plerũq; etiam vincere nouerat: Alexander autem vbi exarsisset: nec erat dilatio vltionis nec modus: vini vterque auidus sed ebrietatis vitia diuersa: Regnare ille cum amicis volebat: hic in amicos regna exercebat. Nam amicissimos suos t presertim Lysimachum leoni obiecit: Dictum hasta traiecit t calisthenem mori iussit: litterarum cultus vtriq; similis: Frugalitatem philippus Alexander luxurie magis deditus erat: Huius vitam t ingentia facta Plutarchus t Justinus historici accuratissime descripsere. Philippo igitur rege vita funct⁹ Alexander hic mox Illyrium quã nũc Selauoniam dicimus) ardenti animo subegit: t Romanozum insulas optinuit. Statimq; cum

in aphricā trāsfretasset: eaz totā superauit. Deinde Syriā rebellātē ingressus multoz sibi occurrētiuz: alios elegit: alioscz deposuit ac alios interemit. Depopulataqz Syria: Damascuz expugnauit. Sydonē subegit. Tyrū z plerascz alias ciuitates funditus dissipauit. Indeqz hierusalē versus pperās cū iudeoz pōtificē (sicut premissuz ē) veneratus esset: vbē ingressus: z iudeis immunitates concessit: z victimas immolauit. Sulcato postmodū mari Egyptū introiuit in cuius finibus mirificā cōdidit ciuitatez Quā ex suo noie lixādriaz appellauit. De qua infra dicemus. Inchoata vero Alexādria cū in persidē pcessisset: z a dario psarū rege vilipēdere pueritiā suā accepisset sibiqz multas misisset z remisisset epistolas audita Olympiadis matris legatione que grauiter infirmabat: Domuz rediit: in quo quidē reditu Ammonitā militie Darij principē sibi obuiā factū fudit: maxia edita cede: qui ad Dariū reuersus Alexādri potētiā rettulit: sed dū Alexāder ex asia in minorē asiā p bellespōtū traijceret: nōnullas regiones z phrygiā supauit: Tandē Macedoniā pueriēs matrē ibidē iam cōualescētem inuenit.

Arius Arsani predicti regis filius vltimus persarū rex z ipse primo anno regni Alexandri primo: ducētesimo septuagesimo iudaice captiuitatis psarū reguz accipiēs regnauit annis sex. Hic cū potentissimus esset: ne quid regie maiestatis honoratius deceret: bellū cū Alexādro magno (vt infra dicetur) varia fortuna gessit: Tandē ab eodē victus z superatus: z a cognatis turpiter occisus: vitā pariter cum persarum regno finiuit. 324 4875

Alexāder itaqz predictus rex anno secūdo regni Darij exercitu reintegrato reliquā Greciā pagrauit: z Thebas rebellātes mox incēdit: Protinusqz athenas prexit: vbi ab Anaximene philosopho placatus immunitatē pariter z pacē eisdē Atheniēsibus dedit: Horaqz Lacedemones subiugauit. Sulcatoqz mari calcedones domuit: Et quū omnes regiōes circa Euphratē suo adiecisset imperio: pōte facto Euphratē trāfluit: z Persipoliz appropinquauit: in qua Darius persarū rex morabat: Quod cuz audisset Darius ad resistēdū ei exercitū cōgregauit: At Alexāder cōditiōes hostiū scrutari desiderās vna cū quodā ex principibus suis ad Stragā fluuiū accessit: qui fluuius hyemali ac vernali tēpore noctu cōgelatur: z die solis caloze dissoluit. Inde relicto socio solos humili habitu trāsmeato fluuio in locū vnde venerat puēit: Cuius figurā multi ex persis mirātes cū deū crediderūt: Tandē omnibus diligēter exploratis ad exercitū suū redijt. Factaqz exhortatiōe z dispēdio: timoze sublato cuz exercitu triginta duoz miliū peditū: z quatuoz miliū equitū Persipolim versus cū indubitata vincēdi fiducia processit. Ecōtra Darius exercitū sexcētoz milū hominū eduxit. Bumqz vtreqz acies in campum conuenissent: diu acriter pugnatū est antequā vlla pars cedere cogeretur: Tandez Alexandri exercitu prevalēte Darius fusus est: amissis eo in cōflictu quadraginta milib⁹ ex suis: z ex Alexādri parte. 120. equitibus z nouē peditibus tantū interfectis. Darius vero iterū maioꝛi exercitu congregato ad occupādas Thauri mōtis Cilicie angustias p quas Alexander trāsiturus erat cōsecēdere conabatur: Verū Alexāder cognito Darij aduētu subito mira celeritate Thaurū trāscendit: z ad tharsuz vbē peruenit: vbi aliquot diebus infirmitate detētus quieuit: Interea Dario cū trecentis pedituz milibus z cētū equituz milibus sibi occurrēte: Alexāder conualescens exercituz in hostem duxit: ibiqz acri conserta pugna triginta milia peditū z decē milia equitū ex parte Darij. De alexādri vero exercitu. 150. peditib⁹ cesis pierē. Sed z Darius ipse saucius cum exercitu terga vertit: z inter quadraginta milia captiuoz quos illa victoria conclusit manibus Alexandri fuerunt mater Darij: vxoꝛqz z due sozores ac totidem filie: sicut Justi. noster in. xj. epitho. li. scribit: Ad quas visendas hortandasqz in communi positas: cum Alexander venisset conspectis armatis inuicem veluti statiz moriture se amplexauere: luctū implacabile edentes: Prouoluteqz alexādri pedibus nō mortē: sed vt darij corpus sepeliant: mortis dilationē precantur Motus aūt alexāder tanta mulierum pietate: z dariū viuere dixit: z timentibus mortis metum depsit: easqz z haberi z salutari vt regias precepit: Filiasqz quoqz nō sozdidius dignitate patre i matrimoniuz sperare iussit: Post hec Darij opes contēplatus: in admiratione tantarum rerum capitur: z tunc Barsanē captiuā in luxuriosis cōuiuijs propter forme pulchritudinē diligere cepit: ex qua suscipiēs filiū Herculē noiauit. Darius verō cū Babiloniā profugisset per epistolas Alexādrū precat vt redimēdaz captiuarū sibi potestatē faciat: p quibus multā pollicet pecuniā: Sed alexāder pro captiuoz precio nō pecuniā: sed regnū omne petit: Quibus respōsis darius amissa pacis spe iterū bellū reparat: z cum quatuoz cētum peditū milibus z centū equitum milibus ex Babylonia Alexādro obuiam vadit: Congressi autē prelio cōmittitur: vbi z macedones in ferrū cum contemptu totiēs a se victi hostis ruebāt econtra pse mori q̄p vinci malebāt: raro in illo prelio tātuz sanguinis est fusuz: q̄p in isto. Darius vero cū vinci suos videret: mori z ipse voluit: sed a primis fugere cōpulsus est. Hoc itaqz prelio alexāder a se imperiū obtinuit sexto scilicet anno post acceptū a patre imperiū: Cuius tāta fuit felicitas vt post hec nemo sit ausus rebellare: patiēterqz perse imperiū tot annoꝛū seruitutis iugū susceperūt: Donatis vero: refectisqz militibus triginta quatuoz diebus predā recognouit. In tharso deinde quadraginta talenta milia clausa inuenit: Expugnata deniqz z capta persipoli regni caput Darius a cognatis suis captus: in gratiā victoris aureis cōpedibus cathenisqz vinciē: a quibus etiā multis confossus vulneribꝰ interijt: Quod audiēs alexander indignans scilicet tanto fastigio mortem lachrymatus est: z eius corpus regio more sepeliri iussit: Et sic persarum regnū sue diuturnitatis finē accepit: vbi sub. i 4. regibus 254. annis regnatū est: quoꝝ iterum nomina z tempoza ista sunt. 372 4877

Lexander agnus

¶ Persarum regum Epilogus.

Cyrus	i	añ 30	Arthabanus	6	añ 7	Artaxer.memnō	ii	añ 40.
Cambyses	2	añ 9	Artaxerses	7	añ 40	Artaxer.ochus	12	añ 4
Tresmagi	3	añ 7	Xerses	8	añ 8	Arsanus	13	añ 4
Darius	4	añ 36	Sogdianus	9	añ 8	Darius	14	añ 6
Xerses	5	añ 20	Darius notus	10	añ 19.			

Lexāder itaq; magn⁹ mortuo Dario rege ꝺicto quq; ānis totā obtinuit asiā: Nā septēnni āni cū psaz regib⁹ supputant. Accepto igit psaz regno se terraz regē t q̄si mūdi pincipē appellari iussit: Interea nō regio more: sed hostili odio i suos seuire cepit: maxie. n. indignabatur: si suoz sermōibus capi se mores philippi pris patrieq; subuēisse: pp que crimia primonē regi primiorē vna cū filio iterficere fecit: pp qō oēs in castris in cū fremere cepere miserātes immoxij senis t filij casuz iterdū se quoq; nō debere melius dicētes: Que cū nūciata eēnt alexādro: a seuitia animū reuocauit: Reuocato itaq; ad bella aio: mox Caraſmos t Clas in deditionē accepit: post hec Indiaz petit: vt occēo vltimoq; oriēte suū finiret impiuz: Cū aūt ad Nisēā vēisset vbē oppidanis nō regnātibus fiducia religiōis liberi patris: a q̄ vbs ipa fuerat cōdita potiri iussit: Verūtamē ad spectaculū sacri mōtis exercitū duxit oibus naturalib⁹ bōis decorari: Inde mōtes dedalos Cleopidis regie petit: que cū se ei ꝺubitū dediſſet: redēptū regnū ab alexādro recepit: Filiūq; ab eo genitū Alexādrū noiauit: qui postea Indoz regno potitus ē: Peragrataq; india ad serum mire aſpitatis t altitudinis pnēit: t quē Hercules obtinere nō potuit: ipe cū summo labore atq; piculo potitus ē: Eiusq; loci gētes in deditionē accepit: vnus aūt ex Indoz regibus Porus fuit q virib⁹ corpis t aī magnitudine piter ui signis extitit: qq; t bellū iāpridē audita Alexādri opiniōe in aduētū eius parabat. Cōmissoq; cū cō p lio i pma ꝺgressiōe Alexādri equus vulnerat: t cū ad terrā ceciꝺisset satellitū manu alexāder suatus Porus vero multis obrut⁹ vulneribus capit: Sed alexāder ob honorē virtut incolumē eū in regnū misit: vbi t duas vrbes ꝺidit: Indeq; ad restas: Bestāos: pīdeas: Sāgaridasq; cesis eoz exercitib⁹ expugnauit. Cūq; ad Suſſites peniſſet: qnē hostiū. cc. milia egtū opiebat ēt illos deuicit: Inde ad amnē Agisimē prexit: t p illū ad oceanū deuehit: vbi Jacēsenas Sibeosq; q̄s Hercules ꝺidit: i deditionē accepit: Hinc in Ambros t Sicābros nauigat: que gētes cū. 80. armatoz peditū t. 60 egtū milibus illū exceperūt: Inde quoq; Hircaniā: mardosq; subegit: ibi ei occurrit: vt Justinus refert: Taleſtris regine Minothe: a āmazonū regina cū trecētis mulieꝝ milibus: trigintaq; ꝺierū itinere ꝺfecto ex rege liberos quesitura: Cuius qdē aſpectus aduētusq; oibus admiratiōi fuit: t pp insolitū seminis habitus t pp expetitū ꝺubitū: ob qō. xi. ꝺiebus ocio a rege datis: vt visa est vterū impleſſe diſcesſit: Post hec cū Alexāder in Babyloniā rediſſet: statiz Darij filiā vxorē accepit: Sed t optimatib⁹ suis lectas ex omnibus gētibus nobiliſſimas ỹgines tradidit: vt cōi facto crimē regis lauarēt: Ibi ēt mltis ꝺiebus ociosatis in leticiā effusus conuia instituit: vbi p Cassandrū Antipatri filiū: q regi ministrare solebat a patre veneno ꝺato itoxicatus ē: Quo hausto nolēs idē Alexāder Monarchiā suā in quēpiā trāsire ne qs in potētia ei par apō posteros legerēt: stati vltimā suam volūtatem in duodecim quos ab adolescentia comites habuerat sui āpliſſimi regni ſucceſſores ꝺstituit: diuidēs eis regnū: Et huiusmodi testamēta ria partitiōe facta Alexāder. 12. regni sui āno: etatisq; sue. 33. ꝺebitū naturale pſoluit in alexādria vbi t sepulchrū eligēs a Ptolemeo Lagi filio in alueolo aureo sepult⁹ ē: Hic itaq; alexāder: vt loquaces greci affirmāt supra humanā potētiā aī magnitudine ꝺdit⁹ fuit: Tātāq; militibus suis fecerat fiducia: vt illo pīte nullus hostis arma ēt iermes timuerit: Cū nllo. n. hoste vnq̄ ꝺgressus ē: quē nō semp vicerit: Nullā vbē obsedit: quā nō expugnauerit: Nullā gētē adijt: quā nō calcauerit: Huius tñ maxima fuit reprehēsio q̄ potius se voluit draconis filium t spurium nūcupari q̄ regis Philippi. Magna namq; ipsius glorie cupido fuit: quia vbiq; ibat multos scriptoz habere volebat q̄ sua gesta deſcriberēt.

¶ Viri Romani in bello Alexandro comparandi.

¶ Marcus Valerius Corninus iā dictus: t. C. Martius. C. Sulpitius. T. Manlius Torquat⁹ Q. Publi⁹ Filio. L. papyrius. Q. Fabius Maximus. L. Volumnius ac. M. Curi⁹ Cōsules t Dictatoꝛes Romani bij sdē etiam tpibus Rome floruere: Horuz quippe: vt Liuius ait in quolibeto: indoles eadē que in magno Alexandro erat: atq; animus t ingeniū fuit: atq; disciplina militaris: Si cum quouis istoꝛū Alexandro ꝺimicandū fuiſſet: nō cū Dario certe rem habuiſſe dixiſſet: Nam si homine cum homine: ducem cū duce: formam cū forma cōparārēt: Invictū Alexandrum cū invictis ducibus bellatum esse ꝺicerent: t Romani isti: alijq; complures inuenirentur: t gloria t rerū magnitudine pares: quoꝝ suo quisq; fato siue publico diſcrimine t viueret t moꝛiretur.

¶ Pyrrhus epyrotarū rex ex Eacide Troade natus hijs qdē tpbus fuit: De quo sic habet q̄ adhuc infans patre exacto: amicisq; interfectis in Jlyriuz id est Sclauoniam ad Glauciam Regem ꝺducit⁹ est: quem vna cum pueris suis educauit: Cumq; duodecim annoꝝ factum in regnum paternum restituit: Hunc legimus non plures habuiſſe ꝺentes: sed vnum atq; integrum os ꝺeluper: quasi leuibus quibuſdam rimulis in ꝺentium figuram ꝺistinctum: Qui aliquando a quodam enim Demetrij Antigoni regis prefecto: Viro quidem audacia: roboꝛe t arte pugnandi pstantiſſimo ad singulare certamen prouocatus ipsum superauit: t multis de eius exercitu cesis: quinq; hominum milia Macedo

num vita cepit a Tarentinis. deinde imperator electus contra Romãos Albino ꝓsule ipse eoꝝ castra cepit: Secũdoqꝫ ꝓlio gesto ẽt victor pyrrh⁹ extitit: sed nõ sine magna suorũ cede: vnde ab eo dictum fuit: Si alia pugna iteꝝ Romanos vicerim⁹: oio peribim⁹. Victor deinde a Siculis cõtra quos carthaginenses bella gerebãt in Sicilia nauigauit: vbi ⁊ Carthaginẽsiũ porcẽtia euertit: ibi in oppugnatõe Ericis munitissimi oppidi ꝑm⁹ omniũ menia cõscendit: vbi ⁊ alios e muro deiecit: alioſqꝫ circa se necatos coacernauit: ipso illeso existẽte: Quib⁹ gestis ẽt Adamertinos omnes supauit. Redeunte vero Tarentum in ipso recessu impetu contra Regem facto Adamertini totum exercitum turbauerunt: e quibus vnum quum pyrrhus in capite accepisset vulnus: regem prouocauit ad certamen: Ob hoc rex prouocatus ⁊ sanguine fedatus ita caput barbari percussit: vt vsqꝫ ad inferiores partes plaga descenderet: cederentqꝫ hinc inde partes diuise: Quo facto contra Romanos bellum aggreditur pro tarẽtinis. Sꝫ a. Ad. Curio superatus in Epyrum reuertitur cum octo peditum milibus ⁊ quingentis equitibus vbi cum Antigono Demetrij filio pugna commissa victor euasit: ⁊ multas eius ciuitates obtinuit. Quum autem contra Spartas pugnans accepisset ptolemeum filium fuisse interfectum: ita ⁊ dolore incens⁹ ipse ante omnes prouectus cede: ac sanguine lacedemoniorum cuncta rep leuit: Semper itaqꝫ hic pyrrhus in bello summus ac inuictus vir fuit: sed tunc priora omnia fortitudinis opera longe supergress⁹ est. Demum apud argos pugnans per manus cuiusdam anniculę tegula occiditur.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Herme egyti⁹: qui ⁊ Trimegistus philosophus platonis olim discipulus Mercurius dict⁹: hoc qdem tempore clarus habetur: qui inter cetera de verbo perfecto librum edidit: ⁊ dixit: vt patet octauo de ciui. dei: deos gentilium fuisse homines mortuos.

¶ Apuleius Apher platonis etiam discipul⁹ hijsdem temporib⁹ Athenis claruit: ⁊ ibidẽ libros multos edidit: videlz de mor⁹ ⁊ vita platõis libũ vnũ: de deo socratis libũ vnũ: de quo diu⁹ pater Aug. octauo de ciui. dei mentionẽ facit. De cosmographia libũ vnũ. Itẽ aliũ quẽ in libros duodecim distinxit: ⁊ Asinũ aureum intitulauit. Scripsit etiã hortatoriũ ad pauptatẽ contra Emilianum: Cui⁹ hec fuit sententia: Nihil est deo similius q̃ vir animo perfecte bonus. 97 4882

¶ Plotin⁹ philosoph⁹ platonis quoqꝫ discipul⁹ ⁊ porphyrij preceptor per hoc idẽ temp⁹ Athenis floruit: q ad omnia vtut[ornamẽta ꝓsit⁹ omniuꝫ etiã diuitiarũ studio firmat⁹ fuit iustus: fortis: tẽperatus ⁊ prudens extitit: qui prudentie ratiõe fortune impetus superare posse credere⁊. Et propterea libꝝ de virtutibus pulcherrimũ edidit. Vixitqꝫ preterea: sicut habetur. x. de ciui. dei capitulo 2⁰. Animã rõnalem quam in celestib⁹ habitare sedibus non dubitabat non habere supra naturã nisi deum: qui sicut sol lumen illuminat: ita ⁊ deus animam illustrat.

¶ Demas athenięsis philosoph⁹ hac etiã tẽpestate cognoscit: qui Alexãdro magno volẽti Athenas obtinere: restitit: psuadẽs athenięsib⁹ vt oio ei ñ traderẽt ciuitatẽ: ꝫ rãdẽ ab Alexãdro obtẽta ciuitate ei adhesit: Vex athenięsib⁹ Alexãdro sacrificare volẽtib⁹ dixit: videte ne dũ celũ custodit[terrã amittat[.

¶ Calisthenẽ insignẽ philosophũ Aristotelis discipulũ p hoc idẽ tẽp⁹ floruisse cõstat: eo q̃ ꝓtra Alexandrũ mult[rõnib⁹ serioſe disseruerit: eũ increpãdo dicens: Si de⁹ es beneficia mortalibus largire: ñ sua eripere debes: si homo: id quod es semper esse cogita: propter quod iratus Alexãder cum trucidari mandauit: ⁊ sic deforme in foueam cum cane includi iussus est.

¶ Dinocrates magni Alexandri insignis architectus per hec tempora in precio fuit: de cui⁹ forma corporis ⁊ ingenio: Vitruui⁹ in proemio secundi libri de architectura multa disseruit: Hic teste eodem Vitruuio Alexãdro in Egypto Alexãdriã metat⁹ ẽ: ⁊ instaurationi tẽpli Ephesie diane prefuit.

¶ Explicit liber quintus presentis operis.

¶ Fratris Jacobi philippi Bergomensis ordis fratrũ Eremitarum diui Augustini in oioda historia nouissime congesta: de Italicis vrbibus maxime: aliisqꝫ cõplurimis Liber sextus feliciter incipit.

¶ Anglorum regum vsqꝫ ad Breni gallorum ducis tempora.

Vniersorum regũ tpa gestaqꝫ ac noia a ꝓmis mũdi regib⁹ vsqꝫ nũc locis suis a nobis ꝑ virib⁹ diligẽter peursa ad partẽ Breni galloꝝ ducis ꝓditoris nr̃i quaꝫ tãdiu in mãibus bre desideraui⁊⁹: dei gr̃a vẽtũ ẽ. Ys plãe: vt oẽs histo. testant: oiuꝫ fere cisalpiaꝝ vrbiũ aut auctor aut ꝓditor fuit. Decirco quũ ex industria ãgil cos reges oiserim⁹ psonũ ad lectoris voluptatẽ: videl a ꝑ⁹ Bruto rege vsqꝫ nũc eaꝝ noia repetẽr: vt lõgobardi nr̃i sue origis initiũ ⁊ ꝓcessuꝫ p discãt. Prim⁹ igr̃ anglo⁊ rex Brut⁹ Enee ꝓnepos fuit a q̃ (vt diximus) Britãnia ĩsula dicta ẽ: p⁹ quẽ secũd⁹ Lochrin⁹ ei⁹ fili⁹: g tãdẽ i bello sagitta peuss⁹ occubuit. Abedanei⁹ fili⁹ ꝫ⁹ rex successit: Inde. 4. Abẽpricius ei⁹ fili⁹ vir pessim⁹ impauit: g tyrãnides ⁊ cedes multas exercuit: p⁹ quẽ 5. Embracius q multas vrbes cõdidit. xxv. filios ꝗ. 30. filias genuit: q̃s oẽs Siluio. 4. albanoꝝ regi trãsimilit albanis m imõio iũgendas cum Latini a Sabinis aspnati cẽnt. Hic q̃qꝫ post Brutũ ꝑm⁹ in gallias classem perduxit. Brutus autẽ se

aduẽtũ cundus eius filiꝰ ꝫ sextꝰ successit. Reliq vero decez ꝛ nouẽ fratres: Syluio ꝑdicto auxiliãte germanias omnem cõquisiere: Post hunc Brutũ septimus imperauit Lelij qui vrbez ex suo noĩe condidit. Octauus Bladuol impernuit: Qui Nicromantiam ꝑmus anglos docuit: post quem nonus Leir rex eiꝰ filius regnauit: qui ꝛ ipse nõnullas extruxit vrbes: tresqz filias genuit: Quibꝰ matrimõ o copulatꝫ duobus ex ipis generibꝰ regno pulsꝰ est. Dex tunc Agampi regis Gallie: cui tertiã eius filiã indotatazꝫ traderat: auxilio in regnũ restituꝰ est. Jdeo indotatã dico: qa patri filias interrogãti que illaz ipsuz diligeret: Responderat: Quãtum habes: tãtũ vales: ꝛ tãtũ te diligo: Quibꝰ verbis cõmotꝰ pr illã regno paterno exheredauerat: ꝛ sorores adulantes regẽ heredes oio constituerat: a quibꝰ postea deiectus est Mortuo aũt patre vltia earum decimo loco successit. Postquã sororum filij regnũ adepti sunt. Unus autẽ cui Nodagiꝰ nomen erat: germano pulso vndecimo loco triginta trib⁹ annis regnauit: cuiꝰ tempore Roma cõdita est. Laualla eiꝰ filius huic duodecimꝰ Rex successit: Quo regnãte trib⁹ dieb⁹ in regno sanguinẽ pluit. Post hunc Garganus filius. iz. successit. Deinde decimusquartꝰ Sylniꝰ: post quem decimusquintꝰ Jago Gargani nepos: Cui successit decimussextꝰ Carmũareꝰ Syluij filius: post quẽ decimusseptimꝰ Bodoburcho: decimusoctauꝰ Protex: qui ferẽte patre suo perempto: ꝛ Suardo Francoꝝ rege fratris sui auxiliario superato: ipse quoqz demũ pemptꝰ ẽ. Regno deinde ꝑ multa tẽpora vacante ꝛ ꝑ quinqz reges mirũ in modũ lacerato: Tandẽ Bonuerius Eleotisis filiꝰ regnũ pacifice obtinuit: q etiã cõfestim corona aurea sibi imposita leges muletitias edidit: ꝛ celeberrimũ tẽplũ Cõcordie struxit: in quo postmodũ ãno quadragesimo regni sui mortuꝰ sepeliri se fecit: Hic aũt duos: Belgiũ ꝛ Brennuz post se reliqt filios: Qui Belgiꝰ ꝑmogenit⁹ vigesimꝰ rex successit: ꝛ leges celebres cõposuit: quas iã Alloredus rex ediderat: Urbẽ ac turrim ꝓpulchrã ꝓdidit. Brenꝰ aũt natu minor vir bello strennuꝰ ac ferox sed liberalis Northanbriã vsqz Catbenesiam regionẽ ingẽti virtute obtinuit: Sed haud multoꝓ inde pulsꝰ ad Segitiũ auxiliũ postulatur⁹ accessit: Et qa indigenis munificẽtissimũ se exhibuit: mortuo Legino Alogobꝰ rex in regnũ successit: ducta eiꝰ filia vxore. Et quoniã Alogrobꝰ comitẽ ac munificẽtissimũ ꝑcipueqz in dãdis lautissimis cibis ꝓfusissimũ se exhibuit: nulli aditũ denegãs. Brenꝰ innumeros bello sibi ademit populos: quoꝝ auxilio finitimos regulos debellãs regnũ oẽ in suã redegit potestatez ac nõ multopost contra Belgiũ germanũ regẽ expeditionẽ fecit: Sed interuẽtu matris inter se statim cõposuere. Et firmata pace Bartrudũ filiũ Belgiꝰ loco suo regnare fecit: Quibꝰ ex sentẽtia gestis Brennus ꝛ Belgiꝰ cũ innũerabili multitudine: qa etiaz terra illos quos genuerat capere nõ poterat ꝑ multitudine ad nouas q̃rẽdas sedes: siue gloríe cupiditate pellecti: siue vt alij volũt ad intestina bella vitãda ducti: siue (vt alij affirmãt (vini dulcedie ab Italia allecti: aut alio quonismõ ducti i italiã cũ vxoribꝰ ꝛ liberis ꝛ trecẽt hoiuz nulibꝰ: vt Justi. iu. 54. epitho. lib. hz: se trãstulerũt. Et ꝑmo circa Eridiani ozam: vbi insubres galli ꝛ tusci vicatim bitabãt sese insundẽtes vrbes nõnullas: de qbꝰ ꝛ alijs multz mox dicemꝰ: cõdere aut instaurare seu ampliare (pulsis inde veteribus incolis) ceperunt.

¶ Brenꝰ igitur conditor noster maximus ꝛ excellẽtissimus rei bellice ductor: ꝛ Senonensium gallorum dux Donuchri anglorum regis filius: tredecimo Assueri Persarum regis anno: ꝛ Olympiade nonagesimoseptimo: ac iudaice captiuitatis septimo supra duecẽtesimum anno cum exercitu trecẽtoruz milium Gallorum: relicto proprio solo Italiam venit: ꝛ expulsis veteribus tuscis: eorumqz vrbibus occupatis: multarum vrbium (policrate ac Justino testibꝰ) fundamenta iecit: Quaruz de numero papia Bergomum ꝛ alie: vt mox dicemus fuere: Ibiqz presidio ꝛ operarijs relictis Romam versus cuz exercitu tendẽs omnia sibi formidine ꝛ ferro aperuit. In Etbruriam autem perueniens contra Tuscos ac Romanos Senensem vrbem pro senibus: valitudinarijsqz ꝛ armentis: vt Polycrates in sexto habet: extruxit: Inde ad Romanorum experiendam virtutem Romam profectus est: Ad quam peruenientes incredibili furore vrbem ceperunt: ꝛ crudelem in modum direptam: igniqz exustam ad Capitoliuz peruenerunt: ipsumqz etiam cepissent nisi. M. Camilij virtus obstitisset. Verum soluta obsidiõe galli inde cum ingenti pecunia recedentes: Camillus eos insecutus ꝛ pecuniam abstulit: ꝛ fusis fugatisqz patriam ab hostibus deperditam recuperauit: Qua victoria in vrbem cum triumpho rediens secundus Romulus inter iocos militares appellatus est. Verũtamen post recuperatam a Camillo vrbem etiam galli in regione eadem non incruenta cuz Romanis habuere certamina: ꝛ tamẽ Liuio teste breuiori temporis spatio pre ceteris Romanorum confecta referuntur: quum firma intercesserit inter ipsos pax. Brennus autem multis in Italia ad condendas ꝛ instaurandas ciuitates dimissis cum multo milite Asiam intrauit: illamqz velut examen apum replenit: tantusqz terror gallici nominis ibi fuit vt lacessiti reges pacem ingenti pecunia mercarentur. Ptolemeꝰ vo macedonie Rex ausus illis occurrere victus ꝛ multis vulneribus saucius captus est: Tandem eius caput amputatũ ac ad terrorem hostium circũlatum fuit: tota acie lancee affixum: nec multopost nemine prohibente vniuersaz Macedoniam vastauere: ꝛ spoliatz boibus etiam deorum templa spoliare aggressi sunt. Sed dum Apollinis edem apud Delphos spoliare cepissent: partim terremotu obruti: partim grandine ꝛ frigore dissipati reliqui ab accolis vsqz ad internitionem cesi sunt. Brennus autem eo in prelio vulneratus quum dolorem ferre non posset pugione vitam finiuit: Quo mortuo gallorum reliquie nonnulla asianorum loca postmodũ occuparũt: ꝛ ibidẽ permanserunt. vnde ab ipsis gallis gallacia ꝛ Gallograecia dicte fuere: ad quos postmodũ illa extat pauli apostoli epistola ad Galatas.

¶ Mediolanū igr̄ ciuitas potētissīa totius cisalpie gallie metropolis ⁊ vrbiū cetcrarū mr̄ impante Assuero psax rege āno mūdi. 4840. ⁊ añ xp̄i aduētū. 359. a gall' senonēsib⁹ ñ ꝺdita: vt mlti astruer' volunt ſz aucta ⁊ ĩstaurata fuit. Eā. n. Josue iudicis tpe a dignissimis auctorib⁹ p⁹ ꝺditā fuisse mēorie ꝺditū ē. Hec certe credēdū est vt tā ferax: tāqz opulēta regio vsqz ad Senonēsiuz galloz tpa fine vrbe extiterit: cū Gotifred⁹ Viterbiēsis ep̄s: ⁊ Beci⁹ auxonius vir illustris in catbalago nobiliuz ciuitatū velint iḡz ēt troianoz tpib⁹ clarissimā fuisse. Hā ⁊ Sicābri Germāie populi a Sicābria Priami sorore dicti: Troia euersa Sāsonis iudicis tpib⁹. occupatis Ungarie ⁊ Suecie: ac Bauarie puincijs Italiā tādē maxio ipetu intrātes Aquileiam ⁊ reliquas vrbes cōprebēderunt. Mediolanū autem versus hostili animo aciē dirigētes: Juliuz insubrem Regem obuiā habuerunt: cum quo pace cōfecta adeo pacis federa percussere: vt Sicambri ⁊ Mediolanēses: sicut Charinus in Chronicis habet: vnus populus ⁊ vnū efficeretur regnū. Propterea Gotifredus Viterbiensis episcopus dixit.

¶ Mediolanū ciuitas Cisalpine gallie.

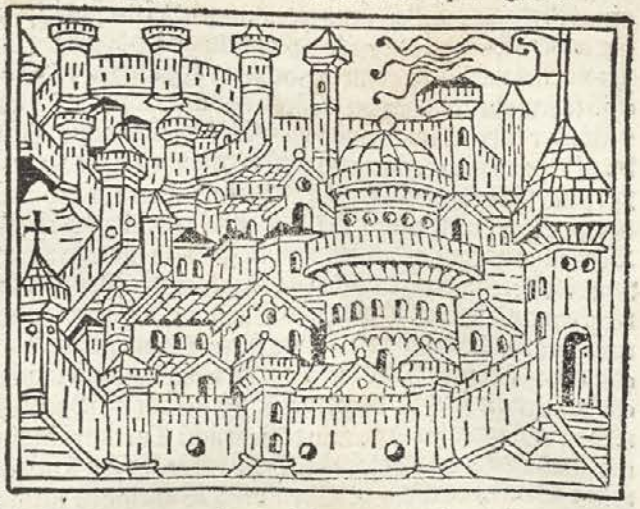

97 4882

Nunc mediolanos socios habuere sicambri
Tunc brixianorum peripuere solum.
Viribus illorum suffulti pluribus annis
Progenies priami ligurum capit vndiqz plana
Amodo montana satagunt captare cumana.
Hāc itaqz regiā vrbē mlti vicib⁹ euersaz: multiqz noib⁹ appellatā inuēim⁹. Tpe. n. Tole iudicis israel maxio arsit incēdio: ideqz añ troie destructionem qñ Laomedō rex fuit ĩterfect⁹ a quodā pallade troiāo capta ac dissipata fuit: ⁊ beloneſi abigari britonēsis galliaz pncipis vsqz tpa deserta ferme ⁊ ĩhabitata extitit: q eo cū ĩsubrib⁹ alijsqz gēnib⁹ ex gallia pnēiēs sedē locauit ⁊ sepriū vicū ꝺdidit. Instaurata aliq̄tisp. 200. ferme ānis vsqz ad brennū: būc haud ciuitas magna fuit. Ei⁹ vo aduētu mirꝫmodū auctā ⁊ ĩstauratā fuisse ꝓstat: ⁊ cū ātea Subria ⁊ mesopia ⁊ pucētia atqz Alba dicta fuit: nūc oissis ātiqs noib⁹ mediolanū appellata ē: q mlto⁹ amniū circū data sit: hec āt ciuitas: vt Livi⁹ li. 20. tradit añ xp̄i natiuitatē. 232. ab vrbe āt ꝺdita. 460. āno i ꝺditionē romāoz pmū vēit: vbi postmodū Hagonē Annibalis srez eā occupātē supatū vulnerauerūt. Sz postea amilcaris peni suasiōe ducta Ro. rebellauit: ad quā quū cū exercitu Ro. veissēt: amilcarē cū. 36. milib⁹ pēis ⁊ mediolanēsib⁹ ĩterfecerūt: Capta deīde vt Oro. ⁊ Livi. 31. li. hz a Claudio. Ad. ⁊ ō ea trium phato p āños ferme. 500. pacata adeo crevit: vt ba Ro. ꝓgnoīata sit: ⁊ ibi pncipes romāi q̄ad p occupationes licuit ibitarēt: ꝓpterea nulli vnq̄ subeē vidicit. Hacten⁹ āt nec ex modernis tpib⁹ sec⁹. 50. milia eq̄stris ordis viroz i bello emisisse ꝓstat. Emporiū certe toti⁹ lōbardie sp fuit: ⁊ agz vniuersuz in oi bonitate feracissimū hz: eā hercule⁹ maximian⁹ iter ceſos pncipes memb⁹ ⁊ tēplo exornauit: nā eidē muz secūdū adiecit: ⁊ vrbē āplificauit: ⁊ ex suo noīe herculeā appellauit i honorē hercul' phanū celeberrimū struxit: qō nūc diuo Laurē. extat ꝺdicatū. In hui⁹ vo vrbis laude diu⁹ Barna. apls: vt ex ei⁹ histo. habem⁹: ingt puēi cū. 2. discipul' meis: Gaio. s. ⁊ Anarbalōe ad ciuitatē mediolāi: q p⁹ romanā arcē famosissimā hēbat: pariqz ꝺcore sblimis: p⁹ eā vo tā diuturnā felicitatē pmas molestias tpe Ambro. cpi ab arrianis ptulerūt: ide paulop⁹ Attila gothoz rex illā diluit: ⁊ paulop⁹ ĩstaurata paz geuit. Lōgobardi vo ēt mlti molestijs ⁊ oppssiōib⁹ eā agitauer': puat' ōniqz regno lōgobardis mediolanū p āños. 360. sb italie regib⁹ ⁊ vicecomitib⁹: vt suo loco dicem⁹: plimū floruit: nec vllas molestias sustinuit: donec Federic⁹ Barbarossa eā solo eq̄uit: quā tñ mediolanēses ab Alexā. pōti. ro. ⁊ ab impatore grecoz: atqz a pmēsib⁹: placētinis: ⁊ alijs ciuitatib⁹ adiuti repetitā patriā tāto reedificauerūt aioz ardore: vt ītra triennium ditior: pploqz frequētior: necñ ⁊ porētior solito facta videret. Hñabat tūc Hualuagn⁹ vicecomes vir ilignis ⁊ patrie pr̄ appellat⁹: Porro ciuitas hec q̄tū tēploz magnitudie: regaliū domoz āplitudie clarissimaz ediū nobilitate: necñ ⁊ oiuz artiū bōitate floruerit: nr̄aqz etate floreat: quū p otētissimoruz dñoz ducali maiestati obsequētiū: rū vtriusqz sex⁹ ꝓtuberniū religiosoz ibitātiū: ac caterua hui⁹ vrbis eq̄stris ordis viroz ac doctoz: necñ ⁊ armoz: pānoruqz ⁊ oifariā vestiūtoz fabrica ⁊ mercatura ipa declarāt. hic robur militare ⁊ egtū multitudo educit: hij eximij in q̄cūqz re artifices sūt: cui⁹ gdē vrbis adornāde dignissim⁹ pnceps Frācis. Spho. g in ea ānis. 14. pncipatū tenuit: accuratissimā diligentiā egit. Js nāqz pnceps pulcherrimū nauile: p quod ex mediterrancis in vrbē necessaria deuebantur: adduxit ex abdua: ex quo ciuitas nō modicā suscipit vtilitatē: Aliō ātea philippi ducis opere ex Ticino simile deducebatur: castellū superbissimū in ea a fundament' extruxit: qō fortitudine iter mūdi mirabilia cōnūerari pōt. hospitale q̄qz toto orbe celeberrimū in ea edificauit: ⁊ tēplū btē vgini ꝺdicatū indicibili impēsa āno salut' nr̄e. 1388. ichoatū magnū accepit incremētū: vrbis vias oēs cū ātea cenose forent

aduētū diligētissime strauit: & alijs innūerabilib⁹ ornament⁹: & preclarissimis insignib⁹ regibus idē pnceps ex ornauit: vtpote pulcherrimis tēplis: monasterijs: palacijs: porticib⁹: nemoribus: & aq̄ductibus: & alijs que enūerare longū ēet: vnde & p̄ multitudine populoꝝ & diuitiaꝝ copia secūda Roma iure vocari pōt In mediolanēſi agro extat Modoecia oppidū ſae vbis magnitudinē p̄ferēs: ārīq̄ lōgobardoꝝ p̄n cipā ſedes: vbi ē basilica bti Joānis baptiſte: ac palaciū ſupbiſſimū qō Theodelinda regia extruxit. bꝫ & idē ager p̄ter reliquos duos lac⁹: Verbanū. ſ. ex quo Ticin⁹ procedit: & Ollū ex quo Lambrus effluit haud lōge ab vrbe deſluens: q totū in circuitu irrigat agrū: Mediolanēſes a Barnaba aplō cuāgeliz xpi p̄mo ſuſceperūt: cui paulop⁹ ſucceſſit diuus Ambro. irrefragabilis doctor a quo ſanctus Auguſti. doctoꝝ & ipſe excellētiſſim⁹ in hac vrbe ad xpi fidez puerſ⁹ eſt. In mediolanēſi vrbe Nazarius & Celſus Beruaſius & Protaſi⁹: aliiqz nōnulli glorioſo martyrio coronati ſūt. Cōplures deide ſciſſimi ac doctiſſimi cōfeſſores: necnō & virgines in ea claruere: Alexāder ſecund⁹: Urban⁹ tertius ex nobili Cribellorū gēte: ac Celeſtin⁹. 4. pōtifices romāi: & Car⁹. iz. romānoꝝ impator: q Dioclicianū p̄ceſſerat: vt Firmus ſaturnin⁹ dicit: mediolanēſes fuere. Genuit p̄terea hec vrbs Helyprandū: Ottū Hualuagnū vicecomites: q p̄clara geſſere facinora. In diſciplinis aūt ingrere opoſiſſimū ē. Ex clariorib⁹ vo Stati⁹ Lucili⁹ comediaꝝ ſcriptor hinc emerſit. Ex nr̄is at bꝫ Bacīū ep̄m ſanctiſſimū ac ſcīētia p̄ditū qué Gregorius in dialogoꝝ libris memīt: & Beltrādū Turrianū ordis minoꝝ gnālē doctorē. Antoniū Raduēſē q̄ꝫ nūlla extāt opa. Andreā ō Bilis nr̄i ordis vir ſcia & ope dīnū: q & ipſe multa ſcripſit: ſz & Signorolū & Obertū de Otto: ac Chriſtoforū Caſteloneū iuriſconſultoꝝ ſua etate p̄ncipes ornauit & ciuitē Joānes ō Marliano p̄cipu⁹ medic⁹: & Joſeph Baipti⁹ ſecularibus litteris apprime erudit⁹: de qb⁹ omnibus locis ſuis dicemus.

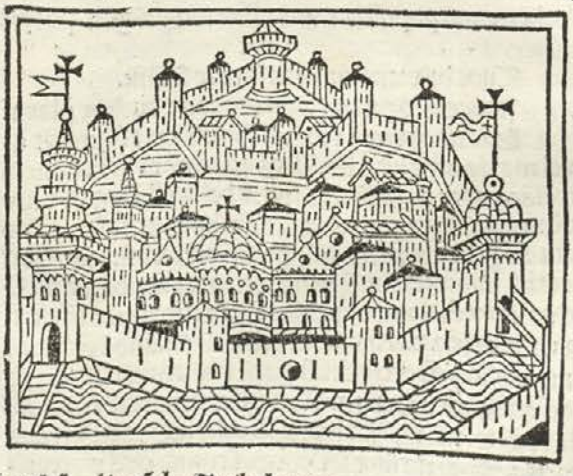

Papia Ciſalpine gallie Ciuitas.

Papie Ciſalpine gallie ciuitatis Aſſueri perſaꝝ reg⁹ tpib⁹ & gallis ſenonēſib⁹ Paulo lōgobardoꝝ hiſto. in ſecūdo teſtāte fūdaméta ista ſunt. vetuſtaꝝ lōge āte inſubres galli vicati locū illū habitauere. Hec. n. in marginib⁹ Ticini fluminis ex verbano lacu effluētis: p quē lapideo pōte pulcherrio traijcit⁹: ſita eſt: & a Ticino flumine Ticinū appellat⁹: vbi inſignis Scipionis ō Annibale victoria extitit: Eā poſtea ob ſitus & aeris ſalubritatē: amenitatēq̄ oſtrogotoruz deinde lōgobardoꝝ reges libēter incoluerunt: apud quā & multa p̄clare geſta: vt iſra dicem⁹ eā illuſtrauerunt: Et p̄pterea cū Mediolano magnitudine faciei: antigrate: ac dignitate diu p̄tēdit: Uetuſtaꝝ nunc Mediolanū plurimū excellit: ambe tamē & nūc olim clare: illuſtreſq̄ fuere: hāc aliquādo Attila hunnoꝝ rex cuz religs vbibus cepit: diripuit: ac vaſtauit: & paulopoſt inſtauratam etiam Odoacer Eruloꝝ rex crudeliter cū multa hominū cede ſpoliauit: ibi tūc tāta fuit ciuium romanoꝝ cedes q̄ta vnq̄ alibi p⁹ miſſa fuit: poſt exactos lōgobardorum reges vngari Salado duce ciuitatē hāc diu obſeſſaz & captā ōnuo ferro: igniq̄ penit⁹ vaſtarūt. Ei⁹ poſtea exornāde ciuitat⁹ p̄ certis Joānes Galeaci⁹ maria vicecomes p̄mus mediolanēſium dux multā adhibuit diligētiam. Nam poſt multa ibidē accuratiſſime fabrefacta: caſtellū magnificētiſſimū regio apparatu cū aplissima bibliotheca veluti doctiſſim⁹ ſtruxit: ciuitatiſq̄ gymnaſiū dedicauit: & iuxta caſtellū ingētē lucuz muris cinxit: in quo feraꝝ vinaria & pulcherrimas venatiōes cōſtituit: in cui⁹ medio ſupbiſſimū monaſteriū ordini carthuſienſiū cū ei⁹ ſepulchro ingēti impēſa fabrefecit. Luci autē ipſi⁹ ambit⁹ ēcentum & viginti ſtadiorum Jn hac ciuitate mīra ſcōꝝ corpa ab Aiſtulfo rege a Roma delata: quibus & ſacella edificauerat: & monaſteria virginū vbi & filias dedicauit ſumma cū deuotiōe venerant⁹: ſed p̄cipuo honore ſanctiſſimi doctoris Auguſtini relige a Luitp̄rādo e Sardinia allate cultu & religiōe venerantur: Hā & ſepulchrum ex cādidiſſimo marmore eiſdez ſanctiſſimis reliquijs ab ordine noſtro mira celeritate ſtructum eſt: qō etiā aſpectum quendā pulcherrimū p̄bet. Genuit autē hec ciuitas multos p̄claros viros: ſed q ſanctitate & diſciplinis p̄cipue excelluerūt: Syr⁹ ei⁹ ciuitat⁹ epiſcop⁹ doctrina & ſanctitate laudatiſſim⁹: Leo dius poeta eloquētiſſim⁹: Damian⁹ etiaz ipſius ciuitatis epiſcopus: cuius littere in ſexta ſynodo plurimum valuere. Habuit & Joānem decimūnonum pontificē romanum. Habuit & etate quaſi nr̄a Antonium Guaynerū medicum ſua etate celeberrimū: qui in curis medicinalib⁹ multa compoſuit: Et Joannes Rocbus noſtri ordinis inſtaurator & doctor emerſit: vir acris ingenij: & declamator ſua etate p̄cipuus. Quum aūt prop⁹ hui⁹ ciuitatis eēt⁹ magna & diuturna inter epiſcopum papienſem & archiepiſcopū mediolanēſem fuiſſet cōtentio: tēpore Conſtantini pōtificis Romani declaratum fuit: vt tantūmodo romane ſedi & non archiepiſcopo obtemperaret: eiq̄ pallio & cruce vti liceret quo poſſimodum Alexander tertius tempore Federici Barboroſſe priuauit.

Comum ciuitas Lombardie.

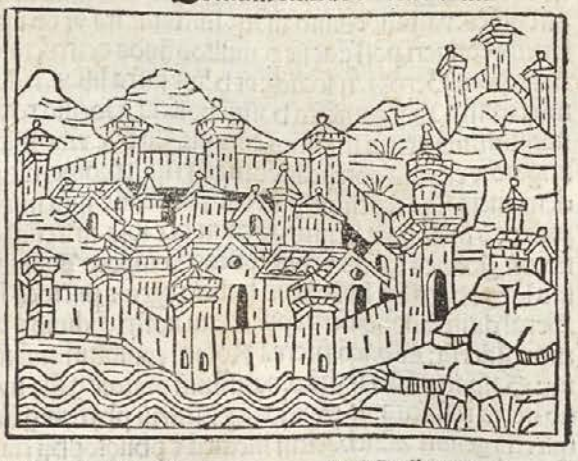

¶ Comũ vrbẽ vetustã: a q̃ comẽses ppli a gall' senonẽsib⁹ i margie Larij laci ꝓditam Justi. affirmat. Pli. ãt ciusdẽ vrbis ciuis dicit Comu⁹ z Bergomũ Orobio⁹ stirpis fuisse: quã gẽtẽ a catone ignorata⁹ Cornel⁹ Alexander dixit fuisse mõtana: Hec vrbs quã nũc habem⁹ istar caneri edificata ẽ. Urbis corp⁹ i similitudinẽ corpis caneri ẽ: z hec muris circũcingit. Cauda vo caneri suburbiũ porte turris or. Duo aũt suburbia alia videl⁹ o vico: z o Curignolia brachia cãeri referũtur. Hãc huiusmõi forme Helyprandus vicecomes rpe Cõradi ꝑmi impatoris: cũ ãtiquã penitus euertiss⁹: edificauit: Ea antigssimã cõditã Rheti⁹ incũbẽtes postmodu⁹ (vt Strabo ingt) vastauerũt. Sz Põpei⁹ magni põpeij pater ibidẽ colonos restituit. Et deinde. L. Scipio tria milia supadiecit: e gbus nõnulli fuere greci: q⁹ ibi domiciliũ nõ habuerit: oppido tñ nõ reliq̃rũt nouũ Comũ appellãtes: quã postea gotti bi vastauerũt. Deide Helyprãd⁹ vicecomes siue Anselm⁹ archi. eps de pusterla familia nobili ãno. ũ 4. adeo fundit⁹ euertit: vt vix hac etate pstine vrbis vestigium seruet. Huic vrbi diu⁹ Ambro. eps dedit: cũq⁹ spualiũ ac tẽporaliũ epis̃opu⁹ z dominũ ac comitẽ istituit: q̃ plãe ciuitas tãetsi pp agri malignitatẽ pax susciꝑiat alimẽto⁹: viro⁹ tñ solertia: q⁹ mercaturã exercent z domo⁹ pulchritudie: artificiũq⁹ abũdãtia inter insignes vrbes merito ꝛnũerari põt. Ei⁹ ager magn⁹: sz vbiq⁹ mõtuos⁹ z vallib⁹ plen⁹ ẽ: vex vinet(z oliuetis nã cult⁹ lebetu⁹ ad decoquẽdos cibos pulcherrias bz fodinas q⁹ nec alibi effodiunt. Lõgobardo⁹ ꝓterea tradũt bisto. in lacu lario insulã cẽ in q̃ comaci na ciuitas erat: z ab ipa insula appellata: vbi Asprãd⁹ lõgobar. rex spãle presidiũ bũit: z multas ibidez diuitias ꝓseruauit: ad quã et Cõdipt⁹ ipi⁹ gẽt(rex ꝓfugit: q̃ vbs ãno salut(nre. 700. vastata fuit: postea aliq̃tisp instaurata a comẽsib⁹ demũ ãno. ũ 59. penit⁹ euersa: z numq̃ instaurata: Ea insula a Como. 18. m l. pas. distare dr: o q̃ Cassio. in epistola memit. In hac vrbe nobilis ciuis Julia ꝗgo ꝓ xpi noie p⁹ varia tormẽta z plia qb⁹ cũ diabolo cõflixerat capit(obtrũcatiõe martyriũ sumpsit: Hic excellẽtes viri fuere Abũdi⁹ ipsi⁹ vrbis epis̃ doctrina z sanctitate clarissim⁹. Pli. secũd⁹ bisto. q⁹ nãles scripsit bisto. Cecilius poeta sicut Catull⁹ videtur innuere. Bon⁹ Stupa ordinis Eremitarum sancti Aug(. q⁹ in diuinis nõnulla cõposuit. z Raphael legũ doctus interpres qui digestũ z codicẽ explanauit.

Bergomũ Cisalpine gallie ciuitas.

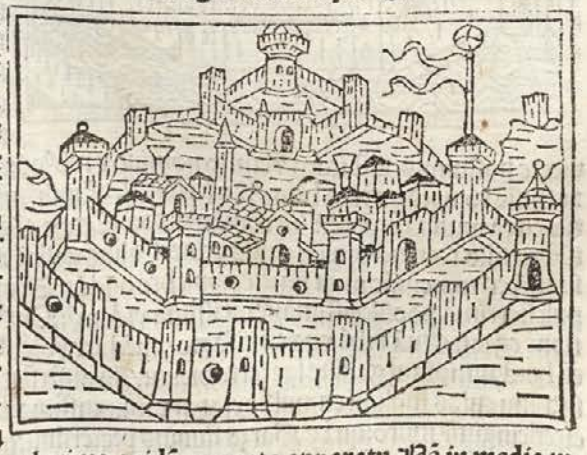

¶ Bergomũ cisalpie gallie vrbs ex q̃ z nos duximus originẽ: testib⁹ Justio z polycra. z paulo i 2º lõgobar. bisto. li. a Breni militib⁹ añ xpi aduẽtũ. 350. ãno ꝓditiõis sue supsit iuiũ a q̃ bergomẽses nũcupati st. Est ãt aliud oppidũ i mioꝛ asia qõ pgamũ dr cũ. p. i pn⁹ z. a. p⁹. g. q̃ fuit Attali regia a q̃ pgamẽi: ñ pgamẽses dicti sũt: z pgamene carte q⁹ ibi carta⁹ fuit mltitudo. Bergomũ igit ciuitas saluberrio adiecta fuit mõti: totaq⁹ ad austrũ vgit: q̃ z situ arteq⁹ iexpugnabil' ẽ q⁹ z collel multos bẽat: z tota cũ suburbãis fortissimis circũsepta sit mẽib⁹: i supcilio mõt(hñs itra z extra iexpugnabiles arces. Ei⁹ sane ãbit⁹ magn⁹ ẽ q. 40. stadijs cõ. inet. Sergi⁹ flu. vrbis suburbana pter fluit: oẽmq⁹ agri irrigat plãicie q⁹ z terrã fecũdissimam reddit: z ciuitati mltã ꝓfert vtilitatez. In ea ciuiũ edes nõ ignobiles sunt: sed z tẽpla multa plurimo quidẽ exornata apparatu. Hã in medio vrbis foro pmagnificũ extat tẽplum btẽ Marie dicatũ: atq⁹ alijs excolitur ornament(. ager tot⁹ opulẽt⁹ ẽ: ꝑter septentrionalẽ q⁹ mõtan⁹ ẽ z asper ac frigid⁹: vbi facile vitis neq⁹ aliq̃ alia nascunt: verũ ibi ferrum z cores ad acuẽdũ ferrũ idonei effodiũtur. z sunt qui dicãt nullibi tales effodi lapides. multe ibi sunt valles: q̃q⁹ aliq̃ vini optimi: suauissimarũq⁹ frugũ z olei feracissime sunt: aliq̃ vero modice: sz mltis in locis ferrarias officinas habẽt z lanificas. Eapp accole vt plurimu⁹ cõmercijs magisq⁹ agriculture operam dant. Bergomẽses. n. ac mediolanẽses mulieres ꝑ ceteris ad fecunditatez z libero⁹ educationem valent. viri aũt litterarũ studijs ac mercimonijs inuigilãt: Italiã: reliq̃sq⁹ prouincias pcurrens: vnde fit vt pre ceteris pecunijs abundent: z diuitijs z bonorib⁹ clarissimi habeantur: z adeo phie studijs: ceterarũq⁹ facultatũ generi se dedũt: vt discẽdi studio totũ orbẽ pcurrat. Budũ vo hec ciuitas mult(claruit strẽnuis militib⁹: q̃q⁹ pclara gesta: regalia co⁹ monumẽta ferũt testiomũ: q̃q⁹ gdez ꝓiute per multos annos mirabile sortita est incrementum. Verum superueniẽtibus dissidijs z ciuilib⁹ bel-

aduētū lis maximū ppessa detrimentū. Mult⁹ etiā ānis ab vngaris: potissimū Suevis ⁊ alemānis incursiões direptões: vastatiões: incēdiaq; sustinuit: ita vt diruptis menib⁹ vix gs turrib⁹ ad hoc potissimum extructis cōtineri possz: ac sic p multos ānos destructa: ⁊ sine habitatore pmānsit. Jd. n. factitatū q̄ maxie fuit tēpore Berēgarij secūdi: vt h̄tur infra lib. xi. videlz post mortē Ambrosij ipsius vrbis comitis. Demū lacessiti Bergomēses hostiū potētia Boemo regi sese dedere: q vrbē in protectionē suscipiēs arcez munitissimā extrui impīmis curauit. In hac vrbe Alexāder vn⁹ ex Thebeor legione sub maximiano impatore capitis obtrūcatiōe martyrium promeruit: Cuius corp⁹ sanctissima grata Lupi vrbis eiusdem ducis filia sepeliuit: post cui⁹ passionē ⁊ ipsa miraculis clara genuit in dño: ⁊ amboz reliquie ibidē precipuo in honore bēntur. Genuit hec ipsa nr̄a ciuitas viros scitate: sciētia ⁊ armis p̄claros: iter quos floruit Joānes ipsius vrbis episcop⁹: tempore Joānis pape quinti: cui ob sanctitatē ⁊ doctrinā: vt paulus longobardoz historicus habet: reges ⁊ p̄cipes honoris gratia assurgere consueuerant. Genuit ⁊ Berardum sauonensem episcopum nostri ordinis ⁊ paganinum ordinis p̄dicatorum q multos tractatus ediderūt: Albricū p̄terea Rosatū consultissimū iuriū doctorē: q totū ciuile ius acutissime explanauit: Gasparinū Barzizā ornatissimū oratorē q sua industria ⁊ ingenio latias litteras semimortuas q̄si ab iferis resuscitauit. Guidonē Carariū physicū: q in medēdis lāguoribus nr̄o euo nulli extitit secund⁹ qui etiā genuit Michaelem medicū ⁊ philosophū clarissimū: ac in oi doctrine genere sciētissimū: q adhuc iuuenis: rāta est ei⁹ ingenij vis ac dicendi copia: vt in omni scia libros ediderit. Hinc Bartholomeus Acole⁹ ortū habuit: vir rei bellice peritia insignis: q pp̄res fortiter gestas a Senatu Veneto ad imperatorie dignitatis fastigium euectus fuit. Fuerunt etiā alij nostra etate audacissimi: q arma summa cū laude tractarunt: Hec āt vrbs quū diu mediolanensiū p̄cipib⁹ paruisset: ⁊ ab ipsis āno dñi. 1345. arce: q̄ capella nuncupatur: ⁊ murorum mole instaurata fuisset: Tādē in venetor mānus anno domini millesimo quadringentesimo. 29. puenit.

¶ Brixia vrbs Cisalpine Gallie.

¶ Brixia p̄potēs vrbs: quā Justin⁹ ⁊ Paulus lōgobardorū historicus dicit cōditā fuisse simul cū mediolano: ⁊ alijs p̄dictis vrbibus a gallis senonēsibus. Liuius vero in quto velle videt a germanis trāseuntib⁹ ad Italiam duce Liconio cōditā: ⁊ eā gallie cenomanor a quib⁹ cōdita sit eaput cē. Tēporib⁹ tamen Gedeonis iudicis israel a quodā troiano noie Thrace teste Bēcio alexādrino historico p̄dita fuit ⁊ ex suo noie p̄mo thracia etiā appellauit: q̄ ēt toti⁊ p̄uincie nomē dedit. vnd⁹ in historia scōrū Faustini ⁊ Jouite habet⁹ q⁹ Aurelian⁹ Impator venit Brixiā in p̄uinciā thraciarū: Verū postea p mediolanenses Gotfredo viterbiensi cpo in chronicis testāte: Sicā brixiensiū auxilio. c. 35. āno añi vrbē p̄dītā euersa ⁊ dissipata p Brennū istauratā fuisse potius q̄ conditam dicere possumus. Est itaq; vetusto nomine ⁊ reb⁹ apud eū clarissime gestis: clarissima: quaz Liui⁹ lib. 21. fuisse romāis auxilio bijs vbis scribit. L. Emili⁹ impator effusū agmē ad mutinā ducit: ⁊ in silvis q̄ tūc circa mutinā erāt cesi sūt romānoz. 800. Cetez Canetū petierūt sex signa militaria adepta. Fuere tūc auxilio romāis brixiāi gallis aduersi⁹ alios gallos ⁊ Boios: Hāc ēt potētissimā vetustissimāq; fuisse ātiq̄ ei⁹ ruine: nūc in ea inuēte ppulebre oñdūt. Sz oissis ātiqs noua p̄sequētes: cā q̄ maxie nr̄o euo pulcherrimā populosissimā: feracissimā videm⁹: Cui⁹ cōditio talis ē: vt nulli⁹ rei ad hūane vite sustētationē egeat: Quā vrbē vna cū ei⁹ agro p̄mēdare volētib⁹: in oi bōitat⁊ gnē nulla rō abesse finit. Hā ⁊ q eā laudant: ipsam galline lac ferre dicunt. Jn austrū itaq; tota vgitur: ⁊ ad collis cuiusdaz radices posita ē: in cuius sublimi cumulo extat arx munitissima: totaq; vrbs nouo ⁊ inexpugnabili: duplicіq; nūc circūcingitur muro: quā ⁊ Barza fluuius p̄terfluit: q ad molendū etiā plurimuz cōferre solet. Fōtes ibi exundāt: qui nō soluz in foro: sed etiā per regiones: p monasteria: p hospitalia: p carceres: ⁊ p̄ uatas ciuiū edes vbertim effundūtur. Tēpla vo nō vulgaria ⁊ āplissima religiosorū monasteria: ⁊ cetera pia loca vbanissima: necnō ⁊ nobilissime ciuiū edes vrbis magnificentiā p̄seferunt. Hēt hec vrbs p ceteris āplissimū agz q ad octingēta stadia i lōgū extēdit⁊: cui⁹ nulla ps inculta iacet: excepto dūtaxat sigd lacus: aut mōtes: aut silue p̄hibēt: vbi ēt sunt oppida ꝑluria vetusti nois: ⁊ pplo frequētatissima q̄ vbium magnitudinē habēt. Sūt p̄terea in eo agro duo lac⁹. Sebinus: ex quo Oli⁹: ⁊ Ldrēsis: ex quo Clusius fluuij egrediunt⁊: At Olius per totū diffunditur agz: cui⁹ cursus ñ paz cōmoditat⁊ accolis affert Brixianus ager frumentum: miliū: legumina: vinum cuiuscūqs generis: olcūqs vbertim p̄ducit. Lane quoqs lini: seminiz: casei: butyri: piscium optimorū: omnis generis pecor: pomorū: ficuū: castagumina: sed ⁊ ferrū ⁊ calybs in maxima habet⁊ copia: adeo inter ceteras vrbes in omni bonitate opulētissima est: vt merito dici possit Brixia magnipotēs. Hec autem ab āno salutis. 1418. Venet⁊ parere

Anno añi xpi aducti

Anno mundi

cepit: a quib⁹ etiã maximũ ſuſcepit incremẽtũ. Brixiani ſacramẽta chriſtiana ab Anathalone barnabe diſcipulo ſuſceperunt: apud quos eẽ atum etiã primꝰ tenuit. Fuerunt deinde duo t. xo. ciꝰ vrbis epi: in ſcõrum Cathalago relati. In ea ſciſſimi Fauſtinus t Jouita ipſi vrbis ciues ſub Adriano principe martyriũ capitis obtruncatiõe promeruere: necnon t ali multi: quos enumerare lõgum eſſet. Habuit t hec ciuitas plures viros egregie litteratos: inter quos fuit precipuꝰ Bartholomeꝰ ſacerdos canonuꝫ profeſſor: De quibus omnibus infra dicemꝰ: Ornatur vero noſtra etate multis clariſſimis viris leguꝫ t bonaꝝ artiũ ſtudijs decoratis: necnõ t ciuitas belli peritia: morũqꝫ cõpoſitione notiſſimis.

¶ Verona Venetie ciuitas.

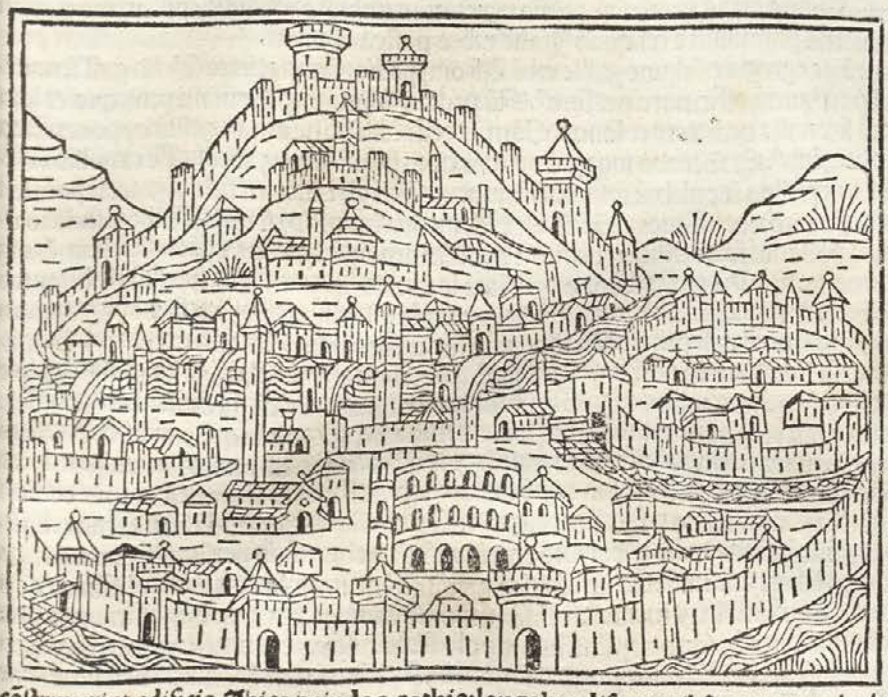

¶ Veronam pulchram ac preclaraꝫ Venetie vrbeꝫ alpibus finitimã Juſtinus t polycrateſ hiſtorici a gallis ſenonenſibus cõditaꝫ ferunt: Sed nos Sicardi cremonenſis epi ſententie inherẽtes poſt Troie excidium ꝑſtructã aſſerimꝰ: t a ſenonenſibus gallis potiꝰ inſtaurata: vel ãpliata ꝙ cõditaꝫ: quam athiſ fluuiꝰ diuidit t q̃ttuor põtibꝰ pulcherrimis trajicit: Hec ciuitas ita Romanis ꝓncipibꝰ grata extitit: vt i ea amphiteatrũ romano more: ñnullaqꝫ alia cõſtruxerint edificia. Jbiqꝫ deinde a gothis: longobardiſqꝫ regibꝰ: necnon t ab alijs principibus ac tyrãnis domus excelſe: alta palatia: pulcherrima tẽpla: inexpugnabiles arces t caſtella fuerunt conſtructa. Eius accole: quuꝫ multi ſint: diuitijſqꝫ affluant: modeſtia etiã t vrbanitate pre ceteris ciuib⁹ redolent. Ager veronẽſis ꝑter vinũ optimũ t oleũ: q̃ refertiſſimꝰ ẽ: ad alẽdas ẽt oues plurimũ ꝓfert: vbi ſaluberrima paſcua ſic ouiũ lanas molles efficiũt: vt ex eis delicatiſſimi efficiantur pãni. In eo igr agro ẽ benacꝰ lacus: ex q̃ minciꝰ flu. egreditur. Urbis hui⁹ geſta ſub vario fuerũt euẽtu. Attila. n. gothoꝝ rex eã euertit t incẽdit. Alboinꝰ ꝑmus lõgobardoꝝ rex ibidẽ Roſimunde vxoris inſidijs occiſus fuit. Jbi Rhodulphꝰ imperator Berẽgariũ impatorẽ ſupauit t occidit. Sꝫ deinde quũ in alemãos trãſlatũ fuiſſet imperiũ: hec ciuitas varios ꝓtuit dños. Primo naqꝫ mõticuloꝝ familia in ea dñuꝫ ſumpſit. Deinde a comitibꝰ ſci Bonifacij pulſa Azo eſtenſis eiꝰ dominio potitꝰ ẽ. Ipſe vo ano dñi. m. cc. ab Ezelino ỏrumano p arma pulſꝰ mãtuanoꝝ armis reſtituitꝰ ẽ. Mortuo poſtea Azone Ezelinꝰ poſt annos. xj. Veronã rurſꝰ obtinuit: q̃ inauiſſimꝰ tyrãnꝰ. cc. veronẽſes in carcere poſitos: vna cũ carcere quo detinebãtur exuſſit. Defuncto ãt apõ Sõcinũ tyranno veronẽſes itẽ comitibꝰ ſci Bonifacij i libertatẽ ỏductiſ aliq̃diu feliciter ꝓmãſere. Deide nobiliſſima ſcaligeroꝝ familia t ipa vonẽſis ſurgẽs p tyrãnidẽ ipaꝫ occupauit: t p. 70. anos cũ maxio ſplẽdore Veronę dñata ẽ. Poſtmodũ pp varias belloꝝ diſſenſiões ſuboꝛtas a Galeatio maria viceꝯite ꝓmo mediolanẽſiũ duce pulſaẽ. Bernũ ẽt galeatio duce mortuo t ãnuẽte eiuſdã Galeatij vxore vbs i venetoꝝ manꝰ deuẽit: t iã. 70. t ãpliꝰ anis ciꝰ dñio potiti ſũt. Genuit hec clariſſima ciuitas viros diſciplinis excellẽtes: Zenonẽ ꝓmũ ipiꝰ cẽm vitꝫ ſcitate t doctrina clariſſimũ: q multa in veteri t nouo teſtõ edidit cõmentaria. Emiliũ macrũ poetã. Paulopꝰ Catullũ poetã: atqꝫ Pliniũ nepotẽ hiſtoricũ t phũm egregiũ: ac alios plures: poſtrẽo: vt Frãciſ. petrarche placet: i ea fuere Rainaldꝰ inſignis grãmaticꝰ: t Joãnes madꝰ iurecõſultꝰ nõ incelebris. Genuit ẽt Guarinum oratorẽ ornatiſſimũ t phũm iſignẽ. Petꝝ ꝙq martyrẽ ordis ꝑdicatoꝝ vitꝫ ſcitate ac doctria clariſſimũ Habuit t viros belli ſcia ꝑclaros t familiaſ clariſſimas. Bonticuloꝝ t ſci Bonifacij comites: q̃ꝝ geſta ꝑclara bẽnt: Sꝫ t ſcaligeroꝝ potẽtiſſimã familiã genuit: Jn qua cãis grãdis vir bello egregiꝰ fuit: q. xo. t vno ano ciuſdẽ vrbis dñatũ tenuit: t ſua vtute: armiſqꝫ Cremonã: parmã: Lucam: Rhegium: Vicẽtiã: patauiũ: ac taruiſiũ ſuo adiecit imperio. Floruit in ea Luchinꝰ vermes vonẽſis: q magnanimitate Cretã a venetis pdita recupauit. Genuitqꝫ Jacobũ ei nequaq̃ diſſimilẽ: q rẽ Galeacij ꝓmi mediolanẽſiũ ducis ỏ arminiacũ comitẽ: t Joãnẽ acutũ ãglicũ ſuo ꝯcilio ac fortitudie tutatꝰ fuit: pp q̃ merita Bobio vrbe ac vogeria ab eoꝝ duce donatꝰ ẽ: t nũcyſqꝫ ſũma cũ laude paceqꝫ eiꝰ ſucceſſoꝛes poſſidẽt.

aductū

¶ Vicentia insignis ⁊ mēoria digna vrbs inter Veronā ⁊ patauium sita ab vtraq; fladijs ducentis distās a gallis senonēsibus cū ātedictis vrbibus teste polycrate in .6. ꝓdita fuit: quā etiā Aeduac⁹ fluuius pene mediā dividit: ⁊ memb⁹ magnificisq; ciuiū edib⁹ ac rēplis nō mediocriter decorata: etiaz virorum ꝓbitate iādiu floruit: quū ex ea magnū robur militare: ⁊ viri in oī doctrine gnē defluxerit: ō quū numero ꝓalemō insignis grāmaticus fuit: ⁊ Gaietan⁹ pſbyter phūs singularis. Antoni⁹ luscus vir eloquentissim⁹: q pm⁹ oratiōes ꝓmētat⁹ē. Gibon⁹ rhetor ornatissim⁹ grece latineq; lingue pit: ssim⁹: ⁊ matheus bissari⁹ iurisc⁹sult⁹ ⁊ eloquētia ⁊ doctrina pſtātissim⁹: Hec ciuitas mortuo Galeacio pmo medio lanensiuz duce: quum a carariensibus scaligerisq; pncipib⁹ vrgeret: ac duris infestationib⁹ premeretur adhortante Catherina ipsius ducis vxore: sese prima venetorum imperio subdidit: cui⁹ auxilio ⁊ exemplo etiam Senat⁹ venetus patauium ⁊ reliquas Italie vrbes postea obtinuit.

¶ Cremonā pulchrā ac egregiā cisalpine gallie vrbē Asconij pediani auctoritate fult⁹ a gall' senonēsibus etiā cōditā: vel pti⁹ auctā affirmare possum⁹. Mā pedian⁹ ingt: quūz Romani principio coloni as deducerēt placētiā sex milia deduxere colonos. Cām āt deducēdi fuisse ait: vt gallis opponeret: ea tūc loca q circūstāt obtinētib⁹. Et Strabo ingt gallos a pncipio padū fluuiuz incoluisse expullis veteribus tuscis. Ex q plāe inferr illos ēt pulchrā instauraſſe vrbem. Sed ab historicis fide dignis: vtpote Sicardo ipi⁹ Cremone epo viro doctissimo: ⁊ Bēcio alexādrino in chronicis eā tpib⁹ Belboze iudicis israel a Brimōio troiāo palladis socio ꝓdītā inuenim⁹: ⁊ a se Brimoniā pmo appellāte. Mā brimōia sz Bēciuz idē ē q Cremona. Eā āt: vt idē auctor hz: gigātes latrones subterraneos spec⁹ ibidē hitantes pſepe deuastātes ab hercule supuenīēte liberata fuit. Hec deinde mirumimoduz aucta ⁊ bōaz artium gymnasio ornata: multas icurri calamitates. Primo. n. pp susceptos. Ad. Antonij exercit⁹ ab Augusto octauiano pēit⁹ euersa fuit. Indeq; rurs⁹ instaurata p⁹. 400. ānos a Hilulpho. 4⁹ longobardorū rege fuit derelicta: Sz postq; p ānos mltos dignissīe istaurata multos ꝓflict⁹ cū mediolanēsib⁹ gessisset: i ipoz fidē deuēit: eisq; nunc vsq; paruit: ⁊ maximū incremētuz accepit. Sz hāc quā nunc hēm⁹ vrbem plana ē ⁊ spatiosa ac cōcaua: ⁊ pado abluit: a q magnā hz ꝓmoditatē: q⁹ pad⁹ multā hz nauigationem aduersā: adeo vt cū magnis onerib⁹ ad multas regiões nauigari possit. Nouissimis fere tpib⁹ cū ifimis ciuitatib⁹ pp guelfoz ⁊ gibellinoz factiões: duz durissima bella certaret: q̄dā coz factio celsissimā turrī ⁊ toto orbi admirādā in medio vrbis foro erexit: quā ⁊ duobus ānis perfecit. Hec vrbs erat nra lateritijs domib⁹ pulcherrimis: mōasterijs rēplisq; magnificētissimis: hospitalib⁹ āplissimis: aliisq; vrbiū necessarijs cuz maxio ābitu ⁊ memb⁹: fossisq; pfundis exornat. Hz ⁊ agz āplissimum in plano ſstitutum: in q nōnulla oppida sūt opulētissima ⁊ pp'o frequētata: g ⁊ frumēti: vini: crociq; optimi feracissim⁹ē. Oli⁹ insup flu. vt plurimuz p agz cremonēsez ꝓterfluit: g terrā fecundā in feno maxie exhibet: In ea sciūssimi ꝓfessores Babilla vrbis ipsi⁹ eps: ⁊ Bō bon⁹ pcipuo hūtur honore. Ex hac viri doctrinis excellētes pdiere ex vetustis Quintili⁹ poeta Virgilij familiaris. Ad. Furi⁹ poeta ꝓgnomento bibaculꝰ: Eusebi⁹ eloquētissim⁹ diui Hiero. discipul⁹. Habuit ꝓterea Gerardū Sabloctium ex cellētē physicū ⁊ astronomū: g caldeas: sicut latinas sciuit lras: ⁊ multos Auicenne ⁊ Rasis libros ex arabico latinos fecit. habuit ⁊ Gulielmū vrbis nostre epm notariēsem: ⁊ Nicolinū theologū insignez ⁊ alios multos uedicine deditos. Ornat q̄q; Rizardo malūbre legū doctore: g cedicez dignissime explanauit: ⁊ Joāne balistario oratore luculētissimo: ⁊ nup habuit Baptistā ꝓgnomēto Platina vir clarissimū: ⁊ i dicēdo facūdissimū: necn ⁊ baptistā blasiū medicū ⁊ astrologie scientissimū ac alios plūmos

¶ Mātua gallie cenomanoz mēorabilis vrbs Baronis Virgilij vnde originē duxit diuino carmine decātata: vt q⁹ busda placet a Bātho Tyresie vatis filia p⁹ thebanoz interitū ab Alexādro illatuz Italia cū multis vēit: ⁊ cū socijs grecis mātuā cōdidit. Sed quū inter ex tyborino thusco rege Oen⁹ nat⁹ eēt: ⁊ ad ipm oppidū thusci ⁊ veneti cōfluerēt Oen⁹ muris oppidū circūdedit ⁊ in aliā formā redegit: quā ⁊ a matre mātuā appellauit: dicēte Vir. x. lib. eneidos. Ille ēt patrijs agīn ciet oen⁹ ab oris Fatidice mātbus ⁊ thusci filij⁹ amnis: Qui muros matrisq; dedit tibi mātua nomē. Hec mōtib⁹ qui gallia ⁊ germaniā ab italia diuidūt: vicina ē haud pcul a benaco lacu: ex quo minci⁹ effluit q exundās mātuā vsq; labit: ibiq; lacu facto vbē circuit. Inde etiā pgrediens breui cursu padū influit. Be hac Liui⁹ li. xxij⁹. sic dicit. Ita diuise copie boisq; in agrū suū tanetuz pfectis insubres: cenomanīq; sup amnis minuci ripā cōsederūt infra mille passuū milia. Et Corneli⁹ eos eiusdē fluuij castra applicuit. Et lib. xxiij⁹ pdigia enumerās: q ano. 5. secūdi belli punici fuerunt: dicit mātue stagnū effusuz mincio amni cruētuz visuz. Passa ē āt mātua superioib⁹ tēpoz b⁹ maximas calamitates ꝓter illas que virgiliano versu sunt notissime. Mātue vbe misere nimiū vicina cremone. Mā ab Atila Gothis ⁊ Hilulpho lōgobardorū rege. 4. ⁊ a Cacano bauaroz rege aliquādo dirutā: aliquādo spoliatā: quādoq; muris aptis derelictā ⁊ spoliatb fuisse ꝓstat: quā etiā vngari ad solū vsq; euertere. Unde ⁊ loc⁹ vbi tunc fuerat ad rei mēoriā nunc vngaria nūcupat. Mathildis postmodū nobilis comitissa eā diu tenuit: mirificeq; āpliauit: sub qua Nicola⁹ secund⁹ pon. Ro. Oeliū celebrauit: in quo ꝓstitutio de pōti. Ro. electiōe a cardinalib⁹ faciēda ꝓfirmata ē. Hāc per multa tēpora p⁹ mathildim multi possederūt: in q̄ clarissime familie della ripa: ⁊ passerinoz aliquādo pfuere. Demū p⁹ varios casꝰ inclyta Bongiagoz familia magni canis au

nis auxilio pulsis passerinis ea vsq; in presens cum maxima laude potiti sunt. Quorũ t preteritorum dominorũ cura: diligẽtiaq; tũ pulcherrimis põtibus super lacũ iactis: tũ superbissimis templis: regijs palatijs t nobilibus ciuiũ edibus plurimũ illustrata est. Unde t nũc ampla ciuitas habita est: t rerũ abũdãs: que ad vsũ humanũ necessarie sunt. Hãc preciosus christi sanguis: q tpe Caroli magni miraculosus apparuit: plurimũ illustrat: ad quẽ visendũ Leo 6s papa pp frequẽtissima miracula ibidẽ gesta se ꝓtulit. In ea Anselmus lucẽsis epꝰ vir scũs: t eruditõe morũbusq; insignis regescit: t beatissimꝰ Joãnes bonus mãtue ciuis ordinis eremitarũ diui Augu. miraculis clarissimꝰ. Genuit ẽt hec vrbs albertinũ ordinis eremitaꝝ diui Aug. sacraꝝ lfaꝝ interpretẽ: qui inter cetera memoratu digna tractatũ de corpore christi edidit. Mathei ẽt medicũ clarissimũ: t ad sicilie regem de medicinis opus egregiuꝫ perscripsit. Habuit t Galeatium capuanum episcopum ciuẽ prestantissimum: honestate ac prudentia ornatissimũ. Ibidẽ relige corporis sancti Lõgini martyris: q latꝰ dñi lãcea apuit magno hũtur bonoꝝ

¶ Placẽtã vetustissimã emilie vrbẽ a quodã placẽtulo noie troiano iuxta padi t trebie flu. tpe Belore iudicis israel ꝓditã Bẽcius alexãdrinꝰ in chronicis affirmat. Deinde per tpa captiuitatis iudaice a Belloneso gallo mirũ in modũ auctã dicit. Hec t cremona circũquaq; pado site in media regiõe ppin que sunt. In qua (vt pedianus asconiꝰ ait) Romani colonias: vt gallis alia loca occupãtibus opponerẽt: deduxere. Unde t emporiũ maximũ teste Liuio li. 21. romani magna ope extruxerũt: magnoq; psidio firmauerũt: qõ hãnibal expugnare neguit. Et ppterea locũ accole frequẽtaꝝ ceperũt mixtis vndiq; ex finitimis populis: quos põtio supatos hãnibal crudelissime diripuit. Hec ciuitas quũ nulli vnq; parueꝛit ad annũ. ii. 49. palanicinis nobilibus subiecta fuit: deinde p multas manus deuoluta: tãdẽ in Galeatij primi ducis mediolani manus deuenit: post cuius mortẽ intra duos ãnos ppter arcellatoꝝ: rubeoꝝ: aliorũq; tyrãnidẽ octies in põdã fuit expolita: t ad eã calamitatẽ deduxerũt: vt omni prsus habitatore destituta fuerit. Post ãnũ deinde. 40. vel. 50. Philippo duce tertio defuncto: quũ se placẽtia venetis subdidisset. Mediolanẽses in eaꝫ arma vertẽtes post durã obsidionẽ a Frãcisco sforcia mediolanẽsis exercitus ductore capta fuit: t tota militibus in prẽdã data. Quorũ tãta in diripiẽdo effrenis libido extitit: vt nil diuini: nil sit humani seruatũ. Huius vrbis ager optimus est: t multis in locis oleis t vinetis abũdãs. Silue t materia plene cicũiacẽs: per cuius arua trebia fluuius t alia flumina preterfluunt: regionẽ vbertiꝫ irrigãtes: ppter qõ t omniũ pecorũ pascuis abũdat: t caseus ibidẽ efficiꝫ optimus ex quo etiã placẽtinus caseus dictus est. Placẽtia pfundissimos habet puteos p sale excoquẽdo. Ornata fuit hec ciuitas Gregorio. x. pon. Ro. ac longe teste Cicerone T. Tincha oratoꝛ: t sancto Cassio vrbis episcopo: t placẽtino iurisconsultissimo: qui glosaꝫ legibus primus apposuit.

¶ Berronã vetustissimã gallie cisalpine vrbẽ a liguribus ꝓditã ferũt: lꝫ quo tpe nõ satis ꝓstat: q olim vt Strabo bꝫ: magna fuit pulchra ac optimis legibꝰ instituta: t paci simul t bello aptissima: lꝫ nũc modica ac tẽuis sit. Hꝫ hec vnicũ verticẽ: in q̃ vetustissimũ diue marie dicatũ extat tẽplũ: vbi t castellũ vrbis custodẽ ꝓstructũ ẽ. Hãc in mediolanẽsiũ vindictã Federicus barbarossa diripuit: incẽdit: t vastauit: t quaꝫ nũc in plão bẽmꝰ vicecõites mediolanẽses reposuere. Et ager optius: ac vini optimi: t gualdi p tingẽdis pãnis feracissimus. Cur ãt a tãta glia in tãta deuenerit miseriã tpoꝛue culpa: q̃ oia vorãt: an incolarũ discordia nõ satis claꝝ hẽtur. Sepe n. fit: vt ppris vrbibus ciues magis q̃ hostes noceãt. Ferũt bertonẽses extruxisse bobiũ vrbẽ: q̃ petro verni nũc paret. Hec hẽtur clara beati Galli abbatis monasterio: qõ ipe Gallus theodelinde lõgobardorũ regine impẽsa extruxit. In hac ẽt vrbe mlte sunt sanctorũ reliquie: t potissimũ sancti Martialis vrbis epi ac martyris: ac sancte Apollonie martyris.

¶ Albam pedemontiũ regionis vrbẽ: quã Plinius pompeianam nominat a troiano quodã Troilo Bencius alexandrinus ꝓditã dicit: t ab ipso troie nomine appellasse: quã quũ Federicus barbarossa papiẽsiũ auxilio t subgestiõe obsideret in aurora diei: quã horã nos albam dicius: obtinuit: t deinceps albam vrbẽ ab ea horã nominauit. Hec iamdiu nobilissimis mõsserati marchionibus paruit.

¶ Thaurinũ cisalpine gallie ciuitas: t totius pedemõtane regiõis caput tpe meyli a phaetõte solis filio ꝓditõis sue initiũ sumpsit. Nã: vt paulus perusinus historicus ait: regnãte apũ assyrios Spareto rege (vt supra li. 3ꝰ expressuꝫ ẽ) Erydanus: qui t phaetõ solis filius cũ copia suoꝝ duce milo nauigij ex egypto deuẽit in mare: t pẽtis aditũ in sinũ: quẽ ligusticũ seu ligustinũ dicimꝰ venit. Ibiq; cũ suis lõga fatigatꝰ nauigatõe descẽdit: t cũ suasionibus suoꝝ in mediterranea pgeret: Genuinũ vnũ ex socijs suis nausea maris debilitatũ cũ parte suarũ nauiũ custodẽ reliqt in littore. Ipe aũt Erydãus supatis mõtibus: quaꝫ amplissimã atq; fertilẽ deuenisset planitiẽ boiesq; rudes agrestes ferocesq; cõperisset ratus ingenio eorũ ferocitatẽ supatuꝝ: secus padũ cõsedit: t thaurinũ oppidũ ꝓdidit: t primo erydanuꝫ a se nũcupauit. Ibidẽq; quũ aliquãdiu regnasset ligure filio relicto ipse phaeton in pado pijt: a quo padus erydanus postmõꝫ appellatꝰ ẽ. Plinius ãt in. 3ꝰ na. hi. dicit. Thaurinũ initiũ hũisse a liguribꝰ: cuiꝰ opinio supiora approbare videt. Hec qppe nro seculo ad alpiuꝫ radices pstitit. Cuiꝰ mõs oiuꝫ altissimus ẽ: t eius cacumina semp niue albescũt: t eius scopulũ hãnibal pennis cũ igne t aceto ex inuio puiũ fecit p hãc nãq; vrbẽ: vt Liuius li. 21. ostdit: hãnibal primũ in italiã ingressuꝫ hũit. Ait. n. Liuius thaurini p xie gẽtis aduersus insubres motũ bellũ erat. Inde ex statuis mouerat hãnibal thaurinoꝝq; vnã vrbeꝫ caput eius gẽtis: q volẽtis in amicitiã nõ venerat vi expugnauit. Ea qppe vrbs in figura q̃drata structa 4. portas bꝫ: que ex turri i foro surgẽte iuxta gymnasiũ posita a speculatore oẽs cernũtur. Paduſq; flu-

aductuꝫ illã ꝙſi abluit: ⁊ durie amnis riuulus mediã ꝓterfluit: cui⁹ gdẽ cõmoditate tota ciuitas purgat̃: ⁊ plimũ decorat̃. Hꝛa. n. etate ⁊ diuitijs ac alijs multꝫ ciuiũ edibus ac monaſterioꝝ: ⁊ eccleſiaꝝ ornamẽtꝫ miri fice creuit. Lõgobardoꝝ. n. principũ ⁊ ducũ oliz celeberrima ſedes fuit: eo ꝙ totius regiõis media ſit: ⁊ lignis aquiſqz ac alijs neceſſarijs copioſiſſima hẽat̃. Fuit deinde marchionũ mõtiſferati ſubdita: qui ipaz ⁊ regõez vniuerſaz ⁊ oppidis ⁊ eccleſijs celeberrimis plurimũ auxerũt. Hẽiqz ſabaudieſib⁹ ꝓncipi b⁹ ſeu ducib⁹ iãdiu paruit: q in ea gymnaſiũ bõaꝝ lr̃aꝝ ꝓmũ ꝓſtituere: deide alias dignitates ⁊ bñficia eidẽ ꝓtulere: quoꝝ auxilio plurimũ decorata ẽ. Jn huius itaqz regiõe ꝑ ceteris plurima atqz ꝑclara cernunt̃ oppida: adeo vt ꝑ magnitudine: populoꝝqz frequẽtia vrbẽ ipaz aũcedãt: in qbus nõnulle clariſſime ac ꝑſtãtiſſime extãt familie: oẽz in eiſdẽ iuriſdictionẽ exercẽtes. Cõualles quoqz plurime ⁊ longitudine ac magnitudine adſunt: que gdẽ a fluuijs vbertiz irriganꝫ: ⁊ ferri multas hñt fodinas. Thaurinẽſes oẽs nr̃o ſeculo molles ac delicati ſunt: ⁊ in victu plurimũ frugales: eo ꝙ tyrãnidis expertes ex agro oia ad victũ neceſſaria ꝑter oleũ abũdãtiſſime hẽant. Multi. n. rhebeoꝝ legiõis i ea glorioſo martyrio coro̅ati ſunt: quoꝝ corpa ẽt nũc ꝑcipuo veneranꝫ honore. Genuit hec ipa ciuitas maxiuz ipſius eccl̃ie: virũ vtiqz ſcia ⁊ ſcitate ꝑcipuũ: q in ſuis codicib⁹: vt. ſ. li. 9. loco ſuo dicet̃: multa edidit. Jn bui⁹ agro ad cinim̃ mõt̃ radices ſecuſta fuit ciuitas: quã Federic⁹ barbaroſſa ꝓ mõtẽ illũ trãſies dolo captã diruit: ⁊ nunc̃ i eodẽ ſtatu coaluit: cui⁹ epar⁹ ſedes: poſtq̃ ⁊ ipi ciues eccl̃ie ſuũ trucidarũt: i alteri⁹ ditione ceſſit.

¶ Eporedia ciſalpie gallie haud magna vbs a Ro. populo ꝺ gallos infeſtos: vt Plinio placet: ſibyllinis libris admoniti cõdita fuit. Que: vt idem Plinius affirmat: a bonis equoꝝ domitoꝛib⁹ lingua gallica eporedia appellata fuit. Hec in auſtralioꝛe ꝑte: italieqz finibus incole q̃ſi faucibuſqz vallis auguſte ꝓtorie ſita ẽ: ⁊ loci cõmoditate ſat̃ munita: in ſiniſtro hñs arcẽ. in q̃ ⁊ mai⁹ tẽplũ beate virgini dicatũ p̃ uetuſtũ hz: vbi ea reliquit diui Beſſi vbis ipius eccl̃ie ꝑcipuo accolis veneraꝫ honore. Buria fluuius ex valle deſcẽdẽs hãc interſecat: ex quo maria lignoꝝ vis pducit̃. Jn hac vbe Auguſt⁹ ceſar delet̃ fundi tus ſalaſſis pplis oẽs ſub coꝛona vẽdidit: que (vt Strabo ait) fuerat Romãoꝝ colonia. Ei⁹ ager a meridiana plaga frugibus fat̃ abũdat: A ſeptẽtrionali vero vix vllã ꝑter caſtaneas fructiferã arboꝛẽ producit: ſz optia ꝑ pecoꝛibus alẽdis hz paſcua. Equibus caſeus ẽt ſalaſſus nũcꝫ antiquum nomen retinẽs ibidẽ abũdat ⁊ pãnus aſper. Hec vbs regionẽ hz inter duas durias canepetij noie appellatã: in qua tres nobiliſſime familie oppida poſſidẽt: vz Valpangi: ſci Martini: ⁊ Scorgij comites viri: ꝑpotẽtes: ⁊ multaꝝ virtutũ: rerũqz experiẽtia celebres: ⁊ munificẽtiſſimi: necnõ ad oẽs phumani.

¶ Auguſta ꝓtoria ciuitas ⁊ vultimus italie terminus a Ceſare auguſto auguſta ꝓtoria nũcupata: ꝙ ibidẽ ꝓtoriũ prius poſuerat. anno. 30. añ chriſti aduẽtũ phibẽt inſtaurata Et ſunt q dicãt eã octauiani auguſti iuſſu: eo⁹ in loco quo Terẽtius varro tũc impatoꝛ ꝓtra ſalaſſos caſtra habuerat fuiſſe conditã: ⁊ ibidẽ primũ ꝓtoꝛẽ Ro. poſuiſſe. Hec nõ ignobilis habet̃ ciuitas: ⁊ iuxta geminas alpiũ foꝛes ſita grait marmoꝛe titulus ille ꝑgrandis populos enumerãs: quos Ceſar auguſtus in hijſdẽ alpibus ſubegit: graias atqz penninas nũc appellãt: alteram iouis montis partem: vbi monaſterium nobiliſſimuz ẽ ſcõ Bernardo dicatum. Alterã columnã Jouis: qua itur ad vallem trantaſie ſabaudienſium. Nam quinq; tribus milibus Romanoꝝ eo miſſis vbem hanc habitandam tradidit. Eius conualles profundiſſime ſunt: ⁊ duduz auri fodinas habuere: quas ſalaſſi poſſidebant: ꝓpter que aſſidua prelia gentes ille conferebãt: donec a romanis penitus delete ſunt. Hec aũt ciuitas dudũ ſabaudienſium duci paruit.

¶ Vercellas ciſalpine gallie vbẽ ante troianũ excidiũ: vt Sicardo cremonẽſi placet: ꝑdictiõis haud magnum ſumpſiſſe principiũ ꝓſtat. Haz auctoꝛ idẽ refert: quãdã nobiliſſimã troianã veneꝛẽ noie cum Elicio filio ante vltimã troie captiuitatẽ in italiã veniſſe: que ꝓ deuia queqz diſcurrẽs nõ lõge a mõtib⁹ in toꝛrẽte ceſia ꝓſedit: ⁊ puã ibi domũ ſibi extruẽs cellã appellauit. Quã gdẽ vercellẽſez ciuitatẽ autumanti ſunt dicẽtes: vercella q̃ſi veneris cella. Ea. n. a Martiali poeta apollinea appellata ẽ: quã Plinius in 3. a ſaluijs libycis ortã tradidit. Tenuerũt aũt ſaluij populi mõtes. Nicee ſupueniẽtes. De hac vbe in geſtis beati Euſebij eiuſdẽ epi hẽtur q̃ ligurie ciuitatũ primatũ tenuerit. Ex qbus verbis multi intulerũt: quod metropolis fuerit: ⁊ archiepalis ſedes: qõ nõ de iure aut antiqua cõſuetudine fuit: ſz caſu vrgẽte ⁊ ad tẽps. Nã quũ arriana peſtis inualuiſſz: ⁊ qdã archiepꝰ arrianus Auxẽtius noie tũc mediolanẽſi eccleſie preeſſet: Syricius papa Euſebiũ vercellẽſez epz ſup oẽz prouinciã legatũ generalẽ inſtituit Sz auxẽtio mortuo Ambroſius archiepꝰ ꝓſtitutus ẽ: ⁊ Euſebij iuriſdictio ceſſauit. De hac vbe Plinius ait. Erat lex cẽſoria vitimliarũ auri fodine: que i vercellẽſi agro cauabãt: ne plus q̃qz bouz i opeaux faciẽdi publicã hẽrent. Magno ãt decori vercellaꝝ: vbi fuit ꝓceſſiũ celebratũ ꝓtra Berẽgaꝝ Turonẽſez archidiaconũ ſub Leone. 9. põ. Ro. ꝺ q̃ loco ſuo dicem⁹. Hec ciuitas poſt varios caſus: variaſqz diſceptatões ab ãnis. cc. citra adeo lacerata fuit: vt duob⁹ in caſtellis diuiſa fuerit. Nũc aũt inſtaurata maxis membus ambit̃: ⁊ monaſterioꝝ: tẽploꝝ: ediiũ: ⁊ arcis regie: edificijs exornat̃. Foꝝqz nõ vulgare hz. Multi ꝓterea ſcoꝝ excelſi religis ꝑcipue diui Euſebij ſardi epi. Eius ager ꝑter oleũ oia ſecũdiſſime gignit: ſz vinũ ꝑcipue ea (vt ita dixeriz (totius pedemõtane regiõis ⁊ liguric emporiũ ẽ. Genuit ꝙz cõplurimos viros clariſſimos: q belloꝝ ſtudioſi fuere: ſz hac etate depoſitis armis agriculturaz ⁊ mercaturã oicunt̃ amplecti. Sabaudieſiũ duci iãdiu hec ciuitas paruit: cuius dñio admodum creuit.

¶ Nouarie aũt vbis post vercellas Gedeonis iudicis israel tpibus Elicius veneris troiane filius i aduētū monticlo quodā nō longe a ticino fluuio fundamēta iecit: a quo postmōz mons ille elicius dictus ē: quē quidam dicere audent Nouariaz esse. i. q̄si nouā araz: q̄ eo loci Elicius vna cū matre venere post mlt̄os viaz anfractus: ibidē p̄sidētes structa ara diis primo sacrificauerūt. Eaz deinde insubres galli: ptolemeo teste auxere. Plinij quoqz tpib⁹: vt ipse habet pagus erat: sed paucorū postea ciuium solertia ob agri bonitatez facta est ampla: cuius ager satis ferax ē: parte tamen aliqua excepta: que deserta ē: t mōtib⁹ vallibusqz abūdat. Huic diuus Siplicianus mediolanēsis archiep̄s Gaudētiū virū scientissimū p̄fecit ep̄z: cuius exēplo t doctrina ecclesia dei ibidē mirifice creuit. Hec ēt Albutio filio claro oratore: sicut nr̄ tradit Eusebi⁹ p Octauiāi imperatoris tpa ornata fuit. Et tp̄b⁹ Clemēt⁹ v. pō. Ro. hūit Vulcinū hereſiarchā: cui⁹ pestis varie agitata fuit. In diuinis autē Joannē theologū ordinis nr̄i: virū satis doctū: t in diuinarū scripturarū sensibus subtilissima exercitatiōe limatū: quē p merito virtutū laudare t extollere tenemur: quū nr̄e religiōis iāditu a patz institutis collapse: vna cū Joāne rocho papiēsi t Georgio viro optimo primus reformator extiterit: nobisqz sacre religionis habitum dederit.

¶ Sauona insignis vbs maritima a genua. 30. passuz milibus distās: antiq̄ phibetur: eo q̄ Liuius Dagōis aduētū referēs ipsaz sauonā noiauerit: sicut nr̄a etas facit: t tñ Plinius sabbatiū t Pō. mella sabbatiā eā appellauit: que certe hij sdē noibus sic nō eo loco fuit: q̄ ea quā hēmus nona existit. Nā magnopen⁹ quū nec dū genua ab hij sdē apbricanis euersa instaurata fuisset: bāc ēt delere curauit: que tūc in sabbatijs vadis collocata erat: a qua gnqz milibus nūc distat: t nūcuisqz ēt locus vadorū portus appellaf. Quo āt tpe vel a gbus vbs extructa sit nec dū inuenire potuimus. Hec vero multorū pploz cōmercio iamdiu nobilis extitit: t vndiqz mēnibus: portu: palatijs: ciniūqz edib⁹ celeberrima extat: Cuius viri quū maritimis bellis ac mercature semp insistere cōsueuerint: lr̄is carnerūt. Unus aūt Sixt⁹ 4. pon. Ro. reptus ē: q̄ p̄ter dignitatē maximā: qua christianos oēs añcellit: ēt phia ac theologia nō solū etat⁹ sue: sed prioz quoqz tpoz boies supat) ornatissimā bāc reddidit vbē. hui⁹ aūt vbis dignitatē ibe auxit: q multos sauonēses affines suos: vt fit: cardinalatus: epatus dignitate ornauit. Et quū nepotes suos ad vbis p̄fecturā assumpserit Hieronymū riariū comitez forliuij: t imole creauit: q t ipse ob excellētissimi ingenij virtutē p̄terq̄ lr̄az gloria ornatissimā fecit: de gbus locis suis dicemus. Eaz licet superioribus annis diuersi tenuerint dñi: nūc Baptestinus fregosus genuensium dux possidet.

¶ Naulum modici p̄cij maritima vbs: cui Alexander tertius papa episcopum dederat a genuensibus t sauonensibus condita fuit: que superioribus annis armoz potentia: t nauigioz frequentia: portu turribus inclyta fuit. Sed ab annis. 50. citra ob genuensium dissentiones tuz a factione fregosia tū ab Alphōso neapolitano rege multoties in p̄dam data ē: t adeo direpta: vt vix vbis facie retineat.

¶ Albinga similiter maritia vbs a naulo occidēte p̄sus. 20. passuū milib⁹ distās: vetustate t opibus nobilis a ligurib⁹ tpe Pōpeij supatis in cāpestri loco qngēntis passibus a mari recedēs p̄dita fuit. Hui⁹ vbis primi incole: sicut Strabōni placet: ligures ingauni appellabanf. Et ppea primo albū ingaunuz dicta fuit. Eā merula fluuius abluit: cui⁹ aque ex canepo infecte estiuo tpe morbidā ciuitatē faciūt. hec ciuitas Proculo imperatore Ro. alūno t ciue extitit ornata. De quo Eutropius sic scribit. Proculo p̄ria albingatū in alpibus maritimis domi fuit nobilis: fz maioribus latrocinātibus ipse vbis dominiū obtinuit: bāc quū diuitijs t mercatoribus refertissima cēt: piſani ad annū dñi. 1165. cū. 25. triremibus inadētes spoliauerūt: t multis interfectis: multisqz captiuatis: igne totā incēderūt: fz genuēsiū auxilio: aliarūqz ciuitatū p̄sesti vulcbi⁹ referta ē. Ad bāc philippus mediolanēsiū dux p̄dita genua Bernardinuz vbaldinū virū fortissimū cū i ngēti exercitu misit: q eā. 4. mēsibus obsedit: t multis oppugnatiōib⁹ mala q̄ in bello inferri solēt ea pati coegit: q tādē p̄statia t ppli fortitudine fatigat⁹ re infecta obsidionē soluit bāc Innocētius. 3. Ro. pō. genuēsi archiepo suppositi quū diu antea mediolanensi archiepo paruisset.

¶ Agrippina que nunc colonia dicit inferioris germanie vbioz vbs ad citeriores rheni ripas sita tēporibus Enee troiani a quo Ilā troiano Colono nomine: vt Sicardus cremonensis habet: initiū sumpsit: sed postmodū Claudij imperatoris iussu: qui agrippine maritus fuerat ex vbioz populis a suevis fugatis instaurata extitit: t ab agrippina vroze ex eoz progenie ducta appellata est: quaz vbē sic conditā vbij populi habitare ceperūt. Que ciuitas paulo post quū romanoz socia esset: fatali igne p̄sumpta est: in qua capitoliū: t edificia t ritus Ro. instar fuere: t ad huc nonnulla extant. Hec metropolis ē cuius archiepiscopus Ro. elegit imperatorem. In ea multi scientia t sanctitate claruere viri: quoz de numero Severinus ipsius vbis episcopus fuit: atqz ibi. 50. ex thebeoz legione cursum sui agonis cōpleuerunt: Ursula quoqz cum. xj. virginum milibus: t alij nonulli in ea martyrium promeruerunt.

¶ Lugdunū trāsalpine gallie vbs vltime finitima Octauiāi augusti tpibus: Eusebio teste: a Planco Ciceronis discipulo oratore clarissimo in colle quodā vbi arar rheno cōmiscet cōdita fuit: q̄ supra reliquas gallie ciuitates narbōa excepta viroz clarissimoz ordine diu claruit. Nā vsui magno illis semp ac ēt in pūtiaz emporiū fuit: in ea belloz duces: vt Strabo hz: Adonetā aureā t argēteā augusti iussu signabāt: atqz ibid ē vniuersi galli pulcherrimū tēplū p̄munitū ipēsa extruxerūt: t placi suasiōe augusto Cesari dedicarūt: qō vna cū tota regiōe: sicut Seneca ad Lucillū refert: fatali igne eo tpe quo t agrippina: vz tpe Senece exustū ē. bāc inter celtas ascribere gbusdā placet: qñ oēs eius suffraganei: t pars vbis ecclesiaq; ipsa matrix i celtis (vt aiūt) site sunt. hinc plotius q primus Ro. latinā rhetoricā docuit

aduẽtuꝫ duxit originẽ: a q̃ Cicero se Rome puerũ cũ. Q. fratre latine primũ doctũ rettulit. hic scũs Mangẽdus vita ⁊ miracul' clarus: hic scũs desyderius epꝰ: ⁊ scũs Baldomerꝰ: Cuiꝰ miracla crebra ciuitatẽꝫ redd̃t illustrẽ. hic Rõanus abbas: q primꝰ ibidẽ vitã creticã duxit: ⁊ mltoꝝ extitit pr̃ mõachoꝝ. Qnaꝝ ⁊ hec ciuitas scõ Nicetio epõ: ⁊ scõ aureliano arelatẽsi epõ: ⁊ hyrenee epõ polycarpi discipulo: q ibi martyrio coronatꝰ ẽ. In ea Domitianus abbas. Luppus episcopus ⁊ anachorita Antiochusqꝫ episcopus q̃ ibi solẽnes nũdinas instituit: vbi ⁊ pilatꝰ ⁊ herodes a Ro. p̃incipibꝰ relegati vitã infamem finiere.

¶ Narbonã aũt galliarũ vrbẽ i narbonẽsi ꝓuincia ꝓstitutã tpe iudicis Sãson ab Enee socijs ꝑditam Carinꝰ in chronicis refert. Hec tholasacibus finitima ẽ: ⁊ in agtania haud lõge a sonciatibꝰ pplis. Est aũt metropolis: cuiꝰ primꝰ epꝰ fuit paulus apli pauli discipulus: q quũ p̃dicãdi gr̃a cũ eodẽ aplo ad hispaniã pgeret: ibidẽ relictꝰ ẽ: vbi p̃dicatiõis officio nõ segniter impleto: clarus miraculis quiit in pace.

¶ Tholose eiusdẽ ꝓuincie vrbis vno ⁊ eodẽ tpe a quodã Tholoso troiãno iacta sunt fundamẽta: quaꝫ quũ Ro. cepissent: illuc colõias deduxere: ⁊ amphiteatro capitolio: aliisqꝫ edificijs: e qbus aliq̃ adhuc extãt: ornatã reddiderũt: hec narbonẽsi ciuitati finitima ẽ: ⁊ sanctionibꝰ nec lõge a sonciatibꝰ pplis abest.

Metropolis ciuitas ẽ: eiqꝫ Joãnes. 22. põ. archiepꝫ primo ꝓesse: ⁊ exꝰ castellis sex in ciuitate erexit ⁊ eidẽꝫ archiepatui subiecit: vt hꝫ tolosanꝰ archiepꝰ: qbus quũ dignitati ꝓesset frãcoꝝ regi subdita: vbis a paganis tẽrus: atqꝫ e summa capitolij arce p oẽs gradꝰ p̃cipitatꝰ: capite collisso: excussoqꝫ cerebro: ⁊ oi corpore dilaniato dignã ibi christo exhalauit aiaꝫ: cuiꝰ corpꝰ ab eisdẽ summo veneraꝫ honore.

¶ Parisius regia ⁊ inclyta galliaꝝ vrbs in senonẽsi ꝓuincia post troianũ excidiũ: vt Carinus in chronicis hꝫ: initiũ sumpsit. Nã qdã paridesꝰ cũ Enea e troia secedẽs vna cũ frãcõe hectoris filio i galliã ꝓficiscẽs iuxta sequanę flu. ꝓsedit: ⁊ ibi populũ cõstituẽs a se parisios noiauit: qui bellonatis senonibus ac tributi Luteriaꝫ oppidũ postea cõdiderũt: ⁊ ab ipsis parisiensibus cõditoribus parisios appellauerũt: quę p ipa a regibus habitata in maximã ⁊ potẽtissimã euasit ciuitatẽ. Cui postmodũ Carolus cognomẽto magnus ob loci cõmoditatẽ impiali diademate susceptoꝰ: Romanoꝝ vniuersale gymnasiũ condidit. Hec in insula sequane flu. q̃ ꝑpetua salus influat posita est: ⁊ a Dyonisio ariopargita epõ ab aplis eo vna cũ Rustico ⁊ Leuterio diacono p̃dicatiõis gr̃a directo sacrũ christi euãgeliũ susceꝑit: q̃ ibi martyrio coronatus: paulopost in pago eiusdẽ Eugenius eius discipulus beate passionis ⁊ ipe coronã ꝑcepit. Fuit deide p hec tpa dinũ Marcellũ epꝰ: cuiꝰ vitã virtutibus ac miraculis illustrẽ Fortunatꝰ epꝰ egregie descripsit. Germanus q̃qꝫ epꝰ hinc originẽ duxit: q q̃pte sanctitatis: q̃tiqꝫ fuerit meriti: quibus ẽt claruerit miraculis p̃fatus Fortũatus stilo digessit. Habuit ẽt Germãus discipulũ drotheueũ abbatẽ vitę scia ⁊ scitate clarissimũ: ⁊ Genofenã virginẽ xpo dedicauit: que postea admirãdis virtutibus ⁊ miraculis claruit. Qnaꝝ ꝓterea hec clarissima ciuitas reliquijs Baltildis regine: ⁊ auree virginis aliozqꝫ plurimoꝝ martyꝝ. Qex excellẽres in disciplinis viros cõmemorare quos ipa genuit lõgũ esset. ¶ Vesuntio maxia ⁊ impialis ac metropolis in guascõia comitatꝰ burgũdie vrbs loco ⁊ nã munitissima quã sequana flu. intersecat a troiãis: vt p̃dicto auctori placet ꝑdita fuit: hãc Cesar vt i cõmẽtarijs hꝫ: cepit ⁊ edificijs: Ro. vt pãteõ: cãpus martiꝰ: cãpusqꝫ minerue hũit: ⁊ ipe ⁊ relig Ro. postea illustrare curarũt: que semp latie eo mõ dicta fuerũt: multaqꝫ alia ꝓsce vetustat(mõumẽta (vt aiũt) i ea ꝓstiterũt. ¶ Maguntiã metropolitanã germanie vrbẽ a magãtio q̃daꝫ troiano initiũ ⁊ nomẽ tpe troiãe cladis habuisse Carinus in chronicis tradit. Hec inter belgas germanie ciuitates ẽ: ⁊ citeriozes rhenũ ripas attingit. Be q̃ Cesar in cõmẽtarijs nullã facit mẽtiõez. Sed tacitus: q etiã mollẽ a Druso ad remozãdũ rhenũ facit refert: ⁊ a Paulino põpeio Romanoꝝ legionũ in germania duce sub Neroe impatore pfectaꝫ huius archiepꝰ impatorẽ Romanũ eligẽdũ ꝓstat suffragia. Genuit hec ciuitas Albanuꝫ virũ sanctissimũ: vbi ⁊ martyrũ sumpsit. Sed iaꝫ omissis exteris vrbibus ad italicas sermo deducẽdus est.

¶ Parma emilie ꝓuincie vrbs quetusta: a quodã troião palladis socio: teste Sicardo cremonẽsi epõ tpibus indictiõ israel initiũ ꝑditiõis sue suscepit: ⁊ chrisopolim. i. aureã vrbẽ ex suo noie appellauit. chrisos eni grece latine aureũ sonat: ⁊ polis ciuitatẽ. Julius vero Cesar eo colonijs deductis Juliã ex suo noie postea nũcupauit: vnde ⁊ in tẽpli foribus hec verba adhuc cernũtur. Julia ciuitas chrisopolis a corpore sancti Bonnini milia quindeciꝫ distat passibꝰ. Postremo a parma flu. cã dimidẽte parma nomẽ accepit. Urbs siquidẽ ampla ⁊ bonis omnibus referta: a qua tarus torrẽs haud ꝓcul ꝓterfluit: qui ⁊ accolis multa quãdoqꝫ infert damna. Hec Cadolũ papã adulterinũ aliquãdo habuit: qui lõgo tpe põtifices Romanos vexatus est. Hec propter toleratã biennio obsidionẽ: qua Federicus secundus eam ꝑmebat: ⁊ propter victoriã: quã de eo adepta est: notissima habetur: in qua cladeidẽ Federicus coronã maximi precij: ⁊ vasa maximi ponderis plurima amisit. Ea deinde coroa ãno salutis nostre. 1521. Henrico Bauariaꝫ obsidẽti fuit restituta. In ea potẽtissime ac clarissime quatuoꝝ familie fuere: Corrigiano rum: Rossiozuꝫ: palauicinozũ ⁊ vitallẽsiũ: a quibus multas pertulit tyrãnides. Hec ciuitas viros discipliniꝫ ꝓstãtes habuit: Macrobiũ: cuius extãt de saturnalibus libri: in cuius sepulchro Blasius parmẽsis philosophus clarissimus sepultus est. Cassiuꝫ poetaꝫ: ⁊ alterũ Cassiuꝫ centurionẽ: virũ belli scientissimũ. Qnatur quoqꝫ legũ doctore Jacobo arene viro doctissimo: qui multa scripsit.

¶ Mutina vetusta emilie ꝓuincie vrbs: ad quã Liuius dicit fuisse deductã a Romanis colonian: ⁊

in qua Octauiāus ānū decimūseptimū agēs .M. Antonīū suparauit: De qua ēt Liuius pluries memīnit: quo tpe ꝺdita: ⁊ a quibus demolita fuerit: vel qui nouā: quam habem⁹ edificauerit nō inuenim⁹ Hmat ētiā hec ciuitas Heminiani epi sanctissimi viri corpe. Ad cuius tūbā frequētia indies demoni acoꝝ liberatiōe fiūt miracula. Hic est Heminianus: q Totile bunnorū regi formidabili ⁊ hostili animo aduemēti vbis portas: sicut Helisēus: aperuit: ac p eam nemini infenso cecitate pcussus ptransijt. Hūc ⁊ Nicolaū matarellū iurisēōsultū ⁊ bōaꝝ lr̄aꝝ ornatū: cui⁹ clara extant doctrine monumēta.

¶ Ferraria nūc insignis vbs pado veteri apposita tpe Gotboꝝ quando ⁊ Venetie ciuitas initiuꝫ sumpsit. Id tū ferrarie nomē a ferro sortita ē: qō singulis annis Rauenati ecclesie: cuius ditiōis erat pēdere ꝓsueuerat. Ferūt. n. tria loca iurisd ecclesie Rauenatis fuisse: que tria metalla tpi ecclesie offerre solebat: a gbus ⁊ nomina sortita sunt Aureolū oppidū in foroliuiēsi agro positū ab auro: Argētam castellū pado oppositā ab argēto: ⁊ Ferraria a ferro: Hāc tū primū muris circūdatā a quodā Rauēati exarcho noīe Smaragdo circa añ. dñi. 700. inqenimus que ab cōditiōis initio nunq̄ ab ipa Rauēa aut a ro. ēt lacessita a lōgob. deuiauit: sed ētiā post deiect⁹ a Carolo lōgob. post donationē de exarchatu Rauenate ecclesie Romane factā ab ipso Carolo semp in eius obedictia pseuerauit: verūtamē aduersantib⁹ germanis impatorib⁹ pōtifici Ro. ⁊ hec ciuitas mō sub vno: mō sub alio vacillauit q̄ tādeꝫ añ. dñi. 1100. Mathildis comitissa venetorū ⁊ rauenatū auxilio ab henrico imperatore occupatā sibi vēdicauit: Sed abinde cēresimo ⁊ 21. anno cū estēses marchiōes in ea potentissimi quasi sent Sallinguerā quēdā ferrariēsez subornarūt: q eorū instigatiōibus ⁊ impatoris auxilio ferrarie dominiū cōtra ecclesie libertatē ⁊ auctoritatē occupauit: in eaq̄ regnauit annis. x. ⁊. ix. quē tādeꝫ Anno. 4. pō. Ro. auxilio venetorū expulit ⁊ estēses paulopost sibi subigere eā cepere: vbi Aldrādinus estēsis pⁿ pfuit. Sed ab anno. 68. p̄sulante Clemēte. 5. cū Azzo estensis marchio Beatricē Caroli ſi neapo. regis duxisset vxorē a Friseo eius filio, ppter nouercā supinductā: pater in carcere cōiect⁹ est: ⁊ a venetis impetrato auxilio Ferraria potitus est: qui cū vidisset ferrariēses se ecclesie subdere velle in vindictam medīā Ferrariā incēdit: ppter quā iniuriā pulso frisco ciues sese venetis dedere: eo q̄ se egregie ab his defendi posse sperabāt. Veneti aūt sic ex ciuū deditiōe ferraria potiti nequaq̄ adduci potuerūt vt eaz dimitterēt: licet pōti. ipe venetos ecclesiastico supposuerit interdicto: vnde ⁊ omnia eoꝝ bona p gallias aliasq̄ ꝓuincias direpta fuerūt: nec paruissent iussioni pōti. veneti: nisi palaguria ecclesiasticus legat⁹ Florētiorū in Caroli regis auxilio fretus: venetos armis ferraria p̄mū: post castello thedaldo quod ad pontē retinebāt magnis cedibus oc̄turbasset. Fuitq̄ postea ferra. estēsib⁹ p̄ successorē ioan. xxij. cōcessa: hac tamē lege vt quotānis decē milia nūmū aureorū Romane ecclesie psolverēt: ⁊ quasdā conuētiones cuz venetis peuſſere: que oīa vsq̄ ad hūc hereu. q nūc regnat fideliter seruata fuere: quorū obediencia ⁊ pace: opibus potētiaq̄ plurimū crevit: Sed ⁊ ab Euge. 4. pōti. ro. citra q ibidē generale pcilū celebrauit: vbi ētiā affuit greco⁹ imperator mirabile suscepit incremētū: In ea enī supbissima p̄cipū ac ciuū palatia erecta fuerūt: vbi quum gymnasium constitutum sit nostris temporibus multi humanitate philosophia ac legū pitia excelluere viri.

¶ Bonōia p̄mū Tellūa: vt Pli. bz i. 3° post boroniā: deinde bononia deā: q̄ fuerit tpe ꝺdita nō inuēim⁹ eā Pli. oiuz vbiū ēs Etruſci circa apēninū hēbāt vetustissimū ⁊ p̄mā fuisse scribit: nā (vt diximus gallie cisal. ⁊ boiorū caput fuit: ⁊ ē verū auctis Ro. reb⁹ ⁊ expulsis etruscis: Romani colonias. 3. mil. virorū in eā deduxere: quorū auxilio aucta ⁊ ampliata fuit: ita vt p tpa augusti trium opulētissimaruz italie ciuitatū vna fuerit: hāc Lotharius imperator. añ. dñi. 840. quū Ludouicū eius filiū bonoñ. multis affeciſſent ꝓtumelijs: vastatis villulis ⁊ agris post innumeras ciuiuz: alioꝝq̄ multorū cedes direptā ⁊ īminutā. reliqt ide ad añ. dñi. 1271. tāte potētie fuisse legim⁹: vt aduersus venetos. 3. āni3 bello p̄tēderit q liberā nauiga

aductuꝫ tionẽ in mari adriatico eis ꝓhibebãt: eosqꝫ cõpulerũt vt liberã ꝺducẽdi sal ꝛ frumẽta sine vectigale facultatẽ hrent: Hiis felicissime gestis ꝓfesti inter bonoñ. ipos orta ẽ dissentio que ciuitatẽ plurimũ attriuit: ꝓpter post qꝺ in manus Ro. ecclesie deuenire opus fuit: cuius magrat⁹ ãno salut(nr̃e. 1365. ci quẽ hz circũdedit muꝛ: vñ ꝛ postea opib⁹ ac relig⁹ ornamẽtis plũmũ ãplificata fuit: ꝛ adeo vt etate nr̃a ceteras romãdiole ꝛ venetie vrbes magnitudine: aspectu: virtute: edificijs excellnerit: optimũ. n. vinum: frumẽtũ: legumina: ꝛ alia queqꝫ ad victũ necessaria abũdãter ꝓducat: ꝓpter que bonõia pinguis merito dcã ẽ: Est (vt ita dixeri(libera: musaꝛqꝫ mr̃ appellata q ibi cãonũ ciuiliũ liberaliũ artiũ: sacraꝛqꝫ lr̃aꝛ disciplie tradant̃: Ex ea gdẽ viri scitate: doctrinaqꝫ cõplurimi emersere. Sed qui maxie ꝑstitere: diuus Petroni⁹ vbis eps scia ac scimonia illustris q vitas patrũ cõposuit: Põponi⁹ satyraꝛ scriptor. C. rusticellus oratoꝛ nõ ꝓtẽnendus: Ornataqꝫ fuit Lucio bo põ. ro. ꝛ Ruffo: vt Martialis ait: Hemu it quoqꝫ hꝛc vbs Guido. archidia. cãonũ sua etate: ꝛ post principẽ Jo. an. ꝛ Jo. Cal. celeberrimos in recõsultos. Ornat̃ ẽt Macagno ꝛ caspare calde. q monumẽta memoratu digna post se reliquere. Tulit etiaꝫ paulo ante etatẽ nostraꝫ Nico. albergatũ cartusiensez monachuꝫ ꝑ bonoñ. episcopũ: ꝛ postea ecclesie romane cardinalẽ virũ sapientia ꝛ sanctimonia singularẽ. Fuere ꝛ alij prestãtissimi viri in hac studiorũ ꝛ sapientie matre: quos cõmemorare longũ esset. Supereſt ꝛ nũc Joannes Bẽtiuolius nobilitaꝫ sua etate in ea potẽtissimus ꝛ munificẽtissimus: multisqꝫ virtutibus ornatissimus. Multe sunt ibi sanctorum reliquie: sed precipue diui Dominici: predicatorum fundatoris.

¶ Rauennã vbẽ plane vetustissimã hostio gothoꝛ regũ quõdã regiã ꝛ exarchoꝛ romanoruꝫ sedeꝫ nũc aũt senatui veneto subditã: tpibus noc post linguaꝛ cõfusionẽ. alij ãt post troie euersionẽ in littore maris adriatici quibusdã eo ratibus venientibus fundatã nõnulli affirmãt. Strabo nõ li. 5. a Thessal⁹ ditã cõmemorat: q quũ thuscoꝝ iniurias ferre negrẽt: vmbꝛos quosdã secũ assumpserũt: vmbꝛoꝝqꝫ colonia habita fuit. hactenus. n. inter palude fuerat tota ligneis cõpacta edificijs ꝛ aquis diffusa põtibusqꝫ ac lembis vt nũc venetie pagrata. verũ supueniẽtibus ro. Octauianus augustus: vt Liuius tradit illã muris nũc extãtibus cinxit: indeqꝫ Valẽtinianus cũ triginta ãnis qbus impauerat in ea plũmũ egisset ei⁹ menia ampliauit. ꝛ eius episcopo duodeciꝫ ciuitatũ subiecit eꝑs: videlicet Arimini Cesene Forliuij Fori põpilij Fauẽtie Fori cornelij: que Imola ꝺicit̃ Bricij: Bonõie: Mutine regij Parme ꝛ Placẽtie que ciuitates sub exarchatu postea fuere: ꝛ eius epꝫ Joan. tũc appellatũ pallio ex candida lana vti voluit quo tũc solus vtebat̃ impator: vñ postea cũ Ro. põ. Rauẽatesꝫ ꝓtẽdere ꝑsumpserũt: postea Alaricus Hostrogothoꝝ rex ꝛ reliq eius successoꝛes ẽt menibus: alijsqꝫ edificijs supbissimis celeberrimã reddiderũt. Theodoricus vero illã. 8. ꝛ. 30. ãnis incoluit: in qua ꝛ ipe supbas edes ꝛ basilicas extruxit: indeqꝫ ꝑ multas manus acta calamitatibus ꝛ direptõibus nõ caruit: In ea qñqꝫ polẽtanoꝝ claris sima familia ꝑfuit: que ꝛ post varios casus ꝛ ipa a venetis extincta ẽ. Budũ ꝛ in hac celeberrima vbe viri clarissimi tũ scitate: tũ scia claruere multi: e qbus fuere Apolinaris ciusdẽ ꝑmus eꝑs: Vitalis viri scissimus: ꝛ Seruasius Protbasiusqꝫ ipius Vitalis filij: ꝛ alij multi oẽs martyrio coroãti: Hinc ꝛ Joan. huius nois. 17. Ro. pon. fuit. Sed ꝛ Petrus cognomẽto Rauenas Fori cornelij eꝑs q multas scripturas eloquẽtissime dilucidauit: ac Cassiodorus senatoꝛ Ro. q celebres epl̃as ꝛ lib. de aia conscripsit. Fuere ꝛ nouissimis tpibus clarissimi Rauẽates Guliel. philycus ꝛ Joan. grãmaticus: Rhetoraqꝫ doctissimus q vna cũ Hasparino Bergomate nr̃o primũ eloquentie studia in Italia illustrauit.

¶ Imola. n. romãdiole ꝓuicie ciuitas ꝛ ꝑcis Forũ cornelij appellata: eo q emilie regiõis olim initiũ essꝫ: post troiãe vrbis excidiũ(lꝫ incerto auctoꝛe) initiũ sumpsit: quã ciuitatẽ Marses Eunuchus: circa ãnũ dñi. 550. destruxit: Sꝫ breui post a Baphõe bo Lõgob. rege sub nouo hoc noie Imole ꝛ Rauenatib⁹ opponeret̃ edificata fuit: demũ iterato destructa fuit: In ea gdeꝫ Martialis cocus poeta habitaſ se dicit̃: sicut ipemet hijs versibus innuit dicẽs. Sigs in terris qua finus in vbe rogabit: Cornelij refe ras me licet esse foro. Hãc ãt quũ diu Mãfredoꝝ clarissima ꝛ regalis familia sub titulo vicariat⁹ possedissꝫ: deniqꝫ nr̃is tpib⁹ ãno salut(nr̃e. 1473. in mãib⁹ Hiero. Riarij sauonẽs ãnuẽte Sixto. 4. pontifice deuenit. Thadeus. n. mãfre. ꝛ Guidaci⁹ ei⁹ filius inter sese dissidẽtes cũ illã diu obtinuissent: ab Galea. Mediola. duce: vt ita dixeriz pulsi sunt: Et cũ eidẽ Thadeo castꝛ nouũ in alexãdrino agro tradidissꝫ: vbis dñiuꝫ suscipiẽs: eã Hiero. ipi genero suo: susceptꝫ(tũ pri⁹. 14. mili. aureis trãstulit: cui⁹ dñio potit⁹ eã ꝯsi liberã reddidit: ꝛ mẽib⁹ alijsqꝫ innũcrabilib⁹ edificijs clarissimis celeberrimam fecit. Hinc hec citas Bñuẽtanũ grãmaticũ: ꝛ Indoꝝ magistꝛ clarissimũ: q quũ mlt̃as nouissꝫ histo. aliq̃ mẽoratu digna scripsit: Et Joan. Imolenseꝫ vixꝫ põtificij ꝛ ciuilis iuriũ pitissimũ: de qb⁹ locis suis infra dicem⁹.

¶ Fauẽtiã ẽt ciuitatẽ haud ꝓcul ab Imola ꝓstitutã vno eodẽqꝫ tpe initiũ sumpsisse tradũt: ꝺ q Liuius li. 89. meminit dicẽs: Silla carbõe cũ exercitu ad Clusiũ ad fauẽtiã Fidẽtiolaqꝫ celso italia expulit: ꝛ Helyus spartiãus historicus i vita Hadriãi impatoris interfecti diẽ Nigrinũ fauẽtinũ vnũ ex insidiatoris fuisse: Eaꝫ qppe Totilla gothoꝝ rex cũ alijs ciuitatib⁹ destruxit: ꝛ postea itez reedificatã Federicus barbarossa male hitatã ĩmunitã reddidit: Inde quoqꝫ ꝛ britonũ milites diripuerũt ꝛ incẽderũt. Deniqꝫ vna cũ Imola in mãfredoꝝ familiã deuenies eã vicariat⁹ titulo ecclesie vsqꝫ ad hoc tps summa cũ laude gubernauer̃: quã gdẽ ciuitatẽ cũ muro careret: Guidaci⁹ mãfredus ꝛ Estorgius eius frater viri in bellis ꝑstãtissimi menib⁹ ꝓualidissimis alijsqꝫ supbissimis edificijs munirere. Ornata supioribus diebus fuit Fauẽtia Martino ꝑstãti rei militaris ductoꝛe: sed nũc queqꝫ maxie Galeoto ma-

fredo ciusdẽ vicario: ꝛ Hamonis comite: viro vtiq; humanissimo ꝛ christianissimo: ac in studijs hũanitatis eruditissimo: cuius virtute ꝛ prudentia ciuitas ipsa tũ diuinis rebus: tũ humanis: non modicã consecuta est laudez: Eius autem ager cum frumenti viniq; optimi feracissimus sit: lini tũ inter Italie loca obtinet principatum: quem Plinius maris effert laudibus.

¶ Fox liuij flãinee vetusti nois citas ab ro. ꝯditõis sue initiũ sumpsit: q̃ inter. 4. romãox foza ea i regiõe ab eisdẽ ꝓstitura tertiũ obtiuit locũ: hec ãt ciuitas cũ vniuersa romãdiole ꝓuincia diu sub bononien nũ dñio fuit: ſz quũ. bononiñ. lãbertazios ꝛ asinellos cũ mlt̃ familijs gibellinis vrbe pepulissent: ꝛ Fox liuienſes eos benigne suscepissent: bonõien. indignati in eos exercitu ducto ab foxliuienſib⁹ eruptiõe fcã. 8 milia bonõien. trucidarũt: ꝛ ab eox ditiõe ciuitatẽ pẽit⁹ subtraxerũt: ſz postq̃ bonoñ. potẽtia immmita fuit hec citas cũ vniũsa romãdiola se põ. Ro. obtulit: Sz quũ ẽt ab ecclie fide recessissz Martin⁹ põ. huius nois. 4. misso Guidõe gallico vrbẽ obsedit ꝛ suburbia icẽdit: ideq; ab foxliuien. ãno salut̃ .1281. 2°. calẽ. Maij idẽ Guido cũ oĩb⁹ suis interfect⁹ fuissz: põtifex i vltioné Guidõis iterfecti nusso exercitu vrbem mãb⁹ expoliauit: ide q̃q; i mãfredox familia ac postmõz Ordelaphox dñz accepit: q ꝛ illã muro nouo cixerũt. Bẽiq; ꝛ ipi post Pini morte inter se dissidẽtes i comit̃ Hieroni. Riarij Sauonẽb ẽt manus oe uenit: hec. n. ciuitas inumerabiliũ ꝓpemõz virox illustriũ: ꝛ pserti lrax fecũdissima fuit: q̃ pter Gallũ poetã: de q̃ Virg. sepe memit: ẽt Guido. astrologũ: ꝛ Rainox celebrẽ iurecõsultũ: Jacobũq; phũz ꝛ medicũ clarissimũ hũit. Et supra ceteros Blõdũ historicũ clarissimũ: cũ. 5. filijs genuit. Jn re aũt bellica gnaros ꝛ clarissimos Joan. Ordelaphũ vrbis ꝓ ecclia vicariũ: ꝛ brãdulinũ ꝛ Tibertũ ac Moscardam ꝓceres brãdulos: hec. n. ciuitas solũ hz optimz: q̃ ꝛ pter cões italicax vrbiũ fruges: vz frumẽti: vini: olei: ꝛ fructuũ suauissimox ẽt aromaticis abũdat. vz amissio cardamomo Fenogreco cimio coriandroq;.

¶ Ariminũ vetusta ciuitas clarissimaq; Ro. colõia ãno añ xpi natiuitatẽ. 270. Ptolemeo Lagi filio apõ egyptũ regnãte. P. sempr̃onio ꝛ Apio claudio ꝯsulib⁹ i flamia siue romãdiola testib⁹ Eusebio ꝛ Liuio. i 4. li. a Ro. ꝯdita fuit: nã idẽ Sẽpr̃oni⁹ ꝯsul (vt Liui. li. 21. tradit) ꝯposit̃ sicilie regib⁹. x. nauib⁹ oꝛã Sicilie legẽte Ariminũ visẽdã puẽit: ideq; cũ exercitu suo ad Trebiã amnẽ ꝓfect⁹: eã deide Octauia. augu. auxit: atq; suburbiũ cũ illo põte maxio extructo ope ꝓiũxit: ꝛ tã citatẽ vmbsaz q̃ põtẽ silicib⁹ strauit q̃ sol⁹ adhuc extat: ideq; a liburnox regib⁹ excisa Diocli. ipatoꝛ instauranit: ꝛ ibidẽ sub liburnis arcũ triũphalẽ supbissimũ: q scỉ Benesij dicit̃ i ei⁹ rei monumẽtũ erexit: postmõz ẽt durã a Vitigite gotho rũ rege ptulit obsidiõez ioan. vitelliãi ipatoꝛis Justiniãi ptiũ viriliter defensante. Fede. ãt hs eã postea ãpliauit: hec. n. portũ hz ꝛ eiusdẽ nois flu. i q̃ nauigia tute a fluctib⁹ maris ꝓtuant. bẽtq; rubicõez flu. ꝓ piquũ: q flu. cũ puul⁹ sit ab accolis pisciatello appellat̃: q Gallieciſal. ꝓuiciã diuidit: Jn ea sigdẽ synod⁹ mediãte Thauro pfecto a Cõstãtio cesare Cõstãti. augu. filio ꝯgregata fuit: i quã diuus Hiero. ũterfuit: quã postea pzes reprobarũt: ꝛ eius gesta nulla eẽ cẽsuerũt: vt hẽm⁹ in canõe. 15. di. c. scã ro. eccliq; hec ab ãno dñi millesimo ferme malatestis clarissimis pricipib⁹ vicariat⁹ ecclie titulo subiecta fuit: q illã ꝛ regijs palatij s: alij sq; plimis insignib⁹ ꝺecoꝛarũt: ex q̃ qdẽ clarissima faitia plimi lrax ꝛ rei militaris pitia emerserẽ clarissimi: i ea nũc robert⁹ malate. Sigis. fili⁹ clarissim⁹ rei militar̃ ipatoꝛ venetox ꝓ vicaria t⁹ titulo ecclie ptãtẽ hz ꝺ q̃ suo loco dicẽus. ornat ãt hec ipa ciuitas sci Gaudẽtij ipi epi ꝛ sci Victoris martyris: scẽq; coꝛpe ẽgis ꝛ martyris: ac scissime Jnocẽtie ẽgis: Jn ea passa ẽ ẽt scã Marina ꝛ Theodor⁹ ciusdẽ ẽgis pz: emersit q̃s in hac vrbe btus Thom. ꝛ Grego. theolog⁹ acutissim⁹ ꝺoctis nũi: q̃x alter miralis claruit: alt̃ q̃s i lib. snix optie scripsit. claruit pterea i ea Rober. malate. g hz pzmã hereditatẽ iu stissime diu administrauit: res tũ mũdanas tãto spũ ꝓtẽpsit: vt postq̃ carnis sarcia solut⁹ fuit btitudis fam̃: fignaq; scitat̃ i terris reliq̃rit: hũitq; Ariminũ ꝛ alios viros ꝛ q̃ maxie petx ꝛ Jaco. pleones latinis ac grecis lr̃is eruditissimos. dictũ ãt fuit Ariminũ q̃si armox armariũ: q eo in loco Ro. armamẽ toꝛũ suox munitiões collocauerãt.

¶ Florẽtia Etrurie Ciuitas.

¶ Florẽtia nobilissima ꝛ iclita ac pmaria Etrurie vrbiũ nũc ciuitas: ante xpi aductũ 90. ãno a syllãis militibus cõdita fuit: nã cũ Sylla militibus suis agx illũ inhitãdũ assignasſz: veniẽtes pmas sedes ad Arnum flumẽ posuere ꝛ ꝓstructo oppido fluẽtiã appellauerũt: de q̃ Pli. meminisse vr: quũ dixit: Fluẽtinos pfluẽti arno appositos: Eã cũ Thotilla Gothox rex pistoriũ ꝛ reliq̃s vrbes vi ꝛ armis occupasſz: p fraudẽ sub spẽ pacis cepit: ꝛ captã penit⁹ euertit: Dz sint q dicãt nũq̃ ẽstructã fuisse. Joã. ãt villan⁹ florẽti. i sua chroni. idipz vissimũ ẽt affirmat q̃ Totila rex cũ ingẽti boũz cede eã iminutã ꝛ desolatã fecerit: q̃ Carol⁹ magn⁹ in

aduẽtuꝫ mẽoriã dignitat⁹ suscepte istaurare fecit: maioreqꝫ ãbitu ⁊ mẽib⁹ circũdedit. nã eo veniẽs ꝑmũ nobilita
tẽ oẽꝫ ꝓ vicia oppida: pqꝫ vicinas vrbes diu dispsaꝫ i ciuitatẽ ipaꝫ reduci summo cũ gaudio voluit: ecqꝫ
loci bis in eundo ⁊ redeũdo semꝫ dñi pasca celebrauit ⁊ eã dignissimis ꝑmilegijs liberã cẽ voluit leges ⁊
magr̃at⁹ ei ꝓcedẽs: ne ꝓpea arbitrãdũ ẽ istiusmõi pulchritudis ac amplitudis siue regimis a ꝑn⁹ instau
ratoris fuisse: ad ãnũ ãt dñi millesimũ q̃rtũ ⁊ vicesimũ plimũ ex aduẽtu fesulanoꝝ aucta fuit: g ad ipaꝫ
vi ⁊ ppsariter astricti: destructa Fesulana eoꝝ ciuitate: accesserãt: inde ãno salut⁹. 1071. ciusdẽ vrbis po
meria ⁊ ripis flumis arni vltra sacras diui Laurẽtij edes ꝓpetuo ambitu deducta fuisse fert: mortuo
postmõꝫ Fede. ho ciusdẽ vrbis hoste infensissimo ciues Rodul. ipatori. 6. nũmuꝫ auri mili. psolut⁹ in li
bertatẽ olodã sese reddiderũt: ⁊ rẽpu. reformãtes. xij. ãttianos creauerũt: ⁊ paulopost artiũ ꝓres adito
vexillifero iustitie creauer̃: ⁊ publicis edib⁹ iclusere: nec aliõ gcq̃ q̃ de rep. cogitare iussi sunt: ⁊ hic gdẽ
magr̃at⁹ ad nr̃aꝫ vsqꝫ etatẽ pueit ⁊ pdurat: gb⁹ ⁊ palatiũ eximie pulcritudis ciues extruxere: hãc etnaꝫ
arnus flu. ꝑterfluit: g ob rapacitatẽ aduersa aq̃ ũnauigabil̃ ẽ: ibi ꝑcursoris idex maxia i veneratõe hẽt:
ob cui⁹ hõrẽ edes ꝓclarissima in celebratore vrbis loco dicata hẽtur: quã baptisteriũ dñi: cui⁹ gdẽ value ex
solido ere exist̃ut: vbi noui ⁊ veter⁹ testamẽti historie ienarrabili ope sculpte hñt. estqꝫ ꝑterea ea i vrbe:
ꝑ̃ reliq̃ ornamẽta icredibilia tẽplũ pmagnificũ ⁊ stupẽdi opis formice ornatũ gliose vgini marie dicatũ
iuxꝝ qõ turri marmoreã singli ꝑstãtia ꝓstructã hz. arist tñ duob⁹ icẽdijs i quo tpis spatio ad ãnum dñi
ii 76. maxia ex pte: mitos. n. ⁊ innũerabiles hec ciuitas hũit aduersarios: g ei⁹ libertatẽ subuertere ãnixi
sunt. pisanos ⁊ senẽses ac alios etruscos: g cõi ꝓtectu hito eã ostruẽdã cẽ cẽsuer̃t: ide henri. 7. cesar: pa
uloꝓst castruci⁹: postmõꝫ Ladislaus apu. rex post eũ Galea. maria dux ꝑm⁹ Medio. ⁊ añ ipꝫ Joan.
archiep⁹. Medio. ⁊ philip. medio. dux. ac õnqꝫ Alphõ. ⁊ Ferdi. gb⁹ oib⁹ igẽti ꝯtute restitere: nec ab ea
nõ sine ignominia recessere. Florẽtia ãt eũ oiuꝫ italie ciuitatũ flos nũcupat̃: ẽt ꝑter pulchritudinẽ ⁊ ciui
um vbanitatẽ viros q̃qꝫ in oi genere virtut⁹ ꝓstãtiores hũit: i ꝑmis gdẽ theolo. ⁊ phõs ac poetas fran.
petrar. ⁊ Dãtẽ ⁊ Accur. iurisco. pricipẽ: g ius ciuile ꝑm⁹ explanauit: ⁊ Joctũ pictorẽ celeberrimũ: g anti
q̃ pigẽdi artẽ nobilissimã reddidit: ⁊ Thadeũ medicũ oiuꝫ clarissimũ: ac philip. scolariũ egtẽ apõ Si
gis. ipatorẽ ob belli pitiã ⁊ bõre ⁊ dignitate ꝑmũ hitũ g ei⁹ copiarũ dux factus turcos ⁊ sarmatas. 23. ꝑ
lijs supauit. Ornata quoqꝫ fuit Cosimo medico: ⁊ eius nũc extãte Laurẽtio ex filio nepote: viris vtiqꝫ
prudẽtia: hũanitate: ac pia liberalitate ꝯcipuis ac insignib⁹: quoꝝ certe tãta ẽ eoꝝ opũ affluẽtia: vt oẽs
europe ciues supare dicãtur: g vbẽ tũ mõasterijs plimis ⁊ ecclijs: tũ ꝑnat⁹ edib⁹ ꝑter oiuꝫ opinionẽ ex
ornauere. Fuit q̃qꝫ i ea strozarũ nobilissima familia in q̃ emersit pallas strozа clarissim⁹ eq̃stris ordis
⁊ phũs doctissim⁹ ac vtriusqꝫ ligue erudit⁹: ⁊ Ange. acciolus siliter eq̃stris ordis: vir certe ꝑter dignita
tẽ ⁊ clarissimã ꝓgenie prudẽtissim⁹ atqꝫ lr̃aꝝ studi⁹ ornatissim⁹ g multas grecas histo. latinas fecit:
iter q̃ Alcibiadis bãnibal⁹ ⁊ Scipi. aphricãi ac Demetrij fuere. hũit q̃qꝫ Lapũ lr̃aꝝ grecaꝝ eruditissi
mũ g ⁊ ipe multa trãstulit: Hui⁹ aũt florẽtissime vrbis originẽ ⁊ res gestas Leonar. aretin⁹ in histo. pul
cherrime abũdeqꝫ descripsit.

Sena Etrurie Ciuitas.

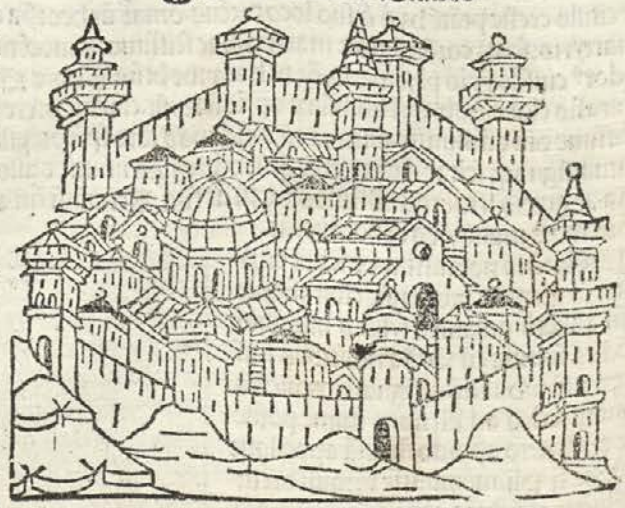

Sena au ez secunda Etrurie vrbium opibus ⁊ viribus ciuitas vt Polycranus i 6. tradit ante aduentum christi. 382. annum a gallis senonensibus ꝓ senibus ⁊ armen tarijs eorum condita fuit: sed re vera inter nouas nunc numerari potest: cum nulla an tiquitatis in ea vestigia appareant. Sãt au tem qui dicãt eam a Caro. marcello condi tam. Blondus vero noster forolivienſis di cit Joannem decimumoctauum eam edifi casse: ⁊ ex sex plebatibus a Perusina vrbe demptis: videlicet clusienſi: aretina: Fesula na: Florentia: ⁊ volaterana eidem assigna tis ab ipsis. 6. plebatibus eam Senã appel lasse: hec quippe ciuitas nunc super colle cu iusdam peninsule iacet vndique quasi ripas fugosas habens: in superiore tamen vrbis parte soluz aliquantulum habet multis hortis viridarijsque ornatum: in qua quidem celeberrima ⁊ su perba extant edificia: videlicet gymnasium perpulchrum: ⁊ forũ ⁊ porticus ⁊ regia palatia: hospitaleqꝫ sumptuosissimum pientissime gubernatum. Ampla quoque ⁊ libera est cum turribus ⁊ propugnacu lis: ac optimis instituta moribus. Eius ager maximus ⁊ herbidus insuper boum bubaloꝝ: omniqꝫ multarum nutritor: frumenti quoque vini ⁊ olei ferax: ac fructuum omnis generis abundans: Aëris tima eius autumno ⁊ estate aerem habet grauem ꝓpter estum ⁊ pomoꝝ copiam adeo vt cuis inco le viridis coloris efficiantur: de quibus merito illud poeticum dici potest. Tale quidez est genus homi nuz quale ⁊ foliuz: hec a Roma stadij. 800. distat: cuius viri inter etruscos religiõe: moribus ac lingua ꝑstare noscuntur. Hic nonnulle religiones approbatissime initiũ ⁊ instaurationẽ sumptisse constat: vt

Anno añi xpi aductū

Anno mmcl

pote montis oliueti: albi monachi: Scopeti inter regulares canonicos beati Augustini cōnumerari: z in ieiunii religione ac minorum (vt ita dixerim) ordo a beato Bernardino concine senensi nouum quasi principium eduxit. Ornataque fuit senensis ciuitas concilio ibidem celebrato in quo Nicolaus eius nois vs creatus fuit ponti. ac ēt ꝓlio felicissime ꝓtra florētinos gesto: quo qdē (vt suo loco dicem⁹) fusos florētioꝝ exercitu. z mille eoꝝ occiderūt: z. 4. mil. cū eoꝝ carotio ꝓhēderūt cū igēti triūpho Senas p duxerūt: p q̄ tāt⁹ pauor florētinos incessit: z vbē q̄ derelictaꝫ fugiētes dimiserint: ex hac vbe mēoratu digni fuere: Alexā. pōti. Ro. q a Fede. barbarosso multas ꝑturbatiōes ꝓtulit: ꝑi⁹ vs ponti. eximie eruditq vbē tū dignitate: tū lr̄arū elegātia plurimū exornauere. Sed z Bernardin⁹ z catherina ordis tertij ꝑdicatoꝝ eā cumulati⁹ illustrauere. Ornataq; fuit Sena Gerardo sūmo theologo ordis fratrū eremitarum sancti Augustini: qui librum sententiarum q̄ accuratissime explanauit: ac Ugone medico z philosopho p̄stantissimo: quia in philosophia plurima scripsit: necnon z Federico iurium consultissimo: qui z ea in doctrina consilia plurima dereliquit.

¶ Perusiū siue perusia nobilissia ac vetustissia Ethru. ciuitas oli ꝑmaria: ꝫ nūc tertia int̄ ethruscas citates ānūerata ab atheñ. seu acheis ꝑ Uarrōis papie: Bēzijq; ac Justini sīia añ vbē ꝓdita ūtiū sū ꝑsit. alij āt troianū quēdā ꝑncipē noie perusiū ci⁹ vbis ꝓditoꝝ affirmāt: z ex suo noie perusiū siue perusiā noiauit: quā romāi p⁹ mortē alexādri magni: q fuit ān⁹. 2 4. supra trecētesimū añ xpi adnētū. L. posthumij ꝓsul vtute p⁹igētes clades acceptas i ōditione acceperūt q incolis mō adduct⁹ mirifice edificarūt: z Julio cesare deide mortuo Octauia. Augu. L. Antonium: z. Ad. Anto. frem adeo i ea obsedit: q̄ꝫ p⁹itolerabilē famē a perusinis platā tādē cepit z destruxit: ꝫ fact⁹ mōarcha eaꝫ z mienib⁹ z portis nūc extātib⁹ stari ffecit z ꝓmunit z a suo noie pusiā augustā appellari voluit. Et⁹ āt diruptōis cāꝫ Liui⁹ li. cxxv. scribit. ē itaq; perusia oi ex pte rota montosa: siue agꝝ siue vbis situ inspicias: cui⁹ loci cōditio ea ē: vt nec geq̄ munir⁹: nec certe aliem⁹ inuēiri possit: nā ꝓrupt⁹ vndiq; rupib⁹ aucta ita inexpugnabilis ē: vt nullis q̄ egeat defēsoib⁹: z ꝫ plume apō perusinos oli extiterūt intestie: seditiōes z tyrāni nōnūq̄ eos oppſſerint: nūc tū libera ē: z optimis eruditissimisq; viris ac legib⁹ instituta. In ea sūt tē pla ꝓmagnifica ornatissima religiosoꝝ mōasteria: excelsa ciuiū palatia: āplissima pauperū hospitalia gymnasiū celeberrimū. Foꝝ cū insigni fōte āplū: z portic⁹ ac viridaria optie arborib⁹ ꝓsita: et⁹ ager olei vini: croci z suauissimoꝝ omnifariā fructuū feracissim⁹ ē: in eo trāsimen⁹ lac⁹ ē: optioꝝ piscīū abūdātissim⁹: ex q̄ singulis ānis pōti. maxio, puēt⁹ magni, pueniūt. celebris plāc loc⁹ Flaminij romāoꝝ ꝓsulis clade z Annibalis peni victoria: hanc Bolbi per septem annos durissima obsidione prementes: tandem non sine maxima suorum cede obtinuerunt: z quum funestissimas occisiones edidissent: eaꝫ maxima cum seuitia incenderunt. In qua quidem strage Beatus Herculanus huius inclyte vbis episcopus: z ipse mortem ꝓ Christi nomine q̄ humillime pertulit: cuius quidem corꝑs post absciſionem capit⁹ Post quadragesimū autem diem ita vnitum atq; sanum inuentum est: vt Beatus Gregorius papa scribit: ac si nulla ferri incisio eum tetigisset. Perusini patrum nostrorum temporibus legibus z equestribus certaminibus adeo mirifice claruere: vt futuram victoriam cuncti inde sperarent: vnde perusinus pugnaret equitatus: z in prouerbijs iam deductum fuerat: perusinum siue bracciuum abdidit: quū operi manus imponebatur. In legibus vero hij clarissimi extitere: Baldus: Angelus z petrus germani iurium ciuilis: z pontificij principatum obtinentes: Sed z Cynus consultissimus ante eos perusin⁹ extitit. Nostris vero tēporibus in ea floruere Benedictus cognomento Capra: Bargius z Joannes petrucius: z Salustius ac alij complures. Et inter ceteros iureconsultos dominus philippus: qui de appellationibus accuratissime scripsit.

¶ Aretiū tuscie citas vetustissia q̄dē z oli int̄ ꝓmas ethrurie citates ānūerata a grecis tpib⁹ indicū Israel ꝓdita fuit a pusia q̄dē vbe. cccc. stadijs distāt⁹ vr̄ q̄ tpib⁹ Romāoꝝ adeo opib⁹ viribusq; magnifica z opulēta euasit vt eā solā quōdā. p. Sci. ad bellū ꝑficiscēti. 30. mil. scutoꝝ polliciti ēe: galeas totidē pila gesa: hastas lōgas mil. 50. sūmāq; par cuiusq; gūis nūero expleturā: z alia milia q̄tū i. 50. lōgas naues ad alēdos milites op⁹ēēt: Ea qppe tāta ad id pūicū bellū expeditionē ꝓtulit: q̄tū vniuersa nedū ethruria: ꝫ q̄ italia vix hodie possꝫ efficē: hoc. n. Liui⁹ i 50 li. belli pūici ꝓtestat⁹ ē. Fuerūtq; aretini ꝓter potētiā maximā ēt duab⁹ reb⁹: qb⁹ ꝑcipue honoꝝ z fama acqrit̄. s. militari glia z lr̄aꝝ studijs semper insignes: milites. n. ipa citas nobiles z egregios i re militari būit. vexꝫ nūc tyrānide ꝑsi segnicie cū paupta te ꝓplexi sūt. Aretin⁹. n. ager milites bꝫ lac⁹: q pp piscīū abūdātiā ñ paꝝ emolumēti vbi afferūt frugū q̄qꝫ feracissim⁹ ē: z saxoꝝ opib⁹ nō ignobilis reputat̄. Multas enim calāitates z vastatiōes z diruptiones p gothoꝝ z lōgob. tpa passa fuit: z muroꝝ aptōe inūita p ānos milios stetit: Sz āno dñi. 1330. guido petra malēsis ciuis ō ciuis eps ac dñs quē ioā. 22. papa ob occupationē citat⁹ castelli epali dignitate exauctoꝝauerat: ipsā vbē muro cinxit: quē nūc brē dr: ciuisq; vias dilatari z sterni fec: eaq; vbs cū nouissimis q̄tib⁹ varijs belloꝝ turrib⁹ q̄ssaret̄: tādē florētino ꝓsio parē cōpulsa ē. In ea qppe ꝓsecutionū xp̄iāi nois tēpestatib⁹ milia p xp̄o martyrio cozōati sunt: int̄ q̄s gūosus vbis antistes Donatus sb iuliāo apostata martyrij palmā accepit q int̄ cetā sue scītat⁹ opa: vt btūs greg. li. dia. memīt: fractū a pagāis calicē ad missā ozādo ffstituit. plēs. n. hec aretia ciuitas fraꝝ studijs i oi gnē ꝓclaros ꝓtulit viros gb⁹ igenijs plimū ōbem⁹: Leonar. vz Carolū doctissios ac sapientissios: necn̄ z vtriusq; ligue pitissios p gb⁹ certe maxias illi citati docti oēs z brē z agē grās ōbēt: at et⁹ ioā. tortel. Ro. pōti. subdiaconuz: z Benedictū: frācisc̄uq; fres iurecōsultissios: q̄ꝫ auxilijs ipa aretia ciuitas vr̄ musaꝝ domicilium patroꝫ

aduētū nrox tpib⁹ extitisse: a qbus potissimū būanitat⁊ sapiētie studia culta ⁊ amplificata fuere.

¶ Būuētū aprucij vetustissima ciuitas: coō tpe q̄ ariminū colōia a romāis teste Liuio. li. 14. deducta fuit: hanc. n. Seruius Tullius Biome. p⁹ troie euersionē ꝓditā fuisse dicit: ō q̄ Liui⁹ li. 9. ad būuētū: ꝙ tūc ma leuētū. 30. mi. sānitū cesa aut capta: Sulpitio ⁊ perlio ꝓsulib⁹: hāc postmodū Totillas ostrogot. rex ō struxit: ꝙ postꝙ lōgobar. duces eā istaurasset: ⁊ p. 200. ānos cū sūma gl'ia possedissēt Saracē montez garganū tenētes illā spoliātes ⁊ eruētes solo cōrūt. Fuerat. n. hec ciuitas i cāpestri loco ꝓdita cui colles ꝓxīmi erāt fertiles illis lōge lateq̄ frequētati.

¶ Alicea ēt grecie bithinie vbē p⁹ ab ātigōe rege ꝓditā. ⁊ a se ātigoniā ꝓgnoiatā: eisdē tpib⁹ cū Arimino a lysimacho macedonū rege āpliatā ex vxoris noīe Alicea appellauit: cui ābit⁹: vt Ptoleme⁹ refert stadioz. 15. fuit: in q̄ maxia synod⁹ Cōstāti. magni tpib⁹ fer̄ celebrata: eā. n. Gotifred⁹ a turcis multis ānis possessaz abstulit: ⁊ postmodū male ōfensaz turci etate nr̄a occupauer̄t: vbi ⁊ nūc xpi nom̄ pēit⁹ deletū ē: Jn ea. n. ānibal pen⁹ morē obiit: ex q̄ ꝓdiere Xenocra. phūs: Biony. dialetic⁹ ⁊ Hyppare⁹ ac Theodosi⁹ ei⁹ filij mathēatici: necn̄ ⁊ cleophācs orator: aselepi⁹ medic⁹: ac ōniq̄ Bion phs egregius.

¶ Alexādria āt egypti maxia ciuitas añ xpi aduētū. 20. supra. 300. ab ālexādro magno: Justi. li. xi. testāte itra spatiū. 17. diez cū. 6 milib⁹ muroz passib⁹ ꝓdita fuit: cui⁹ sit⁹: vt Stra. scribit clamidis formā būit: em⁹ q̄z lata q̄ in lōgū tēdebāt circūferebant̄ istadijs ferme. 30. hāc vniuersā vijs distinctaz ferūt qb⁹ eq ⁊ curr⁹ ꝓduci pñt. s. duab⁹ latissimis q̄ pl⁹ iugero expādunt̄: ⁊ sese mediās ad rectos āgulos secāt. minuit̄ āt: vt Jose. tradidit vndiq̄z aut icōmeabili solitudine aut iportuoso mari: aut flumib⁹: aut siluosis paludib⁹: pulcherria qppe oli fuit: celeberrimaq̄z idoloz phanā būit: necn̄ ⁊ xpi anoz tēpla adhuc extātia celebrata sunt. multas q̄ q̄z būit regias q̄ ⁊ mlitā vbi sp̄ē occupabāt: nā glibz regū illā p libito volūtatis aliq̄ ornamēto decorabat: ⁊ alij poté tes atq̄z alij eā excolebāt insignib⁹: Jn ea sigdē Alexā. magni corp⁹ aluceolo aureo sepultū fuit: qō post modū Cochas Syrie rex ex syria ꝓfect⁹ rapuit: q̄ obrez cito excidit: Hāc quū romāi lacerassent ac destruxissent Traian⁹ impator istaurare fecit. ⁊ deniq̄z āno salut⁊ nr̄e. 1230. Petr⁹ gdā Cypri⁊ reg⁊ frat natione gellic⁹ classe instructa cū cathelāis ⁊ gallicis suis inuasisset. vbē ingress⁹ mediā diripuit ⁊ incēdit ⁊ q̄nis occurrētib⁹ maximis egyptioz copijs fuge se ꝓmiserūt: ingētē tū p̄dā ditissima spolia reportauit: Nec postea vnq̄ coaluit. Egyptioz deinde reges sedē in Carā posuere. Marc⁹. n. euāgelista hic vbi p⁹ xp̄m p̄dicauit: ⁊ quū ibidē ab aplis eps fuisset ordinat⁹ ecclesias ordiauit multas: q̄ mortuo Anian⁹ insignissim⁹ eidez successit. Hinc in dinis eruditissimi multi emersere viri: q̄z de nūero Philonatiōe inde⁹ fuit q multa vtiliter scripsit: Clemēs p̄sbyter: ō q̄ insignia feruntur scripta. Origenes p̄sbyter oinz excellētissim⁹: Antom⁹ disertissim⁹ vir: Biony. eiusdē eps insignissim⁹ Origenis auditor: q i sy nodis cypriana ⁊ aphricana epl'a scripsit. Anatholi⁹ epos mire doctrine vir. Pyri⁹ p̄sbyt⁊ q ob ei⁹ elegātiā nou⁹ Origenes dicebat̄. Athanasi⁹ ēt vbis eps: cui libri aduers⁹ gētes extant multi. Dydim⁹ cecus q plurima ꝓmentat⁹ ē: maxim⁹ phūs. q pro fide insignia edidit volumina: Theophil⁹ quoq̄z ip̄i⁹ eps: q aduers⁹ Origenē scripsit. Thimothe⁹ p̄terea eps: q ad Leonē impatorē libz valde vtilē scripsit: Ac ō mū Cyrus medicus ex phō monachus: vir dicēdi copia peritus ⁊ alij innumerabiles.

¶ Antiochia Syrie ciuitas oli Epiphane siue Beblata: vt Pli. li. 6⁰ placet: appellata p⁹ ꝓditā ālexādriā āno. 330. añ xpi aduētū a seleuco ātiochi filio vno ex alexā. ꝓncipib⁹ istaurata ⁊ āpliata: ātiochiā ab ātiocho p̄re appellari mādauit: q̄ ⁊ orētes flu. diuidebat. hacten⁹ ēt maxim⁹ p̄cij quū ciuitas esset: nabuchodonosoz rex Sedechiā iudeoz regē vin captū tenuit. Ju hac. n. btūs petr⁹ aplōrū ꝓnceps. 7. ānis sedē tenuit: ⁊ Lucas euāgelista p⁹ petz. 7. fuit eps vbi ēt act⁹ aplōz scripsisse dr̄: Jn ea q̄q̄z ꝓma synod⁹ celebrata fuit: vbi p⁹ fideles xp̄iani dicti sūt. priarchal' gppe sedes fuerat. 153. suffragāeos būit c qb⁹. 14. metropolitāi extitēr: Dez Soldan⁹ babilonioz rex āno salut⁊ nr̄e. 1267. nobis abstulit: ⁊ habitatoib⁹ expulsis colōias adduxit.

¶ Alexādria ciuitas Egypti.

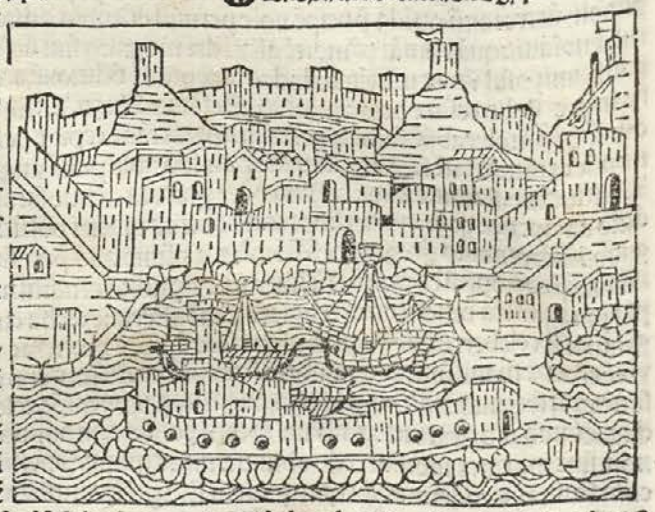

¶ Laodicia q̄q̄z maxia oli phrygiaz vbiū ciuitas: ⁊ ipa vno eodēq̄z tpe cū ātiochia a seleuco rege ꝓdita fuit: q̄ ex Mitridat⁊ obsidione plūmū postea labefacta ē. sed postmodū ⁊ loci bōitate: ⁊ q̄rūdā ciuiū fortūatoz solertia valde magnificata fuit: nā Hyro. gdā supra duob⁹ milib⁹ talētoz ⁊ alijs plib⁹ donis ciuitatē exornauit: postea Zeno orator: ⁊ polemo ei⁹ fili⁹ mltū incremēto pfluē: vez quū ci⁹ regio multū cauernosa sit: tremotib⁹ ꝓcussa demū occidit.

¶ Apamiā ptērea miozis asie vbē ab Alicanoris seleuci ꝓdicti mr̄e ꝓgnoiatā p id tps i estiu⁹ mārsic ꝓditā fuisse tradūt: q̄ ēt marsie amnis intersecabat: hec ātigt⁹ insigne emporiū fuit: secūdus post Et be

ſum ferēs laudes ⁊ cōe italicox: grecorūqz diu fuit hoſpitiū.

¶ Lornetū āt Ethrurie ciuitas ſup quo colle eiuſdē nois poſita: ⁊ tyrrheno mari ad tria paſ. mi. ꝓpinq viuēte Jacob pīarcha a Lorintho rege Bardani ⁊ Jſaij pfecdita ex ſuo noie Lorith⁹ pīmū appellata fuit: dicēte Vigilio. 7 enei. li⁹ Hic ort⁹ in agris Bardanus ideas phrygie penetrauit ad vrbes. Et ſubdit: Hic illā corythi tyrrhena a ſede ꝓfectū. vñ cory bi fili⁹ putat Bardan⁹: hāc. n. turriū frequētia memūqz ſuphia vetuſtiſſimā oſtitūt: aucrā ꝙ traditū Targnie vrbis vetuſte ruinis fuiſſe: q̄ ex Targnia Targn⁹ rex ſupb⁹ nat⁹ ē.

¶ Luca ꝓterea Tuſcie vetuſtiſſima ciuitas a grecis cdita fuit: ꝛ q̄ ꝓptū ñ bēm⁹: Romāox. n. colonia fuiſſe ꝓſtat: hāc āt inclytā fuiſſe ciuitatē: ſicut ⁊ nūc mēorie ꝓditū ē: ō q̄ Stra. li. x. ſic ꝛ. Luca vrbs ē q̄ vna cū regiōe viroꝝ ꝓbitate floret: Et robur militare hic magnū educit ⁊ egtū multitudo: ex gb⁹ ſc nat⁹ militares cepit ordies: ō q̄ ēt Liui⁹ li. xi. memit dicēs: Annibal i ligures: Sēpronius Lucā ꝓcessit: Hāc q̄qz gorbi: poſtq̄ a Narſete Eunucho i Italiā cōleti fuerāt: ⁊ cox nomē emanauerat q ſupfuerāt iſtaurauerī ⁊ ꝓſtdiū ipoſuerūt: ad quā quū Narſes cū ingēti exercitu vēiſſz: ſeptē mēſib⁹ oppugnauit: antequam ea potiri potuiſſz. multas enim calamitates: miltoſqz ꝓnos p ipa hec ciuitas ptulit ō gb⁹ j. diecm⁹: ſed a. 50. āis citra poſtq̄ in libertatē ſe vēdicare ſtuduit varijs ⁊ multiplicib⁹ montib⁹ p. xx. āos magnas paſſa fuit calamitates: q̄ tñ ⁊ ipſa floētinū pplm ei⁹ ābiētē ꝓncipatū piter afflixit. Hec āt ſemp bōeſtis viris ⁊ ꝓcipue mercatorib⁹ ornata fuit. Genuit qppe Lucū tertiū pōt. maximū virūz qdē optimū: q cā mult⁹ munerib⁹ tū dīnis. tū būanis ornauit: ab impatore. n. Fede. obtinuit: vt Ethrū ſci alia q̄ lucēſi mōeta ñ vtēt impatoria nota ſignata. voluitqz idē pōt. canōicos ſci martini eiuſdem vrbis mitra ep̄ox more vti poſſe. Alexādrū ꝓterea ſecūdū genuit: aduerſ⁹ quē lōbardi epī Laudoluz parmēſez ātipapā erexerāt: hec. n. ciuitas Luca ab luce dr: q̄ lōge relucebāt ꝓpter inauratos clipeos quibus corū exornate erant turres. Diu enim memib⁹ ⁊ turrib⁹ inclita hec ciuitas fuit.

¶ Treueris metropol' ōniqz belge ꝓuincie ciuitas tpib⁹ abrae: āno vz añ xpi aduētū. i947. Gotifre. viterbiēſi i biſto. teſtāte a Trabeta Nini aſſy. reg⁹ germāo ex aſſyria a Semira. regia pulſo i germāie ꝓfinib⁹ ꝓſtrui cepta fuit. Nino qppe magno ipubere filio ōrelicto: Semira. vxor ꝓnigm Trabete ſuſpitione ducta eidē inſidias parere cepit: q̄ obcāz trabeta ēt nō laceſſit⁹ e regno cū magno aſſyrioꝝ agmie ſeceſſit: q p⁹ milto ſerrores: miltoſqz viaꝝ anfract⁹ i belgiā gallia ꝙ ꝓuinciā tādē pnēit: ⁊ baud lōge a rheno flu. loco feraciſſimo ꝓſdēs ibidē ēt loco nā munito vrbis bui⁹ fūdamēta iecit: ⁊ a ſe treueri noiauit: q̄ poſtmodū Juli⁹ ceſar cū vniuerſa ꝓuincia traiecto rheno flu. ſubiecit: cui ⁊ vite ꝓſulē ac q̄ſtorē ōdit q vſqz ad impij inclinationē ibidē pſtiterūt: ea qppe treuerēſis ciuitas ſp opulētiſſia fuit: ⁊ inter. 5. belgie ꝓuicie ciuitates: vz coloniēſem: magūtinā: rhemēſez ⁊ ꝓthomagēſez. ꝓncipatū dignitat⁹ ⁊ ātiqtat⁹ obtinuit: cui⁹ gdē archiep⁹ potētiſſim⁹ ei ſeptē electorib⁹ impatoꝝ dignior bit⁹ ē: Hui⁹. n. vrbis ciues nūc ⁊ moꝛib⁹ ⁊ ornatu: legibuſq ob mercatoꝝ eo aduentātiū frequētiā ⁊ familiaritatē admodū culti ⁊ būani referūtur: q ob germāie vicinitatē germāica vtūtur lingua: ⁊ ab eiſdē cultu ⁊ exercitu ⁊ q̄dā in bellis ferocitate nō multū dīnt. Nā inter gallos ſingularis ⁊ tut) hēntur ⁊ egtatu: ac peditatu plurimū valeī ex iſtimātur. Jbidē. n. in tota belgia legat⁹ apoſtolic⁹ ꝓſtituitur: q oēz iuriſdictionē in oēs tanq̄ ſumm⁹ pō. exercet bñs ⁊ collectores veluti romāoꝝ q̄ſtores: qui pōtificis maximi decreta ⁊ cēſuras reuerēter exequūtur. Ea ſane ciuitas a valerio epī beati petri diſcipulo p⁹ xpi euāgeliū ſuſcepit. Jnde a btō paulio eiuſdē epo viro ſactiſſimo illuſtrata fuit: q ⁊ a Cōſtātino impatore ob catholicā fidē exilio relegatus ⁊ vſqz ad mortē etiā extra xpianū nomē mutādo exilio fatigat⁹ ad vltimū apud phrygiā defunct⁹ beate paſſionis coronā a dño ꝓcepit. Jbi etiā floruit maxim⁹ epūs: a quo Athanaſi⁹ antiſtes ꝓſecutionē Conſtantij impatoris fugiēs honorifice ſuſcept⁹ fuit. Habuit q̄qz hec ciuitas Nicenū epm toti⁹ ſanctitatis virum: ⁊ alios multos quos breuitati ꝓſulētes tā ipos q̄ reliqs ciuitates omittem⁹. Sed ad noſtrū ꝓpoſitū reuertētes: huic ſexto volumini iā finem faciemus.

¶ Fratris Jacobi phīlippi bergomēſis ordinis Eremitaꝝ diui Auguſtini i omnimoda biſtoria noiſſime ꝓgeſta chronicaꝝ ſupplemētū appellata. Liber. vij. feliciter incipit: ⁊ vſqz ad xpm perdurat.

Alexander Itaqz moꝛiēs regnū ſuū inter duodeci eius ſocioſ ipſemet partitus ē. Jn q̄ diuiſiōe: vt Joſe. in. 12. teſtatur phitoni maiorē: Ladoitianoqz minorē Syriam obuenit. Antigono āt phīlippi filio phrygiam: ſeu aſiā maiorē: Seleuco ꝙ ātiochi filio babylonē ⁊ ſummā caſtroꝝ. Ptolemeoqz Lagi filio Egyptū: atqz ſeriatim ⁊ alia alijs aſſignauit. Huiuſmōi tamē teſtamētaria ptitio effectū ſortiri nequit: eo q̄ ex ipis q̄ttuoꝛ tñ iuxta Daniel' ꝓphetiā ca. xi. reliqs abiect⁹ impauerūt. Nā ipſa Daniel' ꝓpheria de Alexādri regno ſic hēt. Surget rex magn⁹: ⁊ dñabit ptāte multa: ⁊ faciet qdcūqz placuerit ei: ⁊ quum ſteterit cōteretur regnuz ei⁹: ⁊ diuidet in quattuoꝛ ccli ventos: ſed nō in poſteriores eius: neqz ſecūdum potētiam ipſius: qua dominat⁹ ē: lacerabit (ingt) regnū ei⁹ ēt i externos: except⁹ bijs: ⁊ ꝓfortabitur rex auſtri: ⁊ ō ꝓncipib⁹ ei⁹ ꝓualebit ſup eū. Ptolome⁹ itaqz Lagi fili⁹: philipp⁹ Alexā. Seleuc⁹ canoris ⁊ Antigon⁹ ſoli regnauer. ptolome⁹ vz ſup egyptioſ. Seleuc⁹ ſuper Syrios ⁊ reliqua oriētalia regna: Antigon⁹ ſup aſianos lydos: Thraces ⁊ helleſpōtiacos ꝓncipatū tenētes ꝛz diui

aductũ siones inter ipsos post Alexandri mortem factas aliquandiu quieuere. Sed Antigonus monoculus vir vtiqz nequissimus federa prior violauit: propter quod multe lites: cruentissimaqz bella exorta sunt. Et iuxta: vt ita dixerim: alexandri vaticinium: qui predixerat se pene oculis suis videre: z quãtum sanguinis post eius mortem fusura esset: macedonia in emulationis certamine: quantisqz cedib⁹ quoue cruore mortuo parentatura.

4887 312 Tolemeus igitur Lagi filius primus post Alexandrum magnum Egyptiorum Rex ãno 285. Judaice captiuitatis: qui fuit centesima quartadecima olympias: mortuo Alexandro
p Egyptijs regnare cepit: z regnauit annis. 40. Hic cuiusdam Gregorij militis nomine Lagi filius fuit: qui sicut Justin⁹ libro. xv. z. 17. epitho. refert: sua virtute patris humilitate excedens ex patricijs vnus Alexãdro magno fact⁹ ẽ: post cui⁹ mortem egyptum: aphricãqz ac magnã arabie partẽ: tamqz amplũ successorib⁹ suis reliquit splendorem: vt ab eo subsequẽtes egyptij reges ptolemei dicti sunt: Hic primũ epyrotarum regem: ideo populo Romano inimicũ: q̃ Samnitibus opez tulerat cõtra eos: in regnũ suum restituit: vnde a Romanis fuerat expulsus. Deuictoqz Demetrio Antigoni filio Asie minoris rege: portionẽ regni Syrie Seleuco restituit: quã Antigonus eisdez abstulerat ac per legatos alexãdrinos a se missos sibi Romanorũ amicitiã impetrauit: regnoq̃qz suo Syriã atqz Judeã adiecit: Et dũ non liceret iudeis sabbato arma mouere: ascendens Hierosolymã sub specie sacrificãdi nequaq̃ iudeis repugnãtib⁹ crudeliter cõtra eos se habuit: z multos ex ea z de Garizi trahens ad Egyptũ cõmigrauit: ac ibidem omnes venditioni exposuit. Sicqz a negociatorib⁹ diuersarũ nationũ per varios mundi angulos dispersi sunt Judei: Et ex bijs fuere illi: de quibus dicit in actib⁹ apostolorũ cap. xo: q̃ cõuenerãt in hierusalẽ viri religiosi ex omni natiõe: que sub celo est. Hic saluator dictus fuit: qui moriens philadelphum filium reliquit regni heredem.

¶ Philippus qui z Arideus Alexãdri magni germanus: quintusdecimus Macedonum Rex: hoc ipso ãno: quo z Ptolemeus macedonib⁹ regnare cepit: z regnauit annis septem.

¶ Syriorum regum hinc principium sumitur.

¶ Syria autem Asie regio est: que (vt dictum est) a boriente Euphrate fluuio ab occidente nr̃o mari z Egypto terminat̃. a Septentrione vero Armenia z Capadocia bz. a meridie arabicum sinuz. Sed nota q̃ q̃druplex ẽ Syria. pma mesopotamie Syria nuncupat̃: q̃ inter tygrim z euphratẽ ẽ ꝓstituta: i q̃ Edissa vbs ẽ: q̃ z Rages nuncupat̃: quã Nembroth fili⁹ Chus teste Jsido. ꝺdidit: quando e babylonia in asiã trãsmigrauit. Secũda ẽ cedes: siue celosyria: in q̃ ẽ antiochia insignis ciuitas. Tertia phenicia dicit̃: in qua tyrus fuit. Quarta vocat̃ Syria damasci: ga in ipa ẽ Damasc⁹ z mons lybanus.

¶ Seleucus itaqz vn⁹ ex Alexãdri ꝓncipib⁹ ea in regiõe ꝓmus post Alexãdrum regnũ obtinuit: sed statim Antigon⁹ magnã regni partẽ inuadẽs ipm expulit: quã Ptolome⁹ predictus post ipsi⁹ antigoni obitũ deuicto Demetrio eius filio eidẽ restituens regnauit postmodũ ãnis triginta duob⁹. De isto seleuco Apian⁹ histo. grecus de bello syrico sic ingt. Seleucuz audio: quũ alexãdri Camill⁹ adhuc cẽt p longũ tẽp⁹ equitãti pedes astitisse. Quũqz ex labore deficeret apphensa equi cauda inseqũ persueraſſe casu vero extremã aciẽ regij teli frontẽ ei⁹ pstrinxisse: statimqz cruore effuso Alexãdrum: quũ tanto care ret diademate proprio obligasse vuln⁹: z diadema ex cruore fedatũ esse. Ob hec alexãdrũ q̃si vatez inspecto eo p̃dixisse ferũt regẽ illũ quidẽ futurũ: vez cũ maximo labore regnatuz: quod z verissimũ fuit. Nam continuis labor⁹ vsqz ad octogenarios ãnos semper bellũ gessit: in quo depugnãs tandem extinctus est. Hic autẽ Seleucus multas vbes: vz Antiochiaz: Laodiciã: Seleuciã: Appamiã: Edessam: Beronicem: z pellem in minori Asia condidit.

¶ Onias Jadi pontificis filius septim⁹ hebreoz põtifex xo ãno regni ptolemei patri i põtificatu succedẽs sedit ãnis. 17. Cui⁹ dignitate z sanctitate leges apud iudeos custodiebant optime: z ciuitas hie
4889 310 rusalẽ in omni pace habitabatur. Quapp etiã gentiũ reges ipsam ciuitatẽ z tẽplum summo in honore habuerunt: z maximis muneribus ornauerunt.

¶ Samnitum regni finis.

¶ Samnites italici ãno gnto regni ptolemei: quũ diutissime cõtra romãos ꝑliati fuissent. P. cornelio ruffino: z Curio dẽtato cõsulib⁹ supati: z in seruitutẽ adeo redacti: qõ vt Liui⁹ ait: ruinam ipsorum hodie in ipso samnio q̃rat̃: nec inuenire facile possit. Et tũc bellũ quod in samnitib⁹ per ãnos quadraginta
4862 307 nouẽ duraueraſ: sublatũ est. Nec vll⁹ deinceps intra italiã fuit: q romanoz vtutẽ fatigare ꝑsumeret.

¶ Agatocles sicul⁹ tyrãnus bijs dieb⁹ Eubio teste apud Siciliã insulã tyrãnidẽ exercuit. Js namqz vt plutarch⁹ z Justin⁹ noster in. 12. epi. scribunt: ex humili sordidoqz genere nat⁹: patre vz Figulo non honestiorẽ pueritiã q̃ originẽ habuit: ga quũ forma z corporis pulchritudine egregi⁹ cẽt: diu tui corporis stuprũ sustinuit: pubertate vero exacta ad feminas impudice se trãstulit. Indeqz ad vtrũqz sexum probrosus factus: vitam etiã latrocinijs infecit. Interiecto deinde tempore Syracusas concedens gregariam militiã sortitus est: In qua nec min⁹ tunc in seditiosa q̃ antea in turpi vita in omne facin⁹ impiissimus fuit: eo q̃ z manu strenuus: z in cõcionib⁹ perfacũd⁹ hẽbat̃. Breui quoqz ex cẽturiõe tribunus militum factus primo bello contra hostes pugnans magna sue virtutis dedit Syracusanis experimenta: adeo vt in locuz demortui ducis suffectus sit: cuius vxorem primo adulterio cognitam: p⁹ viri mortem accepit in coniugem. Nec contentus q̃ de inope repenter dines factus esset: sed etiam pira

ticam aduersus patriam exercuit. Bis enim quum Syracusanum imperium occupare tentasset: bis in exilium actus est. Ac non multo post non modo eidem pax a populo Syracusano data est: sed etiam prętor fuit constitutus: Qui mox potentissimos quosq; vrbis nobiles ꝛ omnem senatum interfecit: ac etiam doctos ꝛ locupletes, viros occidit. Post lectis militibus exercitum conscripsit: ꝛ contra Carthaginenses diutissime bellauit: ꝛ infinitos propemodum prostrauit. Ad postremuꝫ vero in Italiam spe ampliandi regni traiecit: vbi quum deceptus fuisset ob indignationem morbum contraxit: q̃ toto corpore comprehensus per omnes neruos pestifero humore cruciatus est: Ex qua desperatione bellum inter filiũ nepotemq; eius oritur regnum: vnusquisq; iam quasi mortui sibi vẽdicare volens.

¶ Asie regnum hic incipit:

Antigonꝰ philippi Regis filius ꝛ Alexandri frater ãno sexto regni ptolemei: qui fuit Olympiade. iij. primus post Alexandrum in Asia regnare cepit: ꝛ regnauit annis decem ꝛ octo. Hic inter Alexandri magni principes vnus habebatur: vir certe superbissimus atq; immanis: qui eas ob res (vt Iustinus in tredecimo ꝛ decimoquarto Epitho. libro scribit) multa gessit bella in quibus tandem occubuit. Mã Alexandro mortuo perdicam virum strenuum: cui Alexander moriens tanq̃ heredi suo delecto annulum suum tradiderat. ꝛ Eumenem eius fratrem: necnon ꝛ polypercuncta: ac alios multos aduerse factionis duces interfecit: ꝛ multa alia inique gessit. Verum etiam quum a sociorũ fidelitate diuertisset: ꝛ multa violenter abstulisset: ptolemeus Egypti rex ꝛ Cassander vna cũ lysimaco ꝛ seleuco societate inita: terra mariq; omnibus copijs adunatis bellũ iustũ ꝛ cũ ãtigono isto Demetrioq; filio prelium cõmittũt. In quo antigonus ipse superatus ꝛ interfectus Demetrius e ius fuga sibi salutẽ petijt. 306 4895

¶ Cassander ãtipatri filius decimussextus Macedonũ rex. 7. regni Ptolemei ãno: defũctis philippo ꝛ arideo Alexandri filijs: necnõ ꝛ Olympiade alexãdri matre (que mortuo arideo eius priuigno regnauerat pax) Ipse regnũ suscipiens regnauit annis. 19. Hic vir bellicosissimus fuit. Qui cũ Olympiadem alexãdri matrem confodisset ne Hercules paruulus alexandri filius qui iaꝫ ãnos excesserat. 14. paterni nominis fauore i macedonicũ regnuꝫ vocaretur euꝫ secreto modo vna cũ barsana matre iersi ci iussit. hec eniꝫ Barsana (vt dictũ est) Darij persax regis soror fuerat: quibꝰ mortuis eox corpora obrui terra cepit ne sepulchrũ eox pdiretur. Postmodũ ẽt aliũ alexãdri filiũ cũ rosane matre pari fraude interfecit. Huic autez thessalonica vxor quum esset: ex ea ãtipatrũ ꝛ alexãdruꝫ filios suscepit. 305 4894

¶ Lysimacus predicti cassãdri socius. ꝛ ipse vnus ex magni alexãdri principibus hoc tẽpore: quum audisset q̃ antigonus ꝛ ptolomei lagi filius se reges populo notiari fecissent sibi etiã vna cũ cassandro regiam maiestatem vendicauit. Nam vsq; in hunc diem: quanuis regias habuissent opes: nomina tamen regia sibi equo animo cauerant. Hic quoq; Lysimachus ex illustri macedonie loco natꝰ fuit: sed virtutis experimentis (vt Iustinus scribit) omni nobilitate clarior extitit: que tanta in illo fuit: vt cum magnitudine: philosophia: viriumq; gloria: omnes per quos oriens vomitus fuit vicerit. Callisthenis namq; philosophi auditor fuit: quem quum postea truncasset: ꝛ sic truncatum in carcerem trusisset: eidem venenum tandem in calamitatis remedium dare fecit: Quod quum Alexander magnus audisset ita egre tulit: vt cum ferocissimo leoni obiici iusserit. Sed quum ad aspectum eius leo concitus impetum fecisset: Lysimachus manum bamiculo inuolutam leonis os immersit: arrectaq; lingua feram interfecit: Quo audito Rex propter virtutis constantiam cum postea chariorem būit. Atq; ita Lysimachus hic ingenti animo cõtumeliam regis veluti parentis tulit: Quod quidem auspicium primuꝫ regalis maiestatis Lysimachi fuit. Sed ꝛ post mortem Alexãdri (vt dictum est) quum inter successores eius prouincie diuiderentur: ferocissime gentes quasi omnium fortissimo ei assignate sunt: q̃ oĩꝫ consensu virtutis palmam inter ceteros ferret.

¶ Machabeorum historia: vt Eusebiꝰ testatur: hic incipit: ꝛ hinc grecox regni supputat tẽpora: q̃x libroꝝ auctoritas inter dĩnas scripturas nõ recipit: Iz ab ecclesia ppter quorũdã martyrũ mirabiles passiones p canonicis habeãtur: Qui scilicet martyres ãte incarnationẽ filij dei pro lege dei vsq; ad mortem grauissima tolerauere tormenta: quod etiã diuꝰ pater Aug. i8. de ciuitate dei capi⁸. 36. testatus est Dicuntur autem Machabeorum libri seu historie: quia prelia machabeorum fratrum a Juda machabeo cognominatox continent: De quo in p̃mo libro eiusdem tituli p̃notato cap. scilicet tertio dicitur. Surrexit autẽ Judas qui vocabat Machabeus qui interpretatur protegens: vel prector: ga protexit castra iudeox gladio. Et nota q̃ Iz machabeorum libri dicãtur: tamen p̃m historie veritatẽ vnꝰ tãtum sunt: ꝛ non duo libri: quia in ẽo non fit historie prosecutio: sed prosecute recapitulatio. 303 4894

¶ Fabricius Romanorum consul: vir sane fidelissimus atq; cõtinentissimꝰ: sicut Boetiꝰ in ẽo de cõsolatione capitulo septimo testatur dicens: Vbi nũc fidelis ossa Fabricij: bijs tẽporibꝰ apud Ro. ppt multas eius virtutes clarissimꝰ ꝛ ornatissimꝰ habeꝫ: De quo sic fertur: q̃ quum Romani eum ad Pyrrhum Epyrotarum Regem pro redimendis captiuis suis legatum misissent: pyrrhus sciẽs illũ cẽ paupertatem: quartam regni sui partem ei obtulit si ad ipsum transiret: Qui pyrrhum ꝛ eius pollicitationẽ ptẽpsit dicẽs se malle pauperẽ in dinite imperio: q̃ diuitem in paupere: Quod audiens pyrrhus ingẽti admiratione tenꝰ est: ꝛ restitutis captiuis cõfestim legatum misit: qui cum Romanis de pace ageret Interiecto autem anno Fabricius dux contra pyrrhum a Romanis missus est: Quẽ quũ pyrrhꝰ diu auro tẽtasset in amicitiã suã allicere Fabriciꝰ repulit aux dicẽs. Romanos nõ q̃rẽ diuitias: Iz vt diui

aduētū tibus imperent. Tunc quoqz quum rex ⁊ Fabricius castra haberēt vicina: pyrrhi medicus noctu ad Fabricium venit: promittēs veneno se pyrrhum necaturum: si sibi aliquid pollicēretur: Quē mox vin ctum Fabrici⁹ ad pyrrhū subridens perduci iussit cum doli denunciatione. Quāobcām rex admirat⁹ ait: Ille ipse est Fabricius qui difficilius ab honestate q̄ sol a cursu suo auerti potest. Predicabilis nāqz inter cetera fuit huius Fabricij continentia: que nō modo inter ciues suos spectata: sed ipi q̄qz ho sti stupori fuit. Idcoqz moriens nihil in hereditate preter famam cum reliquisse fertur: propter quod Senatus Romanus sua liberalitate eius filiam dotatam coniugio tradidit.

¶ Tarentinorum bellum contra Romanos hic incipit.

¶ Tarentini populi q in extrema pte Italie sunt: āno. 19. regni ptolemei: quū Romanoꝝ legatos de honestassent a Romāis bellū susceperunt: Quod p̄ānos multos porrectū est. Tarētini autēz pyrrhū Epyrotarū regē (iā dictū) cōfestim cōtra romāos in auxiliū poposcerūt: Qui mox cū octo peditum ⁊ septē equitū milib⁹ in Italiā venit. Romāi autē cōtra pyrrhū. P. Valeriū Lemnū cōsulem miserūt. Qui quū quosdam pyrrhi exploratores cepisset: mādauit eos per castra duci ostēdiqz omnē Roma norū exercitū: ipsosqz postmodū dimitti: vt renūciarent pyrrho: q̄ cum Romāis ageret: paulop⁹ pu gna cōmissa pyrrh⁹ elephātorum auxilio vicit: quos Romāi incognitos extimuere: atqz ita ex Roma nis eo in prelio. 1800. capti fuere: quos sūmo pyrrh⁹ tractauit honore: multosqz defūctos honorifice sepeliuit: quos: vt Eutropi⁹ refert: quū ex aduerso vulnere iacere truci vultu cerneret. confestim erectis māib⁹ ait se orbis dōm fore potuisse: si tales sibi milites cōtigissent: Deinde Romāi. P. Sulpitium: ⁊ Decū cōtra pyrrhū cōsules miserunt: Qui certamine inito pyrrho vulnerato: ⁊ viginti elephan⁹ interfectis: multa hostiū milia ceciderūt: cesis rātū q̄qz Romanoꝝ milib⁹. interiecto deīde āno romāi fa bricium iā dictū cōsulē miserunt. Sed pyrrhus Fabricij ipetum nequaq̄ sustinēs cōfidens Romano rum benivolentiā donis mercari tētauit. vnde ⁊ regias opes Romā transmisit: sed neminē inuēit: cui⁹ dom⁹ muneribus pateret. Nōdum. n. auaritia Romāos inuaserat. timens itaqz rex in Siciliā se trā stulit. At Fabrici⁹ deuict⁹ lucāis: ⁊ samnitib⁹ Ro. regressus triūphauit. postmodū Curi⁹ dentat⁹ ⁊ Cor nelius Lentulus aduersum pyrrhum consules missi sunt: qui statim ceso pyrrhi exercitu illum taren tum fugere compulerunt. Eo nanqz die Romani ex pyrrhi ⁊ tarentinorum exercitu quattuor ⁊ vigin ti milia ceciderunt. Et Curius Romam regressus de tarentinis triumphauit.

Simon cognomento Justus Onie pontificis filius octauus Hebreorum summus pontifex: mortuo patre hoc ipso anno pontificatum accipiens sedit annis sexdecim: Hic propter pium cultum ⁊ iustum regimen: pronamqz in suos ciues clementiam: Justus cognominatus fuit.

¶ Demetrius qui ⁊ polycrates Antigoni regis filius secundus Asie Rex vigesimosecundo āno pto lemei regnare cepit: ⁊ regnauit annis decem ⁊ septem: Cuius vitam plutarchus optime describit: Hic dum inter Antipatrum ⁊ Alexandrum Cassandri Macedonū Regis filios contentio de regno sub orta esset spe inuadendi eorum regni Alexandro petenti auxilium tulit. Sed dum inter fratres recon ciliationē presensisset: per insidias alexandrum interfecit: ⁊ Macedonie regnum occupauit. Instruct⁹qz Lysimachus societate inita bellum aduersus Demetrium in Europam transtulerunt. Sz Deme trius a tot circūuentus exercitibus: quū posset hōeste mori malnit q̄ se turpiter Seleuco tradere.

¶ Antipater ⁊ Alexāder Cassādri macedonū regis filij vigesimosexto regni ptolemei āno mortuo patre regnare ceperūt: ⁊ regnauerūt teste Eusebio ānis quattuor: Horum Antipater matrez thessalo nicam occidit: iz deprecatorijs verbis vitā deprecaret. Cām autez parricidij Justinus noster in sexto decimo epithomatum hanc fuisse dixit: q̄ post mortē mariti in diuisione regni fuerit Alexandro ppē sior: quod eo grauius facinus visum est: q̄ nullū materne fraudis vestigiū foret: Quāobrem Alexan der in vltionem materne necis gestur⁹ bellum cum fratre a Demetrio predicto auxiliuz petijt. Antipa ter autem a Lysimacho eius socero opem postulat. Quūqz Lysimachus genero suo Antipatri p̄sua deret: vt mallet cū fratre alexādro in gratiā reuerti q̄ paternū hostē in macedoniā admitti. Alexāder a Demetrio interfectus est: occupatoqz regno macedonie apud exercitum se excusauit: dicens se p̄mo ab alexandro vocatum fuisse: ⁊ se vēdicasse in cassādri quaz nō potuerat exigere de extinctiōe domus regie iu ipso interfectore patre Cassandro: Quib⁹ verbis quū populū mitigasset: Macedonie rex ap pellatus est: ⁊ Antipater ex soceri consilio regno cessit ⁊ tunc Diometri⁹ duo sibi dyademata imposuit asie. s. ⁊ macedonie: regnauitqz ibi ānis sex: ⁊ vastauit samaritanoꝝ vrbē: quā Perdica cōstruxerat.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Benedictus Eretbriensis philosoph⁹ hijs tēporib⁹ teste Eusebio clar⁹ bētur: q quū militiā p̄mū exercuisset: postea ad platonē cōcedens illā deseruit. Erat honestate ⁊ gravitate quadam celebris ⁊ pci pue auctoritatis maxime in obiurgando. Eratqz magnanimus ⁊ liberalis. Corporis in eo sene vt in iuuene status erat. Athlete instar firmus ⁊ validus atqz adustus. amabat poetas: maximeqz studebat Homero: Hic quū primū ab oībus ludibrio haberet postea tāta nō admiratione effulsit: vt ei ciuitatis gubernacula traderentur. Et quū ob calūniam ad Antigonuz p̄dictum proficisceretur: nec iudici pos set vt patriā eriperet septez dies cibo abstinuisse ferūt. Et sic. 73. vite sue āno animā exalasse. Fuit q̄qz alius Benedictus Caloti Lampsaceni discipulus.

¶ Theophrast⁹ Eresius phũs per hec tẽpora insignis celebrat̃: Qui platonem primo post Aristotelem audiuit: vir quidẽ summe prudentie: singularisq; studij atq; admirãdi eloquij: adeo vt quũ antea teste Laertio ⁊ Boetio sup lib. periermenias: illi tyrãno nomen eẽt ob diuinã eloquentiã Aristoteles Theophrastũ illũ vocitauerit ad cuz audiendũ quum doctissimus ⁊ eloqnentissimus haberet̃: vt Pamphilus in vigesimosecũdo cõmentariozum suozum libzo refert duo milia discipulozuz accedebãt Inter quos Nicomachum Aristotelis filiũ habuit discipulum: ⁊ Menãdrũ comicũ instituit: Quib⁹ discipulis hoc iugiter pferebat verbũ. Filij tẽpus sumpt⁹ pretiosissimus ẽ. Obijt deniq; quũ eẽt etatis 85. Ex cuius sententijs vna hec pretiosissima fuit: Amici fides coagulum est amicitie: Amico exhibere ea te decet: q̃ tibi ab eo exhiberi velles Hic circa trecẽta libzoz volumia edidit: Quoz isti sũt tituli.

Priozanaleticozum	li.3.	De motu	li.3.	De poetica	li.i.
Posteriozanaleticoz	li.7.	De questionib⁹	li.24	De oratorijs pcept⁹	li.i.
De naturis	li.18	De vijs	li.i.	Et Methaphisicozum librum: qui	
De nãlibus histozijs	li.10.	De legibus	li.i.	Aristoteli inscribit̃ illũ composuisse creditur. Scriptitq; pterea libũ de nuptijs: vt Hieronym⁹ cõtra Jouinianũ ait: in quo disputat: an vir sapiens ducere debeat vxorẽ: ⁊ quũ disseruisset si pulchra sit: si bene morigera: si parẽtibus honestis nata: ⁊ ipse sanus ac diues existat: tandem concludit non esse bonum sapienti ducere vxorem: quia matrimonia impediunt philosophie studia. Nec posse (inquit) quempiam libris ⁊ vxori pariter inseruire Multosq; alios hic edidit libzos: quos omnes diuina eloquentia preditos dicunt.			

¶ Menãder itaq; poeta comicus p̃dicti Theophrasti discipul⁹ hijsdẽ tẽpozib⁹ Eusebio teste p̃ma fabulã pgnometo orgen sup at: de q̃ Ouidi⁹ de tristib⁹ sic ait: Fabula iucũdi nulla ẽ si amore menãdri: Et solet hec pueris: virginibusq; legi: hic vel vn⁹: vt Quintilian⁹ lib. octauo de institu. oratoria ait: Deo q dẽ iudicio diligẽter lect⁹ ad cũcta q̃ pcipim⁹ efficiẽda sufficiat. Ita oẽm' vite imaginẽ expressit: tanta in eo inueniẽdi copia eloquẽdi facultas: ita est omnib⁹ rebus: psonis affectibus accommodatus: hec ille. ppter q̃ Ouidi⁹ putauerat illũ ppetuo duraturz: quum de illozum libzo de sine titulo dixit: Duz fallax seruus durus pater improba lena: Vixerit: ⁊ meretrix blanda menandrus erit: Huius aũtem hec fuit sententia: Que ⁊ apostoli p̃ulus ad corinthios. Corrumpunt bonos mores colloquia prava.

¶ Philemon poeta comic⁹ hac tempestate florzuit: ⁊ in comediarum certaminibus persepe Menandrum superauit. q̃p̃ ille doctior fuerit: Hic Valerio in tertio testante ex inordinato visu: quo captus fuerat videndo asellum ficus comedentem mozmus est.

¶ Demetrius phalerius: cognomento philosophus Theophrasti discipulus per hoc ẽt temp⁹ florzuit Qui: vt Cicero ait in primo scilicet officiozum libzo: Disputator subtilis: ⁊ orator parum vehemens fuit: dulcis tamen: Hic quum apud athenienses ob eximias ei⁹ virtutes decẽ annis prefuisset trecẽtis: ⁊ sexaginta ereis statuis honoratus fuit: eo q̃ ciuitatem q̃ maxime redditibus ⁊ edificijs plurimũ auxerit. Absens postea a quibusdam inuidis nõ solum sententia de morte passus est: quin ⁊ illius imagines dirute partim vendite: partim subuerse: ac partim in frustra confracte sunt: vna tãtummodo in arce seruata. Demetrius autem vbi compertum habuit athenienses suas euertisse imagines ait: Virtutem nõ euerterunt: cuius gratia illas erexerãt: Dicebat Demetrius hic: tantum in republica valere eloquentiam: q̃tum in bello ferrum. Et vt ex diuersis collegimus monument̃: multi .n. fuere Demetrij: Unus fuit ex Alexãdri magni ducibus: de quo hic pauloãte diximus: qui occiso Alexandro Cassandri filio regnum macedonicum obtinuit: Alius fuit philippi Macedonie reg̃ filius qui cum Romanis plurima gessit bella: De quo Liui. libzo decimo de bello macedonico: ⁊ Justin⁹ in trigesimosecũdo scripsere. Alius fuit Seleuci filius ⁊ Antiochi Epiphanis frater. Alius Calcedonius orator. Alius statuarius. Alius aspendius Apollonij discipulus. Alius Calautianus: qui de Asia ⁊ Europa viginti scripsit libzos. Alius etiam Bizantinus: qui Gallozũ aduentũ ex Europa in Asiam scripsit. Alius Atramitenus grammaticus appellatus Jrion: quia Junonem iniurijs in aliquo affecisse videt̃. Alius Cyrenaeus grammaticus magni precij vir. Alius Sepius vir diues ⁊ studiosus. Alius Eritbreus grammaticus. Alius Bithinius Panetij Rhodij filius. Alius orator Smyrneus. Et bij omnes prosa scripsere. Alij quoq; poetica scripserunt: ex quibus vnus veterem comediam scripsit. Alius Epicureus: qui contra inuidos scripsit. Alius ex Tharso Satyricus. Verum phalereus qui est decimusnonus (vt Lacrtius tradit) infrascriptos edidit libzos: videlicet.

De legibus athenienſiũ	li.5.	Deon	li.i.	De trabe	li.i.
De ciuilib⁹ athenienſiũ	li.2.	De decennali tpe	li.i.	De senectute	li.i.
De ciuilitate	li.2.	Epistolarum	li.i.	Socrates	li.i.
De odissea	li.4.	De fide	li.i.	Aristomarchus	li.i.
Ptolemeus	li.i.	De gratia	li.i.	De legatione	li.i.
Amatorius	li.i.	De fortuna	li.i.	De pace	li.i.
Phedondas	li.i.	De magnificentia	li.i.	De studijs	li.i.
Medon	li.i.	De nuptijs	li.i.	De tempore	li.i.
Exhortatorius	li.i.	Pro ciuilitate	li.i.	De ionibus	li.i.
Jura	li.i.	Cuius stilus philosophicus ⁊ si oratorio robore careat: viribus ta-			

aduētū men plurimis permixtus est.

¶ Theodorus atheneus hoc tempore: Eusebio teste floruit.

¶ Victoria Romanorum prima de Carthaginensibus.

¶ Anno trigesimo regni Ptolemei Lagi filij: Quum diuulgatum esset apud tarentinos pyrrhum
4917 282 ex humanis decessisse noua arma contra Romanos sollicitauerūt tarentini a Carthaginensibus auxilia postulantes. Sed (vt Liuius scribit) Carthaginenses statim a Romanis vincuntur: ⁊ quantus hostes nondum iudicati: tamen a Romanis se posse superari senserunt.

¶ Lysimachus hui⁹ nois secūdus trigesim⁹ macedonum rex. 33. ptolemei āno pulso ⁊ interfecto pyr-
4920 279 rho q in Macedonia septē mēsib⁹ regnauerat: ⁊ ipse regno occupato regnauit ānis quīq⁹. Post quē. 3i. ptolemeū gnomēto Ceraunos ānovn o. p⁹ hūc. 32. Meleagr⁹ duob⁹ mēsibus. p⁹ quē Antipater. 33. diebus. 42. regnauit. p⁹ quē Sostenes. 34. ānis. 2. p⁹ quē Antigon⁹ Gognatas. 35. regnauit ānis. 36.

¶ Eleazar⁹ Symonis iusti frater āno. 35. regni ptolemei: Symone fratre mortuo: ⁊ Onia ei⁹ frīs filio adhuc puulo ipse sacerdotij p̄cipatū suscipiēs sedit ānis. 17. Quo pōtificāte Demetri⁹ gdaz ptolemeo philadelpho egptioꝝ regi: quē bibliothece sue p̄fecerat: dixit sibi nunciatū fuisse apud iudeos legē dei viuētis ore editā esse: quā nō nisi a dei cultorib⁹ transferri liceret: subijciēsq⁹ q⁹ theopōpus ob eaz cām cecus effect⁹: ⁊ q⁹ penitēs sanitati fuerat restitut⁹: dicebatq⁹ illā figuris litteraꝝ: vel sermōe hebraico cōpositam: laboreq⁹ nō modico fore trāsferēdā. Quo audito rex gauis⁹ Demetrij sentētia. Scripsit huic Eleazaro epl̄as: hec fieri demādās: ⁊ illas cū p̄ciosis muneribus p⁹ legatos misit. Jā eni ptolemeus rex ad Aristeū amici ⁊ necessarij sui persuasionē: oēs quasi iudeos q in Egypto seruiebāt: liberauerat Tenor āt epistole quā rex ad hunc eleazarū misit talis ē (vt Josephus in duodecimo testaꝰ. Sentē tuā q̄ secus nos erat libertate donaui arbitrans deo esse iucundū: Et quosdā militie nostre assignaui: alios vero: quoꝝ fidem p̄bauerā in palatio meo cōstitui. Leges autē vestras in bibliotheca nostra ponere decreui. Bene ergo facies mittere nobis viros seniores ⁊ doctos q valeant eaꝝ interp̄tationē caute ⁊ ligatoria faciēda q̄q̄ginta auri talenta: ⁊ gēmas sine numero ad artificuꝫ opionē. Tu māda nobis: q̄ ex eis fieri volueris: qō gratis āplectemur. Rex āt vna cū epistola interp̄tib⁹ receptis in benivolentie signum p̄cipi sacerdotū Eleazaro destinauit lectos decē cū aureis pedib⁹ ⁊ p̄ciosis eis suppellectilez: ⁊ calicē talēto ꝝ. 30. Insup ⁊ stolas decē: ⁊ purpurā ⁊ coronā decorā: ⁊ multa alia deo celi deuouēda.

¶ Septuaginta interpretes.

4922 277 ¶ Eleazarus vero ad regē mittens qō postulabat ita scripsit. Ad interp̄tādū legē quā p̄ suis cōmodis accipe postulas: elegi viros sex ex vnaquaq⁹ tribu doctissimos qdem: quos direxerim⁹ legē ferentes. Tuc autē pietat⁹ vel iustitie erit: vt post legis trāscriptionē eā ad nos caute cum portitorib⁹ remittere. Nomina āt seniorꝝ ab Eleazaro ad regem missoꝝ exp̄mere op⁹ non est. Quum venissent ergo seniores septuagintaduo ex hierosolymis ad regē in alexādria ab eo honorifice ⁊ benignissime susceptī sunt. Ostēsoq⁹ regi legis rotulo: in quo lr̄is aureis cōscripte leges cōtinebātur: ⁊ rex de codicibus percunctabatur. Quum vero reuelassent: ⁊ ostendissent membrane tenuitatez: vel incomp̄hensibilez eorū p̄pagine rex mirat⁹ est: q⁹ ita fuissent cōpacta. Atq⁹ ita eis gratias agēs singulos in singulis cellulis reclusit: mandās eis oīa ministrari: q in. 17. dies legē de hebreo in grecum trāstulerunt: sic qdē cōcordes i illā transtulerunt: quā ab vniuersis iudeis qui tunc in illis reperti sunt locis audita ⁊ approbaram. Demetri⁹ ad regē obtulit. Videś ergo rex q̄ gesta sunt: ⁊ relict⁹ legib⁹ ⁊ sensum atq⁹ sapiētiā seniorꝝ obstupuit: ⁊ ad Demetriū sermōes fecit: q⁹ ita mira cēt legislatio: q⁹ nēo neq⁹ historiograph⁹ neq⁹ poeta meminiss⁹ ea. Et vocās ad se interp̄tes gratias egit: ⁊ remisit eos donās vnicuiq⁹ optimas tres stolas: Et auri talēta duo: ⁊ calicē vni⁹ talēti ⁊ totū cōuiuatoriū: rogauitq⁹ eos ad se de iudea frequenter p̄ficisci. Illi aūt edocto rege de vni⁹ dei cognitiōe ⁊ regni gubernatiōe benedicētes eidē cum muneribus pluribus ad Eleazarū regressi sunt. Et ꝫ postea alij sub neuo testō: vt infra dicet: fuerint trāslatores q debrēo similiter trāstulerunt: sicut aquila: Simach⁹: Theodotion: ⁊ Quinto editio: cui⁹ auctor ignoratur: hijs tamē oibus septuaginta hij interp̄tes p̄feruntur. Nouissim⁹ omniū diuus Hieronym⁹ vir doctissim⁹: ⁊ trium linguarū cognitione clarissim⁹ eam ex hebreo latinam nobis fecit: Cui⁹ litteraꝝ labore: vt inquit Augustinus: q̄uis iudei contendant esse ceteris veriorem: ecclesie tamē christi tot hominum auctoritati neminem iudicant p̄ferendum: hec Augustinus vbi supra.

Tolemeus philadelphus secūdus egypti rex āno. 323. Judaice captiuitatis: olympiade autez
4927 272 p 124. Egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit ānis. 38. Hic quū ptolemei Lagi filius minim⁹ filius esset pater: ꝑtra ius gentiū ante mortē regnū cepit: Cui⁹ non minor in accipiendo fauor q⁹ patris in trādēdo regno fuit. Et inter cetera: vt Justi. tradit: patris ⁊ filij mutue pietat⁹ exēplaria etiā ea res amorē populi iuueni cōciliauit: q⁹ pater regno publice ei tradito p̄nat⁹ officium regi interfatellites fecerat: omniq⁹ regno pulcher⁹ regis se esse patrē duxerat: Hic quippe quū omniū sciētiarū doctissimus eēt: ⁊ Strabone phūm p̄ceptorē habuisset: etiā legē iudeoꝝ interp̄tatus est: ⁊ bibliothecam illā toto orbe terrarū nominatissimā cōstruxit: que vsq⁹ ad p̄mus Alexādrinū cum romanis bellum p̄duraūt: Hic famulātes in Egypto: sicut p̄dixim⁹: iudeos a seruitut⁹ vinculo resoluit vsq⁹ ad cen

tuz viginti milia: z eos in hierosolymã remisit: z vasa votiua Eleazaro põtifici p diuinis scripturis ba aduẽtũ
bẽdis hierosolymã misit: quas i eadẽ sua Bibliotheca collocauit. Huic Beronica mater fuit cui a phi-
lomene regis põfecto: vt testaf Plinius libro vltimo naturalis historie: topatiũ importatum fuit qõ illi
mire placuit: eo q ingẽtis pcij z magnitudinis esset: ex quo postmodũ: vxori sue noie Asinoe statua fa
cta fuit quatuor scilicet cubitorũ z sacrata in delubro: quod aureus cognominabaf. Ex qua suscepit pto-
lemeus Euergetẽ z Beronicã filiã: quã Antiocho vxorẽ dedit qui. s. Seleuci filius erat.

¶ Pharus turris tota orbe celebranda atq; permaxima hi'sdẽ tpibus teste Plinio libro trigesimosex- 270 4929
to naturalis historie a ptolemeo philadelpho super quatuor cancris vitreis apud alexandriã in mari
cõdita est: vt scilicet nauigãtibus in nocte lumen exhiberet: Que tam pulchra tãq; insignis habita fuit:
vt inter septẽ mundi spectacula connumerata sit. Illam tamen quidam alij ab alexandro magno: Alij
a Sostrato gnidio extructam dicunt: Que fuit altitudinis passuũ. 20. z palmis superabundabat. Et p
pterea Ouidius libro secundo de fine titulo ad Ibin ostendit dicens.

Que colis z memphim palmiferamq; pharon.

¶ Antiochus sother seleuci regis filius secundus syrie rex quarto regni philadelphi ãno syrie z asie 269 4930
regnare cepit: z regnauit annis. xix. ab isto reliqui syrie reges antiochi cognominati sunt.

¶ Antigonꝰ eius nois scõs cognomẽto Gognas trigesimusquintꝰ macedonũ rex: gnto regni phila- 268 495
delphi anno post multas regũ tẽpestates macedonibus regnare cepit: z regnauit annis sex z triginta.
Hic regno paterno e tyrãnoꝝ manibꝰ sublato in syriã mox vbi Demetriũ patrẽ audierat mortuũ cum
multis nauibus adnauigauit. Sed quũ ppe insulas pueniss et patris cineres (vt Plutarchus tradit)
ad eũ sunt delati. Quos acceptos z aurata vna inclusos in puppi regie nauis in qua ipse vegebat col
locari põcepit. Post hec vero ipse cũ oi classe versus corinthũ nauigãte repẽte eidẽ multe occurrerũt ciui
tates: quibus illi alie coronas quas vne iponerent: alie hoies: qui lugubri veste corpus honestaret cer-
ratis mittebãt. Ferebaf quippe vna illa in magna eminẽtiq; puppi regia purpura z dyademate orna-
ta multis astãtibus luminibus circunsepta: qui fulgẽtibus vndiq; armis defuncti impatoris memoriã
renouabãt. Aderãt multi tibicines: inter quos etiã Xenophãtes modulatoꝝ elegãtissimus: qui incredi-
bili suauitate sacꝝ canebat carmen: atq; ipsi remiges tanta cũ iucũditate fluctus ciebãt: vt remoꝝ pul
su Xenophãtis cãtibus respõdere viderent: z flebilẽ cõcẽtũ efficerẽt magna cũ sonoritate pũctũ. Quũ
vero prope corinthũ in cõtinẽti applicuissent: multitudo: que ad ea littora cõuenerat: vbi Antigonuz re
gez humilẽ: abiectũq;: atq; lachrymis pfusuz cõspexit ingẽti adolescẽtis misericordia cõmota ululatuz
gemitũq; edidit incredibilẽ. Urnã deinde cũ omnibus ornamẽtis Demetriadẽ ciuitatẽ deferri põcepit.
Illã quippe vrbẽ a Demetrio sic cognominatã populi veluti propriã sedẽ habuerũt.

¶ Bella punica prima hic incipiũt.

¶ Anno quadringẽtesimo septuagesimoseptimo ab vrbe cõdita: qui fuit duodecimꝰ regni Philadel 260 4939
phi ãnus olympiade scilicet cẽtesima vigesimaseptia: quũ iã vbiq; clarũ esset Romonoꝝ nomẽ z extra
italiã nõdũ mota essent arma habito cẽsu apud romanos inuẽta sunt ciuiũ capita ducenta vigintiduo
milia z trecẽta z triginta quatuor: Quo viso a romanis tũc primũ susceptũ est bellũ ptra aphros p Si
cilia z Sardinia: ptra quos Appius Claudius Quinti Fuluij psulis collega electus in Sicilia ciuita-
te victor de ipsis a hierõe sicilie rege triũphauit. Sequẽti deinde anno Valerio Marco cõsule rarẽtini
atheniẽses: z alie ciuitates multe ab ipso victe in Romanoꝝ fidẽ deuenerũt. Sequẽti quoq; anno post
Marcus Regulũ z Luciũ Manliũ psules cõtra Amilcarẽ Aphrorũ ducẽ miserunt: quẽ etiã magna
virtute vicerũt captis eius plurimis nauibus aut fractis aut demersis. Tres õbinc alios Aphroꝝ du
ces deuicit Marchus Regulus: multis quoq; occisis ẽt elephãtes cõplurimos cepit: septẽ z viginti ca
ptiuorũ milia Romã misit. Inter hec in asia apud fluuiũ Bragadã serpẽtez immẽse magnitudinis occi
dit: cuius coriũ. 120. pedũ longnitudinis habuit: Romãq; delatũ aliquãdiu cũctis miraculo fuit. Tunc
Carthaginẽses victi pacẽ suppliciter petierũt. Quã cũ Regulus nisi grauissimis cõditiõibꝰ dare nollet
Aphri accitis precario lacedemonijs Regulũ cũ omni exercitu vltima pernitie deuicerũt. Ita vt duo-
bus tantũ Romanis fugiẽtibus. 30. milibus occisis ipse cũ quingẽtis captiuis in vinculis teneref. Post
hec Marco Emilio Paulo z Sernio Fulnio nobiliore cõsulibus nauali terrestriq; prelio ita aphros
supauere: vt ducentis hostiũ milibus occisis captisq; cẽtũ z triginta Elephãtis Carthaginẽses Mar
cũ Regulũ Romã cũ legatis suis mittere decreuerint: qui captiuorũ permutationẽ implorareꝝ.

¶ Marcus autẽ Regulus cũ legatis Carthaginẽsibus Romã venit susceptoprius abeis iuramẽto
vt si Romani permutatiõi nõ assentirent. Carthaginẽ rediret. Qui vt diuus pater Augu. primo de ci-
uitate dei capitulo. 15º. z. 24º. z libro. 2º. capitulo. 3º. libroq; 3º. capitulo. 14º. ac libro. 5º. capitulo. 18º. cũ Ro
mã venisset in Senatu cõtraria legationi sue psuasit: asserẽs nõ esse vtile Romanis propter ipsum iaz
senẽ tot nobiles captiuos permutare. Quod z factũ est. Unde ipse Regulus Carthaginez redijt Ro-
manis offerẽtibus z ad morã eiz hortãtibus. Sed quia iuraverat redire preelegit. Aphri vero eo susce
pto cõfestim cum in angusto ligno clauis acutis confixo inclusserunt: vbi palpebris circunciſuz vsq; ad
mortẽ stare z vigilare fecerũt. Et ex hoc colligere possumus Romaz inter primũ z postremũ Carthagi-
nense bellũ in optimis moribus z cõcordia fuisse. Quod etiã Salustius noster confirmat dicens hu
ius cause fuisse Carthaginẽsiuz metus. Et ideo Scipio ille nasica nolebat omnino Carthaginẽ cuerti

aduerſus vt eius metus in bonis moribus atq; cõcordia Romã teneret. Nam poſt Carthaginis euerſionez: de optima facta eſt peſſima: quia boni eius mores Torrentis more precipitati ſunt.

¶ Antiochus eius nois ſcõs cognomẽto theos antiochi primi filius tertius ſyrie rex anno vigeſimo
4951 248 tertio regni philadelphi ſyrijs regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis quindeci: Hic Juſtino teſte quuz haberet vxorẽ nomine Laodicẽ: ex fedcre cũ philadelpho rege inito qui aduerſus eũ pugnauerat ipaz repudi auit: ⁊ eius philadelphi filiã nomine Beronicẽ duxit vxorẽ: ex qua nõnullos ſuſcepit filios. Deruz poſt aliqõ tps quũ Laodicẽ in viri gr̃az redegiſſet nõ imemor iniurie ab ipſa recepte: ipſuz Antiochũ virũ ſuũ ⁊ filiũ quẽ ex Beronica ſuſcepat veneno ſuſtulit. Et quẽdã regie ſtirpis virũ nomine Arthemonez Antiocho ſimillimũ diſſimulãdi ſceleris: ꝙ pinde quaſi ipſuz regẽ egz in lecto collocauit. Quũq; oẽz ademiſſet ppl̃z eius ſermõe ⁊ vultu ꝓſimili ipz fefellit. Crediderũt nãq; oẽs ab Antiocho moriẽte Laodicẽ ⁊ eius natos ſibi cõmẽdari. Sepl̃ro vero Antiocho: Antiochũ galericũ filiũ ſuũ regina laodicea regẽ ꝓſtituit. At Beronica filij priuationẽ graniter ferẽs ꝓfeſtiz currũ armata ꝓcẽdit: ⁊ pſecuta Cene um ſatellitẽ crudelis operis miniſtrũ: quẽ haſta fruſtra petierat ſaxo pſtrauit: ac ſup eius corpus actiſ egs iter ifeſta ꝓie ptis agmia ad domũ i q̃ iterfecti pueri corpus occultari arbitrabaz prexit.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Zenon ſtoicus philoſophus hijſdẽ tpibus teſte Euſebio ob eius doctrinã plurimũ cognit⁹ ẽ. Qui inter cetera de pturbationũ ſedatiõe libros duos cõpoſuit. Itẽ de voluptate quatuor. De diuitijs ⁊ gra tia vnũ. De hominũ vſu vnũ. De ſiccitate. De antiquis regibus: ⁊ de ijs que laudãt: Ex cuius ſententijs inter notabiles hec memorabilis plurimũ fuit. Sepultus apud te ſit ſermo: quẽ tu ſolus audieris. Anno autem. 21. regni philadelphi. Vite vero ſue. 80. inedia cõſumptus interijt.

¶ Criſippus ſimiliter ſtoicus philoſophus natiõe elius p hoc idẽ tps vna cũ Zenone predicto floruit Qui anno vite ſue octogeſimo libroũ adeo ſubtiliter cõpoſuit: vt ad ea que ibi conſcripſit penitus cogno ſcẽda lõga vita opus eſſet ſicut teſtat Valerius li. 8. Ex cuius notabilioribus ſentẽtijs hec vna celebris fuit. Sapiẽs nulla re eget: ⁊ tamẽ multis rebus illi opus eſt. Et ꝓtra ſtultos nulla re opus ẽ. Nulla enim re ſcit vti: ſed omnibus eget. Hi aũt duo ſtoice ſecte auctores: ⁊ inuẽtores fuerũt. Quoꝝ ſententia erat poſſe oĩz pturbationez e mẽtib⁹ hoĩz eradicari. Et hoc idẽ ſenſerãt veteres academici. Multe nãq; fuerũt ſtoicoꝝ ſentẽtie: Inter quas hec pcipue ſunt. Id ſummũ bonũ eſſe: quod honeſtũ ẽ. Nihil deeſſe ad recte viuẽdũ ei in quo virtus eſt. Stultus ẽm eoſdẽ oĩa vitia hz; ſed nõ in oĩa nã ꝓnus eſt.

¶ Polemon athenienſis philoſophus hijſdez tpib⁹ agnoſcit: qui Laertio teſte: quũ iuuenis eſſet admo dũ lubricus: ⁊ impudicus fuit. Sed quũ e condicto aliquando ebrius cũ ſodalibus Xenocratis ſcholã irrupiſſet: vbi eius de pudicitia oratione audiuit: ita ſeipſuz collegit: vt dimiſſa luxuria induſtria ac ſtu dio ceteros vinceret eidẽqz in ſchola ſuccederet. Erat nanqz hic a natura vrbanus adiũcta ſeuera con ſtãtia. Nec quẽpiã ſedẽdo: ſed deambulãdo docebat. Et ꝓpter ſummũ ꝓbitatis ſtudiũ in ciuitate ſem per honoratus eſt. Olympiade autẽ. 127. vetulus ex hac vita migrauit.

¶ Aratus Aſianus poeta clariſſimus hac tempeſtate vt Euſebius ſcribit floruit. Hic primo Odyſſe
4953 246 am Homeri a Zenone ſtoyco didicit: erudituſq; factus apud Antigonũ Macedonie regẽ quoad vixit morã traxit: vbi cũ aſtrologie nõ ignarus eſſet de aſtrologia libroũ ſcripſit elegãtiſſimũ: dicẽte Ciceroe libro primo de oratore. Cõſtant inter doctos homines ignaz aſtrologie ornatiſſimis atq; optimis ver ſibus Aratum de celo ſtelliſq; diriſſe ⁊ cõſcripſiſſe.

¶ Strabo lampſacenus philoſophus eloquẽtiſſimus philadelphi regis preceptor a quo ⁊ talẽtis tre cẽtis donatus fuit p hec tpa claruit. Qui in phyſica ſpeculatiõe ꝑceteris diligẽtius ſpeculatus eſt: vnde ⁊ phyſicus p Antonomaſiaz appellatus eſt. Scripſit aũt de regno libros tres. De iuſtitia. z. De diis. z. De magiſtratibus. z. De regia philoſophia. De fortitudine. De Celo: ⁊ de multis alijs rebus. Fuerunt autẽ octo Stratones: primus Iſocratis auditor. Secũdus hic ipſe. Tertius medicus. Quartus hiſto ricus ſcriptor geſtorũ philippi ⁊ perſe qui cõtra Romanos bella geſſere. Quintus poeta epigrãmatiz Sextus antiquus medicus. Septimus peripateticus qui morã traxit alexandrie.

¶ Silphon megarẽſis philoſophus hijſdem tpibus floruit: hũc ⁊ imitatione ⁊ eloquẽtia: atq; ſapien tia tãtum alios preceſſiſſe dicũt: vt parũ abfuerit quin omnis grecia in illum intẽta in megaram trãſiſ ſe diceretur. Cicero vero libro de fato: dicit illum fuiſſe hominem acutũ maximeqz ſuis tẽporibus ap probatum. Qui quũ capta aliquãdo eſſet eius patria: ⁊ omnibus eius bonis amiſſis ſolus nudus eua dẽs interrogaretur an omnia perdidiſſet: Reſpõdit. Omnia mea bona mecum porto: pectore enim illa non in ſcapulis ſe geſtare dicebat.

¶ Crates athenienſis achademicus philoſophus polemonis ꝑdicti auditor cuiuſq; in ſcholis ſucceſ
4954 245 ſor hijs tpibus teſte Euſebio floruit: hij nãq; magiſter ⁊ diſcipulus adeo ſe inuicẽ amauerũt: vt ꝓlacer ti ſentẽtia eadẽ ſemp ſtudia ſunt ꝓſecuti ⁊ mortui eodẽ ſepulchro ſepulti. Quos Antagoras in hac ſen tẽtiã verſibus adornauit. hoc tumulo Cratẽ ac polemonẽ ꝑditos fatere. Qui trãſis o hoſpes viros cõ ſenſu animorũ precipuos: Quoꝝ diuino ex ore doctrina manauit: Sacra vtiq; mundicies ſapiẽtie ad iuncta: habuit hic Crates diſcipulos memorabiles inter quos fuere Arceſilaus: Bion ⁊ Theodorus.

¶ Crates alter phũs Thebanus fuit qui etiã hijs ferme tpibus floruit: Diogenis diſcipulus quẽ di uus Hiero. ſcripſit magnũ auri pondus in mari iecciſſe dicẽs: Abi a me diuitiarũ venenũ: Nã vos po-

tius mergā q̄ ipse a vobis demergar. Fuit aūt antec̄p Cynicus fieret vir quidē diues qui nōnullos ex aductū suis cū a ꝓposito auertere conātes baculo pſequebatur. Obijt deniq; senex ꝛ admodū icuruatus: alij quoq; multi extitere Crates quorū vnus orator ex Jſocratis familia: Alter vallorū effossor: qui cum Alexādro militauit: Alius phūs pipateticus: alius geometricus: alius poeta epygrāmatū: alius achademicus. ¶ Erasistratus atheniēsis medicus ſm Euſebiū hijs tpibus floruit: Hic quū ex Aristotelis familia natus esset etiā eximius medicus euasit: qui quū Antiochū regē ex grauissimo morbo sanasset a Ptolemeo rege ei⁹ filio cētū talētis donatus ē: vt testis est Plinius libro. 29. naturalis historie.

¶ Lycon Troadēsis phūs p hec tpa clarus habet: Vir quidē eloquēs in educādis: instruēdisq; pueris maxime idoneus. Dicebat enī necessario adiungi pueris pudorē ꝛ laudis studiū velut equis calcar. Fuit hic dū vixit habitu mūdissimus: ꝛ vestiū incredibili mūditie atq; nitore. Et quū esset corpore fortissimo pile ludo se exercuit. Tenuit autē schole principatū annis quadragintaquatuor: tandem fessus podagre morbo anno vite sue septuagesimoquarto interijt. Fuere ꝛ alij Lycones: primus Pytagoricus: secundus hic ipse: tertius versificator: quartus epygrāmatū artifex. 243 4956

¶ Timon Apolloniates phūs hac tēpestate floruit: Hic dū iuuēcis eēt multū obscenitatib⁹ se imersit. postea fcūs vir (liczegen⁹) repudiatū vitijs in Calcedoniā iuit: ibiq; phiaz ꝛ oratoriā artē didicit atq; exercuit: ob que carus ptolemeo philadelpho fuit. Scripſit aūt diuersa poemata. Tragedias scilz sexaginta: Comedias triginta: ꝛ multas Satyras. Fuit ꝛ alius Niceus phūs aliusq; orator studiosus.

¶ Romanorum naufragium.

¶ Anno vigesimonono regni ptolemei: olympiade aūt. 131. Romani Gn. Seruilio: ꝛ. C. Sempronio Bleso cōsulib⁹ ſm Euſebiū ꝛ Liniū in sexto cū ducētis sexaginta nauibus nauali plio Carthaginenses superūt: ꝛ multas eorū vrbes ceperūt: scilicet ex Lybia: sed cū optimis spolijs redeūtes naufragiū ingēs passi sunt: vbi adeo eas calamitates oppressere (vt senatus Ro. decreuerit ab maritimis prelijs se de cetero abstinere: Quo quidē anno argenteus nūmus primū in vrbe ſm predictos signatus est. 242 4957

¶ Manases Eleazari pontificis patruus decimus iudeorū rex pontifex anno trigesimo regni ptolemei principatū sacerdotij suscipiēs sedit ānis trigintaduob⁹. De quo nil memoria dignuz inuenimus. 241 4958

¶ Pax Romanorum cum Carthaginēsibus.

¶ Romani Claudio pulchro: ꝛ. C. Julio cōsulibus: tertio ꝛ trigesimo regni ptolemei āno a Carthaginēsibus superati ex ducētis viginti nauib⁹ q̄s in mari bēbat vix cū triginta effugere potuere: qa nonaginta cū pugnatoribus capte sunt ꝛ reliq; demerse: ꝛ vnus ꝓsultū fugiēs naufragio classez amisit. Ea q dez victoria aphri elati facti sequēti āno in Jtaliā nauigātes vniuersa littora puagarūt: ꝛ mlta damna Jtalis intulerūt: Sed ꝛ vigesimotertio belli punici anno. Q. Luctatius cōsul cum eius Collega Aulo posthumio ex senatus mādato cū ducētis nauibus cōtra quadrigētas aphrorū pugnauit: victorq; enadēs septuaginta corū cepit: ꝛ. xxxij. demersit: atq; xiij. milibus occisis. 32. hostiū milia cepit: exquo fcūz est vt infinitū prope auri ꝛ argēti pōdus in Romanorū potestatē redactū sit: Verūz quidē ea in pugna ex classe Romanorū solū duodeciz naues demerse referūtur: Quo bello Aphri attriti pacē a Romānis petiere: Que hac cōditiōe cōcessa est: vt captini vtriusq; suis redderētur: ꝛ Sardi Romanis deinceps parerēt: Sub hijs etiā ꝓditionibus Carthaginēses pacē cū Romanis obtinuere: vt Romani per continuos viginti annos tria argēti pūri talēta persoluerent. 238 4961

¶ Hiero Siculorū dux ꝛ postea rex: hijs tpibus: vt Linius scribit in Romanoꝝ amicitiā vēit: De q̄ Justinus noster in. 24. epito. meminit dicēs in eo fuisse pulchritudinē corporis: atq; admirabiles vires. Eratq; ꝑterea eloquio blādus: in negocio iustus ꝛ in impio adeo moderatus vt nihil ab ipsa sua iuuētute nisi regnū ei deesset videret: Quib⁹ dotib⁹ ornatus a Siculis ꝓtra Carthaginēses primū dux ꝓstitut⁹: mox victoria obtēta oūz ciuitatū fauore Sicilie rex creat⁹ ē: vt Justinus vbi supra mlta ꝓmeorat. 237 4962

¶ Parthorum regni principium.

Et primo Parthie descriptio.

¶ Parthia nanq; asie regio pmaxima est: ꝛ oliz oriētalis Scythie ps fuit: Que (vt ptolemeo placet) ab ortu Ariā habet: ab occasu Masdoranū mōtez: ad meridiē Carmanicā desertā: Et a Septentrione Hyrcaniā: Julius autē Solinus Parthiā dividēs dicit habere a meridie rubrū mare ꝛ claudi hircano solo: parthicumq; impiū conscribens diuidit in decē ꝛ nouez regna: ꝛ vndecim superiora ab armenico limite ꝛ Caspio littore incipientia ad terram scythicam porrecta concordes esse cum reliquis inferioribus. Strabo vero refert partborum loca optima esse ꝛ montibus clausa: sed montes frigidissimi cū sint planitiem habent admodum calidam: puā tamen: idē Strabo parthiā ab initio fuisse dicit: sed tēporis successu auctaz: Camesināq; Comā: ac totā fere regiōez vsq; ad Caspias portas ꝛ argos atq; tapiros que prius Medorum erant ad parthos transisse atq; alia loca complurima: postea inter Parthos conscripta fuere. Parthi autem bellaces sunt: ꝛ a Scythis ortum habuere: qui ꝛ propter preclara in bello facinora adeo claruere: vt finitimis semper aliquid ademerint: eorumq; imperium ita auxerit: vt vim scythis multam attulerint. Eorum autem sermo ex scythico medoq; cōmixtus est. Omnes qppe equitare ꝛ sagittare liberos suos magna industria docent: pugnantq; procurrētibus equis: aut terga dantes sepe fugam simulant: vt incautiores insequentes habeant signum: bij in prelio non tuba: sed tympano dant: Hec pugnare diu possent: De quibus Lucanus poeta sic ait

adnectuꝫ Pugna leuis: bellumqꝫ fugax: turmeqꝫ vagantes
Illita terra dolis: nec martem cominus vnquam
Et melior cessisse loco q̃ pellere miles:
Ausa pati virtus: sed longe tendere neruos
Et quecũqꝫ velint p̃mittere vulnera vultis: His nanqꝫ auri argẽtiqꝫ nullus nisi in armis ẽ vsus. Uxores dulcedine libidinis singuli plures habẽt: Nec vlla adulterio delicta grauius puniũt: ꝓpter quod feminis cõiuniũ virorũ nõ tantũ interdicũt: sed etiã conspectũ. Quare Machrobius dixit: parthicũ conubinis: non cũ cõiugibus cõmnia ineũt ranq̃ has in vulgus prodire t lasciuire deceat: illas nõ deceat Unde Lentulus ad Lucanũ lib. 18. eos adeo libidinosos dixit: vt reiecto nature pudore: cũ sororibus filijsqꝫ misceant. ait enim tot feminis cõplexibus vnũ: Non laxat nox tota marẽ: iacuere sorores In fratrũ thalamos sacrataqꝫ pignora matrũ. Sepultura autẽ istorũ hominũ: t maxime vulgi: aut canũ aut aniũ laniatus est: Nuda demũ ossa terra obruũt: Hoc ingenia timida seditiosa: fraudulẽta: peaciaqꝫ semper in externos aut in domesticos motus inquieti. principibus enim suis nõ pudore sed metu obediunt: In libidine proiecti: in cibis parci: fides dicti promissiqꝫ nulla nisi quatenus expediat: Hij parthi primo assyrijs: postea Medis: deinde persis: Quarto loco macedonibus: post vero morte Alexandri magni: vt supra dictũ est Macedones inter se ciuili bello cõtendẽtes Eumeni se tradiderũt: eoqꝫ victo ad Antigonũ transiere: post hũc aũt a Nicanore Seleucoqꝫ acanthiocho possessi sunt. Denũ hijs temporibus arsace auctore a Macedonibus defecere: t hoc ꝓpter eorũ discordias. Nullũ enim tam grande impiũ qõ ciuilis discordia nõ euertat. Et ꝓpterea pulsis p̃dictis primus ibidẽ regnauit arsaces.

4964 235 ¶ Arsaces igit̃ p̃dictus primus hoc parthoꝝ rex. iij. olympiade que fuit. 37. regni ptolemei annus huiusce gẽtis imperiũ sumpsit: a quo postea reliqui reges arsacide dicti sunt: Nã sicut albani reges oẽs a Silnio Enee filio dicti fuerũt Silnij t Romani impatores augusti vocant̃: Egyptijqꝫ ptolemei: sic parthiani isti arsacide ab Arsace isto primo eoꝝ rege: cui⁹ originẽ Justinus noster incertã cẽ dicit: Hic nanqꝫ ex latrocinijs vinere solit⁹ accepta opinione q̃ Selencus a gallis Alianus dictus esset: cũ p̃dominij manu parthiã ingressus: ibidẽ mox p̃fecto regiõis oppresso t ipsius impiũ inuasit: t dominio aliquantarũ ciuitatũ potitus est. paratoqꝫ grandi exercitu statiz ab aduersarijs securatus est. Quib⁹ oib⁹ sublatis libertatẽ huiusce gentis conquisiuit: atqꝫ forma viuẽdi vniuerso regno dedit. Nã magistratus cõstituit: qui belli ac pacis vniuersi regni acta gererẽt: Ordinatosqꝫ optime regno matura senectute discessit.

¶ Arsaces huius nois secũdus predicti filius patre defuncto in regno successit: q aduersus antiochũ Seleuci filiũ cũ centũ peditũ milibus t viginti milibus equitũ exercitũ duxit: cõtra quẽ tãta virtute pugnauit: q̃ (vt Justinus scribit) ad postremũ in societatẽ eius deprecatorie reciperetur.

¶ Phriabacius Arsacis huius filius tertius parthoꝝ rex fuit: qui in regno quindeci ãnis actis decessit relictis post se Phaarde Mitridate t phraate filijs: q̃ꝫ maior Phaardes Mardos bello domuit: t eorũ regẽ suo subiecit imperio: Nec multo post quãuis multos reliquisset filios: decedẽs fratrẽ instituit heredẽ. Mitridates aũt regno suscepto: mox aduersus Medos bellũ gessit: Victoriaqꝫ potitus ẽ t viribus auctus phraatẽ germanũ suũ medie regiõi prepositum: t Helymeoꝝ gentes regno suo adiecit. Imperiũqꝫ parthoꝝ a Caucaso monte vsqꝫ ad flumẽ Euphraten protulit. nec minor Arsace proauo suo gloriosa senectute decessit: relicto phraate filio herede: Qui quũ Antiocho regi bellũ inferre statuisset: Scytharũ mõtibus ad sua defendenda reuocatus ẽ: profectusqꝫ aduersus Scythas Hymerũ quẽdã ad regni tutelã reliquit. Qui oblitus vicarij officij tyrannica crudelitate Babylonios: multasqꝫ alias ciuitates importune vexauit: Ipse autẽ phraates ducto cõtra Scytas exercitu obtruncat̃. In cuius locũ Archebanus eius patruus cõstitutus est: qui t belli Thegarijs illato in brachio vulneratus stati decidit: Mitridatesqꝫ filius successit: Cuius ob res bene gestas magnus cognominatus est. Verũ ꝓpter crudelitatẽ a Senatu parthico pulsus ẽ: Cuius regnũ quũ Herodes frater occupasset: confestim cũ exercitu Babyloniã in quã Mitridates ꝓfugerat: iuit: t diu eã obsedit: qua tãdẽ capta et mitridatẽ fratrẽ ibidẽ necari iussit: Deinde cũ Romanis bellũ gerẽs Crassũ psulẽ cuꝫ oi exercitu delenit. Verũ postea exercitus herodis filij a Crassio Crassi questore cũ oibus ducibus trucidatus est. Herodes aũt quũ filios ex varijs pellicibus haberet: ab vno eorũ tandẽ interfectus est. Deniqꝫ Tiberij Cesaris tẽpore Germanicus Drusi filius t Calligule pater de istis parthis clarum egit triumphum.

4665 234 Tolemeus Euergetes philadelphi predicti filius tertius Egyptioꝝ rex anno secundo. 135. olympiadis q fuit trecẽtesim⁹ sexagesimus primus iudaice captiuitat̃ post patrẽ Egyptijs
p regnare cepit: t regnauit ãnis. 26. Hic in vltione sororis Beronice Antiochũ Galericũ quãidez t eius mr̃ Laodicea regno ꝓuanerat (sicut Justin⁹ lib. 27. scribit) Syriã Ciliciã: t asie partem deuastauit: t innumerabilia inde spolia exportans inter que etiam deos quos Babyses in persas transtulerat euasit.

4965 233 ¶ Antiochus Galericus eius nois tertius quartus asie t Syrie rex: eo quasi ãno q̃ t Euergetes regnare cepit: t regnauit ãnis. xx. Hic mortuo pr̃e quũ p̃mũ in locũ eius suffectus cẽt: horrãte matre quẽ phibere debuerat Beronicẽ nouercã suã Egypti regis sororẽ cũ puero filio interfecit: Quo scelere perpetrato t infamie macula subijcit: t ptolemei bello se iplicuit: quapp mlte ei⁹ regni ciuitates ipi⁹ crudelitate p̃mote ab ipo defecere: ptolemeoqꝫ se dedidere: Quippe mis ptolemeus domestica seditione in Egy

ptū reuocatus fuisz totū hui⁹ antiochi regnū occupassz. Tātū illi odiū illō parricidiale scel⁹ attulerat aducū Uerūtñ ptolemeus postmōz illū occidit duobus filijs: Seleuco z Antiocho magno supstitib⁹ orchet(.

¶ Onias eius nois. 2. Symōis iusti filius. xi. iudeorū pōtifex post Manasen pōtificatuz suscipiēs sedit ānis. 9. Hic Onias (vt Josephus lib. 12. ait) parulus mēte z pecunijs auarus existēs p pplo regibus vectigal qō pres ei⁹ ex pprijs dabāt. i. xx. talēta pecūiaz nō reddēs ad irā ptolemeū pmouit: z mittēs in Judeā legatū pminabat' mlta mala iferre nisi tributa accipet. Hec ppea Onia pp eius auaritiā regis verba flectebant: Unde z iudei turbabant' qō audiēs Josephus vir inter suos nobilis Tobie ex Onie sorore fili⁹ inuito onia ex psensu iudeoz ad ptolemeū accessit: q nō mō pacē cū eodē refōrmauit sz etiā pp̄ter eius ingētes virtutes atqz obsequia illū ducē Judee z finitimarū regionū cōstituit. Js cuiz Onias postq̄ dictū tēpus sedisset defunctus est: pncipatū sacerdotij Simoni filio derelinquens. 232 4964

¶ Mediolanum cum tota Emlia z Liguria a Romanis capitur.

¶ His tribus. L. Cornelio Lētulo z Fulvio Flacco psulibus Romani intra italiā cōtra ligures cispadanos bellū sumpsere: z primū cū mediolanēsibus z liguribus pugnātes ad .xxiij. milia interfecta sunt z. v. milia capta: cū ḡbus Romā venientes (vt Liuius ait) triūphauere. Deinde vt idē refert haud multopost Emilio psule cū. 200. milia gallorū cōtra Romāos alpes trāsisse(nt: Jdē cōsul ptra eos congrediēs. xl. milia eorū cecidit: z vniuersa Italia romāis psensit: pp̄ qō Emilio a senatu decret⁹ fuit triūphus: Galloz qdē (vt Eutropius scribit) animi feroces sunt: eorūqz corpa in pncipio plusq̄ humana Sed exprimēto dephēdūz ē: cp eoz virtus sicut pmo ipetu maior q̄ viroz ē: ita sequēs minor q̄ feminarū: Alpina (inquit) corpa albēti celo educata hñt quoddā niuib⁹ suis simile: quū moz calore pugne statiz in sudorē eūt: z leni motu q̄si sole laxant': Hij nāqz. M. Bruto duce turarūt nō prius balteos se posituros q̄ capitoliū incēderēt: qō z factū ē: Nā victos eos (sicut Liuius tradit) Emilius in capitolio deseinxit: z bālteos deponere cogit: Post aliquot aūt ānos iterū in italiā ptra gallos pugnatū ē: z id bellū finitū ē regnātibus. M. Claudio Marcello: z. Cn. Cornelio Scipiōe psulibus: Quia marcellus igētes galloz copias pemit: z iter multa insubriū oppida q̄ idē psul ad deditiōez redegerat: etiā medio lanū florētissimā vbē excepit: z grādez ex ea predā Romā perducēs de eis triumphauit.

¶ Corsica ad Romanos defecit.

¶ Sequenti anno (vt Liuius scribit) Carthaginenses contra Romanos bella reparare tentantes: sardos ad rebellandum suborarunt: Uerum postea legati Carthaginensium Romaz venientes pacem impetrauerunt. Titus autem Manlius Torquatus consul factus de Corsis triumphauit: Quibus gestis Romani cum omnibus pacem habuerunt: Qua confecta nullum deinceps Romanis illatum est bellum: quod eis post Romam conditam semel tantū contigit: Numa scilicet pōpilio regnāte

¶ Demetrius Antigoni regis filius. 36. Macedonū rex ānō. 3⁹ Euerget' macedōibus regnare cepit z regnauit ānis. x. Hic quū adhuc admōz puer eēt: z pz suis cū spart' bellū gerēs victoriā obtinuissz: ō creuisseqz ēt athenīēsibus bellū inferre: ab Alexādro Pyrrhi regis Epyrotarū filio supatus: vna cuz exercitu ēt regnū amisit: Sed Demetrius hic sumpt' viribus: pz̄e fugato nō solū amissaz macedōiaz recepit. Uerū ēt ipsuz alexādrū Epyri regē regno spoliauit: Tanta. n. tūc erat militaz nobilitas: vt reges vicissiz nūc exules: nūc reges viderent': ḡbus optime gestis sororē antiochi Gallerici duxit vxorez: Sed mortuo alexādro Epyri regis repudiata prima p̄curatiōe olympiadis mris pithiā filiā suā duxit vxorem: z ob hoc gratia acquisita iniurias filiorum Alexandri defendit: prior vero vxor soluto matrimonio ad fratrem Antiochum concessit: z cum in mariti bellum impulit. sed post multa bella Demetrius hic vita decidit philippo filio parulo relicto: cui antigonum dedit tutorem. 232 4968

¶ Antigonus eius nois tert⁹ trigesimusseptimus macedonū rex decimotertio regni Euergetis anno regnū accipiēs regnauit ānis quindeciz: Qui mortuo Demetrio pdicto eius vxorē accepit in pingē z se regē dixit: Sed quū ad id pficiēdū plurimū laborasset: seditio maxia suborta ē. Quo audito Antigonus pcessit in publicū: z Byademate in vulgus piecto: illud alteri dari rogat: q aut impare illis nesciat: aut ipsi parere sciāt: se aūt adhuc regnū inuidiosuz nō gdez voluptatibus: sz laboribus plenū sentiē Postea vero populo beneficia sibi collata: cōmemorat. s. quomō sociorū defensionē vēdicauerit: Quomodo Bardanos: Thessalosqz nimiū exultātes de Demetrij morte cōpescuerit: z deniqz quomō eoz dignitatē nō modo defensauerit: sed etiā auxerit: Quibus verbis populus pudore pmot⁹ illud recipē iubet: Sed tā diu illud recipere recusauit: donec de seditiosis sumptū ē supplicū: Sumptoqz regno cōfestiz spartanis bellum intulit: qui nō solū p illibata libertate: sed etiā pro oiuz salute cōtra macedones certauerāt vtiqz spartani: nō ipsi tantū: Uerū z cōiuges: liberiqz magno animo fortunā tulere: Nemo qppe eoz in acie saluti pepcit. Nulla amissuz pingē fleuit: quin z filiorū morte senes laudabāt: patrib⁹ in acie cesis filij quoqz gratulabant': Inter hec Cleomenes spartanoz rex post multas hostiū cedes cū sibi tātū quatuor milia ex pugna supfuisse cōspexisset: ductis secū cōiuge ac filijs: in egyptū ad ptolemeū pcessit: a quo honorifice excep⁹ diu in summa ipsius gratia vixit: Sed ptolemeo Euergete mortuo cui⁹ fili⁹ ipsuz cū oibus suis interfecit. Antigonus aūt hic spartanis cesis ab vrbis direptōe milites phibuit: Uenīāqz bijs qui supfuerāt: dedit: dicēs se bellū cū Cleomene: non cū Spartanis suscepisse: Cuius fuga omnis finita est ira: Nec multopost z ipse decidit: regno philippo pupillo tradito. 221 4978

¶ Josephus iudeus vir bonus atqz magnanimus: qui populum iudeorum de paupertate z debilita-

aductuz te ad clarissimas rerum causas perduxerat: hoc anno postquam viginti ⁊ duobus annis Syrie ⁊ phenicis ac Samarie tributa dispensauit: relicto Hyrcano filio defunctus est.

¶ Hircanus aũt huius Josephi filius post patrẽ in dispẽsatiõe tributorũ ptolemei in Syriã ⁊ alias pũncias successit: Vir etiã ab ipa pueritia mirabilis virtutis atqz ingenij: quẽ pater ex pãtomima fratris filia suscepit: Qui quũ adhuc tertiũdecimũ annũ ageret demõstrauit maximã fortitudinẽ ⁊ animi prudẽtiã: adeo vt magnã fratribus suis excitauerit emulatiõez. Pater aũt suus volẽs cognoscere adolescentis virtutẽ: misit illũ viã duorũ dierũ in solitudinẽ ad seminãdũ cũ trecẽtis iugis bouũ celãs loza quibus ligarent: Quod vides Hircan⁹: quoddã virile excogitauit: ⁊ maius etate sua: Quia occẽ iuga occidere fecit: ⁊ carnes quidẽ bubulcis suis distribuit: pelles vero eorũ diuidẽs loza bouũ fecit: p que boues ligarent: ⁊ hoc mõ seminauit terrã: quã sibi pater seminãdã cõmiserat: ⁊ ad patriã reuersus ab ipso pp prudẽtiã ⁊ mentis argutiã plũ dilexit tanqz ppriũ filiũ: pp qõ fratres eius nimiũ ꝓtristabant: Inde illo tpe quiz ptolemeo regi natus cẽt puer: ⁊ oẽs Syrie proces in Alexandriã cum maximo apparatu ad celebrandum natalis pueri diem properarẽt: pater senio confectus ire prohibebatur: Recusantibus autez ceteris fratribus illo ire Hircanus adhuc quasi puerulus se iturũ obtulit dicens: etiã se in via nõ multas pecunias opus habere: modo in Alexãdriã epistolã ad dispẽsatorẽ suiz daret: quatenus ei pecunias preberet ad cõparationẽ eorũ que optia vel preciosa posset inuenire: Qui Josephus pater opinatus decẽ tantũmodo talẽta sufficere ad sumptũ regij muneris: scripsit dispẽsatori suo in Alexãdria Hircanus aũt accipiẽs epistolã Alexãdriã perrexit: ⁊ illã dispẽsatori patris porrexit: ⁊ ab eo mille talẽta expetijt: Iratus aũt dispẽsator increpauit adolescentẽ õsi volẽtẽ luxuriose vinere. tũc adolescẽs furore cõmotus dispẽsatorẽ in vincula cõiecit: propter quod dispẽsator dedit ei mille talenta: si a vinculis absolui debebat. Acceptis vero pecnijs emit cẽtũ pueros: ⁊ totidẽ puellas litteras sciẽtes: ⁊ obtulit pueros regi cũ singulo talẽto: puellas aũt similiter regine cũ singulo talẽto: Quibz ad regis cõuiuiũ inuitat⁹ discubuissẽt: vltimus oiuz in vltiori loco cõsẽdit: ⁊ in derisuz pueri omnes cõuiue ossa ciborũz ante eũz ponebãt: Ipse aũt hoc vidẽs tacebat. Quibz vẽisset rex in cõuiuiũ ceteri ad regẽ dixerũt: Vides domine rex quãta apposita sunt ossa hircano que carnibus expoliauit. Surridẽs hircanus adolescẽtulus dixit: Ego domine mi rex canis nõ suz: qui semp ossa cũ carnibus deuorãt: sicut illi fecerũt: naz homines carnes comedũt: ⁊ ossa dimittũt: quod ⁊ ego tanqz homo nũc feci. Rex aũt miratus pueri respõsuz taz sapiẽter prolatũ omnes plaudere iussit. Rex vero postqz eius munera ducẽtorũ puerorũ cũ singulis talẽtis accepit: ipsius magnanimitatẽ miratus imperauit ei vt quã vellet gratiã expeteret. Ille aũt nihil amplius ab eo petiuit in se fieri: qz vt patri ⁊ fratribus litteras cõmẽdatitias dirigeret. Audientes aũt fratres eius ipsuz a rege honoratũ in occursuz eius se progredi simularũt: illũ interficere volẽtes. Sed ille fraude deprehẽsa in pugna multos interfecit. Et ex ierosolyma trãsiordanẽ secedẽs vectigalia a barbaris exigebat: ⁊ illos frequẽter debellabat: Vbi ẽt turrim fortissimã ex lapide albo edificauit: ⁊ alia multa edificia in mõz castri extruxit: quẽ gdẽ locũ pficiẽs eũ Tyrũ noiauit: ibidẽqz hircan⁹ hic (vt Josepus li. xi. testat) septẽ ãnis regnauit. Tãdẽ Antiocho magno regnãte Hircan⁹ verit⁹ ne ab eo tẽ⁹ tormẽt⁹ afficeretur pro bijs egerat: vitã propie manus internitiõe concluſit: cuius substãtiã idẽ Antiochus suis cõmodis applicauit.

¶ Symon Onie põtificis filius duodecimus indeorũ põtifex bijs tpibus: quũ Onias pater eius antiochi magni seuitiã phorrescerent: se in Egyptũ trãstulisset: põtificiũ munus suscipiẽs sedit ãnis duodecim: vir gdẽ bonus atqz optius q multa digna laude gessit opa: qõ Jesus filius Syrach in suo ecclĩasti co. c. 49. testat dicẽs: Symõ sacerdos magn⁹ fuit: q in vita sua suffulsit domũ: ⁊ in dieb⁹ suis corroborauit tẽplũ. Tẽpli ẽt altitudo ab ipo fundata ẽ duplex edificatio ⁊ excelsi parietes tẽpli. In diebus ipsius emanarũt putei aquarũ: ⁊ quasi mare adimpleri sunt supra modũ: Qui curauit gẽtẽ suã: ⁊ liberauit cã a pditiõe ⁊ multa alia q̃ de ipo eo in cap. idẽ ꝓsecut⁹ ẽ. Moriẽs tãdẽ Oniã filiũ reliquit successorem.

4985 214 ¶ Seleucus Ceraunos eius nois secũdus: quintus Syrie rex anno vigesimo regni Euergeti regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis duobus. Hic quũ in defuncti patris loco succedisset pfecti ꝓtra ciuitates que a patre defecerãt ingẽtẽ classez cõparauit. Et nauigãs repẽte velut parricidiũ patris in filio vẽdicaturus orta tẽpestate classez oẽz amisit: Nec quicqz illi ex tãto apparatu preter nudũ corpus ⁊ paucos comites vt scribit Justinus in septio Epito. lib. cõseruare potuit. Misera quidẽ res: sed optata sibi fuit. Deinde nõ multo post naufragiũ: ẽt a ptolemeo Euergete prelio victus in Anthiochiã trepidus fugit: Vbi ad Anthiochũ fratrẽ litteras dirigẽs ab eo auxilia postulauit. Anthiochus aũt quũ esset annoz quatuordeciz supra etatẽ regni auidus sub occasione regni defendẽdi: fratri huic Seleuco regnũ abstulit.

4987 212 ¶ Antiochus cognomẽto magnus eius nois quartus sextus Syrie Rex anno vigesimotertio Euergetis syrijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis triginta sex: Hic teste Justino Hierax cognominat⁹ ẽ: eo q nõ bois: sed accipitris more in rapiẽdis alienis vitã duceret: Nã cũ ptolemeo Philometore cõgressus ipsuz deuicit atqz fugauit: Einsqz mortui filiũ. P. Epiphane q infans patri in regno successit: vt ei regnũ adimere posset bellicis excussionibus effatigauit: P⁹ hec quũ viribus ⁊ diuitijs plurimũ abũdaret ita luxurie ⁊ supfluitatib⁹ instruxit exercitũ vt gregarij milites auro caligas faceret: Hunc ẽt Hãnibal penus Romanoz metu Carthaginẽ tradẽs ad eũ refugij grã pcessit. Rex itaqz Antiochus exercitus suũ aureis argẽteisqz: atqz alijs insignibus ornatũ annibali oñdit. Quo ostẽso in tã ornati exercitus cõ

tẽplatiõe gloriabilidus annibalẽ iterrogauit dicẽs: An hec omnia putaret esse satis remãis? Penus mi aduẽtũ litũ ꝓcioſe armatoꝝ ignauiã deludẽs: Satis ingt esse credo ꝛ ſi auariſſimi ſunt romani. Nõ de equipe rãtia: vt Valerius libro nono iquit: ſz de ꝑda itelligẽs Romãi vero ãtiochi ꝛ annibalis inſolẽtias ſuſtinere nõ valẽtes: cõtra cũ bellũ mouerũt. L. Cornelũ cõſulẽ: ꝛ Scipiões: ſcilicet Maſiciã ꝛ Aphricanũ legatos cõſtituẽtes nauali ꝓlio annibalẽ ſuperauerũt: etiã Antiochũ deuincẽtes coegerũt cũ pacẽ a Romanis poſtulare: que cidẽ hac cõditiõe cõceſſa eſt: vt ex Europa: aſiaqz rececederet: ſe quoqz intra Thaurũ reſtringeret: ꝛ viginti obſidibus dati decẽ milia talẽtorũ: quotãnis ꝓſolueret: annibalẽ ẽt traderet: qui belli cõcitator extiterat: Antiochus itaqz inter reliquos obſides filiũ cognométo nobilẽ Romanis tradidit: ꝛ verſus Thaurꝝ mõtez ſeceſſit: Quo facto annibal ad ꝓuiſiaz Bythinie regẽ ꝓfugit. Quũqz idẽ Anthiochus theſauri cupiditate a ſacerdotibus fallaciter ꝓmiſſi perſidez intraſſet in fano Uanee ſue fortune ab ipſis ſacerdotibus tãdez perẽptus eſt: ꝛ ab ipſis mẽbratim cõciſus e tẽplo ꝓiectus eſt: vt patet ſecundo Machabeorũ capitulo primo. Unde oẽs benedixerũt deũ qui perdidit impium.

¶ Coloſſus ingẽs ſolis ſimulacrũ a clare Lido ſtatuario fabricatũ: hoc anno (teſte Euſebio anno a ꝓſtructõe ſua. 56. apõ Rhodiũ inſulã terremotu corruit. erat quippe: vt Plinius refert ſtatua admirãda altitudinis cubitorũ ſeptuaginta turribus equiperãda: Cuius digiti: vt idez Plinius teſtatur: maiores erant pleriſqz ſtatuis: Ex cuius quidẽ ſtatua Soldanus Egypti rex: quũ poſtea inſulã inuaſiſſet: nongẽtos camelos oneratos ipſius ere: quã terremotu cõfractã inuenit: in alexandriã tranſmiſit. Id enim vnum e ſeptẽ mundi miraculis: ꝛ quidẽ maximũ fuiſſe omnes teſtantur. 210 4989

¶ Viris diſciplinis excellẽtes.

¶ Jeſus filius Syrach natione hebreus hijs tpibus Euſebio teſte apud Hieroſolymã multa ſciẽtia ꝛ rerũ experiẽtia habetur clariſſimus: qui ꝛ librũ noie eccleſiaſticũ: quẽ hebrei panaretbos vocãt: cõpoſuit in quo de omni virtute tam theologica quã politica pulcherrime tractat: Quẽ ideo eccleſiaſticũ nominauit: eo ꝙ de totius eccleſiaſtice diſcipline: religioſeqz ꝓuerſatiõis magnã curã habere viſus fuerit Omnes nanqz ſalomonis libri: ſcilicet proverbiorũ: Eccleſiaſtes: ac canticorum: necnon ꝛ ſapiẽtie ac Eccleſiaſticus iſte apud eccleſiam Sapientie libri cõmuniter appellantur: tum quia ſpecialiter ſapientiam doceant: tũqz: quia qui eos nouerint: obſeruauerintqz vere ſapientes dici poſſunt. 209 4990

¶ Biogenes ſtoicus per hec tempora floruiſſe creditur: Qui licet ex Seleucia fuerit: propter tamen Babylonis vicinitatẽ dictus eſt Babylonius.

¶ Biogenes vero magnus phũs Synopeus genere ſupioribus diebus. ſ. ptolemei philadelphi tpib⁹ obijt: q apprime oẽs voluptates ꝛ cupiditates a ſe abdicauerat. Et ꝓpterea duplici tãtũ pallio ꝓpter frigus vtebaꝛ. Peraqz ꝓ celario habuerat: ꝛ clauã ꝓ corpuſculi ſui fragilitate ſuſtẽtãda: cibũ quotidianũ a qlibet trãſeũte poſcebat. Habitabat quidẽ in veſtibulis portarũ ꝛ porticibus ciuitatũ vſquequaqz ꝓtẽs vexꝛ: ꝛ trãſeũtiũ abigẽs: ꝛ notãs vitia que mores fedabãt. Doliũ. n. ꝓ ſua domo bẽbat: in quo ſe ꝓ tpis mutatõe torquebat. Frigore. n. tpis os dolij ad meridiẽ vertebat. Eſtate vero ad ſeptẽtriõez. Et vbicũqz ſol ſe inclinabat: Biogenes ſimul ꝓtoriũ ſuũ vertebat. Quodã. n. tpe quuz ex calice q̃dã ligneo vſuz potãdi haberet: videꝫ puerũ manu ꝯcaua bibẽte ſtatiz calicẽ in terrã eliſit dicẽs. Me ſciebã q̃ natura poculũ haberet: Hic nanqz tã cõſtãtis: ſtabiliſqz animi vir fuit: q̃ nihil de eius rigore vnquã remiſit: Cui⁹ continẽtiã (vt teſtatur Valerius) etiã Alexãder magnus vincere nõ potuit. Fuit inter cetera Biogenes hic magne ſapiẽtie vir: vt Seneca multis in locis teſtaꝛ. Unde ꝛ aliquando interrogatus quid agẽdũ eſſet homini: vt nõ iraſceꝛ: reſpondit. Recordeꝛ q̃ nõ ſemp neceſſe ẽ vt ſeruiaꝛ illi: imo viceuerſa ẽ alteri aliquãdo ſeruiẽdũ. Nec oportet q̃ iugiter obediaꝛ illi: ſed interdũ ipe obediat alteri: Nec neceſſe ẽ vt ſemp ab alijs colaꝛ: ſed quãdoqz panaꝛ: ꝛ ipſe quũ hec fecerit: Et quũ hoc eius ira debilitabitur ira. ferũt illũ dyalogoſ nõnullos ſcripſiſſe: ꝛ Tragedias ſeptẽ ꝛ alia pauca: Ex quibus hãc celeberrimã excerpſim⁹ ſentẽtiã: ꝛ quidẽ notãdã: Siquis bonũ cũ amore dederit tibi ꝓfiliũ: preſta illi cũ amore obedientiã. Fuere autem quinqz Biogenes: primus Apolloniates phyſicus eloquẽs Anaximenis auditor: Anaxagore tpibus: Secundus Sycioneus: qui peloponeſiaca ſcripſit. Tertius vero hic. Quart⁹: De quo dictum eſt Babylonius. Quintus Tharſenſis: Queſtionũ poeticarũ ſcriptor.

¶ Antipater ſtoycus phũs acutiſſimi ingenij hac ẽt tẽpeſtate floruit q̃ multa cõſcripſit.

¶ Oneſicritus Eginenſis philoſophus ꝛ ipſe Diogenis prædicti tpibus obijt: qui cũ Alexandro magno militaret: eius milicia ꝛ bella conſcripſit. Et ſicut Xenophon philoſophus Cyri regis: ſic iſte alexãdri laudes proſecutus eſt: quorum quidem ſtilus ſimillimus fuiſſe fertur.

Tolemeus Philopator quartus egyptiorũ rex: olympiade. 141. que fuit. 384. annis iudaice captiuitatis poſt patrẽ regnũ ſuſcipiẽs regnauit ãnis decẽ ꝛ ſeptẽ. Hic (vt Juſtinus ait) propter crimẽ philopatoꝛ dictus ẽ: eo ꝙ patrẽ occiderit: ꝛ fratrẽ trucidauerit: Et ſicut ſceleſtus in occupãdo regno: ita in adminiſtrãdo ſegnis. Quũ. n. ex parricidio regnũ acquiſiſſet: reb⁹ vel feliciter geſtis luxurie ſtatiz ſe dedit: Cuius mores oĩs regia etiã ſecuta ẽ: ita ꝙ nõ modo amici prefecti: Uerũ etiã omnis exercitus militie ſtudijs depoſitis ocio ac deſidia marcebãt: Quãobrez Antiochus magnus Syrie rex prædictus multas eius vrbes repẽtino apparatu oppreſſit: ipſamqz Egyptuz aggreſſus fuerit: Trepidãſqz illi legationẽ mittẽs rogat ipſuz antiochũ aliquãtulũ imorari: donec exercitũ ꝛ ipſe præpararet: magnoqz exercitu præparato ſtatiz in greciã venit: ꝛ oia deperdita recuperauit. Spo 208 4991

aductuꝫ liaſſꝫ quoqꝫ (vt Juſtinus ait) Antiochũ regno: ſi virtus fortune ſucceſſiſſꝫ. Facta deniqꝫ pace quietem
auide ſecutus eſt: Sed nuoqꝫ in luxuriã inuolut⁹ occiſa Euridice vxore ⁊ Agathoclis ſororib⁹ meretricib⁹
illecebris capiꝝ: adeo vt nec gſq̃ in regno ſuo minus poſſet q̃ ipſe rex: Demũ hijs inuolutus obſcenita
tibus: filio quinquẽnij relicto emoꝛiꝫ. Quo moꝛtuo agatocles regis pfectus occidiꝫ: ⁊ meretrices i Eu-
rydice vltoꝛes a pplo patiblis ſuffigunꝫ: Quib⁹ geſt(alexãdrini legatos ad romãos miſerũt rogãtes: vt
ppli tutelã ſuſcipẽt: hij imuarẽꝫ ei⁹ regnũ: qo iã philippũ ⁊ antiochũ iter ſe fcã pitõe diuiſiſſe dicebãt.

¶ Philippus Demetrij regis filius trigeſimuſoctauus Macedonũ rex anno ſecundo regni philome
4992 207 toris Macedõibus regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis quadraginta uno. Hic Antigono rege tutoꝛe ſuo de
functo: quinꝫ eẽt ãnoꝝ .i4. regnũ ſuſcepit: quod audiẽtes Bardani: ceteriqꝫ oĩs finitimi populi quibus
velut immoꝛtale odiũ cũ antiquis Macedonũ regibus eꝛat in contẽptũ eꝛatis cõtinuis bellis cũ laceſ
ſere nõ deſiſtebãt: cõtra ⁊ ipſe nõ contẽptus ſua ſummotis hoſtibus vltro etiã etholis bellũ inferre ſa-
tagebat: Verũ nõ multopoſt omiſſis Etholis bellũ Romãis intulit. Sed dum in Italiam copias tra
iecciſſet: dardani eius fines vaſtare ceperũt: Abductiſqꝫ viginti captiuoꝝ milibus Philippũ a Roma
no bello ad tnẽdum regnũ ſuũ reuocatus eſt: Inde maioꝛibus viribus aſſumptis iterũ cuꝫ Romanis
bellũ ſuſcepit: ſed a Romana fortuna ſupatus: fractuſqꝫ bello pacem a Flaminio conſule poſtulauit:
cui hac conditione conceſſit: vt de regno nil pꝛoꝛſus ſe impediret: retẽto ſibi tantũmodo regio nomine:
qui etiã omnibus grecie ciuitatibus omiſſis: ſolam tenuit Macedoniam.

93 206 ¶ Hamilcar Annibalis Cartaginẽſiuꝫ ducis filius: ⁊ magni Annibalis pater: hijs tpibus: Licio te
ſte: duobus filijs Aſdrubale ⁊ Annibale paruulis relictis vita funcꝰ eſt: qui adhuc adoleſcẽtulus exi
ſtẽs Siciliã poſt primũ punicũ bellũ cepit exercitui pꝛeeſſe: quũ ante eius aduẽtũ: ⁊ mari terraqꝫ Car-
thaginenſiũ res male gereꝛẽtur: vbi aute ipſe adeſſe cepit: nũquã Carthaginenſes hoſti ceſſere: neque
nocendi locum dedere: Sed ſepe Hamilcar occaſione data Romanos laceſſiuit: Semperqꝫ ſuperioꝛ
diſceſſit: vt Polybius hiſtoꝛicus pleniſſime oſtendit: mediuſqꝫ inter Hamilcarẽ hũc ⁊ annibalẽ filium
Haſdrubal natu maioꝛ imperiũ tenuit: Qui plura cõſilio q̃ viribus geſſit. Hic fedus cũ pplo romano
renouauit: ⁊ vtriuſqꝫ imperij Hiberum fluuiũ terminum ſtatuit: Saguntinis in Hiſpania medijs in
ter imperia Romanoꝝ: Carthaginẽſiumqꝫ libertate vti decreuit.

¶ Punici belli ſecundi pꝛincipium.

4994 205 ¶ Secundũ vero bellũ punicũ: Quod Annibale duce Carthaginenſes cũ populo Romano geſſere:
quarto regni philometoꝛis anno: Olympiade vero .i42. pꝛincipiũ ſumpſit: quod quidẽ per ãnos decẽ
⁊ septẽ perdurauit: oĩꝫ quidẽ memoꝛabiliſſimũ: quo vnquã geſta ſunt: Neq; vnq̃ vllas validioꝛes ci-
uitates hijs viribus cõſimiles comperimus: q̃ in tam varia: belli fortuna: anceps Mars fuerit: vt p
pinquioꝛes periculo fuerint qui vicerint q̃ qui victi erãt. Odijs etiaꝫ pꝛope maioꝛibus certatũ eſt q̃ vi-
ribus Romanis indignantibus q̃ victi victoꝛibus vltro arma inferrent penis q̃ ſuperbe: auareqꝫ cre-
derent imperatum a victis eſſe. Eiſdẽ fere temporibus: vt aperte iam monſtratũ eſt: quaſi vniuerſa
orbis imperia: noua regum ſucceſſione mutata ſunt: Nam ⁊ in Macedonia philippus annoꝝ .i4.
Imperium ſuſcepit. In Aſia impubes Antiochus conſtitutus eſt. Cappadocie queqꝫ regnuꝫ Ariar-
athi pater ipſe tradidit: Egyptũ philopatoꝛ occupauit. Sed Spartani Cleomenis loco Lygurgũ ducẽ
ſuffeceꝛant. Et ne qua tpibus mutatio deeſſet: apud Carthaginẽſes abꝛogato Haſdrubale pdicto An
nibal eius germanus etate immatura duꝛ eligitur: Cuius moꝛes: vitamqꝫ: necnon ⁊ eius pꝛelia: vt ex
Plutarcho Liuioqꝫ elicere potuimus: hic breuiter ſubijciemus.

4996 203 ¶ Annibal itaqꝫ Amilcaris pꝛedicti filius hac tempeſtate quinqꝫ ⁊ viginti tãtũ etatis annos habens
Imperatoꝛ Carthaginẽſiũ exercitus (q̃ de eo plus mulites q̃ de alio confiderent) creatus eſt: hic quip
pe tanto ceteris ducibus pꝛudentia: audacia: conſilioqꝫ ad pericula capeſcenda: quanto populus Ro-
manus cunctas gentes foꝛtitudine anteibat: cuius quidem coꝛpus nec fatigari nec animus vnq̃ vinci
poterat. Calori ac frigoꝛi par patria: cibi potuſqꝫ nãli deſiderio: nõ voluptate modus finitus: vigilia q̃
ſomniqꝫ nec die nec noctẽ diſcriminata tpa. Id quod gerendis rebus ſupererat quieti datum: Ea neqꝫ
molli ſtrato: neqꝫ ſilentio accerſita. Multi ſepe mirati ſagulo inopẽ humi iacẽtem: inter cuſtodias ſta-
tioneſqꝫ militum cõſpexerunt: veſtitu nihil inter equales excellens: arma atqꝫ equi cõſpiciebant: Equi
tum peditumqꝫ idem longe primus eꝛat: princeps in pꝛelium ibat: vltimus cõſecto pꝛelio recedebat. Et
ideo quandocunqꝫ cum quibuſuis populis congreſſus eſt: ſemper ſuperioꝛ euaſit vel diſceſſit: Impe-
ratoꝛ igitur ſanctus pꝛoximo triennio omnes Hiſpanie gentes bello ſubegit: Sed ⁊ illaꝫ Saguntinoꝝ
ciuitatem opulentiſſimam populi Romani amicam atqꝫ cariſſimam fame oppreſſit: adeo (vt dimus re
fert Auguſtinus) q̃ pꝛo famis magnitudine ſuoꝝ cadaueribus diu paſta fuerit. Deniqꝫ omniꝫ fel
ſa rerum ne ſaltem captiua in Annibalis manus peruenireꝛ: ingentem rogum publice ſtruxit: in quem
ardentẽ omnes ſe cõmuni conſilio miſerũt: Quibus peractis Annibal fratre ſuo haſdrubale ad hiſpa
nie cuſtodiã relicto: ipſe pyrrhenũ ſaltũ tranſijt: ⁊ poſtq̃ ad alpes peruenit: que .ſ. Italiã a gallia ſcim-
gunt: quas nemo vnq̃ cum exercitu preterq̃ Hercules tranſieꝛat: ita inuera ⁊ loca lapidoſa ſtrues cõ-
burẽdo: ⁊ acetũ infundẽdo patefecit: vt elephãtus oneratus ire poſſet: quũ antea vix vnus hõ quiret re
petere: In eo tũ loco (vt Liuius ⁊ Eutropius affirmãt: multi nimbus obꝛuti cũ elephãtis periere. De-
ſcẽdit itaqꝫ Annibal cũ ſuo exercitu in Thaurinẽſes agros: ⁊ peruagata tota regione ciſalpina Roma

nos tribus prelijs profligauit: ac multas vrbes obtinuit: pgensq; per ligures id idez effecit. postea ap penninũ trãsiliens etruriã que in itinere apud loca vbi nunc est Florentia adco grauj oculoꝝ morbo affectus ẽ: vt dextrũ amiserit oculũ. Vel vt alij dicunt nunq; eo bene vsus ẽ: qua valitudine quũ etiaz ꝑmeret: Et getula ducẽ portaret belua luscũ. L. Flamineũ cõsulẽ apud Transimenũ lacũ cũ exercitu occidit: ꝛ viginti sex hominũ milia interfecit: Quo facto mox Fabi⁹ maxim⁹ contra ipsuz Annibalem a Senatu missus per summa montiũ: ꝛ abdita castra ponẽs annibalis seruozem delusit: ꝛ repta occasi one aretinozum auxilio vicit qui tãtũ ad hui⁹ belli ꝑparationẽ Liuio testante tulerunt: quãtum vniuer sa nunc Etruria vix possz efficere: ꝛ sic per sexdecim annos totam Italiam varijs cladibus fatigauit Indeq; in Apuliã pergens maxima clade Romanos apud Cannas affecit: In quo qdẽ prelio tot ro manozũ milia cesa sunt: vt tres annuloꝝ aureozum modios: quos e Romanozum militum manib⁹ ex traxerat: Carthaginem mitteret. Vaz ibidem consulares viri ꝛ senatores omnes aut capti: aut occisi fuere. Nec dubium quin de Romanis actum fuisset. si Annibal statim post victoriam accessisset. Tan dẽ Annibal semper inuictus cogitur a ciuibus suis Italiam relinquere: ꝛ opem patrie sue ferre: que ꝛ a publio Scipione premebatur. Dum vero pro reparatione belli ꝛ patrie sue occupatus esset: Carthaginenses pacem cum Romanis composuerunt: cogentibus deinde Romanis: vt Annibal in exilium mitteretur: ad Antiochum Syrie Regem confugit: Qui quum contra Romanos bellum pararet: ꝛ ipsi⁹ Annibalis consilia sperneret: Quoniam sermones cum Gilio Romanozum legato apud Ephe sum habiti eum suspectum reddiderant. victus est a Romanis Antiochus: iussusq; est si pacem ob tinere veller: vt Annibalem redderet: quod quum eidem significasset statim ad prusiam Bithinie regẽ aufugit: Romanozum postulationem ei celans. Verum. T. Quintius Romanozum legat⁹ sciens An nibalem apud eundem esse ad insequẽdum eum prexit. Quumq; eo Annibal perductus esset: ne a Ro manis caperetur: confestim gustato veneno quod in annulo more regio gerebat animã expulit. ꝛ sic eo genere mortis a Romanozum vinculis se liberauit. Decessit autẽ Annibal iste: plutarcho teste: septua gesimo vite sue ãno: Cuius corp⁹ ad Lybisam collocatũ dicũt in sepulchro marmoreo: in quo hoc epi taphium scriptum fuit: Annibal hic situs est: De quo sic rettulit Trogus: Quod nunq; sine bellis cu bans cenauerit: q; nunq; inter innumeras captiuas mire pulchritudinis puellas castitatem perdide rat. q; nunq; in insidijs suozum aut etiam inimicozum proditus fuerit. Obijt itaq; vigesimo ptolemei Epiphanis anno: olympiade autem. 149.

¶ Fabi⁹ maxim⁹ Romanoꝝ consul: militaris rei ꝛ eloquentie peritia clarus hijs temporibus floruit De quo habetur q; quũ animaduertisz Romanam Rempublicam bellorum multitudine periclitari: corpus ad rem militarem: tanquam hoc sibi innatum essz: exercitui primum ad eloquentiam ꝛ popu lum persuadendum se contulit: Et vt eius vitam paucis concludam: Veneris Lybicis ꝛ alijs multis nationibus triumphos quinque egit: Deinde quuz contra Haannibalem Dictator electus foret: eo q animum ad consilia: corpus vero ad robur in adolescentia instituerit: ꝛ audaciam cum temperantia prudentiaq; tẽperauerit nõ bellãdo: sed conctando reipublicaz seruauit: adducta a collega male pu gnante republica in maximum discrimen. Quũ enim vidisset Minutium collegam suum a penis vi ctuz (q; ꝑ sibi infensuz) semotis odijs amore patrie Penos aggressus Romanos liberauit: In qua victoria Tarentũ vrbẽ euertit: Et lz vrbẽ euerterit: a Simulachrozũ tamẽ depdatione astinẽtissimus fuit: Cui vt diuus pater Augustinus p⁹. de Ciui. dei ca⁹. 6⁹ refert: cũ eius scriba suggessisset: Quid ō signis eoꝝ que multa capta fuerãt fieri iuberet: Que sunt cuiusmodi essent? Respondit ille: Non solũ grandia multa: verũetiaz armata esse. Relinquam⁹ inquit tarentinis iratos deos: pro quo Annibal e pugna discedens dixit: Nõne ego vobis predixeram sepius hanc nubẽ: tẽpestatem ꝛ procellã nobis ob laturam. Victo deniq; Annibale triũph⁹ ei maximo apparatu decret⁹ fuit: De quo sic dicit in quarto Liu⁹: Fabius: deciano exercitu relicto in Etruria suis regionib⁹ deduct⁹ ad vrbem: De gallis etbru scis: samnitibusq; triumphauit. milites triumphãtem secuti sunt. Celebrata in conditis militaribus non magꝝ victoria. Q. Fabij q; mors. P. Decij est: exercitaraq;: que memoria parentẽ equata euentu publico: priuatoq; filij laudibus data ex preda militibus eris octogenti bini. Saraq; ꝛ tunica premi: allia tempestate militie nequaquam spernenda sunt. 202 4997

¶ Liui⁹ Salinator ꝛ Claudius Nero hijs temporib⁹ a Senatu Romão consules contra Hasdruba lem designati in Hispaniam cum exercitu destinatur. Nã eo tempore Sardinia insula Romanos de seruit. Quapropter duces ad quattuor partes missi sunt: ad Macedoniaz contra philippum: Sardi niam contra Sardos: in Italiam contra Annibalem. Liuius autem Salinator cum Attalo Asie re ge amicitiã faciens macedoniam fregit: philippuz vicit: Siciliam recepit: ꝛ sexaginta ciuitates cepit: viginticz sex expugnauit: Indeq; sex diebus Italie longitudinem transcurrens: vno eodemq; die ex Italia in galliam peruenit: vbi ꝛ Asdrubalem collatis signis pugnando deuicit: Uno pempto trium phum duxit: Hoc idem Liuius libro trigesimooctauo testatus est. 200 4999

¶ M. Claudius Marcellus Ro. consul: hoc tẽpore in precio existẽs a senatu ꝰ syracusanos mittit ꝛ Syracusanã vrbẽ euertit: Et vt dicit diuus pater Aug⁹. ꝑmo de ciui. dei capi. 6⁹ ante capram vrbem ei⁹ ruinã fleuit: ꝛ ãte ei⁹ sanguinẽ suas lachrymas illi effudisse: etiã in hoste cõseruande pudicitie curaz gessisse. Qui anteq; ciuitas inuaderet: edicto publico constituit: ne quis corpus liberũ violaret: cui⁹ vi

aduerū tam plutarch⁹ diffuse describens: eam succinctius perscribimus: Ipse nāq; vt idē testatur: quinquies consul fuit: eo q; exercitatiōe bellicosus esset: robustusq; corpore: manu potens: & ad dimicādū ardens quod ei⁹ certamina declarāt: acer quoq; ac strēnuus existēs ad ceteras vite pteſ phūan⁹ atq; modestus fuit: tūq; in re militari egregie excelluit ad nullū pugne gen⁹ aut segnis: aut parū exercitat⁹: tus etiā ad singulare certamen fortissim⁹: Quo quidē genere: quū prouocatorē neminē fugerit: cesis vniuersis victor cuasit. Quapp adhuc inuenis existēs: coronas: cetera queq; ab imperatorib⁹ cōsecut⁹ est pmia Et vt de ceteris sileā: hoc solū memorie dignū hic appono: Liberis nāq; cōtra romanos bellū gerentibus: hic Marcellus videns Viomatem eor ducem eximia corporis magnitudine: armatura: auro: argētoq; ac varijs distincta coloribus: ipsum adorſ: & statim hasta cū perfodiēs respinat atq; interficit: Inde pugna cōmissa ingētem & admirandā cōsecut⁹ est victoriā. Capto enim Mediolano: & ceteris Emilie oppidis: omnes sese Romanis tradidere: Quāobrem a senatu decret⁹ est triūph⁹ celeberrimus: eo q; Romā optima tulerit spolia: Inde ēt cū penis pugnans: cesis cor quoq; nobilib⁹ victor cinctus sit: p⁹ hec ab Hypocrate syracusano or duce ruptis Romanor federib⁹: Marcell⁹ capta ci⁹ vrbe: ex ipsius exercitu octo milia interfecit: & totā ferme Sicilia excursiōib⁹ vexauit: vniuersosq; profligauit: Demū cū penis pugnās: vna cum Crispino eius collega lancea perfossus occubuit.

¶ Onias magn⁹ Symonis pontificis fili⁹: hoc āno patre defuncto summū pōtificatum obtinens sedit āns vigintinouē: cui⁹ tēpore Antioch⁹ magn⁹ deuicto ptolemeo philopatro: etiā Judeam: vt Josephus in. xij⁹ scribit: sibi subegit: ad hierosolymor deniq; ciuitatē exercitū ducens: cā sine vlla contradictiōe cepit: aperiētib⁹ ei portas hijs q ei⁹ volūtati ꝓsentiebāt. Ingressusq; ciuitatē. 60. milia cor interemit: qui. s. sibi cōtraria sapiebāt: ac etiā ex illis qui ei portas aperuerāt, ppter tēpli diuitias multas. n. ab eo abstulit: nā omnia ei⁹ vasa abstulit: & lucernas aureas: & aram auream: & mēsam & sacrariū: ac denīq; omnia penitus auferēs maximū luctū: pōtificem & cunctā ciuitatē perduxit: deprēdās deinde totam ciuitatem etiā decem milia captiuor abduxit: & infinita prope mala vrbi contulit: Ad hunc autē Oniam Lacedemonior rex nomine Ari⁹ legationē & epistolas misit: dicēs se quasdam scripturas inuenisse: que asserebant iudeos & Lacedemonios: & ex vno genere extitisse: & familiaritatem cū magno abraam socialiter habuisse: & ex hoc magnū adinuicem habuisse fedus: Huius autem tempore Seleucus rex Antiochi successor Heliodor quendā principē suum Hierusalem ad spoliandū templi erariū misit: Quo in tēplum ingresso: vt habetur. 2°. macha. ꝑmo: stati duo iuuenes de tēpli latibulis surgentes: Heliodor occiderunt. Sed Onias Seleuci iram veritus dūm deum pro defuncto exorauit: & consestim reuiuiscit. Heliodor⁹ autem ad regem reuersus dixit: si habuerit dominus meus aliquos: quorū sciat sanguinem: mittat eos in Hierusalem: hic deniq; moriens quū reliquisset filium adhuc infantem: Antiochus sacerdotij principatum fratri ei⁹ nomine Jesu: qui & menelaus contulit.

5000 199

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Aristobol⁹ natione iudeus peripatetic⁹ philosoph⁹ hoc tempore fm Eusebium flo. uit: qui inter cetera sue virtutis opera ad philopatorem regem cōmentarios explanationum in moysen scripsit.

¶ Archimedes Syracusanus philosoph⁹ & geometra: per hec tempora in omni genere geometrie ante alios laudat⁹ est: Cui⁹ quidem mortem plini⁹ in secūdo libro late descripsit dicens: q; capte per proditionem syracusis: q; diu contra Marsilij romani potentiam defensauerant: quum omnia euerterent hostes: Ipse diametros suos in pulnere designans: a pretereunte milite incognit⁹ occisus est: Hic (vt Cicero in libro primo tusculanarū questionum testatur) prim⁹ spere fabricator fuit: Quod inuentum Laertius Anaximandro philosopho attribuit. Hic de Cylindro op⁹ egregium cōposuit: quod postea Nicolaus quint⁹ summ⁹ pontifex in latinum traduci fecit.

¶ Philopomenes Megalopolitan⁹ imperator & illustris philosoph⁹: Vir quidem seuer⁹: cui⁹ vitam plutarch⁹ late descripsit: tempestate hac claruit: Hic postrem⁹ grecorum homo dictus fuit quasi Grecia nullum amplitudinis virum post philomenem ediderit. Qui quum triginta ānos haberet etatē Cleomenem Lacedemoniorum regem: qui megalopolim nocte repentino impetu adorſ forum omnem captiuauerat: ex vrbe depulit & demophantum clyensium equitum prefectum prostrauit: hostesq; omnes fugauit: Demum multis clar⁹ historijs a Dinocrate veneno morti traditur. Ferunt hunc adeo frugalē extitisse: vt quum mulieri megarensi nunciaretur: Acheorum Imperatorem ad se aduentare ingenti animi tumultu fluctuare cepit: & ꝙ maxime in ipso cene apparatu. Nam maritus forte aberat: agitabatur: Interim philomenem cum admodum clamyde edes subijt: quem mulier ex ministris quempiam percurrentem anteuertisse suspicata: vt ministranti sibi opem adhiberet: & precabatur: Qui cōtinuo relicta clamyde: lignа scindere cepit. Inter hec hospes ingressus vbi conspicatur: Quidnam hoc est philomenes inquit? Cui respondens: quidnam aliud ait: ꝙ in decorem faciei supplicium do.

5008 191

Tolem⁹ Epphanes. 5. egyptior rex olym. 144. q̄. 404. āu⁹ in daice captiuitat⁹ p⁹ patres Egyptijs regnare cepi. & regnauit annis. 24. hic tēpore adepti regni nōdū q̄tuor exceſſerat annos. Et ga ei⁹ infātia cōsilij & roboris cōpos esse nequibat: Antioch⁹ magn⁹ predicte syrie rex ad suū regnū aspirās: nec ibi credens rebelles inuenire: illud bellica excursione vexare cepit. Sed regni principes pro infante fideliter dimicantes regnum omne defensarunt. Ad ipsius quē q; foueūdum Onias predict⁹ iudeor pontifex descēdit. Quum āt ad pubertat⁹ tempora peruenisset Antio-

chus nobilis magni Antiochi filius sororẽ suam eidem infidiose vroremq; dedit: ex qua duos suscepit filios: Quo audito: antiochꝰ sub specie visendi iphãm sororẽ suam: atq; filios egyptum ingressus: ipsum Ptolemeũ regẽ iter epulas occidi iussit. Quũq; vniũsaq; Egyptũ sibi subiugare niteret ab egyptijs extra cõfines eiectus est: Post biẽniũ vero rursus alexãdriã obsidẽs a Romanis legatis de egypto recedere compulsus est. ¶ Viri doctrinis excellẽtes. 189 5010

¶ Nevius poeta comicus anno .2º regni epiphanes: vt Eusebius scribit vtice moritur: q militũ ꝛ pcipue Metelli factione e Roma pulsus fuerat.

¶ Plautus similiter poeta Comicꝰ ꝛ ipse sequẽtiꝫ vt idẽ Eusebius testatur] ex vmbria sarsina Ciuitate Romã pduct⁹ ibidẽ moritꝫ: Vir gdẽ volũtarie pauprimꝰ: q propter annone charitatẽ ad manuarias molas cuidã pistori se locauerat: ꝛ ibi quotiens ab opere vacaret scribere fabulas ac vẽdere solitus erat: de quo Varro sic dixit: Musas plautino more locutas fuisse: ꝛ latine log voluissent. Scripsit ãt hic circiter cẽtũ ꝛ triginta comedias: Quarũ prime principiuꝫ ẽ: Jn facie versus Amphitrionis iuppiter. Eius aũt sepulchro. M. Varrone lib. de poetis testante tale epigrãma inscriptum fuit. 188 5011

Postquam est morte captus plautus
Comedia luget: scena est deserta.
Deinde risus: locusq; ꝛ numeri.
Innumeri simul omnes collachrymarunt.

¶ Ennius quoq; poeta comicꝰ natiõe tarẽtinꝰ: ꝛ ipse tẽporibꝰ hijs: Eusebio referẽte: floruit: q tandez a Catone q̃store Romã trãslatꝰ in mõte auẽtino habitare: parco qdez sumptu: ꝛ vniꝰ ancillule ministerio cõtentꝰ semp psuadẽs alias cẽ immortales. Et ideo in vite sue termino dixit. Aspicite o ciues senis Ennij imaginis formã. Hic vẽstrũ pinxit maxima facta patrũ. Nemo me lachrymis decoret: Nec funera luctu faxit cure volito viuꝰ per ora virũ. Jdẽq; poeta pudicitiam predicãs dicebat flagitij initium cẽ inter ciues corpora mutare: Hic quũ comedias octias elegãtesq; edidisset: septuagenario maior: auricularj morbo Olympiade .153. iterijt. Sepultusq; fuit i Scipiõis monumẽto via apia ũtra pmũ ab vrbe miliariũ: Apud latinos autẽ multos comicos fuisse inuenimus. s. Ceciliũ: Nevium: Liciniũ: Attiliuꝫ: turpiliũ: Trabeã: Lucretiũ: ꝛ Enniuꝫ istum: atq; alios: vt Terentium et plautum predictũ. Sꝫ Terentius ꝛ plautus iam soli remãsere: De quibus vlucatius sedicus in libro quez de poetis scripsit: Referens quẽ ex predictis comicis prestare putaret: quoq; in loco poni quisq; debeat his versibus explicauit dicens.

¶ Comicoꝝ dinumeratio.

Multos incertos certare hanc rem vidimus
Palmam poete comico cui deferant.
Quum me iudice errorez dissoluam tibi
Vt contra si quis sentiat nihil sentiat.
Cecilio palmam tribuo de comico
Plautus secundus facile superat ceteros
Deinde nevius qui fuerit precio in tertio.
Si erit quod quarto detur dabitur licinio.
Post insequi licinium fancio attilium.
Jn sexto sequitur hos terentius:
Turpilius septimuꝫ: trabea octauum obtinet.
Jn nono loco esse facio lucentium.
Decimuꝫ addo antiquitatis causa enniũ.
Hanc etiam gellius confirmat sententiam.

¶ Panetius philosophus Scipionis consuliꝰ precepto: hijsdem tẽporibꝰ clarus fuit: qui ꝛ stoice secte philosophus extitit: quenq; Cicero in libro officiorum imitatus est.

¶ Possidonius stoicus ipsius panetij discipulꝰ hac tempestate agnoscitur: ꝛ magno pompeio postea admodum familiaris fuit: ꝛ eius res strenue gestas scripto mandauit: Hunc diuus pater augustinꝰ quinto de ciuitate dei maximum dixit fuisse philosophum.

¶ Scipio alterius Scipionis filius: Vir omnium romanorum ferme primarius hoc anno vigesimũ quartum agens annum: duobus Scipionibus hasdrubale interfectis a senatu romano ad hispanias mittitur. porro hic adolescens magnanimus: Dum intellexisset senatores propter Annibalis metum Italiam relinquere velle: statim in senatu veniens: extracto gladio id fieri prohibuit: asserens se velle patrie defensorem esse. Ipse quippe philosophus magnus fuit: ꝛ panetij predicti auditor. Atq; inter ceteros mortales animi prestantioꝝ extitit: ꝛ eximiam formam gerebat: ꝛ in omni amplo dignam imperio. Erat quippe benignus in audiendo: facundus in respondendo: ꝛ in cõcitandis hominibus egregius artifex: habitu corporis virili: cesarie promissa vtebatur. Ad hunc salutandum Masinissa rex veniens: vt primũ conspexit sic virum admiratus dicitur: vt nec ab eo dimouere oculos: nec intuendo explere desiderium posset. Quantumq; romane libertati semper consulerit: facile intelligi potest. nã quũ in Hispanias profectus esset: omnẽ statim carnis voluptatem a castris amouit: vnde ꝛ duo secatorum milia legitur ab eius tunc exercitu abijsse. Carthaginem nouam hispaniarum vrbem vi cepit: vbi erat pecunie ꝛ belli apparatus: copia plurima: ꝛ redditus Hispaniarum obsidibus eorum parentibꝰ Magonem Annibalis fratrem captiuũ Romam transmisit. Sed ꝛ virginem quãdam sponsam captinaꝫ vt Liuius tradit: sponso valde generoso quasi genitor prius in matrimonium tradidit: puellecq; preciũ dotis nomine condonauit. postea: vt Eutropius libro tertio ait: septuaginta ciuitates Hispanie recepit Quibus feliciter gestis Romam reuocatus consul contra Carthaginenses designatur: Eoq; pergẽs: confestim Aimonem Aphrorum Bucen cum Siphace Numidie rege romane ditioni subegit. Nec multo post ibidem cum Hannibale carthaginẽsiũ duce pgressus: ita eius equitatum fudit: vt supra vi 187 5010

aduētū ginti penoꝝ milia cesa: totidemq; fere capta vna die referatur: ⁊ ipse Hānibal cū paucis eqtib⁹ iter tu
multum elapsꝰ profugit. His rebus ita cōpositꝭ: quū hostiuꝫ castra diripuissꝫ: ingentiq; preda in na-
nes redacta: ⁊ terra mariq; pace obtenta in Siciliā traiecit. Inde per Italiā non minus pace q̄ victo
ria letus pergens effusis nō modo vrbib⁹ ad exhibendos ei honores: sed etiā agrestiū turba obsidente
vias. Romā tādē peruenit triumphoꝝ omniū clarissimo vbeꝫ iuictus Aphrican⁹ vocari meruit referēs
in erariū: sicut Liuius li. 32° refert argēti pōdo centum milia. xxij. ab hui⁹ autē triūphi spectaculo moꝛs
Sipbacē subtraxit. Cui⁹ triūmphi formā Apian⁹ historic⁹ stilo diligenti perscripsit. Sicq; secundum
bellum punicuꝫ terminatū est. Quod quidē: sicut oroſius li. 4. ca. 42. ait: per annos. 18. gestum fuit: de
quo quidē Scipione diuus pater Aug. p⁹ de ciui. dei ca. 30. sic refert. Quod non solū pōtifex maximus
sed etiaꝫ ex totius Senatus iudicio vir optimus habitus fuerit. Qui catoni cōtradicēs nolebat cartha
ginem Ro. imperio emulā omnino euerti: timēs ne quod postea euenit: Romāi: quum sine belli metu
essent lasciuirent. Hā deleta postmodū Carthagine sub inniore Scipiōe multa subsecuta sunt mala:
ita vt pdita Romanoꝝ moꝝ integritate crudeliora paterēt a ciuib⁹ q̄ ab hostibus. Quod prudens
iste nolebat ciuitatē fortē auferri: vt timore dominādi libido premereť. Huius quippe philosophi pcla-
re fuere sententie: ex quaꝝ nūero memorie gratia hāc celeberrimā de ipso dictā hic apponimus. Dice-
bat. n. nunq̄ se min⁹ ociosuꝫ q̄ quū ociosꝰ eēt.: nec min⁹ solū q̄ quū sol⁹ eēt. Hic tamē talis ac tāꝰ patrie
pater: tādē ab emulis a senatu de pecūia accusatꝰ fuit. Quibus: sicut narrat Valerius in contiōe respō
dit: Quū totā aphricā potestati vestre subiecerim: nihil de ea qō in cuū dicerentur detuli p̄ter ꝓgnio-
tum solū. Item nec me aphricane diuitie: nec fratrē meū asiane auaros reddidere: quū essēt vteraq; no
strum magꝭ inuidia locuples q̄ pecunia. Sane ab ingrata patria pulsꝰ: apud Linternū rusculum exu
lans tādē: vt plutarchꝰ testatť. ꝯ2. etatꝭ sue āno morbo interijt. In cuiꝰ quidē tumulo hec inscripta reseru
tur. Deuicto aumbale: capta Carthagine: ⁊ aucto imperio: bos cineres marmore tectos habes: cui ñ
Europa non obstitit Aphrica quondam. Respice res hominum q̄ breuis vna premit.

¶ Terētia Emilia ex emilioꝝ familia nata huic scipiōi vxor fuit: mulier sigdē sanctꝭ et vsq; in celum
extollēda laudib⁹. Hec. n. p̄ter morē vxoꝝ quū vidisꝫ virū suū iā senē in dilectionē ancillule sue concu-
bitum incidisse: q̄tūcunq; ei difficillimū videretur: id tamē constāti animo tanq̄ mulier inclyta pertu
lit: existimans discreta mulieri nimiū indecens q̄ vir su⁹ qui sua ingenti virtute reges ⁊ validas natōes
Ro. imperio subegerat dici ⁊ scribi: q̄ amori ancillule detineretur: vnde quoaduixit viri crimen silentio
opp: essit: vt nedum ālteri: sed nec etiam vir ipse vnquam perpendere potuit eam eniꝫ sensisse quid age
ret: Et non solū hoc archanū Scipione ipso viuēte seruauit: sꝫ ⁊ eo defuncto ad auferēdam eius infa
miā statim ācillā liberali animo manumisit; deinde eaꝫ cuidā liberto suo coniugē dedit. Et hoc ne ma
gnifici viri fama inclyta macularetur.

5020 791 ¶ Scipio nasica p̄dicti scipiōis aphricani (vt aiunt) frater: et ipse bis tēporib⁹ a senatu cōsul dictus.
ꝓpter quod ab asia sic deuicta asian⁹ cognominari ꝓmeruit: Quib⁹ superatꝭ Antiochus rex filium suū
noīe Epiphanē natu minorem ꝓ Seleuco maiore Romāis obsidē ⁊ pacē eo pacto obtinuit vt quū Eu
ropā atq; asiā minorē deferēs intra thauꝝ: vt premissuꝫ ē: se cōtineret: ⁊ hānibalē belli concitatorē tra-
deret. Redienſq; romā scipio haud multopost Marcello cōsule in Etbruria a Boijs supata: de ipsis
triūphauit: Cuius triūphū Liui⁹ ita describit dicens: In eo triūpho gallicis: carpentis: arma: signa ⁊
spolia oīs generis trāsuexit: ⁊ vasa enea gallica: ⁊ cū captiuis nobilib⁹ equoꝝ gregē: traduxitq; aureoſ
torques: Trāstulit ⁊ eris mille quattuor centū septuaginta: adhuc auri ducenta quadragintā ex argen
ti infecti: qō in gallicis vasis: more suo factum. ccclx. pondo: Bigatoꝝ numeꝝ cētū. 32. militibus qui cur
rū secuti sunt cētenos vicenos: quos nos asses dicimus: duplex centurioni: triplex equiti.

5024 175 ¶ Seleucus q ⁊ philometor sext⁹ asie ⁊ syrie rex. xvj. āno regni epiphanis regnū suscipiens regnauit
ānis. 12. vir qdē ingenio hebes ⁊ iniqu⁹: cui⁹ tempore Symon prepositus templi Hierusalē ad Apollo-
nium ipsius ducē in phenicē confugiens multis mūeribus sacerdotij ꝓcipatū sibi vendicare tentauit.
Quo audito Seleuc⁹ ipse Heliodorum quendā necessarium suū ad negocium exequendum misit: qui
in Judeam veniens inique nimiū iudicans cum multo terrore visis signis diuinis ad Seleucū reuer-
titur: vt patet. 2° macha. 3° Onias autem sacerdos curauerat: vt Symon profugus sieret: Hic quum
nullum filium successorem reliquisset Antiochum illustrem fratrem successorem habuit.

5032 167 p Tolemeus philometor sext⁹ Egyptioꝝ rex: olympiade. 150. que fuit. 428. iudaice captiuita
tis ānis egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 35. Hic Antiochi sororis filius fuit: segnis
admodū vir: ⁊ quotidiana luxuria marcid⁹ adeo vt nō solū regie maiestatis officia ītermit-
teret: sed etiam sensu hominis ꝓpter nimiā sagīnam careret. Huic adolescēti Antiochus
auunculus bellum graue intulit: propter quod ⁊ legatos ad Senatum Romanum misit ab eo auxi-
lium postulans monere senatum adolescentis preces: pompiliumq; legatum ad Antiochum misere:
qui p̄ciperet illum ab Egypto abstinere: aut si iam incessisset recedere eum iuberet. pompilius autē:
quum Antiochum in Egypto repperisset: eidē statim antiochus ex antiq̄ amicitia osculū obtulit: quia
vt Justi. scribit: Antioch⁹: quū Rome obses eēt: pōpilū supra ceteros colebat: ⁊ propter illum puerum
de vidit: Sed pōpilius facessere interim priuatā aicitiā iubet: quū patrie mandata intercedant: plato-
qꝫ senat⁹ decreto: ⁊ ei credito: quū eum cōctari videret: cōsultrtionēq; ad amicos referri: ibi pōpili⁹ vir-

gā quā manu tenēbat amplo circulo incluſuz amicos ꝓſulereqz eos iubet: nec priꝰ inde exeat q̄ ſenatui reſpōſum det: aut pacē aut bellū habiturꝰ. Adeo hec auſteritas regis animū erexit: vt ſe omnino pariturā ſenatui reſpōderit. Hic demū filiā Cleopatrā Alexādro Syrie regi vxorē tradidit: vt fedus inter eos initum ſeruaret: ſed ꝓceſſu tēporis: quū idē ptolemeus vir ſubdolꝰ ſub ſpecie ferēdi auxilij Alexādro p eius tranſiret ciuitates: doloſe per ſingulas ciuitates cuſtodias collocauit: z vt eius ſibi ſubderet regnū: iunioꝛē Demetriū Alexādri hoſtē ſibi cōfederauit: z Cleopatra ab Alexādro ablata: eā eidem Demetrio vxorē dedit ſe. ꝓſus ab alexādri aūcitia alienās: quez cōtra ſe veniētē fugauit: ac die tertia in oblatione capitis alexādri ſibi per arabū regē facta p̄ gaudio repbēſibiliter geſtiens expirauit.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Statius Cecilius comediaz ſcriptoꝛ natiōe mediolanēſis: z Ennij primo cōtubernalis: biis tpibꝰ: Euſebio teſte: clarus fuit: z multa conſcripſit: tandem poſt Ennij mortem anno ſecundo z ipſe mortuus eſt: z iuxta Janiculum ſepultus. 166 5033

¶ Alcāder poeta grecꝰ z ipſe bijſdē tpibꝰ in p̄cio fuit: quē Didimꝰ fabuloſū vocat: hic a nuptijs Junonis z iouis incipiēs: oēs deoz ſucceſſus vſqz ad hec tēpora ptractauit: quē multi locis Virg. imitant.

¶ Titus Liuius tragediarum ſcriptoꝛ: alius a patauino per hoc tempus agnoſcitur: qui propter ingenium clariſſimū a Liuio ſalinatoꝛe: cuius liberos erudiebat libertate donatus eſt.

¶ Philonē iudeū ex ſacerdotū genere natū: z alexādrie educatū p hec tēpoꝛa floruiſſe ꝓſtat: Et ſapiētie librū grecā lingua: in qua peritiſſimꝰ erat: elegāti ſtilo conſcripſit: quē ideo ſapiētie librū nominauit: quia in eo Chriſti domini noſtri laudes ſpecialiter narrauit: vel qa multipliciter in eo ſapiētia ꝓmēdatur. Scripſit z alia multa: vt diuꝰ Hiero. in libro de viris illuſtribus cōmemoꝛat.

¶ Cathon philoſophꝰ ſtoicꝰ natiōe egyptiꝰ panetij quōdā diſcipulꝰ hoc tēpoꝛe floꝛuit: z multa ſcripto reliquit: Cuiꝰ habētur plurima egregie dicta ex quibꝰ hec pauca notabilia excerpta ferūtur. Deſines timere ſi ſperare deſieris. Queris qd ꝓfecerim? Reſpōdeo amicꝰ mihi eē cepi: Si vis amari: ama: ab eo aliquādo queſitū fuit: an beneficiū ſeruꝰ domino dare poſſit? Reſpōdit: Quedā ſunt beneficia: quedaz vero officia: z q̄dā miniſteria. Beneficiū inquit ē quod alienꝰ dat: alienꝰ antē eſt qui potuit ſine rēpbenſione ceſſare. Officium eſt filij: vxoris qz: ac ceteraz perſonaz: quas neceſſitudo ſuſcitat: z opē ferre iubet. Miniſteriū eſt ſeruī: quē cōditio ſua eo loco poſuit: vt nihil eoz que p̄ſtat inuiter ſuperiori.

¶ Cato p̄mꝰ Romanoz phūs ac iuriſta p̄mo qdē queſtoꝛ: deinde bis cōſul: litterarūqz tā grecarū q̄ latinaz apō Ro. decꝰ tēpeſtate hac floꝛuiſſe dicit: q qdē cato ſuū tuſculi ignobile boꝛtum poſtea Rome nobiliſſimū reddidit: cuiꝰ certe oꝛnamēta fuerūt latinaz litterarū monumenta ab eo edita: militaris diſciplina aduꝛta quoqz Senatꝰ maieſtas: z ꝓpagata familia: ex qua qppe maximū decus Ro. poſteriꝰ Cato oꝛtus eſt: q ſacratiſſimū illud catonū nomē poſtea imoꝛtale fecit. Hic. ſ. p̄mus cato p̄mo cū quinto Fabio maxio militauit. Quinto deinde pāno queſtoꝛ tarētū miſſus fuit: vbi Enniū poetā p̄dictuz inueniēs Ro. ſecū adduxit. poſtmodū cū Scipiōe illo viro optio p̄dicto etiā aphricā tranſuectꝰ rempublicā nō mediocriter iuuit. Deinde ex edilitat officio cēſoꝛ factꝰ: ac poſtea p̄toꝛ optīe in oibꝰ ſe habuit. Cōſul etiā bis fuit: z pꝰ cōſulatū: quē ſtrēnue in Hiſpania geſſerat tribunꝰ militū dictꝰ ē. Demū quū ſeno z pene ſenex latinas lras didiciſſet: etiā grecas litteras edoceri appetiuit: Unde doctꝰ factꝰ hiſtoriaſ z rē militarē tractauit atqz ſcripſit. Et dū ſibi ex clemētia quādā compaſſet gloriaz: id egit: vt iuris q̄qz ciuilis peritiſſimꝰ haberet: in ſenatu nāqz z extra ſenatū cōtēpoꝛaneos oēs granitat z auctoꝛitatis excellētia ſuperauit. Cēſoꝛinꝰ āt appellatꝰ fuit: q cēſure officiū ſibi ſpāliter fuerit cōmendatum.

¶ Genua maritima vrbs celeberrima: ligurūqz caput p hec tpa Liuio in. x. teſtāte: ex Senatꝰ ppliqz Ro. iuſſu: Cornelio cōſule a Lucretio viro nobiliſſimo inſtauratur: que a Magone Hānibalis duce fuerat euerſa: vt iam ſuo loco predictum ē: in conditione ipſius vrbis.

¶ Per hos ferme dies Oroſio teſte Marcellꝰ cōſul a boijs in Ethruria oppreſſus magnā exercitꝰ p tem amiſit: Cui poſtea Furiꝰ alter cōſul auxilio factꝰ vniuerſam boioꝝ gentē: igni: ferroqz vaſtauerūt z ad nihilū redegerunt. Quibꝰ et tpibꝰ Minutius cōſul a lyguribꝰ in extremū periculi adductus: z inſidijs hoſtium circūuentus: vix numidarum equitum induſtria liberari promeruit.

¶ Eodē quoqz tēpoꝛe inſubres boij: a gbus: vt teſtat Liuiꝰ papia ciuitas cōdita fuerat: atqz cenomani. i. Brixiani z veronēſes: cōtra ctꝫ in vnū viribꝰ cū Hamilcare penoz duce: q in Italia remāſerat: Cremonam: placentiāqz vaſtantes difficillimo bello a. L. Fuluio ſuperati ſunt.

¶ Macedonicum bellum per Quintium geſtum.

¶ Bello punico tranſacto: ſequitur macedonicum cōtra philippum eoꝝ regem: Quod quidem ſecundum Liuium ab vrbe condita anno quingenteſimo quinquageſimo ceptum eſt. Minoꝛe quidem rerū motuqz q̄ punicum geſtum eſt: Sz tanto clarius: quanto nobilitate Macedones penos anteceſſere. In eo quippe bello: quum. T. Quintius Flāmineus proſpere rem geſſiſſet: pax philippo illaz petenti data eſt: hijs tamen legibus: ne ſcilicet grecas ciuitates: quas aduerſus eum defenderet ingens bellum inferret: vtqz captiuos z tranſfugas redderet: quinquaginta tantum naues haberet. Reliquaſ vero ipſis Romanis daret. per annos vero decem quaterna pondo argenti milia preſtaret: z obſidem Demetrium filium ſuum daret. Poſt hec vero idem Quintius Lacedemonijs bellum inferens Nabidē eoz ducē vicit: z qbꝰ voluit ꝓditionibꝰ eos in fidē accepit. Reuerſuſqz Romā triumpha- 165 5034

aduẽtũ uit:de cuius triũpho Liuius li.xx.sic scribit:Triũphus initus:die pmo arma:tela signaq; erea ⁊ marmorea trãstulit plura philippo adepta:q̃ que ex ciuitatib⁹ exceperat secũda die argẽtũ auꝝ factũ infectũq; ⁊ signatus vasa multa oĩ gnẽ celata pleraq; q̃dã eximie artis fabrefacta:⁊ multa alia tertia die corone auree dona ciuitatũ translata cẽtũ ⁊ quatuordeciꝫ:⁊ añ currũ mlti nobiles captiui obsidesq;:inter q̃s demetrius regis philippi filius ⁊ armenes nabidis tyrãni filiꝰ lacedẽonius ipse deinde quintus in vrbẽ inuectus Secuti currũ milites frequentes in circuitu omni ex pronincia deportato.

¶ Perseꝰ seu pses vltimus macedonũ rex philippi regis filiꝰ.z.regni philometoris ãno.cxxxi.olympia de regnare cepit:⁊ regnauit ãnis.x.quo regnãte macedonia vna cuꝫ ipso rege in Romanorũ ditionem deuenit.hic itaq; Demetriuꝫ fratrem habuit:q̃ quũ obses diu Rome fuisset:oĩbus carus: acceptusq; erat: Quapropẽ:perseus frater illi maximã contraxit inuidiam:⁊ apud patrẽ illũ criminari non desistebat.Quibꝰ rebꝰ pater cõpulsus illũ perimere fecit. Sublataq; fraterna emulatiõe:perseꝰ in patrẽ cõtumacior esse cepit:nec se vt regni heredẽ: sꝫ vt regẽ in oĩbus habebat: quibus rebus offensus pr̃ indies demetrij morte molestius ferebat.Unde ⁊ breui post morbo ex egritudine cõtracta vita decessit:relicto magno belli apparatu ꝺ Ro.quo postea perseꝰ iste vsus est:nã vbi primũ patri successit multas gentes cõtra romãos in societatẽ belli cõtraxit.Inflatꝰ nempe thesaurorũ multitudine:⁊ paratis sumptibꝰ seu tunc pr̃e veterẽ alexãdri magni gloriã ꝓsiderare oblitꝰ videbaꝰ.Egtũ itaq; pma congressione perseus victor fuit:Attũ legatos ad ꝓsulẽ misit:q pacem peterent.Sꝫ Sulpitiꝰ ꝓsul non minꝰ graues :q̃ victor leges dixit.Quib⁹ hec agẽtur stati paulꝰ emiliꝰ ꝓsul ꝺ eũ missꝰ ẽ:q cũ eo Liuio teste.ꝫ.o nonas septẽbꝝ dimicare cepit:⁊.xx.peditũ militꝫ ex ptãtẽ emilij pseꝰ hic deuẽit deserẽtibus eum alcis:quẽ ꝓsul:vt Eutro.scribit:ad victoris pedes cadẽ volẽtẽ nõ pmisit:sed iuxta se in sella collocauit. Illoq; capto Emiliꝰ.lxx.ciuitates q̃ in egypto romãis rebellauerãt:cepit.Macedonibꝰ aũt ⁊ Illyricis has leges dedit:vt liberi oĩo eẽnt:⁊ dimidiũ tributorũ Ro.pstarẽt:eorũ.s.q̃ regibꝰ suis pstitissent.⁊ hoc vt apperet pplꝫ Ro.p egtate magꝫ q̃ p auaricia dimicaꝝ.pseꝰ ꝺo romã pductꝰ i triũpho emi. adductꝰ ẽ

¶ Antiochꝰ nobilis siue illustris dictꝰ septimꝰ syrie ⁊ asie rex q̃rto regni philometoris ãno:fratre eius Seleuco defuncto regnare cepit:⁊ regnauit ãnis.xi.hic sororẽ suã pto.epiphani tradiderat vxorẽ:⁊ vt regnũ eiꝰ obtinere posset affinitat⁹ ptextu Ro.ingressꝰ ipm inter epulas occidẽ fecit.Sꝫ ab egyptijs electus pꝰ biẽniũ ad obsidionẽ alexãdrie redijt.Ad quẽ(vt dictũ ẽ) Cn.pompiliꝰ legatꝰ a senatu missus ab obsidione vrbis recessit.Antiochꝰ ãt ne ob segniciẽ ꝓceptui hr̃etur:quo frater eiꝰ ꝓceptꝰ fuerat.Cleopatrã q̃ fratri ꝓsors fuerat duxit vxorẽ ⁊ ciuitates q̃ a fratre ꝺfecerãt:postq̃ ab Egypto r̃pulsꝰ fuerat regno suo adiecit.Judeos quoq; q in hierusalẽ habitabãt sibi subegit:quoꝝ vires tãte fuerãt:vt pꝰ hunc nullũ Syrie regẽ tulerint.Hic itaq; Hierusalẽ ciuitatẽ sanctã menelao ꝓdẽte vi cepit:⁊ locuꝫ sanctum spolianit:ac ꝓphanauit:legesq; destruere ẽpiẽs multos trucidauit:⁊ hoc ipse menelao Judee duce leguũ:⁊ patrie ꝓditore faciẽte.Per hec q̃q tpa:vt pꝫ.ii.macha.v.contigit p vniuersaꝫ hierosolymorũ vrbẽ videri.lxx.diebꝰ i aere egtes ꝺcurrẽtes auratas stolas hãtes:⁊ curꝰ eoꝝ equoꝝ p ordies digestos cõgressiões facẽ.Quã ob cãm iudei oẽs rogabãt mõstrũ in bonũ ꝺuerti:sed oia iudeis pnũcia fuerũt deorũ:q; haud multo pꝰ tẽplo thesauris ablatis:idẽ rex misit hoĩes impios q ꝓpellerent iudeos carnes porcinas comedẽ:⁊ a patrijs legibꝰ se trãsferri:⁊ cõtaminare sancta ⁊ nõ tẽplũ dñi.sed Jouis olympici ꝓnoiare:q̃ res maloꝝ pessima fuit.Coegit ẽt eos relinquẽtes patriã religionẽ idolũ venerari:edificare etiã in vnaquaq; ciuitate ⁊ vico tẽpla deorũ:⁊ aras collocãtes imolare sup eas porcas oĩ die ꝓcepit ⁊ ne gs circũciderẽ:aut ne filij coꝝ.Interminatusq; eis ⁊ tormẽta grauissima:siqs ꝺtraria facere ꝑsumeret.Cõtigit ⁊ tũc septẽ fratres vna cũ mr̃e a satellitibꝰ ꝓhẽsos cõpelli cõtra fas comedere porcinas carnes:q oẽs cõstãti aio p obstinatiõe legũ martyriũ ptulere.Tãdẽ dñs q oĩa cõspicit celestũ impunez nõ permisit:sed insanabili plaga eũ percussit.Dolor nãq; eũ intolerabilis inuasit.⁊ corpore suo vermes ebullire fecit:qui adeo eius carnẽ corrupere q̃ fetor ab exercitu ferri nõ poterat.Sed ipse cõuersꝰ ad deum in mõtibus peregre ꝓficiscens ibidẽ miserabiliter expirauit:vt habeꝫ.ii.macha.capi.i.

¶ Scisma Judeorum pontificum.

¶ Per hoc idem tẽpus maximũ scisma iudeos inuasit:quod maloꝝ multorũ occasio fuit:Symõ autem sacerdotũ princeps moriens tres post se reliquit filios:scilicet Oniam:Jesum ⁊ Joannem:qui ⁊ i tres principatus sacerdotij peruenerũt.Onia vero natu maiore põtificante: quia eidem nõ erant liberi duo reliqui de põtificatu contendere ceperũt.Et vt Antiocho predicto regi placerent:ad eiꝰ ritus declinauerunt:adeo vt etiã nomina gẽtilium sibi ipsis iuponerent.Et Jesus quidem Jasonem se nominauit.Joãnes vero Menelaus est nũcupatus:⁊ seditionẽ pri⁹ Jesus aduersꝰ Menelaum concitauit:⁊ diuisa est populi multitudo:⁊ pro parte Menelai filij Thobie cõsistebant.Populi vero maxima pars Jasonem adiuuabant.Unde Menelaꝰ ⁊ filij Thobie ad Antiochum accedentes indicarunt ei:q̃ vellent patrias leges relinquere:⁊ eius conuersationem atq; mores obseruare.Rogaruntq; eum:vt permitteret eis Gymnasium in Hierosolymis edificare.Quumq; concessissꝫ:circumcisionem primo velauerũt:⁊ omnia reliquerunt:que eis mos patrius imponebat.Atq; hoc modo Menelaꝰ sacerdotij principatum emens sedit annis vndecim.Et eo amoto sedit Jason annis decem.Unde in primo machabeorũ capitulo pmo scriptum est:Quod tunc surrexerunt in Hierusalem filij belial introducentes ritꝰ gentium:⁊ petẽtes ab Antiocho q̃ Hierosolymitani deinceps Antiochenꝰ scriberentꝰ. Onias ãt vir sanctꝰ

videns fratꝝ ifolētiā ē hierosolymoꝝ ciuitate ad regē descendit: vt videret si quō posset eius aūz ūita aduētū re. Qō cū negret apō antiochiā in asilo cōsedit: quē menelaus insecutus interfici fecit. at rex de iustissimi viri nece turbatus andronicū homicidā capi fecit: ꝛ purpura exutū eo in loco quo oniā peremerat taz diu virgis cedi fecit donec expiraret.

¶ Mathathias sacrdos filius Joannis filij simonis filij samoni de vico ioab hierosolymitanis habitans in modin vico iudee: his tēporibus doctrina ꝛ glorie fama apō iudeos plurimū honoratus ē cui quā. v. filij fuissent. s. ioannes q vocaꝫ Gadis ꝛ simon q dictus fuit thasi: ꝛ iudas qui vocatur machabeus ꝛ eleazarus atqz ionathas vidēs statū iudeoꝝ. ꝛ ciuitaꝫ hierusalē rapinā: ꝛ tēpli nuditatē: ac plebis calamitates apud eosdē filios suos rerū statum plāgere nō desistebat. Dicebatqz meliꝰ illi cē ꝓ patrijs mori legibꝰ q̄ ita ignominiose viuere. Veniēsqꝫ ad cū ministris a rege directi hortabanꝫ eū vt sz regi ꝓceptū sacrificaret: id facinꝰ vna cū filijs facē recusabat. Et cū vidisset vnū ex iudeis i vilipēdiuz legis imolare iratꝰ sup cū vna cū filijs irruit: ꝛ eiꝰ sanguinē sup arā effudit: atqz Apolinū Regis iudicē q ad talia cogebat cū suis militibꝰ interemit: ꝛ arā euertit: ꝛ clamās voce magna dixit: Sigs emulatur dei religionē sequaꝫ me. Et hoc dicens cū filijs suis ad solitudinē cōfugit ꝙ multi iudeoꝝ idē cū filijs suis fecere. Et illū sibi iudicē ꝛ ducē cōstituere: qui eos in sabbatis pugnare docuit: dicēs ꝙ si hoc facē recusarēt: ipsoꝝmet fierēt homicide. Et deinceps apud iudeos in sabbat pugnādi ꝓsuetudo pmānsit: quum ēt illis diebꝰ potiꝰ mori volebāt q̄ pugnare. Colligēs itaqz Mathathias sibi armatā multitudinē aras vbiqz deposuit: ꝛ peccātes iudeos q̄ tos capere potuit interemit. Eo igit vno āno magistrāte: dū morbo grauaretur ꝓuocās filios dixit. Ego filij mei decretā ꝓficiscoꝛ viā: ꝙmēdo vobis patrias leges vt ritus paternos custodiatis: ꝛ peregritātes restauretis: ꝛ si oportet ꝙ eisdē grata mēte mori non timeatis. Preterea cōmoneo filij mei vt cōcordiā inter vos habere digneminī. Adiecitqz Symonē cōsilio ꝑcipuuz vt patrē hr̄e Judā vero ꝓpter militie fortitudinē ducē in armis habetote. Quibꝰ dictis rogauit deū filijs ad intoꝛē fieri: atqz ita vite finem fecit: Quo mortuo in modin sepelitur: vt hētur. i. macha. cap. 2°

¶ Paulꝰ Emiliꝰ Romāoꝝ ꝓsul olympiade. 154. q̄ ē. 13. regni philometoris ānoꝝ etatis sue ꝛm plutarchū sexagesimꝰ: quū perseus macedonū rex multis plijs romanoꝝ exercitū ꝓfligassz maximāqz romanorū multitudinē partim occidissz: partim sub corona vēdidissz: ꝛ partim secū in Macedoniam deduxisset miserꝰ populi sui malis cōsulatꝰ officiū: lz senex cōtra eūdē susceꝑit. Tātisqz rebus prefectus primo prelio cōgressus viginti peditū ex macedonibꝰ interfecit: ꝛ multa alia facinoꝛa strenue gessit: de quibꝰ infra. Fuit hic in primis paulus ex emilioꝝ romanorum patriciorum vetustissima familia natꝰ: Qui etate floꝛēti gloria claroꝝ viroꝝ effulsit virtute non ea secutus: que tunc cetera iuuentus sequebatur nec per eādē viā ingressus. Nō. n. vt plutarchꝰ ait: in causis perorādis: nec in salutādo boies qbꝰ artibꝰ pleriqz fauoꝛē sibi populare captabant: quū tamē ad vtrūqz foret aptissimus se exercuit: sed vt prestantiorem vtiqz fortitudinis ꝛ integritatis sibi gloriā querere studuit. ꝑmum eni e magistratibꝰ cēdilitatem petens duodecim cōperitoꝛibus: quos oēs tempoꝛibꝰ posteris cōsules fuisse tradūt suffragijs ppli Romani prelatꝰ est. Augur deinde factꝰ ūc patrijs moꝛibꝰ intendit: sicqz circa veterum obseruantiam: disciplinaue cognouit: vt nominis ꝛ honoris duntaxat gratia concupitū ꝓ auguratuz inter supremos magistratus habitū ostendit: philosophisqz adstipulatꝰ: qui religionē scientiā cultus diuini esse diffiniunt Cūcta nāqz faciebat cum peritia ꝛ studio nihil pretermittēs vel addens. Sed ꝛ aduersꝰ collegas semper etiā ꝓ minimis insistens ꝛ docēs: q̄ ꝛ si maxime quis rem diuinam facilem existimet: ꝛ sine querela negligētie: tamē nequaquā esse ferendam ciuitatē q̄ illā negligi patiaꝫ: neminē ab initio magno excessu rēpu. turbare: sed magnaꝝ rez custodiā tolerare: q in puis ac minnis diligētiā abijciūt. Eo qdem mō disciplie militarī: moꝛēqz custodē ꝛ obseruatoꝛē se pstitit: vt veluti sacerdos alioꝝ sacroꝝ circa mores dux ꝛ exēplar diceret. Hijs. n. vtutibꝰ fultꝰ emiliꝰ i hiberiā pmū missꝰ cū. 12. securibꝰ vt in eo ꝓsularis dignitas oñderet ibidē supaꝫ circiter. 30. hoium miliū oēs interfecit. Unde in eo magnā futuram esse virtutē apparuit: q̄ eius industria non bellantiū vi fuerit parta victoria. postmodū consul factus cōtra ligures bellicosos boies ꝛm bellū cū octo militū milibus gessit. Qua qdē paucitate aduersus. 30. hominum milia proficiscēs cos oēs in fugā vertit: ꝛ intra menia conclusis: spē bonā: hūanitatēqz pstitit. Postremo (vt dictū est) sexagenario maioꝛ: sed robusto coꝛpe cōtra perseū macedonū regē consul missus ipsuz tādē cū duobꝰ filijs ac filia captū cū vniuersis macedonū regū thesauris Romā deduxit: cui ꝛ senatus triūphū hoc modo parari iussit. primo pōti. Ro. astitit nitidis vestibus ornatꝰ in equestris theatris: qui arcus appellantur: ꝛ in locis circa foꝝ ad hoc ipsum ex ligno fabricatī: ꝛ in alijs vbis locis p q̄ transiturus erat: sese ad spectādum triūphū ꝓpauit. Via vbis tēpla erāt aperta: ꝛ sertis: vapoꝛibusqz repleta suauibus: multitudoqz ministroꝝ aderat baculos mānibus gestātium: que ex medio turbas dimouebāt ꝛ vias aptas prestabant. Trāsmissio in tres dies dimisa fuit. Prima vix signis tabulis colossisqz trāsmittēdis suffecit: q̄ vehiculis cōportabanꝫ. Secūda die ornatissima macedonum arma militū curribus delata fuer: splēdētia erat ferro absterso atqz ita disposita: vt casu maxie cecidisse e celo viderētur galee: scuta: thoraces: ocree ꝛ cretēses pelte: trachia: gerra: pharetre ꝛ equoꝝ frena. Enses nudi p hec iacētes: ꝛ sarisse infixe: ita vt nec victoꝝ qdē absqz meta foret aspect. post hos armoꝝ curr. tria virorū seq̄banꝫ: qui numismata ferebāt argentea in vasis trecentū q̄nquaginta. Vas quippe quodlibet erat triū talētoꝝ: quattuoꝛ viri singula vasa portabāt. Illij crateraſ argēteas ꝛ phialas calices ornatis

aduētū simos: ingentesq; certo ordine deferebāt. Tertia vero die p̄ma luce tibicines nō mite neq; suaue: sz bellicum sonātes primi ibant. Post hos vero centum ⁊ viginti boues albi cornibus deauratis ducebantur vittis ⁊ sertis ornati: ducebāt quippe eos adolescentes ad imolādum succinct⁹: ⁊ pueri aureas: argenteasq; patenas sacrificij gratia deferebāt. post eos sequebātur qui aurea nummismata deferebant in vasis trium talentorum: vt supra de argenteis dictum est. Numerus autem vasorum fuit tria ⁊ octoginta: hijs succedebāt: qui auream phialam decem talentorum: quam Emilius ex lapillis effecerat. Item antigonia ⁊ selecucia ⁊ theridea perſei vasa aurea portabāt: post hec perſei currus: ⁊ arma ⁊ vestimenta super armis positum. Deinde modico post nati regij ducebātur: ⁊ cum ipſis alumnorum magistrorum ⁊ pedagogorum lachrymans turba: qui ⁊ ipſi manus tendebant ad ciues ⁊ precos eadem facere ⁊ precari debeant. Erant masculi duo: Darius ⁊ Alexander: ⁊ vna femina non satis infortunium suum per etatem intelligentes. Que res magis ad misericordiam homines concitabat: multiq; ciues ad illoꝝ aspectum lachrymas demiserunt. Fuitq; leticie ⁊ doloris plenū spectaculum donec infantes trāsierunt. Ipse autem perseus post filios atq; ministros fusca veste trepidās ibat amicus more patrio habens propter magnitudinem malorum ad omnia trepidus ac mēte turbatus. Post eum ibat amicorum ⁊ familiariū mesta turba miserabiliter ipsum intuentes lachrymāteſq; vt etiā plerique ex romanis lachrymari propter misericordiaz cōpellerentur. Atqui postulasse perseum ab Emilio ferunt ne in triumpho duceretur. Post cum deferebātur auree corone: quibus emiliū virtutis gratia grece donauerāt ciuitates. Erat numerus coronaꝝ quatercentū. Deinde Emilius ipe sequebatur ornatissimo curru inuectus: vir ⁊ circa huiusmodi honores spectaculo dignus purpurā auro contextam indutus: ⁊ laurigerā manū dextera gerens: ferebāt ⁊ laureum milites currū Emilij secundū legiōes eohortes ⁊ manipulos subsequētes: partim carmina patria salib⁹ permixta risu: partim landes Emilij canētes: que intuebātur ⁊ admirabantur omnes. Nec quicquā ex hijs que sibi optanda forent deesse arbitrabātur: nisi forte demoniū aliquod magnificis ⁊ amplissimis reb⁹ sortem habebat detrahendi: ac ita miscendi humanā vitam: vt maloꝝ omniū nullo modo sit expers. Sed iuxta Homeri sentētiam cum hijs optime actum esse videatur: quos fortuna ad vtrāq; partem cōuertit. Erant igit̄ Emilio ꝗttuor filij: horuz alter gemq; diebus ante triūphum est mortuus: sexdecim ānorum etate: alter vero qui duodecim erat annorū tertia die post triumphū e vita discessit. Nec fuit quisq̄ ciuis qui hūc Emilij casum nō dolenter fleret. At Emilius recta ratiōe fretus fortitudinem ⁊ cōstantiā aduersus fortunaz magnanimiter tulit: vbi ⁊ in oratione verba fecit nō hominis: qui indigeret cōsolatione: sed plane ciues suos ob eius incōmodum lugentes consolaretur. Dixit enim humanarū quidem rerū nihil se pertimuisse vnquā: sed diuinarum vt infidā ⁊ variam rē semper fortunam expauisse: ac presertim in tāta obsecunditate presentis belli: tamq; prosperitatis cursu mutationē quādam ac reflexum continuo formidasse. Vnius inquit diei spatio Jonium a brundusio trāgressus Corcyre applicui. Quinto deinde die in delphis sacrificio peracto alijs quinq; diebus copias ex Macedonia suscepi: lustratoq; exercitu: aerem herere adorti⁹: quintadecima post hec die confeci. Eo enim tūc suspecta mihi fuit fortūa: propter tātam prosperitatem: ⁊ quum victorē exercitū: ⁊ spolia ⁊ reges captiuos deportarem in ipsa nauigatiōe aduersum aliquem casum formidani. Sed quū iā saluis rebus incolumisq; ad eos delatus: vbem letitia ⁊ festiuitate compleri aspicerem: adhuc fortunā magis ac magis suspectā habui: q̄ sciebā nihil purum: nihil sine inuidia hominibus gratificari cōsueuisse: nec animꝰ meus pro republica priꝰ timere destitit: q̄ aduersus casus me paratum munasit: optimos filios: quos mihi solos delegerā successores cōtinuatis ppe funeribꝰ extulit. Hūc autem fine periculo cē video: ac bonā spem mihi ppono: ⁊ arbitror Rempublicā fortunataz sine labe permāsuram: quādo satis minꝰ humane fragilitatis exemplum is qui triūp̄ habuit q̄ is de quo triūphatum est. Perseus siquidem etiā victus filios habet: Emilius autem victor filios amisit. Huiusmoi generosam ac magnificā oratione non ficte: sed ex vero animo ferūt Emilium in cōcione habuisse. Hoc itaq; ordine victoribus triumphi exhibebantur. pro perseo autem omni studio emilius annixus ē: sz nihil obtinere potuit: vt scilicet ex carcere in letionē traderetur locum: vbi custodit⁹ merore animi tādē cōfectus est. Sicq; macedonum regnum sub perseo isto cōsumptum est. post vero emilium in morbū incidit: in quo tamen die natus est e vita migrauit. Unde ⁊ eius funus ita celebratum est: vt optimꝰ ac beatissimus ornatus adesset: hoc aūt nō erat aurum: non ebur: nō magnificentia sumptus: sed benivolētia: charitas: gratia nō solum ciuium: verū etiam hostium. Quotquot enim casu aliquo Rome aderāt ex Hiberia Liguriaq; ac Macedonia iuniores natu robustis corporibus feretro subeuntes ipm extulerunt. maiores autem sequebantur benefactorem: ⁊ ciuitatum suarum seruatorem vocitantes: Nō solum enim in victoria sese mitem ⁊ humanum prestitisse dicitur: sed in omni reliqua vita eos tutat⁹ est: ⁊ veluti pro domesticis ac necessarijs habuit. Hic itaq; Emilius quum vir esset doctissimus: teste Jsidoro sexto ethimo. lib. cap. 3⁰ primus e Grecia libros Romam aduexit: ⁊ Romanos discere persuasit. p⁹ modū Julius cesar hoc negocium bibliothece custodiende. M. Varroni iniunxit.

¶ Macedonum Regum Epilogus.

¶ Macedonia itaq; prouincia a Carnao rege qui primus in ea regnauit vsque ad perseum istum: trigintanouē habuit Reges: Qui omnes regnauerunt tēporibus simul ꝓputatis: vz. 644. ānis: Quorum nomina ⁊ tempora resumendo ista sunt.

Carneus	i	añ	28	Archelaus fs	14	añ	4	Antigonus	27	añ	4
Cenus	2	añ	12	Amyntas fs	15	añ	1	Demetrius	28	añ	6
Tyrtamas	3	añ	38	pausanias	16	añ	1	pyrrhus	29	añ	7
perdicas	4	añ	15	Amintas.3.	17	añ	6	Lysimachus	30	añ	5
Argeus	5	añ	38	Argeus	18	añ	28	ptolemeus	31	añ	1
philippus	6	añ	38	Amyntas iter	19	añ	19	Meleagros	32	añ	2
Eutropus	7	añ	16	Alexander iter	20	añ	1	Antipater	33	añ	1
Alcetas	8	añ	29	ptolemeus	21	añ	4	Sostenes	34	añ	2
Amyntas	9	añ	50	perdicas	22	añ	6	Antigonus	35	añ	36
Alexander	10	añ	43	philippus	23	añ	27	Demetrius	36	añ	10
perdicas	11	añ	28	Alexan. mag.	24	añ	12	Antigonus	37	añ	15
Archelaus	12	añ	24	Arideus	25	añ	7	philippus	38	añ	42
Orestes	13	añ	3	Cassander	26	añ	19	perseus	39	añ	10

¶ Judas q̃ t Machabeus vir quidẽ fortissimus magnusq; bellicosus Mathathie iudeor sacerdotis filius Olympiade.154. que fuit quintusdecimus ãnus regni philometoris post patrẽ rerum gubernationẽ suscipiẽs mãdatorũ patris nõ immemor oia quoad vixit pro libertate ciuium t legũ pati t facere se obtulit qua quidẽ virtute magnaz sibi gloriã t monumẽtum seruauit. Hic itaq; adiuuãtibus fratribus ceterisq; religiosis iudeis inimicos a prouincia expulit: t iudeos legũ suarũ trãsgressores occidit t purificauit terrã suã ab omni malo. Et primo quidẽ cõgressu apollonii samarie ducẽ peussit t armis exuit: atq; interfecit. Jn cui9 gladio deiceps pugnauit. Deide antiocho in psidẽ abcũte misit ducẽ seleucare in deos videlicet Lysiaz: ptolemeũ: Gorgiã t Nicanorẽ: quos oẽs Judas ex iudea depulit: t tẽplũ pollutũ ab idolor imaginibus emũdãs renouauit: Jn quo iã frutices pululabãt (vt patet primo macha. 4°. t. 2°. ib. capi. x. Quibus gestis post triẽnii patrias leges suis cimbus reddidit: t tũc tẽpli tertia dedicatio: que dicta est encenia: mẽse decẽbris facta ẽ. bijs gestis antiochus illustris vita functus est. Et menelaus põtifex: q iaz patriã ꝓdiderat a iunioze antiocho occisus ẽ: Quo mortuo alchimus gdã: q nõ erat de genere sacerdotali ãbitiõe pmotus põtificatũ inuasit: t. 4. ãnis illũ obtinuit. pp qõ Onias onie põtificis filius in egyptũ trãsmigrãs in heliopolitano pago aliud ad similitudinẽ tẽpli hierosolymitani construxit. Alchimus vero aduersus Judã machabeũ inimicitias gerẽs post paz tpis dei ira peussus vitã finiuit. Ac sic oũz iudeor fauore Jude machabeo sacerdotiũ decernit: Qui dignitate suscepta ꝓfestiz legatos Romã dirigit sociale fedus petituros. Senatus ãt iudeos amicos hẽndos mox decernit. Demiqz aduersus bachidẽ t alchimũ demetrij duces plio cõmisso occisus ẽ cũ tribus ãnis (vt Josephus i 12°. testat põtificatũ administrassz. Symõ ãt t Jonathas ei9 fratres corpus ab hostib9 redimẽtes i Modin patr suor sepulchro sepelliere: q̃ mortuo fame supueniẽte vniuersa regio se Bachidi tradidit. | 315 | 5046 |
¶ Antiochus Eupator nonus Syrie t asie rex sextodecimo regni philometoris anno regnare cepit: t regnauit annis duobus. Hic patre sublato parvulus relictus est. Cui quum Tryphon a populo dat9 esset tutor. patruus eius Demetrius: qui obses tunc Rome erat re cognita senatuz adijt: obsidẽq; se viuo fratre venisse: sed eo mortuo cuius obses sit se ignorare fatetur. Dimittitq; ergo se ad regnũ petẽdũ equum esse. Qui quum se dimitti animaduerteret a Senatu tacitus discessit. Delatusq; in Syriã summo cum honore exceptus est: t occiso pupillo eidem regnũ traditur. Verumtamẽ Tryphon ipse regnuz inuadens diu illud tenuit. Et vt ipse diu potiretur centum peditum milia: t viginti equitũ milia: necnõ t triginta septem elephantes contra iudeos parauit.	152	5044
¶ Demetrius Sother Decimus Syrie t asie rex prinigno interfecto regnũ suscipiẽs regnauit annis duodecim. Qui quũ primum occupasset Syrie regnum nouitati sue ocium periculosum ratus amplia re vires suas statuit. Et primo quidem propter fastiditas sorores nuptias regni capadocie infestuz bellum intulit. Sed antiochenes: alijq; a Demetrio lacessiti subornauerunt Porpelam quendam sororis extreme iuuenem vt Syrie regnum velut paternum armis repeteret: t vt fides adhiberetur fraudi nomen ei Alexander inditum fuit genituſq; ab Antiocho dicitur. Tantum enim odiũ apud oẽs ptraxerat Demetrius: vt emule eius vires omni auxilio tribuerentur. Unde Alexander bijs fretus auxilijs contra Demetrium occurrens victum illum vita pariter t regno priuauit.	150	5049
¶ Jonathas iudeor dux pariter t põtifex populũ iudeor post iudã rexit annis. 19. Hic suscepto principatu nõ impar virtute fratri suo Machabeo extitit. Quod Bachides demetrij regis dux audies timuit: t illũ sicut t fratrẽ suũ iudã dolo interficere statuit. Cuius volũtas nõ latuit Jonathã qui colligẽs exercitũ pugnã cũ Bachide cõmisit t magnã illi stragẽ intulit adeo vt vix periculuz mortis euasit: quo facto in hierusalem reuertit: t munitissimas ciuitates edificare cepit. Tũc pontifex Alchimus intrusit domũ dei t opa pphetarum destrui precepit: sed demolitione inchoata paralisi percussus magno cum tormento defecit. Tũc Jonathas cũ Romanis Spartanisq; alijs queq; regibus amicitias faciẽs magnus t formidabilis esse cepit. Tandẽ Tryphõe Antiochi pupilli tutore tpolemaide dolose captus: cũ filijs t mille viris interficitur: vt habetur in libro. ij. Jo'ephi ca. 9. Cuius corpus Symon frater ei9 inde redimẽs t in patriã suam transferẽs cuz maximo luctu sepeliuit. Cui t idẽ Symon ingens Mausoleũ sibi t fratribus suis atq; patri ex polito t albo Lapide fabricare fecit.	148	5050

aduẽtuꝫ ¶ Philippus qdã Macedo quẽ andrascũ eẽ volũt pseudo rex anno.28.regni philometoris in Macedoia arma mouẽs publiũ iunẽtiũ Romanoꝝ ꝓtorẽ ꝓtra se veniẽtẽꝫ ad iternitõẽꝫ vsqꝫ delemit ⁊ regno

5060 | 139 occupato regnauit anno vno. Sed Cecilio metello victus macedonia iterũ in Romanoꝝ potestatẽ redacta ẽ. Inde haud paulopost ibidem perses qui se persei filiũ dicebat collectis seruitijs rebellauit. Et quũ iaꝫ.16.milia armatorũ bẽret a Romulo questore sicut Liuius refert superatus est.

5061 | 138 ¶ Alexander qui ⁊ Balãs dictus fuit vndecimus syrie ⁊ Asie rex.19.anno philometoris regnare cepit: ⁊ regnauit scõm Eusebium annis.9.⁊ men.10.licet Josephus missi quinqꝫ regnasse dicat. Hic antiochi q ⁊ epiphanes cognoiatus erat filius creditus fuit. Qui demetriũ ꝑdictũ annuculũ suũ interfecit ⁊ regnũ abstulit. Impansqꝫ Jonathã ꝑdictũ iudeoꝝ ducẽ ob eius fortitudinẽ multis insignibus ⁊ corona ꝓsecutus ẽ. Trãsmittẽs hec ipsa dona talẽ ei epistolã scripsit dicẽs. Rex Alexãder fratri Jonathe salutẽ: Fortitudinẽ quidẽ ⁊ fidẽ tuã iaꝫ dudũ audiuimus. Et ideo transmisimus ad te ꝓ auxilijs: ⁊ ordinauimus te hodie principẽ sacerdotũ iudeorũ: ⁊ amicũ nostrũ vocari ꝑcipimus: iccirco etiã destinamꝰ tibi pro munere purpureã stolã: ⁊ aureã: ⁊ peto honoratũ te a nobis similẽ erga nos fieri. Huic ptolemeus predictus Egypti rex Cleopatrã filiã vxorẽ dedit. Cupiebat enim regnũ eius. Quod intelligẽs ptolemeus eũ proditorẽ: ⁊ filie sue nuptiarũ transgressorẽ accusauit: ⁊ statim affinitatem soluit: ⁊ illã Demetrio tradidit: ⁊ tũc manifeste facte sunt inimicitie. ptolemeus autẽ post hec antiochiã veniens ab antiochenis benigne susceptus rex ab eisdẽ declaratus est: Quod audiẽs Alexander statim cuꝫ magno apparatu antiochiã venit: ⁊ ptolemeus contra eum duxit exercitũ: ⁊ vincẽs Alexandrum in arabiaꝫ fugauit: vbi arabũ rex noie zabilus eidẽ caput auferẽs ptolemeo transmisit: qui suauẽ sibi rez summũqꝫ spectaculum alexãdri morte timul ⁊ capite vidit: qui tamen paulopost pre gaudio vitam finiuit: vt patet ꝓmo Macha.ca.xj.⁊.15.libro Josephi capi.7.atqꝫ ita Alexander pro Demetrio penas dedit: quem occiderat: pro antiocho cuius mentitus fuerat originẽ.

¶ Tertium bellum punicum.

5062 | 137 ¶ Tertiũ deinde bellũ punicũ sexcentesimoprimo anno ab vrbe condita a Romanis cõtra Carthaginenses susceptũ regnantibus apud Romanos. L. Manlio Censorino ⁊. M. Manlio ẽm Liuiũ ãno scilicet quinquagesimoprimo postꝙ secũdũ bellũ punicũ trãsactũ fuerat: Hij itaqꝫ cõsules (sicut Orosius in quarto cap. 44. scribit) Carthaginẽ profecti Carthaginẽsibus preceperũt: vt oia arma: nauesqꝫ ipsis Romanis traderẽt: Qui timore cõcussi tantã repẽte armorũ vim Romanis detulerunt: vt inde iure ait Liuius: Tota aphrica facile potuisset armari: Postꝙ vero arma comportarũt iussi sunt relicta ciuitate procul a mari decẽ passuũ milibus recedere: Quo audito Carthaginẽses dolorẽ ad desperationẽ addẽtes decreuerũt aut vrbẽ defendere: aut cũ ipsa perire: Quãobrẽ Hasdrubales duos suos ducẽs creauerũt: Hebine arma facere aggressi: cũ eris ferriqꝫ materia deficeret: auro argẽtoqꝫ suppleuerũt. Cũ aũt ꝓsules vrbẽ oppugnare decreuissent: ⁊ iam aliquã murorũ partẽ diruissent machinis facto impetu a Carthaginẽsibus turpiter ꝛpulsi sunt: quos fugiẽtes Scipio repulso in muros hoste: ꝛsendit Censorinus vero in vrbeꝫ redijt: ⁊ Manlius Carthagie amissa in Hasdrubalẽ arma cõuertit.

¶ Carthaginis excidium.

5065 | 134 ¶ Scipio aũt magni Scipionis nepos hij sdẽ tpibus omni virtute apud Romanos preclarus ex cõdito cõsul extra sortẽ factus aphrica sibi decreta ẽ. Veniẽsqꝫ Carthaginẽ cuꝫ sex cõtinuis diebus noctibusqꝫ oppugnasset: Tãdẽ re desperata Carthaginẽses ad deditionẽ traxit: petentesqꝫ vt quos belli clades reliquos fecerat: saltẽ seruire liceret atqꝫ ita primũ mulierũ agmẽ satis miserabile post virorũ turba descendit: Hã vt Liuius ait fuisse mulierũ viginticinqꝫ milia: virorumꝫ triginta milia captiuorum memorie traditũ est. Hasdrubal vero imperator vitro se trãsfugẽ dedit: ⁊ eius vxor se suosqꝫ filios quadaꝫ femineo furore in mediũ se iecit incendiũ. Ipsa aũt ciuitas supposito igne sexdeciꝫ cõtinuis ardentibus: miserũqꝫ victoribus prebuit spectaculũ. Multitudo vero illa captiuorũ: paucis exceptis principibus venũdari iussa est. Transfuge aũt ad spectaculũ populorũ traditi sunt feris: Atqꝫ ita Carthago illa celebris ciuitas a Didone cõdita ẽm Eusebiũ.668. Vel vt alij volũt.748.anno ab eius cõditione delera est: omni murali lapide in puluerẽ cõminuto quarto scilicet anno: ex quo ipsuꝫ tertiũ punicuꝫ bellũ fuerat incohatũ. Scipio autẽ ⁊ ipse cognomen illud celebre meruit quod annus eius acceperat: sic vt propter hanc fortissimam virtutem aphricanus iunior appellaretur.

5066 | 133 ¶ Tyberius Gracchus ex Tyberio patre Romanorũ cõsule natus tempestate hac admodũ iuuenis existẽs multa virtute clarus ⁊ celebris fuit. De quo Plutarchus tradit: q etiaꝫ ab ipsa pueritia ita clarus ⁊ insignis extitit: vt in augurum collegio cõsessum sit receptus propter virtutem magis q̃ nobilitatẽ. Prima nanqꝫ eius militia sub predicto Scipione iuniore in Aphrica fuit: vbi quũ eidẽ Scipioni cõtubernalis esset: tamen modestia ⁊ virtute ceteram iuuentutem egregie superauit: ⁊ primus oium Carthaginis muros conscendit: ⁊ multas hostium cedes edidit: Sed demum Romam reuersus: vbi Tribunũ plebis factũ se sensit: statim legem agrariã ferre decreuit: propter quod odiosus factus a locupletibus peremptus est: quũ nec dum trigesimum etatis complesset annum.

5067 | 132 Tolemeus Euergetes predicti philometoris filius: Cleopatreqꝫ germanus septimus egyptiorũ rex: Olympiade.159. que fuit annus quadringẽtesimus sexagesimustertius. Iudaice captiuitatꝭ Egypti s regnare cepit: ⁊ regnauit annis viginti nouẽ: Vir quidẽ pessimus atqꝫ

seniſſimus: Ob cuius ſeuitiā frater eius ⁊ Cleopatra ſoror ſibi timētes: cū reges eſſent: regnū ei per le aductū gatos obtulerūt: Quāobrē elatus plurimū effectus eſt: q̄ ſcilicet fraternū regnū ſine vllo certamine re cepiſſet: ⁊ ſtatiz fratris filiū e cōplexu matris enecauit: ⁊ oēs eius fautores trucidauit: ac poſtea ſororis tb orū cede eius filij eruentū aſcēdit: Poſt quod nō mitior ⁊ in populares qui cū in regnū vocauerāt: ſu it: oia enim ſanguine manere fecit. Et ſicut ciuibus ſuis eruentus extitit: Ita quoq; Romanis qui illo venerāt ridiculo fuit: Quia ſic refert Juſtinus: Erat vultu deformis: ſtatura breuis: ⁊ ſagina ventris ñ homini ſed beluę perſimilis: Quā quidez feditatē nimia veſtis ſubtilitas augebat. Hic quippe filios ex ſorore ⁊ ex vxoris ſorore ſuſcepit: acertā ſororis filiā per vim ſtuprauit: Cuius filiū membratim diuiſuz ⁊ in ciſta poſitū matri in die natalis eius inter epulas iuſſit offerri.

¶ Demetrius eius nois. 7. vndecim⁹ Syrie ⁊ Aſie rex. 4. regni Euerget ānō regnare cepit ⁊ regna- 128 5071
uit ānis. 3. Hic p̄dicti Demetrij Sother filius fuit: quē pater apud Gnydiū hoſpitē ſuū cū magno auri pōdere cōmēdauerat: vt belli periculis eximeret: Qui cōtra Alexādrū in p̄lio egreſſus victor euaſit: re gnūq; illi abſtulit: Et omnia tandē regno paterno recuperato: rerū ſucceſſu corruptus vitijs adoleſcē tie inquinatus in ſegniciem lapſus eſt: Tantūq; contēptū apud omnes ob inertiā quātū ediū ex ſuper bia pater habuerat: contraxit: ita vt ab eius imperio multe ciuitates paſſim ſe ſubtraxerint: Vnde ad abolēdā inertie maculā parthis bellū intulit: vt eos multis prelijs ſepe fudit: poſtremo tamen captus i byrcaniā miſſus ibidē benigne ⁊ iuxta cultū priſtine fortune habitus eſt: atq; ibi nouē annis ſine regno priuatus vixit: quo tpe antiochus Sedetes regnauit ānis. 9. Tādē eidē denuo regno reſtituto regnauit ānis. 4. cui philometor Cleopatrā filiā ab Alexādro ſublatā vxorz dedit: vt pz p̄. Machab. cap. 12.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Metrodorus Athenienſis pictor atq; phūs bijs tpibus inſignis ⁊ clarus habitus eſt: Qui Plinio 127 5072
teſtāte li. 35. Utraq; ſcientia magne auctoritatis fuit: Hā quū Paulus Emilius: Perſeo rege adiecto: ab Athenienſibus petiſſet vt vnū ſibi p̄batiſſimū philoſophū mitterēt ad erudiēdos filios: Metrodorū ei miſerūt: p̄ſtantes cū in vtroq; deſiderio p̄ſtantiſſimū: quod ita quoq; Emilius iudicauit.

¶ P. Terentius Carthaginenſis poeta comicus per hec tempora in precio fuit: Quia Scipione iuni ore p̄dicto in ſeruitutē ex aphrica ductus propter ingenij magnitudinē ⁊ forme preſtantiā libertate dona tus eſt: Hic primā andriā anteq̄ edilibus vēderet Cecilio: multū ſe miranti legit. Scripſit aūt comedi arum eleganti ſtudio libros ſex: in quibus multorū mores ad precauēda pericula annotauit: Tandez in archadia moriens eius ſepulchro tale epitaphium inſcriptū fuit.

Natus in excelſis tectis carthaginis alte:
Romanis ducibus bellica preda fui:
Deſcripſi mores hominum: inuenumq; ſenumq;
Qualiter ⁊ ſerui decipiant dominos:
Quid meretrix quid leno dolis confingat auaris:
Hec quicunq; leget: ſic puto cautus erit.

¶ Pacuuius aūt Brunduſius tragediaz ſcriptor Ennij ex filia nepos per hoc idem tēpus floruit: q̄ primo Rome vitā duxit: vbi poſt multa ab eo edita: Tarētū regreſſus ibidē nonagenarius vitā finiuit.

¶ Ariſtarchus grammaticus ⁊ ipſe hac tempeſtate Euſebio teſte agnoſcitur.

¶ L. Accium tragediarū ſcriptorē p hec quoq; tempora: vt Euſebius teſtat clarumſſe ꝓſtat: q̄ Mā ſimo ⁊ Serano cōſulibus parentibus libertinis natus multa cōpoſuit: que pacuuio iam ſeni Tarēti reci tauit: Ab iſto nāq; accianus fundus iuxta piſauz cōſtitutus dictus ē: q̄ illic inter colonos fuerat ex vr be deductus: Hic iam ſenex in collegio poetarū ſedēti nunc̄ Julio veniēti aſſurgere voluit: manifeſtis eius immemor: ſed ⁊ quia in cōparatiōe omniū ſtudiorū aliquātō ſe ſuperiorē eſſe cōfidebat: propterea inſolentie crimē incurrit: ⁊ in voluminū: nō imaginum certamine ſe exercebat.

¶ Symon Mathathie filius. 3. Judeoz dux pariter ⁊ pōtifex ānō ſexto regni Euerget olympiade. ſ. 160. ſedere cepit: ⁊ ſedit ānis. 8. Hunc pōtifici Romani ⁊ Spartiate quū eius libēter legationem accepiſ 126 5075
ſent amicabilia miſere reſcripta: ⁊ Antiochus ſimiliter Demetrij filius ad eū in hec verba reſcripſit di cēs: Vobis oia quecūq; remiſerūt q̄ fuerūt añ me remiſſo ⁊ p̄mitto vobis facere p̄cuſſurā p̄p̄rijs num miſmat in regiōe vra. Quūq; obtinuero regnū magnificabo gētē vraz: ⁊ templuz i glia magna: valete Hunc aūt Triphon ſtuduit fraudibus ⁊ dolis circūuenire: ſicut fecerat Jonathan ⁊ fratrē eius: Cuius artez Symon intelligens prudēſſime ceſſit malitie: ⁊ liberauit patriā a periculis: Hic corpus fratris ſui Jonathe a Triphone redimēs in Modin tumulauit erigēs. 7. pyramides patri ac matri: atq; 4. fratribus ⁊ ſibi: circūpoſuitq; pulcherrimas colūnas in quibus ad rei memoriā naues ⁊ arma ſculpſit ſicut patet p̄r⁹ Machā. vltimo: Tandē ptolemeus eius gener Abdi cuinſdā filius: cū eū ad cōuiniū in uitaſſet: eundē cum duobus filijs interfecit: ⁊ ipſius Symonis vxorem cū reliquis duobus filijs in vin cula coniecit. Ac ſic Machabeorum primus liber hic explicit.

¶ Reges Attalici ſiue pergameni.

¶ Attalus pgami Aſie ciuitatis rex bijſdē tpibus moriēs populū Romanū regni ſui heredē inſtituit 123 5076
hij attalici reges a quodā Tyanēſi Eunucho noie philetro ortū habuere. Lyſimachus aūt Agatoclis filius: vt paulo altius repetamus: vnus fuit ex Alexādri magni ſucceſſoribus: Qui monte ſupra perga

aductuꝫ mũ cõmuniuit: suosqꝫ ibi thesauros ꝓstituit: Quorũ custodiã philetro Eunucho ꝑdicto trãdidit: quiꝫ optime essꝫ educatus ⁊ sibi carus: At is quũ ab Arsinoe Lysimachi vxore discederet: que eũ accusauerat: tps ad defectionẽ expectauit: Interea Lysimachus malo cõsilio adductus filiũ Agatoclẽ iterfecit Seleucus aũt Nichanore reuersus illũ sustulit: ⁊ ipse a ptolemeo Cerauno fublatus ẽ: doloqꝫ iterẽptꝰ Inter hos aũt tumultus philetrus Eunuchus in arce se cõtinẽs: nũc isti: nũc illi quẽ validiorẽ esse animaduerteret obsequẽs. xx. ãnis castellũ ⁊ pecunias possedit: duo qppe illi fratres erãt: Eumenes natu maior: ⁊ Attalus ꝑdictus: Ex Eumene natus ẽ alter Eumenes: q ꝓgami successionẽ habuit: ⁊ Antiochũ Seleuci filiũ apud sardos ꝓlio superauit: q cũ. 20. ãnis regnasset mortuus ẽ: cui attalus ex attalo natus successit q primo rex appellatus ẽ: ⁊ ꝓlio maxio Galathas supauit: ⁊ Romanoꝝ amicus in classe Rhodioꝝ cũ eis aduersus philippũ pugnauit. Obijt iã senior quũ regnassꝫ ãnis quadragintatribꝰ supstitibus quatuor filijs ex Apollonide Cyricena susceptis: E qbus Eumenes primogenitus regnuꝫ scõo loco suscepit: Qui cũ Romãis aduersus magnũ Antiochũ ⁊ perseũ Macedonũ reges bellũ gessit: Totãqꝫ illã regionẽ a Romãis accepit: que sub antiocho circa Thaurũ erat: Regnauitqꝫ ãnis quadragintanouẽ: Vrbẽ hic munuit: ac in modũ ciuitatũ ampliauit: Impiũ attalo filio tertio loco reliqt ex Stratone Ariartaris Cappadocũ regis filia nato: Sed admodũ puero fratrẽ Attalũ cõstituit tutorẽ q vigintiuno ãnis regnauit: ⁊ aduersus Demetriũ Seleuci filiũ cũ Alexãdro Antiochi filio bellũ gessit: ⁊ cõtra pseudo philippũ Romanorũ socius fuit: Diegeliz regẽ cepit: ⁊ ducto in Thraciã exercitu prusiaꝫ interemit: ꝓfecto illi Nichomede filio postremo reliqt regnũ Attalo: qui sub tutela erat: cogẽte ad hoc ipsaꝫ morte: Js philometor cognominatus: cũ ãnis quinq regnasset morbo decedẽs Romanos heredes instituit: qui eã regionẽ in prouinciã redegere. Et hic mos humanarũ rerũ que ex paruis principijs multuꝫ sepe accrescũt ⁊ postea corruũt: Jn ea quippe vrbe pergamo viri complurimi excellentes fuere: vtpote Apollodorus orator: Dionysius historicus: ⁊ alij multi.

5041 | iiii | ¶ Hyrcanus Symonis Machabei filius: cui ꝓpriũ nomẽ Joãnes fuerat patre interfecto ãno decimoquarto regni Euergetis olympiade. 163. quarto loco iudeorũ dux ⁊ põtifex cõstituꝫ: sedit annis 26. Vir vtiq optimus ⁊ sacerdotio dignus: atqꝫ ducatu strẽnuus: necnõ ⁊ ꝓphetie dono clarus: cuiꝫ quo deus erat: ⁊ futuroꝝ ꝑsciẽtiã ei donauerat: Hic ideo Hyrcanus dictus fuit: q aduersus hyrcaniaꝫ bellũ gerẽs victor euasit: ⁊ deceps Hyrcani nomẽ adeptus ẽ: Postmoꝫ a Romanis ius amicitie postulãs obtinere ꝓmeruit: Antiochus ãt Syrie rex eo põtificãte obsedit Hierusalẽ: q ꝓloꝝ saluti ꝓsulẽs indicias p legatos expostulauit q ãnuit petitiõi: videsqꝫ Hyrcanus studiũ Antiochi circa deuꝫ: aquit sepulchroꝝ Dauid: tria milia talẽta pecuniarũ exinde ꝓtulit: ⁊ trecẽta Antiocho tradidit: qbus acceptis obsidionẽ solues discessit: Et cũ eo multas ẽt amicitias cõposuit: Indeq; ꝺ Samariã ciuitatẽ valde munitã hyrcanus expeditionẽ ꝓducẽs tãdẽ cepit: ⁊ penitus totã deleuit: adeo vt videtes magis vallũ q̃ ciuitatẽ illic fuisse qsq; iudicasset: Quã postea herodes instaurãs nõ Samariã: sed Sebasten appellauit: hic mlras seditões a phariseis ⁊ essenis ptulit: a qbus tãdẽ liberatꝰ feliciter vsq; ad seniũ vixit: Defunctusq; quinq; filios reliquit: Aristobolũ ⁊ Antigonũ: atqꝫ alios tres quibus predixit (vt clare Josephꝰ refert) q̃ rerum domini nõ diutius permanerent.

¶ Locuste in Aphrica.

¶ Locustarũ multitudo p hoc idẽ tẽpus adeo in aphrica cõualuit: que (vt diuus pater Augu. ꝯ de ci. dei cap. xi. refert) nõ solũ segetes: sed ⁊ folia atqꝫ cortices corroserũt: quibus cõsumptis pre nimio vẽto i aphricano pelago se demersere: quarũ corpa p littora putrefacta tã pestiferũ fetorẽ exhalarũt: vt ibidẽ fere omnes aues ⁊ pecudes morirent. Aphrorum quoq; ducenta milia: Romanorum vero militũ qui illuc ad presidiũ fuerãt destinati triginta milia extincta referuntur.

¶ Carthago reponitur.

5089 | iio | ¶ L. Cecilius Metellus. ⁊ T. Q. Flamini ãno. 12. regni Euergetꝭ ꝓsules Romãi dei sunt q̃ Carthago i aphrica reposita ẽ. 22. ãnis postq̃ euersa fuerat reuolutꝭ: i qua ⁊ cines Romãi plũmi fuerũt adducti: Sꝫ intra breue tps Ethna vltra solitũ flãmeos ignes euomens ealidis cineribus exusta ei⁹ rccta destruxit. Cui⁹ sublenãde calamitatꝭ cã Senatus Romanus decem annis vectigalia remisit.

5090 | iio | ¶ C. Cassius Longus ⁊ Sex. Domitius Caluinus anno sequenti consules dicti: statim ex senat⁹ iussu transalpinis gallis bellum intulere: vbi iuxta Rhodanum fluuium maxima hostibus clade illata de ipsis magnifice triumphauerunt: eorum ducem captum pre se ducentes.

¶ Institutus galloꝝ rex: eo ipo ãno Fabio ⁊ Quintio martio ꝓsulibus regnãtibus cũ. 180. armatoꝝ milibus ꝓtra Romanos ascẽdit: sꝫ a Romanis põte disturbato: quẽ supra rhodanũ fluuiũ extruxerat: deuictus ẽ: Tũcq; Quintius ꝓsul oẽs gallos: q sub radicibus alpiũ habitabãt penitus deleuit.

Tolemeus physcõ q ⁊ Sother: Euergetis filius octauus Egyptiorũ rex olympiade. 166. q̃ ẽ. 492. iudaice captiuitatis ãnus Egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit annis decẽ ⁊ septẽ. Hiu

5096 | io3 | p | ius temporibus antiochus Cyricenus Demetrij regis filius: ⁊ Antiochi Sripbi regis frater: postea q̃ idẽ Antbiochus Eriphus octo annis quiete regnasset: e regno eiectus ẽ: ⁊ Syriam ipse Antiochus Cyricenus obtinuit ⁊ regnauit: Sed rursus a Sripho superatus eandem ipse recepit: atqꝫ ita bij duo ad inuicez dimicantes successiue modo vnus modo alter regnabant: inter has autem regni Syrie parricidiales discordias mortuus est Ptolemeus ister relicto regno vxori.

¶ Numidarum reges.

¶ Numidia autem Carthaginensis seu africana regio est: que incipit a septentrionali parte maris quod in Sardiniam insulam versus tendit: Ab occasu Mauritaniam: idest granatas a meridie Ethiopiam habens: in hac quippe regione (vt testat Plinius) preter marmora: & plurimas feras: cuiusvis generis nihil insigne hēt: In ea tamē celebres vrbes existūt: videlicet Hippon: Rhegiū: & Rusticbacla.

¶ Massenissa igitur quidam huius prouincie rex his temporibus fuit Hic patrem Numidā nomine habuit: Qui Massenissa: vt Liuius libro septimo de secundo bello punico scripsit paulo ante anno vite sue nonagesimo septimo mortuus est: relictis quadraginta quatuor filijs: inter quos Scipionē iuniorem diuisorem & diuisionis arbitrum esse voluit: Hic itaq; Massenissa primo Romanis capitalis hostis fuit: Deinde amicissimus factus vsq; in finē vite sue per quadragīta ānos pseuerauit: Quo mortuo eius filius Micipsa: reliquis fratribus morbo absumptis regnum solus obtinuit: Qui Jugurtham filium ex cōcubina genuit: quem eodem cultu quo & ceteros liberos earum habuit. 101 5098

¶ Jugurthe bellum hic incipit.

¶ Jugurtha p̄dicti Massanisse reg' ex pellice nepos Numidax rex ānō.8. regni Sother p̄dicti regis Egypti olympiade.s.168. regno post patrē Micipsaz suscepto bellū p̄tra Romanos gerēs captus fuit & Romā p̄ductus: Cuius historiā Salustius elegāti stilo describēs sic ait: Quod quū primū adoleuisset: viribus maxīs: & decora facie pollere cepit: & multo magis ingenio validus cē cepit: Unde nec a se luxui aut inertie cōrūpēdū dedit: Sz vti illius gētis mos ē: regtare iaculari cursu cū eq̄libus certare studebat: & cū oēs gl̄ia anteiret: oibus tū carus erat: q̄bus rebus & si pater in initio letus essz: q̄ Jugurthe virtute regno suo gl̄iaz fore existīaret: post q̄ tū hoiez adolescētē exacta etate: & puis liberis magis magisq; crescere intellexit: vehemēter ex negocio p̄motus mlta aio volnebat: Tādē post mlto⁊ p̄cilio⁊ volutationē pp eius virtutes & ppli fauorē: eū vt ceteros adoptauit in filiū: & testamēto piter cū legitimis filijs instituit heredē. Defuncto aūt Micipsa patre intra modicū tempus p satellites suos Jugurtha hic fratres suos ignobilitatē eius despicientes occidi fecit: qui eam obrē ad ius dicēdū Romā accersitus etiā fraudibus suis sine malo remissus est: Ubi deterior effectus: etiā Massinā Suluise filiū: & Massenisse nepotē obtrūcari fecit: Eo q̄ ob regni discrimē profugus Romā veniēs regnū tanq̄ ad se pertinēs a Romanis sibi adindicari postulassz: Quibus gestis mox a Senatu iussus est ab Italia discedere: vnde in regnū regressus dixisse fertur: O vrbē venalē & mature periturā: si emptorē inuenerit Bello vero a Romanis renouato: Jugurtha ab Albino ꝓsule p dolū statiz pacē extorsit: Romāis deinde subingū missis: Tandē Mario ꝓsule & Sylla Questore ꝓtra eaz missis: eius obtrūcato exercitu iterato a Sylla capit̄: & ad Mariū ꝓsulē vinctus p̄ducitur qui in Numidia rebus cōpositis Jugurtha cū maximis spolijs Romā a Mario deducit̄: Qui marius: vt Liuius testat̄: calēdis Januarij Jugurthā p̄se vinctū adducēs cum glorioso triūpho vrbē intrauit: iaz etiā ante eaz Metellus de ipso triumphū egerat. Deniq; Jugurtha in carcere Rome constitutus ibidē strangulatus est. 95 5104

¶ C. Marius Romanorū cōsul his tpibus apud senatū clarissimus imperator habitus est: qui: vt Plutarchus ait: qui eius vitā pulcherrime descripsit: & pauperē & mechanicū nomine Marium hūerit patrē postposita ignobilitate magne scie & ꝓbitatis ac industrie necnō & militaris peritie p̄stās euasit: atq; libidinis & diuitiarū victor: qui quū primū in hispania sub Scipione militaret: ferē ipsum cū belli cōso hoste manū conseruisse: & illū ante imperatoria ora ꝓfecisse: Pretor postea factus Julia ex insigni iulior familia ortā duxit vxorē: Cuius Cesar imperator fuit sororius nepos: Post multa aūt preclara in bello gesta consul contra Jugurthā predictū designatus ipsum ingenti gloria vicit: & Romaz perdu ctum: de eo: vt premissuz est triūphauit: Secundoq; consul contra Cymbros factus: qui multos Romanorum duces necauerāt: omnes duobus cōmissis prelijs ad internitionem dedit: Hic enim duces ex Theutonibus: Ambronibus: alijsq; gentibus multitudine pene infinitā in gallia reduxerāt: italiamq; irrūperant: qui nec alicubi sedem ponere decreuerant: donec romam in italia euerterent: De his itaq; Marius cū Catullo collega suo triumphans tertius rome conditor ab omnibus appellatus est: Verum quum sexto consul fuisset: mutata fortuna a Sylla exul ejcitur: & tetra: mariq; vagus per aliquod tempus fuit: tandem septimum cōsulatum attingens post.17. diem huius cōsulatus mortē obijt. 93 5106

¶ Cōiuges quedā Cymbrorum & infinitus pene numerus his tpibus Orosio in quarto referente: fuit: miris ob castitatis propositū extollendus laudibus: Hec quippe mulieres quū vidissent Theutones & Cymbros maritos suos in Galliā & Germaniā cōtra romanū nomē coniurasse vna cum ipsis viris suis in italiā vno & eodem impetu concurrere: Ne quū vidissent Cymbros & Theutones suos a Clario Mario Romanorum cōsule predicto post longa certamina superatos in vnum se colligētes: animoso consilio libertatē suā & castimoniā tutare decreuerī. Factoq; ex multitudine plaustrorū sibi vallo diu & acriter pugnauere: & cum fustes: lapidesq; ac cetera armamēta in pugna consumpsissent: legatos ad Marium miserūt postulantes: non vt ad patriam redire permitteret: Sed vt omnes romanis virginibus vestalibus iungerentur: q̄ tam honestissimam petitionem quuz nō impetrassent furore succense in obstinatā voti sui pseuerantiā crudelissimū iniere facinus: Nā ante oia collisis in terrā parvulis suis ne in seruitutē traherent̄: nocte vna ne & ipe violarent̄ (exusta oi eorū substātia) laqueis oēs sibi mortē cōstituere: nec p̄de aliqd ex se preter pēdēta corpora auidis reliquere Romanis.

o rebus m

¶ Judeorum regni instauratio.

5107 | 92 ¶ Aristobolus Hyrcani iudeorũ pontificis & ducis filius. xi. regni Sother anno principatũ quinto loco apud iudeos tenẽs regnauit tãtũmodo vno ãno: Hic aristobolus magistratũ ad regiã dignitatẽ trãsferre decreuit: primusq; sibi diadema iposuit: post. 484. ãnos & sex menses: ex quo de captiuitate babylonica populus liberatus ad ꝓpria remeauit: multuq; enim hic patrie ꝓfuit: Illaq; subegit iturcos: & plurimã eorũ ꝓuinciã iudeis adiecit: & cõpulit habitãtes in ea: vt si vellẽt in ꝓuincia manere circũcidercntur sin leges moysaicas. Fuit nanq; (vt Josephus in. 13°. ait) Nature valde moderate & ingenui pudoris. Hic tamẽ ꝓsilio Antigoni fratris sui libidine dominandi matrẽ & tres fratres suos tumores in viscula coniecit: & paulopost etiã antigonũ fratrẽ quẽ & fame perire fecit: ꝓ quibus malis statim in se diuinã sensit vindictã: Quia morbus acerbissimus ita cuq; inuasit: vt sanguinẽ omnẽ lacceratis visceribus euomeret: Quo quidẽ morbo emisit spiritũ.

5118 | 91 ¶ Alexãder qui & Janeus dicitur aristoboli ꝓdicti frater eo defuncto apud Judeos pontificatuq; & regnũ suscipiẽs regnauit ãnis. xxvij. Hic enĩ (sicut Josephus refert) nunq; ad faciẽ patris Hyrcani venire meruit: Causa huius odij talis fuisse dicit: Quũ diligeret priores filios Hyrcanus. s. Aristobolus & Antigonũ ꝓdictos: appuit ei dominus in somnijs dicẽs: q; iste eius successor existeret: qua visione ꝓtri status Hyrcanus quũ nollet eius habere successorẽ: quũ primũ natus ẽ: cũ in galilea nutriri mandauit Sed deus nequaq; mẽtitus ẽ Hyrcano: hic quippe regno suscepto vnũ e fratribus suis tẽtauit regnuq; inuadere: interfecit & alterũ volentẽ innocẽter viuere honorabiliter tractauit: Judeoq; (vt comestor ait) crudelissime ciuibus suis prefuit: qa mille seniores intra sex ãnos peremit: octingẽtos quoq; ꝓceres viros vna cũ vxoribus ac liberis in plateis patibulis affixit: postea pace cõfecta: quartanariuq; febrium morbo: quem ex ocio contraxerat vitã finiuit: relictis Hyrcano & aristobolo filijs: Sed regnum alexãdre vxori reliquit: que viuente adhuc marito populos humanitate sibi allexerat.

¶ Romanorum clades permaxima.

5110 | 89 ¶ Manlius & Cepio ꝓcõsules Romani anno. 14. regni Sother qui. 454. ãnus ab vrbe cõdita: vt Orosius li. 5. ca. xix. testat aduersus Cymbros & Theutões: aliasq; gallorũ ac germanorũ gẽtes q; tũc vt impiuq; Romanũ penitus extingueret ꝓspirauerãt: a senatu missi sunt: Qui ab eisdẽ gallis iuxta Rhodanũ fluuiũ maxima cuq; ignominia victi sunt: siquidẽ Manlius ipse ꝓsul interfectus ẽ: & duo eius filij cũ. 80. milia trucidati fuerũt: quadraginta quoq; colonoꝝ milia pempta vix ex oi exercitu Romão decez euadere potuerũt: qui tãte cladis nũciũ Romanis afferre possent: Hostes vero binis castris ponti nona quadã atq; insolita exercitatiõe cũcta que ceperãt pessundarũt: aurũ. s. & argẽtum in flumẽ ꝓiicientes: lorice aũt virorũ cõcise falere equorũ disperdite: Equi ipsi gurgitibus inmersi: boies arboribus fuerũt suspẽsi: ita vt nihil ꝓde victor: nihil misericordie victus cognosceret: maximus tũc Rome nõ soluz luctus: verũ etiã metus fuit: ne cõfestim galli alpes transcenderẽt: & taliam dirueret.

¶ Gallorũz clades a Romanis.

5102 | 87 ¶ Romani Gallorũ terroꝛe cõcussi ãno sequẽti (teste Orosio) Mariũ ꝓdictũ ꝓsulez cõtra Cymbros misere: qui Jugurtha in Numida deuicto cũ eodẽ exercitu in galliã veniẽs cõpositis stati ordinibus pliũ cũ eis cõmisit: in quo quidẽ ducẽta armatorũ milia marius ipse cũ suo exercitu interfecit: & octogintra milia cepit: occisoq; eorũ duce Theutomodo vix tria milia fugere potuerũt: mulieres vero eorũ cõstãnore animo q; si vicissent ꝓsulẽ ꝓsiluere: vt si inuiolata castitate virginibus ac dijs seruiẽdũ esset: vitã sibimet reseruarẽt: q; quũ petita nõ ipetrassent puulis suis (vt dictũ ẽ) ad saxa illisis cũcte sese ferro ac suspẽdio pemerũt. marius aũt cũ socio hostibus superatis Romã redeũtes triũphauerũt.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Hortensius Romanus oratorum sui temporis princeps tempestate hac Rome floruit: & multa composuit qui teste Quintiliano libro. 6°. de institutiõe orato. Ciceronis emulus fuit: & quoadiuixit secundus: de quo sic refert Helius in primo noctiu. Hortensius fuit orator clarus: sed delicatior q; virum decet: & forme non minus q; eloquentie studiosus: quia nunquã speculo inconsulto prodire voluit in publicum: in illo se mirari: in illo vultum togamq; componere consueuit.

¶ Hortensiam autem filiam post se reliquit dignis extollendam laudibus que non solum patris facũdiam & doctrinaz amplexa fuit: sed etiam ipsius pronunciandi splendorem seruauit: quez. s. opportunitas exquisiuit: & qui sepissime in viris doctissimis deficere consueuit: Hec autem triumuirorũ magistratu: cum matronarum multitudo Romanarum exigẽte publica necessitate intolerabili grauaretur onere: Nec hominum inueniretur aliquis qui sibi patre ciuium prestare auderet: sola ausa est animo ꝓstãti coram triumuiris rem feminarum assumere: eamq; perorando tam efficaciter inexhausta facundia agere: vt maxima audientium admiratione crederetur fuisse Hortensius pater: Eamobrem: quicquid expetiuit non solũ obtinuit: verum etiam longe plus a triumuiris laudari promeruit.

¶ Turpilius poeta Comicus anno. xv. regni Sother (Eusebio teste) Synuesse amodum senex moritur: cuius nulla apud nos extant opera: quum deperdita omnino sint.

¶ Caius Lucillus Satyrarum scriptor olympiade. 170. que est. 16. regni Sother annus secundum Eusebium Neapoli moritur anno scilicet etatis sue. 46. Qui publico funere delatus fuit: Qui primus inter latinos insignem satyrarum promeruit laudem.

Tolemeus Alexãder nonus Egypti rex anno quingentesimonono Judaice captiuitatis. i. aduẽtũ
171. olympiade Egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit: expulso fratre ãnis. x. Hic ptolemei So-
p ther p̃dicti frater fuit: Hã p̀ Euergetes moriẽs Cleopatre vxori ⁊ alteri quẽ ipsa elegisset 86 5113
ex filijs suis regnũ reliquit: Que quũ in iuniorẽ filiũ ꝓnior esset: a populo cõpulsa est maio-
rẽ eligere. Cui p̃tusq̃ regnũ daret: vxorẽ Cleopatrã sororẽ carissimã ademit: ⁊ Seleuceẽ minorẽ duce-
re iussit: At ipsa Cleopatra mater: postea q̃ eũ ipso maiore filio decẽ ⁊ septẽ annis (vt premissũ est) re
gnasset grauiter ferẽs filij societatẽ: populũ in eũ cõcitauit: Quo expulso eũ in Cyprum exulare coegit
Accersitoq; isto Alexãdro minore filio in locũ fratris secũ regnare fecit: sed postea q̃ secũ predictis de-
cẽ annis regnasset: tertius eius crudelitatẽ ipsaq; dereliquit: existimãs melius sibi fore vitã priuatã du-
cere: q̃ periculosũ regnũ possidere: At mater per legatos eũ in regnũ reuocare studẽs quũ didicisset
eundẽ filiũ occultis insidijs exitiũ machinari ab eo diffugit: Sed tandẽ ab eodẽ occupata interficit: di-
gna quidẽ mortis infamia que ⁊ matrẽ thoro expulit: duasq; filias suas viduas fecit: ac alios in exiliũ
egit: Sed nec Alexãdro parricidiũ multũ fuit: quia ob matris parricidiũ a populo in exiliũ actus ⁊ ipe
fuit: ⁊ ptolemeus Sother p̃dict⁹ reuocatus regnũ rediit: Quicq; quũ matri bellũ gerere voluisset: neq;
a fratre armis repetere vnq̃ voluit: q̃ p̀ior possedisset: indeq; regnauit ãnis. 4. Igit̃ Alexãder hic re
gni cyreneozũ quod ei pater testamẽto reliquerat populo Romano berede instituto decessit. 82 5114

¶ Philippus vltimus Syrie ⁊ Asie rex. 4. regni Alexãdri ãno regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. 2. Quo
regnãte Antiochus eius patruus in parthos fugiẽs põpeio se tradidit: post quẽ statiꝫ philippus hic a
Babino cõsule captus: Regnũ eius in Romanorũ ditionẽ cessit: Et tũc syrie regnũ finẽ accepit quod
p̃ducẽtos viginti annos sub regibus. 17. duranit: Quorum nomina ⁊ tempora ista sunt.

¶ Syrie regum Epilogus.

Seleucus qui ⁊ nicanor	i	añ	31	Ceraunno	6	añ	3	Alexander	ii	añ	10
Antiochus Sother	2	añ	19	Seleucus philopator	7	añ	12	Antiochus	12	añ	3
Theus	3	añ	10	Antiochus epiphanes	8	añ	11	Demetrius	13	añ	9
Gallinicus	4	añ	20	Antiochus eupator	9	añ	2	Demetrius	14	añ	4
Antiochus magnus	5	añ	36	Demetrius Sother	10	añ	12	Antiochus	15	añ	12
								Antiochus	16	añ	18
								Philppus	17	añ	2

¶ Sociale bellum.

¶ Picentes vestini: Marsi: peligni: Marrucini: Samites ⁊ Lucani ãno nono regni alexãdri in vnũ 79 5120
federati bm Orosiũ in gnto li. Graue bellũ in Italia ꝓtra Romanos assumpsere: Vnde ⁊ ciuẽ Ser
uiũ p̃torẽ Romanũ legatũ ad se apud Esculũ missũ occiderũt: clausaq; ciuitate ibidem oẽs ciues Ro
manos in dicta cede iugulauerũt: Et hoc quidẽ bellũ p̃ quadriennũ protractũ est.

Tolemeus Sother pauloãte a mẽse pulsus: hoc ãno alexãdro ab Egyptijs ũterfecto regnũ 76 5123
paternũ i ex recuperãs regnauit ãnis octo. Cives enim (vt p̃missũ est) quũ primus alexan-
p der matrẽ occidisset: ipsũ in vindictã matris ꝓpter eius interfectionẽ repulerat: ⁊ cetera.

¶ Sylla patricius Romanus ãno. 3. regni. p. Sother quũ plurima in Jugurthino bello edi 73 5126
disset facinora impatoris gliaꝫ a senatu reportauit: Qui statiꝫ cõtra Mitridatẽ Athenas missus de
ei⁹ exercitu cẽtũ milibus ceſis Athenis potitus ẽ: Hic (vt Plutarchus ⁊ Salustius tradũt) ex antiqua
atq; p̃clara Scipionũ familia ortus oẽꝫ vitã ab adolescẽtia quibuscũq; flagitijs ingnataꝫ vsq; ad que-
sturã duxit: quã sub Mario cõtra Jugurthã adeptus ẽ: in quo gdẽ officio vitã penitus cõmutauit: Et
vt dicit Valerius: catbenas Jugurthe manibus iecit: Mitridatẽ cõpescuit: socialis belli luctus repre-
sit: Cynne dominationẽ fregit: Et Mariũ q̃ oliꝫ se questorẽ fastidierat: in ipsaq; illã ꝓuinciã ꝓscriptũ ⁊
exulẽ petere coegit. Erat hic litteris grecis latinisq; optime eruditus: facũdus: acer: astutus: glorie cu-
pidus: sui securus: multarũ rerũ ⁊ pecunie maxime largitor: animo grãdis: ita vt dicat Salustius: Bu
bitari potuit: fortior an felicior foret: Hã felix in eo dici potuit: q̃ de inimicis Marianis vltus feliciter
fuerit: quũ ex eis sex milia necari in vrbe insserit: ꝓscriptis gngẽtis ⁊ duodeciꝫ milibus in prenestre occi
sis: postea dictator factus: ita remp. repressit: vt teste Ciceroẽ in sexto verrinaꝫ nemo illo inuito nec bo
na: nec patriã: nec vitã ipsaq; retinere posset: postremo sicut Plinius nepos refert libro de viris illustrib⁹
ordinata rep. dictaturã deposuit: ⁊ sub priuata vita puteolos se cõtulit: vbi paulopost in morbũ incidit:
vlcere in intestinis oborto: Quo rpe tãta pediculorũ vis toto corpore manauit: vt nullo argumẽto cohi-
beri possent: Atq; hoc morbo mortẽ obijt: Scripsit aũt Sylla hic cõmentarios pulcherrimos. Quos teste
Plutarcho vigesimũ secũdũ cõmẽtariorũ libri biduo antequã moriꝫ ẽ scribẽdi finẽ fecit.

¶ Prodigia dira fiunt.

¶ Prodigia dira bijsdem temporibus: testibus diuo patre Augustino. 3°. de ciuitate dei capitulo. 13°.
⁊ Orosio libro. 5. capitulo. 12. in italia visa sunt: Quos canes: equi: boues: asini: ⁊ alia queq; animalia hu-
manis vsibus subdita: subito momẽto efferata: ⁊ pristine lenitatis oblita: relictis dominis libera vaga
bantur: ⁊ omnium hominum spernebant accessum: non sine periculo adeuntis.

¶ Apõ Tarẽtinos itẽ quũ panes p̃ omnia frãgerent: cruor e medijs pan⁹ q̃si e vlneribꝰ corpoꝛ flu
xit: p̃ septẽ ẽt ꝓtinuos dies grãdo lapidibus imixtis ẽt testarũ fragmẽtis terrã latissime verberauit.

¶ In Samnitibus quoq; ⁊ Beneuentanis vastissimo terre hiatu flamma prorupit: ⁊ vsq; in celuꝫ ex

ductuz tendi visa ē: Cōpluresqz preterea in itinere Romani viderūt globū colozis aureis a celo ad terram vsqz revolut: Matoręqz rursuz e terra in sublime ad orientez sole ferri: ac magnitudine sua solem obexisse: Nec multo post socialibus bellis intra Italiaz gestis ciuile bellū exortū est omnium seuissimum.

¶ Ciuile bellum.

¶ Ciuiliū belloz Romanoz initiū z cā fuere pmo Tiberij z. C. Gracchoz agrariis legibus pcitati: Volebāt enim agros populo diuidere quos nobilitas diu possederat: Sed iaz vetustā iniquitatē aude re cōuellere pniciosuz ē: vt ipsa res experimēto docuit: Sed vt prolixitas omittat: rez ipaz paucis expli cabimus: Quū pdictus sylla cōtra Mitridatē pōti regē Armeniā occupātez Mariuz a Senatu diri gi affectaret: nec quod postulabat obtineret: indignatus cuz exercitu armatus vrbem ingreditur: z con sulem Sulpiciū interfecit: Mariūqz fugat: ac alios cōsules ordinat: His rebus gestis ad aciē cōtra ro manos profectus est: z hoc quidē ciuile bellum: vt Sueto. scribit qp sylla incepit p. x. ānos cum maxima cede protractum: plusqp quinquaginta hominum milia consumpsit: Ceruz mortuo sylla quieuit.

¶ Mitridaticum bellum:

5124 72 ¶ Mitridaticū bellū āno ab vrbe pdita: vt scribit Orosius. 666. Regni vero Sother quarto nōdū so ciali finito Rome etiā ciuili pdurāte incepit: quod p ānos decē dilatū ē: quod z si minus infame non fū prelijs minus graue ceptū est: Et quidē de huiusmodi bello varie scriptū cōperimus: vtrum ab hinc ce ptum primum fuerit: an tunc precipue exarserit: maxime quum alij triginta alij quadraginta annis ge stum fuisse ferant: Sed quamuis hijsdē gesta temporibus perplexis coacervata malis exarserint: a no bis speciatim: z si breuiter Mitridatis vita percurrenda singula huius belli gesta proferentur.

¶ Mitridates igit pharnacis parboz regis filius z pōti rex fuit: de quo Justi. lib. 41 z Aptānus Ale xadrinus z Plini. lib. 25. natu. histo. ac Gellius lib. 17. noc. at. mlta scripsere: Hic in prima mitridates ex pdecō patre apō synopē natus educatusqz: ac tādē sepultus phibet: Qui quū puer parētibus orbat⁹ esset: principatūqz obtinuisset: mox vt adoleuit finitimos populos z scythas in potestatē suā redegit: z cū Romanis p quadraginta annos varijs euētibus cruētissimū gessit bellū: Bythiniāqz ac Cappado ciā similiter adeptus: Asiaz: phrygiā: paphlagoniā: Galliā z macedoniā inuasit: multa z pclara agens plia: Insup z oīa in mari dominatus ē: quoad sylla intra paternos limites inclusit: cētū z sexaginta ho minū milia in bello hūit: z eisdē cū optimis ducibus decertauit: a sylla qdē z Lucullo ac pōpeio victus sepenūero tū magnas illis ītulit clades. L. Cassiū z. Q. Appiū z. M. Attiliū captiuos sibi deditos pa lā circūduxit: quoad illū g totius belli cā fuerat: iteremit: reliquos sylle tradidit: vicit Fimbriā ac mure nā. Cotā quoqz pfligatū illustrē z Fabiū: z Triariū supauit: ingeniū illi ad res difficiles pcellētissimū fuit: victus sepe ab incepto minime destitit: nec vna via Romāos agressus ē: Cū celtbis fedus iniit: Et Sertoriū in Hispaniā p insidias misit: siue āt ab hostib⁹: siue ab alijs ferro ipetit⁹ z saucius: nllo tū ab ope cessauit. Ferūt hūc duas z. 20. linguas. Tot. n. natiōibus ipauit notas hūisse: vt qua quisqz lingua cū postulasset: eadē sibi ius redderet. sanguinolētus tū z crudelis in oēs extitit. Naz matrem: fratres: z tres impuberes filios: totidēqz filias interfecit: statura ingēti fuit: firmaqz semp ac optima valitudine. Et cū litteris grecis imbutus esset musice ēt opaz dabat: sobrietatis eximie laborūqz patiētissimus: so lū mulierū illecebris tātus vir denictus fuit. His moribus mitridates cū mūdū (vt ita dixeriz) multis cladib⁹ inuoluisset: ad yltimū desertus a suis z filij fraude circūuētus ad veneni cōfugit remedia. Quo tarde agēte in cedē suā Gallū quēdā pcussorē vocauit: qua pcussione vitā finiuit. Vixit mitridates hic pditus est. Lucanus tamē vult ipsum veneno extinctum fuisse. Vnde in primo sic inquit.

Post ciclas ne vagos z lassi pontica regis Prelia barbarico vix consumata veneno.

5130 70 ¶ Sertorius patricius Romānus ex Nursia sabinoruz vrbe ortus: hijs tpibus dolo atqz fallacia: nec nō audacia potēs: quū in ciuili bello Mariānis ptibus fauisset: syllā fugiēs ex Aprica dilapsus i Hispa niā bellicosissimas gētes in arma cōtra Romanos excitauit: Hic itaqz ex pdicta vrbe ortus: honeste q; dē sub vidua matre educatus fuit. Adolescēsqz fa tus: p eloquētiā maximā in ciuitate cōparauit potēn tiā. Prima. n. eius militia sub Scipiōe cōtra Cymbros fuit. Vbi quū a Romanis mare pugnatū essz: equo amisso z vulnere insup accepto) Rhodanū fluuiū cū th race z scuto p aduersos fluctus plurimū natādo traiecit. Ita robusto z exercitato corpe erat. Ad honores deinde puect⁹ nequaqp militare ami sit audaciā: Immo corpus suū multis piculis obiectās: z fortitudinis opa manu ppria edēs: tādez alte ruz amisit oculū: De quo etiā gloriari solebat: Quod alij non sic semp sue virtutis testimonia sicut ipse secū öferrēt: Quinimo torques: hastas: z coronas: atqz alia plurima domi relinquerēt: Demū cū sylla rex potius eēt: quū sugissetqz Sertorius in Hyberiā: pacianus qdā noīe a sylla eo mittit decertādi cū eo gra: Quē Sertorius nō solū necauit: Verū ēt oēs eius exercitū cepit: Tigenūqz oppidū expugnauit. Fert. n. Sertoriū neqz voluptate neqz metu vnqp potuisse superari: eo qp fortissimus i aduersis: z mode stus in secūdis semp extiterit: In improuisis vero casib⁹ ita cōstās z audax: vt oēs sui tpis duces anteī erit. In cūctis vero que vel ingenio vel astu pficimē. i. occupatione locorū: preuētione hostiuz celeritate fallacijs quotiēs expediret pfundissimus artifex fuit: Quibus rebus prestās a lusitanis dux eligitur: z cū septē milibus z gugentis aduersus quatuor Romanoz duces bellū gessit: sub quibus erāt peditū centum: z. 20. milia: Equitū septē milia: z sagittariorum fondibulariorumqz duo milia: Quos omnes

Sertorius partim occidit: ꝛ partim ꝓfligauit: ac Metellū vix ãplissimū ab obsidione lõgobardoꝝ abire coegit: Dehinc põpeiū cũ ei⁹ exercitu ita cõtriuit: vt paꝛ abfuerit quin ipse põpei⁹ interficeretur. Tandẽ a Marco perpenna eius familiari principatum affectante in quodam conuiuio Sertorius hic proditus crudeliter occiditur.

¶ Viri disciplinis excellentes. 69 5130

¶ Plot⁹ orator natiõe gall⁹ phūs qdẽ acutissim⁹ bis tpib⁹ floruit: Romãqꝫ pduct⁹ pm⁹ ibidẽ rhetorica latinã docuit: Et ꝓpterea Cice. de eo sic ait: Theoria teneo pmũ latie docer̃ cepisse plotiũ quendaꝫ.

¶ L. Põponius historic⁹ ꝛ orator attelanarum scriptor per hoc idẽ temp⁹ Eusebio teste clarus fuit qui Geographie libellum edidit: in quo vrbium distantias ꝛ loca queqꝫ mensurat.

¶ Leone⁹ grãmatic⁹ doctissim⁹ Gn. põpeij libert⁹ hac tẽpestate in põcio fuit: q põpeij dñi sui iussu cõmentaria i arte medicia q̃ ibidẽ põpei⁹ deuicto mitridate in suis scrinijs coopierat in nostrum transtulit sermonẽ: q̃ hũane vite nõ min⁹ ꝓfuere: q̃ reipublice victoria illa de Mitridate parta: Haꝫ mitridates ipe inter reliq̃ ingenij sui magnitudine medicine curios⁹ ab oib⁹ subiect⁹ suis: q̃ fuere ps magna terrarũ singula medicinalia exgrẽs: cõmẽtationũ baꝛ ꝛ exẽplaria: effectusqꝫ in archãis suis reliq̃rat.

¶ Vltacillus plotus latinus rhetor ꝛ ipse Gn. pompeij doctor ꝛ libertus per hec tempora fm Eusebium scholam Rome aperuit: ꝛ multa conscripsit.

¶ Asclepidũ medicũ ꝛ rhetorẽ celeberrimũ bijs tpib⁹ Rome claruisse nõnulli tradũt: De quo Plinius in. vij⁹ nãl̃ histo. sic ait: q̃ natiõe prusiensis fuit: ꝑmusqꝫ rhetorice magister extitit: in q̃ arte nõ satis vt volebat q̃stũ faciens ad medicine artẽ: vt erat sagacis ingenij vir se repẽte cõuertit: ꝛ plurimũ ibidẽ ꝓfecit: ꝛ ꝓpterea: sicut idẽ plini⁹ refert: in medẽdi arte plurima extãt cõposita ab eodẽ volumina.

¶ Diodor⁹ sardẽsis orator cognomento zonas p hec quoqꝫ tpa in pcio fuit: ꝛ multa documenta cõscripsit: multaqꝫ pro Asia concertauit. Accusatus autem q̃ ciuitateꝫ suã in Mitridatis amicitiã pelliceret: habita excusabili oratiõe omnes calũnias delcuit.

¶ Metbrodor⁹ rhetor grec⁹ ꝛ legista: ꝛ ipe tẽpestate istac apud calcedonẽ agnosceb̃: q̃ e philosophica disciplina in ciuilẽ mutat⁹ ꝓp ei⁹ eloquẽtiã: q̃ q̃ pauꝑ cẽt: claꝛ ꝓcingiũ apõ calcedonẽ obtinuit: ꝛ a mitridate rege reddẽdo iuri põpoli⁹ ẽ: Sed postmodũ ad tygranẽ legat⁹ miss⁹: quꝫ ab eo recessissꝫ inuit⁹ remissus ẽ: Ac itez reuertẽs sine reg̃ opa sine alto mor̃bo decessit. Sensitqꝫ philosophicã vitã imꝓndẽ ter se del quisse: q̃ si neq̃ honores: neqꝫ opes cumulat: attñ saltem periclis: molestijsqꝫ cõplurimis: vt experientia didicim⁹: caret. Sepe enim eoꝛ ignominiosus est finis.

¶ Ilium in Troia vastatur.

¶ Fimbria roman⁹ q̃stor ꝑ hoc tps Iliũ penit⁹ vastat: Is nãqꝫ q̃stor cũ Valerio flacco ꝓsule aduersus mitridatẽ miss⁹ orta seditiõe i Bithinia Flaccũ ꝑdictũ occidit: potitusqꝫ exercit⁹ Iliũ venit: a qua vrbe quũ tã ꝙ latro exclus⁹ fuissꝫ: id ignat⁹ exercitũ ad vrbẽ admouit: ꝛ illã. xi⁰ die cepit: Sꝫ gloriãti q̃ tã cito eã vrbẽ cepissꝫ: qdã Iliẽsis note Agamẽnõ rñdit: Nõ hector qppe aderat q̃ ꝓ p̃ria pugnaret: Syllã ꝺ postmodũ quũ Fimbriam obtrũcasset: ciuitatẽ Ilium multis consolari studuit beneficijs: Deinde Julius Cesar de eadem curam maximam suscepit.

Tolem⁹ Bionysi⁹. xi. egyptioꝛ rex ãno. 527. iudaice captiuitat̃: hoc ẽ olympiade. 175. egyptijs regnaꝛ cepit: ꝛ regnauit ãnis. 30. de q̃ nil mẽoria dignũ cõperim⁹: ei⁹ ãt anno p⁰ Sylla Romã obtinuit: ꝛ biẽnij p⁹ vita decessit: Hã pauloãte Sylla apõ Athẽas: vt ꝺdictũ ẽ Archelaũ mitridatis ducẽ ita deuicit: vt cẽtũ milib⁹ occisis: ipse triduo i paludib⁹ dilituissꝫ: quo cognito mitridates pacẽ petijt: cui Sylla cõcessit vt min⁹ piculi a tergo hñs securi⁹ ad bellũ ciuile ꝓperaret: Hã Mari⁹ nup fatigat⁹ Romã ingress⁹ multos nobiles occiderat: Senatũ ꝓscripserat: Demũ Sylle euerterat: quapꝛopter cõmot⁹ Sylla vrbẽ ingressus tot hoiuz milia cõsumpsit: aut ꝓspicit: vt. Q. Catull⁹ Sylle diceret: cũ qbus tãdẽ victuri sumus: si in bello armatos in pace inermes occidimus. 67 5132

Ciuilis belli finis.

¶ Seruilio. P. ꝛ Apio Claudio cõsulib⁹ creatis ãno. 2⁰ regni Bionysij: vt scribit Orosi⁹: Visus est Sylla ꝓnatus emoritur: Quo mortuo concluſa sunt duo funestissima bella: sociale. s. Italicum ꝛ ciuile syllanũ: q̃ qdẽ bella p ãnos decẽ ꝓtracta plusqꝫ. cl. Romanoꝝ milia ꝓscripserũt: tantũqꝫ lectissimoꝝ virorũ ac vernaculorum militũ Roma ꝓpter hec perdidit: quantum in ea superiori tempore: quum se aduersus Alexãdrũ magnũ circũspiceret in discretis etatib⁹ cẽs⁹ inuẽit: ꝓterea viros ꝓsulares. 24. ꝓsules sex: ediles. 60. senatores fere ducẽtos absqꝫ bijs q̃ in vniuersis toti⁹ Italie populis passim ꝓfederatione necis deleti sunt.

¶ Bruti secundi mors.

¶ Lepid⁹ Roman⁹ mariane pt̃ asserto: hoc ãno mortuo Sylla aduers⁹ catullũ Sylle ducẽ assurgẽs redintegros belloꝛ cineres suscitauit. Bis tũc acie certatũ cõplurimi romãoꝛ tã ipa paucitate miseroꝛ ꝛ adhuc illo furoꝛe insanientiũ cesi sunt. Albanoꝝqꝫ ciuitas obsidiõe expugnata: atqꝫ vltima fame excruciata miserabiliuz reliquiaꝛ deditiõe seruata ẽ: vbi tũc Scipio ipsi⁹ Lepidi filius capt⁹ atqꝫ occis⁹ fuit. Brut⁹ vero Lepidi soci⁹ iu cisalpinã galliã fugiẽs ꝓsequẽte Põ. nõ longe a mutina vrbe interfect⁹ est: in cuius vrbis foro: vt vidim⁹: Bruti adhuc extat sepulchrũ. Ita hoc ciuile bellũ nõ magis clementia Catulli q̃ tedio syllane crudelitatis: vt ignis in stipula eadem celeritate: qua exarsit cuanuit. 5137

aduētū

¶ Alexandria vxor Alexādri regis iudeox: hoc āno qui ē q̄rt⁹ regni Bionysij ān⁹ 3° loco rgnare cepit: ⁊ regnauit ānis. 9. Hā marit⁹ su⁹ mozięs Hyrcanū ⁊ aristobolū liberos reliqt: sed regnū hūc alexā
5134 56 drie vxori tradidit eo q̄ ex filijs hyrcan⁹ rex gubernationē ignozās vitā odiosaz elegerat. Alter⁹ ſ. aristobol⁹ efficax ⁊ audax erat: Ipsa. n. a pplo plurimū diligebat: eo q̄ viuēte marito vsa fuit ꝓtristari ō
qb⁹ pcecassz: q̄ suscepto magistratu filijs hyrcanū ꝓpter etatē ꝓncipes sacerdotū stari ordinauit: phari
seis in oia facer pmittens: qb⁹ obedire populo p̄cepit. Nomē aūt regiū ⁊ ipsa tm̄ō ferebat. oēm vero
potestatē phariseis pmittebat: Hij ät oēz rēpu. ꝓturbabāt multos occidētes: ⁊ q̄ maxime alexādri cōsi
liarios: atqz alia scelera ptractātes: hec tamē multa gessit ad regni ꝓseruationē: ⁊ tandē ꝓ sui sex⁹ viri
litate succubuit: callida qppe circa regni detentionē: qō ex ipsis suis operib⁹: vt scribit Joseph⁹ lib. 13°
etiā ter ostendit. Attamē quū nec bonū aut iustū aduerteret: anteq̄ moreret ad summā calamitatem
negocia dom⁹ sue perduxit: ⁊ post mortē multi miserijs regnū cōpleuit ꝓpter malā dispositionem. Et
q̄uis male regnasse: gētē tamē suā in pace custodiuit. Deniqz quuz in valitudinē seuissimā incidisset:
Aristobol⁹ natu minor rempublicā occupauit: ⁊ illa paulopost āno etatis sue. 73. vita discessit.

¶ L. Lucill⁹ Roman⁹ patricī⁹ āno. 5. Bionysij olympiade. 5. 176. teste Eusebio: deuicta armēia: me
sopotamiaqz: ac nisibi ciuitate cū fratre regis capta Rome impator appellat⁹ est: Qui: vt plutarchus
scribit ꝓmo anūculū habens Metellum numidicum: grecis ac latinis litteris operam dedit: ita vt in
vtrisqz posset ornate dicere: ⁊ Sylla ad eū rex suax cōmentaria scripserit. Scripsit autē hic greca ora
tione marsicū bellū in quo adhuc inuēis multa audacie ⁊ grauis cōsilij facinora ꝺclarauit: cui⁹ pstātia
duct⁹ Sylla tm̄ sibi auctoritat⁊ ⁊ vtut tribuebat: vt nisi q̄ fortior strēnue agēdū foret Lucilli opa vtere
tur. Postuo vō Sylla cū M. Cotta hoc ipso āno cōsul ꝺeclarat: Qui ābo quū aduersus Mitrida
tē perrexissent: atqz primū a Cotta infelicissime pugnatum esset. Lucullus ipse: vt erat animo audax
cum paruo exercitu Mitridatē adeo late profligauit: vt multa trucidatis sex equox milia. 15. virorum
milia: ⁊ innumerā iumentox multitudinē ceperit: ac non multo post quū in fugientes hostes incidisset
circa. 30. ⁊ mīstrox ⁊ militū milia pdidit. Deinde compato sibi Mitridates exercitu ipm pene totum
assit: ⁊ ad Tygranē i armeniā ꝓfugit. Lucull⁹ ät interi chaldeos: alioqz pplos subegit. Et assumptis
tātū quindeci militib⁹ cōtra tygranē prosect⁹: ipsum cōmissa pugna supauit: in fugamqz vertit. Neqz
multo post ducētis quinquaginta virorum cōgregatis Tygranes cuz Lucullo q. 24. cohortes habebat:
dimicans vltra cētū milia peditū ex tygranis exercitu occisa sunt. Equites pauci admodum effugere
potuerūt: vulneratq̄ tātūmodo centū romānis: ⁊ quinqz interfectis. Captaqz tygranis vrbe Lucullus
multas opes inde abstulit. Tygranesqz deniqz cū trib⁹ auxiliarib⁹ regib⁹: iterato exercitu cōgregato: a
5136 63 Lucullo etiā superato salutē sibi fuga compauit: in quo p̄elio nobiliores ex barbaris plurimi interiere
Quib⁹ victorijs Lucull⁹ elatus ad subuertēdū omnino tygranem consēdere instituerat. Sed hyeme
supeniente rē infecrā dimisit. Quo in tempore quum a militibus odio habitus essz: ab eo deinceps nil
gestū est: ꝓ qua re imperū ei abrogatū pōpeio demādatū est: Propter quod Lucull⁹ ⁊ ipse indignat⁹
spōte ab republica sese abdicauit: ⁊ reliquū vite sue tempus ad litteraturā: quietēue cōtulit: ⁊ oēs opes
q̄s bello q̄sierat pax vtiliter ꝓsumpsit: naz ad tātas se cōuertit delicias: vt inter ornatos regum conui
uas Lucilli dinumerarētur in primis: quod quidē in hoc conijcere par ē qō ō illo p̄cipue mēorie tradi
tum ē. Hā quadā die pōpei⁹ ⁊ Cicero hoc audiētes Lucullū ex octio in foro sedentez cōuenerunt: ⁊ co
ex more salutato: Cicero volumi⁹ in quinto Inculli apud te cenare hodie: hac ꝓditōe vt nil nouī nostri
cā parari iubeas: Qō Lucull⁹ recusauit: sed in postex diē parari sibi ꝓuinium postulauit. Illi ät nolle
oio differre: neqz aliud secreto familiares prāte alloquēdi cōcedere: p⁹ multa vero hāc illi tm̄ gratiam
postremo prestitere: vt illis audientib⁹ vni ex familiarib⁹ dom⁹ sue diceret hodie in Apolline cenabitur
Quo audito famuli cōsestim intellexerunt: quali ornatu: quoue sumptu conficiendum esset cōuiuium
Consueuerat enim: vt plutarchus scribit: precij quinquaginta miliū in Apolline preparari: Que quū
sic acta fuissent stupore quodā pompeius ⁊ Cicero in tanta epularum abūdantia mirati sunt. Erāt ät
Lucullo: vt Plutarchus ait: conuiuia non semper diuitiarum apparatu preparata: tādē quū obijsset
eius funeralia in Tusculano agro celebrata sunt: Hic autem Lucullus inter alia: vt diuus Hieronymus ad Marcellum de muneribus acceptis testatur: Cerasum fructum primus ex ponto Romam
detulisse: mox totam Italiam replenit.

¶ Hyrcan⁹ alexādri iudeox regis ex predicta Sylena seu Alexandria filius vigesimusterti⁹ Judeo
rū pōtifex ꝓncipatū sacerdotij suscipiēs sedit ānis. 24. Hic a matre: vt ꝓmissum ē pōtifex osti: vtus p⁹
mortē matris cū fratre suo Aristobolo de regno maximas q̄stiones ⁊ cōcertationes habuit: De q̄bus
Josephus historicus librum quintumdecimū antiquitatū facit. Ipse nāqz Aristobolus ci⁹ frater mox
ua matre collecto exercitu in cāpis iericbontinis hunc fratrem vicit: Quo supato mox in concordiaz
venerunt: hoc pacto: vt Aristobolus regnaret: hyrcan⁹ vero sub eo q̄buslibet honoribus fungeret: Ve
runtamē paulopost Hyrcanus promissis non contentus ad Aretam arabum regem noctu confugit:
asserēs dolose fore circūuentum. Unde collecto exercitu Hierusalem venies vrbē obsedit: atqz in hūc
modum contendentes occasionem Romānis prebuerunt Judeā inuadendi. Quāobrē pompeius Hie
rosolymam veniens vrbem cepit: qua capta templum reseauit: ⁊ ad sancta sanctox vsqz accessit: ⁊ ibi
multa vidit q̄ nō licebat nisi sacerdotibus intueri. Inuēit autē eo in loco preter mensam aureā: ⁊ can

delabra pecuniarũ duo milia talenta: Quas tamen Pompeius propter deuotionem cõtingere noluit: nec cõtingi permisit. mandauitq; ministris templi illud purgare: & legittima deo offerri: Hircano vero huic iterato principatum donauit: eo q; ei vtilis visus fuisset: eo q; principe cõstituto: & iudea sub tributo constituta. Aristobolum huius fratrem & duos eius filios: scilicet Alexandrum & Antigonũ: totidẽ q; filias captiuas abduxit Põpeius: Hij autẽ fratres multoꝝ Hierosolymis auctores fuere: quum invicem inter se bella gererent. Et ex tũc iudei libertatẽ penitus deposuerunt: & subiecti Romanis esse ceperunt: & puincias: quas armis patres eoꝝ possederant: a Syrijs ablatas restituere compulsi sunt. Pompeius autem dirutis vrbis hierusalẽ muris Scauro principi regionis curam cõmisit. post mortẽ vero Aristoboli huius fratris Antigonus eius filius e Roma fugiens Hierosolymam venit: & a parthis eum capere fecit: quo capto ne vnq; in regno restitui possit: aures eius amputauit: ne posset rursus ad cum pincipat⁹ sacerdotij peruenire propter hanc diminutionem. Ibidem sic mutilatus Hyrcanus per multos annos fuit: quoadusq; Herodes Antipatris filius: quem tanq; filiũ semper habuerat. Judee principatum obtinuit: Quod quum audisset Hyrcanus qui sic captiuus tenebatur: redijt ad herodem: qui non illas retributiones ab eo recepit: quas priuatus ab eo acceperat: Nam mutauit Herodem fortune proventus: quia suscepta eius filia in coniugio ipsum interfecit.

¶ Pompeius maximus Romanorum Imperator hijsdem temporibus maximo in precio apũ Romanos habit⁹ est: qui deuict⁹ magna celeritate pyratis iterato cõtra. xxij. oriẽtis reges impator designatus ẽ: & cõtra mitridatẽ in Armenia minore vadẽs: ipsum nocturno prelio vicit: eiq; maximã cladẽ intulit: pro qua mitridates ipse cũ vxore & duob⁹ comitib⁹ fugit. Deinde tygranie Armenie regi graue bellum intulit: eũq; in deditionẽ coactum denuo recoronauit: quum coronã deponeret: pecunia tamẽ parte mulctatũ. p⁹ albanorum regem prudenter victum rogatus in deditionẽ accepit. Armeniamq; minorem victam Deiotharo galathie regi donauit: quia ei socius bello mitridatico fuit. Jtures & Arabes paulopost vicit: Judeã omnẽ cuz Hierosolyma cepit: & Judeos omnes romanis tributarios fecit: ibidem & in omni Syria Scauro pũde deputato: pugnauit itaq; põpei⁹ hic vir maxim⁹ hac vice in oriente cuz vigintiduobus regib⁹: quoꝝ olim victor existens in asiã se recepit. Et quum Romam per Liciam properaret Alexander Aristoboli iudeorum Regis filius ex itinere fugiens Alexandriam fugiẽs alexandriam: hyrcaniũq; munitissima oppida obtinuit. Ex quibus magna manu collecta depopulat⁹ est Judaicam regionem. Reuers⁹ demiq; Romã cũ ingenti gloria põpei⁹ triumphauit de pyratico mytridatico & alijs cõplurimis bellis: in quo quidem triumpho: sicut scribit plini⁹ translata fuit primo statua argentea pharnacis põti regis & Mitridatis patris: necnõ & curr⁹ aurei & argentei: in eo quoq; triũpho tulit põpei⁹ alueũ aureũ cũ gemmis duab⁹: & lunã auream põdo. 30. lectos triclinares tres: vasa ex auro & gemmis abacorum nouem. Signa aurea tria: Mirina tria: coronas ex margaritis triginta tres Mõtem aureũ quadratũ cum ceruis: leonib⁹ & pomis omnis generis: & mẽsas ex margaritis: Hec omnia pompeij victoria in vrbem inuexit. Fuere etiam in eo triũpho: vt plutarchus inquit: regiões põtus videlz: Armenia: capadocia: paphlagonia: Media: Colchis: Hyberia: Albania: Syria: Cilicia: mesopotamia: & bij q circa phenicẽ & palestinã incolũt. Judei quoq; & arabes: & ceteri: quotquot terra mariq; ab ipso debellati fuerant: Inter hec notabãtur castella mille capta: ciuitates ferme nongente: naues octingente: In eoq; triũpho captiui ducti sunt post pyratarũ principes Tygranis filius cuz vxore filiaq;: Rex iudeoꝝ Aristobol⁹: mitridatis soror cũ quinq; filijs. Scythar ũ multe mulieres: Albanoꝝ & hyberoꝝ: ac regis comagenoꝝ obsides ducti: Hic triũphus maxim⁹ ac splendidissim⁹ omniũ fuit: q hactenus Rome fuerunt: Hec autem omnia anno ab vrbe condita. 690. Junio Syllano & L. Aurelia consulibus gesta sunt. Reliqua autem huius maximi imperatoris gesta & bella que cum Cesare gesserit: infra in gestis ipsius Cesaris narrabuntur.

¶ Creticum bellum eo tunc a Metello cretico confectum fuit: de quo etiam ipse triumphauit. Sed ei⁹ triumphus pompeij triumpho impar extitit.

¶ Catiline Romani viri pestiferi cõiura io cõtra rempublicã: hoc ãno qui ẽ. 18. regni Dionysij olympiade ãt. 179. Marco tulio Cicerone cõsule regnãte fuit: cum⁹ patrie turbationem atq; tumultum idẽ Marcus Tulli⁹ Cicero compressit atq; prudentissime sedauit. De qua quidem coniuratione Sallustius atq; Liuius pulchre scripserunt. Erat in pmis hic Lucius Catilina: vt scribit Sallustius nobili genere natus magna animi & corporis vi: sed ingenio prauo: Cui ab adolescẽtia bella: iestia: cedes: rapine: discordie ciuiles gratissime fuere. Ibiq; inuentute suam exercere studuit: quũ eẽt ani⁹ audax: subdolus: vari⁹: & cuiuslibet rei simulator: q quũ esset flagitiosissim⁹ vir: & omnium facinorosorũz dux. Horum caterua circũ se semper habere voluit: quib⁹ fret⁹ societatib⁹ ipse flagitiosus Catilina ad oppmẽdam rẽpublicã cõsilium cepit: quũ ei maxima spes essz cõsequendi consulatum. Sed cõiuratione ppalata: detectisq; coniuratorum nominibus: Lentulus ex clarissima corneliorum gente ort⁹: pene⁹ quem vna cum Cicerone fuit imperium cõsulare magistratu primo a senatu abdicat⁹. Inde Cethegus: Statilius: Gabini⁹ & Ceparius senatorij ordinis viri decreto senat⁹ in carcerem missi: statim vna cuz ipso Lentulo laqueo strangulantur: Quo vbi Catilina cognouit: in transalpina fugere cogitauit: Quo comperto Antonius cum quibusdam legionibus ipsum persequens inter consertissimas legiones confodit atq; ita Ciceronis virtute respublica a magnis perturbationibus seruata est.

58 5142

¶ Cesaris viri prope diuini gesta hic incipiunt.

¶ C. Julius ceſar ãno ab vrbe cõdita. 693. q eſt ãnus. 26. regni Bionisij poſt mlta ſtrẽue geſta ꝓſul
5147 52 vna cũ L. bibulo creatus ſtatim gallia trãſalpina et illyricuz cum decẽ legionibus eidem decernuntur cum quibus per decem annos bellans grauiſſima bella confecit. Ueruz quum eius hiſtoriam Suetonius ⁊ Plutarchus plene explicuerint nõ ſolito more de eo cõſcribendum duxi: ſz competẽtes portiunculas ab ipſis hiſtoricis excerptas ſeparatim ponere.

¶ Belluticzorum igitur alios gentꝫ gallox fortiſſime ea vel maxime cã terribiles q perpetuo pene cum germãis altercabãtur: a quibus tantũ rheno flumine diriműtur. Orgetho rex quidaz princeps huiuſce gentis ſpem totam inuadẽdi gallias accẽdebat: quo ceteri optimates corruptos ad morẽ coacto cohibere. tamen ſemel animatas in predã nequiuerunt: qui cõiuratõe facta hac die dicta exuſtiſ vicis domibuſq ſuis: ne quod deſideriũ ex ſpe reuertendi foret: profecti ſunt: Quos quum primũ apud rhodanum obuios ceſar habuiſſz: magno difficiliqz plio vir vicit: ⁊ ad deditionẽ coegit: hoz fuit: quũ ꝑmuz ꝓgreſſa ẽ multitudo belluticzorum: thuringiozum: lothobogorum: thauzorum ⁊ boiorum vtriuſq ſexus ad centum quinquaginta ſex milia in iſto prelio ceciderunt: ceteri in terras proprias remiſſi ſunt.

¶ Ceſar poſtea cõtra Ariobiſtũ regem exercitantẽ: inuehẽtẽqz incredibiles germanoz copias: gbꝰ nup vniuerſas gallox copias ſe ſubegiſſe iactabãt: apud ſequanos vicit: quũ diu exercitꝰ Ceſaris germanozum multitudine ⁊ virtute pterritus pugnã detrectaſſet: Ariobiſtꝰ in germaniaz arrepta nauicula aufugit: vxores vero eiꝰ due totidẽqz filie capte ſunt: Fuerũt in Ariobiſti exercitu Arcides Adarcomenes triboci vangiones Nemetes: Eudes ⁊ Sueni pugne magne ⁊ phalange germanozum affuere qui coacto in vnũ agmine ſe vtiqz cõtextis capitibꝰ ad irrũpendã Romanã aciẽ tuti vndiqz pſtruxerãt Sed poſtq̃ alig Romanoz militum agilitate: audaciaqz audaciſſimi ꝓductaz teſtudiné ingreſſi fuiſſent: ſcuta ſingulorum velut Squamas ſingulorum humeros perfoderunt. Territi hoſtes nouo mortꝭ periculo morẽ terribilem diſſoluere cõpagem exinde in fugam verſi p quinquaginta paſſuum milia in ſatiabiliter cesa ſunt. Neque haberi potuit Germanozum numerus: vel quantus pugne affuerit: vel quantus fuerit occiſorum.

¶ Deinde (vt Eutropius ſcribit) ponte confecto Rhenũ trãſgreſſus: Sueuos quoz centũ pagi erant ꝓdomuit: poſtea oẽz galliã q inter alpes flumẽ rhodanũ: rhenũ ⁊ oceanũ britãnicũ eſt q nouẽ ãnos ceſar ſubingauit: in gbꝰ deuictos britãnicos gbꝰ vſqz nũc Romanoz nomẽ incognitũ erat acceptꝭ obſidibus tributarioſ fecit: inter tot ſucceſſꝰ ter tãtũ male a Ceſare pugnatũ eſt: Romãqz reuerſꝰ triũphauit.

¶ Craſſi victoria ⁊ mors.

5148 51 ¶ Craſſus Romanꝰ cõſul põpeij collega ãno ſecũdo regni Bionyſij: mortuo Gabinio Syrie preſide in locũ ſuũ a ſenatu ſubrogat: vt maxie parthoſ Syrie vicinos rebellãtes repmeret: vir qdem cupidiſſimus ⁊ inſatiabilis cupiditatꝭ: q vt Joſephꝰ libro. 14. teſtatur: audita hieroſolymitani templi opulentia quã põpeius intactã reliquerat illo diuertit: vbẽqz ingreſſus tẽplũ peruadit: ⁊ opes ducum milium talẽtorum abſtulit. tulit etiã trabẽ auream verſatilẽ trecẽtas minas peſantẽ: Indeqz diuertẽs per Meſopotamiã in parthiam peruẽit: ⁊ in itinere ſocijs ciuitatibꝰ auxilia indixit: preciaqz exegit: mox vt Euphratem tranſiuit vaceſenẽ legatum a rege parthoz ad ſe miſſum obuiũ habuit: a quo vehemẽter increpatꝰ ẽ q contra Lucilli ⁊ Põpeij ſedꝰ auaritia ducꝰ Euphratem tranſierit. Quamobrem ſine mora futurũ cẽ vt pro parthico auro Syrico ferro honoretur. Atqz ita quũ prope Caram ventum eſſet: parthi ſubito ingruentes cũ Syrena ⁊ Syllatia prefectis ſuis: ⁊ eorum exercitu ſagittis oppreſſere Romanos: quo in conflictu plurimi ſenatores: ⁊ aliquot cõſulares ⁊ pretorij viri ceciderunt: ⁊ eius filiꝰ nomine Craſſus lectiſſimus iuuenis ibidem occiſus eſt. Quattuor quoq cohortes cum legato deprehẽſe interfecte ſunt: Hijs geſtis parthi duce Syrena rapido equitatu Craſſum perſecuti ſunt: ⁊ cum circũuẽtum turpiter interfecerunt. Uerum varie quidem de huius Craſſi morte apud hiſtoricos ſententie ferũtur: quas breuitatis cauſa omittimus.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ A. Furius poeta cognomento Bibaculus natione Cremonenſis: hijs temporibus: Euſebio teſtante clarus fuit: ⁊ multa conſcripſit.

¶ T. Lucretius poeta per hec tempora floruit: Qui poſtea amatorio poculo in furorem verſꝰ: quinq aliquot libros per interualla inſanie conſcripſiſſet quadrageſimotertio etatis ſue anno propria ſe manu interfecit. Eius autem libros poſtea Cicero emendauit.

¶ Apollodorus pergamenꝰ grecus orator Claudij ⁊ Auguſti preceptor tempeſtate hac cognoſcitur: qui artes multas inuenit: ⁊ Apollodoream ſectam induxit: Cuius diſcipulus memoratu dignuꝰ Bionyſius cognomento atticus fuit: qui ſermones ⁊ hiſtorias ſcripſit.

¶ Theophanes rerum ſcriptor: patria Mitbilenus Rome per hec tẽpora in precio habeꝝ: Qui quũ magno põpeio admodũ familiaris cẽt: res eius geſtas poſteritati commendauit: ⁊ grecoruz oiuz clariſſimum ſe exhibuit: cuius filiuſ. A. Pompeiuſ Ceſari quoq Auguſto poſtmodum charꝰ fuit: a quo Aſie curator cõſtitutꝰ fuit: ⁊ poſtea inter primos Tyberij Ceſaris familiares locum obtinuit.

¶ Mithridates philoſophꝰ pergamenꝰ: hijſdem etiam tẽporibus floruit: ⁊ quedaz compoſuit: qui poſtea contracta cum Julio Ceſare amicitia: ad id honoris peruenit: vt Boſſori rex efficeretur.

¶ Catullũ poetam patria veronẽse; hoc tpe Eusebi⁹ clarusse asserit: ⁊ ãno sequẽti qui est ãnus .25. regni Dionysij Rome etatis sue anno .30. emoritur: hic carmina amatoria multa conscripsit.

¶ M. quoq; Calliclũ oratorem cum predictis claruit: qui primo ciuili bello postea cesarianas partes secutus: quũ togatam regeret galliam: apud placentiam vrbem defunctus est.

¶ Diodo⁹ historicus siculus grece q̃ maxime historie scriptor cuius predictis clar⁹ ⁊ insignis habetur.

¶ Tullius cognomento Marc⁹ ⁊ Cicero phũs maxim⁹ ⁊ oratorũ princeps: necnõ ⁊ romanorũ consul hoc tpe claruit: cuius vitam etiam plutarchus accuratissime conscripsit: hic quidem volscorũ genere natus patrẽ Tulliũ: matrẽ vero Alatiã nomine habuit: qui quũ per etates aliquid sapere cepit extẽplo ingenij magnitudine equales suos ita excelluit: vt pleriq; graues ad cũ visendũ proficiscẽtur. Et vt de reliqs taceã p̃ma eius p̃mendatio circa poeticã eluxit: in qua libellos quosdã edidit: postea cresc⁹ tib⁹ ãnis mox solutã orationẽ nature sue consentaneã adamauit: puerilibusq; studijs pactis philosophie ⁊ iuri ciuili operam dedit: post hec sub Sylla militauit. Deinde creatus consul vna cum Cato Antonio Marci Antonij filio tam gloriose id consulare imperium exercuit: vt ab omnibus pater patrie appellatus fuerit. Hic quippe primus philosophiam antea nostris litteris incognitam explicauit: ⁊ plurima verba ad vsum patrij sermõis adiunxit. Sedituq; p̃cepta p̃usq; vlli nostrũ: doctius quoq; q̃ vlli greco patefecit ac docuit: vnde li. x. codicis scribit: q̃ Tulli⁹ fuerit flos ⁊ tuba romãi eloqi ex ingenij sui felicitate ⁊ nature mũere ꝑpluria scripsit opuscula int̃ q̃ p̃stantiora bẽnt: hic sibi, cim⁹: iz multo plura ediderit.

De amicicitia	li.i.	De partitiõe oratiõis	li.i.	tarat excerpsimus scilicet
De senectute	li.i.	Inuectiua q̃ Salust.	li.i.	virtus omnis laus in acti
De paradoxis	li.i.	Inuectiua q̃ catilinã	li.i.	one consistit: A qua tamẽ
De philippicis	li.i.	De republica	li.6	sepe fit intermissio. Multiq; dantur ad studia redi
Tuscula. q̃num	li.5.	De achademicis	li.i.	tus. Scire debem⁹: que in
Inuectiuarum	li.6	Topicorum	li.i.	terris gignuntur ad vsuz
Bonor ⁊ malor	li.3.	De consilijs	li.2.	hominis creati: homines
De diuinatione	li.2.	De symonijs	li.i.	hac causa fuisse generatos
De mũdi creatione	li.i.	De gloria humana	li.i.	vt ipsi inter se alijs prodesse possint. Suos hic filios
Dialogorum	li.i.	De laude catonis	li.i.	habuit ex Terentia vxore
De agricultura	li.8	De p̃nosticatiõibus	li.2.	Tulliolaz scilicet ⁊ Mar
De iustitia ⁊ iure	li.i.	De consolatione	li.i.	cum: ex Tulliola etiaz duos generos summe nobi
Verrinarum	li.i.	De responsis	li.i.	litatis viros habuit: que
De officijs	li.3.	Rhetoricor ẽt nouor	li.5	tandem ex partu mortua
De re militari	li.i.	De eadem re	li.2.	maximum dolorem tullio
De oratore	li.3.	De somno scipionis	li.i.	intulit propter quod cesar
Rhetoricorum	li.i.	Cõmẽtarij sui ꝓsulatus	li.3.	ad eius leniendus dolorez
Orationum	li.3.	Grece scripti		librum consolatorium ei ex
De legibus	li.3.	Versibus	li.3	hispanis misit. Demum ⁊ ipse inclytus orator anno etatis sue sexagesimo secundo ab Antonio sub spe
De natura deorum	li.3.	Epistolar extantium	li.36	cie concordie: concedente Octauiano occisus est. Unde diuus pater Augustinus tertio de ciuitate dei
De fato	li.3.	De eius autem sententijs has dum		capitulo trigesimo dicit Octauianũ Augustũ adhuc adolescentem fouebat Tullius sub spe reipublice

promouende contra Antonij malitiam: sed Augustus cesar Antonium permisit Ciceronem occidi quasi quadam concordie pactione. Igitur quum Antonius linguam Ciceronis abscinderet: ga multas contra eum dictauerat inuectiuas. Respondit Cicero: Nil agis Antoni scripta deserta manent.

¶ Cato posterior Catonis superioris pronepos: cui proprium nomen. M. portius Cato est stoicus philosophus: quem vticensem quidam appellant: eo q̃ se apud Uticam interfecerit: hac quoq; tempestate Rome plurimum claruit: vir quidem doctissimus: qui ita doctrine cupiditate flagrauit: vt ne in curia quidem dum senatus ageretur a lectione temperaret: quo minus grecos lectitaret libros: hac scilicet industria: vt ostenderet alijs tempora deesse alios superesse temporibus. Hic docebat Rempublicam magis virtutibus q̃ armis esse tuendam dicens. Nolite: inquit existimare maiores nostros armis Rempublicam ex parua quidem fecisse magnam. Si ita esset quirites multo maiorem eaz nos haberemus: Quippe sociorum ciuium: preterea armorum atq; equorum maior nobis copia q̃ illis est. Illis nanq; domi industria foris iustum imperium: animus in consulendo liber: neq; libidini: neq; ẽlicto obnoxius. Pro his nos luxuriam atque auaritiam habemus: publicam egestatem: priuatam vero opulentiam laudamus: diuitias sequimur atque inertiam: inter bonos ⁊ malos discrimẽ nullum: omnia virtutis premia ambitio possidet: Hic quippe quanto humanam gloriam fugebat: tanto magis illum gloria sequebatur: Quiq; inter alia sue virtutis opera ad humane vite instructionem eth'cam moralem cum suis rationibus in libris composuit: exquo: vt aiunt: paruus ille liber metricus: qui parvulis legitur: excerptus est. De cuius sententijs hanc memoria dignam habem⁹. Humana vita proprie veluti ferrũ est: quod si exerceatur conteritur: si vero non exerceatur rubigine consu

aductũ mitur. Hic tandem teste diuo patre Augustino primo de ciuitate dei cap. 24. seipsum occidit victoriaq; Cesaris impatienter ferens: eiq; subijci nolens.

¶ Higidꝰ Figulus pythagoricus ⁊ magus hijs ꝺq; tẽporibꝰ Rome floruit: Hic ideo Figuli ꝯgnominatꝰ est: qꝺ vt diuꝰ pater Aug⁹. v. de ciui. dei cap. 3° refert quadã vice apud eũ de geminorũ dissimiliũ virtute ⁊ valitudine disputaretur: statim Higidꝰ hic figmentũ de figuli rota in mediũ adduxit. Dũ enim figularius rotã in quanta vi potuit intorsisset currente illa Higidius videntibus omnibꝰ bis numero de ȝtramento ranꝯ vno eiusdẽ loco summa celeritate percussit: Deinde quiescẽte rota inuenta sunt que fixerat nõ paruo interuallo rote illius extremitate distãte. Sic ingt Higidꝰ in tãta rapacitate celi currunt: vt ẽt si alter post alterũ in tãta celeritate nascatur: quãta rotis bis ipse percussit in celi spatio plurimũ est: huic sunt ingt quecunq; dissimilia perhibeãtur in morbꝰ casibusq; geminorum Hic etiã quum in grãmatica: vt Bellꝰ testatur: doctissimus haberetur plurima scripsit: que tamen in vulgus nõ prodierunt propter eorum subtilitatem: ac obscuritatẽ tanquam parum vtilia. Deniq; a senatu Romano exilio damnatus quarto imperij Cesaris anno mortuus est.

5210 | 49 | c

Leopatra Egypti regina Dionysij Aulet⁹ filia ãno indaice captiuitat⁹. 557. Olympiade vero. 181. Egyptijs regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. 22. Huius: vt premissum ẽ: pr̃ auletes dionysius omniũ flagitiosissimꝰ fuit. Hã illũ propter eius flagitia alexandrini eiecerũt: cui quũ tres filie essent: vnã natu grandiorẽ loco pr̃is reginã ꝓstituerũt: ⁊ alias infantes regno eiecerunt. Regina autẽ Archelaũ quendam Archelai Mitridatis filium sibi accersitum matrimonio copulatũ regem declarauit. Interea Auletes Romam profectus a pompeio suscipitur: ⁊ Senatui cõmendatur: necnon ⁊ de reductione eius agitur. Be iniuriaq; expulsionis regis vltionem suscipitur. Ptolemeus itaq; Auletes senatꝰ decreto per Gabinũ in regnum reductus est: qui statim Archelaũ ⁊ eiꝰ filiã interemit: Sed nõ multo post ⁊ ipse morbo absumptꝰ est: relict⁹ duobꝰ filijs ⁊ totidẽ filiabꝰ: quibꝰ Cleopatra hec grãdior natu erat. Alexãdrini autẽ ⁊ puerum natu grandiorem: ac Cleopatrã hanc regno pfecerunt. Hunc itaq; puerũ pompeius ex senatusconsulto tuẽdum suscepit. Sed pueri familiares sedition mota: cleopatram: eiecerunt que statim cum sorore in Syriam secessit. Interea quũ Cesar egyptũ peruenisset: adolescens qui pompeium obtruncauerat etiam cesari bellum intulit: a quo tãdẽ superatꝰ cũ vniuerso eiꝰ exercitu interfectꝰ est. Quo interfecto Cleopatram hanc: cum qua consuetudinem habuerat ab exilio reuocatam egypti reginam constituit: post mortem vero Cesaris: ⁊ res in philippis gestas Antonius in Asiam profectus est: ⁊ Cleopatram Reginã summis complexus est honoribus adeo vt eã sibi vxorem acciperet: ⁊ filios ex ea procrearet: Ambo etiam in attico bello fuerunt: ãbo fugerũt: ambo q; demũ ab Augusto superati sunt. Nam ãtoniũ Augustꝰ in nicopoli vrbe captũ coegit sibi ipsi manũ inferre: Cleopatrã vero vt viuã in potestatem redigerent: que paulopost ⁊ ipsa in vinculis: alias in sepulchro Antonij viri sui: clã admoto aspidis morsu cõcidit. Hec ꝙppe nulla fuere: nisi oris formositate: ⁊ vere claritat⁹ mora refulsit: sed ecõtrario auaritia: crudelitate: atq; oi luxuria mundo cõspicua fuit Ac sic Lagidarum imperium euersum est: quod per annos. 306. sub regibus tredecim permansit: quorum etiam nomina ⁊ tempora ista sunt.

¶ Egyptiorum regum Epilogus.

Alexander magnus	i	aĩ	2
Ptole. lagi filius	2	aĩ	40
5151 | 48 Pto. philadel.	3	aĩ	38
Ptole. Euergetes	4	aĩ	25
ptole. philopator	5	aĩ	16
ptole. Epiphanes	6	aĩ	24
ptole. philometor	7	aĩ	35
ptole. Euergetes	8	aĩ	29.
Ptole. Sother	9	aĩ	17
ptole. Alexander	10	aĩ	10
pto. Sother iterũ	11	aĩ	8
ptole. Bionysius	12	aĩ	30
Cleopatra	13	aĩ	22.

Et sic Augustus Cleopatra sublata furentem Egyptum composuit.

¶ Cesaris ⁊ Pompeij bellum.

¶ Anno primo regni Cleopatre regine ciuile bellum execrandũ ac lachrymabile surrexit: quo ꝓter calamitates que in prelijs accidere consueuerunt: etiã populi Romani fortuna mutata est. Julius etiam Cesar e gallia victor regrediens popposcit alterum cõsulatum absenti sibi a senatu decerni: contradictuꝫ est a Marcello consule adiuuante pompeio. Mandatũq; est ei vt non nisi dimisso exercitu vrbem intraret: atq; ex Marcelli consulis auctoritate Pompeius ad legiones: que ad Luceriam erant: missus est cũ dignitate imperij: Qua iniuria commotus Cesar aduersus patriã bellũ sumpsit: propter quod veriti consules cum pompeio: senatusq; omnis: necnon ⁊ vniuersa Romana nobilitas in Apuliam cõfugit. At cesar vacuã vrbem ingressꝰ: dictatorẽ se se ꝓstituens Emilium Lepidũ magistrum equitum duxit: cũ quo statim Brundusium: vbi senatus omnis erat: processit: Qui timore concussi transmare Jonium in Greciam confugere. Tunc Cesar liberam omnem Italiam habens Romam iterato ingressus vt populum sibi demulceretur. ex Sardinia Sicilia q; insulis multum annone in vrbẽ cõuexit: Ibidem rebus bene ex sententia compositis cesar Hispanias petijt: vbi ⁊ pompeianis exercitibꝰ superatis Romam cum ingenti gloria regressus est.

¶ Quũq; ita Cesar Europe quieto potiret imperio traiecit in greciam: vbi põpeiꝰ ⁊ omnis senatꝰ p rebus gerendis cõstiterant: ad quem vniuersi orientales reges cõuenerant: vt eidem auxilio forẽt: Quo quũ cesar venisset põpeium statim obsedit: ibiq; eum eodem dimicãs cesar magna clade accepta cum omni exercitu fusus ẽ: ⁊ superuenientis noctis beneficio illesus euasit. Põpeius vero cesaris testimonio ri

ctor fact⁹ persequentes reuocauit exercitū. Militū aūt cesareoꝝ. 4. milia. 22. Centuriones: egtesqꝫ romani cōplurimi eo in bello occisi sunt. Cesar vero agmine citato per epirum in thessaliā perrexit: quē pōpeius cū maximis copijs insecut⁹ vtrinqꝫ ibidē struxerūt acies. Pōpei⁹ autem octoginta octo cohortes habens triplici ordine locauit. Fuerūt qppe peditū. 40. milia: equites romāi in sinistro cornu sexcenti: in dextro vero gregarii: aderāt quoqꝫ reges multi: & egtes romani plurimi absqꝫ leui armatura magna copia. Cesar similiter octoginta cohortes triplici ordie disposuit: cui fuerit min⁹ q̄ trigita peditum milia: & egtes mille. Videte vbi & genere erat contract⁹ Romanoꝝ vires in cāpis pharsalicis ad occisionem mutuā cōstitutas: quasi cōcordia: vt Paul⁹ Orosi⁹ ait: rexisꝫ populi nulli reges ferre potuissēt pugnatū itaqꝫ est ingēti cōtentiōe. Quūqꝫ diu dubia sorte vtrinqꝫ cederētur: atqꝫ ex vna pugna seu parte Pōpei⁹ clamaret: parcite ciuib⁹: nec tamē ipse faceret: & ex alia parte Cesar idem faceret & vrgeret: dicens. Miles facē feri. Tādem pōpeij fusus ē exercit⁹ & castra penit⁹ direpta. Quo facto pōpei⁹ statim Alexādriā petijt: vt a ptolemeo auxilia acciper: cui ppter tenerā ei⁹ etatem tutor a senatu datus fuerat. Vex ptolemeus vir ingratissim⁹ fortunā magis q̄ amicitiā sequens pompeium occidit: & caput ei⁹ cū anulo cesari transmisit. Quib⁹ visis cesar confestim lachrymas effudit. Fertur a plutarcho historico pompeij reliquias ad Corneliam postmodum delatas in albano monte fuisse positas.

¶ Mortuo igit̄ Pompeio cesar alexādriā pfect⁹ a ptolemeo parricida insidias ptulit: & insidiātiū hostium inopinata multitudine circūuent⁹ Scaphā cesar confugit: q̄ mox subsequentū pondere mersa: per ducētos pass⁹ ad natim vna mānu qua carthas tenebat elenata natādo puenit. Sz paulo p⁹ nauali cōserto prelio magna felicitate vniuersam classez regiā aut cepit aut depssit. Alexādrinis vero regem suū petentib⁹ reddidit: mom tū vt romanā amicitiā magis q̄ arma expiri studeret. At vbi ptolemeus liber euasit: cesari denuo bellū intulit: & statim cū oi exercitu ab ipso cesare delet⁹ est. Hā eo bello. 20. milia hominum cesa referuntur. Rex autem ipse Scapha exceptus fugiendi causa multis insilientibus demersus est: Cui⁹ corp⁹ ad litt⁹ devolutum lorice aureate indicio cognitum fuit. Ac sic Cesar alexandrine vrbis potitus Cleopatram ipsi⁹ ptolemei sororem ab exilio reuocauit: eiqꝫ Regem contulit: Que postea regio equitatu vrbem ingressa est.

¶ Inde biennij post (Orosio referente) Cesar vniuersam Syriam peruagatus pharnacem Mitridatis filium in ponto superauit: & prouinciam consecutus est.

¶ Postea vero quū Romā venit iterū dictator & consul creat⁹ in Aphricā trāsijt: vbi infinita nobilitas cū Juba Maurorū rege belluz parauerat. Cui⁹ belli duces erāt. P. Corneli⁹ Scipio ex antiquo Scipionis aphricāi genere nat⁹. M. Porci⁹ Cato: & L. Corneli⁹ faust⁹ ex Sylle filia nat⁹: vbi post multas dimicatiōes victor cesar effect⁹ Corneliū faustum interfecit. Scipio vero in nauī ad Hispanias fugere contendebat: coactus est ventorum vi in aphrica regredi: Quāobrem desperatione ductus apud Uticam seipsum iugulauit. Juba quoqꝫ maurorum rex eodem exitu cesaris manus non effugit. vnde percussori precio dato iugulum prebuit. Cato vero qui in Uticam vrbem se receperat vltima nocte vite fue: dum platonis librum legeret posito ad caput gladio duo hec in rebus extremis instrumenta perspexit. Alterum vt mori veller: alterum vt posset. Compositis ergo rebus suis stricto gladio: nihil (inquit) egisti fortuna omnibus conatibus meis. Quibus dictis impressit collo gladium: & mortuus est. Unde ex hoc vticensis Cato dictus est.

¶ Utica Aphrice Ciuitas.

¶ Utica enim Aphrice ciuitas est magnitudine quidem & auctoritate pro Strabonis sententia secunda post Carthaginem vrbs ē exeisa Carthagine Metropolis & Romanorum receptaculum ad res in Lybiam gerendas extitit. In eodem enim situ sita quoqꝫ est & Carthago.

¶ Cesaris triumphi.

¶ Cesar itaqꝫ bijs gestis post annum Romā regressus quater de confectis bellis eodē mense triūphauit. Sed intericetis diebus: & rursum semel post superatos pompeij filios: primū & excellentissimū egit triumphum sequentem post gallicum Alexādri postqꝫ pontieum: hunc proximuz aphricum: nouissimum Hispanensem diuerso quenqꝫ apparatu & instrumento. Et inter cetera de pontico triumpho in pompe ferculo tria verba protulit dicens. Veni: vidi: & vici: non quidem actum belli significantia: sed celeriter belli confecti notam: Hec ex Suetonio: Deinceps victis in Hispania pompeij filijs: regressus est Romam: vbi se imperatorem vocari fecit. Et sic Reipublice finis hic fuit: que per annos. 464. duranit.

¶ Romani Imperij principium.

Aius Julius cesar itaqz ꝓpos⁹ vbiqz ciuilib⁹ bellis sol⁹ vbis z orbis monarchiā tenuit z āno
c 542. iudaice captiuitat⁹: Olympiade aūt. 183. Romāis impare cepit: z impauit annis. 4. z
5151 48 mēsi. 7. q ꝓ āno cōputātur: a q̄ deinceps romāo⁹ ꝑncipes: nō reges: q̄ id nois romāis odio
sum eēt. sed cesares appellati sunt: Hui⁹ diui Cesaris q̄ta in adepto imperio fuit modestia
Suetoni⁹ Plutarch⁹ z Liui⁹ ac Plini⁹ declarāt. Nō enim prosperis extollebat⁹: nec frangebatur aduer
sis: magnific⁹ sine crudelitate: magnanim⁹ sine temeritate: Et lz audax fuerit: ei tamen voluntas diuino
aspirante fauore semp intra potestatem fuit. Nemo ferū Cesarem vnq̄ expert⁹ est: misi superbia rebel
laret: ꝓuocat⁹ iniurijs facile parcebat: Quos vicit virib⁹ prudētia antecessit: suiqz excessus semp ad cō
uincendā iustitiā aspirabāt. Magnitudo animi z efficacia operis in eo merito laudatur: quū ei⁹ man⁹
z mens ad fere impossibilia sibi sufficerint. Nec vnq̄ in bellis gerēdis: aut periculis adeūdis inuenit
dixisse militib⁹ suis Ite: sed semp precedēs vt sequerētur ꝓsuasisse. Ingeniuz eius ad litteras: z in phia
potētior: a cui⁹ munere nunq̄ discessit. Ab oi etiā ignauia z precipitio alien⁹: q̄uis in iuris ciuilis peri
tia fuerit: romano⁹ indicant leges. Quod aūt oib⁹ mirabili⁹ ē morib⁹ z negocijs simul operam dabat:
z in bellis nullū equalē habebat: Eius sigdem ductu collatis signis quinquagies dimicatū est. Nullus
eo celeri⁹ scripsit: velociusqz legit. Quaternas etiā epistolas dictabat simul: peritiā nō modicā astrozuz
habuit: z bisexti rationem inuenit: vt testatur Solinus. Tractat⁹ z cōmentarios plurimos edidit: a q
bus etiam nos quedam excerpsimus.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Salusti⁹ Roman⁹ historicus ac philosoph⁹ Ciceronis emul⁹ hac tempestate Rome claruit: De q̄
diu⁹ pater Aug⁹. ꝓmo de ciui. dei meminit dicens: q̄ fuit nob. litate veritatis insignis histori⁹: gppe:
q̄ bello Catilinario: necnō z de bello Jugurthino libros edidit celebres: ac nōnullas scripsit eplas.
¶ Varro vico attice z narbonēsi, puincia nat⁹: his tēporib⁹ Rome in precio plurimuz fuit: doctissi
mus quidē z acutissimi ingenij vir: atqz in oi seculari eruditiōe perit⁹: qui annū agēs trigesimū grecas
litteras cū summo studio didicit: de quo diu⁹ pater Aug. 6. de ciui. dei sic meminit dicēs: Quis
Ad. Varrone curiosi⁹ deoz figmēta quesuit? Quis inuēit docti⁹? Quis considerauit attētius? Quis di
stinxit acuti⁹? Quis diligēti⁹ pleniusqz ꝓscripsit? Quis etiā z si min⁹ suauis ē eloquio: doctrina tamē: at
qz sententijs ita refert⁹ est: vt in omni eruditiōe quā nos seculare: alij autem liberales vocāt: studiosum
tantum rerum quā iste doceat: quātum verbosum studie sum Cicero declarat: Et ꝓpterea idē Cicero
multis in locis miris cū extulit laudib⁹: De quo et ā Terētian⁹ elegātissimo versiculo breuiter ait: Vir
doctissim⁹ undecūqz Varro g tā multa scripsit: q̄ multa vir quenqz legere credam⁹? Hic itaqz Jsido.
teste lib. Etbi. 6°. innūerabiles edidit libros: inter quos. 41z. antigratū habem⁹ ꝑcipuos quos in res di
uinas: būanasqz diuisit. Reb⁹ aūt būanis. 25. diuinis vero. 16. distribuit. Magnū etiā aliud volumen
in grāmatica cōscripsit: vbi in ea arte minutissimas questiones cōtractauit. Edidit insup z libz de lin
gua latina. Necnō ad athenēsez auditorē libz moralē in quo multa cōmētur vtilia: de qb⁹ hāc ponim⁹
sentētiā. Amici diuitū palce sunt circa grana. Vis (inquit) experiri amicū: calamitosus fias. Scripsit
z librum de deorum cultu. Vixitqz annis nonaginta.
¶ Menecrates Nisensis philosophus z Aristarchi discipulus: p hec tēpora clarus habetur.
¶ Aristodemus eiusdem Menecratis fili⁹ philosoph⁹ z incredibilis ingenij vir: z ipse hoc tēpore co
gnoscitur: quem valde senem iuuenis Strabo audiuit.
¶ Aristodem⁹ alē phūs eiusdē ꝓsobrin⁹ hac eād etate floruit: q magno pōpeio magister fuit.
¶ Sostrat⁹ ꝑdicti Aristodemi fr pbs z ipe clar⁹ bit⁹ ē: q multa ingenij ō se reliqt documēta.
¶ Pythadoris pōti regina his tpib⁹ suscepto regno multa in pōto gessit prelia: Cum⁹ ob ei⁹ virtutes ty
berim z chaldei vsqz in colchidē sese vltro subdidere. Syrina quoqz z themisyra atqz phanera puicie:
z ipse mox illi paruere. Hec qppe insignis mulier pythodori Traliani filia fuit: q ex ꝓnato cine magn⁹
euaserat hō: z opes regias cumulauerat. Ipsa. n. Pythodoris ex archelao viro duos filios genuit: ex q
bus vna cū ipsa matre paternā hereditatē administrauit. Alter vero maioris armenie declaratus fuit
rex. Archelaus autem eius marit⁹ cum vxore vsqz ad extremū vite sue mansit.

¶ Orbis dimensio.

¶ Cesar igit̄ diuinis humānisqz rebus singulariter instruct⁹: quū cōsulat⁹ sui fasces ageret ex senatus
cōsulto (vt Prisciam⁹ in sua cosmographia scribit) censuit omnē orbē per prudentes viros admetiri. Et
ideo a suo cōsulatu vsqz ad cōsulatū saturnini p triginta cōtinuos ānos missi sunt dimensores legati vi
ri doctissimi: z in geometrica arte periti p omnē terrā ad presides: duces z iudices puinciaz vt deferi
berent: mēsurarētqz terras: aquas nemora plana: cōcaua: mōtes: colles: itinerariuz: maritimū: que eti
am loca nauigaturi tangere debuerāt: z forte aliquod ꝑdigū in his occurreret illud senatui: eiqz pu
blice scripto nūciarēt. Et sic eodē auctore referēte reptum ē q̄ omnis orbis habet famosa maria trigin
ta: insulas. xxvij. mōtes famosos: quadragīta prouincias. 78. Urbes insignes. 370. flumina magna. 9
04. Gentes. 125. Cui⁹ etiā orbis ambit⁹ ē trecētics z quindecies cētena passuū milia. Longitudo vero
terre habitabilis ē ab ortu solis vsqz ad occasuz: Et ab Jndia vsqz ad colūnas Herculis in Gaditano
freto octies quinquies cētū. 78. miliaria. Cui⁹ qdem lōgitudinis dimēsio ꝓbābior est p mare q̄ p terras
Latitudo aūt terre ab australi littore Occani: ab Etbiopia vsqz ad ostiuz Thanais fluuiis in septen

trione fere dimidio minor est q̄ longitudo predicta ⁊ continet quinquagies quatercenta .62. miliaria Repertum est etiam q̄ profundissimum mare continet spatium.15.stadiorum in perpendiculo. aductū

¶ Cesaris obitus.

¶ Cetex ānо.5.regni sui teste Paulo oroſio:quū Cesar ꝓtra morē Romāe libertat' honores ex sua liberalitate p̄staret:q a pplo antea mādabant:nec senatui ad se venienti nō assurgeret. Romāi i hoc ei⁹ insolentiā nō ferētes iurauerūt in ipsum. Qui āt iurauerūt duo Bruti ex vetustissimo Bruti gñe fuerūt Qui:vt dcm̄ ē:pulso Targnio p̄mus Rome ꝓsul fuit ⁊ Cassius Seruili⁹. Cētesimo ār die ante morē eius sulmē de noie suo inscripto statue ipsius q̄ erat in foro Clīaz capitalē arripuit. Nocte ēt p̄cedēte die obit⁹ sui fenestre thalāi ei⁹ tā magno ⁊ horrēdo strepitu apte sūt:vt Cai⁹ iuli⁹ Cesar domū ruere putaret. Sequēti mane:vt Suetoni⁹ Trāgllus scribit:venienti ad curiā late sunt lre idices sue necis:quas tñ nō aperuit. Quūq; in capitolio applicuissz ꝓsesti Brutoꝝ Cassijq; dolo.23.vulnerib⁹ ꝓfossus ē. Būq; diuinus spūs mortali segregaret a corpe ipe inate verecūdie immemor:vtrāq; manū demisit ad togā cum uultuq; se::vt inferior corpis ps tecta collaberet:Hūc itaq; vite exitū Cesar hūit āno etat' sue.56. Cui⁹ qdē corp⁹ ꝑ rostris cōbustū ē:⁊ i sublime:vt aiūt:solide colūne tumulatū:q̄.s. Julia nūcupat mēse gntili ⁊ q̄ in eo mēse natus ē: ab Antonio ille mēsis eidē ꝓsecratus ē:quē nos Julium mēsem appellamus.

¶ Post die mort' ei⁹ tres soles stati simil exorti sunt:⁊ paulati in eūdē orbē ꝙuenerūt significātes p̄ hoc dñiuz lucij Antonij ⁊. Ad. Antonij:atq; Augustini in vnā monarchiā reducēdū:vel poti⁹ noticiā trū ⁊ vni⁹ dei toti orbi inotescēdā Bos quoq; (vt diuus p̄ Aug.3.de ci.dei ca.13.refert) arāti in suburbāo Rome locutus est dicēs frustra se vrgeri:q̄ in breui magis boies defuturos esse q̄ frumenta.

¶ Portia aūt Bruti cōmilitonis ꝓiunx ⁊ Catonis vticēsis filia:⁊ ipsa p̄ hoc tp̄s a patria fortitudine ⁊ pseuerātia nō degenerauit:q̄ sicut eius pater. Ad. Catho victorie Cesaris impatiēs apō vticā se occidit:sic ⁊ ista quū audisset(post morē ipsius Cesaris)sibi subtractū esse virum nil sibi letū amplius existimās:quū cultrū nullū haberet quo se perimeret ferrū ignitos carbones quos forte propinquos habebat indubitanter manibus accepit:⁊ gutturi iniectos exhausit a ḡbus p̄cordia exurētibus spiritū exhalauit. O inexhausti vigoris amor ⁊ vir tali ꝓiunge perpetuo ⁊ merito felix ⁊ commemorandus.

Octauianus Cesar Augustus Octauij oliz Senatoris filius ꝑs Romanorū ipator ānо.705 Judaice captiuitat' .i.bo.183.olympiadis Romāis ipare cepit ⁊ ipauit ānis.56. ⁊ mēses sex: a quo postea augusti Romāoꝝ reges appellati sunt:hic nūmuz genus ab Enea magno per Julia familiā sortitus ē:Cesaris Julij nepos ⁊ adoptōe filius:vir oībus virtutib⁹ refectissimus:qppe q in ciues clemēs in amicis fidus ad recipiēdas amicitias rarus ⁊ ad retinēdas eas ꝓstantissimus fuit. Liberalibusq; studijs p̄ferti eloquētie tātā opaz dedit:vt nullus ne in ꝓcinctu qdē laberet diebus legeret scriberet aut declamaret. Fuit toto corpe pulcher:ſz oculis magis. Hec tñ vir tātus vitijs caruit. Nā iracūdus fuit atq; ipatiēs occulte inidus:palā factiosus dñandi cupidissimus studiosus alee lusor. Quūq; esset cibi ac vini cupidus:somni tñ abstinēs erat. Seruiebatq; libidini vsq; ad vulgaris fame ꝓbrū. Nā cū duodeciz catbamitis totidēq; puellis cubare solitus erat. Et q̄uis sic libidini seruiēs esset:eiusdē tñ vitij seueriſſimus vltor erat. Tāto ēt amore apō barbaros fuit:vt Scythe ⁊ Jndi quibus antea Romanoꝝ nomē incognitū fuerat munera ⁊ legatos ad eū mitterēt. Multi q̄q; reges in bonorē eius ciuitates extruerēt:q̄s Cesareas ⁊ augustanas noiarūt. Reges ēt ex regnis suis venientes in habitu Romano togati ad vehiculū vel equū ipsius currerēt: Adeo vero bella ⁊ simultates execratus est:vt nisi iustis de cāis nunq̄ bellū cuiq̄ indixerit asserēs iactātis se ⁊ leuis esse:quū ob ardorē triūphādi:⁊ folia lauri infructuosa in discrimē ciuiū securitatē p̄cipitare:arma quoq; nisi maiori emolimēto nequa q̄ mouēda:ne cōpēdio tenuis victorie graui iactura mercari simil sit aureo hamo piscātū:cuius amissio mille capture lucro pēsari pōt. Hic duas vxores hūit.s. Scriboniā ⁊ Liuiaz:ſz amore Livie abiecit Scriboniā:q̄uis ex ea Tyberiū ⁊ Drusuz suscepisset filios:Qui licet fuisset orbis dñs:filios tñ (vt Polycrates scribit)ad currū:ad saltū:⁊ ad iactādi vsum exercitari voluit:Filias vero ad lanificiū ⁊ ad textrinū opus instruxit:vt si aliquādo egere cōtingerēt p̄ artē viuere possent. Urbēq; p̄terea romanā innumerabilib⁹ atq; p̄claris vna cu filijs ⁊ vxore ac sorore iplenit atq; insignibus:Hij nāq; cūctos ⁊ studio simil ⁊ ipēsa ad decora apparāda superāt:Maximā p̄ter natiuitatis domos capus martius horr hūit partē insigniorē:Nā eo i loco innumerabiles circūcirca porticus extruxit hortos nēorosos: theatra āphitheatraq; ⁊ tēpla magnificētissima: Mausoleū quoq; suū ibidē in excelsis fundauit molibus lapide niueo cooptū:in cuius sūmitate suū ex ere posuerat simulachrū:alijs quoq; plurimis vbē decorauit insignibus: Unde ⁊ gliabūdus dicebat:vbē lateritiā inueni:marmoreā relinquo:nec satis:vt Cicero ait fimus:neq; ēt nisi ꝓpositi ē plus ne boni an mali rebus Romāis attulerit sua quā sibi cōstituerit opinio p̄cipatus declarare:Sz qō ꝓstat fuit ipijssimū scelus cōmissuz in romāo ipio triūuiratus ipsius Octauiani. Ad. Antonij. ⁊. Ad. Lepidi apō Cōfluētiā Fauētiā inter ravenā ꝓpe Lucū ⁊ Bagnacavallum ꝓstitutus:in q̄ duces ipsi orbē Romanū ego portiōibus inter se partiti sunt: Et ne ciues p̄ cā etatē prudētia:ingenio ⁊ aio valētes tātā ipietatē ꝓhibere possint:cōmissis eoꝝ cedibus ꝓuiderūt:Quare Livius libro.119.sic bēt:in triūuiratu ꝓscriptio scā ē:in qua plūmi cgtes:Senatores cētū triginta vicissiz cōsi. Lepidus eniz.L. Paulū fratrē:Antonius.L. Cesarē auūculū Octauianus. Ad. Ciceroné qui a Popilio legionario milite quū bēret ānos.64. occisus fuit. Caput vero ⁊ manus eius in rostris posita est:

aductuꝫ ybi multos defenderat. Bissit postmoꝫ Octauianuſ hic gnqꝫ bella ciuilia: mutinẽſe vꝫ: philippẽſe: perꝰ
ſinũ: ſiculũ actianũ: Cremonẽſeꝫ ⁊ mãtuanũ: qꝫ Bruti Caſſij copias recepant: Quibus in bellis ꝑter
ciuiũ multiplicẽ cedẽ Auguſtus. 20. Romanoꝝ militũ milia exaucroꝝauit. 30. milia ſeruoꝝ q militaue
rãt oñis reſtituit. Sex milia quoꝝ oñi nõ extabãt in crucẽ ſuſpẽdit: Tãdẽ cãtabrico bello: ⁊ Romãis in
ſignibus a parthis repetit⁹ ⁊ exact⁹ q̃ apõ eos Craſſus amiſerat: Egypto quoqꝫ Romão ipio adiecta
ẽ: Jta bellis toto orbe ꝓfect⁹: Augu. Ceſar fanũ p̃⁹ ⁊ bo a ꝓdita vrbe añ memoriã ſuã clauſuꝫ ãno vrbis
753. clauſit p q̃ pacis tpa Saluator nr̃ Jeſus xps naſci voluit: Dex Auguſtus hic poſtq̃ monarchiã
ſolus adept⁹ ẽ patiẽtiſſimus ⁊ mitiſſimus cẽ cepit: ⁊ ab oi tyrãnide ꝓſus alien⁹ fuit: auaritiã effugit: ⁊
palatiũ ſuũ ipenſa ꝑuata exrructũ reip. largitus ẽ: Nec eo vſqꝫ ſacroꝝ põtifices venerari cõtẽpſit do-
nec ⁊ ipſe ne cui oio ſubeſſet: Veſtalis creatus eſſet põtifex: De eo nãqꝫ Macrobius ſcribit dicẽs: ado
leſcẽtulũ quẽdã aliquãdo Romã intraſſe Auguſto ſimillimũ: quẽ ad ſe impator reductũ hoc mõ inter-
rogauit: Dic (ingt) mihi: Fuit ne aliquãdo mater tua hic Rome? At ille rñdit: Non: Sed pater meus
ſepe: Ac ipator nihil indignatus ditauit eũ: hec ille. Obijt deniqꝫ Auguſt⁹ hic ſeptẽbrio mẽſe ãno etat⁹
ſue. 76. apõ cãpaniã Linie vrbis ſue dolo itoxicat⁹. Nec prim⁹: nec vltim⁹ viroꝝ quẽ mulier decepit.

¶ Antigonus Ariſtoboli Judeoꝝ regis fili⁹: ⁊ ipſe rex hoc ãno q ẽ tertius impij Auguſti poſt mltas
ꝑtationes ꝓtra ſuos dimicãs ab Antonio capit⁹: a quo ⁊ ſecuri ꝑcuſſus interijt: Hũc põpei⁹ vna cuꝫ
Ariſtobolo eius patre: alexãdroqꝫ fratre: ac duabus ſororibus captiuos ex hieruſalẽ Romã adduxe-
rat: ⁊ i cuſtodia diu mãcipauerat: Dex põpeio a Ceſar deuicto: ⁊ Roma ab ipſo obtẽta ariſtobolũ cũ
filijs libeꝝ faciẽs cũ exercitu i Syriã remiſit: rat⁹ p ipſuꝫ ariſtobolũ facile fore ſibi Judeã ſubijcere: Sꝫ
in hoc Ceſaris ſpes fruſtrata ẽ q̃ ariſtobulus ⁊ alexãder a põpeiãis exercitibus trucidati piere antigo-
no ſupſtite ſolo relicto: q cũ duab⁹ ſororibus fugiẽs euaſit. Nõ mlto poſt ãt põpeio ⁊ ptolemeo Egypti
regib⁹ defunct⁹: Ceſar Syrie Judeeqꝫ potit⁹ antipatrũ Idumeũ viꝝ vtiqꝫ ſtrẽnuũ iudee ꝑcuratorẽ cõ
ſtituit: dãs ei ſub põtifice iudeoꝝ cuiuſuis dignitat⁹ optionẽ: Quapp iterato Hyrcão antigõi patruo re
gnũ ꝓcessit: ita tñ vt nõ rex vocaret. Antigon⁹ ãt ad pachoꝝ regẽ ꝑ auxilio ꝓfugit: ibiqꝫ vſqꝫ ad obituꝫ
Ceſaris pmãſit: Quo mortuo pachori auxilio fret⁹ antigon⁹ Hieruſalẽ veniẽs vrbẽ expugnauit cõpe
deſumqꝫ hyrcanũ patruũ aures eidẽ dẽtib⁹ detrũcauit: ne mutat⁹ reb⁹ ſolut⁹ põtificatũ repeteret: quiꝫ
ab integris ſacra celebrari oporteret: Quod audiẽs herodes Antipatris filius Romã acceſſit: antigõi in
iurias ꝓqueſturus: Ob quã cãꝫ. M. antõius ipſuꝫ Herodẽ Judee regẽ declarauit: Qui hieruſalẽ vrbẽ
violẽter ingreſſuſ Antigonũ cõprehẽdit: ⁊ ad antoniũ in antiochiã victũ trãſmiſit: Quo ſuſcepto: ſecuri
ꝑcuſſuꝫ interemit. Vnde herodes in regno Judee ꝓfirmatus ẽ rex. 4. ſcilicet ãno: ex quo Rome diade-
ma: ac ſic hoc mõ aſamonei ꝓncipatus poſt cẽtũ ⁊ viginti ãnos deſtitit: Naꝫ de familia clariſſima gene
re vel honore ſacerdotali fuerat: Cuius cũ multa ꝑ gẽte iudaica parentes egiſſent ꝓpter mutuã ſedi-
tionem ꝓncipatũ amiſerꝰ. Trãſijt ãt ad herodẽ ꝑdictũ antipatris filiũ de familia ꝓpꝫ ⁊ gñe ꝓuato. Et
hic ſimis ⁊ terminus ẽ gñis machabeoꝝ ſeu aſamoneoꝝ: vt ex. 15. libro Joſephi cap. vltimo habetur.

¶ Herodes igit⁹ antipatris idumei viri plebei filius ãno. x. regni auguſti ⁊ antõij olympiade. ſ. 186. a ro-
3168 31 mãis indeoꝝ ꝓncipatũ ⁊ regnũ ſuſcipiẽs regnauit ãnis. 37. Cuius hiſtoriã comeſtor ex Joſepho excer
ptã ꝓtractãs ſic hẽt: porro antipat⁹ idumeus tpe Babini Syrie ꝑfecti: adeo virtutibus claruit: vt regiũ ꝓ
iugiũ cõmeruerit: ⁊ Cypria regis arabũ neptis vxorẽ accepit ⁊. 4. filios ſuſcepit. ſ. phaſelũ herodẽ hũc
cognomẽto aſcalõitã: Joſephũ ⁊ ferreã ac vnã filiã noie ſolomiã: Qui ꝓmo põpeij grãꝫ obtinuit. Mor-
tuoqꝫ põpeio ẽt i Ceſaris cliẽtelã ſe ꝓtulit: ⁊ quũ ab antigono ꝑdicto apõ Ceſarẽ de infidelitate crimi-
natus fuiſſꝫ ipſe: vt erat alio inſignis: ſtatiꝫ ad Ceſarẽ accedẽs ꝓiecta veſte: oñdit vulnera q̃ ꝑ ipõ ceſa
re apõ egyptũ ꝓtulerat: Quã ob cãꝫ Judee ꝑcurator ꝓfirmatus ẽ: Judeeqꝫ ⁊ ipſe herodẽ filiũ natura
ſtrẽnuũ galilee ꝑcuratorẽ ꝑficiẽs adeo ipſaꝫ ꝓuinciã getã reddidit: vt ꝑ gallie publice vocatus ſit. Po
ſtea interiecto tpe antipat⁹ venẽo extinctus: ⁊ phaſelus ꝓmogenitus interfectus: Herodes Romã ad an
toniũ ꝓfugiẽs Judee rex ꝓtra antigonũ ꝑdictũ ⁊ Malchiũ q de ſacerdotio ꝓtẽdebãt ꝓfirmat⁹ ⁊ coro-
natus ẽ: Quo coronato ſtatiꝫ ab auguſto ⁊ Antonio cũ duobus ꝑcipibus in Judeã q eũ in ſolio regio
collocarẽt remiſſus ẽ: Siqdẽ herodes: vt ꝑmiſſum ẽ nihil oio ad Judeã ꝑtinebat: Et extũc xpi dñi nr̃i
natiuitate vicina regnũ ⁊ ſacerdotiũ Judee: quod ꝑus p ſucceſſiones maioꝝ tenebat⁹: deſtructuꝫ ẽ: Ac
ſic Moyſi ꝓphẽtia cõpleta ẽ: qua dicit⁹: Nõ deficiet ꝓnceps de iuda: nec dux de femoribus eius donec
veniat cui repoſitũ ẽ: ⁊ ipſe erit expectatio gẽtiũ: nõ ergo defuit ꝓnceps ex iudeis vſqꝫ ad hũc diẽ: quo p
mũ acceperũt hũc herodẽ alienigenã: Tẽpus gppe erat vt veniret ille cui repromiſſuꝫ erat qõ nouo ꝑ
miſſuꝫ ẽ teſtamẽto: vt ipſe eſſet expectatio gẽtiũ: Ipſe itaqꝫ herodes regno ſuſcepto Samariã oliꝫ in ci
neribus redactã a fundamẽtis erigẽs i honorẽ Auguſti: auguſtã. i. Sebaſten appellauit: ⁊ in Panicade
illud tẽplũ qõ paniõ vocabat⁹ extruxit. Deinde. 15. regni ſui ãno in hieruſalẽ dñi tẽplũ magnificẽtiſſime
decorauit: ib⁹ qꝫ multas ⁊ magnas ꝓſtruẽs edes: innumerabilia quoqꝫ opa ⁊ i ſingulis Syrie vrbib⁹ qꝫ
regebat ſolertiſſime edificauit: Demũ ãno regni ſui vigeſimoſexto Hyrcanũ ꝓncipẽ ſacerdotũ viꝝ ſan
ctũ de parthica captiuitate regreſſuꝫ: q herodẽ vt filiũ hũerat: ⁊ eius filiũ q patri in ſacerdotio ſuccedeꝰ
debuerat interfecit: ſororẽq eius vxorẽ ſuã cũ duobus filijs ꝓprijs tã adoleſcẽtibus atqꝫ vxoris matrem
oẽs interemit. Prædict⁹ quoqꝫ crudelitatibus hoc addidit q ſororis ſue noie Solõie viꝝ occidit: ⁊ quũ
eaꝫ alteri vxorẽ dediſſet: ẽt ipſum a vita ſuſtulit. Scribas preterea oẽs ac diuine legis interpretes ſimili

scelere pemit. Postremo funestissim⁹ vir: quū Cristi dñi nr̄i nativitatē Magorū iudicio cognouisset aductū oēs paruulos bethleem gladijs interemit. Quo facto repēte morbo intercutis pessus: ⁊ scatēbus toto corpore vermibus miserā exhalauit aiaz: quīq; supstitibus filijs relictis. s. Archelao herode Antipa: antipatro: Lysania ⁊ philippo: Ex quibus quatuor fuere tetrarche: vt ex euangelio habet̄.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Emilium Macrum poetam natione Veronensem hijs temporibus floruisse tradunt: qui postea anno.30. imperij Augusti vite finem fecit: Qui volucrum qualitates ⁊ herbarum naturas versibus expressit. De quo Ouidius libro. 4°. de tristibus ait: Sepe suas volucres legit mihi grādior euo: Quīq; noceat serpens quę iuuet herba macer.

¶ Antonium quoq; Musam Augusti medicum hac tempestate fuisse ⁊ floruisse cōstat: qui post atticam victoriam naufragio perijt: Hic cōtraria medicina a sectatoribus Themistonis qui Herophili discipulus fuerat diuum Augustum graui periculo exemit: propter quod statuam ex ere iuxta signum Esculapij augustus ille locauit: eumq; semper coluit: vt testis est Suetonius in augusti vita.

¶ Seruius sulpitius doctissimus iurisconsultus hac etate secundum Eusebium e vita decedens publico funere elatus est: Qui de dotibus librum edidit: ⁊ de nuptijs libros duos. De sacris detestandis libros duos: Cuius discipulus Alphenus iurisconsultus fuit: rerum antiquarum non incuriosus.

¶ C. Enaglius medicus grecus p hec tpa clarus habetur: qui eruditione in medicina arte spectatus ⁊ illustris fuit: Quiq; sicut refert Plinius libro. 25. impfecto volumine ad diuum augustuz incohato p fatione religiosa: vt omnibus malis humanis illius potissimū principis semper medicet̄ maiestas.

¶ C. Falcidi⁹ tribunus plebis iurisc̄onsultissim⁹ hijs tpib⁹ agnoscit̄: Hic ille ipe ē falcidi⁹: q legez tulit ne quis testamēto legaret plus q̄ vt q̄rta ps heredibus supesset: si. 4. aut minus essent: si aūt plus quatuor forēt: medietas eo tenore vt sine liberis: sine propinquis idē p̄ sua legaret illa pars quam Falcidius constituit: nisi pater interdixerit: vt legatis fruentibus ⁊ eisdem carentibus equanimiter partirētur. Alias quoq; nonnullas tulit leges que in corpore iuris habentur.

¶ Albius Tibullus eques ⁊ poeta Roman⁹ hoc tpe claruit: vir vtiq; doctissim⁹: q multoz iudicio p̄mū inter Elegiographos obtinet locū: Hic multas scripsit epistolas breuissimas: ⁊ quidem amatorias admoduz vtiles: lz breues: Eo q; esset ⁊ ipse iuuenis: forma insignis cultuq; corporis obseruabilis: qui quū esset doct⁹: doctorum etiam hominum contubernio vsus est: ⁊ ante alios Cornutū ⁊ Messalam dilexit: cuius etiā contubernalis fuit: ⁊ equitanico bello militaribus donis donatus est: Obijt autez hic adolescens: vt ex inferiori epitaphio intelligi potest: quod Ouidius in eius laudem contulit dicēs.

Te quoq; virgilio comitem non equa tibulle — Ne foret aut elegis miseros qui fleret amores
Horz iuuenē campos misit ad elisios. — Aut caneret forti regia bella pede

¶ Virgilius Maro poeta⁊ p̄ceps natōe Mātuan⁹ hijsdē tpibus hētur celeberrimus: De quo Plutarchus ait: q; quū a mr̄e noie Magia editus fuisset: nō ceteroz more vagit sed adeo miti vultu visus ē: vt haud dubiā spē p̄sperioris geniture indicaret: Initia qppe etat⁊ vsq; ad decimūseptimū annuz Cremōe egit: quo gdē tpe (vt Eusebiū) togā virilē accepit: Postmōz Mediolanū: Deinde Neapolim pfectus ē: vbi cū grecis latinisq; lr̄is vehemēte opaz dedisset: Tandē oī cura ac studio mathematicis ⁊ medicine indulsit: Quibus rebus quū ante alios eruditior euasisset in vrbē se ꝯtulit: vbi p̄ter naturā Augusti declaratā summe ab eo accept⁹ est: Hic quippe grādi extitit statura: quilino colore: facie rusticana valitudine varia: eo q; sepe sanguinē eiiciebat: cibiq; minimi: Ferē amasse pueros: Sed quū ad maturā puenisset etatē oēs reiecisse voluptates mlta eniz scripsit: Et primo quū sexdecim esset ānoz p̄apea epigrāmata Syras ⁊ Culicē scripsit. Quumq; res Romanas incohasset: offensus materia statim ad Bucolicos trāsijt: Deinde Georgicā in honorē Mecenatis: Nouissime Eneidē aggressus illā pfecit: licet incorrectā reliquerit. Et lz poeta⁊ p̄ceps diceret̄: ab oibus tū sensibus poetis nō inuidia: sed plurima benuolētia p̄secutus ē: p̄sertiz ab Horatio qui ipsuz Virgiliū in suis opusculis sepe cōmemorat Obijt deniq; Brūdusij āno etatis sue. 52. x. calēdas octobris. 26°. Imperij Augusti anno: Cuius ossa Neapoliz trāslata in via puteolana intra lapidē sepulta sunt: Vbi hoc distichon qō ipse cōposuerat inscriptū ē. Mātua me genuit: calabri rapuere: tenet nūc Parthenope: cecini: pascua: rura: duces.

¶ Horatius poeta laudatissim⁹ p hec tpa Rome in pcio habitus ē: Hic patria Venusinus p̄e libertino natus ē: vt ipse in epistola. 24. testatus ē dicēs: Me libertino p̄e natū ⁊ in tenui re maiores pēnas nido extēdisse loqueris: Vt quātuz generi demas virtutibus addas. Fuitq; statura breui: vt in eadem epistola subdidit: Corpis exigui p̄ecanū solibus aptū: Fraci celeri tū vt placabilis esset̄: ⁊ vigesima sexta epistola oñdit: quēadmōz Rome liberalibus lr̄is eruditus fuerit: ac deinde uberioris scientie nāciscē de grā Athēas cōcesserit: vbi quū doctissimus euasisset familiaritatē M. Bruti q Cesarē occidit: adeptus ē. Factusq; ab illo tribunus militū ꝯtra. M. antoniuz ⁊ Augustū: quuz victus fuisset Brutus exclade aufugit: Cui postea Augustus Mecenatis grā peperit: Liberatusq; a poetica se quertit: ⁊ p̄cipuos apō latinos lyricos versus expressit. Imitat⁹ Archilochū: Alceū Sapphonē ⁊ pindarū poetas grecos. Unde ⁊ in epistola. 24. ait: puos ego p̄mus iābos: Oñdi latio nūeros aio q; secutus Archilochi: nō res ⁊ agētia verba lycābez. Tēpat archilochi musaz pede mascula sappho: Tēpat alceus: ⁊ reliqua. Scripsit itaq; Horatius hic Odas: libros sermonū duos: Institutiones poeticas q̄ poetrica dicit: Et

aductuz epistolas. Et quū innumerabiles diuitias optīs studijs cumulassz: Tādē Rome moriēs Augustuz oīnz rerum suarum instituit heredem. Obijtqz. 43. etatis sue anno: imperij vero Augu. ano. 55. Fuitqz ma xima pompa in exequijs apud mecenatem sepultus.

¶ Varrus t Tucha poete Virgilij t Horatij pdictoz cōtubernales hijs tpibus habentur illustres: q postea Eneidē Virgilij iubēte Augusto tali lege emēdauerūt: vt nihil adderēt vel diminuerent.

¶ Messala Corninus orator Romānus p hoc tps clarus extitēs pm⁹ apō Romānos vrbis pfect⁹ instituī: Sz die sexto mgratu se abdicās in ciuilē potestatē se ptestat⁹ ē: Qui deinde biēnij post t anteq̄ moreret ita memorīā ac sensuz amisit: vt vix pauca verba pīugere possz: Ad extremūqz circa sacrā spi nā sibi vlcere īnato inedia se pfecit: ano etat(sue. 72. Impij vero Augusti. 52. hic Romānus pul extitit: t orator nitidus fuit: qui de grāmaticali scientia accuratissime disserut: t libros quosdaz post se reliquit: Cuius ingenio augustus impator plurimū delectatus est: ob quod t augustū ipsuz in herodis benino lentā flexit: Eidēqz regiā dignitatē impetrauit: Hūc augustus quū esset vir strēnuus ptra Sabatios in expeditionē misit: ptra quos(vt Strabo testat(preclara facinora gessit.

¶ Cornificus poeta Romanus cum superioribus floruisse constat: qui multa licet militaribus operā daret in poesi conscripsit documenta: quiqz t postea a militibus destitutus turpiter interijt: Quos sepe fugientes galeatos lepores appellauerat.

¶ Cornificia āt pdci sozor poetrix mīoratu dignissima: t ipsa tempestate hac tāto poetico effulsit do gmate: vt nō italico lacte nutrita: sz castalio videret(latice: t Cornificio pdcō germano fratri eque esset gloria illustris: Hec quippe nō contenta pulcherrimis valuisse verbis: nisi vt helycon carmen describe ret: atqz plurima t insignia descripsit epygrāmata que tempore diui Hieronymi: vt ipe testatur: extabāt quibus virtutibus perpetuum sibi acquisiuit nomen.

¶ Forni. s. pz t filij celebres oratores tēpestate istac hūt illustres: q̄z filij pstularis añ piez mortu⁹ est:

¶ M. Bauius poeta celeberrimus: quem Virgilius in Bucolicis sepe commemorat: hoc tempore secundum Eusebium in Cappadocia moritī.

¶ Tullius Tiro Ciceronis alūnus atqz libertus p hoc tps multa resulget doctrina: Qui(Gelio te ste in lris Ciceroī fuit adiutor: gqz t de rōe lingue latine libros cōscripsit. Itē de varijs atqz pmiscuis questionibus alios cōposuit: in gbus pcipui sunt: quos de greco titulo pandectas appellauit: tāq̄ oīum rerum atqz doctrinarum genus continētes: Hic primus notas cōmentatus est: Et Cicerone obtrūca to in puteolanum predium se contulit: vbi vsqz ad centesimum consenuit annum.

5168 33 ¶ Vētidius Bassus olim Romanoz pul g pmū ō parthis triūphauerat hoc āno Rome emoritī: t publico funere sepelitī. De cui⁹ vita admiratiōe digna Gelli⁹ lib. 14. noc. at. refert ipsuz ex gñe t humili loco ortū hūsse: Cui⁹ mrez a Pōpeio Strabōe magni Pōpeij Genitore bello q̄ Esculanos subegerat captā cū ipō fuisse: t in triūpho ipsius pōpeij Vētidi⁹ hic vna cū mre puerul⁹ pduct⁹ fuit: Posteaqz cū adolescentz victū sibi egre gīuit: Deide i Cesaris māus deuenīs in Galliā cū ipso pfect⁹ ē: vbi cū mīta facinora strēnue gessisz: nō mō i Cesaris amicitiā prenit: sz ētiam ab ipso āplissimis ordinibus pfect⁹ ē. Dei de tribun⁹ plebis pīoqz effect⁹ tāto cū moderāme se būit: vt mox oīnz patz psensu pōtificatū ac pulā tū inierit: Uñ t vulgo itoleranter ei⁹ dignitatē pferēs p vias vbis hos pscribebat vsiculos: Concurrite oēs augures aruspicesqz: q̄ portētū iusitatū pdatū ē recēs: Mā muros q fabricabat: pul fcūs ē: Eundē Suetoni⁹ ppositū a. M. Antōio fuisse oriētalibus ,puicijs tradit: t tribus plijs ipsum fudisse scribit.

5170 29 ¶ Hyrcan⁹ postrem⁹ iudeoz pōtifex: De q̄ paulo ate sacris dictū ē: hoc āno q ē. 28. impij Augusti ann⁹ cū. 80. ageret ānū ab herode rege nō dignū vite terminū ipetrauit: q̄ idē Herodes quū solū supstitē ex regio genere eū cerneret: t se in regia dignitate pstitutū ,pdesse suis rebus opinatus ē mortem illius: ne iminēte sibi aliquādo a Cesare periculo ille daret occasionē: Tandē inuēta occasiōe q epistolas ,pditiōis M alcocuidam tradidisset: accepisseqz illas: conuocato consilio demonstrans: viz optimum interfici iussit. Hic igitī: vt Josephus. 15. antigtatū lib. scribit: in pncipio pre defuncto cū matre sua Alexandra regnauit ānis nouē: Patre vero defuncta illud regnū tribus mēsibus gubernauit: t statiz a fratre suo Aristobolo depulsus fuit: Deinde a Pōpeio restitut⁹. 40. ānis sacerdotio t regia dignitate vsus ē. Se cūdoqz itez p Antigonū fratris filū regnū pdēs: ēt corpis diminutiōez passus: ad Parthos captiuus ductus ē: Exinde post aliqō tps ad ,ppria remeans: ,pter spes ab herode cognato ,pmissas nihil sicut sperabat cōsecutus est. Atqz ita multis īuolutus vite passiōibus: t qō pessimū ē in senectute: nō dignuz vite terminū ,pmeruit. Fuerat. n. Hyrcanus hic modestissim⁹ vir: t in oībus mediocris: viteqz bonestis sime: ac singularis māsuetudinis t clemētie: q toto vite sue tpe varias ptulit calamitates: Eo nanqz de functo sacerdotiū a filijs aaron penitus ablatū ē: Deinde nequaq̄ in hierusalē ex successiōne sacerdo talis generis pōtificibus cōstitut⁹ neqz ppetuitate vite fm legē Moysi deo seruiētibus aliquis pōtifex fuit: Sed iguobiles quidā t alio tpe alij t nōnulli vnius ām fine modico āplius a Romānis imperatorib⁹ sacerdotiū emebāt: Que oia ēt Daniel ,ppheta vaticinatus ē dicēs: Et post hebdomodas septē t sexa ginta duas interibit christus: t iudiciū nō erit in israel: t tēplū sanctū t chorus p populos: duce veniēte gubernabunt: t cedentur in Cataclysmo belli: t in sequētibus: t sup tēplū: t cetera.

¶ Anacleus quidā Babylonius: hoc anno post hyrcanū ab herode ex Babylōia accitus: ab eodē iu deoz pōtifex institutī: t sedit āno vno: Quo amoto Aristobolum vxoris fratrē eidē successorem dedit:

Eoqz post ānū interfecto rursus Annaelco sacerdotiū reddidit. q̄tū aūt postea sederit ignoratur.

¶ Sybilla Tiburta seu Tiburtina vates p̄cipua: cui ꝓpriū nomē Albunea fuit: hoc tpe in italia floruit: & mīta p̄dixit: Que ideo Tyburtia dicta fuit: quia tyburte ciuitati iuxta menis amnis ripas vt ōa excolebaī: Cuius in gurgite ipsius fluminis eius simulachr̄ tenēs in manu lib̄r inuētū fuit: Hāc Augustus (quū Romāi eaz deificare vellēt) p̄suluit: Que post triū dier̄ ieiuniū rūdit ea q̄ diu⁹ p̄ Augustin⁹ 18°. lib. de ci. dei cap. 23° refert: dicens: Judicij signū tellus sudore madescet: E celo rex adueniet p̄ secula futurus. Et sunt. 27. v̄sus: q̄r vltimus hic ē: Decidet e celo ignisq; & sulpburis amnis: Quor̄ v̄suū capitales īre: vt idē p̄ Augustinus testaī hūc sensuz reddūt. Jesus x̄ps dei filiꝰ saluator: Quibus deis ili co videte Augusto celū aptū ē: & nimius splendor irruit sup cū: viditq; in celo pulcherrimā v̄ginē super quoddā altare stātē puerulū baiulātē: Qua visa repēte & vocē audiuit dicētē: Hec ara filij dī ē: Atq; ita Augustus in thalamo suo existēs hec audiēs & videns in terrā ꝓcidit & deū adorauit: Quāobrē augustꝰ deū se appellari oio recusauit: Quo in loco postea ad rei memoriā tēplū sub titulo sancte Marie virginis in ara celi edificatū: Quē locū ordo beatissimi Frācisci excolēdū suscepit: & nūc vsq; possidet.

¶ Sybillarum decem Epilogus.

¶ Sybillas. i. mulieres vaticinatrices decē fuisse Varro in lib. rer̄ diuinar̄ quē ad Cesarē augustuz scripsit: cōmemorat: Easq; oēs enumerauit sub auctoribus qui de singulis scriptitarunt.

Prima: quarū: vt supradictū est: de persis fuisse dixit: Cuius mētionē Alicanor facit.

Secunda Lybica: Cuius meminit Euripides in lamie ꝓlogo.

Tertia delphica: De qua Crisippus loquitur in libro de diuinatione.

Quarta Cumea in Italia fuisse scribit quā Nenius in libro punici belli nominat.

Quinta Erythrea: quā Apollodorus grecus suam fuisse ciuē affirmat.

Sexta Samia: de qua Erastothenes in antiquis ānalibus scribit.

Septima Cumana nomine Amaltheā: quam ad Tarquinium regem libros attulisse diximus.

Octaua belleſpōtiam: quā Solonis temporibus fuisse Heraclites ponticus scripsit.

Nonam phrygiā que vaticinata est Ancire. Decimāq; hāc ipsaz de qua nūc locuti sumus.

¶ Anna mulier hebrea Jsachar Judei filia de tribu leui siue (vt Bamascēo placet) de tribū iuda orig̃inē ducēs supiorib⁹ tpib⁹ in ꝓmptū Joachiz viri sanctissimi de tribu sua tradita hoc ānō: cum diu sterilis & sine ꝓle steriſſet: post multas oratiōes & lachrymas angelica monitiōe p̄missa Mariā futurā dei genetricē genuit filiā: Qua ꝓcreata mox Joachiz viro defuncto nupsit alteri viro noīe Cleophe: ō quo ēt alterā Mariā Cleophe suscepit filiā: Cleophas aūt Mariā filiastrā p̄dictā fratri suo Joseph copulauit vxorē: Sed & Mariā filiā suā Alpheo tradidit vxorē ex qua nati sunt Jacobus Alphei Symon chananeus & Judas Thadeus qui & Barsabas: Mortuo quoq; Cleopha: Anna tertio p̄m legē Hoyī alteri viro noīe Salome nupsit: ex quo tertiā filiā noīe Mariā Salome genuit: Que tādez zebedeo disponsata Jacobū maiorē & Joannē euāgelistā peperit filios: vnde & hij extant versus. 19 5180

Anna solet dici tres genuisse marias:
Prima parit christū: iacobū secunda minorē
Et ioseph iustū peperit cū symone iudā
Terna maiorē iacobum volucrēq; ioannē
Quas genuere viri ioseph alpheus & zebedeus
Hec quippe Anna sororē noīe Emeriā habuit: ō qua nata ē Elisabeth Joānis Baptiste mater: Hinc est q̄ angelus dixit Marie: Et ecce Elisabeth cognata tua: idest consobrina tua pepit filiū. Anna itaq; quū in p̄ceptis & in vijs domini toto tpe vite sue ambulasset: omneq; tp̄s suū in oratiōibus: vigilijs: ieunijs: elemosynisq; ac alijs bonis operib⁹ ꝓfum pfisset: plena dier̄ genit in dño: Cui⁹ dormitiōis die q̄ fuit. 25. julij mēsis eccliа vlis celebrari mādauit.

¶ Zacharias hebreus de vice Abia sacerdos & ꝓpheta domini diui Joannis Baptiste genitor vir totius sanctitatis exēplar tēpestate hac Elisabeth virginis Marie cōsobrinā duxit vxorē. Ambo gdē: vt sacra Euāgelij Luce bēt historia: religione: innocētia: pietate & gratia sanctissimi: qui quū diu infecundi fuissent: & iaz Elisabet ꝓcessisset in dies suos: & mulieb̄ria ei fieri desissent: dīs eor̄ orationibus permotus filiū tandē nomine Joannē baptistā eis hoc mō ꝓcessit. Mā sicut Lucas p⁹. cap. scribit. Quū Zacharias sacerdotio fungerēt: in ordine vicis sue p̄m ꝓsuetudinē sacerdotij sorte exijt vt incensum adoleret: Et anno imperij Augusti. 41. solus tēplū domini ingressus: vidit angelū domini in dexterā altaris incensi partē: quo viso cōfestiz Zacharias p̄e timore in terrā corruit: Ad quē angelus: Ne timeas inquit Zacharia quonīā exaudita est deprecatio tua: qua Elisabeth vxor tua sequēti anno pariet tibi filiū: & vocabis nomen eius Joannē baptistā pro quo maximū tibi erit gaudiū & exultatio: ac multi in eius nativitate gaudebūt. Erit enim magnus corā domino: vinuz & sicerā nō bibet: & spiritu sancto adhuc ex vtero matris suc replebīr ac multos filiorū israel predicatione: suoq; exēplo conuertet ad dominuz deum ipsorū: Et ipse p̄bit ante ipsuz in spiritu & virtute Helye parare ei plebē pfectaz. Et Zacharias: Et vnde hoc: ait: scire potero: quia ego iam senex suz: & vxor mea ꝓcessit in diebus suis: Et dixit: Ego suz inquit angelus domini noīe Gabriel: qui a domino missus tibi sum: vt hec ad te euangelizarez: & ꝓpterea hoc tuc incredulitatis erit signū quia eris mutus quousq; hec implebunī. Ac sic Zacharias hic vsq; ad filij nativitatē racēs fuit. Quū igit Zacharias tēpli fores egressus fuisset: nec loqui posset: intellexerūt oēs cū visionē vidisse: quod quidē & ipse nutibus quibus poterat explicabat. Cōpletis vero officijs suis diebus abijt in domū suā. & statim Elisabeth cōcepit. Quūq; cōcepisse se deprehēdisset: preuerecūdia q̄q;

aduẽtus mẽsibus se occultauit. In sexto deniq; mẽse Maria virgo ⁊ domini mater: ⁊ ipsa a spiritu sancto grauidata ⁊ mox ad salutãdũ eaz perrexit: Cuius ⁊ salutationẽ Marie sensit Elisabeth: exultauit infans pre gaudio in vtero eius. Repletaq; statiz spiritu sancto Elisaberh exultauit: ac voce magna dixit: Et vnde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me. Beata inquit que credidisti: quoniaz perficientur in te ea que dicta sunt tibi a domino. Peperit deniq; Elisabeth filiũ: ⁊ audierũt vicini ⁊ cognati eius: quia magnificauit dominus plebẽ suã cũ illa: ⁊ congratulabantur ei: Quũq; dies octaua aduenisset: vt circũcideretur puer: Immuerũt parẽtes patri quẽ vellent vocari eũ: Accipiẽsq; calamum scripsit dicẽs: Joannes ẽ nomẽ eius: ⁊ pfestiz aptũ ẽ os eius: ⁊ ꝓphetauit dicẽs: Benedictus dñs deus israel quia visitauit ⁊ fecit redẽptionẽ plebis sue: Quo ꝓdigio oẽs admirati põtificiũ munus eidẽ restituere: In quo quidẽ deinceps ita vixit: vt neminẽ ex successoribus iudei patrez habuerint: vel sanctitate vel alijs virtutibus. Demũ defunctus ⁊ inter sanctos ꝓphetas relatus: ⁊ nonis nouẽbris eius natalicius dies celebratur.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Cornelius gallus poeta clarissimus in Forolivẽsi vrbe natus. 18. impij Augusti anno: fm Eusebiũ 43. vite sue ãno ꝓpria se manu interfecit quiz Augustus interfectis Antonio ⁊ Cleopatra: ⁊ totã Egyptum obtinuisset: primũ alexãdrie ⁊ totius Egypti pretorẽ constituerat qui ea in ꝓuincia (vt Strabo libro duodecimo meminit) res memorabiles gessit: ac Thebanã vrbẽ Biospolim appellatã ad solũ vsq; euertit: Ex qua ẽt multos obeliscos ⁊ conchas peregrini marmoris Romaz postea secum detulit: quibus nũc Roma Italiaq; multis in locis decoratur: Hic nonnulla poetica memoratu digna composuit.

¶ C. Bassus ornatissimus orator: ⁊ copiaꝝ Augusti pstantissimus dux: tẽpestate hac floruit: Qui vt testat Gelius: quũ esset sciẽtia clarissimus de vocabulorũ origine multos tractatus edidit: Hunc imperatorẽ strenuissimũ Cesar Augustus longe ante cõtra parthos ad Licinij necẽ vlciscẽdã miserat: qui in Syriã irrupẽs parthos ipsos tribus plijs supauit. Pacoriq; coꝝ regẽ Herodis filium interfecit: ⁊ Romã rediẽs de eisdẽ triumphuz duxit: Demiq; ex hac luce sublatus publico funere sepellit.

¶ Strabonẽ ẽt historicũ ⁊ Geographũ ac phũz: necnõ ⁊ homerice maiestatis expositorẽ: vt quibusdã placet: natiõe Cretẽsez hijsdẽ ꝑpibus illustrẽ fuisse ex operibus suis inuenimus: Qui quũ doctissimus vir esset: ⁊ magnarũ rerũ cognitõe peritissimus haberetur inter cetera sue virtutis monumẽta de Geographia mũdi decẽ ⁊ septẽ libros perpulchros edidit: In quibus vel omissas: vel neglectas: aut vetustate oblitteratas orbis partes ad vsquẽ restituit: Et diligentissime designauit: populos: nationes: res gestas: mõtes: maria: ⁊ eoꝝ terminos ante oculos nostros clarissime posuit. Hic quippe ex Mitridatis regis sanguine maternali linea (vt ipsemet testat libro scilicet decimo) originẽ duxit. Cuius clarissimũ opus diu latinis incognitũ Nicolaus papa quintus per Gregoriũ Typbernatez trãsferri in parte voluit. Reliquũ vero operis mancũ: videlicet Europã: Guarinus Veronẽsis ad preces Jacobi antonij Marcelli patricij veneti viri prestantissimi absolutus reddidit.

¶ Solinũ quoq; historicũ ⁊ oratorẽ grauissimũ tẽpestate istac ex libris ipsius floruisse ꝓfitemur: qui ⁊ ipse collectaneorũ librũ optimũ edidit: ⁊ ad Augustũ Cesarẽ Rome obtulit: In quo similiter terraz pingit ac vrbiũ distãtias ⁊ loca milia mẽsurat. Eũq; libꝝ Collectaneũ. i. de mirabilibꝰ mũdi appellant.

5183 16 ¶ Titus Liuius patauinus vir quidẽ magnus: ⁊ historicoꝝ tã Grecoꝝ q̃ Latinoꝝ princeps ac tragediarũ (vt aiũt (scriptor: hoc tpe (vt Eusebius testat) Rome adeo claruit: vt multi nobiles ex vltimis Hispaniarũ partibus ad cũ visendũ Romã venerint: Quod diuus Hieronymus in epistola ad Paulinũ ex Plinio sumptũ in hijs verbis testat dicẽs: Ad Titolinũ lacteo fonte manãtẽ de vltimis Hispanie: Gallitarũq; finibus quosdã venisse nobiles legimus: ⁊ quos ad ꝓtẽplationẽ sui Roma nõ traxerat vnius hominis fama pduxit: Habuit illa etas inauditũ oibus seculis celeberrimũq; miraculũ: vt vrbẽ tantã ingressi aliud extra vrbẽ quererẽt: Hic itaq; Liuius cũ maxio in honore ab Augusto semp habitus fuerit: ẽt plurimis honoribus ⁊ dignijs adeo honoratus fuit: Qui quũ circa oẽm historiã diligẽtissimus indagator fuisset: cẽtũ ⁊ decẽ historiarũ libros cõscripsit: In quibus ẽt diui Augustini gesta depicta cernunt: licet ad illius vite finẽ nõ puenerit: Eius aũt operũ maximã partẽ tẽpoꝝ malignitate amisimus. Vixitq; ãnos octuaginta: ⁊ quarto impij Tyberij Cesaris ãno patauij obijt: atq; ibidẽ sepultꝰ fuit: Cuius quidẽ sepulchꝝ adhuc in dñe virginis Justine vestibulo extat hijs titulis adornatũ: ⁊ militie ad decus vtilitatẽq; fuit ascriptus: ⁊ virtutis sue qui dissidẽtes patauinos ciues suos in patriaz reuersus ad ꝯcordiã reuocauit: qõ quidẽ ipe adhuc viuẽs sibi cõstruxerat: Titus Liuius. T. f. quarte legionis alijs cõcordialis Patauij sibi ⁊ suis oibus. Eius aũt ossa quũ postea inuẽta fuissent: Veneti qui pretorũ ipsius vrbis cõcrematũ instauranerũt in conspicuo ipsius fastigio collocauerũt.

¶ Cornelius nepos patria Veronẽsis orator ⁊ Rhetoricus atq; Geographus permaximus hijs tẽporibus fz Eusebiũ in precio fuit: qui ⁊ nõnulla ingenij sui monumẽta scripto mandauit: ⁊ q̃maxime historiarum libros composuit: Libros quoq; geographie nobis absolutissime reddidit: Similiter ⁊ ꝺ viris illustribus Annalia scripsit: Cronicarumq; preterea libros ac libellum: que litteratum aberudito distinguit luculenter perstrinxit.

5184 17 ¶ P. Ouidius Naso Sulmonẽsis clarissimus poeta tempestate hac Rome claruit: ⁊ multa conscripsit: hic ex Sulmone brutioꝝ oppido ortum habuit: sicut ipsemet testatur dicens: Sulmo mihi patria est gelidis vberrimus vndis Milliaq; nonies distat ab vrbe decem: qui ⁊ apud Athenas primo poeti-

cam:deinde philosophycā disciplinā optime didicit:veniēsqz Romā apud Augustū Cesarez z vita z aduētū carmine plurimū valuit:Sed multorum post dierum curricula anno etatis sue quinquagesimo ab eodem Augusto in pontū insulā apud sarmatas relegatus est:quo autē crimine non satis constat: quum alij vitio dent:q libros de arte amandi cōposuerit:quibus iuuenes in matronaruz libidinem nimium inflāmabat. Alij vero affirmant q quum Liuia Drusilla imperatrice concumbebat:quod quidem lene videretur:Quia si imperator cum vxore cum concubuisse didicisset:non exilio:sed morte eum mulctasset. Nec rursus propter libros de arte amandi:quum ea etate lasciua carmina multi descripserint. Verūtamen ipse de se libro de ponto sic inquit: Naso minus prudens artem dum tradit amandi:Doctrine triste precium magister habet:Eius quippe mores ea erant facilitate qua z carmina. Infra notatos autem hic post se reliquit libros a se editos:videlicet.

Metamorpho.i.transformationum	li.15.	De medicamine facici	li.i.
De arte amandi	li.3	Amorum iterum	li.3
De remedio amoris	li.i.	Ad liuiam consolatorium de triumpho	li.i.
De fine titulo	li.3.	De laudibus Augusti Cesaris	li.i.
De fastis ad.C.Cesarem	li.6.	Sapphos eiusdem	li.i.
De tristibus	li.5.	Innectiua in Ibin	li.i.
De ponto	li.4.	Epistolarum	li.i.

¶ Item de pulice:De nuce:De philomena:De vetula:z de lymaca:sed hijs quinque vtrum Ouidij ipsius opuscula fuerint:apud peritos multa est ambiguitas:Beniqz quum esset omnibus qui elegias scripserunt prestantior anno quinto imperij Tyberij Cesaris:etatis vero sue.54.obijt.

¶ Valerius Maximus Romanus philosophus z orator luculētissimus bijsdē temporibus Rome clarus fuit:ac Augusto Cesari carissimus:qui inter cetera libros nouem sermone luculentissimo composuit:scilicet de dictis factisqz memorabilibus virorum:qui apud Romanos grecosqz habebantur illustres:addens etiam ex propijs nonnulla ad virtutum commendationem: vitiorumqz detestationez pertinentia:Ex quibus hanc memorabilem excerpsimus sententiaz:Lento eteni gradu ad vindictam sui diuina procedit ira:tarditatemqz supplicij grauitate compensat.

¶ Anthenodorus patria Tharsensis Stoicus philosophus per hos dies floruit:Cuius hec singularis fuit sententia:Tu crede te de omnibus cupiditatibus esse solutum:quum eo peruenieris vt nihil deum roges nisi q possis rogare palam.

Maria beatissima ac gloriosissima dei genitrix futura:virgo ppetua ex radice Jesse diu exorta:hoc āno q ē vigesimusoctauus iperij Augusti in Nazareth ciuitate iuda patre Joachim: matreqz Anna nascit:Puella siquidē elegantissima:oiumqz oculis admirabilis:quā quuz parētes allactassent tertio etatis sue āno(vt spopōderāt)tēpli seruitio cū reliquis virginibus manciparunt:Quo in loco preter etatē sicut ceteras nobilitate z pulchritudine precellebat:ita z doctrinam z sancte viuendi rationē ab ipsis teneris annis z exemplo z lectione didicit:adeo vt breui z religione z sanctitate:necnon z humilitate ac diligētia:tum in rebus diuinis:tum in humanis reliquis sacris virginibus fieret incomparabilis:Quibus ex virtutibus deus ipe omnipotēs eam sibi animatam ciuitatem cōstituit:De qua dictū est:Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Delegitqz preterea eaz deus sibi secundū celū atqz rationalem paradisum ipsam fecit:Dignum quoqz vbi sue habitaculuz:atqz spōsaz incarnationis filij sui eandem esse voluit:Eamobrez quū tredecimum etatis sue explesset annū Anna cum Cleopha eius priuigno diuino disponēte cōcilio eam Joseph de tribu sua viro seni cōmbio coniūxerunt:Qua desponsata confestim angelus gabriel in Nazareth ciuitatē suam ad eam venit z magno lumine coruscās virginis Thalamū venerabiliter intrauit atqz ipsam sanctissimā virginem officiosissime bijs verbis salutauit:dicēs:Aue Maria gratia plena dominus tecum:benedicta tu inter omnes mulieres:z benedictus fructus vētris tui:Qua expauescēte:Angelus adiecit:Ne timeas inquit Maria:Inuenisti enim gratiam apud dominū:Ecce concipies in vtero z paries filiū:z vocabis nomen eius Jesum:hic erit(inquit)magnus z filius altissimi vocabitur:Ad hec Maria confestim ait:Ecce ancilla domini fiat mihi secundū verbū tuum:Et subito celestis imber in eam placido se effudit elapsu:z tota diuinitatis vnda se contulit in carnē Marie:z verbum caro factū est:Quibus gestis repete Maria surrexit:z ad Elisabeth consobrinā suam visitando concito gradu perrexit:vbi z per tres menses quousqz Joannē edidisset filiū(seruitutis gratia permansit)Ibiqz mirificum illud cecinit canticū:dicens: Magnificat anima mea dominū. Editoqz Joanne Baptista Maria iaz grauida domum redijt qō vbi Joseph vir eius didicisset eam scilicet esse pregnantē decreuit omnino ipsam occulte dimittere:Sz eo hec cogitante(vt Matthēus primo capitulo ait)Angelus domini per somnium ipsuz monuit ne ꝓpter id Mariam dimitteret: quia quod natum in ea erat id de spiritu sancto esse contestatus est. Atqz ita Joseph accepit eam vxorem. Appropinquante autem pariendi tempore Maria vna cum viro suo Betleez conscendit:vt ꝓfiteretur iuxta Augusti preceptum:quo mandauerat vt vniuersus describerēt orbis:singuli in suam ciuitatem. Ascendit itaqz Joseph z Maria:vt Lucas secundo capitulo scribit a Nazareth in Berleē ciuitatē suam:vt ibidē censu notarentur. Et quum essent ibi impleti sunt dies pariendi:z gloriosa virgo sine vllo dolore:deum genuit ex se carne factum: Et ita fecūditas ipsa in illa to-

14 5185.

aduētuz ta deificata ē: t vt virginitas integra cōseruata. Editoqz puerulo iesu: maria ilico cōsurgēs ifātē pānis de more inuolut: t i presepio reclinauit: qz in spelūca q̄ cū fuderat: ñ erat locus. Doxqz bos t asinus ibidē colligati iuxta ꝓphete vaticiniū cognouerunt ifantē esse dōm: t genua flectētes adorauerūt euz: Et subito āgelus domini pastoribus gbusdaz ea i nocte in regiōe illa vigilātib⁹ nūciauit saluatorē mundi natū: q eo venientes: vt.s. viderēt vtz verbū quod factū erat ad ipos vez eēt: cōfestim cuz codē āgelo alioz angeloz multitudo facta ē: cāticū hoc dicētiū: Gloria in excelsis deo t in terra pax hoīb⁹ bōe voluntatis: quē sane hymnū Hylaris eps postea ad finem vsqz cōpleuit. Reliqua vo btissime vginis marie gesta t obsequia: necnō t actus vite ipi⁹ vsqz ad passionem filij eius ex euangelio colligi possunt: In qua qdē passione btissima hec vgo t si in carne ipa non passa fuerit: tam qa in ea pte que impassibilis ē passa ē: videlicet i mēte spūaliter t atrocius gladio passiois vnigeniti filij sui pluſq̄ martyr t vgo fuit i pace vitā finiēs. Post aūt ascēsionē dñi nostri iesu xpi eiusdē scissime vginis cōuersatio ad būane vite exēplū (Luca in actib⁹ apostoloz testāte) gnāliter cuz apostolis quousqz repleti fuerunt gratia spūs sancti fuit post spūs sancti missionē: t apostoloz discipulorūqz oium dispsionē qd btissima hec virgo egerit: nō plene haberi pōt: nisi vt diuus refert Hiero. q̄ Gabriel āgelus tā q̄ celestis paranymphus eā virginē sanctā t corpe t mēte itactā custodiuit: Atqz Joānes euāgelista cui eā de cruce filius cōmiserat vgo vginē seruauit: officiosissime vsqz i finē vite sue tā q̄ adoptiuus filius mistrauit. Habitatio aūt eius vsqz ad mortē p nimio amore i loco illo fuit: in quo eius filius extitit sepultus: q inter ascēsiois: resurrectioisqz loca erat: vt ex eo loco oia in gbus passus fuerat loca inuiseř posset: t sui cōsolareř aspectibus Quia vt diuus scribit Hiero. impatiēs amoz hoc inter cetera pcipuū bēt vt quē desiderat semp uidere credat: Nec mirū: qz si christ⁹ ē ab oīb⁹ amādus ex toto corde: t ex tota aia: atqz ex oi virtute sua: multo magis ab ea ardētius: cuius t dñs t filius erat. Multis equidē afficiebatur doloīb⁹ post filij ad celos ascēsuz: magnoqz estubat dēsiderio: dū secū tacite cūcta reuolueret q̄. s. audierat: viderat t q̄ gnauerat. Tādē quuz omni plēa cēt gratia: oīqz vtute illustrata āno a natiuitate filij eius Jesu xpi quadragesimonono: etatis vero sue. 60. obdormiuit in pace: pleniterqz claritat (eterne gratiā possidere meruit: quā ab eius filio dño nostro iesu xpo plenissime accepit: Quā (sicut ꝓphet⁹ ait) Viderūt omnes filie syon: t btissimā predicauerūt: t regine laudauerūt: qz tātā viderūt q̄ta nullus errādo explenit mortaliū q̄to magis deū q talē ac tantā fecit eam: vt ipe fieret p ipaz. Ad cuius igitur exequas deo sic volēte oēs affuere apostoli: t dñs ipe noster iesus christus cū tota celoz curia q̄tū fas est credeř cidē totus festinus occurrit: t cū gaudio eam in anima t corpore i celū assūpsit: secūqz i throno suo collocauit. Vixit āt p⁹ filij mortē. 16. ānis: qnū ātea. 47. etat (bēt ānos: vñ t qdā o ipsi⁹ sacrate vgis tpe hos edidit vs⁹.

Virgo parens vixit sexaginta cum tribus annis.
Quattuoz atqz decem fuit in partu benedicta
Vixit cum filio triginta cum tribus annis
Sexqz decem annis: sed post hec astra subiuit.

5197 ¶ Marianes regina hebreoz hoc āno ab herode ātipatro rege t viro suo ob inuidiā occiditur: Ea si qdē regina Aristoboli iudeoz regni ex Alexādria filia fuit: t Herodi alienigene i cōiugiū tradita: cuius infelicitatē atqz pulchritudinē hic reticeř nequeo. Nā (vt Joseph⁹ in. xv. libro ātiqtatū ait: tāte tāqz in uise pulchritudis clara fuit: vt nō solū eo tēpore formositate femnas āteire crederetur: sed celestis arbitraretur imago potusq̄ mortalis: que qdē tā inaudita formositate atqz pulchritudie fuerit insignis animi: tamē ingēti fortitudine lōge magnimicuit: Quā quū preuenisse ad nubilē etatē parētes cernerent inito herodi antipatro maximo suo ifortunio tradiderūt vxorez: a quo t summe ob eius venustatē dilecta fuit: Qui: quū plurimū gloriareř se solū orbe toto ꝓfessorē pulchritudinis diuine in tā grandez animi curā lapsus est: ne qs alter in hoc posset sibi equari vt timeri ceperit: ne sibi supstes euaderet Marianes. Ad quod euitādū dum vocatus fuit Romā ad Octauianū vt purgaret se q̄ amicis Antonij ad ꝑsus cum auxilia prestitisset: amicus reliquit: vt si ei contingeret mori: mariannē hāc reginam confesti occiderent: que res post multū temporis cū Marianni nunciata fuisset: t iam ob Aristoboli fratris indignam cedem in herodem execrabile odiū concepisset: ad hunc impetum peruenit: vt amantiviro suū negare cepit concubitū: dicereqz palam cepit herodem esse alienigenam non iudeuz: nec regie prolis virum. Quinimmo ignobilem t nō idoneum: nec regia coniuge dignum: Trucemqz insolentem: sceleruz atqz immanem beluam: que t si herodes cum difficultate pateret: tamen amore prohibente nil seuum in illam audebat inferre: Tandem rebus in peius ꝓcedētibus a matre t sorore herodis quibus Marianes summe gravis erat actū est: vt ab eisdem suborato pincerna marianes herodi accusaretur q̄ effigiem suam speciosissimam (post conceptum in herodem odium) ad Octauianum vt illum in sui desideriuz prouocaret: t in herodis odium transmisisset: que quuz crederet herodes: eo deductus est vt tā q̄ in regiam maiestatem excidium molientem capitali sententia eam iusserit occidi.

¶ Explicit Liber Septimus.

Explicit vetus testamentū

¶ Fratris Jacobi philippi Bergomēsis ordinis Eremitarum diui Augustini in omnimoda historia nouissime congesta Chronicarm supplementum appellata Liber octauus feliciter incipit.

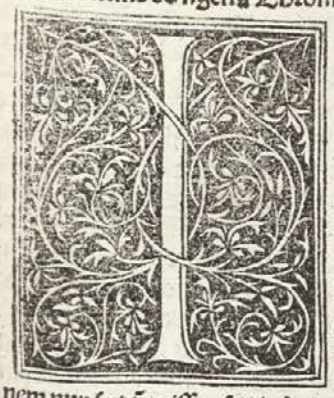

In principio igit̄ q̄ dragesimi secūdi ān̄i impij Augusti Cesaris q̄ in augusto mēse regnare cepat: vz. 31° regni herodis alienigene: ac. 3°. ano cētēsime nonagesimeterrie olympiadis: Ab vrbe p̄o ꝯdita. 759. A captiuitate iudeoꝝ. 545. A dauid regno. 1029. A natiuitate abrae. 2015. A diluuio noe. 2957. ab adā. 5198 A ꝯceptiōe bt̄i ioānis baptiste mēse. 6°. 8°. calē. aplis: feria sexta: lūa .d. cima: idictiōe. 1ª. ppheta patriarche Jacob iā adipleta q̄ dixerat: Nō deficiet ꝓceps de Juda: nec dux de femoribꝰ eiꝰ: donec vēiat cui reposit̄ ē: ⁊ ipse erit expectatio gētiū. Nō ergo defuit iudeoꝝ ꝓceps vsq̄ ad t̄pa istō: In q̄ q̄dē herodē istū alienigenā ꝓmū accepert regē. Tempus itaq̄ erat vt vēiret cui repositū erat q̄d nouo ꝓmissū ē testō: vt ipe eēt expectatio gētiū. Jdeoq̄ vt oēs adiplerent̄ scripture ppha ꝝ: Adsit sus ē Gabriel āgelꝰ a deo in Nazareth Galilee vrbē ad Mariaz virginem nup (vt ꝓmissuz ē (Joseph despōsatā: q̄ dixit ei: Aue maria gr̄a plēa: Aue (ingt) spōsa dei genitrix imaculata: Aue aiatū dei tēplū: Aue sacrariū spūssancti: dñs tecū in corde: tecū in vtero: tecūq̄ semp in auxilio: Quibꝰ dict̄ mox supuenīēte spūscō: obūbrāte altissimi vtute dñm nr̄m Jesuz xp̄m plenum hominē in anima ⁊ corpe ꝓcepit: Quo ꝓcepto q̄nta seculi etas crebris quassata malis. s. a trāsmigratione Babylonis vsq̄ ad xp̄i icarnationē sub q̄tuoꝝdecim terminata ē. Anni itaq̄ ab ori gine mūdi: videlz a q̄todecio cal̄. aplis quo mūdꝰ incepit: vsq̄ ad xp̄m incarnatuz ꝫm Orosium sunt 5200. ꝫm vero Jsidoꝝ. 5210. ꝫm Eusebium 5199. ⁊ ꝫm quandam aliam calculationem. 5196.

¶ Feria nāq̄ sexta q̄ ꝑm Adā peccauit: q̄ et pꝰ. 930. ānos obijt: ⁊ q̄ e paradiso eiectꝰ ē: eadē feria sexta secūdꝰ Adā Jesꝰ xp̄s carnē iduit. Jeiunīū t̄minauit: ⁊ mortē subijt. Jnsup ⁊ Abel iustꝰ a fr̄e interficitur. Melchisedech offert. Jsaac altari supponit̄: Joānes baptista decollatur: Jacobusq̄ ab herode peritur: ac alia multa eadē sexta feria gesta referūtur: q̄ cerne quidā poeta hijs declarauit vsibꝰ dicens.

Salue festa dies que vulnera nostra coerces.
Angelus est nuncꝰ: ē passꝰ i cruce christus.
Est adā factus ⁊ eodē tempore lapsus.
Ob meritū decime cadit abel fratris ense
Offert melchisedech: Jsaac supponitur aris.
Est decollatus christi baptista beatus.
Est petrꝰ captꝰ iacobꝰ sub herode pemptus
Corpa scōrū cū christo multa resurgunt.
Latro dulce tū ꝓ christum suscipit amen.

Nec obstat q̄ iuxta dies solares ecclia teneat ꝑmū Adā decimo calendas aprilis de terra plasmatuz: ⁊ christū octauo calēdas aprilis incarnatuz ⁊ passuz: q̄ nox illa media inter cenā ⁊ parasceuē q̄ ꝑ diē sēq̄batur: ⁊ tūc primo diem p̄cedebat: facta ē dies octaua cal̄. aplis p̄cedēdo diē q̄ erat ātē nona dies aplis sequēdo diē. Et illa nox diei decimi cal̄. aplis q̄ tunc sequebatur diez q̄ adā factꝰ peccauit: facta ē tūc nox diei nonaꝝ aplīū p̄cedēs diē. Quia igr̄ nonꝰ dies calen. aplis ex sua pte factꝰ ē decimꝰ dies calē. aplis: ex sua vō pte posteriori. i. nocturna q̄ xp̄s tēꝰ ⁊ illusꝰ ē. Factꝰ ē dies octauꝰ cal̄. aplis nonodecio cal̄. aplis: ac nono die: necnō ⁊ octauo calē. aplis xp̄s passꝰ ē. Plane sciēdū ē q̄ a ꝑmo seculi vsq̄ ad passionē dñi dies p̄cessit noctē in signū lapsꝰ būani gn̄is: ſz a passione nox p̄cessit diē in signū repatiōis de tenebris ad lucē. Ac sic nox diluculi resurrectiōis ad ꝑmam sabbati pertinet in qua terminatus est ordo naturaliū dierū qui erat vt precederet dies noctez. Unde ⁊ deinceps nox semp precessit diez. et sic hec nox communis fuit sabbato ⁊ diei dominice resurrectiōis.

Joānes baptista xp̄i iesu p̄cursor ⁊ glorioſissimus preco: hoc ipso āno sexto vz mēse āte regis sui natiuitatē ex sanctissimis parētibus Zacharia ⁊ Elysabeth sterili i hierusalē nascitur: vir qdem etiā ab ipso matris sue vtero sanctificatus: necnō ⁊ inter mulierꝝ natos dño testāte nō surrexit maior. Jste quippe ꝓpheta ⁊ plusq̄ ꝓpheta fuit: eo q̄ matrē Elisabet phphetā fecerit: ⁊ Jesum xp̄m mūdi redēptorez nō de lōginquo ſz digito mōstrauit dicēs: Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mūdi quē ⁊ dñs ipe tāta perfudit gratia vt nullus vnq̄ hoīz eo vel sanctitate vel alijs gratijs etiā ab ipius natiuitate fuerit ex celsior. Et ꝓpterea chrisostomꝰ de eo sic ait: Joānes schola virtutū: magisteriū vite: sanctitatis forma: norma iustitie: virginitatis speculū: titulꝰ pudicitie: peccatoꝝ venia ac fidei oīs disciplina fuit. Et q̄dē pulchre: q̄ vt idem ait fuit maior hoīe: par angelis: legis sūma: euāgelij sanctio: apostoloꝝ vox: silētiū ꝓphetarū: Lucerna mūdi: precursor Judicis ⁊ christi mediator: ac totius trinitatis medꝰ ꝓpter hoc ⁊ sācta ecclesia catholica post dñm eiusque matrē virginez mariam ipsius precipue celebrat natiuitatē: q̄ sicut nato dño angelus pastoribus apapruit dicēs. Ecce euangelizo vobis gaudiū magnū q̄ō erit omni populo: q̄ natus est vobis hodie saluator qui est xp̄s dñs. Jta etiā idē angelꝰ nasciturū Zacharie predixit Joānē dicēs: Quū natꝰ fuerit puer erit gaudiū nō modo tibi ſz exultatio oī populo: q̄ mlti i eius natiuitate gaudebūt. Joāne itaq̄ nato trāsactis infātie ānis licet tenellꝰ excelsiq̄ generis fuerit habitus ⁊ parētibꝰ antiquis vnicus: cui ⁊ opulētissima debebat̄ successio: essetq̄ ex matris vtero sanctificatus: attamē ꝓpter amorē celestis patrie q̄ū etiaz frequētias hominuz sustinere non posset: Eremuz petijt: ipsāq̄ parētibꝰ pretulit: atq̄ fulgētes domos informis luti vilitate mutauit: ne leui saltē (vt sacra cāit ecclesia) maculaī vitā famine posset. Uolūtariūq̄ pterea passiōibꝰ indixit belluz: ac violenter se

vincere ꝓtendit. ⁊ de abundãtia: delitijsq; ad famẽ: sitiz: abstinẽtiã mortẽ deniq; trãsiuit: neenõ ⁊ sõnuz ⁊ ociũ vigilijs ac ꝓtritiõe ꝓfecit. Didicerat nãq; adhuc puerul⁹ spũ scõ illustrat⁹ regnũ celoꝝ viz pati ⁊ p'fuitiꝑ⁹ violentiã illud diripi oportere: vnde ⁊ ad id obtinẽdũ duo crucis genera maxie existimauit necessaria: q̃ ⁊ in semetiꝑo explmẽtũ sumpsit: vnũ vz corpale: ⁊ aliud spũale. Primũ a potu gule appetitũ cõperare: ⁊ a delectatiõib⁹ coercere: ⁊ ab bijs q̃ tactu gustu vel visu decipiũt sensuz seipm virilit revocare. Aliud ãt abstinẽtie ⁊ crucis gen⁹: ⁊ qdẽ ꝑcios⁹: sublimiusq; hoc idẽ cẽ adiudicauit. s. mot⁹ aĩ regere: ⁊ illi⁹ ꝓturbatiões modestia ⁊ tranqllitate placare ire ac supbie ipet⁹ refrenare: litigare quottidie ꝓ vitia ⁊ peccata: cogitatiõesq; malas in pace redigẽ: volũtates ꝓpꝛias abnegaꝛ: easq; inftiori exami natiõe discutẽ: ⁊ regent⁹ impio subigẽ: hãc itaq; crucẽ in cõspectu dñi diu⁹ hic Joãnes gliosaz cẽ putauit: ac put potuit vbo ⁊ exẽplo oẽs edocere curauit: Hunc scriptũ fuit: A dieb⁹ Joãnis regnũ celoꝝ vi patiť. P⁹ hec ãt quũ trigesimũ vite sue attigisset ãnũ: sicut sacra euãgelij Luce hz histo. duodecio impij Tyberij Cesaris ãno ꝓcurãte põtio pilato Judeã: Factũ é vbuz dñi sup cũ i deserto. Et vẽit i oẽz iordanis regionẽ ꝓdicãs baptismũ pnie in remissionẽ peccatoꝝ: sicut scriptuz é i li⁹ Jsaie ꝓphete dicent⁹: Ego vox clamãt⁹ in deserto: parate viã dñi: rectas facite semitas ei⁹. Quia ois vallis iplebit̃: ⁊ omnis mõs ⁊ collis humiliabit̃: ⁊ erunt ꝓua indirecta ⁊ aspa in vias planas. Eã obrẽ mult⁹ ad eũ ꝓcurrẽtibus singulis gbuscũq; interrogãtib⁹ ꝓuenietia dabat rnsa. Demũ ab herode antipa magni herodis filio paulo añ pdicationẽ xpi capt⁹ carceri mãcipať. Arguebat. n. ipm Herodez in mult⁹: ⁊ inẽ cetera vicebat: Nõ lz tibi brẽ vxorẽ fratris tui. Qui impi⁹ herodes ira ꝓcitat⁹ ꝑ pietate impietat⁹ mercedẽ eidẽ reddidit. Jpe. n. herodes herodiadẽ philippi fris sui vxorẽ incestuosis nuptijs sibi ꝓiunxerat. Et illa instigãte p ãnũ pedore carceris ⁊ maxia inedia eũ macerari fecit. P⁹ ãnũ vo aduenẽte ipi⁹ Herodis natal⁹ die ꝓuocauit herodes cũctos galilee pncipes nobiliores q; aĩcos suos: ⁊ regiũ eis pparauit ꝓuiniũ. Quib⁹ ita epulãtib⁹ herodiadis filia in vestitu deaurato in mediũ vẽit: ⁊ corã omnibus modulat⁹ vocibus gestuit atq; saltauit. Quãobrẽ sũme placuit regi a cũct⁹ discũbẽtib⁹. Cui rex ꝓfestiz iureiurando pollicit⁹ é daꝛ quodcũq; postulassz: Que a mre negssima pmõita cuestigio ingt: Rogo vt des mihi in disco hoc caput ioãnis baptiste. Rex ãt ⁊ pp iusurãdũ: ⁊ ꝓpter ił discũbẽtes: (lz vehemẽt ꝓtristat⁹) iussit dari qõ postulassz. Et misso spiculatore decollari eũ fecit in carcere: Capiteq; ad regẽ allato dat̃ puelle: puellaq; illud matri sue obtulit: q̃ stati in obꝓbriũ viri sanctissimi illõ p⁹ regiã domũ ꝓpi pẽpit: Quo audito venerũt discipuli Joãnis in Machariũta oppido: ⁊ auferẽtes trũcũ in Samariã seu Sebastẽ detulerũt: ⁊ ibidẽ in monumẽto posuerũt. Et tũc Joanis ipi⁹ vbũ verificatũ é: qõ dixerat Me oz minui: vz capite: illũ ãt crescẽ in cruce. Herodes ãt cũ herodiade ⁊ filia in vltionẽ sacrissimi viri nõ indigna susceperũt supplicia: de gb⁹ infra. P⁹ multũ vo ipis. s. Juliãi apostate tpib⁹ gẽtiles inuidẽ tes miracul' sactissimi bois: vt nomẽ ei⁹ de sub celo extingueret ossa ei⁹ eruẽtes de sepulchro cũ multa rabie dispdere conati fuerũt. Sz baud mltop⁹ easdẽ ipi⁹ reliqas colligẽtes cõburi fecerũt. Quũq; hec lymã detulerũt. Indeq; ad Direã ciuitatẽ vbi corp⁹ sancti nicolai cpi fuabaꝛ allare: diu ibidem fuate mortũ expeditiõe reuertẽtes: sactissimas reliqas inde suscipiẽtes maxio cũ gaudio ad genuẽsez coꝛ vr fuerũt: mult⁹ exglit⁹ miracul' pmũ: neenõ ⁊ Alexã. tertij ac Jnnocẽtij q̃rti sũmoꝝ põtificũ auctoritate strauit a gbusdã mercatorib⁹ Florẽtiã delat⁹ ibidẽ in tẽplo eidẽ ꝓcurson dicato sũma cũ veneratiõe cu marcello abbati in qdã specu phenicie ꝓmonãti reuelatũ fuit: qõ postea p Theodosiũ impatorẽ Cõstãtinopliz trãslatũ fuit. Et ex tũc nõ decollatiõis festũ tm̃: sed ossiũ ipsi⁹ collectõis facte celebrari ceptuz é. Quo vel quãdo postea Roma delatũ sit: inuẽire nõ merui. De ioãne ãt baptista Joseph⁹ in. 18. antiq tatũ li. sic hz. Joãnẽ baptistã herodes occidit: viꝝ valde bonũ q ꝓcipiebat iudeis vtuti operã daꝛ: iustitiam colere: in deũ huare pietatẽ: ⁊ p baptismũ in vnũ coire tũ demũ baptismũ acceptabile foze: si nõ sollũ ad abluẽda peccata sumaꝛ: vez etiã ad castimoniã corpis atq; ad aie iustitiã: purificationẽq; fuer̃; oẽmq; puer vtutũ velut ⁊ signaculũ ⁊ custodia q̃dã fideli hẽaꝛ: q̃ quũ ab eo ꝓcepta huiusmõi docerent atq; ad audiẽdũ: quũ plima multitudo ꝓcurrẽt: Herodes verit⁹ ne forte ei⁹ doctrine pſuasiõe populi a suo regno discederẽt: meli⁹ credidit eẽ tutũ: pusq; noui aliqd fiẽt pueire hoiez nece: q̃ postmodũ turbatis reb⁹ serã penitudinẽ gerere. Ex sola hac suspitiõe: salua ei⁹ reuerẽtia: vinct⁹: ingt in castellũ machere runra abducitur Joãnes ibiq; obtrũcatur: hec ille.

i

Esus xp̃s dei viui saluato⁹ ⁊ redẽpto⁹ nr̃. 42. impij augusti ãno iã vniuerso orbe pacato in Bethleẽ Jude ex puristimis illibate vgis marie sanguiñ⁹ coopante spũ scõ de⁹ ⁊ hõ ad abolẽdã hũani generis labẽ pp pmoꝝ parẽtũ inobediẽtiã ꝓtractã nascit⁹: Hõ figdẽ mãifestus: filiũ: ⁊ vocabit̃ nomẽ ei⁹ Hemanuel: qõ est interꝑtatũ nobiscũ deus: Qui vt se cõmẽdaret deum nascẽdo: viuendo: moriendo: resuscitãdo: ⁊ in celũ ascẽdendo: multa ⁊ inaudita miracula fecit: vt ex familiarissima euãgelij historia colligere possum⁹: Quoꝝ pmum est: Q̃ tam mirabiliter natus sit: ⁊ noua

stella sup eũz visa fuerit: ⁊ ãgeli in celo cantauerũt: Gloria in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoib⁹ bõe volũ tatis. Necnõ ⁊ pastorib⁹ ea in regiõe vigilãtib⁹ gaudiũ magnũ ipsi ãgeli euãgelizauerũt: dicẽtes natũ .s. eẽ mũdi saluatorẽ. Qui veniẽtes viderũt vbũ qõ factũ eis fuerat eẽ vez ⁊ Joãnis euãgelij ꝓncipiuz dedicarũt: In ꝓncipio. s. erat vbũ: ⁊ vbũ caro fcm̃ ẽ. Quiqz vt nõ abrogare legẽ: sed adiplere videret: octaua die circũcisiõis gra delat⁹ fuit in tẽplũ: ⁊ ibidẽ Jes⁹ xp̃s appellat⁹ẽ: qõ gdẽ nomẽ ab ãgelo pusq̃ ꝓceꝑ in vtero vocatũ fuerat: vt deide tertiodecio die ex Sabeis magos ad se adozãdũ: tribusq̃ mu neribꝫ adornãdũ stella duce in Syriã deduxerit. oriẽtales nãqz populi magos reges suos ⁊ sapientes appellare cõsueuerant. Mag⁹ sigdẽ ꝓsicũ vocabulũ ẽ: qõ apud grecos pbm̃ ⁊ apud latios sapiẽtẽ signi ficat: hij qppe astroz cultores erãt. ⁊ iõ quũ in oriẽtis ptib⁹ stella noue claritat⁊ eidẽ apparuiss̃: q̃ ceteris illustrioz videbat: ipsa ituẽtiũ ad se alios ꝓuertit: Hũc deide puerulũ. 40. die purificatiõis cã mr̃i i tẽplũ detulit: quẽ Symeõ vir iust⁹ in vlnis suscipiẽs: dño afflat⁹ numine saluatorẽ suũ eẽ recognouit: ⁊ p fitẽdo cecinit dicẽs. Nũc dñe dimitte ꝑuũ tuũ in pace ⁊c̃. Jd iõ ⁊ Anna ꝓphetiss̃a spũ scõ incitata fecit bijs itaqz gestis: Joseph p⁹ geẽ ab ãgelo admõit⁹ fuit: vt se cũ puero puerioz mr̃e in Egyptũ transferret dicẽs futuz eẽ: nisi id efficẽt: vt herodes puez occidẽt. Eoqz vadẽs ibidẽ p sex ãnos vsqz ad obitũ herodis ꝓmorat⁹ẽ. Indeqz cũ puero hierosolymã reuers⁹: quũ audiss̃z archelaũ herodis filiuz ꝑ pr̃e regnasse: secessit in ptes galilee: ⁊ i nazareth ciuitate hitare cepit: pp qõ Nazaren⁹ appellat⁹ fuit: agẽs postmodũ duodecimũ ãnũ cũ pntib⁹ ad diẽ festũ celebrãdũ: hierosolymã ỏ more pcnit: Jbiqz in tẽplo dũ int̃ sacre leg⁊ doctores nez⁹ ãbiguos soluẽt: nõ de⁹: sed admirãde indolis puer ab eis credit⁹ẽ. parẽtes vo inde abeũtes: quũ puez subseq nõ viderẽt: sollicitudie pleni ad tẽplũ redeũt: eũqz int̃ sacre leg⁊ doctores seiscitãtẽ inuenerũt: a qb⁹ bñ monit⁹: i patriã cũ eisdẽ reuers⁹ẽ: ⁊ deinceps subdit⁹ fuit illis. Ceterũ qd postea vsqz ad trigesimũ egerit ãnũ: null⁹ euangelista ꝓmẽorat. Sed int̃ hoies vt. hõ vsqz in illũ diẽ ꝓuersat⁹ẽ. Quũqz. 30. ãnoz eẽt erat⁊: ad apiẽdũ vite eterne ianuã: in iordãis aluco se a ieãne baptizari voluit: ⁊ tatiqz vox e celo intonuit: Hic ẽ filius me⁹ electus⁹ i q̃ mihi bñ ꝓplacui: ipz audite: ⁊ ita spũs scus i modũ colũbe stati sup eũ mãsit. Euestigioqz ab eodẽ spũ i desertũ ducẽt⁹. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹ iciunauit: ⁊ postea esurijt. Jnde q̃qz supatus diaboli tẽtatiõib⁹: quũ i spũ vehẽs⁊ i tẽplũ vẽdẽtes ⁊ emẽtes eicit ỏ tẽplo: vt ꝑz Joãnis. 8⁹. Eodẽ insup ãno: vocat⁊ aplis: petro ⁊ ãdrea: Jacobo ⁊ Joanne: philippo q̃z ac reliqs aplis ⁊ discipulis oib⁹: vt suã osidẽt dignitatẽ absc̃ditã: ꝑmũ i Cana galilee: mr̃e p̃ñte cora ipis: vocat⁹ ad nuptias aq̃s in vinũ ꝓuertit. Jnde stati vt op⁹ pris ꝓsicẽt: sũpto sacro discipl⁹oz cõsortio: Judeã oẽz: Samariã: Galilecã: ⁊ phenicẽ vbes circuẽs: in tẽplo ⁊ synagogis celesti documẽto populos docer cepit. Sz ⁊ lepz̃osos mũdare: mutos logicos illummare: mortuos suscitar̃. Ac febribus vẽns vndiqz impare: atqz alia innũerabilia signa facẽ vt sue dignitat⁊ expimẽtũ mõstraret. Deniqz sacerdotũ invidia ꝓcurãte: quũ corp⁹ suũ i cibũ: ⁊ sanguinẽ i potũ rã p̃ñib⁹q̃ futuris exhibuissz: ab vno sociorz ei⁹ vẽdit⁹ captusq̃z ⁊ accusat⁹ fuit q̃ sabbatũ nõ obseruaret: q̃ saluti hoiuz q̃uis tpe cõsulẽt: q̃ baptismũ circuncisiõi añferret: q̃qz abstinẽtiã suille carnis auferret: ꝓfidis iussu deludit: vgis cedit: corona spinea: tãq̃ ꝓtempt⁹ coronat⁊: colaphis sputisq̃z deturpatur: ac deniqz tanq̃ latro pditissim⁹ cruci affigit̃: vbi quũ spõte sua spũ emisiss̃z: tremuit ois terra: sol obscurat⁹ẽ ⁊ luna offuscata et⁊ tẽpli velũ a sũmo vsqz deorsuz scissuz ẽ: eni⁹ mortui pect⁹ quũ Lõgin⁹ miles g pauit videbat lãcea pforatiss̃z: sãguis cũ aq̃ mixt⁹ exiuit: vñ cũcta mr̃e salut⁊ sacra sumpsere ꝓncipia. Postmodũ ỏ cruce ỏposit⁹: sepulturaq̃z tradit⁹: p⁹ diẽ tertiã veluti alt̃ Jonas ỏ vẽtre ceti: sic ipse ỏ vẽtre terre supata morte surrexit: ⁊ suis porrigenti⁊ sepe apparuit: ⁊ e medio eoz cernẽtib⁹ ipis ꝓprijs viribꝫ ad cũ q̃ misit eũ euolauit. Necnõ ⁊ p⁹ dimissi⁊ sepe apparuit: ⁊ e medio eoz cernẽtib⁹ ipis ꝓprijs viribꝫ ad cũ q̃ misit eũ euolauit. Necnõ ⁊ p⁹ xl. diẽ spm̃ scm̃ ex se pr̃e ꝓcedẽtẽ: ac oia vinificãtẽ in aplos ceterosq̃z discipulos oẽs misit: quo illustrati bellũ aduers⁹ orbis ꝓncipẽ illico suscepe: quẽ p xp̃i sanguinẽ supantes: ipmqz ducẽ ieſuz xp̃m triũphãtes tãdẽ i celestẽ patriã secuti sunt. Et hec q̃ ỏ vita ieſu xp̃i reg⁊ pontificis nr̃i ex sacra euãgelij historia q̃breuissime pscribẽda duxim⁹. Joseph⁹ãt iude⁹ in li⁹ãtigraiuz ỏ xp̃o sic hz. Fuit tpib⁹ nr̃is ies⁹ vir sapiens: si tñ vix euz noiare fas ẽ. Erat. n. mirabiliũ opez effector: ac boiuz maxie q q̃ va sunt libẽter audiuit: hãcobrẽ multos tuz ex iudeis: tuz ex gẽtib⁹ sibi adũxit: xp̃s hic erat. Hunc ãt quuz pilat⁹ a ꝓncipib⁹ nr̃e gẽt⁊ istigat⁹ i crucẽ agẽdũ cõsiss̃z: nõ tamẽ hij dseruer̃: q cũ ab initio dilexerãt. Eisdẽ ꝓterea die tertia p⁹ morte vin⁹ apparuit: qnẽ admodũ diuinit⁹ ispirati ꝓphete: ⁊ hec ⁊ alia ỏ eo innũerabilia mirabilia futura eẽ ꝑdixerãt. pseuerat ⁊ vsqz i hodiernũ diẽ celebre xp̃ianoz nomẽ ab ipo sumptũ. pseuerat ⁊ gen⁹: hec ille: Nato itaqz dño nr̃o ieſu xp̃o ichoata ẽ sexta etas: q̃ nulla gnãtionũ aut tẽpoz̃ serie certa: sz̃ veluti decrepita toti⁹ mundi morte erit finiẽda: hãc eratẽ gdã ab icarnatiõe xp̃i icipiunt: gdã a baptismo xp̃i pp vim regnãtiuã agl̃ datã iã circũcisiõe t̃miata. Alij ãt a passiõe: q⁹ tunc apta ẽ paradisi porta: ⁊ inchoata ẽ septima gesctium.

¶ Annorum diuersitas.

¶ Et ga: vt gdã auctor scribit: ex ãnoz xp̃i ⁊ regũ ꝓcurrẽtia: quoz initia: finesq̃z frequẽter sunt incerti. abiguitas q̃qz emergat i calculãdo. necnõ ⁊ circa ãnos dñi: quoto. s. anno baptizat⁹: quotoue passus sit xp̃s. varie loquũtur auctores. Jdcirco ad oẽm dubietatẽ remouẽdã: hoc in loco aduert̃dũ ẽ q⁹ Beda lib. de tpib⁹ ait q⁹ Romãi ante Numã põpilium annũ in Martio ob martis reuerẽtiã: a quo mensis ille denoiatus est̃ sicut hebrei incipiebant: ipse nanqz Numa põpilius Januarium ⁊ Februarium: anno prius confuso addidit. Et tunc ãnũ a bruma: idest a Januario incolare ceperunt: quos ẽt roma na ecclesia in cõmuni calẽdario ⁊ anno vsuali sequitur. Greci vero qui olympiades inuenerũt a Solsti

aduētū tio hyemali quādo sol incipit ascēdere annū: incipiūt Hebrei ab egnoctio vnali q̄do mūd⁹ incepit/Egyptij ab autūno: orientales vo: vt Bionysio placet: t pīsertim arabes t caldei a fructuū collectiōe illatis in templū decimis. s. in octobris pncipio: qō ppzie est egnoctiū autūnale ānū incohāt: sicut in Ezechiel visiōe: vbi de mense quarto agitur quta die mēsis apud quos october pmus erat mensium.

¶ Cetez pter pdictā variā āni susceptionē ē ann⁹ emergēs a q̄uis rei cuētu. i. a q̄uis āni tpe vsuali incipiēs: q̄lis incohari solet in pmordijs regū t impatoz ad hoc annos dñi dupliciter nūeram⁹/aut fm natiuitatē/aut fm etatē: vnde quū Christ⁹ in fine āni nostri vsualis fm Solem nat⁹: de pmo ipso āno natiuitat⁹ tātū septē dies habuit. Sed erat⁹ sue annus. 12. mensiū solariū. s. a. 25. die mēsis decēbris vsq; ad eūdē diē reuoluto āno pfect⁹ in secūdo anno natiuitat⁹. t ita duos ānos natiuitat⁹ fm solē pene in pmo etat⁹ āno pfumauit/Et secūdus ān⁹ natiuitat⁹ ille ē q t pm⁹: vnde fit vt anni dñice natiuitat⁹ fm solarem cursū sint quattuoz. 30. ac pene cū dimidio: in q̄z. 30° fm etatē trigesimoq; pmo fm natiuitatem baptizat⁹ ē: Quo āno pputato cū vltio pene dimidio verū fuit q̄ xp̄s. 4. ānis pdicauit: vel saltez fm Joānis euāgeliū trib⁹ ānis cū dimidio. Jn. 30° aūt 3°. etat⁹ āno: t. 34°. natiuitat⁹ ipse xp̄s passus ē

Ann⁹ igit. 47. impij Augusti in q̄ nat⁹ ē ipse dñs: sicut a Martio in q̄ Juli⁹ occis⁹ ē: icepit ita t desinit. Jdeoq; ingt Biony. Jnitiū ipi⁹ in āno 3°. cētesime nonagesime q̄rte olympiadis sumit: t ei⁹ finē in 4°. āno eiusdē olympiadis mēse martio pcludit. Et ideo diuina sapiētia ibi puidit suā natiuitatē vbi grecis ānū cū olympiade incipiūt. Anni vo regū t impatoz: q̄z raro initiū aut finis cert⁹ repit⁹ difficile cū olympiadib⁹: aut cū āno dñi pputant⁹: eo q̄ initiū in pozi āno: finē vo in alto āno olympiadis frequenter hz. Quū igit⁹ Juli⁹ cesar cal. martij interfect⁹ fuerit: vnde octauiāi regnū nūerat⁹: dñs in fine. 42. anni octauiāi incepit pmū sue natiuitat⁹ ānū. Et sic ān⁹. 43. Augusti icipit pmo āno etat⁹ dñi. 44°. in secūdo āno: t. 45°. in tertio: Et sic de reliquis.

¶ Annozum diuisio.

¶ Notādū q̄ppe ē q̄ duplex ē ān⁹. s. vertēs t magn⁹/Vtentē aūt oli egyptij habuere bimestrē. Arebades trimestrē: decē vo mēsiū ineq̄liū: vt dictū ē: veteres romāi habuere sub Romulo rege: cui Numa põpili⁹ postea duos addidit: vt. 12. eēt mēsiū: diez vo. 354. q ātiq̄ssim⁹ fuit hebreoz ān⁹/Sāe quū multas intercalatiões ānis talis exgreret: ne ferie mēsiū hyemales ce cōtingēt: aut sacra hyemalia efficerētur estiua: Cai⁹ Juli⁹ cesar pdict⁹ ānū ad solis cursū equauit: cūq; in pres nouē subdiuisit: vz mēses: septianas: diez: q̄drātē horā: pūctū: momētū: vnciā t atbomū. ānū. n. in. 12. mēses t. 50. septianas ac diē vnā. Dies q̄z. 365. cū q̄drāte pstituit: eo q̄ pp̄ter hoc in spatio q̄dratis sole fere 30 dieb⁹ circuisse. Et qm q̄drate illū singul⁹ anis appōere videbat difficile: vt q̄rto āno ān⁹ semp eēt trecētoz diez: t. 66. diē illā februario mēsi addēs. t in hac forma ne auct⁹ videret vt. 6°. calēdas bis diceret. s. ouob⁹ dieb⁹ cōtinuis in gb⁹ venire pntingēt: t hic bisext⁹ esset. Mensi vo q̄ttuoz septianas: t paulo ãpli⁹ pstituit Septimane aūt dies septē. Dies q̄ttuoz q̄drātes. Quadrāti sex horas: horę q̄ttuoz pūcta: pūcto decē momēta. Momēto. 12. vncias/Uncie. 7. atbomos. Atbomū vo indiuisibilē dixit: Mēsis itaq; duodecima fere ps ānī solaris ē. Septiana q̄rta ps mēsis. Dies nālis septia septiane ps dr. Quadrās diei nālis q̄rta ps ē: hora sexta q̄drant⁹ ps: pūctū q̄rta ps horę. Momētū decima ps pūcti: vncia. 12. momēti pars. Atbom⁹ vo. 47. ps vncie.

¶ Annus aūt magn⁹ p̄in Aristo. is ē quē sol t lūa: ceteriq; planete in eūdē pūctū vñ iūcti oēs discesserint inuicē redeuntes pficiūt: vt si oēs sunt in pncipio arietis: t inde cursum ceperint: quādocūq; pntingat cosdē in pn⁹ arietis inuicē repiri eo tūc ān⁹ magn⁹ erit pfect⁹. Et hoc fieri diuersimodē putarūt antig: q: alij būc annū pfici ex ānis vētib⁹. 2484. Alij āt ex. 5552. Alij aute ex decē milib⁹ octingent ānis t pl⁹ t min⁹: Quod credere ridiculū ē. Annū āt magnū mille ānos nō excedere Joseph⁹ in pmo antigtatū dixit. Igit sicut greci ad victorie sue gloriā a captiuitate Troie ipa annotare ceperūt. Et inde olympiadib⁹ cepit iuxta eaz nūez et annotauerūt postea Romāi florentes ab vrbe pdita. Sic nos vltio xp̄iani a natiuitate: siue ab incarnatiōe xp̄i ānos annotare pclueuim⁹: Quaz sane annotationē deinceps psequmur: vt in libri margine explicabitur. Turci vo t maiori: alieq; mahumetee nationes a Mahumeto facere describuntur.

¶ Prodigia in natiuitate Christi visa.

¶ Olei fons domino nato: vt Eutropi⁹ alijq; multi testant⁹: Rome in taberna meritoria in transtyberina regiōe ex terra per totam effluxit diem denunciās xp̄i grām omnibus gentib⁹ datam: Quo eciaz die aure⁹ circulus circa solem apparuit. Tres quoq; soles vili sunt: qui postea in vnuz statiz fuerunt redacti. Romuli quoq; statua t templum pacis corruere.

¶ Archela⁹ magni herodis fili⁹ septio t. 40. Jmpij Augusti ano: Olympiade. s. 196. Judeis regnare cepit: t regnauit in hierusalē annis. 9. Qui patre sublato: ipm: vt dignum erat regijs honoraūit exequijs: quibus gestis mox ad pmēdaz populi seditionē ō cū excitataz nouē iudeoz milia pemit. Jpseq; aūt Cesar august⁹ ob patris amorē cū ceteris fratrib⁹ atq; sozore Solome ac Beronice ei⁹ filia: q̄ad vixit maxio semp plecut⁹ fuit honore. Sz huic maxie t herodi Antipe Lysie q̄q; ac philippo fratrib⁹ nō felicit cessit. Nā quū oēs accusati fuissent: Archela⁹ hic ipse. 9. regni sui āno ab Augusto apō Vienna Allobrogū ciuitatē relegat⁹ fuit. alij vo vix multo obsego reditū ipetrare potuerūt: t suā gsq; tetrarchiā vltra iudeā t Celosyriā vsq; i Babyloniā t Euphrat⁹ regionē obtinuerūt. Redact⁹ vo i puinciā Archelai frib⁹: Cōpon⁹ q Cirini collega fuerat: eo ab augusto mittit⁹ pcurator: cui succedit Mare⁹ Marco āt Ann⁹ Ruffus succedit: quo puinciā pcurante Augustus mortem obijt.

Amo añi xpi aduetũ | Anno mundi

¶ Herodes antipas ali⁹ magni Herodis fili⁹ hoc ãno p⁹ Archelaũ predictũ fratrẽ Galilee pfect⁹ fa
ctus regnauit annis.24. Hã Archelaoe regno pulso iudeoꝝ regnũ in ẽttuor tetrarchias.i.ptes diuisũ 14 5215
est. Et huic Galilea obuenit: q̃ est quarta regni pars: Hic nãqꝫ: vt Chrisostom⁹ scribit impiissim⁹ atqꝫ
crudelissim⁹ fuit: ga in ciues suos ficcari⁹: in nobiles latro: in socios populatoꝝ: in domesticos pdo habe
batur. Quippe plebis interẽptoꝝ erat: filioꝝ occisoꝝ: extrancoꝝ homicida: ppꝛioꝝ parricida: vniuersa
nẽpe ppbanauit: q⁹ sacerdotiũ iudeoꝝ oio sustulit: omnẽ legẽ ꝛ ordinẽ cõfudit: temerauit regnũ: corru
pitqꝫ qcqnid erat religiõis: q⁹ legis: q⁹ vite: q⁹ morũ: q⁹ fidei: q⁹ deniqꝫ discipline oĩs perdidit atqꝫ cõfu
dit. Hã quũ philippi fratris sui vxorẽ cõtra legẽ duxisset: ꝛ a diuo Joãne baptista cõmoneret illam di
mittere: nõ equo aio tolerauit: quod hõ dei bene mõebat: sed illi repẽdit mala ꝓ bonis. ꝛ quũ illuꝫ occi
dere vellet timuit plebẽ: ga sicut euãgelista ait: ab oĩbus veluti ver⁹ ꝓpheta habebaꝫ: sed illũ cõprehen
dens posuit in carcerẽ in castello Machorunta: ꝛ paulo ãte mortẽ christi caput ei ãputare fecit: Hic
Jesuꝫ a pilato sibi missum in Hierusalẽ suscipiẽs illusuꝫ tãdẽ ad eundẽ remisit: eo q⁹ interrogat⁹ vt Lu
cas scribit: respõdere noluissꝫ: tandẽ a Caio cesare Romã citat⁹: ꝛ de multis cõuict⁹: apud Lugdinũ
Galliaꝝ vbẽ relegat⁹: miserabiliter vna cũ herodiade adultera vitã finiuit. Filie aũt ipsi⁹ herodiadis
q̃ saltauerat ipunc nõ cessit: q⁹ dũ sup glaciẽ superãbularet ab aqs pfocata interijt. Tres aũt herodes
successisse ifames fuisse scriptura ꝓmẽorat. Prim⁹ Ascalonita fuit q̃ pueros interfecit. Secũdus hic ipe
3⁹ Agrippa Aristoboli fili⁹ qui iacobũ occidit ꝛ petrũ incarceranit: De quib⁹ hij extant versus.
Ascalonita pueros necat: antipa ioannem.
Agrippa iacobum: claudit in carcere petrum.

Yberius tertiꝰ Romãoꝝ impator ãno ꝑmo cẽtesime nonagesimeoctaue Olympiadis im
periũ suscipiẽs impauit ãnis. ꝛꝫ. ꝛ aliquot dieb⁹: Hic namqꝫ Linie Augusti vxoris filius: ꝛ 15 5214
t ipsius Augusti ꝓnepꝰ ꝛ gener: necnõ ꝛ heres fuit: vir qdẽ multe litterature ꝛ ele quẽtie gra
uissim⁹: quẽ certe nec inter bonos ꝑncipes: neqꝫ inter malos oio annũmerare possum⁹: Hũc
aũt quũ August⁹ adoptassꝫ in filiũ: mox magno exercitu ꝓparato ꝑ vindelicos misit q̃ eos ꝑlio supera
uit: ac vna cũ eis q̃ thraciaꝝ cõfines erãt Romanas ꝓuincias fecit. Indeqꝫ haud multo p⁹ deip⁹ vin
delicijs: Rhetijs: armenis ac panonijs triũphauit: postmodũ etiã Dalmatas ꝛ Sarmathas in Ro
manã redegit ptãtẽ: postrẽo vniuersa Germãia vastata impator appellar⁹ẽ: vbi ꝛ nõnullas cõdes citi
tates ex suo noĩe agrippinas appellauit: Facꝰ deniqꝫ oĩꝫ monarcha bella ꝑ se munq̃: sed per legatos
gessit: Hũc vero Ozoñ⁹ ꝛ Suetoni⁹ ingenij pessimi ac seditiosi fuisse tradũt: simulãs se velle quod nol
let: vnde sicut Euse. scribit: multos reges ad se blãditijs pellexit: quos munq̃ remittere voluit. In gb⁹
Archelaũ cappadocẽ: cui⁹etiã regnũ in ꝓuinciã vertit: ꝛ Marachazã eius nobilissimã Ciuitatẽ Cesa
ream appellari iussit. Tumult⁹tũ in vrbe exortos prudẽter suppssit: in gbus multos senatores proscri
psit: quos dãetiã interfecit. C. Asinũ gallũ magnũ oratorẽ exgitis supplicijs interfecit: vocienũ queqꝫ
Dõatiũ narbonẽsem celeberrimũ oratorẽ in balearib⁹ relegauit: vbi ꝛ vita defunct⁹ẽ. Brusuꝫ ẽt ipsi⁹
fratrẽ: vt nõnulli tradũt: veneno sustulit. Verũtamẽ tãte fuit in iubẽdo modestie: vt quũ ei suaderetur:
q⁹ tributa ꝓuincijs augeret: respõdisse dicaꝫ. Boni pastoris eẽ pec⁹ tõdere: nõ deglutire. Tãdẽ quũ ger
manicũ Brusij fratris filiũ q̃ de parthis claꝝ egerat triũphũ p⁹ patrẽ ẽt veneno interemisset: ꝛ ipso nõ
multo post anno vite suc octogesimo in Cãpania veneno epoto interijt.

¶ Valeri⁹ Roman⁹ ex illustri gracchoꝝ familia nat⁹ vir qdẽ illustrissim⁹ ãno ꝑmo impij tyberij Ce
saris: ab ipso tyberio ꝓcurator p⁹ Annũ Ruffuꝫ in Judeã mittit: ꝛ regnauit annis.9.q magistratu su 16 5215
scepto ꝑm⁹ apud iudeos põtificatũ vẽdere cepit: ꝛ q̃d ꝑfuit: multos pontifices: vt Josep⁹ refert succes
siue in hierusalẽ posuit ꝛ amouit. Et ꝑmo qdẽ Ananũ a sacerdotio amouẽs: Ismaelũ Jacobi cuius
dã filiũ põtificẽ designauit: Sꝫ ꝛ hũc nõ multo p⁹ abijciẽs Eleazarum Anne põtificis filiũ sacerdotio
subrogauit. P⁹ annũ vo ẽt hũc ab officio remouẽs Symoni cuidã Cemithi filio: misteriũ põtificatus
tribuit: Sed nõ ãplꝰ ꝛ ipse q̃ vni⁹ãni spatio ẽ pfunct⁹ põtificatu: Quo amoto tãdẽ Caypha põtificem
maximũ cõstituit. virum arrogãteu ꝛ aliene felicitatis inuidũ: cui⁹ suasione: vt sacra euãgelij habet hi
storia: Christus dominus noster morti traditus est.

¶ Pilat⁹ natõe gall⁹ ex lugdio vrbe nat⁹: vir callid⁹ ꝛ facinoros⁹ ac ꝓbris oĩb⁹ ꝓtamiat⁹: hoc ãno q̃ ẽ. 13⁹
impij tybe. cesaris: valerio graceo ꝑdecõ abrogato Judee ꝓcurator a cesare designat⁹ ꝑfuit ãnis. 10. qui 25 5224
magistratu suscepto ꝓfesti sua calliditate: suoqꝫ ingẽio: ẽt iudeoꝝ vesanã subpssit: quoꝝ postmodũ sug
gestiõe dñꝫ nr̃ꝫ ihesũ xp̃m cruci affixit: i q̃ ꝛ ofecit postea sibi timẽs: De ei⁹ doctria: morteqꝫ ac religiõe ty
berij impatorẽ admõere q̃ cit⁹ curauit: pp qõ idẽ tybe. ip̃m xp̃m i deos referẽdũ: ac tẽplo cẽsuit honorã
dũ: sꝫ senat⁹ id fieri vetuit q⁹ ñ ad se p⁹: sꝫ ad tyberiũ scripsissꝫ pilat⁹: q tũ ꝑ tãto sceler pẽas dedit condi
gnas: nã pp iudeoꝝ accusatões ab officio amot⁹ apolugdunũ ort⁹ sui ciuitatẽ ppetuo exilio i opprobriũ
gent̃ sue relegat⁹ fuit: vbi ꝛ maxis vexat⁹ iurijs semetipm: vt scribit Euse. in tfecit. Lꝫ sint q̃ dicãt eũ sce
leris penituisse: vemãqꝫ a dño ꝓmeruisse: bij nãqꝫ: vt gdã aiũt: cuiusdã reg̃ ex pellice filius fuit: qui ẽt ab
adolescẽtia germanũ ꝓpriũ interfecit: frãcoruq̃ reg̃ legatũ apo Romã indiose pemit: atqꝫ alia bomi
cidia ꝑpetrauit. Procuratoꝝ deniqꝫ iudee ꝓstituit⁹ oĩa ibidẽ ppbanauit: ꝛ iuxta Daniel ꝓphetiã de tem
plo dñi sacrificia ac libamia abstulit ꝛ desolatiõis abominationẽ i eo posuit: q̃ qdẽ abomiatio ex hiero.
sima ad imaginẽ cesaris ferri põt: quã reclamãtib⁹ iudeis ipe furti i tẽplo posuit: ꝛ cã ꝑ deo adorari ꝑ.

aduẽtũ cepit: q̃ hac potissimũ de causa fecisse dicitur: vt Augustini beniuolẽtiã sibi comparare posset: p q̃ versutia herodis tetrarchiã vsurpare intẽdebat. Sz herodes ꝓgnita hois fraude magnã inimicitiã cũ indignatione aduersus eum susecpit. Sed adueniente Christi passione: vt euangelista ait: Facti fuerũt amici: quum antea eamobrem adinuicem fuerunt inimici.

5228 29 ¶ Phariseoꝝ secta seu religio q̃ ipib⁹ philadelphi surrexerat: tẽpestate hac ob scitat⁹ostẽtationẽ i bierusalẽ maximo in p̃cio: vt ex euãgelij historia elicere possum⁹: apud iudeos hita est: q ideo pharisei dicebant: q⁹ a ceteris habitu: ꝓuersatiõeq3 diuisi erãt. Nã vt Joseph⁹ in 2⁰ de bello iudaico habet: cultu austeriore t victu parcissimo vtebant: Statutisq3 suis mosaicas traditiões determinãtes pietatia carthartũ i furore t in siniſtro brachio ō catbalago iscripta q̃ philateria dicebãtur in legis mẽoriã gerebãt Fimbrias qppe âplas spinis alligatas gb⁹ incedẽdo pũgent: deferebãt: Maiorib⁹ suis nunq̃ contrarium respondebant: t mortuorum resurrectionem sperabant t predicabant: Hij nanq3 Christo domino nostro plurimum aduersabantur: t mortis eius conscij fuerunt.

5229 30 ¶ Saduceorũ vero alia superat secta in iudea: sed nõ eiusdem religiõis t precij cum phariseis: hij saducei corpoꝝ resurrectionẽ t ãgelos esse negabãt: ac animas cũ corpib⁹ interire putabãt: vt p3 actuum 23. Et q⁹nimiũ seueri erãt: nec inter se sociales saduceos se. i. iustos esse nuncupabant.

¶ Esseoꝝ quoq3 alia ibidẽ vigebat secta atq3 religio q: sicut Jose. vbi supra tradit: mõasticã in oĩbus agebãt vitã: voluptarẽ. s. vt maleficiũ vitãtes: diuitiasq3 oẽs ꝓtenẽtes: vnguẽta nõ curantes: ac vestes t calciamẽta nisi ꝓcisa: aut oĩo ꝓsũpta nõ mutãtes: Hij qppe hospitalitatẽ sũmo studio exhibebãt: t eis vnctũ erat pulmẽtũ. Cibũ semp oratiõe p̃mittebant t seq̃bant. Tumult⁹ aut clamor i coꝝ hospitijs nusq̃ audiebat: sed summũ silẽtiũ seruabãt. Et q̃q̃ indigẽtib⁹ libere subueniret: ꝓgnat⁹ tñ q̃q̃ dare eois diſpẽsatoris dispositiõe nõp̃sumebãt. Qẽ qõ dicebãt iuramẽto fort⁹ existimabant. Juramẽtũ aũt q̃si per iuriũ reputabant: q p⁹ anni ꝓbationẽ int eos admittebant: ꝓpellebant iurare: q deo fidẽ: boib⁹ iustitiã t p̃cipib⁹ obediẽtiã seruaret. Et si ꝓtingẽt ipsos aliquãdo p̃ce: nunq̃ abnuerẽtur virib⁹ ptãt⁹ ad iniuriaz subditoꝝ: sed mẽtientes pro posse cõmiserent. ad coꝝ aũt iudiciũ nõ minus q̃ centuz ꝓsone ꝓueniebãt: quorum decreta postea immobilia erãt. Sabbatum aeo illibatum seruabãt: vt nec cibum illo die parare nec ignẽ accẽderẽt: nec aliq̃ vas trãsportaret: aut q̃si aluũ purgaret. Ceteris ãt die⁹ cuz dolabro in terrã fodiẽtes demissa circũquaq3 veste se ꝓtegebãt q̃ aluũ purgabãt ne radio solari iniuriã facẽ viderẽtur: purgato q̃q3 aluo trã egestã sup foueã rducebãt: hec Joseph⁹: Hos esseos seu esseos gr̃ma naemũ quẽdã in eos vix sanctũ: herodes Antipas dũ vixit honorauit. Hec inhõcst⁹ sermo ō bijs in historijs vnq̃ habitus ẽ. ¶ Septuaginta discipuloꝝ xp̃i electio vel descriptio.

5231 32 ¶ Domin⁹ noster Jesꝰ xp̃s ãno etat⁹ sue. 32. postq̃ Joãnes baptista ocollat⁹ fuit ꝑ duodeciz aplos etiã alios duos t septuaginta designauit discipulos: quos oẽs aĩ facie suã in oẽz locũ t ciuitatem: quas erat ipse vẽtur⁹: destinauit: Quoꝝ qdẽ noia: vt diu⁹ Hiero. ad Damasuz scribit: hec ipsa sũt: Matthias ꝑm⁹ q cũ. xi. aplis postea ꝓmũerat⁹ ẽ: vt p3 actuũ. 2⁰ ca⁰ Secũd⁹ Joseph⁹ fuit q vocat⁹ Barsabas: qui vt idẽ bz liber iust⁹ appellat⁹ ẽ. Tert⁹ Joseph ab Aramatia q petijt a pilato corp⁹ Jesu. Quart⁹ Marcus euãgelista petri in baptismo filij⁹. Quint⁹ Barnabas marci euangeliste nepos: Sext⁹ lucas euãgelista. Septim⁹ cleophas q vidit dñz qñ ibat Ema⁹. Octau⁹ Seneca phs: cui⁹ epl̃e ad paulũ aplm extat. Non⁹ Symõ q vocat⁹ niger. Decim⁹ Luci⁹ cyrenẽsis. Undecim⁹ manaben q collectane⁹ fuit Herodis tetrarche. Duodecimus iosthenes q in prima pauli epistola ad corynthios legitur. Terciusdecim⁹ Cephas cui paulus i facie restitit. Nõ. n. fuit petrus: sicut Eusebius i historia ecclesiastica tradit. Quart⁹ decimus Thadeus nõ aplus q Abagarũ regẽ sanauit. Quintusdecim⁹ hermas quẽ i epistola ad Romanos salutat. 16. Andronic⁹: t hũc idẽ salutat. 17. Jonias. Amplias. 18. Urbanus. 19. Nigesim⁹ Herodiõ t hos oẽs paulus salutat. Asincretus. 21. Jason. 22. de quo logtur Paulus ãte se fuisse in christo Stephanus prothomartyr. 23. Philippus diaconus. 24. procorus. 25. Nicanor. 26. Timõ. 27. parmenas. 28. nicola⁹ aduena. 29. Trigesimus Judas: t Sylla. 31. hi duo cũ paulo in Antiochiã missi fuerũt. 32. Siluanus qui fuit cũ paulo: t Thessalonicẽsib⁹ scripsit. Simon cleophe filius. 33. Naason Cyprius antiquus discipulus. 34. Trigesimusquintus agabus prophet⁹ta: qui pauli zonam tulit. Ignatius episcopus. 36. Trigesimusseptimus Ananias: qui paulũ apostoluz babtizauit. Ruffus. 38. alexãder. 39. Quadragesimus Simõ Cyrenẽsis qui crucẽ portauit post Jesuz. 41. fuit Nathanael a Cana gallilee q dixit: a Nazareth põt aliquid boni esse. 42. Nicodem⁹ publicanoꝝ princeps qui nocte venit ad Jesum t eius quattuor fratres: vz Symon: Judas: Jacobus t Symeon. 47. Symon Coriarius apud quẽ hospitatus ẽ petrus apostol⁹. 48. Barnabas alter a nepote Marci: qui post pauli necez vincr⁹ Romam ductus est: t ibidẽ defunct⁹. 49. Joannes quẽ patrem vocabant. 50. Barnabas ẽt alius fuit. Similit Stephanus alij⁹ t sex eius fratres qui cũ petro abierunt Cesarea ad Jopen: vz Carisi⁹ Milebus Rains Aquila: Flegatus t hermas. qui simul cũ cherintho trãsgressi sunt: t cuz eodẽ Cherintho beresiarcha alij duodecim: quorum nomina ista referuntur.

¶ Helicn appellion ꝓbatissim⁹ Simeon leui Marcobas Cleon Eumanes cãdar⁹ cleõ ali⁹ Dimas t narcisus 42. hi sũt de quib⁹ Joãnes euãgelista ait: exierũt ex nobis: sed non erãt in nobis: Quos etiã paulus falsos apostolos: t operarios iniquitat⁹ appellat: hij qppe: vt idẽ apostolus ait retro: suz abierũt Quib⁹ a veritate discedẽtibus apostoli. 12. alios delegerũt discipulos ne. s. discipuloꝝ corrumperet nu-

merus: sicut ⁊ in locū Jude scariothis surrogatus ē Mathias. Et hec eox sunt nomia: vz adeples ⁊ penetus Joannes qui dr iustus: Sthachis Pōpilius: Aristobolus: Stephan⁹ ex corintho. Lympas herodion Marcū filī⁹: Ruffus a deo electus: Titus philomenon aristarchus: quez paulus in epistolis conceptionum frequenter appellat. Et hec ex hieronymi scripto sumpta.

¶ Schola christianorum hic incipit.

¶ Apostoli itaqz ⁊ discipli oēs p⁹ ascēsionē domini: sicut Lucas in actib⁹ aplox memit: a mōte olivet i regressi stati venerūt hierosolymā: ⁊ ascēderūt in cenaculū: vbi mācbāt petr⁹ ⁊ ioānes: Jacob⁹ ⁊ An 34 5233
dreas: philipp⁹ ⁊ thomas: bartholomeus ⁊ matheus: Jacobus alphei ⁊ Symon zelotes ⁊ Judas Ja
cobi: bij nāqz in oratiōe vnanimiter pseuerātes cū mulierib⁹ ⁊ Maria matre Jesu ac fratrib⁹ ei⁹ scho
lā oiū virtutū ꝓfestiz ꝓstruxerūt: meditātes. s. in lege domini: ac mādatox ei⁹ die ac nocte dōec induce
rētur vtute ex alto. Tūcqz dūz uostrū iesuz xp̄z orare p̄mū ceperūt: cū q̄ oīdū puersātes vtutib⁹ illi⁹ ac
miracul⁹ pascebātur. Eo itaqz loci nihil defitātes in oratiōe pseuerarūt: donec duodecimā p⁹ die accepe
runt munera spūs sancti, p̄missa q̄ poscebāt: Quib⁹ muneribus imbuti oia q̄ de xp̄o per pphetas scri
pta fuerāt, ptinus intellexerūt: Cōmuniqz decreto symbolū edentes nr̄e fidei fundamēta iacere, Et Pe
trus qdē apostolox p̄ceps iuxta Hieremie pphetiā ca⁹ 2⁹: ⁊ Ysaie. 45. atqz psalmiste dixit: Credo i
vnū deū patrē creatorē celi ⁊ terre, Andreas vero in abachuc subdidit. Et in Jesu⁹ xp̄m filiū ei⁹ vnicū
dīm nostrū, cui ⁊ Joānes adiecit: Qui cōcept⁹ ē de spū scō: nat⁹ ex maria virgine: hoc qppe Ysaias ꝑ
dixerat: Ecce ingt virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit nomē eius Emanuel. ⁊ Hieremias: Mulier
circūdabit virū. Jacob⁹ vō etiā Ysaie pphetiā affirmās dixit: sub pōtio pilato: crucifixus mortuus est
⁊ sepult⁹. Thomas deinde Osee pphetiā prestās ait: Descēdit ad inferos tertia die resurrexit a mortu
is. Postea iacob⁹ maior ptulit. Ascēdit ad celos sedet ad dexterā dei patris oipotentis. Philipp⁹ quoqz
dixerat: Ecce ingt virgo cōcipiet ⁊ pariet filiū: ⁊ vocabit nomē eius Emanuel. ⁊ Hieremias: Mulier
mox adijciēs ingt: Inde vēturus ē iudicare vivos ⁊ mortuos. Bartholome⁹ postmodū cecinit dicēs Cre
do in spūm sāctū: cui Mathe⁹ subiecit. Sāctā eccleā catholicā. Symō vero ⁊ iudas atqz mathias reli
quum pfecerūt dicētes. Scōrū cōmunionē: carnis resurrectionē: Et vitaz eternā amē. Symboloqz pfe
cto apostoli multa ꝓstituere de oi eccliā q̄ tū legi cepta sūt: ide dīno cultu itēr Jacobū fratrē domini hie
roso lymox pōtificē ꝓstituerūt: virū vtiqz a nativitate sanctissimū: Quo ordiato ab oīb⁹ vt ver⁹ eps cō
salutat⁹ ē. Qui astātib⁹ cūctis ⁊ brā maria mr̄e dn̄i p̄mū missaz simplici mō celebrare cepit: dicendo tm
p̄n: hac qppe rōne: vt Lucas scribit: xp̄iana respublica viroxq. s. ⁊ mulierox multū crescere cepit: pp qd
petr⁹ apl's bois institut⁹ moribusqz dei hāc eccleā cōfirmatur⁹: ne verbū dei p̄termitteret sepē diaco
nos delegit: vz stephanū: philippū: procx: Nicanorē: Tymonē: parmenā ⁊ nicolaū: Antiochenū adue
nas q̄ in veritate dei nō mānsit: Hos āt apli ordinauerūt diaconos: viros vtiqz optios qbus eiodam bi
nismodi schole curā tradiderūt: illi q̄ ad viros xp̄i mīstros ptinebāt pagere ceperūt. Hoc re. s. mores:
castigare eleōsinas suc: vt opterat: facere: eo maxie: qz apl'ox ipsox ꝓstitutū fuit: ne qs ea in schola ppri
um qd hret. Quicqd. n. añ pedes aplox ob religionē ponebat: id totuz vel partiebant iter se ad necessi
tatez vel pauprb⁹ erogabāt. Quūqz xp̄i scholā ite p tpe optie apli ꝓstinisset. Totū orbē p̄dicias int
se ptiti sunt. Et Thomas qdē partbos sortit⁹ ē Mathe⁹ Ethiopiā: Bartholome⁹ citeriorē Indiā. An
dreas scythiā: Joānes p⁹ morē vgis Marie Asiā: Petro añt pōtus: gallatia: Bithinia: Cappadocia
⁊ Italia obtigit: Hc qbus oībus singulatim mox dicem⁹. Et hoc xp̄iane schole seu religiōis initiū fuit.

¶ Diacones primi septem.

¶ Stephan⁹ pthomartyr natiōe hierosolymitan⁹ e. 7. diaconib⁹ p̄m⁹ hoc āno ob scientiaz ⁊ mox disci
plinā p̄mū diacon⁹ ab aplis electus signa ⁊ pdigia mlta: vt Lucas scribit: i indeox pplo ad corroborati
onē fidei xp̄iane facē cepit ꝫ qnē ñnulli indeox isurrexer: sz nequaq̄ sapie ⁊ spūi ei⁹ disputādo gerūt resi
stere: eo qp inuētes vultū ei⁹ videret vultū angeli stantis int illos: quox errores quū ꝓfutasset: idignati indei
p̄z ex ciuitatē eijciētes lapidib⁹ pemerūt. Būqz lapidarer genua posuit: ⁊ suspicies i celū vidit illuz ea
tū: ⁊ videns iesū, p lapidatib⁹ obnixe orauit: ne suā mortē illis statuēret in supplicū: Qua orōne cōpleta
mox obdormiuit in pace: ⁊ pthomartyr xp̄i bitus ē: qz hoc codez āno q̄ ⁊ xp̄s dn̄s nr̄ ⁊ ipse passus est.
Ei⁹ añt venerabile corp⁹ quū vsqz ad Martiāi p̄cipis tpa occultatū fuisset: dīna revelatiōe a btō Lu
ciāo p̄sbytro reptū fuit: ⁊ digniori loco ꝺditū. Et⁹ vō festivitas p⁹ oīi sui nativitatē imediate celebratur.

¶ Philipp⁹ añt secūdus diacon⁹ ⁊ ipse spū scō illustratus Cesareā veniens ibidē multis signis atqz vir
tutibus inclit⁹ fuit: vbi quū multos baptizasset: ēt Symonē magū Samaritanū simulantē baptizatū:
Hūc nanqz vix optimū atqz sciissimū fuisse cōstat: nihilqz p̄termisisse q̄ ad augēdā xp̄i eccliaz ptineret
Tres qppe filias habuit pphetie spū plēas. Obijt deniqz in Cesarea Herōis tpe ⁊ ab oīb⁹ vt sanctus
bitus ē: cui⁹ diei festū. 8⁰ id⁹ Junij celebrat. In eius q̄qz sepulchro tres eius filie tumulate sunt.

¶ Procor⁹ 3⁹ diaconorū: ⁊ ipe p hoc tps apō Antiochiā dei eccleā nup ab aplis excitatā: fide ⁊ idustria
qad fieri potuit auxit atqz sustētauit: vbi cū martyrio cozōat⁹ cēt ei⁹ festū 4⁰ id⁹ apl'i celebrari cepta fuit.

¶ Nicanor q̄qz quart⁹ diacon⁹: quū hierosolymis gra fidei ⁊ vtute vsqz ad tpa Vespasiāi admiran
dus fuisset: ibidē eo rgnāte vespasiāo martyriū p dño suscepit. ei⁹ āt festivitas 4⁰ id⁹ Januar. celebratur.

¶ Tymon. 5. diacon⁹ post apostolos p̄mū apud Beroā doctor resedit. Deinde domini verbum disse
minans Corinthū peruenit: vbi a iudeis ⁊ grecis: vt p̄mo flammis iniectus: sed nihil lesus demū cru
ci affixus martyrij coronam. 15⁰ calen. maij accepit: quo die eius festum celebratur.

¶ Parmẽas sext⁹ diacõ⁹: z ipse ā frib⁹ dei gr̃a philippis miss⁹ ibi iũctũ p̃dicatiõis officiũ plẽa fide ꝓ sumauit: vbi z rãdẽ Traiãi tp̃ib⁹ martyrij gloriã adept⁹ ẽ. vñ ob id ei⁹ festiuitas. x⁰. kal. febru. celebr̃.

¶ Nicolaus vo aduẽa. 7. Diacon⁹ i fide nõ pmãsit: sed quũ hr̃et uxorẽ pulchr̃ā (vt Euse. i2. histo. ecclesiastice refert) passiz exposuit: eo q̃ tã q̃ zelotip⁹ ab apostolis creparet. Qui idignãs i medio ꝓduxit: z eã volẽtib⁹ prostituit: q̃ ẽt nõnulli illicitis z pmiscuis abusi sunt cõcubitib⁹: qõ gdẽ ꝓbrũ Nicolaũ ex voluptate: sz ad zelotipie ꝓteptũ fecisse tradũt vtcũq; ꝓstat nicolaitaz hẽsiz ab eo p̃cipiũ sũpsisse.

¶ Joseph ab Arimathia ciuitate cognomẽto iust⁹: q a Pylato p̃side corp⁹ Jesu xp̃i multis ꝓbib⁹ obtinuerat: sepultureq; mãdauerat: vn⁹ ex. 72. discipulis: tẽpestate hac ab apostolis ad p̃dicandũ christi euãgeliũ in iudeã miss⁹: ibidẽ officio iniũcto strẽnue inseruiẽs multas p xp̃o ptulit pscutiões in quibus rãdẽ victoriosissimo genit fine. Et inter cetera fert q̃ venenũ biberit: sed ꝓpter fidẽ nihil ex eo triste ptulit. Quũq; ob eximias ei⁹ vtutes sanctus habitus sit: ei⁹ festũ. iz⁰ calẽ. Augusti celebratur.

¶ Nicodem⁹ aũt Gamalielis nepos: z phariseoz religiõis p̃ceps: xp̃iq; discipul⁹: q: vt Joãnes 3⁰. cap. hz ad xp̃m nocte venerat: a q̃ z instruct⁹ fuerat: q̃ si saluari volebat: oportebat eum ex aq̃ z spũ sco renasci: hisdẽ tp̃ib⁹ apud hierosolymã maxio in pcio ob eius doctrinã bitus est. Cui⁹ opa z exẽplo magna phariseoz ps postea ad xp̃i fidẽ cõuersa ẽ: hic quũ incõparabilis ingenij vir eẽt: z xp̃m dñz nr̃ũ e ligno crucis ꝺposuissz: sepultureq; tradidissz: clauos z lãceã z linteamia ac q̃q; passiõis instrumẽta summa cũ diligẽtia sibi tanq̃ thesauz pmaximũ reseruauit: q̃ oia quũ xp̃i imaginẽ ad similitudinẽ in linteamine sepulebat impssaz e ligno effigurassz: in ei⁹ medio cũ q̃dã ãpulla ipi⁹ xp̃i sanguie plẽa ad futurã rei mẽoriã iclusit: puidẽsq; futurã hierosolymoz euersionẽ: imaginẽ ipaz i galileã trãstulit: quã decimoq; p⁹ miltos ãnos gdã Alpin⁹ noie eps: vir religiosissim⁹ in naui ad hoc fabrefactã cõposuit: z mari sine vllo custode cũ multis luminarib⁹ credidit: q̃ dño disponẽte cõsilio postmodũ ãno salutis nr̃e. 740. ad lunẽsez portũ deuẽit. Ibidẽq; ea exñte ãgel⁹ quẽdã lucẽsez ep̃m noie Joãnez vix sanctũ per quietez admonuit: vt co ꝓcit⁹ cũ clero z pplo ꝓperaret. Qui veniẽs nauĩ: vt p̃mõitus fuerat: inuẽit: z imaginẽ vultu terribilẽ a Nicodemo effigiatã: cũ ãpulla z luminarib⁹ adhuc accẽsis: z naui eduxit: q ãpullam sanguine plenã lunẽsi epo reliquẽs imaginẽ ipam curru splẽdidissimo vectã: Lucã cũ magna veneratione z gaudio pduxit: quã z diui martini tẽplo celebri collocauit: vbi z nũc vsq; celebris miracul⁹ iuisit.

¶ Veronica mulier hierosolymitana: xp̃i discipula matrona sigdẽ sanctitate ac pudicitia ĩsignita bis tp̃ib⁹ a Tyberio cesare p Volusianũ necessariũ suũ vix strẽnuũ e hierosolyma cũ sudario xp̃i Romaz accersit. Detinebaẽ qppe idẽ Cesar magno ifirmitat⁹ morbo: q quũ p̃mũ mulierẽ sanctaz suscepissẽt: z xp̃i imaginẽ cõtigissz ab oi infirmitate curat⁹ est: Ob qõ miraculũ ipsa Veronica ab ipso Cesare magno in pcio deinceps habita ẽ: ibidẽ. n. vsq; ad mortẽ cũ petro z paulo aplis: atq; Clemẽte pontifice ecclesiã dei cõstituẽs pseuerauit: Hec ipsa ẽ quã dñs a sanguinis fluxu fatigatã: vt sacra euãgelij hz historia: restimẽti eius fimbriã tangẽdo sanauerat: a quo ẽt passiõis ei⁹ tẽpore eadẽ imagine vultus sui in signum amoris donata fuit: ipa at imago pãniculo sic impssa Clemẽti põti. z successorib⁹ ei⁹ ab eadẽ ex testõ declarata: nũc vsq; ibidẽ i beati petri tẽplo: a xp̃i fidelib⁹ maxia cũ religiõe reuisit: quaz z multi p tpa exgisti celebrauere laudib⁹: uer q̃s illa singularis hẽtur: q̃ incipit: Salue sancta facies nr̃i redẽptoris In q̃ inter spẽs diui splẽdoris Impssa pãniculo nitei cãdoris: Bataq; veronice ob signũ amoris. ꝛc.

¶ Jacob⁹ apostol⁹ cognomẽto iust⁹ domini ex sozore Marie matris ei⁹: frater hoc ãno p⁹ ascẽsionez diui ab aplis hierosolymitãe ecclesie p̃m⁹ eps ordinat⁹ sedit ãnis. 30. vir certe ẽt ab ipso mr̃is vtero sanctus: q vinũ z sicerã nunq̃ bibit: nec carnẽ mãducauit: nec balneo aut vnguẽto vsus ẽ: restimẽtisq; rantũmodo lineis z cãdidis induebatur: z sol⁹ sancta scõrũ ingrediebaẽ: z ita assidue p salute populi: flexis genib⁹ orabat: vt ei⁹ genua camelox more occultarẽtur: Hũc itaq; Annan⁹ põtifex iudeox recedẽte Festo ex Judea ipsi⁹ puincie gubernatore ꝓbendit: z xp̃m negare facere annixus est: q quũ id facere recusaret: eũ lapidib⁹ obrui ꝑcepit. Dũ ãt per pceps de tẽpli pinna dei ceretur: pfestũ in terrã collusus: put potuit man⁹ ad celũ tetẽdit: z p persecutorib⁹ orauit: quo adhuc spirãte fullonis fuste in capite pcuss⁹ expirauit. Jose. ãt in vltio antigratũ li⁰ dicit hũc tãte fuisse sanctitat⁹: q̃ ꝓpter ei⁹ necẽ oib⁹ credituz fuit hierosolymã fuisse cuersaz. Huic ãt p⁹ resurrectionẽ dñs ipse apparuit: eiq; panẽ benedicẽs ac frãgẽs dixit. Adi fr̃ comede panẽ tuũ: q̃ a mortuis fili⁹ hois resurrexit. Hic: vt Gratian⁹ in canone de pse. di. p ma refert. missaz pr̃ nr̃ tãtũmodo dicẽdo apud hierosolymã p̃m⁹ celebrauit: lz sint q petro aplo hoc p̃mũ ascribere velint: z hũc Jacobũ mysteria auxisse: Huda. n. p̃mo erãt hec oia: z simpliciter tractabãtur. Sixt⁹ p̃m⁹ põtifex ocidem celebratiõe: ipse hec auxit atq; mãdauit: vt sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹ dñs deus sabaoth cãeret: Postea Basili⁹ doctor hoc mysteriũ auxit: z alij plurimi sũmi põtifices auxer. Tã Celestin⁹ p̃m⁹ misse introitũ dedit. Gregor⁹ magnus kyrieleison. Gloria vo in excelsis deo Telesphorus põtifex: lz alij id sirico ascribant. Collatiões vo z gradualia atq; pfatiões Gelasi⁹ p̃m⁹ ordinauit. Epistolã z euãgeliũ diu⁹ Hiero. Alleluya ãt a hierosolymitana ecclesia sumptũ fuisse tradũt. Symbolũ qnoq; in Niceno cõcilio statutũ fuit: Cõmẽoratiõnẽ mortuox pelagi⁹ ex gallijs accepit. Agnus dei Sergi⁹ dici mãdauit. Osculũ pacis dari Innocẽti⁹ instituit. Aspsionẽ aq̃ in p̃cipio misse Alexãder ordinauit. Et rbus Leo tertius: de quibus locis suis dicemus.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Xenarch⁹ pbus pipatetic⁹: vir mẽorabilis: quẽ Strabo admodũ iuuẽis audierat hui⁹ Tyberij tem

poribus apd seleuciā Cilicie vrbē diē obijt: hunc vero non diu domi māsisse dicūt: sz aut alexādrie aut Athenis Romeqz docēdi cā electus vsqz ad senectutē magno in honore semp habitus fuit. Arij postea: debic Augusti cesaris amicitia vsus est. Sed paulo ātē hec tēpora anteqz moreretz obiret visum amisit.

¶ Diodorus orator Asianus strabonis amicus tēpestate hac claruit: hic est sardis oriundus historias t poemata multa conscripsit: que etiā antiquis non cederent poematibus.

¶ Cassius seuerus orator peregregius qui postqz in exiliū pulsus fuerat quintilianū illud prouerbiū luserat hispānē tpibꝰ sz Eusebiū. 25°. exilij sui āno i summa copia morīs adeo vt vix pāno ciꝰ vereda ptegēt

¶ Nocienus mōtanus narbonēsis orator per hoc tēpus in insulis Balearibꝰ que sūt i hispanico mari ibidem a Tyberio cesare relegatus moritur: vir sane in oi doctrina scientissimus: qui t multa scripto mādauit. In his aūt Balearibus insulis primū fundax vsus (vt virgilius ait) inuētus fuit.

¶ Philo deus natione Alexādrinus vir quidē desertissimus per hec tpa in pcio multo fuit t multa elegater grauiterqz cōscripsit: qui sua doctrina eleoquētiaqz Apionis grāmatici temeritatē contra iudeos ab Alexādrinis missam ꝓpescuit. Quāobrē multi eloquentiā eiꝰ admirātes dixerūt: aut philo platonē sequitur: aut plato philonē. Hic Romā demqz veniens: cuz petro apostolo cōuersationē habere cepit: a quo de fide optime edoctus: multa de laudibus xp̄iane religionis postea scripsit: que (ut diuus testat hieronymus) inter ecclesiasticos computantur codices t quāmaxime in quinq; Moysi libris preclaros edidit cōmētarios: t alios quoz tituli isti sunt.

De cōfusiōe linguaz	li.i.	De victimis	li.a.	De vita sapientiū.	li.i
De gigantibus	li.i	De bijs q̄ ꝑ sui pcās	li.i.	De quietatōe vite	li.i.
De simulatōe eq̄liū t̄riox	li.i.	De pactis	li.i.	De hereō dinaz rex	li.i.
De repromissiōibus	li.i.	De ideis	li.i.	De tribꝰ vtutibꝰ	li.i.
De exodo	li.5.	De prouidentia	li.i	De nā t inuētōe	li.i.
De tabernaculo	li.4	De eruditionibus	li.i.	De agricultura	li.z.
Dō sōnia adō mutant	li.s.	De ebrietate	li.i.	Quare quorundaz in scripturis mutata sunt nomina.	

Sūt t alia eius complurima scripta que breuitat cā omittūtur.

¶ Burgondionum regni principium.

¶ Burgōdiōes populi bis tpibꝰ in celtica Gallia initiū sūpsisse Uuicētius Gallicus historiographꝰ scribit: hos aūt populos primo e Scytbicis locis prodijsse cōstat: e Scatania. s. occeam Septētrionalis Insula: q̄ ex aduerso dacie int Germaniā: Gothiāqz posita est. Hij primo bijs tēporibꝰ supra Rhenū fluuiū consedere: sed valētiniani principis postea tēporibus ad Rhodanum fluuium vsqz descendētes ibidēqz castra ponentes locum Burgos appellarunt. Et exinde Incole omnes appelati sunt Burgōdiones. Cūqz duobus annis eo in loco sit in tentoriis cōsedissent: nihil presumētes: tādē a Romāis t gallis iubent locū cū vxoribus t liberis inhabitare. Hacti itaqz domiciliū secus Rhodanū: eū locū postea semp tenuere: sibiqz ex ducibꝰ reges cōstituere. Et primo qdē Hūdiochū quēdā Arrianū ō gnē Athanarici regis gothorū regē sibi cōstituūt: quē post multos āos Attila hūnoz rex i ūigni illa pugna quā i Aluernia ꝰ Gothos Francosqz habuit: fudit atqz fugauit: cōprehēsū deniqz interfecit. militabat tūc Gondiochus rex frācoz stipēdijs romāoz ꝰ hūnes romāis infestissimos. Hōdiocho aūt mortuo q̄tuor post se reliqt filios: vz Gandebandū: Godisellū: Chilpericū t Godenarū: Hoz Gādebandus natu maior Godisellū t Chilpericū cū duobus eoz filijs trucidauit. Capta deide chilperici vxore: in aqs demersit: Eius q̄q; filias Sedelidā t Chrocbildē exilio dānauit: quaz ātigor mutat (vestibꝰ se ꝺo dicauit. Chrocbildis ꝺo natu mior ad Clodoneū frācoz regē ꝓfugit q̄ p t sibi idē rex mrimōio copulatur. Ac sic Gandibādꝰ totū sibi regnū paternū vēdicauit: quo mortuo: Sigismūdus eiꝰ filius regnū obtinuit: t filiā suā Childerico Clodonei frācoz regis filio: qui Burgōdiones pp chrochildē pulsaz tributarios fecerat: vxorē dedit. Ipseqz Theodorici Italie seu Rauenatis regis filiā vxorē duxit: ex qua vnū tm̄ susceptū filiū quē a supaducere nouerce necari iussit. Mortuo ꝺo Clodoneo ꝑdicto frācoz rege: eiꝰ filij clodoneus: Childericus t Lotharius a chrochilde matre stimulati aduersus sigismūdū t eius patruū Gūdemarū bellū mouerūt. Clodoneus aūt aduersꝰ Sigismūdū ipetu facto ipsum cum vxore ac filijs captos interfecit: t gūdemarꝰ supatus terga vtit. Sed paulopost viribꝰ rsūpt (aliquantis per regnauit: sz mox iterū a nepotibꝰ supatus atqz fugatus: Burgōdionū ꝓuincia in frācoz cessit ditionē. Hos aūt reges cōstat p multa secula regnasse i Celtica gallia vbi fuerant hec ciuitates: Senonis Metropolis: lugdunuz t vienna: hij populi aliqñ beduī: qñqz Burgōdiones: t interdū Sequani sūt appellati: hodie regia dignitate omissa: ducatus titulū tātūmō retinēt: quoz dux ceteris ꝑncipibꝰ xp̄ianis atqz ducibꝰ ꝑcellit. Burgōdionū āt ducatꝰ: alias comitatꝰ rhodanꝰ flu. a gallia romāoz ꝓuincia diuidebat: q beluitijs beduisqz ac lingōibꝰ finitimꝰ erat. Rhenū deinde flu. ꝓ fine bz. vñt inē rhodanum t rhenū flu. burgōdionū ducatꝰ. s. diez itier (expediti) hr̄e dr̄: i cuiꝰ medio bisontia ciuitas maxia cē dr̄.

¶ Agrippia marci agrippe ex Julia Octauiāi filia genita: Baij qz calligule impatoris mr̄ q̄ inē mulieres claras ꝓputat: hoc āno a Tyberio cesare socero suo multis iurijs t obiurgatiōibꝰ vexata morē sibiipsi a cibo abstinēdo ipetrauit: Hec adhuc admodū adolescēcula germāico sue etat (insigni iuuēi: t Tyberij cesaris augusti filio adoptiuo nupta fuit: sat (ob hoc fulgida: sed fulgidior q̄ insolētissimi ꝓcipis soceri sui obstiato ꝓpoito recudisse ꝑfidiā. Ipa qppe ex eoꝺ viro suo tres quū fuisse cnixa mares

35 5434

37 5437

ex quibus vnus Caius calligula fuit: ⁊ totidē filie: ex qbus agrippina neronis mater vna extitit cum ope Tyberij pris venēo sublatū vix sunū egre ferret: ⁊ femineo plāctu necē viri sui defleret: i tyberij so ceri sui odiū incidit: adeo vt ab eode obiurgatiōib⁹ plurimis infestarer. Sz egregia mulier indignū exi stimās q̄ ise a cesare agebat: morte fastidia stomachosi p̄cipis effugē disposuit: q̄ quū aliter sat⁹ p̄mo de nō posset: fame gnōso aio accersire statuit: pfesti a q̄cūq; cibo abstinē cepit: Q̄ō quū relatū eēt tybe rio: ne sibi auferret in eā seuiēdi mā: consq; deduct⁹ é: vt cibū gutturi eiusde violent inpigi facēt: vt hoc mō perire volēti nō p̄mittēt. At Agrippina q̄to magis iniurijs exercebatur: tāto acrioris efficiebat ppositi: ⁊ sic a cibis oio se abstinēs moriēdo insolētiā sceleste principis superauit: Qua qde morte ⁊ si plu rimū glorie sibi apud suos pquesierit agrippina tyberio tamē longe āplius relinquit ignominie.

Hius pgnomēto calligula: Brusij augusti cesaris p̄nigni fili⁹: ⁊ pdicti Tyberij nepos: q̄rt⁹ Romāo⁹ impato: āno p̄mo q̄rte ⁊ ducētesime olympiadis impiū occupāt impauit ānis .iij. mēsib⁹ .io. ac dieb⁹ .8. Hic ideo Calligula cognoiat⁹ fuit: q̄ ei⁹ inuētus extitit deferēdi caligas margarit⁹ insignitas: vir certe oium sceleste sissim⁹: ⁊ pbris oibus ingnatus: g referētib⁹ Ozo sio ⁊ Entropio Tyberij dedecora purgauit. Suab⁹. n. sororib⁹ suis stupꝝ intulit: ⁊ quū ex vna earū fi liam susceptisset: ēt cū ipsa rē habere voluit: atq; tāde easde sorores sic stupratas exilio dānauit: Dem nij insup reguli sui vxore ducēs: ip̄m ipulit: vt deinceps vxoris patrē se fore ⁊ diceret ac scribēt. Daxi me itē crudelitat⁹ fuit: adeo vt sep⁹ exclamasse dicat: vtinā roman⁹ popul⁹ vnā hēret cernicē: q̄ oēs vno ictu interficerē: ⁊ pterea oēs ⁊ plurimos nob.les interfici iussit: Nil domi vel foris strēnue gessit: sed auaritia sua oēs expoliauit. Semetipsum nāq; (vt refert Eusebi⁹) in deos rettulit: ⁊ Petronio Syrie p̄fecto mādauit: vt hierosolymis suā statuā sub noīe Jouis maximi ponēt. Idq; i oib⁹ Judee synago gis (vt Jose. scribit) fieri p̄cepit. Et quū nulli⁹ igenij mimeq; doctrīe eēt oib⁹ videbat: ⁊ pterea paulu lū abfuit: gn Virgilij: Liuijq; scripta ⁊ imagies ex oib⁹ bibliotecis amoueri fecerit ⁊ abradi. Agrippā náq; herodis filiū a tyberio i carcerē p̄cetū stati liberauit: ⁊ iudee p̄fē fecit q̄ patruū accusauerit: ⁊ pp ip̄m herodē tetrarchā ppetuo exilio lugdunū relegauit. Multas tū vrbes hicinde ex suo noīe edifica uit: ⁊ p̄serti apud Thraciā Calipolim vrbē insignē: ⁊ circa Regiū ⁊ Syriam propter aduētū Hauiuz fruinēta deferētiū: horrea multa decēter struxit: qbus ita gestis postrēo ob insolētias a suis necatus é. Ferūt ingētē archā vario⁹ veneno⁹ Claudio p̄cipe apō eū fuisse inuētā q̄ ab ipso Claudio p̄cipe i mari demersa: ifecto mari maxia multitudo piscīū interēpta é. Jose. tū ō eo dicit q̄ fuerit rhetor⁹ opti mus: greca pariter ⁊ latina lingua ad dicēdū paratissimus: ac ad intelligēda aliena opa promptissim⁹ ita vt maiori oratiōe dictis cōtradiceret aliens: ⁊ acerrimo ingenio: meditationis labore suum magis op⁹ excellē dictiōis fortitudine cōprobaret: Hūc itaq; Tyberius magna studuerat necessitate eruditi ſz stolid⁹ vir bōa p̄gregata ex eruditōis ope suaſ noluit: ſz ptāte abusus ūsidias passus puēit ad morte.

¶ Agrippa magnus Aristoboli regis filius āno p̄mo Caij Cesaris patri i regnū succedē: teste Jo sepho regnauit iudeis ānis .7. Hic (vt Josephus ait) fuit natura bonus: ⁊ ad bñficia munifica p̄para tus: ⁊ ciuitatē hierusalē p̄cipuis sūptib⁹ plurimū exornauit: ita vt sua claritate mūeribusq; gauderet: ⁊ fa morabilis sue vite iura adeo dispōeret: vt in nullo herodi dissimil⁹ eēt. Jp̄e enī anteq̄ herodes rex e vita secederet apud Romā steterat: vbi p̄pter ei⁹ ingenij claritatē maxima cū drusio Tyberij Cesaris filio cōquestierat familiaritatē: ac etiā cū Antonia ipsius Brusij coniuge ⁊ Caij matre: p̄pter qō eā vt ma trē suā venerabilit appellabat: ⁊ ideo illa Caiū filiū suū ei tradidit curādū: Qui quū futurū eū aliqñ p̄ dixisset ip̄eratorē: apō Tyberiū accusatus fuit q̄ in viculis cū per .6. mēses cōiecit: vbi ⁊ maximas cala mitates ptulit. Sz codez Tyberio defūcto: a Caio in ipio successore relaxatus fuit ⁊ hyerosolymoz rex cōstitutus Atq; ita ex magna aduersitate ad magnā diuinitatē cito cōscēdit. Nā Cains idē Augusti⁹: quū e vinculis eduxisset: cōsesti ei⁹ capiti dyadema regiū iposuit: ⁊ p̄ cathēa ferrea quā gerebat in car cere: aureā eiusde pōderis ei cōdonauit. Et sic in patriā suā cū regia ptāte abire pmisit. Herodes aut Galilee tetrarcha ei⁹ cognatus. hoc audito ei⁹ ptātē ex inuidia ferre nō poterat: ⁊ q̄maxime herodias ei⁹ soror nō ferebat: q̄ cū in maiori dignitate cerneret q̄ maritū: ⁊ p̄serti cū eū inuebaſ regalib⁹ isignijs incedētē: q̄ vxoris p̄cib⁹ fatigat⁹ cū ipa tāde Romā vēit. Agrippa aūt eoz intētionē intelligēs: vnū ex liberti suis cū maxis mūerib⁹ ⁊ epistola aduersus herodē Romā pmisit: accusans eū q̄ cōsiliū cū Scia no rege ⁊ cū Artabano partho aduersus Tyberiū p̄mo ⁊ postea aduersus Caiū habuisset. p̄bamētū vo bui⁹ rei dicebat q̄ herodes ipse maximā armoz p̄structionē hēret: q̄ qde .70. pugnatoz milib⁹ sufficiſ set. Interrogato ār herode si sic eēt: Rñdit arma eē. Tūc Cesar credēs oia vā eē: tetrarchiā Galilee ⁊ oēs opes ab herode abstulit: ⁊ Agrippe regno adiecit: ipsumq; herodē ppetuo dānauit exilio: vt dem ē. Herodiadi ār: q̄ agrippe soror erat: quū cesar mariti opes restituē mādasſz: illa oio recusauit: malēs vix in exiliū subsēq; q̄ in patria sine ipso incūdari: dicēs absurduz valde eē in aduersis illū dereling de bere: quē in p̄spis sociū habuerat: ⁊ sic ābo Lugdunij galliarū ciuitate miserabiliter periere: ac sic ⁊ p diuī Joānis baptiste nece: ⁊ p inuidia quā i agrippā habuerāt tale supplicīū ptulerūt. Sz vt ad agrip pam redeā: quū e Roma prexisset Hierusalē: mox ad grās exolnēdas cū oi celeritate rēplū visitauit: ⁊ hostias celebrauit: nihilq; qō erat legitimū ōreligt: Ibi nāq; cathenā auream quā ei Caio ēderat suspē dit: vt maximū ex hoc ei⁹ ppetuo indicaret casuz: Eoq; cultu deo sic exhibito stati Theophilū qué p̄o tificē a pōtificatu submouit: ⁊ cuidā Boethо Symōis filio tradidit. Sz āno exacto itez Boethū pōt

5237 38 c

tificatu ꝓuauit: ⁊ Jonā Anne pontificis filiū tanꝯ digniorē pōtificē cōstituit. Sed eo humilitatis cā renuente fratri eius Matthie cōtulit. Qno postmodū pontificatu spoliatorum eo filiorū hoc thmau ipen

tificatu ꝓuauit: ⁊ Jonā Anne pontificis filiū tanꝯ digniorē pōtificē cōstituit. Sed eo humilitatis cā Inde
nuente fratri eius Matthie cōtulit. Qno postmodū pontificatu spoliatorum eo filiorū hoc thmau ipen

sa cōstruxit: vbi cū spectacula celebraret: musica queq; istrumēta ꝓduxit. Sz ⁊ balnea ac porticus celsis opib⁹ exaltauit ⁊ alia ꝓpe infinita in vrbe ⁊ extra extruxit monumēta. Demū cū in Cesareā descēdisset vt in honorē Cesaris spectacula celebraret: ⁊ se vt deū ibidē appellari ꝓmisisset: ab angelo cōfestim ꝓcussus est: ⁊ tumēte iā corpore ad amicos se vertēs ait. En ego ille qui mō dicebar deus: nūc mortis nerib⁹ cōstringor: quos dictis: anno etatis sue. 57. expirauit. hic Agrippā filiū. 17. annū hūtem reliqt heredē: ac tres filias: Beronicen: Mariā: ⁊ Drusillā: habuit insup ⁊ fratrē noie Herodē Calcidis regē: q eidez ꝓpter tenerā filij etatē in regno successit: de quo mox dicemus.

¶ Petronius patricius Ro. hoc anno a Caio Cesare post vitelliū legat⁹ in syriam mittit̄: vir qdē bonus: iustusq; ac indeis plurimū fauorabilis. Nā cū cai⁹ didicisset iudeos sua simulachra in synagogis suis recusasse: graviter tulit q apud eos solos despectui haberet̄. ⁊ iō ipsuz Petroniū in syriā legatū misit: iubēs vt cū magno exercitu iudeā oēz inuaderet. ⁊ sigdē spōte in eoꝝ tēplo ei⁹ simulachrū suscipent: bñ. Sinaūt resistere molirent̄: pugnādo idipsuz incōctāter efficeret. Atq; ita vt Cesaris mādata ꝓficeret: in Syriā prexit: quo audito multi iudeoꝝ in Ptolomaidē eidē occurrerūt deprecātes ne ad trāsgressionē p̄ne legis eos cogeret. Petronius ꝙ vt erat vir prudētissimus eoꝝ pcibus ꝓmotus: ⁊ eoꝝ cōstantiā cōsiderans. Videbat. n. si impatorie iussioni obedire vellet: q multa eoꝝ millia in morte darent̄: Cato iudicauit scribēdū: vt siquo mō eius alioz ab hac re nefaria remoueret. vñ ⁊ epl'as ad Caiū deꝑcatorias misit: ne. s. tot iudeoꝝ milia cōrēneret que nō possent sine ingēti bello ⁊ cede in trāsgressionē sue religionis impelli: memoriāē nō bonā romani nois in posterioza tpa relict. Sz Caius (vt erat aio seuus) susceptā in irā maximā stati cōcitat⁹ est: ⁊ vt Petroni⁹ hic cūctis pūtib⁹ ⁊ futuris efficeret exēplū: vz q nullus impatoꝝ mādata parui pēdere pūmeret: epl'am mortis sibi rescripsit. sz anteq; epl'a eidē redderetur: Caius e medio sublatus est: vnde ⁊ Petronio ꝓmū epistola de Caij morte venit q̄ illa qua se ꝓpria manu occidi iubebat̄. Atq; ita Petronius p gr̄am quā iudeis pstiterat tam Rome q̄ in vnoquoq; regno multā sibi gr̄az ꝓparauit: eūq; cūcti senatorij ordinis viri hec pre magno fauore ꝓsequebant̄. Cō firmatus deide a Claudio impatore: et maximū adintoriū cōtra alexādrinos ⁊ Bozitēses indeis infestos pstitit ac p eū iudei multis in locis salutis beneficiū acceperūt. Eoq; post tertiū annū amoto. marsus quidā Romanus: eidē in Syrie magistratu seu pretura successit. 40

¶ Flaccus Anilius Patricius Ro. ⁊ ipse eodē anno ab eodē Caio cesare Egypti p̄fectus mittit̄ Qui magistratū inito (⁊ alexandrino populo consentiēte) multis calamitatib⁹ iudeos ibidē degētes afflixit. nā vt Caio placeret: eoꝝ synagogas imaginib⁹: statuis: arisq; ac gētiliū victimis polluere nō cessabat q̄ obrē multa ibidē inter iudeos ⁊ paganos orta est seditio vnde ⁊ terni ex vtraq; pte legati ad Caium missi fuere. De quoꝝ numero Philo disertissimus philosophus atq; orator ꝓ iudeis fuit. Qui cū suo rū cām optime apud Cesarē defensaret: e secretario excludi iussus est: q egrediēs monuit iudeos secū existētes bono aio esse: q̄ prope erat vt deus eius malis opib⁹ repugnaret: ac sic post paululuz Caius a suis obtruncat̄: ⁊ cū claudius in impio ei successisset: mādauit syrie p̄fecto vt seditionem amoueret: nec cogerētur indei paternas leges trāscendere. Ac huiusmodi edictū in Alexandriam misit.

Laudius Callig̃le p̄dicti patruus quintus romanoꝝ impator boc anno q fuit. 205. olympias Romanis impare cepit: ⁊ impauit an. 13. mēsi. 8. ⁊ die. 20. hūc p̄dictus ei⁹ nepos captuz in ludibrium reseruauerat: sz ope ⁊ idustria Agrippe regis iudeoꝝ (vt Josephus refert) patruo interfecto imperiū accipe ꝓmeruit: vir qdē admodū pius: sz cibi viniq; oī tēpore intemperatissimus. Hic britāniā insulā quā nemo attingere potuit in deditionē accepit ⁊ alias orchadas insulas paruas Ro. adiecit impio. Judeos insup tumultuātes Roma depulit: atq; seditiōes quasdam in iudea a gbusdā pseudo ꝓphetis cōcitatas cito cōpressit. Tres. n. vxores (vt Josephus li. 20. c. 15. testat̄) habuit ex qua ꝓma noie Petina Antoniā genuit. Qua defuncta Messalinā Messale oratoris cōsobrinā duxit: ex qua Britānicū ⁊ octauiā suscepit. Tertio Agrippinā Germanici filiā habentē iā Neronē filiū sibi matrimonio copulauit: ꝓ cuius amore Messalina vxorē pemerat. Messalina aūt mortua agrippina sibi metuēs ne britānicus messaline filius successurus regnū a pre aliq̄ suscipet. Claudiū ob filij Neronis amorē veneno hoc mō pemit. Delectabat̄ qdē Claudius plurimuz boletis: illoq; cibos dicebat deoꝝ: eo q spōte nascerent̄. Dō cū aduertisset agrippina studiose coctos veneno infecit: coq; ipsa apposuit temulēto. Verū cū vomitu ⁊ alia solutiōe videret̄ salus mariti secutura opē Xenophōtis medici illitis veneno pēnis ad vomitū cōtinuādū porrectis eo itū est: quo cupiebat vxor: q̄ in cubiculuz reduct⁹: ignaris oīb⁹ pter vxorē mortuus ē. Cui⁹ qdē mors nō ante ab agrippina palam nūciata est q̄ amicoꝝ suffragio omisso britānico filio claudij tanꝯ iuniore nero sublimaret̄ in p̄ncipē: coq; sublimato stati misit burū militie sue p̄ncipē: ⁊ cū eo tribunos libertoꝝ ꝓpotēres vt deducerēt ꝓ castra Neronē filiū agrippine: eūq; more p̄ncipis adorarēt: ⁊ hoc mō nero ꝓmot⁹ ꝓdignū postea mīi antidotū repēdit vt infra dicet̄. ¶ Messalina aūt impatrix Claudij p̄dicti vxor ⁊ Barbati messale cōsobrini filia bis tpibus ob ingētē pulchritudinē admirāda oībus fuit: ⁊ adhuc adolescētula Claudio iaz sene paulo 45 5242

post nupta est. Quã tãte libidinis in ipso iuuẽtutis flore fuisse ferũt: vt inumeris se sũmiserit adulteris ꝛ sepe mutata veste lupanaria celebrauerit: gn teste Pli. li. x°. cũ Scorto famosissimo ad libidinis actus certauit: seqꝫ meretricẽ supasse iter diẽ ꝛ nocte: qnqꝫ ꝛ vigiti cõcubit⁹ affirmauit. Et interrogata rñdit pro tius labore fessa: qꝫ ꝓcubitu saciata. Ꝺ Juuenalis in satyra. Credo pudicitiã: tetigit dicẽs. Lassata viris nõdũ satiata recessit. Tandẽ ita fuit libidinis furore stimulata in quẽdã. L. Syllũ iuuenẽ ꝓspicacez qꝫ Juliã Syllanã nobilẽ feminã: ei⁹ mrimonio exturbauit: vt vacuo adultero potiret. Beniqꝫ cũ Claudius imperator sacrificij gra hostiã vrbẽ iuisset: cũcta nuptiarũ solẽnia celebrauit. Cũqꝫ Claudi⁹ Romã reuersus fuisset: ei⁹ exigẽtib⁹ demeritis eã cõfodi fecit: cui⁹ corpus mri cõcessuꝫ fuit: vt Juuenalis in Satyra que icipit oib⁹ in terris testat⁹ est: Hec. n. ex Claudio Britãnicũ filiũ ꝛ Octauiã Neronis vxorem genuit. Be ea etiã Cornel⁹ tacitus li°. xi°. multa scripsit: ꝛ Plini⁹ li°. x°. Atqꝫ Sueto. in vita Claudij.

¶ Jacob⁹ maior aplus dñi: Zebedeiqꝫ ex Maria Salome fili⁹: ac dñi Joã. cuãgeliste frater: quẽ dñs vna cũ eodẽ Joãne fre vocauerat dicẽs: venite post me faciã vos fieri piscatores hoiuꝫ: quiqꝫ relictis retib⁹ ꝛ pre secuti fuerãt eũ: hoc ãno postqꝫ ꝑdicãdo vniuersaꝫ pagrasset hispaniã: in qꝫ nouẽ tm ꝓfecerat discipulos. In iudeã reuersus ab Herode Agrippa regis fre: q in hierusalẽ fris vices gerebat: obtrũcatione capitis: martyrij palmã adept⁹ ẽ. Eius autẽ sacratissima ossa postmodũ discipuli ipsi⁹ ab hierusalẽ ad hispanias trãstulerũt: vbi. s. ꝑdicatiõis officiũ vivẽs exercuerat: atqꝫ ibidẽ in vrbe Gallatia: qẽ in vltimis finib⁹ hispaniarũ cõdidere: qꝫ celeberrima gẽtiũ illi⁹: ꝛ pegrinarũ nationũ veneratiõe excolunt: cui⁹ festũ. 8. cal. augu. celebrat. Hic vnã tm e septẽ canonicis breuẽ scripsit epl'am: in qꝫ (vt diuus Hiero. ait) sanctũ istruit clerũ de cultura celestiũ ꝓceptoꝝ: ꝛ regula catholice obsuãtie: ꝛ de inuicte patiẽtie maiestate: ꝛ ꝺ fuelatiõe plimoꝝ: ꝛ ꝺ mẽdacio magroꝝ. hic ẽt mrez suã Salome ob amorẽ xpi vix ꝺrelinq̃re docuit. de qꝫ Criso. sic bz: bãc qppe nõ vicit maritalis effect⁹: qz ille erat tpalis marit⁹: iste. s. xps eternus spõsus. cognomit. n. (ait) qꝫ apli⁹ ꝓdesset marito suo. si qꝫ deũ reliq̃ret virũ qꝫ si ꝓ viꝝ relinq̃ret deũ. cui⁹ religionẽ ꝛ ad xpi reuerẽtiã diu⁹ Jaco. valde approbauit: ipsaqꝫ hoc i bono ꝓposito cõfirmauit. hec ille.

Etrus papa ꝛ apl'oꝝ ꝓmus hocãno q est ẽs impij Claudij annus occiso ab Herode ꝑdicto Jacobo apostolo: quintadecima die mensis Februarij. postqꝫ per septẽ annos asiaticas cõfirmasset ecclesias: ab herodis carcere liberat⁹ Romã venit: ꝛ ibi ꝓmã cathedrã tenere cepit: eo qꝫ cũ ipsa ciuitas totius mũdi caput eẽt: ẽt põtificali sedi cõueniẽtẽ cẽ cernebat. Sedit aũt in ea annis. 25. ꝛ mẽsib⁹. 7. Fuit hic natione galileus ex Betsaida ciuitate. Joãnis filius ꝛ Andree frater: q post ascẽsionẽ dñi: cũ septẽ aliis apud antiochiã vrbẽ ꝓmũ sedisset liberat⁹: vt ꝓferũ: ab herodis carcere: ltari Romã e hierosolyma ad expugnãdũ Symonẽ magũ venit: ibiqꝫ ꝑdictis ãnis vsqꝫ ad vltimũ Neronis aũũ sacerdotalẽ tenuit dignitatẽ: ac deniqꝫ a Nerone cruci affixus martyrio coronatus est: sz capite ad terrã verso. ꝛ pedibus in sublime leuatis: ita. n. mãdauit asserẽs se idignũ: qꝫ sic cruci affigeret: vt suus dñs Jesus xps affixus fuerat. Quo mortuo sepult⁹ est in vaticano via Aurelia i hortis Neronianis. Hic ille est Petrus q supra mare ad xpm ambulauit: q in dñi trãsfiguratiõe ꝛ puelle suscitatiõe a dño electus testis fuit: q staterẽ in ore piscis invenit: q tria milia hoiuꝫ in festo pentbecostben sua ꝑdicatiõe cõuertit: q ananie ꝛ Saphire vxoris mortẽ ꝑdixit: quiqꝫ Eneã paraliticũ curauit: ꝛ Corneliũ baptizauit: atqꝫ Thabitã a morte suscitauit. Quiue vmbra sui corpis multos infirmos curauit: hic inqꝫ ille est Petrus: quẽ bis vbis xps allocut⁹ est: btũs es Symon Bariona: qz caro ꝛ sanguis nõ reuelauit tibi: sz pater meus q est in celis: ꝛ tu es Petrus: ꝛ supbanc petrã edificabo ecclesiã meã ac tibi dabo claues regni celoꝝ: potestatẽ vz ligandi ꝛ soluẽdi. Et lz simpliciter maioꝝ ꝛ minoꝝ sacerdotũ discretio ab ipso dño nro Jesu xpo exordiũ phibeat sumptũ: q duodecim aplos: rangꝫ maiores sacerdotes: ꝛ septuagintaduos discipulos qsi minores sacerdotes istituerit: Petrũ tñ bũe quasi in summũ delegit põtificẽ ꝛ sacerdotẽ: cũ ei pre oib⁹ ꝛ pro oib⁹ claues regni celorũ tribuerit. Et a se petra Petri nomẽ sibi imposuit: atqꝫ ꝓ ei⁹ fide se specialiter rogasse testat⁹ est ꝛ vt ipse ceteros cõfirmaret: sibi iniũxit dicẽs: ego ꝓte rogaui petre vt nunqꝫ deficiat fides tua. Et tu aliqñ cõuersus cõfirma fres tuos. Ac sic Petro huic: reliqs aplis cõcessuꝫ est a deo ꝓmatũ ꝛ ipsi volnerũt idipsuꝫ: vt reliqs oib⁹ praesset aplis: ꝛ Cephas. i. capur ꝛ ꝓncipiũ teneret apostolat⁹: q ꝛ eandẽ formã suis successorib⁹ ꝛ reliqs epis tenendã tradiderunt: ꝛ nõ solũ hoc in nouo testamẽto est cõstitutũ: sed etiã in veteri fuit. Unde scriptũ est: Moyses ꝛ Aaron in sacerdotib⁹. i. ꝓmi inter eos fuere: hec tñ apostolica sedes caput ꝛ cardo a dño ꝛ nõ ab alio est cõstituta: vt ẽt testat⁹ in canone. 22. distinctiõe cap°. sacrosancta: ꝓmus itaqꝫ hic Petrus ꝑdragesimale ieiunũ instituit: vt patet etiã in canone. 93. di. cap°. Si inimicus est iste. Duas autẽ epistolas: que canonice notantur scripsit. In quarũ prima discipulos xpi invictos toto orbe terrarũ diffusos ꝛ peregrinos mõstrat: ꝛ ꝑterite vite penitere psuadet: ac in nouã vitã proficere tota sollicitudine exhortatur. In secunda vero pfidẽ huic mundo sapiẽtes mortuos esse declarat: ꝛ eiusdẽ quanta sit pietas magnitudo demõstrat: Hic preterea Linũ ꝛ Cletũ sacerdotes consecrauit: qui (nõ valente ipso) xpianis sacerdotale officiũ exhiberent: nec multopost Clementẽ virũ sanctissimũ consecrauit epm: cui ꝛ omnimodã ecclesiam a Christo sibi traditã cõmendauit. His itaqꝫ ita ordinatis vna cũ panlo Neronis iussu necatus est.

¶ Symon magus natiõe Samaritanus vir gdẽ callidus atqꝫ supbus: his tẽporibus ex syria Romã venit: vbi suis ꝑstigijs ꝛ incãtationib⁹ populũ Ro. eo errore deduxit: vt deus crederet: Qui (vt dictuꝫ est) dum in Samaria esset a Philippo e septem primus diaconibus baptizatus fuit. Quo baptizato

vna cū Silena vxore: ⁊ errozis socia mlitas hereses disseminare cepit: Sz Petro Romā aduenīēte: oīa ei⁹ scelera ad nihilū deducta sūt: Nā quū tādē ad celū magicis artib⁹: populo speciāte volare tentasset Petro orāte Symon in terrā decidit: ⁊ fract⁹ cernicib⁹ expirauit. Hinc symoniaci heretici gdē pessimi originē sumpsere: q donū spūssancti ⁊ emere ⁊ vēdere psueuere. Quiqz (vt Gratian⁹ in canone testat) creaturā nō adeo eē affirmāt: sed ex supna vtute pcūire testātur: vt pz. 24. q. 3. c. Quidā. Eamobrē Petrus a Romāis rogat⁹: Marco eius discipulo conscribendi euangelij negocium tradidit.

¶ Paul⁹ iesu xpi dignissim⁹ aplus: phūs atqz vbi dux: electiōis vas: hijs tēpozib⁹ p vniuersaz Asiaz pdicās maxio in pcio apō oēs natiōes fuit: Hic nāqz ex tribu Beniamin fuit ex oppido Judee quod Gischalis nōiat⁹: q quū a romāis capt⁹ a puero fuiss⁹ cū parēt⁹ suis Tharsim Cilicie vbē: vbi ei⁹ pater ciuilitate romana donat⁹ ē: cōmigrauit. Ad hos sigdē romāoz tūc fuit: quū monarchia toti⁹ mundi cōgrerēt: vt gētes q cū pace ⁊ cozonis romāis occurrebāt: vt pūlegio romāe ciuilitat⁹ potirēt: eorūqz fratres dicēntur. Cōtigit aūt vt quū Romāi Ciliciā cū exercitu petissent: pauli pr cū nobilioribus tharsensib⁹ romāis occurrere: illosqz cū pace suscepe. Eāqz obrē ⁊ sularē vestez, pmeruisse: ⁊ inter ciues romanos ānumeratū fuisse: ppter qō ⁊ paul⁹ hic aplus ciuis roman⁹ biū ē. Ex Cilicia igr hic paulus adhue adolescētul⁹ ob dine legis studia hierosolymā miss⁹: Gamalieli viro doctissimo eruditōis causa pmēdar⁹ ē: a quo in oi doctrina nō mediocriter erudit⁹ in virū eruditissimū cito euasit. Deinde quiz ia xpi schola p vniuersam excrescere cepiss⁹ Judeā: adhuc adolescētul⁹ a pōtificib⁹ ⁊ epli epistolas accipiens eos q christū verū eē deū, pfiterentur pseq decreuit. Unde quū Stephani pthomartyris neci i terfuiss⁹: ⁊ oiuz lapidātiū eū vestimēta seruaret: tanq̄ māib⁹ omniū lapidaret. Stephan⁹ inclinatus p eo orauit: ⁊ paulū e terra erexit: Quia paulo post dū Damascū pgeret: vt Lucas testatur: dīno spū ia ctus: ad fidē xpi vēire ꝓpulit: atqz ita electiōis vas vocari pmeruit. Et id oē cuēit āno q ⁊ xp̄s passus ē. Statimqz vocatus Christi euāgeliū cidē reuelatuz est. Quod ipse cōtestatus ē dicēs: Nō enī accepi euāgeliū ab hoīe: neqz p hoiez dici iz p reuelationē Jesu xpi. Post aūt ei⁹ cōuersionē vna cū Barnaba apostolo mltis vrbib⁹ pagratis hierosolymā rediit: ⁊ cū Petro ⁊ Joāne ac Jacobo xpi euāgeliū cōtulit: q audito gētiū aplus abeisdē dclarat⁹ ē. Ibidē q̄qz multis electis discipulis nō mlto post in Hispaniā pdicādi gratia nauigauit. Deniēsqz Narbone ciuitati multos cōuertit: ⁊ ibidē Paulū discipulū ordinē ātistitē dereliqt: qō ⁊ alijs plurimis galliaz vbib⁹ effecit postea itez hierosolymā reuersus secūdo imperij Neronis āno a Festo Judee ꝓcuratore vinct⁹ Romā: vt ciuis romanus mitt⁹: vbi ⁊ bienio in satis libera custodia manēs cū Judeis quottidie disputabat tādē a Nerone dimissus multa pdicauit ⁊ scripsit: ac deniqz post innumeras pssecutiones vna cū Petro apostolo codē die neronis iussu capite trūcato martyriū obtinuit: cui⁹ corpus via hostiensi postea funeratū fuit: Hic itaqz vir sanctissimus ⁊ apl⁹oz pcipuus post eius ouersionē has subscriptas ptulit pssecutiones. Et pmo gdē in Philippis vgis durissime ces⁹ ⁊ in carcere reclusus atqz in ligno pedib⁹ astrictus fuit. Inde in Iconio lapidat⁹: in listris ⁊ thessalonica ab inigs pssecut⁹: in Epheso feris datus: in Damasco p sportā: e muro cū magna trepidatione depos⁹. Insup in hierusalē captus cesus fuit ligatusqz atqz pssecut⁹: in Cesaria q̄q̄ clausus ⁊ infamatus: in italiā postremo nauigās multa pericula: ⁊ dimersiōes sustinuit. Romāqz venies a Nerone iudicatus vitā finiuit. Scripsit aūt hic. 14. extātes epl̄as: q oēs vno sub volumine conuenīēs: q plenaz noui ⁊ veteris testamēti cōtinēt instructionē. Quaz vna ē ad Romāos latine scripta ad cozi. due. ad galatas vna. Ad ephesios vna: Ad philippēses vna: Ad collocēses vna: ad thessalonicēses due: Ad thimoteū due: vna ad tytū: Ad philomenē vna: q vo ad hebreos scribit⁹ incertū ē cui⁹ fuerit.

¶ Marc⁹ euāgelista cui⁹ ꝓpium nomē Joānes fuit genere gdē leuiticus: Sacerdosqz tēpestate hac cū Petro magistro suo cui ex baptismo filius ⁊ discipul⁹ atqz ītērpres fuit ad ppagādū vbū dei Romā ex antiochia venit: Ibiqz cū diuus Petrus apls euāgeliū xpi pdicaret: ipse Marc⁹ rogatus a fratrib⁹ latine id Euāgeliū scripsit mitiās a ꝓphetali spū dicēs Vox clamātis in diserto parate viā dñi: Quod qdem euāgeliū approbatū ⁊ a beato Petro exaiatū ecclesie legēdū cōcessuz est. Sūt tñ q dicant id Euāgeliū a Petro exaiatū ecclesie legēdū cōcessuz est. Sūt tñ q dicant id Aq leie eū scripsisse. Nā diuus Petrus videns cōstantiā Marci ipsū Alexandriā destinauit ibidēqz ex more nauigaturus cū expetaret: Aquileiēses sua predicatione ad xpi fidē conuertit ⁊ sanctū euāgeliū ite rato conscripsit. Cuius gdē euāgelij liber manu sua sic exaratus diu ibidē stetit. postea venetias delat⁹ illic nunc vna cū corpore summa cū veneratione seruatur. Tandēqz cum beatus Marc⁹ Ermagoraz Aquileiensez virum doctissimum conuertisset cū eodē ad Petrū regressus illum Aquileiensez episcopum creare fecit. Quo episcopo creato cū ipso iterū Aquileiā rediit. Marcus vero ibidem Ermagora Episcopo relicto Alexandriam perrexit: vbi Christi Euangeliū predicans tantam ei deus gratiam apud Alexandrinos concessit: vt omnes: qui tunc ad fidei rudimenta confluerent mox per ꝓ tinētiā ac totius sācte ouersatiōis istātiā: tāq̄ ad mōastice pfectiōis fastigiū pgolaret. Ad qō nō mō miraculoz, pdigijs nō modo pdicationū eloquijs: sz etiā eximijs ꝓuocabat exēplis: Tāte nanqz fuit humilitatis vt pollicē sibi amputauerit: vt sacerdotio reprob⁹ haberet. Post q̄ autē diu Alexādrie christū pdicass ⁊ ecclesiā docēdo scribēdoqz pstituisset: octauo Neronis āno a pōtificib⁹ tēploz captus fune in collo eius missa tādiu huc atqz illuc trahūt donec emisit spiritū: Cuius corpus cum xpiani in ecclesia sepelissent ibidē vsqz ad anū dñi. 829. mansit: Quo quidem anno: quidam mercatoz veneti inde auferentes venetias cū ingenti gloria detulerunt presidente tunc ibidē Justiniano duce. Joānes vero p

predicti Justiniāi frater ⁊ ducatus successor: postea egregiū tēplū in celebriore vrbis loco eidē cōstruxit vbi illud sanctū ⁊ venerabile corpus collocauit. Atq; idē Dux primū hunc sanctū euangelistam ex sena tuscōsulto vrbis patronū constituens eius imagines in vexillis suis retulit. Quibus gestis ꝓfectis ipsius Euāgelij codicē nup ex Aquileia delatū cū alijs ifinitis ꝓpemodū donarijs in eodē tēplo recondidit.

¶ Barnabas apostolus qui ⁊ Joseph iustus appellatur: vnus e. 72. xpi discipulis natione Cyprius tēporib⁹ istis (vt sacra actuū apostolorū habet historia) ob maximas eius sanctitates cū Paulo gētiū apostolus ab apostolis ordinat: vir siquidē bonus atq; spūs sancti gratia repletus. Qui quū agrū vnū tārūmodo haberet: illū cōfestim vendidit: ⁊ eius pciū ante pedes apostolorū ꝓtulit. A quibus benedictione accepta: cū paulo apostolo ad predicādū discessit. Veniensq; Antiochiā ibidē ⁊ sanctitate ⁊ doctrina atq; exquisitis miraculis maximo in pcio fuit: ꝓpter qō ⁊ turbe que erāt in listris vocauerūt cū Jouem a iuuādo: q; eorū infirmos plurimū iuuit. Paulū vero ꝓpter eius dicēdi copias Mercurium. Sacerdotes aūt Jouis q erāt ante ciuitatē afferētes thauros ⁊ coronas añ ianuas cū populis ei⁹ sacrificare voluerūt. Quod vbi Barnabas ⁊ paul⁹ audirēt: scissis tunicis exilierūt clamātes ⁊ dicentes. Viri qd hoc facitis? ⁊ nos qdē mortales sumus similes vobis hoies: ānūciātes vobis ab hijs vānis idolis ꝓuerti ad dñm deū viuū q fecit celū ⁊ terrā. Indeq; digressi venerūt Hierosolymā: vbi Barnabas ꝓpter marcū discipulū a paulo discedēs Cyprū cū eodē discipulo vēit vbi niblomin⁹ euāgelice pdicationis officiū p aliqō tps exercuit. Postea vo in italia veniēs ex pcepto beati petri oēm Lōbardiā pdicando ⁊ docēdo circuiuit: ⁊ p se: suosq; discipulos Cisalpinā Galliā ad xpi fidē cōuertit. Et ipe apud mediolanū ꝓmus cathedralē posuit ac tenuit. Suffectoq; postmodū alio ibidē epo rursus ipse Cyprū regressus ē vbi vir sanctissimus nihil ptermittēs: qō ad augēdā xpi eccliaz ptinē dignoscēt: multos ēt infirmos ex cōtactu euāgelij sci Matthei: qō semp secū bēbat: sanās deniq; apō Salaminā pauloañ petri apli martyriū: ⁊ ipe martyrio ibidē coronat⁹ ē. Cuius corpus cū xpiani i qdā cripta occulte sepelissent vsq; ad Zenōis imperatoris tpa ibidē ꝓmānsit: q; eodē tpe ipso reuelāte ꝓtū fuit: ⁊ decētiori loco sepultum est. Eius vero festiuitas. 3. idus Junij celebratur.

¶ Lucas euāgelista xpiq; discipulus natiōe Syrus ex Antiochia ciuitate: arte medic⁹: ⁊ grecī latinq; sermōis ap̄me eruditissim⁹ hisdē tpibus paulū apostolū secutus vsq; ad cōsummationē ois eius pegrinatiōis comes idiuidu⁹ sine vllo crimie fuit: qō qdē apostolus Paul⁹ i. 2. ad Corin. epistola cap. 8. cōtestat⁹ est dicens. Ordinatus est lucas ab Ecclesijs comes pegrinatiōis nostre in hanc gratiā que ministrat nobis ad domini gloriaz ⁊ destinatā volūtatē nostrā: cum quo certe multas pscutiōes mīras que acerrimas pertulit tormēta. Hic itaq; quū iaz duo ītellexisset esse Euāgelia: per Matthēū quidez in Judea ⁊ Marcū in Italia ⁊ ipse istigāte spiritu sancto in Achaie partib⁹ ꝓut a Paulo didicerat suū conscripsit Euāgeliū cōtestās ⁊ alia ātē suū fuisse cōscripta: cuius quidē Euāgelij verba pre ceteris anime lāguēti (vt diuus scribit Hieronymus) sunt medicamēta: Quia velut insignis lucifer ab oriētali b⁹ nobis lumē fidei ⁊ celestis itineris patent calcē scādere demōstrat: qm̄ vt ait ambrosius ei⁹ euāgelij historia oēs sapiētie virtutes cōplectitur. Suū igitur euāgeliū non modo ab apostolo paulo didicerat sz etiaz a ceteris apostolis: sicut ipse in principio sui voluminis narrat dicēs. Sicut tradiderūt nobis q ab initio ipsi viderūt: ⁊ ministri fuerūt sermonis. Fuerūt etiā cuz beata dei genitrice Maria (cuius familiaritate vsus fuerat) edoctū fuisse de hijs pīsertim que soli cōstabāt virgini: vz de āgelica ānūciatiōe christiq; natiuitate ⁊ huiusmodi: de quib⁹ ipse solus iter euāgelistas agit: ostēdens christum ex stirpe Dauid descēdisse. Incipit. n. eius euāgeliū: Fuit in dieb⁹ Herodis regis sacerdos nomine Joachim. Hic etiaz cū picture artis edoctus esset: ꝓpter familiaritatē: quā iugiter cū beata virgine habuerat (vt scribit Damascenus) eius imaginē pluries sibi depinxit e qbus nūc Rome due perhibētur quarū vna apud sanctā Mariā de populo ordinis nostri maxima veneratiōe ⁊ populi frequētia inuisitur ⁊ custoditur. Cōscripsit insup Lucas euāgelista hic Apostolorū acta prout ipse viderat. Quūq; quattuor ⁊ septuaginta ānis i virginitate pmāsisset plen⁹ spiritu sancto i Bythania tādē die. 18. octobris diem obiit Cuius quidē ossa vigesimo Cōstātini magni āno postea Costātinopoliz trāslata fuerūt Eius autem diei festiuitas. 15° calēdas Nouembris celebratur.

¶ Marsus qdaz Roman⁹ ciuis scōo Imperij Claudij āno (petronio pside primo abrogato) in Syriam preses a Claudio mittitur: vir siquidē domi nobilis ⁊ a Romanis ciuibus valde honoratus: ꝓpter qō ⁊ ab Agrippa rege sūmo in honore exceptus est: naz quū appropinquaret ciuitati cōfestim e Tyberiade vrbe quasi stadijs septem ei obuia processit: ipse aūt Agrippa rex apud Hierusalē spectaculis celebratis in Tyberiadē Galilee vrbē migrauit: ad quē etiā visitatiōis gratia quattuor reges cōuenerāt inter quos etiā Herodes eius germanus fuerat q calcidis vrbis tenebat impiū. Ad hos aūt agrippa rex colloquiū valde dignissimū habuit: quoz cōcordiā Marsus vt vidit valde suspectā habuit: existimās eam nō expedire Romanis: vnde ⁊ ciuibus coz mādauit vt sine mora ad ꝓpria remearēt: quo res maximū Agrippe inflixit dolorē ⁊ indignationē: ⁊ ꝓpterea quoadvixit Marso inimicissim⁹ extitit: verū cū eodē āno Agrippa in Cesarea defecisset: Cesar q, coz inimicitias intellexerat ne Marsus ei⁹ regnū inuaderet eū amouit: ⁊ Cuspiū fadū ꝓ eo prefectū in iudeā misit: Rogauerat enim agrippa Claudiū quaz lecto decumberet ne Marsum vlterius Syrie presidere permitteret qō ⁊ factum est.

¶ Herodes ei⁹ nominis tertius agrippe magni frater ⁊ Calcidis vrbis rex. 5° impij Claudij āno fra

5244 45

tre agrippa defuncto eius loco a Claudio suffect⁹ regnauit ānis tribus: Mā cū regnū eius agrippe filio deberetur qui Rome a Cesare alebat: q⁹ nōdū infantiles excesserat ānos Herodi huic patruo cōcessū est quoad vsq; adoleuisset: eo q⁹ ātea eiusdē regni fratre adhuc viuēte cōsuetudines optime nouerat: t in quo regis vices sepe gesserat: frater. n. ipsius cū Caio t Claudio imperatorib⁹ persepe honoris gratia cōmorabat: quo qdē in tēpore vt placeret iudeis (sicut Lucas scribit) Jacobū apostolum interfecit: t Petrū carceri mācipauit: hic igit regno suscepto a Claudio Cesare consestiz petijt oīmodā tēpli potestatē t pōtificiz ordinationē: Qua impetrata t apud eiz cuiusq; liberos t nepotes vsq; in finē belli iudaici fuit: Et ꝓpterea Cantbaz pōtificē a pōtificatu remouēs ioseph̄ Cami filiū eidē successorē dedit q t duobus ānis sedit. Cūq; hic herodes trib⁹ annis regnasset. 8° iperij Claudij āno defunct⁹ ē: cuius t regnū ꝓfestiz agrippe iunioi a Claudio traditū ē. Tres. n. filios superstites dereliqt. Ex ꝑma. n. vxore aristobolū ꝓgenuit: t ex Beronice fratris filia Beronicianū t Hyrcanū. Beronices aut̄ post huius Herodis mortē (q eius marit⁹ t frater fuerat) cū multa i vidnitate stetisset ēt cū fratre incestū ꝓmisit: sz ad euitandas oblocutiones Polemoni Licie regi nupsit. polemon aūt ꝓp igētes ei⁹ diuitias libenter id fecit: t vt ꝓfecere id posset circūcidi se fecit. Sz eozū nuptie nō diu ꝑmānsere: q⁹ beronices (vt Joseph⁹ scribit) ꝓp nimietatē mariti coit⁹ eū dimisit: t ille solutis nuptijs ēt iudeoz solēnitates pariē derel qt

¶ Agrippa igit iunioz magni Agrippe filij⁹ t predicti Herodis nepos vltimus iudeoz rex: hoc āno q ē nonus Claudij iperatoris ānus rex ab eodē designatus regnauit ānis. 21. Vir certe prudētissimus atq; hebrea latinaq; lingua eruditissim⁹: Romanoz quoq; amātissimus: q regno suscepto mox oēs iudeoz seditiones atq; tumultus ꝓ posse cōprimere studuit: huic itaq; (vt Josephus ait) cū Templi cura a Claudio Cesare fuisset cōmissa multos successiue remouit t istituit sūmos pōtifices. Mā cū Felix iudee ꝓfectus Jonathan pōtificē maximū in tēplo seditiose iterficere fecisset ismaelez Siab filiū ipse statuit ꝓp qō maxia iter pōtifices t sacerdotes orta fuit ꝓtētio: q⁹ glibz eoz viros ꝓceres t seditiosos colligēs pro viribus nitebat fieri princeps: Quib⁹ indignatus rex Agrippa amotis oībus Josepho Simonis quondā pōtificis filio pōtificatū ꝓtulit. Quo rursus amoto Ananū Anani pōtificis filiuz surrogauit. Hez hic ex Saduceoz secta existēs cū nimiū asper t audax esset: t ꝓter regis Romanozūq; volūtatē ꝓciliū cōgregare tētasset pōtificatū quez trib⁹ mēsibus tenuerat ei sustulit: t Jesu Banai filio concessit. Eo ūq; pontificatu priuato: Jesus alter Samalielis filius suffectus est: ꝓpter qō ita magna inter vtrosq; orta seditio ē: vt sepe collect⁹ ꝓcuis hominib⁹ ad conflictum lapidum inciderent. Deniq; cum t Jesus predictus abrogatus fuisset Matthie Teophili filio pontificatuz cōcessit: t hic vltimus Judeozum pōtificuz fuit: sub quo Romanoz bellum cōtra Judeos initiū sumpsit. Huic aūt regi Agrippe se lix Judee ꝓcurator ex mādato Claudij m̄ra (ꝓter regni cōsuetudines) adiecit: vz Philippi tetrarchiā t Traconitidē cū Abela que fuerat de Tetrarchia lisanie. Sed t nero impator postea partez quandā Galilee Tetrarchie Tyberiades t nōnulla trāsilumē Jordanis cōstituta subpadidit: ꝓpter quod t ipse Cesareā philippi Ciuitatē auctaz in bonorē Neroīs Herodiā appellauit. Atq; ibidē Theatrū m̄ta ipēsa cōstruēs ꝑpetuo ānalibus spectaculis cōdonauit: Ibi etiam in bonorē Cesaris multū frumēti t olei populo cōdonauit: dapesq; cuilibet aduēctanti opulenter exhibuit. Et ciuitate omni statuarū pulchritudine exornata pene omne regiū decus eo trāsiluisse visus est. Quāobrē Judeoz ediū ꝓtra se mirumimodū cōcitauit. Deinde ad indignatiōis cumulū aliō edificiū magnitudine precipuū in hierosolymorū palatio extruxit in quo rege existēte videre poterat quicqd agebatur in tēplo. Neq; enim cōsonū videbatur vt qs cū sacra in tēplo celebrātur (nisi esset sacerdos aspiceret. Quapp Judei t maxime sacerdotes excelsū struxere parietez ex opposito edis q paries nō solū edificij ꝓdicti aspectuz abstulit: sz etiam aliaz domorū que erāt in exteriori tēplo. Pro qbus indignatus Agrippa vna cuz festo prefecto eis precepit: vt statiz edificatū opus destruerēt: q̄ res multoz malox seminariū fuit: De qbus infra dicetur. Isto nanq; regnante quinq; romani presides successiue hierosolyme fuere: vz Cumanus: Felix Festus: Albinus: t florus: cū qbus etiā maximā pacez t concordiaz habuit. Sed cum Florus vltimus multis malis Judeos attriuisset pre magnitudine malorū cōpulsi fuerūt a Romanorū fide recedere t aduersus eos pugnare: quos Agrippa t oratiōe t obsecratiōe atq; lachrymis monebat ab armis animū cohibere. Ad cui⁹ orationē multitudo nō soluz pacata: sz multo mag⁹ accensa ipsuz iniurijs multis lacessitū extra vrbē protinus pepulerunt: ausi quoq; sunt nonnulli seditiosi in eum saxa iacere: Quib⁹ contumelijs rex ab eis sic affectus hierosolymam deserens discessit in regnū. Quid postea gesserit: aut quos filios genuerit nullibi inuenire potui.

¶ Cumanū patriciū Romanū Agrippa rege ibidē cōstituto) Claudius hoc āno post alexādrum in Judeam prefectum mittit: sub quo (vt Josephus tradit) tumultus maximi in hierosolyma orti ceperūt ꝓ qbus maxima calamitas iudeos compr̄ebēdit: q⁹ in die Azimorū tāta orta fuit seditio: vt in portis tēpli populo exeūte ex oculeatiōe eoz ad triginta boiuz milia perisse dicattur: factaq; est illa celebris festiuitas luctuosa iudeis: post hec successit latrocinātiū tumult⁹: qui multoz malorū fuit occasio. Sz tu multu inter Galileos t Samaritanos sedato ex Galilei etiā cuiusdā iterfectiōe cōsestim cōflictus alī exortus ē: ꝓ quo maxime cedes t agrorū vastationes sunt subsecute. Quāobrē multi Judeoz t Samaritanorū in Tyrū ad Domitiū Quadratū Syrie procuratorem cōquesturi de cumano prefecto decesserūt. Quos cuz vidisset Domitius t Cumanū hūc prebuisse causaz predictis calamitatib⁹ intellexit

xisset: q̄ in principio auctores malorum noluisset vlcisci eidē continuo Romā nauigre p̄cepit redditurus rationem Claudio de bijs: que in regno male per ipsum gesta fuerunt. Auditisq̄ Rome allegationib⁹ ⁊ Samaritis nobilib⁹ interfectis: Cesar Cumanum dignitate priuatum iussit ab vrbe discedere. Pro quo felicem palantis fratrem in iudeam p̄fectum misit.

5251 52 ¶ Petronilla sacratissima virgo diui petri apostoli filia ⁊ gdē pulcherrima: hoc āno qui est decim⁹ imperij Claudij ānus post multa sanitatū remedia a patre recepta migrauit ad dñm. Cui quippe cū Flaccus Comes inuitā coniugio sibi sociari vellet triduj inducias postulauit: quo in tēpore Jeiunijs ⁊ orationib⁹ vacās tertio die statij vt christi dñi nostri sacramentū a sancto nicomede p̄sbytero accepit emisit spiritū. Quodā autē Flaccus videns se fore delusum: cuestigio Fellicolā eius sociā ⁊ Nicomedē p̄sbyterum varijs tormētis vitā finire coegit. Corpus autē eius Rome postea via Ardeatina sepultū fuit: Cuius diei celebritas secundo calendas aprilis obseruatur.

¶ Nicomedes aūt p̄sbyterum petronille p̄dicte virginis cōfessorē eodem āno p̄dictus Comes Flaccus pro.x. interfici iussit nam cū eidē Flacco platū fuisset q̄ beate Felicule v̄ginis beate petronille socie corpus sepelisset cum teneri fecit: ⁊ duci ad sacrificandū. Qui cū diceret: Ego nō sacrificio nisi deo omnipotēti q̄ regnat in celis nō bijs exciis qui in tēplis quasi in carceribus custodiūtur clausi tā diu eius plūbatis cedi fecit donec migraret ad dñm: Cuius corpus cū in Tyberi p̄cipitatū fuisset a clerico ipsius noie ⁊ ope iusto collectū in hortulo suo sepellivit: cui⁹ festiuitas. i7. calēdas octobris excolit.

¶ Philippus dñi nostri iesu xp̄i apostol⁹ hoc āno cū per. xx. ānos p̄ vniuersā Scythiā p̄dicasset: illāq̄ pene totā ad xp̄i fidē cōuertisset hieropoli Asie vrbē veniēs hebionitarū hereticq̄ christū fārasticā carnē sumpsisse p̄dicabāt extinxit q̄ p̄obē infideles eū tenētes āno etatis suc. 78. cruci affixerunt ⁊ martyrē christi fecerūt. Cui⁹ diei festiuitas primo calēdarum maiarum celebratur. Iste duas filias virgines post se dereliquit: ambe cum patre sepulte sunt.

¶ Trophim⁹ pauli apostoli discipul⁹ Arelatēsis ep̄s hoc tēpore quū optime arelatēsem fūdasset eccliā de cui⁹ gdē fōte: vt Jozim⁹ scripsit: tota gallia fidei riuulos accepit: de q̄ ēt idē paul⁹ q̄ eū p̄dicādi gr̄a miserat ad Tytū scribēs memit ibidē genit in pace: cui⁹ diei festiuitas. 4. calē. Januarij celebratur.

¶ Lazarus Marthe ⁊ Marie magdalene sororū germanus ⁊ massilienſis ep̄s quē dñs noster Jesus xp̄s a mortuis suscitauerat: ⁊ ipse tertiodecimo imperij Claudij āno secūda morte migrauit ad dñm. Cui⁹ ēt soror martha nō lōge p⁹ dño genit. In q̄ venerabilē memoriā nō longe a Bethania postea extructa fuit eccliā: vbi vt diu⁹ ait Hiero. e vicino dom⁹ eorū p̄seruabatur: hui⁹ quippe scissimi viri ⁊ sororis religie apō eādē vrbē p̄cipuo venerātur obsequio. Lazari āt hui⁹ festiuitas. 16. calē. Januarij celebratur.

¶ Helena Adiabenorū p̄incie Armenie Regina: q̄ supiorib⁹ ānis: vt Joseph⁹ hys: ad iudeos rit⁹ cui⁹ filio Jacobe p̄uenerat: ⁊ Hierosolymā deuotionis cā p̄perauerat: p hoc tp̄s p apl̄os ad xp̄i fidē etiā cōuertit: q̄ p̄uersa ēt xp̄i fidelib⁹ q̄ erāt hierosolymis valde p̄fuit: Quia quū grauissima fames quā Agabus p̄phēta p̄dixerat vniuersā Judeā ⁊ Syriā p̄meret: sicut Lucas in li. actū apostolorū cap⁹. 7⁹. refert: multā frumēti quātitatem ex Egypto addixit: ⁊ christianis q̄ maxime Hierusalem habitantibus ⁊ alijs indigētibus grauissime ministrauit: ⁊ perpetuū nomē sibi cōparauit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Seneca q ⁊ Lucianne⁹ Stoicus philosoph⁹ natiōe Cordubensis Socij philosophi auditor ⁊ neronis imperatoris magr̄: bijs tēporib⁹ Rome in p̄cio fuit: de quo diuus Hiero. lib. de viris illustrib⁹ meminit dicēs: q̄ fuerit vir catholic⁹ ⁊ cōtinētissime vite: ⁊ p̄pterea eū in scōrū cathalago ponit: ⁊ maxime p̄pter frequētes epl̄as pauli ad ipsum: ⁊ ipsi⁹ ad paulū: Hic inter cetera suarum gr̄arū beneficia sibi a deo collata tāte fuit memorie: vt duo milia nominū recitata eo quo dicta ordine erant mox recitabat: ⁊ ducētos vs⁹ a ducētis scholasticis recitatos: ab vltio incipiēs ad p̄mū vsq̄ integerrime recitaret. De hūc Seneca viro doctissimo nōnulla bene dicta a diuo p̄re Aug⁹. li. de ciui. dei cupidissime disserunt: quē tādē aū bieniū q̄ petr⁹ ⁊ paul⁹ martyrio coronarētur a neroe seuissimo discipulo retributiōis gr̄a interfectū fuisse legim⁹. nā quū senex admodū eēt Seneca pisoniane coniuratiōis labe notat⁹. imo ob inmatū in v̄tutes odiū a neroe per centurionē indictū Senece fuit: vt sibipsi morte deligēt: Qui cognita imperatoris volūtate petijt vt in tepēti aq̄ ponerēt: ⁊ ibidē oēs vene eidē apirent donec sp̄ūm exhalaret qđ ⁊ factū ē: Hic nāq̄ doctissimus vir multa diuinarū: humanarūq̄ scripturarū edidit documēta: quorū vt inuenire potuim⁹ nomina: etiam ⁊ librorum principia hic figillatim subijcim⁹: videlicet.

Epistole ad paulum	i4 Quax p̄ncipiū ē: credo	De pauptate li.i. Honesta inquit
Epistole ad lucillum	88 p̄ncipiū: Itaq̄ fac	De ira ad notia li.i4 Exegisti a me
De beneficijs	li i7 Inter multas	De nālib⁹ qōni. li.8. Grandinem
De copia verborum	li.i. Virtutibus	De morte claudij li.i. Claudius
De ludis Senece	li.i. Quid actū sit in celo	Rhetoricorum li.i. Exigitis rem
De sūijs diuersorum	li.i. Deliberat Cicero	De imatura morte librum vnum.
De p̄solatōe ad Marci.	li.i. Misi te Martiāe	Declamationū li.9.
De vita beata	li.i. Viuere Galio	Tragediarum li.io.
De tranquillitate animi	li.i. Ingrenti mihi in me	De arrib⁹ libera li.i.
De brevitate vite	li.i. Maior pars mor⁹	De mrimōio: ō t̄remotu. de. 4. fr̄ibus

Ad matrem consolato. Sepe iam mater optima Prouerbia multa laude dignissima
De moribus li.i. Omne peccatum Itē ad lucillum amicum. Cur vir bōis mꝰ
De remedijs li.i. Lx cūctoꝝ ⁊ alia multa ta mala accidunt.

Ad Serenū qꝫ in sapientem nec iniuria nec contumelia cadunt: ꝓcipium tantum inter.

¶ Lucanꝰ Annei predicti Senece nepos: oratoꝝ ⁊ poeta celeberrimꝰ hac tēpestate: q̄uis patruo iuniꝝ ob ingenij tamē magnitudinē par illi habitus ē. hic nanqꝫ ipsius Senece ex Mela eiꝰ iuniore fratre nepos fuit: Qui ꝓmo Rome sub Rhemmia polemone ⁊ Cornuto studuit a quibꝰ ⁊ optime edoctus ē vbi habuit cōdiscipulos sibi gratissimos: Persiū Flaccū ⁊ Salleū Bassū: quos mirū in modū dilexit hic ob eius ingētes virtutes a Nerone i curia vocat⁹ diu gratissimus ei fuit: a quo ante etatem questoꝝ dictus etiā auguratus sacerdotiū paulopst assecut⁹ ē: Tandē ⁊ ipse de cōiurat. ōe Pisoniane apud Neronem accusat⁹ ab eo (sicut Seneca) accepto mortis arbitrio venas sibi precidere fecit. Et cum se morti appꝛopinquare cerneret: hos versus prenunciauit dicens.

Sanguis erat lachryme quecunqꝫ foramina venit
Humoꝝ ab his largus manat cruoꝝ ora redundant:
Et patule nares sudoꝝ rubet omnia plenis.

Febra fluunt venis: totū est ꝓ vulnere coꝛpꝰ: Quibꝰ expletꝫ statim e vita discessit: pridie. s. calen. maij eo āno quo ⁊ Seneca patruꝰ: cui⁹ coꝛpus sepultū fuit in hoꝛtis suis. Scripsit hic Saturnalia siluaruꝫ lib. io. Medeā insup ⁊ Orpheū: incēdiū vrbis. Incēdiūqꝫ troianum cū priami calamitate: At phasali am li. io. i. de fluuio colchoꝝ phasis nominato: ⁊ alia multa.

Persium Flaccū satyricū poetā clarissimū patria betruscū: Lucani ꝑdicti condiscipulū: atqꝫ in oībus germānissimū cū eo in hoc tēpꝰ floꝛuisse patet: q ex patre equite romāo in volaterana Hetrurie vrbe natus ē: vbi ꝑmū vsqꝫ ad duodecimū etatꝫ sue ānū studuit: vbi ⁊ beniuolētiā illustriū viroꝝ Calphurnie stature Seruilij nomani: Lucaniqꝫ ac Senece cōparauit. Cūqꝫ ad decimūseptimū peruēissꝫ ānuꝫ Annei cognati amicitia vsus ē: ita vt nunq̄ ab eo discedēt. Erat gppe persius iste seuissimoꝝ moꝝ ve recundie virginalis: fame pulchre: pietatis potissimū erga matrē: soꝛoꝛēqꝫ: amitā. Scripsit aūt satyra rum libꝝ imperfectū: sed ⁊ ꝓterea scripsit: vꝫ insigne quiddā romanū: quod supra tunicas honoꝛat nobiles romāi deferebāt. Et Opeion librū vnū: ⁊ paucos ad soꝛoꝛē versus. Decessitqꝫ vitio stomachi āno dñi. 66. Etatꝫ vero sue 6m Eusebium. 30. ⁊ Rome in prediis suis sepultus est.

¶ Cornutus phūs ⁊ poeta tragicꝰ: poeticeqꝫ secte ꝓceps: Persij ꝑdicti ꝓceptoꝛ: hijs tꝑibꝰ in ꝓcio multo existēs: paulopꝰ a Nerone crudelissimo fine labe aliquo exilio dānatur: q inter cetera sue vtutis opa persij discipuli libꝛos cōmētatꝰ ē: in philosophia quoqꝫ opuscula q̄dā edidit. Atqꝫ ꝓ nimio amoꝛe optimā persij discipuli bibliothecā ꝓpauit. ꝓciūqꝫ soꝛoꝛibꝰ: quas heredes instituerat: tradidit.

¶ Clodium Quirinalem rhetoꝛem genere Arelatensem: hijsdem tempoꝛibus Rome rhetoꝛicā docere cepisse Eusebius scribit.

¶ Palemon insignis grāmaticꝰ patria vicētinꝰ tēpoꝛe isto Rome floꝛuit: Qui interrogatꝰ: vt Eusebius refert: quid inter stillā ⁊ guttam interessꝫ: Respōdit: Gutta stat: Stilla vero cadit. Cum isto nanqꝫ Ad. Antonius liberalis latinus rhetoꝛ grauissimas exercuit amicitias.

¶ Felix patriciꝰ Romanꝰ palātis frater: vir ꝑclarissimꝰ hoc anno a Claudio cesare ꝑses hieroselymā mittit: q ibidē: teste Ioseꝑho. 12. ānis magꝛātū tenuit: q̄ in tpe Claudiꝰ medicꝰ defunctꝰ ē: ⁊ repēte Nero inipij dignitatē obtinuit: hic nō Hieroselyme: sed ēt reb⁹ q̄ in oī iudee regiōe erāt: ꝑfuit: ⁊ Agrippe regi aīcissimꝰ fuit: cui⁹ soꝛoꝛē Brusillā: quū hic Felix in Judea admīstratoꝛ adijssꝫ: videṡ eā cūctꝫ mulieribꝰ ꝑcellētē sibi in vxoꝛē accepit: ex q̄ filiū suscipiēs: eū ob amoꝛē cognati Agrippā appellauit: ipiꝰ deinde cognati amoꝛe captꝰ: etiā Galileā sibi creditā: eidē a nerone ipetrauit. Cum igit hic Felix ad ministrare cepissꝫ: multi apō hieroselymā surrexerūt: q populū vanis suasioībꝰ deciperēt. Inter quos vt Ioseꝑhus. li. 20. ca. 17. scribit: qdā Egyptiꝰ pseudoꝓpheta vnꝰ fuit: q multos sibi associans in ipō magnarū rex conatu a Felice p exercitū oppssus ē: Quo extincto denuo vniuersa ꝓuincia latronum ⁊ magoꝝ hoies seducētiū repleta ē. Be q̄ nūero Felix mlos interfecit. Sꝫ quū a Jonatha pōtifice maximo moneret: vt reb⁹ iudeoꝝ mitius presideret: ira succensus ipsum pōtificem per fraudem in templo interimere fecit: ⁊ post eū multos trucidare mādauit: Que res apud iudeos defectiōis seminarium fuit. Hac ēt de cā Nero iudeoꝝ querimonijs pulsatꝰ: ipsum Felicem a prefectura remouit: ⁊ Festo dignitatē cōcessit. Primates siquidem iudeoꝝ a Cesarea Romā ascenderāt: de Felicis iniurijs cōquesturi: q certe penas exoluisset cōdignas: nisi amicoꝝ precibus nero indulsisset.

Ero Claudij priuignꝰ: ⁊ Agrippine ex Gneo Domitio eiꝰ viro filiꝰ: sextꝰ romāoꝝ impatoꝛ hoc anno: currente etiam octaua ⁊ ducētesima Olympiade imperare cepit: ⁊ imperauit ānis. i 4. mīsibꝰ. 7. ⁊ dieb⁹. 8. Claudiꝰ. n. moꝛiēs: quū Britānicū filiū: ⁊ Octauiā filiā ex messalina vxoꝛe genuissꝫ: tū suadelis Agrippine vxoꝛis neronē puignū: ⁊ genex impij successoꝛem designauit: ⁊ Britānicū proꝓriū filium regni extoꝛē fecit. Fuit aūt Neroni ꝓpriū nomen Domitius: sicut ⁊ patri: Cui belue quum Claudius Cesar Octauiā filiam vxoꝛē dedissꝫ: eum Neronez appellauit. At tum nero hoc pacto quū imperium adeptꝰ fuissꝫ: felicitatis magnitudine abusus ē: ⁊ virorū oium leuissimꝰ: omniumqꝫ flagitioꝝ genere inquinatissimꝰ: ⁊ auunculo Gallicule in rebus sceleraꝫ

55 5254

57 5258

tio2 ꝛ deterio2 esse cepit. Magnā nāqꝫ senat⁹ptem q̄si ei insidias tetēdissēt interfecit. P⁹ quos in oēs etiā vir negssimus inmanitatē suā cōuertit: Et p̄mo gdē scuitiā suā (vt p̄missum ē) in Senecā p̄cepto rē suū virū senē exercuit. Postmodū in Lucanū poetā. Deinde in pisonē ꝛ Cornutū phūm quē in exilium egit. In Agrippinā quoqꝫ matrē suā seuit: vt infra dicet: quā p̄mūeris retributione interimer fecit: nō solū p matris officio hoc ei impēdēs: sed etiā: vt Joseph⁹ ait: q̄ ei suis machinamētis prebuerit Romanū p̄ncipatū. In Octauiā p̄terea vxorē ꝛ Britānicū cognatuꝫ: ac in oēs deniqꝫ q aliquo in p̄cio apud cives eēnt: vsus ē crudelitate. Incēdij insup vrbis Rome ad similitudinē ardētis Troie auctor pariter ꝛ spectator fuit: ꝛ quū hoc incēdiū ei ascriberet: ipse ad abolēdū hūc rumorē suborna(t falsis testibus culpā xp̄ianis imponere curauit: vnde ꝛ p̄mū in xp̄ianos psecutionē incipiēs: preter petruꝫ ꝛ paulum apostolos inūeros interfecit xp̄ianos. Tante nāqꝫ fuit luxurie vt frigidis lauaretur vnguentis: ꝛ aureis piscaretur rhetib⁹: que purpureis funibus attrahere cōsueuerat. Ad vltimū vero per amentiaꝫ ad histrionuꝫ opera: scenāqꝫ peruenit: vbi turpiter videntibus cunctis cecinit ꝛ saltauit: cui⁹ scuitiam ꝛ pessimā vitam Boetius lib. 2⁹ metro sexto lamētabiliter cōmemorat dicens.

Nonimus quantas dederit ruinas:
Vrbe flammata patribusqꝫ cesis.
Fratre qui quondam serus interempto
Matris effuso maduit cruore
Corpus ex visu gelidum pererrans
Nec non tinxit lachrymis: sed esse.
Censor extincti potuit decoris.
Hic tamen sceptro populos regebat
Quos videt condens radios sub vndis.
Phebus extremo veniens ab ortu.
Quod premunt septem gelidi tryones.
Quos nothus sicco violentus estu.
Torret ardentes recoquens arenas.
Celsa num tandem valuit potestas.
Vertere praui rabiem neronis.
Heu grauem sortem quotiens iniquus
Additur seuo gladius veneno.

Hic itaqꝫ cū a seneca viro p̄stātissimo ī rhetorica: ac philosophia optime edoct⁹ fuisset: oia hec vitia in impij sui p̄ncipio ita occultauit: vt bonā spem oibus p̄ se ferre videret: Nā in vrbe ꝛ extra multa splendidē edificauit: ꝛ iter cetera Thermas Rome suo nomine: ꝛ domū aureā ac porticū triū miliū passuū mira celeritate p̄fecit. Judeis quoqꝫ plurimū fauit: ꝛ q̄maxime Agrippe cor regi: cui⁹ regno multa adiecit: Tandē vero hic Nero toti orbi insignis bellua postea q̄ p̄dictū tps in hijs obscenitatib⁹ p̄durasset: ita irā ꝛ odiū populi Ro. in se cōcitauit: vt tumultu excitato q̄ diligētissime ad pēas ab oib⁹ q̄reretur: Qui e palatio fugiens ad quartū vrbis miliariū insecutus ibidē in suburbano liberti sui inter Salariā ꝛ Numētanā via semetipsuꝫ āno etatis sue. 32. interfecit: In eoqꝫ ois Cesarū familia p̄sumpta ē: Et⁹ āt corp⁹: vt ex p̄legio ordis nostri habem⁹: intra vrbem delatū ad portā flamineā sepultū ē: vbi. 45. supra septingētos fere ānos vsqꝫ ad pascalis p̄mi pōtificis maximi tpa p̄māsit: supra qō nux arbor nasci cōtigit: quā demōes insederāt locū custodientes: q multos p eā portā ex vrbe exeūtes crudelē in modū lacerare cōsueuerāt. Quod aīaduertens idē pascalis pōtifex p̄mot⁹ populi sui malis q̄ indies ppe singulos nūciabātur ea de cā euēire: ictumū civitati indixit: obsecrauitqꝫ īmortalē deū vt populū romanū a tā detestabili eripet clade: Cui tādez brā v̄go maria apparēs: indicauit ei ossa neronis ibidē cē cōdita: monuitqꝫ vt e loco illo ea in tyberim p̄jicēt: Qd̄ quū fecissz: cōsestim inde ois demonū vis expulsa ē. Visoqꝫ miraculo pontifex eo in loco in bonorē btē v̄ginis cuestigio altare erexit. Deinde edes in ipsius btē v̄ginis honore extructa fuit: q̄ etiā a noīe facti: q̄ ex tūc a populo frequētari cepta fuit ecclesia sancte Marie de populo appellata est vbi pp hui⁹ facti mēoriā innūerabiles pene indulgētie p summos pōtifices postea cōcesse fuerūt: quē sane locū ꝛ ecclesiam fratres ordis nr̄i Eremitaruꝫ diui Aug. ꝛ deinceps incoluere. Et porta ante Flaminea vocata postea illa ēt ꝛ deinceps populi porta ē appellata. Beatū Syxt⁹ hui⁹ noīs q̄rt⁹ pontifex maxim⁹ pauli bergomensis ibidē dignissime p̄sidentis hortatu ꝛ industria ecclesiā a fundamentis maxia cū impēsa instaurauit: vt latius in calce voluminis in eiusdē Syxti pontificis vita dicetur.

¶ Festus Roman⁹ patricius. 6⁹ Neronis impij āno ab eodē impatore p⁹ Felicē p̄ses in Judeā miss⁹
5262 63 p̄fuit ānis duob⁹: vir gdē iust⁹ ꝛ vtutis amator: q̄ suscepto magīratu vno ordine negocijs p̄esse studuit: vnde quū vniuersaꝫ p̄uinciā latronib⁹ plenā offendisszꝫ: virib⁹ q̄bus potuit: purificauit: ꝛ illos q illaꝫ infestabant sollicite p̄seq cepit: ꝛ latrones multos interfecit: Hij (vt Lucas euāgelista refert) paulū aplm cū p̄ute Agrippa rege rōnē sue religiōis exponere tētasszꝫ: vinctū Romā ad Neronē transmisit.

5264 65 ¶ Albinus autem ꝛ ipse patricius Romanus post secundū annum predicti Festi in p̄fectura magistratu successor fuit: ꝛ .4. annis p̄fuit: Vir quidē callidus: auaruszq atq̄ malign⁹: qui nullam inq̄tatis speciem p̄termisit: ꝛ quoad p̄fuit vniuersam Judeā p̄phanauit. Nā: vt Josephus tradit: nō solum ciuibus furabat: sed singulorum substātias diripiebat: atq̄ latrocinantib⁹ fauebat: ꝛ qui cā obrē a decurionib⁹ comprehēdebantur: accepta a cognatis ꝛ parentibus pecunia relaxabat: Et propterea in Hierosolymis hac de causa facinorosorum qui res nouare cupiebant crevit audacia. Nam ques constabat officios indignos ꝛ supplicijs dignos q̄libentissime ad dignitates ꝛ vrbis officia promouebat: hijs etiā qui tumultū in vrbe excitabant non modo non indignabatur: sed etiam largitionibus se redimentes fauebat. Unde ꝛ multiplex dominatio sui causa in vrbe surgere cepit: que ab illo tempore semina sue captiuitatis ꝛ excidij sparsere: ꝛ bello iudaico dedere principia. Quo autem fine eius vita fuerit clausa non inueni.

¶ Florus geſſius ⁊ ipſe decio impij Neroīs ano.5°. ät ⁊ 10°. regni Agrippe: teſte Joſepho albino p̄ dicto ſucceſſit: Qui magiſtatu inito mult⁹ malis vt vir malign⁹ violētuſq; Judeos attriuit: ⁊ p̄magni tudine maloꝝ ei⁹ Albinū q̄ſi iuſtū iudicē Judei laudabāt: q⁹ malignitatē ſuā callebat ⁊ occultabat ne deꝓhenderet a turba. Hic ät q̄ſi ad docēdā negtiam miſſus inigtates ſuas in Judeos apta malignitate demōſtrabat: q⁹ neq; direptiōib⁹ parcebat: ſed modū iniuſti ſupplicij effrenata rabie ſeq̄bat. Ad miſerendū. n. iflexibilis erat: ⁊ auar⁹ oībus lucris: latronūq; direptiōibus cōicabat: Quapp infelices Judei cū ei⁹ latronūq; direptiōes ſuſtinere negrēt: multi ex eis receſſere: ⁊ relictis patrū ſuoꝝ ſolennitatibus ad alienigenas ſe trāſtulere natiōes: Quib⁹ malis p̄moti Judei ꝓ Flori hui⁹ adminiſtratiōis āno bellū ꝑ romāos ſuſcepere mēſe. ſ. maio qō p̄ ānos. 12. ꝓtractū fuit: Hic ät Flor⁹ vxorē noie Cleopatrā. hūit: malignitate marito nō mior q̄ a Popea Neroīs vxore hāc marito dignitatez obtinuit.

¶ Perſecutio chriſtianorum p̄ma.

¶ Nero itaq; impator. 13°. impij ſui āno ſup oia ſcelera ſua ēt in xp̄ianos p̄m⁹ p̄ſecutionē exercer̄ ce pit: in q̄ p̄ter petrū ⁊ paulū apl̄os ēt infraſcripti ſingulares viri Rome ⁊ alibi glorioſo martyrio cozonati ſunt: quoꝝ ꝺ nūero. 47. p̄mo fuere a btō petro apl̄o baptizati: q cū eodē apl̄o in cuſtodia ꝓtinēt tādē ſ̄b ꝺuotiſſia fidei ꝓfeſſiōe ibidē neroniāo gladio c°. id⁹ martij ꝓſūpti ſūt: q̄ die eoꝝ natale celebrat̄

¶ Nere⁹ itē ⁊ Archile⁹ fratres romāi ciues ⁊ ipſi ſub hac p̄ſecutione Rome martyrio coronati ſunt bij p̄mo apud inſulā pōtiā lōgū p xp̄o duxere exiliū: poſtmodū a quodā iudice grauiſſimis attriti fuerunt verberib⁹. deinde quū ad imolādū equuleo ac flāmis ꝓpellēt: dicerēt̄q; ſe a btō petro apl̄o baptizatos nulla poſſe rōne idolis imolari: capite cęſi ſunt: q̄rū natale. 4°. id⁹ maij eccl̄ia celebrari mādauit.

¶ Proceſſ⁹ ēt ⁊ Martian⁹ romāi milites a ꝺño petro in carcere baptizati: ⁊ ipſi cū Neroīs iuſſu oris cōtuſionē equuleū neruos: fuſtes: flāmas: ſcorpiōesq; ꝑpeſſi fuiſſent: nouiſſime ſexto nonas Julij martyrio cozonati ſunt: Quo quidem die ⁊ eorum feſtinitas celebratur.

¶ Torpet⁹ inſup roman⁹ ciuis q apō Neronē magn⁹ fuerat: hac ipſa tēpeſtate iuſſu Neroīs xp̄i martyr efficit̄ quē p̄mo alapis cedi: deinde ꝟberib⁹ duriſſime affici: ac beſtijs deuorādū tradi mādauit: Sz quū mūme lederet̄ caput ei obtrūcari p̄cepit: ⁊ hoc gdē. 16. calē. Julij geſtū: quo die feſta ei⁹ celebrātur.

¶ Torquat⁹ gdā ⁊ ꝟs Cecili⁹: Eſtiuus ⁊ Euphraſi⁹ ſanctiſſimi Chriſti cōfeſſores: ⁊ ipſi vno die hoc tēpoꝛe apud Hiſpanias mādāte Nerone martyrio cozonātur: Hij aut̄ omnes ab apl̄is petro ⁊ paulo epiſcopis apud Romā ordinati ꝓfecti ad p̄dicādū ꝟbū dei: hiſpanis infidelib⁹ fuerūt directi: vbi quum varijs in vbibus enāgelizaſſent: ⁊ inūeras eius gent̄ multitudines xp̄iāe fidei ſubiugaſſent: Tādem Torquatus acci. Cecilius Helyborī ⁊ Euphraſius Eliturgi ciuitatibus conditi quieuere: quorum natalicius dies ſextodecimo calendas Junij celebrari poſtea mandatum eſt.

¶ Nazarius p̄terea cuiuſdā aphricāi patricij Ro. fili⁹ a btō Lino eꝑo baptizat⁹: ⁊ ipſe quoq; apō mediolanū vbē ab Anolino vbis p̄fecto p hoc tp̄s martyriū xp̄i efficit̄: q quū oēm p̄dicando pagraſſet Galliā: ⁊ apō Carmelū ciuitatē filiū cuiuſdā vidue ciuitat̄ ipi⁹ p̄marie noie celſū baptizaſſz Mediolanū rediit: vbi quū dei ꝟbū p̄dicaret: ab Anolino ibidē p̄ſide capit̄: ⁊ carceri cū eodē Celſo puero mācipitur. Et p⁹ nō multos dies cū eodē Celſo puero gladio occiditur: Eoꝝ aūt corpora quum diu latuiſſent: ſicut ſcūs paulinus eꝑs ſcribit: tēpoꝛe Archadij ⁊ Honorij impatorū: a beato Ambroſio mediolanēſi eꝑo: domino reuelāte repti fuerunt: quoꝝ feſtiuitas. 5°. calē. auguſti celebratur.

¶ Marcellū q̄q; ⁊ Apuleiū inſignes viros ſub hac p̄ſecutiōis rabie apō Romā martyrio cozonatos fuiſſe ꝓſtat: hij p̄mo p apoſtolū petrū: relicto Symōe mago: cui⁹ erant diſcipuli doctrine aplice ſeſe tradiderūt: quo audito paulop⁹ ab Aurelião viro cōſulari ociēti iuſſu neronis martyrij cozonā nonis Auguſti reportarūt: quoꝝ corpa nō lōge ab vbe ſepulta referūtur: Eoꝝ ät natale nonis Aug. celebratur.

¶ Frōtoni⁹ ēt gdā petragoric⁹ eꝑs natiōe romāus: vir ſcūs: quē petr⁹ apoſtol⁹ ſupiorib⁹ dieb⁹ eꝑm ordinauerat: ⁊ cū Sergio p̄ſbytero: quē p apl̄i baculū in itinere ſociū de morte recepat: hijs tpib⁹ ad eandē petragoricā ciuitatē Gallie veniēs: quū magnā illius gent̄ multitudinē ad xp̄m cōperiſſz multi⁹ miraculis clar⁹ 8°. calē. nouēbris vir ſcūs quieuit in domino: quo etiam eius natale celebratur.

¶ Paul⁹ q̄q; narbonēſis eꝑs ⁊ ꝓfeſſor: quē: vt diximꝰ: paul⁹ apl̄s ordinatū cidē vbi deſtinauerat antiſtitē: q̄q; cū eodē apl̄o ad Hiſpānas p̄dicādi gr̄a prexerat: ⁊ ibidē relictus fuerat p hoc tp̄s p̄dicatōis officio nō ſegniter expleto miraculis clar⁹. 6°. idus Decēbris migrauit ad dominum.

¶ Tecla vgo p̄clariſſima: inſigniſq; ac ſanctiſſime pauli q̄q; apl̄i diſcipula: hij ſdē tpib⁹ q̄ p ꝓfeſſiōe xp̄i Fuſtes Beſtias ⁊ ignes tria atrociſſima tormēta ptuliſſz: poſt etiā multa ⁊ icredibilia alia tormēta ⁊ certamina ad multoꝝ doctrinā plato: quū de Jconio Seleuciam veniret: nono calen. Octobris in pace quieuit: quo die eius natale celebrari conſtitutum eſt.

¶ Maria Magdalena iſignißima xp̄i apoſtola: p hoc tp̄s (vt aiūt) baud lōge a Meſſilia galliaruꝫ ciuitate migrauit ad dñm: Hic gppe ab adoleſcētia ſua: vt ſacra ei⁹ hz hiſtoria: quū cēt cūctis indecorum puellis pulchritudine p̄lata ex marthe ſororis Lazariq; germāi ſui⁹ a: in Magdalū caſtellū marito tradita fuit: Sz ꝓfeſti voluptatū fallacia: vanaq; letitia ſeducta a marito ipſo diſcedēs hieroſolymā fugit vbi ⁊ gnis ſui imēor: ac leg(dine oblita vulgaris ⁊ impudiciſſima meretrix euaſit: Ac poſt q̄ ſpōte ſe ſecrit turpitudis p̄ſtibulū iure effecta ē delubrū demonioꝝ. Dex dño Jeſu xp̄o aliq̄ū p̄dicāte: ⁊ troꝛē peccatoꝛib⁹ (vt fit) intētāte: ꝓfeſti añ oculos cordis ſui culpas turpitudis ſue: ⁊ eternum iudiciū ponēs os-

lore cordis ītrīnsecꝰ tācta culpas suas fetibus amarissime pūire cepit. Jn seque reuersa ait. Quid frustra deciperis maria? Surgā (igt) ad Jesuz christū dñm deū verū rerūq; oiuz creatorē z redēptorē meū ibo z plāgā dolorē meū ac mea scelera amarissime ōplorabo. Atq; ita domū reuersa lupanar pfūdi ōre liquit z sui oblita ad xp̄m i domū Symōis leprosi cōuiuātē venit: ad pedesq; eiꝰ retro accessit vbi vberti lachrymas effundēs q̄si peccatoz veniā sibi elarguri postulās ipiꝰ dñi sui pedes lachrymis lauāre cepit z capillis capitis sui tergēs exosculabaī vngnētoq; pcciosissimo vngebat. Quo viso (vt sacra euāgelio rus hz historia) dñs ad illā igt O mulier: remittunt tibi peccata tua Fides tua te salvā fecit: vade igt in pace. Ac per hoc mercedē corporis sui a se oino abdicās z aliā salutis viā repertēs: quoad dñs nr̄ Jesus xp̄s vixit cidē ardētissime ibesit vt optimā partē (eo testāte) elegit. Post vo dñi nr̄i ascensionē (vt egesippus ad verbū scribit) domo eius i ecclias pcecratā asperrimū eremū petijt: z i loco āgelicis manib⁹ preparato per .30. ānos icognita māsit: vt z qualibet die septē horis canōicis ab Angelis i ethera elevabaī z celestiū agminū glorioſos cōcentus: corporalib⁹ etiā atrib⁹ reficiebaī: vñ die⁹ singulis suauissimis sacrata cōuiuijs per eosdē āgelos ad locū proprīū ide revocata alimentis corporalib⁹ nullatenus indigebat. Atq; ita cū adeo bōis delectata corporalib⁹ aliq̄n discessisset ad cū deniq; p hāc penitētie amaritudinē fragrāti ōsiderio. iij. calē. Augusti redire curauit. Eiꝰ aūt corpꝰ apud Massiliā Galliaz vrbem nunc vsq; conditum babetur: cuius natalicius dies. ij. calendas Augusti celebratur.

¶ Agrippia Nerōis Cesaris mater āno apō Lucrinū lacū i villā suā iussu filij occidit. Que mulier z genere cōsanguitateq; Jmpio z filij mōstruositate ac suo quoad vixit eiecit. Hec quippe Germanici Cesaris optimi iuueis ex Agrippina superiori filia fuit: z Caij Gallicule imperatoris sozor: z nupsit Sneo Domicio boi nobilissimo: ex q̄ Neroné predictum peperit: vez viro morte absūpto: Neroē adhuc puulo cū formosissima esset Gaiꝰ eius frater vir spurcissimꝰ diu turpi stupro ea abusus ē. Sed eo a militib⁹ suis trucidato a claudio pncipe substituto: predilecta i vxorē accepta ē. Que i dignitatem sublimata (vt erat mulier astutissima) ipe capto: quāq; vt insq; sex⁹ filij essent: Claudiū eo induxit vt Neroné privignū adoptaret i filiū z Octauiā filiā traderet i pugē: Quib⁹ obtentis metuēs ne Britānic⁹ Claudij filiꝰ āte patris morte in solidā deueniret etatez: ipsuz Claudiū maritū z imperatorē veneno sustulit. Quo mortuo suffragio amicoz Neronem sublimare fecit in pncipē. Que res adeo Neroni grata fuit: vt ipsaz matrē illico rāq; būmeritā i cūctis rā publicis q̄ p̄uatis pponeret: Ea quidez sic sublimata plurimū i cedib⁹ atq; exilijs debaccata ē. Deniq; facinorosa mulier cū quibusdā ex causis de filio oblocuta fuisset ideteſtabilē (quāq; meritā) morte deducta ē. Hā cū ei⁹ odiū sibi cōqueriſſet tā oi honore z maiestate p̄uauit: que idignās z femineo irrita furore cidē iperiū se surrepturā minata ē. Quibus exterrit⁹ Nero veneno ter illā interficere conat⁹ est. Sz ipsa ante dotis offensaz vitare studuit. Deniq; cū quū oia que illi Nero i morte tetenderat euitasset mater centurionē cū militib⁹ in villā suaz mittēs illā funestissime occidi mandauit qua occisa nocte eadē cremari fecit z vilibus exequijs terra cōtegi.

5269 70 1 Jnnus hꝰ papa hoc āno qui ē vltim⁹ Neronis beato petro in pontificatu succedēs sedit annis. xi. mensib⁹. z. z diebus. 12. Vir certe morib⁹ z sanctitate p̄clarus: Qui ex p̄cepto magri sui petri cōstituit ne qua mulier nisi velato capite vnq̄ tēplū igrederet: Fuit. n. hic natione tuscꝰ ex patre herculāno q quū demōes effugaret mortuosq; advitā reducēt rādē a Saturnino cōsule cui⁹ filiā a demōib⁹ liberauerat capitali sniā punit: z martyr xp̄i efficit: ac. xi°. calē. octobris i vaticāo iuxta corpus beati petri sepelit: z ea die eiꝰ natale celebrat. Quod quidē sanctissimū corpꝰ vt aiunt: postea a quodā Gregorio Ostiēsi epō i Ostiā civitatē trāslatū: z i diui Laurētij tēplo honorifice pditū fuit. Hic sacros ordies i hac vrbe celebrās. 18. p̄sbros: z. xi. epos creauit. Scripsit autez hic res gestas bti Petri magri sui z maxie eius cū Symōe mago pretione.

¶ Viri disciplinis excellētes.

¶ Euax Arabū Rex isignis phūs z medicꝰ ac Rhetoz repestate hac floruit qui iter cetera sue doctrine opa volumē de medicinis optimū a se cōpositū Nerōi trāsmisit. Jn quo ii solū herbaz medicinaliū sz ēt z lapidū species noia z colores a quib⁹ in regionib⁹ valeāt reperiri scripsit. De quo ēt Plin⁹ li. 25°. meminit dicens. Euax Dionysius z Metrodoꝰ herbaz effigies pinxere: earūq; effectꝰ subscripsere

¶ Uectus valens alter medicꝰ grecꝰ qui vt Plin⁹ li. 29. scribit messaline pducte vxoris Claudij adulterio fuerat nobilitatꝰ: p hec tpa multā nactꝰ potētiā Rome in medicinis nouā secrā instituit: z galieno teste li. primo de regimie sanitatū z librū medicinalē ad Neronē scripsit i quo cūctis medicis z philosophis tā veterib⁹ q̄ nouissimis seipsuz effrenata quadā temeritate preposuit. Jpocrateq; oiuz medicoz pncipē maxime supplātauit. Sed idez Galien⁹ ipsuz ignorātissimū fuisse ostendit: nec inter medicos: sed inter textrices sordide creuisse: quum eius pater lane pectinatoz z mater textrix fuerit.

¶ Critiā quoq; Massiliēsē medicū hijsdē tpib⁹ floruisse dicūt: Qui ēt (vt idē plin⁹ li. 29. scribit) ad mot⁹ syderū ex Ephumeride mathematica cibos phibens: horas observās auctoritate thessalū pcessit predictū. Hic (eodē Plinio testāte) innumeras post se reliquit divitias z libros i medicinis edidit vtiles.

¶ Probus Berytiꝰ grāmaticoz sui temporis princeps per hoc tempus (Eusebio referente) floruit z nonnullos in grammaticali professione edidit tractatus.

¶ Statium quoq; vsulū natione Tolosanū oratorē clarissimū hijsdē etiā temporib⁹ claruisse scribit Eusebius. Qui z per omnem galliam Rhetoricam celeberrime docuit.

Alba Sergi⁹ antique nobilitat⁹ Senator: hoc ano ab hispanis galliscz ano etat⁹ sue. 73. p⁹
Neronē sextus Romanorū imperator electus imperauit mēsibus septē: Qui: vt Suetonius
S ait: a pncipio liberalib⁹ studijs z iuri ciuili opera dedit: z ppterea adult⁹ factus: vita puata 71 5270
insignis admodū fuit: Veruz principatu suscepto: quū Rome auaritia z segnitia oēs offen
deret: tādē Othonis insidijs in vbe ad lacū Curtij cū pisone nobilissimo adolescente. quē in filiū ado
prauerat iugulat⁹ est: Cuius qdē corp⁹ Egius ei⁹ dispēsator in puat⁹ eius ort⁹ via aurelia sepelliuit: Fu
it hic: vt Orosi⁹ li° 7°. scribit: Sepe cōsul: pspecz pconsul: z frequēter bellorū grauissimorū dux. Sta
tura corpis iusta: capite caluo: oculis ceruleis: aduco naso: manib⁹ pedibusqz articulari morbo distor
tis: adeoqz vt calceū ppeti posset. Fuit etiā in dexteriori corpis pte gibb⁹. Cibi tñ plurimi: z libidis ma
xime in maribus pn⁹: Qui. M. Fabiū Quintilianū insignē oratorē ex hispānia Romā perduxit.

Tho Luci⁹ octau⁹ Romanorz Imperator: mortuo Galba inter tumult⁹ cedesqz impiū oc
cupans imperauit mensib⁹ tribus. Hic nāqz materno genere magis q̄ paterno nobilior fu
O it vita priuata mollis: Quippe qui Neronis pfamiliaris fuerat: z otium eius consiliorūqz se
cretorūqz particeps: Cū autez ciuile bellū contra Vitelium in Germania imperatorē crea
tum molius trib⁹ leuibus prelijs superior extitisset: vno videlz ad alpes: altero ad placentiam. Tertio
ad Castorē. Quarto autem: vt Suetonius ait: apud Bebriacum superatur. Vnde z rex desperatiōe
permotus mēse octobrio ano etatis sue qnquagesimooctauo sibimet manū iniecit: z apud volateranaz
Etrurie vbē funeratus ē. Hic quippe statura fuit modica z male pedatus: caluusqz habitus. Ei⁹ aūt
vitā z preclarissima gesta multi clarissimi oratores scripsere: z q̄ maxime plutarch⁹ z Suetoni⁹ histori
ci: qui eum predicarunt fortissimū virū ac vnicum rei bellice imperatorem.

Itelius non⁹ Romanorū Imperator z ipse post Othonē imperauit mensibus septē: q ex fa
milia honorata poti⁹ q̄ nobiliori origine duxit: Hic: vt Sueto. scribit: in adolescētia omnib⁹ 72 5271
V probris cōtaminat⁹ fuit: sed ppter auguzādi scientiā apud Caiū imperatorem precipuū locū
obtinuit: Quo mortuo etiā apud Claudiū per alee studiū familiaritatez obtinuit. Deinde
Neroni acceptior: quorū indulgētia amplissimis honorib⁹ auctus ē. Deniqz cum p̄mū imperio potit⁹
fuisset in omnē nequitiā seuitiāqz ac ingluuiē prolapsus ē. Fuit qppe tāte voracitat⁹ vt in die sepius co
mederet: z vna cena suo iussu: vt Sueto. scribit: duo milia piscū z septē milia auiū eidem appolita fue
rint. Et ne cui hoc incredibile videat. Ferunt eū fuisse incredibilis proceritat⁹: z rubicundissime faciei
atqz obesi ventris. Verū vbi cōperit Vespasianum apud Judeā palestine ab exercitu imperatorez crea
tum cū legiōib⁹ aduētare primū deponere imperiū constituit. Sed a qbusdā postea aiatus armis sum
ptis Sabinū Vespasianū fratrē cū Flauianis in Capitoliū cōpulit: quo quidē succēso oēs cū eo cōcre
mari fecit: Quare Vespasiano supuenīēte: cū nullū sibi venie locū reliquisset: e palatij cella in qua deli
tuerat turpissime tract⁹ per viam sacraz nudus ad scalas gemonias ducitur: vbi primo stercore z ceno
ludificat⁹: deinde minutissimis ictibus excarnificatus in tyberim proiectus ē: z ita etiaz cōmuni caruit
sepultura: perijt itaqz cuz fratre z filio. 50°. z. 7°. vite sue anno.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Quintilian⁹ rhetor atqz pbūs celeberrim⁹ natiōe hispan⁹ hispidē tpib⁹ cū in magno eēt pcio a galba
pdicto Cesare Romā perduct⁹ ibidē scholā tenēs clarissim⁹ habit⁹ est: vir certe eruditissim⁹ atqz grauis
q inter cetera de institutiōe oratoria octo libros cōposuit: atqz causarū librū perutilē edidit: Ex qb⁹ hāc
celebrē z memoria dignā habem⁹ sentētiā. Vtinā liberoz nrorū mores nō ipsi pderem⁹. Infantiam. n.
flati delitijs soluim⁹. Mollis qppe educatio quā indulgētia vocāt nervos oēs meni⁹ z corpis frangit.
Hui⁹ aut̄ celeberrimi viri de instit⁹utiōe oratoria liber cū annis ferme sexcent⁹ deperdit⁹ fletissz: postea
a pogio florētino viro eruditissimo circa ānū dñi. 1410. in Cōstātino cōcilio in quodā ipsi⁹ ciuitat⁹ mo
nasterio integer repert⁹ est ita: atqz ei⁹ opere trāscriptus z emēdatus in Italiam delatus est.

¶ Josephus iudeus sacerdos z Mathathie ei⁹ gentis sacerdotis filius: bistoricus quidem celeber- Josephus
rimus atqz philosoph⁹ insignissimus: multarūqz litterarū z rerum peritissim⁹: hoc tempore imperan- Cartero
tibus predictis: videlz Nerone z reliquis a Vespesiano z Tito ei⁹ filio conquesta Galilea capitur z in
seruitutē honestam deducitur: vir sane bon⁹ ac egregi⁹: Qui de Christo optime sensit: z prodigia mul
ta exposuit: z q̄ maxime Hierosolymorū perniciē futuram tanq̄ verus prophetā predixit: Qui cuz in
Romanorū man⁹ post galilee deuastationē: cui ipse preerat: deuenisset: a Vespasiano exercit⁹ modera
toze diligenti cura seruatus ē: Qui statim eidem Vespasiano z Tito semotis arbitris eos breui impe
ratores futuros esse predixit: quod z factū est: Propter quod idē Vespasian⁹ eum ab oi seruitute libe
rauit. Capta vero z eversa Hierosolyma: Joseph⁹ vt verus prophetā a Vespasiano summis laudib⁹
z honorib⁹ elatus est. Romā deinde perduct⁹ tum ciuitate: tū Flauia familia donatus ē vbi cū eisdem
imperatorib⁹ per quindecim ānos feliciter vixit: In qbus cū singularis esset eruditionis primo de iudai
ca captiuitate septē libros scripsit: pro quib⁹ z statuam: vt diu⁹ refert Hiero. Rome promeruit. Scripsit
deinde alios viginti de antiquitate Judeo. li. videlz ab exordio mundi vsqz ad bellū iudaicū: z alios du
os aduers⁹ Apionē grāmaticum: atqz alia multa ad se reliquit scripta: que oīa a Ruffino Aquileiensi
in latinam linguam fideliter translata postea fuere. Et natus Josephus hic etiam quando Christus
cruci affixus fuerat: vixit vsqz ad Traiani imperatoris tempora: z Rome glorioſe defecit.

Espasian⁹ Flauī⁹ decim⁹ Ro. impator ducētesima t. 12. Olympiade imperator t Augustus
v creatus inpauit annis decē: vir vtiq; clementissimus: liberalissimusq; ac munificētissimus
5272 | 73 q principatu suscepto rēpublicā ferme collapsam optime restituit: t cēsum senatoz explenit
⁹sulares ĩopes sustērauit: ac multas p orbē ciuitates terremotu vel incēdio afflictas i melⁱ⁹
restituit: t vbi q̄q; multa adiecit ĩsignia. Tēplū pacis foro proximū per diuū Claudium ceptum per-
fecit: atq; amphiteatrū: cuⁱ⁹ partē adhuc cū admiratiõe aliquādo in vbe cõspexim⁹: inchoauit: impio
etiaz potitus: Achaiā: Lyciā: Thraciā: Oliriā Romā s adijciens in prouincias redegit: t presides eis
trāsmisit: Et q̄uis munificētissimus: clemētissimusq; haberet: in colligēdis tamē pecunijs nimiū rē-
hensibilis videbat: lz ex aliēo (vt Eutro. noster b3) nil rapet: Hic ante demādatū sibi imperiū in germa
niam t Britānia a Claudio multz tricesies t bis: vt Sueto. scripsit) ⁹flixit: Deinde biēnio ante Nero
nis mortem ad capiendā Judeā ab ipso Nerone missus multa ibidē gessit certamina: p quibus audi
ta principis morte: imperator ab exercitu appellatus ē: q bellum Tito filio cōmendās Romā p Alexā
driam pfectus ē: vbi vbē incēdijs veterib⁹ ac ruinis deformē offendens ad restitutionē tam morum q̄
murorum aggressus ē: t multas leges: pstertiz cōtra libidinē t luxuriā ibidem decreuit: Atq; ita oibus in
rebus ab initio sui pncipat⁹ vsq; ad exitū semper iust⁹: ciuilisq; ac clemēs fuit: qui rādem posteq̄ multas
deduxisset colonias: ⁹fluuio vētris annū gerēs etatis. 69. extinctus ē: relictis post se Tito t Domitiāo
filijs ex Flauia Domicilla vxore susceptis. Fuit nanq; Vespasian⁹ hic statura quadrata: firmis: cōpa
etisq; mēbris t vultu decoro. Et cū esset doctissimus vir: vt Sueto. testatur: edidit versus.

¶ Hierosolymorum excidium.

¶ Hierosolymorum euersio.

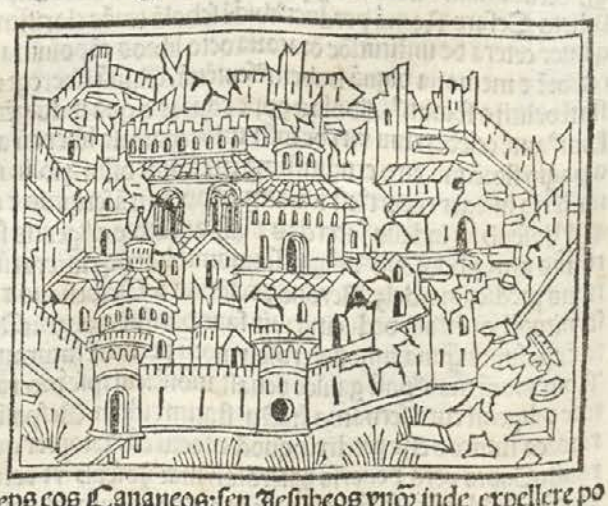

¶ Hierosolyma Metropolis nobilissima
5274 | 75 ac vetustissima Ciuitas: hoc āno qui est se
cundus imperij Vespasiani annus octaua
die mensis Septēbris a Tito ei⁹ filio capi
tur: t sexta vice fundit⁹ euertitur: Quā cuz
Titus vna cū templo prorsus diripuisset:
incēdisset q̄z eā vniuersaz t templū compla
nari iussit: quibusdam turribus relictis q̄ pre
ter ceteras eminebāt: scilicet phaselo hippi
co t Mariane sic appellate: quod quidez
Titus egit vt turres ille posteris indicaret
quā munitissimā ciuitatē Romanorum vir-
tus obtinuisset: Murorū etiaz aliquā par
tem dimittens tāto quāto ciuitatem ab occi
dente cingebat: t hec quidē pars vt castruz
illis essz quos custodie causa relinquere de
cernebat. Alium vero totū vrbis ambituz
ita complanauit: vt qui ad eam accessissent
vix credere potuissent aliquādo fuisse habi
tatam. Et hoc propter indecorū dementiaz
actum est: quia nouas res p̄ter Agrippe re
gis consiliū mouere tētauerint. Quinquies
nanq; preter nunc hec celeberrima ciuitas
vastata fuit: primo a Babyloniorum rege. 2°
Ab Asobio Egyptiorū rege: Tertio ab an
tiocho. Quarto a pōpeio. post hos Hero-
des magn⁹ t Sosius captū oppiduz seruā-
uere. Ei⁹ itaq; vrbis prim⁹ conditor (vt Jo
sephus testatur) Canaan fuit: qui Just⁹ ap
pellatus erat rex: t hic quidem Melchise-
dech sacerdos dei altissimi dicebatur: Qui
cum ibidē phanum edificasset illud Soly-
mam appellauit: Que quidez ciuitas Ca-
nanee gentis vsq; ad tempora Dauid Re-
gis habitatio fuit. Nec Josue iudeorum princeps eos Chananeos: seu Jebuseos vnq̄ inde expellere po
tuit. Dauid vero primus Jebuseis expulsis quū ciuitatē reedificasset: eam Hierosolymaz: id est Mu-
nitissimā nuncupauit. Hieron enim hebrea lingua latine munitionem significat. Huius igitur vrbis si
euerse sit⁹ t munitio petrosa erat t triplici muro cingebatur: que: vt Strabo ait: interi⁹ ags abundans
exteri⁹ vero oio sicca fossaz habebat in lapide excisaz. 40. pedū profunditate: latitudine vo. 250. E lapi
de aūt excisō educta erāt celeberrimi tēpli menia: Eā cū Tit⁹ cepisset stati cōplanat̄ mēib⁹ fossas ētim
pleri iussit: Quāobrē vsq; ad Hadriāi pncipis tpa latronū: sicariorūq; fcā ē receptaculū: hec Strabo:

Quā postea badrianꝰ impatoꝛ menibꝰ ꝛ eduſcijs inſtaurās de ſuo noīe Helyā appellauit: ꝓcepitqꝫ ne cui Judeo in eaꝫ introeūdi daret facultas: ſꝫ mꝫ chriſtiāis eā cōceſſit: vbi primū ex noſtris quidā. Adar cus epꝰ ꝓſtituꝰ eſt. In ea gppe ſicut Joſephꝰ refert ſexcenta boīuꝫ milia ꝓ romānos fuerūt interfecta Cuius gdeꝫ calāitat ꝛ excidij Flozij ꝓfecti inhumāitas extitit cā: g(ut dictuꝫ eſt) Judeos ibidē immeꝛ ris attruerat malis: ꝓpque laceſſiti Judei res nouas ꝓtra romanos mouere tētarūt: ꝛ ipetu facto mul toſ Romāoꝝ interfecerūt: ꝛ Ceſtiū Syrie ꝓſidē extra puicīā ciecerūt: Quaꝫ ob cāꝫ infinite ꝓpemodū cedes bicidē ſubſecute ſunt. dē gbꝰ Joſephus li. ꝛ. de Judaica captiuitate pulcheꝛ meminit. Qō quum Nero acceꝑiſſꝫ cōfeſti Veſpeſianū predictū ab adoleſcētia vſqꝫ i ſenectā bellis exercitatū ad rāti belli magnitudinē ſuſtinēdā duodecimo ipij ſui āno cū ingēti exercitu miſit. Qui vtraqꝫ Galilea ꝛ Judea capta poſt ternū ānū mozte Neroīe ad ipiū p Senatū ab indea reuocatur: Tito eiꝰ filio ad obellā dos iudeos ibidē relicto. Agrippa igit rege ꝛ Beroīce eiꝰ germana ex vrbe pulſ ꝰ ꝛ eoꝝ regia a iudeis ſuccēſa necnō ꝛ Anania eoꝝ ponifice maxīno a ſedtioſis iterfecto tota Ciuitas p Symonē ꝛ Joānem quēdā occupata fuit. Quoꝝ quidē ſeditiōibꝰ nil magꝭ ipiū a Romanis ꝙ ab bis duobꝰ paſſi ſūt Judei Neqꝫ poſt illos ciuitas (ut Joſephus ait) aliquid noue calamitatis expta ē. Sed illa gdeꝫ grauioꝛes ca ſus peꝛtulit ātēꝙ ſubuerteret. Romani aūt g eā obellarūt maius aliquid ꝓficeꝛ nō potuꝰ. Nā ſeditio ciuitatē: Romani vō ſeditonē cepere: qꝛ multo menibꝰ erat tutioꝛ: bijs igit intra ciuitatē ſic male ſe babē nibꝰ: Tytus (ſicut Egeſippus li. ꝟ. bꝫ) cū gbuſdā delectis equitibꝰ foris vrbē circuīēs et muros exploraꝫ: a iudeis a tergo cōciudit: ſꝫ animū audacia exacuēs penetrato cuneo ad ſuos indigabundus rediſt in columnis: Qui itaqꝫ ꝛ tormenta ꝛ machinas ad muros admouit quibꝰ quaſſato muro ſecūdo: Titꝰ tū p Joſephū (q dicēdi pitiſſimus erat) pacē Judeis obtulit. Sꝫ quā multi iudei cōtradiceꝛēt repēte rāta i ciuitatē: Romani vō ſeditonē cepere: qꝛ multo menibꝰ erat tutioꝛ: bijs igit intra ciuitatē ſic male ſe babē nibꝰ: Tytus (ſicut Egeſippus li. ꝟ. bꝫ) cū gbuſdā delectis equitibꝰ foris vrbē circuīēs et muros exploraꝫ: a iudeis a tergo cōciudit: ſꝫ animū audacia exacuēs penetrato cuneo ad ſuos indigabundus rediſt in pſpectu ſtetit: Ad quē Titus ſuos cohoꝛtatꝰ ē. Multi nāqꝫ ad Romanoſ cōfugietes quū eiſ dē euadere poſſet. Jnualeſcēte ōmqꝫ fame ſepultoꝛ pleruqꝫ ſepeliēdū preuenit ad ſepulchꝝ: cū tāto fe toꝛe moꝛētū ut vbis terra ad ſepulturā nō ſufficeret: ſꝫ extra muros cadauera ꝓiciebāt ꝓpter qō in gennit Titus ꝛ ſe venīā ſepius eis obtuliſſe proteſtatꝰ ē. Multi nāqꝫ ad Romanoſ cōfugietes quū eiſ dabāt cibꝰ aut nullā edēdi viꝫ aut digerēdi habebāt ptātē. Hac gppe calamitate pmotus Titus monet Joſephū, ut iudeos ꝛ ſcripturis ꝛ exēplis ac lacbꝝimis ſi poſſit niclinet. Sꝫ nibil pfuit: Quinimo (ut idē Joſephus refert) ꝛ Joānes ꝛ Symō in ea ꝓncipes: ita oia obſtruxerūt ut neqꝫ iudeis exitus neqꝫ Romanis pateret aditꝰ vllus. Domuſqꝫ ſingulorꝝ idies a ſeditioſis iugit ſcrutabant: ꝛ ſigd reptū ſuiſ ſet negātes trucidabāt: ꝛ ſi nil reperiſſent adhuc ꝙſi celaſſēt oio cruciabant. Demqꝫ vxores viris parē tes filijs ex oze cibū rapiebāt: ꝛ ſi hoſtiū alicuiꝰ clauſū videbāt cōfeſtiz aliquē ibidem comedentem ſup plicabantur: vnde ꝛ paſſim etiā domus rumpebātur inferioꝛes ſpoliabātur: ditioꝛes vero ꝓ ſuis pecu nijs accuſati q fugere tētaſſent enecabātur: contigit etiam (Joſepho ꝛ Euſebio in libꝝ. eccleſiaſtice hi ſtoꝛie ca. 7: referentibus) factuꝫ illud dictu audituqꝫ horendiſſimū de quadā muliere nomine Maria plebeia quidē: ſꝫ diuitijs nobili que in ciuitate recepta fame tabeſcēs neceſſitate impellēte: cōtra naturā excitata: filiū quem lactabat comedere decreuit. Et accipiens illum in vlnis ita alloquitur dicens. Fili mi nunc ſi omnia te circuſtant: bellum: fames: incendia latrones cui te reſeruabo? Adclius eſt inquit ut vel ſemel redd as: qō ab me mīe ſuſcepiſti. Quibꝰ dictis filiū occidit ꝛ coctū mediū ꝓdit: ꝛ reliquū fu uit: Sꝫ icēſi filij odoꝛ ſtati ſeditioſos g ciuitatē puagabāt allexit. Quos mat iuitās: inqt guſtate qō ma trē guſtaſſe didicitis: Quo audito repēte eos magnꝰ horoꝛ cepit atqꝫ q̄dā maxima ōmētia: ac etiā i ip ſo piſu diriguerūt. At mat igt: filiꝰ meus ē comedite ſicut ego miſera comedi. Moneo: ait: vos ne mīe miſericordioꝛes ſitis aut certe molliores. Qō ſi voſ pietatē colit (ego qō reliquū ē māducabo) illico ne fas tāti ſceleꝝ vrbē repleuit: ꝛ cito bec calamitas Tito ꝛ oi exercitui nūciata ē: ꝛ gdā boc ñ credebāt. alij ve ro ꝓmittabāt: miles autē vehemēti ꝰ iudeoꝝ odiū cepit. Titꝰ vō manꝰ eleuās ad celū dicebat ad bellū nī nunc ſi omnia te circuſtant: bellum: fames: incendia latrones cui te reſeruabo? Adclius eſt inquit boīuꝫ me vēiſſe credebā: ſꝫ ut video cōtra belluas dimicamꝰ feris ſenioꝛes: Illa gppe a ꝓpa ſe abſtinēt ſpecie etiā i extrema neceſſitate ſuos ſetꝰ fouēt: ſꝫ iſti ꝓpos ōuorāt filios: illos itaqꝫ ōleamꝰ: qꝫ feda ſūt oia. Quibꝰ dictis ad id ꝓficiēdū omnē adhibuit vi atqꝫ curā: ꝛ ꝓfeſti ſe alis amoti ꝛ arietibꝰ vrbē vi riliꝫ expugnauit: eāqꝫ ditreptā vaſtauit atqꝫ iecēdit: vndecies cētenis milibꝰ ibidē ꝓſūptis: cētū captinoꝝ milia iudeoꝝ vēdidit. Cur autē tāta ibidē mltitudo iuēta ſit (Joſephꝰ ſcribit) tūc aḡinorū feſtinitas ce leberrima fuiſſe: i q̄ gdē feſtiuitate iudei ferme oēs: ex oi puicia ad Tēplū ꝓfluere cōſueuerāt. Et ppter ea ipſos i vrbe hac q̄ſi i carere tāq̄ icredulos ſi cludere dīs volut: Et digne gdē bijs paſce dieb ꝰ talia paſſi ſūt gbꝰ ꝛ Saluatoꝝ crucifixerūt: Et ſic bic ōmētie iudeoꝝ iſte finis fuit. Cēſar vō ꝓpoito ſtati i caſtriſ tribunali vniuerſo exercitui gratias egit: ꝛ vnicuiqꝫ ſpolia ꝛ manubias largit diſtribuit: ꝛ poſtea ſe ad ſacra ꝓ victoꝛia celebrāda vtit maximāqꝫ bouū ꝛ alioꝝ aialiū mltitudinē imolauit: ōbic bieroſolymo rū cuſtodiā vni legiōi ꝓmittēs: ipe cū ioāne ac ſymōe giera ꝓncipibꝰ ꝛ tirānis atqꝫ inūcrabili captinoꝝ mltudie ꝛ ſpolijs plūmis i ceſareā vēit vbi friſ ſui die clariſſie celebrās mltā captioꝝ ptē i ſpectaclo pe

rire fecit. Quosdā. n. cū bestijs depugnare alios se pugnare coegit: atq; alios ignib⁹ consumpsit. Veni ens deniq; Tit⁹ Romā cū patre suo Vespasiano: vt Josephus. lib. 7°. capi. 36°. scribit: ac Orosius noster li. similiter. 7°. memīr: triūphū celeberrimū egit; De quo de Titi vita infra dicetur. Symonē autē Giere filium: q vbis excidij causa fuit in triūpho perductū: postea laqueo per totā ciuitatē traxerūt: t mul tis cofossum vulnerib⁹ postea interfecerunt. Quūq; Vespasian⁹ triūphi pōpam peregisset: Templum pacis edificauit: vbi omnia Judeorum preciosiora instrumenta reposuit: videlz tabulas eorum legis: t penetralium vela purpurea: t alia multa que commemorare longum esset.

¶ Colligit aūt oē tēp⁹ in secūdū Vespasiāi ānū t nouissimū euersionis Hierosolyme a gntodecimo anno Tyberij Cesaris: t ab exordio euāgelice predicatiōis xpi. 43. ānorum: a captiuitate vero quā ab Antiocho rege perpessi sunt iudei anni. 230. porro a Darij secūdo āno quo rursum edificatū est tēplū ānī. 590. a prima vo ipsi⁹ tēpli edificatiōe sub Salomōe vsq; ad nouissimā hāc ruinā q̄ sub Vespasiāo isto facta est anni. iio2. Et sic finis regni t sacerdotij iudeorum bētur. Nā fm xpi euāgeliū ad nihilū redacti sunt: funditusq; a suo regno vbi tam eis alienigene dominabantur eradicati: dispersiq; per ter ras fuere: Ibi enim post regni recuperationem per Aristobolum pontificem magni Symonis nepo tem regnatum est per decē reges anno ferme. 162. quor̄ etiam nomina t tēpora sunt hec.

¶ Judeorum Regum Epilogus.

Aristobolus	1	añ. 1	Archelaus	6	añ. 9
Alexander	2	añ. 27	Herodes tetrarcha	7	añ. 24.
Alexander	3	añ. 9.	Agrippa	8	añ. 8.
Hyrcanus	4	añ. 34.	Herodes frater	9	añ. 4
Herodes magnus	5	añ. 37.			

Agrippa filius Agrippe decim⁹ t vltim⁹ ānis. 22. Qui quū bona Romāor̄ gratia deficiēs regnū omne senatui legauit.

Ac sic omne iudeor̄ regnū omnino cōsumptum est.

¶ Pontificum item iudeorum epilogus.

¶ Necessariū ite t p̄senti historie p̄uenies cē credim⁹: p̄nūerare oēs iudeor̄ p̄tifices: vz quot fuerit ab Aaron p̄mo vsq; ad Finees q p⁹. Matthia p̄tificē belli tpe p discordiā p̄tifex fuerat ordinatus. Et hij gdē oēs fuerunt. 83. Nā a prima tabernaculi p̄structiōe q̄ fuit in deserto vsq; ad Salomonez: g tēplū extruxit: habuerūt viri nūero. 13. quorū nomina hec sunt: Aaron prim⁹: Eleazarus secund⁹: Phi nees tert⁹. Abisue q̄rt⁹. Bocci quint⁹. Ozi. 6. Heli septim⁹. Samuel. 8. Achitob. 9. Achimelech. 10. Abi athar. 11. Sadoch. 12. t Achimaas. 13: Tēp⁹ ergo isti tredecim habuere p̄incipatū a die: q̄ iudei Egyptū reliquerūt vsq; ad edificationē tēpli: quod Salomō primo cōstruxit fm Josephū fuit ānor̄. 612. Post hos tertiodecio vsq; ad aduētū Nabuchodonosor Babiloniōr regis: alij. 18. hāc ptātē tenuerūt: vz a Saduch vsq; ad Josedech p̄tificē: quē captiuū duxit in Babyloniā: horr̄ qppe p̄tificatus tps q̄dri gentor̄ t sexagintasex fuit ānor̄ t mēsium sex: ac viginti dier̄. P⁹ captiuitatē vo vsq; ad Antiochū ca ptatorē Syson: t ex ei⁹ gnē gndeci p̄tificatū tenuerūt: Hij tamē nō ex domo Aaron fuere: p⁹ hos Joa chim ex domo Aaron p̄tifex fact⁹ sedit ānis trib⁹: Quo mortuo septez ānis ciuitas sine p̄tifice fuit. Jonathas deinde Jude machabei frater ipso tpe p̄tificatū suscipiēs. 4. annis illū tenuit: Quo p insi dias mortuo Symō frater p̄tificatū iniit: cui successit Hyrcan⁹ ei⁹ filius: sedit q̄z ānis. 31. p⁹ quē Aristo bol⁹ eius fili⁹: q vno tātū sedit āno. P⁹ eū Alexāder ei⁹ frater ab Alexādra Aristoboli vxore pontifex p̄stitut⁹ sedit t regnū tenuit ānis. 27. Quo mortuo ei⁹ etiaz Alexādra vxor ex mariti p̄cepto Hyrcano filio suo pontificatus dignitatem dedit: t tenuit p̄mo annis. 9. Sed ipsa Alexādra ei⁹ matre defuncta p̄tra eū Aristobol⁹ frater dimicās t vincēs a p̄tificatu illū remouit: ipseq; regnū t p̄tificatuz p tres ānos t tres mēses obtinuit: quē p̄pei⁹ captū cū filijs Romā trāsmisit: t Hyrcano rursus p̄tificatuz restituit. Et p̄ter p̄ores alios nouē. xl. ānis tenuit: cōtra quē Pacho⁹ partho⁹ rex pugnās ipsuz cepit t Antigonū Aristoboli p̄dicti filiū p̄tificē t regē p̄stituit: q̄ui trib⁹ ānis t totidē mēsib⁹ regnasset: t sedisset: Herodes t Sosius ei⁹ frater eū obsederūt: captāq; Antiochiā ad Antonū miserūt: a q̄ truci datus fuit. Herodes vo susc̄epto regno: neq; p̄tifices ex genere Matthie patris machabeor̄ p̄sti tuit: sed q̄busdā ignobilib⁹ t pnciosis sacerdotib⁹ p̄tificatū tribuit. Similia postea Aristobol⁹ eius fi lius: t Romāi fecerūt: ga nulli ex machabeor̄ genere hāc potestatē cōcedere voluerūt. Fuerunt ergo viri qui hanc dignitatem habuerūt ab herode primo vsq; ad hoc tēpus: quo Titus templum t ciuita tem concremauit: cuncti simul viginti nouem. Tēpus autem eorū sunt ānī cētum t septem. Et hec de oi bus iudeorum pontificibus epilogando dicta sufficiant.

¶ Judea igitur regnū ē q̄ olī chananea dicebat in q̄ chananei: Jebusei t Euei t amorei q̄tuor fuere reges: q̄s Josue supauit: eāq; filijs israel diuisit: q̄ q̄n p ipso iudeor̄ regno accipit: multas p̄tinet regi ones: vz Galileā: iudeā q̄ soli Jude tribui p sorte obtenerat: Traconitidē: Lysaniaz: Samariensem: t alias regiōes cōtinet. Judee nanq; primic tribui Jude sic declarate: termin⁹ ē a meridie mare Salina rū: qō mortuū dicit: t inde p cades bernace vsq; ad torrētē Egypti q influit in mare magnū. Eius aūt latitudo t iordane fluminc vsq; ad Joppen explicat: in cui⁹ medio tanq̄ vmbilic⁹ hierosolymor̄ ciuitas ē: q̄ p ceteris vrbib⁹ tanq̄ caput in corpe eminet: Hui⁹ ager mōtuos⁹ ē t cāpestris: t ad colendū mollis t optim⁹ ē: arborib⁹ gdē plen⁹: in quo cāp⁹ hiericho band lōge ab hierusalē ē: palmetū t palmis abūdans: t tot⁹ irrigu⁹ vbi t balsami viridariū erat: cui⁹ arbor aromatica ē: cui⁹ corticē scindētes succū in vasis su scipiebāt tenacis lact̄ psimilē: Is capit̄ dolores t suffusiōes oculor̄ icipiētes t ebetudinē soluit. Lua

re ꝑciosissimus ē eo ꝓsertī q ibidē solum nascatur: ⁊ eo quidē maximus iudeis ꝓuenit bat ꝓuentus.

¶ Samariēis autē regio inter iudeā ⁊ Galilea sita erat: incipiebat n. a vico quodā i planicie posito: cui nomen erat Genanie: ⁊ hec etiā nihil natura a iudea diserepabat. Samaria

¶ Galilee vero due sunt: quaꝝ vna supior: altera iferior appellaī: easq; (vt Josephus habet) phenix ⁊ Syria cingūt. discernūt ab occidēte ptolomais territorij sui finib⁹ a meridie vsq; ad iordanē. Ab oriente Joppa ⁊ a Hadaris finib⁹ terminaī. Inferioris galilee fines lōgissimi sūt: videlicet ex Tyberiade vsq; ad ҫabulō ꝓgātur: latitudie aūt patet ex vico Salorbi qui i cāpo magno situs erat: vsq; ad barsabē: lōgitudo eius a Talla vico iordani ꝓximo vsq; ad Berothe rēdebatur: hec multis alienginis ciuitatibus erāt: vbi ⁊ viri pugnaces erāt: vñ nec ab vllis vnq; occupari potuerūt erāt queq; optīe ac fertiles regiones omniūq; arborū genere cōsite: ibdēq; etiam vt testatur Hieronymus celeberrime ciuitates erāt ⁊ vbiq; multitudo vicorum ꝓpter opulentiam populosa. Jn quorum minimo quindecim colonorum milia fuisse Josephus dicit. Galilea

¶ Traconitidus vero regie ⁊ alie multe herodis Agrippe partes: a mōte libano ⁊ fōtib⁹ iordanis incipiūt: ⁊ vsq; ad Tyberiadis lacū latitudine pādunt. Et hec de toto iudee regno: quibus terminis: quibusue regionibus cinctum sit dicta sufficant.

¶ Apollinaris Rauēnatus episcopus: sanctissimus atq; clarissimus vir ab apostolo Petro ordīatus ⁊ Rauenas episcopus missus: cū superioribus diebus Rauēnatis in Christo credēt⁹ mira virtutuꝝ signa cōtulisset: hijs tēporibus seuis verberū flagellis sepe cōterit̄: ⁊ semiuiā corpus ab impijs: bonē diſq; cruciatibus laniatur. Sed vt diuus refert Ambrosius: ne fideles de suis vexationib⁹ trepidarēt: in virtute domini nostri iesu christi signa apostolica plurima perfecit. Nā puellā post tormēta cōfessum suscitauit mortuā: ⁊ multis cecis visū cōspicuū reddidit: ⁊ muto cuidā loquelā restituit: obsessamq; a dēmonio liberauit. Cōtagionē leprosi mūdauit: atq; poxētū simulachri vna cū tēplo i terrā dicecit: pestquas virtutes hoc āno apud eādē vrbem inter ipsa vicissim sibi succedentia tormenta: gloriosum cōsummauit martyriū: decimo. s. calendas Augusti: quo qdem die eius natale celebratur. 80 5279

¶ Bartholomeus Apostolus in numero qdē apostolorum sextus: Qui ⁊ symbolo Christiane fidei Credo in spiritum sanctū adiecit: per hoc tēpus (vt Theodorus abbas ⁊ doctor testatur) postquem in Lycaonia atq; supiori India Christi Euāgeliū predicasset: in Albanā maioris Armenie vrbē veni eius confestiz quoddam templum ipsis demōibus consecratum ingreditur: Vbi constitutus efficit: vt demon nullum cultoribus suis ꝓberet responsum: ibi queq; domini nostri Jesu Christi euangelium predicans: Polemonium ipsius vrbis Regem: atq; Reginam cum duodecim ciuitatibus ad iesum Christum conuerit. Et vt miraculo fidem suam esse certissimam commendaret: Demonem statim ex thenatum cunctis ostendit deformē. Propter quod pontifices templi indignati: ipsum a quedam tyranno Polemonij predicti regis fratre: veluti maleficum ⁊ sibi infensissimum primo cedi: deinde excoriari atq; obtruncari fecere: Qui mortis discrimen viriliter perferens: glorioſi certaminis ad celeste gaudium secum reportauit triumphum: Cuius quidem venerabile corpus a Christi fidelibus ibidē cum omni honore ac veneratione tumulatum. Tandem a paganis in mare vna cum arcba protectus est. Qđ (vt beatus testaī Theodorus) primū ad insulā Lypparim delatus, postmodū exinde Beneuentū trāslatū ē: vbi pia fidelium deuotōe plurimū p aliqđ tēpus ibidem genit. tādē Romā trāslatū plurimū veneratur: Fuit hic nobilissimis ortus parētibus Rege videlicet indie natus: q hierosolymā veniēs audita Christi diuinitate: atq; crebris eius miraculis eidem adhesit.

¶ Judas q ⁊ Thadeus Symonis Cananei ⁊ Jacobi minoris fr̄: Marie Cleophe ⁊ Alpheo filius: ⁊ xpi apostolus q vna cū Symone fratre in symbolo fidei Sāctorum cōionē: remissionem peccatorum ⁊ carnis resurrectionē addidit: hijs tēporibus postq; in Mesopotamia ⁊ in iferiores ptes pōrt: Christi euāgeliū pdicass; ⁊ efferas atq; idomitas gētes quasi beluarū nās sancto dogmate mitigasset: ⁊ fidei dominice subiugasset. Ad Abagarū regē in Edessa ciuitate vēit: q. s. rex iremediabili corpis morbo tenebatur: quē cū ab ifirmitate liberasset martyriū cōplenit: Cuius festiuitas. 5°. calen. nouēbris celebraī Scripsit aūt Judas hic epistolā breuē: q̄ e septē canōicis vltia hētur. Jn qua fratres de corruptoribus vie vitaī ita iformat vt illicitū eē diffiatsel'o sb iugo fiunt (erutos ēnuo opā suā officij) nouaī fundib⁹.

¶ Andreas Symōis petri frater ⁊ i passiōe socius: q in simbolo fidei: ⁊ in Jesū xp̄m filiū eius vnicū dñm nostrū addidit: adhuc Vespasiano impante: cū Scythis euāgeliū prēdicasset: apud patras Achaiaz ciuitatē ab egea ꝓcōsule cōphēsus: in carcere trudiī: deinde grauissime cediī ⁊ ad vltimū i crucē appēdiī: vbi ⁊ biduo viuēs vltimo nouēbris die martyriū cōsumauit. Maxilla vō ipsius Egee vxor cōfestiz apostoli corpus rapiēs optimo loco cū aromatib⁹ sepelīt: cuius sane corp⁹ vigesimo cōstātij cesaris āno cū ossib⁹ bti Luce euāgeliste ex eadē ciuitate in cōstātinopoliz trāslatū ē: verū eius caput: posteā pius papa eius nois secundus e peloponēsi ab eiusdem loci principe Romā aducetum in beati petri tēplo maxima cum veneratione collocauit.

¶ Thomas apostolus q Didimus dr: p hec quoq; tēpora cū xp̄i euāgeliū parthis: Medis ⁊ persis hyrcanis: ac Bragmanis pdicasset: etiā i Jndiā superiorē ⁊ inferiorē ꝓficiscēs multos cōuertit: ⁊ miz domū carissij cognati regis vxorē baptizās christo cōsecrauit: ibidē quoq; multas adhuc extātes eccleas fūdauit. indeq; vt Chrisostomus ait: ad regionē Magorū q ad xp̄m venerāt adorādū: deueniens

eos baptiçauit: ⁊ in adiutoriū fidei christiāe socios suscepit. Tādē ab infidelib⁹ laminis aduſtus: in fornacē prectus: cū adhuc supēiret lāceis perforatus martyrij coronā pmeruit. Cui⁹ corp⁹ haud multo post ad Edeſſā ciuitatē tāſlatū ē. Eius vō diei feſtiuitas. 12 °calen. Januarias celebratur.

¶ Matthias apoſtolus natiōe Bethlamites: ex tribu Juda pgenit⁹: q post aſcēſionē dñi ab apoſtolis ſorte in eor numero fuit electꝰ: ſicut Lucas. 2°capi. libri actuū apoſtolorū cōteſtatus ē. Quiq⁹ ⁊ in ſymbolo vitā eternā adeuit: hac tēpeſtate dū apud iudeā euāgeliū xpi annūciaret: acerbiſſimū crucis martyriū ſuſtinuit. cuius āt natale. 6°calē. martij celebrat: lz de tēpore eius martyrij varie referant ſñie.

¶ Matthеus apoſtolus: ex publicānis actib⁹ apoſtol⁹ ⁊ euāgeliſta clariſſimus facrus: ⁊ ipſe poſt domini aſcēſionē euāgelio chriſti in Judea pdicato cū ad gētes exteras trāſire ſtatuiſſet Jn ethiopiā primus euāgeliū hebraice ſcripſit: qō gdē fratrib⁹: ⁊ maxie Barnabe cōdiſcipulo a q̄ recedebat: i ſui mēoriā reliqt. Sic icipiēdo: Liber gnātōis Jeſu xpi filij dauid: in cuius gdē principio xpi icarnationē: in medioq⁹ predicationē: ⁊ in fine eius paſſionē oñdit. Quod gdē Bernabas apoſtolus ad pdicatiōis officium per diuerſas pagrās ciuitates ſecū deferebat: ⁊ ſuper egros pōebat: q oēs cōfeſti ſanitatis bñficiū cōſeq̄bant. Hic nāq⁹ nō ſolū: vt Chryſo. ait: factor⁹ ſed ⁊ peccatorum euāgeliſta extitit: q ⁊ ſermone ⁊ vite correctiōe peccatorib⁹ xpi euāgeliū pdicauit: e Judea aūr poſt i Ethiopiā trāſiēs totā ferme regionē illā peurrit pdicādo: atq⁹ innūeros ethiopū populos chriſti iugo ſubdēs: ipſi⁹ xpi fūdauit eccleſias i qua ſcilicet regiōe ⁊ triginta tres ānos ſtetit: Quod Beda teſtat dicēs: Qualis nāq⁹ Matthеus ſit factus: docet ipſa Ethyopū gens: quā de vltimis terre finib⁹ ad eccleſie ſancte ſocietatē pdicādo puertit ablutāq⁹ fonte baptiſmatis de fuſca formoſā reddidit: q⁹ nigredine vitiorū illā exuit: ⁊ ornatu vtutū illā decorauit. Cū aūt ephigenā nobilē vginē cū ducētis vginib⁹ xpo conſecraſſet: a rege ſpiculatore miſſo āte altare vndecio calen. octobris capite cēſus eſt: Quo ſcelere: clephātie morbo rex corrept⁹: vite tedio ⁊ ipſe ſemetipſū paulopoſt iterfecit. Apoſtolus aūt p viſū populū admonuit: vt ephigenie fratrē ab ipſo baptiçatuꝝ regē pſtitueret: Qui in regno pſtitutus. 7o. ānis imperās eccleſias vbiq⁹ erexit plurimaſ ⁊ vniuerſā ethiopiā chriſtaniſſimā effecit: eadēq⁹ eccleſiā ab eo ſic fūdatā Eunuchus: quē Philippus baptiçauerat: eidē ſuccedēs mirū īmodū erexit: q poſt ipſū Matthеū apoſtolū nō ſolū vnius eccleſie: ſed etiā totius ethiope tanq̄ ſūmus pontifex gubernacula ſuſcepit. ſacerdos aūt gdā Genuēſis ſancti Marci pposit⁹: vir ſāe egregi⁹: tractatū ō huiuſce gēt⁹ morib⁹ pſcribēſ: quē Mappā mūdi noiauit. De huiuſ gētis morib⁹ multa cōſcribēs refert preſbyterum Jannum illi populo tāq̄ patriarchaꝝ eſſe: eiq⁹ centuꝝ ⁊ viginti ſeptez Archiepiſcopatus ſubeſſe: quorū quilibet viginti epiſcopoſ habere videt: hij Romano more fonte baptiſmatis: Jn noie patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti renaſcēdos baptiçāt. Eodēq⁹ ritu euchariſtie ſacramētum cōficiunt: hoc ſolum excepto q⁹ pater noſter āte ſacramenti elenationem decātant. Et poſt beatā virginem Mariā: Apoſtolos Petruꝝ ⁊ palum: atq⁹ beatum Joānem Baptiſtam precipuo ſuſcipiūt: ⁊ venerātur honore. Alios quoq⁹ apoſtolos: ⁊ precipue hūc apoſtolum Matthеū eorū precipuū doctorem magno venerātur obſequio. Beatos inſuper Paulum primum Eremitam: Antonium abbatem: Machariuꝝ atq⁹ alios diuos Eremitas ſumma deuotione proſequuntur: Eorum quippe imperatorem Chriſtianiſſimū ferunt: Cui ⁊ ſeptuagintaquattuor Reges: ac infiniti prepemodum obtemperāt principes: duodecim duntaxat Regulis exceptis: qui Mahumeteas obſeruāt leges Qui tamen imperatoris mandatis in reliquis parent: Hunc ſane imperatorem tempore Clementis quīti ānō. ſ. ſalut⁹ nr̄e. 1306. ad hiſpaniarū regē trigita legatos miſiſſe: illiq⁹ p⁹ infideles auxiliū ptuliſſe pdictus Genuēſis ſcribit: q ⁊ Rumonē ad pdictū Clemētē pōtificē quintū cum reuerētia accedentes de multis edocti: cū multis mūeri⁹ ⁊ lr̄is apoſtolicis ad limina apoſtolorū Petri ⁊ Pauli viſēda Romā venerūt: q⁹ ius eſſ cū gaudio ad ppria rediere. verū cū Genue multi⁹ dieb⁹ nauigādi tēpus expectātes multa (vt fit) de eor tribubus: morbuſq⁹ ac regiōib⁹: rogati ſcripto reliquerūt: q̄ idez auctor⁹ referunt.

Viri diſciplinis excellentes.

¶ Quirinus Aſconius pedian⁹ ſcriptor⁹ ⁊ hiſtoricus celeberrimus: p hec tpa: teſte Euſebio claruit: ⁊ multa cōſcripſit: q cū ad ſeptuageſimū ⁊ tertium etatis puenīſſet ānum lumib⁹ captus. 12. ſupuixit ānis in quib⁹ cū ſūmo omniū bonore cōſenuit. Quo in tēpore hiſtoricos libros luculēter exſcripſit.

¶ Dioſcorides medicus grecus ⁊ militaris diſcipline vir: hijs tpibus: teſte plinio: i herbaria arte rome admirabilis fuit: ⁊ herbarū vtutes: arborūq⁹ lapidū: aromatū ⁊ aialium in quinq⁹ voluminibus accuratiſſima doctrina cōſcripſit. Jmmo vt de ſeipſo teſtatur: Quecunq⁹ (inquit) i hijs libris poſui nō ex opinione: aut fama cognoui: ſed ex electione experimento didici.

¶ Letus papa natiōe Ro. p̄e Emilião hoc tpe Clemēte adhuc ātē pōtificiū munus ſuſcipiēs ſedit ānis. xi. mē. vno ⁊ dieb⁹. xi. Vir certe optimus atq⁹ ſanctiſſimus: q nihil oio preterm̄iſit qō ad augēdā eccleſiā dei ptinet: quā cū optīe p tpe occurrēti cōſtituiſſet: ſub Domitiāo Cheſare martyrium pcepit: ⁊ i vaticāo apud bri Petri corpus. 5°calē. maij ſepultus fuit. Hic ex precepto Petri. 25. preſbyteros mēſe ſeptēbri i ordinē redegit. Et primus lr̄is apoſtolicis ſalutem ⁊ apoſtlicā bñdictionē ſcripſit. Sūt tñ q dicant hūc ⁊ predeceſſorez ñ vt pōtifice ſediſſe: ſz vt ſummū pontificis coadiutorez: ⁊. 2°. Veſpeſiani anno Lino ſucceſſiſſe. cuius natale. 6°calen. maij celebratur.

Jtus p̄mus Veſpaſiani filius: vndecimus Ro. Jmpator p̄e defuncto. 214. olympiade imperare cepit: ⁊ Suetonio teſte: impauit annis. 2. menſibus. 2. ⁊ diebus. 20. Vir certe nā bñaniſſimus

atq; benivolus: ⁊ forma egregius: adeo vt i eo oēs corpis ⁊ ai dotes explēdesce videretur. Quāobrē amor ⁊ hūani generis delicie dictus ē: qui ⁊ latie greceq; lingue putissimus fuit: ⁊ oādo fingendisq; poe matibus ꝓmptissimus: sed neq; musice art ignarus habitus ē: quo nēo predecessorum principum magnificētior aut liberalior exiit: cū nulli petēti quicq̄ vnq̄ negarit. Be q̄ re cum ab amicis reprehenderetur: rīdisse fert: Neminē tristē a pncipe discedē oportē. Tāte etiā bonitatis fuisse dicitur vt cū q̄dā die i cena recordatus fuisse: nil se de illo cuiq̄ prestitisse dixerit: o aici hodie diē pdidi: verūtamē quedā sub eo ifortunia ⁊ tristia Rome ⁊ alibi acciderūt: videlicet cōflagratio vesunij mōtis in cāpāia q̄ inūe ros exussit populos: ⁊ incēdiū Rome p tres dies ⁊ noctes: ⁊ scuissima pestilentia: Atq; amphiteatrū ⁊ Thermas ac multa alia dedicauit ⁊ absolut. Musonē isignē philosophū ab exilio renocauit: ⁊ familiaritate Quirini asconij predicti plurimū vsus ē. Hic itaq; (vt premissū ē) capta Judea: ⁊ euersis Hierosolymis: innūerabiliq; hoium multitudie intersecta: Romā; reuersus: vna cū pre triūphauit: vno ⁊ eo dē curru vecti: Domitiāo ei⁹ fratre equo albo subsequēte. In quo quidē triūpho (Josepp⁹ qui pñs aderat scribit) innūera iudeoꝝ spolia: ⁊ tabule veteris legis e templo cū religs thesauris ablate fuere. Cuius triūphi monumēta adhuc Rome i via noua apparēt adhuc isculpta. Perijt tādē hic tal ac tāt⁹ pnceps vēteris ꝓfluuio i eadē villa q̄ ⁊ pater erat (sue āno. 42⁰ eoq; loci cū ingēti hominū luctu sepult⁹. Qui ⁊ ex Senatus cōsulto atq; decreto (propter ingētes eius virtutes in deos relatus est.

¶ Vesuui⁹ Cāpanie mōs ab oi alio mōte solut⁹: ⁊ a Neapoli vrbe. 4. passūū milb⁹ distās: oliuet⁹: vinetis: alijsq; fructiferis arborib⁹ refertissim⁹: hoc āno fm Euse. i vtice ruptus: tātū incēdiū ex se eiecit: vt ipsi⁹ mōtis arbores: vicia q; regiōes atq; vrbes cū inūerabili hoium multitudie exusserit. Ita vt cū Plinius secūdus historicus postea Traiāi tpe ex Messanēsi classe (cui pērat) ad hoc visēdū spectaculū ꝓpri⁹ accessisset: ab eodē incēdio absorpt⁹ fuerit. Nā tātā cinerū ⁊ puniceaꝝ copiā eructasse dicit: vt cāpi vsq; ad arboꝝ cacumina intumuerūt: De quo Martialis iam tunc superstes libro quarto inquit.

Hic est pampineis viridis vesuuius vmbris — Hic veneris sedes lacedemone gratior illi
Presserat hic madidos nobilis vna lacus — Hic locus herculeo nomine clarus erat
Hec iuga q̄ vise colles plus bacchus amauit: — Cuncta iacent flammis: ⁊ tristi mersa fauilla:
Hoc nuper satyri monte decere choros — Nec superi vellent hoc licuisse sibi

In his aūt aduersus Titus Imperator nō mō pncipis solitudinē: sed ⁊ parēris ēt afflict⁹ pstitit affectū nūc p scripta cōsolādo: nūc q̄tū facultas suppetebat subueniēdo. vñ ⁊ ad cādē pristinā restaurandā curatores misit qui bōa opp̄ssoꝝ i eoꝝ loco q̄rerent heredes ñ extabāt restituēdi ciuitatū afflictaꝝ attribuerēt.

Domitian⁹ Titi pdicti frater ⁊ Vespasiāi similiter filius. 12. Ro. imperator hoc āno: qui ē quart⁹ ān⁹. 21 4. olympiadis post frem ipare cepit: ⁊ impauit ānis. 15. ⁊ mēsib⁹. 5. vir p oia pessim⁹: g teste Orosio li. 7. c. 12. magis Nerōi ⁊ Halligule similis q̄ patri Vespasiāo aut Tito fratri Moderatior tñ pmis ānis habit⁹ ē. Sed mox p oēs scelerū gradus paulatim puēit. s. libidis crudelitatis iracūdie: desidie qbus crimibus tātū odij suoꝝ in se cōcitauit: vt pris frisq; nom̄ pene abo luerit: In tātā ēt supbiā plapsus ē: vt dūm se ac deū vocari: ⁊ scribi ac coli iusserit. hāc ob rē multos ex nobilioribus interfecit: plerosq; in exilium misit: quin ⁊ in eisdē locis trucidari fecit. Libidinis quoq; (licet vxorem haberet formosissimam) intemperatissimus tamen fuit: ⁊ in ea quodcunq; enim excogitari poteſt: hoc ipse perfecit. Multa tamen edificia ⁊ quidem amplissima: vt Suetonius refert) incendio absumpta: Rome extruxit: in qbus pātheon tēplū q̄ nunc Sācta Maria rotūda dr̄ sine aliq̄ lignoꝝ admixtiōe fabricauit. Capitoliū quoq; forū trāsitoriū ⁊ porticus multas: ac Vespasiāi Minerueq; tēplū: ⁊ alia multa cōstruxit: sed omnia sub titulo tātū suo: ac sine vlla pristini auctoris mēoria. Bellū etiā per legatos cōtra germāos ⁊ Dacos felicissime gessit: quib⁹ victis triūphauit. Multas qppe leges vtiles ad cōem rerū vsū cōdidit: in qbus sportulas publicas sustulit ⁊ castrari mares vetuit: ac histrionibus Scenā interdixit: vites quoq; in vrbib⁹ plātari prohibuit. Duo mēses: september: scilicet ⁊ october alter nouatim vocari iussit. Demiq; dam post Neronē in christianos exercuit pscutionē. Eos quoq; q de genere Dauid fuerant: vbiq; exgri ⁊ interfici pcepit: vt nullus iudeoꝝ regni rel quus supesset: quos tñ pater eius Vespasianus: hierosolyma capta cōquisitos velut ex regia stirpe ꝓgenitos i precio habuit. Demū supueniēte dīna vltiōe a suis in ꝓprio palacio: āno etatis sue. 35⁰ interfic⁹: ⁊ p vespeliōes ei⁹ ca dauer ōlatū: sepelit. Fuit aūt hic Domitian⁹ statura pcera: vultu decoro: grādis oculis: ac in religs corpis mēbris puleber ⁊ decēs. Liberalia quoq; nunq̄ neglexit: vñ ⁊ ius diligēter ⁊ poptime dixit. Et propterea bibliothecas incendio cōflagratas summo studio reparare studuit. Milites aūt ē eius mortem grauiter ferentes: enm dīnum propterea appellauere.

¶ Menāder Necromāticus natione Samarites Symōis magi discipul⁹: hoc āno xp̄z negās: seipsū mūdi saluatorē destinatū temere affirmare ausus ē. Sigdē cū ēt hereſiarcha pessim⁹: icredibilia cōposuit figmēta: multosq; vt scribit Eusebius decepit: cū qbus ⁊ tādē vno scelere pariter interijt.

¶ Cherithus similiter hereſiarcha vir lubricus: per hec tēpora suas hereses dissemiare orsus ē: ⁊ multos ad se traxit sectatores: q Cherinthiani vocabātur. Dicebat enim legalia tātū precepta esse seruāda vt habet in canone. 24. q. 2. c. Quidā: Ab eo nāq; Cherinthiana hereſis dicta est.

¶ Hebion quoq; hereſiarcha: a quo hebionite heretici ꝓgnomē sumpsere hijs tēporibus cōparauit: q asserebat atq; predicabat christū purū fuisse hominē: ⁊ apostolum Paulū legis apostatā esse.

Omitian⁹ 82 5281

Menāder 85 5284

¶ Thimoteus Pauli apostoli discipulus: Ephesi eps ab eode magro ordiatus: hoc ano post multos
5289 90 pxpo agones platos ibide martyrio coronat. Sut tñ q dicat eu sub Nerone passu: cui duz torqueret
duo agели apparuere: dicetes: Erige caput in celu: t vide: q vidit celos aptos: t Jesu corona gematā te
nete: atq dicete sibi. Hac de mau mea acipies. Qd vt qda noie appolinaris vidit: se baptiçari fecit: qua
pter pses ambos iussit i cofessioe dñi pseuerates decollari. Ad huc paul⁹ e laodicia duas scripsit epas
vna de exhortatione martyrij t omnis regule veritatis. Aliam vero de ordinatione episcopatus t dia-
conij t omnis ecclesiastice discipline: eius autem natale. xi. calēdas Februarij celebratur.

¶ Titus similiter pauli apli discipulus Cretēsiu eps ab eode paulo ordiatus: hoc ipso ano postq p
dicationis officiu multis anis fidelissime exercuisset: beatu fine adeptus ē atq ibide vbi fuerat miser⁹
stitutus sepultus ē: huic et diuus pau. ex Nicopoli epla scripsit digmissima i q eu ꝓmoefac t istruit ō⁹
stitutoe psbyti: t ō spuali ꝓsatoe t hetic⁹ vitadis: q traditoib⁹ iudaic⁹ creobāt: ei⁹ festu. 2°. no. ia. celebrat

¶ Cresenti⁹ pauli apli discipulus q supiorib⁹ diebus p gallia trasitu facies multos vbo pdicatois ad
fide christi ꝙuerterat: bisde etia diebus. 5°. cale. iulij i pace genit: quo et die eius natalicius dies celebrat

¶ Julian⁹ cenomanēsis eps que ñnulli Symone lepzosu a dño liberatu fuisse affirmat: quiq t dñi
hospitio suscepat. p h°. n. tps migrauit ad dñm: huc. n. apli post dñi ascesione ibide ordiauerat epm vbi i
ter ceteta ei⁹ miracula tres mortuos a mortuis resuscitasse fert t hito scō ci⁹ natale. 5°. cale. februa. agit

¶ Julianu ite aliu q vtrūq parēte nesci⁹ ꝓfoderat: bijs quoq tpibus post lōgas t icessabiles lachry
mas atq arduā penitētia. 6°. cale. iulij in dño genisse dicūt quo etia die eius memoria recolitur.

Persecutio christianorum secunda.

¶ Domitian⁹ itaq. i2°. imperij sui ano secūdā post Neroné in christianos exercere cepit psecutionem
in qua t Joānes apostolus t euāgelista in pathmō insulā relegat⁹ fuit: vbi t apocalipsim vidit: quam
manu sua cōscripsit: passiq sūt inter ceteros cletus t Anaclet⁹ pape: t alij quoq ifrascripti: videlz.

¶ Domicilla vgo sanctissima flaui Clemētis ex sozore nepotis qua idē sāctus Clemēs sacro velami
ne cōsecrauerat sub hac psecutōe pp nomē xpi cū alijs plurmis i pōtia insulā deportata: ibidē lōgu duxit
exiliu: vbi cū multos doctria t miraculis ad fidē xpi ꝙuertisset: i cubiculo dom⁹ sue cū euphrosina t theo
dora atq alijs vgibus a qdā tyrāno exusta ē: Nonis. f. maij: in quo die eius festu celebratur.

¶ Nicomedes itē roman⁹ psbyter: sub hac domitiana psecutōe Rome in via numētana passus ē: q
cū dicēt i ꝓpellētib⁹ se sacrificare. Ego nō sacrifico nisi deo oipotēti q regnat in celis: plūbat⁹ tādiu ce
ditur dōec exhalaret spm: t deide inē celebres scos relat⁹. 22°. calē. octo. eius natalici⁹ dies celebratur.

¶ Hermacoras aglegiēsis archiepus: t tot⁹ venetie, pricie, pthop⁹ sul diui marci discipul⁹ a btō Petro
apl'o ibidē ordiatus tēpestate hac: cū iter multa sanitatu miracula t pdicatois instatia: populoruq ꝓ
uersionē multa pēaꝛ gna exp⁹ fuisset: ad vltimu cū Fortūato archidiacono suo ōrto id⁹ Julij capitali
snia ppetuā sibi gloria cōparauit. Sut tamē q dicāt eu cū regionē nostrā deo lucrat⁹ fuisset: sub nerōe se
cuti pcussu: martyriu cōpleuisse. Hic Syru papiēsem episcopu habuit discipulum: viruz vtiq sanctis
simum: qui mira sanctitatis edidit opera.

¶ Dionysiu q̄q ariopagita pbūz t astrologu clarissimu parisiēsez epz in hac psecutiōe cū Eleutero
archipsbyto t rustico diacono parisij passu fuisse tradūt: q cū a Clemte Ro. pō. ex pcepto bti petri ad
gallias pdicatois gra direct⁹ fuisset: ibiq vsq i pñs tps ꝓmissu sibi op⁹ ardent exegisset a pfecto parisio
rum vbis noie fescennino vna cū socijs nonagenarius gladio pcuss⁹ martyriu ꝓpleuit: hic ē ille Dionys
sius ariopagita pbūs t astronom⁹ q Athēis cū ceteris astronomis in dñi nostri Jesu xpi passiōe dixit
Aut de⁹ patit: aut ordo nāe destruet: quē postea paul⁹ apls baptizatu diligēter instruxit: t atheniēsiuz
epm ordiauit: vbi deide pdicatiōi insistēs ciuitate ipam: t maxima regiois ptē xpiane fidei subiugauit
hic cū ceteris aplis: vt in li. de dīnis noib⁹ ipsemet testat: Dormitiōi dei genitricis interfuit: postea vero
cū audisset aplos petru t paulū a nerōe Rome detētos: epz sibi substituēs: Romā ad eos visēdos vēit:
p⁹q̄z felicē exitu a Clemēte epo: vt pmissum ē: i gallias cū socijs directus ē: vbi t. 7°. id⁹ octobris mar
tyrio coronatus ē. Et cū doctissimus haberetur scripsit ea que subiecta sunt: videlicet.

De ecclesiastica gerarchia	li. i.	cuius principium est: Quia quidem
De celesti gerarchia	li. i.	principium: Omne datum
De diuinis nominibus	li. 2.	principium: Hunc e celo
De mystica theologia	li. i.	pncipiu: Trinitas sup: Extat t ciusde epi

stole. i2. Quaru pma: secūda t tertia t quarta Gaio scribit. Quinta Dorotheo. Sexta Sosipatri: Se
ptima Policarpo episcopo: octaua Demophilo: q icipit: hebreox historie. Nona eide: Decia Joanni
euāgeliste icipiēs: Saluto te sanctā aiam. vndecima t duodecia Appolipbino. ō eclypsi i passiōe dñi q i
cipit: Hunc mihi ad te sermo est.

Lemēs natiōe Ro. de regiōe celij mōtis ꝑe Faustino: post cletū pōtificē sedit ānis. 9. dieb⁹
c io. Huc btus Petrus, vt ex epla ad beatū Jacobum hierosolymitanū missa constat, post te
5290 91 Romanū cōstituit episcopū. Sed cū cēt oium modestissimus: Linū t cletū predictos spōte
in honore sibi pretulit: q cū doctrina t religiōe ac pietate insignis haberet: innūeros pene ho
mines ad xpi fidē cōuertit: quibus t aliquos tractatus t epistolas ecclesie noie edidit. Deinde Eccle
siā Ro. institutis t moribus cōfirmatur⁹ cōstituit ne quis vnq̄ epūs diacono absente celebrare psumēt: si

cut Gratianus i canõe testaf. 93. di. c. Diaconi. Uetuit itẽ laicis: ne quẽ clericoꝝ accusaꝛ p̃sumeret: vt vbi supꝛa de cõse. di. i. c. Hic ergo. Diuisit etiã regiões septẽ notarijs: q diligẽter martiryum res gestas conscriberẽt: qbus optie gestis. P. Targnũ p̃ncipẽ: ꝛ Damertinũ vrbis p̃fectũ infẽsos habuit: p Traianũ virũ optimũ in eũ ac reliquos christiãos cõcitauerũt. vnõ ꝛ eius iussu in quãdã isulã deportatus ẽ: quo i loco: vt sacra eius hꝫ historia: duo christianorum millia ad secãdos lapides inuẽit: qui aq̃ penuria maxie laborabãt: qꝛ eã cũ opus eẽt e sexto miliario repetẽ oportebat. Sed Clemens populi necessitate cõmotus fusa oꝛone cõfelti haud lõge agnũ vidit: de sub cuius pede dextro fons viuus emanaꝛ cepit: Qui cõuocata turba: oẽs eadem aqua recreauit: quo miraculo multi ad fidẽ christi cõuersi sunt. vñ idignatꝰ Traianꝰ Satellites misit: g alligata Clemẽtis collo anchoꝛa cũ nono calẽ. decẽbꝛis i mare p iecerũt: Cuius sanctissimũ coꝛpꝰ nõ ita multo post ad littꝰ delatũ est: atq̃ eodẽ loco sepultuꝫ vbi fons emanauerat: quo etiã in loco templũ postea cõstructũ est. verũ post eiꝰ mortẽ sedes. 22. diebus vacauit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Seruius Sulpitiꝰ oꝛator ꝛ doctissimꝰ iuriscõsultꝰ: p hoc ipsũ tẽpus Rome claruit: qui iter cetera ꝺ doctoribus libꝝ vnũ edidit. ꝛ ꝺ nuptijs libꝝ aliũ: Ac de sacris discẽtandis libꝛos duos: ꝛ alia multa.

¶ Isacbus similiter Romanus oꝛator: hoc tẽpoꝛe disertissimꝰ habitꝰ ẽ: De quo Quintilianꝰ eiꝰ con tẽpoꝛaneꝰ (Iz erate ‚puectioꝛ li. 12. edidit. De instit. oꝛa. memit) cũ de genere dicẽdi pertractaret ‚dicẽs: Trã seo plurimos: Lycurgũ: Aristogitona ꝛ hijs poꝛes: Isacũ antiphõtẽ: quos vt boies iter se gnẽ similes differẽtes dixeris spẽ: hũc etiã Plinijꝰ nepos: qui eiusdẽ quasi tpis in p̃cio fuit: i q̃dã epla plurimũ laudat. ¶ P. Statiꝰ Neapolitanꝰ: Sellis tam epyrotico oppido oꝛiũdꝰ: Rome p hec tpa floꝛuit: ꝛ ibidẽ de Thebaico bello libꝝ edidit: g icipit: Fœnas acies. Et libꝝ ꝺ achillis ifantia: cuiꝰ p̃ncipiũ ẽ: Magna nimiũ eacidẽ. Itẽ Syluarũ libꝝ: p gꝺ rure albano donatꝰ Martiali ac Iuuenali plurimũ odio fuit.

¶ Martialis poeta coquꝰ Epycureꝰ philosophus: bis tpibꝰ ex Hispãia Romã veniẽs: pp igenij sui magnitudinẽ ꝛ epigrãmata cõfecta magno i p̃cio habitꝰ ẽ: Qui ex Bilbeli hispãie vrbe: pre Frõtone ꝛ Flacilla mre duxit oꝛiginẽ: adultusq̃ i Celtiberiã trãslatꝰ: ibidẽ lras optie didicit: ea qppe vrbis ‚ppe Salonẽ fluuiũ ꝓstitnta ẽ: vbi Sertorius ꝓtra Metellũ dimicauit. eoꝝ cũ sub Traiano p̃ncipe senio ꝓfectus essetin patriam rediens ibidem diem obijt.

¶ Iuuẽalis poeta Satyricus natiõe agnas: ꝛ ipse hoc tpe Rome claruit: hic pꝛis libertini filius fuit icertũ tñ: an alũnus an filius fuerit heres: tñ certe hic cũ Romãoꝝ tpa satyris notaꝝ p̃fupsissꝫ a populo ro. octogẽariꝰ i egyptũ cũ cohoꝛte missꝰ ẽ: ñ bꝰ gdẽ ad sui bũrẽ: sꝫ ad penã: vbi cũ i itinẽ eẽt vite finẽ feẽ rũt: hic vꝛoꝛem nomine violentillaꝫ eius pꝛofessionis ꝛ litterature habuit: quam vnice amauit.

¶ Justinus Tyberiẽsis historicus celeberrimꝰ hijs tpibus cũ insignis eẽt iudaice cladis historiã ꝓtexuit q̃ Josephꝰ iudẽ (teste hiero.) improbauit. Alios quoq̃ ñullos ꝓmẽta. edidit. fuit. n. ex galilea natꝰ

n ¶ Appolonius quoq̃ Tyaneꝰ: ꝛ Eupbrates philosophi per hoc ipsuꝫ tẽpus clarissimi fuerunt: De quibus nõnulla monumenta scripta habentur.

Erua. iz. Ro. ipatoꝛ post domitia. zº ãno. 218. olympi. iã senio ꝓfectus ipatoꝛ electus: ipauit ãno. i. ꝛ mẽ. 4. Hic suscepto ipio cũ oĩa ipius impij sceptra ex pãcessoꝛis tyranidẽ in tumultu offẽdisset: se equissimũ atq̃ vtilem oĩbus pꝛestare conatus est: vnde eius opera oĩa Domitiani acta ex Senatus decreto abrogata sũt. Quãobrẽ multi exilio dãnati i patriã rediere: multiq̃ bõis suis spoliati suo bñficio ea recepere inter quos ẽt Joãnes euãgelista ab exilio reuocatus ẽ: ꝛ ad epbesũ cuꝫ gaudio remeauit: verũ post p̃mũ sui p̃ncipatus ãnũ: cũ ia senio grauaꝛeꝝ: ꝛ moꝛs iſtaret reipu. canẽs Traianũ sibi adoptauit in filiũ: q̃ adoptato cũ. 72. etat' excederet ãnũ vite sue finẽ mox fecit: Cuius coꝛpus i boꝛtis Salustianis sepelientes inter deos ex senatus decreto retulerunt. 99 5298

¶ Victoꝛinus Emiterne vrbis dignissimus epꝰ vir sanctitate ꝛ miraculis clarissimꝰ: hoc ãno ex eadẽ vrbe Romã ad neruã p̃dictũ p̃ncipẽ tanq̃ xpanus adductus: stati iussu ipsius capite deoꝛsũ appenditur in loco videlicet vbi putẽtes ꝛ sulphuꝛee aq̃ emanabãt: vbi cũ p triduũ vt martyrij genꝰ p noĩc ie su xpi cõstãtissime ptulissꝫ nonis septẽbꝛis martyr migrauit ad dñm: quo etiã die eius festũ agimus.

a Nacletus natiõe grecus: patria Atheniẽsis: pre Antiocho natus clemẽti i põtificatu succedẽs sedit ãnis. 9. hũc Eusebius p̃termittẽs dicit ipsũ cẽ cletũ. Sꝫ Damasus nr̃ in sua chroni ca ci i hoc ꝛ alijs multꝫ p̃dicit: qꝛ Cletũ ab Anacleto ꝛ patria ꝛ moꝛtis genꝛe differre oñdit nã Cletũ natiõe Romanũ. Anacletũ ꝺo athenienſẽ dicit. Hic itaq̃ vir optimus fuit ꝛ p̃mꝰ mẽoꝛiã bti Petri ꝓposuit: ꝛ seoꝛsũ a plebe loca vbi sepelirent martyres: assignauit. Sed ꝛ institutis: ac moꝛibus Romanã ecclesiaꝫ ꝓfirmaturus: teste Gratiano in canone cõstituit ne epꝰ a paucioꝛibus q̃ a tribus oꝛdiaꝛet epꝰ: sicut hẽtur i decretis. 66. di. c. ponꝺo ꝛ. c. Hierosolymitanus: voluit tñ vt simplex sacerdos ab vno tñ epo oꝛdinaretur: sicut hẽtur. 97. di. c. Relig sacerdotes. Mãdauit pterea epm nõ nisi die dñica ꝛ hoꝛa tertia oꝛdinari. 75. di. c. Oꝛdiatões epoꝝ. Statuit itẽ ne qs epꝰ alienos subditos oꝛdiare p̃sumẽt. 7. q. i. c. Epꝰ i dyocesi aliẽa: vsq̃ clerici ad sacros oꝛdies nõ p̃uati: sed publice asciscerẽtur: oĩbus quoq̃ fidelibus mãdauit: vt cõione sacerdotꝫ pacta ꝛ se cõicaꝛẽt: q ꝺo nollẽt sacris edibus pellerẽtur. Quã hic tñ oꝛdiationẽ in mẽse decẽbꝛi celebrauit: i qua gnq̃ p̃sbiteꝛos: tres diaconos: ꝛ sex epos oꝛdiauit. Deniq̃ sub Traiano p̃ncipe p fide christi supplicio pemptus: vacauit sedes dies. iz.

5299 | 100 | t | Raianus genere hispanus Nerue p adoptionē filius cognomēto Ulpius crinetus. 14. Romanoꝝ imperator: olympiade. 219. post neruā Augustus electus: impauit annis. 18. ⁊ mēsi. 6. Vir gdē in oi virtutis gnē pstātissimus: ⁊ inter sanctos xp̄anos (vt rita dixeriꝫ) merito ferendus q optimos pncipes reruꝫ gestarū magnificentia: ⁊ oioda vrute: laude ⁊ gloria suparit. Imp̄mis nāqꝫ impij fines lōge lateqꝫ diffudit. Germaniā trās rhenanā p̄m Orosiū lib. 7. in pristinum reduxit statū. Baciāqꝫ cū alijs gētib⁹ Romāo subegit impio: Parthos quoqꝫ recepit: ⁊ Albanis regez dedit. Euphratē ⁊ tigri ī puincias fecit: Armeniā insup ⁊ Assyriā: Mesopotamiam: Seleuciam Thesiphontē ac Babyloniā vicit: ⁊ vsqꝫ ad Indie fines tenuit. Ad mare ēt rubrū accessit in quo classem cōstituit validā: qua Inde fines vastaret: Hic quippe oibus in oia se equalē exhibuit. Quinimo vt cutropi⁹ scribit) psepe aicos salutatōis grā visitauit: ⁊ neminē vnq̄ lesit. vbiqꝫ eni terra ita se oibus equalē pstitit: vt viqꝫ ad Justiniāi magni tēpora in creatiōe pncipū semp sit acclamatū. Felicior sit augusto ⁊ traiano melior. Honores. n. impij diuitias: facultates: ⁊ p̄mia benemerētib⁹ p̄ ceteris eq̄ distribuit: Cuius tale psepe erat dictū: Talē primat (imperatorē eē oportere: quales p̄uatos sibi optat habere: Immunitates vrbibus inopia laborātib⁹ vltro offerebat. Portū anconitanū nūc mirūmodu⁊ auctū extruxit: ⁊ alia multa edificauit: nihil vnq̄ in vita egit: nihilqꝫ cogitauit qō nō ad cōez vtilitatē ptineret. Vixit annis trib⁹ ⁊ sexaginta: in qb⁹ decē ⁊ octo impauit: Cui⁹ pbitat (⁊ moꝝ: ⁊ si pericrint scripta in historiam digesta: nō tame adeo obtrūcata ē mēoria: qn multa ⁊ hic ⁊ alibi a nobis sint celebrata. Igit cū summa belli: domiqꝫ gloria floreret: Euse. testāte apd Seleuciā Isauric ciuitatē p fluuio vētris extinct⁹ ē: Cuius ossa postmodū Romā delata in foro ibidē in aurea vrna quā ipe struxerat sub colūna occlide q̄ ad huc extat cētū q̄dragita pedū altitudie sepulta sūt. Statiqꝫ in deos Senat⁹nia relatus est.

5300 | 101 | e | Varistus papa natiōe grec⁹: pre iudeo noie Juda ex ciuitate Bethlē nat⁹ p⁹ Anacletū ipō rificē: sedit ānis. 9. mēsi. x. ⁊ dies. 2. Vir sāe iust⁹ integerqꝫ: q vt Gratian⁹ in canōe refert. Titulos in vrbe Roma p̄mus p̄sbyteris diuisit: ⁊ septē diaconos in ordinē redegit: q eoꝝ p̄dicā tē custodirēt: pp stilū vitat (: qui possit sibi impōi: vt hētur. 93. di. c. Diaconi: Idē iudicib⁹ mādauit: ne oio snias p̄ferret p̄cipites. 2. q. i. c. Deus oipotēs. Itē constituit ne plebis accusatio in eū recipere tur: vt. 2. q. 7. c. Nō ē a plebe. Uetuit itē fideliū matrimōia fieri clādestina: sed publice. Ordinauit vt spōsus ⁊ spōsa semp a sacerdotib⁹ bñdicerentur. 3. q. 5. c. Aliter nō sit. Hoc quoqꝫ eius fuit decretum ne qs āte certā p̄bationē iudicet: aut cōdēnet: bic ter ordinatiōes in mense decēbrio celebrās sex p̄sbyteros: duos diaconos: ⁊ quoq⁹ per diuersa loca ordinauit epos. Tandē ⁊ ipse martyrio coronatus eius memoria. 7° calen. nouēbris ecclesia celebrat. Et tūc sedes post eius obitum vacauit dies. xxix.

¶ Joannē aplm ⁊ euāgelistā Jacobi maioris ex zebedeo fratrē xp̄i Jesu p̄dilectissimū virū sciss mū ad hec vsqꝫ tpa peruēisse: ⁊ secūdo hui⁹ pōtificis āno obisse legim⁹: Qui oēs quū asianas fundasseꝫ ecclesias: nouissim⁹ oium scripsit euāgeliū: ⁊ ea que a Matthēo: Marco ⁊ Luca cōscripta fuerant: cōfirmauit: qō eā ob cām scripsisse ferunt: vt Ebionitarū dogma cōsurgēs infringēt: q asserebant xp̄m āte mariā nō fuisse: vnde ⁊ ei⁹ dinā nām explicare conat⁹ ē: dicēs: In pncipio erat verbū ⁊ verbuꝫ erat apud deū: ⁊ de⁹ erat verbū: hoc erat in pncipio apd deū. Scripsitqꝫ ⁊ tres epl̄as canōicas in quib⁹ ⁊ rōnē vbi vt de⁹ sit charitas. mānifestat ⁊ susurrones: necdū scire: nec pios fieri posse declarat. Deinde ꝓpter ipm verbū dei ⁊ testimoniū Jesu xp̄i p̄mo in feruētis olei doliū missus: de quo illesus egredies in pathmon insulā relegat⁹ ē: vbi ⁊ Apocalypsim a deo sibi ostensam descripsit: q̄ (vt din⁹ scribit) hierotot bꝫ sacramēta: quot verba: ⁊ in singulis ei⁹ verbis multiplices dicit latere snias. Tādē ab exilio revocatus i Ephesuꝫ cū ⁊ exēplo p̄silio ac scriptis oēs ecclesias a se erectas plib⁹ ānis sustentasseꝫ: nonagesimo vite sue āno ibidē in dño gemit q̄ in loco sepult⁹ ē: suaqꝫ dormitiōe vbez Ephesum plurimū honorauit: Cuius antrū adhuc ostēditur.

¶ Persecutio christianorum tertia.

¶ Traianus autē lz singularis iusticie ⁊ humānitatis pnceps eēt: ⁊ ipse decimo ip̄j sui anno quoꝝdā malignoꝝ delatiōe prouocatus: cū plurimū christianā religionē indies augeri cerneret: veritus ne qd ō trimēti Romanū imperiū inde caperet: tertiā persecutionem in christianos concessit: qua quidē multi referuntur interempti. Inter quos hi fuerunt precipui: videlicet.

¶ Ignatius ātiocēsius episcopus: beati Joānis euāgeliste discipulus hijs tēpoꝛib⁹ cū multis ānis (tertius post Petrum) ātiochenā rexisset ecclesiā: a Traiano in antiochia captus Romā perducit: vbi cū sedēte senatu Traianus ipse cū in amphiteatro includi fecit: ⁊ p̄mo quidē ipsuꝫ imanissimis supplicijs affici mādauit: deinde leōibus obijci: quoꝝ dētib⁹ p̄focatus christi hostia effect⁹ ē. Hic aūt Ignati⁹ vt habet in historia tripartita: dū quadā vice super mōtē quēdaꝫ staret audiuit āgelos antiphonas cāntātes. Quoꝝ exemplo pmotus: ⁊ ipse ātiphonas in ecclesiā cāntari: ⁊ psalmos p̄m antiphonas itonari īstituit. De hoc beatissimo martyre btūs Bernard⁹ memit dicēs: Magnus ille ignatius discipuli quē diligebat iesus auditor: cuius p̄ciosis reliquijs ēcta dicata pauptas: Mariā gdē i plibus qs ad cā seripsit epl̄as christiferā p̄sultat. Hic itaqꝫ iter scōs martyres merito relat⁹ ei⁹ natale i calē. febru. celebrat.

5308 | 109

¶ Symon Cleophe fili⁹: ⁊ dñi nostri Jesu xp̄i apostol⁹ ac p̄sobrin⁹. Cui i sorte p̄dicatiōis aduenerat hac tēpestate postq̄ circūq̄qꝫ xp̄i euāgeliū p̄dicasset: ⁊ ex cōsēsu oium apostoloꝝ (post martyriū Jacobi apostoli hierosolymitanā rexisset ecclesiā: cū cētesimū atqꝫ vigesimū ageret ānū: apud Atticū cōsulārē ab hereticis accusat⁹ q̄ xp̄ianus eēt: post multa ⁊ grauissima supplicia crucifixus est simili: quā dñs ptule

rat passiõe vitã finire: oĩb⁹ admirãtib⁹ q̃ tã senex cẽtũ ⁊ xx. ãnoꝝ id crucis suppliciũ pati potuisset: passus ẽ autẽ .5. calẽdas nouẽbris: qua etiam die festum beati Jude coapli eius simili honore celebratur.

¶ Hermes romanus Liuis ⁊ illustrissim⁹ vĩbis prefect⁹ tẽpestate ista ab Alexãdro papa cũ vxore ⁊ filijs ac sorore Theodora atq; mille ducẽtis quinquaginta ei⁹ seruis ⁊ coꝝ vxoribus baptizat⁹: sub hac psecutione cõprehens⁹: pmo carceri mancipatur: deinde cedente gladio. 5. calendas septẽbris martyrij gloriam cum omnibus predictis ⁊ alijs plurimis adeptus est: Quo die festum eius celebratur. Sunt tamen qui dicant eum sub Aureliano mortꝫ pertulisse.

¶ Eustachi⁹ cognomẽto placid⁹ ipsi⁹ Traiani militũ magister: hac seuissima tempestate vna cũ vxore Theopbrasta: necnõ ⁊ filijs agapito ⁊ Theophasto (quorum mira leguntur act⁹. 12. calen. octobris p christo martyrio coronati sunt: ⁊ eo die natale eius agitur.

Lexãder papa natiõe Ro. ex regiõe capite thauri pre Alexãdro nat⁹ Euaristo põtifici succedens sedit annis decẽ. mẽsũ. 7. ⁊ dieb⁹. 2. Vir qdẽ etate iuuẽis: sed moꝛib⁹ scia ac sanctitate incompabilis: Cui⁹ rei gratia ẽt magnã senatoꝝ ptẽ cõuertit ad dñm. qui rei dine curam diligẽtissime gerẽs: nõnullã (sicut Gratianus in decretis refert) cõstituit decreta. Etp̃mo qdẽ decreto publico excõicat p̃sumẽtes legatũ sedis aplice impedir: vt bẽtur. 94. di. c. Sigs aũt mãdauit. itẽ ne vllus clericus aũ secularẽ iudicẽ accusareꝫ. x. q. i. c. Relatũ. Statuit quoq; vt vna tm̃ missa i die celebrareꝫ: de ꝑse di. i. c. Sufficit. Oblationẽ etiã nõ ex fermẽtato: sed ex açimo vt ãtea cõsueuerant fieri mãdauit: de cõse. di. 2. c. In sacramẽtoꝝ. voluit ẽt aquã in cõsecratione sãguis xp̃i vino admisceri: quo significaꝫ xp̃m ecclesie cõiũctũ eẽ: vt ibidẽ bẽtur. Instituit itẽ vt aq̃ (quã sanctã appellmus) sale ad mixta bñdicereꝫ: ⁊ i fideliũ domibus spargereꝫ: de cõse. di. 3. c. Aquã cũ sale: pmus ẽt ob mẽoriã passionis xp̃i i sacrifcio hoc addit. Qui p̃die q̃ patereꝫ rẽ. Demũ post innumera miracula: inter q̃ Balbinaꝝ Quirini tribuni filiã sanauit: ⁊ cũ ipsũ tribunũ cũ oi domo sua baptiçasset: cũ Euẽtio ⁊ Theodolo diacono. 5°. nouas Maij martyrio coronaꝫ: ⁊ via numẽtana vbi iterfectus fuerat sepelir: ⁊ tunc cessauit sedes dies. 25. ii0 5309

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Suetonius tranqllus historicus ⁊ causidicus: ac epl'aꝝ magr̃ natiõe roman⁹ ex patricia gẽte nat⁹: bijs tpibus apõ romanos i p̃cio fuit. deide sub Adriano p̃cipe carus ⁊ acceptus magne auctoritatis ꝛ cuasit: eo q̃ plinio nouocomẽsi multa beniuolẽtia cõiũctus fuerit. Hic cũ eloquẽtissimus eẽt vir: p̃clarũ opus ỏ. 12. cesarib⁹. s. dict (edidit. In quo ⁊ multas historias atq; ãnales vetꝫ replicauit. Sz ⁊ ỏ viris illn. elegãs stilo libꝝ scripsit: quẽ diuus Hiero. ñ ỏdiguat⁹ ẽ imitari. Itẽ ludicrã historiã: necnõ ⁊ ỏ gnẽ vestiũ opposuit (qỏ opus lz ñ videri) adhuc extaꝫ ỏ. Jpz tm̃ Adrian⁹ iperatoꝛ tãdẽ a magistratu amouit: qỏ cũ sabina eius vxoꝛ ⁊ ipatrice nimiaꝝ consuetudinẽ ꝓtraxisset: murmur quippe erat q̃ ipa abuteret. peruenit ãt vsq; ad antonini veri tempora.

¶ Plinius secũdus nouocomẽsis phile sophus: ⁊ oratoꝛ arq; historie⁹ celeberrim⁹: necnõ ⁊ cẽstris oꝛ dinis idustria fũctus: p hec quoq; tpa cognoscit: ⁊ i p̃cio bẽtur q̃ vt Sueto. scribit) lz p̃curatiões publi cas ⁊ ꝓtinuas quotidie sũma itegritate admistraret: tm̃ liberalib⁹ studijs ita operã dabat: vt ñ temere q̃ plura eo i ocio ꝓscribẽ potuisset. Mã cũ p̃fect⁹ ale. militaret. Be iaculatõe cẽstri libꝝ ꝓposuit. Beq; vita Põponij secũdi lib. duos. Et ỏ bellis germanoꝝ lib. 20. i q̃bus oia q̃ cũ germãis romãi gesser bella collegit sz ⁊ ỏ istitutõe oratoris ab ipis cunabulis. lib. 3. quos i sex volumia pp eoꝝ ãplitudinẽ diuisit. Itez dubij sermonis libꝛos octo: a fine Aufidi bassi libꝛos. 31. Naturalis historie libꝛos. 37. opus quidez difficas ⁊ ꝓtinuas quotidie sũma itegritate admistraret: tm̃ liberalib⁹ studijs ita operã dabat: vt ñ temere q̃ fusum ac eruditum ⁊ alia multa cõposuit. Perijt tãdẽ: vt iam diximus: cũ in Massanẽsi classe p̃esset: ardẽtẽ vesuuiũ imprudẽter visẽdo quinquagesimo ⁊ sexto. s. vite sue ãno. Hic itaq; cũ optim⁹ ⁊ vir iustus ẽt: dũ i hac Traiani psecutiõe ꝓuincia regeret: christianoꝝ misericordia motus: q̃ videlicet multi necandis predicti heretici volumina in euãgelijs cõscripta sua doctrina mirifice cõfutauit: Barrabã a Barthebath eius prophetas cõficta. s. nomina ad terrorẽ ⁊ deũ maximũ Abraxas deridens. 1112 5311

¶ Basilidas quidam hereticus vir acutissimus tẽpestate hac vite finem faciẽs vigintiria volumina in euangelijs a se confecta post se reliquit.

¶ Dion philosophus clarissim⁹ ex Prusie ciuitate oriund⁹ p hoc idẽ tp̃s claruit: ⁊ de regno milta ꝓscripsit

¶ Agrippa qdã cõgnomẽto pastoris: christianoꝝ sui tpis doctissimus hisdẽ tẽporib⁹ floruit: ⁊ Basilidis predicti heretici volumina in euãgelijs cõscripta sua doctrina mirifice cõfutauit: Barrabã a Barthebath eius prophetas cõficta. s. nomina ad terrorẽ ⁊ deũ maximũ Abraxas deridens.

¶ Plutarch⁹ Cheroneus philosophus atq; historicus eloquẽtissimus Traianiq; magister: ac istitutoꝛ p hoc ipsuz tẽpus ⁊ ingenio ⁊ auctoritate maximo in p̃cio habitus ẽ. Be q̃ Policrates in suis historijs sic bẽt: Plutarcus philosophus hõ in sententijs fidelis: in vbis luculentus: ⁊ i sacrario moꝝ tãtus arbiter fuit: vt facile principis posset dignosci p̃ceptoꝛ. Hic itaq; principi ⁊ discipulo suo regnãti quatuoꝛ ingerẽ conaꝫ. dei reuerẽtiã: sui cultũ: officialiũ disciplinã: ac subditoꝝ affectũ ⁊ ꝓtectionẽ: q̃ cũ eruditissimus esset vir multos edidit libꝛos. vz. Be educãdis liberis librum vnum. Be politica cõstitutione libꝛũ. i. Be nõ irascendo libꝛũ vnũ. Be patiẽtia libꝛũ vnũ. Beanima libꝛũ. i. Be Homero poeta libꝛos. 2. Be magistratuũ moderatiõe: qui intitulatur Archigrãmatonus. li. i. Atq; similiter de Symphoniacis libꝛos edit. Vitasq; preterea multoꝝ tã latinoꝝ q̃ grecoꝝ viroꝝ illustriũ diffuse: elegãterq; collegit. s. Romuli. Nume põpilij: publicole: Coriolani: Camilli: Fabij maximi: Marcelli: Scipionis africani

Quinti Flaminij: Catonis senioris: Pauli Emilij: Tyberij Gracchi Sylle: Darij Setorij: Luculli Crassi: Pompeij: Julij Cesaris: Catonis iunioris: Bruti Ciceronis: Marci Antonij: Balbe Otronis: Pomponij attici: Ruffi: atq; Virgilij. Grecoꝝ vero Thesei: Licurgi: Solonis Alcibiadis: Themistoclis: periclis: pelopide: Hannibalis: philomenis: Eumenis Cymonis: Alexandri magni: Pitie: Pitonis: Bionis: Demosthenis Demetrij: Arthaxersis Arati: Euagore: Platonis: Aristotelis: Tymoleonis: Agis: Cleomenis Lysandri: Pirrhi ⁊ Homeri: quorum vitas locis ⁊ tẽporibus suis: put potui abbreuiatas superius inserui. Scripsit ⁊ alia multa: que videre non merui.

¶ Terentius scaurus grãmaticus (Gelio teste) huius principis tpibus Rome floruit: qui vir nobilissimus inter cetera de caselij erroribus librum composuit.

¶ Egesippũ virũ quidẽ sanctissimũ atq; doctissimũ hoc etiã tpe floruisse Eusebius refert: q int alia a passione dñi nostri iesu christi vsq; ad hãc etatẽ oẽs ecclesiasticoꝝ actuũ exuit historias: vt quoꝝ secte batur vitam: dicendi quoq; exprimeret caracterem.

118 s Ixtus papa natiõe Ro. patre pastore natus: post alexãrdũ põtificẽ sedit annos. 10. men. 3. dies. 21. Vir sane bonus ⁊ rei diuine (vt par erat) amator: cuius curã optime gerens: constituit Gratiano teste. Ne a quoq; nisi a ministris sacroꝝ mysteria vel sacrata vasa tãgerent ⁊ q̃ maxime a feminis. Et ne corporalia ex alio q̃ ex lineo pãno purissimo: cãdidoq; fieret. Et ne sacerdotes missam nisi super altare celebrarent. Statuit etiã ne episcopi ad sedẽ apostolicaꝫ vocati: redeuntes a suis reciperentur: nisi secũ deferrẽt pontificis sũmi literas plebẽ salutãtes. Censuit quoq; vt si quis a suo grauareꝫ Metropolitano q̃ apud sedẽ vniuersalis ecclesie appellari posset: vt habetur 2. q. 6. c. Si quis putauerit. Statuit itẽ ne xp̃i accusatio reciperet: nisi duoꝝ aut triũ testimõio cõprobaret. 2. q. 7. c. Accusatio. In missarũ quoq; celebratiõe mãdauit: vt sãctus sanctus: dñs deus sabbaoth cantaret: q̃ p̃mo (vt dictũ ẽ) oium missarũ acta simpliciter tractabãtur: hic quẽdã noie peregrinuꝫ gnẽ Romanũ episcopũ misit in Gallias: q cũ eos in fide cõfirmasset: ibidẽ martyrio coronatus ẽ. Beniq; Syxtus hic trib⁹ ordinationib⁹ in septembrio mense habitis: in quibus presbyteros: diaconos ac episcopos p diuersa loca creauit multos: martyrio coronat ⁊ i vaticano apud sanctũ Petrũ sepelitur.

5318 119 b Brianus cognomẽto helius Traiani pfobrine filius. 15. Ro. Impator anno. 223. Olympiadis Traiano in imperio succedẽs: iperauit ãnis. 21. Vir per opa (vt helius spartianus historicus scribit bonus: ac etiã iter optimos p̃ncipes merito annũerãdus. Hã liberalis splẽdidus magnificus clemẽs ac vtraq; lingua eruditus: necnõ ⁊ mifice: medicineq; artis scientissimus fuit: Qui cũ leges multas cõposuisset: a populo Romano ob benemerita pater appellatus ẽ: ⁊ nõ modo Romãis: sed etiam Athenien̄sibus legẽ petẽtibus ex Braconis: Soloniscq; sententia iura composuit: Quibus etiã Bibliothecã pmagnificã atq; insignẽ cõstruxit. Et cũ vir doctissimus esset: virorũ etiã doctorum: ⁊ q̃ maxime plutarchi: Cheronei sexti: Agatoclis: ⁊ Gene magni philosophoruꝫ familiaritate vsus ⁊ delectatus ẽ: Idẽ quoq; sacris Eleusine initiatus multa Athenien̄sibus dona ꝓtulit: eo rũq; põtez Cephesi flumis alluuione desolatũ restituit: põtéq; ꝑterea sui nois adhuc extantẽ sup Tyberiz in vaticano fecit: ac iuxta illũ sepulcrũ suũ mire magnitudis exruxit qua mole seu sepulcheo nũc põtifices Romani pro arce vtũtur que sancti Angeli castellũ nũcupatur. Adirifice quoq; ac sũptuose Et alibi hic clarissimus Cesar edificauit: ⁊ potissimũ i Judea hierosolymã a: Tyto (vt diximus) euersam menib⁹ ⁊ edificijs iustaurauit: ⁊ adeo cã amplificauit vt passionis dñi nri iesu xp̃i locũ intra mẽia cõcluserit: ⁊ ex suo noie helyã appellauit. p̃cepit ne cui iudeo (iz tantũ christiãis) introcũdi facultas omnino dareꝫ. Hã cũ primo christiãis aduersareꝫ: postea cognita coꝝ religione eis admodũ fauit: ⁊ bñficus fuit. Alexãdriã quoq; Egypti ciuitatẽ a Ro. dirutã sua istauranit impẽsa. murũ itẽ i Anglia duxit octoginta milib⁹ passuũ longitudinis: Tyburtinã villã nũc ciuitatẽ edificauit: ⁊ pompeij magni sepulchrũ magnificẽtissime extruxit atq; inũerabilia alia opera peregit: Tandẽ ⁊ ipse sexagenario maior in tercutis aque morbo: apud Baias cãpanie vbẽ vite sue finez fecit: ⁊ puteolis i villa Ciceronis sepultus fuit vbi Antonius ei⁹ successor: templũ p sepulchro cõsecrauit. Hic apud Hadriam Aprucij vbẽ ex pgenitoribus hispanis ortũ habuit: ⁊ propterea ab Hadria vbe Hadrianus dictus est.

¶ Cocebas quidã inde⁹ factiõis Judaice Dux vir audaciss⁹ tẽpestate hac christiãos varijs suppliciis teste Eusebio: quasi rabie afferat⁹ persequit: ⁊ p diuersas orbis partes i eos adeo exarsit: ⁊ quãmaxime i lybia vbi multa gessit bella: vt interfectis cultoribꝫ penit⁹ desolata remanserit terra. Et nisi postea hadrian⁹ Imperator illuc collectas aliũde duxisset colonias: vacua ꝓsus remãsisset terra. In egyptuꝫ deinde peruenies Cyrenẽ ⁊ Thebaidẽ prouincias cruentis seditionib⁹ turbauit: Dein i alexãdria prelio cõmisso victꝰ: plurimũq; attritus: aufugit. In Mesopotamia itẽ rebellãtib⁹ Judeis iperatoris iussu ẽt bellũ illatũ multa coꝝ milia cruentissima cede delata sunt.

¶ Martyres sub Hadriano passi.

5319 120 ¶ Faustinus ⁊ Jonita cõcines Brixiani: ⁊ incliti xp̃i martyres ꝓsecutiõe Traiani adhuc seuiente in pricipio hui⁹ pncipis: apud Brixiã post multa miracula: ⁊ predicationis instantiã populoruꝫq; cõuersionẽ ac penaꝝ experimẽtũ ad vltimũ. 15. calẽ. Martij capitali sentẽtia extra vrbis portã perpetuũ meruere triumphũ. Quorum etiam festiuitas eo die celebratur.

¶ Calocerus autem predictorum conciuis: ⁊ ipse postq̃ Secũdũ in Astẽsi ciuitate ad xp̃z conuertisset

t cū eo apd eādē vrbē a quodā Sapricio vrbis pfecto multa ptulissz supplicia in Albinum maritimaz vrbem missus: ibidem pro Christo martyr efficitur.

¶ Secūdus miles inclitus: t Athleta xpi egregius p hoc tps a Calocero pdicto in Ciuitate Astcu si in fide xpi edoct⁹ vna cū ipo Calocero: quū nollet gētiliū dijs sacrisscare. Sapreciuſ vrbis pfectus pi ce rasinaqz feruētibus caput eius pfundi iussit: t quū nullā lesionē sentirēt: in coz oza iactari pcepit: id tanq̄ aquā suauissimā bēbant dicēies: Quā dulcia faucibus meis eloga tua domine: Quo viso sapre cius data snia in Astēsi vrbe Secūdū decollari pcepit: quo decollato pfesti āgeli accedētes ei⁹ coz⁹ au ferētes cuz laudibus sepelierunt. Passus est autem hic martyr, 3° calendas Aprilis. Eius autem san cti martyris presentia nunc vsqz astensis ciuitas plurimum illustratur.

¶ Adartianum autem Therdonensem epm post longos carceris squalores ab eodem Sapreciо pfecto ibidē passum fuisse historia predicti Secundi martyris testatur.

¶ Seraphia antiochena vgo beatissima p hoc tps Rome p xpo passa fuit: Quā quū iudex duobus lasciuis viris illudēdā tradidissz: mimeqz illudi potuissz: nec postmodū ardētibus lāpadibus inflāma ri iussu psidis sustib⁹ durissime cesa tertio nonas septē. gladio necata ē: quo die eius natale celebratur.

¶ Symphoziosa btissimi Getuli martyris vxor: t ipa cū. 7. filijs apud tyburtinā italie vrbē per hoc tps passa ē: t primo palmis diutissime cesa: deide crinibus suspensa: postrēo alligato ad collū molari sa xo in flumine pcipitata ē: Cuius corpus frater eius Eugenius vir magnificus colligēs sepelliuit: altera vo die iussit imperator septē ei⁹ filios p diuersa tormēta interfici: quoz corpa a xpiānis collecta via ty burtina miliario nono pdita sūt. Natale vo Symphoziose t filioz martyz. 15. calē. augusti celebraf. 121 5320

¶ Sabina illustrissima mulier vxor quondā pclarissimi valētini t herodis Adetallarij filia quā Se raphia pdcā i fide xpi psuaserit: bijs tumultib⁹ apd Romā i auētino mōte a pfecto vrbis noie clipido gladio pcussa martyrij palmā adepta ē. Jpius āt natale celebraf quarto calen. Septembris.

¶ Euētius t theodulus viri clarissimi t diui Alexā. pape pdicti dignissimi psbyteri: bijs tpib⁹ cū ipo papa Alexā. p xpo martyres eff ciūtur. Jā post lōgā carceris sustinētiā cū ipsa Alexandro ignibus examiati. 5. nonas maij decollati sunt: quo die eorum festum celebrari mandatum est.

¶ Eleutherius Adessanensis episcopus: t Anthia eius mater: vita: sanctimonia t miraculoruz vir tute illustres: per hoc iēpus lectū ferreum ignitum craticulā t sartaginem: oleo: pice ac rasina feruentez superantes leonibus quoqz proiecti: sed minime lesi: nouissime iugulantur. Et corum festa decimoquar to calendas maij celebrantur.

¶ Quadratus atheniensis episcop⁹ t apostolorum discipulus: vir vtiqz doctissimus: hac tēpestate ec clesiam grādi terroze dispersaz: fide t industria cōgregans etiā libruz pro xpiane religionis defen sione contra impios Romanos: Quo edito: ad vltimū tamen pro ipsi⁹ cōposuit plenū fidei t rationis: atqz apostolica doctrina dignū: Quo edito: ad vltimū tamen pro ipsi⁹ defensione passus est: t vt sanctus habitus: festa eius septimo calendas Junij aguntur.

¶ Quirin⁹ primus episcopus tribun⁹: postea episcop⁹ factus: per id tēpus apud Jlyricū. i. Sclauoniā in Scisicia vrbe. 2° nonas Junij martyr Christi obiit. Jā vt Prudētian⁹ ait: Ligato ad manū ei⁹ mola ri saxo in flumine precipitatus est. Et quuz astantibus diu locutus fuisset: ne de eius terrerentur supplicio: vix precibus vt mergeretur obtinuit.

¶ Senon quidem patricius Roman⁹: t ipse per hoc tempus cum decem milibus t ducentis trib⁹ Ro me ad Buttam iugiter manātem sub hoc tumultu: pro Christo interfectus est. Quorum omniū festuz septimo Jdus Julij sub vna celebritate recolitur.

Elopho⁹ papa natione Grecus: patre Anachorita: post Sixtum pontificem sedit annis vn decim: mēsi. tribus: t dieb⁹ vigintiduob⁹: Vir sane singularis doctrine t virtutis: qui Gratia no testāte cōstituit: vt ieiuniū quadragesimale sex ebdomadarū ante pascha resurrectiōis a cūctis christianis obseruaret: sicut habet. 4. di. c. Accusator: Utqz in natale domini nostri Jesu xpi noctu tres misse a quolibz sacerdote celebrarentur: Prima scilicet in dimidio noctis: qua Chri stus nat⁹ est. Secūda illucescēte aurora: quādo a pastoribus cognitus ē. Tertia in hora tertiaz. In relq̄ vero tēpore ante horā tertiarū missam celebrari interdixit. Adādauitqz vt in pncipio misse hymn⁹ ille cātaretur: quē angeli cātauerūt: scilicet Gloria in excelsis deo: vt habetur de conse. di. i. capitulo: Hocte nus nat⁹ est. Secūda illucescēte aurora: quādo a pastoribus cognitus ē. Tertia in hora tertiaz. In relq̄ sacra: Tandem t ipse quum quattuor ordinationes in Decembrio mense celebrasset: illustrissimuz pro Christo duxit martyrium: Cuius corpus in Vaticano apud beatum Petrum sepultum perhibetur: Quo mortuo cessauit papatus dies septem. 129 5328

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Papias hieropolitanus episcopus Joannis apostoli auditor t discipulus ad huius pōtificis tem pora feliciter peruenit: Vir certe doctissimus: Qui (vt Hieronymus scribit) in Asia quinqz scripsit vo lumina: que explanationum domini nostri Jesu Christi titulo prenotantur.

¶ Aristodes quoqz dñi n̄i Jesu Christi discipul⁹ t atheniēsis phs: p hoc idē tps floruit: t volūm xpia ni dogmat⁹ rōnē ptinēs: vna cū q̄drato epo pdcō hadriāo pncipi obtulit: Quo apologetico libro ab ha driano perlecto confestim iniustum existimauit Christianos in dicta causa occidi: Unde t Asic pro consuli scripsit: vt neminem christianum occideret nisi de aliquo crimine convictum. 132 5331

¶ Justin⁹ phūs t in sacris litteris eruditissim⁹: vir patria palestin⁹: ex Neapoli vrbe oriūdus: t ipse

bijs tpibus p fide xpi multū elaborauit ⁊ multa cōscripsit:⁊ inter cetera ꝫ gētes libꝝ edidit:quē postea antonio ꝓncipi ⁊ eius filijs obtulit.alios quoqꝫ ꝓposuit libros:ꝫ de monarchia dei libꝝ vnū. Jté libꝝ quē vocauit psaltē. Jtem contra Triphonē iudeū dialogum. Et contra martionē. Ac contra omnes hereses:a quibus hereticis postea pro fidei dignitate mortem sustinuit.

¶ Secūdus atheniēsis phūs hoc tpe in ꝓcio fuit:q semp silētiū seruās pythagoricā vitā duxit:Cuius taciturnitatē cā hec fuit:q cū matrē ꝓpriā de illicito cōcubitu tētassz:⁊ illa incognito filio assentissz: vt eū ognouit cē filiū,p pudore spūꝫ exhalauit:Quō aīaduertēs hs id mri pp suā loquellā accessisse:hāc in

5334 135 posterū a se exegit penā:vt de cetero vnq̄ nemini loq̄retur:quod cū hadriano tū apud athenas hyeme exigēte nūciatū fuissz:ipm ilico accersiri fecit:quez quū nec saluatiōe nec exhortatiōe:aut nimis a taciturnitatis ꝓposito retrahere potuissz. Admiratus ipsi⁹ taciturnitatē atqꝫ cōstantiā dixit:quare secūda ista silentij lex a te nōnullo mō solui pōt:Saltē vel manu tua obsecro problematib⁹ meis respōdere digneris. Et interrogās imperator dixit:quid est deus? Ille cōfestim rescripsit. Deus ē immortalis mēs incontemptibilis celsitudo:forma multiformis:multiplexqꝫ spūs:incogitabilis inquisitio:insopit⁹ oculus omnia cōtinens:lux indeficiens:⁊ optimū bonum. Fuere ⁊ alia multa hadriani problemata philosopho ꝓposita:que brevitatis causa omitto.

¶ Aquila pōticus phūs secundus interpres post. 70. ꝑmos interpretes hijs tēporibus claruit. Et libros veteris testamēti ex hebreo in grecū optime transtulit:⁊ prophete verba de virgine maria prolata ad iuvenculam quandam ascripsit:non satis capiens diuina mysteria.

Sinus papa natiōe grecus patria atheniēsis patre phō post Telophoꝝ pōtificez sedit ānis 4. mensi.ꝫ.⁊ diebus. 4. Vir certe doctissimus:q epistolā eruditiōis plenā de vnitate ac trini

5339 140 i tate dei oibus xpi fidelibus legendam scripsit. Sed ⁊ clerū prudēter in ordinez redigēs gradus oēs distribuit:vt Gratian⁹ in canōe testat:vt hētur .77. di.c. In singulis. Statuit qdez ne qs Metropolitanus sue ꝓuincie episcopū alicui⁹ crimis faceret reū: nisi prius a cōprouincialibus episcopis ei⁹ causa fuissz cognita:vt. 8. q. ꝫ. c. Salui in oibus. Cēsuit itē ne soboles ex secūdis nuptijs susceptā cōsanguinitati ꝓris viri ullo mō copulari debere. 36. q. 10. c. Siqua mulier. Voluit ēt vt ecclesiarū cōsecrationes semp cū missarū celebratiōe fierēt:de cōse. di. i. c. Oēs basilice. Cetuit quoqꝫ ne ligna reliquane ecclesiaꝝ materies in ꝓphanos vsus cōuerti:de cōse. di. i. c. Ligna. Jté voluit vnū saltē patrinū ⁊ vnā matrinā in baptismo vl cōfirmatione interesse: de ꝓse. di. 4. ca⁹. in catheciſmo. Demiqꝫ cū decedo:deqꝫ hoib⁹ benemerit⁹ fuissz:⁊ ordinationes ter in Decembrio mense habuissz:tertio idus ianuarij martyrio coronatus est ⁊ apud sancti petri corpus sepultus:Quo mortuo cessauit ēpatus dies. ꝫ.

¶ Syrus papiensis dignissim⁹ epūs:q supiorib⁹ tpibus a btō Ermagora aglegiēsi archiepo ꝑdicandi gratia Ticinū seu Papiā miss⁹ fuerat:quū ibidē ꝑmū xpi euāgeliū predicassz:⁊ multos ad catholicā fidē ꝓuertissz:ēt maxis miraculis ⁊ vtutib⁹ eādē fidē ꝓfirmauit. Et nō mō Ticinū:sed ēt Genuā maritimā ciuitatē. Berdonā:Astēsez ⁊ reliqs vicinas vrbes vna cū Juentio pbytero ꝑdicatiōe ⁊ vtutib⁹ xpi iugo subiunxit. Demiqꝫ ad ppriā sedē reuers⁹ hoc āno senio cōfectus glorioso fine in domino quieuit.

¶ Photin⁹ ātē ⁊ ipse lugdunēsis epūs:vir singularis doctrine ⁊ virtutis insignis:hijsdē temporibus Jsidoro teste:iam nonagenarius constanti animo martyrij coronam accepit.

¶ Tyburtina Civitas.

¶ Tiburtinā latine regiōis Civitatē que hodie vet⁹ Tibur appellat:p hoc tps hadrianus impator:vt Helio spartan⁹ historic⁹ testat:miro sūptu fabricauit:⁊ ex villa oppidū fecit:hec qppe ciuitas. 16. passuū milib⁹ a Roma distare videtur:⁊ iuxta amenē flu. in clinoso loco ꝓstituta est:quā tamē ciuitatē longe āte Romanā vbē a grecis originē ⁊ conditionē habuisse Strabo ⁊ Virgi. volunt. Aiūt. n. ipi⁹ ꝑmū cōditorē fuisse qdā Tyburt⁹: Coracis ⁊ Catilli frater:hij nāqꝫ fratres rhebāi fuere:q post rhebanoꝝ interitū a patre in Jtaliā pgeniti singuli postea oppidū ex suo noīe ꝓstruxer:q testis ē qdā mōs ꝓpinqu⁹ q Catillus adhuc dicitur: ⁊ Corax aliud oppidū famosuꝫ inter volscos erexit. Fuit itaqꝫ Tyburtina hec quōdā nobilis ciuitas:cui etiā testimoniū perhibēt ꝓpinque adhuc extātes ipsius antiq̄ ciuitatis ingētes ⁊ magnifice edificiorū ruine:que dignitatē vbis ꝓseferunt. Eo siquidem loco tyburtinus lapis fortissimus foditur:qui ad construendam:conseruandamqꝫ romanaꝫ vrbem multū adiumento fuit. Hanc enim vrbem Federicus cognomento Barbarossa: ab alijs theotonicis superioribus annis dirutam reedificauit:⁊ deinde multi summi pōtifices:multiqꝫ cardinales auxere:⁊ multis edificijs illustrauere. Ex hac Simplicius Romanus pontifex:⁊ alij viri scientia ⁊ dignitate clarissimi ortum habuere.

Antonius ꝯgnomẽto pi⁹.i6.Ro.Impator Olympiade.229.p⁹badrianũ impi⁹ j ꝓncipatũ suscipiens Impauit vna cũ Aurelio lucioꝙ filijs annis.22.ꝛ mẽsi.3.Hic:vt Helius spartan⁹ hist̃oricus scribit:fuit Hadriani gener ꝛ ꝑ adoptionẽ filius:cui⁹ ꝑgenitores:vt Juli⁹ capitolin⁹ ait:hispani fuer:vir gdẽ optim⁹:q impio suscepto tãta cũ modestia ꝛ benignitate impauit:vt merito Pij cognomẽtum adeptus:ꝛ patrie pater appellat⁹ sit:Nulli quippe vnq̃ tũ ꝙatim:tũ publice acerb⁹ fuit. Et hoc vbũ ꝓsepe dixisse ferũt malle se vnũ ciuẽ seruare q̃ mille hostes ꝑdere:Nã tãte religiõis:pietat(:gratie:humanitatis:clemẽtie:iustitieꝙ ac modestie ꝑditus erat:vt cũ Numa põpilio bonoꝝ oũm sniã merito cõparari possit:ob quod multi reges:multeꝙ natiões posit(ei⁹ iussu armis ad eũ cõtrouersias:cũctas litesꝙ deferrẽt:eiusdẽꝙ snie stati parerẽt:ꝓpter que merita popul⁹ Ro.post cui⁹ obitum illũ inter deos referri voluit:Cõstruxit aũt hic tũ Rome:tũ alibi multa edificia:inter que:vt Hch⁹ Spartan⁹ refert: terracinensem portum instauranit.Demum quũ essꝫ annorũ septuagintaduoꝝ apud Lorium villam duodecimo ab vrbe miliario distantem e vita discessit. 140 5339

Jus papa natiõe italus:patria aquileiensis:patre Ruffino:post Jginum sedit annis duo decim.alij autẽ nouem tãtũ dicunt. Vir sane doctus atq; erudit⁹. Qui Gratiano teste:constituit:Sigs secularũ temerario ausu ecclesie alicui⁹ predia occupare ꝓsumẽt:sacrilegij pẽa puniret:vt hẽtur in canone.i2.q.2.cap⁹ predia. Eadẽꝙ cõstitutiõe mandauit:siquis ecclesiam vastaret:ꝛ sacerdotes ꝓsequeretur:ipsa cẽsura punirẽtur.i7.q.3.cap⁹ Sicut qui. Statuit item ne q̃ virgo sacro velamine ꝓsecraret:nisi.25.ãnorũ essꝫ ętatis:ꝛ id in Epiphanie die fieret.2.q.i.c. Virgies Cõstituit q̃qꝫ vt scm̃ dñi pascha a fidelib⁹ xp̃iãis:nõ nisi dñico celebrarẽt die:de conse.di.3.c. Hoste vos volui. De hoc quidã magnã cõsuetudinẽ cũ Hermete habuit:q libr̃ titulo pastoris ꝓnotatum scripsit Quo qdẽ in libro Angel⁹ pastoris ꝓsonã induens ei mãdauit:vt oib⁹ persuadeat pascha die dñico celebrari:qõ ꝛ fecit. Illis ãt sacerdotib⁹ penã statuit:q negligẽtes in attractãdo xp̃i sanguine ꝛ corpe aliqd peccarent:permittẽt. Et vbicũq; credidissent lãbi precepit. Statuit ꝓterea qspiã hereticoꝝ ex iudeorũ here si venies ydo mõ suscipetur aut baptizaret: Hic ẽt Praxedis scissime fecie rogatu Thermas nouati in honorẽ sororis.s.diue pudẽtiãe virginis dedicauit. Qex post ingentes virtutes habit(ter donationib⁹ bonoꝝ soroꝛis.s.diue pudẽtiãe virginis dedicauit. Qex post ingentes virtutes habit(ter donationib⁹ Cõstituit q̃qꝫ vt scm̃ dñi pascha a fidelib⁹ xp̃iãis:nõ nisi dñico celebrarẽt die:de conse.di.3.c. Hoste vos volui. De hoc quidã magnã cõsuetudinẽ cũ Hermete habuit:q libr̃ titulo pastoris ꝓnotatum scripsit Quo qdẽ in libro Angel⁹ pastoris ꝓsonã induens ei mãdauit:vt oib⁹ persuadeat pascha die dñico celebrari:qõ ꝛ fecit. Illis ãt sacerdotib⁹ penã statuit:q negligẽtes in attractãdo xp̃i sanguine ꝛ corpe aliqd peccarent:permittẽt. Et vbicũq; credidissent lãbi precepit. Statuit ꝓterea qspiã hereticoꝝ ex iudeorũ here si venies ydo mõ suscipetur aut baptizaret: Hic ẽt Praxedis scissime fecie rogatu Thermas nouati in honorẽ sororis.s.diue pudẽtiãe virginis dedicauit. Qex post ingentes virtutes habit(ter donationib⁹ bonoꝝ soroꝛis.s.diue pudẽtiãe virginis dedicauit. Qex post ingentes virtutes habit(ter donationib⁹ 144 5343

p

Policarp⁹ Joãnis apostoli discipul⁹:vir doctissim⁹ atq; sanctissim⁹ Smyrnee ciuitatis episcopus ꝛ toti⁹ minoris Asie princeps ꝛ pater hoc ãno pio predicto presulãte Romã veniens multos ab hẽtica ꝛ toti⁹ minoris Asie princeps ꝛ pater hoc ãno pio predicto presulãte Romã veniens multos ab hẽtica prauitate ydo ꝛ exẽplo ad verã fidẽ conuertit. Sꝫ tandeꝙ a Marco antonio ꝛ Lucio ꝓncipib⁹ captus in prauitate ydo ꝛ exẽplo ad verã fidẽ conuertit. Sꝫ tandeꝙ a Marco antonio ꝛ Lucio ꝓncipib⁹ captus in amphiteatro perducit vbi vniuerso populo aduers⁹ eũ personante igni tradit⁹ est :Cũ quo etiam.i2.ex amphiteatro perducit vbi vniuerso populo aduers⁹ eũ personante igni tradit⁹ est :Cũ quo etiam.i2.ex philadelphia venientes martyriũ cõsumauere:Hic itaq; doctissim⁹ quũ cẽt:vnã ad philippẽses scripsit epistolam:q̃ etiaꝙ in nõnullis legebatur ecclesijs.passus ẽ autem policarpus hic.7⁰ calen.Februarij:q̃ die festa eius celebrantur. 145 5344

Cerdo quidam hereticus:a quo Cerdoniani hereticinomen acceperẽ:per hoc tempus insaniẽdo vticinare simulat:Cuius opinio fuit:q̃ spũssanctus non in apostolis:sed in se solũ traditus fuerit. Asserebat nanq; duo fuisse principia contraria:vt habetur in canone.24.q.3.

Marcion itẽ hereticus predicti discipul⁹:Stoic⁹ qdem philosoph⁹:ꝛ ipse ꝑ hoc tp̃s vna cũ magro suo delirare cepit:dicẽs Christũ patrẽ non fuisse nec cẽ verꝫ creatorẽ:qui per filiũ mundũ fecerat:sed alterũ bonũ tantũ:alterũ vero deum iustũ esse asserebat tãquaꝙ duo cõtraria principia:creationis.s.ꝛ bonitat(:sicut hẽmus in canõe.24.q.3.cap⁹ Quidã:hic quũ aliq̃do policarpo ꝑdicto Rome obuiam factus fuissꝫ:interrogaret:qꝫ an se agnosceret.Cognosco:respõdit policarpus ꝓmogenitũ diaboli:Huius aũ secta post eius mortẽ varie diuisa ẽ:vt infra vbi de apolonio martyre dicemus.

Valentinus ali⁹ hereticus platonic⁹ phũs a quo valẽtiniana heresis noiata ẽ:hijsdẽ tpib⁹ ortꝰ suscipiens dicebat ꝛ predicabat:q̃ xp̃s nihil de corpe btẽ v̄ginis marie suscepisse:sed ꝑ cã tanq̃ ꝑ fistulaꝙ purus transisset:vt eodem canonis capitulo patet.

Viri disciplinis excellentes.

Hileto seu miletus ytiõe Asian⁹ sardiensis episcop⁹ Frontonis infrascripti oratoris discipulus in tempore isto floruit:ꝛ multo in precio fuit. Et librum de christiana doctrina ad .M. Antonium dedit:cui⁹ ingentũ Tertulian⁹:vt scribit Hiero.mirumimodũ laudat. Dicitq; a multis christianis vt prophetes fuisse honoratum:Eo q̃ multa prophetica scripserit testimonia:ex quibus ista extant opuscula Be pasca li.3.Be ecclesia vniuersali li.i.Be generatione Christi li.i.Be prophetia Ch.isti librũ ynuꝙ Be baptismate librum vnum.Be vita prophetarum librum vnum.Be veritate librum vnum.Be apocalipsi librum vnum.Be diabolo librum vnum.Eglogarum libros sex:ꝛ alia multa.

Theophil⁹ antiochene eccle epꝰ:ꝛ ipe cũ ꝑdeõ bijs dieb⁹ floruit:ꝛ ꝺ martionẽ ꝑdcm̃ hẽticũ librum edidit:ꝛ aliũ ꝺ hermogenis hẽsim.Tria q̃qꝫ volumia ꝺ Etholũ ꝓposuit:atq; ad eccl'e catholice edificationẽ alios breues ꝛ elegãtes edidit tractat⁹:ſz in euãgelijs:Salomõisq; puerbijs cõmẽtatus est.

Apolinar hieropolitan⁹ epꝰ ꝛ ipse ob doctrinã ꝛ scirate ꝑ id tp̃s ml'o in ꝑcio fuit:eo q̃ ꝺ fide xp̃i volumẽ egregiũ ediderit:qõ ꝛ .M.ãtõio obtulit. Sꝫ ꝛ alios aduers⁹ gẽtes.v.libros scripsit. Et aduers⁹ cathaphrigas duos q tũc cũ ꝑsca ꝛ maximilla vatic.nãtes ẽlirabãt. Extãt ꝛ alij duo ci⁹ ꝺ ytate libri.

¶ Thaurus Berithus in platonica disciplina phūs celebratissimus hoc tēpore clarus fuit: ⁊ multa cōposuit: Cuius hec mēorāda fuit sentētia in publico mos populi: sed in priuato ius nature gētiumq; seruetur: Cuius prestantissimi viri Aulusgelius grammaticus auditor fuit.

¶ Thaurinū quoq; phūm ⁊ oratorē phāndi dulcissimū cū supradict⁹ Rome floruisse cōstat: cui⁹ qui dē gress⁹ quocūq; iret Aulusgeli⁹ subseq conatus ē. Ita.n. boies ꝟmōibus demulcebat: Hic etiā nōnulla composuit monumenta.

¶ Aulusgelius Romanus orator ⁊ insignis qdē grāmatic⁹ hoc ēt tēpore clarus existēs agnoscit: q in ter cetera sue vtutis opa: cū e Roma p hyemē i Atticā ꝓficisceret terrā: de grāmatica cōmētarios cele bres edidit: quos in.20. libros diuidens de noctibus atticis titulo prenotauit.

¶ Ptolomeus pheudēfis rex natiōe alexādrinus histori⁹ ⁊ phūs ac insignis astrolog⁹ p hoc tps insignis agnoscit: sicut ipsemet in.5.9.⁊.10. maiozis sui opis testatus ē: q vir pstātissim⁹ plus astronomie addidit q̄ id totū qō āte inuēit. nā ⁊ Almegistū opus diuū ⁊ pspectiuū edidit. De Judicijs ēt q̄dripti tū op⁹. Et cētilogiū ac alios multos ꝓscripsit libros. Vixitq; ānis.88. Ex eius āt puerbijs duo notāda hic iserimus. Jnt̄ boies q nō curāt in cui⁹ māus sit mūdus hic mūdo altior ē: ⁊ illō: q p alios non corrigitur: ne alij per eū corrigētur: q̄tomagis fini appropinq̄ueris: tāto bonū cū augmēto operare.

5349 147 ¶ Galienus medic⁹ doctissim⁹ ⁊ sue etat⁹: ac deinceps singularissim⁹ asian⁹ ex Pergamo oppido oriūdus: p hec tpa: vt de seipso ipemet multi locis ꝓtestat⁹ ē: Rome floruit: vir oiuz eruditissim⁹: q ea i arte pter hypocratē oēs supasse credit: eo q multos cōposuerit libros: ⁊ oia Hyppocratis scripta miro exposuit ingenio. Traduntenim greci in facultate ad centum quinquaginta volumina eum edidisse: De quibus hec pauca habentur: videlicet.

De demomstratione	librum secretoꝝ suoꝝ admonere	librum Tegni
De elementis	De pulsibus ⁊ vrinis ad glauconē	librum microtegni
De complexionibus	librum q dicitur Archinagoga	librum teraputice
De malitia cōplexiōis mētis	De virtutibus farinaciorum	librum Tabe
De natura hominis	De motibus liquidis	De catharaticis
De ineq̄bili distemperātia	Cōmentaria in libro suo	De differentijs febrium.
De redargutiōe simulātiū egritudines. de pulsibus q introducūtur		De temporibus febrium
De enexio ō calido ⁊ frigido	De vtilitate pulsuum	Antidotarium
De ꝟtutibus naturalibus	De introductione pulsuum	De dieta ⁊ cura
De cōplexione pulsuū	De differentia pulsuum	De exercitio cum pila
De bona habitudine	De causis pulsuum comito	De regimine sanitatis
De meliori habitudine	De compendio pulsuum	De cura lapidis
De optima habitudine	De significatione per pulsum	De Chrisi: de Tippo
De beresib⁹: de alimētis	De iuuamento anhelitus	De creticis diebus
De ꝓstōne librorꝝ i medicina	De iuuamentis membrorum	De interioribus
De egritudinibus. de disma	De accidente ⁊ morbo	De anothomia: de voce
Librum introductorij	De humoribus: de vindemijs	De doloribus vulnerum
De simplicibus medicinis	Passionarium: de flobotomia	De malo anhelitu
De simplicibus: de ꝓprietate	De febribus ad glauconem	De simplici medicina
De experimētis passionariū	De apostematibus	De perfectis medicinis
Libros diademiarum	De nō dispēsantibus corpus suum	De substantia virtutum
De alchimia cuius titulus ē	De medicinali experientia	De practica
De ramo pomi congelati	Epistolarū librū ad patrimanū	Et alia multa

¶ Hui⁹ traq; celeberria fuit fnia: Scia in infēsato nō ꝓdest: nec ei qui non vtitur prodest sensus.

¶ Apolonius stoicus natione chalchidichus ⁊ Basilides Scyropolitanus philosophi hoc ipo tempore illustres fuere ⁊ seueri imperatoris preceptores esse meruerunt.

¶ Trogum pōpeium historicum cum hijs floruisse constat: eo q totius orbis historiaz a Belo Nini regis Assyriorum patre vsq; ad Monarchiam Cesaris latino conscripsit sermone: ⁊ in quattuor ⁊ q̄draginta eam distinxit libros: Quorum epithoma: id est abreuiationem Justinus eius discipulus fecit: a quo ⁊ nos nonnulla ad verbum excerpsimus.

¶ Basilides illustris Scyropolitanus philosophus Seueri Cesaris: vt diximus magister hijsdem tēporibus Athenis in precio fuit. Ad quez ⁊ ad Thaurū philosophuz: vt Gellius scribit: Credes ꝓfes cū patre aliquādo visendū: cognoscendūq; Athenis venit: Quos Thaurus in domo suscipiēs primo inuitauit patrem vt sederet. Jlle autem noluit: sed de filio confestim ait: Sedeat hic primus qui romani po. magistratum gerit. Tunc patre sedente: apposita est ⁊ filio altera sella. At Thaurus vt erat philosophus doctissimus: mox hijs qui conuenerant de hac re verbum inter cetera fecit dicens: Jn publicis patrum iura cum filiorum iuribus qui in magistratibus sunt constituti inter eos gescere oz paulum. Sed quū extra rempu. in domestica re atq; vita duz sedetur: ābulaturq; in cōuiuio q̄q; familiari discumbitur inter filium magistratum ⁊ patrem priuatum honores publicos: naturales autem seruari equum ⁊ iustum est.

Nicetus papa natione Syr⁹: de vico marco: vel vt Damasco plz: de Homusia pre Joanne
p⁹piū pōtificē sedit ānis.9.mē.4.t die.3.vir vtiqz scitate t moꝛib⁹ insignis q vniuersali eccle
a sie ꝓsulēs ne moꝛib⁹ insolētiū labefactaret: Gratiāo in decret̄ testante: instituit: ne cleric⁹ vm
apli ꝑceptū oio comā nutriret: vt habeā.23.di.c. Prohibete fres: Neue epōs a pauciꝛibus q̄
a tribus ꝓsecrarē epis. Sic a ꝓncipio Anacler⁹: vt dem̄ é: Constituerat.64.di.c. Cōprouinciales epi
Ubi vo metropolitanus essz cōsecrādus oēs cōprouinciales adeēnt: sicut eidē oēs obedire tenent̄.66.di.
c. Ab oib⁹ sine. Statuitqz ꝓterea ne archiepi nisi ex singulari titulo ꝓmates se noiare ꝓmittēt: nisi ꝓua
tas remisissent sedes.100.di.ca⁹. Nulli. Voluit itē ne epōs metropolitani sui crimen ad aliū q̄ ad pma
tem.i.pꝛiarchā aut ad sedē aplicā deferret.8.q.3.ca⁹. Archiepōs tādē vero post q̄ ordinatiōes.v.in dece
brio mense habuissz: multosqz episcopos ac sacerdotes t diaconos creassz.15.calē.maij martyrio coro
natus est: t via salaria in Calixti cimiterio sepultus: Quo quidem die eius natale celebratur. Et tunc
vacauit sedes dies septem.

¶ Praxedis vgo scissima btissimi pudēt̄ ciuis romāi filia t glorioſissime pudētiāe vgis soꝛoꝛ: vgo si
gdē in dina lege eruditissima: ꝑ hoc tps ꝓsulante Aniceto pdcō post q̄ patrimoniū suū vna cū soꝛoꝛe
pdcā in sustētatiōe paupez erogassz: t totū vite sue tps in vigilijs t oꝛoīb⁹ atqz iciunijs assiduus con
triuissz: t vniuersaz familiā nūero.90.māumisissz: atqz post multoz martyrū coꝛpa sepelissz: t ipa btis
sima.12.calē. Augusti migrauit ad dñm coꝛonā iustitie acceptura. Et via salaria iuxta soꝛoꝛē suā pudē
tianā in cimiterio pꝛiscille sepelitur: Quo etiā die ei⁹ natale a cunctis fidelibus celebratur.

Arcus Antoni⁹ q Verus ꝓgnomēto phūs Gall⁹ natiōe: vt beli⁹ spartan⁹ histoꝛic⁹ testatur 163 5362
m 17.Ro.impatoꝛ post Antoniū piū ei⁹ fratrē impauit ānis.19.t mēse vno. Olympiade aute
234. t vna cum Lucio eo modo Aurelio ei⁹ pre imparā cepit. Hij pmū impiū equo iure
administrarūt: quū vsqz ad hoc tps singuli singulariter augusti fuerit: q ꝺ parthos bellū sum
ptum simul admirabili vtute t felicitate gessere: t Vologesiuz eoz regē: q nō mō Armeniā: sed Capa
dociā: syriāqz vastauerat repſſerūt: sed t multi boiuz milib⁹ i deditionē accepti: ābo de parthica victo
ria magnifice triūpharūt. Nez nō ita multo post Comodo e medio sublato Antoni⁹ sol⁹ impium te
nuit: quē certe ob ei⁹ pſtātissimā vtutē laudare plurimū lz: Quippe q ad nullū rei euētū vnq̄ se extulit
Tāte.n.fuit soliditat̄ vi eiusdē vult⁹: q̄uis foꝛtūa aduersa semp fuerit bit⁹: litterarūqz semp studiosus
t q̄maxie phie. Nec ꝓpterea ipa phia illuz a reb⁹ impij t bellicis retardauit: qꝛ teste Euse. Germāos
Barcomanos: Sequanos: Sarmataſqz ingēti felicitate vna cū filio ei⁹ eo modo Antoniuz supauit:
t de eis triūphauit. Jtur⁹ āt ad hoc bellū quū nō bꝛet vnde stipēdia militib⁹ suis daret exhausto. s. era
rio: oēm impatoriā supellectilē: oēmqz vꝛoris ornatū vēdidit: t ꝑcia merentib⁹ dedit. Nez quū postea
supato hoste in pꝛia rediissz: emptoꝛib⁹ ꝑcia restituit. Nemini tū molestus fuit q ēpta reddere nolui
fet: sed in ois de repu. liberalis extitit: t tributa gbusdā ꝓuincijs remisit. Fiscaliū queqz tituloz monu
mēta in foꝛo cōgesta cōcremari iussit. Leges ēt seuioꝛes nouis cōstitutiōib⁹ tēperauit: pp qō ita factū é
vt ab oibus ita diligeret̄: amareturqz vt sacrilegi nomē incurrēt q imaginē eius domi nō haberet. Po
stremo in Panonia cōstitutus repētino moꝛbo interijt: t ab oib⁹ acclamātibus int̄ deos relatus est.

¶ Felicitas Romana feia matrona sigdē scissima: ꝑ hoc tps vna cū.7. filijs suis. s. Januario: felice
philippo: Syllano: alexādro: Vitale atqz martiale Ro. martyriū suscepit. Et ꝓmo qdē ianuarius ꝓ 164 5363
mogenitus post vgaz vbera plūbat̄ occisus é. Felix vo t philipp⁹ fustib⁹ mactati: Syllan⁹ deide pci
pitio iterēpt⁹: Alexāder deniqz t vitalis atqz martialis capitali sntia sūt puniti: nouissime aūt t mater
Felicitas ꝓter matrū cōsuetudiné t ipa gladio necata é. De cui⁹ vtute pſtātissima t diu⁹ pī Aug.
sermonem edidit dignissimū dicens: Magnum spectaculum ante oculos fidei nostre posituz é: Eius
autem natalitius dies celebratur sexto idus Julij.

¶ Alij quoqz multi tēpestate hac diuersis in locis martyrio sunt coꝛonati: vꝛpote polyca: pus epōs cū
12. de quo dictū est: Sed t sancti Faustinus t Victoꝛ milites cū vxoꝛibus apud mediolanū. Valeria
nus vero t marcellus Gaius t Nouatus cū viginti alijs martyrij palmam adepti sunt.

Other papa natiōe cāpanus ex fūdano oppido ꝓe cōcordio nat⁹: p⁹ Aniceti pōti. sedit an
nis.9.mēsi.3.t die.21.q multis in piculis lz cōstitutus fuit: aium tamē ad res dīnas quoad
f potuit semp ꝓuertit: Et multa eāobrē Gratiāo testāte: ꝓstituit: videlz ne mōacha aliqua vl 169 5368
las attractaret pallas: seu calices: patenas: coꝛporalia: t hijs simulia cōtingere ꝓsumeret.
Neue thus ante altare poneret dū sacrificia fierēt: vt bētur in canōe.23.di.c. Sacratis. Statuit ita: ne
vllus sacerdos missarum solennia: nisi duob⁹ saltē ꝓsentib⁹: t ipso tertio ꝓsente celebrare tētaret: ꝺ
ꝺse.di.i.cap⁹. Hoc q̄qz. Mādauit insuper vnicuiqz fideli vt in dñi nostri cena eucharistie sacramē
tum recipet: de cōse.di.2.cap⁹. A gbus.n.in cena. Instituitqz ꝓterea: ne q̄ haberetur vxoꝛ legitima nisi
quā sacerdos ex instituto benedixissz: t quā parētes solēni pōpa xp̄iāo moꝛe marito collocassent: quā
ēt paranymphe de moꝛe custodiissent ꝓcurētes multa pericula q̄ in nouas nuptias euēire solēt: Deni
q̄ cū quinquies ordinatiōes in decēbꝛio mēse celebrassz: in quibus ꝓsbyteros octo: diacones nouem
t epōs per diuersa loca vndecim creauit. io⁹. calen. maij martyrio coꝛonatur: t via apia in Calixti ce
miterio sepelitur: t nunc vacauit sedes dies.xxi.

¶ Catbaphrigarum heresis exoꝛdium.

¶ Montanus hereſiarcha peſſimꝰ natiõe phrygius ꝓ hoc tꝑs ĩ phrygia ꝓparẽs ꝓclitum ſe noiauit: t multos ſeduxit: t eãdẽ regionẽ cũ vicinis regiõibꝰ muit(ac multis erroꝛibꝰ infecit: Ibiq; t priſcã ac ma
5369 170 ximillã clariſſimas mulieres adeo ſeduxit: vt relict(viris ſuis ſecũ publice incederẽt: q̃ ẽt ab eoꝺ adeo demẽtate ſũt: vt affirmare ꝓſumpſerint illi⁹ inſpiratiõe euaſiſſe ꝓphetiſſas: Ex eo nanq; Cathaphri ge hereticꝰ puenere: qui donum ſpũſſancti non in apoſtolis: ſed in ſe tantum traditum fuiſſe affirma bant: vt habetur in canone vigeſimaquarta. q. 3. c. Quidam.

¶ Appelles aliꝰ hereticꝰ hijs tpibus in grecia fuit: q dicebat ꝙ deũ quẽ colebat ignoꝛabat: Et⁹ autez hec erat opio atq; ptinacia: ꝙ xp̃z nõ deũ in vitate: ſz boiez in ſantaſia boibus apparuiſſe affirmabat Hũc Theodocion vir eruditiſſimꝰ hereticiſſimũ appellat: t ſuis ſcript(pcõmode irridere conatur.

¶ Tacianꝰ aliꝰ q̃q; hereticꝰ ꝓ hoc tꝑs in grecia fuit: hic doctiſſimꝰ fuit xp̃ianꝰ: t q̃diu ab eccliẽ latere nõ diſceſſit: noiatiſſimꝰ extitit: t multa cõſcripſit: E quibꝰ: vt teſtat Hiero. vnꝰ cõtra gẽtes liber fuit: ab iſto nanq; eueratice hereſes cognoiate ſunt: Quoz p̃cipuꝰ gdaz noie Seuerꝰ fuit: qui poſtea hereſim augẽs eius ſeqnaces Seueriani hereticꝰ ſũt nũcupati: hij oẽm coitũ ſpurcũ putabãt: t alia multa ꝙſi milia delirando affirmabãt. ¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Dionyſiꝰ Corinthioz eps tẽpeſtate hac: Euſebio teſte floruit: Cuiꝰ tãta eloquẽtie induſtria fuit: vt
5374 175 nõ ſolũ ſue ciuitat(populi: veꝝ ẽt t aliarũ vrbiũ ac prouinciarum epos ſuis erudierit epiſtolis: Ex q/ bus vnam ad lacedemonas. Aliam ad athenienſes: tertiam ad Nicomedienſes. Quartam vero ad Cretenſes: ac quintam ad eccleſias ponticas: t ſextam ad Romanos ſcripſit perutiles.

¶ Pinetꝰ cretẽſis epꝰ: vir doctiſſimꝰ atq; eruditiſſimꝰ hijs tpibꝰ exñs p̃dcõ dionyſio elegãtiſſimã ſcri pſit epl'az ĩ q̃ docet ñ ſp lacte ppꝛos eẽ nutriẽdoſ: ſz ſolido veſci ꝺbẽ cibo: vt ad ſpũalẽ ꝓciat ſenectutẽ.

¶ Philippꝰ alter cretenſis epꝰ: de quo idẽ Dionyſiꝰ p̃dictꝰ memit in epiſtola. ſ. quã ad candẽ ſcribit eccliam ꝓ hoc tẽpus in precio fuit. Et inter reliqua aduerſꝰ Martionẽ hereticum preclarũ edidit libꝝ.

¶ Muſianꝰ nõ ignobilis doctoꝛ t ipſe per hoc tempꝰ libꝝ contra quoſdã ab eccleſia catholica ad cu crariatarũ hereſim decilnãtes ſcripſit: quoz opinio cũ ſeuerianis conueniebat. Hic etiam oẽm coitum putabant ſpurcũ: t cibos quos deus humano ꝓpoſuit generi damnabant.

¶ Modeſt⁹ ẽt eruditiſſimꝰ doctoꝛ ꝓ hoc tꝑs ĩ p̃cio exiſtens libꝝ aduerſꝰ Martionẽ hereticũ ſcripſit.

¶ Meliades aliꝰ quidã doctiſſimꝰ doctoꝛ hoc ipſo tpe(vt hiero. ſ. ꝛibit) cõtra Montanũ: ꝑſcamq; ac Maximillã volumen edidit precipuũ. atq; aliud cõtra gentes: Judeoſq; ſcripſit. Necnon t apologeti cum quibuſdam dedit principibus.

¶ Opianꝰ Cilex poeta hoc quoq; tpe Elenchi redarguitionis plenam miro ſplendoꝛe conſcripſit.

¶ Frontoniꝰ digniſſimꝰ oꝛatoꝛ de quo(diuꝰ ſcribit hiero.(ꝓ hec tpa floruit t multa cõpoſuit: hic. M. Antoniũ veꝝ nunc Imperatoꝛem in latinis litteris habuit auditoꝛem.

Leutheriꝰ papa natione grecꝰ patria nicopolitanꝰ: ꝓfe Abũdio poſt Sotheré põti. ſedit an-
nis. 21. mẽ. 6. die. 5. hic quũ põtificatũ iniſz: pax eccleſijs data é. t Gratiãno teſtãte ſtatuit: ne
5377 178 e qs xp̃ianꝰ ob aliqnã ſupſtitionẽ vllũ ſibi reſpuẽt gentꝰ q̃ hũana ꝙſuetudo veſceret: hoc qppe Seueriani dãnabãt hereticꝰ. Mãdauitq; ꝑterea nullũ a ſuo gradu debere deijci niſi accuſa tus ꝛerimis reꝰ ꝓuincereꝝ: ſicut ĩ canõe. 2. q. i. c. Nil ꝺ: t exẽplo ſaluatoꝛis: q Jude ꝓditoꝛis erroꝛẽ: ſz rei nõdũ tñ ꝓuicti: ita eũ tulit aío: vt gegd interi egiſſz. ꝓ dignitate apoſtolat⁹ ratũ firmũq; hre voluit. ꝓhi buit ẽt: ne abſente eo quẽ accuſatoꝛ reũ facit vlla in eã vcerneret. z. q. 8. c. Cauẽt iudices. Statuit ite: ne q̃ res ſentẽtiet añ̃ꝑ cert(demõſtret indicij ſs. z. q. v. c. Judicãt oz. Hic in ꝑn⁹ ſui põtificat⁹ a Lucio britã nico rege epiſtolã accepit: q̃ rogabat vt ſe ſuoſq; oẽs baptizare dignaret: cui Fugatiũ t Damianũ vi ros optios miſit: q regẽ ipm t populũ oẽz baptizaret: q̃ baptizato data é q̃ſi vbiq; pax eccleſijs: t nomẽ xp̃i mirũimmodũ excreſcere cepit: t q̃maxie Rome: vbi multi nobiles cũ ꝓpugibus t liberis baptizati ſunt. Tãdẽ ordinatiõibꝰ ꝑter in mẽſe decẽbꝛio bit(: vbi preſbyteros t diaconos atq; epos ꝑ diuerſa loca creauit: multos ſine martyrio dies obiuit: Cuiꝰ coꝛpꝰ apud ſcũm petrũ in vaticano. 7°. calẽ. Junij ſepe litur: q̃ ẽt die eiꝰ feſta celebrant(: t tũc ſedes vacauit dies. v. ¶ Anglia Inſula xp̃i fidẽ recipit.

¶ Lucius Angloꝝ rex Colli regiſ Suſti filiꝰ: hoc ãno apud anglos ſeu britones regnũ accepit. Sz
5379 180 q̃tũ regnauerit nõ habet(: Qui regno ſuſcepto mox a dño vocat(: t Eleutherio iſti põtifici maxio lras ſupplices dedit: vt illũ intra xp̃ianoꝝ nũerũ admittẽ dignaret(: Cuius ꝑcibꝰ motus põtifex cõſeſti Fu gatium t Damianũ religioſiſſimos viros eo miſit: q regẽ ipm vna cũ vxoꝛe ac toto fere popꝛlo bapti zarunt. Erãt tũc in Anglia Idoloꝝ pontifices. xxv. quos Flamineos vocabant. Inter quos tres Ar chiflamines habebantur: Quoꝝ in loco tres Archiepiſcopi fuerũt conſtituti. Proꝛ hoc flamminum vero loco primitiua eccleſia patriarchas conſtituit. Verum Lucius hic baptiſmo ſuſcepto mox imebilia cũ cta pridem gẽtilium templis collocata Chriſti eccleſijs ampliata contulit: Quo poſtea ſine liberis de cedente Seuerus Romanoꝝ legatus loco ſui in regnũ ſucceſſit: qui t vallum in regno Auguſti moꝛe confecit. Poſt quez Baſſianus eius filius ex matre Britannica ſuſceptum regnum accepit. Quid au tem poſtea geſtum ſit non habemus.

Commod⁹. 18. Ro. impatoꝛ poſt. M. Antoniſi Veꝝ patrẽ ſuũ ãno. 2°. 229. Olympiadis im pare
5381 182 c cepit: t impauit ãnis. 13. Vir qdẽ impi⁹: t Neroni p oĩa ſimillim⁹: quẽ ſola p̃ne vinc(gra tole rari fecerat: q qdẽ Comod⁹ oibus fuit incõmod⁹: t nil cũ patre ꝓmunc habuit: ſed in omnia de

decora luxurie obscenitat⁹ vitia se ingnauit: ob cui⁹ flagitiosam ⁊ pestiferā vitā: vt Helio⁹ spartan⁹ histo. scribit: vrbs ipsa Romana penā tulit: nā capitoliū fulmis ictu vna cū egregia illa Bibliotheca maiox 182 5381
cura fabrefacta: ⁊ ceteris circūpositis edib⁹ dei iudicio cōcrematū suo tpe fuit: Quo gdē incēdio mlta vrbis ps solo eq̄ta ē. Tāte nāq; temeritat⁹ fuit: vt colloso capite sublato sue imagis caput loco insserit appoīi. Et. 7. mēsem septēbrem a se appellari voluerit: q̄ omnia post eius mortem abrogata sunt: sed ipse ēt mortu⁹ vt hūani generis hostis ab oīb⁹ adiudicat⁹ ē. Adeo. n. ei⁹ vita flagitijs ꝓtamiata odio cun ctis erat: vt in domo vestali strāgulat⁹ fuerit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Apoloni⁹ senator Ro. vir eruditissim⁹ p hoc tps floruit: ⁊ insigne volumē Comodo obtulit: qō qui dē piucūde in senatu legē fecit: ꝫ postea a suo ꝑdit⁹ q̄ xpian⁹ essꝫ ex senat⁹ ꝓsilio. i4. cal. maij. p xpi ꝓfes 185 5384
sione capite trūcat⁹ xpi martyr efficit: q̄ qdē die ei⁹ anua celebrat dies: P⁹ cui⁹ morē multe inaluere he reses: ⁊ q̄maxie Montoistax: q̄x alij vnū pncipiū fatebant. alij. 2. alij. 3. ⁊ tres nās i do cē abrogabāt.

¶ Eusebi⁹ pōti⁹ vicēti⁹ ac pegregi⁹ viri nobilissimi romāi p hoc tps Comodo augusto p fide xpi necā tur: hij nāq; i⁹ i eculeo leuati ⁊ neruis acerrie distēti: deide fustib⁹ crudelissime cesi: ꝫ cū iudei laude ad huc pmānerēt fidelissimi vsq; ad emissionē spūs mactati fuerūt: q̄x natale celebrat. 8. calē. octobris.

¶ Serapion ātiochene eccie epūs: p hoc tps: teste hiero. doctria ⁊ eloquētia insignis plimū fuit: ⁊ vtilez valde epistolā ad quosdā de hereli mōtani infectos scripsit: atq; alias multas ⁊ breues edidit epistolas.

¶ Theophilus Cesaree palestine epūs: que olim Turris Stratonis dicebatur: tempestate hac ꝑm hieronymum claruit: ⁊ vtilem valde epistolam: seu libellum de pascha edidit. 189 5388

¶ Bachylū quoq; Corynthiorū epūm vix scia ⁊ disciplina clarissimū bijs annumerandum dicimus pro eo q̄ suo ⁊ omniū achaie episcoporum nomine elegantem de pascha edidit librum.

¶ Julium pollucē grāmaticum ⁊ Rhetorē ornatissimū per hec tēpora floruisse constat: pro eo q̄ librū de rerum vocabulis copiosissimum ad Comodum imperatorem scripserit.

¶ Theodotion pria Ephesin⁹ vir doctissim⁹ ⁊ multax lrax sciētissim⁹ terti⁹ dinax scripturax inter pres cū supiorib⁹ floruit: q ꝑter interꝑtationē ⁊ trāslationē ēt alia multa de relig ōis xpiāe laudibus re ligs monumēta: Hic Tacīi viri eruditissimi ꝑdicti añq̄ in heresim incidēt discipulus fuit.

Victor papa natiōe apber pre Felice: p⁹ Eleutherium pōtificē sedit ānis. x. mēsi. 3. ⁊ dieb⁹ decē: q xpiane reip. curā optīe gerēs: Gratiāo testāte: ꝓstituit: vt xpiani aliq̄ iniuria infesti: q oio 193 5392
recōciliari recusarēt: ab oiuz cōione submouerent: vt hr in canōe. 91. di. ca⁹ Perlatū. Statuit itē vt epūs q a proprio grauarēt metropolitano ad romanā sedē possꝫ appellare. 2. q. 6. cap⁹ Sigs putauerit. Cōstituit ēt ex Eleutherij ꝑdecessoris sui pontificis snia: vt sanctū dñi pascha domi nico die celebrat. vꝫ a. i4. luna mēsis martij vsq; ad. xi. eiusdē mēsis. Hā vsq; in hodiernū tps ex vete rū ꝓsuetudie pascha semp cū iudeis. i4. lūa celebrabat: cui⁹ qdē decretū postea in ꝓcilio Niceno ꝓfirma tū fuit: vt oio p⁹. i4. lunā eiusdē mēsis celebrarēt: ne iudeos imitari viderēt. Fuere tū vsq; ad ꝓciluz Nicenū mlti sūmi viri huic opioni renitētes. Decreuit q̄q; victor hic pōtifex: vt i q̄uis aq̄ baptismū pe tētes baptizarētur: si necessitas istaret. Quāobrē ꝓciliū in palestina bitū fuisse dicūt: Res tū integra i Nicenū ꝓciliū trāslata fuit: vt de ꝓse. di. 4. c⁹ in baptismate: Hic quū doctissim⁹ ēt pōtifex q̄daz de re gionib⁹ ꝓposuit volumina: gb⁹ ꝓpositꝫ ⁊ duab⁹ ordinatiōib⁹ in decē mēsi. celebrat⁹ martyrio coronatur. Et apō sanctū petrū in vaticano sepelit⁹: cui⁹ festū. v. calē. augusti celebrat: ⁊ tūc sedes vacauit dies. i2.

Elius ptinax. i9. Ro. impator. 245. Olympiade p⁹ Comodū impiū suscipiēs impauit mē. vi. hic cū impare cepissꝫ. 70. agebat ānū: ⁊ quū vrbis pfecturā ageret: ex to⁹ i⁹ senatus cō. impe
b riū suscipe cōpulsus ē. Rogatusq; vt vxorē Augustā facēt: ⁊ filiū Cesarē appellaret: Con 194 5393
tradicēs rīdit. Sufficē senatui deberet q̄ ipse imit⁹ imperet. At q̄m in impatore nihil tur pius ē q̄ auaritia: quū illiberalis sordidusq; brētur sexto impij sui mēse a quodā Julião iurispito in pa latio nemine ōdicēte occisus ē: Quo mortuo Julian⁹ ipse interēptor imperiū occupauit: ⁊. 7. mēsi im peranit: ⁊ postea a Seuero ciuili bello apud pōtē Milviū a Seuero quodaz supatus interfectus est: Hic ē ille Julianus qui perpetuum edictum composuit.

Euerus āt. xi. Ro. impator hoc āno Julião tyrāno ꝑdicto interfecto: eadē Olympiade im perare cepit: ⁊ impauit ānis. 18. Hic: vt helius spartan⁹ histo. refert: ex Lepti oppido: patre
s Romāo egte originē duxit: Cui⁹ pater Aphrican⁹ fuit: Sz añq̄ ciuitate donaret⁹ grece ac la 195 5394
tine eruditissim⁹ erat: inito deinde impio: vt vir optimus rei frumētarie: quā minīā reperijt ita ꝓsuluit: vt excedēs vita. 7. ānox ānonā reliq̄rit: ⁊ tātū olei: vt p quinquēniū nō vrbis tīi vsib⁹: sed to tius italie q̄ oleo eget: sufficēt. Multisq; bellis lacessitus fortissime rēpu. lz laberiosissime gubernauit ad bellicā gloriam: laudē quoq; lrarum addidit: ⁊ q̄maxime philosophie: in q̄ studiosissim⁹ erat: par thos ⁊ Adiabenos cū eo cōtēdere ꝑsumentes felicissime supauit. Arabes etiā interiores ita cecidit: vt eox regionē prouinciā romanā facēt. Ob quā rē parthic⁹ arabicus adiebenicus appellatus ē. Urbem preterea publicis exornauit edificijs: vbi ⁊ Thermas seuerianas ⁊ Septiconiū extruxit. Quintā tam in christianos suscitauit persecutionē. Interfecto autem apud Lugdunū Ciuitatem Clodio Albino qui se in Gallia Cesarem fecerat: Jn Britānos: teste Beda bellum transtulit: vbi ⁊ vallum. 132. passu um miliū continens a mari vsq; ad mare deduxit: vt receptas prouincias a barbarica incursione se curiores facēt: tādē ibidē i eburaci oppido vita ōcessit vbi i hōrē ptiac⁹ ꝑdecessor⁹ sui se ptiacē vocari fecē

epherin⁹ papa natiõe romãus pre Abũdio p⁹ Victorẽ põtificẽ sedit ãnis.9.ꝛ scissim⁹ fuit vir:
5 eo q̃ dine rei magis q̃ hũane semp intẽt⁹ fuerit. Vnde ꝛ cõstituit Gratiano teste: vt astãtib⁹
5401 202 clericis: ꝛ laicis fidelib⁹ ꝛ leuita ꝛ sacerdos ab epõ ordinaret: sicut habet in canõe.75.di.c.Or
dinatiões pbyteroꝝ. Statuit itẽ vt cõsecratio dñi sanguis in vitreo vase: nõ at in ligno: vt ãtea fiebat
psecraret: de psecra.di.1.ca. Vasa: Hãc tamẽ institutionẽ subsequẽtes põtifices immutauerũt: q̃ ꝛ in re
mẽsi ꝛ Tyburtẽsi pcilio statutũ fuit calices fieri ex auro aut argẽto: vel stagno saltẽ. Cẽsuit q̃q3 vt oẽs
xpi fideles ãnos pubertat̃ attingẽtes singul'ãnis i solẽm die pasce publice cõicarẽt: ꝺ cõse.di.2.ca⁹. Re
latũ: qꝺ gdẽ institutũ Inno.3⁹ postea ñ ad cõtionẽ tm̃: vez̃ ẽt ad pfessionẽ delictoꝝ traduxit: vt ex ꝺ pe.ꝛ
Re. His vtriusq̃ sex⁹. Hãdauit insup ne gs eps vel a pmate: seu a metropolitão suo
i iudiciũ vocat⁹ sine aplica auctoritate dãnaret. Volutq̃ pterea vt oẽs pbyteri adcẽt epo celebranti
Celebrat̃ deniq̃.4.in decẽbrio mẽse ordinatiõib⁹: vbi pbyteros.13.ꝺyaconos.7.ꝛ epos p diuersa lo
ca.13.creauit: martyrio coronat⁹ ẽ: ꝛ via apia in Calixti cimiterio sepelit̃: Cui⁹ ẽt natalitiũ.7° calen. se
ptẽbris celebram⁹. Et tũc sedes vacauit dies.6. Viri doctrinis excellentes.

5403 204 ¶ Symach⁹ doctor natiõe Samaritan⁹ iudeoꝝ pselit⁹.4.diuinarũ scripturaꝝ interpres bui⁹ põtifi
cis tpib⁹ floruit: ꝛ p⁹ Theodotionẽ ipse dinas scripturas ex hebreo in grecũ transtulit eloquium.

5405 206 ¶ Rhodon gnẽ Asian⁹ Tacian heretici quõdã discipul⁹: hac tẽpestate in dinis scripturis habeb̃ in
signis: eo q̃ multa cõposuerit opuscula: quoꝝ pcipuũ qꝺ aduersus Marcionez hereticũ edidit opusc
lũ: Jn q̃: vt dicit⁹ scribit Hiero. oñdit quomodo Marcionite in hresi sua ctã inter se q̃q3 discrepent.

5406 207 ¶ Clemẽte pbytez alexãdrinũ virz egregiũ atq3 eruditissimũ cũ bijs floruisse dicit⁹ Hiero. scribit: ꝛ
eruditissima volumia scripsisse tradidit: Jnt̃ q̃ stromatũ. i. varietati libri sunt. 8. Aduers⁹ gẽtes. i. peda
gogi li.3. De pascha li.i. De iciunio li.i. De disputatõe li.i. De obtrectatiõe li.i. De canõib⁹ ecclia sticis
li.i. Aduers⁹ eos q̃ inꝺoꝝ seq̃bãt errores li.i.ꝛ alij⁹ q̃ iscribit: qsñ diuersille sit q̃ saluet̃. extãt ꝛ eple pclime
¶ Heraclit⁹ ẽt qdã insignis doctor natõe grec⁹: teste Hiero. p̃ b tps i aplz paulũ pmtarios edidit plimos
¶ Maximus q̃q3 alij⁹ doctor vir doctissim⁹ p hoc ipm tps questionẽ famosissimaz insigni volumine
ventilauit: vnde scilicet malum ꝛ qꝺ omnis materia adeo sit facta: ꝛ alia multa.

¶ Fuere ꝛ alij cõplurimi viri doctissimi hac tẽpestate: quoꝝ de nũero cãdidus quidã fuit: q̃ in exame
ron cõposuit. Et Syxt⁹ alius insignis doctor q̃ de resurrectiõe mortuoꝝ librum cõposuit. Hiecnõ ꝛ ara
bianus qui ꝛ ipse nõnulla opuscula ad christianum dogma pertinentia descripsit.

¶ Hal⁹ qdã noie insignis doctor sub hui⁹ põtificis tpe dino referẽte hiero. disputationẽ suã valde vti
5407 208 le aduers⁹ pculũ mõtãi hereticiscriptorẽ hũit: in quo qdẽ volumie: vt idẽ dñi⁹ refert Hiero. 13. tm̃ pauli
enũerat epistolas. Quartã vero decimã que ad hebreos fertur: ipsius pauli non esse dicit.

¶ Tertullianũ aphricanũ patria carthaginẽsez cẽturionis cuiusdã, pcõsularis filiũ. viz qdẽ ingenio ꝛ
doctrina clarissimũ hijsdẽ tpib⁹ floruisse: ꝛ multa scripsisse volumina dñi⁹ hiero. tradidit: hic nãq3 quũ
ad mediã vsq3 etatẽ aphricãe ecclie pbyter notissim⁹ fuisset̃: clericoꝝ rome vbis inuidia adeo cõ
tumelijs ꝛ iniurijs attrit⁹ fuit: vt ad mõtani hereticidoctrinam labi cõpulsus sit: Quãobrẽ ꝛ multa vo
lumina contra Orthodoxam ꝛ catholicã fidem cõponere cepit: ꝛ q̃ maxime De pudicitia. De persecu
tione. De iciunijs: ꝛ de extasi li.6. ac alium aduersus Apollonium edidit librum. Vixitq̃ vsq3 ad decre
pitam etatem: ꝛ alios multos edidit libros.

¶ Persecutio xpianoꝝ gnta hoc ãno Seueri iussu ita incipit̃: p̃ q̃ ẽt dina vltio in romãos nõ defuit:
5409 210 Nam mox ciuilia bella mirumimodũ eos attriuere: Jn q̃ qdẽ p secutiõe bij pcipui passi inuenĩtur: vz
¶ Hyrene⁹ lugdunẽsis eps vir doctissim⁹ tã grãdeu⁹ apd cãdẽ vbẽ p xpi noie martyr efficit̃. Floue
rat. n. q̃ maxie sub Comodo pncipe ꝛ polycarpi martyris: vt dicit⁹ scribit Hiero. discipul⁹ fuit a quo quã
eruditissim⁹ euasisse: q̃q3 libros aduers⁹ hereticos scripsit. Et cõtra gẽtes aliud breue volumẽ: atq3 aliꝺ
de disciplina xpi. Deq3 pdicatiõe apostoloꝝ libz vnũ. Et aliud volumẽ seu op⁹ diuersoꝝ tractatuum
videlz de scissura libꝝ vnĩ: ꝛ alia multa. Atq3 de monarchia volumẽ egregiũ. Et ad Victorẽ papam
de questiõe pasce epistolas multas. Demũ vero seniente hac persecutione cũ omni ferme ciuitatis sue
populo. 4. calen. Julij martyrio coronatus est: quo die eius festum celebramus.

¶ Leonidẽ etiã alexãdrinum magni Origenis patrẽ: virũ quidẽ optimũ sub hac psecutione passum
fuisse Euse. cesariẽsis scribit: cui⁹ qdẽ martyriũ idẽ Origenes puerul⁹ ãnoꝝ octo subsc q decreuerat nisi
dina dispẽsatiõe ad multoꝝ vtilitatẽ refnat⁹ p mr̃nã sollicitudinẽ ipedir⁹ fuisset̃: naz ipa pueri mr̃ quum
in crastinũ in publicũ pdire: ꝛ christũ cõfiteri decreuisset̃: nocte laterer vestimẽta ipi⁹ surripuit: ꝛ sic pue
rũ a tyrãnoꝝ cede reseruauit: Quo viso puer cõfestim ad patrẽ epistolã scribit: qua significat materni
artibus a tanto bono fuisse impeditum: ipsumq3 patrẽ hortatur: ꝛ rogat virili animo prosecq̃ quod in
cepit. Ac siquidem Leonides apud Alexãdriam vbẽ suam martyrij palmam constantissime in calen
dis martij adeptus est: quo quidẽ die eius natale celebratur.

¶ Perpetua quoq3 ꝛ Felicitas matrone qdẽ sanctissime: ꝛ ipse in mauritania Tiburbitanoꝝ ciuita
te cum reuocato Saturnino ꝛ Secundolo nonis martij passe sunt. naz quũ Secũdol⁹ carcere quieuis
set: ipse sanctissime mulieres cũ reliquis bestijs tradite ꝛ dilacerate martyrium consumauere.

Assianus prędicti Seueri filius cui Antonio Caracalle cognomen fuit p̃mus ꝛ vigesimus Ro
5412 215 manoꝝ impãtor ãno. 22 47. Olympiadis: p⁹ patrẽ imperiũ suscipiẽs impauit ãnis.7. Vir cer

ac pessimus ac facinorosus nec patri vlla in virtute persimilis: imo illo aspior & oiuz anteccessoz luxuria & libidie intēperātioz q nullū facinoris genꝰ p̄ermisit. Quippe & fratrez suū Getā occidit ac Nouercā suā vxorē duxit & multa dedecora peregit. Sed nec egregiuz aliquid p̄ter Thermas Antōianas quas ipse incohauit de se reliquit: Eas postea Alexāder successor pfecit. Muniuit etiā i vrbe viā nouā: septimo aūt imperij sui āno dū p̄liū i partbos mouisset iter Edissā & Cānas ciuitates p̄lio cū eis cōmisso āno etatis sue quarto & quadragesimo interfectus est. Lelius tamē Lampridius bistoricus: nō i p̄lio: sed cū ex prelio recessisset ad requisita ventris insidijs a Macrino prefecto cum occisum fuisse dicit.

¶ Editio qnta in veteri & nouo testamēto. 4º impij huius Carcalae āno apud Hieronymū ciuitatē in qdā dolio inēta fuit: cuiꝰ auctor penitꝰ ignoratur: & iō vulgata editio nūcupata fuit: ō ipa psalteriū tm̄ nr̄z vsuale emersisse dicimus: in ceteris aūt diuine scripture libris trāslatoz diuū segmur hieronymum. 216 5415

Macrinus secūdus & vigesimus Ro. impator: cū Caracallā p̄dictū interfecisset. 249. Olympiade imperare cepit & impauit āno vno: Vir certe origine & flagitijs ingnatissimus: ō quo nil virtute di gnum habere potuimus. Et ꝓpterea ab Heliogobalo apud Antiochiā interfectus fuit.

c Alixtus papa natiōe Romāus patre Demetrio ex regiōe Rauennatū post ēpherinū pōtifi cem sedit ānis. v. mē. 2. & diebus. x. Vir sigdē diuus atqz prudētissimus: q̄ lz in multa rez p turbatiōe pōtificatū icepisset: nequaq̄ tm̄ a bono pōtificis instituto discedē voluit: sed Grā tiano referēte ꝓstituit ne qs de cetero i ep̄m cōsecrareť: nisi canōice electus fuisset: sicut hēt tur i canone. 62. di. cº. Nullus in ep̄m: Atqz clerici q ad sacros ordines eēnt ꝓmouēdi ab vxorib⁹ abstine rēt. 72. di. c. presbiteris. Cōstituit ire quater i āno Jeiunīū. i. vernale. estiuale: autūnale & hyemale. 76. di. c. Jeiunīū qō ter i āno. Jte vt sacerdotes iceſtuosi nullā accusādi alios hꝫent facultatē. 3. q. 4. c. Cōsā guineoz. Cēsuit ire vt accusatoz absente reo nullo i iudicio audireť. 3. q. 9. c. Nullus alteri⁹. Mādauit quoqz vt laici q temere dispēsatōes rez ecclesiasticaz vsurpare seu occupare p̄sūerēt: veluti sacrilegi rei punirētur. 16. q. 7. c. Sigs. Fertur hūc tēplū bē Marie vgis in regiōe trāstyberina edificasse. Cemiterīūqz suo noie i via apia ꝓdidit: vbi & iāpdē multa scōrū martyrz tumulata fuerāt corpa: qō vsqz i p̄sen tē diē Calixti cemiteriū appellať. Verū cū Palmachiū virū cōsularē & Simpliciū senatorē: atqz Feli cē nobilē virz cū coz domib⁹ baptizasset: & ad martyrij palmā icitasset atqz mltos p̄sbiteros: diaconoſ qꝫ ac epos ordiasset. 2º idus octo. ab Alex. impatore martyrio corōatus ē. Cuiꝰ corpus post. 17. diē ab Asterio eiꝰ p̄sbytero i cemitetio Calepodij sepultū fuit. Etꝰ aūt natale. 2º idus octo. celebrari iussiz ē.

Arcus Aurelius Antoniꝰ ꝛgnomēto Heliogoballus: tertius & vigesimꝰ Ro. impator āno p̄mo ducētesime quadragesimenone olympiadis: Macrino impatore p̄dicto interfecto Impiū suscipēs impauit ānis. 4. Hic Caracale ex Semiramide concubina formosissima fcia filius fuit: & apud pheni cē eo tpe natus quo Seuerus cū Parthis bellū gessit: q cū adolescētulus eēt solis sacerdos factus helio goballus cognoiatus ē: Helios. n. phenicū lingua latie dr̄ sacerdos. Deinde cū strenuus esset iuuenis apud antiochiā matris artificio ad impij maiestatē assumptus est: Qui iā cuz partbis pace firmata etiam cū ipsa propria matre libidinose vinere cepit. Quāmobrē ad vrbē postea veniens a senatu impe trauit: vt & ea in senatorio locarēť ordine: que eo in ordie prima fuit femina. Huius quippe heliogoballi spurcam vitam Helius Lampridius bistoricus optime describit: Qui inter cetera vite sue dedecora asserit ipsum et auz in vestales virgines incestum commisisse: aliasque multas ꝓbrosas feminas semper domi habuisse. Cuius rei causa vrbis dignitates atqz honores malis & flagitiosis viris vtplurimuz cō mittebantur. Et cum eamobrem a Sabino consulari viro clarissimo reprehēderetur: e medio eum au ferri & interfici precepit: Quapropter cū ita imperij dignitatem suis flagitijs indies magis ac magis ō nigraret: militari tumultu tandem cum matre interfectus est. 220 5419

Lexander. 4. & vigesimus Ro. impator. 250. Olympiade post heliogoballū p̄dictū mōsqz
g imperare cepit: & impauit ānis. 13. vir certe vt helius lāpridius bistoricus scribit vnicū oium virtutū exemplar: q iusticiā ita coluit vt nēo vnq̄ de illata ab eo iuuria cōquestus sit: procul .n. a se oēz pōpā & ābitionē semp abiecit: nec vnq̄ toga picta nisi semel tm̄ eēt ꝓsul vsus ē. tā te ēt prudētie fuit: vt a neie vnq̄ decipi potuerit: viroz isup illustriuz & doctoz amatoz adeo fuit vt eoz statuas vbiqz ꝓgri fecē & i foro locari mādauit. vñ sua prudētia suaqz vtute innumerabiles predecessoz suoz sordes lauit: & dignitatē impij Ro. restituit: hic xp̄m dn̄m nostrū vt ꝓphetā sanctissimū excolēs: inter deos referri voluit: cuius imaginē vna cū Abrahe Orpheiqz imagine in domo sua sēp hr̄e voluit. Sicqz rēpu. auxilio Vulpiāi & Pauli patauini: atqz Julij frōtini iurecōsultoz virorū doctissimoz col lapsaz reparauit. Tātis itaqz vtutib⁹ hic imperator insignitus oium ꝓsensu augustus creatus cōsestiz p̄ partbos bellū suscepit: & Xerxez eoz regē strenuissime vicit. discipline nāqz militaris adeo emēdator se uerus fuit vt quasdā ēt legiones integras exautorauerit: ppter qō & apud Magūtiā Germanoz ciuita tez instigatione Maximini Thracis militari tumultu interfectus fuit. Natus est autem hic ex Assyrijs parētibus: & ex Mamea matre christiana Rome generatus. 224 5425

¶ Semiamira Heliogoballi p̄dicti imperatoris mr̄ hoc āno heliogoballo p suis meritis suis: vt p̄ferr occiso: & ipsa simul q̄si cesa i cloaca ꝓiecit: & inde paulopost vna cū cadauere filij in Tyberiz deiecit. hec cuiz natiōe greca & ex Messana ciuitate origine duxerat. Que gdē cū pulcheria admodū eēt aliq̄diu i honesta fuit mulier: sed post hec filij claritate & Senatꝰ p̄cipatu cōspicua facta ē. Mā eiꝰ ope & astutia

egit vt post morte Macrini impatoris: z eius filij Gyadumeni ab exercitu apud Bithiniā eligeret in pncipē g pncipatu adepto Romā vna cū mre vēit: z a Sēatu cū ingēti gaudio exceptus ē. z ipsa semiramira ex repēntina filij pfectiōe vsq ad astra delata ē: z Augusta ab oibus nūcupata. Filiꝰ aūt Heliogaballꝰ z fi scelestus eet pgnoscēs mris bñficiū: tātū illā q̄si loco retributiōis honorib⁹ ptulit: vt i senatu nil fere nisi ea disponēte pagē voluit: voluitq; illā in senatu cū religs senatorib⁹ semp q̄ad vixit interes: vt sniaz suā more ceteroz ò agendis dicēt: qō mulieri alteri vnq̄ ptigisse legimus. Tate. n. hec meretrix apō Ignauū filiū fuit dignatiōis z honoris: vt in Quirinali colle pallaciū pstruxit: qō senaculū appellauit: in q̄ gdē cōuētū mulierū ordiauit: gbꝰ z autoritatē pstitit: vt senatorio more de moribꝰ circa stātū tractarēt: z leges sup bijs istituerēt: z huic Senatui matrē Semiamirā pncipissā fecit: a q̄ senatus cōsulta plurima ridicula manarūt. Statutū qppe i senatu fuit q̄ vestitu gbusue ornamētis vtcuiq; vti licitū eēt. Cui ēt cedē cuiq; assurgē deberet z alia multa: sancitū ē z cū eo i collegio Semiamira portus mere tricio q̄ matronali ritu sese brēt: vacarēt ēt filij libidinibꝰ atq; obscenitatibꝰ: eo deniq; itū ē vt post mortē filij z ipa vt pdictū ē sceessit: qō z glibz miser vinēs cogitat ñ pigeat. nā nil violētū durabile vnq̄ fuit

5424 225 Rbanus papa natiōe Ro. pre Pōtiano post calixtū pontificē sedit ānis. 8. mē. 2. z diebus. xij. Vir sigdē doctrina z scitate vite eminētissimus: cuiꝰ rei gra multos gētiles ad fidē xpi traxit iter quos fuere Valerianus Cecilie vgis spōsus z Tyburtius ei⁹ fr. Hic multa: Gratiāo teste pstituit: z q̄maxie mādauit: ne qs de cetero i epm eligeret: nisi pus aut sacerdos: aut diaconus pfecratus fuisset: vt bētur i canōe. 60 di. c. Nullus ie patu: pstituitq; ac pcessit vt futuri clerici p mā tōsurā de manu abbatū possent accipe. 68. di. c. Quoz vices. Iejunia ēt q̄tuoz tēpoz declarauit a pdecessore suo istituta: qz bonum impitia cōfūdebātur. 79. di. c. Statuimus. Voluitq; ac iussit de cetero oia altaris vasa aut argētea aut aurea: seu stagnea fieri: vt de cōse. di. i. c. Vasa qbus. Eiusdē quoq; i stitutū fuit: vt ecclesiastica pdia atq; fūdi a fidelibꝰ oblati recipent: patirēturq; viriti clericis oibꝰ: nihil qz cuiuspiā puatū eē: sed oia cōe bonū distribuerūt. Deniq; cū hec: aliaq; multa cōstituisset: postq̄ ges in Decēbrio mēse ordiatōes celebrasset vbi mlos z diaconos z pbytos: archiepos p diuēsa loca creauit. post Valeriāi z Tybur. atq; Ceci. vgis martyriū: z ipse 9o calē. iunij p xpo martyriū sūpsit: cuius corpus i cemiterio pextati via tyburtina sepultū dr: post cuius morte cessauit epatus dies. 30. cuius festū. 9o calen. iulij celebraf.

Martyres pro Christo bijs diebus passi.

5427 228 Agripitus illustris adolescēt ulus p hoc tps apō pnestinā Sabinoz vrbē gndenis iussu alexādri impatoris martyrio coronaf ipe cui cū. xv. eēt ānoz: z amore Christi martyrio flagraret: ab imperatore cōprehendif: z primo neruis crudis cedif: deinde vbis presidi vt sacrificare cōpelleref traditur: qui qū durissimo z squalido carceri statim recludif vbi p. 4. dies eidē cibū omnē negauit: inde eidem presidi exhibit⁹ primas ardētes super caput eius apponi iussit: z quū gratias deo agēt flagellis iterum ceditur: z nudus capite deorsum verso sulpēditur: z bulieti aqua corpus ei⁹ perfundif. z quū adhuc martyris Christi maxillas fregissent: preses ex tribunali corrues tristem emisit aiam: Quo audito imperatoz eū leonibus obijci precepit: sed fere māsuete facte pedibus martyris se inclinauerunt. Videntes sceleris ministri: tulerūt sanctū martyrē: z inter duas colūnas gladio percusserūt: sub die decimonono calendas septembris: corpus vero eius a christianis nocte sublatum ibidem miliario ab vrbe positū est: in sarcophogo nouo diuinitus inuentum est.

Calepodius autem presbyter sanctissimus: z ipse ab Alexandro predicto imperatore per hoc Rome interfici pro christo iubetur. Eius corpus per ciuitatem ignominiose pertrahi: z in tyberim iactari precepit: cuius natale sexto idus maij celebratur.

Palmachius Ro. consul cum vxore z filijs: ac alijs pmiscui sexus numero. 42. Similiterq; cum Simplicio senatore Ro. vno eodē die iussu Alexandri decollatus est: Quoz quidem capita ad terrorem christianoz per diuersas vrbis portas suspendi iussa sunt.

Martina Ro. vgo z gdē sciissima p hoc tēpꝰ cū eximie christiāe vitaz z vtutis eēt mulier ab Alexādro pncipe pzhēsa: cū christū negaf oio recusaret diuersis tormētoz generib⁹ eius iussu cruciaf: z cū adhuc i fide immobilis pmaneret: gladio cesa: martyrij palmam ōmo die Januarij promeruit.

Tyburtius quoq; z Valerianus pclarissimi ciues Ro. z ipsi in hoc tumultu ab Almachio vrbis pfecto cōprehēsi p xpo martyriū cōstāti aio passi sūt: eos. n. pnū fustibus durissime cedi fecit: z tādem gladio iterfici pcepit. Maximinus autez vir illustris cū eis tamdiu plumbatis cesus est donec spiritū exhalaret. Celebratur autem eoz festiuitas decimooctauo calendas maij.

5428 230 Cecilia virgo Romana: corpore decore: moribꝰ: magnanimitate: ac sanctitate z laudabili pudicitia: ac castitate splēdida: hoc āno post multos agōes martyriū p christo cōstantissime pertulit. hāc. n. cū parētes vnicā brent filiā: cū regijs fere diuitijs Valeriāo cuidā patricio nobilissimo iuuēi: sed in fidelium primoio copalarūt: quē gdē cū vna cū sre suo Tyburtio ad credēdū i christo pdocuisset: ad martyriū tādē tolerādū idurit: qō cū Almachius vrbis pfectus didicisset: eā victā ad se adduci fecit z idolis immolare pcepit: sz cū nollet: z diceret se xpianā eē: post multos cōflictus iussit eā in balneo calidissimo z bulieti per diez: z nocte cōcremari: z cū nullā lesionē psensisset: iussit ibidē eo in balneo decollari: quia spiculator trib⁹ ictibus pcutiēs nequaq̄ caput ā purare potuit: sed p triduū supuiues oia q̄ habebat pauperib⁹ christianis tradidit: z quos ad fidē xpi cōuerterat Urbano pape cōmēdauit dieēs: Triduanas a

dño mihi postulaui iducias: vt hāc domū meā eccleſiā cōſecrares: gb⁹ dictis ſpūm emiſit. Corpus au
té ei⁹ ſcūs Urba. int̄ epos ſepeliuit: ꝛ domū ſuā i eccleſiā ꝓ ſcēuit. paſſa ē btiſſia vgo. xi. ca. dcē. q̄ die feſtū
¶ Quiritius preterea Ro. patricius ꝛ ipſe vna cum Julia mr̄e hac tēpeſtate apō Ro.)ei⁹ coliť.
aliſs innumerabilib⁹ ſecū iūctis martyriū idibus Julj compleuerunt: ꝛ eo die eorum natale celebratur.

¶ Viri diſciplinis excellentes

¶ Vulpian⁹ Jurecōſultus vir p̄ſtantiſſim⁹: Alexādriq̄ p̄dicti p̄ncipis aſſeſſor: hijs tp̄ib⁹ teſte Eu- 230 5479
ſebio, ppter eximiā ei⁹ ſciaz atq̄ doctrinā apō eūdē imperatorē maxīo i pcio bitus ē. Et p̄ ceteris doctori
bus vocabula ꝛ leges antiquas explanauit: atq̄ alia multa monumēta ſcripta poſt ſe reliquit.

¶ Paul⁹ patauin⁹ ſimiliter in philoſophia ꝛ iure ciuili celebratiſſim⁹: p hec tp̄a floruit: ꝛ ad ꝓponēdaz
rēpu. Romanā ſupiorū impatoꝝ vitio ꝛ ſordibus labefactatā Alexādro p̄dicto imperatori plurimum
auxilio fuit: ꝛ nonnulla ea in facultate compoſuit: que adhuc extare videtur.

¶ Juliū quoq̄ Frontinū ꝛ in oī doctrina ſciētiſſimū cū ſupiorib⁹ floruiſſe: ꝛ Alexādro auxilio fu
iſſe cōſtat: nā ꝛ ipſe multa cōpoſuit: ꝛ Alexādro ipſi ad res ſimiliter cōponēdas adiumēto fuit.

¶ Beryllus gdā Arabie epūs vir doctiſſimus cū eodē (teſte Hiero. floruit. Qui ꝯ poſtea in hereſiz q̄
xp̄z añ icarnationē fuiſſe negat delapſus fuerit: Origenis tñ ope ad vitatē reductus nōnulla poſtmo-
dū cōſcripſit: ꝛ q̄maxime epiſtolas multas: in quibus Origeni ipſi gratias plurimas agit. Extat ꝛ eius
dialogus ꝛ Origenis in quo ab origine repebendi de hereſi querit.

¶ Triphonē ēt Origē. auditorē ꝛ diſcipulū hiſdē tēporib⁹ floruiſſe ꝛ libꝝ ō vacca Ruffa i deutero. ꝛ
alia multa cōpoſuiſſe diuus Hiero. ſcribit. Et cū i oī doctria eruditiſſimus cēt vir ad cū Origē. mlias
dcit epl̄as. ¶ Ambroſius gdā grecus diacon⁹ p hoc ipm tp̄s (teſte Hiero.) pfeſſiōis gloria plu
rimū ſignis fuit: hic p̄mo Martionites exñs ab Origē. conceptus chriſti ſeruus cuaſit inclitus. Et p̄
pterea Origenes ipſe multa poſtea eidē dictauit volumina: Sed ꝛ ipſe vt erat ingenij elegātiſſimi vir
plurima cōpoſuit. ¶ Minutius felix inſignis tñ Romānus cauſidicus: ꝛ ipſe p hoc tēpus (vt te-
ſtat Hiero.) Byalogū ſcripſit in quo chriſtianū ꝛ Ethnicū diſputantes inducit: q octau⁹ inſcribit. Sci
pſitq̄ ꝛ cōtra mathēaticos librū vnū. De quo Lactātius in libris ſuis meminit.

¶ Origenes ille magnus natione alexādrinus Leonidis martyris filius: ꝛ eccleſie alexādrine p̄sby- 231 430
ter phōruz atq̄ theologoꝝ oīuz ſui tp̄is p̄nceps: hijſdez tēporib⁹ (vt tradit Euſe. li. v. eccleſiaſtice hiſto.
Alexādrie floruit: hic cū ab ipſis cunabulis chriſtianiſſimus cēt: ꝛ eminētiſſimi igenij adoleſcēs cuaſiſ
ſet poſt patris obitū xp̄i fideles a tyrānis p tormēta oppreſſos ꝓ poſſe fouit: ꝛ ad mortē pductos itrepi
de aiauit: inq̄ hebionicorū hereſim expugnauit q chriſtū ex Joſeph ꝛ Maria natū hoiem purū cē di
cebāt: ac legē iudaico ritu ſeruādā predicabāt: ſed ꝛ multos p̄clariſſimos (vt ſuperius mōſtratū ē) here-
ſib⁹ ifectos ad fidei vitatē ſua doctrina traduxit: atq̄ deo i vigilijs ieiunijſq̄: ac crebris oīonib⁹ ſerniēs
cōſilio euāgelico vnā tñ tunicā induere voluit: ꝛ de craſtino oio vnq̄ cogitauit: p multos ēt ānos (vt eu
ſe. refert) Calciamēt̄: vinoq̄ niſi ob ſtomachi releuāda incōmoda abſtinuit. Sup lectū pterea plumis
ſtratū nunq̄ dormiuit: ꝛ a carnib⁹ ſe oio abſtinuit. Et in tñ caſtitatis amoꝝ fuit: vt ꝯelo fidei: ꝛ nō fm
ſcientiā ſe caſtrauerit: ob cui⁹ doctrinā atq̄ eloquētiā ꝛ ſciſſimā vitā Mamea alexādri imperatoris mr̄
chriſtiāiſſima cū audiēdi deſiderio capta: ex Alexādria ātiochiā aſciuit: ꝛ ei⁹ melliflua doctrinā audīr
voluit. bēbat hic p̄ter alios ſcriptores. vij. iuuenes ſeptēq̄ puellas q oēs iſimul ex eiuſ ore diuerſas ſcri
bēbāt mās vñ ꝛ Porphy. ipſū laudās dicit oia Platōis ſecreta eū fuiſſe ꝓſecutū. Mille nāq̄ tractatus
i eccleſia dei (vt diuus ſcribit Hiero.) locutus ē: i gb⁹ vt diuo aug. ꝛ Hiero. ipſi placet) multū errauit. Ex
gb⁹ gdē erroꝝib⁹ origeniana hēſis p̄ceſſit. Vixit. n. chriſtū q̄nq̄ ex maxia miſicordia ſua ñ ſolū hoiē ſz
ſed ꝛ apoſtatas āgelos redēpturū fore fm illud pſalmiſte. Nō imppetuū iraſcēr: neq̄ ineternū ꝓmina
bitur. Verūtamē ipſe Origenes: vt gdā aiunt in q̄dā epiſtola: quā ad Fabianū papā ſcribit: penitētiā
de maleꝓlatis agere videtur. Et cās ſui erroꝝ in Ambroſiū quēdā emulū ſuū rfundit: q ſcripta ſua
ſecrete edita ꝛ minime correcta in publicū ꝓtulit. Hoc mihi ingt preſtiterūt amici mei. Si tacuero re
us cēſear: ꝛ ſi reſpōdero inimicus iudicabor. Dura vtraq̄ ꝓditio: ſed e duob⁹ eligaz quod meli⁹ eſt: hec
ille in epiſtola ſua. Et ꝓpterea multi clariſſimi doctores mirifice laudarunt: ꝛ q̄maxime Euſe. noſter
ꝛ Ruffin⁹ aglejenſis: ac alij multi. Ex libris aūt ſuis quos eccleſia recipit: vt in canōe diſ. 17. bētur. Hij
ꝛmētarij ſunt ſup Geneſim: Omelie. 17. ſuper Exodū. 13. ſup leuiticū. 18. ſup nūeri. 28. ſup Joſue. 26. ſu
p Judicū. 6. De heleana tractat⁹ vn⁹. ſup Job lib. 3. ſup cātica cāticoꝝ li. 3. ſup eādē Omelias duas. ſup
Iſaiā ſcripſit omelias. 9. ſup Jeremiā. 14. ſup Ezechielē. 14. Ite ſup matthēū omelias. 26. ſup lucā li.
38. ſuper ioānē tractatū vnū. Ju epiſtolas pauli lib. x. ſuper pſalmos omelias. v. Et de martyrib⁹ li. vnū
edidit. Beniq̄ ano ſalutis noſtre. 256. ꝛ etatis ſue. 70. deficiens apud Tyrum ſepelitur.

Ontianus papa natiōe romanus: patre Calpburno poſt Urba. pōti. ſedit ānis. v. men. 2.
ꝛ die. 2. Vir gdē optimus atq̄ ſciſſimus: q iſtigātib⁹ gbuſdā idoloꝝ miſtr (ex mādato p̄nci-
p pis captus: ꝛ in Sardiniā inſulā cū philippo eius p̄ſbyro deportat⁹ eſt: vbi p aliq̄s tp̄s mul 235 434
tas calamitates ꝛ tormēta ꝓ fide xp̄i perferens: tandē occubuit: cui⁹ corp⁹ poſtea Fabianus
pontifex ex magna veneratione ꝛ populi ſupplicatione Romam reportari fecit: ꝛ in Calixti cemiterio
via apia ſepeliri tredecimo calendas Decembris: quo die eius feſtum celebrari iuſſuz eſt. Eoq̄ defun-
cto ſedes vacauit dies decem.

cto sedes vacauit dies decem.

¶ Cyriacūq papaz pōtiano huic succeſſiſſe: vnoq ānō ⁊ trib⁹ menſibus ſediſſe multi ferunt. Sed
5436 237 ga cōtra patrū volūtatē papatui ceſſit atq cū .xi. v̄ginū milib⁹: q̄s pene oīs baptizauerat Agrippinaz
vrbē p̄ceſſit: i pōtificū catbalago poſit⁹ nō ē: cū tū ⁊ ipſe v̄go exīſt cū v̄ginib⁹ illis martyrio coronat⁹ ſit.

Aximinus auguſtus natōe Thrax. 25. Ro. impator ānō .2°. ducētiſſime ⁊ qnquageſſimeter
tie olympiadis: poſt Alexādrū p̄dictū ceſarē iperiū ſuſcipiēs impauit ānis. 3. hic ex vtroq
m parēte barbaro apud barbaros natus ēt ibidē vſq ad pubertat(tēpora enutritus eſt: quem
poſtea ỹ bellū in Hermāia p̄ſpere geſſiſſet: mortuo Alexādro: milites ſine vlla ſenat⁹ auctoritate p̄ncipē delegerūt: q adeo magnus: ⁊ p̄cero corpe fuiſſe dr vt octo pedes excedēt longitudinis tāq pedū magitudiné habuit: vt poſtea in p̄uerbiū ceſſerit: cū de lōgis ineptiſq pedibus boium eloq mur: Maximini caligā ſeu calciamētū regrit. Tāq ob magnitudinē ferūt eū vini amphoraz vna cena bibiſſe: hic ſextā perſecucionē poſt Heronē exercere cepit: ⁊ p̄maxie in Origenē ⁊ Mameā Alexādri p̄ncipis matrē xp̄ianiſſimā: quoz morte ſūmopere cupiebat. Ceruz eodē ānō quo ⁊ chriſtianos p̄ſequi cepit a pupieno quodā noie Agleie quā obſidebat: vna cū filio ēt noie Maximino interfectus eſt. Ferūt in ipſa Aquileiana obſidione feminas aquileiēſes tāte fuiſſe magnanimitatis: vt cū nerui ⁊ funes ad cuitādas ſagittas viris ſuis deeſſent: ſibi ipſi capillos capitis p̄recidiſſe: ⁊ ex ipſis funes arcuū feciſſe Vnde poſtea in earum gloria templum veneri calue ſenatus dedicauit.

5438 239 Vtherus papa natiōe grecus patre Romulo poſt Pōtianū ⁊ Cyriacū pōtifices ſedit ānis
3. mēſe vno ⁊ diebus. 21. vir optimus: q(ſ Gratiano atteſtāte) ſtatuit epiſcopū neceſſitate exigē
o te: ⁊ vtilitat(cā iterpoita tū ſūmi pōtificis auctoritate ad aliū eccl̄ārū trāſferri poſſe: vt habe
tur in canōe. 7. q. i. c. Mutatiōes eccl̄ōrū. Primuſq iſtituit ⁊ mādauit vt martyr̄ res geſte diligēter exq̄rite a notarijs cōſcriberētur: vt reſcripte agnoſcēnt: q̄bus geſtis: cuz vnū tantū creaſſet ep̄m martyrij palmā ⁊ ipſe adeptus ē: ⁊. 3°. nonas Januarij i cemiterio Calixti via Apia ſepelitur: quo qui dem die eius feſtum agitur: quo mortuo ſedes vacauit dies. 13.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Porphyrius atheniēſis pbūs ⁊ gdē excellētiſſimus p̄ hec tēpora maxio in p̄cio fuit. Qui ⁊ ſi Origenis p̄ſbyteri p̄cipu⁹ amator ⁊ laudator fuiſſet: xp̄iani tū noiſ acerrim⁹ p̄ſecutor fuit. Et ꝓpterea multa obtrectatiōes ⁊ blactratiōes ꝑ Orthodoxā fidē igeſſit: quas gdē diuus pater Aug. refellit: Attamē vt idē pater Aug. 4°. de ciui. dei teſtat i ſuis ſcriptis: poſuit deū patrē ⁊ filiū ab eo genitū: ⁊ ſp̄uz ſanctum ab eo p̄cedēte i quo iriuitatē p̄fectā. ⁊ eius miſteriū ſenſiſſe videt: hūc eūdem nō bijs tpibus: ſed multo antigorez fuiſſe Auguſtin⁹ refert: hic inter cetera yſagogas: id eſt introductiōes ad Ariſtotelis Cathegorias: id eſt p̄dicamenta adiecit: ⁊ conſcripſit: ac alia multa edidit.

¶ Juliū quoq aphricanū inter ſcriptores ſui tp⁹ nobiliſſimū bijſdē tpibus fuiſſe ⁊ floruiſſe diuus Hiero. refert: q int̄ cetā de tri. volūm p̄grāde ꝓſcripſit. Ārē de paſca: deq ſabbato. ō circūci. ō Attalo ⁊ ō tpib⁹ li. v. ⁊ ad magnū Origē. epl̄az i q̄ oñdit Suſane fabulā apō hebre. ñ hr̄i: hic igr̄ cū lr̄ax amator ⁊ cultor exiſtēt: ⁊ diuitijs floret apō ceſareā paleſtie vrbē bibliothecā iſignē ſibi ꝓdidit: ⁊ cū honorabilis br̄ēr dicēte hiero. legationē ad. M. au. an. ceſa. p̄ iſtauratōe ema⁹ ſuſcepitq̄ ꝑficās nicopoli vocauit

Ordian⁹. 29. Ro. impator ānō p°. 25 4. olympiadis p⁹ p̄dcm̄ maximinū tyrānū adhuc puer
5439 240 g impare cepit: ⁊ impauit ānis. 6. nā cū idē maximi. p̄ter ſenat⁹ auctoritatē impiū vſurpaſſet: Sēat⁹ ad deturbādū eū. 3. declarauit impatores: e gb⁹ pupien⁹ ⁊ Albin⁹ p⁹ſecūdū p̄ncipatuſ ānū a militib⁹ interfecti ſūt. Tertī⁹ vo Gordia. hic adoleſcēs auguſt⁹ declarat⁹. 6. oio ānis imperiū tenuit: q impio potit⁹: vt erat p̄ſtātiſſimi ai vir: ꝓfeſti pthis bellū irulit: q iā ob Ro. diſſenſiōes mitebant̄ erumpe: q̄s facile vi ⁊ clade ſupauit: deniq dū ad triūphū Ro. rediret: nō lōge a Ro. ſimil⁹ phi lippi dolo occiſus ē: qui ⁊ poſt eum imperauit: Huius autem p̄ncipis hec p̄cipua fuit laus: q̄ cum eruditus vir eſſet: Biblyothecam maximā extruxit: in qua ad ſexaginta duo librorū millia collocauit.

Abianus papa natiōe Ro. ex patre Fabiano natus poſt Anthерū pōtificē ſedit ānis. 13. mēſi. xi. ⁊
5440 241 diebus. xi. Hic mortuo Anthero pōtifice dū in via de futuro pōtifice deligēdo colloq̄rēt: cōſeſti oi uinitus quedā columba ſupra caput eius: vt Martinus tradit: aſtitit dicēs: Rome epiſcop⁹ coronaberis. Et diuinitus ſic electus ſtati ſeptē diaconibus regiones diuiſit q martyrū res geſtas ſumma diligētia inueſtigarēt: ⁊ ſcripto mādarēt. Idē quoq i cemiteriſ ꝓ eorū martyrū dignitate edificauit. Cōſtituitq Gratiano teſtāte: vt nulla appellāti ſe iferret pena: vt hētur i canōe. 2. q. 6. c. appellantem. Voluit item quod quilibet poſt datam contra eum ſententiam poſſet ſe appellare: vt. 2. q. 6. c. Licet. Statuit item Siquis ſacerdoti alicui vllam iniuriam inferret: in excōmunicationis ſeutentiaz incidēt. 3. q. 1. c. Deus: Mandauitq: vt vbi crimen admitteretur: ibi quoq ⁊ rei mulctarentur. 3. q. 6. c. Ubi ſemper. Et vt accuſatus non niſi in foro ſuo iudicaretur: vt habetur. 3. queſtione. 6. capitulo Siquis. Uetuit etiam ne quis ſimul ⁊ ſemel teſtis ⁊ accuſator ⁊ iudex eſſz: vt. 4. q. 4. c. Nullus. Uetuit quoq ne gs ex ꝓſanguincis vxorē duceret vſq ad q̄ntū conſanguinitatis gradū. 35. q. 4. c. Se. pdinquis. Voluit p̄terea: vt quilibz xp̄ianus ter in ānō ſe cōmunicaret. ſ. in paſcate reſurrecciōis: pēthecoſte ⁊ natiuitatis domini: vt de cōſe. di. i. c. Et ſi nō: Et vt ſingulis ānis ſanctū chriſma in cena domini renouaretur: ⁊ vetus in eccleſia cōbureretur: de conſe. di. 3. capi. Litteris veſtris: Huius tēpore nouatiana bereſis ortū habuit:

quaz ⁊ multo labore exterminauit: Deniqz quũ multos diaconos ꝓsbyteros atqz episcopos p diuersa loca creassz: sub Decio cesare martyrio coronatus: in cemiterio Calixti sepellitur: cuius natalitiũ vna cum diuo Sebastiano .i4. calendas febru. celebratur q° mortuo eẽ patus cessauit dies .6. ad hunc Origenes mult' sublat' hereſibus de ordine fidei ser nando multa conscripsit.

¶ Scisma primum.

¶ Nouatus quidam sancte romane ecclesie cardinalis ꝓsbyter: bijs tpib⁹ ecclesiã dei scidẽ ⁊ pturbaꝝ curauit ⁊ ne põtificatus in manus Cornelij viri sanctissimi atqz doctissimi deuenire posset quendam Nouatianũ extra ecclesiaz põtificẽ ordinauit ⁊ Nicostratũ in Aphrica: atqz ita oia diuina ⁊ hũana perturbauit. Et ipse ab ecclesia se seprãs: se ⁊ suos sequaces mũdos .i. scos appellare fecit: apostataſ etiã penitentes recipiendos cẽ oio negabat ⁊ ꝓdicabat: ppter qõ ⁊ Rome cõciliũ .60. epoꝝ: totidemqz ꝓsbyterorũ ⁊ diaconibus multis celebrari necessarium fuit vbi ⁊ Nouati opio improbata fuit: vt hẽtur in ocretis .7. q. i. c. Nouatus: qõ saluatoris nr̃i exẽplo nemini petẽti denegãda sit vẽia: ⁊ hoc sancte Roma ne eccleſie ꝓmũ fuit scisma Alie ẽt hereſes huius tẽporibus pullulare cepere: ⁊ maxie helchesatarũ hereſis: que paulũ apostolũ respuebat: quas omnes magnus ille Origenes (vt diximus) sustulit. 247 5441

Philippus huius nois ꝓmus .27. Ro. impator hoc ãno: q ẽ quartus ducẽtissime ⁊ .55. olympiadis: Gordiano interfecto impaꝝ cepit: ⁊ impauit ãnis septem. Hic natione Arabs fuit ex p fecto pretorij: Gordiano per fraudem obtrũcato: suffragijs oĩum creatus est impator: q antea vxorem nomine Serenã duxerat: ⁊ Philippũ ex ea filiũ susceperat: quem quidez adepto impio: statĩ impij cõsortem fecit. Hic itaqz a Fabiano põtifice Romano edoctus primus oium ex Romanis principibus vna cũ vxore: filioqz Philippo baptiçatus xpi nomen confessus ẽ: Quo audito Origenes ad eosdem litteras de fide dedit. Ipsis autẽ baptizatis ⁊ cõfessis millesimus ãnus cõditionis Romane vbis expletus ẽ: ppter quod philippus ipse inmũerabiles in circo cõstituit solemnitateſ ⁊ ludos in cãpo martio trib⁹ quidẽ dieb⁹ ⁊ noctib⁹ populo celebrauit: vbi ẽt cõplurimas bestias immolauit: ipsos tamen ludos longe ante a Valerio publicola post exactos reges institutos de cẽtesimo in cẽtesimũ ãnum Romãi repetebant: atqz ita Agon mille ãnorum exactus est. Hos tamẽ scilicet patreꝝ ⁊ filium Decius cãpi ductor vir perfidissimus ãbitiõe ductꝰ sua perfidia diuersis inlocis postea interfecit. Nã patrẽ Gerone: filiũ vero Rome occidere p insidias fecit. Hij nanqz quũ Deciũ ipsum habent infensum thesauros suos Fabiano põtifici contulerũt: ppter quod ⁊ odiũ maximum Decius in chriſtianos concepit: ⁊ eos vbiqz perquiri ⁊ interfici mandauit. Hic igĩr philippus .4°. impij sui anno vbẽ ex suo nomine in Thracia construxit. 246 5445

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Dionyſi⁹ alexãdrine eccleſie eps vir eruditissim⁹ Origenis magni auditor: bijs tpib⁹ episcopus de signatus sedit annis .17. Hic quũ q̃dã ediderit opuscula: ẽt ad diuersos de hereſib⁹ infectos: epistolas plurimas dedit: Sed ad Fabianũ papã de penitẽtia vnã scripsit: ⁊ ad Romãos vnã: Ad philemenez vnã: Ad Sixtũ papã duas: Ad Dionyſiũ ẽt papã vnã: ⁊ postea tres ad Nouatianũ predictuz scisma ticum: in qbus reprehẽdit eũ qp a corpe sancte romãe eccleſie discessisz. Scripsitqz ⁊ alias plurimas: videlz de exilio. De mortalitate: De sabbato: De parasceue: De persecutione Decij: Atqz quos libros aduersus Nepotẽ episcopum: ⁊ ad Origenẽ magistrum suum. De marty. ad Armenos: De penitẽtia: Et ad Diony. libros .i4. Atqz de ordine delictorum: ⁊ alia multa. 249 5448

¶ Armeni⁹ qdã pbũs vir dicẽdi pinissim⁹: p b° tps Euſe. teſte Alexandrie clar⁹ fuit q inter cetera ingenij sui pclara monumẽta ỏ Moisy ⁊ Jesu naue cõstãtia elegantissimũqz edidit opus: atqz euangeli cos excogitauit canones: quos postea Euſe. secutus est hunc. n. porphy. pbũs falso accusabat quia de christiano ethnicus factus.

Cornelius papa natiõe Ro. ex pre Chastino post Fabianũ põtifice sedit ãnis .3. vir certe eruditissimus q hiero. teste multas scripsit epistolas: ex qb⁹ vnaz ad Fabiũ anthiocẽsis eccleſie cẽm de synodo Romana: ⁊ Italica atqz aphricana scripsit epistolã aliã ỏ Nouaciõ hereticum ⁊ socijs eius. Tertiã de synodi gestis. Et q̃rtã ad cũdẽ Fabiũ cẽz valỏ plixã ỏ Nouatico

vero multo plus pluribus annis eū iperasse testant. Uterqz pessimus fuit tyrānus: qui e Panonia inferiore ciuitate Budalia natus: cū ab exercitu cū filio suo fuisset cesar declaratus: interfectis duobus Philippis pre. s. t filio viris christianissimis t dñis suis: statim i eoz̄ odiū septimā in christianos post Neronē mouit psecutionē: q̄ quidē multi diuersis in locis pro fidei cōstantia passi fuere. Uerū dum cō tra Emilianū sibi rebellē in Dessia pararet exercitū: t ipse a barbaris crudelissime occisus est: adeo vt eius cadauer nusq̄ repiri vnq̄ potuerit: Cōdigno certe dānatus iudicio. Hic aūt fm Martylogiuz uostrū sexdecim annis regnasse videt: aliogn nō videret stare posse: q̄ tot summi pontifices: videlicet Fabianus Cornelius: Lucius: Stephanus: t Sixtus legātur passi sub Decio: unde gdā volūt ex his sedecim annis t duob⁹ annis Galerij restaurare dānum illoz̄ decē t octo annoz̄: qui in Chronicis Euse. t Bede desunt: ab anno. s. xv. iperij Tyberij cesaris vsq̄ ad id tēpus. Sed inter hec sciendū est q̄ Decius hic senior qui Philippū iperatorē occidit: t eidē successit iperator: fuit t ip⁹ annis vt diximus impauit: sub quo passus est Fabianus t Cornelius summi pontifices. Alius fuit iunior Decius cesar gdem: sed nō iperator. ac sic inter istos duos Decios alig iperatores t summi pontifices interme dij fuere: vtpote Gallus t Volusianus: post quos iperauit Valerianus cū Galieno filio q̄si annis. xv. sub gbus passi sunt Lucius: Stephanus t Sixtus summi pontifices ac Laurētius diaconus t Ypolitus cū oi domo sua. Huic quoq̄ assertioni suffragari videt: q̄ Galienus fuerit binominis. Nā dict⁹ fuit Decius Galienus: aliq etiā astruere volunt q̄ vnus t idē fit Decius qui ꝓstitutus fuit a Philippo cesar: t ille sub quo passus est Laurenti⁹. Inde est q̄ nusq̄ in vita Laurentij legitur Decius imperator: sed cesar: hoc. n. antiquitus pluries cōtigit: vt aliqui essent cesares: nō aūt Auguste seu iperatores t aliqui primū cesares: deinde Auguste: postremo fuerunt imperatores.

5455 254 I Decius papa: patrie Ro. pre Porphyrio: post Cornelium pontificem sedit annis. 3. men. 2. t diebus. x. Hunc Volusianus imperator primo exilij pena dānauerat: sed eo extincto ab exilio liberatus Romā gloriosius rediit. Et vt Gratianus dicit: cōstituit: vt deinceps duo pbyteri t tres diacon⁹ semp vbiq̄ locoz̄ cōmittarent epm: eiusq̄ vite testes haberētur: vt patet in canone de cōse. di. i c. Jubemus: declarauit itē in loca in gbus primates vel patriarche per mundū ordinari deberēt: vt. 80. di. c. vrbes t loca. Qui etiā anteq̄ ad martyriū duceret: omnē ecclesie potestatem Stephano archidiacono suo p̄misit t postq̄ martyrio vitā finiuit: in cemiterio Calixti via Apia. viij. calen. Septēbris sepultus est: quo gdem die eius natale celebratur. Et tunc epatus cessauit dies. xxv.

Martyres sub Decio passi.

¶ Alexander gdā hierosolymitanus epūs p hoc tēpus ibidē martyriū pertulit. Ipse. n. longe antea ex Cappadocia eo veniens deuotione cōmotus: diuina etiā reuelatione hierosolymitane ecclie gubernacula suscepit: t vsq̄ in senīū candē cū summa sanctitate t gloria gubernauit. Sed post venerandam senectutē Cesareā perductus sub hac Decij psecutione ob fidei cōfessionē martyriū. xv. calen. aprilis complenit: cuius dici festum eo die celebratur.

¶ Abdon t Senen sub Reguli Romani viri clarissimi ex Corduba persarū vrbe oriūdi: bis tumultibus post multos carceris squaloz̄ Romā catbenis obligati perducuntur: vbi cū diu diuersis penarum generibus fuissent macerati. Tandē. iij. calendas Auguste gladio percussi martyriū compleuerunt.

¶ Agatha Sicula virgo preclarissima p hoc tēpus apud Catbamā ciuitatē insule ciuitatē in xp̄o martyrio coronatur: Nā Quintianus p̄fectus illā cōprehendēs post alapas t carceres: postq̄ equuleū t tortiones: post etiā mamillarū abscisionē. t in testulis t carbonib⁹ volutationē: eo iudicante in carcere gladio cōsummata est. s. nonis Februarij: quo die eius natale agitur.

¶ Apolonia virgo sanctissima t mulier memoratu dignissima: natione alexandrina: t ipsa p hoc tē pus martyriū pro christi noīe ptulit acerbissimū: nā psecutores dentes oēs ex ei⁹ ore excussērunt: t multis plagis affecerūt. Deinde cū minarētur eā vivā se icensuros nisi cū eis verba ipia ꝓferret: ipsa paululū gd intra semetipsam deliberans repēte de manib⁹ ipioz̄ se prorupit: t in ignē paratū p̄cipitauit: ac sic martyrij palmā quinto idus febru. p̄meruit. Eius aūt sanctū corpus postea in italiā delatū: apud Berdonā lombardie ciuitatē in cathedrali eccl'ia seruatur.

¶ Serapion patria alexandrinus: t ipse vir sanctissim⁹ codē anno apud Alexandriā a psecutoribus captus crudelib⁹ supplicijs afficitur in tm vt oēs eius corporis iuncture p̄us soluerentur: sed adhuc viuens a ministris diaboli de superioribus domus sue partib⁹ p̄cipitatus: Christi martyr efficitur: t ei⁹ natale decimooctauo calendas decē. celebratur.

¶ Justinus gdā Romanus pbyter per idipsum tēpus vna cū victoria martyriū pro Christo cōstantissime sustinuit.

¶ Deniatus hetruscus: vir celeberrim⁹: t ipse apud Florētiā etrurie vrbē octauo calē. nouēb. martyriū ptulit: cui⁹ sanctissime relige adhuc t tēplo t pplōz̄ frequētatiōe a cōcinib⁹ suis plurimū veneranť.

¶ Parentinus t Laurētius fratres patria etbrusci: t ipsi apud Aretiū eorum vrbem vna cū Nicostrato diacono: t alij multi: in hoc tumultu pro Christo passi sunt.

Gallus t Volusianus eius filius: vigesimusnonus Ro. iperator: hoc codē anno quo t Luci⁹ papa iperare cepit: t iperauit annis. ij. Istis iperantibus: tanta pestis in vltionem christiani noīs per totū orbē exorta est: vt pauce dom⁹: nedū vrbes t ꝓuincie extiterint que nō eā senserint ca-

lamitatē: ꝛ ꝑmaxime apud Egyptū: Alexādria de qua gdem Cypriani martyris extat liber: bi itaqꝫ dum duobus ferme impassent annis: dum cōtra Emilianū res nouas in Mesia agitantem bellū pararent: in Theramne ab eodē necati sunt. Emilianus autē interēptor obscuro loco natus: ꝛ ipse tertio mense ab imperij occupatione oppressus fuit.

u Valerian⁹. xxx. Ro. impator ducētesimaoctaua ꝛ quinquagesima olympiade impiū suscipiēs cū Galieno eius filio impauit annis. xv. Vir certe nobilitate doctrina ꝛ eloquētia clarissim⁹ ob ei⁹ meritū ꝛ virtutes ꝓmus ꝓncipū Romanoꝝ Cesar ꝛ augustus summo ppli Ro. consensu electus est. Hic a ꝓncipio sanctos dei ita veneratus est: vt domus eius ecclesia dei putaret. Sed postea ꝑ quendā magū seu hereticū corruptus ꝛ deprauat⁹: catholicā fidē adeo detestari cepit: vt octauā in xp̄ianos post Neronē exercuerit ꝓsecutionē: cuius gdē crudelitas atqꝫ seuitia dei iudicio Romano orbi nō modicū ꝓnitiosa fuit: nā paulopost Germani e ꝓuincia erūpentes cū magno ipetu hostili aio Rauenā vsqꝫ puenere: ꝛ oia igni ꝛ ferro vastauere. Deinde ipse Valerianus in Mesopotamia bellū mouēs a Sapore Persarū rege tandē capit: ꝛ luminib⁹ ꝑuatur: ꝛ incathenatus vsqꝫ in senū illi cū ignominia seruiuit: idqꝫ officij ab eo sortitus est: vt Sapore rege equū ascendēte incuruatus regē dorsa leuaret. Et merito gdē: q: sine vlla misericordia xp̄ianos vbiqꝫ pquiri ꝛ interfici iusserat. Galienus aūt ei⁹ filius viso in p̄e dei iudicio: lꝫ sero pacē ecclesijs obtulit: ꝛ qcqd abstulerat restituere fecit. Nā Valeriano capto qdam Barbari etiā in Romanoꝝ fines erupuerūt: ꝛ multā p̄dā abstulerunt. Ac quidā ꝓnciosissimi tyrāni in Roma consurgētes qō domi residuū fuerat diripuerunt ꝛ pessundauerunt: ꝓpter qō Galienus sibi cauens rēpu. deseruit: ꝛ Mediolanū cōcessit: vbi cū libidinibus ꝛ turpitudini opetā daret: a suis tandem turpiter occisus est. 256 5455

Tephanus ꝓmus papa natione Ro. p̄e Julio post Luciū pontificē sedit annis. iij. ꝛ mensibus. ij. Vir sane optimus qui ꝛ Gratiano attestāte cōstituit ne qs apud iudicē aliquē accusaret: qui suis reb⁹ spoliat⁹ fuisset: sicut in canone hētur. ij. q. ij. c. Nullus ep̄oꝝ. Instituit itez ne sacerdotes: ꝛ leuite sacris vestib⁹ alibi q̄ in eccl̄ia ad pagenda sacra vterent: vt de consecra. di. i. c. Vestimenta. de rebaptiçandis aūt his qui ad fidē redijssent: eandē sensit que ꝛ Cornel⁹ pōtifex neqꝫ vllo mō his recōicandū esse qui rebaptiçarent. Deniqꝫ cuꝫ vbo ꝛ exēplo ac ope multos ad fidem xp̄i cōuertisset a Galieno qui ꝛ Decio p̄dicto quesitus vna cū plerisqꝫ suoꝝ: ipso missam celebrante ad martyriū raptus capite truncat⁹ est: ꝛ in calixti cemiterio. 4. nonas aug. sepult⁹: quo die ei⁹ natale celebrat: ꝛ vacauit sedes dies. xx. 258 5457

Cyprianus eccl̄ie doctor eruditissimus ꝛ Carthaginēsis ep̄us hoc anno ꝑm Euse. iubēte Valeriano ꝓncipe post longū exiliū. viij. calēdas octobris detrūcatione capitis martyriū ꝓsumauit: ꝛ eo die ei⁹ festa celebrant. Referūtur ꝛ cū eo apud eandē vrbē passi: Crescentin⁹ victo:: Rosula ac generalis. Fuit aūt in ꝓmis Cyprianus hic gentilis: ꝛ excellētissimi ingenij vir: ac bonaꝝ artiū studijs ornatissimus: qui cū Rhetoricā in eadē vrbe splendidissime doceret suasione Cecilij p̄sbyteri viri sanctissimi: prius ꝓpter deū facultatib⁹ suis erogatis: ad xp̄m dn̄m nostrū cōuersus est. Ac paulopost p̄sbyter: postmodū ipsius vrbis Carthaginēsis ep̄us factus est: vbi in docēdo: monēdo ac scribēdo Christi eccl̄ie pro dēsse curauit. Eius aūtē clarissimā vitā ac martyriū Pontius ipsius p̄sbyter ꝛ exilij comes egregio volumine cōscripsit. Que aūtē scripserit Cyprianus: hic infra notant. 259 5458

De duodecim abusiui seculi	li. i.	De aleatoribus	li. i.	Ad Julianum amicum suum	li. i.
De mortalitate seu pestē egyp.	li. i.	De laude martyrij	li. i.	Ad Cecilium	li. i.
De bono patientie	li. i.	Ad fortunatum	li. i.	Epistolas nōnullas paruas	li. i.
De oratione dominica	li. i.	Ad demetrianum	li. i.	Ad donatum de gr̄a dei.	li. i.
De opere ꝛ elemosynis.	li. i.	Ad Antonianum	li. i.	Ad cornelium papam	li. i
De zelo ꝛ liuore	li. i.	Ad Quirinum	li. i.	De lapsis librum vnum. In quo q̄ dem ostendit magnā habuisse cū Cornelio Ro. pontifice contentionē: affirmans lapsos olō redcūtes esse rebaptizandos. Deinde scripsit librū de vnitate catholice eccl̄ie: vbi ostēdit se in ipsius Cornelij pō tificis venisse sniam: videlz nō esse rebaptizandos hereticos: sz sola man⁹ ipositione in gr̄a recipiēdos.	li. i.

Pontius aūtē ipsius Cypriani p̄sbyter: vir sufficiēter eruditus: ꝛ in diuinis declamatiōib⁹ egregie doctus: tēpestate hac post Cypriani morte in Gallis veniens apud Cymellā vrbem: martyrij palmam adeptus est. Ipse. n. sua predicatione ꝛ industria duos Philippos iperatores ad Christū conuerterat. Et inter cetera (vt permissum est) egregiuz volumen de vita ꝛ passione magistri ꝛ patris sui Cypriani post se reliquit. Et cū sanctus habit⁹ sit eius festum secundo idus maij celebratur.

Protbus ꝛ Jacinthus beatissime Eugenie v̄ginis Eunuchi: diu antea a btō Heleno p̄sbytero baptizati: p hoc tempus Romā cū beata virgine Eugenia veniētes deprehensi q̄ essent xp̄iani a Galieno impatore idolis sacrificare cogūtur: qui cū nullo modo assentire vellent: p̄mo cos durissime verberare fecit: ac sic cū acquiescere nollent. iij. idus septēbris decollari p̄cepit: Quoꝝ corpora a xp̄ianis collecta ibidē in cemiterio bafille via Salaria sepeliuntur.

Philippus aūt Alexādrin⁹ ep̄us ꝛ Eugenie v̄ginis p̄r egregius vir p hoc ipsum tēpus xp̄i martyr efficit. ipse. n. prius apud eandē ciuitatē p̄fectus existens prefecture dignitate derelicta baptismū xp̄i suscepit: ꝛ paulopost ep̄atus honorē adipisci ꝓmeruit: quē cū diu cū igēti glia ꝛ sanctitate tenuisset: a Per

hemnio vrbis p̄fecto tandē in ōzone cōstitut⁹ gladio iugulatus ē: Cui⁹ natalici⁹ dies idib⁹ septē. celebraf.

¶ Eugenia aūt clarissima virgo p̄dicti Philippi episcopi dilectissimi here⁹ z filia p̄ hoc ꝑsecutōis tēpis: cū opulentissimū tū virtutū: tū diuitiarū patrimoniū a patre apud Alexandriā cōsecuta fuisset: p̄mū ibidem multis erogatis diuitijs cū Protho z Jacinto predictis Eunuchis suis Romā venit: ac ibidem post virtutū plurima insignia post sacros virginū choros pro xp̄o Jesu diu agonizans nouissime. viij. calendas Januarij iussu Galieni gladio iugulata est.

¶ Nemesius etiā diaconus Romanus hoc ipso tēpore vna cū Lucilla ei⁹ filia Rome martyrio coronatur: quē cū a fide xp̄i tyrāni nequaq̄ flectere possent: iubētibus Valeriano z Galieno ip̄eratoribus sub die. viij. calendarū septēbriū decollati sunt: quoz corpora cū Sixtus papa postea via Apia honestius tumulasset. s. secūdo calendas nouēbris eo die venerabilior solēnitas haberi cepta fuit.

5459 | 260 | 8 | Jxtus p̄mus papa natiōe grecus: patria Athenīēsis: post Stephanuz pontificē sedit annis. 2. mensibus. 9. z dieb⁹. 3. Vir certe p̄ter sanctitatē doctissim⁹ z philosophus clarissim⁹: atq; inter pontifices nō solū tēporis sui: sed z supioz tēporum litteratissimus: Qui cū longe ante pontificatū predicando z docēdo oēm pagrasset hispaniā: z inter ceteros Laurentiū z Vincentiū leuitas p̄cipuos sibi delegisset discipulos: cū eisdem Romā postea rediēs: oīum consensu pontifex maximus declarat⁹ est: qui p̄tificatu iuito (vt Gratianus scribit) cōstituit missas de cetero sup altari cōsecrato a sacerdotib⁹ celebrari debere: vt habet in canone de cōse. di. i. c. Vestimenta. veruz cum summoge hereses quasdā exortas: videlz Sabelianoz Cherynthianoz z Nepotianoruz annueretur extinguere: ab eisdē apud Galienū qui z Deciū accusatus: q̄ fidē Christi cōtra Augustoruū decreta predicaret ad penā quesitus z dānatus est. Cūq; ad suppliciū duceretur: Laurētius eius archidiaconus z filius adoptiuus: cepit flere dicēs. Quo progrederis sine filio p̄: quo sacerdos sine ministro ꝓperas cui Sixtus: Ego inquit nō te desero fili mi: sed maiora tibi debent p̄ fide Christi certamina: post. triduū me sequeris sacerdotē lenita: atq; ita hic sanctissimus pontifex: vno die cū sex diacōibus: Felicissimo. s. z Agapito: Januario magno Jnnocētio: z Stephano passus ē: pontificis aūt corpus via Apia in Calixti cemiterio sepultū fuit. Reliquoz vero corpora in cemiterio p̄textati via Tyburtina. Et hoz oīum festa octauo idus Augusti celebrantur. z tunc vacauit sedes dies. 35.

¶ Sabelius hereticus: a quo Sabeliani hereticī: natione pentapolitanus: ex Ptolomaida ciuitate natus: his tēporib⁹ surrexit: z multoz malorū seminariū sparsit: q⁹ huius puerilissime sabelienitaruz secte
5460 | 261 | inuētor z auctor fuit: que gdē secta statim oēm ciuitatē blasphemijs repleuit: ipse. n. in p̄mis deū patrez blasphemando negabat: xp̄m ciusdē dei summi esse filiū: z p̄mogenitū oēs creature ac spiritus sancti auferebat intellectū. Dicebat. n. z p̄dicabat vnā tantū patris z filij z spūs sancti eē p̄sonā. Quasobres magne dissensiones z scandala in ecclesijs tam occidentalib⁹ q̄ orientalib⁹ exorte sunt. Nec ipse tandez diuinū euasit iudiciū q⁹ turpiter occubuit. Hic nanq; Neotē quēdā hereticū habuit magistrū: qui p̄dez cum filio passum fuisse dicebat z affirmabat: vt habetur in canone. 24. q. i. c. quidam.

¶ Laurentius hispanus Sixti pontificis archidiaconus z filius adoptiuus: hoc anno Rome via Tyburtina p̄sente Decio seu Galieno post multa virtutū insignia: z plurima tormentoruū genera: vz carceris: verberū z laminarū ardentiū exustionē: ad vltimū. 4. idus augusti in craticula ferrea crudelissime
5462 | 263 | assatus: martyriū cōstantissime cōplenit. Hūc nōnulli cuiusdā hispaniarū ducis filiū fuisse dicunt: quē demon infantulū e cuna in nemus asportauerat. Sed btūs Sixtus p̄dictus: cū in eadē ꝓuincia p̄dicaret: cū sub quadā arboze lauro diuinitus inuenies laurentiū eū appellauit: z diligēti cura ipsum enutriri ac edoceri fecit. Quo adulto illum secum vna cum Vincentio Romā perduxit: vbi postea factus pontifex constituit eum suum archidiaconum.

¶ Ypolitus autem Romanus patricius: z Galieni eiusdē Cesaris in vrbe Vicarius: z ipse eodē anno z mense postq̄ beatū Laurentiū sepelierit: a Galieno cōprehēsus q⁹ xp̄ianus esset: diu z acriter cedit: z cū nollet idolis sacrificare: iterū tādiu fustib⁹ cesus ē: donec cedētes deficerēt: sz z cū iterū nō acquiesceret: Decij⁹ iracūdia plenus: p̄cepit Valeriano cuidā p̄fecto vt exquisita oi ei⁹ facultate: cū crudeli examinatiōe interficeret: q impatoris iussa ꝓplēs: p̄mo oēz ipsi⁹ familiā i ospectu ei⁹ decollari fecit: deide ipz ligatis pedib⁹ ad colla idomitoz eq̄rū p̄ cardetos z tribulos crudeliter trahi tādiu fecit donec emitteret spūz: q̄ defūcto nocte illa venit Justin⁹ p̄sbyter z collegit corpus ipsi⁹ cū corporib⁹ seruoz suoz: z sepelinit eos foras muros porte tyburtie iuxta lymphas i agro vētano idi. aug. sepeliri: q̄ die eoz natale colit.

¶ Cōcordia aūt mulier plebea: p̄dicti Ypoliti nutrix z ipsa q̄q̄ exigie min⁹ clara fuerit nōnullis tñ meritis z potissimū fidei z vtute cōstātie his tpib⁹ se extollēdā ppetuo tribuit. Nā Valerian⁹ vrbis p̄fect⁹ familiā Ypoliti sibi p̄tari fecisset. dixit: ꝓsiderate vitā vrāz ne simul cū dño vro peatis. Rūdit hec Concordia: nos cū dño nro desideram⁹ magis mori q̄ ipudice viuere. Ad cui⁹ vba iratus p̄ses dixit: gen⁹ seruoz nō nisi cū supplicijs emēdaf. Et insit eā tā diu cū plūbatis cedi donec emitteret spūz. Et corpus ei⁹ i clocham p̄ici p̄cepit. Sz postmodū solertia Justini p̄sbyteri inde extractū: honorifice sepelierit. s. idib. aug.

¶ Romanus quoq; miles: z ipse sequenti die: eo in loco passus est: hic quippe in cōfessione beati Laurentij diuinitus ex visione angeli cōpunctus se baptizari fecit. Quo audito: mox iudex eū fustigatum sibi exhiberi p̄cepit: z visa eius cōstantia dedit sententiā vt decollaref: z decollatus est. 5. idus augusti cuius corpus postea Lucham Ethrurie vrbē delatū: honorifice sepultum est.

Ioniſi⁹ papa cui⁹ origine nō habem⁹: hoc anno poſt Syxtū pontificē pōtificiū mun⁹ ſuſcipi
d ens ſedit ānis.6. Alij tm̄.2. ſediſſe dicūt. Sꝫ Euſe. nouē ānis ipꝫ ſeduſſe aſſerit: Hic p̄mus 263 5462
ex monachis fact⁹ ē pōtifex: q nō mō ſanctitate: ſꝫ doctrina inſignis exſtīs: Gratiano teſte cō
ſtituit: vt qs infamis etiā hereticū vllo in iudicio accuſare p̄ſumēt: ſicut hēt̄ in canone.2.
q.7.c. Alieni erroris. Hādauit itē iudicib⁹ tā ſecularib⁹ q̄ eccleſiaſticis: vt neminē dānarent anteq̄ p
teſtes idoneos cōuincēt̄ur. 2.q.1.c. Primates: Hic in vrbe Roma primū eccleſias ⁊ cemiteria p̄ſbyteris
diuiſit: deinde foris dioceſes ac parochias ſimiliter diuiſit: mādās vt gſq; ſuis finib⁹ cōtentus eēt: vt ēt
habem⁹.13.q.1.c. Eccleſias: Hic ꝫ decrepite eſſꝫ etat̄: Cōciliū in Antiochia ciuitate ꝺ paulū ciuſdē vr
bis epiſcopum celebrari mandauit: cui quū propter ſenium intereſſe non poſſꝫ: ad eundem tamen per
Marinum quendam alexandrinum epiſcopum litteras dedit. Tandem ⁊ ipſe martyrio coronatus:
in Calixti cemiterio ſepelitur: poſt quem vacauit ſedes dies ſex.

¶ Paulū quendā Samoſatenū epꝫ vir vtiq; eruditiſſimū p hec tpa ab orthodoxa fide turpit̄ diſce
dēt̄ arthemōis hēſim excitaſſe dicūt: q̄ gdē hēſis Marie ⁹ginitati ꝺdicebat: aſſerebatq; : q̄ p⁹ xp̄m
natū ſe viro ſuo Joſeph ꝑmiſcuiſſe: ⁊ alios filios ꝑcreaſſe: Hic itaq; paul⁹ quū inde mortui epi locum
ātiochen⁹ epūs fuiſſꝫ creat⁹ ſupbe nimiū ſeſe hꝛe cepit. Et intereūdū p̄ ſupbia ⁊ lr̄as legebat: ⁊ dictabat
epiſtolas mult̄ cōſtipato agurine p̄cedētibus ⁊ ſubſequentibus: Quāobrem pleriq; chriſtianam re
ligionem deteſtari ceperunt. Js nanq; predicte hereſis arthemonis aſſertor negabat dei filiū e celo de
ſcendiſſe: ſed a maria originē accepiſſe: ⁊ initiū a terra habuiſſe: hancobrē Antiochenſe cōſiliū iuſſu p̄
dicti Dionyſij pape celebratum eſt: quo patrū omnium cōſenſu qui aderant ipſe damnatus eſt.

¶ Martion: alias malchio quidam antiochene eccleſie p̄ſbyter: Vir diſertus hijs temporib⁹: teſte
Hiero. fuit ⁊ aduerſus predictū paulum arrogantem multa diſſeruit ⁊ ſcripſit: ⁊ q̄maxime quoſdam
dialogos qui vſq; ad tempora diui Hieronymi ſteriſſe dicuntur. Scripſitq; ⁊ aliam grandem epiſto
lam ex perſona Synodi ad Dionyſium predictum papam.

¶ Gregor⁹ ceſarienſis epūs: vir vtiq; ſanctiſſim⁹ atq; doctiſſim⁹ huic cōcilio affuit: ⁊ multa auctorita
te interfuit: cui⁹ ſinia maxie idē paul⁹ hēticꝰ dānat⁹ ē: de q̄ Euſe. in.7°. eccleſiaſtice hiſto. lib. multa cōmen
dando diſſeruit. Qui ⁊ tādē ſubornatib⁹ hereticis p̄ fide Chriſti martyrium ſuſtinuit. 269 5468

f Felix papa natiōe Ro. p̄re Cōſtātino: p⁹ Dion. pōtificē ſedit ānis. 4. mēſi. 3. ⁊ die. 15. vir vti
qz iuſtus ⁊ omni laude dign⁹: q ⁊ martyriū deuotiōi cōſulens mādauit vt ſingulis ānis ſa
crificia martyrū a xp̄i ſacerdotib⁹ de cetero celebrarent̄. Vtq; nullibi q̄ in loco ſacro a viris
eccleſiaſticis miſſa celebrār̄: vt hēt̄ in canōe de cōſe. di. 1. c. Sicut nō alij. Dedicatiōes q̄
qz tēplorꝫ ēt ſoleniter celebrari mādauit: q̄ ſi de cōſecratiōe alicui⁹ eccleſie ignoratū fuerit: vtpote vetu
ſtate ⁊ abolitiōe murorꝫ cōſecrari denuo mādauit: de ꝺſe. di. 1. c. Eccleſijs. Et deniq; in ſeptēbrio mēſe
multis creatis p̄ſbyteris: diaconib⁹ ⁊ epis martyrio coronat⁹ eſt. Sepultuſq; via aurelia tertio idus
Julij. Et tunc ceſſauit epat⁹ dies. v.

¶ Manicheorū hereſis exordium.

¶ Manes gdā hereticus genere perſa vir vtiq; callid⁹ atq; diabolic⁹ moribus ⁊ vita barbar⁹: hijs tē
poribus fuit: ⁊ multa dāna xp̄i eccleſijs intulit. Js. n. ꝓnocat̄. 12. diſcipulis quo fidē omnib⁹ in reb⁹ face
ret: ſe xp̄m ꝑfiteri auſus ē: ⁊ ad interficiēdas deceptorꝫ alias infādi dogmat̄ ſui. Ferale ꝓmētū ꝺ ſacri
legis ⁊ fabulos mēdacijs texuit: ⁊ p̄ bas inſanarū opionū ruinas: ſe ſuoſq; ſeq̄ces pruit vt ſibi falſi cor
poris fingēt xp̄m dicēs: vt Leo papa teſtat̄: eū nihil in ſe ſolidū: nihil vex hominū oculi actibuſq; pre
buiſſe: ſꝫ ſimulate carnis vacuā imaginē demōſtraſſe: hic ēt cū ſeq̄cib⁹ ſuis duo p̄ncipia cē affirmabat:
vnū. ſ. boni: altex mali: vnū lucis: altex tenebrarꝫ. Teſtamētūq; vet⁹ reſpuēs: ⁊ nouū ſolū recipiēs. Jpi
vnū. ſ. boni: altex mali: vnū lucis: altex tenebrarꝫ. Teſtamētūq; vet⁹ reſpuēs: ⁊ nouū ſolū recipiēs. Jpi
us aſſeq̄ces: vt diu⁹ p̄r̄ aug. li. 90. q̄ſtionū refert: nō oēs ꝓphetas: ſꝫ ex patre blaſſemabāt indignuz iudi
cātes: vt de⁹ ⁊ dei filij femineis ſe imiſcuiſſe credār̄ viſceribꝰ: ⁊ maieſtatē ſuā huic noſtre cōtumelie ſub
didiſſe: vt. ſ. noſtre carnis immixtus in vero ſubſtātie corpe naſceretur: cū totum: vt Leo ait: illud optꝰ
non iniuria ipſius ſed potentia: nec credenda pollutio: ſed glorioſa dignatio: Quo autem tempore: ſeu
qua in parte hic peſſimus deceſſerit mibi incognitum eſt.

Laudius bui⁹ nois ſꝫ. xi. Ro. impator. 262. Olympiade imperiū ſuſcipiēs vno ānо ⁊ mēſi
a bus. 9. imperauit. Hic ēt vt predeceſſor ſuus ex volūtate Senatus ⁊ patrum imperij digni- 270 5469
tatem ſuſcepit: Qui quidē Claudius tanq̄ contrariū ante ſuo oppoſitum cōtrario non mi
nus optimo cuiq; Traianus pius Alexander q̄ Galien⁹ fuit: q ſuſcepto imperio gothos ſuā
ānis gndecim: Jlliricū ſeu Sclauoniam: macedoniāq; vaſtantes bello adortus incredibili clade ſupe
rauit: Quapropter Euſebius tradit: In curia clipeus aureus: ⁊ in Capitolio aurea ſtatua a Senatu
meruit honorari. Verum ſtatim morbo correptus apud Smyrnum mortuus eſt. Quo mortuo eius
frater Quintilianus a Senatu Auguſtus declaratus eſt: ſed decimoſeptimo Jmperij ſui die: Aquile
ie occiditur: vir quidem vnice moderationis decus.

¶ Martyres ſub hoc Claudio paſſi.

¶ Felix gdā p̄ſbyter: ⁊ Euſe. monachus hoc tēpore apꝺ Teracinā cāpanie vrbē iuſſu huius Claudij
p fide xp̄i interfecti ſunt. Hā Euſebi⁹ monachus cū ſcōs martyres Julianū ⁊ Ceſarium p̄ſbyteros
ſepelliſſet: ⁊ huius rei gratia ad fidē xp̄i conuertiſſet: quos omnes predictus Felix papa baptizauit: cū
eodē Felice papa tādem detentus ad eorum iudicis ignominioſe perducitur: a quo cum nullaten⁹ ſu-

perari posset: in carcere recluditur: vbi quum omnino sacrificare nollet: decollatus est: Quorum festū nonis Nouembris celebratur.

¶ Cesariū aūt Diaconū ⁊ Julianū ꝓsbyterū per vnā diē āte predictos in eadē vrbe interfectos fuisse cōstat: Ipse.n. Cesarius diacon⁹ cū multis diēb⁹ in custodia solus macerat⁹ fuisset: postea cū ipo Juliano in saccū missus: ⁊ in mare precipitat⁹: ealendis nouēbris martyrium compleuit.

¶ Adioch⁹ gdē ꝓsbyter ⁊ Tyrañ⁹ diaconus ac Felix subdiacon⁹ oli btī policarpi ep̄i discipuli: hijs tēpoīb⁹ apō Augustudunū gallie vrbē glorioso martyrio coronātur. Eos enī idē scūs policarp⁹ ex oriente in gallias docēdi gr̄a duxerat: vbi p⁹ multa vtutū insignia ⁊ p̄dicatiōis instātiā ab infidelib⁹ capti p̄mo flagellis durissime cedunt: deinde in vltio inuersis manib⁹ per vnā diē suspēsi ⁊ in ignē missi: ꝯ minime combusti: tādē octauo calen. octobris vectibus perforati mortem obierunt.

¶ Quirin⁹ aūt Roman⁹ tribun⁹: sub hac persecutiōe post lingue abscisionem: ⁊ manuū ac pedum p Christo detruncationem: Rome in via que nuncupatur Apia: Agonem martyrij .3°. calendas Aprilis gladio consumauit. Et eo die eius natale celebratur.

¶ Valētin⁹ etiam Roman⁹ presbyter hijs tēpoīb⁹ Rome p⁹ multa sanctitatuꝫ ac doctrine insignia a Claudio imperatore capitur: ⁊ eo iubēte fustib⁹ diuissime cedit̄: ad vltimum vero capite truncatur: ⁊ ibidem honorifice .16°. calendas Martij sepellitur: ⁊ eo die festi celebratione honorat̄.

¶ Marius gdā natōe persa: vir nobilissim⁹ p hoc tp̄s ei⁹ persida vna cū vxore noīe Martha ac duobus filijs Audifax ⁊ Abachū Romā deuotiōis cā venēs in tumultu bu⁹ psecutiōis p cōfessiōe xp̄i cū vxore ⁊ filijs capitur ⁊ Cesari presentat̄: vbi p⁹ toleratos fustes equuleū: ignes: vngues: ⁊ manuū precisionē Marius ipse immanissime interfectus ē: ⁊ martha eius vxor in lympha submersa. Filij aūt postremo .ij. calendas februarij decollati sunt.

¶ Theodora quoqꝫ vgo mēoratu digna illustrissimi Hermetis martyris sororꝫ hijs tpib⁹ Rome int̄ p̄cipuos Christi cōfessores emicuit: ⁊ virtut̄ sue experimētū ac exēplū posteris prebuit: ⁊ ꝓpterea ab Aureliano cōsule postea imperatore capta martyriū intrepide sustinuit. Cui⁹ corp⁹ via salaria nō longe ab vrbe Roma iuxta fratrem suum .ij. calendas aprilis sepultum fuit.

¶ Cyrillā demqꝫ Decij imperatoris filiā xp̄ianissimā p xp̄o Rome iugulatā hijs tpib⁹ historie tradūt Et hoc fuit quto calē. nouēbris: quo die festū eius celebramus.

Vncian⁹ papa natiōe tusc⁹ ex ciuitate lanēsi: patre marīo nat⁹: post Felicē pōti. sedit annis
e 8. mensi. io. ⁊ die. 4. Vir scissim⁹ ⁊ erudit⁹ qui Gratiano teste constituit vt vnaqueqꝫ accusatio corā iudice fieret i scriptis: vt hētur in canōe. 2. q. 8. c. Quisqs ilic. Institutꝫ vt nouę fruges semp in altari benedicēt̄: Adaxie aūt vue ⁊ fabe. Trecētos hic martyres ꝓpria se manu sepelisse fertur. Vnde ⁊ ꝓstituit si q martyres sepelire vellēt: nō sine dalmaticha facē p̄sumerēt: ⁊ q̄m maxime ipso nesciente. Verū quū multas ordinationes in Decēbrio mense celebrasset: quibus multos presbyteros: diaconesqꝫ: ac episcopos per diuersa loca ordinauit: sexto idus Decembris martyrio
5472 273 coronatus est. Sunt tamen qui scribant ⁊ p̄sertim qui Martylogium edidit: eū vno tm̄ āno sedisse.

Vrelian⁹ .32°. Ro. imperator. cc. ⁊ sexagesimatertia Olympiade post Claudium Imperare
a cepit: ⁊ impauit ānis. v. ⁊ mēsi. v. Hic barbaro obscuri uois parente apud barbaros in Dalmatica genit⁹ Rome vbi a pueritia nutrit⁹ erat: disciplinā adeo reuoluit: vt si senitia absuis-
5473 279 set: q̄ sola ad eū barbaruꝫ prodebat: bonis: probisqꝫ imperatorib⁹ equari certe potuisset: Qui militari disciplina clarissim⁹ exist̄s Gothos p̄mo apud Danubiū flu. graui p̄lio superauit. In Asiā deinde cōuers⁹ zenobiā reginā que orientis imperiū tenebat apud Dimas nō lōge ab Antiochia errore magis q̄ p̄lio supauit. Tertiū preterea apud Cathelaunos suo exercitu prodēte vicit: ac Gallias iādiu perditas recepit. Romāqꝫ venēs multos coꝫ in triūphū duxit. Quē quidē triumphū Flauius vopisc⁹ Syracusan⁹ historicus ita scripsit dicēs. Currus regij tres fuerūt: e quib⁹ vnus Odenati Regis auro ⁊ argēto ⁊ gēmis operos⁹ atqꝫ distinct⁹ fuit. Alter quē persarū rex Aureliano dono dedit qui ⁊ ipse pari ope fabricatus erat. Tertiꝰ quē sibi zenobia regina cōposuerat: sperans se Romam ituraꝫ: atqꝫ visurā: q̄ illam nō fefellit: nā certe ⁊ cum illo ingressa est victa ac triūphata. Fuit ⁊ quartus currus a q̄ttuor cervis vect⁹: qui Gothorū regis fuisse dicitur: quo: vt multi mēorie tradunt: Capitolium Aurelian⁹ ingressus est: vt illic ceruos cederet: quos in eodē curru captos Ioui vouisse ferebatur. Pcessērāt preterea Elephāti viginti: fereqꝫ mansuete lybice: ⁊ alie diuerse ducēte: quas Aurelian⁹ priuatis donauit: ne fiscū annonis grauaret. Tigrides quattuor. Cameli perdaliaces: ⁊ cetera talia per ordinē ducenta gladiatorum paria trecenta preter captiuos gentium barbararum blēnos: Exionatas ⁊ Arabes. Erant quoqꝫ Bactriani Hiberni seu Hiberij. Saraceni: perse cum suis quiqꝫ muneribus. Gothi: Alani: Roselani: Sarmate: Franci: Sueui: Vuandali: ⁊ Hermani relegati manibus captiui precesserunt. Inter hos etiam palmiremi: qui superfuerant principes Ciuitatis: ⁊ Egyptij ob rebellionē Bucte sunt ⁊ decem mulieres: quas virili habitu inter Getas pugnantes ceperant: quas de Amaçonibus ortas titulus indicabat. Prelati sunt tituli gentium nomina continentes. Inter hec Thetricus Rex fuit clamyde cocynea ⁊ tunica galabina ac bracis gallicis ornatus: adiuncto sibi filio: quem imperatorem in Gallia nuncupauerat. Incedebat etiam zenobia gemmis ornata catbenis aureis: quas sibiipsi fecerat: vincta: preferebanturqꝫ corone ciuitatū aureis titulis eminentibus prodite. Jā pplis ipse

Romam vexilla collegioꝝ atq; castroꝝ ⁊ cathafrigarij milites: ⁊ ois exercit⁹ ⁊ Senat⁹: ⁊ si aliq̃ inuidus tristioꝝ q̃ senatur⁹ triũphari videbãt: multũ tñ pompe addiderũt: Denicq; in capitoliũ vix nona hora p uenit. Sero ãt ad palaciũ. Sequẽtib⁹ vero dieb⁹ date sunt populo voluptates ludoꝝ scenicoꝝ: ludorum cyrcẽsium: venationũ ⁊ gladiatoꝝ Mumarchie: zenobia tamẽ regina Aureliani clemẽtia ꝓseruata ẽ: ⁊ in vrbe postea cõsenuit. Et Tetricus rex ẽt ꝓseruat⁹ lucanis postea ꝓposuit. ⁊ hec de Aureliani triũpho ⁊ eius gestis dicta sufficiãt. In quo elicere possum⁹ quãte magnitudinis: q̃ preue ẽutis Aurelian⁹ fuerit: hic etiã inter cetera sue virtutis opera apollinis templũ permagnificũ ⁊ vrbis muros magnificẽtissimis operib⁹ extruxit: ⁊ in gallijs Sebẽnas vrbẽ cõdidit: quã ex suo nomine Aurelianã appellauit. Denũ malis cõsilijs suborn at⁹: ⁊ ipse in xp̃ianos nouã persecutionẽ mouit: ⁊ cũ ea de re iã ad ꝓuincias ꝑfides litteras misisset diuino iudicio de celo tact⁹ inter Cõstãtinopolim ⁊ Heraclyaz in Thani florio vie veteris turpiter occubuit.

¶ Gallia ꝓuincia hoc ãno cũ p ãnos. xx. eo ãpli⁹ ob seuitiã ⁊ ignauiã Valeriani ⁊ Galiẽi Imperatorũ fide populi Ro. se subtraxissẽ vt ute Aureliãi cesaris recuperaret. Nã cũ germani: vt dictũ ẽ Rauenã vsq; omnia vastãtes: pueniss ent: post hum⁹ quidã in gallia magnanimus tyrannidem cum magno rei pub. gallo ꝝ emolumẽto occupauit: ⁊ .10. ãnis cũ ingẽti moderatiõe regnum tenuit: q̃ hostibus expulsis ꝓuinciã in pristinã redegit formã. Ex quo post decennitũ eo militari tumultu apud Bagũdiã interfecto Victorinus quidã in re militari strẽnuissimus in regnũ succes sit. Sed ⁊ ipse dum nimie cẽt libidinis ⁊ aliẽas vxores incessanter violaret ⁊ corrumpet colonie occisus ẽ: Quo interẽpto Tetric⁹ senator q̃ Aq̃ taniã gubernabat: a militibus absens: Gallia ꝝ imperator electus fuit: sed co: vt diximus ab Aureliano apud Catbelaunos supato ⁊ capto: gallia rursus a senatu recipitur. Et Tetricus humanitate augusti conseruatus est. 275 5474

¶ Sebenne Ciuitas Sabaudie.

¶ Sebẽna ꝝ clarissimã Allobrogũ seu Sabaudiẽsiũ ciuitatẽ Aurelian⁹ august⁹ in gallijs .b. anno ꝓdẽ fecit: ⁊ ex suo nomine ipaz Aurelianã appellari voluit: Hec q̃ppe ciuitas beleucioꝝ finib⁹ p rima ẽ: ⁊ lacu Lẽno siue Lusitano abluit: ex q̃q dẽ lacu Rhodan⁹ flu. ꝓfluit: sup quẽ pos totoor be celebrim⁹ sit ẽ: hec itaq; ciuitas nũc p magnitudine: pulchritudineq; ac ciuiũ frequẽtia tot⁹ allobrogũ siue Sabaudiẽsiũ ꝓuincie emporiũ ee videt: ad quã pp frequẽtes nũdinas innũerabiles deferunt diuitie: hec q̃ppe sabaudie duci diu paruit: ⁊ nũc subest in q̃ plimi claruere viri: ꝺq̃ rũ nũero maximin⁹ gdã ꝓfessor fuit: ⁊ anian⁹ vrbis epc̃s viri scitate ⁊ doctria p̃cipui: ac ler⁹ ꝓfoyter i dinis scriptur nobilit erudit⁹: ac alij multi. 276 5475

¶ Zenobia palmirenoꝝ vrbis assyrie Regina omniũ vtutũ scia insignita hoc ãno ab Aurelião Augusto supata ⁊ capta Romã catbenis aureis vincta in triũphũ ducit: Hec q̃ppe mulier: vt ãtiq̃ paganoꝝ littere testant: a prolomeis egyptie ꝝ regibus claritissimã duxit originẽ: a quo tamẽ ꝑe nõ habem⁹. Dicunt ãt ipsaz cũ pmũ adulta fuissẽ mulierũ offi cia peni⁹ spreuisse: ⁊ siluas ac nẽora pharetra accincta incoluisse: ⁊ ceruos ac capreas cursu ⁊ sagittis venasse. Indeq; cũ ad robustiores puellas vires: vrsos ⁊ leones ac pardos multos interfecisse. Tãdez p seruãda virginitate sua nõ solũ frigus ⁊ estus atq; hymbres tolerasse: sed ẽt boium cõtubernia sperne assensisse: vez institate nobili etate aicoꝝ cõsilio ⁊ precibus lacessita Odenato nobilissimo palmirenoꝝ vrbis ꝓcipi se mpsit: q̃ cũ cernẽt ipm Odenatũ virũ suũ captũ a Sapoꝝ ꝑsarũ rege Valeriãno ꝓdicto augusto ad occupãdũ oriẽtale impiũ intẽtũ sub ipso viro suo militare disposuit. Et cuz eo supto regio ornatu collectis copijs in Saporẽ regẽ iã late mesopotamiã occupãtẽ aiosissime ꝓgressa ẽ: ⁊ nullis parcẽs labozib⁹ nõ solũ Saporẽ acerrimũ regẽ supauit: sed ⁊ mesopotamiã sibi ademit: ⁊ ipsuz Saporẽ regẽ vsq; ad thesiphontẽ pepulit ⁊ fugauit. ⁊ postmodũ cũ ocm oriẽtẽ ad Romanos spectatẽ vna cũ viro pacatũ obtinuisset: Ecce Odenat⁹ cũ Denio cius ꝓsobrino vna cũ herode eius filio occisus ẽ cũ viro pacatũ obtinuisset: Ecce Odenat⁹ cũ Denio eius ꝓsobrino vna cũ herode eius filio occisus ẽ Quibus trucidatis zenobia generosi ai mulier stati in imperiũ intrauit ac viriliter gubernauit: ⁊ adeo gloriose illud rexit: vt nec Galienus ⁊ Claudi⁹ imperatores aliquid cõtra cã attentare ꝓsumpserint. Similiter nec oriẽtales egyptij: nec arabes aut Saraceni vel armeni populi: quinũno eius potentiam timentes ⁊ suos terminos seruare posse cõtenti erãt. Quippe oẽs illã ob egregiũ ei⁹ belli industriã ⁊ militie disciplinã ueb ãt ⁊ venerabant: nã tãte fuit vtut vt Galieno atq; Claudio augusto sublat: ⁊ Aureliano ꝓdicto in ꝓcipatu suffecto ad ignominiã Romãi nois expiãdã: ⁊ ad ingẽtẽ gloriã cõsequẽdaz in se traxerit. Qui mult cõfect bellis tãdẽ cũ multis legiõibus haud longe ad Emessam ciuitatez deuenit: vbi zenobia impterrita cũ exercitu suo eũ expectauit: eũ quo diu ⁊ acriter pugnauit: ad vltimum aurelian⁹ supior exus zenobia cũ suis fugã petijt: ⁊ i palmira vrbe sese ꝑclusit: in q̃ eucstigio ab Aureliano obsessa fuit. Tãdẽ ciuitate capta: ⁊ zenobia cũ duob⁹ paruulis filijs captiua Aureliano pũrata est

ex quo aurelian⁹ plurimū gloriat⁹ ẽ. Et eaz mox triūpho seruauit ꝛ cū filijs Romā adduxit: vbi cōsumato triūpho: Aurelian⁹ illā liberā cū filijs suis eē voluit: ꝛ cōcessa sibi a senatu apud tyburtinā possessionē diu ab eadē zenobiana dicta ẽ: Hec nāqz zenobia fuit corpore speciosissia lz aliqͣtulū fusca. Nigri erat oculis: ꝛ nitcis dentib⁹ decora. Fuitqz egyptiacaꝝ ac Greacaꝝ lr̃aruz nō mediocriter erudita: quarū suffragio oēs hist̃orias taz latias ꝛ grecas q̄ Barbaras sūmo studio vidit ꝛ mēorie cōmēdauit. Fuit deniqz pudicitie adeo amatrix: vt nō modo cū alijs: sed ẽt cū Odenato viro: nisi ob filioꝝ procreationē cōiungere vellet: Et hec de zenobia Regina dicta sufficiant.

¶ Palmira aūt huiꝰ Regine regia assyrie ciuitas fuit nūc: vt aiūt ꝓfecta cōplanata: de qua Pli. in. v⁰ nālis histo. scribens sic ait: Palmira vrbs nobilis situ: diuitijs: solo ꝛ aquis amena: vasto vndiqz ambitu arenis includit agros: ac velut terris exempta a rerū natura priuata sorte inter duo impia summa romanorū parthorūqz. Et prima in discordia: cuius semp vtrinqz cura abest a seleucia parthorū: que vocatur ad tygrin quingent⁹ triginta septē milib⁹ passibus: a proximo vero Syrie littore ducētis. v2. ꝛ a Damasco viginti septē passuū milibus.

c Alius papa natiōe dalmateus patre Caio: ex Dioclitiani impatoris genere ꝓcreat⁹ post Euticianū pōtificē sedit annis. xi. ꝛ mēsū. 4. Hic vtiqz diuinus: qui ꝛ Gratiano testāte ordines in ecclesia distinxit: quib⁹ tanq̄ gradib⁹ quibusdā ad epatū ascēderetur: ꝛ hij fuerunt hostiarius lector: Exorcista: acolitus: diaconus presbyter ꝛ episcop⁹: vt hētur in canone. 77. di. c. Illō nos. Cēsuit itē vt nullus iudeus aut hereticꝰ vel paganus christianū quēpiā accusare p̄sumeret: vt. c. q. 7. c. Pagani. Cōstituit ẽt ne gspiā prophanus sacerdotē vel in sacris cōstitutū in iudiciū seculare vocar posſz. xi. q. i. c. Nemo idē quoqz: vt quōdā Fabian⁹ fecerat regiones diaconib⁹ notarijs diuisit: qui res gestas martyrū cōscriberet. Deniqz q̄ter in Decēbrio mēse sacris ordibus celebrat⁹: vbi p̄sbyteros. 25. dyaconos. 8. ꝛ epos p diuersa loca creauit. gnra p Dioclitianū in xp̄ianos p̄secutiōe mota: ꝛ tāta q̄ta nunq̄ ātea fuerat se in subterraneas criptas trāsferēs diu ibi latuit. Demū a p̄secutoribus captus cuz fratre suo Babino: ꝛ eius filia Susana martyrio coronatur: ꝛ decimo calen. maij in Calixti cemiterio sepelit̃: quo etiam die eius natale celebratur: ꝛ tunc episcopat⁹ cessauit dies vndecim: Hūc tamē. 15. annis sedisse Eusebi⁹ noster scribit. Cuius etiam opinionem in hoc sequimur.

5476 277 t Acitus. 33. Ro. impator hoc āno g ẽ. 4. ducētesime. 63. olympiadis post Aurelianū imperiuz suscipiēs imperauit mēsū. 6. tātūmō sex: magne certe vtut⁹ ꝛ integritat⁹ vir: ac reipu. gubernāde idone⁹: Et ꝓpterea a senatu: populoqz Ro. ac militib⁹: cū sūma delectus fuit cōcordia: ꝛ grauitate. Expectatiōiqz certe: vt videbatur: satisfeciſz: nisi eū mors imatura absstulisset: cuius quidē consularis ꝛ senis viri vitam Cornelius tacitus historicus elegantissime scripsit: Huic itaqz mortuo Florianus eius frater successit qui ꝛ secundo sui principatus mense a militibus suis apō tharsum multis vulneribus confossus fuit.

5477 278 p Robus. 34. Ro. impator eadē olympiade post Florianū impare cepit: ꝛ impauit annis sex: mē. 4. Hūc pbū virū vtiqz pbū panonē ex Sermio vrbe oriūdū Romana respu. bijs tēporibus habuit p̄cipē: cui⁹ certe multa p̄clara gesta: ꝛ q̄diu impauit ꝛ ante imperiū: dū alijs impatorib⁹ dux fuit: a multis scriptorib⁹ referunt̃: ꝛ q̄maxime a Vopisco historico: q ō eo q̄ dā grādia cōscribit: que breuitat⁹ causa omittūtur. Susceptа igitur reipublice administratione statim gall⁹ iterato a barbaris occupatas cū ingēti felicitate restituit: ꝛ saturninū orientis imperiuz occupare conantem: ac proculū ꝛ bonosum viros strēnuos apud agrippinā cū magna celeritate oppressit: ō eis oibus triūphauit: Quē quidem triūphum predictus Flauius vopiscus: lz trūcum in hec verba deserīpsit. Triumphauit probus de Germanis ꝛ bennijs oiuz gētiū ferocissimis: vbi gngētos boues aū triūphum duxit venationē in circo amplissimam populo edidit ita vt popul⁹ cuncta diriperet. Immissi fuere p oēs adit⁹ structiones mille: cerui mille: apri mille: dāme ꝛc. aialia quanta ali ꝛ annūerari: ꝛ inueniri potuerūt: īmissi deide populares. Rapuit quisqz qō voluit. Et hic oium ex trecentis ꝛ. 20. triūphis impio romāo habitus extrem⁹ fuit. Ex quibus ꝓ triūphi forma ostēdenda aliquos selectos hoc in ope scribere ꝛ ānotare curauimus: vt supra multis in locis notatū ẽ. Hunc tandē p̄cipē: lz iustissimū tumultu militari occisum fuisse tradunt. ¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Anatoli⁹ laodicen⁹ epūs multe scitatis ꝛ doctrie vir tēpestate hac floruit: ꝛ vt Eusebi⁹ refert. De pascha libz cōposuit: deqz mathematicis li. 10. Et in diuinis codicibus multa cōmentatus ẽ. Atqz etiam in manicheoꝝ heresim inuectus est valde.

¶ Dorotheū quēdā eunuchū Greca ac hebrea lingua eruditissimū: cui⁹ doctrina Aurelian⁹ impator mirifice delectat⁹ fuerat ad hoc vsqz tēpus peuenisse tradūt: q ꝛ nonnulla monumēta post se scripta reliquit. cius autem auditor eusebius noster cesariensis adhuc adolescentulus fuit.

¶ Victorin⁹ ẽt pictauiēsis epūs q eā greca ac latinā nouerat linguā mīra p hoc tp̄s ī sacros codices edidit ꝓmētaria: vz in genesim: in exodū: in leuiticū in ysaiā ezechielē abachuch: ecclesiastē: ꝛ cātica canticoꝝ

rū atq; in apocalipsi: deniq; cū in oēs hereses inuectus fuisset martyrio coronatus est.

¶ Archelaꝰ quidā mesopotāie epūs p hec tpa in pcio existēs librū aduersꝰ Manicheū hereticum Syrio sermone cōposuit quē quidē librū (vt dicus refert Hiero.) greci i eoꝝ linguā trāstulerunt.

Arus narbonēsis. 35. Ro. imperator. Olympiade. 265. post Probū augustū imperiū suscipiu cns vna cum Carino t Numeriāo filijs suis imperauit. 2. ānis. Cuius quidē gesta Flauius 284 5483
vopiscus pulchre descripsit. Hic suscepto imperio nō im pbe illud administrauit si multa imperio Ro. adiecit. Nā statiz collecto exercitu magno in mesopotamiā accessit t Ctesiphōtē notissimas vrbes debellauit. Dex cū castra super tygrim fluuiū posuisset: fulminis ictu mox cōcidit. Numerianus vo eiꝰ filiꝰ poesiz t oratoriā artē callēs: t ipse cū imperare cepisset: soceri sui fraude statim a militibus occisꝰ ē. Carinus āt alt filiꝰ pbris oibus inseruiens a Dioclitiano i dalmatia superatꝰ: t ignominiose interfectꝰ: scelex suox sic penas luit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

Helius spartianus. Trebellius pollio. ¶ Oēs histozici scriptores hac tēpestate ob eloquētiā
Julius capitolinus Heliꝰ lampridius maxime i pcio habiti sunt: hij oēs diuīs opibꝰ ab ha
Flauius eutropius Vlugatiꝰ gallicāus driano pncipe seu iperatoze vsq; ad Carinū oiuz pncipū seu iperatoꝝ gesta accuratissio t eloquentissio
Dopiscus Syracusanus. cōscripsere sermone: e qbus: prout potuimus multa excerpere annixi sumus: vt locis suis dictum est.

Joclicianus dalmatheus. 6. t. 30. Ro. imperator anno secūdo. 265. Olympiadis Augustus 286 5485
declaratꝰ iperauit annis. 20. Vir certe probus atq; prudēs: qui apud salonē nūe spalatum
d dalmatie vrbē ex pre scriba natus hoc āno ex ppli: senatusq; ac militū oiuz cōsensu iperator electus statiz aprū quēdā virū audacissimū: qui numerianū augustū interfecerat manu ppa interfecit. Dex post aliquot menses cū multa prospere gessisset bella: iminētibus sibi multis bellox turbinibꝰ quibꝰ solus resistere nō ualebat Maximianū cognomēto herculeū Cesarē pm postea Augustū t iperij psortē declarauit: eo q; agrestes i gallia facile ppescuerit: t pacē gallis reddiderit: illo qz sibi socio declarato: etiā .4. impij sui āno cū quida noie carausiꝰ sumpta purpura britāniā insulā occupassет. t alter noie Marseus oriēti bellū intulisset: nōnulliq; alij aphricā infestarēt: ac egyptū achileꝰ obtinuisset: Dioclicianꝰ vt resistere his periculis posset: preter maximianū predictū: Galeriū t Cōstātiū cognatos magni cōstantini patrē Cesares fecit: t cū exercitu magno quēlibet i locis predictis occupatis destimitē magni cōstantini patrē Cesares fecit: t cū exercitu magno quēlibet i locis predictis occupatis destinauit. Maximianus aūt in britāniā accedēs: Carusiū tyrannū post ānū decimū: fraude potiꝰ q; viriu
te interemit: t britāniā recepit. Cōstātius aūt i galliā accedēs: cū ibidē pmo male pugnassz: renouata secundo pugna multa alemanoꝝ milia: qui eo venerāt mercede cōducti expugnauit t interfecit t statim gallias pacatas senatui reddidit. Dioclicianꝰ āt in Egyptū vadēs cū octo mēsibꝰ: Achileo resistēte alexandriā obsedissz: tādē captā vrbē: t mortuo Achileo eā suis militibꝰ diripiēdā cōcessit: ac sic vrbe direpta dioclitianus multos p egyptū pscripsit: ac multis exilijs: alijsq; vexatiōibꝰ vexare pcepit: Hijs gestis cū maximianꝰ cōtra Marseū in oriēte accessissz: vnobꝰ plijs pra eū optime pugnauit: sed tertio cū int Galictiū t Caras pugnā repetissz: ab eodē Marseo supatus ē: q amissis copijs ad Dioclitianum inermis t spoliatꝰ pfugit: a q; ita arrogāter exceptꝰ fuit: vt p aliquot passuū milia purpuratꝰ añ curruz eius cucurrisse dicat: Qui post secūdū annū repetit (viribꝰ q; hostē adeo ardentē occurrit: vt eo supato et cū vxoribꝰ t cōcubinis: ac liberis t sororibꝰ eius captiuis ad Dioclitianū rebꝰ pacatis cum ingēti gloria redierit. Ac sic. 18. impij eoꝝ āno Romā cū insigni pōpa redeūtes de eis omnibꝰ triūpharūt. Eo. n. in triūpho Marsei currū antecedebāt cōiuges: sorores t liberi: ac pceres innūerabiles cū oi pda: qua partbos spoliauerāt. Eoq; gloriosissime cōfecto: t rebus omnibꝰ undiq; pacatis Dioclitianꝰ ad exornandā vrbē animuz adiecit: t inter cetera thermas ex suo nomine mire magnitudinis extruxit: Quibꝰ successibus elatꝰ factus se: vt deū adorari t salutari ab omnibꝰ pcepit. Et ppterea ipse in oriēte t maximi ineruis t spoliatꝰ pfugit: a q; ita arrogāter exceptꝰ fuit: vt p aliquot passuū milia purpuratꝰ añ curruz eius cucurrisse dicat: Qui post secūdū annū repetit (viribꝰ q; hostē adeo ardentē occurrit: vt eo supato et cū vxoribꝰ t cōcubinis: ac liberis t sororibꝰ eius captiuis ad Dioclitianū rebꝰ pacatis cum ingēti gloria redierit. Ac sic. 18. impij eoꝝ āno Romā cū insigni pōpa redeūtes de eis omnibꝰ triūpharūt. Eo. n. in triūpho Marsei currū antecedebāt cōiuges: sorores t liberi: ac pceres innūerabiles cū oi pda: qua partbos spoliauerāt. Eoq; gloriosissime cōfecto: t rebus omnibꝰ undiq; pacatis Dioclitianꝰ ad exornandā vrbē animuz adiecit: t inter cetera thermas ex suo nomine mire magnitudinis extruxit: Quibꝰ successibus elatꝰ factus se: vt deū adorari t salutari ab omnibꝰ pcepit. Et ppterea ipse in oriēte t maximianus in occidēte oēs ecclesias christianoꝝ vastari: t ipsos christianos affligi: t interfici vbiq; pcipiūt Jd tū potiꝰ suasione maximiani q; suo psilio gestū ē. Et hec. x. xpiāoꝝ pꝰ Neronē psecutio fuit omnū q dem immanioz t crudelioz: in q; nō solū xpianos pemit: sed et scripture sacre igni cōbuste fuere. Si qs et xpianꝰ in aliquo magistratu inuētus fuissz: sublata eiꝰ dignitate ranq; infamis hēbat: Hic nanq; pmꝰ gēmas vestibꝰ t calciamentis inseri fecit: cū ātea oēs impatores in modū iudicū induerent: t clamidem tū purpureā a puato habitu plꝰ brent. postreo tamē hic Dioclitianus geti sue psulēs impiū vna cū matre purpureā a puato habitu plꝰ brent. postreo tamē hic Dioclitianus geti sue psulēs impiū vna cū matre xīmiano dimisit: t apud salonas se recipiēs reliquū vite sue tps puatꝰ officio in quiete duxit. Beniq; ramē pꝰ. 20. ānū venēo extinctꝰ fuit. Maximianꝰ āt: t ipse in vite puate pposito p aliqō tēpus apō medio lanum Dioclitianū secutus fuit: q; q; non perseuerauerit.

Marcellinꝰ papa natiōe Ro. pre piecto pꝰ Caiuz pōtifi. sedit ānis. 9. mēsi. 4. q. 6. pōtificatꝰ sui 292 5491
m āno tā Dioclitiāi psecutiōe seuiēte cū a carnificibꝰ captus ppellētur diis iura exhibere: metu pterritus thura eisdez idolis obtulit: atq; ea adorauit: Quo facto haud multo post in se reuersus in Sinuessa cāpanie vrbe secessit: t ibi pciliū cētū t octoginta epoꝝ indixit: Ad quod: vt Gratianus in canone. 21. distinctiōe. c. nūc autem testatur: Marcellinus squallidus t cilicijs indutꝰ veniens peccatū suū omnibꝰ astātibus cū lachrymis pfitēs p ea incōstātia obitā penā sibi tribui expostulauit:

sed illi renuẽtes dixerũt: ꝛ petrũ apostolũ ea rõe peccasse: sed flẽdo peccati maculã lauisse. tu ergo: iquiunt: teipsũ iudica. At ille: adiudico: ait: meipsũ ꝺponẽdũ: ꝛ ex nũc anathẽatizo gẽũq; coꝛpꝰ meũ pꝰ mozte tradiderit sepulture affirmãs ob negatã xpi fidẽ neq; se sepulturã mereri: hijs dictꝭ ꝛ cõcilio soluto Romã iratꝰ Marcellinꝰ rediens diocilicianũ adijt eũq; icrepauit: ꝙ ijs imolare eũ ipulerit: atq; ita se xpianũ eẽ cõstãti aio cõfessꝰ ẽ. Quo audito dioclicianꝰ iussit eũ cũ Claudio Carino ꝛ Antonio capite truncari: quoꝝ coꝛpoza cuꝝ ꝺies sex ꝛ.30. insepulta iacuissent via. ſ. publica: tandẽ petri apostoli iussu qui Marcello pontifici apparuit via salaria in cemiterio pꝛiscille sepeliũtur: Et tũc cessauit episcopatꝰ ꝺies. 25. eoꝝ autem festum sexto calendas maij celebꝛatur.

5500 301 m Arcellꝰ papa natione Ro. pꝛe bñdicto post marcellinũ pontificẽ sedit ãnis. 5. ꝛ mẽſ. 6. ꝛ ꝺiebus. 21. Qui lꝫ multis malozꝝ turbinibꝰ vexatꝰ fuisset: diuino nũ cultu: vt par erat: intẽꝝ ꝓsti tuit Gratiano teste: ne qs gnãle ꝓciliũ celebꝛaꝛ possꝫ absq; spãli sedis aplice auctoꝛitate: vt bẽtur i canõe. 17. ꝺi. c. Synodũ. Ꝓtẽ voluit vt qlibꝫ iudicio gzauatꝰ sedẽ aplicã appellare possꝫ. 2. q. 6. c. Ad romanã. Cẽsuit itẽ: ne qs vllo mõ iudicaꝛeꝭ: nisi pñtialiter accusaꝛeꝭ vel ꝙuincꝛeꝭ. 3. q. 9. c. Nõ oꝫ Statuitq; ꝓterea: ne qs clericꝰ cuiuscunq; oꝛdis existẽs sine sui supioꝛis licentia apꝰ secularẽ iudicẽ attraheꝛeꝭ: vt. xi. q. i. caꝰ Clericũ: Hic cũ pꝛisscillã matronã romanã mulieꝛẽ sigdẽ scitate ꝛ diuitijs ĩsignẽ baberet chaꝛissimã eiꝰ suasu cemiteriũ magnis impẽsis in via salaria cõstruẽ fecit. Deinde ipe marcellus titulos. 25. in vbe Roma q̃si tot ꝺioceses cõstituit: ꝛ q̃ maxie ad cõmoditatẽ baptismi: ꝛ ad eoꝝ oportunitatẽ: q ex gẽtibꝰ ad fidẽ quotiꝺie ꝙuolabãt. Et ãt pcibus Lucina nobilissima Romanoꝝ matrona ecclesiã romanã ꝛ cleꝝ reꝝ suaꝝ heredẽ instituit: Qꝺ quũ Maxẽtiꝰ Cesar postea intellexisset: ꝛ Lucinã relegauit: ꝛ marcellũ captũ ꝛ minis ꝛ terꝛoꝛibꝰ epatũ ꝺeponeꝛe ꝛ Christũ abnegaꝛe iussit: qui quũ maxẽtij pꝛeceꝓta cõtẽnẽꝭ: iratꝰ Cesar in vilipẽꝺiũ chꝛistiãe religiõis ad custoꝺiẽꝺa aĝalia eũ misit: Quo tũ in loco nec ꝓsuetas oꝛones vnq; nec iciunia ꝓtinua ꝓtermisit: nec ẽt cleꝝ epulis saltẽ guberna re ꝺestitit: Ꝺeꝝ cũ ibiꝺẽ captiuꝰ nouẽ mẽsibꝰ pstitisꝫ: a clericis suis noctu liberatꝰ fuit: Quo audito maxentius ꝺenuo Marcellũ in stabulũ redegit: vbi cũ incõmoꝺe nimiũ bitaret: tãꝺẽ hoꝛoꝛe: feꝛoꝛeq;: ac famis necessitate vitã finiuit: Cuius coꝛpus Lucina in cemiterio pꝛisscille in via salaria. 7. calẽ. febꝛuaꝛij sepeliuit: quo etiã ꝺie eius natale celebꝛatur. Eoq; moꝛtuo sꝺes vacauit ꝺies. xx.

5504 305 ¶ Decia in chꝛistianos pꝛsecutio iã octo annis a quoꝺã Ꝺecurio militũ magistro excitata: hoc anno Dioclitiãi ꝛ maximiãi iussu p oẽs oꝛbis pꝛes pmittit: q̃ gꝺẽ pꝛsecutio oĩbꝰ pcẽꝺẽtibꝰ imanioꝛ ꝛ ꝺiuturnioꝛ fuit. Decẽ nãq; ãnis pꝺuras aꝺeo acerbissima extitit: vt ĩtra. 30. ꝺies ad. xx. boũz milia: vt Eusebiꝰ refert: p ꝺiuersas mũꝺi pꝛuincias martyꝛio coꝛonaꝛenꝰ. Ea qppe pꝛsecutio pmũ in asia apꝰ nicomediã ciuitatẽ ob icẽꝺiũ q̃ꝺꝺã ꝺomꝰ regie foꝛtuitu cõflagꝛata initiũ sũpsit: existimãs eni imꝑatoꝛ ꝙ id incẽꝺiuꝫ ope xpianoꝝ factũ fuissꝫ. Ꝺ eos vehemẽter exaꝛsit: ꝛ multos interfici: pleroſq; vivos in ignẽ mitti iussit: ꝛ ecclesias vastaꝛi: scꝛipturasq; sacras succẽꝺi ꝛ exuꝛi mãꝺauit: Hãc qppe seuiciã quũ Dioclicianꝰ i oꝛiẽte ꝛ in syria: aphꝛica: egyptoq; exeꝛcẽt: multo magis Maximianꝰ in occiꝺẽte exeꝛcuit: qꝛ nullum toꝛmẽti genꝰ fuit: ꝙ iꝺẽ inigissimꝰ ꝛ maligissimꝰ chꝛistiãis nõ aꝺhibuꝛit: Et quũ inũerabiles vbiq; extincti fuꝛit: infꝛascꝛiptos clarioꝛes passos hic cõnũerare censui: Et primo.

¶ Adauctꝰ gꝺã romanꝰ patꝛiciꝰ vꝛ xpianissimꝰ atq; scissimꝰ apꝰ phꝛygiã maꝛtyꝛiũ hoc mõ suscepit. Ibiꝺẽ nãq; pstitutꝰ: cũ quãꝺã ciuitatẽ ꝓtꝛansisꝫ: quã postmoꝺũ Dioclitianꝰ exuꝛi fecit: qꝛ ipe iꝺolis sacrificaꝛ renuit: a caꝛnificibꝰ captꝰ pꝰ occecaꝛ: ꝺeiꝺe flagellaꝛ: ꝛ postrẽo capitꝭ obtrũcatõe maꝛtyꝛ efficit.

¶ Alexãꝺeꝛ miles strẽnuꝰ ex sacra thebeoꝝ legiõe vnꝰ p hoc tps apꝰ Bergomũ ciuitatẽ nostrã cum chꝛisti oĩi nostri nomẽ cõstãtissime pꝺicaꝛet: pꝰ inũerabiles vtutes ibiꝺẽ opatas. 7. cal. septẽ. abscisiõe capitꝭ maꝛtyꝛiũ gloꝛiosissime ꝓpleuit: Cuiꝰ gꝺẽ scissimũ coꝛpꝰ grata vidua affectuose colligens in ꝓpꝺo pꝛeꝺio sepelliuit: Quo etiã in loco postea celeberrimum in eiusꝺem sanctissimi maꝛtyꝛis honoꝛe templum extructum fuit: quoꝺ nunc vsq; vetustissimum extaꝛe viꝺetuꝛ.

¶ Agnes clarissima Ro. vgo gꝺẽ mẽoꝛato ꝺignissia: hac pꝛsecutiõe testãte Ambꝛo. apuꝺ Romaꝫ. ꝫ. eꝛatꝭ sueꝫano moꝛtẽ pꝺidit: ꝛ vitã inuenit: qꝛ solũ vite ꝺilexit auctoꝛẽ. Capta igitur a quoꝺam Sẽpꝛoniano vꝛbis pꝛefecto post minas ꝛ teꝛꝛoꝛes ac veꝛbeꝛa plurima in ignẽ contecta: sed minime lesa: tãꝺẽ gladio in pectoꝛe peꝛcussa. vij. calẽꝺas febꝛuaꝛij maꝛtyꝛij palmaꝫ aꝺepta est: Hãc quippe quum iꝺem Sẽpꝛontanus scoꝛtaꝛi vellet: ꝛ ad lupanaꝛ nuꝺã peꝛꝺuci fecit: Que tuꝛpitudis locum ingꝛessa: ãgelus ꝺomini pꝛeparatum inuenit: q eã immenso lumine cicũꝺeꝺit: aꝺeo vt nullus ingꝛeꝺiens pꝛe nimio splẽꝺoꝛe vnq; viꝺeꝛe aut cõtingeꝛe eam potuꝛit: aꝺ quã cum pꝛefecti filius ingꝛessus fuissꝫ: ab angelo pꝛefocatus ẽ. Sed illa postmoꝺum oꝛante inuentis ille ꝛeuixit. Deniq; illa moꝛtua ꝛ sepulta: cum paꝛẽtes eius assiꝺuis peꝛnoctationibus aꝺ ipsius sepulchꝛum vigilaꝛẽt: viꝺeꝛũt in meꝺio noctis silentio beatã Agnetem in exeꝛcitu maximo vꝛginũ miꝛabili veste fulgẽtem que ꝺixit eis: Viꝺete amãtissimi paꝛentes: ne me quasi moꝛtuã lugeatis: sed ꝙgauꝺete mecum ꝛ cõgꝛatulamini: qꝛ cuꝝ hijs omnibus lucidas sꝺes acceꝓi: ꝛ illi sum ꝺesponsata in celis: quem in teꝛꝛis posita tota animi intentione ꝺilexi: Quibus ꝺictis Agnes cum exeꝛcitu ꝺisꝑauit. Que visio postea ꝺiuulgata est: ꝛ vsq; in hoꝺiꝛnum ꝺiem hec visio veneꝛabiliteꝛ ꝛecenseꝛetuꝛ.

¶ Anastasia ẽt illustꝛissima Ro. mulieꝛ publij cuiusꝺã potentissimi Ro. vꝛoꝛ hijs tẽpoꝛibꝰ ab ipso pꝛublio ꝓphẽsa pꝰ ꝺiutinã custoꝺiã i caꝛceꝛẽ ꝓ xpo maceꝛata: tãꝺẽ cũ. cc. viris ꝛ septigẽtꝭ feis ad ĩsulas pal

marias ōlata ibidē post varia supplicia ipsa igni tradita est: sed & reliqui eodē die: qui fuit octauo calē das Januarij variis cruciatibus extincti sunt: Hec enim quum bonarū litterarū eruditissima essz: de eius psecutiōe ad diuū Grisogonū martyrē ipsius multe extāt epistole eruditiōe & eloquētia plene.

¶ Barbara āt vgo nobilissima & ipsa hijs ipibus in thuscia post durā carceris maceratoné: nerno⁊ qz cesioné: ac lāpadarū exustioné: necnō & mamillarū precisioné: alio⁊ quoqz innūerabilū tormento⁊ cruciationem ad extremū. iij. nonas decembris gladio percussa martyrium consumauit.

¶ Bonifacius martyr: p hoc tēpus: vt eius hz historia apud Tharsum Cilicie vrbē iussu Dioclitiani passus: sed Romā delatus via latina sepultus est: q cū cuiusdā matrone nobilissime noie Aglaee pcurator essz: & cū ea in stupro sepe miscerēt: tādē diuino nutu ⁊ puncti⁹ nō mō seclus deseruit: vex cū ad culpā diluēdā p diuersa tormēto⁊ gnā ad martyrij palmā ardēter cucurrit: & capit obtrūcatōe ōnibz nonis iunij martyriū cepit & quo die eius natale agit. Aglaes vō brā hoc audito mūdo & pōpis cuius abrenūciās vniuersa q̄ possidebat in paupes distribuit: & toto tpe vite sue dño in oratiōibus & ieunijs fuit: a quo postmodū tāta gratiā ꝓmeruit: vt in eius noie multa virtutū signa clarueri. Sepultaqz fuit: a quo postmodū tāta gratiā ꝓmeruit: vt in eius noie multa virtutū signa clarueri. Sepultaqz post cū hitu scimōiali ānis. iij. & opib⁹ bōis tādē ꝓsumata apō scm martyrē Rome sepelitur.

¶ Carpophor⁹ quidā tusc⁹ presbyter: & Abūdius diacon⁹ hac tēpestate apud speletana ciuitatē cōphēsi: p⁹ crudelit cedunt: deide in carcē negato cibo & potu recludunt: rursusqz eculeo diu torquentur: ac post hec iterato in carcē macerātur. Demqz quū nullo mō acquiescē nollēt. 4⁰ id⁹ Dece. decollantur.

¶ Claudius & Nicostratus: Simphorianusqz ac Siplicius viri clarissi: & in arte q̄drataria peritissimi Ro. p hoc tōs via lanicana hz mō passi sūt: p⁹ nāqz in carcē trusi: deinde scorpiōibus grauissime cruciati post immania tormēta sibi a carnificibus illata gladio trūcati. 8⁰ calē. nouē. martyrij coronā pceperūt.

¶ Christofor⁹ martyr incōparabilis magnitudis & virtut vir: p hoc q̄qz tps in Lycia asie pincia vrbe samona p xpō hoc mō morte ptulit: primo. n. vgis ferreis attrit⁹: flāmisqz exust⁹ fuit: sz cū diua virtute saluat⁹ cēt: ad vltimā sagittar⁹ ictib⁹ cōfoss⁹ martyriū tādē. 8. cal. aug. capit obtrūcatōe cōpleuit.

¶ Cosmas & Damian⁹ xpianissimi viri ac celeberrimi medici apō Egeā ciuitatē ꝓpter hoc tpe p⁹ salutat⁹ cēt: ad vltimā sagittar⁹ ictib⁹ cōfoss⁹ martyriū tādē. 8. cal. aug. capit obtrūcatōe cōpleuit.

¶ Cosmas & Damian⁹ xpianissimi viri ac celeberrimi medici apō Egeā ciuitatē ꝓpter hoc tpe p⁹ vincula & carceres: post maris dimersionē: atqz ignē: lapidatiōnēqz ac sagittas diuinit⁹ sit patas capite plexi sunt. Martyriçati sunt autē beati Cosmas & Damianus Antim⁹ Leontius & Eupr̄epi⁹ quito calendas octobris: hoc est vigesimo. septimo die mēsis septembris.

¶ Catherinā egyptiacā pclarissima vginē: hijs ipib⁹ Hoc fuisse & martyriū ptulisse eius tradit historia Hāc ꝓpe generoso sanguine ortā inuētio: cui⁹ pri noie Costi in vrbe Alexādria rex fuit a q̄ & si maximū patrimoniū accepisset: & in pupillari etate patre ipso rege orbata fuisz: nōtū inter diuitias ōnias octo & molliciei femine ōditā fuisse ꝓperio: gnimo & ñ pceptorē ignorem⁹: tāta eam rex pertaesa scia pditā legim⁹ vt mirabile visu sit q̄ in tā tenera etate: vt ei⁹ refert histo. cū oib⁹ certamē disputatiōis suscepit. Hā tā vsatilis & diui ingenij erat: vt in oib⁹ p varias syllogismor⁹ cōclusiones allegorice: metbonomice diserte ac mystice rūderet. Hec itaqz pclarissima vgo adhuc in paterna domo apud Alexādriā existēs ferueīte adhuc Diocliciam psecutiōe: & Maxētio cesare Maximiani filio ibidē existēte: quū aliqñ quos dā xpianos flētes mem mort cōspexisz ad ppria sacrificia impelli vehemēti cordis dolore sanciata ad ꝓspectū Maxētij audacter accessit: & cū de crudelitate diri⁹ increpauit: ꝓpter qō irat⁹ cesar iussit eaz in custodiā recludi: Cui āgel⁹ dñi apparēs dixit: Cōstāter age grata deo puella: q̄ tecū ē dñs ꝓpter quo in custodiā recludi: Cui āgel⁹ dñi apparēs dixit: Cōstāter age grata deo puella: q̄ tecū ē dñs ꝓpter quo in nocte certamē suscepisti. Ipse. n. imperū vbi infūdet in os tuū: p q̄ aduersarij resistē nō valebūt: gnimo te multi ouersi ad xp̄z cū palma martyrij introibūt: qō & sactū ē: ga & 50. philōs & porphyriū Maxentij necessariū: ac ipsi⁹ cesaris vxorē: atqz alios vtriusqz sex⁹ innūerabiles disputationib⁹ & doctrinis xpi iugo subdidit: & ad celestia regna ad martyriū ꝓmisit. Illaqz diu tota eculeoqz vexata & rotaq⁹ gladijs dilaniata: & ob hoc a xpō desponsata: tādē obtrūcatōe capit martyrij coronā adepta ē. Cui⁹gdez scissi

¶ Cyriacū quoqz diaconū cū largo & smaragdo nobilissimū virū per hoc tempus cum alijs viginti Rome in via hostiensi passos corū historie tradunt. Ipse enim Cyriacus quū Dioclitiani filiā noie arthemiam a demonio liberasset: & domino nostro iesu Christo p baptismum consecrasset: atqz similit Jobiam Saporis persarū regis filiam: a Dioclitiani filio tentus est cum alijs christianis: & in custodiaz missus. Indeqz paulopost per iudicem Carpasium eductus primuz caput eius pice reliquata pfundi fecit: & iterum in carcerem retrudi. Et post dies quartuo: rursus e carcere eductus in caratta ipsuz extendi fecit: & nervis crudis durissime cedi precepit: quibus gestis iussit illuz Dioclitiani filius cū Largo & Smaragdo & alijs viginti capite obtrūcari: Quoz corpora beatissim⁹ Marcellus papa vna cū Lucina matrona christianissima in predio suo via hostiensi miliario ab vrbe Roma. 7. sepelierunt. 6⁰ scilicet idus augusti: quo die eorum natale celebratur.

Dominus quidā vir scissimus hijs tēporibus cū persecutionis rabiem declinare vellet a satellitibus maximiani ꝓtinus ꝓsecutus & iudici ꝓsentatur: & statim extra vrbez in via clavdia cum perducēs. 7. idus octo. gladio ipsum percuti fecit: & cum gloria martyrij ad chaussum destinauit.

¶ Dorothea q̄q3 vḡo gloriosa apō Cesareā Capadocie vrbē p hoc tp̄s ꝓbésa p xp̄o hoc mō martyriū ptulit. p̄mo nāq3 i equuleo diu vexata: deide palmis duriſſime cesa ad vltimū capite punita fuit. In cui9 gdē ꝓfeſſiōe: cū gdā ſcolaſticus noie Theophilus fuiſſ3: q̄ueſ9 a carnificibus ſtati ꝓrebēditur & ad ſuppliciū pducit. Cunq3 & ipſe ab eisdē grauiſſime diu tortus fuiſſ3: nec a fide nullatenus diuelli poſſ3: nouiſſime eodē die gladio cesus eſt: quoꝝ feſtū. 8. idus Decembris deo ſpiritum reddidit.

¶ Eleutheri9 quidā clariſſimus miles ſub hac p̄ſecutiōe apud Nicomedā Aſie vrbē cū alijs innūerabilibus martyr efficitur: & quibus alij gladijs obtrūcati: alij ignib9 cōcremati alijq3 i mari precipites pati: poſtrēo & ipſe Eleutheri9 hic cuꝫ diu per ſingula corpis mēbra cruciaret: & ſemp validior efficeretur: demū velut auꝝ ignib9 examinatū: ſexto nonas octobris cū palma martyrij paradiſum introiuit.

¶ Euphemia vḡo nobiliſſima tēpeſtate hac apō calcedonēſez Aſie vrbē a p̄cōſule q̄dā noie p̄ſco cuꝫ alijs. 70. ꝓbēſa: cuꝫ deo marti īmolaꝝ nollet oīa tormētoꝝ gnā i ea expēdit: q̄ oīa p xp̄o ꝓſtāter ptulit vꝫ: carceres: verbera rotaꝝ: argumēta: ignes: lapidū āgulariū pōdera: beſtias: virgaꝝ plagas: ac ſecures: & igneas ſartagines: rurſumq3 a beſtia morſa imaculatū ſpiritu3 deo reddidit. Cuius corpus mater nomine Theodora: & Philophion pater ſepelierunt. Completum eſt autem Euphemie martyrium decimoſexto calendas octobris: & eo die eius natale celebratur.

¶ Eupul9 ſicul9 diacon9 iſto tpe in cathania vrbe a maximiano imperatore ꝓprehens9 cū diutiſſime p xp̄i ꝓfeſſiōe cōtort9 fuiſſ3: tādē martyrij palmā gladio cedente p̄idie idus auguſti percepit.

¶ Felix gdā apulie ep̄s cū Adaucto & Januario p̄sbyteris: necnō & Fortunato ac Septimo lectoribus bijs tēporibus in Venuſia vrbe Apulie cōprehēſi: cū ibidē multis diu vinculis & carceribus fuiſſent macerati: Indeq3 quaſi per totam Aphricam & Siciliam cum multis afflictionibus perducti: tandez nono calendas nouembris occiſione gladij ſunt conſummati.

¶ Felix itē alter & Fortunat9 germāi hac p̄ſecutione apud agleiā vrbē pro xp̄o paſſi ſunt: Hij qppe i Eculeo ſuſpenſi circā eoꝝ latera miniſtri diaboli lapides ardentes appoſuerunt: q̄ quidem diuino virtute fuerūt extincti: Quo viſo ex Eculeo eos amouētes feruēti oleo illos p̄fuderūt: Sed quū mirum fuiſſent leſi: data ſententia. 3°. idus Junij capite obtruncati ſunt.

¶ Georgi9 tribun9 & verus xp̄i miles hoc tpe in p̄ſide ciuitate Dioſpoli veluti alter Curtius Ro. & Codrus athenēſiū rex p patrie ſue liberatiōe ſeſe interimitōi ad draconis occiſionē & martyrij tolerātiam dedit. Quippe interfecto draco p9 Eculei extēſionē: totiuſq3 corpis lacerationē: & viſcerū effuſionez: ac ſalis ꝓfricationē: necnō & alioꝝ tormētorū ppeſſionē ad vltimū martyriū capitis abſciſione complenit Cui9 gdē paſſionis geſta: & ſi inter apocriphas ſcripturas cōputaret: ip̄i9 tamē illuſtriſſimū martyriū inter coronas martyrū dei eccleſia venerabiliter honorat: vt ex decreto niceno p3: ſicut hētur in can. iſ. di. c. Sā ro. eccleſia: De quo diu9 Ambro. ſic ait: Georgi9 fideliſſimus xp̄i miles: dū xp̄ianitat̄ p̄feſſio tegeret: ſolus inter xp̄icolas dei filiū confeſſus ē: Cui & tātā fidei cōſtantiā diua gr̄a conceſſit: vt ex tyrānice ptātis p̄cepto cōtēdēt: & inūerabiliū nō formidaret tormēta penaꝝ. O felix iugt & inclytus domini p̄liator: quē nō ſolū tēporalis regni blāda nō perſuaſit promiſſio: ſed p̄ſecutore deluſo ſimulachrorū eius portēta in abyſſuꝫ piecit: Hui9 ātē inclyti martyris caput: quū poſtmodu3 Venetijs delatū fuiſſet: i ei9 honore mōaſteriū & eccleſia erecta fuit: quod nunc vſq3 maxima cum veneratione perſeuerat. Eius autem natale octauo calendas maij ab omnibus xp̄icolis celebratur.

¶ Hozgonius Roman9 miles: bijs tp̄ib9 cū apud Nicomediā exiſtēt: & Dioclitiāi perſecutionē: quaꝫ chriſtianis inferebat plurimū deteſtaret: ab imperatore capt9 iuſſ9 ē ſuſpēdi: & fragis toto corpe laniari & viſcerib9 ei9 pelle nudat̄ aceto & ſale p̄ſūdi: deide eū in craticula ꝓpoſitū mādauit crudeliter aſſari: ſz ad huc eo ſupuiuēte. 5. id9 ſeptē. laq̄o fecit eū necari: iuſtiecto deide tpe corp9 ei9 Ro. ōlatū via lactia ſepltū ē.

¶ Heruaſi9 & ptaſius germāi natiōe mediolanenſes: patre Vitale viro ſcō: & matre Valeria vno ptu geniti: hac tumultuāte, pcella i eadē mediolanēſi vrbe a q̄dā Aſtaſio comite ſūt paſſi: bij nāq3 pentibus orbati ꝓfeſti vniuerſū p̄timoniū vēdiderūt & paup̄ib9 erogarūt: & ſeſe i vno cēaculo ꝓcludētes p. x. ānos ieiunijs & oꝝonibus ac lectiōibus ꝓtinuis deo ſeruierūt. xi°. āt āno ab eoē Aſtaſio ꝓprehēſi ad palmā martyrij p diuerſa tormēta puenerūt: nā idē comes p̄mū tādiu plūbat̄ cedi fecit donec ſp̄m exhalaret. Alterū vo fuſtibus ceſuꝫ capite trūcari fecit: q̄rū corpa cū ānis multis icognita fuiſſēt: Ambr9 dño reuelāte incorrupta adeo repijt: vt eo die interēpta fuiſſe videbantur. martyrizati autem fuerunt bij beatiſſimi martyres ſub die tredecimo calendaꝝ Januarij.

¶ Heneſius itē Ro. miles hoc tpe a Dioclitiano capt9 Rome eius inſſu crudeliſſime creditur: poſtea in eculeo leuatus crudelē in modū vulgariū diuina laceratiōe vexat̄: ac lāpadibus ardētiſſime iflāmatur. Et cū in fide xp̄i p̄ſtātiſſimo aio perſiſteret: diceretq3: Nō ē rex preter Chriſtū: p quo ſi millies occidar: ipſum mihi de corde minime auferre poteris. Iratus Dioclicianus ei caput octauo calendas ſeptembris auferri precepit. Et eo die eius natale eccleſia agit.

¶ Hadrianus quidaꝫ Romanus per hoc tempus apud Nicomediam ciuitatem cum alijs viginti tribus poſt multa & inaniſſima ſupplicia ſexto idus Septēbris cruriſragio martyriū conſummauit.

¶ Herasmus cāpan⁹ epūs: vir illustrissim⁹ atq; sanctissim⁹ hac tēpestate iussu Bioclitiani p̄mo plumbatis t fustib⁹ grauiter macerat t dilaniatur. Deinde resina: sulphure: plūbo: pice: oleoq; p̄fundit: sed minime ledit: quo miraculo multi ac multi p̄ucti idol' abrenūciates xp̄iāi effecti sūt: ip̄z āt inuictissimū martyrē accipiētes cū immēso ferri pōdere in carcerib⁹ arctissimis iclusert: a q̄ gdē ēt āgel⁹ dñi paulo post eduxit. Sz cū adhuc ei⁹ clarissima vulgarent miracula: rurs⁹ a Maximiano impatore detinetur t diuersis supplicijs torquetur. Iterumq; in olla q̄ plūbo: pice: resina t oleo feruefacta fuerat: missus diuina virtute illesus q; euasit. Tādem deo vocante tertio nonas Junij sacro fine quieuit.

¶ Hylaria matrona clarissima sanctissime Aphre virginis mater: hijsdē tēpor⁹ cū in Augustana Italie ciuitate ad filie predicte sepulchrū cum Signa t Lumenia atq; Eup̄repia sacris virginib⁹ excubaret: ibidem accenso igne p̄o constantia fidei pridie idus Augusti exhausta fuit.

¶ Januari⁹ Beneuētane vrbis epūs: per hoc tēpus t ipse cū diaconib⁹: Questo t Proculo: ac alijs ꝯ pluribus post vincula t carceres. ix° calendas octobris capite cesus occubuit.

¶ Joānē quēdā eruditissimū viz hijs turbinib⁹ apud Nicomediā ciuitatē hac de cā passū fuisse tradunt: ipse. n. cū eloquētissim⁹ eēt: fidei calore succēs⁹: cū aliq̄n quēdaz libz in māib⁹ impioz vidisset: in q̄ gdē tyrānoz crudelia edicta cōtra christiānos descripta erāt iniecta mānu ac māibus impioz detraxit: t gdē tyrānoz crudelia edicta cōtra christiānos descripta erāt iniecta mānu ac māibus impioz detraxit: t raptū ꝯfesti discerpsit: quod cū Bioclitiāo t maximiano impatoribus in eadē vbe cōstitut⁹ relatū fuisset: ira peiti oia supplicioz genera in eū donec expiraret expēdi iusserūt: q̄ sane vir ōi: vt erat aio nobilis: tā ta cū vult⁹ t spirit⁹ alacritate ad finē vsq; pertulit: vt nec tristis quidem p̄o hijs videri potuisset: passus est itaq; dignissimus Athleta septimo idus septembris: quo die ei⁹ festum honorat⁹.

¶ Julian⁹ qdā gnē ātiochenꝰ vir xp̄ianissim⁹ p id ipsuz tēp⁹ apud Ro. vrbē cū Basilissa vgine a Bioclitiano impatore crudelissime pass⁹ fuit: boz duoz certe mire legunt t referunt passiōes cū gb⁹ fuit venerabil' multitudo sacerdotū t ministroz ecclesie christi: q̄ quidē p̄opter īmanitatē persecutiōis ad eos cōfugerat: p̄emata est p⁹ q̄s etiā Anto. p̄esbyter: t Celsus puer vna cū matre ac alij cōplurimi q om nes quinto idus Januarij mortem pertulere.

¶ Juliana ē vgo p̄clarissima natiōe comētis hoc ip̄o tpe apō Comū cisal. gallie vrbē suā capta martyriū seuissimū ptulit: t cū gloria martyrij padisū itroiuit. qppe cū varia tormēta p̄mū ꝯstātissime ptulisset: postea palā cū diabolo cōflixit: t de ipso clarissime triūphauit: indeq; flāmas igniz t ollā feruētem superās palmā martyrij capit⁹ obtrūcatione. i 4. calendas Martij adepta est.

¶ Leocadia q̄q; celeberria vgo hijs tpib⁹ a Daciano Hispāia p̄fecto tanq̄ xp̄iana capit⁹: t apud Toletū vrbē carceri mācipat⁹: vbi cū grauissimos btē Eulalie t reliquoz martyrū audiret cruciat⁹ positis in oratione genib⁹. v. idus Decēbris impollutū deo reddidit spiritum.

¶ Lucia vgo oo deuota natiōe sicula t speciosissima inter ceteras isule illi⁹ vgines: hac p̄secutōe apō Syracusanā ort⁹ sui ciuitatē passa fuit: hāc mater noie Euticia p̄mo cuidā p̄claro iuuēi despōsauerat: Sz recept⁹: visisq; btē Agathe martyris miraculis rogauit matrē ne de cetero spōsuz eidem noiare diu gnaretur: quā qdē gratiā obtinē tādē p̄meruit. At illa ꝯfesti āplū p̄rimonū paupib⁹ t viduis t orphanis distrabē sategit: quo audito spōs⁹ in iudicio pascasij ꝯsularis litē p̄pōit: dicēs spōsaz xp̄ianaz cē t ꝯ leges viuē augustoz: quā io pascasi⁹ corripiēs ad sacrificia ōmonū psuasit: cui illa sacrificiū vez t īmaculatū apō deū t patrē: hoc ē visitare pupillos: t orphanos in tribulatiōe coz pascalis dixit: p̄rimonium tuū cū corruptoribus expēdisti: t io q̄si meretrix loq̄ris: t nisi meis dict⁹ obtēperaueris faciā te ad lupanar tanq̄ scortū adduci: t statī lenonibus p̄cepit illā ad lupanar trahi: quaz qdem spōs sciūs tāto pānar tanq̄ scortū adduci: t statī lenonibus p̄cepit illā ad lupanar trahi: quaz qdem spōs sciūs tāto pondere fixit: vt penit⁹ moueri non possz: etiā adhibitis funibus t plurimis bouum paribus: Deniq; etiā cū picē: resinaq; ac feruēs oleū illesa pertulisset: gladiū in viscēribus mergi p̄cepit: ac sic idibus septēbris spiritū emisit: cui⁹ passione t sanctitate eadē syracusana ciuitas semper decorata est.

¶ Menna miles egypti⁹ nobilissimis ort⁹ natalib⁹ p hec tpa i Scythia Petropoli phrygie salutarie passi⁹ ē. Nā postq̄ hic celesti regi in eremo secreta ꝯuersatōe studuit militare ad publicū p̄cedēs se xp̄ianū esse libera voce declarauit: qō audiēs pyrrh⁹ dux iussit eū app̄hēdi: t suis aspectib⁹ p̄sentari: Cui dixit Sacrifica dijs: t oia q̄ per ignorantiā gessisti ignoscētur tibi: qō cū obtēperare nollet: eo iubēte tandiu neruis t diris cruciatib⁹ cesi⁹ ē donec platee loc⁹ sanguie ipsi⁹ cedaret. Deide in eculeo leuat⁹ t exūgulatus

Maximus gdā ⁊ Claudius viri clarissimi p hoc ip̄z tp̄s cū p̄pegna vxore p̄mi ⁊ duob⁹ filijs in vbe Hostia a satellitib⁹ Dioclitiāi tēti in exiliū deportātur: ⁊ xij. calendas Martij incendio concremantur ac sic eo incendio odoriferum martyrij sacrificium deo obtulerunt.

¶ Mauriti⁹ ⁊ Exuperi⁹ cādid⁹ ac Victor cū Jnno. sacre thebeorū legiōis p̄micerij illustrissimi p b⁹ tēp⁹ iubēte maximiano in Gallij ciuitate: sed vno loco q dicit Agaunus cū sex milib⁹ sexcent⁹ (sexaginta sex p Christo glorioſissime martyrio coronātur: bij nāq; ex oriētalib⁹ ptib⁹ in auxiliū in Maximiano accersiti i gallia venerāt: viri in reb⁹ bellicis strēnui: ⁊ uteq; nobiles: sed fide nobiliores: q erga imparo rē fortitudine ⁊ erga xp̄m deuoti ōe certabāt: Hos itaq; maximian⁹ augusti⁹ quū ad p̄filiandos xp̄ianos destinass⁹: suis p̄cept⁹ nequaq; obtēperare voluerūt: p̄pter qō indignatus Maximian⁹ iussit eos pluribus in locis diuersis cruciatibus interfici: Horū aut̄ primicerioz ⁊ multorū sociorum corpa post multos passionis sue annos sancto cuidam episcopo nomine Theodoro reuelata in eorum honorem ibidem basilicam fabricauit. Eorum autem natale decimo calendas octobris celebratur.

¶ Petr⁹ gdā alexādrin⁹ eps: vir oīb⁹ ⁊utib⁹ insignit⁹: ⁊ in dīnis scriptur⁹ nulli p̄oz hoium inferior: p hoc ipsū tp̄s veluti dei sacerdos ⁊ hostia Dioclitiāi iussu subito rapit⁹ ⁊ .7. calē. Decē. capite truncatur passi sunt aut̄ cum eo alij plures episcopi: ⁊ clerici cum laicis fere sexcēti (sexaginta trucidati sunt.

¶ Pantaleon vir illustris: ⁊ medicine art⁹ erudit⁹: ⁊ ipse h⁹ tpe apō Nicomediā ciuitat̄ p fide xp̄i ecclei pēa: ⁊ lāpadaz exustiōe mirūimmodū cructat⁹ ē: sed int̄ hec dño sibi appente aliq̄tulū refrigeratus ē. Tādē ictu gladij. 5°. calē. augusti martyriū cōsumauit: Hic cū ab Hermolao p̄sbytero baptizat⁹ fuisset multa miracula fecit: p̄pter quod ⁊ patrē suū ac senatorem Eustorgiū xp̄i fidei subiungauit.

¶ Primus ⁊ Felician⁹ ciues romāi viri religiosi hac p̄secutiōe a pōtificib⁹ tēploz apō Diocli. accusati q eēnt xp̄iāi p̄hibēdūtur ⁊ ferro vincti in carcerē recludūtur: gb⁹ statiz affuit āgel⁹ dñi q eos cōsolatus fuit. p⁹ aliquot vo dies ad herculis phanū p̄ducti: cū nollēt sacrificare grauissimis penis sunt affecti. vez cū nulla rōne possent eos p̄mouere vt sacrificarēt: duxerūt eos extra ciuitatē via numentana miliaria. xiij. ferro vinctos: vbi nūc paria sil⁹: nūc sepati diuersa ⁊ exḡsita p̄ferētes tormēta: tandē simul 5°. id⁹ iunij Felicis vite cursū gladio aiaduersi p̄sumauerūt: Horum aut̄ corpora nocte a christianis sublata ad arcus numentanos iuxta arenarium sepellierunt.

¶ Petr⁹ gdā exorcista: ⁊ uarcellin⁹ p̄sbyt⁹ eodē āno Rome in carcerib⁹ cōstituti: cū multos ad fidem xp̄i suis eruditiōib⁹ ⁊ exēplis p̄uertissent: post varia tormēta. 4. nonas Junij sunt decollati.

¶ Pāphil⁹ āt grec⁹ p̄sbyt⁹ Eusebij cesariēsis necessari⁹ insignis gdē theolog⁹ sub hac p̄secutiōe testāte Hiero. apō Cesareā palestine vbē pass⁹ ē: cuius gdē vitā idē Euse. trib⁹ volumib⁹ egregie p̄scripsit: hic adeo diuinoz voluminū fuit cupid⁹ vt magnā ptē librorz Origenes māu sua descripserit: quos gdem diu⁹ Hiero. in cesariēsi bibliotheca tāta auiditate se vidisse ⁊ legisse dicit: ac si Cresi regiā se p̄secutum fuisse. Scripsit āt hic pāphil⁹ Apologeticū p Origene ⁊ alia multa. passus ē aūt hic beatissimus martyr p̄mo die mensis Junij: quo die eius natale celebratur.

¶ Petr⁹ ēt alt⁹ Dioclitiāi cubiculari⁹ hisdē tpib⁹ apud nicomediā ciuitatē: Dioclitiāo ibi exūte passus ē hic cū liberi⁹ redarguēt ō imēsis martyz supplicijs: ⁊ id ēt p̄ūte Diocliciano in medium p̄ferret iratus impator iussit cū suspēdi: ⁊ flagris diutissime torq̄ri: deinde aceto ⁊ sale p̄fūdi: ⁊ postmodum tādiu i craticula assari donec emitteret spūm. Ac sic iste vere petri ⁊ fidei ⁊ nominis extitit heres.

¶ Quintin⁹ itē gall⁹ miles p hoc tp̄s i oppido via mādēsi. 2. calē. nouē. a maximiano impatore martyrium ptulit glorioſius: cui⁹ corp⁹ postea p⁹. 5. ⁊ gnq̄ginta ānos āgelo reuelāte incorruptū repertū fuit.

¶ Ruffus ēt clarissim⁹ miles Ro. ⁊ ipe ob fidei p̄fessionē Rome a Dioclitiāo cū oi domo sua p hoc tp̄s p̄hēditur: ⁊. 4. calen. Decembris multis plagis affectus Christi martyr efficitur.

¶ Sabinus spoletan⁹ eps sub hoc tumultu apō eādē vbē cū mult⁹ (clericis alijsq; xp̄iāis p̄hēbēs⁹ ⁊ q̄ maxie Exuperātio ⁊ marcello diaconib⁹ atq; Venustiano insigni viro: ⁊ ei⁹ vxore ac filijs pass⁹ē: e gbus Exuperātius ⁊ marcell⁹ in ceculeo suspēsi fustib⁹ graniter fuerūt mactati: inde coz latera abrasa ignem adhibētes martyriū susceperūt: gb⁹ mortuis Venustian⁹ cū vxore ⁊ filijs haud multo post gladio necatus martyriū p̄pleuit. Sz ⁊ Sabin⁹ p̄dict⁹ eps p⁹ manuū detrūcatione ⁊ carcer⁹ relegatione tandiu flagellis ces⁹ fuit: donec reddēt spūm: Hoz deinde natalitia. 3. calendas Januarij celebrari iussa sunt.

¶ Saturnin⁹ p̄terea p̄sbyter: ⁊ Sisinius diacon⁹ p hoc tp̄s Rome p̄hēbēsi in carcere diu macerātur Jndeq; exhibiti ob xp̄i p̄fessionē a p̄fecto vrbis in ceculeo leuant⁹: ⁊ ibidē neruis attractātur: necnō ⁊ fustib⁹ ac scorpionib⁹ grauissime cedūtur: Honissime cū adhuc superuiuerent gladio truncati sunt: gbus mortuis eorum corpora via salaria sepulta fuerunt.

¶ Sebastianus illustrissim⁹ vir natiōe narbonēsis: ⁊ p̄me cohortis Dioclitiāi princeps ⁊ moderator verusq; dei cultor: hoc gdē tpe cū multos xp̄i martyres exhortatiōib⁹ alijsq; doctrinis in fide xp̄i cōtinuisset ⁊ trepidas filioz mētes p̄firmass⁹: gs cēt intrepide cōfess⁹ē: Quo audito stati Dioclitian⁹ illuz p̄hēdit: ⁊ sub titulo xp̄ianitat⁹ ad Ro. cathacubas p̄ducē fecit: vbi eū in medio cāpo a militibus ligari ⁊ sagittari crudelissime p̄cepit: ⁊ cū adhuc supuiuēt: tādiu eū fustigari p̄cepit: donec spūm redderet: quo mortuo satellites Dioclitiani corp⁹ ei⁹ in cloacā p̄iecerūt. At Sebastianus beate Lucine apparuit dicēs: Corp⁹ meū ex tali cloaca leua: ⁊ ad catacūbas p̄duce: ⁊ ibi nec illud sepelire facias: quod ⁊ factum est. Martyrizatus est āt hic diuus Sebastianus in vbe Roma sub die. 13°. calēdarum februarij.

Fuit autē hic Sebastian⁹ p̄ter xp̄ianitatis titulū totius p̄udētie vir in sermōibus verax in iudicio iustus: in consilijs p̄uidus: ⁊ in cōmisso fidelis: ac vniuersa mox honestate p̄edatus.

¶ Sergi⁹ ⁊ Bacchus viri nobilissimi: p hos tumult⁹ apud Quinciā: q̄ Augusta Euphratesia nūcupatur a maximiano augusto hoc mō morte ptulerūt: p⁹ naq; bacchū nervis crudis tādiu cedi fecit: quo adusq; tot⁹ corpe diserpt⁹ ⁊ lacerat⁹ vltimū emittēt spūm: quo mortuo statiz ea die Sergiū eo burnis pedibus indutēs ⁊ examinās cū in fide fixū ⁊ stabilē deprehēderet data sententia cū decollari p̄cepit. Idq; nonis octobris gestū fuisse legimus: Quo quidē die eorum mēoria veneratur.

¶ Susana vgo sanctissima natiōe dalmatica nobilissimis orta natalib⁹: Caiq; pape neptis sua hac p̄secutione Rome. 3. idus Augusti capitis ebrūcatione martyrium compleuit.

¶ Tyburti⁹ eques Rō. ⁊ ipse eadē die cū beatissima Susana p̄dicta Rome inter duas lauros a q̄dam iudice Fabiano cōprehēsus est: cuius iussu cum inter ardentes carbones nudis incēderetur pedibus: ⁊ tam maiori cōstātia Christū confiterē. 3⁹ idus augusti gladio animaduersus est.

¶ Tyberius gdā ⁊ modestus atq; Florētia p̄clarissimi xp̄iani per hos tumultus in territorio agathensi cōprehensi. 4. idus nouēbris varijs tormentis cruciati martyrium susceperunt.

¶ Theodor⁹ miles ⁊ vir xp̄ianissim⁹ p hoc tp̄s cū apud Amasiā marmaritano⁹ ciuitatē p cōfessiōe fidei capt⁹ in carcerē trudit̄: ⁊ ibidē fortit̄ cedit̄. Sz cū sic nō possz vllo mō a fide diuelli: p̄posit⁹ gdā nō fidei capt⁹ in carcerē trudit̄: ⁊ ibidē fortit̄ cedit̄. Sz cū sic nō possz vllo mō a fide diuelli: p̄posit⁹ gdā nō mine Brinca: fecit eū eculeo suspēdi: ⁊ vncinis ita corrodi: donec ei⁹ interiora oīa nudarēt. Nouissime data sniā. v. id⁹ Nouēbris ignib⁹ ardētibus cōburend⁹ traditus est: Quo extincto quedā mulier nomine Eusebia illi⁹ corp⁹ colligēs trāstulit in possessionē suā in loco qui appellatur Euchayta.

¶ Theodosia vgo nobilissima ⁊ ipsa hoc tpe apō cesareā cappadocie ciuitatem cōfessorib⁹ se vltro in custodia sociās a iudicib⁹ detinet̄: ⁊ eculei pēa diu ac diu cruciat̄. Sed postq; dñi virtute de vicul⁹ ⁊ ags ac bestijs fuit eruta nouissime capitis absciſione. 4. nonas aprilis martyrium compleuit.

¶ Vitalē ⁊ agricolā p hec tpa apō Bononiā italie ciuitatē passos diu⁹ Ambro. refert: Hoc p̄mus. s. Vitalis cū Secūdi cēt fu⁹ a p̄secutorib⁹ p̄mū tort⁹ fuit: ⁊ cū xp̄m negare cogeret̄: ille aio inuictissimus ap̄li⁹ dñm nostrū ieſuz xp̄m confiteri cepit: q ira succēsi diuum tormēto⁹ gnā in eo exercuere. ⁊ cū nō esset

nutritorib⁹ p̄dict⁹ p̄māeret imobilis: iussi sunt in ollā resina ⁊ pice succēsam iactari. Sz cū illesi egref. si fuissent: in carasta eos extēdi imperor iussit: ⁊ tādiu cedi donec eor ossa discindēt̄: ⁊ sic cū cederent exclamauit Vit⁹ ⁊ dixit: Bñe deus me⁹ libera nos: ⁊ p̄festi angelus dñi erupuit eos: ⁊ p̄duxit iuxta fluuium Syler: ibidēq; orātes vt dñs in pace suscipet animas suas: statim expirarūt: Cor autem corpora florentia mulier illustrissima collegit: ⁊ in loco qui dicitur Marianus cum aromatibus sepellīuit. Passi sunt autem p̄dicti sancti martyres. 17. calendas Julij.

¶ Victor ātē mediolanēsis ciuis a p̄meua etate xp̄ian⁹ bijs tp̄ib⁹ cū in castris Maximiani augusti militie deſuiret: ad ip̄z maximianū tanq; xp̄ian⁹ p̄ducit̄: ⁊ cū ab ip̄is p̄pellētur: idolis immolare cōstāti aio recusauit: p̄pter quod grauiter cedi iussus est: ⁊ cū deo p̄tegente doloris expers efficētur plūbo bulliti p̄fūdit̄: ⁊ cū nil etiā ex hoc penitus lederet̄: inbēte maximiano. 8. idus Maij capite cesus est.

¶ Vincētius lenita vir inuictissim⁹ atq; scissim⁹ natiōe hispanus brissimi pape Sixti discipul⁹: diuq; Laurētij martyris scia ⁊ virtute grauissimus p hec quoq; tpa apō Valētiā Hispāie seu Catbalonie vr

bem vna cū Valerio ip̄i⁹ vrbis ep̄o acerbissimū martyriū a Baciano p̄side pertulit ita vt cū summa pena carceris famis inopia: carbonarū stridore: mānibus: collo: cerui cib⁹ ferri pōdera sustinēs per oēs corpis artus mortalia supplicia pateret̄: quod diuus pater Augustin⁹ sermone quodā mā festat dicēs: Magnū ⁊ admirāndū spectaculū nr̄ aius cepit: nec imanissimā ⁊ pniciosissimā: sicut solēt in theatris q̄rūcūq; nugax: sed plāe vtilissimā ⁊ fructuosissimā voluptatē oculis interioris⁹ bar sim⁹: cuz bti Vincētij p assio legeret̄. Teret (ingt) videre inuictā martyris aiam ꝺ insidias antiq hostis: ꝺ semitā impe

rij Baciani: ꝺ dolores mort̄ carnis acerria p̄flictatiōe certātē: ⁊ in auxilio dni cūcta superātē: nā Bacianus ipse scissimū boiez in eculeo p̄mū leuatū toto corpe distēdi fecit: distētūq; diuersis vulneribus cruciari: cruciatū ēt pectinib⁹ lacerari: carnifices q; ad crudelius seuiēdū vberibus fecit vrgeri. Insdez

me vincēte diuus pater Aug. q̄si admirās alio quodā sermōe dixit: Btus Vincētius vere Vincētius

fuit:ga fortissime omnia mortis picula vicit. Vicit inq̄ in verbis:vicit in penis: vicit in confessiõe: vicit in tribulatiõe:vicit exustus:vicit submersꝰ:vicit viuus:vicit ꝛ mortuus:ga eo mortuo:vt eius sacra habet histo.angelos ei dixisse ferũt. Agnosce o Vincẽti:q̄ pro cuius noie viriliter decertasti:ipe tibi coronã prepatã suat in celis:q te victorẽ fecit i pẽis. Eiusq passionẽ:nobileq triũphũ ꝓspicuus versifica tor:prudẽtius luculẽtissimis versibus expressit. Ac sanctus pater Augusti. huius sanctissimi martyris preconium:quanto sit laudis honore excipiendum multis sermonibus demonstrat. Eius autem celebre festum.xi.calendas Februarij celebramus.

5504 505

Vsebius papa natiõe grecus:patre medico:ꝛ ipe medicus post Marcellũ põtificẽ põtifex ꝓstitutꝰ vñ Euse.sedit mẽ.septẽ:vñ vero Damasiũ ãnis sex ꝛ vñ alios ꝛ pcipue martinum ãnis duobꝰ mẽsi.6.ꝛ dieb.xxv.martyrio a maxẽtio tyrãno coronatus:q ꝛ Gratiano testãte constituit ne ppbani quos laicos vocamꝰ in iudiciũ suũ eos vocare presumãt:vt habetur i canõe.2.q.7.c.Laycos vero accusare. Statuit itẽ ne infames aut sortilegi vllo mõ testes fieri possent vt.3.q.3.c.Cõstituim⁹. Cõsuitq puellã tãtumõ per verba de p̃senti despõsatã monastertũ ingredi posse:ꝛ id etiã intelligitur de puero: vt.27.q.1.c.Despõsatam. Hic etiã multos hereticos reconciliauit eis tãtumõ manũ imponẽs:cuiꝰ rẽporibꝰ (vt aiũt) crux domini ab Helena Cõstãtini matre inuenta fuit: ꝛ ab ipsa exornata ac magna veneratiõe habita. Et ꝓpterea idem statuit festũ de crucis inuẽtiõe ex ppetuo celebrãdũ:sicut hẽtur in decretis de cõse.di.3.c.Crucis xp̃i:q̄ res quo stare possit ignoro: Vex hic semel tãtũ ordinatiõibus in Decembrio mense habitis :sexto nonas octobris martyrio coronatus est. ꝛ in Calixti cemiterio sepultus est.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Arnobius aphricanꝰ clarissimus philosophus ꝛ orator disertissimus Lactantij Firmiani p̃ceptor bijs tẽporibus:ꝫ valde senex:etiam in precio magno habitus fuit:qui cum apud aphricaz rhetoricam florẽtissime diu docuisꝫ:etiam aduersus gentes complurima edidit volumina.

¶ Lucianꝰ eloquẽtissimꝰ vir ꝛ Nicomediẽsis ecclesie prebyter:p hoc tẽpus cũ nonnullos bonos de fide edidisset libellos:ꝛ ad diuersos epistolas multas:ac etiam in sacrarum litterarũ studio multuz laborasset in Helinopoli Bythinie vrbe pro Christo martyriũ cõstanti pertulit animo.

¶ Jacobꝰ cognomẽto sapiẽs Nisibine persarũ vrbis episcopꝰ multa p hec tẽpora cõposuit q̄ ꝛ i vigintisex cõprehẽduntur volumibꝰ quoꝝ tituli isti fuerũt. De fide ꝓhereses. De charitate gnãli. De ieiunio De sensu anime. De oratiõe. De dilectiõe proximi. De resurrectiõe mortuorũ. De vita post mortẽ. De penitẽtia. De humilitate. De satisfactiõe. De virginitate. De circũcisione. De ãsimo. De benedictione De castitate. De constructione tabernaculi. De gẽtium conuersione. De regno persarũ: ꝛ de p̃secutiõe xp̃ianoꝝ:ac multa: Obijt deniq Hiero.teste: Constãtij principis temporibus.

¶ Lactãtiũ Firmianũ phũz ꝛ oratorẽ eminẽtissimũ Arnobij p̃dicti phi discipulũ bijsdẽ tpibus floruisse:ꝛ magni p̃cij ꝛ nois fuisse ꝓstat:eo q̄ cũ Nicomedie rhetoricã doceret:a Dioclitiano Augusto: ꝓpter vtut̃ scie magnitudinẽ vocatꝰ cũ Flabo grãmatico Romã vẽit:vbi p aliq̄ tps docuisꝫ: tandez ob discipuloꝝ penuriã in extremã paupertatẽ denẽit:q̄ obrẽ ad scribẽdũ ꝛ ꝓponẽdũ libros se cõtulit:i in q̄ gdẽ re etiam multũ valuit. Ipse enim secũdus post Ciceronis tẽpora ea in disciplina habebatur. Demum in extrema senectute constitutus Cesaris crispi filij Constantini p̃ceptor in gallia datus é. Cuius libri sunt isti:videlicet.

De diuinis institutiõibꝰ aduersꝰ gẽtes	li.7	Ad probum epistolarum	li.4.
De ira dei pulcherrimum opus	li.i.	Ad esclepiadem	li.2.
De officio ꝛ formatione hominis	li.i.	De persecutione	li.i.
Ad Demetriũ auditorẽ suũ epistolarum	li.ꝛ.	Simphosiũ dũ esset adolescens	li.i.

Etiã Odepericũ de aphrica vsq Nicomediã exametris versibus. Item alius liber qui Grãmaticus inscribitur:eidẽ quoq expositio in thebaide Statij papinij inscribit:sed stili diuersitas facit ãbiguum.

¶ Eusebiꝰ postea cesariẽsis eps q ob pãphilij martyris amicitiã pãphilij ꝯnomẽ accepit:eo q̄ cũ coõ Pãphilio diue bibliothece inuestigator diligẽtissimꝰ extiterit:vir gdẽ mẽoratu dignissimꝰ:p hec tpa tum militaꝝ rex pitia:tũ ingẽio mirabili:ꝛ apõ gẽtes ꝛ apõ xp̃ianos inter phõs p̃cipuꝰ ꝛ nobilissimꝰ habitꝰ ẽ:hic cũ aliq̄ arriana hẽsi laboraffz ad nicenã synodũ accedẽs:spũ sco inspiratꝰ patrũ sniaz secutus ẽ: ac deinceps vsq ad mortẽ scissime cũ orthodoxa fide vixit:quãobrẽ apud grecos ferr̃eũ ex synodi p̃cepto symbolũ maiꝰ edidisse:cuiꝰ quidẽ inuẽtiõi patres synodi:nec aliqd addiderũt:aut detraxerũt:gbus gestis postea q̄ttuordecim euãgelice prepatiõis libros:ꝛ in porphyriũ phũm acerrimũ christianoꝝ hostẽ nouẽ ecclesiastice histo.libros scripsit. Indeq de vita pãphilij libros tres edidit. In Ysaia contra porphyriũ.xxv. De tẽporibꝰ q̄q chronicaꝝ li.i. Apologias itẽ sex p Origene ꝓposuit. Itẽ ꝓmentarios eruditissimos in cẽtũ ꝛ quãginta psalmos. Demũ ẽt cũ multas scoꝝ martyꝝ ꝛ cõfessoꝝ ꝓgnouisꝫ vitas.xx.li. de eisdẽ scis scriptitauit. Et hec iõ oia q̄ maxie prepationẽ euãgelicã scripsisse ferũt:q̄ cũ apõ gẽtes p̃cipuꝰ hr̃eꝛ phũs:ꝛ prnã deoꝝ religionẽ ob catholice vitat̃ amorẽ cõtẽptisꝫ: pti ad resplẽdẽduz accusantibus suũ propositũ:partimq ad cõfrmãdũ christianoꝝ religionẽ fecit. Fuit deniq Eusebius hic post cõuersionẽ Cõstantini magni:eidẽ quoadiuxt multa benivolentia coniunctus.

5505 506

g Valeriꝰ.37.Ro.impator:hoc ãno q̄ tertius ducentesime ꝛ septuagesime Olympiadis post Dio-

clitianū impare cepit: ⁊ vna cū Cōstātio impauit ānis duob⁹. Mā Dioclitiano ⁊ maximiano ab impe
rio se abdicātib⁹: Galeri⁹ hic ⁊ Cōstanti⁹ comes: q̄ p̄mo cesares simul: vt dixim⁹ fuere augusti facti statiz
impiū iter sese ptiti sunt: ⁊ Galerio Illyricū cū Asia ⁊ pene totum orientem obtigit. Constantius vo
vt Galliā ⁊ Hispaniā gubernādas accepit: q̄s cū per tredecī ānos perbūanissime gubernassz Cōstan
tino ⁊ alijs sex filijs relict⁹ ex helena vxore suscept⁹ Eborati die obijt: ⁊ ob singularē ei⁹ māsuetudinē
atq; clemētiā summo oium cōsensu in deos relat⁹ est. Fuit aūt Cōstātius hic Claudij secūdi ex filia
nepos: quē vt Dioclitian⁹ imperator vna cū Galerio predicto sibi affinitate ⁊ benivolētia conungeret
Theodorā Maximiani p̄uignā ei vxorē dedit: ex qua post q̄ sex filios suscepissz eā repudiauit: q̄ repu
diata Helenā anglorū reg⁹ filiā captiuā vxorē duxit. At vero Galeri⁹ ipse quū Illyricū: asiam: q̄ ac to
tū ferme orientē obtinuisset: mortuo Cōstātino p̄dcō: cū sol⁹ impiū ministraret: mox duos cesares le
git: Maximianū videlz q cū Dioclitiano imperiū deposuerat. ⁊ Seuerū ⁊ maximianū ipm orienti p̄
fecit. Seuero vo Italiā cōmēdauit. Illyricum vero: id est Sclauoniam sibi retinēs: Quibus gest⁹ cue
stigio in valitudinem incidit: sed ipsius impatiens manum sibi conscisit: ⁊ mortuus est.

Elchiades papa natiōe apher: p⁹ Eusebiū pōtifex sedit ānis. 4. m. ii. 7. ⁊ dieb⁹. 9. vir sane
scitate ⁊ scia multū insignis: q vt erat grauitate p̄clar⁹: Cōstituit ne gs vnq̄ aliq̄ suspitione
m aut ate verā pbationē cōdēnaret: vt hētur in canōe. 2. q. 1. c. Semp. Statuit itē die dnica aut
qntā feriā christianis ieiunare: q̄ eos dies pagāi quos sacros celebrabāt: de cōse. di. 3. c. Je
iunīū dnici. Et cū iā pestifera manicheox hereſis in vrbe Roma inualescēt. multa in oblatiōib⁹ facien
dis cōstituit necāria: gb⁹ precē: ⁊ sacris ordinib⁹ semel habit⁹. Maximiani iussu martyrio cozonat⁹: se
pelitur q̄z. 4° id⁹ Decembris in cemiterio Calixti via apia: Et tūc cessauit ep̄atus dies. 17.

Onstātinus magn⁹ hui⁹ nominis p̄m⁹. 38. Ro. imperator ducētesima octuagesima olympiade
c impiū obtinēs impauit ānis. 30. ⁊ mēsi. 10. Vir q̄dē optim⁹ ⁊ omni laude dignissim⁹: quē q̄z
cū clarissimo q̄z p̄ncipi compare merito possum⁹. Mā militari gloria fortūat⁹ erat: pacez
petētib⁹ libēter dabat: sed ⁊ liberalitate ⁊ grā omniū benivolētiā sibi p̄parabat: hic itaq; Con
stātio patre defuncto pp corpis ⁊ animi dotes maxīo oium p̄sensu occident⁹ imp⁹ criū adept⁹ est: iteri Ro
me militari tumultu excitato maxētiū maximiani filiū Augustū nūcupārūt. Vnde ⁊ maximianus in
oriēte p̄stitut⁹ spe recupandi impij duct⁹ ad Romā stati vēit: Dioclitianūq; in solitudine p̄stitutū lris
adhortat⁹ ē: vt idē facē dignaret: Cui Dioclitian⁹ tale dedit respōsuz. Vtinā Salone olera nostris ma
nibus instituta inuisere posset: ga profecto de resumēdo impio nequaq̄ indicaret⁹. Hijs igit⁹ motib⁹
Galeri⁹ p̄dict⁹ indignatus p̄festiz Seuer⁹ ducē suū ex Illyrico cū exercitu Romā misit: Sed dū vrbem
possideret fraude militū q̄ maxētiū delegerāt circūuētus fuit: ⁊ cū Rauenā fugē tentasset: occisus est
paululū q̄z abfuit gn etiā maximian⁹ a filio maxētio occideret: nā maximian⁹ ipe militū benivolētia
⁊ pollici. atiōib⁹ ac largitiōe summope q̄rere satagebat: Sed a filio vrbe puls⁹ atq; fugat⁹ ad Cōstanti
num hūc: g gener ei⁹ erat: in gallias fugit. Būq; ibi etiā Cōstātiū genex fraudib⁹ circūuēire tētaret: ei⁹
fraudes a Fausta ei⁹ filia marito detecte sunt. Fugiēs itaq; maximian⁹ massiliā: ibidē scelerū suox pe
nas luit. Galeri⁹ at Seuero duce suo interfecto Licinū quēdā rei militaris p̄stātissimū apud Tarētuz
imperatorē delegit atq; creauit: vir vtiq; pessimū atq; crudelē. Būq; hec in Italia gerēt⁹: Cōstātinus
varijs: maximisq; germanox tumultib⁹ diutino bello oppositus in Italiā descēdit. Et Eporedia: aliasq;
ciuitates hostib⁹ suis p̄sentiētes plurimū afflixit: Conq̄sit⁹ oibus cisalpine gallie ciuitatib⁹ Romā cuz
magno exercitu p̄fect⁹ est: vbi ⁊ Maxentiū augustū sibi renitētē graui plio supauit: ⁊ in tyberim flumū
demersit: Quo interfecto statiz glorios⁹ vrbē intrauit: ⁊ impij insignia oia obtinuit. Vex cuz ⁊ ipse plu
rimas martyrum strages dedissz: ⁊ innūerabilez populū per oēs p̄uincias fecissz varijs penax generi
bus interfici elephātie morbo a deo pcuss⁹ est: Cui cū vniuersa medicox ⁊ magox agmina subuenire
nō possent: Capitolij pōtifices hoc dederūt p̄siliū: vt q̄dā piscina sanguine infantiū parvulox replere
tur: ⁊ in illū calidū August⁹ lauaret⁹: ac sic sanitat⁹ beneficiū p̄sequ⁹ret⁹: Quod q̄dē facin⁹ cū exhorruisset:
in ipsa nocte apparuerūt sibi apostoli petr⁹ ⁊ paul⁹: sibiq; sanitat⁹ p̄sequēde optimū dederūt p̄siliuz: de
quo infra mox dicemus.

Maxēti⁹ aūt impator ⁊ August⁹ a militib⁹ sic: vt supra constitutus: Maximiani herculei Augusti
filius fuit: vir sane sceuissimus ⁊ xp̄ianox acerrim⁹ persecutor: lr̄arū tamē amator: g inter cetera sue cru
delitat⁹ opa: cū magica arte plurimum delectaret⁹ grauidas xp̄ianox mulieres funestis sacris adhibi
tas infantiū cā scindere faciebat ⁊ parvulorū corpora concremabat: ac eoruz cineribus in ea sua magi
ca vtebatur: vt cūctis ostēderet etiā tyrānidem per nephas posse seruari: q̄ quidem scientia aut magica
parū ei profuit: ga vt dictū est: gnto sue tyrānidis anno: cū pōtem decipulosuz ꝑ Constātinū p̄dictum
sup tyberim iecissz: ipse paulopost suax fraudū oblitus cum magna parte suorum submersus est.

Maximin⁹ autem maximiani loco a Galerio in oriēte cesar p̄stitut⁹ vir cruētissim⁹ cōsimili crudeli
tate ea in regiōe p̄tra xp̄ianos vtebatur: propter q̄ ꝑ multi ac multi enecabāt⁹: ⁊ ob hāc cām mago
rū magistris ⁊ malarū artiū doctorib⁹ premia decernebat: suis augurijs ⁊ diuinatiōib⁹ fidē prestans.
Et hec omnia sigs cōtenuere presumpsisset: seuis penis affici precipiebat. Vnde ⁊ multi ex superiori
bus martyribus martyrio cozonati fuerunt: Quo tamen fine vitam clauserit non inueni.

Licinus itē predictus a Galerio augusto impator constitutus Maxētij p̄dicti sozor⁹ fuit vir in re

militari pstātissim⁹:ſz auaritia ac libidie pessim⁹:ꝛ ita ſrat⁊ hoīb⁹ infest⁹:vt eos ſpadones tyneas:pallacijqz ſozices ac pestē publicā noiarer:Hūc nāqz Cōstātin⁹:Maxētio submerſo ēt nauali plio apud Nicomediā vincēs ſeipm obtulit:quo ſpoliato in Theſalonica vbe vitā puatā ducē coegit:ꝛ iuſte qui dē:ga a fide ob inuidiam deficiens:christianos Cōstātino fanētes grauissimis ſupplicijs perſeqbar. ¶ Maximian⁹ āt hercule⁹ viroꝝ pessimus:ꝛ malorꝝ oīum pdictorꝝ auctor:eo qp ſua psuasione dicta persecutio in xpianos fuerat excitata:p hoc tps apō masſilia vbē,pfugus exīs oīa in ſe vltionē psen sit. Nā subito inflat⁊ viscerib⁹ ita distēsus est:vt inter ſe ꝛ putridꝝ cadauer nil intereēt:scarēcrib⁹ nanqz vndiqz vermib⁹:ꝛ tabo serpēte tāto pūtore fetebat vt ſustineri ferox nō possz:hac plāe ci⁹ exigētib⁹ meritis:q nō solū nostros interimebat:verū etiā ad cemiteria venire nō pmittebat:ꝛ simulachrū Antiochie cōsecratū ſuborna⁊ ſacerdotib⁹q exactis id enūciarēt clamasse dicebat pellendos ab vrbib⁹ esse xpianos:ꝛ pmia in prouincijs distribuit ſacerdotib⁹ simulachrorꝝ q ptra christianos agerēt. Tādē vo tyrannus pentēta duct⁹:medico ſuo ſibi vex dicēte:decreto publico vetuit xpianos ledi: eoſqz legib⁹ ſuis vti permisit: Sed hoc ei nihil:ſicut nec Antiocho,pfuit:cum vi fierent omnia. Nam grauissimis morbis oīu cruciatus viuendi tandem finem fecit.

¶ Delectis itaqz a Cōstatino magno maxentio Licinio ꝛ Maximiano tyrānis:oiqz tyrānice oña tiōis ablata mēoria ſolidita tē xpiani nois iā ecclesia catholica obtinē cepit. Quantoqz postmodū religiosius hic princeps Cōstantinus circa dei cultū studiosus fuerit:inferiori libro latius dicemus:Qua propter nunc huius voluminis octauo libro finem hic facimus.

¶ Explicit liber octauus.

¶ Fratris Jacobi Philippi Bergomēsis ordinis Eremitarꝝ diui Augustini in omnimoda historia nouissime congesta Supplemētum Chronicarum appellata:Nonus liber feliciter incipit.

5512 313

Jlueſter huius nois pmus papa natiōe Roman⁹ patre Ruffino post Melchiadē pontificez ſedit ānis.21. Vir vtiqz oīn⁹ aſpectu,ſāgelic⁹:ī mōe nitid⁹:corpe decor⁹:ope scūs:cōsilio magn⁹ ꝛ matur⁹:fide catholic⁹:ſpe patiētissim⁹:ac oi charitate diffusus:cui tā tā dōs ptulit gratiā:vt nō a xpianis mō:verū ēt a gentilib⁹ muro coleret affectu:Hic nāqz baptizato Cōstātino:ꝛ ab eo inſignib⁹ intraſcript⁊ donatus:ac ecclesijs pace reddita:multa ad cultū dīnū ſpectāna ꝛstituit: Et pmo qdē vt in ecclesijs cathedralib⁹ inferiores diaconos:alias Archidiacono obtēperēt ꝛ obediāt:ſicut habet in canōe.93.di.c.a Subdiacono. Mādauit insup laycis:ne clericū in iudiciū ſuū vocare psumeret: vt.c.q.7.cap. Null⁹ laicus. Statuit ēqz ꝛ ipſ⁹ clericis cās suas in ſecularī curia agē:nec aſſi iudicē ſeculare vllas cās tracrar.xi.q.i.c. Testimonium:ꝛ.c. Si qs. Statuit itē altaris corpalia:neqz ſerico:neqz tincto panno fieri:ſed lineo qdē ꝛ albo:vt de cōſe.di.i.c. Cōſilio oium. Sic ēqz in albis celebrādū ee dicebat: quēadmodū in linea ſyndone ꝛ alba xpi corp⁹ ſepultuz fuit. Brad⁹ preterea in ecclesiasticis ordib⁹ constituit: vt vnuſqſqz vno tm ordine cōtētus cēt:ꝛ vm⁹ ſolū vxoris vir. Cēſuit itē vt ſanctū chrisma ab epo tātū ꝓsecrareꝝ. Et vt epi baptizatū signarēt:ſeu cōfirmarēt,ppter hereticā ſuasionē:atqz baptizatū presbyt occasione mortis liniat chrismate:vt de cōſe.di.i. Quartā deinde ac ſextā feriā:ac Sabbatū ieiunij ſ ob ſeruādis instituit. Quintā vo ꝛ dñicā oio cēſuit venerādā. Nā in ea die.ſ.qnta feria dñs aſcēdit:ſacramentū ſui corpis instituit:ꝛ ſacrū chrisma cōfecit:Hic cū pietissimi ai cēt vir:multorū orphanorum: vi duarūqz ac pauperꝝ noia in quadā matricula habere volebat:qb⁹ ꝛ vite necessaria quotidie,pndebat ꝛ cū mult⁊ hic ſcissim⁹ pontifex floruerit miracul⁊ inter cetera ſua mēoranda ferī Romanā vbē a draconis pestilētia liberasse. Demū cū sacros septies in decēbrio mēſe ordies celebrasſz:vbi diacones ſex ꝛ.xxx. pbyteros.xlij.ac epos p diuersa loca nūere.xlv.creauit pridie calendas Januarij obijt. Sepultusqz fuit in cemiterio priscille via Salaria.

5517 318

c Onſtantinus itaqz magnus predictus vir optim⁹ hoc anno a diuo Siluestro baptizatus a lepre morbo purificat⁹:vbi christiane religiōis honestatē ꝛ sanctimoniam intellexit:eaz ita complexus est:vt iturus ad bellū nō alio insigni:qp crucis signaculo vsus sit:Eo qp sereno celo:etiam ante baptismū:dum contra Maxentium iturus cēt:signum illud viderat ꝛ edoctus erat:atqz sanctos angelos audierat dicētes:Constātine in hoc signo vinces:quod ꝛ factū fuit:ga eiz Maxentiū superasſet:etiā reliquos tyrannos facillime depulit ꝛ fugauit. Deinde a Siluestro ad optime de ecclesia promerēdum edoctus mox leges multas ex equo ꝛ bono rogauit ꝛ superfluas: seueriſqz omnino abscidit ꝛ emēdauit. Insuper ꝛ pro gratijs deo exoluendis:vt Gratianus in nonagesimase xta decreti ſui distinctione tradit:ipſi Siluestro ꝛ successoribus suis palatium lateranense imperij sui primo tradidit:deinde coronam capitis sui:simulqz ꝛ firixium:ꝛ super humorale:clamidemqz purpuream:atqz coccineam tunicā:ꝛ omnia alia imperialia indumenta:ꝛ dignitatem imperialium presidētium equitum. Contulit preterea sceptra imperialia:simulqz cuncta signa ꝛ banna:ac diuersa imperia

lia ornamenta: ⁊ omnem processionem imperialis culminis: Virisq; diuersi ordinis reuerendissimis Cardinalibus sacrosancte Romane ecclesie seruantibus illud culmen singularis potentie habere statuit: velut amplissimus eius Senatus visus est gloria adornari: ⁊ sicut Imperialibus extabat decorata militia: ita cler⁹ sancte Ro. ecclesie statuit adornari. Quēadmodū quoq; sua impial' potētia diuersis cubiculario⁹: hostiario⁹ūq; ordinabatur officijs: ita ⁊ sanctā Roma. ecclesiā decorari voluit. Et vt pō tificale dec⁹ amplissio semp p̄fulgeret splēdore: decreuit vt eiusdē clerici cubiculares: idest cardiales mapulis ⁊ linteaminib⁹ equos egtarēt. Voluit insup sicut ei⁹ Senatus calciamētis vtebaī: ita ⁊ celestia sicut terrena ad laudē dei decorarēt ecclesia. Decreuit ēt p̄ter hec omnia: vt ⁊ Siluester ipse dignissim⁹ pō tifex ⁊ eius successores diademate. i. corona quā ex suo capite illi concesserat ex auro purissimo ⁊ gemmis p̄ciosis vti deberēt p̄ honore petri apostoli. Ipsaq; tamē coronā beatissim⁹ Siluester rang̃ reliq; gioso capiti minime ꝯgruentē aspernatus est: sed phrygia mitra: cādidaq; tātūmodo content⁹ fuit. p̄terea quoq; christianissim⁹ Constātinus p̄ reuerentia diui petri apostoli eq̄ pontificis Siluestri frenum tenēs in subiectiōis signū Stratoris officiū illi exhibuit: Publico etiā decreto statuit oēs eius successo res summos pōtifices eodē frixio in p̄cessionib⁹ ad imitationē Ro. impij vti debere: vnde ⁊ pōtificalis non vilesceret ap̄ex: sed magis tanq̄ terreni imperij dignitas gloria ⁊ potētia decorar̄etur: ac sic deniq; tā Ro. vrbē q̄ pallaciū suū ⁊ omnes Italie prouincias: loca ⁊ ciuitates Siluestro pōtifici suisq; successoribus Cōstantin⁹ concessit: Deinde in vrbe Ro. nōnullis conditis ecclesijs imperator ipe mox imperium romanū in oriētales regiōes transtulit: ⁊ in Bizantie prouincie loco optimo nomini suo vrbē edificauit: alias āpliauit: quā ⁊ secūdā Romā nominauit: vbi ⁊ imperiū suum cōstituit: asserens vbi sacerdotiū principat⁹ ⁊ xp̄iane religiōis caput essē iustū non esse imperatorē terrenū illic potestatē habe re. Cōstructa: immo poti⁹ ampliata Cōstantinopoli Cōstantinus cū belluz in persas pararet: Acrionē villa publica āno etat̄ suc. 66. iuxta Nicomediā moritur: ⁊ apud grecos inter scōs annumerat̄ur. Sūt tamē q̄ dicant: ⁊ qdem male: q̄ cū Cōstantinus hic in Jordane baptizari vellet: atq; ideirco Hierosolymā peteret: morte p̄uent⁹ a quodā Eusebio Nicomediēsi arriano epo rebaptizatus fuit: que grā dem res xp̄ianissimi p̄cipis fidem plerosq; in dubiū vertit. Nobis tamē nō verisimile videt̄ eundem p̄cipem q̄ per omnē vitā suam arriani dogmat̄ acerrim⁹ hostis fuit in extremo spū ei dementie cōcessisse: quā summo studio de suo imperio eliminauerat: hos qppe similitudine nominis deceptos potius putam⁹ ⁊ patri illud ascribere: quod filij scelere factitatum fuit. Hūc itaq; beatus Gregor⁹ in regio suo Martiano p̄cipi scribēs: Bone memorie vocat̄ historia etiam tripartita ei⁹ exitū plurimum cōmendat: sic ⁊ diu⁹ Ambrosius in psalmo. 14. cū magni meriti apud deum fuisse dicit. Isidorus quoq; de viris illustribus: Orosius noster q oēs eius res gestas diligētissime scripsit: Rufinus q̄ hispalensis episcopus ⁊ Eutropius atq; Orosius noster q oēs eius res gestas diligētissime scripse q̄ hispalensis epi scopus ⁊ Eutropius atq; Orosius noster q oēs eius res gestas diligētissime scripse q̄ hispalensis episc

maxime vero auream crucem centum ꝛ quinquaginta librarum supra sepulchrum pauli collocauit:ꝛ ꝛ ingentes proventus diuersis ex prouincijs deferendos assignauit:q ꝛ nunc vsq; in parte extant.

¶ Basilicā deinde quartaꝫ sub titulo sancte crucis in Hierusalē in atrio Sororiano Ro. edificauit:ꝛ sanctissime crucis partē quandā reposuit nup ab Helena matre reptā:ꝛ Romā in thecis argēteis dela tā:cui ēt ecclesie hec munera deferri iussit:argētea.s.cādelabra:q̄ttuor scyphos argēteos.4.calices au reos.x.patenā argēteā inautatā lib.qnquaginta:ꝛ altare argēteū li.250.ꝛ agros multos ei dedit.

¶ Basilicā itē qntā in bonorē scē Agnet⁊ martyr⁊:vt qbusdā placet:ei⁹ iussu ꝛ ipēsa fuisse tradūt:ꝛ q̄ maxime cōstātie ei⁹ filie rogatu:q̄ in loco ipsa Cōstātia ꝛ sororeius nois baptizate fuerūt:Huic quo qꝫ basilice hec mūera cōtulit:patenā aureā li.20.calicē aureū li.x.ꝛ calices argēteos.v.ac fūdos mltos

¶ Basilicā insup sextā i bonorē diui Laurē.martyris extra vrbis muros in agro verano edificauit i q̄ ꝛ scalā maximā ad descēdēdū ꝛ ascēdēdū:vbi corp⁹ sciss̄imi martyris māebat: extruxitqꝫ eā ecclesiam mlt⁊ monumēt⁊ argēteis porphireticisqꝫ lapidib⁹ exornauit:ꝛ i aditu cripte ciusdē lucernā ex auro pu rissio li.xv.collocauit:ꝛ añ corp⁹ scm̄.x.alias argēteas lucernas lib.xv.constituit:cui etiam multos fun dos assignauit. ¶ Basilicā deniqꝫ septimā btis martyrib⁹ Marcellino p̄sbytro ꝛ petro ex orciste via lauicana int duas lauros Cōstātin⁹ extruxit:q̄ in loco mausolū in bonorē martyrū erexit: cui ēt tēplo intercessiōe helene mris sue ꝛ martyrū deuotiōe hec dona dedit:patenā.s.aureā li.35.cādela bra.4.argētea altitudis pedū.xij.calices aureos.3.cū gēmis p̄ciosissimis:lamas aureas.2.ꝛ ārā argē team li.cc.ac scyphū aureū li.xx.misit.Fūdos quoqꝫ.3.assignauit:e qb⁹ sacerdotes puētus vrbis p̄cipie bant.Alias quoqꝫ basilicas extra vrbē hic princeps extruxit:de qb⁹ nūc nō expedit dicere.

¶ Helēa celi āgloꝝ reg⁊ filia tādiu captiua:ꝛ magni hui⁹ Cōstātini augusti mater p h⁹ tps incōpara bilis fidei ꝛ religiōis mulier hita fuit:hec gppe baptizato filio magnitudine aī mota cū vidisset xp̄i p̄di gia a btō Siluestro in filiū ꝛ p̄ iudeos ōclarata ꝛ facta ab ipso baptismū expostulauit: q̄ baptizata cō festim ad pergrēdū crucis lignū:hierosolymā petijt:vbi cū id fieri difficile videret:qꝛ ab ātiqꝫ p̄secuto rib⁹ e loco vener⁊ simulachrū collocatū fuerat vt xp̄iāi venerē ipāz salvatoris loco adorarēt illa a Juda Judeo a se vocato minis ꝛ suasiōib⁹ p̄cepit:vt lignū scē crucis sibi ꝛ gbusdā alijs iudeis tm̄m̄ notum oñdē dignaret.Ipse.n.Judas p̄dict⁹ postea baptizat⁹ Cyriac⁹ mutato noīe vocat⁹:q oratiōe fusa sta tim ei locū oñdit in q̄ crux ipsa occultabat.Illa āt vbi locū ip̄m ruderib⁹ plenū purgassēz :confestim ibi tres cruces inuēit:in vna q̄rū inscriptio illa legebat:trib⁹ lignis.s.J.H.N.Judeoꝝ:q̄ euestigio mulie ri nup mortue admota vitā illi restituit:Quāobrē Cōstātin⁹ august⁹ mot⁹ edicto publico vetuit quēpiā deinceps crucis supplicio puniri.Helēa itaqꝫ ibidē edificato tēplo inde Cōstātinopoli ad filiū abijt:ꝛ clauos qb⁹ corp⁹ xp̄i p̄clauatū fuerat secū detulit:quoꝝ vnū Cōstātin⁹ ipse in frenū eq sui trāstulit:q̄ in p̄lio tm̄m̄ vtebat:q̄ mō in mediolanēsi domicilio maxio in p̄cio custodit.Alteꝝ vo i Galilee sue coro collocauit.Et tertiū:vt diu⁹ testat⁊ Ambro.in adriaticū mare ad p̄mēdas semient⁊ maris p̄cellas deie cit:sed ꝛ crucis ipsi⁹ ptē etiā detulit:quā qdē ꝛ thecis argenteis atqꝫ gēmis p̄ciosissimis exornari fecit: q̄q̄ deniqꝫ Romā veniēs secū cū magna veneratiōe detulit:ꝛ in basilica scē crucis in hierusalē quam filius ei⁹ rogatu edificauerat:collocauit:qb⁹ gest⁊ Helēa q̄ reliquū tps superuixit:ibidē scissime exegit ꝛ Orthodoxe fidei acerrima p̄tectrix fuit:ꝛ q̄ maxime pauperū ꝛ orphanorū ac viduarū curam gessit quos tāta p̄seqbatur humanitate ac charitate vt vere oīum mater vocari mereretur.Hāc tamē din⁹ Ambro.sermōe quodā nō regis filiam:sed stabulariam ꝛ humilē a p̄incipio fuisse dixit:ꝛ ob eius pul chritudinē Constantino p̄cipi coniunctam:quā certe dñs Jesus Christ⁹ de stercore lenās nō modo cū p̄cipibus seculi huius:sed etiā cum p̄cipibus celestis glorie collocauit:ꝛ vt Christo lucrifaceret: semper vt stercus terre se humiliter extimauit:demū de deo:deqꝫ hominibus benemerita superstite fi lio Rome diem obijt.s.xv.calen.septēbris:cui filius ipse Augustus mausolum erigens in porphireti co sepulchro collocauit.Et inter scās merito locata eius natale decimoquto calen.celebratur.

¶ Arrianorum heresis ortus.

¶ Arri⁹ qdā hoc noīe appellat⁹ alexādrin⁹ p̄sbyter:specie qdē ꝛ forma magꝝ q̄ vtute vlla insignis his tēporib⁹ vt hō laudis ꝛ glorie poti⁹ q̄ veritat⁊ cupid⁹ apud alexādrinos nō in puo p̄cio fuit:quo hono re inflat⁹ discordiā in orthodoxa fide serere conat⁹ est.Separe enim filiū ab eterna ꝛ ineffabili dei p̄ris substātia conabatur:bis potissimū verbis erat aliquādo qñ nō erat intelligēs per hoc filiuꝫ patris coe ternum esse ꝛ fuisse:ꝛ eandem in trinitate substātiā:cum dictum sit:Ego ꝛ pater vnum sumus. Et q̄ Imperatorum edicta:aut hostium insidie:necnon ꝛ tyrannorum gladij contra fidem catholicā potue runt:atqꝫ ita hijs suis fraudibus p̄ualere conatus est:ac si pene totum orbem suo infecit errore: qō tamen scelestū ꝛ diabolicum virū domin⁹ non permisit impunem:quia haud multopost obscena mor te vitam finiuit.Ea enim percussus fuit infirmitate q̄ viscera ei effluxerunt tota:ita q̄ corp⁹ vitalibus vacuum remanens:per os eius reseratum videret quis vsq; in corporis imum:ab eo postea sequaces Arriani heretici cognominati sunt.

¶ Nicena synod⁹ p̄ma oīz synodoꝝ trecētoꝝ decē ꝛ octo patrū hoc ānō q̄ē sextusdecim⁹ impij p̄stā tini ānus cōtra hui⁹ p̄fidi Arrij dogma Siluestro pōtifice ꝛ Cōstātino augusto iubentib⁹ in nicena vrbe celebratur:vbi ali q̄ diu ꝛ qdem acriter disputatum fuit.Tādē re ipsa co in cōcilio diligēter discus sa cōclusum fuit Omusion scribi debere.i.xp̄m eiusdē cū patre eē subē p̄fiteri debēt:na qdā viri in que

stionib⁹ callidi Arrio eidē multū fauebāt simplicitati fideliū multū aduersantes: inter quos fuit Euse bi⁹ noster phūs postea cesariēsis cp̄us: q diuino tactus spū vno momēto fidē quā antea impugnabat re tulit sanctā ⁊ integrā: statim cōpressus est. Et ex sancto⁹ pzum p̄cepto symbolū maius edidit: vbi ad deij ciendā pnitiosā Arrij opinionē filiū dei genitū nō factū cōsubstātialēq; pri cōscripsit ac pzib⁹ tradidit: cui inuētioni ⁊ suie nihil penit⁹ detractū aut mutatū seu additū fuit nisi solū illud deū verū de deo vero. Quia ⁊ si a pze genitū esse nō factū cōsubstātialēq; deo patri filiū ad p̄futationē hereticoꝝ sufficeissent q; tū deū filiū patrē vero deū verū iter hec distinguētes Arriani p̄dicabāt: pzes ad cōfutandū eoꝝ ma liciā. Deū verū de deo vero itericecerūt. Qui aūt eo in cōcilio arrij opinioni adheserūt. ⅰ7. fuere affirmā tes extrinsecus dei filiū fuisse creatū: ⁊ nō ex ipa pzis diuinitate genitū. cognita tū patrū veritate: cōstā tinus eoꝝ decreta approbauit posito ꝺicentib⁹ exilio. Unde ⁊ sex tm cū Arrio exulauere: reliqui vero in patrū opinionē ⁊ sniam venientes. In eo itaq; cilio nō solū Arriū cū sequacib⁹ suis: sꝫ ⁊ photinianos hereticos dānauerūt q affirmabāt xp̄m a maria pio coitu fuisse cōceptū. Sabelliani q̄q; dānati fuere: q vnā tantū psonā patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto ascribebāt. Multa deniq; ad honestatē ⁊ pacē ecclesie ptinētia: vt hētur in decretis eo cōcilio cōstituta sunt: que brevitatis causa omittuntur.

Viri disciplinis excellentes.

¶ Antoni⁹ abbas egyptius vir plane diuinus: ⁊ q̄m maxime sermone opere potēs his tpibus maximo in precio apud oēs fuit: ob cui⁹ doctrinā ⁊ scitatē helena ⁊ Cōstātini filij se cidē sepius ⁊ lris ⁊ nuncijs inuitata: cui⁹ cibus panis solus ⁊ aqua madida potus erat: nec vnq̄ nisi i solis occasu comedebat: cōmendabāt: cui⁹ cibus panis solus ⁊ aqua madida potus erat: nec vnq̄ nisi i solis occasu comedebat: hic (vt diuus testatur hiero.) vij. epl̄as egyptiace scripsit: q̄s postmodū ob suias grauissimas gdā i gre cam linguā transtulerūt. ei⁹ aūt vita ⁊ p̄clarissima gesta Athanasi⁹ eps alexādrinus insigni volumine cōscripsit. Obijt q̄ hic vir oī p̄comio dignus iu thebaida anno dñi. 357. etatis sue. 105. Cui⁹ corpus cum diu occuluisset: postea iperāte Justiniano magno impatore diuina revelatione repertū fuit: ⁊ ex thebai da alexandriā pmo delatū est: postea in galliā translatū apud vienā cōdigno honore nūcupatq; requiescit eius autē natale sextodecimo calendas februarij celebratur.

¶ Rheticius gdā heduoꝝ seu burgondionū epus vir erudit⁹ hisdē tēpozib⁹ in gallijs alijsq; locis cele berrime fame habitus est. Eo q̄ preter vite sanctitatē nōnullos cōmētarios in canticis canticoꝝ cōpo suerit: scripsitq; ⁊ aduersus Novatianū hereticū aliud volumen ⁊ alia multa.

¶ Juuēcus hispanus poeta ⁊ pbyter Car. gnē gdē nobilis: sꝫ virtute ⁊ doctrina nobilior p hoc tps ad modū clarus existēs: Euāgelia oia quatuor libris versibus explicauit heroicis: atq; alia quedā eodem metri genere de sacramētis exarauit.

¶ Eustachius genere pāphylus berythie syrie civitatis epus hac tēpestate fidelis ⁊ doctus existens multa aduersus arrianoꝝ dogma cōposuit. Quib⁹ ex scriptis in exiliū pulsus est: vbi ⁊ ō alia aduersus origenē ⁊ epistolas plurimas scripsit.

¶ Nazarius gdā insignis rhetor ⁊ Eunomia ei⁹ filia virgo eloquētissima: atq; Petrodorus philoso phus per hec tēpora multa scripsere memoratu digna.

m Silvester papa: natione Ro. pze prisco: post Silvestrū pontificē sedit annis. 7. ⁊ men. 8. vir sigdē bonus ⁊ xpiane religiōis amator: q̄ pontificatu suscepto statim ad ei⁹ curā cōuersus: Gratia no testāte: cōstituit nullū olino clericū ad secularia quouis mō ptrahi posse: sicut hē ur in de cretis suis. xi. q. i. c. Quicūq;. voluit itē vt hostiensis eps semp Ro. pontificē pfecrare deberet ⁊ pallio vti posse. Hādauit insup̄ die⁹ solēnib⁹ in missa post evangelij lectionē Symbolum Eusebij a clero ⁊ populo magna voce cantari: pout in p̄dicta Nicena synodo fuerat declaratū. Hic duas ecclias in vrbe Roma cōdidit: vnā via ardeatina in qua ⁊ sepultus fuit: alterā ibidē ad palatinas q̄s gdē Con stantinus impator adhuc viuēs multis exornauit muneribus. Deniq; cū sacros ordines bis in decēbri mēse celebrasset ⁊ multos dyaconos p̄sbyteros: episcoposq; creasset emorit: ⁊ in p̄dicta ecclia sua sepe litur. 3. s. nonas Octobris: ⁊ tūc vacuit sedes dies. 20. 334 5533

i Julius papa natione Ro. pze Rustico: post marcū p̄dictū sedit annis. 16. ⁊ men. 4. Hirū de gdē sanctitatis ⁊ doctrine vir q̄ ⁊ multis vexationib⁹ pp arrianoꝝ pestiferā heresim abolē dā diu vexat⁹ fuit: sꝫ tū nō destitit eos reprehēdere ⁊ psequi ⁊ maxime: q; preter auctoritatem Romani pontificis antiochenū iducere presumpsissent cōciliū cū fine eius auctoritate id fie ri nō deberet nec posset. Tandē hic multis orientaliū episcoporū omissis cōtentionibus duas ⁊ ipse in vr be Roma basilicas edificauit: vnā iuxta romanum forū. Alterā in transtyberina regione tria insuper ce miteria extruxit: vnū in via flaminea ⁊ aliud in via aurelia: tertiūq; in via portuensi. sꝫ ⁊ leges nōnul las atq; cōstitutiones edidit ⁊ p̄sertim (Gratiano referēte) constituit: vt epus in sue iure si oliat⁹ nul lomodo ad Synodū vel aliquo alio loco cōuocare: sicut hꝫ in canone. 2. q. 6. c. Ideo huic. Constituit q; pterea ne quis sacerdos alibi q̄ apud ecclesiasticū cām diceret. xi. q. i. c. Is etiā. Demū arriana invalescēte perfidia multa a cōstante Cōstantini filio ptulit incōmoda: a quo etiā decēnio exilio dānatus fuit. Nec pp̄terea destitit ⁊ monitionib⁹ ⁊ scriptis catholicos in fide cōtinere. Unde ⁊ ad Dyonisiū quendā de icarnatiōe dñi perutilē scripsit epl̄am: q̄ ab oib⁹ approbata ē. Et cū ab exilio revocat⁹ fuisset: mādauit oia ad eccle sia ptinētia p notarios (quos protonotarios hodie vocam⁹) cōscribi. Ter deniq; cū in decēb. mēse sacros 336 5535

ordines celebrasset: vbi p̄sbyteros. 18. diaconos. 3. ⁊ ep̄os vnū creasset pridie idus augu. vite finē fecit: sepultusq; est via aurelia in cemiterio calepodij. ⁊ tūc cessauit episcopatus dies. 25.

5536 337 ¶ Zenon veronēsis ep̄s magne sanctitatis ⁊ doctrine vir hoc anno magnis clarus miraculis migrauit ad dn̄m. De cui⁹ virtutib⁹ admiratione dignis diuus Gregorius papa in li. dialogoꝝ multa cōmemorat in cuius gdē honorē celeberrimū adhuc extans extructū fuit templū: Et cū sanctus ab oib⁹ habitus sit: eius festū sexto idus decēbris celebrat.

Georgianorū conuersio.

5537 338 ¶ Hibernia alias hyberia ꝓuincia q̄ hodie Scotia nuncupat: in aquilonari pte cōstituta: hoc anno sedera verbi dei ⁊ xp̄i fidē miraculosissime suscepit: ⁊ muliercula quedā xp̄iana ibidē captiua hui⁹ rāti boni cām p̄stitit. Que cū vita pudicā ⁊ sanctā ea in regione duceret ac dies noctesq; in oꝛone ꝓsumeret gē tib⁹ illis admiratiōi fuit. Quibus scisitantib⁹ cur se tantope affligeret. Ita se suū deū colere (respōdit) qui xp̄s est. Nihil ex hoc ampli⁹ mirari barbari q̄ nouitatē nois: mulierculā in honore hr̄e ceperunt. Dos itaq; gentis illi⁹ erat parunlus cū egrotaret p vicinas domos a mr̄ib⁹ circūferri remedia exgrē tib⁹: accidit aūt vt quedā mater cū puer aliquādiu circūtulisset: nec salutare quicq̄ inuenisset captiuam tanq̄ ebria doloris adiret: eiusq; opē expeteret. Que nihil humani illa se scire respōdit: sz dn̄i quē coleret Jesum xp̄m desperatā ab hoibus salutē ꝓferre posse: paruulūq; cilitio suo supimponēs: ⁊ oꝛonē ad deū fundens: sanū matri eōfestim reddidit. Mox facti rumoꝛ totā repleuit vrbē: ⁊ ad reginā etiā peuenit: que dolore quodā afflicta captiuā ad se adduci curauit. Cūq; illā regiā domū igredi recusaret oꝛonē ad deū ꝓ illa fundēs illico regina reddita est sanitati: atq; ex hoc admonita vt in xp̄m crederet: ⁊ eū q̄ salutē ei prebuisset adoraret. Quib⁹ beneficijs ⁊ verbis cōmota regina rogauit vir: vt xp̄ianus efficeret: qō q̄ ille ꝓmisisset regnis tn̄ erat: nec sepius ab vxore cōmonit⁹ baptizari curabat: nō tā q̄ fidei hostis esset q̄ dubi⁹. Cōtigit aūtē eū aliq̄n in siluas altissimas ire venatū: quo cū peuenisset coorta subito tēpestate ita tenebre cūcta operuere: vt nec comites cerneret: nec ab vllis cerneret. Ignarus aūtē gd facto opus eēt ꝓmissionis cōiugi facte recordat⁹ est: ⁊ tunc xp̄m rogauit: vt si deus esset ex tantis cum periculis liberaret. Nec mora dies clarissima mūdo reddita est: rex ad vrbē ꝓductus regine que gestis erant miracula loco exposuit: vocatur captiua: ⁊ ei⁹ cōsiliū audit. Illa statim reiecienda idola: ⁊ xp̄m colendū dicit eiq; supplicandū: ⁊ basilicā cōstruendā esse hortat. cōuocato populo rex euangeliū p̄dicat: ⁊ nondū sacris initiatus fit sue gentis aplūs: Credūt viri p regē: ⁊ femine p reginā cōstruit tēplū magni opis: ⁊ elevato ptinaciter muroꝝ ambitu colūne collocantur: sz p̄ma ac secunda erecta tertia nullis machinis nulliusq; virib⁹ erigi pōt. Cūq; ad noctē vsq; laboratū esset recedētib⁹ oibus sola captiua mulier apud eccliam in oꝛone pseuerat. Postera vero die p̄ma luce redeūte populo colūna repta e: supra basiz in aere suspensa: q̄tū esset vni⁹ pedis spaciū: quo miraculo viso oēs magnificarunt deū verāq; captiue fidē recognouerūt. Et stupētibus oibus sensim supra basim nullo cōtingēte deposita est. Moxq; reliq colūne magna facilitate erecte sunt. At pfecta ecclesia. ⁊ populi fide cōfirmata suadēte captiua totius gentis legatio ad cōstātinū impatorē in greciā mittitur resq; gesta exponit ⁊ sacerdotes petunt: q ceptū erga se num⁹ expleāt. Quib⁹ ⁊ iocūdissimo vultu impator optime satisfecit: bi nāq; scoti seu hiberi hodie georgiani ppli appellātur: ⁊ vsq; in hodiernū die xp̄m colunt: quānis procul ab apostolica sede veritatis magistra: q̄ nō oēm euangelij veritatē seruāt eo q̄ barbaris gentibus circūfusi sunt.

Armenorū etiam conuersio.

¶ Armeni etiā populi huius religiosissimi p̄cipis tēporib⁹ xp̄i fidē cum Scotis susceperūt: eo q̄ hiberis p̄dictis in occidētali plaga viciniores essent: ⁊ hi armenij in Asia inter thaurū ⁊ caucasum mōtes cōstituti erant ⁊ sunt. Nā hiberi ⁊ armenij ac colchides vna sub ꝓuincia siue regione cōiūguntur: huius itaq; cōuersionis Tyridates tūc huiusce gētis exā fuit: q rex quodā mirabili signo circa domū suā diuinit⁹ ostenso xp̄i baptismū suscepit: qui vna cuz oibus sue ditioni subiectis vna die ⁊ vna p̄ceptione deo colla submisere: ex quo factū est vt ad finitimas q̄q; gentes xp̄ianū dogma puenerit: ⁊ multitudie dilatatū sit: quoꝝ cōmercio etiā Perse fidei rudimēta aliquātulū susceperūt.

Vandalorum regni procursus.

¶ Vandalia regio est: ⁊ Polonie septētrionalis regiōis pars fuit a vandalo fluuio (qui regionē inter fluit) cognominata a q̄ accole nomē habuere gētes sigdē ibumane ⁊ ferocissime hāc qppe regionē hiis tpib⁹ iperāte adhuc cōstātino magno gdā Geberich gothoꝝ rex potēter inuadēs vandalos cū Visimar eoꝝ rege victos a ꝓpriis sedib⁹ deturbauit: q vandalia relicta (noie retēto) panomā habitandā a Constantino isto ipetrarūt vbi ⁊. 40. annis impatorib⁹ obsequētes manserūt: verū postea cū nec ibi cōfidenter ꝓpter gothoꝝ metū diutius immorari auderēt ad oceanū cōfugiētes piraticā aliq̄diu exercuer vitā sed a Gepidis gentib⁹ fugati rursus Vandalia reuersi locum deinceps icoluerunt.

¶ Stileo deinde pricius Romanus huiusce gētis postmodū dn̄ium accepit: hic cū magni precij apd theodosiū fz hēret eidē impator ipe Archadij ⁊ honorij filioꝝ ac palatij tot⁹ curā cōmisit. Qui cū filiū noie Eutherū hr̄et in occidēte cū magna auctoritate misit cupiēsq; illū ibidē ad augustale fastigiū sublimare remp. plurimū pturbauit: ⁊ mortuo archadio cōfestiz vādalos istos ⁊ quados gepidas sarmatas alanos burgondiones saxones ⁊ sueuos in arma solicitauit ⁊ pro terrēda repu. oia pmiscuit. Cui⁹ qdē suasione vandali cū reliqs nationibus galliā oēz inaserūt. sz Honori⁹ impator postea Stileonis fraude cōperta: aduersus eū cōmouit bellū: quē ⁊ brcui cū Eutherio filio superatū interfecit.

Corsico igitur post stileonis morte a vandalis rex cōstituit: vir vtiqz ferocissimus: q statim bui⁹ sibi ad iuncta p gallias debacchans qcquid inter alpes t pyrenei est qō oceano rhenoqz includit statim occupauit: quo quidē furore capiūtur epi: interficiuntur p̄sbyteri: subuertūtur t dissipātur eccle: martyrum relige effodiūtur: vrbesqz euertūtur: nulli idulgetur etati: sed cedib⁹ incēdi s t ruinis atqz rapinis oia miscētur. Demū arclatū vrbē obsidēs a maiori capitur p̄side: t cathenis iplicit⁹ ad iproperiū poēs vrbes q̄s vastauerat t ignominiose ptrabere fecit: t post multa seuissima tormēta misera morte vitā finire coegit: eoqz sic mortuo Fredebaldus quidā post eū ho loco sup vandalos regnare cepit: quē statim Cōstantius patricius ingeniose captū ad honorū vinctum misit.

¶ Hundericus deinde tertio loco in regē eligit: t. i 4. annis regnauit: quo regnāte vandali i duas partes sese diuisere. Nā eo tēpore quidā barbari q honoriati dicebant ad tutādas ptra vandalos pyrenei angustias deputati p̄dationū abundantia allecti quo magis p̄dari liceret: t scelus impunitū remaneret ptdita vandalis pyrenei custodia statim in hispania cū multo tumultu intrarūt: t multas vrbes occupauerūt: vbi postea post graues rerū ptinciarūqz vastatiōes possessione iter eos distributa gdā sub Hūderico rege manserūt: alia quoqz vandalox pars aurelianis remanēs Gingibanū sibi regē cōstituerūt: q tū nō multo post in impij ditione cesserūt. Porro Hundericus p̄dictus hispaniarū dominator cū etiaz ipse ecclesijs dei insidias tetendisset. i 4. regni sui anno dei iudicio percussus interijt.

¶ Gynsericus. 4. rex Hunderico p̄dicto succedit vir qdez magnanimus atqz ferus: q suscepto regno statim exercitu in hispanijs collecto cū. 80. vandalorū t hispanox milib⁹ angustū mare septē passuz transijt: coartatūqz in aphricā vado trāsiuit: vbi arriana ipietate suborn⁹ fidē catholicā subuertere conatus est. Quo in tpe diuus pater augustinus iponensis epūs dū eius ciuitas ab isto rege obsideret post multas lachrymas obdormiuit in pace. Hic itaqz vniuersa sibi aphrica subiugata in sicliā apuliāqz trā iecto: ipse Childericus q t illyris dicebat p̄iuscp regū diadema suscipere epos catholicos ab exilio reuocauit ecclesiasqz pro viribus in melius reformauit t multa ci cōtulit.

¶ Bilimer aūt q t Godimer tyrānide sumpta childerico p̄dicto adhuc iuueni regnū surripuit: t cū extra prouintiā depulit: q audito Justinian⁹ impator belisariū patriciū ad ꝓpugnandū eū misit: q venies vouit se xp̄ianū mox futurū: si vandalos superare posset. Belisario itaqz in aphricā traijciēte Bilimer tyrānus in maris littore castrametatus est. Sz Belisari⁹ t Antonina ei⁹ xp̄iaissima vxor terrestri natiqz p̄lio ecōtra p̄cedere parauere: a ntonina aūt p̄mo cū suis classe egressa vādalox mulieres t paruulos oēs delenit: Bilimer quoqz a Belisario in castra cōpulsus (diiecto vallo cū suis ad internitionem sqz cedit. Qui captus: t cathena argētea vinctus Justiniano impatori cōstātinopoli p̄sentatur. hūc (vt aiunt) eunuchizatū ipera or in vicinis prouincijs cōtra persas patritiū creauit: sicqz vādalox regnū finē sue diuturnitatis accipiēs: in ditionē imperij Romani tandem venit.

Gothorum item regni p̄cursus.

¶ Gothia aūt regio europe superioris pars est finitimaqz Dacie cōtingētis alemaniā p̄mā Scythie partē: q diuidit i duo regna. nā cū Arriaricus t acrit⁹ gothox reges hisdē tpib⁹ ad cōstātini magni p̄nitz t

in sacras apostolorū Petri ⁊ Pauli edes cōfugissent: salui fierēt: qđ ⁊ factū est: vt iferius loco suo lati⁹ dicet. Indeq; p apuliā ⁊ calabriā recedēs apd cōsētiā emorit: ⁊ i medio aluei Basceti fluminis sepelit.

¶ Athaulphus ci⁹ affinis in regē suffect⁹ statim cū exercitu Romā redijt: ⁊ geḡd reliqui fuerat locustarū more cōsumpsit: gb⁹ direptis mox etiā clarissima queq; vrbis loca: que ab igne absumi nequierant fulmina de cele delapsa cōsumpsere. Honori⁹ aūt impator his auditis Cōstātij patritij insuētu cū Athaulpho isto pacē cōposuit: sororēq; suā ei in mrimoniū dedit: ⁊ tūc gothorū regnū biffarie diuisus est. Alijs in italia sub iperij ditione manētib⁹: alijs recedētē Athaulphū in galliā aquitanicam sequētib⁹: vbi apud tholosem vrbē regni sui sedē collocauit: quo in loco haud multo post ūterfect⁹ est: post athaulphum aūt in gallia aquitanica quidā noīe Valba regnauit.

¶ Theodoricus vero post Valpā regnauit: cui⁹ tpe Attila hunnor rex supbia inflatus cōsilio acer: ⁊ potētia iformidabilis in cōfusione nat⁹ cū Valamuro ostrogothor ⁊ Ardarico gepidar regib⁹: alijsq; regulis multis quingentor miliū numero exercitū secū trahens veluti lupor agmina in agnor omne multos execrabili cede inuasit populos. Quapropter Aetius pficius: qui sub Martiano pncipe galliā regebat: itelligens q⁹ Singibanus vandalor rex eor. s. qui aurelianis remanserāt fautor partiū impij volebat hunnis pre timore ciuitatē prodere: Theodoricū hunc regē sub pollicitatione dimidie gallie si vinceret in auxiliū cōtra vngaros euocat. Quo in auxiliū reipu. ꝓperāte Aetius cū simili pollicitatiōe Attilā cōtra gothos p internūcios iuitat quos galliā velle inuadere cōfingebat: atq; ita ghothi ⁊ hūni fallaci ꝓmissione illecti cū in aluerniā cōuenissent attilā Gundiocū burgondionum regē sibi occurrētē peremit: ⁊ hinc ide acie instructa in hunnos ⁊ gothos atror certamē editū. Gothorū ad ducēta milia cū Theodorico rege: hunnor centū quinquagīta milia cū Valmuro ostrogothor rege eo plio cesa fuere: tātusq; ibi sanguis effusus ē: vt modic⁹q; ibi bībat riu⁹ torrēs effect⁹ mortuor multor cadauera traxerit.

¶ Torismūdus Theodorici pdicti fili⁹: ⁊ i regno successor: q⁹ huic pugne itererat pīs necē vlcisci desiderans: triduo rursus cū hūnis pugnauit: vbi Attila in castris cōpul⁹ innumerabilis hūnorum multitudo corruit. At acti⁹ ad attilā noctu veniēs: vt recedat ei psuadet fugiēs Theodoricū cū Torismūdo fre nocte ꝓme futura cū tāta multitudine affuturū esse: vt minime sustinere posset. Sequēti deide nocte ad Torismundū aetius similiter veniēs simili figmento vsus ē: adiecitq; verēdū cē: ne dū ibi morarentur fres ei⁹ paternas opes ripiāt: atq; ita vtraq; pte recedēte: acti⁹ suos post hūnos dirigens: eos vsq; ad Turingiā psequēdo recidit: atq; hoc mō Galliā reipublice reseruauit. Torismūdus vero Tolosā regressus suos de regijs opibus cōtēdentes effēdit. Sed pace iter eos cōposita e vita discessit.

¶ Theodoricus aūt hui⁹ nois secūdus Torismūdi pdicti frater post eū regnauit: qui pncipatū susce pto cū Rociario succiorū rege hispaniā inuadēte confligēs; ⁊ ad internitionē vsq; ꝓsternens Succios sibi subegit ⁊ Gothor regnū in hispaniam vsq; protulit.

¶ Henricus etiā alter frater Theodorico rebus humanis cedēte postea sup aquitanicos hispanosq; ac Succios regnauit: cūq; etiā arelatū ⁊ massiliā sbingasset: Theodomorus ostrogothor rex xp̄ianissimus a Gothorū iugo se surripuit: ⁊ ad catholicā fidē cōuertit.

¶ Alaricus pdicti filius: post patrē regnauit: cōtra quē Clodoueus francor rex pugnauit. Quo iterfecto ⁊ gothis inde fugatis aquitaniā cōquisitā sibi subegit: post cuius necē narbonēsis ꝓuincia: q; Gothia dicebat: ⁊ hispania in gothorū ditione tantūmō remāsere: in qb⁹ ⁊ Amalaricus rex regnauit: qui ⁊ ipse tandē apud bachioniā a francis interfectus: Theoclas successit: ⁊ post eū Agilla regnauit: cōtra quē Athanagildus insurrexit: atq; in eo regnū finitum est.

¶ Leouigildus rū in hispaniarū regno Alarico pdicto successit: vir qdē iniquus atq; sceleſtus: q⁹ Ermagildū filiū christianissimū pascatis nocte ob catholice fidei cōfessionē securi mactauit.

¶ Ricardus vero Leouigildi alter filius pri in regno succedēs baptismā statim a Leādro hispalensi epo recepit: cū quo tota ci⁹ familia ad catholicā fidē tandē peruenit.

¶ Litibia aūt ⁊ Benibicus ⁊ Hundemarus reges successiue post Ricardū regnarūt. Deide qdā nomine Sesibirus vir sapiētia ornat⁹ adepto regno cōtra rēpu. fortiter dimicauit: cuius virtute regnū gothorū in hispania firmatū ē: Sesibiro aūt sentillā succedentē Sisemūdus deiecit: cui Cintilla: ⁊ Cintille tolga successit. Quo etiā deiecto Cinthasindus ex primatib⁹ vnus in regē erigitur: qui cū suspectos oēs iterfeciſſet: oēs hispaniā sue ditioni firmauit: eo q̄q; defūcto Richinsindus eius filius regnauit.

¶ Vimba tholetanus christianissimus post hunc regnū accipiēs quendā paulinū narbonēsi ꝓuincie dedit procuratorē: qui dominatiōis ius inadēs nemāsiū ciuitatē pro se muniuit. Deide Arrianis aquitanicis in auxiliū accitis regnū vniuersus peruertit: hūc vimba rex captū ⁊ coxio insutū suffocare fecit.

¶ Viconza deniq; Vimbe successor fuit: qui libidinib⁹ turpiter deditus extēplo ēt suo malo sacerdotes maculare anxius est: Sz dei iudicio paulopost a saracenis supuenītib⁹ deiect⁹ est: q⁹ deiecto Gheiti gundericū sibi prefecerūt regē: q⁹ ipse a saracenis defectus gothorū regnū defecit.

5538 339 c

Constantinus eius nois secūdus magni cōstantini filius secūdus cōstātinopolitanus imperator post patrē. cclxxix. olympiade impare cepit: ⁊ cū cōstantio ⁊ Constāte eius fratribus imperauit annis. 24. men. 5. ⁊ diebus. 12. Fuit ⁊ cū eis successor dalmatius cozus fratruelis adolescens preclare indolis: qui tertio impij sui anno factione cōstātij eius patruelis militeri tumultu interfectus est: hi itaq; fratres imperium inter se diuidentes: paulopost ⁊ ipsum iurgijs

ꝛ bellis laceraverūt: ac ciuilia bella suscitarūt. Cōstanti⁹ enim arrianus effectus arrianis fauere cepit quo auxilio multū inualuit: pp qō concilio apud laodiceā Syrie vrbē indictū ē: ad qō catholici ꝛ arriani cū arrio magna populi stipat⁹ frequētia ꝓuenientes Omusion quotidie disputarūt: catholici affirmabant filiū patri Omusion esse: arriani aūt secus xp̄m cū p̄re refellebāt. Quib⁹ cōtētionibus cōstātio ipatore: multi catholici exilijs carceribusqz ac varijs afflictionū modis sunt affecti. Nā vt infra dicemus inter ceteros athanasiū ep̄m: Eusebiū vercellensem: Dyonisiū mediolanē. Hylariū pictauiensez: Paulinū treuerēsez: atqz alios p̄res crudelē in mōz inseq p̄cepit: Juliū ēt papā q̄ arrianos ꝛ oriētales ep̄os reprehēdissent exilio multarūt. Interim aūtē cōstās aduersus frācos bellū mouit. Qui post varios belli euētus illos tandē pdomuit: ꝛ pacē cū eis cōposuit: oūqz apud gallos pace ꝛ quiete frueret: constātinus natu maior eidē bellū stati intulit: ꝛ dū apud agleiā incōsulte cū fr̄e dimicaret ab ei⁹ exercitu īterfect⁹ est. Cōstātino aūt mortuo p̄dictus cōstās postmodū varia fortuna cōtra persas vsus: cū nocte q̄dā itēpesta militū seditiōe plūs suscipere cogeret⁹ vict⁹ fuit. Ut cū postea de seditiosis militib⁹ penas suscipe statuisset Magentij dolo nō lōge ab hispania trigesimo etatis sue anno: impij p̄o fuit. ꝛ. in castro cui belene nomē erat iterfect⁹ est: Quib⁹ mortuis cōstātius hereticus arrian⁹ impio sol⁹ potit⁹ est. Moxqz reputurbata: Vetramoni⁹ Nursie: ꝛ Nepotian⁹ Rome impatores facti sūt. Cōtra q̄s cōstāti⁹ graue cōmouit bellū: ꝛ haud multo post vetramonio apud naissuz a Cōstātio regū insigne detractū: ꝛ Magenti⁹ nr̄ sic ꝓceps vict⁹ ē: bis gestis cōstāti⁹ cōfestim Gallū ei⁹ patruelē ad tuēdā indeā cesareā misit: ꝛ Julianū simil̄ eius patruelē apō mediolanū cesarē creauit: eūqz ꝓtra seditiosos quosdā in gallias misit: q ꝛ hec fecerūt: ꝛ dū grauissima bella excitasset. ꝛ. xlvite sue anno apoplexie morbo iterijt. Hic ꝛ p̄ xp̄ianos catholicos ipissim⁹ b̄r̄: tū pp moderationē ꝛ comitatē inter bonos p̄ncipes ab historicis ꝛ viris doctissimis annumerat⁹. Nā post susceptū impiū cū triūpho vrbē igressus fuisset oēs ciues mira benignitate ꝛ humanitate venerat⁹ est: affirmans Romanos ciues tanq̄ reges oēs se vidisse: erat hic statura parue sed animi excelsissimi.

Viri disciplinis excellētes.

¶ Paulus p̄mus eremita natiōe egyptius in thebaida iferiore nat⁹: hoc anno. 4. idus ianuarij. exijs: vite sue anno in eremo diē obijt: cui⁹ aīa: vt diuus scribit hiero. beat⁹ Antoni⁹ cōfestim iter choros apostoloz ꝛ ꝓphetaz euolare vidit. Fuerat hic nobilibusqz parētib⁹ ortus: ꝛ l̄ris tā grecis q̄ egyptiacis apprime eruditissimus. Qui cū. xv. etat⁹ duceret annū valeriani ꝛ decij psecutionib⁹ pmotus relicta domo ad montū deserta cōfugit: vbi postea necessitatē in volūtatē vertēs i q̄dā haud grādi pselūca sibi a deo oblata p. 98. ānos icognit⁹ i ozonib⁹ ꝛ ieiunijs solitariā vitā duxit. Cui⁹ gdē vita diuus hiero. vt religio soz mētes ad vtutē ꝛ pseuerātiā feruēti⁹ excitaret: cū multa de mūdi cōtēptu edidisset monumēta: ēt obiit. Paulinus treuerēsis ep̄s vir sciētia ꝛ sctitate ꝓspicuus bis pib⁹ i p̄cio existēs a Cōstātio iperatore ob catholice fidei defensionē exilio dānat⁹: vbi ad mortē vsqz ēt extra xp̄ianū nomē mutādo exilio fatica tus ad vltimū apud phrygiā p̄die cal. septēbris beate passionis coronā cum dño p̄cepit.

¶ Eusebi⁹ Ro. ecclesie cardinalis p̄sbyter vir gdē eruditione fide: cōuersatione: ac moꝛib⁹ insignis: ꝛ ipse hoc anno ob catholice fidei defensionē a Cōstātio iperatore capt⁹ in quodā dom⁹ sue cubiculo iclusus: vbi p. 7. mēses in ozone cōstāter pseuerās. 19. cal. septēbris adhuc meluso in dño genit: cui⁹ corpus Gregori⁹ ꝛ Grosius p̄sbyteri colligētes in calixti cemiterio sepellierūt: eiusqz sepulcro būc titulū appo suerūt Eusebio homini dei. celebrat⁹ autē eius natale. 19. calēdas septembris.

¶ Paulus etiā cōstātinopolitanus ep̄s vir sane diuinus ꝛ multarū rex expientia eruditus p hoc tēpus a Cōstātio iperatore apud quādā ciuitatulā capadocie noie cucusam: ob catholicā fidē exilio relegat⁹ arrianoz insidijs crudeliter strangulat⁹: ꝛ vi. idus iunij ad celestia regna glorioſus migrauit.

¶ Dionysius quoqz mediolanēsis ep̄s hac tēpestate apud mediolanū cōcilio ab hereticis ꝛ catholicis celebrato: cū Athanasio inhereret: ꝛ eidē plurimū faueret: ꝛ ipse a Cōstātio in capadociā exilio relegat⁹ vbi ꝛ paulo post multis iniurijs ꝛ incōmodis afflict⁹ genit in dño: cuius gdez corporis reliqas a sancto Basilio eiusdē vrbis ep̄o receptas diuus Ambrosius ipsius successor in digno honore sepeliit.

¶ Hylari⁹ itē illustrissimus pictauiensis ep̄s ꝛ oīuz litteraz eruditissimus bis tumultib⁹ ob catholicā fidē factione eiusdā aralatensis ep̄i arriani q̄driēnio apud phrygiā relegatus ibidē inter alias virtutes moꝛtuū ad vitā reuocauit. Sed deniqz post multas arrianoz vexationes ad vrbē suā reuersus ānno salutis nostre. cccl xxi. migrauit ad dñm. hic hos descriptos edidit libros.

De trinitate li. i ꝛ p̄ncipiū: Circūspiciēti.
De synodo li. i. p̄ncipiū. Constitutum.
Ad Constantium li. z. p̄ncipiū Tēpus loquēdi
Aduersus arrianū li. i. p̄nci. Dilectissimis frib⁹.

Exemplū blasfemie auxētie li. i. brissimis
Hystoria a p̄ncipio mūdi vsqz ad ch̄ristuz
Hymnos ꝛ carmia p̄mus iter catholicos edidit atqz alia aliqua.

¶ Athanasius insuper alexādrinus ep̄s vir sctitate ꝛ sciētia cōspicuus bisdē tpibus plurimas ꝛ graues gdē psecutiōes ab arrianis ptulit: nā supioꝛib⁹ annis in Laodicēsi ꝓcilio cōtra arrianos ꝓstitut⁹ cū rōnibus euidentissimis atqz argumētis fe rissimis filiū p̄i omusion esse affirmaret: qō Arrius ꝛ ei⁹ sequaces refellere nō poterāt vniuersum pene oꝛbē in sui psecutionē cōcitauit: qui fugiens vt diuus hiero.

345 5544

347 5546

348 5547

testatur sex cōtinuis annis in cisterna ficca delituit: vbi nunq̄ solē vidit: sz peractis annis p̄dictis cum quedā puella eū ibi adesse indicasset: dei nutu inde ꝓfugit. Coierant enim tūc vniuersi p̄cipes terre gentes ⁊ regna: ac exercitus oēs ad eū insequendū: pp qō multa ppessus arrianoꝝ insidijs toto orbe ꝓfugus agebatur: adeo vt ei ad latendū tutus nō supereſt locus: tandē post multos agones: multasq̄ patiētie coronas tpe Valentiniani ⁊ Valentis iperatoꝝ anno. s. oñi. 379. Sacerdotij vero sui sexto ⁊ quadragesimo. 6. nonas maij migrauit ad supos: ⁊ inter scōs relatus eo die natale eiꝰ celebraꝝ. Scripsit aūt hic egregius doctor ea que hic subiecta sunt.

Aduersus gentes	li. 2.	De virginitate seruanda	li. i.
Contra valentē ⁊ vrsatium	li. i.	De psalmoꝝ titulis	li. 3.
De exhortatione mona.	li. i.	Hystoriam beati Antonij	li. i.

De psecutione arrianorū libri multi: ⁊ symbolum: Quicunq̄ vult saluus esse.

5550 351 ¶ Nicolaus Mirox licie vrbis archiepis vir oīum virtutū carismate repletus hoc āno grādeuus ⁊ plenus dierū migrauit ad oīm: ad cuiꝰ tumbā elei fontē statim ꝓrupisse ferūt: quo liniti sanabanr̄ceci surdiq̄ audit⁹ p̄stabaꝝ: ac debilis quisq̄ sospes fiebat: pp qō innumerabiles populi ad eā caternatim ferebanr̄. Hic nāq̄: vt celeberrima eiꝰ hz hiſtoria apud patrā vbē nobilissimis ortus parētib⁹: velut lucifer etiā in ipso eiꝰ ortu emicuit. Qui postq̄ domi puerilē egisset etatē cūctis oblectationib⁹ abdicatis xp̄i iugo se subdidit: ⁊ inter cetera sue virtutis opa hoc vnū exēpli gr̄a suppono memorandū: q̄ cū nimiū esset locuplex: esseteq̄ vtroq̄ parēte orbatus: accidit vt nobilis qdaꝝ eius cōiuncrus ob inopiam tres filias ꝑsingines fornicari ꝓstituerit vt earū infami cōmertio infelicē saltē ageret vitā: qō vbi scūs vir didicit: cōdoluit: ⁊ miserrimo homini tantū cōtulit: q̄ tantū a se nephas leuare posset. Eius etiā inter cetera miraculoꝝ insignia illud memorabile ferr̄. Quod longe cōstitutū Constantinū magnū a quodaꝝ iteritu ad miser icordiā: ⁊ monitis p visum deflexit ⁊ minis. Eiꝰ aūt sanctissima ossa postmodū āno salutis nr̄e. 1087. ad barrū apulie vrbē trāflata frequētissimis miracul̄ multū ex omni orbe christiano attrahi populū: qbus beneficijs factu est: vt barrū opidū multis donis ⁊ opibus auctū sit. Ipsius aūt festum. viij. idus decembris celebramus.

5551 352 L Iberius papa natiōe roman⁹: pze augusto post Juliū pontificē sedit annis. xvi. men. vij. et diebus duobus. Cuius tēpore celebrato apud mediolanū a sectatorib⁹ arriane heresis concilio ipse cum multis catholicis episcopis vrbe pulsus est. Jam antea ariminensem synodū cōgregauerant: vbi multe disputationes callide acte fuerāt negantes Christum cū pze omnipotionem esse. Quapropter cū ea aperte impugnasset ab arrianis triēnio in exilio actus est: vnde a sacerdotibus synodo cōgrēgata Felicem presbyterum virū optimum in liberij locum suffecerunt: qui pontificatu suscepto statim conuentum. xlviij. episcoporum congregauit: ⁊ duos presbyteros: vrsatiuꝝ ⁊ Valentem ab ecclesia seperauit: eo q̄ cū constantio ⁊ arrianis in fide sentirent. Eapropter eorum precibus motus constantius Liberium papam ab exilio reuocauit. Qui imperatoris beneficio permotus cum hereticis tenere cepit: q̄uis id cum catholicis sentiret hereticos. s. ad fidem redeūtes non esse rebaptizādos: expulso itaq̄ Felice: ⁊ Liberio ad pontificatū reuocato vrsatij: valentisq̄ instigatione Cōstantius vehementissimā persecutionem in catholicos commouit: adeo vt etiam in ecclesijs p̄sbyteri ⁊ clerici passim trucidarentur. Hic autem pontifex q̄q̄ cū arrianis sentiret dei tamē ecclesias quoad potuit diligentissime exornauit: voluitq̄ decreto publico vicē suam volēs ne quis episcopus de cetero ꝓpter aliquā infestationē gregem suū vllo modo deferre posse: sicut habeť in canone. vij. q. i. c. Suggestū. Ferūt aūt fortunatū quendā aquileiensem epm̄ Liberiū hūc fidei cā in exiliū pgentē: vt in discordiā laberē solicitasse. Beniq̄ cū liberi⁹ hic bis sacros ordines in decēbrio mense celebrasset: vbi p̄sbyteros. 18. diacones. 5. ⁊ epos p diuersa loca. 19. creasset vite finē fecit. Cuius corpus via salaria in cemiterio p̄scille sepelierūt: ⁊ tūc sedes vacauit dies. vi. Inter hos aūt a liberio isto sacris ordinib⁹ initiatos diuus Hieronymū presbyterū cardinalem creatū fuisse tradunt.

f Elix papa eius nominis p̄mus patria Ro. patre Anastasio liberio p̄dicto ab hereticis pulso ab ipsis pontifex creatus sedit anno vno mē. 4. dieb⁹. 2. vir sane optim⁹: ⁊ multa laude dignus: quē hereticī ad cooperimentū sui erroris ideo elegerūt: vt liberium rōnabiliter eiecisse demonstrarēt. Qui tamen papatu inito: vbi cōstantium imperatorem ab hereticis rebaptizatū didicit: cū hereticū ⁊ orthodoxe fidei inimicū ac secūdo rebaptizatū oibus promulgauit: ꝓpter qō indignatus cōstanti⁹ suasione vrsatij ⁊ valentis a sede eū deiecit. Et cū nulla rōne ab orthodoxa fide diuelli posset: ab aduersarijs vna cū multis bene sentientib⁹ interficit: martyrioq̄ coronatur: ac. 4. calē. augusti in basilica: quā ipse via aurelia edificauerat ſo ab vrbe miliario sepelitur.

5552 353 ¶ Donat⁹ hereticus natione apher: a quo donatiste hereticī nomē sumpsere: hac miserrima ⁊ infelici tēpestate vigut: qui ex numidia ꝓuincia veniēs multa cōtra catholicos scripsit. ⁊ totā pene aphricā atq̄ iudeā sua pestifera psuasione decepit. eiꝰ nāq̄ error atq̄ deceptio erat: q̄ filiū patre minorē esse dicebat ⁊ spiritū sanctū filio minorē: necnō ⁊ catholicos esse rebaptizādos: sicut hētur in canone. 24. q. 3. c. qdaꝝ vero. cognita eius falsitate ac deceptione: nō multo post e carthagine cū multo ꝓbro pulsus est: quidaꝝ etiā eius sectatores montēses appellati fuerūt: eo q̄ eccl̄ siā p̄mū Rome in monte habere ceperunt. Scripsit aūt multa: ⁊ q̄ maxime libū de spū sancto arrianam doctrinā continentē.

¶ Eunomius etiā aliꝰ hereticus hisdē tpibus fuit: a q̄ eunomiani hereticī: vir qdē callidus aio ac cor

pore leprosus:nec secus interius q̄ exterius regio morbo corrceptus:qui cū primū ariane pfidie sectator fuisset:aliā quoq; adiecit:t disseminauit falsitatē dicēs:filiū pr̄i in oibus esse dissimilem:t spiritū sanctum cum patre t filio nihil cōmune habere.

¶ Macedonius quoq; cōstātinopolitanus ep̄s:a quo macedoniani heretici supiorib⁹ annis a catholicis ibidē legitime presul creatus hoc tēpore ab Arrianis hereticis sede deiect̄:eo q̄ filiū pr̄i similē fateret̄ licet spiritū sanctum nō secus q̄ illi:eius aut̄ error erat:q̄ spiritū sanctū negabat deū esse:t multa scandala concitauit. 354 5553

Viri disciplinis excellentes.

¶ Achatius homo luscus cesariensis ecclesie in palestina ep̄s his tēporib⁹ cū esset doctor eruditꝰ:multa in ecclīastē scripsit cōmētaria. Hūc aūt tante auctoritatis ob eloquētiā t vsurtā apud Cōstantiū ipe ratorē fuisse diuus Hieronymus scribit:vt Rome Felicē presbyterū arrianū liberij loco papā cōstituere fecerit:quē tñ(vt dixim⁹)catholicum t virū sanctū fuisse cōstat.p̄ter aut̄ quos diximus libros a se editos:t alios quoq; cōposuit tractatus.

¶ Serapion qui ob eloquentiā scolasticus cognominatus est:p hoc tēpus in cōfessione vere fidei clarus habitus est:q̄ iter cetera aduersus manicheū pulcherrimū librū edidit. Itē de psalmorū titulis:ad diuersos perutiles scripsit epistolas. Hec vnq̄(vt diuus refert Hyeronimus)minis aut terrorib⁹ a vere fidei cōfessione cōstantius eum amouere potuit.

¶ Fortunatus natione apher agleiensis ecclesie ep̄us eruditissimus vir p hec quoq; tpa multos commētarios in euangelia breui sermone cōscripsit. Veruntñ in hoc plurimū detestabilis fuit:qr vt dictū est Liberiū papā in exiliū pergentē primus sollicitauit t fregit: atq; ad heresim cōpulit.

¶ Lucifer preterea caralitanus ep̄s hac tēpestate in precio fuit:quē ob dicēdi copiā atq; elegantiā patrē cū panerario t hylario Ro.clericis ad cōstantinū legatū misit:vbi cū nollet sub athanasij noie nicena dānare fidē ab ipso cōstātino relegatus est:quo in loco cōtra eundē impatorē librū cōposuit:eiq; legēdum intrepide misit.obijt deniq; valentiniano augusto imperante.

¶ Eusebius etiā eusenius ep̄us elegantis t rhetorici ingenij vir p hoc ipsum tēpus innumerabiles pene libros edidit:egbus p̄cipui habent̄ qui aduersus iudeos:t gentes:t nouatianos inscribunt̄: scripsit quoq; alios decē in ep̄la ad galatas:necnō t in euāgelijs cōplures t breues omelias. 356 5555

¶ Victorinus insuper natione apher p hoc tēpus Rome accuratissime rhetoricā docens ob elegātiā t ingenij magnitudinē:ac legēdi prestantiā statuā ereā in foro ꝓmeruit:qui postmodū in extrema sene ciute ad fidē xp̄i cōuersus librū aduersus Arriū dialetico more ꝓscripsit: q nō nisi a doctissimis viris legi:aut itelligi potest. Itē cōmētarios quosdā in apostolū paulū composuit.

¶ Triphillus cyprilitensis ep̄us vir sua etate eloquētissimus ac celeberrimus doctor t ipse p hos dies in canticis canticorū cōmentarios:t alia multa composuit.

¶ Asterius quendā arriane factionis philosophum hisdē temporibus fuisse t floruisse dicunt:t multa in epistolas ad romanos:t in euangelia:ac in psalmis cōmentaria cōposuit:atq; alia multa sue heresi fauorabilia scripsit:que quidē ab oibus tunc hereticis studiosissime legebantur.

¶ Bonatus quoq; nō minus rhetor q̄ philosophus t grāmaticus diui hyeronimi p̄ceptor Rome tū insignis plurimū fuit:qui inter cetera in Virgiliū t Terentiū egregie cōmentatus est.

¶ Genadius quidā forensis orator:t ipse p hoc tempus Rome insignis t preclarus habit⁹ accuratissima de modo dicendi post se reliquit monumenta.

¶ Hinernius etiā Burdegalensis rhetor cū predictis Rome rhetoricā florentissime docet.

¶ Sacharius t Amarbas ac alij multi beati Antonij discipuli p hec tpa tū sanctitate: tūq; doctrina isignes hēnt̄:q̄r qdē vitā atq; finē diu⁹ Hierony.singulis libellis ad humanā īstructionē explicauit. 358 5557

¶ Arriminēsis synodus hoc anno q est.22.impij cōstātij ipso iubēte t Thauro p̄fecto mediāte idicit̄. In quā multi orientales t occidētales sacerdotes cōuenere:vbi cū multi callidi t acuti orietales simplicitatē t ignorātiā occidētaliū suis sallacijs targumētis i suā sniaz trahere niterent̄:vt xp̄s cū p̄e Omusion negaret diuino nutu inspirati illā disputationē vsq; ad tēpus p̄termiserūt:ppter q̄ antiqua niceni concilij fides arrianor suggestione ea in synodo dānata est:quā tñ postea Romana synodus ex tunc t in perpetuū voluit esse dānatam:vt etiā Gratianus in canone.15.di.c.sancta Ro.ecclia testatus est. 360 5559

Vlianus apostata galli cesaris germanus:t p̄dicti cōstātij patruelis terti⁹ cōstātinopolitanus iperator hoc anno q ē.cclxxxv.olympias apō mediolanū augusti⁹ creat⁹ iperauit ānis.t. i t mēsi.viij. Hic ex cōstātio p̄zis cōstātini M.fre nat⁹ ē:cui iō apostate cognomē fuit: qr susceptā xp̄i fidē abnegās librū eloquētie t pari ipietate redūdantē i xp̄i dogma euomit. Erat.n. liberalib⁹ disciplinis tū grecis:tūq; latinis pomat⁹:multe ēt memorie t ingētis facūdie vir: in amicos liberalis:puincialibusq; iustissimus:sed glorie cupidus:q̄ qdē oia ad extremū euertit dum christianos callidissime psequi cepit. Callidior nāq; inter ceteros psecutores fuit:qr blandam psecutionē facere curauit alliciēs magisq̄ ipellēs ad sacrificandū:ppter qō multi xp̄ianor spōte corruere. Cū hec agerēt̄ accidit vt in psas bella igētia ptractās:teste Amiano historico:sagitta in icertū missa brachio sanciare tur:q̄ vulnere.32.etatis sue ānō iterijt. Legit̄ tñ i vita bti Basilij ep̄i quēdā mercuriū militē xp̄ianū ab ipso passū illū transfixisse:Qui statim manū ad celū extēdēs ac si cōtra xp̄s clamaret dixit:vicisti galilee vicisti:ēt t te nūc negabo:facia te dececero. Sūt q dicāt Julianū hūc i diaconat⁹ordie fuisse initiatū. 363 5562

Sed Gallo cesare eius germano defuncto: vt erat glorie ⁊ ambitionis cupidissimus a cōstantio augusto in gallias se mittit contra seditiosos quosdā ꝓcurauit: vbi ⁊ breui gallorū ⁊ germanorū motus ingenti virtute cōpescens reiecta diaconi dignitate a militibus se augustū appellari fecit: Cuius qdem rebellione tantū animi dolorem contraxit constantius: vt ex hoc moriretur.

Martyres sub Juliano passi.

5563 364 ¶ Joannes ⁊ paulus christianissimi viri: ⁊ Ro. pclarissimi ciues vnus ꝑpositus: ⁊ alter constātie virginis magni constantini filie ꝑmicerius: hoc anno a quodā Terētiano campi ductore capti apud Ro. vrbē post innumera verbera Juliani ipius iussu. vi. cal. iulij martirij palmā gladio cedente adepti sunt quo qnidem die festo honorantur.

¶ Gordianus ⁊ Epimachus viri pclarissimi: ⁊ ipsi sub hoc tumultu Rome i via: q̄ latina nuncupatur martyrio cozonant̄: quorū prior pro nominis christi cōfessione diu plumbatis cesus: postea. vi. idus maij capite truncatur.

¶ Bonatus arretin⁹ epūs vir sanctissimus: ⁊ lr̄az tā humanaz q̄ diuinarū sufficiēter istruct⁹ bisdē tpibus post martyriū ꝓis ac matris cū magnas ⁊ ingētes virtutes apud etrurie ꝓuinciā opat⁹ fuisset a Juliano apostata captus martyrij cozonā adept⁹ est. Hic iter cetera sue v̄rutis opa memoratu digna dū aliqū missaz celebrasset: ⁊ de corpe xp̄i: ac de sanguine ipsi⁹ populū recrearet subito paganorū calix sanct⁹ cōfractus ē: q cū cerneret populū tristē ⁊ mestū colligēs ei⁹ fragmēta in pristinā formā suis ozonibus restituit. Quo signo cōfusi pagani deitatē xp̄i cōfessi sunt: ⁊ circiter. 188. aie baptizate sunt: hec ipsa beatus Gregori⁹ in libris dialogoz suozū meminit. huius autē natale. vij. idus augusti celebrat̄.

¶ Blasiū epum virū sanctissimū bisdē tumultib⁹ crediderim ego apud sebastē: seu samariā fuisse passum: q multis patratis miraculis in eadē vrbe a quodā pside noie Agricolao captus post diutinā cesionē: ⁊ carceris squalorē: ac ligni suspensionē: vbi pectinib⁹ ferreis carnes ei⁹ dirupte ⁊ dilacerate fuerūt post iterū teterrimū carcerē: ⁊ laci dimersionē: vnde desup vadēs saluus exiuit iubente iniquissimo ipo iudice ad extremū. z. nonas februa. cū duob⁹ pueris capite trucato ad celestia regna gliosus migrauit.

¶ Julianū insuper virginē Romanā idē sacrilegus Julianus facultatib⁹ plenā rā diu plūbatis cedi fecit donec ⁊ ipsa spiritū emitteret. ⁊ ꝓpterea ei⁹ festū. 4. nonas decēbris celebramus.

¶ Theodoricus qdā antiochenus pbyter ⁊ ipse apud eandē syrie vrbē a psequētib⁹ impijs post ceu lei penā: ⁊ multos durissimoscz cruciat⁹ etiā lāpadib⁹ circa latera ei⁹ admotis inflāmatus cū etiam in cōfessione xp̄i cōstāter psisteret. x. cal. nouēbris occisione gladij martyriū consumauit.

¶ Demetria itē Romana virgo sub hac psecutiōe Rome martyrio cozonata ē quā cū ad julianū ipijssime introduxissēt: ⁊ crudelissime verberata in cōfessione xp̄i pseueraret ad vltimū. xi. iulij spūm emisit.

¶ Pygmeus eruditissimus vir: ⁊ Juliani impatoris ꝓceptor per hoc tēpus ⁊ ipse ab eodem Juliano martyriū ptulit: qui cū ipz Julianū a puero admutrisset: ⁊ sacris lr̄is sufficiētissime erudisset. hoc tēpore in retributiōis loco pro fide xp̄i nono calendas aprilis in Tyberim necari fecit.

¶ Quiriacus qui ⁊ Judas hierosolimitan⁹ epūs hac tēpestate cuz Anna matre sua pro christo martyriū cōstantissime sumpsit. Hic ille est iudas qui helene cōstantini matri locū in quo christi crux fuerat abscondita ostendit: qua inuēta ob eius miracula semp eius gloriā predicare ⁊ annūciare voluit. Quā obrē a paganis captus: ⁊ ipse cruci affixus est. ⁊ propterea crucifigerorū ordo ab ipso Quiriaco (vt multi asserunt) initiū sumpsit. De quo inferi⁹ sub Innocētio quarto dicemus.

5564 365 i Quinianus quartus cōstātinopolitanus impator post Julianū apostatā oīum cōsensu ipe-
rator factus iperauit mensibus. 8. Hic xp̄ianissimus impator natione Panonius fuit ⁊ ab ipsa adolescentia oibus virtutib⁹ ornatus. Quamobrē nondū adolescentiā supgressus: cum exercitus impatorē creauit: q opinio erat multa cum pclara facturū: ipse autez ab vniuerso exercitu augustus diceret nō prius augusti nomē profiteri volnit: q̄ oēs conclamarēt se christianos fore. Quibus collaudatis ⁊ impiū suscepit: ⁊ exercitū e barbarorū manibus liberauit. Verū necessitate cogente ⁊ Nisibin ⁊ magnā mesopotamie partē Sapori persarū regi tradidit que. ſ. ante cū annis trecentis duobus de viginti: ex quo Romanū imperiū cōditū fuerat nusq̄ acciderat. Tandē cruditate stomachi: siue pumarū odore: quas nimiū adoleri iusserat. z 4. eratis sue anno die obijt.

5565 366 u Valentinianus natiōe Panonius quintus cōstantinopolitanus imperator hoc anno q est tertius. 385. olympiadis iperare cepit: ⁊ vna cū fre suo Valente impauit annis. xi. mēsib⁹. v. hic primū Scutariorū tribunus fuit: quē apud Niceā vrbē Joviniano mortuo: augustū lz invitum milites ꝓfecerūt ꝓnceps sigdē inter bonos numerādus: nā ⁊ Aureliano pmilis erat nisi q̄ seueritatē ei⁹ nimiā qdē ⁊ pcitatē ⁊ crudelitatē ac auaritiā interꝑtabant: qui ⁊ Valentē fratrem suū in parte impij assumēs orientē ei regendū assignauit: postea vo. z. impij sui anno Gratianū filium adolescentē ad pces vxoris Augustū nūcupauit: q statim ꝓcopiū virū audacē apud Cōstantinopolim res nouas molientem vna cum Satellitibus suis mira celeritate oppressit. Valens autē ab Eudoxio arrianorū epo rebaptizatus in heresim declinauit: ⁊ catholicos vb q̄z psequi ac in exiliū mittere cepit Ad hoc etiā Lucius qdā hereticus instabat hostilē in modū catholicos psequens: ⁊ eos q in eremo habitabant aut trucidabat: aut in exiliū mittebat. Sed Valens a Themistio philosopho christiano per litteras admonit⁹ aliquantulū mitius agere cepit. Valentinianus vo dum hec in grecia agerentur: vt

erat rei militaris scientia & virtute insignis. Saxones & burgondiones: qui erāt in littoribus oceani maris locis inuijs positi maxima virtute oppressit. At dū Sarmate p panonias sese effudissent: ac ꝯ eos bellū ꝑpararet subita sanguinis eruptione: quā greci apoplesim vocant: apud Brigionē oppidū emoritur. Valēs vero ci⁹ supstes dum cōtra gothos in Thraciā cum exercitu ire disponit reuocatis monachis: q̄uis sero: quos in exiliū pepulerat: ꝑlio victus & captus vinus merito tanq̄ hereticus exurit. Et hec qdē clades Romani impij ac totius italie exitiū fuit.

¶ Terremotu hoc anno q est secūdus impij Valētiniani annus p vniuersum orbē facto: mare littus egredit: & Nicea q̄ sepe antea corruerat funditus est eversa in Sicilia q̄q & in multis insularū vrbib⁹ innumerabiles populi oppressi sunt: inde apud Cōstantinopolim tāta orta est tēpestas: vt mire magnitudinis grādo decidēs nōnullos hoies iter ficeret. Tēplū etiā hierosolimitanū a iudeis tpe Juliani apostate mira ipensa instauratū hoc terremotu corruit: & multos iudeos oppressit: postea sequēti die incendio eo i loco diminut⁹ imisso ēt ferramenta ipsa cōsumpta sunt: q̄ miraculo multi iudei timore ꝑcussi: xpi fidē recepere. Valēs n. hereticus cū xpianis nois inimicus cēt: vt xpianis catholicis ēt stomachū faceret 367 5566

D Amasus vero papa natiōe hispanus ꝑe Antonio post Liberiuꝫ pōtificē sedit ānis. 18. mēsi. 2. & dieb⁹. x. Vir sane bonus & optim⁹ pontifex: quo pōtificante haud multo post Ursicinus diaconus a q̄busdā scismaticis seditiosisq̄ clericis papa p scisma cōstituit: & mox Basilicā que ficinū appellat Ursicinus cū suis inadit: vbi & multe vtriusq̄ ptis populo cōfluēte ceci derūt: ſꝫ paulopost diuina volūtate clerico⁹: pe puliq̄ cōsensu Damasus in pōtificatu cōfirmatus est: Ursicino ad neapolitanā vrbē misso: sed & postmodū Damaso a suis subditis adulterii crimen obiecit 368 5567

dere: quo ꝑtinaciter defendente: & ab ecclia rei eiunt. Hic ex fratrū cōsensu 6. c. Nos si. Et eius accusatores tanq̄ falso depbēsi dānant

miraculis clarus memoriã vite ſue oĩbus derelinquẽs: q ſecundũ operationẽ ſpirit⁹ ſancti viuunt.

5572 373 ¶ Ambroſius mediolanẽſis epꝰ ⁊ diui pꝛis nr̃i Auguſti. pater: patria Ro. ⁊ cõſularis dignitatis inſignit⁹: vir plane ſeriſſim⁹ ⁊ oĩum doctoꝝ ſui tpis ꝓcipuus atq; ſuꝑmus: hoc anno a Valẽtiniano Aug. e Roma (vt Liguriã emiliãq; ꝓuincias regat) Mediolanũ mittit̃: vbi ⁊ ſtatim poſt Auxentij arriani rũ epi ſerã mortẽ ſeditio maxia in populo exoꝛit̃: ad quã ex officio repmendã Ambro. in eccliam igreſſus cũ multa de partiũ cõcordia vt vir eloquẽtiſſimus diſereret: ſubito infantis vox iſonuit dicẽs: Dign⁹ eſt Ambroſius hic vt ſit epꝰ. Ad cui⁹ vocis ſonitũ fauẽs reſultat populus: ſuecclamãſq; Non alteri q̃ Ambroſio epatũ cõmitti debere: qõ ⁊ cõi oĩuꝝ cõſenſu ⁊ pace factũ eſt: q ſtati ex catheçumino xpianus effect⁹ etiã ſacris initiatus decio impij Valẽtiniani anno nonus Mediolanẽſiũ creat epꝰ: quo in ſe de cõſtituto eueſtigio oĩs ciſalpina Gallia orthodoxã recepit fidẽ: cuius certe tanta fuit comitas: morũ ſanctitas: ingenij acumen. diuinaq; ſcientia vt nõ mõ viuẽs: ſꝫ ⁊ vita functus italiã ⁊ oẽm orbẽ in ſui deuotionẽ: charitatẽ veneratioñẽq; pduxerit: q etiã ꝑter ſanctitatis gr̃am p oĩa Platoni philoſopho ⁊ oꝛtu ⁊ infantia atq; diſciplina ꝑſimilis extitit. Sicut. n. Platoni infantulo in cunis dormiẽti apes nõ parua mellis vim labellis iſeruere: ſic ⁊ Ambroſio huic ꝑſimile ꝓdigiũ: imo altius euenit: q; vt ſacra ei⁹ refert hiſto. cũ Ambroſi⁹ infantulus in cunis dormiret: ſubito examẽ apum os ei⁹ ⁊ faciẽ ita cõplenit: vt q̃ſi in alueolũ intrãdi ⁊ exeũdi frequẽtaret: dicẽs: q̃ gdẽ ꝓdigia ab eĩ⁹ interꝑtib⁹ declarata nil aliud ſignificare voluiſſe q̃ ex eius oꝛe ſuauitatẽ dicẽdi melle dulciozeꝫ fluere debere: qõ gdẽ auguriũ euẽtu veriſſimũ demõſtratũ eſt: ſi vꝫ itelligẽdi ſubtilitatẽ vel diſputãdi vim: aut dicẽdi ſcribendiq; dulcedinẽ conꝑlemur. Scripſit hic diuus Ambro. iſra ſcriptos irrefragabiles ⁊ emẽdatiſſimos libros: q̃ꝝ ſentẽtie: vt diuus Hiero. ait: ſunt fidei ac eccleſie: necnõ vt virtutũ oĩum firmiſſime colũne: in q⁹ libꝛis (vt pater Auguſtinus ingt) Romana relucet fides: q; inter ſcriptoꝛes latinos q̃ſi gdã flos emicuit.

¶ Libri beati Ambroſij.

De officijs	li.3. principium. Nõ arrogãs	De apologia dauid.	li.2. Apologia ꝓphete
Exameron	li.7. Quãdo opiniõis aſſump.	De Sedeon	li.1. Herobal
De exceſſu frĩs	li.1. Deduximus fratres	De penitentia	li.3. Penitẽtia affinis
De fide Roma.	li.1. Superiori libꝛo	De pñia iterũ epi.	li.4. Primo audiſti
De bono mortis	li 1. Quoniam de aĩa	De icarnatione dñi	li.1. Debitum fratres
De virginitate	li.4. Si iuxta celeſtis ſciẽtia	De fuga ſeculi	li.1. Frequẽs nobis
De viduis	li.3. Bene accidit	De paradiſo	li.1. Paradiſus
De lapſu virginis	li.7. Audite q longe eſtis	De trinitate	li.4. Regina auſtri
De myſterijs	li.1. De moralibus	De Iſaac ⁊ aĩa	li.1. In patre nobis
De ſacramentis	li.6. De ſacrĩs que accepiſtis	De iacob ⁊ vi. btã.	li.1. Neceſſarius
De Naboth	li.4. Naboth hiſtoria	De cõſolatiõe ad vdẽ.	li.1. Et ſi incrementum
De Helio ieiunio	li.1. Dilectiſſimi pꝛes	De ſancto abraaꝫ	li.3. Abraam libꝛi
De thobia	li.1. Lecto prophetico libꝛo	De. 42. manſio.	li.1. Manſiones
De iterpreta. Job.	li.1. Multas nobis	Epiſtolas quoq; ꝓma incipit: Clemẽtiſſimo Imperatoꝛi: ſecũda video vos. Tertia: qm̃ oĩbus. Quarta exercitus ſemp. Quinta: hic nobis motus terrarũ. Ad Vercellẽſem eccliaꝫ. Epla ieipit Ambroſius. Multos ꝑterea edidit ſermones: Omeliaſq; ac cõmẽtarios cõtra alia multa: q̃ ad manꝰnr̃as nõ puenerũt. Hymnos inſup poſt Hylariũ cõpoſuit: q̃s vna cũ pſalmis moꝛe oꝛiẽtalis eccliẽ decantari inſtituit qõ ꝑ oẽs eccleſias fuit poſtmodũ deriuatũ. Obijt deniq; hic ſetiſſimus pſul. 2. nonas aꝑlis q̃ tũ fuerũt in ſabbato ſancto. Sꝫ ei⁹ maioꝛ celebꝛitas ab eccleſia recolit̃ qñ fuit ordiat⁹. ſ. 7. idus decembꝛis.		
De iterpretatione dõ	li.1. Multi quidem.		

¶ Optatus mileſitanus epꝰ natiõe Apher ꝑ hoc tẽpus floꝛuit ex parte catholica aduerſus Donatiſtas ſex libꝛos cõſcripſit: in q⁹ aſſerit donatianũ partem in nos falſo retoꝛqueri.

¶ Cyrillus Hieroſolimitanus epꝰ eximie ſanctitatis ⁊ doctrine vir hui⁹ tẽpoꝛibus in ꝑcio exiſtens a Valẽte imperatoꝛe ſepe ab eccleſia ſua ꝓpellitur: ſepeq; recipitur: poſtea ab Theodoſio principe in concuſſum epiſcopatũ obtinẽs nõnullos adhuc extantes cõpoſuit libꝛos.

¶ Epyphanius natione Cyprius Salamine vrbis epiſcopus: ꝑ hos dies inſignis ⁊ inclit⁹ doctoꝛ habitus eſt: Qui (vt diuus teſtatur Hiero.) aduerſus oĩs hereſes multa ſcripſit: q̃ ab eruditis viris ꝓpter res a ſimplicioꝛibus ꝓpter verba ignota parũ lectitabantur. In extrema deniq; ſenectute cõſtitut⁹ varia cõdidit opuſcula. Moꝛiens deniq; vt ſanct⁹ habitus eius feſtũ quarto idus Maij celebꝛat̃.

¶ Gregoriũ etiã Naçançenũ epm diui Hiero. in diuinis eruditionib⁹ ꝓceptoꝛẽ his dieb⁹ ob ſcitatem eruditionẽq; atq; eloquẽtiã maximo in ꝑcio fuiſſe dicũt: cuius hec iſta fuerũt opuſcula: aduerſus Eunomiũ libꝛi duo: De ſpiritu ſcõ li.1. Cõtra Julianũ apoſtatã li.1. Apologeticũ ꝑterea de morte ceſarij Laudes Athanaſij epi: laudes maximi philoſophi: ac vginitatis laudes exametro verſu conſcripſit. Tandem Hieronymo teſte ſub Theodoſio principe vita deceſſit.

¶ Photinus hereticus Galle grecus Smyrnenſis olim epꝰ ⁊ Marcelli Antiareni diſcipulus: a q̃ Photinianũ dogma nomẽ accepit: hiſdẽ tpib⁹ in Gallacia moꝛitur. Hic ꝓmo Hebionis hereſim q̃ aſſerebat xp̃m purũ hoiem fuiſſe: inꝰaurare conat⁹ fuit. Et cũ eam ob rẽ a Valẽtiniano ꝓncipe pulſus fuiſſet: plurima volumia ſcripſit in q⁹ ꝓcipua ſũt: q̃ aduerſus gẽtes ⁊ ad Valẽtinianũ ipꝫ ꝓncipẽ iſcribũt

¶ Jouinianus q3 hereſiarca: hac tẽpeſtate ſuã hereſim dogmatiçare cepit: cuius tñ ſecta ꝛ impietas cito extincta fuit: nec ad aliquos ſectatores puenit. Hic pmũ monachus fuit: poſtea clericus fact⁹: docebat hoiem poſt baptiſmũ peccare nõ poſſe: nec ei prodeſſe virginitatẽ: ieiunia: viduitatẽ ꝛ ſimilia: ꝛ fornicatos poſt pñiaz eq̃bat: ac vniuſcuiuſq3 meriti ac pmij retributiõis ordiniſq3 oẽs iuſtos cẽ apud dñz deſtructũ aũt fuit ei⁹ dogma a btõ Hiero. p libzũ aduerſus eũ cõſcriptũ: q incipit: pauci admodũ dies

¶ Vigilãtius etiã pſbyter ꝛ doctor natione gallus hac tẽpeſtate floruit: ꝛ nõnulla religionis cẽlo plena cõſcripſit ſz humane laudis ſtudio deuict⁹ ꝛ ſupra vires ſuas de ſe pſumẽs ſecundã Danielis viſionẽ prauo ſenſu expoſuit. Sanctorũ q3 reliquas minime venerãdas: vigilias nõ obſeruãdas: ꝛ alia frivola multa: que in carthalago hereticorum neceſſario ponuntur affirmauit. aduerſus hunc etiam diuus Hieronymus librum edidit: qui incipit: Multa in orbe monſtra.

¶ Mellania quoq3 diui Hieronymi diſcipula iter Romanas mulieres nobiliſſima marcelli qnõdã 377 5576
pſulis filia hoc ãno q ẽ decim⁹ ipij Valẽtiniani ãnus vrbano vnico ei⁹ filio tũc i vrbe Ro. pẽtore pp xp̃z

Hannia ſeu Hanica q̃dã Egyptioꝝ regina biſdẽ tẽporib⁹ defũcto eius viro: ꝛ ipſa ſue gẽtis veluti altera Semiramis regni gubernacula ſuſcipiens: ob ai pſtantiã viribus auctis: romanis q̃maxime formidabilis fuit. Et hoc ãno cũ frequẽtib⁹ plijs romanoꝝ opes attriuiſſet: etiã Paleſtinoꝝ ꝛ arabici limit⁹ oppida vaſtauit: cui⁹ pacẽ cũ Valens impator ꝛ Lucius hereticus expoſtularẽt: nõ aliter eã pmittere voluit q̃ Hoyſen eremitã ſeriſſimũ gẽti ſue epz̃ deſignarẽt: qõ cũ Luci⁹ q̃libẽtiſſime facere conaret: Hoyſes renuit dicẽs. O Luci te certe xp̃iani catholici ad metalla dãnati: ꝛ p varias inſulas relegati ac in carceribꝫ truſi arguũt: Quãobrẽ niſi liberos oẽs iniuſte dãnatos ire pmiſeris: tuas manꝫ ad me cõſecrandũ nunq̃ injicies: qb⁹ verbis Luci⁹ vna cũ Valẽte Aug. eos reuocauit: Atq3 ita cõſecrationẽ hoyſen regine obtulerũt pontificẽ: ac p hoc pax Romano iperio reddita eſt.

tũ hoc modo Hoyſen regine obtulerũt pontificẽ: ac p hoc pax Romano iperio reddita eſt.

Patres Nitrie Egypti prouincie.

Hoyſes itaq3 de quo dictũ eſt monachus ſctiſſimus his tpib⁹ i eremo vitã ſolitariã ꝛ angelicã ducẽs ſignis ꝛ vtutib⁹ pclariſſimis clarus ꝛ iclit⁹ habit⁹ ẽ. Et ꝓpterea a Lucbio cõſtãtinopolitano priarcha

Pambo egyptius monachus: de quo legit̃ q̃ noluit plus diſcere q̃ vnuz pſalmi verſiculũ donec id meritis glorioſus. 7. idus Februarij in pace quieuit. Et eo die eius ſolẽnitas celebratur.

¶ Pambo egyptius monachus: de quo legit̃ q̃ noluit plus diſcere q̃ vnuz pſalmi verſiculũ donec id ope cõpleuiſſet: p hec tpa cũ iſa ſcript⁹ pzib⁹ ob vtutẽ ꝛ ſanctitatẽ magno in pcio ꝛ auctoritate habitus eſt hic qdã de eodẽ verſu pcunctãti rñdit: vix quadraginta illud explere potui.

¶ Macharij aũt duo brẽ Antonij diſcipuli: vnus. ſ. egyptius: ꝛ alter alexãdrinus biſdẽ tpibus veluti duo celi luminaria refulſere: hi nãq3 ſicut in vocabulo noĩs: ita virtute ai ꝛ celeſtiũ grarũ magnificentia cõcordabant. Uterq3. n. abſtinẽtie exercitijs ꝛ vtutib⁹ ai equaliter pollebat: hoc ſolo egyptius precellẽs q̃ ẽ hereditatẽ grartiarũ ꝛ virtutũ beati Antonij poſſidebat: eorũ autẽ vitã ꝛ excellentia facta diuus hieronymus cõſcripſit: vt habeãt in vitis patrũ parte prima.

¶ Hylarion ſanctiſſimus abbas p hec tpa apud Cyprũ inſulã nõ lõge a Salamina vrbe. 12. calẽdas nouẽb. diez obijt. Uir ſigdẽ ſctiſſim⁹ ꝛ oĩb⁹ ſeculis memorãdus: cui⁹ ſane cõuerſatio ꝛ abſtinẽtia ac pcla ra dona mirabiliũ q̃ opat⁹ ẽ(vt diuus ait Hiero.)tãta ac talia fuere: q̃tũ vix qs extollere poſſet. Hic natione paleſtin⁹ fuit ex viro Gaçe vrbis parẽtib⁹ paganis oriũdus: ex qb⁹ tanq̃ roſa de ſpinis floruit: a qb⁹ Alexandriã eruditiõis cã miſſus ibidẽ q̃tũ tenera etas patiebat magna igenij ꝛ morũ documẽta

¶ Hylarion ſanctiſſimus abbas p hec tpa apud Cyprũ inſulã nõ lõge a Salamina vrbe. 12. calẽdas nouẽb. diez obijt. Uir ſigdẽ ſctiſſim⁹ ꝛ oĩb⁹ ſeculis memorãdus: cui⁹ ſane cõuerſatio ꝛ abſtinẽtia ac pcla rara dona mirabiliũ q̃ opat⁹ ẽ(vt diuus ait Hiero.)tãta ac talia fuere: q̃tũ vix qs extollere poſſet. Hic natione paleſtin⁹ fuit ex viro Gaçe vrbis parẽtib⁹ paganis oriũdus: ex qb⁹ tanq̃ roſa de ſpinis floruit: a qb⁹ Alexandriã eruditiõis cã miſſus ibidẽ q̃tũ tenera etas patiebat magna igenij ꝛ morũ documẽta pbauit breui audiẽſq3 celebre nomẽ habuit. Anto. qõ p oẽs egypti populos ferebat incẽſus viſendi deſiderio ad eũ prexit: ꝛ ab eo religionis habitũ mox ſuſcepit: ꝛ oĩbus reb⁹ a ſe prſus abdicatis cuz ſolo ſacco ꝛ pallio q̃ ei beat⁹ Anto. õderat i vaſtiſſima q̃dã ꝛ terribili ſolitudie ſeceſſit ibidẽ q̃ p multos ãnos aſperrimã vitã duxit: nã qndeci tm̃ caricas poſt ſolis occaſũ comedebat i die. Erat qppe tũc ãnoꝝ qndecim ꝛ ſiq3 ad octogeſimũ vite ſue annũ cũ incredibili abſtinẽtia vitã ſuã in ſeruitio xp̃i trãſegit. Tandẽ Cy-

¶ Hylarion ſanctiſſimus abbas p hec tpa apud Cyprũ inſulã nõ lõge a Salamina vrbe. 12. calẽdas nouẽb. diez obijt. Uir ſigdẽ ſctiſſim⁹ ꝛ oĩb⁹ ſeculis memorãdus: cui⁹ ſane cõuerſatio ꝛ abſtinẽtia ac pcla rara dona mirabiliũ q̃ opat⁹ ẽ(vt diuus ait Hiero.)tãta ac talia fuere: q̃tũ vix qs extollere poſſet. Hic natione paleſtin⁹ fuit ex viro Gaçe vrbis parẽtib⁹ paganis oriũdus: ex qb⁹ tanq̃ roſa de ſpinis floruit: a qb⁹ Alexandriã eruditiõis cã miſſus ibidẽ q̃tũ tenera etas patiebat magna igenij ꝛ morũ documẽta pbauit breui audiẽſq3 celebre nomẽ habuit. Anto. qõ p oẽs egypti populos ferebat incẽſus viſendi deſiderio ad eũ prexit: ꝛ ab eo religionis habitũ mox ſuſcepit: ꝛ oĩbus reb⁹ a ſe prſus abdicatis cuz ſolo ſacco ꝛ pallio q̃ ei beat⁹ Anto. õderat i vaſtiſſima q̃dã ꝛ terribili ſolitudie ſeceſſit ibidẽ q̃ p multos ãnos aſperrimã vitã duxit: nã qndeci tm̃ caricas poſt ſolis occaſũ comedebat i die. Erat qppe tũc ãnoꝝ qndecim ꝛ ſiq3 ad octogeſimũ vite ſue annũ cũ incredibili abſtinẽtia vitã ſuã in ſeruitio xp̃i trãſegit. Tandẽ Cyprũ inſulã deuenies apud Epyphamũ Salamine epiſcopũ per aliquod tẽpus ibidẽ cõuerſatus eſt: vbi ꝛ poſt quinquẽniũ multis qdẽ miraculis clarus vite ſue finẽ fecit. Sed Eſycius eius diſcipulus: inde ipſum corpus ſanctũ ꝛ furtim auferens in paleſtinã tranſtulit. Eius autẽ biſtoriã primo Epyphanus Salamine epiſcopus: ꝛ poſt eum diuus hiero. optime deſcripſerunt.

¶ Arſenius ex Senatore Romano mõachus fact⁹ biſdẽ ferme dieb⁹ vita ꝛ miraculis clariſſim⁹ cẽ cepit. Hic: vt ex vita patrũ hẽtur: cũ in palacio Theodoſij pncipis ſublimis hr̃et: deſiderio diuini amoris icẽſus oẽm ſeculi pompã ꝛ gloriã derelinquẽs ad Eremũ Scythie perrexit: vt iter ſcos pres ſecretã ꝛ getã ab oi ſtrepitu ageret vitã: ibidẽq3 ita cõſtitut⁹ Arſeni⁹: vt tota mẽt(itẽtione adhereret deo: ſicut i ſeculari querſatiõe nimiũ erat ẽtioſus: ita oĩb⁹ a ſe abdicatis ſtuduit pre oĩbus monachis vilior ꝛ abiectior eẽ. Audierat. n. aliqñ vocẽ ſibi dicentez: Arſeni ſi vis ſaluus fieri: fuge hoĩes ꝛ tace. Tandẽ cũ oiuz ꝛ ſuã i fuitio xp̃i ꝓfũpſiſſet plenus ſpũ ſctõ ꝛ fide: ãno vite ſue. 95°. i 4. calẽ. augu. dormiuit i pace. tõs vite

¶ Paſtor Nitrie pſbyter p hec tẽpora fide: gñe doctrina ac miraculis plurimũ valuit: de q̃ iter cetera habẽt q̃ nunq̃ matrẽ propriã poſt cõuerſionẽ videre voluit in terris: vt in celis ſimul videri mereatur. Eius autẽ natale: cũ ſanct⁹ ſit habitus ſeptimo calẽdas auguſti celebratur.

¶ Paphuntius abbas p id tēpus apud Thebaida tanq̄ angelicus vir noīatissim⁹ fuit: ⁊ multos ad religionē p̄duxit: ac Talim meretricē ipudicissimā ad xp̄m cōuertit. Et cū ēt lr̄ax multax ñ mediocriter erudit⁹ cēt post multa documēta ēt bti Onofrij anachorite vitā cōscripsit: cui tandē post multe abstinētie ⁊ laborū tolerantiā astitit angelus dñi dicēs. Veni iā būdicte dñi: ⁊ igredere ea q̄ tibi debent̄ eterna tabernacula. Ecce cui mecū adsunt ꝓphete g re secū in suū suscipiāt chorū: gb⁹ auditis Paphuntij sequēti die multis astātib⁹ p̄sbyteris ⁊ Monachis ⁊ videntib⁹ ab angelis in celum susceptus est.

¶ Agathonē itē abbatē hisdē tēporib⁹ magne auctoritatis ⁊ p̄cij ob sanctitatē ⁊ doctrinā fuisse dicimus: qui vt scribit per triennū lapidē in ore detulit: vt silentij virtutē p̄cipere mereretur.

¶ Euphrasia vgo sctissima ⁊ genere ⁊ virtutib⁹ p̄clarissima: sub Theodo. senioze apud Alexandriaz in mōasterio virtute abstinētie ac miraculis multꝰ iclita fuit. Hec. n. Antigonū quendā p̄cz habuit: vir̄ sigdē gñe ⁊ societate imperatoris p̄stantissimū: ac matrē noīe Euphrasiā religiosaz ⁊ timentē deū: gb⁹ orbata ad monasteriū se trāstulit: vbi p. x. ⁊ viij. ānos cū icredibili abstinētia: obedientia: būlitate: māsuetudine: lōganimitate: atq̄ labore vsq̄ ad trigesimū vite sue annū pmānsit: gbus ita glorioſissime expletis: astantibus abbatissa ⁊ sororib⁹ aiaz deo reddidit: ⁊ sepelierunt eū cum genitrice sua Euphrasia.

¶ Mariā egyptiacā meretricē p̄mo appellatā: deīde sanctitatis ⁊ pñie ac pseuerātie exēplū p hoc tēpus cū. xl. ⁊. 7. annis mirabilē pñiaz in deserto pegisset. 4°. no. aplis migrauit ad dñm: cui⁹ corpus ꝯgregatus sctissimus abbas sepeliuit. Eius autē historiā virtutib⁹ admirandā beatus Hiero. elegāti stilo cōscripsit. Iz sit qui id opus cuidā Paulo ecclesie Neapoli diacono scribant.

¶ Euagriū aūt monachū Macharij egyptij discipulū: virū vtiq̄ sctissimū: ac p oīa mirabilē ⁊ mlta rū lr̄ax eruditū p hec tpa fuisse: ⁊ librū q vitas patrū iscribit cōposuisse ferūt. Creditꝰ ēt q̄ alia monachis necessaria multa ediderit: ⁊ q̄m axie aduersus octo p̄cipaliū vitioꝝ suggestiōes. Itē librū centū sniaz q dr̄ Anaboreus p capitula digestū. Itē doctrinā cōi vite aptā p cenobitis scripsit. Sz ⁊ vginē q̄dā li. 6. ⁊ alias sentētiolas q̄sdā valde obscuras. p̄mo se religt. Sz ⁊ iter ceteras ai virtutes tanta illi cōcessa fuit gr̄a discernēdoꝝ spirituū ⁊ purgādarū cogitationū: vt nullus ali⁹ putaret̄ ex fratribus ad tantam subtiliū ⁊ spiritualiū rerū scientiā puenisse. ⁊ Iz hic incredibilis fuerit abstinētie: tñ longissima vita vixit multis signis ⁊ virtutibus clarus.

¶ Vidimus ēt qdā monachū senioz bis tpib⁹ in thebaida fuit vir vtiq̄ bon⁹: i quo miſtas dñs gr̄as iuderat: q̄s ēt ipsa ei⁹ facies indicabat. Hā iter cetera: vt diuus refert hiero. scorpiones ⁊ bestias quasdam corrūptas ⁊ angues q in illis locis pro feruore solis acerrimi habebant̄ tanq̄ terre quosdā vermiculos pedib⁹ nudis cōculcabat: ⁊ ita extinguebat vt n. hil ab eis oīno lederet̄.

¶ Barlam quoq̄ eremita serūs q Josaphat regis Indie filiū cōuertit: hisdē tēporib⁹ in p̄cio fuit: ⁊ alij innumerabiles: vt in vitā patrū habet̄.

Valens p̄dicti Valētiniani frater sextus Cōstātinopolitanus imperator post eundē fratrē an-
5577 378 v no. 2°. 288. olympiadis imperā cepit: ⁊ cū Gratiano ⁊ Valētiniano frīs filijs impauit ānis. 4 hic vt p̄missū est a Lucio cōstātinopolitano p̄archa rebaptizat⁹ p̄seq̄ xp̄ianos catholicos nō destitit. legēq̄ tulit: vt monachi ⁊ eremite p Nitriā ⁊ Thebaidā cōstituti aut militarent: aut fustib⁹ cederent̄. Et tūc multi mōachoꝝ in egypti eremo hac rōe p tribunos ⁊ milites cesi sunt: huius nāq̄ viri auaritia atq̄ ip̄rudētia gothi in romanū ꝓruperūt imp̄iū: q cupiētes effici xp̄iani catholicos ab ipso petiere. Sed ipse sua ip̄rudētia atq̄ demētia arrianos effecit: cū gb⁹ pestimodū dū pari ip̄rudētia pugnaret q̄rto iperij sui āno: iusto dei iudicio ab eisdē supat⁹ ois ei⁹ exercit⁹ ad internitionē vsq̄ cedit̄: ipse aūt sagitta saucius cū turpiter fugeret: ac ob nimiū doloꝝ equo sepe dilaberet̄: ad villulle cuiusdā casaz ꝑportat⁹ ē: q̄ cū puenisset gothi domū ⁊ ipz icēderūt: ⁊ tanq̄ hēticus sepultura merito caruit.

¶ Justina aūt ip̄eratrix Valētiniani xp̄ianissimi viri vxor ⁊ Gratiani ac Valētiniani Augustoꝝ ma-
5578 379 ter: ⁊ ipa hoc āno post viri iteritū Valētis cognati sui suasiōe i arrianoꝝ herrsim declinās ipsorū arriani nozū facta ē alūna: q̄ (vt. xi. ecclesiastice historie hēt. l.) catholicoꝝ virorꝝ statū mox cōturbare cepit: atq̄ de exilio ⁊ pulsione sacerdotes cōminari: nisi Arriminēsis synodi decreta p̄firmare ⁊ approbare decerneret: quo qdē in bello (vt diuus scribit Hieronymus ecclesie murum ⁊ turrim validissimā Ambrosium p̄cipue pulsabat. Sed ipse cōtra regine furoꝛē nō manu aut telo se defendebat: sed ieiunijs ⁊ continuis vigilijs sub ipso altari positus per obsecrationes ⁊ lachrymas suum ac ecclesie defensionez p̄parabat deum: qua aūt finierit morte Justina nō habeo.

¶ Fridegnimus secūdus gothorū rex: de quo sub Cōstantino magno mētionē fecimus: hoc anno q ē tertius Valētis impij annus: vna cū sarmatis: quadis: alanis: hunnis: vandalis: ⁊ Marcomanis barbaris gentib⁹: ceu sese sp̄ioꝝ tēporib⁹ Ro. iperio tradidisset ob maximi romanoꝝ ducis auaritiā fame coacti: ō romanos vno qio insurgūt: ⁊ inter Cōstantinopolim vrbē ⁊ alpes Julias p̄ multos ānos oīa vastātes: romanoꝝ sanguinē turpiter fuderūt: q̄ qdē res impij exitiū fuit: nā supato: interfectoq̄ valente Augusto: Scythie regiōes: Thracieq̄ ac Macedonie: Thesalonice: achaie: Epyrri: Dalmatie cūcteq̄ panonie Gratiano ⁊ frīb⁹ augustis abstulerūt: in gb⁹ qdē p̄uincijs: quot ⁊ q̄ta a barbaris ist̄ fuerint ꝑpetrata mala: ains referre horret: quot cui matrone: quot vgines xp̄i ⁊ ingenua corpa his bellis ludibrio fuerint dicere nō attinet. Capti insup ep̄i: sacerdotes iterfecti: subuerse ecclie atq̄ ego stabula te ⁊ martyriū relige ignominiose fuerūt effosse: vbiq̄. n. luctus: vbiq̄ gemit⁹ audiebat̄: Sed nec tpibus

nostris regionib⁹ illis minora illata sūt a Turcis dāna imunia ab his malis bucusq; vix noster Europe angulus exti. Et vtinā Turci nr̄is vitijs aliqñ fortiores nō efficiant: atq; vtinā Ro. eccl̄ia i robore suo pl̄istere valeat. Nec dñs nr̄ p̄m peccata nr̄a faciat nobis: aut p̄m iniqtates nr̄as retribuat nobis.

§ Ratianus Valētiniani senioris septim⁹ cōstātinopolitanus impator anno. 2°. ducentesime octogesimenone olympiadis post Valentē patruū suū cū Valētiniano fratre suo imperare cepit: ⁊ impauit annis. 6. Vir qdē ab ipsa sua adolescētia militia strēnuus ⁊ religiōe clarus: q et ab ipsa sua adolescētia apud argētinā Germanie vrbē vno p̄lio ad. 30. alemanorū milia qui fines Romanorū vastabāt: cū minimo suorū dāno iterfecit. Suscepto itaq; impio: ⁊ Justina ei⁹ matre defuncta pulsis oībus hereticis: totā italiā ad verā fidē mox redegit: quo pacto catholicorū templa destructa resarciri ac instaurari fecit. Sed cū instātibus Gothis rēpubli. in maximo discrimine videret Theodosiū hispanū virū vtiq; clarissimum regni socīū ac comitez sibi delegit qui superatis alemanis hunnis ⁊ ipsis gothis: mox orientale impiū restituit inito cū arbanarico ⁊ alarico gothorū regib⁹ fedele ipse vero in occidēte superatis pacatisq; alemanis: necnon ⁊ repressis Scythis siue tartaris sexto imperij sui anno e vita discessit. 382 5581

¶ Augustinus futurus p̄r nr̄ ⁊ Jponēsis ep̄s: hoc anno cū decē ⁊ octo etatis eēt annoꝝ libū q hortē 383 5582
fius iscribit leges in manicheoꝝ heresim statim icidit: vt ipsemet i ter⁹ o cōfessionū suarū libro cōtestat⁹ est: nā tūc ea in adolescētia iā ita doct⁹ euaserat: vt cetera superet q̄ afferre possint Aphrice ornamēta.

Jricus papa natiōe Ro. p̄ze Tyburtio post Damasum pontificē sedit annis. xv. mē. xi. dieb⁹ 385 5584
§ 25. Hic Gratiano teste cōstituit ne clerici cū mulierib⁹ in eadē domo (nisi cū cōsanguineis) cohabitare p̄sumerēt: vt habeē in canone. 81. d. c. Feminas: istituitq; vt sacri ordines initiādis per tēporū interualla ab ep̄is darent̄. 77. di. c. In singulis. Voluit quoq; vt qcūq; aut viduam: aut secūdā vxorē duxisset: ab officio ecclesiastico p̄orsus pelleret: vt. 26. di. c. Acutus: ⁊ c. vltimo. Itē censuit p̄sbyteros ab epō nñ consecrari debere. 24. di. c. Ep̄is: Actui qz generale baptismū nō misi in sabbato sancto fieri debere: de conse. di. 4. c. Nō rōne. Hic cū Manicheos quos in vrbe inuenerat exilio dānasset. p̄hibuit etiā ne cū fidelib⁹ cōicarent. Censuit quoq; ne vllus de eoꝝ secta reciperetur: nisi ea cōditione vt in monasteriū tanq̄ in carceres ppetuo dānarent̄. Jbiq; ieiuniis ⁊ orōnib⁹ se macerāret: ⁊ tm̄ō in vltimo vite sue: cū de eorū cōuersiōe cōstaret: viaticū salutis sumerēt. Tandē vero cuz ⁊ p̄uincialibus suis: si forte pēnitaret̄ futura p̄dicere: sed ⁊ impatori Theodosio victoriā de Maximino tyrāno p̄dixit. Veniq; cū centesimū ageret annū post plurima miracula ⁊ ppbetias p triduū i ea dē spelūca nullū ad se venire p̄misit: sed positis genib⁹ in orōne. 6°. calē. aplis reddidit sp̄ūm: atq; ita proxit ad dñm: Eius autē vitā virtutib⁹ admirandā beatus Hieronymus elegāti stilo conscripsit. rāq; deuotas ad vtutis culmē erigere: ⁊ ad pfectiōis vestigia cōcitare solus iter oēs sufficiat: hic vt bea tus refert hiero. a q̄dragesimo vsq; ad nonagesimū vite sue annū in quadā ardua thebaidis rupe semper mansit: nec vnq̄ ex ea exiuit: sed in vigilijs ⁊ cōtinuatis orōnib⁹: aliisq; cōtēplationib⁹ feruētissime deo seruiuit: pro quo in tāta mētis sinceritate pueuit: vt nō solū eorū q̄ erāt sciaz cōsequeret̄ a dño: verū et eorū q̄ futura erāt: p̄sciaz mereret̄. Euidēter nāq; ei dñs ppbetie grāz cōtulit: ita vt nō nñ ciuibus

¶ Joānes eremita natiōe egypti⁹: vir optim⁹: cui⁹ tāta fuit sanctitas atq; pfectio vt mētes religiosas

¶ Hermanus Antisiodorēsis epūs: vir fide: virtutūq; meritis: ac miraculorū gloria plurimū insigni tus: per hec tempora Ravene diem obijt.

¶ Maximinus qdā britānicus vir qdē rei militaris scia p̄clarus. 6°. Gratiāi impij ānō: teste Eutro. i Britānia p seditionē impator fact⁹: i gallias cū exercitu mox p̄rāsiēs vniuersaz p̄uinciā cū germania 388 5587
p crudelissima bella sibi subiugauit. Et gratianū iperatorē apud Lugdunū fugatū mox suis machinatiōib⁹ iterficere fecit. Valētinianū aūt ei⁹ frez pene pubescentē post fugā postq; exilia ac recuperatū iperij cōsortē fecit um multos ibidē et obtrūcauit: gb⁹ iterfect̄: Maximin⁹ p̄festi Victorē filiū regni seu iperij cōsortē fecit Sed anno euoluto a Theodosio supat⁹: captusq; stari regijs spoliar̄ idumētis: gb⁹ denudat⁹ subsistēs illū capite trūcari p̄cepit. Victor deide fili⁹ cū in gallijs ab Argobaste supatus esset ibidē interfect⁹ est

Theodosi⁹ senior gne hispan⁹ octauus cōstātinopolitan⁹ impator hoc ānō q est p̄mus. 290. olympiadis post Gratianū ⁊ Valentinianū impator fact⁹ impauit ānis. xi. Princeps sigdē xp̄ianissimus: optimusq; ⁊ p̄stantissimus: ac Traiano a cui⁹ cōsanguinitate: vt nonnulli af- 388 5587
firmāt originē ducēs: p̄similis: q hzeni post̄q̄ tyrānos oēs sustulisset: auxilio dñi nr̄i Jesu xp̄i fret⁹i quo maxie fidebat: ⁊ Androgeū seu Androgatū Maximini ducē: ac Abrogastē Eugenīq; gallia⁊ tyrānos ⁊ ptis germanie ina sozes supauit: ⁊ occidit: qō ciusdē historie celebrator Claudianus poeta admirās ait: O nimiū dilecte deo tibi militat eth̄er: Et cōiurati veniūt ad classica venti: hic hz historico careat auctore: ab Ambrosio tñ ⁊ dino p̄ze Aug. li. xxij. de ciu. dei magnis extollit̄ laudibus: cui ad disciplina militarē addūt ingenij ⁊ religiōis laudē: in gb⁹ plurimū valuit: ⁊ iter ceteras virtutes. militarē coluisse video: qz cū aliqñ viri thessalonicēses (postea bononiēses nūcupati) vt ex legēda sancti Petronij hētur. iudicē suū in theatro occidissent: ⁊ ex hoc ira plurimū p̄citus fuisset: Ambrosij p̄cib⁹ eis hilarissime pepercit. Verū postea agente curialiū suoꝝ malitia: eius iussu ad quīq; hominū milia occi

sa sunt: Quod vbi Ambro. itellexit impatori apud mediolanū existēti ecclesie introitū (nisi peniteret) interdixit: sicut hētur in canone de pe. di. 2. c. Secūda: quā gdē admonitionē ita equo aio Augustus tulit: vt vltro Ambrosio grās egerit atqz penituerit: z vrbē ipsaz laceratā instauraverit: vt notat in pheemio .ff. Hec autez tria: in glosa. s. Roma: vñ z penitētia pacta legē tulit: vt pncipū snie sup mortis alteratione plate: vsqz in trigesimū diē ab executorib⁹ semp differrerent: qtinus locus misericordie: vel si reo exigeret pña: nō deperiret: vt pz. xi. q. i. c. Cū apud. e. l. Si vendicari. C. de penis. Be cetero aūt maxia pace gubernauit impiū: nec in nullo p iracundiā circa irā legūqz custodiā aut bonorū memoriā manda torū memor extitit. Et cūcta quecūqz optimi pncipes facere cōsueverāt: cū itegritate pcipua semp celebrauit. Sitqz postea si aliqñ ira pcitus esset: hac cōctatione vsus est: vt ter alphabetū morose pferret: anteq̄ qcq̄ verbo pferret. Ferūt hunc Joānis eremite pdicti familiaritate apud Thebaidā plurimū vsum fuisse: cuius etiā cōsilio z bellū tractabat z pacē: hnic aūt pncipi tāto placilla vxor fuit imense pietatis z religiōis mulier: ex q̄ archadiū z Honorū filios Augustos suscepit. Beniqz hic memorāb⁹ princeps cū oia pfeciſſet q̄ pncipi optio cōuenit apud Mediolanū corā diuo Ambro. āno etat⁊ sue qnquagesimo defunct⁹ est: cui⁹ corpus eodē āno Cōstātinopo. trāslatū ē.

¶ Augustini pris nri puerilo.

5589 390 ¶ Augustinus pr̄ noster diui Ambrosij in fide discipulus z fili⁹ doctor⁊ oiuz pcipuus: hoc āno etatis sue. 30. apud mediolanū cisalpine gallie metropolim (doctrinis z pdicatiōib⁹ bti Ambro. cpi) ex Manicheo xp̄ianus efficit: vir sane scia atqz sapia: oīb⁹ q ante eū fuerāt: vel post futuri erāt cellio: qz (vt testat Volusianus) legi dei deest. qegd Aug. cōtigerit ignorasse: q gdē q̄pta nobis postmodū ac vniuerso generi hūano cōtulerit laudatissima salutis beneficia facile oēs itelligūt. Nā ab ipsa puerili etate tāta discēdi flagrabat cupiditate vt nullū disciplīe genus sibi icognitū pati voluerit vnq̄. Fuit itaqz diuus pr̄ hic natiōe aphor: ex honestis xp̄ianisqz parētib⁹ in vrbe Thagastensi nat⁹: co⁊ q̄z accuratissima cura z diligētia enutrit⁹: ipensi⁹ etiā secularib⁹ lr̄is apprime eruditus: oibus vz disciplinis ibutus: qs liberales vocāt illas egdē cū eēt aeris ingenij adolescens p semetipsum (nullo tradēte doctore) didicit z intellexit: ita vt ad singula q̄ in mūdo sunt natū diceres. Hic itaqz virtutib⁹ fultus Augustin⁹ ad huc q̄si adolescēs: ex Carthagine matre Monica nesciēte Romā venit: postmodū Mediolanū vt rhetoricaz doceret: vocat⁹ cōcessit: ad quē locū Monica ei⁹ mater sctissima statim subsecuta ē: vbi z paulopost cupīb⁹ suis: suffragāte maxīe diui Ambro. doctrina ad vere religiōis iter cōuertit: qō ipsemet cōfessionū li. his verbis cōtestat⁹ ē dicēs: vocasti z clamasti: z rupisti dñe surditatē meā: coruscasti z splenduisti: ac fugasti cecitatē meā. Fragrasti z duxisti spīm z anhelo tibi: Gustaui: z esurio: z sitio te. Tetigisti me z exarsi in pacē tuā. Eo itaqz loci btissimus Aug. cōuersus z catheccuminus fact⁹ diuino spū illustrat⁹: iam tractat⁹ de xp̄iana religione cōponere orsus est: vz. De achademicis: de ordine. Beqz vita btā: ac solilo quio⁊ edidit libros. A diuo deinde Ambro. vna cū filio suo noie Adeodato baptizat⁹. Te deū laudamus hymnū cecinit: z cū ipso Ambro. in finē vsqz cōplevit. quo qdē baptizato haud multo religiōis batismum ab ipso Ambro. (vt idē Ambro. testatur) Suscipiēs ad diuū Simplicianū tūc abbatē statiz cōcessit vt de optimo viuēdi mō estus siue mētis cū eo cōferret: vbi bēnij tp̄s pmanēs ozonib⁹ z ieunijs semp vacauit. Nec satiari qdē poterat dulcedine q̄dā inenarrabili p̄sideras altitudinē cōsilij diuini sup salutē gñis hūani. Vñ (vt Possidoni⁹ ait) vehemēter affect⁹ i hymnis z cāticis suaue sonāt⁊ ecclie vocib⁹ indefinēter flebat qb⁹ pmotus statim de musica libros p̄posuit. Inde vō mīris instinctu vt pr̄iaz repeteret multis p̄sociatus frib⁹ discessit z Romā venit. Et pethruriā trāsiēs sanctos eremitas diuersis in locis mōtis pisani vitā agētes inuisit z salutauit: cū qb⁹: referēte ēt Francisco Petrarcha viro religioso atqz doctissimo lib. s. 2. de vita solitaria dies aliquot in eodē habitu z vite ppositio egit: quos sua suaui ozone z setā incredibiliter refecit ezū vitā z viuēdi modū: sicut quodā ei⁹ mone pz: maxīe pbans. Inde etiā pfect⁹: centū celsas nō pcul ab vrbe. Ro. adijt. z eadē rōne xp̄o deditos inuisit: quos ēt a se laudatos in ppositio salutis adipiscēde sua ozone cōfirmauit. Cumqz demū Romā cōcessisset cū Manicheis ibidē diu cōflixit: ac duos lib. ō eos scripsit: q̄z vnū de ecclesie catholice moīb⁹: alterū vero de ipsoz manicheoz morib⁹ intitulauit. Ibidē etiā cōsistens libros de q̄ titate aie: z de libero arbitrio cōposuit. e Roma postea pfect⁹ vna cū matre sua z multis frib⁹ consociat⁹ ad Ostia tyberia puenit: vbi nauigationi se instaurātes vtonica ex filij cōuersione z religiositate gaudio repleta: cū his verbis allequit: qd (ingt) fili hic faciā? cuiqz hic sim nescio? Jā cōsumpta spe hui⁹ seculi: vnū erat: ppter qō in hac vita immorari diuti⁹ cupiebā: vt te xp̄ianū tantū videre priusq̄ morerer: sed cumulatius hoc mihi deus meus p̄stitit: vt nō mō te xp̄ianū catholicū: sz z cōtēpta felicitate terrena videā seruū ei⁹: qb⁹ dictis factū ē vt intra qnqz dies illa decūberet febrib⁹: nonoqz sue egritudis die: aia illa religiosa: z pia corpe soluta sit: p acetis vero ex more mīnis exegis: Aug. cū frib⁹ suis Carthaginē adnauiganit. Lareſqz paternos repetens cōfestim p̄monū satis amplū vēdidit: z paupib⁹ erogauit: ibiqz haud lōge in nemore monasterio extructo cū dei seruis viuere cepit fm morē z regulā sub sanctis aplis cōstitutā: ob cuius viuēdi formā tanto in honore z pcio habit⁹ est: vt multi ac multi seculo renūciantes: sese sanctissimi viri magisterio vltro subderent: cū qb⁹ etiā p triēnū icirciter z ozonib⁹ vacans libros edere nō distulit: ac exēplo: p dicationibusqz qb⁹ multū valebat: indoctos z ignaros docere curauit. fact⁹ deinde p̄sbyter nonnullos ex fribus suis sacris ordinib⁹ initiari fecit: z tūc aplicā regulā cōscriptā eis obseruandā cōtulit. Beniqz in Jpponēsi eccl'ia: lz inuit⁹ eps pmotus. xl. annos supuixit: cuius cū tēpora ob sacerdotū: clericoruqz ac

manicheoꝝ petulantiã inquieta ac difficillima viderent: monasteriũ aliud canonicorũ intra cpũz sibi cõstituit: ꝛ cũ eis de cetero etiã ꝺm regulã antea eremitis in solitudine collatã vixit: ad quẽ etiã tũ multi ob sanctitatẽ: ꝛ doctrinã se trãsferẽtes: eiꝰ discipuli efficiebant. Vez cũ multa sint eloquẽtissimorũ sanctissimorũqꝫ virorꝝ testimonia: q̃ hunc celeberrimũ patrẽ miris extollũt laudibꝰ: finiendo dicere ausim oia in augustinũ fuisse pfecta: q̃ ad viri integritatẽ ptinebãt: cui ꝛ pmultũ hũanũ genus debet q̃ discipli nas oẽs tũ hũanas tũ diuinas in vnũ q̃si redegerit corpus: ita vt q̃ saluus fieri cupit: hũc solum legẽdo imitãdoqꝫ salutẽ cõsequatur. Tot autẽ libros in oĩ doctrine gẽre scripsit: vt ne nũerari quidem: nedũ legi queãt. Nõ. n. tm̃ mõ scripsit q̃ huic nr̃o opi inserere cur auim⁹: que in hoiũz manus versant: ſz longe plura q̃ deperdita sũt: in qbꝰ certe pre ceteris ecclie doctoribꝰ videt se parvulos ĩstruere: mediocres alere: ꝛ robustos in diuinis exercere ac pficere voluisse: necnõ ꝛ ois generis ꝛ etatis fideliũ curã suscepisse videt. Eqdẽ hũc ipsum fontẽ illũ e paradisi medio egressũ fuisse dicere ausim: ex quo ois religiosorũ mẽdicantiũ ordo tanq̃ flumina ꝓrupere a qbꝰ ois xpianus orbis irrigat: fecundat atqꝫ illustratur. Et ꝓ pterea qdã erudit⁹ vir id verissimũ esse cõprobãs: ab eodẽ. s. diuino fonte quattuor mendicantiũ religiosorũ flumina potissimũ emanasse: his versibꝰ cecinit dicens.

O deus oipotens quantũ admirabilis arte es:
Qua celi cõstant sidera terra fretum.
Quicquid bis capit paradisi fons sacer a te
Terrestris medio cõditus exce fuit
Quattuor existo nascunt flumina fonte.
Euphrates: ganges: tygris ꝛ ipse gyon
Fecũdis serpunt totũ qui fluctibus orbem.
Quis sine tam sterilis terra creata foret
Vnqꝫ bis ꝛ soli generant cuncta profecto
Nec poterit maius ditior ore sophos
Quid nisi pro tali figuret imagine functis
Diui augustini dogmata sacra putas
Hic magnũ fontem sophie diffudit in oras
Cunctas qui mẽdas tersit ꝛ omne nephas
Edidit iste pater per multa volumina: quorũ
Iste nunc titulũ cernere quisqꝫ valet.
Quid sibi descripti fluuij voluisse videntur:
Quattuor aurelij nil sibi in orbe domos
Circuire imensum: mundũqꝫ fluminis instar
Et pia secta: sunt sua signa ducis.
Quas memorare volo sic vel proferre: ſz sit
Debilibus vati vecta talia rotis
Primus hic instituit noster dux nos eremitas.
Cuius ab iperio regula nostra data est.
Hinc ortum post hec duxerũt carmelitam.
Indicat hec eadẽ tradita norma sibi
Predicatorũ felix hinc nascitur ordo
Canonici primo regula chyriacos.
Tandem quis dubitat Franciscum stigmata Christi
Gestantẽ primum: quin fuerit alter ego
Hic eremita fuit sub quo tolerare magistro
Tunc sanctimonie nouerat ipse viam.
Sic mihi des maclas deus hoc in fonte lauari.
Vtqꝫ augustini veta preceſqꝫ inuent
Me quo celestem precibus perducat ad aulam.
Lucida que videã iugiter ora dei. Amen.

¶ Monaca itaqꝫ diui pr̃is Aug. mr̃: hoc anno in octys tyberinis nonis maij ãno etatis sue. 56. migravit ad dñm: cuiꝰ admirãdã vitã ꝛ vtutibꝰ plenã Paulus noster Bergomẽsis eiusdẽ scriptor mr̃is duotissimus nostriqꝫ eremitarꝝ ordinis p̃cipuus pr̃ e libris diui augu. excerptã pulcherrime descripsit. Vbi oñdit q̃ pia mater ipa fuerit: q̃ casta q̃ sobria: q̃ sapiẽs: q̃ mitis q̃ benigna q̃ modesta q̃ patiẽs q̃ cõstans q̃ prudens q̃ hũilis: q̃ in orãdo: legẽdo meditãdo: cõtẽplandoqꝫ extiterit devota: necnon ꝛ q̃ tũ in vigilijs ieiunijs ꝛ elemosynis clarg ẽdis assidua: ac etiã in aiabus deo reconciliãdis mira arden tiqꝫ charitate flagraverit. Eius itaqꝫ sanctũ corpus ibidẽ a filio cõditũ vsqꝫ ad Martini gnti pontificis tpa p mille ꝛ. xx. annos pstitit. Verũ eo presulãte circa annũ dñi. 1142. tertio idus aprilis. Inde Romaz tpa p mille ꝛ. xx. annos pstitit. Verũ eo presulãte circa annũ dñi. 1142. tertio idus aprilis. Inde Romaz cũ ingẽti pompa translatũ: cure fratrũ nostrorꝝ eremitarꝝ tanq̃ veris matris heredibꝰ cõmendatũ est. Cui ꝛ Mapheus vegius laudẽsis poeta sui tẽporis laudatissimus: ꝛ tũc Martini ipsius pape Bataurius ob eiꝰ singularẽ quã in filiũ Augustinũ: matrẽqꝫ monachan gerebat devotionẽ: Mauseolũ mira arte elaboratũ multa impẽsa extruere fecit: ad qd̃ postea visitatiõis gratia ꝓueniens: tale in eiꝰ laudez composuit epigramma: videlicet.

Salue lux matrũ mater sanctissima salue
Salue augustini monacha digna parens
O salue tanti nati dignissima mater
O salue sextus gloria femineꝰ:
Que genuisti illud cunctis memorabile seclis:
Ecclesie robur presidiũqꝫ sacre
Eloquij flumen tantũ quo tota rigatur
Lex sacra ꝛ vbertim lingua latina fluit
Ingenij fulmen tantũ quo tota corusceat
Sacra fides: ois impietasqꝫ tremit:
Quẽ longe errantẽ longe christoqꝫ rebellem
Vertisti ad vere religionis iter:
Vertisti sanctis precibus qbus anxia semper
Pulsabas magnũ flensqꝫ gemensqꝫ deum
Vertisti largo lachrymarũ flumine quo te
Etbereiqꝫ alte penetrabãt pectora regis:
Cogebãt illũ nulla negare tibi:
Quin maiora etiam q̃ que sperare vel vnq̃
Auderes vltro plura simulqꝫ dare
O quantũ tibi nos oẽs debere fatemur
Cuius ope est mundo reddita tanta salus:
Quippe nisi e tenebris ad lumina sacra redisset.
Cõversus meritis filius ipse tuis:
Altiloquas totũ nisi diffudisset in orbem
Doctrinas tantis totqꝫ voluminibus
Errorũ nisi tot pestes strauisset iniquas
Ingenio nisi tot dogmata prauo suo
Quid mirũ si nostra fides: cultusqꝫ perisset:
Si totus noster religionis honos:
Nũc vero superi quãdo ad fastigia celi:

Spargebas largo semp ⁊ imbre madens:
Felices o que tantū lachrymę gemitusq
Felices tantū que potuere preces.
Que trahere ad sese summū potuere tonantē
Ferreq qua certe mundus agebat opem:
Ecclesiam tāto que firmauere ruentem
Roboze fesices o lachrymę atq preces.
O dulces lachrymę vincant q̄ mella phanoſq
Que vincant dulces nectar ⁊ omne preces
O feruens amoz: o pietas incensa parētis
O qui flagrabat sancta per ossa calor:
O flāma: o nulli facile enarrabilis ardor.
Paterne o feruor mentis ⁊ ignis edax
O qui te tantus estus pia mater agebat:
Et quo scandebas impetus astra super
Ardentes tanq̄ longe volucreſq sagitte:
Sic ibant lachrymę: vota preceſq tue:
Euectū nūc te purior orbis habet:
Quando hac terrena de fecer carcere tantum
Eruta tu loca liberiora colis.
Nunc nostris melius rogitans tu cōsule rebus:
Pro nostra melius funde salute preces:
Affer opem: nunc tu mundo succurre labenti
Succurre afflictis rebus ⁊ affer opem
Te cuncte exornant gētes: tibi vota profundunt:
Succurre ⁊ cunctis gentib⁹ ⁊ affer opem:
Omnis te sexus: oiſq te inuocat etas
Te quicunq vocent oibus affer opem
Precipue matres q̄tū tu experta labores
Et natis ⁊ tu matribus affer opem
Te docti ante oēs ne tu despice doctos
Nemo tuo nato doctior affer opem:
Salue lux matrū mater sanctissima salue
O salue eterna laude canēda parens. Amen.

¶ Ordo eremitarū Aurelij ipsius patris Augustini hoc anno ab ipso fundatore ꝓceptoreq ac duce Augustino apud Thagathensem ⁊ Ipponensem Aphrice vrbes initiū sumpsit: Nam vt dictum est: cum diuus pater Augustinus matrem apud ostia tyberina sepulture mandasset: statim multis consociatus fratribus Aphricam adnauigauit: ⁊ patrimonio pauperibus erogato in nemore haud procul ab Ipponensi vrbe monasterium primum construxit: ⁊ ibidem cū dei seruis eremitice viuere cepit: ꝟm regulam a sanctis apostolis constitutam: quod quidem viuendi genus (Possidonio referente) Augustinus etiam prius fecerat anteq̄ de transmarinis partibus remearet. Cunq ibi triēnio constitisset regulam ꝟm apostolicam formam primitus edidit: eisq ac successoribus oibus obseruandam tradidit: q̄ sanctissimam viuendi formam: multi non modo seculares: sed ⁊ eremite: alijq innumerabiles viri se sanctissimi viri magisterio professioniq obtulere: quo factum est: vt pre multitudine religiosorum multa ⁊ pene innumerabilia in aphrica sub eodem duce ⁊ eremitico titulo sint extructa monasteria: que quidem primo ipsius diui Augustini mortem (seuiente vandalica pſecutione) multis in locis deleta fuere: nā tanta eorum fuit rabies: vt multe vrbes exuste euersaq templa: ⁊ Christi nomen pene in oi aphrica no orbe extinctum sit: horum itaq fratrum quidam italiam repetentes: in Etruria potissimum alisq locis eremitarum ordinem pro viribus conseruare ⁊ instaurare annixi sunt: sed cum postmodum Gothorum ac longobardorum: aliorumq scismatum perfidia inualescente dei ecclesia maximum accepisset incommodum eremitarum: similiter ⁊ monachorum ordines ferme consumpti sunt. Hoc nāq modo hunc ordinem perturbatum: sepe collapsum: sepeq a multis: vt fit: instauratū ⁊ reformatum ab ipsis etiam locis instauratis aut reformatoribus varia postmodum sortitus est nomina prout etiaz nostra etate apud monachos sancti Benedicti ⁊ minores gestum esse videmus. Nam in diui Francisci ordines alios Bernardinos: alios Amedeos: alios vero minores non in vna puincia tantum: verū etiaz in vna eademq ciuitate appellare consueuimus: cum tamen omnes a seraphico Francisco originem habere probentur. Sic ⁊ de congregatione sancte Justine patauine dicendum est: que a primo loco Patauij sub titulo sancte Justine extructo: ⁊ in ordinis sancti Benedicti institutis reformato id precipuiz nomen sortiri meruit: cuius quidem congregationis monachi vt verissimi religiōis ⁊ regule sancti Benedicti obseruantissimi esse censentur: hoc quippe in nostro ordine certissimum esse videmus. Cū enim multis in locis hic eremitarum diui patris Augustini ordo labefactatus videretur. In gallis primum sanctus Gulielmus qui fuit Aquitanie dux surrexit: ⁊ suum ordinem: suamq religionem verbo ⁊ exēplo plurimum iuuit: ipse enim huius ordinis professor existens cistercienſij in gallijs exemplo permotus: cum ordinem suum tum in moribus: tum in locis vastatum adeo videret vt nulla q̄si in eo regularis facies videretur. Collabentes nanq ordinis ecclesias collapsa monasteria ⁊ muros refractos ac nemorosos vbiq ortulos aspiciebat. Quorum quidem calamitate permotus Gulielmus ad cōpomnedos religiosorum suorum mores: ⁊ ad instauranda extruendaq noua monasteria ita animum adiecit: vt breui conualescens ordo ipse in gallijs meliorem faciem pre se tulerit. Ipse siquidem primus relicto eremo apud parisius monasterium ordinis extruxit ⁊ mendicitatem Anastasio quarto pontifice approbante exercere cepit: idq multis in vrbibus agere curauit. Quamobrem religio ipsa cum nō modo patrem: sed etiam religionis conditorem appellauit: ⁊ de cetero ad perpetuam sui memoriam ordinis fratres non eremitas sancti Augustini: sed gulielmitas vulgo in gallis appellare cōsueuit. Eiusq exemplo confestim in vmbria ⁊ flamminea italie prouincijs Joannes bonus mantuanus incredibili feruore eodem modo surrexit: qui magis exemplo q̄ verbo ⁊ ipse collapsum ordinem instaurauit. Unde factum est vt ⁊ multi viri sanctitate pmoti se suaq ordini tradentes religionis habitum ab eo susceperunt: ⁊ multa cōstructa sunt monasteria iter quos ⁊ seraphicum Franciscū minor fundatorē fuisse cōstat. eā ītē ob rē ⁊ in flāminea ⁊ vmbria ei⁹ ordinis religiosi nō eremite sed augustini: ſ Jāboniti dicti

fuerũt. Sic ⁊ in etbruria: ac alijs plurimis in locis ita gestũ est: cũ alij a loco de fabali: alij de loco ō be ritijs sic reformati cognoiari voluerit: quoꝝ qlibꝫ ꝑtiũ caput differẽtes cõstitutiões suas: eadẽ tamẽ regulã: sicut in ꝓdict⁹ ordib⁹ gestũ esse videm⁹: viqꝫ ad Innocẽtiũ quartũ habuere: Quo in tempore Alexander quart⁹ Innocẽtio suffect⁹ viñone q̃dã ꝓmonit⁹: qua qdẽ brissimũ patrẽ Augustinũ capi te grãdi: ⁊ exilis mẽbris vidit: cũqꝫ monuit: vt ordinẽ suũ tã per gallicanas ciuitates effusum: vt ⁊ ipse ieremẽtũ more ꝓdicatoꝝ ⁊ miorũ sortiret in ciuitates reduceret: q stari euigilans ordinauit vt ꝓdicti fratres omissis ꝓdict⁹ titulis ⁊ noib⁹ sub vno capite regerẽt: ⁊ vno. s. eremitaruꝫ diui Augusti. noie censerẽtur: atqꝫ eos relict⁹ nemorib⁹ ciuitates icolere coegit: necnõ ⁊ oĩa idulta: atqꝫ ꝓuilegia diuerꝫ ꝑ uncijs: ac locis per summos pontifices collata eis censuit esse cõmunia. Quantum deinde ⁊ locis ⁊ viris sanctitate ⁊ scientia prestantissimis floruerit hic ordo in inferioribus dicemus.

¶ Canõicoꝝ aũt ordo. s. regulariũ diui Augusti. hoc ãno ipso patre Augustio iam eꝑo ordiato apꝺ Ipponẽsem aphrice vrbẽ ab ipso ꝑe iniũ sumpsit. Nã vt fermõe de cõi vita clericorũ ab ipso edito ad verbũ habeꝛ. Augustin⁹ idẽ cũ molestia eꝑs presbyter fact⁹: ga cũ fratribus eremit⁹: sicut ãtea hitare ñ poterat clericos intra eꝑi domũ ẽt habere curauit ⁊ cũ eis pariter ꝺm apostolicã formã: quoad vixit de gere voluit: Quib⁹ oibus placuit vnũ in deo sentire: ⁊ oĩa coĩter possidere. Verũ gs hoꝝ canonicorũ fuerit hit⁹ nullo autẽtico scripto aut approbata cõsuetudie inuenire potuim⁹: cũ diuersis i locis diuersi bitus reptanꝰ canonici: ga alij albo vestiunꝰ hitu cuꝫ basta superiori linea: alij tunica nigra cum basta

Rchadi⁹ Theodosij magni filij⁹ non⁹ cōstātinopolitan⁹ imperator. olympiade. 293. p⁹ patrez
5606 407 a imperiū suscipiēs iperauit cū Honorio fratre suo ānis. 13. hij nāqz cū mire indolis t igenij adolescētes eēnt ēt xp̄ianissimi habebanť: q dū impij gubernacula suscepissent parēs⁹ auspicijs illud tm̄ admistratoib⁹ rexere dūis: t Archadi⁹ qdē orientē: Honorij⁹ vo occidētē gubernabat. Uexq; pater eoq; Theodosij⁹: ipsis adhuc adolescētulis tres duces tutores reliq̄rat: vz Ruffinum q orietē: Stilconē q occidētē: t Hildonē q Aphricā regerēt: mortuo patre qbz coq; impandi cupiditate p̄mot⁹ regnū q̄sq; inadere conat⁹ est suū. At Hildoni res nouas in Aphrica molienti: fr̄ eius Mesecelger viriliter obstitit: eūq; e regno fugauit: q ita baud multo post ai dolore mortu⁹ ē. Ueruz mesecelger ea victoria elat⁹: cū nullis oio parcēt: t ipse stati a ꝓpijs militib⁹ occisus ē. Ruffin⁹ vo dū orientale imperiū inadē cōparet: ab Archadio lz adolescēte oppmitur. Stilco ēt q Romanoq; copiarū vnite Rhadagasuz gothū viq; audacissimū cuz inūerabilib⁹ gothis in fesulānis mōtib⁹ apud etbruriā supe rauit: Alaricūq; eoq; regē apō rauenā multi cladib⁹ affecit: cū i galliā ab eisdez Gothis supat⁹ fuisset: t ab honorio impatore auxiliū postularet: Indignat⁹ impator stati duces misit: q eum interficerent.

Anastasi⁹ papa natiōe Ro. patre maxio p⁹ Syricū pōtificē sedit ānis. 3. t dieb⁹. x. Hō figdez
a optim⁹: q pōtificatu iito rei dīne curā gerēs: Gratiāo teste ꝓstituit ne debiles vel mācī: ne ue
5608 409 mēbro aliquo mutilati i clericoq; numerū recipenť: vt habetur i canōe. 55. di. c. Qui pte digiti. Uetuit itē ne pegrini: t maxie trāsmarini in clerū recipentur ro. nisi q̄nq; cp̄oz cyrographuz signatū exgiberēt. 37. di. c. Extraneo: Et hoc qdē feciss̄e dicit̄: ne manichei q in aphrica existimatione magna bēbāt ad fidē corrūpēdā de suis cū fraudib⁹ eodē mō mitterēt. Adānauit rurs⁹ vt cū sacq; euāgeliū in ecclesia dei legētur: aut canerēt: nō sedēdo: sed stādo cū reuerētia ab oībus xp̄icolis audiretur: de ꝓse. di. i. c. Apostolica auctoritas. Bis deniq; in decēbrio mēse ordiationib⁹ celebrat̄: vbi p̄sbyteros octo: dyaconos q̄nq;: episcopos per diuersa loca decē creauit: moritur: t in cemiterio ad Ursum paleatū q̄nto calendas maij sepelitur: t tūc cessauit sedes dies. xxi.

Martin⁹ monachus t turonēsis episcop⁹ vir scitate t pietate clarissim⁹: hoc āno q ē p̄m⁹ Anasta-
5609 410 sij pōtificis ān⁹ apud eādē vrbē. 3⁰ id⁹ nouē. etat̄ vo fue. 81. migrauit ad dñz: Cui⁹ qdez vita rātis extitit glorioſa miracul̄: vt triū mortuoq; more dñi nostri Jesu xp̄i meruerit cē suscitator magnific⁹: Cui⁹ qdē exequijs cū diu⁹ Ambro. doctor miraculose interfuiss̄et: t ei⁹ scitatē atq; vtutē didicisset; cōfesti de co talia ꝓtulit vba dicēs: Beat⁹ Martin⁹ ꝓbani erroris tēpla destruxit: vexilla pietat̄ erexit: mortuos suscitauit: ab obsessis corpib⁹ demōia seua exclusit: ac varijs laborātes lāguoz⁹ salut̄ remedio sublenauit. qa ingt: ita pfect⁹ ē: vt xp̄m texiss̄et in paupe: t vestē quā egen⁹ accepat mūdū dñm induiss̄et. O felix largitas quā dīnitas opat̄. O clamidis gloriosa diuisio q̄ militē rexit t regē. O inestimabile bonuz: qđ vestire meruit dīnitatē. Digne huic dñe cōfessiōis tue p̄mia cōtulisti: digne arrianoq; subiacuit feritas p q̄titate vestis exigue vestire deū meruit t videre. Sic sperātib⁹ contulit medicinā: vt alios supplicationibus: alios visu saluaret: Hec Ambrosius de beato Martino ad verbum. Eius itaqz festum tertio idus nouembris celebratur.

Paula matrona romana mulier sane scitate admirabilis: t diui biero. in xp̄o filia atq; discipula hāno q̄ t scūs martin⁹ erat̄ fuc. 56. sexto calē. febru. apō Bethleē iudee ciuitatē lōgo coronata martyrio
cessit in pace: Cui⁹ qdē dignitatē monasticāqz conuersationē: desertionē patrie: t ad hierosolymā ꝓfectionē diu⁹ ipse biero. libello quod ā magnis effert laudib⁹: vbi ēt oēz ei⁹ pegrinatie nē p loca sancta: humilitatēqz: cōtinētiā: clemētiā: pfusaz in paupes būficētiā: incredibilē patiētiā: institutionē: ordinē monasterij: hospitalitatē atq; fidē: t aduersus hereticos cōstantiā: t ad extremū eius felicē exitū: t in exequijs scōrū pcursū narrat atq; frequentiā. Eo ēt in lib. ipsi⁹ filiū Eustochiū t heredē vtur̄ psolar̄. Dicitqz eādē paulā ab Agamēnone rege pdcō: q troiā delenit: traxisse originē: q̄ tradita fuit viro clarissimo ex nobilissima iulioq; familia ꝓcreato. In cui⁹ qdem tumulo idē scūs Biero. tale inscripsit carmē.

Respicis angustum precisa rupe sepulchrum — Diuitias sobolem bethlemico conditur antro
Hospitium paule celestia regna tenentis — Hic presepe tuum christe atq; mystica magi
Fratres: cognatos: romā: patriāqz relinquēs — Munera portātes: hominiq; deoq; dedere.

Dormiuit itaqz scā t btā hec paula: vt dcm̄ ē: septio febru. tertia sabbati p⁹ solis occasuz: t sepulta fuit 5. calē. carūdē: vixit in scō ppōsito Rome annos quinqz: Bethleem aut̄ annos viginti.

Bonatus Epiri epūs: vir sanctitate t scientia precipu⁹ per hoc tēpus in precio existens: etiā draconē immense magnitudinis in eius ore spuendo occidit: quem adeo magnuz fuisse ferunt: vt octo boum iuga vix ad incendij loca eum perducere potuerunt.

Pelagi⁹ quidam monachus t hereciarcha pessim⁹ e Roma in Angliā proficiscens: insulam illam omnē execrabili infecit errore. Predicabat enim hominē sine gratia dei saluari posse: t vnūquemqz suis meritis: propriaqz virtute ad iustitiā regi. Infantesq; preterea sine originali peccato nasci dicebat: nō ideo baptizari oportere: vt a peccato liberētur: sicut habetur in canōe. 24. q. 3. c. Pelagiani: Cōtra quē diu⁹ pater Augustinus cum ceteris presbyteris se viriliter infundens: librum de baptismo parulorū primo: t postea alium librum cōscripsit: vt etiā hēbtur in canone: de conse. di. 4. Sed t sanctus Biero. ō cum Dialogum recte fidei tribus liozis perscripsit: qui sic incipit: Dic mihi critobole. Is aut̄ pelagi⁹

anteq̄ ꝓderet hereticus tres libros de trinitate fidei cōposuit. Et postq̄ hereticus publicatus fuit etiam heresi sue fauentia conscripsit.

¶ Alexius Romanus patricius cōfessor dignissimus atq; scissimus: hoc ipso anno. 6°. calē. augusti Ro. in domo patris sui noīe Eupbemiani senatoris icognitus lōga exercitatus patiētia migrauit ad dominū: cuius exequijs miraculis plenis interfuere Archadius: ⁊ Honorius impatores: Hic ꝓ domino sponsam elegantissimaz deseruit: vt etiam Gratianus in canone. 27. q. 2. Para. Ecce q̄ coniugati ecstatus est. Eius autem natale eo die quo obijt celebratur.

Anocētꝰ huius nois ꝓmus papa natiōe albanus: ꝓe īuocētio pⁿ Anastasiū pōti. sedit ānis 15. mēsi. 7. ⁊ dieb⁹. 20. hic scūs fuit: ⁊ multa ad religionē xp̄iaīā ptinētia: Gratiano ēt testāte cōstituit: vz vt nullꝰ publice penitēs in clerū recipeř: sicut hētur in canōe. 50. dis. c. Canōes Voluit itē vt eccl̄ia semel ꝓsecrata amplius non ꝓsecrareř. 68. di. c. Ecclesijs semel. Cēsuit itē: vt clericus q̄ sine epi ꝓsensu ordinareř: eius ordinatio fieret irrita. 71. di. c. Sigs ausus. Declarauit q̄z p̄terea q̄ epi q̄ pbēdas vel pōzatū: vel decanatū: aut honorē vel dignitates: seu al q̄ sacīm: vtputa oleū scīm: crisma: ꝓsecratiōes altariū vēderēt p symoniacis punirenť: vt. i. q. 3. c. Sigs pbēdas. Voluit q̄q̄z vt ꝑma sedes alcui alti iudicio nō subderetur. 9. q. 2. c. Neo. Cōstituit itē vt singulis solēnibus festis in ecclesijs añ sacri receptionē pax xp̄icolis dareť: de cōse. di. 2. c. pax igitur. Cōstituit insup vt sabbato ieiunū celebrareť: eo q̄ tali die xp̄s iacuisse in sepulchro: ⁊ eius discipuli ieiunasse: de ꝓfe. di. 3. c. Sabbato. Bānauit ēt pelagiū pdcm̄ ⁊ Celestinū mōachos hēticos cū oi eoz execrabili doctrina: sicut p̄z 4. q. 1. c. de hac mā. De iudeis q̄q̄ ⁊ pagānis: deq̄ mōachis regulas q̄sdā tulit: vt habeť. 26. q. 2. c. Nū ⁊

illius erroris ⁊ hereſis atq; alios octo conſcripſit libros: Hic antecꝰ huiuſmodi impietati ſe aperiret in ter eccleſie doctores clarus ⁊ inſignis habebatur.

¶ Ruffinū aglei. eſcz ꝓſbyterꝫ vtꝫ vtriq; clariſſimū atq; eruditiſſimū hiſpanie fuiſſe ꝓſtat: eo q; dñs hiero. nonnullas dederit epl̄as: in gbꝰ eū tanꝯ amicū dulcib⁹ alloquitur vbis atq; ad charitat⁊ pſeue rantiā exhortat: ſed paulopꝰ aiciſſe pſeuerātia inter deos deſtitit: Hic itaq; cū erudit⁹ eēt: ⁊ ſi opꝰ aliqđ nō ediderit: tamē in trāſferēdo de greco in latinū multū laborauit. ⁊ ꝯmaxie multā ptē greco⁊ codicū latinis exhibuit: vꝫ libros Joſephi iudei. libros Baſilij epi: ⁊ Gregorij nazāzeni: Clement⁊ Ro. Euſe. ceſarieēſis: Sixti ꝓſbyteri: Euagrij ſnias pāphili martyris aduerſuꝫ matheāticos: atq; origenis aliq̄s trāſtulit: Sed ⁊ in ſymbolū nōnulla diſſeruit. Scripſitq; preterea benedictionē Jacob ſup duodecim patriarchas triplici ſenſu. ſ. hiſtorico: morali ⁊ myſtico. Scripſit etiam epiſtolas ad dei timorem horta torias: ⁊ obtrectatori opuſculorum ſuorū onoꝰ voluminibus reſpondit.

5610 4ii H Onorius Archadij p̄dicti fr̄. x. cōſtātinopolitanꝰ imperator: ciꝰ fratre archadio defūcto ſo ānō. xxvi. olympiadis impiūtꝫ ſuſcipiēs cū theodoſio frīs filio impatr ānis. ix. vir certe moꝛibꝰ ⁊ religiōe patri theodoſio ꝓſilis: q; p̄ncipatu ſuſcepto ꝓfeſti Cōſtātinū quēdā tyran num apō Arelatū captū interfecit. Cōſtātiū āt p̄dicti Cōſtātini tyrāni filiū Gerūciꝰ comes in bello apō Vienā occidit: ⁊ ſtati ei⁹ loco Maximū quēdā ꝓſtituit: Quo ſubſtituto milites ſui nō mꝭ to poſt gerūtiū ipm interfecerūt: pꝰ quē ⁊ Jomꝰ nobilis gallicꝰ: cū in gallia q̄dā temeritate rēpub. inua ſiſſet ipſe ⁊ Sebaſtianus eius frī interfecti ſunt. Athaulfꝰ āt veſegothoꝝ rex: cū pacē ab honorio po ſtulaſſet: nec ipetrare potuiſſz biſpaniā ⁊ aphricū traijciēs eas cū quodaz Attalo impatoris noīe inua dere tētauit. Sz Attalꝰ ab heracliano africe p̄fecto maritimo bello ſupatꝰ ⁊ captꝰ ad Cōſtātiū comitē Honorij cognatū arelatū vinctꝰ miſit⁊. Deinde ad Honoriū Romā miſſꝰ ante currū ſuū in triūpho lu dibrio fuit. Heracliānꝰ āt hāc ob rē claꝝ ⁊ ipſe in pfidiā plapſus ē: Qui a depto ꝓſulatu ſtati cū tribꝰ mi libus ⁊ ſeptingent⁊ nauibꝰ ex africa romā vēit: Sz Cōſtātini comitis p̄dicti occurſu ita attritꝰ ē: vt ſolus raptā rediret carthaginē: vbi cueſtigio militari tumultu perēptꝰ ē. Tūc q̄z p̄cipiēte Honorio: ⁊ fauēte Cōſtātino: ſopt⁊ apud aphricā rebꝰ: expulſiſq; hereticis eccleſijs pax reddita ē. Deniq; honoriꝰ paca tā rēpu. reliquēs ānō. ix. impij ſui rome defunctꝰ ē nulla pꝰ ſe ſchole relicta. Sepultuſq; ē intra petri ba ſilicaz i mauſoleo pulcherrio. Duas qppe ſtilconis filias: vz vnā pꝰ alterā duxerat vxoꝛeſq; ſubita moꝛ te p̄uēte ex hac luce vgines migrauere: Quāobrē imperiū ciꝰ Joānes occupare annixus eſt.

Romane vrbis captiuitas.

¶ Alaricꝰ. 4. gothoꝝ rex ex nobiliſſima balthoꝝ i gothis familia natꝰ hoc ānō q ē. 164. conditiōis ⁊ quīꝰ regni ipius Alarici ānus eſt⁊. qz aplis pꝰ lōgā ⁊ grauiſſimā obſidionē romanā vbē rex oīz vīam

5611 4i2 cepit ⁊ incēdit: Nā cū alaricꝰ hic regnū ſuſcepiſſz Redagaſuz quēdā in gothis potēntiſſimuz ſibi adiun gens exercitū ducētoꝝ miliū coadunauit: ſtatiqz thraciā: panoniā: noꝛicū: illyricū ⁊ ꝑmā Italie ꝓ: vt dixim⁹: mirabili ſtrage afflixit: Sz Redagaſꝰ vltro pgrediēs in ſeſulāis mōtibꝰ nō. pcul a Florētia cōſe cutꝰ ē. Quo ſupato ⁊ interfecto: tāta: vt paulꝰ lōgobardoꝝ hiſtoricꝰ refert: captiuoꝝ gothoꝝ fuit multi tudo: vt oīuz greges p ſingulis aureis pecudū more vēderent⁊. Eā ob cladē pmotꝰ alaricꝰ cuz inſuerabili veſegothoꝝ multitudie italiā itrauit: ⁊ nō lōge a Rauena ꝓſedēs ibidē oia rapinis ⁊ direptiōibꝰ involuit: Quo audito ſtilco ipigerrimꝰ onꝝ: ſtati e Cōſtātinopoli cū oibꝰ copijs monēs terreſtri iriere italiaz vēit: ⁊ p agleiā ac patauiū agrū delatꝰ in rauennatū: vbi nūc ferraria ē: q̄ tūc vicus erat cōſedit. Congreſ ſoqz in alaricū fcō ipm plimis affecit cladibꝰ: quē ſi voluiſſz: et oīo delere potuiſſz: ac ita: vt aiūt: bellū ptraxit. z. ānis. Deinde int⁊ honoriū ⁊ alaricū pace cōfecta imperator galliā: quā ſueui: alāi: Burgōdiōes⁊ qz cū vādalis occupauerāt: alarico poſſidēdā cōceſſit: quā gdē poſſeſſionē Stilco q in Italia ⁊ gallia imperatoris vices gerebat ꝓbaſſe vlꝰ ē: imo ⁊ maioꝛa eidē alarico pollicitꝰ: Sz haud multo poſt oīz gothi eo in loco ſecuri ꝓſiſterēt Stilco in die paſce ſaulū quēdā indeū ducē cū exercitu miſit: ⁊ cū ſaulo xp̄iāi maxio eēnt odio ō gothis cruētiſſimā edidit cedē: Quo viſo alaricꝰ raptī acie ſtruxit: ⁊ i Saulū ruēs eius copias oēs deleuit: ⁊ ita ira ſuccēſꝰ omiſſa gallia aduerſꝰ Stilconē oēz ſuā vī cōuertit. Sz Stil co cū ab impatore auxiliū poſtulaſſz: imperator duces miſit q cū interficēnt. Dignā ſue frandis ſibi retri buta mercede. Alaricus āt multa indignatiōe ꝑmotus: cū p̄dictū vniverſaz finiſſz depopulatus italiaz: romā rurſus obſedit: q̄ fame tabefacta mīres ēt filios ꝓederūt: vnde ⁊ certe prius fame periit q̄ gladio. Ac ſic alaricꝰ caſ. aplis pꝰ obſidiōis ānū vbē q̄ totū cepat orbē nullo q̄ſi defenſaz pſidio puo negocio ꝓ pbēdit: diripuit ⁊ incēdit. Ferūt tñ alaricū hac moderatiōe in romāos vſuz vt ſuis mādauerit: a cede ⁊ a ſanguīe q̄ad fieri poſſz: abſtinere: vt q̄ ad baſilicas petri ⁊ pauli ꝓfugiēres nō lederēt. Tradūt q̄z placidā Theodoſij ſenioris filiā captiuā abductā fuiſſe. Alaricꝰ vō cū gothis ſuis tertia die vrbe egreſ ſus in lucanos brutioſqz p̄fectꝰ ē: vbi cū oīa depopulatus finiſſz: tādē apud Coſentiā ciuitatē vi captaz ⁊ direptā. 6ⁿ regni ſui ānō moꝛitꝰ: ac ſic poſtea roma rex oīz dñs: ciuſq; regnū decliare cepit: qō Blō dus forolivienſis hiſto. duob⁹ ⁊ trigita libris accuratiſſime deſcribēs deflere nō deſtitit: e qbꝰ ⁊ nos vita ti ei⁹ iberētes multa ad vbū excerpſim⁹. Alarico nāq; recedēte relīq̄ clariſſima vrbis loca q̄ ꝓburi a Jo this negnerāt fulmibus: vt paulꝰ refert: diruta ſūt: pp qō in tota vrbe xp̄i blaſſemia fuit: acclamātes ſi ideo vbi euenīſſe: quia ſacra deorum neglexerant: Quam obrem ⁊ divus pater Auguſtinus contra

obtrectatores ciuitatez dei edficauit ⁊ cõposuit. ¶ Ataulph⁹ ãt ⁊ ipse balth⁹ p⁹ alrici mortẽ ob-
ipũ⁹ affinitatẽ ⁊ generis nobilitatẽ gothoꝝ rex oiuz ꝓsensu creat⁹ gnto loco regnare cepit: ⁊ .3. annis re
gnauit: vir sigdẽ magnanimus atqz excels⁹ q in romanã vrbẽ plurimũ inflãmat⁹ suscepto regio noie conse
ctum cũ exercitu regress⁹ est: vt vrbẽ oio deleret: ⁊ nouã ꝑderet: quã Gothiã appellaret: ꝛ Placidia eius
vxor ⁊ Theodosij senioris filia iã ab Alarico captiua abducta: vbi bois mẽtẽ intellexit: ita cũ vtilibus
vbis deliniuit: vt vrbem dimiserit: ⁊ a cedibus atqz rapinis se tẽtauerit: vrbẽ quoqz suis magistratib⁹
regendã dimiserit. Et nõ modo hec prestãtissima mulier maritũ a tanto facinore retraxit: sed etiã int
ipsum ⁊ Honorium imperatorẽ fratrẽ ⁊ eius nepotem ⁊ Theodosium pacẽ cõposuit: Quod cũ nũcia
tum fuisset inter gothos Athaulphus hic a suis militibus statim interfectus est.

¶ Ociliũ carthaginẽse. .s. ducẽtoꝝ decẽ ⁊ octo patrũ hoc ãno Innocẽtij pape iussu ꝺ pelagiũ indicit: in
quo qdẽ sciss⁹ pater ⁊ doctor augustin⁹ affuit: vir certe oiuz q tũc aderãt: doctiss⁹: q fidẽ nostram 415 5612
acutissimis disputatiõib⁹ egregie defensauit. ¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Lucian⁹ hierosolymitan⁹ ꝓsbyt̃ vir scitate ⁊ scia ꝑcipu⁹ tẽpestate hac floruit: ⁊ corpa brõrũ stepha
ni, ptholmartyris: ⁊ Gamalielis diuina reuelatiõe reperijt eãqz reuelationẽ ⁊ inuentionẽ cũ cẽt disertis
simus vir ad omnes ecclesias insigni volumine greco sermone conscripsit.

¶ Alexãder libros: hoc ẽ medic⁹ cognomẽto sophista: per hoc tẽpus ob ingenij magnitudinẽ medico
rum ꝓnceps habit⁹ totius medicine disciplinis tribus libris explanauit: ⁊ alia q̃dã cõposuit.

¶ Paulin⁹ nolan⁹ eps pietissim⁹ qdẽ vir hac gothica ꝓturbatiõe ꝓ cuiusdã vidue filio captiuo rdimẽ
do se in ꝺuũ tradidit: ⁊ vt din⁹ pater aug. ꝑ⁰ de ciui. dei. c. i. ⁊ Grego. in. 3⁰ dyalo. c. i. tradũt: in africã pdu
xit: vbi dñs suis rãdẽ cõuersis in patriã suã cũ gloria regredi meruit. Ad hũc nãqz epm scs Hie-
ronym⁹ epl̃az ad sacras lr̃as exhortatoriaz scripsit. Ferũt ãt hũc paulinũ nõnulla breui rmõe ꝓposit⁹
se. .s. ad Cesiz quẽdã epm de morte ꝓsolatoriũ libellũ: Ad Seuez epistolas multas. ⁊ ad Theodosiuz
iuniorẽ panagiricũ ꝓsa ꝓscripsit. Itẽ ad sororẽ de sacramẽt⁹ lib. i. ⁊ de cõtẽptu mũdi epl̃as multas: sed
⁊ tractat⁹ multos diuersos de causis edidit: ⁊ ꝑsertim de penitẽtia ⁊ martyrum laudibus.

¶ Lepori⁹ african⁹ ꝓsbyt̃ cũ supioꝝ⁹ multa scitia claruit: q cũ de puritate vite sue minuũ ꝑsumeret:
dignissime atqz scissime vixit. Sz hijs ẽt tpib⁹ tã ꝟbo q̃ vita multo in ꝑcio habit⁹ ẽ: ꝓpterq; ⁊ din⁹ pr̃ augu-
stinũ⁹ baptismũ ⁊ religiõis habitũ suscepit: ad cũ statiz ꝓ fidei xp̃iane eruditiõe suscipiẽda cõcessit a quo
optime edoct⁹ rãdẽ discessit. ⁊ cũ sufficiẽter erudit⁹ ẽt: ad cũdez aug. adhuc ꝓsbyterꝝ: ⁊ ad alios multas
epistolas edidit: in qbus ipm exhortat̃: vt ingeniũ suũ in sacraꝝ litterarũ expositiõe agitet. Hic taz in
vita q̃ in morte cũ mult⁹ signis ⁊ vtutib⁹ claruerit: in scos relat⁹ ei⁹ natale. i4. die augusti celebratur.

¶ Bassian⁹ q̃qz laudẽsis cisal. gallie vrbis epus: vir oi vtute: scitate atqz doctrina ꝓspicu⁹ hoc ãno bea
¶ Nestor hẽiarches ꝓstãtiopolitan⁹ eps h⁹ tpe postq̃ pontificatu donat⁹ fuis- tũ celo reddidit spm 415 5614
set aptũ se ecclesie hostẽ ondit: ⁊ cũ ex tpe ꝑcipu⁹ declamator cẽt ꝓdicauit xp̃m hominẽ puꝝ fuisse ñ de-
um: vnde ⁊ libꝝ q̃sti de incarnatiõe scribẽs. 62. duob⁹ dinc scripture testimonijs suo prauo ꝓpu ꝓfirma-
uit. Scripsit ẽt nonnullos alios tractat⁹. ¶ Predestinatoꝝ ẽt hẽsis p hec tpa scripsit: q oio affir-
mabãt nil ad vitã ꝓdesse q̃ hoies vtuose viuerẽt: sicut hẽtur in canõe. 24. q. 3. c. Quidã. Quis aũt.

¶ Valba sext⁹: imo poti⁹ septim⁹ gothoꝝ rex hoc ãno Ataulpho: inuẽtoꝛ hui⁹ erroꝛis fuerit ñ hẽtur:
rege ⁊ Sigerico ei⁹ successore infect⁹: eo q̃ cũ Honorio impatore ꝺ militũ volũtatẽ ꝓposuerãt eis sub
rogat⁹ regnauit ãnis. x. vir qdẽ prudẽtissim⁹ atqz mitissim⁹: q cũ videt milites pacis ipatiẽtes ad eoꝝ 416 5615
rabiẽ explẽdã magnã eoꝝ ptẽ nauigio ⁊ armis instructã in africã trãsmisit: q oẽs ꝺi iudicio in gadita
no freto naufragãtes pierũt. q̃ clade terti⁹ Valpa pacẽ cũ honorio ptin⁹ pcussit: ⁊ adinuicẽ obsidib⁹ da
tis ẽt placidiã ꝑdecessoris sui vxorẽ reddidit: ac q̃qz aduers⁹ alios barbaros obsequz ꝓmisit: Pace-
qz firmata honori⁹: vt dixim⁹: ipsaz placidiã suã sororẽ Cõstãtio cesari vxorẽ dedit ex q Valentinianũ
tertiũ suscepit. Preterea Honori⁹ ipse impator tolosanã vrbẽ cũ aligb⁹ alijs vrbib⁹ valde cõcessit: vbi ⁊
in posterũ gothoꝝ regni sedes fuit tũc ea regio vasconia dicta est: id est occidentalis gothia: ⁊ bi vese-
gothe dicti sunt. alij vero qui orientem tenuere ostrogothe appellantur.

Ozimus papa natione greccus: patre abraã post Innocẽtiũ pontificẽ sedit ãno vno mẽsi. 8.
⁊ dieb⁹. 25. vir qdem scs atqz optimus: q ꝛ fuerit in multa rex perturbatione: diuinaz ta-
5 men rẽ nunq̃ ꝑtermisit: vnde ⁊ cõstitutione edita vetuit ne oio serui in clericos reciperen 419 5618
tur: dicens huiusmodi viros liberos ⁊ integros esse oportere: vt hẽtur in canõe. 54. di. cap⁹
Ẽporum nullus vetuit ẽt clericis post potũ in publico vẽdere. 44. di. c. Non oportet. Cẽsuit itẽ diaco
num presente episcopo: vel presbytero eucharistie sacramẽtum mistrare nõ debere. 93. di. c. ꝑsente ꝑsby
tero. mãdauit itẽ vt in parrochijs cereus sabbato sancto semper benedicereꝝ. Ferũt hũc ad carthagi-
nense concilij Faustinũ quendã episcopũ ⁊ duos vrbis Ro. ꝑsbyteros mississe vt osidẽt ul vsq; publi-
ce agi debere sine romãe ecclesie cõsensu. Beniqz semel tm̃ habita ordinatiõe vbi presbyteros. x. diaco-

nos.3.t epiſcopos per diuerſa loca numero octo creaſſet: moritur: t ſeptimo calendas Januarij in-
xta corpus ſancti Laurentij ſepellitur. Et tunc vacauit ſedes dies vndecim.

Onifacius primus papa natione Romanus patre Jocundo presbytero: poſt Zozimum predictum ſedit annis
trib⁹: menſi.4.t dieb⁹ ſept⁹: Hoc nanq; pontifice creato maxima ſtatim in clero orta eſt ſeditio: ga
5619 420 b Eulalius alter in conſtantiana baſilica pontifex electus Bonifacio huic obiicit: Et hoc quoniam eccle-
ſie ſciſma fuiſſe dicit: Quod vbi Honorius tum mediolani erat intellexit inſtante placidia ambo ve
be pellunt. Septimo deinde menſe Bonifacius reuocatus ſolus vbis pſul conſtituit: q poſtq; pontificatum paci
ficε adeptus ε: Sotheris pape decretum confirmauit: ne. ſ. mulier vlla: aut monacha pallas attractaret: aut
thura in eccleſia adoleret: ſicut in canone. 23. di. c. Sacratas. Neue aliqs ſacerdos ante annos. 30. ordinet:
vt pz. 78. di. c. Si qs triginta. Voluit ite ne abſentes in iudicio vllo mo aut accuſarent: aut damnarentur:
3.q.9.c. Decernim⁹: Hic inter cetera condidit oratoriu in cemiterio ſce Felicitatis martyris: ciuſq; ſepul
chrum argento t marmoribus ornauit. Vasa t pateram argenteam librarum viginti eo dono dedit: t ſcyphum
ſimiliter argenteum librarum decem: t coronas tres: ac duos calices minores: vnaq; tm fecit ordinatione in q
presbyteros tredecim: diaconos tres: t epos per diuerſa loca numero.36. ordinauit: moritur: t in baſilica
pdicta ſancte Felicitatis via ſalaria. 8. calendas nouembris ſepelitur: Ceſſauitq; tunc epatus dies nouem.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Proba mulier elegantiſſima Adelphi cuiuſdam conſulis romani vxor p hec tpa floruit: t tanta fuit
nomine meritum fuit dignitatis: hec nanq; cum xpianiſſima eet: et liberalibus ſtudijs plurimum valuit. Ec in talia
ciuſdem ſtudia adeo puigili cura Virgilij carmina familiaris fuit: vt fere oia ope a ſe confecta teſte ipſe
ctu t memoria ſemp habuerit: que qdem aliquando cum pipicacioi aliaduertentia legenti eſtiationem incidit: ex illi
oibus veteris t noui teſti hiſtoriam placido atq; expedito: t ſicuti plenum verſu poſſe deſcribi. Operam igit pio
peptui ſtans nunc huc nunc illuc p buccolicum georgicumq; atq; eneidum ſaltim diſcurrendo carmen: nunc hac
ex parte ipſius integros: nunc ex illa metrorum ptiulas carpens miro artificio ſuum redegit ppoſitum adeo apte
integros collocas t fragmenta connectens ſeruata lege pedum t carminis dignitate vt neo niſi expertiſſimus
copages poſſit aduertere: t bis ab oribus exordio principium faciens: qcqd hiſtorie in veteri atq; nouo legit
teſtm: t vſq; ad miſſionem ſanctiſpus tam copte compoſuit: vt huius compoſiti ignarus hom ppheta pariter t euange
liſta facile credat fuiſſe Virgilium: ex quibus ſumitur hunc egregie mulieri ſacrorum voluminum inte
gram fuiſſe notitiam: vocauitq; opus ſuum a ſe compoſitus Centonas: quod quidem perſepe vidi. Erat
itaq; hec pba tam grecarum p latinarum eruditiſſima natione romana. Alij tm volunt eam tpe Antonij pij
floruiſſe: t laudem hanc Eudochie Theodoſij vxoris aſcribere voluit.

¶ Gelaſius Ceſaree paleſtine poſt Eunomium epiſcopus: t ipſe per hec tempora addidit inſignia:
t cum accurati atq; elegantis eſſet ingenij nonnulla laude digna compoſuit opuſcula.

¶ Heros ſanctus vir diui Martini diſcipulus his temporibus ob doctrinam in precio fuit: qui cum
arelatenſis factus fuiſſet epiſcopus aliquando iniuria pulſus nonnulla compoſuit.

Eleſtin⁹ papa natione Roman⁹ patre Priſco poſt Bonifacium pontifice ſedit quaſi annis octo
c q dno cultui admodum intentus inſtituit pſalmum Judica me deus ante introitum miſſe a ſacerdo
5643 424 te celebraturo dici debere. Conſtituit ite vt pſalmi dauid: vz. 150. ante ſacrificium antiphonatim
ab oibus canerentur: quod ante fieri no conſueuerat. Perlecta enim epiſtola t euangelio finis ſa
crificio imponebat. Unde t ex hoc inſtituto excerpti ſunt introit⁹ t gradualia atq; offertoria ante ſacri
ficium. Adauit ſimiliter Gratiano referente: vt oes ſacerdotes ſcirent eccleſiaſticos canones: ſicut habe
tur i decret. 3. di. c. Nonnulli ſacerdotum: huius iuſſu t Theodoſij unioris tertia ſynod⁹ ducentorum epo⁹
apud Epheſum collecta fuit in qimpi⁹ neſtori⁹ cum hereſi ſua: cuiq; pelagianis oib⁹q dogma illud oi iuua
bant conatu oium conſenſu. iz. canonib⁹ eorum ſtultitiam impugnatib⁹ damnata eſt. Predicabat. n. vt deum e: xpm
ex Maria hoiem tm: vnum diffinitum e in xpo vna ce perſona: t q beata Maria vgo vocaret theotocos. i. mat
dei: vt pz. 15. di. c. i. t. 2 4. q. 3. Hic baſilicam Julianam dedicauit: cui t pmulta contulit dona. Tande cum ter i De
cembrio menſe ordinationes habuiſſet: vbi t presbyteros. 37. diaconos duodecim: t epos. 42. creauit: mo
ritur: t octauo idus Aprilis via ſalaria in cemiterio priſcille ſepelitur: t ſedes vacauit dies. 21.

primus. ¶ Hieronymus vir familiariſſim⁹ t doctor celeberrimus ſancte Ro. eccleſie cardinalis presbyter na
tione italicus ex oppido Stridonis in Hiſtria prouincia conſtituto: quod qdem a gothis euerſum fuerat pa
5628 429 nonie quondam dalmatieq; confinium patre Euſebio natus: hoc anno apud Bethleem Jude ciuitatem
pridie calendas octobris. 91. vite ſue anno migrauit ad dnm: Vir ſane eloquentiſſim⁹: q t multarum diuer
ſarumq; litterarum peritiam: t linguarum experientiam habuit: orationiſq; facundiam: rectos fabularum ſenſus
multam hiſtoriarum memoriam: naturaliu rerum cognitionem: moraliumq; ſermonum: tm ſacre ſcripture: ac vere
theologie perceptionem: Hic itaq; vt fide integer t vita puriſſim⁹ erat: cum primum iuuentutis annos exegiſ
ſet: dalmatis nationi ſue propinquis quasdam litteras a latinis: grecisq; diuerſas imprimis adinuenit t
compoſuit: que qdem poſtea Sclauonie ſunt appellate: eo q ſclauonib⁹ qbuſdam germanie populis de
derit: Et non ſolum eas litteras compoſuit: ſed t officinam quo nos vtimur ex greco in idipſum idioma
traduxit: t etiam contulit: quod etiam nouiſſimis temporibus Eugenius papa quartus pontifex
maximus eiſdem confirmauit: Adeo equidem eius ſanctiſſima vita verbis explicari poſſet: que
quidem: cum non ſit propoſiti mei: omittendo de eius tantummodo ſcriptis luculentius diſſeremus: Qui

cum esset eloquentissimus atq; disertissimus vir ad vtilitatem hominum non modo hec que subiecta sunt edidit opuscula: sed alia multo plura reperiri minime potuerunt: Quorum de numero isti sunt.

¶ Libri diuini Hieronymi.

Expō fidei ad damasū papā li.i. Incipit: Credim⁹
Expositio Niceni cōsilij .s. fidei li.i. Incipit: Credimus in vnum.
De fide christianorum li.i. dauid glorioſus
De essentia trinitatis li.i. Hipotēs de⁹ pater
Contra hereticos li.i. proxime accidit
Contra pelagianos li.i. Pelagius habet
Contra Jouinianum li.i. pauci admodū
Cōtra Luciferianum li.i. Proxie accidit
Cōtra vigilātium li.i. Vigilantius
Cōtra origenē ō re car. Ante annos
Ad pamachiū ⁊ oceanū li.i. Si iuxta aplz
Ad Augustinū patrē nostrum apologeticum li.i. Domino sancto
Ad iulianū exhortatoriū li.i. Filius meus
Ad rusticū de penitētia li.i. Qui ignotus
De frugi ⁊ luxurioso li.i. Nouerit
De corruptōe .lxx. interptū li.i.
In psalteio ad susanā li.i. Dilectissimis
De .xv. signis dīi iudicij li.i.
De viris illustribus li.i. Scripsi librū
De distātia locorum li.i.
De studio scripturarū li.i. Incipit fr ābrosi⁹
De qstiōib⁹ hebraicis li.i. Ignota
De .3. qōnib⁹ ad damasū li.i. Breuis epistola
Ad fabiolā ō veste sacer. li.i. Vsq; hodie
De vita clericorum li.i. petis a me
Epitaphiū Nepotiani li.i. Grādes materias
De institutione clerici li.i.
Epitaphiū scē paule li.i. Si mei conta
Ad tyrasuz de dormitiōe li.i. Benedico ⁊
Ad alexādrū de re car. li.i. In ipso tam.
De ptēptu mūdi li.i. Quanto amore
De vita pmi eremite li.i. Inter multos sepe
De vita Malchi li.i. qui nauali
De origine anime ad augu. li.i. domino sancto
De vita clerici ad oceanū li.i. Sophronius
Cōtra Ruffinū pbyterz li.i. Ex vestris ⁊
De litterarum hebraicarum interpretatiōe librum vnum: Audiustertius
De vita mōachi ad rusticū li.i. Sufficere qui
De virginitate seruāda li.i. Audi filia
Ad demetriadē vginē. li.i. Inter omnes
Ad atletam li.i. apostol⁹ paulus
Ad matrē ⁊ filiā i gallijs li.i. primum scire
De lapsu susane li.i. quid taces
Ad occanum li.i. Vnius vxoris
De lapsu sabini li.i. Semel quoq;
Ad agerūtiā ō monoga li.i. In veteri via
Ad furiā ō viduitate seruāda li.i. Obsecras
Ad Flauiā de morte Hebridij librum vnum
Ad paulā ō morte alesille li.i. Quis dabit
Ad pamachiū ō mōte pauli li.i. Sancto
De dormitiōe fabiole li.i. plures anni
De vita mōastica li.i. Bonus homo
De honorādis pentib⁹ li.i. parentum
De vtutib⁹ cardinalib⁹ li.i. Tres quedam.
De hebraicis locis li.i. Eusebius qui
In canticis canticorū li. 4. Epithalmium.
Sup cāti. cāticoz itē li.i. Beatissimo pape.
De trib⁹ naturis aie li.i. Anima tres
De osana li.i. Multi sunt
De ecclesiastica historia li.i. Cum apud

¶ Comentarij eius.

¶ Sup Jsaiam lib. xviij. Super duodecim prophetas lib. 12. Super Mattheum lib. 4. Super psalmo Domine refugium librū vnum. Super Sicut cervus librum vnum. Super Confitemini domino quoniam bonus librum vnum. Super nisi dominus edificauerit librū vnum. ¶ Sermones. ¶ De natiuitate domini sermo. i. De epiphania domini sermo. i. De quadragesima sermo. i. In vigilia pasce sermo. i. In die pasce sermo. i. De assumptione beate marie virginis sermones duos. De vinculis petri sermo. i. Epistole ad diuersos centum quinq;. ¶ Translationes. ¶ Nouum ⁊ vetus testamentum transtulit in latinum: Historie ecclesiastice Eusebij Cesariensis libros ex greco fecit latinos: Atq; eiusdem Eusebij chronicam de temporibus. Omelias Origenis in canticis canticorum traduxit: ⁊ Josephum historicum transtulit: vt quodā eius prologo constat.

¶ Eusebius natione Cremonensis beati Hieronymi discipulus precipuus hijsdem temporib⁹ floruit: Vir certe magistro suo eloquentia persimilis: qui inter cetera vitam omnem ⁊ transitum ipsius preceptoris sui pulchro conscripsit sermone.

¶ Paladius Scotborum Episcopus: Homo plane vita ⁊ doctrina diuinus: per hoc tempus illo a Celestino missus magnam occidentis partem sua opera ad Christi fidem conuertit.

¶ Patricium etiam conetes sancti Martini sororis filium hijsdem temporibus fuisse ⁊ floruisse ferunt: Qui ibidem scilicet Scotia episcopus constitutus incredibili feruore Christum euangelizauit.

¶ Philippus presbyter diui Hieronymi etiam auditor: per hoc idem tempus: cum eruditus esset: nonnulla scripto mandauit: ⁊ quamaxime vt in Job commentarios edidit: ⁊ familiares epistolas plurimas ad paupertatis ⁊ dolorum tolerantiam exhortatorias scripsit.

¶ Encherius quoq; lugdunensis episcopus hoc eodem in tempore in precio fuit: atq; paulo post diem obijt: qui cum eruditus esset de contemptu mundi epistolam secularis philosophie plenaz scripsit. Ac etiā quedam opuscula beati Cassiani lato tēso sermone in vnū coartauit sermonez seu volumen.

¶ Vincentius quidā presbyter natione gallus homo sane in scripturis sancti egregie doctus hoc tēpore clarus existēs ad euertēdos hereticos validissimā disputationem nitido sermone construxit.

¶ Eutropiū etiā presbyterꝝ beatissimi patris Augustini discipulum hijsdē quoqꝫ tpib⁹ claruisse constat: q quidem romane historie epithomen eleganti sat⁊ stilo ⁊ oratiōe conscripsit: ab vrbe cōdita incipiens vsqꝫ ad tempora sua prosequens. Alia quoqꝫ multa scripsit: ⁊ presertim ad duas sorores virgines epistolas composuit duas in modum libelli: id est de pudicitia ⁊ religionis amore.

¶ Euagri⁹ alter vir doct⁹: per hoc tēp⁹ Symōis iudei altercationē scripsit: ac etiā theophili xp̄iani.

¶ Theodotum anciranum episcopum virum non mediocriter doctum per hos dies aduersus Nestorem hereticum librum scripsit dialetica arte ornatum: atqꝫ alia quedam.

5629 430 ¶ Hetius patrici⁹ Romānus vir fortissim⁹ atqꝫ strēnu⁹: quē supiori āno Honori⁹ impator in Cōstantij locū magister militū subrogauerat: eo ꝙ burgūdiōes bello cōpescuissꝫ: ⁊ Frācos gallias occupantes supatos incredibili cede reppulissꝫ: atqꝫ alanos acerrimis plijs agitassꝫ: boc āno vādalorū ac sueuorū mot⁹ ptimescens ex hispāia vlteriori in citeriorē cōfugit: quod vbi intellexit Honori⁹ egre tulit: et eo statim abrogato Castinū comitē scythā genere magistrū militū ac cōsulē declarauit: q recept⁊ Hetij copijs ex exercitu reparato in vlteriorē hispaniā se cōuertit: vbi ⁊ auxilio bonifacij comit⁊: q aphricā curabat: ⁊ btō patri augustino amicissim⁹ erat: res p̄claras cōtra barbaros ipsos gessit: imp̄iūqꝫ romanū magnope extulit. Cūqꝫ eo āno defunct⁹ eēt honori⁹: Castino curāte: ⁊ Hetio assentiēte: Johannes gdā imperiū inuasit: ⁊ hoc Hetium sensisse dicunt: propter ignominiā ab Honorio impatore receptaꝫ q eū magistratu p̄uauerat. Nec eo cōtent⁹ Heti⁹: sed ēt hunnos. i. vngaros ad italie inuasionē excitauit. Sꝫ cū Rome hāec brē capt⁹ fuissꝫ: p̄misit ꝙ alanis ⁊ hunnis psuaderet: vt apō panonias se ptinerēt: qō effecit: eo ꝙ in gratiā a Theodosio impatore recept⁹ fuissꝫ: ⁊ Galle p̄fectus fuisset.

5630 431 Heodosius Junior Archadij impatoris fili⁹ vndecimus cōstantinopolitan⁹ imperator: h anno q est trecētesima olympias mortuo Honorio patruo suo in imperio confirmatus cum Valētiniano Placidie amite sue filio septē ⁊ viginti annis impauit. princeps sigdē christianissim⁹: atqꝫ perhūanus: q imperiū in multa rex pturbatiōe accepit: ⁊ possedit. Vaz aphricam ferme vniuersaꝫ Genserico vandalorꝫ regi ablatā amisit: ⁊ Egypti ptē depdidit. In panonia q̄qꝫ ⁊ hunnij Attila rege duce impiū vastauere. Multas ēt in Britānia calamitates: direptiōes: vastationesqꝫ ptulit: Deinde vesegotbi: sueui: ⁊ alani lusitaniā: Tharaconēsemqꝫ hispaniā ⁊ Agtaniā capientes bus: q pro sua pstātia Romānorꝫ milites cōseruauere: q̄ gdē mala p̄meditās Theodosi⁹ Valētiniani statꝫ Cesarē fecit: quē gdē ⁊ cū Placidia matre ad regēdū occidētale imperiū misit: Quo nanqꝫ tēpore Joānes: quē dixim⁹ impij inuasor: dū Aphricā quā Bonifaci⁹ comes impij noīe obtinebat: bello reposcit: ad suipsi⁹ defensionē infirmior fact⁹ ē: Quapp Theodosi⁹ ⁊ Valētinian⁹ Cesar mira felicitate ipsum Joānem tyrānum opp̄ssere: regnūqꝫ omne recepere: Hetio venia data: ꝙ hunni quos p ipsum in exiliū actus ē: statimqꝫ totius Italie consensu Valentinianus Augustus ⁊ imperator appellatus ē ⁊ apud Rauenam imperij gubernacula suscepit. Theodosius autem: cū p predictum tempus laborio

5631 432 sissime imperasset ex peste defecit: nullo superstite filio derelicto.

Jxtus eius nominis tert⁹ papa natiōe Romānus: patre Prisco p⁹ Celestinū pontificē sedit ānis octo ⁊ dieb⁹ nouē: Qui pōtificatu inito a Basso quodā p̄sbytero de adulterio re⁹ in iudicio accusat⁊. Sed septē ⁊ gnāginta epōrū synodo cōgregata ita cām suā purgauit vt ab oībus vno cōsensu absolueret: ⁊ Bass⁹ calūniator iniqu⁹ Valētiniano ⁊ Placidia annūtib⁹ in exiliū mittit⁊: vt hētur in canone. 2. q. v. c. Dādastis. Hiūt aūt Bassium hūc post exiliū nō multū superuixisse: sed tertio mēse die extremū clausisse: cui⁹ gdē corp⁹ Sixtus ipse māibus pprijs cū aromatibus sepelire voluit. Hic itaqꝫ statuto mādauit nullū clericū in alteri⁹ parrochia ordinari omnino debere: vt habem⁹ in canone. 71. di. capi. Clericos. Edificauit autē hic Basilicā beate Marie v̄ginis iuxta marcellum Lybie q̄ postea sancta Maria maior appellata ē: Cui gdē pōtifex multa dona obtulit: Tādeꝫ vt vir mirificus: cū oia q̄ habuit pauperib⁹ erogassꝫ: nonnullisqꝫ p̄sbyteris: diaconibusqꝫ ac cēteris ordinatis moritur: ⁊ apud corpus beati Laurentij in cripta sepelitur: ⁊ tūc sedes vacauit dies. xxij.

5633 434 ¶ Bōifaci⁹ comes gener Thrax: aphricēqꝫ p̄curator: ⁊ bīssimi patris nostri Augustini intim⁹ amator ⁊ obseruator: vir gdē catholicus ⁊ bello strēnuus: Qui cū Joānē tyrānum in aphryca post multa varijs gdē in locis ⁊ cuētu vario cōmissa p̄lia interc̄ississꝫ: ⁊ ab ipso Valētiniano impatore p̄uinciaꝫ repetitā nō reddidisset: hoc āno a Sisulpho egregio Valētiniani duce ex Carthagine pulsꝰ in Britaniā fugit: vbi cū prouinciā cōtra eū obtinere nō posse cernēt: Vandalorū ⁊ Alemanorū ac Gothorū gētes ab hispania in aphricaꝫ cū Gēserico gdā cōditiōib⁹ appositꝫ: inuitauit. Quod audiēs Genericus: ꝓditionēq̄ acceptās statim traiecit: ⁊ vniuersam p̄uinciā ferro: flāmisqꝫ depopulat⁹ est: ⁊ diuina: humanaqꝫ fedās: etiā episcopos multos in exiliū misit: ⁊ Arrianas introduxit. Cūqꝫ Carthagine ⁊ Jpponē ciuitates cepissꝫ: nec Bonifacio isti pacta seruaret: Bonifaci⁹ ipse meroꝛe ꝓfect⁹ vita excessit.

5635 436 ¶ Genseric⁹ aūt secūdus Vādalorꝫ rex: q̄uis medio regni sui tēpore hispanos: gallosqꝫ: ac romāos p̄riuerit: hoc āno Carthagine illa p̄potēte ciuitate capta quinquagesimo ⁊ trigesimo gnto: videlz anno: postq̄ Romānis cepat esse subiecta: ibidē triginta septē annis regnauit: ⁊ oēm p̄uinciā: Egypti⁊ vsqꝫ ad Ethiopiā: cū cedibus ⁊ rapinis multis suo subiugauit impio. Eaqꝫ per ānū potit⁹ etiā classem ma-

ximam in Siciliã duxit: magnamq; predam abduxit: ⁊ in aphricã transportauit. Eo autẽ Genserico sine virili prole defuncto: Hymeric⁹ eius gener eo crudelior successit: ⁊ septẽ annis ⁊ quinq; mẽsib⁹ regnauit. Is arrianoꝝ suasione tercẽtos epos exilio relegauit: Quo etiã morte sublato Gũtamũdus Genserici fratris fili⁹ regnũ accepit: vir catholic⁹ atq; deuot⁹: qui stati catholicos oẽs ab exilio reuocauit: ⁊ duodecim ãnis regnauit post quẽ Transimundus Hymerici predicti fili⁹ regnauit quasi ãnis decem ⁊ octo. Et ita cum vandalica persecutio centum annis durasset: sub Chilperico rege cessauit: In quo q dem vandalorum regnum finem accepit: scilicet Justiniani tempore: vt infra dicetur.

¶ Augustin⁹ autẽ maxim⁹ omniũ pater: ⁊ Jpponẽsis eps virorꝝ oium cũ sciẽtia atq; sanctitate preclarus: hoc ãno Genserico predecõ vãdalorũ rege Jpponẽsem ciuitatẽ suam obsidente: cum sextum ⁊ septuagesimũ vite ageret ãnũ: ⁊ in clericatu vel epatu quadragesimũ quinto calẽdas septẽbris: ⁊ tertio obsidionis mẽse ante Bonifaciũ comitẽ amicũ suũ diem obijt. Jd enim a dño petierat ne patriã suam a Barbaris: quod cito cucit capi aut dirimi videret. Nouẽ deinde mẽsibus Gẽsericus ipse rex vrbẽ obsedit: quã demũ cũ ingẽti cede cepit. Ei⁹ aũt sanctũ corp⁹ in Basilica diuo Stephano dedicata ei⁹ mãdato sepelitur: comitãte. s. vniuerso clero: ac Jpponẽsi populo: qui nõ aliter flebat q̃ si vnico ac optimo parẽte orbata fuissẽ: Jmalescẽte postea: ac cũcta sedãte vãdalorũ perfidia: recedẽtibusq; cũctis Christi fidelib⁹ id sanctissimũ corp⁹ in Sardiniã insulã trãstulerũt. Regnante deinde in Lombardia Luitprã do Lõgobardorũ rege ano salutis nostre. 737. cuz Sardinie ducẽtos ⁊ quinquaginta ãnos honorifice tumulatũ stetissẽ: eidẽ ipse Luitprand⁹ illud ad se deferri curauit ⁊ papie cũ honore collocauit: Hic ita q; sanctissim⁹ pater ⁊ doctor: vt Possidoni⁹ ad vrbẽ verbũ dei vsq; ad extremã suã egritudinẽ impter misse alacriter ⁊ fortiter sana mente: sanoq; cõcilio in sancta ecclesia predicauit mẽbris oib⁹ sui corpis incolumis: integro aspectu atq; auditu coram stantibus fratrib⁹ dormiuit cũ patribus suis. Testamẽ tum nullũ fecit: ga vnde faceret non habuit: Huius autem excellentissimi doctoris testimonia cum ad sint innumerabilia eloquentissimorum virorum illius sanctitatem: atq; doctrinam excellentium. Jlud precipuũ refero quod nouissime Pi⁹ papa secũd⁹ in ci⁹ laudẽ hijs versib⁹ cecinit dicens.

Barbarice gentis decus augustine perhenne
Hoc nida quem nobis aphrica terra tulit.
Qui scripturarum profers arcana sacrarũ
Eloquijs reserans abdita cuncta tuis
Doctior ingenuaq; omni cultissimus arte
Et studio prestans: ingenioq; nitens
Quem nihil obscurum latuit: sed ⁊ omnia clarẽt
Atq; humana simul dogmata ⁊ alma parent
Cuius ⁊ instruimur doctrinis atq; monemur
Exemplis probitas cuius in orbe micat
Milia librorum per te pater alme leguntur
Editaq; promunt quicquid vbiq; latet
Sis fautor omnibus pius o sanctissime presul
Atq; deo tuas offer ad alta preces.

Edidit igitur glorios⁹ hic pater infinita propemodũ librorum volumina. Sed que ad manus nostras cum solerti inquisitione deuenere hic subnectere cũ eoꝝ titulis atq; ẽncipijs q̃diligẽtissime curauim⁹.

¶ Libri a patre Augustino editi.

De trinitate	li.15. incipit Lectur⁹	Ad Orosiũ Dialogice	li.i. Licet multi
De ciuitate dei	li.22. Gloriosã ciuitatẽ.	De octo dulcij qõnib⁹	li.i. Quantum mihi
Confessionum	li.13. Magn⁹es dñe	De vera innocentia	li.i. Innocentia
De incarnatione Christi	li.i. Spes verboꝝ	De magistro ad filiũ suũ	li.i. Per idem tempus.
De vita beata	li.i. Si ad philosophie	De musica	li.7. Modus qdem
Soliloquiorum	li.i. Cognoscam te	De collatõe. x. pceptoꝝ	li.i. Non est sine
Manuale	li.i. Quoniã in medio	De cantico nouo	li.i. Omnis qui baptis.
De natura boni	li.i. Liber de natura	De nonagita heresib⁹	li.i. Simoniaci
De spiritu ⁊ anima	li.i. Qm̃ dictum é.	De quat. uor ferijs	li.i. Celesti
De natura ⁊ gratia	li.i. Librum quem	De hmõe dñi in mõte	li.i. De sermone
De predestinatione	li.i. Dixisse quidez	De cõcordia euãgelij	li.4. Qui sermone
De libero arbitrio	li.i. Dic mihi queso	ō nã ⁊ origie aie ad vicẽdũ	li.4. Quod mihi
De gra ⁊ libero arbitrio	li.i. Propter eos	De eadẽ ad renatuz	li.i. Sinceritatem
De correctiõe ⁊ gratia	li.i. Lectis litteris	De eadem re ad petruz	li.i. Omnino.
De duabus animab⁹	li.i. Spitulante deo	De eadẽ re ad Joãnem.	li.i. Deum nemo
De quãtitate anime	li.i. Quoniã video	ō loco iacces. vbi de⁹ hitat	li.i. Vere domine
De spiritu ⁊ anima	li.i. Lectis opus	De ecclias̃tic̃ dogmatib⁹	li.i. Credimus
De vera religione	li.i. Cum omnis vite	De ordine	li.2. Ordinem
De trinitate tractatus	li.i. Catholice fidei	Regula ad eremitas	li.i. Hec sunt.
De. 4. vtutib⁹ cardinalib⁹	li.i. Desiderium	Regula alia communis	li.i. Ante omnia
De peccato originali	li.2. Quam de nostra	De opere monachorum	li.i. Jussioni tue
De p̃destinatione dina	li.i. Dum sacrarũ	De die iudicij	li.i. de die
De patientia	li.i. Virtus animi	De catheriz̃adis rudib⁹	li.i. Petisti
De penitentia item	li.i. Mors pe.	Questiones. 121. noui ⁊ veteris testamenti	
De immortalitate aie	li.i. Si alicubi	In quiq; libris moysi: ⁊ Jesu naue: ⁊ in Judicum.	
De prescientia dei	li.i. Queris vtrum	Annotatiões in Job: incipit: Opera magna	

437 5636

De prescientia dei itez li.i. Fateor me
De natura rerum li.i. Optatio diuina
Encheridon li.i. Fūdamētū aliud
De videndo deum. li.i. Memor dei mei
De vita christiana li.i. Si ego peccator.
De agone christiano li.i. Corone dicto
De fide ad petrum li.3. Epistolam filij
De fide rerū inuisibiliū li.i. Sūt qui putant.
De fide z operib⁹ li.i. Quibusdam.
De fide in symbolo li.i. Cū scriptuz ē
De vtilitate credendi li.i. Si mihi bono
De corpe christi li.i. Sicut z nos
De elemosyna li.i. Multa z
De pastoribus li.i. Spes tua
De ouibus li.i. Verba que
De gra noui testamenti li.i. Quoniā mihi
De eo quod scriptuz est qui otra legē seruauerit ad hieronymum li.i. Quid ad te
Sup nouū z vetus testa. li.i.
Sup genesim ad lram li.12. Omnis diuina
Sup genesim itē impfecte li.i. Si eligerent
De mirabilib⁹ sacre scrip. li.3. Dipotēs dei
De decem cordis li.i. domin⁹ z de⁹
De cura hūda p mortuis li.i. diui sanctitati tue
De mendacio li.i. Magna questio
Cōtra mendacium li.i. Multa mihi
De conflictu vitiorum li.i. Apostolica vox
De.12. gradib⁹ abusionis li.i. Post
De diuinatione demonū li.i. Quodam die
De catheziſmo li.i. Qui in proximo
De baptiſmo parulorz li.4. Quanuis
De vnico baptiſmo li.7. Respondere
De baptiſmo p̄ dōatistas li.i. libris
De virginitate li.i. Librum de
De vera viduitate li.i. Augusti. episcop⁹
De bono coniugali li.i. Quoniam
De nuptijs z concubijs li.i. Heretici noui
De adulterinis piugijs li.i. Prima q̄stio
De perfectiōe iustitie li.i. Sāctis fratribus
De penitentia item li.i. Quam sit
Cōtra adu̇sa le. z pphe. li.2. Quare misistis
Cōtra Gaudētiū epz li.4. Noueram te
Contra Julianū li.6. Contumelias
Psalmi p̄ ptē Bonati li.i. Omnes qui de
Cōtra epl̄az donati hēretici li.i. Abs te ipso
Cōtra ptem Bonati li.2. Quoniā donati
Contra Hylarium li.i. Qui dicunt
Cōtra aliq̄s donatistas li.i. Quare timetis
Cōtra nescio quēdā dōati. li.i. Probationes
Admōitiōes donatista. li.i. Quicunqz ea.
Hestorz cū emerito Bona. li.i. Glorioſis
De diuerb reb⁹ ad dia. li.i. Quod petis
De.3. qōnib⁹ p̄ pagāos li.i. Monet quosdā
Cōfutatio quorūdā aplorz sibi falso impositorz

Expositiōes psalterij in vncentis quinqz tractatibus volumina tria magna
Expositio de muliere forti: Prestabat nobis.
Super Joānem omelias cētum vigintiduas: Intuentes quod
Super epistolam eiusdem omelias decē: Qō erat
Expositio epistole Jacobi duodecim tribus
Expositio epistole ad Romanos: Hi qui sunt
Expositio epistole ad galathas: Cām ppter quaz
Expositio: Quicūqz vult saluus: Traditur
Expositio symboli itē li.i. Inter pressuras
De renūciatiōe seculi li.i. Carissimi mei
De octogintatrib⁹ qōnib⁹ li.i. Utrum anima
Cōtra qnqz hereses li.i. Debitor sum
De morib⁹ donatistarz li.i. Dilectissimo fratri.
De correctōe eorz ad Bōi. libū vnū Laudas gra.
Acta contra Fortunatū li.i. Ego iam
De morib⁹ eccle. z mani. li.2. In alijs libris
Sub qua cautela sunt recipiendi manichei
Cōtra Faustū māichēū li.23. Frustra qdem
De heresib⁹ q̄ sūt.12. li.i. Quod petis
Cōtra maximū hēticū li.i. disputationem
Contra eundem li.i. Augustinus.
Cōtra felicianū arrianū li.i. Extorsisti
Ad ingsitiōes ianuarij ii.2. Ad ea que
Cōtra epistolā parmēia li.4. Multa quidem
Cōtra epl̄as potriciani li.3. Hostis vos
Cōtra epl̄az fūdamēti li.i. Secundum deum.
Ad probā de orādo deū li.i. Ut petisse
De assūptiōe btē marie li.i. Quis pfundissime
De periurio Sermo vnus Corona victo
Q̄ones euangeliorū li.2. Hoc opus
De verbis domini li.i. Euangelium Audi.
Retractationum li.2. Jam diu
Ad Simplicianum li.z.
De grammatica li.i.
De rhetorica li.i.
De geometria li.i.
Ad Crescomū grāmati. li.4. Quādo ad te
Contra arrianos li.i. Eorum precedenti
Cōtra qō attulit cētri⁹a dōatis. dicit eo q̄ scripsit.
Sermōes ad eremitas: incipiunt: Fratres mei
Epistole ad diuersos z econtra nūmero.ii2.
Epistole ad Hieronymum: z ad quosdam numero septuagintaocto.
In annus festis dñicis: z in pleriscqz scōrūz natalitijs: z de alijs rebus sermones qui pre multitudi ne numerari non possūt: Locutus ē.
Cōtra Felicē māichēū li.2. Honoris
Cōtra fm manicheuz li.i. Benivolentiaz
De disciplina li.i.
De dialetica li.i.
De arismetrica li.i.
De philosophia li.i.

5633 439 ¶ Hylarius gall⁹ arelatensis epūs per hec tēpora sanctitate z doctrina clar⁹ z insignis fuit: qui adeo paupertatis amator extitit: z erga inopes sui corpis labore sollicit⁹ fuit: vt de eo reficiar q̄ pro reficiendis pauperib⁹ etiā labores rusticanorum: lz clarissim⁹ haberet persepe exercebat: nec ppterea spūalia negligebat. Tradūt hunc quedam moralia opuscula edidisse: z potissimū Honorati predecessoris sui viri sanctissimi vitam ad multorum vtilitatem composuisse.

¶ Siluanus massiliēsis presbyter: vir diua hūanaqz disciplina edoctus bijs tpib⁹ eas ob res sua in

vrbe in precio fuit: q ꝛ de virginitat⁊ bono eleganti ꝛ aperto sermõe libros tres cõposuit. Atq; de auaritia libros quattuor. De p̃sentiq; iudicio libros sex: Epistolarum librum vnum. In geneſi Exameron lib. i. ꝛ omelias multas.

¶ Victorinũ similiꝫ massiliẽſez rhetorẽ luculẽtissimũ his dieb⁹ vita excessisse tradunt: q ꝛ in geneſi. i. a p̃cipio libꝝ vsq; ad obitũ Abrae pulchre cõmẽtat⁹ẽ: ꝛ alios metro xp̃iano sensu edidit libros. 440 5639

¶ Maximin⁹ natiõe Ital⁹ Tharsensis eps in diuis quidẽ scripturis eruditꝰ: ꝛ ad docẽdã ex tẽpore plebẽ sufficiẽtissim⁹ hoc ãno septio calẽdas Julij apud eãdẽ vrbẽ genit in pace: Qui p̃ter scitatẽ maximã etiã in cõponẽdis Omelijs atq; sermõib⁹ clar⁹ ꝛ celebris extitit. Cõposuit nanq; inter ceteros tractatus. De apostolorũ: deq; Joãnis Baptiste laudibus: Ac de beato Eusebio vercellẽsi: ꝛ sancto Cypriano duos tractat⁹. Sed ꝛ de baptismi gratia librum vnum. De auaritia ꝛ hospitalitate librũ vnuz De lune defectu librũ vnũ. De elemosynis librũ vnum. De ieiunio librum vnum. De passione Christi De lune defectu librũ vnũ. De elemosynis librũ vnum. De cruce domini librũ vnũ. De sepulchro ciusdẽ libruz vnũ librum vnũ. De Juda, pditore librũ vnum. De cruce domini librũ vnũ. De sepulchro ciusdẽ libruz vnũ De resurrectione domini librum vnũ. De accusatiõe domini ad pilatũ librũ vnũ. De calẽdis ianuarij De resurrectione domini librum vnũ. De accusatiõe domini ad pilatũ librũ vnũ. De calẽdis ianuarij omeliam. De natale domini omeliã. De Theophina ꝛ de pasca: ꝛ de pẽthecoste multas: deq; hostib⁹ carnalibus non timendis: Et de gratia post cibum agenda: atq; de Niniuitarum penitentia librum vnum. Et sermones plurimos: multasq; omelias.

¶ Orosius autem hispanus: patria Taraconensis: diuiq; patris nostri Augustini discipulus: vir q dem eloquens: ꝛ multarũ rerum cognitor: hijs tẽporibus defuncto patre Augustino Romã venit: ꝛ septem libros aduersus getes edidit: in quibus totius pene mundi calamitatẽs ꝛ miserias: ac bellorum inquietudines replicans ostendit magis christiane obseruantie esse q̃ contra meritum suum Roma rediret: etiam quasdam beati Stephani p̃thomartyris reliquias nup inuentas p̃m⁹ attulit occidẽti. ¶ Petronium etiam monachũ ꝛ bononiensem episcopũ sanctissimũ quidem virum hijsdem tempo ribus floruisse dicunt: q ab ipsa sua adolescentia in regulis monachorũ exercitatus: cum eẽt eruditus vitas patrum eleganter conscripsit: quas quidem velut confessionis sue normam monachi omues postmodum complexi sunt. Fertur ꝛ eius de episcopi ordinatione tractatus.

¶ Joannẽ quoq; Damascenũ monachũ optimũ atq; beatissimũ: ac precipue insignẽ theologũ huic etati nõnulli assignauit: eo q̃ Theodosio familiarissimũ fuisse tradãt: Hic itaq; cũ theolog⁹ precipuꝰ haberetur: etiã quattuor sentẽtiarũ libros edidit: Quorũ p̃incipium est: Nemo deũ vidit vnq̃: In quibus de fide: deq; christianitate atq; baptismo optie pertractat: vbi Gregorium Nazazenũ: gregoriũq; Nicenũ: ac Didimũ alexandrinũ plurimũ imitatus est. Item cur de⁹ ꝛ homo sit: in duobus libris explicuit: Incipitq;: Sepe tẽ. li. quoq; medice artis edidisse fert: in q̃bus morboꝝ causas describit ꝛ medelas: in hu⁹ aũt viri p̃conio multa admiratiõe digna p̃udẽtius doctor scribit q̃ breuitat⁊ cã omitto.

¶ Diabolũ hoc anno in Creta insula Moysi personã assumpsisse tradunt: ꝛ multos iudeos ea i insula decepisse ferunt: dũ eos ex eadẽ insula in terram promissiõis ad similitudinez veteris testamenti 441 5640
sula decepisse ferunt: dũ eos ex eadẽ insula in terram promissiõis ad similitudinez veteris testamenti
historie sicco pede per mare pducere pollicet: quia ex hijs qui falsum Moysen secuti sunt vndis perie
re: Quo cognito reliqui iudei ea in insula Christi baptisma suscepere.

Eo ei⁹ nois primus papa natiõe tusc⁹: patre Quintiano post Syxtũ põtificẽ sedit ãnis. 21. mẽse vno ꝛ dieb⁹. 13. Hic ob dignitatẽ ꝛ precipuã doctrinã cognomẽto magn⁹ ꝛ dignitate p̃. mus hitus fuit: eo q̃ eloquẽtia nemini cesserit: ꝛ multos sapiẽtia pcelluerit. Breuitat⁊ qppe 442 5641
mag:ster: ꝛ vniuerse vtutis ac scitatis pene artifex fuerit. Et ꝓpterea in calcidonẽsi synodo
summa patꝝ oĩum admiratiõe ꝛ concordia ter scũs acclamat⁹ est: Ipse. n. Leo: vt gdã ait fuit ecclesia
sticẽ ditiõis titul⁹ theologie Homer⁹: rõnũ fidei Aristoteles: petrus in pontificio trono: ꝛ paul⁹ in pul
pito xp̃iano: q certe ad cõfirmãdã xp̃ianoꝝ fidem tyrãnorum rabie quassatam ac semi collapsaz Ba
tiano teste multa cõstituit: Et primo vt null⁹ seruitut⁊ obnoxi⁹ ad clericat⁹ officium p̃moueretur nisi de
licẽtia speciali sui episcopi: sicut habet in decret⁊. 54. di. c. Null⁹ eporũ seruũ. Itẽ vt null⁹ metropolita
nus absq; p̃mat⁊ cõscia ordinaret: seu consecraretur. 65. di. c. De persona. Cẽsuit itẽ: vt necessitate cogẽ
te oi tempore qs baptizari possit: vt de cõse. di. 4. c. Hi qui necessitate. Voluit item eo in baptismo aut
cõfirmatione vn⁹ tantũ accipetur patrin⁹: de cõse. di. 4. Dis presbyter. Mãdauit etiã alleluya ꝛ Ho.
in excelsis deo in septuagesima intermitti: de cõse. dis. 2. c. Hij duo. Cõstituitq; pterea: vt intra actionẽ
mysterij duceret. Hãc igitur oblationẽ vsq; placat⁹ accipias. Itẽ vt nulla monacha velamẽ capit⁊ bñ
dictũ accipet: nisi approbatũ fuisse cã q̃dragita ãnis caste ꝛ integre vixisse. 34. q. 5. c. Ille famule. Nul
tas hic vobis repatiões p posse fecit: ac multa tẽpla collapsa restituit. Sepulchris quoq; apostolorum
petri ꝛ pauli ex clero Ro. custodes addidit: quos cubicularios appellauit. Monasteriũ insuper ꝓpe sã
ctum petrum cõdidit: ꝛ multos ꝓuentus assignauit: postremo vno ꝛ octoginta presbyteris creat⁊ dya
conib⁹. 30. ꝛ epis per diuersa loca nũero. 86. 4. idus aprilis mori⁊: ꝛ in vaticano apud sanctũ petruz se
pelitur. Hic itaq; doctissim⁹ põtifex decretales: epistolas plurimas: ꝛ omelias atq; sermones cõplurimos edidit: quoꝝ tituli sunt hij. s. De elemosyna sermones quq;: Principiũ p̃mi est Multis.

De ieiunio sermo.8.principium Si fide
De epiphania ſmo.8.principium Celebrato
De passione dñi sermo.4.principium Semp
De ascensione dñi ſmo.3.principiū post beatā
De pentecoste ſmo.4.principiū Hodiernū
De ieiunio.7.ſmo.9.principiū Obseruātiā.
De aplis ſmo.3.principiū Omniū
De scō Laurētio ſmo.1.principiū: Cū olim
De machabeis sermo.1.principiū Gratias
De trāsfiguratione dñi omelias.2.Euāgelica
De natiuitate domini sermo.x.principium: Salua
De quadragesima ſmo.8.principium Hebreorum
De resurrectione dñi sermo.21.principium Scissimi
De ieiunio pentheco.ſmo.3.principium Dilectissimi
In festo olim scōrū Omeliā vnā principiū pdicante.
Symbolū nicenū.318.patrū: principium Credimus:
Ad leonē imperatorē epl̄as.2.principiū: Officijs que
Ad anatholiū epm epl̄az.1.principium: Gaudeamus:
Ad Flauianū epm epl̄as.8.principium: Dilectissimo
In anniuersario sui pontificatus sermones tres.

Contra Eutbicen tractat⁹ de incarnatione dñi: in quo redarguit ei⁹ blasphemiā pessimā: Cui⁹ textu⁹ tātaz postmodū ab ecclesia obtinuit auctoritatē: vt nulli fas sit ei ēt in minimo dissentire: sicut hētur in canōe 16.di.c.Sca romana eccl'ia. Alia quoq; multa pontifex hic scissimus edidit: que videre nō meruī:

5645 Merlinū anglū vatē insignē ex regia filia monacha & Incubo demone natū: vt nōnullis placet: his tpibus fuit & claruit. Huius nāq; mater Demetie regis filia fuit: que inter quasdam monachas sancti petri enutrita in vrbe Chacimedin: virū nunq; cognouisse contestata est. Sed aliquando dixit: visum ei fuit quendā pulcherrime speciei virū cam fuisse amplexatam: indeq; euanescente grauidā se cognouisse: & illū tandem peperisse: & postea in virum magnū euasisse. Huius autē Merlini instinctu Vortigerius Britonū rex Christi fidem in ūmensum auxit: cui successit Uterpandagron cius frater q magni Arturi pater fuit: deinde idem Uter ppberauit esse caput draconis: qa per draconem stella pnūciatus est: De cuius merlini gestis mula tractassis q̄ satis est scribitur.

446

Hunnorum regni principium.

5646 Hunni scythice gētes efferacissime qdem fuerūt: ac in Scythia originē habuerūt: & Ripheos mōtes gothie propinquores pmuz incoluerūt: hij nāq; gothos q post Constātinū magnū: vt premissum est multi⁹ cladia⁹ ab ipso accepi⁹ in eoz natali solo per ānos circiter septuaginta pmum suo impio subiecerunt: propter quod & gothi bifarie se diuidentes: alij ostrogothe cognominari voluerunt: & hij orientales fuere: occidētales vero vesegothe appellati sunt. Vesegothas autem superioribus diebus hunni suis sedibus ejicientes regnū eorum adepti sunt: Horū igitur hunnorū reges primi fuerunt Octar & Reas filij cuiusdā nobilissimi inter hunnos mundçeturo nomine: quibus defunctis in regno Bleda & Attila germani successerunt. Attila autem cum superbissimus esset & bellozum amator. Bleda autē pacificus: nec Attile iniquitati assentiret: longioremq; militiam dissuaderet: & alios reges vz ostrogothorum & gepidarum: nō tanq̄ subditos: sed vt veros socios habendos esse censeret: indignat⁹ Attila cum Budalie vrbis muro cingendam operam daret: ipsum Beldam per fraudes interfici procurauit: quo mortuo Attila cū vnicus hunnorū rex & rector haberetur: vt etiam omnibus terroz esset: ostrogothorū & Epidarū reges socios subditorū loco habere cepit. Inde cum vniuersas panonias occupasset: etiā macedoniam mysiam: achaiam & vtraſq; Thracias ferro: flāmaq; cū fratre primo devastasset: eo fratre obtruncato animas sumens ad occupādū occidentale imperiū: copias vndiq; collegit: atq; iter statim cepit: contra quem Valentinianus cesar q ipsum occidentale imperium regebat pugnaturus misit epistolā ad ostrogothas sub his verbis: Prudentie vestre conspirare aduersus tyrannum interest q optat mundi generale seruitiū q causas prelij non refugit: sed quod libuerit legitimum putat. Sola licentia superbiā sanat: Cunctorū deniq; meretur odiū: q omniū se gratis facit inimicū. Sed illi in hunc modū rescripsere: Vos fecistis Attilā inimicū: Desiderium vestrum habetis. Cōuenitur itaq; apud Aluerniam in cāpis catbelaunicis Tolose subiect⁹: ibiq; magno aiozuz ardore prelium vtrinq; cōmittitur: cui qdē simile nulla retro narrat historia. In quo qdem prelio ad cētū octogita milia hoīum vtriusq; part⁹ cecidisse. Eutro. refert nullo inclināte aciem aut cedente. Eo tam in prelio Theodoricum regem suorum magis pressura allisum q̄ hostium ferro cum⁹ Burgondie Buce occubuisse ferunt. Unde & hunnis terga vertentibus Attila in panoniam semimctus refugit: vt sci licet colligeret exercitus.

447

5649 Attila igit hunnoz rex hoc anno exercitu instaurato ad priorē ferme magnitudinem per germaniam in Illyricū: in Selauoniam rediit: & statim Tragurū Sibinicū Belgradum Jadera: Seginampolam & alia multa oppida diripuit & incendit. Inde & Arsiam fluuiū & Tergestinum sinum transcendens viā ferro sibi aperuit: & in Aquileiam se recepit: quā cū per triēnū obsedisset: & pugnasset: randes multis machinis cōcussam cepit: diripuit atq; incendit: q nulli hominū parcēs flagellū dei se noiauit. Inde ruptis clastris per totā italiā se effudit: & vrbes oēs occupans: vz patauiū: vincentiam: veronā brixiam: bergomū: mediolanū: papiā: bononiam: ac vniuersam marchiā multas strages dedit: Hinc per Etruriē vrbes idipsum peregit malū: Florentiā vero: q̄q̄ se spōte dediss: vniuersam diripuit: q̄ direpta solo cōuit: q̄ & vsq; ad Caroli magni tēpora sine habitatore fuit. Iturus postremo Romaz vt idipsuz faceret Leo pontifex italie & vrbis romane calamitatē miseratus: Valētinianuz principez etiaz hortat⁹ post aliquot dies eo in loco vbi minti⁹ fluuius padū influit: venit & ei obuiā factus persuasit ne vltra pgrederet: q statim pontifici paruit. vnde nō solū romanā: sed etiā totius italie reportauit salutē

450 flagellu

mirãtib⁹ vo barbaris cur sic cõtra oẽz eius cõsuetudinẽ Attila pontificẽ veneratus fuissz. Attila respõdit q̃ dũ simul loq̃rẽ: duos se vidisse viros supra caput suũ strictos tenere gladios ac mortẽ minitãtes: misi põtifici pareret: Hij nãq; petrus t paul⁹ apostoli fuere. Inde stati mouẽs panonias repetijt: t in Noricũ vbi nũc Bauaria t austria ẽ: resedit: ibiq; a suis militib⁹ paulo post multis vulnerib⁹ pfossus interijt. Alibi tamẽ babeẽ q̃ ppzio sanguine suffocat⁹ fuerit: hic multas vno tẽpore habuit vxores inter quas celebris erat Ildicon speciosissima mulierũ: cũ qua dũ aliquãdo dormiret sanguine effuso suffocat⁹ẽ. Fuit hic forma brevis: pectore lato: capite grãdiore: minuti oculis: rara barba: cãis: aspersus: simo naso: tetro colore: ferocitati sue signa preseferẽtes: duos habuit filios: Hernachũ t Buritbũ cõtra quos Quadi t Eruli ac Thuringi suasiõe ostrogothorũ regia arma mouẽtes ipsos superarũt: q terrore cõcussi in Scythiã fugerũt: nec vltra hunnorũ arma in gothos audita fuerunt. Hijs superatis Theodemus ostrogothorũ: t Vedericus Gepidarũ reges statim in libertatez se vendicauere. Eadem autem nocte qua Attila moztuus est Martianus imperator apud Constantinopolim per somnium arcum Attile fractum vidit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Desiderius lingoniẽsis episcop⁹ vir sanctitate t sciẽtia cõspicu⁹ hoc ãno decimo calẽdas Junij apõ eadem vrbẽ a vãdalis t hunnis martyrio coronatur: qui cuz plebẽ suam videret ab exercitu vãdalorũ plurimũ vexari: pro eo supplicatur⁹ exijt: statimq; iugulari iussus est. At ipse intrepide pro ouib⁹ suis ceruicez libentissime extẽdens gladio percussus migrauit ad Christum: cũ quo etiã alij multi ex grege suo passi referũtur t apud eandem vrbem conditi. 451 5650

¶ Aduẽtius hispan⁹ episcop⁹ magni ardoris t sãctitatj vir: per hoc tẽpus aduersus hereticos de fiõ catholica librũ egregiũ edidit: in quo maxime cõtra photinianos: mãicheos: sabellianos t Arrianos disputans ostendit filium dei coeternalem fuisse patri.

¶ Prosperũ etiã aqtanicum Rheginũ episcopũ virũ eruditissimũ per hoc tẽpus floruisse constat eo q̃ a Lone põtifice magno ob eloquẽtiaz notari⁹ apostolicus elect⁹ fuerit: t ipsius Leonis pape epłas q̃ a Lone põtifice magno ob eloquẽtiaz notari⁹ apostolicus elect⁹ fuerit: t ipsius Leonis pape epłas aduersꝰ Eutbicen de vera Christi incarnatione ad diuersos datas ab isto Prospero emanatas fuisse credatur. Scripsit itaq; hic, psper de vita cõtemplatiua li.z. ꝓncipiũ eius sic incipit. Cõtemplatiua vita Itẽ summã grãdẽ ad trecẽtarũ t.30. positionũ: ꝓncipium. Scia vera est que nec sibi. Itẽ historiã appri mi hois ꝓditõe iuxta diuinarũ scripturarũ fidẽ vsq; ad Valẽtiniani principis obitũ cõscripsit. Item de Rome captiuitate a Hensirico rege facta. Extãt quoq; t eius opera aduersus Cassiani opuscula: t alius liber heroicis versibus: atq; ita cũ multis meritj t celebri doctrina xpi illuminatj ecclesiaz atq; entbicianã t Nestorianam in heresim scriptj plurimũ repressit. vij. calen. iulij apud eãdẽ Rheginã ci nitatem quieuit in pace: t eodẽ die eius natale celebratur.

¶ Asclepius aper episcopus per hoc tempus cum in dicendo t orando magna in opinione habere tur: etiam aduersus arrianos t donatistas multa composuit.

¶ Paulus quoq; panom⁹ presbyter hac tẽpestate in precio existẽs de virginitate seruãda libellos edidit multos: Atq; de cõtemptu mũdi. Deq; vite institutione: ac alios duos: t quidẽ diuinos ad Constantiam virginem editos obtulit: in quibus meminit voluptatem t libidinem Jouiniani hẽtici pdicatoris: cui intm ꝓtinẽtie t castitati vite istitutio ꝓria fuit. vt inter luxuriosas epulas alias euomerit.

¶ Petrus quidam Edissene ecclesie presbyter insignis declamator per hec tempora egregios varia rum causarum edidit tractatus: t multos psalmos metro composuit.

¶ Samuel quidam alter eiusdem Edissene ecclesie presbyter: hac tẽpestate contra inimicos ecclesie catholice syro sermone cõposuit: t precipue cõtra nestorianos: eutbicianos: t thimotheanos ostẽdens nestorianis deum t hominẽ non parũ ex virgine fuisse natũ. Euticianis autem verã humani generis carnẽ fuisse a deo assumptã: t nõ de celo exbibitaz. Thimotheanis ita deniq; in verbũ carnem factuz vt manente verbo in sua substantia: t homine in sua natura societate: non immixtione vnam filij dei red didisse personam.

¶ Museus massilien sis ecclesie presbyter in diuinis scripturis sufficienter edoctus per hoc tempus de sacramentis volumen egregiũ composuit: ac omelias multas declamauit: atq; ex sacris scripturis lectiones totius anni festiuis ac dominicis diebus aptas excerpsit t ordinauit: ac etiam responsoria psalmos t capitula tempori t lectionibus congrua composuit: quod quidẽ sanctissimũ opus postmodum illi ecclesie confirmatum fuit.

¶ Thymotheus quidam hereticus t Hereśiarches episcopus hijs ferme temporibus insaniẽs multos errores disseminauit: t ad Leonẽ imperatorem postmodum libellum valde suasoriũ scripsit t misit: quem quidem prauo sensu patrum testimonijs intantũ roborare conatus est: vt ad decipiẽdum imperatorem t suam heresim constituendaz Leonem pene papam: t Calcidonensem synodũ ac omnes occidentales episcopos illorũ adminiculo nestorianos ostenderet: Sed fauente deo ab ipso calcidonẽsi consilio perpetuo exilio damnatus est.

¶ Eutbices similiter hereśiarches constantinopolitanus abbas t ipse per hoc tempus suũ dogmatizat errorẽ: asserens vnã esse naturã verbi dei t carnis: quã heresim cum Flauiano constantinopolitano episcopus damnassz: Theodosio fauente Ephesina indicitur synodus in qua Dioscoro Alexãdrino

drino epiſcopo preſidente Eutices ipſe iam damnatus exilio relegatur.

¶ Terremotus maximus apud Conſtantinopolim per quattuor menſes continuos bijſdem tẽporibus fuiſſe dicitur: Sed infante quodaz monente: vt cãtaretur ter Sanctus ſanctus ſanctus deus ſortis ⁊ immortalis miſerere nobis: ſtatim omnino ceſſauit: quod quidẽ verbuz poſtmodum in calcidonenſi concilio dici in eccleſijs mandatum fuit: vt habetur in canone ⁊c.

¶ Toſimundus octauꝰ gothorum rex Theodorico patre in bello Attile interfecto in regnũ gothoꝝ ſucceſſit: ⁊ ſeptem annis regnauit: qui cum id tempus regnaſſet: mortuo theodoſio: ⁊ Valentiniano Auguſtus videns imperij calamitatem: nihilqz amplius timens citeriorem hiſpaniam: ⁊ quaſdã gallie ciuitates extra Burgondionum ⁊ Francorum ditionem conſtitutas omnes inuaſit ⁊ ſibi ſubegit. Hic nanqz Toſimundus cum cum patre in bello contra Attilam militauerat: ⁊ mortui patris reppe riſſet cadauer: ſtatim regijs exequijs illud apud Toloſam ſepelluit: Quo ſepulto Hetio galliaꝝ pre fecto ſuaſit vt hunnos ſuperatos perſequeretur: Sed ille renuens dixit ⁊ hunnos victos: ⁊ veſegothas victores vereri: quo reſpõſo toſimũdus in regnũ redijt: quod certe fratres occupare conabant.

5651 | 452 | m | Artianus duodecimus Conſtantinopolitanus imperator: Theodoſio ex peſte ſuolato imperauit cum Valentiniano iam Ceſare conſtituto annis ſeptem: Is princeps catholicus fuit: ⁊ catholicis plurimum fauit: qui vt imperaret Theodoſij ſororem cum orientis imperio vxorem accepit. Et Attila mortuo (vt diximus) eadem nocte per ſomniũ eius arcum cõfractum vidit. Eo itaqz imperium ſuſcipiẽte: cum imperium occidentale ab orientali quaſi diuiſum eſſet has prouincias: videlz Hermaniam: Baciam: Sarmatam: Hiſpaniam: Aquitaniam: Vaſconiam: Eduẽtium: ⁊ gallias orientale imperium amiſit: nec vltra deinceps reparare potuit: ⁊ iam Frãcis imperij porte aperiri viſe ſunt: Et lz Toſimundus toloſanus rex citeriorꝭ Hiſpanie ciuitates occupaſſet: Francorum tamen ditionem minime tentare voluit. Cũque in his preſſuris ſeptem annis imperaſſet: ⁊ iam Valentinianum imperij conſortem a Trãſilla Hetij commilitone obtruncatum intelleziſſet: dolore animi ⁊ ipſe ſine liberis mortuus eſt.

¶ Francorum regni principum iteratio.

¶ Feramundus primus Francorum Rex Marcomiri filius his temporibus in Gallia regnare cepit: ⁊ regnauit annis : His nanque Franci primum Hermani populi fuere a quodam: nomine Franco troiano nobili: vt ſuperius libro tertio dictum eſt: nominati in Franconia prouincia conſtituti: Quam quidem prouinciam Conſtantius magni Conſtantini filius cum omnibus populis domauerat. Hij quippe vſque ad Honorij ⁊ Archadij imperatorum tempora quieti in eadem patria permanſere. Sed ſeptimo imperij eorum anno mutandi melioris ſolis gratia: patrijs ſedibus relictis: Rhenum fluuium tranſierunt: ⁊ apud Treueros: Meteſes ⁊ Marcomeſes: Tullenſeſque: ac Veredunenſes cõſederunt: Sed paulopoſt etiam vltra Rhenum repulſi iterato his temporibus ⁊ Franconio profecti: in Senonẽſium prouincia apud Pariſius Clodione ⁊ Marcomiro eius filio ducibus ſedem poſuere: Quibus mortuis hic Feramũdus regnum ſuſcepit: ⁊ multa ſtrenue geſſit.

5652 | 453 | ¶ Synobus quarta vniuerſalis ſexcentum ⁊ triginta epiſcoporum: hoc ipſo anno apud Calcidonẽſem vrbem auctoritate Leonis pape: ⁊ Martiani principis indicitur: Quorum auctoritate decernẽdum duas in Chriſto fuiſſe naturas: vtqz vnus idem Chriſtus deus ⁊ homo crederetur: Quibus ex ſententia decreto ſtatim Neſtorius ⁊ Eutices nephandus hereticus manicheorum preſul damnat: ac omnes manicheorum libri publice combuſti ſunt.

¶ Vrſula virgo gloriosa natione Anglica: his temporibus apud Coloniam germanie vrbez Vndecim virginum milibus ab Hunnis ſub Attila rege militantibus glorioſiſſimo martyrio coronata duodecimo calendas nouembris migrauit ad ſuperos: quorum corpora ibidem a chriſtianis ſepulta maximo in precio ſemper habita ſunt. Sanctiſſimum autem Vrſule caput Bergomum poſtmodum tranſlatum in conuentu noſtro diuini Auguſtini maxima in veneratione habetur. Celebratur autem eorum feſtum vndecimo calendas nouembris.

5655 | 456 | ¶ Maximianuſ patriciuſ Romanus: hoc anno: qui eſt quartus imperij Martiani annus Valentiniano imperatore a Barſallia milite interfecto imperium occidentale occupauit: ⁊ ſtatim Eudoxiani ipſius Valentiniani vxorem violentis nuptijs ſibi adiũgit: Quapropter Vandali ex Aphrica accito Genſerico Rege duce Romam hoſtili manu ingreſſi ipſum Maximinum in illo tumultu occidunt: ⁊ in Tyberim proijciunt: Quo mortuo: per vrbem debacchantes vniuerſam diripiũt: atqz iterato incendunt: templa quoqz ⁊ ſacraria vniuerſa ſpoliant: nec Leonem pontificem deprecantem exaudire voluerunt. Vrbem deinde ſpoliatam relinquentes Euxdoxiam etiam ⁊ eius filiam a Valentiniano ſuſceptam ſecum in Aphricam perduxerunt: ⁊ hic fuit annus ſextus Martiani imperij.

¶ Inclyte Venetiarum Vrbis principium.

¶ Venetie Civitas Regia.

¶ Venetie civitas nr̄o eno p potētiā ⁊ excellētiā cātatissima hoc ān̄o Richobaldo ferrariēsi historico teste in venetia pulcia extruit. Sūt tñ q dicūt eā ab Eneto seu Veneto q̄dā troiano pncipe p̄mo cōdita. Alij āt a gbusdā piscatorib⁹ initiū sumpsisse ferūt. Verūtamē eoꝝ auctore li⁹ x⁹ referēte hac ipā tē pestate exanimata būnoꝝ terribilissio hoste Italia: ⁊ pfugiētib⁹ vndiqꝫ pulcinaꝝ vrbiū: vꝫ Aglete: Altini: Cōcordie: Caprularū ⁊ Laureti: necnō ⁊ patauij: vicētie: Verone: Mātue: Brixie: Bergomi ac Mediolani ⁊ papie nobilib⁹: ⁊ p̄xīmā paludē cōsistē atqꝫ latere conātib⁹ in extrēa pene adriatici sin⁹ oia vbi intra paludē cāp⁹ assurgebat plim⁹: nō dico pastores aut piscatores: sed nobilissimi ciues ibidi dē puenere. Ibiqꝫ exiccato quottidie de idustria solo mātiōes munier q̄s a cōi pulcie noie vñ puenerāt venetias dixerūt. Aglelēses āt pmi gradū: deide Cōcordienses Caprulas condidere. Altinates vo sex opidula: vꝫ Tozellū cū gnqꝫ alijs cōdiderūt. Patauini deinde ptē Rini alti extruxerūt: postea monte Silicēse metbemāchū Albiolā pbilistinā ⁊ q̄dā alia posuerūt: atqꝫ ita hec celebris ⁊ inclyta ciuitas illico mirūmodū: ⁊ vltra q̄ credi pōt: creuit. Cui⁹ qdē vrbis cū multe pateant latissime ⁊ laudatissime mirūmodū: ⁊ vltra q̄ credi pōt: creuit. Cui⁹ qdē vrbis cū multe pateant latissime ⁊ laudatissime cōmēdatiōes: ūla imp̄mis extat. Alie. n. q̄s accepisse lectitasseqꝫ: aut a nobisipsis p varias orbis traꝫ cōmēdatiōes: ūla imp̄mis extat. Alie. n. q̄s accepisse lectitasseqꝫ: aut a nobisipsis p varias orbis traꝫ ozas aspexisse ꝓtigit: celebres: glioseqꝫ vocant: Hec admirāda vna ē: cui tñ celestis aspirauit fauor: vt ozas aspexisse ꝓtigit: celebres: glioseqꝫ vocant: Hec admirāda vna ē: cui tñ celestis aspirauit fauor: vt ipsa reꝫ nā cesserit: Cū certe mortaliū ingenio opib⁹: māibusqꝫ qō būanitus dici pōt: iactis humi fūdamēt cōdite sūt. Hec intra fluctuosos maris imper⁹ ⁊ medios pelagi vortices q̄si regina in alias ca ipsa reꝫ nā cesserit: Cū certe mortaliū ingenio opib⁹: māibusqꝫ qō būanitus dici pōt: iactis humi fūdamēt cōdite sūt. Hec intra fluctuosos maris imper⁹ ⁊ medios pelagi vortices q̄si regina in alias ca put extulit vrbes: p tot tēpla: tot regias āplissimasqꝫ edes: turres: naualia: port⁹ assurgēs: vt q̄ ad vni⁹ put extulit vrbes: p tot tēpla: tot regias āplissimasqꝫ edes: turres: naualia: port⁹ assurgēs: vt q̄ ad vni⁹ vrbis decorē collata sūt: multaꝫ ornamēt supeē queāt: Eā nimirū gētib⁹ oib⁹ tutā sedē cōe domiciliū ⁊ hospitale generis būani: receptaculūqꝫ ab imortali deo institutā eē credideri: cū eo tot oportūas flu vrbis decorē collata sūt: multaꝫ ornamēt supeē queāt: Eā nimirū gētib⁹ oib⁹ tutā sedē cōe domiciliū ⁊ hospitale generis būani: receptaculūqꝫ ab imortali deo institutā eē credideri: cū eo tot oportūas flu minū deriuatiōes adeo ꝓmode adiacētes: q̄qꝫ vsuꝫ regiōes tot cingētiū littoꝝ q̄si menia: vallūqꝫ ꝓspi minū deriuatiōes adeo ꝓmode adiacētes: q̄qꝫ vsuꝫ regiōes tot cingētiū littoꝝ q̄si menia: vallūqꝫ ꝓspi cio: q̄ ex mediterrancis locis fruges ac alia vite neccāria deuebant: q̄ ita maritimi ꝓmeat⁹ accipiant vt cio: q̄ ex mediterrancis locis fruges ac alia vite neccāria deuebant: q̄ ita maritimi ꝓmeat⁹ accipiant vt nullos externaꝝ classiū: nullos infestātiū p̄donū reformidaret incurs⁹: q̄si ad vrbis icremētū ⁊ impatu nullos externaꝝ classiū: nullos infestātiū p̄donū reformidaret incurs⁹: q̄si ad vrbis icremētū ⁊ impatu rā ciuitatē supi auspices celū ⁊ cūcta ꝓcesserint. hēt gppe hec ciuitas: vt Cassiodo. ingit: p pauimento ⁊ hospitale generis būani: receptaculūqꝫ ab imortali deo institutā eē credideri: cū eo tot oportūas flu rā ciuitatē supi auspices celū ⁊ cūcta ꝓcesserint. hēt gppe hec ciuitas: vt Cassiodo. ingit: p pauimento mare: p muro aq̄s maris: ⁊ p tecto celū. Ibi. n. mare vorago quādā hz: cui⁹ rei cā fluxꝰ ⁊ refluxꝰ semel mare: p muro aq̄s maris: ⁊ p tecto celū. Ibi. n. mare vorago quādā hz: cui⁹ rei cā fluxꝰ ⁊ refluxꝰ semel in die ꝓtigit: tāta nāqꝫ ē hui⁹ vrbis āplitudo: tātaqꝫ dignitas: vt nō solū Aglete pīarchatū ꝓsecuta sit: in die ꝓtigit: tāta nāqꝫ ē hui⁹ vrbis āplitudo: tātaqꝫ dignitas: vt nō solū Aglete pīarchatū ꝓsecuta sit: vex ēt inferocissimas gētes eo fastigij puenerit: vt late mari: ac terris imper: ac benignos oib⁹ ac libe vex ēt inferocissimas gētes eo fastigij puenerit: vt late mari: ac terris imper: ac benignos oib⁹ ac libe ros sin⁹ apiat: q̄ res efficit vt sine patria sese appellare debeat neō: cū i hac ipsa: sicut bijs q̄ parētib⁹ or ros sin⁹ apiat: q̄ res efficit vt sine patria sese appellare debeat neō: cū i hac ipsa: sicut bijs q̄ parētib⁹ or bati sūt: eo adoptari pacto liceat: vt qui tpis ꝓsuetudine būficētia: comitate filios ꝓtet fieri legitimos: bati sūt: eo adoptari pacto liceat: vt qui tpis ꝓsuetudine būficētia: comitate filios ꝓtet fieri legitimos: nec nos in pūtia p̄clarā regēdi venetoꝝ ꝓditionē: nō ꝓpas leges: nō rerū gestaꝝ āplitudinē: nō ipsas nec nos in pūtia p̄clarā regēdi venetoꝝ ꝓditionē: nō ꝓpas leges: nō rerū gestaꝝ āplitudinē: nō ipsas

oi in bellox gnē victorias nō deniqz ppe dinā admistratione dicturi sum⁹:qō op⁹nō mō imēsuz: sed ēt supra būanas vires cēt.vex illud sūmati attigisse fat⁹ arbitrāur:q cū pter magnas virtutes illud imprimis Veneti accurate tenuerūt vt egstimi ēent t hrēnt:gppe g nemini iniuriā aut bellū intulisse cepe rint. Addam⁹t illud qō ve hui⁹ vrbis peculiare decus ē:q vniuersuz reip.corp⁹ab eis semp ita curatū t in cōe ꝓsultū:vt in aliq pte tuēda ne reliqs vnq̄ deserras omiserit:q res adeo ciuiles discordias t populares seditiōes oio auerrit:vt huic vrbi prmo hoiuz mēoriā sine factiōib⁹t intestinis cōtētiōib⁹tā imēsuz:tā diuturnū gerē licuerit impiū:vt āt in bellis iferēdis semp tardissimi extitere veneti:sic ab armis p sua:aicoruqz salute:dignitate:fortunis:impio in alias natiōes suscipiēdas null⁹cos terror:nulla iactura:nullūqz diserimē absterrere vnq̄ potuit.ē.n.eis ātiqu⁹mos t sertissima ac singularis in xp̄ianos beniuolētia:q vere altex Italie columē toti gētiū xp̄ianitati merito appellari lz. Tā cū prudētia:fortitudine:magnificētia:benignitate:clemētia:religsqz v̄rtutib⁹ātecellāt Veneti:id.n.sibi maxie ascribunt laudi:vt bij g eox q̄ sunt ꝓmissi in pace securi degāt.Sintqz q̄btissimi quot mōstris terras t tyrānis ciuitates exonerarūt.Quot reges t pncipes alioz fraudib⁹t vi deiectos magnis sūptib⁹ ac detrimētis regnis incolumes restituerūt. Neqz illud reticere fas cē credum⁹:qō in dñoz veneto maximā redundat gloriā.Classem.n.duce Mauarchis militib⁹remigibus oi telorū genere instructaz quorannis emittūt:que maria:insulasqz sagaci lustret indagine:vt si maritimi vsq̄ pdones cōpareāt: eos insectētur:profligent:crucient:Tutū mare mercatoribus:ceteriseqz mortalibus reddant: vt iure ipsis venetis optādū sit:Quod quidā ex nostris insrascriptis carminibus in cox laudē perpulchre decinit dicēs.

Cum mare delphinos:dū celi clara tenebūt
Sydera:dū gratas tellus dabit humida fruges
Dū gen⁹ hūanū sua deget secula terris
Splēdoz erit toto venetū celeberrimus euo.

Hec itaqz veneta ciuitas:t si nūc i glia extet:nō tm rex hūanarū ꝓditiōis adeo exps fuit:qn p singlas q̄sqz etates suos ptulerit mās:ō qb⁹ ifra loc⁹ t tpibus opportunis sigillati dicēt. Habuit nāqz hec ecclesias t iclyta ciuitas viros pter maritioz belloz t mercature i disciplinis oib⁹ clarissios q vrbē abūde illustrarūt:q̄s pmēoraī oposissimū cēt:eosqz p virib⁹ifra pmēorabo:i hāc āt ciuitatē bti marci euāgeliste corp⁹ex alexādria ōlatū maxia cū veneratiōe excolit:i cui⁹ honore extructū ē illō egregiū tēplū i celebriore vrbis loco vrbi pciosissia t pene iextiabilia recōdita sunt.

Ragusiū Dalmatie ciuitas.

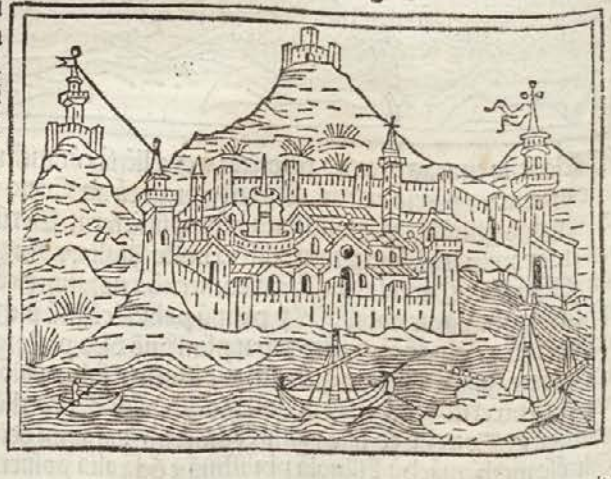

5656 457 ¶ Ragusiuz aūt Dalmatie ciuitas ab epidaurēsib⁹ Epidauro a gothis eūso auspicati loco hoc q̄z tpe āno ꝓdit:q̄ pceter⁹ Dalmatie vrbib⁹ public⁹ t p̄uat⁹ opib⁹ magnificē extructa:hz t ipsa naualiat portū optimū cathēa clausū:cui⁹ cives ceteros dalmatas opib⁹t reliqs bōis atqz v̄tutib⁹ superāt q cū liberi sint legib⁹:moriousqz istructi veneto⁹ more senatū t magīat⁹: ac patricio rū ordinē hūt a plebe distictū. Patricij soli rēpublicā ipsam admistrāt:plebs tamē suis reb⁹studet:t ō publicis mūne curiosa ē.

5657 458 Eo hui⁹nois pm⁹:tertiusdecim⁹ꝓstā l tinopolitan⁹impator:hoc āno Adriano defuncto cius loco ex greca natione suffect⁹ imperauit ānis.xvi.g stati filū suum eiusdē nominis creauit augustū:Quo impante Romanox respublica magnas pertulit calamitates:suborris gbusdā tyrannis imperiū ipsuz vsurpare conātibus:Gēsericus Vandalox rex ex aphrica statim in Italia nauigat romanū inuasur⁹imperiū:quod vbi Leo intellexit repēte Basilicū patricium cū valida classe in auxiliū Anthemi pncipis Romāi mittit:g ābo conuictis copijs ad populoma Gēserico obuiā fiunt:hoiemqz classe occernere cōpellūt:g tādē ab ipsis supatus turpi fuga in Affricaz redijt:post hec gdā nomine Asper patric⁹cōstantinopolitan⁹ cū duob⁹filijs Leonē hūc interīcē curauit:Cui cū res nō succesisset apertū ei bellū monit.Sed cū Basilicus ei redijsz Asper cū filijs captus obtrūcatur:Quibus gestis ostrogothorū rex Theodemir:Hunnis supatis illyricū seu sclauoniam vastare cepit:nec qeuit donec panoniam t messiā pūncias obtinuit.Leo deniqz cū pacē cū ostrogothorum rege fecisset:valitudine corrept⁹ apō Constātinopolim Leone ex sororе nepote imperatore designato e vita decessit.

¶ Maioran⁹ gdā patric⁹ Ro.hoc āno maximino pdcō tyrāno a Gēserico interfecto apō Rauennā ab exercitu impator:Hōc suadēte Ricimer:t ipanit ānis.3.g cū iuste nimū impiū regēt.3° āno ab eod⁹ exercitu ad Tiberdonā cisal.gallie vrbē interfic⁹:t Severian⁹ gdā surrogat⁹ēg t ipse cū alāis int benacū lacū t brixiā victoriosissie ꝓfligēs ipox regē interfecit:Seueriāo deide defuncto Anthemi⁹gdā marriāi imperatoris gener suffect⁹ē:g:vt pfer⁹ gēsericū regē cū basilico pricio ꝓgnato suo i africā rpulit:t gernādū narbonēsez pfectū i gallia tyrānidē exercer⁹ psumētē p duces suos supauit:t cepit atqz exilio dānauit: tādē cū impator ex cōstātinopoli Olymbriū ducē suū i subsidiū ei misisz:deposit⁹ imperialib⁹insignijs p

natā vlīā se cōuertit: ⁊ impiū senatui populoq; Ro. cōmēdauit. Sz cū iterū ad eūdē magistratuz Soceri oposuisset assumptus ab eodē etiā paulopost p carnifices ⁊ iterfect⁹ ⁊ lacerat⁹ est: cū impasset ānis. 4. Sz ⁊ ipse ei⁹ socer impator post generi crudelē cedē. 4. mēse acerbissimis cruciatib⁹ cōsumptus est. Eo itē mortuo olymbrius oriz apo. Ro. ex Rauena Romā vocatus impator occidētalis imperij appellatus: impauit tantūmodo menses. 4. ⁊ ita decessit: quo mortuo Glicerius gdā Senator Rome impator cōstituitur: sed a Romanis ēt postmodū dieiectus Salernitanus epūs mox cōstituit. Et hec de imperatoribus Rome cōstitutis Leone imperante dicta sufficiant.

¶ Acephalorū pessima heresis calcedonēse cōsiliū ipugnātiū per hoc tēpus exoriē: q ideo acephali dicti eo q̄ sine capite. i. sine auctore habeanē: vt habemus in canone. 14. q. 3. c. Acephali. Hi gppe duaruz substātiarū ꝓprietatē in xpo negabāt: vnā tantū in eiusdē persone naturā predicantes.

b Hilarius papa natione Sardus pre Crispino post Leonē pontificē sedit annis. 6. mensib⁹ 3. ⁊. diebus. x. qui lz in multarū rerū pturbationē fuerit rē tñ diuinā nunq̄ ptermisit. Vnde ⁊ gratiano referēte cōstituit vt nullus lr̄ax insciis in clericū ordinaret: vt habet in canone. ly. di. c. Penitētes. Instituit itē ne pontifices deinceps successorē sibi deligerent: vt. viij. q. i. c. Pleriq;: q̄ gdē institutio ad omnes ecclesiasticos gradus pertinet: ⁊ postea per totū orbē sparsa ē. hic cū eruditissimus brētur tres epl̄as de fide catholica scripsit tres synodos cōfirmātes. s. nicenā: Ephesi 463 5662
nā ⁊ chalcidonēsem: duas ēt bibliotbecas in vrbe cōstruxit: ⁊ ad lunā in vrbe monasterium construxit. Multa p̄terea dona ⁊ q̄si infinita tēplis obtulit. Beniq; cū omne tēpus in docēdo: admonēdo: ⁊ elemosinis faciēdo cōtriuisset: multosq; p̄sbyteros diaconos ⁊ epos creasset vitā sanctissime finiuit: ⁊ iuxta synas

Eno hisaurícus.i4 Cōstātinopolitanus impator a Leone ante mortē augustus cū filio de
5673 474 3 clarat⁹ impauit ānis.i7. Leo.n. vt dictū ē: valitudine corrept⁹ pmū nepotē suū ex Maria-
gene sorore sua filiū noīe Leonē impij successorē designauerit: q puer cū paucis dieb⁹ impas
set: hūc Zenonē patrē suū ꝑpa manu coronatū impatorē fecit. Sz cū paulopost i calcidonē p
rexisset Verina socrus sua basilicū ducē virū strenuū fratrē suū in cōstantinopoli impatorē appellauit:
qō audiēs Zeno hisauriā se cōtulit malens cū mariagene vxore sua exulare: ꝙ rēpu. ꝓturbare: cui⁹ fugā
libēter basilicus suscepit: vex cū ciuitas cōstātinopolitana ei⁹ hāses ⁊ turpitudines ferre nō posset Zeno
nē in vrbe reuocauit: q reuersus basilicū cognatū: ⁊ ei⁹ filiū: quē cesarē fecerat: atq; vtrinā ei⁹ socrū i ca
padociā relegauit: interī ꝙ Odoacer cū magna Tucilingorū ⁊ herulox manu italiā ingressus horestez
militie magistrū apud papiā superatū ⁊ captū placentiā ꝓducēs ibidē vniuerso spectāte populo uterfecit
Zeno aūt italie calamitatē miserat⁹ Theodoricū gothorū regē iā antea apud se suosq; ꝓdecessores i ho
nore habitū contra Odoachrū cū ingētibus copijs in italiā mittit: q horestē Odoachri patrē ⁊ ducē suū
superauit: cūq; ēt cōtra Odoachrē: seu odoachrū sepius cōflixisset: illū tandē in Rauenā vrbē obsedit:
⁊ eo ipulit: vt eū etiā imperij sociū acciperet: quod ⁊ fecit: verū sequēti die Theodoricus ipsum Odoa
chrem: ⁊ eius filiū contra fidē datā interfecit: ⁊ postea nemine ꝙdicēte totius italie impio potitus est. Tā
dem ⁊ hic Zeno cū multas ꝓdidisset leges: ⁊ bulgari vniuersam thraciā deuastarent ne eis ꝓpter recef
sum theodorici resistere posset: visa etiā maxima cōstantinopoli cōflagratione dolore animi morbū cō
traxit: ex quo paulo post vitā finiuit.

5678 479 ¶ Clodoneus quintus: vt fertur francorū rex ex hoc anno childerico eius patre morte sublato in re
gnū successit: ⁊ regnauit annis.30. vir vtiq; potēs ⁊ armis strenuus: q Theodoricū solū ex cōcubina ha
bēs filiū chrotildē childerici burgondiorū regis filiā forma elegātissimā ⁊ christianissimā duxit vxorez:
cuius sororē patruus eius Gundebādus burgundie rex exilio dānauerat: ⁊ vtrūq; eius parentē: necnō
⁊ duos fratres: ac etiā Godesillū eius patruum gladio obtruncauerat. hec itaq; chrotildis regina facta
mox virū suū Clodoneū regez diui Remigii remensis episcopi interuētu ad catholicā fidē cōuertit clo
doneo ipsi baptismū suscipiēti ⁊ dicēti. Mitis depō colla: Sicāber adora qō incēdisti: incēde q; qō ado
rasti. Percepta igit baptismi gra cōfestim francorū regnū imensum auctū est. Et ꝓpterea Anastasius
impator cū ei⁹ famā atq; virtutes intellexisset repēte coronā aureā gēmis ornata cū tunica ⁊ balthco
eidē ex cōstantinopoli in galliaz trāsmisit: a quo die ⁊ cōsul ⁊ impator designatus trabea etiaz consulari
indui meruit. Ac deinceps Ro. imperiū: qō dudū apud cōstātinopolim in amplū fuerat indies minui
cepit: ⁊ francorū regnū augeri. Clodoneus itaq; parisiorū vrbē regni sui caput etiā cōstituēs: inde vni
uersos expulit hereticos: ⁊ catholicos introduxit.

Elix ei⁹ nois tertius natione Ro. pāe Felice pbytero ex regione fasciole beati Gregorij pa
5683 484 f pe attauus post Simpliciū pontificē sedit annis. viij. mēs. xi. ⁊ dieb⁹. x. x. vir vtiq; optimus
q inito pontificatu statim ex grecia relationē accepit Petrū cutticianū: quē antea dixim⁹ ob
heresim in exiliū fuisse pulsum ab Acbatio cōstantinopolitano epō esse reuocatū. vnde con
cilio cōgregato Felix hic pontifex auctoritate sedis apostolice Petrū hereticū ⁊ ipsum Acbatiuz epm
damnat. In eo itē cōcilio cōstituit accusato apud iudicē semp ꝓpter responsionē darī idoneū: vt hēat
in canone. 2. q. c. Be inducijs. Cōstituit etiā vt eccīe ab epīs cōsecrarētur: vt de cōse. di. i. c. Sic nō alij.
hic basilicā beati Agapyti martyris nō longe ab ecclesia sancti laurētij edificauit. ⁊ cū bis in vrbe Ro
ma sacros ordines celebrasset: vbi presbyteros octo ⁊ viginti: diaconos quinq; : ⁊ epos p diuersa loca
numero. 30: creauit: moritᵉ: ⁊ in ecclesia beati Pauli sepelit. Cessauit tūc epatus dies sex.

5685 486 ¶ Cōcilū aurelianēse tertiū tēpestate hac clodonei regis iussu indictū. qō gdē sanctus Bellanius cō
gregasse dicit: quo in loco etiā q̄ttuor alia cōcilia cōgregata fuisse scribit. ꝓmū sub beato Siluestro pa
pa: auctore Marino epo: secundū auctore Aurelio epo. Tertiū hoc idē Bellanio epo auctore. Quar
tū auctore Albino andegauensi epo. Quintū hōnorato biturien si episcopo auctore: qō ꝓbatur in decre
tis. xv. di. c. Sexta synodus. Rauenati reges.

5687 488 ¶ Theodoricus theodomiris ostrogotarū regis ex arilena cōcubina filius. xvi. impij Zenonis āno ita
lie toti⁹ dominio potit⁹ ē: ⁊ regnauit ānis. 25. vir oiuz barbarorū mitissimus q ⁊ Rauenatē vrbem re
gni sui sedē fecerit: vrbē tū Romanā quoad potuit honorauit: Illā ⁊ Ocauij sepulchrum exornauit: ⁊
spectacula de more exhibuit: ⁊ alia edificia publica ⁊ basilicas multas extruxit. nubilqz omisit: qō ad op
timū ꝓncipē ptineret. Et vt regnū suū aliq̄do stabiliret Clodonei francorū regis filiā noie Andeflena
vxorē duxit: ⁊ sororē bonorico vandalox regi: ⁊ alterā Alarico vesegothorū. Tertiāq; Gundibato bur
gundionū regi in mrimoniū copulauit. Indeq; paulopost Clodoneo francox regi socero suo bellū in
tulit grāde: eo ꝙ alaricū vesegothorū regē generū suū interfecisset: ⁊ vasconiā partē regni sui occupasset
ac gallis ingēti prelio supatis vasconiā iterato recepit: receptāq; pro almerico paruulo Alarici filio no
nec adolesceret: gubernauit: his optime gestis vt erat ingētis animi ⁊ potētie vir etiā siciliā: dalmatiā: li
burniā: illyricū: narbonēsem galliā: atq; burgundiā suo subiecit imperio. Taridentinā postea vrbem in
alpibus positam pulchro cinxit muro: ⁊ italiā oēz ab externo hoste tutatus est. Collocatisq; herulis i ex
tremis italie partib⁹ apud augustā ptoriā interfectoq; Odoacre alio regē dedit: qnē adhuc adolescentē
in adoptiuū suscepit filiū. Hic boetiū ⁊ Symachū consulares viros romanos ob suspitionē affectate

libertatis exilio primū dānauit: z postea interimere fecit. Cunqz in arrianā postmodum heresim decli
nasset Joannē papā. z nōnullos alios catholicos apud Rauennā in carcerē trusit: vbi cū alijs multis
uicdia atqz alijs supplicijs interire fecit: Sed hanc seuitiā dūs nequaq; ꝓmisit inultā: Quia Joāne pa
pa mortuo: z ipse post septuagesimū diē apoplexi correptus statim herericus expirauit: cuius aiaz Gre
gorio in suo dyalogo referēte eremita qdā in lyparis in ignē vidit imersaz: huic antē Theodorico Ath
anaricus ei⁹ ex filia nepos in regnū successit. Athanarico aūt Theodat⁹ suffectus est. Quo deiecto vi
tigis regnū accepit: sz eo a Belisario capto z Justinīāo imperatori ꝑsentato regnū iterato in imperij di
tionem cessit.

¶ Burgondionū regni finis.

¶ Gundebandus vltimus Burgondionū rex: Chrotildis regine francoz patruus p hoc tēpus inter
fectis fratrib⁹ suis: regnū omne occupat: sed q̄tū regnauerit ignoratur qppe Gundiocho eius patre de
functo: q̄ttuor eius filij heredes in regno sunt instituti. Sed hic reliquis eius fratribus interfectis cum
earum cōiugibus ac filijs: duabus tantummodo fratris filiabus videlz Sedelena z Chrotildi supstiti
bus regnū omne solus obtinuit: Qui regno i pace adepto cōfestim in italiā per domusule monte agri
nouariensis ingredit: z magnas strages nouariensib⁹: comensibus: vercellensibus: taurinensibus atqz
eporidiensibus dedit. Quo absente clodoneus francorū rex statim chrotildē eius neptē chilperici filiā p
eporidiensibus dedit. Quo absente clodoneus francorū rex statim chrotildē eius neptē chilperici filiā p
internūcios ptentare fecit: an se in virū suū habere vellet: cui cū libētissime id facere optaret raptā vxo
rē duxit: z paulopost duos ex ea filios suscepit. Cūqz postea clodoneus vxoris hereditate ab ipso Gū
debādo expostularet: nec optinere posset aduersus eū bellū mouit z ciuitates oēs inter lygirim z sequa
nā fluuiositas suo statim cōquisiuit impio. Cūqz q reliquū supfuerat bello etiā sibi vēdicare tentasset
interueniēte chrotildi pacē ꝑstitit: paceqz cōfecta Gūdebandus ad cōfirmandū regnū suū Theodorici
pdicti italie regis filiā duxit vxorē: z ex ea mox filiū suscepit. Que cū nouercā se vt videret eius fili⁹ post
mortē pris regnare posset ꝑuigno figmūdo insidias tetēdit: z tandē veneno eū sustulit. Mortuo deniqz
clodoneo francoz rege hic filijs clodonei molestus esse cepit: qui matris chrotildis ꝑsuasionib⁹ stimu
lati maximo exercitu cōparato in eum mouēr: quo fuso ac supato eius regnū in francorū regnū cessit.

¶ Uenericus genserici vandaloz regis filius: hoc anno patre defuncto apud aphricā vandalis regna 489 5688
re cepit z regnauit ānis. viij. Qui patarinis arriānis fauēs catholicos ꝑsequ nō destitit. z die vna ad q̄ttu
or milia nōgētos septuaginta sex xp̄i cōfessores diuersis supplicijs eū iter fecisse dicit: q̄z cū multi eēnt
icursiones: que tūc populū suū plurimū cōtriuerāt: z hec qdē letanie mīnores dicunt ad maioz differē
tiam: quas magnus Gregorius in sancti marci festo instituit.

¶ Remigiū etiā remensez epm z qdē doctissimū atqz sanctissimū p hec tpa floruisse ꝓstat: eo q̄ clodo
neū francoz regē cū innumerabilibus francis baptizauerit. Qui preter sanctitatē maximā cū in omnis
scripturis p̄clarissimus haberet cōmētarios vtiles in nouo z veteri edidit testamēto. Septuaginta z
eo amplius annos cū in episcopatu explesset iter cetera sue sanctitatis miracula facta puellaz a morte
corpis suscitasse legit. Obijt autē anno dñi. cccc. lxviij. calendas octobris.

Anastasius. xv. cōstantinopolitanus imperator post Zenonē impauit in oriente trīs annis. 36. 490 5689
a hic clodoneo francorum regi: eo q̄ eugoristā z burdegaliā ciuitates celebres a vesegothis
qui arrianam heresim tenebant abstulisset preciosam (vt diximus) transmisit tunicam: eūqz
patriciū creauit. Sed postmodum per achatiū cōstantinopolitanuz epm corruptus factus
est hereticus. Eam ob rē cū ab Ormisda pontifice romano per legatos moneret: vt ab eutycetis heresi
discederet: iratus confestim oratores ab vrbe eiecit: dicens nos z pontifici z alijs iubere volumus non
audiem iuberi. Et propterea paulopost suis oibus astantibus ꝓncipibus: vt scelcris z supbie penas da
ret ictu fulminis interijt.

Elasius ei⁹ nois ꝓmus papa natione apher patre Valerio post felicē pōtificē sedit ānis. 4.
g men. 8. z diebus. 17. hic vir sanctus fuit: q vt ad pontificatū assumpt⁹ fuit mox manicheos
in vrbe deprehensos exilio dānauit: eorūqz libros quoscūqz inuenire potuit apud basilicā san
cte Marie maioris publice cōbussit. Deide diligens que dei sunt multa cōstituit q̄ ad eccliā
sticū cultū ptinebāt. Et ꝓmo vt nullus bigamus ad sacros ordines nisi de licentia sedis apostolice pro
moueretur: vt habetur in canone. 52. di. c. Nam confidit. Uolnit itē vt seruus clericus factus seruitu
ti etiam pmaneret obnoxius. 54. di. c. frequens. Statuit itez vt nullus membro mutilatus: aut carens
oculo ordinaret ꝑsbyter. 55. di. c. si euangelica. Utqz epi a suo trīs metropolitano z ipe ab eis ordinaret
64. di. c. Qui p ambitionem. Censuit etiā vt clericorū ordinatiōes q̄ter in āno de cetero fierēt: z die sab
bati trī. 75. di. c. ordinationes. Distinxit quoqz gradus per quos voluit vt figs ad epatuz ascenderet. s.

Nō Gel

vt primo bostiarius fieret: deinde lector: exorcista: acolitus: subdyaconus: dyaconus: ꝓsbyter ⁊ demum episcopus. vt. lxxvij. di. c. Illud nos. Cōstituit ꝓterea vt inimici ⁊ suspecti in iudicio ab accusationibus repellerent. ꝛ. q. ꝯ. c. Omnis qui. Cetuit itē huiusmodi decreto seruis: ne oīno testamentū condere possent: vt. ꝛꝛ. q. i. c. Frater ⁊ coepiscopus: Mandauit item sacerdotibus celebraturis: ne corpus vnq̄ sine sanguine conficerent vt de conse. di. 2. c. comperimus: eodemq; decreto vetuit alias consecrationes sine missa fieri posse de conse. di. i. c. Omnis. Hunc etiaz preces ordinasse ferunt: quas in prima diei hora in ecclesijs dici mandauit: Hymnosq; multos ad imitationem dini Ambrosij composuit quos in singulis diei horis voluit decantari: vt habet. ꝯ. di. c. Cōuenit. Hic cū esset doctissimus vir quinq; libros contra Euticem ⁊ nestorium edidit: ⁊ duos contra Arrium. Orationes etiam nōnullas elegātes grauesq; habuit: epistolas quoq; preterea ad amicos ⁊ domesticos fidei non minus graues q̄ doctas scripsit. Hymnos dualia insuper ⁊ Tractus alleluyaq; ac prefationes multas composuit. Basilicas deinde plurimas in vrbe dedicauit cleruz quoq; amauit ⁊ auxit. necnon ⁊ pauperes fouit ac fideles omnes mira pietate ac charitate complexus est: atq; Romanam ciuitatem a multis periculis tutatus est. Demum cum presbyteros duos ⁊. xo. ⁊ dyaconos. 22. ⁊ episcopos per diuersa loca numero. 67. creasset. xi. calen. octobris nature satisfecit. cuius corpus in Basilica beati petri cōditū fuit: eoq; mortuo sedes vacauit dies septē.

¶ Apocryphi libri.

¶ Is ꝓterea dignissimus pontifex exustis (vt ꝓfertur) manicheorū libris ad tollendā leuitatis ⁊ ysa-
5692 493 mie notā subsanationisq; ecclie catholice occasionē: hoc etiā memorie dignū peregit opus. Qui cū innumerabilia scripturaz tā hereticoz q̄ catholicoz haberent opuscula: granū a paleis separauit: ⁊ q̄ sanctoz patrū scripta erāt recipiēda ab ecclia declarauit: que qdē locis suis hoc in ope diligēti cura mādauimus: qui vero libri inter apocryphos forēt deputādi ipse Gratiano testante ostēdit: sicut etiā ad verbū habet in decretis. xv. di. c. Sancta romana ecclesia: vbi sic ait: Ariminensem synodū a Cōstantio cesare cōstantini magni augusti filio cōgregatā mediante thauro ꝓfecto extunc ⁊ ex nūc in eternū cōsiten tur esse dānatā. Deinde itinerariū noie petri: qō vocat sancti clementis libri numero. xij. apocripha. actus noie Andree apli apocryphi. ⁊ actus noie Thome apostoli libri numero. x. apocr. itē actus noie Petri ali⁹ apocrypha. actus noie Philippi apli apocr. euāgeliū noie Thadei apocr. euangeliū nomine Barnabe. ⁊ euangeliū noie Jacobi minoris: ⁊ euangeliū noie Petri apli. ⁊ euangelium Thome apostoli quo vtunt manichei. ⁊ euāgeliū noie Bartholomei apostoli: ⁊ euangeliū noie Andree apostoli. ⁊ euangeliū qō falsauit Lucianus ꝓsbyter. Euāgelia hec oīa apocripha exceptis euāgelijs Mathei Marci: Luce: Joannis. Itē liber de infantia saluatoris: ⁊ de Maria ⁊ ostetrice apocr. liber q appellat pastoris apocr. Libri oēs quos fecit Lucianus filius diaboli apocryphi: Liber qui vocat fundamentū apocr. ⁊ liber q vocat thesaurus. ⁊ liber de filiab⁹ ade. ⁊ liber q appellat tecle: ⁊ Pauli apostoli sixti noie ꝓnotatus apocryphi sunt reuelatio que vocat Thome apostoli. ⁊ reuelatio que dicitur Pauli apostoli: ⁊ reuelatio q̄ dicitur Stephani apocr. sunt. Liber q vocatur assumptio sancte marie virginis: ⁊ liber qui penitētia ade apocr. Liber qui vocatur gigantes: q cū dracone post diluuiū pugnasse ab hereticis cōscriptus dr apocr. liber qui vocatur testimoniū. Job: ⁊ liber qui dicitur penitētia origenis: ⁊ liber q vocatur pīa sancti Cypriani. ⁊ liber q vocatur penitētie Joānis ⁊ mādre. ⁊ liber qui dicitur sortes aplorum oēs apocr. sunt. Liber q dr physiologus ab hereticis cōscript⁹ ⁊ beati Ambrosij nomine prenotat⁹ apocr. historia Eusebij pāphili ⁊ liber q vocatur canones sctoz aplorum apocr. Opuscula Tertuliani: Lanctantij: Aphricani: Posthumani: ⁊ galli apocr. Opuscula montani: ꝓscille ⁊ maximille apocr. Opuscula Fausti: ⁊ manichei: ⁊ opuscula alterius clemētis: alexandrini: Tharsensis. Cypriani: Arnobij: Fausti ridigiensis gallia⁊ apocrypha. Opuscula Frumētini ceci Antonij ⁊ Lassiani galliarū ꝓsbyteri: ⁊ opuscula Victoris pictabionēsis. Et opuscula Centone de xpo virgilianis cōpaginata versib⁹: ⁊ hec oīa apocrypha sunt. Epistola Jesu ad abagarū regē: ⁊ itē Abagari ad Jesum apocrypha. Scriptura q̄ vocatur ꝓdictio apocr. Passio cyri ⁊ iulite: ⁊ passio sācti Georgij martyris apocrypha. Filateria oia q̄ nō angeloz: vt nōnulli ꝓfingūt: ꝫ demonū magis arte ꝓscripta sūt. Hec ⁊ similia que Symō magus: Nicholaus cherintar: Martion: Basilides: Ebion: Paulus samaritanus photinus Bonosus: ⁊ q similiter errore decepti sunt: Montanus quoq; cū suis obscenissimis ac seqcibus: Apollinaris: Valētinus: manicheus: Faustus aphricanus: Sabellius: arrius: macedoni⁹: Eunonius: Donatus: donatus: Eustasius. Jouinianus: pelagius: Julianus elanensis: priscillianus ad hispaniā: Nestori⁹ cōstātinopolitan⁹: Maxim⁹: vnicus Lapecius: dioscorus: eutbicianus Petrus. ⁊ ali⁹ Petrus e qb⁹ vnus alexandriā: ⁊ alter maculauit antiochiā. Acbatius cōstātinopolitanus cū ꝓsortib⁹ suis: necnō ⁊ oēs eoz discipuli: vel scismatici docuerūt: vel scripserūt quoz noia minime retinent. nō soluz repudiauerūt: verū etiā ab oī Romana ecclesia catholica ⁊ apostolica eliminata: atq; cū suis auctoribus: auctorūq; sequacib⁹ sub anathemate indissolubili vinculo ineternū cōfitemur (ingt) eē dānatos.

¶ Apocryphus itaq; dici pōt latine absc̄dit⁹ vel abditus. Nā cōpōitur ex apo prepositione qō ē de ⁊ chrysis secretū: q̄si occultus vt prenoiati libri de qbus eoz veritas occulta ē. i. dubia: qz nō bene pz: vl qz occultū hz auctorē qz ei⁹ doctr ignoratur: vel dr ab apo q̄ longe significat ⁊ chrysis qō est iudicium: q̄si longe a iudicio: qz nō pōt certū haberi de eo iudiciū siue de veritate siue de auctore.

¶ Michaelis archangeli reuelationē Gelasio isto pontificante apud apuliam in mōte gargano.iij. cal.octobris factā fuisse tradūt:vbi ꝛ postea templū miris edificijs extructū sint eoꝝ loci ob deuotionem tantā populoꝝ frequentiā singulis annis cōuenire dicīt:vt non solū xp̄iani sed ꝛ infideles quoꝝ ad patrocinū sancti Angeli implorandū frequentent.

¶ Epiphanius ep̄us vir diuina humanaqꝫ sapientia prudētissimus his tēporibus apud Theodoricum regē ꝓpter eloquentiā ꝛ sanctitatem magno in precio habitus est. Cuius auctoritate ꝛ sanctitate ita a Barbaris vexata liberata est.

a Anastasius eius nōie secūdus papa natione romanus patre Fortunato post Gelasiū pontificē sedit ānō vno men.x.ꝛ diebus.xxiij. Hic cū p̄mū bonus ꝛ catholicus haberet ab Acha tio seductꝰ fuit.verū dū occulte eum reuocare tētasset:clerū se alienauit eoꝝ seusum a cōmunione maxie subtraxit:hanc ob rē vt etiā Gratianus testat̄ diuino nutu morbo statim corr̄eptus est:ꝛ cū in laterina esset:vt nature necessitati obtēperaret intestina effudit: vt hēmus i canone.19. di.c.Anastasius. Is itaqꝫ secūdus papa ifamis fuit. Constituit tū vt nullus clericus ꝓpter iram vel odiū in ecclesia off.ciū suū intermitteret missa excepta. Excōmunicauit ēt primo Anastasiū impatorē eo qꝫ achatio hereticō faueret.ꝛ hec de Anastasio isto dicta sufficiant. Quinetiā in septēbrio mense semel ordinationib⁹ celebratis.xij. p̄spyteros ꝛ ep̄os.xvi.creauit.atqꝫ ita.iij.cal.decēbris i basilica beati petri sepultus fuit:ꝛ post vacauit sedes dies sex. 495 5694

s Ymachus papa natione sardus p̄e ꝛ ipse Fortunato post Anastasiū nō fine magna discordia pōtifex creat⁹ sedit ānis.xv.men.vi.ꝛ dieb⁹.xxij. Cū enim hic in lateranēsi palatio ordiret Laurētius qdā in ede beate v̄ginis q̄ nouā dicebat̄ ab alijs p cōtentionē pontifex subrogatus est. Res aūt cū apud theodoricū ageret Symachus hic in pontificatu cōfirmatus est sicut etiā Gratianus in canone meminit.l.xvij.di.c.Cōcilia. Qui cōfirmat⁹ hac clemētia in Laurentiū vsus est:vt ipsuꝫ nicerinis ep̄m ordinet. Post q̄tuor deinde annos iterū maxima altercatio in clerū surrexit ꝛ hoc ꝓpter crimina Symacho obiecta:q: Romani pace fastiditi Laurentiū reduxerūt:ꝛ sextū diss̄idiū fecerūt. Rex aūt Theodoricus canonū ecclesiasticoꝝ ignarus Petrū quondā altinū ep̄z e Ravenna Romā misit:q vtroqꝫ pontifice deiecto se pontificē fecit. At Symachus centū.xx.ep̄oꝝ Synodo cōgregata de obiectis criminibus constāti aio se purgauit:ac Petrū Laurentiūqꝫ malorū oīum capita relegari obtinuit. Symachus itaqꝫ cū gloria ꝛ honore restitutus confestim manicheos ab vrbe expulit ꝛ eoꝝ libros iterū publice cōcremauit. Et postea basilicas multas aut ornauit aut a fundamētis erexit. Cōstituit aut̄ sub anathematis pena:vt nemo adhuc viuēte papa de electione futuri pontificis presumeret loqui sicut hēmus in canone.79.di.c.Sigs. Mandauit quoꝫ clericis ne cū mulieribus nisi cuꝫ consanguineis in vna cadēqꝫ domo cohabitarēt:vt.81.di.c.Volumus. Cōstituit itē vt dieb⁹ dominicis ꝛ in martyrū natalicijs Gloria in excelsis deo:in missis semp canerē. Fuit hic pontifex pauperū ꝛ martyrū miss⁹ corpus sanctissimi p̄ris nr̄i Augustini:ac alias nōnullas sanctorū reliqas secū detulit: vbi ꝛ cū missus

5699 | 500 ¶ Boetius anius manlius seuerinus xpianissimus vir ⁊ cōsulari dignitate īsignit⁹ poetaq; ac phūs celeberrimus symachiq; predicti gener hisdē quoq; tpibus Rome clarissimus fuit: hunc ideo manliū vocant eo q; a manlio torquato originē duxisse tradāt: q; cū vere catholicus esset (nec Arrianis ēt pse pe rogat⁹) obtēperare vellet ⁊ ipse a theodorico rege sub velamēto affectate libertatis post socerū suū Ticinij exulare iubeť ⁊ postmodū instigātib⁹ hereticis ppetuo carceri dānať. In q; gdē calamitate con stitutus ad recreandū aīmz suuz: cū in mathematicis doctissim⁹ esset: chiterinū e nervo p̄mus excogita uit ⁊ excidit: qō gdē modernis tpibus musicis celebre instrumentū habeť: ibidē quoq; cōstitut⁹ ad mul toz vtilitatē p̄clarissima atq; innumerabilia q̄si edidit opuscula: ⁊ que ad manus deuenere hec ipsa sūt.

De cōsolatione philosophie. li. v. Incipit carmina q.
De xp̄iana fide ad Joānē li. i. Christianā fidem
De trinitate ad symachū p̄dictū li. ii. Inuestigatā diu
De duab⁹ naturis xp̄i li. i. Anxie te quidem.
De vnitate xp̄i li. i. Unitas est que vna.
De hebdomadibus li. ii. Postulas vt ex hebdomadibus.
De diffinitionibus li. i. Incipit dedi.
De disciplina scolarium li. i. Vestra novit.
De divisionibus li. Quod magnos.
De musica li. i. Omnez quidem.
De topicis differentijs li. iii. omnis ratio.

Pleraq; etiā ex Aristotele transtulit eaq; cōmētatus est. Edidit quoq; ⁊ librū: vt ferť quē de ebdoma dib⁹ intitulauit: hymnos ēt ad. xo. cōposuisse dicit: iter quos ille p̄cellit: q incipit: O p̄ deus deitas: hūc deniq; virū optimū ⁊ sanctū Theodoricus rex cū in sniaz suā otio flecti nō posset arriano; rabie cōcita tus post longū carceris squalorē impante Justino seniore augusto anno. ſ. dñi nr̄i. ꝛ20. apud papiā pro catholica fide occidi iussit: cuius corpus ibidē in diui augusti. tēplo adhuc hētur cōditū. Et sunt qui di cant eū in cathalogo sanctoz eā ob rē fuisse relatū ⁊ sanctū Seuerinū vocitatū.

5701 | 502 ¶ Lotharius alias clotarius sextus francez rex hoc anno cledoneo rege defūcto regnū suscipiēs re gnauit i gallia annis. ꝛi. Clodoneus. n. post se q̄tuor reliqt filios. tres. ſ. legitimos Clodomirē vz ⁊ clo tariū childebertū atq; theodoricū naturalē: qui iter se se regnū a patre occupatū equis portionib⁹ di miser̄e. Clodemiris aūt natu maior statim deficiēs duos filios īfātes post se reliqt: quos cū cletil'is ma tre ⁊ eoz auia vnice diligerēt in regno: siue in p̄ris portione q̄ fuit in burgūdia ⁊ alemania vsq; ad Ita liā enutrire curarūt: qō perpēdens clotharⁱ⁹ hic ⁊ childebert⁹ frater statū infantes suscipiūt: ⁊ terre alli truo suo in hūc Lotharīū cōiurarūt: qb⁹ ad p̄liū excunt⁹ chrotildis mater eos cōposuit: ⁊ childeber tus cū Lothario isto in hispania cōtra gothos arrianos exercitū ducere hortata est: qui illo accedens statim ceſaraugustanā ciuitatē obsederunt. Theodebertus antē p̄dationibus assuetus in italiā veniens liguriā nostram oēm mox obtinuit: ibidēq; preda magna cōquesita in galliā redijt: mortuo deinde chil deberto fratre minore clodothari⁹ iste regnū omne obtinuit: q vt regnū etiā cōfirmaret filiā chlotisimun doberti nepotis sui regnum obtinuisset q̄tuor filios. ſ. Aripertū: guntauinū: Chilpericū: ⁊ Sigipertuz post se reliquit q postea inter se totū regnū cōcorditer diuiserunt.

5704 | 505 ¶ Olympius gdā arrianus epūs hisdē tpibus apud carthaginem fuit: qui hoc anno cū in balneis sctissi mam trinitatē publice blasfemaret tribus igneis fulminibus ab angelo visibiliter missis miserabilit de cidit: ⁊ eius cadauer penitus exustum est.

¶ Barbas ēt ali⁹ arrianus epūs cum quendā his verbis baptizaret dicēs: baptizat te Barbas in noīe p̄ris per filiū in spū sancto. Aqua cuanuit: ⁊ nusq; cōparuit. Quo miraculo p̄motus q baptismū expe ctabat cōfestim ad verā catholicāq; fidē transijt.

57ii | 512 b Omisda papa natiōe cāpanus p̄e iusto post symachū pontificē sedit annis. ix. ⁊ dieb⁹. xi. hic ponsificatu inito Theodorico hortante statī apud vrbē p̄uincialē synodū cōgregauit in q̄ p̄sertim Euticianā heresim dānauit: q̄ tū p̄mū dānata fuerat. In ea q̄z synodo Symmachiano te ste multa cōstituit: ⁊ p̄mo vt nullus soleniter penitēs de cetero ad sacros ordines p̄moueret sicut habeť in decretis. ci. di. c. penitētes. Eodēq; decreto vetuit aliquē in epm ex secularib⁹ debere eligi vt. 61. di. c. In sacerdotib⁹. mādauit itē epis alijsq; subditis metropolitanorū suorū decreta inconcussa seruare. 25. q. 2. c. Seruatis. Uolnit itē xp̄ianoz nuptias nō occulte sed publice fieri debeť vt. 30. q. 5. c. Nullus fidelis: vetuit p̄terea sacerdotib⁹ ⁊ alijs ne altaria in eccl'is cōsecratis erigerēt sine spāli epi li centia de cōse. di. i. c. Nullus p̄sbyter. hic grecos reconciliauit: clerūq; cōposuit ac manicheos iterū i vr be pullulantes expulit atq; eoz libros publico icēdio cōsumpsit. Hanc clotharⁱ⁹ frācoz rex p̄dict⁹ pluri ma dona: ⁊ q̄dā p̄ciosa obtulit similit: ⁊ theodoric⁹ rex trabeā argēteā. i40. librar̄ dono misit. Et ppte rea ⁊ ipse vt erat munificentissim⁹ pōtifex cū cisdē p̄ncipib⁹ munerib⁹ certauit. Unde ⁊ ante altare basi lice cōstātiane coronā argēteā librar̄. xx. ⁊ ctaros argenteos sex collocauit: atq; alijs multis donis xpi ecclias exornauit: qb⁹ optīe gestis: multis quoq; sacerdotib⁹: alijsq; clericis ex more creatis. 8. idus au gusti emoriť: ⁊ in beati Petri apostoli basilica sepelitur. Quo mortuo sedes vacauit dies sex.

¶ Enodiū ticinēsez epz: Fortunatū catinēsez epz: Venātiū vrbis Ro. p̄sbyterū viros īsignes ⁊ qdem scitate ⁊ eloquētia p̄clarissimos his tpib⁹ floruisse: ⁊ i p̄cio fuisse cōstat: eo q; Hormisda hic pōtifex cos ad Anastasiū impatorē hereticū legatos cōstātinopoli miserit. Qui illo accedētes Joānez illi⁹ vrbis epz ⁊ per eū reliquos grecos ab eutitiana heresi desistere iussere: sed ipse impator nec epūs aut clerus con

stantinopolitanus obedire voluerūt. Dixitq; impator potius papā obedire debere impatori q̄ ab ipso obediri. Et ppa cōtra oē ius: cōsuetudinēq; ipsos oratores magis affecit iniurijs. t ex vrbe depulit. de q̄bus etiā diuus Gregorius in dialogorum libro multa disseruit.

Justinus senior. xvi. cōstantinopolitanus impator hocāno Anastasio impatori subrogatus i 513 5714
i peramit annis. viij. Is orthodoxe fidei amator: t p̄tector acerrim⁹ fuit: t vt diligētissimū fidei obseruatorē se p̄stet hereticor̄ nomē pro virib⁹ extinxit: t q̄maxime arrianos oēs ex cō stantinopolitana vrbe expulit: atq; eor̄ ecclesias catholicis assignauit. Quod gdē Theodoricus rex ea labe infectus egre ferens Symachū t Boetiū Ro. cōsules papiā releganit: t Joānē pontificē Ro. cū multis nobilib⁹ Romanis ire cōstantinopoli iussit mādās eis vt Justino suaderēt Arrianos restituere aliogn ipse oi regno suo epis catholicis vices redderet. Justinus aūt Joānē papā magno cū honore excepit: t ne xp̄iani catholici trucidarent postulata cōcessit. Legatos q̄z Ro. multū honorauit: multisq; muneribus eos donauit. Quod vbi theodoricus audiuit egre tulit: t ad se regressos in carcerē misit: quos oēs fame cū ipso Joāne pontifice iterire fecit: t post eos Symachū t Boetiū cōsulares (vt dictū ē) papie iugulari p̄cepit: q̄b⁹ iustino relatis ipse meroze t senio confectus Justiniano sororis sue filio impatore designato vite finem fecit.

¶ Monachorum regulatio.

¶ Benedict⁹ monachus italicus monachorū oīz pater t p̄cipuus regulator his tp̄ib⁹ nō lōge ab aq 520 5719
no apruci ciuitate i mōte cassino: vbi olim cassinēsis ciuitas fuerat: monasteriū cassinēse toto orbe celeberrimū extruxit: vbi abbas ipse p̄mū cōstitutos dispsos mōachos in vnū collegit: atq; diuino spū illustratus eis regularē vitā p̄mū cōposuit: t eisdē obseruandā tradidit. Eius aūt sactissimi viri vitā insignē t miraculis clarā beat⁹ Grego. 2. dialogor̄ suorū scribit. Fuit. n. vir hic sctissim⁹ iter cetera vtutū gn

Felix eius nominis quartus papa natione Samius patre castorio post Joānis pōtificis feli
5723 | 524 | f | cem dormitionē sedit annis.4.men.2.dieb⁹.13. Is fuit pauus magni Greg. Qui vt vir opti
mus rerū diuinarū curā gerēs multa i vrbe extruxit edificia: ⁊ maxie Cosme ⁊ Damiani tē
plū qō adhuc extat. In via q̄z salaria Basilicā sancti Saturnini iccdio exustā restituit. Hic
iter cetera sue sanctitatis opa iuxta doctrinā beati Jacobi apli mādauit ifirmos ante obitū iūgi. Be
nuqz ex more sacris ordinib⁹ celebratis: vbi p̄sbyteros. lv. dyaconos. 4. ⁊ ep̄os p diuersa loca numero.
29. creasset mortī: ⁊. 4°. idus octobris in eccl̄ia beati petri sepellit̄. Et tūc sedes vacauit dies tres.

¶ Amalasuntha Theodorici Ostrogothar̄ regis vidua ⁊ filia hoc ānō post Joānis pontificis mor
tē theodorico p̄e defūcto cū Atalarico filio suo annorū. x. regnauit annis. 8. Mulier sigdē prudentissi
ma ⁊ bonar̄ virtutū ac liberaliū artiū studijs ornatissima. Que vt erat mulier catholica regno susce
pto multa p̄ris malefacta reparauit: ⁊ q̄maxime Symachi ⁊ Boetij filijs p̄monitū ablatū reddidit. ⁊
Atalaricū filiū suū: renitētib⁹ Gothis disciplinis erudiri curauit. Qui qdē alaricus q̄uis ob hereditā
tem paternam Arrianus esset Bonifacium tamen ⁊ Joannem summos pontifices magnis fauorib⁹
⁊ honorib⁹ p̄secutus fuit: ⁊ etiā multa laude digna peregit. Cūqz annis. 8. cū matre regnasset decessit
adolescentulus: quo mortuo ipse ⁊ ei⁹ mater Amalasuntha regina Theodatuz quendā consobrinum
sui regni consortē accepit. Qui sane Theodat⁹: vt cassiodorus ait latinis ⁊ grecis litteris admodū erat
erudit⁹ ⁊ maximam inter philosophos sui tēporis operā philosophie dabat: platonēqz vt plurimū se
quebat̄ in reliquis vero mundi agibilib⁹ in eis ⁊ incōstans erat: ⁊ pecuniarū auidus. Qui hortāte ipsa
Amalasuntha regina Burgondiones qui lyguriā ⁊ emiliā vastabāt: atqz alamanos qui venetiaz spo
liabāt cū magna cede ex italia pepulit: ⁊ Romanā ocm̄ p̄uinciā recuperauit ⁊ pacē cū Justiniano ipe
ratore ac francorū rege obtinuit. Sz postea cū rapinis ⁊ populationib⁹: resistēte ⁊ reclamāte plurimuz
Amalasuntha idulgeret illā cepit ⁊ in insulā vulsini lacus relegauit: vbi tandē eā a ghusdā malignis oc
cidi permisit: ⁊ ei⁹ filiā vxorē ac regni sociā accepit: q ⁊ postmodū quinqz annis regnauit. fuerat igitur
hec amalasuntha memorabilis femina ⁊ grecis ac latinis lr̄is egregie erudita ⁊ adeo vt cū ghuscūqz de
oi ferme disciplina disputaret: cuius qdē morte Justinianus iperator egre tulit: ⁊ de ea vindictā sumere
p̄posuit hec. n. inter cetera sua edificia patri suo monumentū supbissimis edificijs extra Rauennā ex
truxit. Quo in loco nunc sancte Marie monasteriū edificatum habetur quod monachi sancte Justine
nunc incolere dicun:ur.

¶ Viri disciplinis excellentes.

Joannes quidā doctor ecclesie Antiochene p̄sbyter his tēporibus in precio existens multa cōtra eos
scripsit: qui in vna substātia xp̄m adorandum censebant.

¶ Dionysius abbas ⁊ doctor egregius per idipsum tēpus laudat̄: eo q̄ Rome cōputū suum. i. pascale
calculum mira ratione cōposuerit.

Justinianus magnus impator ⁊ semp Augustus. i7. cōstantinopolitanus impator Justini
5724 | 525 | p̄dicti ex sorore nepos post eū iperauit annis. 38. vir certe maximi ⁊ diuini ingenij ac ingen
i | tis doctrine. Cui⁹ rei gratia leges romanas sparsas ⁊ incōpositas: ad vtilitatē hoiuz i ordi
nē redegit pulcherrimū. In qbus ea q̄ supflua ⁊ inutilia videbant̄ abscidit: ⁊ p Joannē tri
bunianū patriciū ac quendā Theophilū Berytheūqz doctrina ⁊ auctoritate isignes viros: easdē oēs
romanas leges in duob⁹ pene libror̄ milib⁹: ⁊ tredecies cētenis versuū milibus: plixasset inutili cōso
nantia cōscriptas: intra vnuz. xij. libror̄ volumē coartauit quē Codicē Justinianū appellari voluit. se
citqz ⁊ p eosdē viros pandetas. i. Digestū: qō qdē tribus voluminib⁹ distinxit: in quibus omnem Cui
lem doctrinā declarauit: idē quoqz legū Epithomen q̄ttuor librorū fecit: quas qdē leges nouellas voca
ri mandauit: que Autētice cōiter appellant̄: Sunt ēt qui dicant: ipsum quoqz de icarnatione dn̄i libros
edidisse elegantes. Hic itaqz iperio susceptō Belisariū patriciū virū in armis strennū belli ducē cū igē
ti multitudine cōstituit: quo auxiliatore de persis ⁊ vandalis triūphauit. Nā Belisarius ipse vt erat pre
stantis animi ⁊ singularis virtutis vir: in Aphricā traiciēs vandalos supauit: ⁊ eor̄ rege Belisimero ca
pto: ppe deleuit. Et cū Romanā sedē veneraret̄ legatos insignes cū munerib⁹ misit: ⁊ Joānē pontificē
suo nōie salutare fecit ac p̄ciosa munera eidē ⁊ bt̄o Petro obtulit. Sz cū postmodū in cuthicetis errorē
incidisset ab agapyto pontifice (Joānis successore) revocat⁹ est. Sed ⁊ postq̄ de vādalis triūphasset p
mundū aliū sui exercit⁹ ducē: Salonas vrbē munitissimā a gothis occupatā cepit: ⁊ Gothos eo in p̄lio
cū ingenti cede supauit in quo qdē p̄lio ⁊ mūdus ipse occisus fuit. inde q̄z ⁊ belisariū cū exercitu in ita
liā misit: eāqz a gothor̄ tyrānide q̄si liberauit. Nā idē belisarius qnto ānō postq̄ in italiā venisset ap ud
Rauennā vitigim Ostrogothar̄ regē cepit ⁊ eū cū oi familia ⁊ magna procerū suor̄ parte: cōstātinopo
lim duxit. Quib⁹ ita gestis: Justinianus per eundem Belisariū mauros aphricam vastātes p̄domuit
⁊ de eorū spolijs duo hospitalia apud Romā erexit: ⁊ monasteriū apud ortham vrbē cōdidit: cui ⁊ fun
dos ex patrimonio suo plurimos addidit: vnde monachi vinere possent. Ex eis etiam Aurorum
spoliis belisarius crucem aureā gēmis ornatā: ⁊ alia munera beato Petro dono misit. Denqz hic Ju
stinianus cū templū toto orbe celeberrimū in honore dei p̄ris ⁊ sancte sophie sua ipēsa edificasset ⁊ col
lapsus iperiū mirū i modū p duces suos Belisariū: ⁊ Narsetē instaurasset amens ⁊ sinist⁹ factus iteriit.

¶ Theodatus secūdus: imo pot⁹ tertius post theodoricū ostrogothar̄ rex hoc anno athalarico re
5726 | 527 | ge parulo mortuo ab Amalasuntha regina eius consobrina in societatem regni assumptus regnauit

in italia annis.v.q regno suscepto: vt solus regnaret mox cōsobrinā suā enecari fecit: Propter qō Justinianus morē illustrissime mulieris egre ferēs bellū illi inferre statuit: sed agapytus pōtifex cōstātinopolim ad Justinianū missus pacē ab eodē ipetrauit. Verū gothi ꝓpter regine morte ab eodē insenū se ditione militari cōcitati vitigim sibi regē creauere. Qui mox vt ꝛ ipse solus regnaret ipsum theodatum interfecit: quo mortuo statim regine filiam vxorē accepit: ꝛ regni sociā Rauene constituit: ac sic postmodum. v. annis ꝛ ipse regnauit.

b Bonifacius ci⁹ nois ⁊s papa natiōe Ro. ꝓre Sigismūdo post Felicē pō. sedit ānis. 2. ꝛ diebus 26. in huius aūt Bonifacij creatione (vt gdā affirmāt) cōtētione i clero suborta dioscoꝛ quē dam idem mortui Felicis loco elegere. Qua gdē seditione clerus diebus. 28. exagitatus tandē a ꝓturbatione liberaī ꝛ Boni. ꝓficiī: q statim ad ecclīam cōfirmandā iīstituit vt ꝛpe missē populus ac clerus essz: vetuitqz qꝫ neqz ciuili neqz criminali cā eꝰs apud ciuilē iudicē aduocari possz sicut hēbatur in canone. ii. q. i. c. nullus tandē vita functus in beati Pe. basi. sepellīt: ꝛ post vacauit sedes men. 2. 528 5727

i Oānes ⁊s papa patria Ro. ꝓre ꝓiecto ex celio mōte post Bonifaciū sedit ānis. 2. ꝛ mē. 4. de isto pōtifice pauca habenē: q vbi pōtificatū iniit Anthimū eꝰm hereticū statim dānauit: eo qꝫ in hereśim arrianā declinasset. Huic nāqz Justinianus ex cōstātinopoli misit scyphum aureū gēmis ornatū librarū sex: ꝛ duos argēteos librarū. 12. ac calices duos argēteos librarū. xv. Et semel ī ordinationib⁹ celebratis anno. 2. pōtificatus sui mort: ꝛ in tēplo beati Petri. vi. calē. iunij sepelitur. Et tūc vacauit sedes dies sex. 530 5731

a Hapitus papa natiōe Ro. ꝓre Hordiano post Joānē ꝑdictū sedit āno vno. Hic gntā sanctā synodū vniuersalē apud Cōstātinopoli celebrare icepit. in q̄ impatorē Justinianus arriana hereśi deprauatū cōuertit: vbi ēt cōstituit dūicis dieb⁹ ꝓfessiones fieri debere: qb⁹ optime gestis: ibidē haud multo post mort. Indeqz corpus Romā platū in basilica bti Petri sepelīt. 533 5732

s Iluerius papa natione cāpanus: ꝓre Hormisda eꝰo: post Agapitū pontifex fact⁹ sedit āno vno mēsib⁹. v. ꝛ dieb⁹. 12. Hūc clerici inbēte ꝛ minitāte Theodato ostrogothorū rege pōtificē delegerūt: quāobrē idignatus Justinianus Belisariū patriciū cū exercitu in italiā misit: quo cū venisset: Vigilio diacono Romano istigante ꝛ accusante: qꝫ Silueri⁹ Romā gothis prodere voluisset: a Theodora augusta: opante ēt Antonina Belisarij vxore Silueri⁹ hic in pontū insulaz relegatus est: vbi ꝛ statim nō sine opinione martyrij mortuus ē: cui⁹ gdē festū. xx. die Junij celebratur. 534 5733

¶ Maurus Romanus monachus beatissimi ꝓris Bñdicti ꝓcipuus discipulus hoc anno ab eodē Benedicto ex Aprucio in gallias missus ibidē monachis oībus ꝛ exēplo ꝛ doctrina rōnē bene ac beate viuendi dedit atqz ibidē ēt multa ac plurima monasteria edificauit: qb⁹ gestis post ānos. 28. ſ. anno salutis nre. ꝙ 60. post multas virtutes ꝛ miracula inibi facta nō sine magna sanctitatis opinione bona senectute. 18. cal. febru. quieuit in pace: cui⁹ festū eo die celebratur.

¶ Vigetes gothus obscuro genere ĩter eos nat⁹: hoc āno vinēte adhuc Theodato rege apud Romā rex creaī: ꝛ qnqz annis regnauit: Vir certe rei militaris sciētia ꝑclarus: q regno suscepto: ꝛ ipse cōfestiz Theodatū regē ꝑ quendā gothū noie Oetarū obtrūcare fecit. Quo mortuo Rauenā ꝓperauit: ꝛ oēs ꝑ italiā dispsos gothos cōgregauit: ꝛ Mathasuintbā Theodorici regis ex Amalasuintha filia neptē nuptā vxorē duxit: q̄ Vegetis ignobilitatē plurimū cōtēpsisse dr. Hic itaqz cū multa certamina cōtra Belisariū ducē cōcerrasset: tandē ab eodē Belisario pditis oīb⁹ italie ciuitatib⁹: in Rauena obsessus est: vbi ꝛ deniqz captus cū ceteris gothorū ꝓcipibus ꝛ regijs thesauris ac reliqua gaza in Cōstantinopolim ab eodē Belisario pductus fuit. Ac sic q̄si gothoꝝ regni hic finis fuit.

v Jgilius papa natione Ro. ꝓre Joāne cōsule post Siluerīū exulē ꝛ abrogatū pōtifex creat⁹ sedit ꝓtim Rome: ꝛ ꝓtim alibi annis. 17. men. 6. ꝛ dieb⁹. 26. hūc nāqz eadē cā qua ꝛ sinus ꝑdecessor: vz q Anthimū hereticū restituere noluit: ad Theodorā augustā Cōstātinopolim ductū fuisse tradūt: vbi ꝛ ex ꝑcepto ipsi⁹ auguste ita crudeliter ꝛberib⁹ cesus fuit: vt paululum abfuerit: qn ꝛ rū in eis morereī: postea cū etiā in ꝓposito cōstāter ꝑsisteret: iniecto i collo ei fune tanq̄ latro ꝑ totā vrbē tādiu tractus fuit donec expiranit: cui⁹ corpus postea Romā delatū apud sanctū Martellū via salaria honorifice sepelīt. Et post sedes vacauit mensibus. 3. ꝛ dieb⁹. xv. 535 5734

¶ Synodus qnta apud cōstantinopolim Justiniani ꝛ Agapyti pōtificis iussu iā diu icohata hoc āno ꝓfecta fuit. Hec. n. ꝓtra hereticos: ꝛ maxie ꝺ Theodorū ꝛ Antimū eꝰos hēticos atqz scismaticos bita fuit q affirmabāt btissimā vginē Mariā solū hoiez ꝛ nō deū ꝛ hoiez peperisse. Et ꝓpterea ibidē decla ratū ē vt beata vgo Maria Theotocos diceret. i. q̄ deū ꝛ hoiez suo partu edidisset. Cui gdē Synodo vniuersalis ecclia auctoritatē maximā cōtulit: sicut ꝛ alijs q̄ttuor dedit: vt habet. xv. di. c. tē. 538. 5737

¶ Totilla q ꝛ Baduilla dr ultimus ostrogothaꝝ rex hoc anno Vigete pus a Belisario capto: ꝛ deinde Jdonāpo eius patruo ꝛ successore a Gothis suis ĩterfecto: ac etiā Athalarico q mēsib⁹ qnqz regnauerat: ab eisdē ēt obtrūcato subrogat⁹ regnauit ānis. 9. q magistratu inito: regnū italicū a gothis Belisario ereptū

Pari quoq; feritate in Ethruric vrbib⁹ ⁊ q̄m maxime Perusij desevit: vbi Herculanū perusinorū epm: qz Grego. li. dialo. refert decapitari fecit: ideq; in Sicilia navigās totā insulā iuxta dīni Benedicti vaticinū obtinuit. pdixerat. n. sanctus Bñdictus Totillā hūc vrbē Romanā potiturū ⁊ Siciliā intraturū ac deniq; nono regni sui āno supaturū ⁊ interficiendū: qđ ⁊ factū est. Totilla itaq; postq̄ Siciliā obtinuit: ibidē q̄tuor ducib⁹ suis relictis in italiā redijt: eo q̄ Narseten eunuchū italico bello a Justiniano Imperatore pfectū fuisse: ⁊ in italiā cū innumerabili multitudine: ⁊ maxie longobardorū venisse intellexisset. Verū cū Narsetes multā lōbardie ptē obtinuisset: ⁊ longobardox copias apud brixellū tūc ciuitatē collocasset q ibidē manētes placentinis ⁊ parmēsibus multa inferrēt dāna: Totilla in eos mouit: cuiq; gb⁹ diu ⁊ acre pugnasset: tādē a lōgobardis ferocissimis ibidē supat⁹. 9. regni sui āno cū ingēti gothox multitudine Totilla hic iterfect⁹ est. gothi vo q cedi supfuerūt statiz Thriā quēdā gothū regē sibi creauerūt: q ⁊ ipse post multa plia gbus cōtra narsetē sepe victor evaserat: dū i apulia tandē cū totis viribus pugnaret ⁊ multos suis manib⁹ iterfecisset apud quendā fluuiū cōfossus iterijt: eoq; mortuo gothi viribus ⁊ ais destituti cūcta q̄ possidebāt mox narseti restituere: ⁊ eā obrē pacē pmouere. ac sic. 72°. anno postq̄ Theodoricus italiā adeptus fuerat: gothis deletis eorū nomen euanuit: nam q prelio supfuerāt nō gothi: sz itali vocari voluerunt: eo q̄ in italia nati ⁊ entriti essent.

5745 546 ¶ Cilpericus. 7. francox rex hoc anno Clotario pie defuncto in francia regnare cepit ⁊ regnauit annis. 24. hunc qppe crudelissimū fuisse tradūt: ⁊ iter cetera sue vesanie ⁊ crudelitatis facinora vxorē pro pria fine causa interfecit: que ⁊ postmodū multis miraculis claruit.

5749 550 ¶ Mediolanū Cisalpine gallie metropoliz hoc ipso āno regnāte Totilla rege a gothis pene subuersum fuisse tradūt in q̄ gdē vastitate supra triginta mediolanenſiū milia iterfecta fuere: Nā etiam superioribus dieb⁹ in tota eius dioceſi adeo fame laboratū fuerat vt matres filios comederēt.

Elagius papa eius nois pmus natione Ro. pie Joāne post Vigiliuz pontificē sedit annis. xi. ⁊ dieb⁹. 19. hic ⁊ si multis in periculis ostrogothorū maxie fuerit nequaq̄ rñ xpi eccliam

5752 553 deseruit: sed ad candē cōfirmādā multa Gratiano referēte cōstituit. Et pmo clericis i sacris cōstitutis mādauit: vt septē horas canonicas quotidie celebrarēt: vt hētur i decretis. 91. di. c. Eleuteri⁹ frater. Voluit itē vt vnaqueq; puincia. x. vel. xij. cōtineret ciuitates: vt. 6. q. 3. c. Scitote. Decreuit q̄z epis vt de reb⁹ eccliasticis vllā alicui facere psumerēt securitatē. 8. q. 5. c. Talia qdē. Statuit preterea: vt heretici ⁊ scismatici nō solū ab eccliasticis: sed etiā secularib⁹ manib⁹ punirent: qñ vz ad sanctē de rōnib⁹ nequaq̄ deduci possent. xxiij. q. v. c. Quia nos. Voluit insup vt nullus in abbatē pmoueret nisi q canonice elect⁹ fuisset. xviij. q. 2. c. Abbatē i mōasterio. Voluit q̄z vt sigs accusatiōis libellū absente reo in foro obtulisset oīno repelleret. 3. q. 9. c. Carte qs. Statuit itē vt nullus priarchax vniuersalitatis vocabulo vteret nisi pōtifex Romanus. 99. di. c. Nullus. Concessit ēt pbyteris in q̄dragesima mysteria seu missas hora none celebrari posse: vt de cōse. di. i. c. Solēt. Hic aūt accusatus fuit q̄ malorū virgilij pape cā fuisset: sed ipse clero ⁊ populo cōgregato crucē dñi tangēs atq; euāgeliū iuramēto susceptō a tāto se crimine purgauit. Et demū cū ex sacris ordinationib⁹ bis i decēbrio mēse habit⁹ pbyteros. 26 diaconos xi. ⁊ epos p diuersa loca numero. 39. creasset e vita discessit: ⁊ in basilica petri sepultus fuit: ⁊ tunc sedes vacauit menses. 3. ⁊ dies. 26.

Viri disciplinis excellentes.

¶ Cassiodorus monachus Rauenēſis vir gdē doctissim⁹ his tpib⁹ ob clarissimā ei⁹ doctrinā magno fuit in pcio: q cū pmū psul eēt: deide senator divino tact⁹ spū res mūdanas spreuit ⁊ monasticā vitā cōplexus ē: vbi ad agitandū itellectū psalteriū pmo luculēter exposuit. Deinde chronicā isignē de pōtificibus atq; imperatorib⁹ cōpilauit in qua pser tim de Theodato Rauene rege cōtēporaneo suo multa cōscripsit. Edidit preterea librū vnū de aia: ⁊ de ortographia aliū librū. necnō ⁊ de negocijs familiaribus epistolas composuit multas.

¶ Herman⁹ aūt parisiacēsis eps pclarissim⁹ p hoc tps migrauit ad dñz: q q̄te sctitatis ⁊ doctrīe vir fuerit: gbusue florucrit miraculis Fortūat⁹ eps stilo digessit elegāti: ei⁹. n. festū. vo. calē. iunij celebratur.

¶ Prisciani q̄z eruditissimū grāmaticū atq; phū pria cesariesez bō certe greca ac latina ligua doctissimū p hoc ipm tps apud cōstātinopoli floruisse ac claruisse tradūt: q cū grāmaticorū oīz pceps hēret ea in facultate putilia edidit opuscula. Nā de prib⁹ ozonis ad Julianū patriciū cōsulē librū cōscripsit. Similiter ⁊ de cōstructione: deq; accentib⁹ alios libros edidit. De naturalib⁹ q̄z q̄stionibus ad Cosoe psarū regē volumen egregiū scripsit. Atq; de cosmographia libellū composuisse fert.

¶ Arator sancte Romane ecclesie cardinalis diaconus ⁊ poeta laureat⁹ hac tēpestate mira floruit eloquētia: q iter cetera ingenij ⁊ vtutis sue opa apl'ox act⁹ versu exametro exornauit atq; alia q̄dā cōposuit.

¶ Brandanus deniq; hybernensis abbas sanctissim⁹ p hec tēpora ob eximiā sanctitatē atq; doctrinā maxime in pcio habit⁹ fuit: de quo etiā admiranda scribuntur.

¶ Narses Justiniani augusti Eunuchus ⁊ militie imperator: reiq; bellice gloria pstās: hoc āno contra

5753 554 Totillā gothox regē italico bello ab ipo Justiniano dux pficit: q in italiā venēs cū igēti gloria gothos ipsos oēs supauit: ⁊ italiā oēz ab tyrānide eox liberauit. Hūc qppe nōnulli antea cartularij fuisse affirmāt quē cū Justinianus aliq̄n in cubiculū accepisset: cognita hois virtute cōfestim eū patriciū declarauit: ⁊ pmū in cōsilio suo: necnō ⁊ iperialiū pecuniarū receptorē ac dispēsatorē instituit. Erat nāq; iter cetera religione: pietateq; ac munificentia isignis: ⁊ ob hoc etiā barbarorū regib⁹ amicitia iunctus fuit.

Qui magnis cōparatis copijs ex cōstātinopoli egressus: terra mariq; in italiā tādē puenit: ⁊ ad Aquileiā vrbē puenies ibidē cōstitit: ⁊ vniuersum ei⁹ exercitū cōgregauit: qō audiens Totilla statim ex Sicilia insula Papiā venit. Et Theiā ducē suū cū pte copiaꝝ Veronā misit: vt. s. Narseo transitū phiberet. Hoc cognito Narseo. xij. longobardorū milia q̄ Alboynus rex ei tradiderat p mediterranea ad brixellū padi oppidū misit: ⁊ Narses ipse cū suis copijs ex Aquileia ciuitate Rauennā se trāstulit: indeq; cū Romā q̄si trepidus peteret Totilla a Longobardis apud Brixellū supatus ⁊ interfect⁹ est. His audi tis Narses in itinere Narniā ⁊ Perusiā vrbes munitissimas cepit. Indeq; Romā ꝓfectus eā obsedit atq; obtinuit. Eaq; obtēta Theiā regē Totille suffectū nō lōge a Miceria vrbe fortiter pugnantem po stea oppressit: ⁊ Gothos oēs italia depulit: atq; itaq; vt dictū ē septuagesimo secūdo ānō postea q̄ Theo dericus pmus eoꝝ rex italiā itrauerat gothoꝝ nomē cū regno iterijt. Narses deide sūmis honoribus exceptus: italiā p decē ⁊ septē annos in pace possedit. ⁊ Aquileiā ab Attila hunorū rege destructā aliq̄ tulū īstauranit: ⁊ multa edificia hinc inde cōdidit: ⁊ pmo apud Venetias ꝓpter beneficia ei a nobilib⁹ tulū īstauratis collata. Sacellū sci Theodori martyris vbi nūc est tēplū diui Marci celeberrimū edificauit Venetis collata. Sacellū sci Theodori martyris vbi nūc est tēplū diui Marci celeberrimū edificauit atq; ibidē aliā eccliaz in honorē sanctorū Denne ⁊ Geminiani ex Gothorū manubijs extruxit: po stea gothorū oīuz bona publicare: ⁊ oia Rauennati eccl'ie cōdēnare voluit. Mortuo vō Justiniano im peratore: ⁊ Justino iunioze loco ei⁹ suffecto: cū Narses ipse nimiū locupletat⁹ eēt: gdā Romani iniqui ⁊ pditissimi ei⁹ nō virtuti: sz diuitijs inuidētes plurimis modis apud Sophiā Justini vxorē cū accusa rūt: q̄ delatoribus nimiū credula suasit marito vt successorē Narseti mitteret. Oratoreq; Narseti misit cessionis aduētu Neapoli e Roma cōcessit. Et cuestigio ad Alboinū legatos in panoniā misit: suadens vt se cū lōgobardis suis in italiā celebrē patriā trāsferret. Quo audito Alboynus rex exhilarat⁹ q̄li benentissime oblationē suscepit. Sz dū aliq̄diu moraret Joānes pōtifex: his auditis statim Narsetes ex Neapoli Romā cōuenit: ⁊ intellectis viri cōsumelijs ei gegd voluit cōcessit: atq; eū Romanū cōsulem cū Basilio a Justino creari obtinuit: ⁊ ibi decē etiā annis steriit: quo in tpe lōgobardos rogauit: vt in pa tria sua ꝑmanerēt. Verū eo defuncto lōgobardi italiā: vt mox dicem⁹ obtinuere. Sed iā cū de gothis satis dictū sit: ad lōgobardos nostros transeundū est. At sic liber Nonus explicit.

Incipit Liber Decimus.

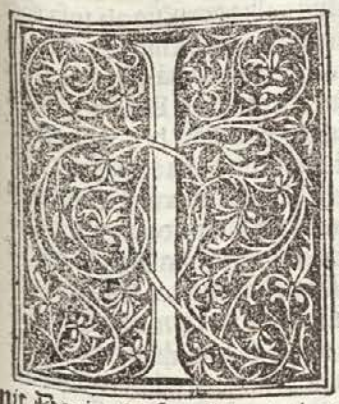

Joannes tertius papa natione Ro. pfe Anastasio illustri viro nat⁹ post Pelagiū pōtifi. sedit annis ferme. xj. vir gdē prudētissimus mitisq; cuius tpe Armenij xpi fidē publice susceperūt: ꝛ 565 5762
multarū rerū pturbatione hic Narsetē Eunuchū indigna a Romanis passum Romā ex Neapoli reduxit: ⁊ ꝓsulatū ei ipetrauit. Postmodū ad fabricas ꝓuersus multa sanctoꝝ cemiteria in vrbe restituit: ⁊ aplōꝝ Philippi ⁊ Jacobi eccliaz a Vigilio pōtifice inchoatā pfecit. Eius aūt pōtificatus ānō octauo ignee acies p italiā in celo sanguinē emittētes vi se sunt: ⁊ i liguria pīertiz mira q̄dā signacula Grego. testeapparuere p domos: ostia: vasa ⁊ vestimēta: q̄ sigs abstergere tētasset: eo magis mul tiplicabant. In īmēsum ēt Tyberis fluuius ita exercuit vt sua inūdatio ne pplō Ro. magnas detulerit calamitates id qō multis in vrbib⁹ ptigis se dz q̄ gdē pdigia cladē mox italiā passurā ꝓtēdebāt qō breui post eue nit. Beniq; Joānes hic pturbationū ac dolorū plenus etateq; grandeuus. iz⁰ pōtificatus sui anno vita decessit: ⁊ in beati Petri basilica sepult⁹ fuit: ⁊ tūc sedes vacauit mē. x. ¶ Viri disciplinis excellētes.

¶ Leāder hispalēsis eps vir plane sctūs ⁊ doctria atq; eloquētia pcipuus his tpib⁹ floruit: cui⁹ pdica tione exēploq; ac idustria tota vesegothaꝝ gēs p Recaredū coꝝ regē ab arriana ipietate ꝓuersa ē q̄ob rē ⁊ mīta ad nīi dogmatis cōfirmationē ⁊ ipsi⁹ arriāe heresis cōfutationē ꝓposuit: nā ⁊ cādē pestē vāda li illo ex aphrica ōtulerāt: huic aūt isigni viro btūs Grego. papa adhuc mōachus moraliū suoꝝ lib. scri psit: eiusq; vita cū mīris signis ⁊ miraculis in finē clarucrit int' sctos relat⁹: ci⁹ festū. z⁰. cal. mar. celebrat'.

¶ Joānes Elimona seu elemosynari⁹ latine alexādrie vrbis eps p hoc tps orictalē eccliaz hēsib⁹ q̄ssa ta: q̄d fieri potuit i fide ꝓtinuit: vz legēdo disputādo scribēdo monēdo ozādo docendo: ac signa magna necnō eleōsynas plūmas: ac alia pietat' opa faciēdo: cui⁹ celebrē ⁊ admirādā Leōti⁹ gdā Neapoleos cy prioꝝ īsule eps: vt i viris patrū pulcherrimā scripsit quā sigs videre ōsiderat i pte pma ei⁹ li. videl potit.

¶ Colūbanū abbatē viꝝ religiōe ⁊ sctitate isignē p hec tpa i hibernia īsula claruisse tradūt: vbi mītis cōstructis monasterijs postea i burgūdiā venit: ibidemq; luxouinēse mōasteriū cōstituēs innumerabilez q̄si gētez aggregauit: ⁊ rectū viuēdi mōz oīb⁹ tradidit: gb⁹ optime ex sīia gestis in italiā ēt trāsmigrauit vbi etiā eodē mō monachorū agmina coadunauit. Sūt tū q̄ dicant eū in italiā anno salutis nostre. 620. veniisse: ⁊ apud Bobiū Cisalpine gallie vrbē monasteriū celeberrimū Theodolinde Longobardoruz regine impēsis edificasse: atq; ibidē multis clarus miraculis in dño. z⁰. calen. nouembris quieuisse.

¶ Leonardus subdiaconus ⁊ eremita gdē sctissimus natiōe gallus ex ciuitate cenomanoꝝ oriūdus q̄d tēpus multos agones: plurima q̄ vincula ac carceres pro xpi noīe constantissime pertulit: ⁊ reges

Frãcie populosq; dissidẽtes in officio cõtinuit: eo q; in ipsoma xia pietas ac religio atq; gr̃a reluceret

Justinus iunior. 18. Cõstãtinopo. impator: post iustinianũ magnũ impauit ãnis. xi. hõ dẽp

5763 564 oia Justiniano dissimilis. s. auar⁹ iprobus rapax: deoq; hoiumq; cõtẽptor q cũ cupiditati & auari: ic ibiaret: a deo merito pcussus in isaniã deuenit: q̃obrẽ ci⁹ vxor Sophia impiũ vsq; ad Tyberij ℔i tẽpora gubernauit: cui⁹ etiã iprudẽtia regnũ italicũ a constãtinopolitano iugo p lõgobardos ablatũ est. Cũ aũt Justinus hic Tyberiũ adoptasset in filiũ: cũq; augustũ appellasset: statim amens effectus dolore pedũ vitã finiuit. Ferũt hũc vrbẽ in bistria regione italica cõdidisse: & ex suo noĩe eã Justinopolim appellasse quã gdẽ in loco munitissimo pp barbarorũ incursiones cõstituit: vt populi ab eisdẽ agitati ibidem tuerentur.

¶ Pestis horrẽdissima p hoc tp̃s i vniuerso orbe fuit: q̃ miserabili strage italicos oẽs & p̃cipue lygures ꝑstrauit: q̃propter sicut Paulus historicus narrat: boues terrore cõcussi veluti amẽtes domos diruer. & p nemora queq; fugere. vnde factũ ẽ: vt idẽ ad verbũ refert: vt null⁹ pastor in vineis: nulluſq; in agris cultor aut messor inueniret. Nocturnis q̃ppe horis & diurnis vicissim tuba psonabat. & q̃si murmur gradientis exercit⁹ audiebat: ſz nulla cõspicantiũ apparebãt vestigia. Longobardorũ regni p̃cipiũ.

5766 567 ¶ Lõbardia aũt regio nr̃a a varijs vicissim ab initio possessa vsq; in id tẽpus diuersa sortita est noia & p̃mo gdẽ dicta fuit hesperia ab Hespero Atlantis fratre: q ab hispama a fr̃e pulsus in hanc regionẽ: q̃ nũc lõbardia appellat venit: q̃ occupata ipsaq; hesperiã a se noiauit. Postea ẽt Enothria cognoiata fuit siue ab optimo vino qõ hic nascit: siue vt docet Plini⁹. 3⁹ naturalis histo. ab Enothrio Sabinorũ rege in ea regnãte. Deide italie nomẽ accepit ab italo Siculorũ rege: q vt ait Seruius: venit ad eã ptẽ in q̃ regnauit Turnus: eãq; a suo noĩe italiã noiauit. qõ Virgi. li. p̃mo Enee ꝓfirmare videt. Post hec vo magna grecia dicta fuit. Vnde q̃z ab alpibus vsq; Romã Cisalpinã galliã nõnulli dixere: ipsamq; Cisalpinã galliã: vt iã semel dictũ est gdã in sex diuisere p̃uincias: q̃rũ p̃ma cenomanẽsis dicta ẽ: in q̃ posuerũt Bergomũ: Brixiã: Cremonã: & Mantuã. Secũda senonẽsis q̃ cõtinet Veronã: Vicẽtiã: Patauiũ: Tarui siũ: Rauennã: Forliuiũ: Arriminũ vsq; Senogalliã: ac Senas: aliasq; p̃limas ciuitates: & ibi Senogallẽses fuere: de qb⁹ scribit Liui⁹: q̃ multa cũ Romanis cõmisere certamina. Tertia dicta ẽ Boiorũ gallia a gallis bois de oriẽtali gallia egressis: q ex suo noĩe ciuitatẽ cõdidere: eã Boiã nũcupãtes. hec iter padũ & Trebiã fluuios fuit: q̃rta Lygurũ gallia dicta fuit: q̃ cõtinet Thaurinũ: Secutiam Sabatiorũ mõtes: Augustã: Eporediã: ac mõtẽ regalẽ. Quinta Insubriũ gallia fuit: in q̃ sũt Mediolanũ: Comũ: Papia: Lauda: Nouaria: & Vercelle. Sexta deniq; dicta fuit gallia genuẽsis ab ipsa Genua vrbe: cõtinetq; Berthonã: Alexãdriã vrbẽ: Aquẽsez: Astẽsem: Sauonẽsem: Molensem: & Albigamensem. Verũ nos vt ex lõbardica Chronica collegimus italiã oẽz quã exteri lõbardiã appellãt in gn decim regiões subdiuisaz iuenim⁹: q̃rũ p̃ma ẽ Venetia: cuius capita sunt Bergomũ & Aglei a: Altera Lyguria cui⁹ caput est Mediolanũ. Tertia regio ẽ Rhetia siue pedemõtiũ ꝓuincia: & hec duplex: cui⁹ caput ẽ Thaurinũ alia vo agrestis quã agrestes siue mõtani icolũt. Itẽ Alpiscotia alia ẽ regio vbi Genua maritima ciuitas ẽ: & reliq; ciuitates. Est & pterea Thuscia regio in q̃ Romã collocãt. Sexta cãpanie regio vbi ẽ Neapolis: & Luchania in q̃ ponũt pistoriũ: & apẽnina in q̃ ẽ Bobiũ: & decima Emilia in q̃ designat Bononia vsq; placẽtiã iclusiue: & Flaminia in q̃ habet & picenũ vbis hñs Asculũ & adriam & Sanitũ in q̃ est Beneuẽtũ. ac demũ Apulia in q̃ ponunt Brũdusiũ & alie ciuitates. His itaq; regionib⁹ ter & ẽter ac pluries noia sunt ĩmutata. Blõdus aũt noster Forliuiensis vir certe dignissimus: & accuratissimus in sua italia illustrata oẽz italiã p̃ter insulas in q̃ttuor & decẽ subdiuidit & describit regiões: illarũq; notiora noia etatis nr̃e sequẽs alijs noibus explicat: & suos terminos cuilibz regioni imponit: & p̃mo a Lyguria inchoãdo dicit ipsaz alios habuisse aliq̃ terminos: vt supius monstratũ est. Sed nũc lygurie terminũ a Varo flumine vsq; ad machre ammẽ iponit. Et hinc apẽnino mõte ideq; in infero mari eã claudit: & in hac qdẽ regiõe sunt Genua Sauona: Naulũ: Albigena: vt vintimiliũ ciuitates: atq; monicũ castrũ. Ethruriã aũt secũdã dicit esse regionẽ: cuiusq; cõfines a Macra flumio vsq; ad Tyberim ammẽ collocat q ĩter se centũ & septuaginta q̃ttuor passuũ milib⁹ distare dicunt: & ab apennino mõte vsq; ad mare iferũ: vz ei⁹ maris pars q̃ a dictoz amniũ hostijs lõgitudine: & ad Sardiniã vsq; latitudine ipsaz terminat. Et in hac sunt he ciuitates: vz Perusia Sene Pise Luca pistoriũ & Florẽtia: Tertia regione Aprutiũ fecit: in q̃ p̃cipue Troiã Aglam ortonã aquinũ: & Montẽ casinũ ponit. Quartã itẽ cãpaniã dicit q̃ a nõnullis terra laboris vocari solet: in q̃ Neapolis regia ciuitas est: & Cume Nola atq; Capua: & alie ciuitates dirute Apuliã quoq; gntã regionẽ fuisse dicit: in q̃ montẽ garganũ Barũ & Beneuentũ atq; alia vetusta cõstituit Sextã q̃z regionẽ Latiniã facit: & hãc cãpaniã maritimã aliq̃ fuisse oñdit: cui⁹ fines a regiõe maritima incipiẽtes dicit ab ostijs tyberinis vsq; ad Sitanũ sinũ esse: in q̃ Sinuessa ciuitas maritima fuit: & in mediterraneis põit Aborigenes: Rutilos volscos: hernicos & alias gẽtes q̃ primũ maris icolunt. Apẽninũ vsq; ad veteris Campanie terminos. In ea nempe Romanã vrbẽ: Ostiã Caietã Viletrũ Ananiã: Chorã & alias vetustas ciuitates collocat. Septimã regionẽ Spoletani ducatus vmbriã appellãt in qua Tiphernũ Castellanã ciuitatẽ Spoletũ fulgineũ: nuceriã aretium: & Sabinorum regionẽ ponit. Picenum siue marchiã anchonitanã pro octaua regione collocat que & aliq̃ Marchia firmana dicta fuit: in qua Firmũ: asculum: Camerinũ Urbinũ: Eugubiũ: Recanata Ancona: senogallia & pisaurũ: Romandiolam autem siue Flaminea pro teci

ma regione instituit: in qua & Emiliã cõprehẽdit: vbi arriminũ Cesenã: Forliniũ: Faventiã: Imolaz Rauennã & Bononiã designat. vndecimã marchiã tarusinã dicit: in qua Feltrũ: Tarusiũ: Parauium Vicentiã & Veronã ponit. Duodecimã vo Venetias pro vna regione nõ imerito ponit eo qp nõ solum eius opes alijs regionib⁹ essent equiparãde sed etiã qz multe vrbes & multa Venetiarũ oppida excisa eã condidere vrbẽ. Ei⁹ autẽ regionis termini habẽt in longitudine octoginta passuũ milia: vz ab aquis olum gradatis ad lauretũ oppidũ nũc pado ꝓximũ. latitudo vero varia est nullos hũs terminos. Duodecimã fozũ Juliũ nolat in Aquileia & vtinũ solũ habemus. Terciãdecimã deinde regionem ex italia elicit: quã Histriã appellat: in qua Justinopolim Justini iunioris opus & Polã esse dicit: & Stridonem oppidũ sanctissimi Hieronymi patriã: qõ hodie Strigna appellat. Vltimã aũt regionẽ Lõbardiã no strã facit: in q̃ innumerabiles q̃si ponit ciuitates: & in ꝑmis Autinã: regiũ: ferrariã: mantuã: parmã: cremonã: brixiã: bergomũ: comũ: nouariã: vercellas: epozediã: thaurinũ: secutiã: montẽ regalẽ: & innumerabilia pene pedemontiũ & montiferati insignia oppida: atqz Astensem: albã aquensem: cassale: alexandriã: verthonã: bobiũ: placentiã: papiã seu ticinũ: cremã: laudã & mediolanũ metropoliz collocat. Has oppidũ sanctissimi Hieronymi patriã: qõ hodie Strigna appellat. Vltimã aũt regionẽ Lõbardiã no strã facit: in q̃ innumerabiles q̃si ponit ciuitates: & in ꝑmis Autinã: regiũ: ferrariã: mantuã: parmã: cremonã: brixiã: bergomũ: comũ: nouariã: vercellas: epozediã: thaurinũ: secutiã: montẽ regalẽ: & innumerabilia pene pedemontiũ & montiferati insignia oppida: atqz Astensem: albã aquensem: cassale: alexandriã: verthonã: bobiũ: placentiã: papiã seu ticinũ: cremã: laudã & mediolanũ metropoliz collocat. Has igit̃ ꝓuincias siue regiones cũ longobardi (ꝓter Romaz) inuasissent: diuqz tenuissent: ac suos duces: ꝓtinus ꝓfectos vbiqz posuissent: italie noie oblitterato a se lombardiã appellauerũt. Verũ apud ticinũ regni sede cõstituta postea a circũstãtibus vrbibus ille locus lombardie nomẽ accepit: qõ postea a Carolo magno cõfirmatũ & declaratũ fuit: & hoc solũ inter vercellas: tridẽtũqz ac veronã & bononiã: necnõ & ligusticoꝝ montes vsqz in ꝑsens reseruatũ est. Hi nãqz lõgobardi oĩz q in italia exteroꝝ occupauerant supbissimi italie nomẽ oĩno euertere conati sunt: & ꝓpterea nõ solũ regionũ noia: sz & leges nouas cõdentes: mores rituscz Romanoꝝ ac rerũ vocabula adeo mutarũt: vt affirmare ausim ẽt latinitatez qua Romani & pleriqz alij populi vtebant̃ eosdẽ ꝑmutasse & vulgarẽ locutionẽ italicã nũc appellatã introduxisse: quã tñ latinitatẽ celebrẽ antiquã Horbi plurimũ corrupẽrãt. Lõgobardi autẽ ipsi (vt Paulus lib. v. refert) a longis barbis sunt dicti: eo qp capitis comã a ceruice vsqz ad occipitũ tondebãt: & a facie vsqz ad os comã demissam & diserminatã habebãt. Fozũqz vestimẽta larga & longa & q̃maxime linea: qualia etiã angli Saxones hẽ cõsueuerãt: ornati etiã erãt lanioꝝ⁹ institis vario colore contextus ac calcei vsqz ad poplitẽ scissi & corrigati. Caligeqz a poplite pẽdentes corrigiarũ laqueolis hinc inde ligate. Hi nãqz ꝓmũ insula Scãdiana originẽ duxerãt: ex qua ꝓfecti Aionẽ & Thaonẽ duces habuerũt gbus defunctis Agilmũdus Aionis ꝑdicti filius rex creat⁹ est: & trigintatrib⁹ annis sup eis regnauit. Cuius tẽporib⁹: vt Paulus scribit meretrix quedã vno partu septẽ edidit filios: quos cũ in piscinã esse candos proiecisset: Agilmundũ regẽ eo loci transire contigit. Videnscz rex puellos exhorruit facinus: & gdnã hoc esset admiratus: hasta quã manu gestabat eos volucre cepit. Vnus vo ex eis cũ statim iniecta manu hastã cõprehẽdisset: rex sup cũ misericordia motus illũ magnũ prenũcians statim e piscina eduxit. Et qz de piscina (que eoꝝ lingua lama dicit) extraxerat: eũ Lamusiũ nolauit: q cũ adolescẽdũ abduxit. Cũ aũt Agilmũdus rex a Bulgaris fuisset interfect⁹: Lamusio leuissez strẽnuus in oib⁹ enasit adolescẽs. Cũ aũt Agilmũdus rex a Bulgaris fuisset interfect⁹: Lamusius ipse siue Lamusio subrogatus est & 40. annis regnauit: qui regno suscepto Bulgaros homicidas maximis afflixit cladibus: quo mortuo tertio loco Letheus eius filius ei successit: q etiã ipse. 40. ãnis regnauit. Illoqz defuncto Hildoochim filiũ successorẽ reliqt. Quẽ secutus est Godoochus & regnauit annis. 12. Quo regnãte Rugilãdã ꝓuinciã Danubio contiguã cepit: & regno suo adiecit. Eo q̃z defuncto Baybon eius filius succedẽs regnauit annis. 5. Cui successit Tantus filius ei⁹ & regnauit annis. x. q Erulis ꝑsligatis paulopost iterfectus est. Post hunc vnachus eius nepos regnauit annis. 18. Cui successit Waltharathis filius & regnauit septẽ annis. post quẽ alter Vnachus eius filius regno suscepto contra Gepidas bellũ mouit: & illos ac Suenos vicit. Et hi octo ex vna eadẽqz linthigoꝝ familia nobilissima descẽderũt. Vachone autẽ sine liberis mortuo vualtherius nono loco longobardoꝝ regnũ accepit: post quẽ Adoynus decimus Longobardoꝝ rex fuit: qui ꝓmus longobardos in panoniã & Rugilanda ꝓuincia duxit: vbi duobus & q̃draginta annis habitauere longobardi. Alboynus autez deinde eius filius post patris iteritũ ad regẽdos lõgobardos vndecimo loco cũctoꝝ votis accessit: & regnauit partim in panonia: partimqz in italia annis. 3i.

¶ Alboynus igit̃ vndecim⁹ longobardoꝝ rex vir armis & animi virtute ĩsignis: hoc anno post q̃ gundimundũ gepidarũ regẽ occidisset: & gepidas ipsos vsqz ad internitionẽ deleuisset: ac Narseti bellorũ ꝓtinus ꝓncipi cõtra Totillã auxilio fuisset: ipsum q̃z Totillã iterfecisset. Cuius etiaz virtute vniuersa Gothoꝝ gens ex italia pulsa fuerat regatus ab ipso Narsete eunucho relicta panonia cũ oĩbus longobardis suis tam mulierib⁹ q̃ viris adiunctis etiã sibi viginti Saxonũ milibus cum ipsis vxoribus ac liberis armentis quoqz per fozũ Julij italiã intrauit. Et ꝓmo ipso foro Julio occupato Sisulphum nepotẽ suũ ibidẽ ꝓmũ ducẽ ꝓfecit. Indeq; procedens totã venetiã mox subegit. Cũqz Tarusiũ peruenisset: & accole deditionẽ facere recusarent: eã oĩno diripere & euertere cõstituit. Quo andito Felix quidã ipsius tũc episcopus vir sanctus atqz eloquẽs sua prudentia viri barbarie: atqz seuitiam deliniuit: ciuesqz per dicionẽ ei reconciliauit. Postea etiam verona: brixia: Bergomo ac Como vrbibus captis ĩsubditionẽ prouinciam ingressus est: vbi Mediolanũ vi capiẽs diripuit. papiam vero triennio obsessam in suam tandem redegit potestatem: qua victoria letus Alboynus veronam cũ ingenti gloria se cõtulit: & Indos ibidem multos constituit: ibidemqz regni sedem sibi constituens: cõmunium grande principibus suis celebrem

569 5768

brauit: iucundus ex cõuiuio factus Rosimundam vxorẽ suã Cunimũdi Gepidarum regis filiam ex patera capitis pris cõfecta bibere cõpulit. Nam alboynus ipse cũ Cunimundo Gepidarũ regẽ iterfecisset ex eius capite scutelã inauratã cõficere fecit quã ꝛ secũ vbiqꝫ deferri ꝓcepit: ac sic de illa filiã suaꝫ bibere cõpulit: q̃ iniuria cũ mulieri nimiũ inhesisset: de illo vltionẽ suscipere statuit. Erat tũ in exercitu Alboyni Helmechildus lõgobardus morib⁹ ꝛ forma p̃stãtissimus vir etiã nobilissim⁹ ꝛ armis exercitatissimus q̃ cum Rosimũde ancilla cõsuetudinẽ habere consueuerat: huic aliquando Rosimũda pro ancilla se suppositit: qõ cũ rosimũda fecisset qs esset apparuit: ꝛ ad occidẽdũ regẽ sub spe regni impulit. Obtrũcato itaqꝫ rege cũ regina cũ regẽ loco mariti cõstituere vellet: Lõgobardi re cognita recusarunt ꝛ ambos occisores interficere statuerũt: qõ cũ didicisset regina statim cũ adultero ꝛ Alsiunda ei⁹ filia: ac multa pecunia Rauenã ad longinũ exarchũ cõfugit: vbi nõ ita multo post: referẽte paulo historico se ipsos inuicem veneno sustulere.

¶ Exarchatus dignitas hic incipit.

5769 570 ¶ Longinus grecus p̃mus italie exarchus: hoc anno post captã vniuersam ferme italiã: ac vniuersa lẽ magꝫatus dignitatẽ susciꝑiẽs regnauit in Rauena annis. xi. Hic qppe cũ supioꝛib⁹ dieb⁹ a Justino iperatore in italiã missus fuisset: hoc tpe in Rauena ꝛ aligb⁹ Venetie ꝓuincie ciuitatib⁹ a longobardis reseruatis q̃ nũc vsqꝫ q̃libet de p se suo magꝫatu gubernata fuerat: hũc nouũ magistratus modũ intro duxit: quẽ gdẽ exarchatũ appellauit: q tanꝑ egyptioꝝ Dynastia sũmus italie magꝫatus interꝑtaꝝ. hic itaqꝫ ex Roma Rauenã veniẽs ibidẽ tanꝑ rex se cõtinuit: nec deinceps Romã adire voluit pp q̃ Roma post Basiliũ cõsulẽ q cũ Narsete cõsul fuerat vnq̃ cõsulẽ: aut Senatũ hñe promeruit: ꝫ per ducem ab eodẽ Exarcho ex Rauena misso ipsa Romana republi. administrata fuit. Duranit qppe hic magistratus ferme. 100. ꝛ. 24. annis. Eoqꝫ defuncto Smaragdus suffectus fuit.

¶ Saphon secũdus in italia longobardoꝝ rex Alboyno rege ope regine obtruncato regnauit anno vno ꝛ mensib⁹. vij. vir gdẽ genere ꝛ virtute nobilissimus: sed cruditate quadã infamis: hic nãqꝫ: regno suscepto cũ multos Romanoꝝ nobiles ꝛ potẽtes interficeret eo timore nobilissimi viri vrbibus desertis p̃ maritimas paludes cõfugiẽtes in Venetiã ciuitatẽ se contulerũt. Quoꝝ quidẽ aduentu ipsa venetã ciuitas incrementũ maximũ suscepit: Hic itaqꝫ foꝝ Cornelij ciuitatẽ a Narsete eunucho diruꝫ ꝛ solo equatã reedificauit: ꝛ Imolã vrbẽ appellauit: hoc ideo fecisse dr: vt inde Rauenates vexare possꝫ Hic ẽt cũ strenuus hꝛet rex latinã regionẽ seu ꝓuinciã suo adiecit imꝑio: cũqꝫ etiã in suos nimiũ seuiret ꝛ multos ac multos exilio dãnaret a puero obsequij sui dolo suoꝝ amicoꝝ tãdez iugulatus fuit: quo mortuo lõgobardi p decẽ annos sine rege fuere: sed triginta duces seu ꝓsiliarios sibi creauere: Qui tãꝑ cõsules Romani multa cõquisiere: ipsi nãqꝫ cãpania vniuersa sibi subiugata: atqꝫ picẽtibus ꝛ Marsis statim ducẽ vnũ in spoleto ꝛ alterũ in Beneuento cõstituere.

¶ Lotharⁱ⁹ octauus Francoꝝ rex Chilperici regis filⁱ⁹ hoc anno ꝑe defuncto Francis regnare cepit ꝛ regnauit annis. 54. Hic Tendibertũ ꝛ Tendericũ germanos habuit: q inter se dissidentes ꝛ debellãtes ꝓuinciꝫs suis maximo fuere damno.

Iberius cõstãtinus. 19. cõstãtinopolitanus impator post Justinũ iuniorẽ impauit annis. 7.

t Hũc iustin⁹ ipse adoptauerat in filiũ: ꝛ multo anteq̃ amens efficereꝝ augustũ appellauerat

5770 571 ꝛ gdẽ merito: cũ in eo oĩa essent ornamẽta q̃ optimo ꝓncipi cõuenire videbanꝝ. Erat. n. tum oĩ vtute: tũ clemẽtia: iustitia: pietate: religone: sapiẽtia: cõstãtiaqꝫ ac fortitudine isignitus. Et iter cetera xp̃ianitatis opa in paupes piẽtissim⁹ ac beneficus fuit: adeo vt thesauros sui impij larga manu i eos exhiberet. Ob quã cãm deus illi ꝓter spem tantaꝫ auri argẽtiqꝫ cõtulit copiã: q̃tã ei⁹ regrebãt beneficia: nã ꝛ Narsetis thesauri ei ex italia delati fuere: diuina hoc illi p̃uidẽte volũtate: quos ad munificentiã ꝛ liberalitatẽ cõflatos etiã in simile cõuertit opus. Hic exercitũ in psas misit: eosq̃ fudit atqꝫ fugauit: multã quoqꝫ p̃dã cũ elephantib⁹. xx. aduersus de eis triũphauit. Indeqꝫ populum Ro. quoad fieri potuit ab hostib⁹ defẽdit ꝛ q̃m maxima frumẽti q̃ritate ex Egypto allata eũ a seuissima fame liberauit: ꝛ hoc Benedicti põtificis interuẽtu: quẽ mirũ immodũ dilexit. Tandẽ extremũ sibi imminere diẽ ꝑsentiens Mauritiũ gñe Cappadocẽ generũ suũ virũ vtiqꝫ strenuũ ad impiũ ex Sophie auguste consilio euexit: quo cõfirmato paulo post in pace quieuit.

Enedictus p̃mus papa natione Ro. ꝑe Bonifacio post Joãnẽ põtificẽ sedit annis. 4. mẽ.

b vno ꝛ dieb⁹. 28. Vir sane optimus ꝛ tanto honoꝛe dignus: qui ꝛ italie ꝛ p̃sertiz Rome fame

5776 577 laboꝛanti vna cũ Tyberio augusto subuenit. Maximã. n. frumẽti q̃ritatez ab Egypto aduehens vrbẽ ipsaz ab inedia consumptam releuauit. Verum paulo post ex sollicitudine ac doloꝛe quem in vrbis calamitatibus ac totius italie ab longobardoꝝ vexationibus cõtraxerat mortem obijt. In cuius tumba sic scriptum tradunt. Magna tuis monumenta pater benedicte relinquis.

Virtutum titulus o decus atqꝫ doloꝛ. In eius autẽ morte sedes vacauit menses. 2. ꝛ dies. x.

Mauritius Tyberij p̃dicti gener. 20. Cõstantinopolitanus impatoꝝ post Tyberiũ socerũ suũ

m impauit annis. 20. q ꝫ genere capadox esset imperium tũ ob animi virtutem ꝛ in rebus gerendis strenuitatem merito suscepit: q cum p̃mũ imperiũ suscepisset Armenos ꝛ persas ꝑ

5777 578 ꝓfectos suos debellauit: verũ cum postea contra beatissimũ Greg. seditiones suscitasset: ꝛ longobardos contra eundem Romanosqꝫ concitasset multis etiam iniurijs ecclesiam oci ꝓturbasset

diuino tandē opante consilio: nō sponte tñ sed coacte pnia ductus cū gregᵉ pacē cōponens mitius agere cepit q̄ intellexerat angelū quendā monachi habitu indutū strictū gladiū in manu tenentē in constā tinopolitano foro clamasse impatorē breui gladio moriturū: hoc idē eiᵍ somniū cōfirmauit: quo se: vxorem q̄z ac liberos cedi vidit. Interim vō milites eius suis stipendijs fraudati Phocam centurionē imperatorē creāt: ꝛ ipsum Mauritiū ꝑ̄ auaritiā i suoꝝ odiū plapsum vna cū vxore ac liberᵗ oīᵇ obtrūcāt.

Elagius.2.papa natione Ro. pre Pingeldo post Benedictū pontificē sedit annis.x.mē.2.ꝛ
p dieb⁹.x. Hic cū absq̄z pncipis iussu pter cōsuetudinē ordinatᵍ eēt pōtifex timēs sibi Grego. 582 578
monachū virū approbatū Cōstātinopo. ad placandū impatorē misit q̄ eo accedēs oia ex pō tificis sniā apud impatorē pfecit: atq̄z ibi moraliū libros in Job cōposuit: ꝛ euthicū eiusdez vrbis epm̄ ita Augusto psente dispurādo cōuicit: vt oia q̄ male de resurrectione senserat retractare coactus fuerit. Ipse.n. euthicius multa de eo articulo cōtra Orthodoxā fidē exponebat. Pelagius autem hic postea q̄ Hermetis martyris cemiteriū ꝛ sancti Laurētij basilicā a fundamētis extruxisset ꝛ ipsum Gregoriū rogatu populi Romani ad vrbē reduxisset pestilētia: que cū maxie totā vexabat Italiā: consumptus est: ꝛ in vaticano sepultus. Et tūc cessauit epatus mensēs sex ꝛ dies.26.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Gregorius monachus Romanᵍ postmodū maxīus pontifex diuini ingenij: magneq̄z auctoritatis ꝛ grē vir bis rpiᵇ ob pbitatē ꝛ scitatē maxie i pcio bitus fuit: q ꝛ multa tū cōstātinopoli: tūc̄ Rome ꝛ ante papatuz: ꝛ in ipso papatu pro xpiana religione ad multoꝝ eruditionem edidit opa: ꝛ precipue ea que subiecta sunt.

Moraliū in Job	li.25. incipit: Reuerēdissimo ac sanctissimo. Sup	Eçechielē ptes duas: pma
Dialogoꝝ ad Petrū	li.4. Quadā die duz:	incipit: Deus prophetie: secunda
Pastoralium	li.i. Pastoris cure: incipit	Quia multis curis
Itē registrū	li.i. Et Amelias quadraginta duas: ꝛ quedā alia.	

¶ Honoratus Mediolanēsis epūs: vir eloquētia ꝛ scitate ornatus: p hoc tēpus floruit: ꝛ nōnulla in diuinis scripturis cōposuit: Qui cū alboyni lōgobardoꝝ regis ipetū expauesceret: eccliaz suā ad tps ōsemnis scripturis cōposuit: Qui cū alboyni lōgobardoꝝ regis ipetū expauesceret: eccliaz suā ad tps ōsem fuit: ꝛ ad Genuēsem vrbē cōfugit: Hic aūt diuus Grego. in libro dyalogoꝝ multis effert preconijs.

¶ Artharis flauius tertᵍ longobardoꝝ rex: hoc anno posteaq̄ lōgobardi decē ānis sine rege steti- 583 582
runt: ꝛ cas ob res oēs lōgobardoꝝ duces dimidiā pecuniarū suarū prē ei obtulere: hic pharā oppiduz ruit: ꝛ eas ob res oēs lōgobardoꝝ duces dimidiā pecuniarū suarū prē ei obtulere: hic pharā oppiduz nō ignobile in Abdue fluminis ripis cōdidit: ac Brixellū ciuitatē i margine padi positā obsedit ꝛ debellauit: ac tandē solo equauit: Sz ꝛ francoꝝ regē cū ingēti multitudine ipoꝝ atq̄z germanoꝝ venicit ac ex italia fugauit q̄ qdē elatus victoria ad siculū fretū oia cōgsumpsit: ac multas alias italie ciuitates in suā ptātem redegit: ideq̄z ꝛ Frācilionē Romanū ducē ex Como ciuitate cumacinaq̄z insula q̄ in lacu lario erat expulit: ꝛ ingētes inde diuitias sustulit: q̄ ditatᵍ pda statim Theodelindā Garibaldi Bauaroꝝ regis filiā xpianissimā duxit vxorē Quāobrē Chilpericus francoꝝ rex: q hunc Artharī inimicissimus erat: in bauarū fines cū inopinate aggredit: ꝛ ex Bauaria expulit: q relicto regno cū filia Theodelida ruit: ꝛ eas ob res oēs lōgobardoꝝ duces dimidiā pecuniarū suarū prē ei obtulere: hic pharā oppiduz nō ignobile in Abdue fluminis ripis cōdidit: ac Brixellū ciuitatē i margine padi positā obsedit ꝛ debellauit: ac tandē solo equauit: Sz ꝛ francoꝝ regē cū ingēti multitudine ipoꝝ atq̄z germanoꝝ venicit ac ex italia fugauit q̄ qdē elatus victoria ad siculū fretū oia cōgsumpsit: ac multas alias italie ciuitates in suā ptātem redegit: ideq̄z ꝛ Frācilionē Romanū ducē ex Como ciuitate cumacinaq̄z insula q̄ in lacu lario erat expulit: ꝛ ingētes inde diuitias sustulit: q̄ ditatᵍ pda statim Theodelindā Garibaldi Bauaroꝝ regis filiā xpianissimā duxit vxorē Quāobrē Chilpericus francoꝝ rex: q hunc Artharī inimicissimus erat: in bauarū fines cū inopinate aggredit: ꝛ ex Bauaria expulit: q relicto regno cū filia Theodelida

horarum canonicarum. Deus in adiutorium meum intende cum Gloria patri & filio dici debere. Supplicationesq; maiores ꝓpter pestē sedandā: atq; stationes pro maiori parte instituit: Quid plura? pēm ecclīastici officij istitutionē ipse sctissimus pōtifex istituit & approbauit: ipse quoq; adhuc monachus in Sicilia sex monasteria ex ꝓpriis facultatib⁹ edificauit: domū insup suaz Rome religioni dedicauit: ipse etiā Traianū impatorē ab inferno liberauit. pauperes ꝓterea in domū paternā vndiq; cōfluētes excepit & in vita ciboq; ac potu semp ministrauit. Fuit deniq; vir hic oi laude dignissimus: si vitā: si mores: doctrināq; atq; mores ispicias & tū in diuinis rebus ac in humanis prospicias: hic quoq; anglos oēs per quosdam ꝓbatissimos monachos ad fidē xpi cōuertit: & vesegothas hereticos ad veritatis vnionē reduxit. Cōfirmata deniq; hoc pacto ex oi parte ecclesia: sanctissimus hic Gregorius secūdo Phocē imperatoris anno migrauit ad dñm: cuius corpus i diui Petri basilica oib⁹ collachrymātib⁹. 4. idus mar. sepultū fuit: atq; eo die ei⁹ natale celebrat. Eoq; mortuo sedes vacauit mensib⁹ quinq; & diebus. 19.

¶ Tunica incōsutilis dñi nri iesu xpi a beata vgine Maria cōfecta tēpestate hac nō ꝓcul ab hierusalē in Saphat oppido ab epis Gregorio antiocheno Thomaq; hierosolymitano: ac Joāne cōstantinopolitano in q̄dā arcba marmorea eo loci apposita icorrupta & imaculata inuēta fuit: Qua suscepta maximo i ꝓcio hita fuit: q ipsaz suscipiētes Hierosolymā detulerūt: & in eburnea arca collocauerūt. hec ipa est q̄ i morte dñi: vt sacra euāgelij hz historia: vni militū obtigit. Quid postea de ipa gestū fuerit nō hēo.

¶ Hermigildus gdā vesegothar⁹ & Hispaniarū regis filiꝰ ꝓ id tps a pie Lemugildo rege carcere intrusit: & paulopost inigissime iterfecit: eo q Leādri hispalēsis epi viri sanctissimi ꝓdicatiōib⁹ ab arriana ipietate ad verā catholicāq; fidē cōuersus fuisset: na cū Leāder ipse Hermigildū cōuertisset & ipsuz catholicū declarasset: pater ira cōmotus Leādrū pōtificē multis icōmodis & iniurijs affecit: & filiū ipz cōstātissimū tandē iterfecit. Sz & ipse pater paulopost in egritudinē plapsus Leādrū reduxit: & de iniuria atq; peccato veniā postulauit: & ricardū hz filiū regē ꝓstituēs catholicū & vex xpianū effici, pcurauit

5792 593 ¶ Augustin⁹ & milet⁹ optimi mōachi natiōe Ro. & anglox epi atq; aplī his tpib⁹ in ꝓcio hiti a beato Greg⁹ pōtifi. maxio ob ꝓbitatē atq; doctrinā i Britāniā cū gbusdā alijs ꝓbatissimis mōachis mittunt vbi deo auxiliāte & mōitis ac efficacissimis ꝓdicatiōib⁹ torā illā isulā ad xpi fidē tādē pduxere: ibidē de mū senio ꝓfecti ñ sine magna sctitat(opiniōe i dño quieuere & cum sancti fuerīt habiti: eorum festa. vij⁰ calen. iulij celebrantur.

¶ Agilulphus. 4. Lōgobardorū rex p⁹ Arthari regē sup lōgobardos regnauit ānis. 24. mortuo nāq; Arthari rege ꝓdicto: cū lōgobardi de electiōe futuri regis diu discordes fuissēt: tādē ita cōuenerūt vt ille ex lōgobardis hēret rex quē Theodelida sibi i virū suū ōligeret: q̄ stati hūc Agilulphuz thaurini ducē virū vtiq; bellicosissimū: & prudētia formaq; egregiū sibi maritū & lōgobardis regē ōclarauit: q regno suscepto ꝓfesti cū Cacano hūnox rege pacē firmauit: ipo eā p legatos ex panōia postulāte. seq̄nti deide āno (tridētinox ēt duce itercedēte) simlr cū frācox rege pacē ꝓposuit: postea mundulphū isule sci Juliani ducē & Zanguilphū veronēsiū ac Gayndulphū bergomē. duces: gb⁹ z. tā pepcerat: supatos ꝓteremit: rebusq; pacatis bellū ꝑ Ro. suscepit: & oppidis circūq; captis romā p ānū obsedit & mīras illi clades intulit: Quo in tpe çot⁹ Beneuētan⁹ dux ei⁹ auxilio fret⁹ vna cū rege ipso: rupt(iduciis: cassinēse mōasteriū iuxta bñdicti ꝓphetiā iuasit: & oib⁹ reb⁹ direptis illū a fundamētis penit⁹ euertit: postmodū i paratinos duxit: & vbē vallo tū & fossa sine memb⁹ munitā obsedit. & cū a totilla rege ipa ciuitas fuisset diruta: hēbat oīa edificia ex ligno mā fabrefacta q cernētes lōgobardi ignē mittētes vbē ꝓrsus exusserūt: idq; i mōte silicis oppido fecerūt. His gestis Agilulphus: cū didicisset ei⁹ filiā ac generū noie godescaldū apud Parmā ciuitatē a Gallinico Romanox ꝓfecto fuisse captos & cōstātinopoli missos: ꝑ cetis vndiq; copijs cremonā venit: & eā obsedit: ac expugnatā tandē cepit: q̄ capta & direpta vsq; id solū demoliri fecit. Pariq; mō mātuā expugnās eā sine mur(ōreligit: tādē & hūc btūs Grego. papa p intercessionē Theodolide religiosissime regine cui dyalogox libros scripserat cōuertit: q omissis idolis xpi fidē cū oib⁹ lōgobardis suis cōplexus ē: & oīa ecclīastico bōa ablata restituit: & ad labē diluēdā ecclias multas plimaq; mōasteria sua ipēsa fabricauit: & apō modoctiā insigne oppidū i hōrē bti Joā. bap. celeberrimū tēplū ingēti ipēsa fabricauit. eo ōniq; vita functo adoaldum puerulum filium cum Theodelinda matre & regina regni successorem reliquit.

¶ Theodelindā autē reginā eius vxorē Bauarorum regis filiam generositate & sanguinis claritate inclitam fuisse cōstat: que & si in ꝓmordio regni sui etate iuuenis: formaq; spectabilis: ac diuitijs abūdās fuerit moribus tū & castitate: prudētia: eloquētia ac religione cōspicua fuit. Cuius quidem virtutib⁹ commotus beatus Gregorius: cidē dyalogorū libros cōposuit atq; misit: cuius lectione ipsa mota: Agilulphi aīum ad religionē & ad pacē cū oibus longobardis cōuertit: & mores vitāq; eorū mirabiliter cōposuit. Sicq; hec religiosissima ac christianissima femina multorū honorū cā fuit. Hec quippe preter reliq; pietatis opa monasteriū celeberrimū in honorē sancti Colūbani abbatis apud Bobiū ciuitatē supbissimis edificijs sua impēsa cōdidit: & plurimos fundos cidē assignauit. Alia q̄q; monasteria & tēpla & q maxime apud Modoctiā agri mediolanēsis oppidū in honorē sancti Joannis baptiste a fundamentis erexit: quā & pdijs: alijsq; vasis aureis argēteisq; plurimis adhuc extantibus exornauit: in qua gdē basilica corpus suū sepelirī mādauit: & ex illo ac deinceps pp mulieris exemplū longobardi nri oēs Joannem baptistam in patronū precipuū susceperunt.

¶ Romanus patricius statinopolitanus terni Italie Exarchus hoc ano post Smaragdū a Mauritio imperatore cū ingenti multitudine Rauenā missus regnauit ano uno: q cum applicuisset: statim patauio & Cremona ac mantua a lōgobardis pene destructis: instaurat(: & munit(, cū oib⁹ copijs Romā prexit: ubi lōgobardis strage inflicta: multas ciuitates atq oppida recupauit: postea in oēz libidinē plapsus tāq ūtutis pristine & ingenij iniūor factus cū longobardis sentire cepit: nec romanos amplius offensa re curauit: Sed eodem anno cum ignominia mortuus Gallinicum babuit successorem.

¶ Gallinicus itaq quartus Exarchus Rome suffectus pfuit annis duob⁹: hunc vix bonū & ō lōgobardos aiatū iuisse tradūt. Sz cū res neglectas videt Grego. pōtificis suasu cū eis pacē & inducias fecit. Cūq postea rupt(s inducijs parmā ubē inuasisset: & Agilulph. regis filiā cū viro noie Godestaldo cepisset: pstātinopolimq misisset Agilulph⁹ ira succēsus Sclauos in auxiliū euocat: & cōtra Romāos implacabile bellum suscipit & oppida multa: multasq ubes euertit: eoq āno Gallinicus hic morte defficiens Smaragdus rursus a Mauritio imperatore Italie Exarchus mittitur.

¶ Prodigia multa: & qdē horrēda tēpestate hac in grecia apparuere q̄ sane futuras mahumeti calamitates ptēdē videbant. Nā uno & eodē āno cometes plucid⁹ Bizātij uis⁹ fuit: & puer q̄drupes natus necū & apō isulā Belō duo maria mōstra oio hūanā spēz būtia visa sūt: & alia mlta bicinde ꝓsilia apparuere.

¶ Mahumetis vita.

¶ Mahumetes: alias mahumet⁹: gnē arabs pseudo ꝓpheta q postea tanq̄ magn⁹: imo falsus dei ꝓpheta saracenis leges dedit: hoc āno i arabia regiōe ex nobili pre gētili: matre vo hebrea bismaelitici generis nasc(s: q postmodū adult⁹ factus: cū cēt ānoz. 28. maximū in xp̄ianos excitauit incēdium 595
nā cū ūsutus & acris ingenij cēt vir: ac inter xp̄ianos diu ꝓuersat⁹: oīumq sectas & leges ꝓgnoscceret:
minādi sub sue religiois p̄textu ꝓpagāde tanq̄ ex dei precepto finitimas inuasit gētes: & astu efficiēs: qō armis nō poterat. Ūñ cū Egyptū: lybiā: arabiā: syriāq totā subegisset: & vt religiosior uidētur: subiectos populos ꝓprijs ritib⁹ abiecit(, in suā superstitionē attraxit: pagāis qdē idolatriā inbibēs: indeis inuexta ritū eorūdē circūcisionē cōcessit. Nouas deinde q̄sdā leges de suo cōfinxit: testimonia de vtroq testamēto adhibēs: q̄s saraceni & turchi vsq hodie suas leges appellāt: vñ fm iudeoz ritū sarracenos iussit circūcidi: & suille carnis esuz suis seqcib⁹ interdixit. Et ad imitādos q̄q christianos crebras lationes seu ablutiones mēbroz tanq̄ baptisma ꝓ delictoz expiatione fieri instituit. Et vt seductos populos fortiꝰ sibi irretiret: statuit ꝓ lege qō nouerat boi placere. s. q̄ hō tot uxores ac cōcubias habere possit: quot facultatib⁹ suis alere possz. Uxores ēt vsq ad q̄ternariū nūez de ꝓpria cognatiōe sumere: & vsq̄ter repudiare: rursusq resumē pmisit. Emptas viro siue captiuas quot uellet gsq habē ꝓcubinas: & eas q̄cūq̄z vēdē liceret: nisi illaz aliquā grauidā reddidisset. Sobrietatē āt in cibo potuq̄ sanciuit: uini q̄q vsuz ꝑter q̄ in certis qbusdā solēnib⁹ die⁹ interdixit: Unū deū oipotētē oīuz creatorē coli & honorari mādauit: asserēs moysen & Joānē baptistā magnos dei fuisse ꝓphās. Sz christuz oīuz ꝓphārū maximū: qppe q dīna ūtute: nō hūano semie de vgine maria ortū fuisse dicebat. Hic itaq ꝓphārū maximū: qppe q dīna ūtute: nō hūano semie de vgine maria ortū fuisse dicebat. Hic itaque mahumetus: cū(, vt ita dixerī) sex ānos ita regnasset post multa adulteria & ebrietates: aliaq̄ scelera anno dñi. 632. ætat(s vo. 34. morte obijt: Cui⁹ corp⁹ apud mecha sepultū ab oib⁹ maxio in ꝑcio nūcupatq̄ habitū ē. Eoq̄ mortuo ꝓncipatū inijt qdā noie califba: cui successit Acali: q̄ expulso regnauit Ali: cōtra quē: eo q superstitiosus esset nouū Caypha egyptij sibi ducē creauerunt. Qui ordo vsq in hodiernuz diem apud saracenos seruatur.

¶ Alcoranū aute librum ipse Mahumet⁹ auxilio Joannis antiochēni heretici: Sergiq Arriani: ac etiā cuiusdā iudei astronomi cōposuisse dicitur. In quo quidē predicta oīa: & alia mlta ꝓ lege deseri ꝓsit: falsa qbusdā veris imiscendo: asserensq Christū ad celos eleuatū: sed non occisum: Dixitq ꝑte rea Judam proditorem unum Christum iudei quererent in spelunca in similitudine Christi mutatum & loco eius crucifixum. Per singules quoq annos suos sequaces domū dei q̄ē in mecha si possent adire: oio iussit: quo ꝓuenientes circuire deberēt cū similibus vestibus induti: & lapides per media foramina parietum tanq̄ diabolum lapidando iactare. Ipsam enim domū Abraā ꝓ filijs suis potissimuz bismaelitis orationis causa construxisse dicebat: in eo quoq Alcoran libro legez tulit: vt qui cum ad ultera deprehensus fuisset statim lapidaretur. Cum soluta autem octoginta verberibus plecteretur. Voluitq vt fur prima & secunda vice tantum verberibus cederetur. Tertia vero manus. quarta deniq pedes eidem precideretur. Hijs autem qui hec & alia legis sue precepta seruarent: vt asseruit dominus promisit paradisuz: vz deliciarū ortū: vbi nulla intēperies: vbi nulla incōmodi aut mali afflictio sed omniū deliciarū fruitio perfecta erit. Nā ibidem optati cibi ad vota succedent: pulcherrimaq vestes ad amictum: & virgines ad compressum angeli pulcherrimi illi ministrabunt. Hijs autem qui legem ipsam contenderent gehennam & infernum comminatus est.

Phoca.21.cōstātinopolitan⁹imperator post Mauritiū impator fact⁹imperauit annis trede
5797 598 p cim.Hic cū centurio cēt militari tumultu augustus creat⁹ Mauritiū predictū cum Theo-
dosio tyberio Cōstantino ⁊ aduocato filijs:alijsq; cōplurimis apud Calcidonē interfecit
Uentēsq; Cōstantinopoliz vt impator recept⁹magnā de se spem prebuit:Rome quoq; de
claratus statiz suā ⁊ vxoris sue Leontie imagines in oratorio sancti Cesarij inter alioꝝ augustorum
imagines cū summo gaudio collocauere.Sed rex exitus multoꝝ fefellit opinionē q̄ sue future segni
cie presagiū nomē accepit.Nā sicut plini⁹nono naturalis histo.libro ait:phoca vitulus marin⁹nomi
nātur q̄ pre ceteris animalibus grauissimo somno premitur:quod sensisse videt Juuenalis cum ait:
pro re magna in tertia satyra:Eripiūt somno druso vituliq; marinis.Tāte enim somnolētie ⁊ pigri
tie iste phoca fuit:vt persarū rex Cosdra Romanorum prouincias grauissimis preliis oppresserit:ip
samq; sanctā crucem e hierusalē abstulerit:captamq; vrbem:christianorū tēpla prophanauerit ⁊ di
ripuerit:⁊ zachariā virum sanctissimū eiusdem ciuitatis patriarchā captiuū abduxerit.Quas ob res
cū etiam phoca in suos maxime desciret:⁊ imperiū eius negligentia indies deperiret Senatus eius
homicidia nō sustinens ad heracliū patriciū in aphricā mittit regās vt heraclium filium contra p̄ phocaꝝ
imperatorem mittat:Quod ⁊ statim adimpletū est.Nam heraclius ipse nauigio Constantinopolim
veniens subito phocā deuicit ⁊ cepit:Quo capto primo eidem mānus ⁊ pedes obtrūcauit:⁊ postea cuz
lapide ad collum in mare demersit.

Uuinian⁹papa:cuius patria ignoratur:post Gregoriū factus pōtifex sedit āno vno: mensi-
bus q̄tuoꝝ ⁊ diebus nouē:hic statuit vt hore diei cū campanis pulsarentur in ecclesijs: diffin
5804 605 f guerenturq; officij gratia:⁊ vt lāpades accense continue in tēplis remanerētur. Uerum cū
gestis optimis beati gregorij.aliq̄tulum aduersaret:eo q̄ in suo pontificatu fames plurimū
inualuisset:instarēt̄q; pauperes:vt Gregorij.pietatē emularetur:Nil aliud respōdisse fertur q̄ Gregorij
populare famā affectātē ecclesie patrimoniū largitiōib⁹ dissipasse. Tanta insup ira atq; inuidia erga
Gregoriū exarsit:vt eius libros exuri tentauerit. Unde ⁊ beat⁹ gregorius eidez per visum apparuit:⁊
ter dure redarguit:quartoq; cū se corrigere nollet:ab eodē in capite percussus expirauit:Cui⁹ qdē ca-
dauer veluti infamis ad pōtem miliū delatum in quadā basilica petri sepel.t. Et ideo tertius pontifi
cū habit⁹ est q̄ culpabili morte dānatus sit:⁊ tūc cessauit papatus men.x.⁊ dies.xx.

Onifaci⁹.3.papa natiōe Ro.post Sauinianū pōti.sedit mēsi.8.⁊ dieb⁹.28.vir sacerdotio sa
5806 607 tis dign⁹:q̄ ⁊ Gratiano testāte:synodo habita instituit ne qs sub anathematis pena in locū
demortui pōtificis aut epi subrogaret:nisi tertia saltē post ei⁹ obitū die:vt hēm⁹ in cañ.79.
b di.c. Nullū.Cōsti:nitq; vt nitid⁹ pānus:qō corporale dicitur sup altari in cōsecratiōe semp
a sacerdote poneret:de cōse.di.i.Hic etiā p̄stātinopolitanū patriarchā cōpescuit:se se p̄cipē appellan
tē:iubente phoca:vt romane ecclesie obtēperaret.xxii.di.c.Renouātes:ac sic tandē e vitis discedens in
basilica petri sepelit:⁊ tunc vacauit sedes mensem vnū ⁊ dies sex.

Onifaci⁹ q̄rt⁹ papa natiōe marsus de ciuitate Valeria pre ioāne medico p⁹ Bonifaciū pdi
5807 608 b ctum pōtifex fact⁹ sedit ānis.6.mēsi.8.⁊ dieb⁹.xij.hic tēplū sce marie rotūde qō veteres pā-
theon appellabāt a phoca impatore impetrauit q̄ electoꝝ pus gētiū simulachris.4.id⁹ maij
in honore btē marie p̄gis:oiumq; scōrū martyꝝ p̄secrauit:q̄ scō ēt paternā domū in mona
steriū redegit:suosq; fundos eidē in monachoꝝ vsuz adscripsit:gb⁹⁷ pdicādi:baptizādiq;:ac absolue
di ptātē tribuit:gb⁹ gestis inde paulop⁹ diē extremū clausit:⁊ in basilica beati petri sepultus fuit:⁊ post
modū pp'pestem ⁊ aquarū inundantiā cessauit epatus menses.vij.dies.xxv.

Lacan⁹ būnoꝝ siue bauaroꝝ rex:hoc āno apō bauaros būnos regnū accipiēs multī ānis regna
5808 609 nit:q̄ mox maxio p̄pato exercitu ex norico in italiā trāgress⁹ forūiulij ⁊ venetias puincias turpit̄ mua
sit:ac q̄sdā lōgobardoꝝ p̄fectos ira pfligauit:vt paulū abfuerit gn forūiulij puinciā oio obtinēt.Sisul-
phus āt eiusdē puincie dux cū cū plo aggredi tētasset:maxio p̄flictu p̄misso Lacan⁹ victor exasit.Et ꝛ
ea in pugna multos e suis Lacan⁹ amiserit puinciā tū inuadē statuit. Rex itaq; victoria parta:duce-
qz interfecto audiēs ducis vxorē Romildā cū filijs Rhodoaldo ⁊ Grimoaldo maximis opib⁹ in qua
dam forūiulij vrbe se conclusisse cupidine allect⁹ eo cū exercitu accessit:vbi dū vrbē obsidens aliq̄n circū
egraret a Romilda ducissa e menib⁹ flauis:crispātibusq; capillis visus ē:⁊ ei⁹ amore capta oratorez ei
dem misit pollicēs se ei vrbē proditurā modo eam in vxorē duceret:Quo audito ille promisit:⁊ vrbem
accepit:qua capta ista statiz ipsam incēdit ⁊ euertit:vt vix vrbis vestigiū cerneret. Romildā vero vna
duntaxat nocte ad se admisit.Manecq; facto velut impudicā mulierem militibus suis passim prosti
tuendā exposuit.Qua diu illusa acutū etiā palū in medio cāpi fixit: in quo qdē ⁊ ipsam Romildaz p
mediā crura p̄fixit diecs.Talē maritū decet meretricē crudelē hre.Et vo filie nō mīs libidinē: ꝛ ca-
stitatē celantes ne ab hunnis contaminarētur:crudoruz pullorum carnes inter mammas sub fascia si
bi apposuere:Que ex calore putrefacte fetidū exhalabāt odorē:Quū q; eas hunni contingere vellēt:
fetorem nō volentes sustinere ab eis tanq̄ execrabiles repellebant. At sic puelle nobilissime ista astu-
tia barbarorum libidinem euasere:vtile profecto seruande castitatis exemplum posteris feminis mā
dantes.Lacanus autem captiuos oēs in terrā suam abducens ibidē puberes omnes interfecit:⁊ pue-
ros sub corona vendidit.

Eracli⁹.22.ꝑstātinopo.impator:p⁹ Phocā impauit ānis.27. Hic vbi impiū adeptus ē ma
gnum ꝑparauit exercitū:z Eleutheriū patricie gēt⁊ cubicularīū suū rei bellice sciētissimuz 611 5810
b in Italia cōcit⁹misit:z ipse cōtra persas ꝓgrediēs multas ꝓuincias a se occupatas recupe
rauit:z in suam prorsus potestatē redegit: Nam persarum ducem singulari certamine vin
cens interfecit:z Cosdram eoꝝ regem oppressit:ac filiū ei⁹captū z baptizatū in regnū restituit: persi
dem deinde ingressus: turri Cosdre thesauris plenā cepit z spolianit:z ipsoꝝ ptē militib⁹ suis dedit
partēqz in reparādis tēplis q̄ ꝑse diripuerāt ac vastauerāt: designauit:ipse vero alia bonustus preda
cū septē elephantis Hierosolymā redijt:crucēqz domini a persis captā secū deferens eodē loco vbi an
tea fuerat:collocauit. Ob cui⁹rei mēoriā exaltatio sce crucis debinc celebrari cepta ē. Zachariā quoqz
p̄riarchā z alios captiuos in patriā suā remisit. Rediēs postmoduz Cōstātinopoli litteris z ocio dele
ctatus ad astrologiā etiā se cōtulit:z impij res in suos duces reijciēs luxui se imersit. Mortua nanqz
Eudoxia vxore z ꝑtu quo Cōstātinū pepit Myrtinū ex sorore neptē incestuoso sibi mrimōio copula-
uit:z heraclīū filiū ex ea suscepit. Illaqz puo tpe p⁹defūcta eius ex ꝑmo viro filiā adolescētulā senex ac
cepit vxorē:z vt scel⁹sceleri adderet:quod sepe cōtigit in euticianā delapsus ē heresim: Quāobrē in ex-
tremo vite tpe:vt nōnulli tradūt:saraceni z arabes duce mahumeto arma sumētes ita eius duces su-
perarunt:vt ꝑdita Antiochia z Hierosolyma hoiem primo felicē mox infelicissimū reddiderint. Ve-
rum cī arabū z saracenoꝝ ipetu videt crucē dñi nostri Jesu xpi ex hierosolyma ꝓstātinopoli appora
ri fecit. Tādē theodoro p̄licio cognomēto Caliopa ad regēdā italiā Exarcho misso morbo intercutis
aque:quā greci hydropisim vocāt:diem obijt. Et tunc maxima imperij inclinatio fuit.

Eusdedit papa natiōe Ro.p⁹ Bōifaciū ꝑdcm pōti.sedit ānis.4.hic cū eēt optim⁹pater cle. 615 5814
d rum mirūimmodū dilexit z auxit:z rāte:sicut ferī:scitat⁊ fuit:vt quēdā lepro suz sibi obuiuz
suo oculo stati liberauerit. Cōstituit aūt hic Gratiano referēte:ne patrini filius puellaz ex
sacro fonte a patre leuatā in vxorē ducere possit:vt hēmus in canone.30.q.i.c. Huius nāqz
tēpore multi terremot⁹fuere:z scabies quedā ita ad elephātiā tendēs:vt deformitate ꝓgnosci hoies ñ
possent. Obijt deniqz q̄rto ferme pōtificatus sui āno:z in diui petri basilica.6.idus nouēbris sepultus
est. Quo mortuo sedes vacauit mensem vnū:dies.xvi.

¶ Sisebut⁹ vesegothorū rex Ricardi regis filius hoc āno regnare cepit:z regnauit ānis.36. Hic cuz
primū gentilis essz christianus fact⁹statim plurimas hispaniarū vrbes q̄ ad Romanos defecerāt rece
pit:z iudeos in suo regno cōmorātes exhortatōibus atqz alijs penis ad fidē xpi rādē puertit:nec mul
to post cū essz strennuus vir omnes hispaniarū ciuitates Romanis abstulit. Et tum demū cōstātino
politani imperatores in hispania imperare desierunt.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Hysidor⁹nr̄ p⁹ Leādrū hispalenſ epūs:bti Grego.pape discipul⁹bis tpib⁹pp doctrinā:vtutesqz:ac
crebra ei⁹miracula maxio in ꝑcio vbiqz fuit:g cū eēt multaꝝ litteraꝝ nō mediocriter erudit⁹multa ad
fidē pertinētia litteris cōmendauit:Quoꝝ de nūero ista sunt.

Ethimologiarum	li.xx.p̄nci.disciplia adi.	Officioꝝ	li.7.p̄n. La q̄ de officijs
De summo bono	li.3.icipit Sūmū bonū	Ad sororē florā	li.2.p̄n. Bñe scē floze.
Allegoriarum	li.3.icipit mysteria sacre	Differētiarū	li.i.icipit Jnt̄ deuz z ho.
De astronomia	li.i.Jncipit:Bño z filio.		

Jtē de viris illustrib⁹:z vocabulis grāmaticef. Hi
storiā quoqz ab Adā vsqz ad hec tēpora:ac etiā lōgobardorū gesta. Et quorūdā scōrum vitas. Breuē
q̄qz Cosmographiā:z de naturis rerū:ac sup pētatheucū:atqz alia multa:z pene innūerabilia.z cum
scūs fuerit habit⁹:eius natale.xviij.calen.februarij celebratur.

¶ Joannes monach⁹ vesegoth⁹ gerūdensis postea episcop⁹ apud hispanos in Lusitania ꝓuicia ort⁹
hac tempestate christianā religionē z ꝑdicatiōe z scriptꝰ vbiqz plurimū iuuit. Hic cū sape aligd p̄ta-
bac tempestate christianā religionē z ꝑdicatiōe z scriptꝰ vbiqz plurimū iuuit. Hic cū sape aligd p̄ta-
tem cepit ardore z desiderio discen ex hispania Cōstātinopolim petijt:vbi cū litterarū grecaꝝ z lati-
narum doctissimus euasissz in Lusitaniā ꝓuinciā suā redijt:atqz ibidē arrianā heresim inualescentez
sua doctrina facillime confutauit. Quāobrez hereticis odiosus factus in barchinonia relegatus fuit.
Demū post multas persecutiones in patriam reuersus monasteriū condidit:z multa in eo cōclusus o
scripsit:ac rationem viuendi monachis dedit.

¶ Eutrop⁹similit hispan⁹epūs eruditissim⁹vir p hec tpa hispāis plurimū ꝓfuit: atqz eos doctrina z
exēplo in fide cōtinuit:Cui⁹vitā virtutib⁹z miraculis illustrē Ver⁹ hispalēsis epūs luculēto sermōe po-
stea descripsit. Eius itaqz festum apud hispanos sexto idus iunij celebratur.

¶ Anastas⁹ psa mōach⁹ gdē scissim⁹p hoc idē tpe ꝓ xpi noie a ꝓsis ifidelib⁹ cū alijs.lxx.martyrium
ꝓtulit:nā cū i ꝑalestina ꝑdicaret ab eisdē capt⁹p⁹multa carcer⁊ vinculoꝝqz ac vbeꝝ tormēta q̄ in Le
sarea eiusdē ꝓuicie vrbe fueratppess⁹:ad vltimū decollat⁹ē:cui⁹corp⁹postea Romā delatū ad aq̄s sali
nas in bti pauli mōasterio repositū ē. Eius vo festū.x.calē.februarij celebratur.

¶ Adoald⁹vo Agilulphi reg⁊ ex theodelida fili⁹p⁹ prez cū mre ipa theodelida regnauit ānis.x. huic 616 5815
nāqz p̄ ad ꝓfidū aegrēdū vix dū q̄drienio theodoberti frācoꝝ reg⁊ filiā despōsauit:g regno suscepto
ob matris prudentiā pacē cū omnibus lōgobardis:italicisqz per decennū quietissime tenuit:Quo in
tempore multa:vt diximus ecclesijs donauit.

Onifacius.v.papa natiõe cãpan⁹ pre ioãne p⁹eũ sedit ãnis.v.t dieb⁹.x.vir certe singularis
5817 618 b bũanitatj atqz clemẽtie:q cũ cẽt doct⁹multa ad iustitiã ptinẽtia cõstituit:vz ne qs rone delicti ad eccleiã confugiẽs a nemine extrahi possz.Statuit itẽ ne acoliti martyrũ religas at tractare psumẽt:cũ sit psbyteroz officiũ:mãdauitqz vt sacrilegi vbiqz anathematizentur
Voluit itẽ vt testamẽta iussu pncipis fcã vbiqz valerẽt.Et cũ multa scũrate insignitus eẽt clericos religiose t honeste viuẽtes vnice diligebat.Tãdem cũ nonnulla cemiteria extruxisset ac dedicasszdefunctus in basilica dñi petri collachrymantibus omnibus sepultus est.Cessauitqz epatus dies.iz.

¶ Eleuteri⁹non⁹exarchus natõe grecus patricie gẽt(nobili:ate insignit⁹Heraclij impatoris cubicularius:t rei bellice sciẽtissim⁹hoc ãno p⁹ioãnẽ t Smaragdũ exarchos ab heraclio in italiã miss⁹sedit ãnis.v.q stati vt Rauenã applicuit sese italie regẽ declarauit.Szpostea cũ Romã petere vellet ob arrogãtiã a militib⁹suis i itinere interfect⁹ẽ:q̃ mortuo milites caput suũ Cõstãtinopolim miserunt.

Onori⁹pmus papa natiõe cãpanus patre petronio viro ꝓsulari Bõifacio põtifici pdeci⁹sb
5821 622 b rogat⁹sedit ãnis.i.t.mẽ.ii.t dieb⁹.17.hic sciss̃im⁹fuit põtifex q collapsũ q̃si clez t doctrina t exẽplo ac moꝛib⁹renouauit:atqz multas in vrbe ecclesias restituit t beati petri basilicã tegulis eneis e tẽplo Romuli ablatis cooperuit:edẽqz scẽ Agnet(via numẽtana extruxit:t sãcti pãcratij via aurelia t in ags salinis sãcti anastasij:cui⁹coꝛp⁹ex persida delatũ heracli⁹ impatoꝛ eidem mibat:atqz alias multas edes edificauit:q cũ pyrrhũ patriarchã cõstãtinopolitanũ hẽticũ q heraclij ipatoꝛẽ decepat:flegasszvita decessit:t i petri basilica sepult⁹fuit:t tũc cessauit põtificat⁹ mẽ.7.t die.18.

¶ Dagoberti⁹non⁹frãcoꝛ rex:hoc ãno Lothario patre defuncto regnare cepit:t regnauit ãnis.34.
5824 625 huic ferũt bonis omnib⁹fuisse insignitũ.Arnulph⁹sigdẽ metbensiũ epũs magr̃ suus ipsuz in officio ꝓtinebat:hic cũ eẽt xpianissim⁹vir btõ Dionysio martyri tẽplũ celeberrimũ apud parisiuz edificauit.verum ab angelis infensus perpetuam cuz eis susceꝑit inimiciciaszhic intercessione heraclij imperatoris omnes iudeos qui in regno suo erãt baptizare fecit.

¶ Ariold⁹gntus lõgobardoꝛum rex post theodelinde obitũ deiecto eius filio odoaldo adolescẽte regnare cepit:t regnauit ãnis.12.de isto nil mẽoꝛie dignũ litteris mãdatum inueni.

Euerus ꝑm⁹natiõe Ro.pre Labieno p⁹honoꝛiũ põti.sedit ãno vno:vir sigdẽ singular(pie-
5834 635 s tatis t religiõis:pauperũ pcipue amatoꝛ:t in calamitosos benign⁹:atqz in reliquos omẽs gratiosus t munificus:t ad repandas collapsas ecclesias splẽdidus:q cuz in hijs sũmopere vsareẽstati obijt:t i petri basilica sepult⁹fuit:q̃ mortuo sedes vacauit mẽses.4.t dies.30.

¶ Jsarius.x.italie exarch⁹patricj⁹cstãtinopolitan⁹hoc ãno Eleutherio suffect⁹mult(ãnis apõ Rauenã t Romã pmatũ tenuit:q postq̃ Seuerũ ꝑm⁹suetudinẽ cõfirmasset põtificẽ:erat nũc cõsuetudo vt nullus in papã coꝛonaretur:niſi prius ab exarcho confirmareẽ:statim oẽs thesauros lateranensis basilice exspoliauit:t parrẽ militibus concessit:partemqz secum Rauenam detulit:reliquam vo imperatoꝛi Constantinopolim misit.

Dannes quart⁹papa natiõe Dalmata:pre Venãtio scholastico viro:p⁹Seuerũ põtificez
5835 636 i sedit ãno.i.mẽ.9.t dieb⁹.18.Hic põtificatu susceꝑto statim mãdauit:sigs res ecclie alitq̃ temere inuadẽ psumẽt:ad quadruplũ restituere cogereẽ:vt bẽmus in canõe.i.q.2.c.In antigs.Et cũ eẽt singularis pietat(vir:ex religs thesauris quos Jsaurus exarchus in lateranẽ si ecclesia reliquerat multa captiuoꝛ milia per Jstriam t Dalmatiam a captiuitate redemit:Quibus expletis plenus operibus bonis obdoꝛmiuit in domino:t quarto idus Octobꝛis in petri basilica sepelitur:t tunc cessauit episcopatus mensem vnum t dies tredecim.

¶ Rhotaris.6.lõgobardoꝛ rex p⁹Arioaldũ regẽ regnauit ãnis.16.t mẽs.4.q lz mult(fuerit pdit⁹
vtutib⁹:arrianũ tñ labe ingnat⁹oẽs lõgobardos in eãdem pcipitãter traxit ita vt nulla fuerit eius ciuitas subiecta q̃ duos nõ habuerit epos:vnũ.s.catholicũ:t alterũ arrianũ.Et lz sepi⁹a Romãis põtificib⁹fuerit regit⁹vt ab arriãis recedẽt:nequaq̃ a ꝓposito volũtatẽ mutare voluit:in re tñ militari adeo ꝑstãs fuit vt Etbruriã oẽs atqz Lygruriã cũ locis maritimis vsqz massiliã in suã redegerit ptãtẽ.Tãti insup fuit ingenij vt leges q̃ sola mẽoꝛie in vsu hẽbat in seriez quãdã redegerit:t libz ipm adhuc extantem edictũ appellari mãdauerit.ab illo.n.tpe t supra lõgobardi sine lege fuerãt.Erat aũt:ipo i eodem codice referẽte:ãn⁹.71.q̃ lõgobardi italiã intrauerãt:vt in eiusdẽ libri ꝓlogo pz:Hunc ãt cũ aliqũ Theodoꝛ⁹Exarchus bellũ indixisszsnec ipse certamẽ recusasszsadeo apud Scultenã Mutine vrbis amnẽ acriter pugnatũ ẽ:vt Exarch⁹e suis septẽ milia eo in prelio amiserit:Tãdẽ Rhotaris hic sine filijs defunctus eidẽ successit.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Eligius Nouionẽsis episcop⁹bijs tẽpoꝛibus ob innũerabiles ei⁹virtutes multo in precio fuit:cuius admirandã vitam etiã multiplex signoꝛũ numerus cõmendat:Hic cũ primũ aurifaber habereẽ:mũdo abrenũciãs monachum se se professus est:in quo mirabiliter creseẽs etiam multa monachoꝛũ cenobia edificauit.Unde factuz est:vt eius exemplo in gallijs infiniti efficerenẽ monachi:cui⁹ vitam cum omnes mirifice laudarent:ad eũdem Nouionẽsem episcopatũ tãdem inuitum assumpserũt:vbi q̃tum circa xpianã religionẽ profecerit:exitus acta probarũt.Erat q̃maxime erga Christi pauperes beneficus:t bene de Christi religione meritis assiduus.Et propterea cum e vita exceſſisset int(ẽos relatus fuit:t eius natale primo calendas decembꝛis celebꝛatur.

¶ Aurea ât ẏgo sciſſima ipsi⁹ Eligij põtificis discipula per ipm tẽpus apud parisios disciplina ⁊ sc̃i tate plurimũ floruit: cui⁹ sanctitate ⁊ prudẽtia permot⁹ Eligius ipsa trecẽtis virginib⁹ prefecit.

¶ Vincẽti⁹ belnacẽsis epṡ: hijsdẽ tpib⁹: vt qdã a sserũt scitate ⁊ doctrina apõ gallos mlto i pcio fuit.

¶ Judochus eremita sanct⁹ huic per hoc tẽp⁹ nequaq̃ ẏtutibus inferior fuit: q cũ eẽt britonũ regis filius: spretis mũdialibus põpis in eremũ secessit: vbi cum aliq̃diu sanctissime vixiſſ: in pago põtico tãdẽ multis miraculis clarus in domino quieuit.

¶ Froseus itẽ hibernie reg[fili⁹ p id tp̃s cũ duob⁹ germãis. ſ. Foilano ⁊ Vulcão ọtẽpt[regni sui põpis mõachalẽ bitũ susceperũt: ⁊ i gallijs vẽiẽtes latiniachũ cenobiũ fũdauerũt: ⁊ i magno pcio cuaseṙ 638 5837

Eraclion. 23. ọstãtinopo. impator p⁹ Heracliũ patrẽ impauit cũ martina nouerca ãnis. 2. in
b locũ tũ demortui heraclj: p⁹ suffect⁹ fuerat Cõstãtin⁹ eius fili⁹: sed. 4°. impij susceptj mense insidijs nouercę martinę ⁊ hui⁹ heraclionis germãi venẽo extinct⁹ fuit. Mortuo igitur eo: heraclion hic impiũ tenuit: Sed cũ turpiter ⁊ inigſſime rẽpub. administrarẽt: Senat⁹: populusq̃ cõstantinopolitanus ꝓpter eorũ scelera in eos cõsurrexerunt: ⁊ martine linguam: heraclioni vero nasum precidentes e regno expulerunt.

heodor⁹ papa natiõe grec⁹ ex hierosolyma oriũd⁹ patre theodoro epo p⁹ Joãnẽ põtifi. sedit
f ãnis. vi. mẽ. v. ⁊ dieb⁹. 8. q põtificatu susceptο oia q̃ ad religiõis xp̃iane dignitatẽ ptinere arbitrabaṫ curioso circũspexit aio: maxieq̃ erga paupes mira vsus fuit pietate. Cõstituit ãt hic inter cetera Cerei paschalis bñdictionẽ fieri in sabbato scõ. Cẽsuitq̃ neminẽ separi õbere q nupserit p⁹ simplex votũ: sicut testaṫ Gratian⁹ in canõe. 27. di. c. Si vir votũ. Hic pyrrhũ patriarchã cõstãtinopolitanũ: Sergiũq̃ ac Cyrũ hẽticos rurs⁹ exilio dãnauit: eo q̃ pyrrh⁹ ipse heraclionem augustũ instigauerat vt Cõstãtinũ fratrẽ interficẽt: vnde ⁊ postea a populo cõstãtinopolitano occis⁹ẽ Theodor⁹ ãt hijs gest⁹ ad rẽ dinã ọuers⁹ multoẏ scõrũ corpa exornauit: ⁊ potissimũ Primi ⁊ Feliciãi vnãq̃ basilicã apud põtem miliũ via flaminea edificauit: qb⁹ peractis defunctus ẽ: ⁊ i beati petri basilica pridie idus madij sepult⁹: ⁊ post cessauit epatus dies. 5 ⁊.

Onstãtin⁹. 3. 24. ọstãtinopoli. impator: p⁹ Heraclionẽ pdcm̃ patruũ suũ impauit ãnis. 27.
c hic Cõstãtini heraclionis fratris fili⁹ fuit: vir certe pessim⁹ hẽticusq̃: ac reipu. desolator crudelis q̃q̃ ⁊ ad oia facinora plapt⁹: q susceptο impio stati paulũ epm hẽticũ in locũ pyrrhi 640 5839
patriarche ọstatinopolitãi ẽt hẽtici in despectũ põtificis romãi suffecit: Cui⁹ qdẽ auxilio ⁊ ọsilio atq̃ pfidia Cõstãti⁹ ipse in hẽtim pessimã deuẽit. vnde ⁊ Martinũ papã postea exilio dãnauit: hic nãq̃ pfid⁹ impator cũ exarchũ Theodorũ in italia ọ lõgobardos misiſſ: ⁊ apud scultenã flu. turpiter ꝑfligatũ intellexiſſ: desperatiõe mot⁹ cũ magno exercitu statiq̃ romã vsus vẽit. Cũq̃ in apuliaq̃ peruẽisset: luceriã vbẽ cepit: ⁊ direptã solo eq̃uit. Inde cũ Romã cũ. xx. milib⁹ ingress⁹ fuisset: gnta die ad direptiones se cõuertit: ⁊ inter cetera vniuersas statuas ex ere ⁊ marmore ad vrbis ornamẽtũ positas diripuit: ⁊ alia ecclesiarũ ornamẽta sustulit: vnde ⁊ auaritissim⁹ hõ plus vrbi in septẽ diebus detraxit: q̃ barbari ãtea in duecẽtis ⁊ qnquagintaocto ãnis. Indeq̃ in malã rem abiens dũ Syracusiam peruẽisset: ibidem in balneo libidinibus vacans a suis interfectus est.

¶ Cesarea q̃dã persa⁊ reg[vxor hoc ãno ignorãte viro cũ paucis fidelib⁹ ọstãtinopoli vẽit: ⁊ ibidẽq̃ sacẽ baptisma devotissime suscepit: quo audito vir ei⁹ ọfestiq̃ legatos ad impatorẽ ọstãtinopolim misit: q vxorẽ ab eo repetẽt: qb⁹ Cesarea respõdit nunq̃ in suã patriã se rediturã: misi ⁊ ipse rex maritus f

carnalẽ copulã a sacerdote bñdicẽt.24.di.c.Spõsã: ꝓhibuit ꝗz diaconos ordinari nisi castitatez ꝓfiterẽtur.27.di.c.diaconos. Voluit insup clericũ pemendã in suã recipi debere dignitatẽ.v.di.c.Si qs. Uetuit pterea fidelib⁹ xpiãis caledaz obbnãtias.27.q.7.c.Nõ lz. Cõstituit insup nil aliõ pter aquã t vinũ t panẽ in altarẽ sacro a sacerdote offerri debere: de ꝓse.di.7.c.Nõ oportet. Precepit deniqz oibus epis vt sacrũ chrisma singulis ãnis ꝓficẽt: t p oes diocesis sue ecclesias destinarẽt: ꝺ ꝓse.di.4.c.Omni tẽpore. Eo itaqz mortuo cũ Rome ignoraretur.xiiij.menses vacauit episcopatus.

¶ Saraceni q egyptũ icolũt tẽpestate hac discordijs oriẽtal' t occidẽtalis ecclie freti ex alexãdria cũ ingẽti classe soluẽtes maximã africe ptẽ occuparũt: ideoqz cũ ingẽti tumultu rhodiũ ĩsulã pueniẽtes vrbẽ ceperũt: t colossuz fama celebereimũ: a quo vrbs ꝑmaria nomẽ accepat demoliti sunt ex cui⁹ere vt supra diximus.90.camelos onerauere: t in Alexãdriaz misere. Debinc mult' in egeo mari afflict' insulis in siciliã pueneruñt: atqz ibi mlta loca vastauerũt: Atqz ita saraceni isti in bijs tumultib⁹ ad.150. hominũ milia de imperatoris exercitu interemerunt: bispanos quoqz vesegotbe sibi subdiderunt: infinita ꝓpe damna ibidem christianis inferentes.

5850 651 Ugeni⁹ ꝑm⁹ papa natiõe Ro.patre Ruffiniano p⁹ martinũ põti.sedit ãnis q̃si.3. Vir certe mire pietat': religiõis: mãsuetudis t munificẽtie: q t Gratiano referẽte statuit: vt glibz epi carceres haberet ad pñiaz delinquẽtiũ clericoz: vt hẽmus in decret'.lxxxi.dis.c.Sacerdos. Voluitqz vt iuxta ecclesias sacerdotũ domicilia ꝓstruẽnt.i t.q.i.c.Necessaria ẽ. Mandauit ꝗz monachis ne q̃is ex cã sine sui supioris licẽtia claustrũ exirẽt.16.q.i.c.Placuit cõi. Uetuit insup vt null⁹ inuit⁹ monachus in monasterio teneretur.20.q.i.c.Si qui. Defunct⁹ deniqz.4.nonas Junij in petri basilica sepelitur. t tunc sedes vacauit mensem vnũ t dies.28.

5851 652 ¶ Rhodoald⁹.7.lõgobar.rex rhotaris reg' fili⁹: hoc ãno pfi in regno succedẽs regnauit ãnis.v. hic Bũdibergã theodelinde regie filiã duxit vxorẽ: q religiõis matris imitatrix fcã: sicut illa modocciẽ: sic t ipa i papiẽsi vrbe ioãni baptiste tẽplũ mirificũ edificauit plimo gdẽ auri t argẽti apparatu. vez rhodoald⁹ rex libidib⁹ imẽs⁹ cũ aliq̃ i adultio lõgobarde mulier' deprẽs⁹ fuisz: a viro illi⁹ occisus fuit.

5853 654 v Uitelian⁹ papa ex oppido seginẽsi, pucie volsco ꝓ pre Anastasio nat⁹ post Eusebiũ põtificez suffect⁹ sedit ãnis.14. t mẽsi.sex: vir gdẽ optim⁹: t dñi cult⁹ cupidus atqz assidu⁹: Quãcbrẽ t ecclesiasticã regulã ꝓposuit: cãtũqz ordinauit: adhibita orgãi cõsonãtia. Hic theodozũ monachũ vix optimũ: doctissimũqz in Anglia misit: t Cãthuarẽsi ecclesie episcopũ pfecit. Qui Theodoz⁹ anglos pdicatiõe t exẽplo ad Christũ cõuertit: t in fide q̃diu vixit optime continuit vnde t lib⁹ egregiũ cõscripsit: quo declarauit q̃ penitẽtia dilui vnũquodqz peccatũ possz: de q̃ etiaz in iure canonico ꝓpe fit mẽtio. Tandẽ cum Uitellian⁹ hic ecclesiã in oib⁹ bene gubernassz: sexto calẽ. Februarij defunct⁹ in beati petri basilica sepultus est: vacauit tũc sedes mensi.4.dies.xv.

5855 656 ¶ Ariptus.8.lõgobar.rex p⁹ rhodoaldũ in regno succedẽs regnauit ãnis.9. Hic Bũdualdi filius ex theodelinde frater fuit: q int' cetera apõ papiã oraculũ pulcherrimũ in honorẽ saluatoris ꝓdidit: t varijs ornamẽt' insignivit: ac fundis plũmis dotauit. Duos hic filios teste paulo li.3. successores reliquit Uz Patheritẽ t Bũdibertũ: q̃z tpe lõgobardi cũ romãis pacẽ puãtes inter sese: bij duo mult' cladib⁹ agitauere. Grimoald⁹.n. bñuẽtan⁹ dux rhomoaldo filio ibidẽ duce relicto cũ ingẽti exercitu papiaz venit: t patheritẽ pnez inde fugauit: t Bũdiptũ aliũ fratrẽ mediolano expulit: q̃s res itelligẽs clodoneus frãcoz rex ꝺolẽs adolescẽtiũ infortunijs ꝓfesti magnũ exercitũ in italiã misit: vt adolescẽtes primũ in prnũ regnũ restituẽt. Uñ t in citrapadana regiõe cruẽtissima ꝓlia ꝓmissa sunt. Uez Grimoaldus victoz exñs gallos italia pepulit. Refert paul⁹ bfsto.li.4.c.5. hac rõne gallos fuisse deceptos: t supatos. Lõgobardi figdẽ nõ lõge ab astẽsi vrbe simulata fuga rez oiuz copia: ac vini maxime optimi plẽa vasa relinquẽtes detulerũt. Gallica ꝺo castra ingressi rati vero verã cẽ hostiũ fugã leti i oẽz cibi potusqz voluptatẽ sese effuderũt. Quare supueniẽtib⁹ hostib⁹ cũ sõno t crapula grauati cẽnt passiz veluti pecora sine custode iacerẽt: ita vt ab hostib⁹ cesi vix supfuerit vn⁹ q tãtã cladẽ clodoneo regi nũciaret.

5864 665 ¶ Bũdipt⁹ igiz Ariperti ꝺicti fili⁹.9.lõgobardoz rex: defuncto patre regnauit in papia ãnis duob⁹ bic: vt ꝓmissuz ẽ: cũ patherite germão: q mediolanũ cõtinebat plurimũ cõtẽdit: t demũ regnũ amisit.

5867 668 a Beodatus papa natiõe Ro.pre Jouiniano p⁹ Uitelianũ põti.sedit ãnis.4. mẽsi.2. t dieb⁹ v. Fuit hic hõ scimõia t religiõe plurimũ decorat⁹: in delinquẽtes qdẽ clemẽs: in pauperes pietissim⁹: in hospites benign⁹ t erga miseros t calamitosos plurimũ mirificos: Qui inito põtificatu monasteriũ vbi ipse vitã monasticã duxerat: ꝓfesti in celio mõte t edificijs t fundis plurimũ auxit: ecclesias alias nõnullas instaurauit: t ad aboleda ꝓdigia: q̃ sepenũero tpe suo apparuerãt supplicatiões frequẽtes hũit. Tãdẽ cũ e vita excessisz: collachrymãtib⁹ oibus in vaticano in basilica petri sepultus fuit: t tunc cessauit episcopatus mensibus.4.

5868 669 m Ezentius: alias missessus.xxv. cõstãtiopolita. impator ꝓstãtiũ impauit mẽ.6. hũc ꝓstãtij impatoris militẽ t natiõe armenũ fuisse tradũt: q ipz dñz suũ apõ sicilia i balneo fraude ite remit: Ꝟ itaqz missess⁹ mortuo ꝓstãtio dũ i sicilia sibi vẽdicat imptiũ ñ ꝓciliat' militũ ais a superiẽtib⁹ ex italia atz africa copijs stati interfect⁹ ẽ: t oes copie ad ꝓstãtinũ ꝓstãtij filiũ icliare ſt. vez cũ oes milites passiz dilabẽt' saraceni apud egyptũ Ꝟ audiẽtes magna ꝓpata classe tota sicilie insulã: t maxie syracusanã ciuitatẽ occupauerũt: t inde magnã ꝑdã: t ꝑsertim ea ornamẽta: q̃ ꝓstãtz

ex vrbe Roma secum detulerat: in Alexandriã detulerunt. Cõstantinus enim: vt pmissum é: multa vbis Rome ornamẽta Syracusas eo animo adduxerat: vt inde Constãtinopolim trasferentur.

Constãtin⁹ Cõstãtij fili⁹. 26. pstãtiopolitan⁹ impator p⁹ pdecm̃ masseffius tyrãnũ impauit annis. 17. vir vtiqz catholic⁹: modestusqz: ac oi bõitate integerrim⁹: q̃ suscepto impio Heraclium: atqz Tyberiũ fratres suos i impij ꝓsortiũ accepit: lz sint q dicãt eosdez fratres suos: nec ad impiũ aspirarẽt narib⁹ mutilasse: ide mox ecclesias collapsas q̃ sub Heraclio ab hẽticis dirute fuerãt instauranit atqz alias denuo plurimas edificauit: ꝛ cũ esset armoꝝ vir strẽn⁹ saracenos Ro. imperio infensissimos bello denicit: ac vectigales reddidit: ꝛ sic pace cũ eis inita Cõstãtinopolim rediit: ꝛ vt grecos Ro. ecclesie vniret: sextaz synodũ Agathonis pape regatu congregauit: in qua qdẽ permissum fuit sacerdotib⁹ grecis vti posse vxoribus legitimis: latinis vero nequaq̃: Deniqz cũ eẽt bonus operibus plenus. 16º imperij sui anno apud Cõstantinopolim e vita decessit.

c

Crimoald⁹. x. lõgobardoꝝ rex Hũdiperto pulo expulso regnauit ãnis. ix. vir hic fuit medioeris statare: in q̃ vt pau. li. 4. refert fuerũt multe tũ corpis: tũqz ai dotes: ꝛ qdẽ pclarissime. Erat. n. corpoꝛ validus: capite caluo: pmissa barba: atqz alo ꝛ corpe in reb⁹ agẽdis ꝓmptissim⁹: prudẽtia q̃qz ac cõsilio nõ solũ i reb⁹ externis: sz ẽt domesticis multũ valuit: nã q̃dã capitula putilia Rhotaris regis edicto addit: q̃ ꝛ ipsa postea legis formã accepe hui⁹: vt pmisim⁹ Rhomoald⁹ bñuẽtanoꝝ ducis fili⁹ fuit: Cui Cõstãtin⁹ pdict⁹ imperator duꝝ bellũ mouit: Lapp ad patrẽ legatos Ticinũ misit: vt ꝑ impatorẽ sibi auxilio foret alit de ipso actũ eẽ: Quo audito Crimoald⁹ hic statim magno ꝓpato exercitu ꝑ ꝓstãtinum 670 5859

ire statuit: ꝛ Lupo forolinianoꝝ duci regnũ ꝛ oues ꝓmisit. Lup⁹ ãt rege digresso italie regnũ sibi vẽdicare disposuit. Unõ ꝛ in etbruriã atqz emiliã vltra padanã oia tumultib⁹ inuoluit. Quapp Crimoald⁹ fugere

silica sancte Sophie missaz latine celebrauit: oibꝫ q aderãt approbãtibꝫ illũ sacrificãdi morẽ. Sex itaqꝫ approbatas synodos ex supioribꝫ celebratas fuisse ꝓstat: q̃s ẽt epilogãdo recẽseri idignũ hic nõ puto.

¶ Primã itaqꝫ vniuersalẽ synodũ nicenã fuisse ꝓstat: q̃. cccxviij. patrũ cõtra Arriũ cõgregata fuit: q tres grad⁹ in trinitate ponebat: patrẽ. s. maiorẽ: filiũ minorẽ: ꝫ spũz scm̃ creaturã: Hec ãt Cõstãtini ꝫ fil uestri pape: macharijqꝫ hierosolymitãi atqꝫ Alexã. alexãdrini pr̃iarche tpib⁹ celebrata fuit: q ꝓdẽnantes eã bẽsiz statuert. xx. canões: q̃x auctor maxie pstãs Alexã. fuit: cui⁹ gdẽ auctoritas par cuãgelijs fuit

¶ Secũda fuit ꝓstãtiopolitana. isc. patrũ Gratiãi ꝫ Theodosij ꝓncipũ: ac Damasi pape: cyrilliqꝫ hierosolymitãi atqꝫ nectarij alexã. pr̃iarche tpib⁹ ꝯ macedoniũ ꝓstãtinopolitanũ epz ꝫ Eudoxũ q negabãt spũz sanctũ deum eẽ: ꝫ hij oẽs cõdẽnata pfata hereſi quattuor canones statuere: quax auctor maxime beatus constati. fuit.

¶ Tertia ephesina ducẽtorũ patrũ: magno Theodosio ꝓncipe ꝫ põtifice Celestino: Juuenalcqꝫ ꝓstãtinopolitano epo: atqꝫ Cyrillo hierosolymitano cõtra Nestoriũ cõstinopolitanũ epm q beatã vginez mariã nõ dei: sed hois tm̃ genitricẽ appellabat: vt. s. aliã carnis psonã: aliã facẽt deitat⁹. Hij gppe. xv. capitula ꝯ huiusmõi blasphemias auctore deo: codẽqꝫ scõ Cyrillo anathematizãdo descripserunt.

¶ Quarta calcidonẽsis. 630. patrũ Leonis põtificis: ꝫ martini ꝓncipis: Juuenalis q̃qꝫ hierosolymitani: ꝫ Anatholi Cõstantino. epoꝝ tpib⁹ cõtra Eutbicẽ cõstãtinopo. abbatẽ asserẽtẽ Christum p⁹ humanã assumptionẽ nõ ex duab⁹ naturis existẽ: sed solã in eo dinã naturã pmanere. ꝫ hij gdẽ pscriptaz beresim cõdẽnantes. xxviij. canões statuerũt: q̃ũ auctor maxie scũs Anatholius epc̃ fuit.

¶ Quinta itẽ celebrata fuit ꝓstãtino. ꝯ theodox mopsotenũ ꝫ oẽs hẽticos: q mariã vginẽ solũ hoiez peperisse dicebãt: nõ aũt deũ ꝫ hoiez: q̃. in synodo cõstitutũ fuit: vt bta vgo theotocos diceret: q: vẽ deum ꝫ hominẽ peperit. hec ãt Justiniani ꝓncipis tẽporib⁹ ꝫ Julij pape. ac dñi anthiocheni: atqꝫ Euthij ꝓstãtinopolita. hita fuit: qui omnes quattuordecim capitula anathematizãdo scripserũt ꝯ theodorici pdicti ꝫ sociorũ ei⁹ blasphemias. Et hec ō sex ꝓncipaliorib⁹ synodis sub epilogo dicta sufficiãt.

¶ Fuere ꝫ alie vigintitres synodi: vt habet̃ in canõe. ic. di. diuersis tẽporibus habite: q̃ tamẽ eiusmodi auctoritatẽ quã sex predicte ꝓncipales non obtinuerũt: quas hic brevitat⁹ causa omitto.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Theodor⁹ ãgloz archiepc̃s vir doctissim⁹ optimusqꝫ per hoc tẽpus apud Angliã floruit: ꝫ inter cetera: vt Paul⁹ historic⁹ refert: libũ egregiũ edidit: in quo declarauit: qua penitentia vnũquodqꝫ peccatum dilui posset: sed ꝫ alia cõmentaria perpulchra in diuinis codicibus scripsit.

¶ Damian⁹ insup papiẽsis epc̃s: ꝫ Dãsuet⁹ mediolanẽsis similiter epc̃s hijs tpib⁹ in italia ꝫ doctria ꝫ scitate plurimũ valuere: q̃ũ eplẽ atqꝫ tractat⁹ ꝑdictã sextã synodũ multũ iuuere: in qb⁹ hec potissimũ aderãt scripta: hec ẽ va dei ꝫ hois fides: vt due credanr̃ in deo volũtates: dueqꝫ operatiões.

¶ Severin⁹ agabunẽsis abbas doctissim⁹ ad hec vsqꝫ tpa cũ glia puẽit: q ĩ vita piter ꝫ ĩ morte multis claruit miracul⁹: ꝫ int̃ cetꝫ ferr̃ipz clodoneũ frãcoz regẽ lãguidũ a diutina sua ifirmitate pcib⁹ libasse

¶ Stella q̃ greci cometẽ vocãt hoc codẽ ãno p. z. ꝓtinuos mẽses apparuit: ꝫ pluuie maxie: frequẽtissimaqꝫ tonitrua: q̃lia nunq̃ ãtea audita fuerãt: q̃ oia maxias: ꝫ quidẽ ꝓxias clades idicauere. vñ mox maxia vniuersal⁹ sqꝫ pestilẽtia subsecuta est: qua certe primũ papia fere tota depopulata: ꝫ per annuz derelicta est. Scribit enim paul⁹ historicus libros gnqꝫ: Hic frequẽtib⁹ pluuijs oẽs segetes cõculatas iterũqꝫ fuisse renatas ꝫ ad maturã frugẽ ẽt puẽisse: ꝫ pserti in vrbib⁹ nostris cisalpine gallie.

¶ Theodor⁹. xij. frãcorum rex hoc ãno pr̃e sublato regnare cepit: ꝫ regnauit ãnis. 14. vir certe calli di ꝫ astutissimi ingenij: nec mãu min⁹ q̃ cõsilio ꝓmpt⁹: ꝫ ꝓpterea multas in vrbe tyrãnides exercuisse fert̃: Hebroynũ qppe quẽdã nobilissimũ habuit necessariũ: cuius cõsilio ipse rex oia agebat: ꝫ inter cetera cũ austrasios populos exosos haberet: cõtra eos regẽ cõcitauit. Qui magno exercitu cõparato: aduers⁹ eos duxit. Sed ipse auctor malox bebroyn⁹ a pipino austrasiorũ regulo interfect⁹ mox ẽt rex superat⁹ est: Quo viso Theodor⁹ rex pipinum in locum Hebroyni suffecit: ꝫ maiorem domus regie: regniqꝫ gubernatorem voluit esse: Quo aũt genere mortis obierit non inueni.

5877 678 ¶ Garibald⁹ grimoaldi regis fili⁹. xi. Lũgobardox rex hoc ãno puer patre mortuo regni iura suscipiens regnauit tm̃ mẽsib⁹ trib⁹: Eo tẽpore partharis quẽ puerũ Grimoald⁹ papia depulerat: teste paulo histozico: li. v. c. 34. dũ exul ex gallia in britanniã trajceret: incerta voce admonẽtur: vt mortuo Grimoaldo paternũ regimẽ repetat. Qua quidẽ voce permotus: ꝫ incert⁹ haberet̃ auctor: in Italiã rediit Ar. 3. mẽsib⁹ post Grimoaldi mortẽ regno paterno sine cõtentiõe potitus est.

¶ Partharis. i. z. lõgobardorũ rex Aripti regis fili⁹ repetito regno regnauit p⁹ solus ãnis octo: moxqꝫ cũ Juniperto filio ãnis decẽ: vir sane bon⁹ ꝫ christiãe religionis amator: Cui⁹ rei cã multas ecclesie ac scẽ Agathe monasteriũ edificauit: Cui⁹ etiã vxor Rhodelinda ei⁹ exẽplo pmota: ꝫ ipsa gloriose vginis marie basilicã q̃ ad pricas dicit̃ extra muros pulchrã extruxit: ꝫ maiora extruxisse: nisi Alachis lõgobard⁹ tridẽtinox dux illũ pturbasset: q elat⁹ victoriã cõtra bauaroz regẽ. cl. apud Bauzanũ oppidum fuderat in reges suos arma mouere ꝑsumpsit. Verũ Partharis hic compato exercitu hoiez pmo impetu fugauit: ꝫ tãdẽ vsqꝫ Tridẽtũ illũ psequẽs in vrbe aliq̃diu obsedit: ꝫ cũ fuga saluẽ sibi q̃siuisset: Partharis vrbe potit⁹ ẽ. tãta tm̃ hui⁹ regis clemẽtia fuit: vt hoiez ad se redeuntẽ in gratiã reciperet: ꝫ Brixie ducẽ ad Junipert⁹ filij ꝑces crearet reclamãte tamẽ sepi⁹ patre q in suã hic Junipertus facẽt pni-

ciem q̄ hosti suo ad malignādum vires preberet: Brixiana nanq; ciuitas magnā semper nobiliū lon
gobardorum multitudinē habuit: nec in presentiarum secus is patharis rex optim⁹: rādē ab hac fece
subtract⁹ in basilica saluatoris: quā eius pater in papia extruxerat: sepellitur.

Eo ei⁹ nois secūd⁹ papa natiōe Sicul⁹ patre paulo Agathoni pōtifici succedēs: sedit mēsi.
x. z dieb⁹. 17. vir gdē scitate z scia cōspicu⁹: cui⁹ scripta extāt elegātissima: z vltra doctrinaz
l atq; eloquētiā singularis religiōis: pietat⁊ atq; clemētie fuit pōtifex: q oēs vbis z exēplo ad 679 5878
iustitiā: ad fortitudinē: ad hūanitatē: benignitatēq; hortabat. Hic gppe in missaz celebra
tione pacis oscnlū p⁹agn⁹ dei dari instituit. Cōcessitq; necessitate vrgēte oi die baptizari debere: sicut
bām⁹ in canōe de ꝓse. di. 4. c. Hij q̄ sextā quoq; synodū p̄dictā ab Agathone celebratā approbauit at
q; suscepit: z eos anathematizauit: quos illa sca synod⁹ p̄sente Cōstātino dānauerat. Instituit q; p̄terea
z qdē scē: ne ad archiepatū assumpti p vsu pallij: aliozūve officioz q̄ecūq; ecclesie p̄soluerēt. Obijt deni
q; vir optim⁹ atq; scissim⁹. 4. calē. iuni: q̄ qdē die eius natale celebratur: z collachrymātib⁹ oib⁹ in ec
clesia bti petri cū magna reuerētia sepelit: z tūc sedes vacauit menses. xi. z dies. xxi.

Enedict⁹ hs papa p̄e ioāne Ro. nat⁹ p⁹ leonē z ipe sedit mēsi. x. z die. xij. Is vn⁹ fuit q̄ meri
to oiuz suffragijs idemortui leonis surrogari debuit. Hā ab ineūte etate exēplo militari ce. 681 5880
b pit: z in diuinis scripturſ ab ipsa pueritia operā dedit: adeo vt in ipis doctrina z exercitatiōe
singularſ tūc hr̄etur. Ob cui⁹ sāctitatē p̄mot⁹ impator ad eū hac sāctōe misit: vt deiceps quē
elect⁹ z exercit⁹ Ro. deligēt in papā nulla impator aut expectata licētia cuestigio ꝓfirmarēt: qō diu obs
natū ē. Hic itaq; beati petri: bticq; Lau. in lucina: ac bti Valētini martyris via flāminea: necnō z virgi
nis dei genitricis ad martyres basilicā restituit: easq; aureis ac argēteis vasis: vestibus: aliisq; ornamē
tis plurimuz exornauit. xi⁰ vō mense omnib⁹ carus atq; acceptus e vita decessit: z apud sanctū petrū
in vaticano sepultus fuit: idibus iunij: z post sedes vacauit mensi. 2. z diebus quindecim.

¶ Vngarorum regni p̄incipium.

¶ Vngaroz seu bulgaroz regnū p hoc tp̄s initiū būit. hij nāq; bulgari ex scythia nouit p⁰ impetu
thraciā europe regionē inuaserūt: qs cū impator retardare tētasſz in furorē vſi illū int̄ panoniā z my
siam ingēti clade suparūt. Fugiētiq; pacē nō egs ꝓditiōib⁹ dederūt: p quā panoniā z missiā puincias ꝓ
secuti sūt: vbi z p. 800. z. 6. ānos sedē obtinēt nō sine magno reipu. xp̄iāe emolumēto: z maxie ꝑ turcos
assidua bella gerēres qb⁹ p̄mo Trebelli⁹ rex regnauit: q Justiniani. 3. ab impio deiectū postea armis
restitnit. Mysia āt puincia q̄ vngarie pars ē phrygie puincia erat: z adiacet helespōto: z teste pli. v. lib.
natu. histo. ꝓ ermina hz Troiā in q̄ est ciuitas Abesia haud lōge a Troia: Caroloz etiā gloriosum no
men p hoc tp̄s apud frācos initiū sūpsit. Erāt aūt duo fratres austerie dnces: vn⁹ martin⁹: z alē pipi
nus ꝓnomēto vetul⁹ sine breuis. Pipin⁹ āt cū intellexisſz hebroynū regſ theodori necārū atq; domus
tis plurimuz exornauit. xi⁰ vō mense omnib⁹ carus atq; acceptus e vita decessit: z apud sanctū petrū
in vaticano sepultus fuit: idibus iunij: z post sedes vacauit mensi. 2. z diebus quindecim.

¶ Vngarorum regni p̄incipium.

¶ Vngaroz seu bulgaroz regnū p hoc tp̄s initiū būit. hij nāq; bulgari ex scythia nouit p⁰ impetu
thraciā europe regionē inuaserūt: qs cū impator retardare tētasſz in furorē vſi illū int̄ panoniā z my
siam ingēti clade suparūt. Fugiētiq; pacē nō egs ꝓditiōib⁹ dederūt: p quā panoniā z missiā puincias ꝓ
secuti sūt: vbi z p. 800. z. 6. ānos sedē obtinēt nō sine magno reipu. xp̄iāe emolumēto: z maxie ꝑ turcos
assidua bella gerēres qb⁹ p̄mo Trebelli⁹ rex regnauit: q Justiniani. 3. ab impio deiectū postea armis
restitnit. Mysia āt puincia q̄ vngarie pars ē phrygie puincia erat: z adiacet helespōto: z teste pli. v. lib.
natu. histo. ꝓ ermina hz Troiā in q̄ est ciuitas Abesia haud lōge a Troia: Caroloz etiā gloriosum no
men p hoc tp̄s apud frācos initiū sūpsit. Erāt aūt duo fratres austerie dnces: vn⁹ martin⁹: z alē pipi
nus ꝓnomēto vetul⁹ sine breuis. Pipin⁹ āt cū intellexisſz hebroynū regſ theodori necārū atq; domus
tis plurimuz exornauit. xi⁰ vō mense omnib⁹ carus atq; acceptus e vita decessit: z apud sanctū petrū
in vaticano sepultus fuit: idibus iunij: z post sedes vacauit mensi. 2. z diebus quindecim.

¶ Vngarorum regni p̄incipium.

¶ Vngaroz seu bulgaroz regnū p hoc tp̄s initiū būit. hij nāq; bulgari ex scythia nouit p⁰ impetu
thraciā europe regionē inuaserūt: qs cū impator retardare tētasſz in furorē vſi illū int̄ panoniā z my
siam ingēti clade suparūt. Fugiētiq; pacē nō egs ꝓditiōib⁹ dederūt: p quā panoniā z missiā puincias ꝓ
secuti sūt: vbi z p. 800. z. 6. ānos sedē obtinēt nō sine magno reipu. xp̄iāe emolumēto: z maxie ꝑ turcos
assidua bella gerēres qb⁹ p̄mo Trebelli⁹ rex regnauit: q Justiniani. 3. ab impio deiectū postea armis
restitnit. Mysia āt puincia q̄ vngarie pars ē phrygie puincia erat: z adiacet helespōto: z teste pli. v. lib.
natu. histo. ꝓ ermina hz Troiā in q̄ est ciuitas Abesia haud lōge a Troia: Caroloz etiā gloriosum no
men p hoc tp̄s apud frācos initiū sūpsit. Erāt aūt duo fratres austerie dnces: vn⁹ martin⁹: z alē pipi
nus ꝓnomēto vetul⁹ sine breuis. Pipin⁹ āt cū intellexisſz hebroynū regſ theodori necārū atq; domus
tis plurimuz exornauit. xi⁰ vō mense omnib⁹ carus atq; acceptus e vita decessit: z apud sanctū petrū
in vaticano sepultus fuit: idibus iunij: z post sedes vacauit mensi. 2. z diebus quindecim.

¶ Vngarorum regni p̄incipium.

¶ Vngaroz seu bulgaroz regnū p hoc tp̄s initiū būit. hij nāq; bulgari ex scythia nouit p⁰ impetu
thraciā europe regionē inuaserūt: qs cū impator retardare tētasſz in furorē vſi illū int̄ panoniā z my
siam ingēti clade suparūt. Fugiētiq; pacē nō egs ꝓditiōib⁹ dederūt: p quā panoniā z missiā puincias ꝓ
secuti sūt: vbi z p. 800. z. 6. ānos sedē obtinēt nō sine magno reipu. xp̄iāe emolumēto: z maxie ꝑ turcos
assidua bella gerēres qb⁹ p̄mo Trebelli⁹ rex regnauit: q Justiniani. 3. ab impio deiectū postea armis
restitnit. Mysia āt puincia q̄ vngarie pars ē phrygie puincia erat: z adiacet helespōto: z teste pli. v. lib.
natu. histo. ꝓ ermina hz Troiā in q̄ est ciuitas Abesia haud lōge a Troia: Caroloz etiā gloriosum no
men p hoc tp̄s apud frācos initiū sūpsit. Erāt aūt duo fratres austerie dnces: vn⁹ martin⁹: z alē pipi
nus ꝓnomēto vetul⁹ sine breuis. Pipin⁹ āt cū intellexisſz hebroynū regſ theodori necārū atq; domus
tis plurimuz exornauit. xi⁰ vō mense omnib⁹ carus atq; acceptus e vita decessit: z apud sanctū petrū
in vaticano sepultus fuit: idibus iunij: z post sedes vacauit mensi. 2. z diebus quindecim.

¶ Vngarorum regni p̄incipium.

¶ Vngaroz seu bulgaroz regnū p hoc tp̄s initiū būit. hij nāq; bulgari ex scythia nouit p⁰ impetu
thraciā europe regionē inuaserūt: qs cū impator retardare tētasſz in furorē vſi illū int̄ panoniā z my
siam ingēti clade suparūt. Fugiētiq; pacē nō egs ꝓditiōib⁹ dederūt: p quā panoniā z missiā puincias ꝓ
secuti sūt: vbi z p. 800. z. 6. ānos sedē obtinēt nō sine magno reipu. xp̄iāe emolumēto: z maxie ꝑ turcos
assidua bella gerēres qb⁹ p̄mo Trebelli⁹ rex regnauit: q Justiniani. 3. ab impio deiectū postea armis
restitnit. Mysia āt puincia q̄ vngarie pars ē phrygie puincia erat: z adiacet helespōto: z teste pli. v. lib.
natu. histo. ꝓ ermina hz Troiā in q̄ est ciuitas Abesia haud lōge a Troia: Caroloz etiā gloriosum no
men p hoc tp̄s apud frācos initiū sūpsit. Erāt aūt duo fratres austerie dnces: vn⁹ martin⁹: z alē pipi
nus ꝓnomēto vetul⁹ sine breuis. Pipin⁹ āt cū intellexisſz hebroynū regſ theodori necārū atq; domus
tis plurimuz exornauit. xi⁰ vō mense omnib⁹ carus atq; acceptus e vita decessit: z apud sanctū petrū
in vaticano sepultus fuit: idibus iunij: z post sedes vacauit mensi. 2. z diebus quindecim.

cit: Cui cū scūs eps insedisset: ita māsuetū aial reddidit: vt eū suaui incessu an domū ppriā vsq; portā ierit: qō rex intelligēs ex eo ꝛ deinceps epm tanq; virū optimū maximo honore ꝓsecut⁹ est: Equūq; quē sue sessioni dedicauerat: ei etiam dono dedit: Atq; farram: ruscul ūq; quē Wlacis tyrannice eccle-sie abstulerat: eidem episcopo restituit.

¶ Beda anglicus cognomēto venerabilis: vir latina: grecaq; lingua nō mediocriter erudit⁹ tēpesta te hac ꝓ xp̄iana religiōe multū laborauit: eo q; docēdo ꝛ p̄dicando vsq; in senū oēs perstrinxerit: ter ras: ꝛ adeo laborauit: vt p̄ nouē ꝛ .xl. ānos docere ꝛ libros ꝓponē nunq; lass⁹ visus fuit: eapp venerabi lis ꝓgnomētū meruit: g cū circa ānū dñi. 734. etat̄ vo. 72. plen⁹ bōis opib⁹ dié obierit in scōrū nūero ꝓputari meruit: cui⁹ corp⁹ postmodū ad genuēsiū maritimā delatū in dñi benigni basilica cōditū nūc vsq; mānet. Hic āt cū doctissim⁹ eēt: hos egregios edidit cōmētarios atq; libros: vz Sup mar. li. 4. sup genē. li. i. Sup tobiā li. i. De qōni. li. reg. li. i. sup lu. li. i. sup samue. li. 4. sup psal. li. i. De ip̄ib⁹ chroni. lib. i. sup episto. ca no. li. 7. sup taber. moysi. li. 3. sup pabo. li. i. De lūa li. i. sup acti. apo. li. i. sup salo. tēplo lib. i. sup cāti. cā. li. v. De gestis āglo. li. i. sup apoca. li. i. sup esdra li. 3. De locis scis li. i. Omelias mltas atq; ꝫmōes gb⁹ gallici sacerdotes vtunt̄. Hūit hic duos germāos doctissimos ꝛ noiatissimos: vz Strabonem: Hemyonē: quū alter pleraq; omelias elegāti ꝫmōe cōposuit. ꝛ alter in genesim ꝓmētatus ē.

Ergi⁹ papa natiōe āthiochen⁹ patre tybe. nat⁹ Conon pōtifici succedens sedit ānis. 14. mēsi. 8. ꝛ die. 14. magne doctrie ꝛ scitat̄ vir: quāobcām: 3 maxia cū difficultate: q; cū alij theodox: alij pa scalē archidiaconū postularēt: in canōis oesūcti locū sufferr⁹ē: quē postea Justinian⁹ impator: cū sue
5883 684 synodo nollet acqescē: ad se vinctū p zacbariā ꝓtbospatarū suū Constātinopoli trahē p̄cepit: 3 milites italici id admittē ꝛ tolerare noluerūt. ꝛ nīl ab eodē pōti. ꝓtbospatari⁹ tutat⁹ fuisset: ptinus trucida tus fuisset: vex cū pacē obtinuisset: vt vir scissim⁹ ad eccliax instaurationē manū apposuit: ꝛ q̄ maxime petri basilicā semi dirutā restituit: atq; multa dona p̄ciosa obtulit: ibiq; cū basilicā reficēr ꝓpé dominice crucis in arcula eburnea repit: atq; bri leōis pape corp⁹ vilissime iacēs: dño reuelāte in hēstiorē lo cū trāstulit: hic int̄ cetera ꝓstituit: vt agn⁹ dei ter āte fractionē pāis xp̄i semp in eccliā canēt̄ur. Eiusq; ītute ꝛ sanctitate saxones oēs fidē nostrā suscepert̄. Tandē vero in dño gesēs. vj. id⁹ septēbris colla chrymātibus cunctis in basilica petri sepelitur: ꝛ tunc cessauit episcopat⁹ dies. 50.

¶ Clodoneus eius nois 6s Theodor regis fili⁹. 13. rex frācox hoc āno frācis post patrē puer regnare cepit: ꝛ ꝓmittēte pipino regnauit ānis duob⁹: q̄ mortuo Childiberti⁹ theodori frater regnū accepit: ꝛ
5884 685 q̄rtus Frācox rex bitus ē: Ad quē pipinus ex austeria p̄sumptā cōtinuās regina possessionez Grimoaldū filiū gubernatorē regie domus statim misit: cui⁹ auctoritate rex omnia administrauit. Ipe āt pipinus interim cū Sueuis ꝛ germanis populis plurima bella gessit.

Justinia. 2. ꝓstātini p̄dicti fili⁹. 27. ꝓstātinopo. impator p̄ p̄cez impauit p̄ma vice ānis. x. hō
5885 686 i sāe bon⁹ prudēsq; : ac eleōsynax pfui⁹ largitor: q; sobres cōstātinopolitanū admodum auxit imperiū: ꝛ multas leges cōdēs oīnā honorauit religionē. Deinde cū saracen lybiā ꝛ aphri cā inuasisset: ꝛ oia mar̄ exposita occupasset: eox malis pmot⁹ iustinian⁹ cū ingēso exercitu in eos stati ꝓpuit: ꝛ tm̄ terrozis eox duci amimechel icussit: vt vltro pacē expostulās aphricā occupataz restituerit. Fcā itaq; pace haud multo p⁹ Justinian⁹ ꝛ in deū ꝛ in hoies multa incōstātia vti visus est q; p̄mo saracenos ipos: deinde vngaros p̄ter pacis federa adorsus ē: a gb⁹ tū plus incōmodi accepit q; intulit: vū ꝛ ꝓstātinopoli rediēs in maximū ciuiū suox odiū deuēit: q; pfecti vbis scuitia nō cōpescuis set: quq; synodū būisset in quā p̄dictā sextā synodū quā pat⁹ su⁹ fecerat infringē conat⁹ sit. qq; Sergius pōtifex Ro. iterfice voluisset: quapp vniuersa in eū ꝓmota ciuitas Leōtiū patriciū nobilissimū ac po-tētissimū cū vniuersa plebe in eū excitauit: q refracto vbis carcē: multisq; eductis morti dānat̄ ipsius iustiniāi impio dicit: naribusq; uuulatū i exiliū apō cersonā pōti. ciuitatē misit: ꝛ ipe leōti⁹ ipiū aisit.

Dānes ci⁹ nois. vi. pa. p̄ce petronio greco oriūd⁹ p⁹ Sergiū pōti. ānis. 3. ꝛ mē. 3. sedit. Hic vt multi asserūt martyrio coronat⁹ ē: 3 a gb⁹ non sat̄ ꝓstat: q ꝛ bti ādree basilicā i vaticāo collapsaz restitu
5894 695 it: ac bti petri altare cū duab⁹ colūnis de exercat: leuaq; exornauit: atq; ēt: vt erat alo pi⁹ exerario eccle multos captiuos redemit: ꝛ in Samū cū pace remisit. Adrianus tandē martyr ad catbacumbas via apia apud sanctum Sebastianum sepellitur: ꝛ tūc sedes vacauit mense vno ꝛ diebus. 19.

Leontius p̄ci⁹. 28. ꝓstātino. impator pulso iustinīāo impiū occupās impauit ānis. 3. hic ga
5895 699 i licino p̄iarcha āmūcte cū oi vrbana plebe iustinianū dicit ꝛ ipiū obtinuit: qō itelligēs ami nelech saracenox admirat⁹ mox africā inasit: aduers⁹ quē impator hic ioānē p̄ricuz misit: ꝛ eos sarracēos ex africa exterminauit. 3 cū nō speraret aduers⁹ magnas sarracenox copias africā diu tueri: ioānes ad impatorē p auxilio ipetrādo reuers⁹ē: q̄ recedēte interi exercit⁹ tyberiū quen dā ꝓstātinopolitanū impatorē sibi creauit: g moxcū exercitu ꝓstinopoli nauigauit: captūq; ibi Leōtiū naso sicut ꝛ ille iustinianū p̄uauit atq; in carcerē trusit. ¶ Jumipt⁹: al̄ Lōpertus par̄ beritis reḡ fili⁹. 13. lōgobar. rex hoc āno p̄ce ipso defūcto sol⁹ regnauit ān. 8. 12. vir oi bōi ate ꝓspicu us eloquētissimusq; atq; cūct̄ amabilis ꝛ gratios⁹: necnō ꝛ i bellis exercitatissim⁹ ac audacissim⁹ cuius gesta apō pau. histo: icū p̄clara bēnt̄: hic int̄ cetera apō papiā vrbem vbi bellū ꝑ Wlachis gesserat mo nasteriū pulcherrimū in honorē beati Gregorij martyris extruxit. atq; alia in vrbe refecit ꝛ edificauit Tandem bona gratia ꝛ pace vita funct⁹: vniuersis lōgobardis collacbrymantibus: teste p aulo lib. v. c.

xij. apud sanctū Salvatorem: quod annus suus struxerat: sepelitur.

Yberi⁹ ci⁹ nois. 3. fs ꝑstātinopoli. impator: Leōtio capto ⁊ icarcerato iperauit ānis. 7. hic ꝑstāti nopolitan⁹ nobilissim⁹ erat ciuis: q alio noīe Abūnar⁹ vocabat̄: q suscepto ꝓncipatu philippici in Alicephori ꝓnicij filiū suū ad obtinēdū imperiū fautorē in pōtū exulare ꝓmuo iussit. dixerat. n. iō ꝑ hi lippus impator se ꝑ getē vidisse aglā caput suū obūbrare: q ipator iperij ꝑfugū id exitiū mās ſtatiz in cum relegauit. Uex etiā cū Justiniano olim imperatore apud Cherſonā ponti relegatū interimē fa tuissēt: id audiens Justinianus sibi canēs ad Cacanū bauarum confugit: a quo honorificentissime su scep⁹: etiam eius filiam sibi vxorem dedit: q ad recuperādum imperium ei auxiliū ꝓstitit: quo au xiliatore Tyberium hunc iecit: ⁊ imperium rursus recepit. 699 5898

Sannes. 7. papa ex Grego. ꝓre greco nat⁹ p⁹ alterū ioānē pōtificez hoc āno veleet⁹ sedit ānis. 7. ⁊ mē. 7. ⁊ die. 18. hō scitate ⁊ eloquētia clarissim⁹: q ⁊ ipse in basilica petri oratorū in honorē gem tricis adhuc extās extruxit: ⁊ scē Euphemie basilicā restituit: cemiteria q̄q nōnulla: ⁊ ꝑti scōrū mar cellini marci ⁊ Damasi pōti. exornauit: alias ēt basili. pictur(⁊ scōrū historijs cultiores reddidit. Js tā dem oi grauitate ꝓclarus. 15. calē. decē. ⁊ i basilica quā ꝓstruxerat sepultus ē: ⁊ vacauit sedes mēs. 3. 704 5903

Ustinian⁹ oli august⁹ itex ope Cacani soceri sui Cōstātinopoli reuers⁹ rursꝰ impauit ānis. 6. q cū ꝓmū adept⁹ ē impiū tyberiū ⁊ leōtiū iperatores a gb⁹ fuerat iperio ꝓuat⁹ i carcere ūctos eduxit ⁊ vtrūq; vniuerso spectāte pplo iterfici mādauit: galinicū vo patriarchā obcecatū Ro. relegauit: ac mul tos ex ūmicis suis vario mort(gnē e medio sustulit: plerosq; in carcere trusit: q̄rū de nūero mueū nari bus abstergebat: ⁊ idies aliquē supplicio afficiebat. Deide in odiū pōtificij nois: vbi exulauerat mau cit. Uex de ꝓstina vita ob calamitates ppessas Justinian⁹ mior imutare voluit: niſ q̄ pōtificē roma rīciū ꝑteiū ⁊ belyā spartariū Cherſonā cū classe misit: q oēs marcs pubertatē supgressos ibidē interfe nū veneratus ē. Nā ꝓstātino pōtifici classe q̄ turc⁹ ꝓstātinopoli vēiret misit rogās vt dignarei ad se ꝑfi ciſci: q̄ iā ex multo tēpore erat cupiēs sūmū aliquē pōtificē videre: q̄ obtēperāte Justinian⁹ Tyberiū fi liū cū regio comitatu ⁊ Cyrū ꝑriarchā cū oi clero bonoris gra vsq; ad ectauū lapidē ei obuiā misit: ⁊ pōtificē qdē vbē ingress⁹ nō solū ꝓplex⁹ ē: vex ēt eius pedes veneratiōis gratia exosculari voluit: oia q̄ pōtificū romāox decreta approbauit ⁊ cōfirmauit. Discedēs āt ab eo pōtifex hominē adhortaꝰ vt cū oib⁹ pacē ꝓfnet: ⁊ q̄ pacis sūt maxime cū philippico magni ai viro in cheronēſi insula exulanti ing reret. At Justinian⁹ ꝓsilio pōtificis būmerent(nō obtēperās interficiēdi philippici ea classem in pon tū misit: ⁊ cū philippico dimicare tētass; ab eodē cū Tyberio vnico filio interfect⁹ ē. Eas ob dissensio nes aphrica ⁊ lybia: ac Granate regnū a sarracēis occupate fuerūt q̄ vsq; in pūtē diē illis parent. 706 5905

Jſtinus papa natōe Syr⁹ Joāni. 7. in pōtificatu suffect⁹ sedit tm̄mō dies. xx. q̄ tpe magnū s scisma fuit: q iz in pontificati podagra adeo laboraret: vt nō mō ābulare: vex nec cibū ꝑ se sumere posſz: tū ita recip. ⁊ vbis Rome curā gessit vt nil ꝑtermisit qō bonū pastorē deceret: Sz subita morte corrept⁹ in basilica petri sepult⁹ ē. Et tūc sedes vacauit mē. i. dies. 18.

¶ Venetorum ducatus initium.

¶ Paul⁹ Luci⁹ Eraclian⁹ ꝑm⁹ Venetox dux hoc āno a ꝑriarcha populoq; Veneto: vz tribunis ꝑce ribusq; cūctisq; plebeis in Eraclea ciuitate creat⁹ dux ducauit ānis. 8. mē. vno ⁊ dieb⁹. 5. A ꝓditōe nā qz vbis venete vsq; in pūs tps cū veneti gubernatiōis formā sub tribunis ⁊ cēturiōib⁹ habuisset. nūc vo ꝑ frequētes aduersariox incursus repīmēdos de cōi oīuz ꝓsilio būc hoiez rāro dignū honore delege runt q magīatu susceptō stari cū lōgob. vbiq; fed⁹ inijt ⁊ venetā ciuitatē ꝑ virib⁹ āpliare curauit. Unde q̄ magīatu susceptō stari cū lōgob. vbiq; fed⁹ inijt ⁊ venetā ciuitatē ꝑ virib⁹ āpliare curauit. Unde ti huc atq; illuc ꝑ exercēdis negociatiōib⁹ nauigare ceperunt. Et cū supioīb⁹ dieb⁹ ab emulis magnas cū successorē hēticū declarauit. Saxonūq; duos reges: vt Pau. li. 6⁹ scribit voti religiōisq; cā Romaz venētes baptizauit: qui etiam regno ⁊ pompis renūciantes monasteriuz ingressi sunt: vbi etiaz paulo post deuotissime obiere. Nec etiam ipse Constantinus diu superuixit: Quo mortuo in basilica sancti petri sepultus fuit. Et tunc cessauit episcopatus mēses duos.

¶ Luiptus. i. 4. lōgobar. rex Junipti reg⁹ filiꝰ regnauit mēs. 8. Hūc Junipt⁹ rex puerulū reliqt succes soꝛē cui ⁊ tutorē ōdit Aſprādū: q̄ audito Ragipt⁹ thaurēſiū dux: qué Grimoald⁹ reliq̄rat puerū cū vali da māu aduers⁹ hūc ⁊ Aſprādū tutorē vēit: ⁊ cū apō Novariā vbē adiuicē ꝓfixiſſēt ipse Aſprād⁹ euz rhotario bergomate duce auxiliatore suo supat⁹ est. Eoq; supato lōgobardoz regnū ipse Ragipert⁹ obtinuit: sed āno vtā finiuit.

¶ Ragimpert⁹ igit. 15. lōgobar. rex Luitpto rege paruulo deiecto regnauit anno vno.

¶ Arigt⁹ āt Ragipti reg⁹ filiꝰ. 16. lōgobar. rex p⁹ prez regnauit annis. 12. vir iustitie ⁊ pietat(cultor: ⁊ maxie i pauper munificētissim⁹ q zelo xpiane religiōis duct⁹: vt Paul. li. vi. ait: Alpes Cocias in gb⁹ ge

nua ẽ: ⁊ qcqd ab ea ad alpes vsq; galliaꝝ fines ꝓtendebat̃ bt̃o petro donauit: hic iterato cũ luitpto olim rege paruulo ⁊ Aspr̃ado ei⁹ tutore p̃dict(: alijsq; ducib⁹ apo papiã pugnãs oẽs fudit: ⁊ in fugã vtit: ⁊ Luitpertũ regẽ ꝓbẽdit: ac tãdẽ interfecit: persecutusq; est rhotariũ bergomatẽ ducẽ q̃ ausꝰ fuerat regnum cũ luitperto ⁊ Aspr̃ado inadẽ: ideoq; Laudũ vrbẽ expugnauit ⁊ Bergomũ obsedit: illã q̃q; vicit ⁊ cepit: atq; ducẽ ipm rhotariũ ibidẽ ꝓbẽdit: ac thaurini iperpetuũ relegauit: vbi pauc⁹ dieb⁹ vitã finiuit: totãq; insuper aspr̃adi tutoris familiã extinxit: luitpr̃do paruulo filio excepto q̃ iusto dei iudicio ꝑseruat⁹ẽ. Veꝝ aspr̃ad⁹ ipe ad Bauarũ regẽ cõfugerat: paulop⁹ ipius auxilio tret⁹ in italiã descendit: ⁊ collat(signis cũ Ariperto isto acerrime pugnauit: ac tãdẽ victor enasit. Aripertus ãt dũ trepide auro bonust⁹ fugẽt in ticino flu. summersus ẽ: cuius corp⁹ in crastinũ inuentũ ad Saluatoris tẽplũ qd̃ Aripertus proauus construxerat cũ ingenti põpa perlatum sepultũ est.

Philippic⁹ q ⁊ Bardanic⁹ xo. ꝓtãtiopo. iperator p⁹ Justiniani iperauit ãno. i. ⁊ mẽ. 6. vir sãe ai atq; maximi ꝓsilij: q oiuꝫ ꝓfu impio suscepto Cyꝝ pr̃iarchã i põto relegauit: eo q̃ bn̄ cuꝫ
5909 7io p Ro. põti. sentiret: i cui⁹ loco quẽdã Ioãnẽ bẽiarcha abbatẽ suffecit: cui⁹ gdem dogmata stati Romã misit: iussitq; vt oiuꝫ ꝓfu affirmarent ⁊ approbarẽtur. Sꝫ Cõstãti. põtifex synodo bita nõ mõ philippici ⁊ Joãnis abbat(opiones improbauit: sed ẽt decreuit: vt scõrũ imagines q̃. 6. cõsilijs ab oib⁹ ꝓbat(q interfuerãt iussit in porticu bti petri depingẽr̃: ipꝫ q̃q; imperatorẽ hẽticũ declarauit. vloluit ne imperatoris heretici nomẽ publicis scriptis recipietur: sed cũ in hijs deliramentis pro obstinato corde persisteret ab Anastasio detectus est.

Anastas⁹ ãt ꝓgnomẽto archiuu⁹. xi. pstãtinopolitan⁹ imperator p⁹ philippicũ impauit ãnis. 3.
5910 7ii q̃ ꝑncipatu inito stati philippicũ captũ oculis ꝓuauit. post hec ad Ro. põti. litteras dedit: q buꝫ catholice fidei ac sexte synodi se acerrimũ defensorẽ futurũ polliceri: inde cũ ingẽtẽ classem alexãdriã misisset: cui⁹ duces in itinere rebellãtes in ipm retulere rheodorũ quẽdã impatorẽ creãtes q̃ mox apud niceã ꝓtra Anastasiũ cõflixit: cũq; victũ clericum ordinauit.

Bogobert⁹. ix. frãcoꝝ rex hoc ãno patre defuncto successit: Cui⁹ regni ãno ꝓmo Grimoaldus pipini filius, ꝓpter quasdã secretas factiões patrii⁹ a Rotbogalio leudicẽsi dolo perẽpt⁹ẽ: ⁊ ꝑ eo cius filij⁹
5911 7i2 Theobald⁹ auctoritate pipini regis palacio ꝓficit: moxq; pipino reb⁹ bũanis exẽpto frãci in theobaldũ pipini nepotẽ irruũt: ⁊ domo effugãt: quo fugato Ragũfredũ quẽdã maiorẽ dom⁹ regie cõstituũt. Pipino ãt Carolũ ꝓgnoie Marcellũ vnicũ filiũ reliquerat. Defuncto deniq; Bogoberto frãci Danielem quẽdã ignote ꝓsapie clericũ in regẽ suũ erigũt: ⁊ cũ Chilpericũ tertiũ noiant: quẽ Ragũfredus regie dom⁹ ꝓpositus in Carolũ marcellũ ducẽ cõpulit: ac maximis incõmodis ipm Carolum affecit. Sed paulop⁹ Carol⁹ iniurias receptas vltur⁹: ⁊ ipse in Chilpericũ regẽ atq; Ragũfredũ gubernatorẽ duxit: eosq; in agro cameracẽsi ꝓlio victos fugauit: ingẽtẽq; pdã in austeriã secũ duxit: ibidemq; Clotario q̃rto Carol⁹ in regẽ sublimato demuo Ragũfredũ persequi nõ destitit: atq; cũ tãdẽ vicit: Cui ꝓncipatu adẽpto solam Andegauiam prouinciã ei possidendam concessit. Chilperico rege demum mortuo: Frãci Theodoricũ quartũ Bagoberti tertij filiũ: ⁊ post cũ Clotarium gntũ ad Faustũ regiũ ꝓmouent: sub quo quidẽ Carol⁹ marcellus in austeria palacio prẽesse cepit.

Regor⁹ eius nois fs papa pfe marcello Romão nat⁹ p⁹ pstãtinũ põtificẽ sedit ãnis. 16. mẽsib⁹. ix. ⁊ dieb⁹. xv. Vir certe optim⁹ atq; scientissimus: tãteq; eruditiõis ac facundie bit⁹ vt faci
5912 7i3 g le ꝓuicẽt oẽs male de catholica fide sentiẽres: q̃ põtificatu inito stati vbis mentis ex pte collapsa restituit: ac tẽpla petri ⁊ laurẽtij extra muros instaurauit: atq; idẽ in alijs basilicis effecit: ac eas mũerib⁹ multi(exornauit. Mõasteriũq; insup via hostiẽsi nõ lõge a pauli basilica positum restituit: necnõ ⁊ bti ãdree mõasteriũ qõ Barbare nũcupat̃. Ei⁹ q̃q; opa germãi populi ad fidez sunt cõuersi. Indeq; Leonẽ imperatorẽ hẽticũ bita synodo excõicauit: eo q̃ scõrũ imagines abolere nõ desineret. Beniq; vir scũs postq̃ domũ ꝓpriã scẽ Agathe edificasset: in eaq; monasteriũ extruxisset: ac multos suo exẽplo ad virtutem ⁊ sanctitatẽ excitasset: tertio idus Februarij ad dñm cuolãs eius corp⁹ in basilica beati petri sepelitur: ⁊ tũc cessauit episcopatus dies triginta q̃q;.

Marcell⁹ hs veneto⁊ dux hoc ãno apo Eraclẽa suffragijs paulucio duci succes⁹ducauit ãnis. 7. mẽsi. 3. ⁊ die. vj. hic ex clarissima Funicaliũ familia originẽ duxit. de q̃ nil mẽoria dignũ hẽmus.

Viri doctrinis excellentes.

Bñdict⁹ mediolanẽsis archiepus tẽpestate hac paulo historico li. vj. c. xxiiij. testãt⁻: ⁊ Mediolãi ⁊ i
5913 7i4 tota italia nõ solũ i hũana⁊ sz ⁊ i dina⁊ eruditionũ scholis iclyt⁹ ⁊ clar⁹ fuit: ac nõnulla laude digna ꝓposuit: q̃ cũ Rome ẽt cãz ꝑ papiẽsi ecclesia diu egisset: pdidit: q̃ ibidẽ declaratũ fuit papiẽsez epm Romane sedi tantũ nõ mediolanẽsi episcopo obtemperare debere.

Egidius phũs grec⁹ mõachus p hos dies scia ⁊ religiõe clar⁹ fuit: q̃ pter cetera a se edita etiã i medicinis librum de pulsu metrice cõposuit: cuius ꝓncipiuꝫ est: Ingenij vires modicis conatib⁹ impar. Itez alium de venis qui incipit: Dicitur vena: quando fit rebus vna.

Bonifaciũ ãt mãgũtinũ epz hijsdẽ rpib⁹ floruisse dicũt: q̃ mõach⁹ exũs doctissim⁹ atq; eloquẽtissim⁹ ꝑ magnitudie aĩe Britãnia ad Grego. hũc põtificẽ vẽit: ꝓgnitaq; hois vtute ⁊ scitate ipm epm constituit: ⁊ in germaniã ad ꝓfirmãdos populos ꝓtin⁹ misit: vbi ⁊ ꝑdicatiõe ⁊ exẽplo ita op⁹ impositum egregie egit: vt a populo magũtino epus electus fuerit. postea etiã cũ in Alpbricã ꝓfectus eẽt: ⁊ ibidez dei

dei verbū indesinēter predicaret: ab infidelibus mahumetanis martyrio coronatus est.

¶ Petronius: seu petronax ciuis brixian⁹ vir religiōe insignis ⁊ diuitiaꝝ potētissim⁹ hac etate paulo historico li. vj. referēte apō gregoriū pōti. eas ob res magno in ꝓcio fuit: cui⁹ pōtificis suasu multas ecclesias in vrbe restituit: ac cassinēse sacti Bñdicti mōasteriū diu derelictū sua impēsa ⁊ edificijs ⁊ monachoꝝ freqntia magnificētissime restaurauit: ānō vʒ cētesimo. xij⁰. postq̄ fuat a lōgobardis ōsolatū.

Heodosi⁹ ci⁹ nois. 3⁹. 32. ꝓstātinopolita. impator: hoc ānō Anastasio ſpatore: ac tōsorato impium occupās impauit ānō vno. hūc ignobilē ⁊ deiectū hominē fuisse tradūt. Quippe q apō publica nos scripta facē ꝓsueuerat. Vex suscepto impio ita catholice fidei emulator existe cepit: vt catholic⁹ ⁊ xp̄ianissim⁹ ab omnibus diceret. ⁊ in signū hui⁹ statiꝫ imagines scōrū patrū a philippico p̄decessoꝝ suo vbiq̄ ōmolitas in pstinū statū restitui mādauit: sed ānō impij sui pmo a Leone 3° deiectus: ⁊ sine lesiōe dimissus clericū se creari fecit: ⁊ in monasterio ingressus reliquū vite sue sancte egit. 715 5914

Leo. 3⁹. 33. pstātinopolitanus impator post Theodosiū p̄dēm impauit cū pstātino filio ānis. 24. hic ab hēsiarchis seduct⁹ cū in pōtificē Ro. inuehi nō possz: teste pau. li. vi. c. xxvi. edictū ꝓpolit: vt oēs q sub impio Ro. cēnt apud pstātinopoli scōrū oinꝫ imagines ⁊ statuas ab tēplis abradent: auferrēt̄q̄ affirmās se id facē ad tollēdā idolatriā: q vō secus feciſſz cū se p hoste publico habituꝝ. At grego. pō. tifex tāte impietati nō solū nō obtēperauit: sed ēt oēs cathol: cos monuit ne timore vel edicto p̄cipis tāte impietati nō solū nō obtēperauit: sed ēt oēs cathol: cos monuit ne timore vel edicto p̄cipis in tātū errorē vllo mō dilabēntur: qua adhortatiōe adeo italie populi animati sunt vt paulū absuerit: gn sibi aliū delegerint impatorē: quo minus āt id fiēt auctoritate sua gregori⁹ obtestari ānixus ē. Rauenne tamē rāta seditio orta ē: cū alij impatori: alij pontifici obtēperādū ducēnt: vt in ipso tumultu paul⁹ exarchus cū filio occidēt̄ur. Mittit deinde ab impatore Eutichi⁹ Eunuchius q pollicitationib⁹ ⁊ dono 716 5915

Carol⁹ marcellus pipini senioris filius: hoc ānō patre defuncto palacio reg⁹ Frācie p̄ficitur: ⁊ in eod magistratu atq̄ in austeria regnauit ānis. 27. Hā pipin⁹ duos filios hūit: hūc vʒ Carolū: ⁊ alium: Quo mortuo hic solus regnū ⁊ principatū obtinuit: nullꝫ tamē cū aduersitatib⁹ possedit: eo q̄ Eudonius Agtanie dux: ⁊ Clotari⁹ rex q̄d vixerūt sibi plurimū aduersari sunt. Sed hijs mortuis: Carol⁹ hic totā austerie regni ptē regēs. Saxoniā: Bauariā: Frixiā: Alemaniāq̄ cōtriuit: ⁊ regno massiliaꝫ adiecit: ac p Grego. papā ad p̄cipiū vocat⁹ cū intellexisſz sarracēos ex aphrica in bispaniaꝫ traiectos oēz puinciā prsus depopulasse: atq̄ inde ab Eudone in gallia vocatus vēisse magnis itinerib⁹ in hostē ecclesie cā auxilio ēt Luitprādi lōgobardoꝝ regis frer⁹ illo pficiscit: ibidēq̄ apō Turonēvrbē pugnādi occasiōe suscepta hostes ptrinit: ⁊ eo plio: vt paul⁹ bi. li. vi. c. 48. scribit: ad. 360. sarracēoꝝ milia cecider tex Frācis mille ⁊ gnḡti fuerūt desiderati: sicut ipse Caroli lre ad pōtificē scripte testificant: q̄ gdem victoria: Sarracēi Caroli bīficio a cerucib⁹ hispaniaꝝ gallorūq̄ sunt expulsi. Carol⁹ deinde in puinciam regressus apud oēs maxio in ꝓcio bit⁹ē. Atq̄ postea Vasconiā inuadēs regni toti⁹ obtinuit p̄cipatū. Et extūc regia frācoꝝ ptās ad maiorē dom⁹ in oib⁹ fuit: hoc duntaxat excepto q̄ q rex dicebat semel in ānō in Martis cāpū curru inect⁹ ibidē in eminēti sedēs se populo spectandū p̄bebat: publica dona ei solēniter oblata suscipiēs: maiore dom⁹ añ se stāte: ⁊ q̄ eo ānō agēda erāt: populo nūciāte: ita rege domū reuecto maior dom⁹ cetera regni negocia admīstrabat: lz p̄ulegia ⁊ carthe reg⁹ noie signarē. tur. hic Carol⁹ tādē post clarissimas ⁊ ingētes res gestas ōficiēs Pipinū ⁊ Carolomanū religit filios. 721 5920

¶ Ursus Ippat⁹. 3. venetoꝝ dux: marcello in Eraclea siue Ciuitate noua suffect⁹ ducauit annis. 9. hic Eraclian⁹ ciuis fuit Vir sigdē pessim⁹ atq̄ malignus q cū insolescēt: ⁊ multas idies cedes atq̄ tyrānides exercēt: ciuili tumultu obtrūcat⁹ ē: ac sic Veneti nostri laboꝝ suoꝝ initia in hoc habere cepēr

Post eu⁹ necē cessauit ducat⁹ ānis. 6. Et illo tūc res venera p magistratus ⁊ milites agi cepta est.

¶ Aspād lōgobard⁹ Luitpti oli regis puuli tutor. 17. longobar. rex hoc ānō Aripto rege supato regnum recupauit: ⁊ regnauit: paulo testāte mēsi. 5. vir p oia egregi⁹: cui⁹ prudētie nulli equādi sūt supio. res: hic filiū Luitprādū p oia sibi similē añq̄ morirētur: approbatib⁹ cūctꝫ regni successorē reliquit. 722 5621

¶ Luitprādus āt Aspādi p̄dicti reg⁹ fili⁹. 18. lōgobar. rex: hoc ānō supstite adhuc pre regnū accipiēs regnauit ānis. 31. ⁊ mēsi. 7. vir certe tāto p̄cipatu dignissim⁹. Si prudētiā: sapiam: cōsiliūq̄ q̄ plimus valebat: inspicias. Erat gppe gigātheo corpe atq̄ vasto: ⁊ māu adeo pmpt⁹ vt nēo eo pugnacior habe retur. Justitia vō atq̄ clemētia ita insignis hēbat vt difficile indicabatur: q̄ in re maiorē ꝓmeretur laudem xp̄ianissim⁹ ēt adeo fuit ac religiōis amator: vt nullibi templa sine suo suffragio edificare pmiserit vnḡ. Hā vt ō ceterꝫ taceā papie tēpla pluria miro extruxit ornatu: addit⁹ multꝫ pdijs: intraq̄ palaciū suū oratoriū in honorē saluatoris mūdi ostruxit: vbi ⁊ sacerdotes ⁊ clericos multos instituit: q die noctuq̄ diuina exoluēnt officia. Insup ad corroborationē pdcōrū pmo regni sui ānō donationē: q̄ brō Pe. tro Aripto⁹ rex Cocias alpes donauerat ꝓfirmauit. Vex Rauenā diu ab exarchis possessam obsidēs 723 5922

tãdẽ cepit ⁊ diripuit: ⁊ gegd ꝑclax in ea fuerat papie detulit. Carol⁹ ãt Martellus huic cõpat⁹ ⁊ amicissim⁹ fuit: ⁊ ei auxiliares copias ꝛ sarracenos ex italia trãsmisit. Pipinũ q̃q3 filiũ in cisalpinã galliã vt ei ex more capillũ succidẽ trãsmisit: quẽ Luitprãd⁹ perbenigne suscipiẽs: collatis sacro ad ꝓtes multis donatũ mũeribꝰ cũ gaudio remisit. Sed duodecio regni sui ãno cupiditate latius dñandi allect⁹ captis circũquaq3 oppidis Romanã vrbẽ obsedit: Quo tremore Gregorio pontifex Carolũ in exiliũ posiũ iuuit. Ad quẽ Carolus ꝓfecti oratores misit rogãs ne vrbẽ oppugnẽt: aut pontificẽ vexaret: Quo audito libẽti aio Luitprãd⁹ vrbẽ obsidione soluit: Atq3 zacharie pontificis hortatu Romãis oppida ex sabinis excerpta reddidit. Narniã ꝓterea ⁊ Anconã ex picẽtib⁹ ⁊ gegd a lõgobardis. 20. ãnis in Etruria occupatũ fuerat: restituit. Qex nõ ita multo post rex oi laude extollẽd⁹ erate grãdeuus: vite curiũ exp.e nit: eiusq3 corpus papie in basilica bti Hadriani: collachrymãtibus vniuersis sepultum fuit.

5925 716

¶ Augustinũ patris nri scissimũ corp⁹: paulo histo. li. 6°. c. 4°. testãte: qõ ãtea ducent⁹ ferme ⁊ qnq3 ginta ãnis ab Ippone in Sardiniã fuerat trãslatũ: cũ. s. Vandali ꝑdabũdi aphricã vastarẽt: hoc ãno bu ius xpianissimi ꝓncipis diligẽtia ex Sardinia papiã deferẽ: in celeberrimo ipsius vrbis loco seu templo quod celũ aureum dicebatur: ab ipso rege in honorẽ beati petri extructo collocatur.

5926 727

¶ Pestilẽtia maxia hoc ãno in Cõstinopoli vrbe fuit q̃ supra trecẽta hoiuꝫ milia: vt paul⁹ histor.ie⁹ li. vj. c. 49. testat periere: cui⁹cã triẽnalis sarracenoꝝ obsidio fuit: Nã vt dixim⁹ saraceni a carolo martello ex hispãia galliaq3 expulsi rabiẽ oẽz ⁊ indignationẽ ex clade trecẽtoꝝ ⁊ sexaginta miliũ interfectorũ ꝓceptã in Cõstinopolitanos ꝓmerũt: ⁊ coꝝ vrbẽ triẽnio terra mariq3 obsiderũt. Sed cũ fame: frigore: peste ⁊ bello multa paterẽtur incõmoda obsidionẽ soluẽtes: ac si perterriti abcessere: q ide digressi bulgaros q sup Hannibũ erãt bello aggrediũtur: ⁊ ab hijs ẽr victi ad sua cũ ignominia rediere.

5928 729

¶ Comete due hoc anno Januario mense per quindecim dies in celo vise sunt: quarum vna soleꝫ ꝑcedebat in mane: alteram vero vespere sequebatur.

¶ Richold⁹ qdã Frixonũ dux hoc ãno ad ꝓdicationẽ Wolfrani Senonẽsiũ cp̃i ꝓuertit: q cũ baptismũ suscipe statuiss3 in lauacro irrauit: ⁊ stati dubi⁹ factus alteꝝ pedẽ retraxit dicẽs: vbinã ex patribus meis plures sũt in iferno an in paradyso? Et audiẽs q̃ i iferno stati intinctũ retraxit pedem dicẽs. Laudabili⁹ẽ vt plures q̃ pauciores seq̃r. Atq3 ita sua fatuitate delus⁹ morte impmeditata cuestigio rapt⁹ẽ

5931 732

Regori⁹ eius nois. 3⁹ papa Joãne pre Syro nat⁹ p⁹ Gregoriũ pontificẽ secũdũ sedit annis. x. mẽsi. 8. dieb⁹. 24. Vir plãe singularis doctrine ⁊ eloquẽtie: ⁊ in lingua tã greca q̃ latina sufficienter instruct⁹: atq3 orthodoxe fidei acerrim⁹ defensor: q ob pietatẽ ⁊ hũanitatẽ adeo xpi pauperes ꝓsecutebat: vt neminẽ fine eleosina a se vnq̃ diuiserit. Hinc itaq3 pontificatu muto statim cõsiliũ mille pene eporꝝ Rome celebrauit: in quo qdẽ Leonẽ: vt dictũ ẽ impio simul ⁊ fidelibꝰ cõmune ꝓuauit: eo q statuas ⁊ scorũ imagines demolit⁹ eẽt. Declarauitq3 in eo imaginũ scorũ veneratione ẽ licitã: ⁊ huiusmõi statuti violatores excõicatiõis sñia innodauit: vt hẽtur in canõe de cõse. di. 3. c. platũ. Hic oratoriũ pulchrũ in bti petri basilica cõstruxit: in quo de reliquijs fere oium scorũ recondẽs ibi dẽ quottidie celebrari mãdauit. In canõe q̃q3 misse adiũxit hec vba: quoꝝ solẽnitas hodie in cõspectu dñe maiestat⁹ tue celebrat dñe de⁹ noster in toto orbe terraꝝ. hic nõnulla tẽpla vetustate ⁊ incuria ꝓcessorum collapsa instaurauit: necnõ ⁊ multa monasteria pti restituit: partiq3 a fundamẽt⁹ erexit: ⁊ monachis replenit: quibus ⁊ regulã integre sãcteq3 viuẽdi tradidit. Edem⁹ insup vrbis collapsa multis locis restituit. Idẽ fecit cẽtũ cellis iam prope desertis. Tãdem de seo: decq3 hoibus benemeritus quarto calen. decembris moritur: ⁊ in diui petri basilica sepelitur: ⁊ tũc cessauit sedes dies nouem.

5936 737

¶ Vesegothi ⁊ gothi oẽs q citeriorẽ hispaniã: galliaq3 lõge ãte occupauerãt: hijs tpib⁹ teste paulo li. vj. auxilio carẽtes i Caroli martelli ptãte deuenere: Nã ⁊ Luitprand⁹ rex huic bello ipsi Carolo multas copias trãsmisit. Ac sic vesegothe ⁊ gothi q trecent⁹ q̃si ãnis in Italia: gallicaq3 ac hispania imperauerant: funditus deleti sunt: ꝓter paucos: quos barchinonẽses liberauerant.

6539 740

¶ Adeodatus Eracleanus ciuis Vrsi quondã ducis fili⁹ q̃rt⁹ Venetoꝝ dux: hoc ãno in methemaco oiuꝫ suffragijs: mutata magisterij sede ⁊ militũ noie exploso creat⁹ dux ducauit ãnis. xi. ⁊ mẽ. c. vir qdẽ auariss̃im⁹ execrabilisq3 a ciuib⁹ infensus: q cũ ⁊ ipse nimiũ crudelesceẽt: multasq3 violẽtias ⁊ tyrannides iudeise rerceret: plebe in eum a nobilioꝛib⁹ excitata ad arma concurrit: ⁊ refract⁹ palacij custodijs eum deposuerunt: ⁊ eius essossis oculis extra vrbem expulerunt.

c Oniãtin⁹ qnt⁹ Leõis impatoris filius. 34. ꝓstãtinopolitan⁹ impator p⁹ patreꝫ sol⁹ imparit ãnis. 33. q pr̃naꝝ impietatũ emulator leges ⁊ patrũ sanctiões ꝓ virib⁹ pseq̃ nõ destitit: ⁊ in oi vite sue tpe maleficijs ac magicis artib⁹: luxurijsq3 deseruiit: inimicus q̃q3 xpi fidei: qui ⁊ clericos: multosq3 mõachos ac seculares catholicos Anastasij hẽtici cõstãtinopolitãi patriarche suasu interfecit: ad quẽ paul⁹ Ro. põti. nũcios e Roma Cõstantinopoli misit: q ip̃m adhortarẽtur vt sacras imagines restitueret: ⁊ ab impijssimis cedib⁹ cessaret: q si facẽ recusaret: cũ anathẽate vinculo innodarẽt: Ac Cõstãtin⁹ ptinax sanas põtificis admõitiones contẽpsit: ⁊ Sabinũ Bulgarorũ regẽ in demoliendis sacris imaginibus eius impietatẽ imitatũ in gratiam recepit: cũ antea Bulgaros bello plurimũ ꝓfecut⁹ esset: Quo autẽ mort⁹ genere postea obierit ignoro.

¶ Caroloman⁹ ãt Caroli martelli ꝓdicti ꝓnogẽit⁹ hoc ipso ãno pre defuncto apũd Austeriã ⁊ Sueuiã magistratũ sumpsit: ⁊ maior dom⁹ regie ducat⁹ẽ: nã Carolus pater duos post se reliqt filios: hũc vz ⁊ pi

pinum iuniorem: quibus & regnum a se armis occupatū adhuc viuens diuisit Carolomano huic nato maiori austeriā & Sueuiā. pipino aūt Burgondiā & frācie partē tribuēs. Hic āt pmo sui pncipatus āno cū Romā deuotiōis cā cū paucis deuenisset zacharie pōtificis suasu dimissa regni gloria mundo abrenūciauit: & ab ipso zacharia clericꝰ factus in cassinēsi monasterio vitā monasticā egit. Deinde post aliquod tēpus vna cū alijs monachis e cassinēsi monasterio ad zachariā cūdē papā veniēs ab eo pcibus obtinuit: vt liceret eis corpa sācti patris sui Bñdicti iā .34. ānis elapsis furtiz a gallis mōachis vna cū corpe sororis sue scolastice ablatū repere: Cuiꝰ pcibꝰ zacharias pōtifex morꝰ ad pipinū fratrē lras exhortatorias misit: vt pateret mōachos cassinēses corpa beati Bñdicti ex Floriacēsi mōasterio exportare: qō qdē rex & si moleste nimiū pcessit: qō cū videret Floriacēses mōachi se tanto pre puari: ad oronē cū lachrymis se otulerūt: pobrē nūcij q corpa deferre debuerāt: cecitate peutiunt: & sine corpore ad ppria reuertūtur: Hūc Carolomanū cū Besideriꝰ lōgobar. rex ex cassinēsi monasterio in gallam ad pipinū fratrē regē tādē misissz: vt ei in lōgobardos bellū dissuaderet: nō mō cū nō exaudiuit sed indignanter eū in vinculis monasterio per petuo relegauit: vbi & paulo post vita defecit.

Zacharias papa natiōe grecꝰ patre polycronio natꝰ p Grego. pdcm pōti. sedit ānis .x. mēsi. 2. & die .15. hūc inē optios pōtifices iure nūerādū puto: q mitissimꝰ: suauissimꝰ: gratiosꝰ: q ac oi virtute pditꝰ fuerit: ac ēt cleri: populiq Ro. amatorq initio sui pōtificatꝰ oēz italiaz ardēte inuenies vrte sua scitateq ac prudēta ad cōcordiā pduxit: postea ad tepla ruinā minitantia bellis restituēdā manam apponēs multa restituit: & lateranēses edes auxit: & exornauit: petri q̄q basilicā pfractā instauauit: eiq vestē insignē quā pluiale dicimꝰ auro & gēmis distinctā pdonauit in q depicta erat polymito ope natiuitatē dñi nostri iesu xpi. Teplis q̄q ab ipso instauratis extructisq fundos vñ sacerdotes viuēt: designauit. Cūq greca latinaq lingua eruditissimꝰ haberet .4. dialogorū grego. i grecū vrit: atq alia q̄dā pposuit. Tādē cū ppz sibi creditū scē & itegre p decēniū gubnassz 741 5940
li. bti petri tēplo sepelit: & cessauit epatus dies .xij.
idib martij scm deo reddidit spūz: & in bti petri tēplo sepelit.

Aldebrādꝰ Luitpradi regis nepos .19. lōgobardoz rex hoc āno defuncto auo in regnū succedēs regnauit tm̄ mēsibus q̄nq: Cui sine liberis defuncto successit Rachis Thaurinensiū dux: & regnauit annis septē: Vir certe oi perpetua laude dignꝰ: ad quē zacharias pōtifex stati p integrā dō pacis fedē legatos misit: q cū essz aio pius & religiōis amatorex animi sentētia oia accepit & comprobauit: Et post aliquod tempus diuino numine tactus regno renūcians vitam monasticam vna cum vxore ac filijs magna cum deuotione complexus est. 744 5945

Babanus gntus venetoz dux hoc āno Adeodato duce deiecto ab oi populo in mathemauco electus ducauit āno vno & mēsi .vj. vir truculētus & tāto magistratu indignissimꝰ: ppter cuiꝰ seuitiaz tumultus denuo excitato & ipse depositus ē: atq eius effossis oculis extra vrbez ppelitur: ppter qō veneti nō amplius regiminis formā inuenerūt: q cū duce alio duos tribunos annuales elegerunt: qui cum duce patriā potestate conseder ant que forma nunc vsq perdurat. 745 5945

Dominicꝰ mongariꝰ siue selauꝰ sextꝰ veneto dux Babano in mathemaucū suffectꝰ ducauit annis v. Huic pp dēcessoz iprobitatē: vt dixim: additi sunt duo annui tribuni: q pari ptāte cū eo sederēt: q bus zacharias papa sub anathēate péa phibuit: ne fuos xpi baptismate signatos de cetero vt hactenꝰ Sarracenis vēdē psumēt. Sed & hic pgntū ducatꝰ sui ānum ob eius demerita in tumultu & oculos & ducatū perdidit. Sūt tamē qui dicāt hoc pprimū ānum ducatus sui accidisse. 747 5946

Pipinꝰ iunior Caroli martelli filiꝰ q ex morte pris cū Carolomano ei fre Burgūdie & Frācie ps obtigerat: cū iā Carolomanꝰ mōasteriū ingressꝰ fuissz: dominꝰ regie vniuersalis pfectꝰ factꝰ: hoc anno ēt regnādi cupiditate ductus legatos ad zachariā pōti. misit: rogās vt regnū Francie auctoritate aplica sibi pfirmare dignaret. Regnabat āt tūc remississimꝰ & ociosissimꝰ viroz Chilperic rex: q de regno nil pter inane regni nomē pferebat. pōtifex vō audit oratorib eius: pcibꝰ stati ānuit: & hoc būficij accepti & veteris benivolētie mēor q̄ inter pōtifices & huius familie pncipes intercesserat: ac sic pōtificis auctoritate: vt bētur in decre. xv. q. v. c. Alius Frācie regnū huic pipino adiudicatū ē: & ex tūc ex maiore dorū pncipes regie pipinus factus ē rex: & deinceps reges Frācie ab ipso pipino denoiati sunt. Chilpericꝰ iramus & in clericū tōsoratꝰ vna cū vxore in monasteriū recludit: vbi vsq ad morte in quietē 748 5947
q̄z a regno deiectꝰ & in clericū tōsoratꝰ vna cū vxore in monasteriū recludit: vbi vsq ad morte in quietē

citū supauit: atq; Aistulphū regē in papia obsedit: Q̄ cernēs pōtifex malis ēt gb⁹ italia idies pp hoc lacerabatur cōmotus: Aistulpho pacē vltro obtulit: mō oblata sibi restituēt: ob quā rē pipinus obsidio nem soluens in gallīā suū duxit exercitū: vbi t alijs collectis copijs sarracenos ex gallia penit⁹ expulit pemptoq; eo rege gothiā: Aquitaniā t hispanie ptez vi cepit: ac saxones in amicitiā recepit. Cū aqtāis āt quoad vixit diuturnū ei bellū fuit. Tādez t ipse senio p̄fect⁹ t patricius creatus rerū gestarū gloria p̄sumata migrauit ad dominū: relicto post se Carolo magno filio gloriosissimo.

¶ Aistulph⁹. ci. lōgobar. rex hoc āno p⁹ Rachim germanū suū regnū accipiēs regnauit ānis. 8. q regno susceptο pp ingenij magnitudinē atq; astutiā t ai ferocitatē oīb⁹ arma inferre cepit: t pōtifici romāo p̄cipue atq; romāis nobilioribus q̄rū ditionē armis sibi vēdicare conabat. Dēz nāq; italiā breui tpis spacio vexauerat: t Rauenatū exarchat⁹: magnāq; Faminee ptez vi ceperat: qbus calamitatib⁹ Stephanus pōti. lacessit⁹ pipini frāco⁹ regis auxilia postulauit: q̄ etiaz de cā ad ipsuz in galliaz p̄fectus ē. Pipinus āt p̄cibus pōti. p̄motus: cū maximas vndiq; ōxisz copias: in italiā descēdit: Aistulphumq; apd papiā ei⁹ sedē obsidiōe cingit: oppugnatq;. Stephanus vero prouincie calamitatibus permotus pacē Aistulpho obtulit: mō ablata restituat. Quāobrē Aistulphus oēs pacis ꝓditiones acceptauit: t t plurima p̄misit: pp qō t pipinus obsidionē soluit: t in patriā reuertit. Arbitratusq; pōti. Aistulphū p̄missa seruatuꝝ Roma regressus ē: restitutionē ablatoꝝ expectaturꝰ. Sed aistulph⁹ breui p⁹ alijs ōctis copijs Romā rursus obsidione cingit: oēmq; suburbanū agrū deuastat maiori detrimēto q̄ ātea p. 300. t. 44. ānos post q̄ impiū declinare cepat: nā inde scōrū multorū reliqas abstulit: t papiā misit: t ibidē in decēti loco in basilicis plurimis collocauit. At pipin⁹ itez in italiā reuers⁹ Aistulphū ita obsidione cinxit: vt coegerit ip̄m p̄stinas pacis ꝓditiōes accipe: vnde t romāis t ebrusciis cepat. Tādem p⁹ multa bella in venatione apoplexia interijt: q lz regni sui p̄incipio nimis audax t ferox fuisset: in fine tamē moderatus fuit. Erat. n. multe lr̄ature vir: t ꝓpterea lōgobardorū edicta in leges rettulit. Et cū multa scōrū corpora e Roma papiā detulisset: ad coꝝ honorē multa sacella t vginū monasteria erexit: in qbus etiā multas filias suas deo ꝓsecrauit. Sūt q dicūt ip̄m apud Brixiā mōasteriū in honorē scē Julie vni filiaꝝ extruxisse: eiq; infinita dona in auro t argēto atq; fundis obtulisse.

¶ Eucherius lugduncnsis cp̄s hoc tpe mult; miraculis clarus fuit: qui cū ex nobili senatorū viro ortus fuisset: ad religiosaz vitā habitūq; cōuersus diu intra spelūce cuiusdā septā in oronib⁹ t ieiunijs deuotissime seruiuit. Deinde apud prefatā vrbē reuelante angelo in pontificali cathedra solēniter collocatus multis quoad vixit claruit miraculis.

¶ Theodor⁹ itē ticinēsis cp̄s vir scissim⁹ t multa lr̄atura insignit⁹ hac tēpestate clar⁹ fuit: q t nōnulla mēoratu digna scripto mādauit. De qbus in canōe fit mentio: t p̄sertim. 30. q. 3. c. Pitatiū.

5951. 757 S Tephanus secundus papa: patre Constantino Romano natus post zachariam pontifex creatus sedit annis quinq; t mense vno: Vir quidē singularis religionis t prudētie: clericiq; amator: ac ecclesiarum restitutor: atq; clarissimus in omni scīētia doctor predicatorq; acerrimus: necnō t pupillorū ac viduaruꝫ defensor: qui: vt p̄missuz est: Aistulphū Lōgobardorū Regē Romanos agros inuadētem primo verbis t muneribus: licet frustra a tāto scelere auertere conatus fuit: vnde lacessitus personaliter in galliaz ad Pipinū p̄o auxilio implorādo proficisci coactus est: Cui Pipinus Carolum filium adolescētem: qui magnus postea dictus est: obuiam ad centesimum lapidem misit. Et ipse Pipinus Rex ad tertium lapidem equo descendens frenum papalis equi regens ad palacium vsque ita perduxit: At summus pontifex confestim pipinum in Regem consecrauit: atq; Imperium e Grecis ad Francos transtulit: vt habetur extra de electione capitulo Venerabilem: Quam quidem ordinationem Leo tertius postea in integrum executioni mandauit. Hic itaque foris: pace obtenta: Synodum magnam habuit. In qua quidem Synodo: oues suas: pasto resq; recensuit: t errantes in viam reducere cepit: vbi t quid deceat episcopum: quid presbyterum: qd denique omnes sacris initiatos decuit. Tandem quum basilicas: quas Aistulphus Rex cōmunierat: restituisset: t de omnibus benemeritus esset sexto calendas Maij obijt: t in petri basilica sepult⁹ fuit: cessauitq; tunc episcopatus dies quinq;.

¶ Mauritius Chalbius septimus Venetorum Dux: hoc anno Dominico Monagario Duce abrogato: in mathemauco bonorum omnium suffragijs dux creatus ducauit annis sexdecim: qui licet nil tyrannicum p̄fetulerit: tamen in vrbe maximum scandalum t exemplum malum intulit: q̄ filiuz suum ducatus consortem assumpserit: Hec multo post aliud maius adiecit: quia ira violentas manus in Gradensem patriarcham iniecit: vt breui ex flagellis sibi illatis obierit. Hic autem suscepto p̄nciparu iterum venetam rem ad Eracleanos transtulit.

¶ Exarchatus regni finis.

Rauena Ciuitas Flaminee.

¶ Rauena hoc anno ⁊ magna Flaminee regionis ps ab Aistulpho longobardozū rege capta exarchat⁹ nomē cessare cepit: qō centū ⁊ sexaginta ⁊ttuoz ānis in italia duranerat: yz a ꝓmo exarcho: cui⁹ magīstat⁹ icepit anno dñi.389. vsqz ad hoc tēpus sub decē exarchis: q̄z noīa sūt hec Patricius ꝓm⁹: Hallinicus secūdus: tertius Hysauri⁹: q̄rtus Theodorus cognomēto Caliopa: Martinus olympus. v. qui eo anno cū in Siciliā deuenisset iterit: Theodorus ꝓdict⁹ itez qui fuit. vi. Joannes palatina: vt putat: cremonēsis. 7. Theophilan⁹. 8. Et Paulus. 9. sed mox interēptus: quo mortuo Euthicius. x. loco suffectus ē: sub quo italia dimisa varie gdē ⁊ acriter pugnatū est: ipsa nāqz exarchat⁹ appellatiōe cōtinebat amne gegd a placētinis agriqz papiēsis finib⁹ padi iter apēnini paludes stagnaqz venetoruz ad Adriaticū ptinet: ⁊ arrimi. i. q̄ exarchatu erāt ifrascripte ciuitates: vz Rauena: cesarea forli. forū pōpi. forū Cor. nūc Imola dictū bono. mutia regiū ꝓma ⁊ placē. H oia Pipi. rex supato Aistul. ro. pōti dōauit. 753 5952

Aul⁹ ꝓm⁹ papa natōe ro. p̄c ꝓstāt. nat⁹ Stepha. patruo surrogat⁹ sedit ānis. x. ⁊. m̄. x. hō sēc mi- 757 5956
tissim⁹ ac clemēs. q xp̄i edoct⁹ exēplo nulli vnq̄ malū ꝓ malo: sz ēorio: bona p̄ malis reddidit: pupillozq̄z ac viduaz maxie curā suscipiēs ēt elemosynis freq̄ntissimis sustētabat. Hic int̄ cetera Petronille sctē corpus cū sepulchro marmoreo bis lris notato: Petronille filie dilectissime ex via apia in vaticanū deferri fecit. Et postea cū mltas i vrbe basilicas vetustate collapsas restituisset: morte obijt: ⁊ i vaticāo solēni pōpa sepul⁹ fuit: q̄ mortuo cessauit papat⁹ āno. i. ⁊. m̄. i.

¶ Turcoz regū ꝓncipiū.

¶ Turci scythice gētes: vt dix⁹ scribit Hiero. hij fuerūt q̄s Alex. macedo. int̄ hyrcanos montes ferreis 758 5957
clausit repagul: q tēpestate hac: vt oth⁹ tradit histo. caucaseas portas egressi cū auaris⁹ vir ferocissimis bello (mltis ex vtraqz pte iterfect⁹) ꝓfixerūt: ⁊ exīn pōtū: Cappadociāqz trāsgressi: ad reliqs finitimas gētes paulati se ifuderūt: vbi baud mlto p̄ latronū more furtiuis ghusdā excursiōib⁹ vires sibi vēdicātes occupat⁹ mōtib⁹ ⁊ opportunis claustris vñ p occasiōes facile irruptiōes fieri posset: vsqz adeo emersere ⁊ ais sublati sūt: vt palā iā: pariqz marte aduersū finitimos de agri possessiōe certare p̄sumerēt: ⁊ ꝓce dēte tpe nō solū pōtū ⁊ cappadociā: sz ⁊ gallitiā: bithiniā: lycaoniā: pysidiā: vtrāqz phrygiā: pāphiliaz cilliciā: cariā: ⁊ oēz asiā: q̄ mīor vocat⁹ vltra citroqz thaurū ad oras vsqz Jonie ⁊ litora greci maris occupauerūt. nec vnū qdē vt mō ꝓncipē: sz alios atqz alios duces seqbant⁹. et ꝓmo qdē (vt dixim⁹) i asiatica scythia vltra hyrcanos montes ⁊ tbaracūthas insulas ꝑ aglonis vbera sedes ꝓrias habuere. Postea diffusi vniuersā asiā ⁊ greciā oēz occupauere: viri vniqz truculēti: ⁊ i cūctis stupris ac lupanarib⁹ ignominiosi fornicaria comedētes q̄ ceteri abhoiant⁹. Jumētoz lupoz ac vultuz carnes: ⁊ qō magis horrēdū ē oiuz ēt abortiua comedūt. de qb⁹ ēt locis suis infra dicem⁹: cū de othomane ⁊ regibus tractabimus.

¶ Desideri⁹. 22. ⁊ vltim⁹ lōgobardoz rex Aistul. rege ōfucto regnauit an. 18. Hic ꝓmo ethrurie rex fu- 759 5958
it: q cū Aistulphi obitū audisset: istati regnū inuasur⁹ lōgobardoz copias vndiqz ꝓxit. ⁊ vt id obtineret ꝓ Rachesiū: q mōachi habitū sūpserat multa pō ifici ac Ro. pol icit⁹ ē. Quāobrē eos in suā sniaz traxit: ⁊ ita regnū i pace cōsecut⁹ ē: eo qppe tūc lōgobardoz virt⁹ ob delitias lāguescere ceperat. At desideri⁹ oiuz aduersarioz metu liberat⁹ a sponsionib⁹ pōtifici ⁊ Ro. fact⁹ aium remouit: multasqz iniurias illis i ferre cepit: vnde pontifex ad Carolū magnū reclamans rogat: vt desideriū admoneat ab inferendis i ius pōtifici cauere. Qō lz Carolus diligēter effecerit: ꝓtinere hoiem in officio armis nō potuit. Quin immo octis vndiqz copijs in rauenates ditiom Ro. obtēperātes mouit ⁊ fauētiaz comachūqz vi cepit. Qō pōtifex hadrian⁹ audiēs ꝓmo Desideriū nūcijs adhort⁹ est: vt suis finib⁹ se cōtineret: nec eccle ditio mor⁹ pōtifex hadrian⁹ audiēs ꝓmo Desideriū nūcijs adhort⁹ est: vt suis finib⁹ se cōtineret: nec eccle ditio nē occuparet: q pontificē nō audiēs: etiā vbinū ⁊ senegaliā aliasqz plurimas vrbes occupauit: gb⁹ malis ⁊ ita regnū i pace cōsecut⁹ ē: eo qppe tūc lōgobardoz virt⁹ ob delitias lāguescere ceperat. At desideri⁹ oiuz aduersarioz metu liberat⁹ a sponsionib⁹ pōtifici ⁊ Ro. fact⁹ aium remouit: multasqz iniurias illis i ferre cepit: vnde pontifex ad Carolū magnū reclamans rogat: vt desideriū admoneat ab inferendis i ius pōtifici cauere. Qō lz Carolus diligēter effecerit: ꝓtinere hoiem in officio armis nō potuit. Quin immo octis vndiqz copijs in rauenates ditiom Ro. obtēperātes mouit ⁊ fauētiaz comachūqz vi cepit. Qō pōtifex hadrian⁹ audiēs ꝓmo Desideriū nūcijs adhort⁹ est: vt suis finib⁹ se cōtineret: nec eccle ditio mor⁹ pōtifex ad Carolū de iniuria itez reclamaſ ꝓpellit. Carol⁹ vo Desider ū p legatos admōet: vt res ablatas pōtifici restituat: alias se breui cū exercitu affuturū: vt qō sponte ⁊ cū pace nollet id vi face re cogeret. parant⁹ igit vtrinqz exercit⁹: sz Carol⁹ mira celeritate vsus ꝓmissa copiaz pte: q̄ i transitu alpiū iouis montē occuparet. Ipse aūt cū reliq exercitu p mōtē cinisiū i italiā descēdit. Ibidēqz fuso ac fugato desiderio: q ei obuiā se fecerat: oia lōge lateqz ōpopulat⁹ ⁊ capit: p qb⁹ Desideri⁹ reb⁹ desper⁹ de tanto accepto incommodo papiaz se recepit ⁊ inclusit vxore ac liberis Veronam missis: que haud multo post in partes francorum venit. Nam Berta Carolomani vxor: que mortuo marito ad Desiderium confugerat: verone deditionem fecit. Aldegisius autem desiderij filius inde ad constantinopolitanū imperatorē confugit. Carolus vero e roma papiam r. d. ens sexto mense post̄q̄ obsideri ciuitas cepta fuerat: ipsa potitus est: vbi ⁊ ipsum Desiderū regē vna cū vxore ⁊ liberis cepit ⁊ spoliauit: ac regno spoliatū lugdunū relegauit: ⁊ in papia mediolanoqz vrb⁹ francos ꝓfecit: q lōgobardos ⁊ eoz regiones vsqz ad alpes tēdētes fouerēt: ⁊ in pace retinerēt. Atqz ita āno salut⁹ nr̄e. 774. ⁊. 5. pontificat⁹ Hadriani pa

pe regnāte apud cōstantinopolim cōstātino p̄dicto longobardorū finē accepit:qō per annos .204. sub duobus ꝛ.20.regibus dignoscitur fuisse porrectū.Quorum nomina hec sunt.

¶ Longobardorum regū epilogus.

Alboynus	i	añ.4.	Arioaldus	6	añ.12.	Harmaldus	12	añ.3.	Asprādus	18	añ.3
Gapbon	2	añ.2.	Rhotaris	7	añ.16.	Partharis	13	añ.17.	Luitprādus	19	añ.31
Sine rege		añ.10.	Rhodoald⁹	8	añ.5.	Junipertus	14	añ.2.	Lachis	20.	añ.6
Autharim	3	añ.7.	Aripertus	9	añ.9.	Laympt⁹	15	añ.8.	Risulphus	21	añ.8
Agilulphus	4	añ.25.	Gūdipert⁹	10	añ.1.	Raympert⁹	16	añ.1.	Desiderius	22	añ.18
Adoaldus	5	añ.10.	Grimoald⁹	11	añ.9.	Aripertus	17	añ.11.			

5967 768 ¶ Carolus pipini regis filⁱ⁹cui postea ex rebus strēnue gestis magno cognomen fuit:hoc āno p̄e defuncto regnū accipiēs regnauit in totū annis.46.Religt aūt pipinus rex duos post se filios. Carolus hunc ꝛ Carolomanū:q ambo p̄ris regnū inter se equis portionib⁹partiuere.Sz Carolomano biēnio post defuncto Carolus hic totius regni gubernacula rexit.Uerū Bertha eius cognata Carolomani vxor caroli vxori inuidēs pp amplitudinē mari adoarij cuiusdā necessarij sui cōsilio vsa nulla vi cōpulsa cū filijs suis ad desideriū regē in italiā cōfugit qui ꝛ eā perbenigne suscepit:eo q̄ se rutiorem futurum hac ratione a Gallorū impetu existimabat:ꝛ q̄ francos propositis carolomani filijs facilius arma i carolum sumpturos:si qd in se mouere arbitraretur.

¶ Joānes chalbius Mauritij ducis filius.8.venetox dux:hoc anno in eraclea oīuz suffragijs confirmatus dux ducauit solus post p̄ez annis.19.Hic ab ineūte etate in nauali militia ita enutritus ꝛ doctⁱ⁹ fuit:vt dignus esset:quē p̄e ceteris interponeret.Uir certe ingenij mitis q oēs vno ordie dilexit ꝛ nemi nēq̄ odio habuit:bonoris patrie procurator ac defensor habitus.

5967 768 c Constantinus eius nois pⁱs papa natione Ro.Paulo pontifici succedēs sedit āno vno ꝛ mēsibus vno hic p Cōstātini impatoris desideri qz regis fauorē fauēte ēt Thotone fre Nepesino duce fauētibus q̄ gbusdā maiuolis largitionib⁹ꝛ pollicitationibus corruptis ex layco simplici in pontificē assumptus fuit.Quāobrē in ecclesia multe discordie excitate sunt: p quas philippus qdā ab alijs eligit pontifex:q ꝛ breui decess⁹ est.Cōstantinus aūt hic pertinaciter egit ac pontificalia administrauit.Sed postremo in tribus foris vbi sancti Hadriani est ecclesia a clero populoq; Romano concilio cōgregato Stephanus siculus in pontificē est electus. Qui vocatis ex Francia multis episcopis concilium in laterano habuit:in quo qdē Constantinū damnauerunt:ꝛ in monasterio tanq̄ in perpetuo carcere incluserunt vbi paulopost eum oculis excecauerunt.Et sunt qui hunc inter pontifices non numerent.

5968 769 d Stephanus itaq; ei⁹ nois.3.papa olivo patre siculo nat⁹ deiecto cōstantino p̄dicto pontifex creat⁹ sedit annis.3.mēs.5.ꝛ dieb⁹.28. Uir vtiq; erudit⁹:ꝛ in rebus agendis maxime ecclesiasticis strēnuus:q vbi pontificatū iniit statim e gallia p̄sertim ꝛ italia synodo cōgregata cōstantinū p̄dictum:qui papatum inuaserat:ꝛ cūcta q̄ ordinauerat abrogauit.Quib⁹ optime ex sūia gestis:institutū in ea fuit ne quis de cetero nisi p gradus ecclesiasticos ascendisset pontificatum ad:re p̄sumeret sub anathematis pena:sicut habet in decretis:49.di.c.Oportebat,promulgatum q3 est in ea synodo vt quecūq; idem constantinus in re sacra egisset p̄ter baptisma ꝛ chrysma irrita haberentur.Sed ꝛ alia multa ea in synodo cōstituta fuerunt:vt habet in canone: qbus peractis sequenti die itum est processionaliter ad sanctū Petx cū maxima deuotione:q3 nudis pedibus: ꝛ a pōtifice ꝛ ab alijs oībus qui aderāt tādem hic verus petri successor ꝛ xp̄i Jesu imitator omnibus cōsumatis que ad verum ꝛ optimū antistitem attinebāt.5.cal.ianuarij quieuit in pace: sepultusq; in beati Petri basilica cessauit episcopatus dies.ix.

5971 772 b Adrianus p̄mus papa natione Ro.p̄e Theodoro summe nobilitatis viro post Stephanū pontificē sedit ānis.23.mē.x.ꝛ dieb⁹.18.Hic ex magnitudine aī consilio:doctrinaq; atq; vite seritate cū quo vis optimo pōtifice cōparari pōt:cui⁹ amicitiā querēs Desideri⁹:rex frustrat⁹ est dicēte eo nō posse in eo cōfidere q toties fidē fregit:qbus responsis idignat⁹ desideri⁹ multa ac plurima ecclesie intulit damna.Unde cum pontifex ad carolum magnum reclamasset:desiderius tandē e regno eiectus ē:ꝛ pace de longobardis parta septimā synodū.300.ꝛ.50.cp̄olx habuit in q̄ p̄mū feliciana heresis de imagīb⁹ tollēdis abrogata est:vt testat Gratianus de cōse.di.3.c Septima.Mādauitq; laycis:vt nullo mō de pōtificis Ro.electione se intromittere p̄sumāt:vt in canone.63.di.c.Paulus layconū.Uetuit ēt ifames ad sacerdotiū promoueri.6.q.i.c.oēs.Mādauit itē ne clerici extra forū suum in iudicio traherent.ij.q.i.c.Clericus.ꝛ cū a bellis demū securus fuisset ad exornādā vrbē:sacrasq; edes aūz adiecit.Et p̄mo capitus bti Pauli apli laminis argēteis inclusit:ꝛ altare bti Petri pallio aureo exornauit:ac nōnullas basilicas vetustate collapsas restituit.Multos q3 aque ductⁱ⁹:turres ꝛ vrbes muros magna impensa instaurauit:qb⁹ q̄diligētissime expletis mortⁱ⁹:ꝛ in Petri tēplo.6.cal. ianuarij sepellitur.ꝛ tunc cessauit papatus dies.3.

5972 773 f Leo quartus:gnⁱ⁹ ꝛ trigesimus cōstātinopo.impator post patrē cōstātinū impauit ānis.5.cui⁹ tpe vis impiū etiā noie vigebat.Nā illud in orīete barbari continue occupabant.ꝛ Romani iā a bello destituti ad gallos respiciebāt.Hic itaq; mortuo p̄e:q de bulgaris triūphauerat i syriā

expeditionē dirxit. Sed lenibus factis excursionib⁹ vbi hostes in se vēturos did cit domū trepidus re/diit ⁊ octo deditus sc̄iumeris inerfit flagitijs. Amabat aūt lapides p̄ciosos: ⁊ ppterea coronā p̄ciosis ornatā lapidibus ex sancte sophie sacrario sustulit: ⁊ capiti suo imposuit: q̄ propter gemmarū frigidi/tem paulopost ad interitum illū perduxit. Huic hyrena vxor fuit: que post ei⁹ morē (vt mox dicemus) cum filio suo imperium rexit.

¶ Hyrenes aūt predicti imperatoris vxor fuit nobilissima athenien̄sis mulier: ⁊ insignis decoris conspi/cua: ppter quā pulchritudinē cōstantinus p̄dictus impator e p̄ria cōstantinopolim vocauit: ⁊ filio suo leoni vxorē dedit: ex quo filiū peperit noie cōstantinū. Sed mortuo Leone marito suo: ipsa cū Cōstan/tino admodū adolescētulo p decēnū imperium egregie rexit. Sed eo grādiusculo facto eā octo annis a societate remouit. Tandē hyrenes impij auida vt erat ingētis animi mulier femineo quodā astu iuue/nem viribus su⁹ fidentē cepit: ⁊ ab imperio depositam in carcerem trusit. Et in solio imperiali ipsa cō/scendēs p̄e ceteris mortalibus cum ingenti gloria. ꝯ. annis sola imperauit. Post illud aūtē tempus hy/renes amicorū Constātini op.re e culmine deposita fuit. ⁊ constātinus a vinculis absolutus: in throno rones aūt impator postea aud tis miraculis ad leonē papā scripsit p̄cēs ab eo de hac re certificari. Leo rolus aūt impator postea aud tis miraculis ad leonē papā scripsit p̄cēs ab eo de hac re certificari. Leo

	Constātinus ei⁹ nois. 6. leonis predicti ex hyrene vxoris filius. 36. Cōstātinopolitanus impe/		
c	rator hoc anno p̄e reb⁹ humanis subtracto impauit vna cū hyrene matre p̄dicta annis. x.	778	5977
	Que qdē prudētissima ⁊ religiosa mulier statim impio adepto cōciliū secundū in nicena vr/		
	be trecētorū ⁊ .30. eōꝝ cōgreganit. In quo institutū fuit: vt q sacras imagines delendas de/		

cetero dicerēt ppetuo anathemate necterent. Sancitūq; fuit spiritū sanctū a patre filioq; ꝓcedere. Sz ceteru dicerēt ppetuo anathemate necterent. Sancitūq; fuit spiritū sanctū a patre filioq; ꝓcedere. Sz nō tulit diu cōstātinus hic sanctū matris impiū: qz p̄ris flagitia subsecut⁹ quozūdā flagitioꝝ suaſu nō multo post id decretū abrogauit. Cū igit Cōstantinus iste cū mre hyrene. x. annis impasset orta discor/dia mri impij administratione violēter abstulit: ⁊ a societate sua remouit soluſq; ānis. v. impauit: ⁊ ma/ritā q̄da duxit vxorē. Cui cū postmodū ancillā noie Theodorā arderet: vt ea licēter potiret: ipsaq; vxo/rē in mō alterū detrudēs adulterā impiali corona decorauit: sz ⁊ aliud huic addidit flagitiū: q̄ multos nobiliū suoꝝ sine cā excecauit asserēs eos cū hyrene matre ꝯ eū coniurasse. Quib⁹ flagitijs irritati ci/tes hyrenē reuocarūt. Que reuersa cōstātinū cepit ⁊ effossis oculis in carcerē misit: vbi ⁊ merito tanq̄ parricida ⁊ sacrilegus vitā finiuit. Mater aūt sola (vt dictū est). ꝯ. annis impauit. Que audita Caroli magni fama e cōstātinopoli legatos in italiā misit: vt cū eo fedus inirent. Imperiūq; cū suis terminis diuiderēt: in q̄ qdē diuisione hyrene ea italie ps obtenit. q̄ ad dexterā neapolis incipit ⁊ ad sinistrā Mā fredonia: q̄ cū ysero ⁊ supo mari claudit ac et Sicilia. Reliq; vo ps Carolo ex federe obtigit.

¶ Sanguis Christi mantuanus.

¶ Judeus qdā his tpibus apud syriā exist̄s qdā die in vilipendiū xp̄iano⁊ ira succensus: xp̄i imagi/nē lancea suffodit: ⁊ ex ea statim sanguis vbertim effluxit: q̄ ꝓdigio tremore corrept⁹ ne sanguis idē de/periret: vas vulneri apposuit: de q̄ cū nōnullos languētes linuisset: ⁊ sanitatis beneficiū ꝓtinus recepit sent: eā obrē indei in illa regione multi cōpūcti ad fidē xp̄i sunt cōuersi. Quē qdē sanguinē diuino cōsilio postea mantue allatū: ibidē vsq; in p̄sens pp crebra eius miracula maxio in p̄cio ⁊ gloria habit⁹ est: ea

¶ Beleri⁹ aūt imperator postea aud tis miraculis ad leonē papā scripsit p̄cēs ab eo de hac re certificari. Leo igitur pontifex receptis caroli lr̄is (cum Romanos molestos haberet) sumpta occasione statim Dan/ptū erat: xp̄s nasceř ex vgine Maria: ⁊ credo in eū sub Cōstātino ⁊ hyrene: o sol iterū me videbis.

¶ Obeleri⁹ ancierus Barbamaucēsis tribun⁹. 9. venetorū dux hoc anno i mathemanco oiuz suffra/gijs creat⁹ dux ducatū annis. 2. Ar tāto idignus magr̄atu: q cū p̄cipatū adeptus fuisset: miro odio in ciues suos exardescere cepit: seditiōes nāq; ac tyrānides plurimas in vrbe excitauit vñ ⁊ merito ip̄ se a ciuib⁹ odio habitus p̄ria ꝓpellit ⁊ tarusiū fugit: postmodū vo ab exulib⁹ venetis rursus reuocat⁹ de/nuo dux sublimatus ē: q̄ cōfirmato statim beatū frem ducat⁹ cōsortē accepit: sed cū p̄turbatiōes iterum magis ac magis indies suscitaret a populo magistratu p̄uatus in patibulo vitā exalare fecerūt.

¶ Beatus aūt ipsius Beleri⁹ ducis germanus. x. veneto⁊ dux post frez p̄dictū ducatū ānis. 3. ⁊ die. 4. Cuius instigatione cum pipinus caroli filius venetis bellū induxisset eosq; apud tarusiū superasset venecti cū eodē filio ⁊ eius patre Carolo p federa cōuenerūt. Quib⁹ federib⁹ actū ē: vt btūs ipse ad ma/thematicū in exiliū mitteret. Quāobrē indignati veneti Eracleā destruxerūt: ⁊ tūc multi eracleaz nobi/les in vrbē cōfluxerūt: q̄x aduētu venetiarū ciuitas plīmū aucta fuit: q̄ ēt ānō egleiēses deserta egleia venetiarum ciuitatem populaliter commigrarūt: adeo vt tunc ba vrbis conditio fuisse dicat: qui postea

788	5987	
790	5989	

vbi optimū regendi modum tradiderunt.

5991 792 ¶ Angelus baduari⁹.xi.venetiarū dux hoc āno defuncto beato in riuoalto oīuꝫ suffragijs creat⁹ dux ducauit annis.18 qui magistratu inito cōfestim palatiū in isula riuialti nūc extās edificare cepit: q̄ ꝑple to post tertiuꝫ annū cū esset eracleanus parthiciacus eracleā destructā denuo redificauit:ꝛ nouā ciuita tē ipsaꝫ appellauit:q̄ ꝛ nūcusq; ep̄atus rōne nomē retinet. Hic duos filios suos ducatus cōsortes assū psit:ꝛ monasteriū sci Zacharie edificauit:atq; ibidē sancti ipsius reliquias collocauit. Sed ꝛ templum beato Hylario sua ipensa construxit. In quo se sepelliri voluit.

5995 796 Eo ci⁹ nois.3.papa Agulpho p̄e Ro.natus post hadrianū pontificē sedit ānis.xx. mēs.5.ꝛ die.9. Vir qdē doctissim⁹:q; ab ineūte etate ita disciplina ecclīastica erudit⁹ fuit:vt dign⁹ cēt q ceteris ꝓponeret. Erat ꝓterea castus ite̅ger pudicus facūdus:ꝛ doctoꝝ viroꝝ ac pauꝑuꝫ amator atq; oꝛp hanoꝝ pupillorūq; ꝓcurator ac defensoꝛ:q dū aliq̄ cleri ꝓfessionē a beato Greg.īstitutā pageret excitato tumultu pascalis ꝑmicerij ꝛ cāpuli p̄sbyteri machinatiōib⁹ itercept⁹ est apud sci Siluestri edē:ꝛ multis verberib⁹ cesus ac lingua oculisq; ꝑuatus in carcere cōiect⁹ est. Ve rū oīpotēs de⁹ mox illi visuꝫ loquelāq; restituit. Vnde ꝛ postea albini cubicularij sui auxilio liberatus ꝛ ad Petri basilicā ꝓductus ibidē diu latuit donec vinigisius spoletanoꝝ dux cū cohorte accersitus ad spoletanā vrbē ꝓduceret. Quo audito ei⁹ ꝛ Albini domus direpte sunt. Leo aūt cōfestim ad carolū de iniuria cōquesturus in galliaꝫ ꝓrexit. Carolus autē auditis seditiosoꝝ in pōtificē iniurijs ipsum cū ho nesto comitatu Romā remisit. Qui ad pontē miluiū clerus cū ingēti gaudio cuꝫ oī populo obuiauit.ꝛ nō multo post carolus ipse ꝑ cōponēdis reb⁹ subsecut⁹ est:vbi ex oī gallia ꝛ italia epos cōuenit:ꝛ in pe tri basilica synodū būit:a qb⁹ astāte populo ꝛ clero de vita ꝛ mor.ib⁹ leonis pape snias reganit. Leo aūt hic offensus id iudiciū ꝑmaxīe expostulabat. Sꝫ cū oēs affirmarēt sedē apostolicā caput oīuꝫ a nemi ne iudicari debere. Ipse corā carolo ꝛ vniuerso cetu sūpto in manib⁹ euāgelio:vt habet in canone.2.q. 5.c. Auditu:iuramēto affirmabat se oīuꝫ rerū que sibi obijciebant insontē esse. Pontifex itaq; infamia liber carolo aliquā relaturus graꝫ cū videret impatores cōstātinopolitanos egre id nomē tueri idib⁹ de cēbris āno salutis nr̄e.800.in basi.bti Petri post sacra solēnia po.Ro.p̄cib⁹ rogat⁹ carolū Ro.imperozē declaratū dyademate decozauit acclamāte ter pplo Carolo augusto a deo cozonato magno ꝛ pacifico impatori vita ꝛ victoria:inunxitq; cū pōtifex vna cū pipino filio quē regē italie declarau t ac sic carolus oblitteratū iā pene i italia Ro.Impiū reasumpsit:assūptaq; ipij dignitate carolus nouas leges ꝓscri psit:qs p oēm Ro.ozbē obseruari voluit:ꝛ pontificis decreta publico edicto itidē mādauit obseruari:sꝫ ꝛ oīuꝫ impatoꝝ leges solicite obseruari monuit:vt hēmus in cañ.x.di.c⁹. De eplis:voluit itē oīuꝫ doctoꝝ scriptis decreta pontificū ꝓponi:vt di.20.c⁹. De libellis:vetuit q̄ꝫ ne q̄ ecclia siue parochia sine ep̄i ꝓtesto ne regeret.x q.1.c. Regēda. Mādauit ꝓterea xp̄ianos nō plurib⁹:sꝫ vno tm̄ p̄fino in baptismo vti debe ret: vt de cōse.di.4.c⁹. Nō plures tādē hospitali ꝑmagnifico apud scm̄ Petrū extructo ac ali s multis tū spiritualib⁹:tūq; tp̄alib⁹ ecclie exhibitis būficijs moꝛiē ꝛ in bti Petri basilica idibus iunijs sepelliē. Et tūc cessauit sedes dies.3. ¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Paulus longobardus historicus ꝛ agleticis p̄siarchat⁹ dyaconus ac desiderio regi suo famil arissi mus atq; clarissimus ꝑ hoc tēpus ꝛ doctrina ꝛ eloquētia plurimū claruit:quē cū carolus magn⁹ eū desi derio rege suo captiuū duxisset i gallīā postea ob īgenij sui magnitudinē eū sūmo habuit in ꝓcio:vbi cū multo tpe cōstitisset postmodū diuina inspirāte clemētia Cassinēse monasteriū igressus omne vite sue tp̄s maxīa cū sanctitate cōsumauit:hic cū esset eloquētissimus vir Aldeꝛ erge Desiderij filie ꝛ arachis ei⁹ mr̄is rogatu cutropij historijs duos libros addidit:rogatuq; caroli vitas ꝛ lectiōes cuilibet sctoꝝ festi nitati cōuenientes collegit:hymnos ēt elegātissimos edidit:iter q̄s:vt queāt laxis resonare fibris:Hymn⁹ elegātioꝛ habet:multas quoq; epistolas humanitatis ꝛ succi plenas ad Carolū dedit.

¶ Jsuardū q̄ꝫ monachū natione gallū virū in oī doctrina eruditissimū tēpestate hac floruisse cōstat: eo q̄ Eusebij cesariēsis moꝛe:caroli magni iussu oēs actus ꝛ sanctoꝝ legēdas breues elegātissimo sti lo in vnū collegit:ꝛ in vno volumine redegit:qō martyrologiū appellauit.

¶ Alquinus natiōe simil̄ gallus caroli magni(vt aiunt)ꝓceptoꝛ vir greca latinaq; lingua egregie do ct⁹:necnō ꝛ theologoꝝ phōrūq; sui tp̄is ꝓcepsbis tp̄ib⁹ eas ob res apud carolū magnū maxīo i ꝓcio bitus est:q ꝛ benifacij magūtini ep̄i ꝓcib⁹ oꝛones missales atq; alia ecclīastica officia goth:rū ꝑturba tione pdita optime refecit. Atq; ei⁹ rogatu Carolus gymnasiū e roma parisius trāstulit: qō ēt ab athe nis eo loci trāslatū fuisse cōstat. Hic cū erudit⁹ theologus haberet hos ifrascriptos ad religionez xp̄ia nam ptinentes edidit libros videlicet.

De trinitate	li.3.incipit:Filioso dño carolo.	Sententiarum	li.1.
De trinitate iterū qōnes multas:	Desideratissimo filio.	Super ecclesiasticum	li.1.
Speculorum parnulorum	li.1.In scriptura	Ad discipulos dialogorum	li.1.
De ratione anime	li.1.Charissime i xp̄i charitate	Super genesim	li.1.
De ecclesiasticis dogma.	li.1.Credimus vnum deum.	Sup cantica canticoꝝ:ꝛ sup Joan nē ꝛ sup epistolas Pauli.li.3. De ꝓpriet⁹ nōim deo cōuenientiū tractatū:incipit dño Dauid.	

5995 796 ¶ Rolādus palatinus comes caroli ex sozoꝛe nepos mire magnitudinis ꝛ icōpabilis ꝛutis ꝛ fortitu dinis vir.cui⁹ qdē gesta ēt nr̄is tp̄ib⁹ cantatissima būtur. hoc anno cū pyrenicos hispanie montes:sic.n.

a crebris ignīū fulminibus illi mōtes cognominarī vna cū carolo ⁊ ceteris ducib⁹ transiret i guasconū insidias incidit. Et pr̄elio inter eos inito post multā ⁊ ingētez edītā bostiū cedē Rolādus ipse vna cū anselmo Egibardoq; fūmi caroli duces: lz se acriter tutarus fuisset cecidit. Eo tñ in pr̄elio vascones ipsi a carolo supani meritas pfidie sue dederūt penas. Sūt tū qui dicāt Rolādū būc siti nō vulnere pclitasse post cuius interitū paulopost in rōcisvallo multi xp̄ianorūz cōtra īdeles decertātes ceciderunt. Inter quos ferūt. xv. reges nostros decessisse.

n Jecephorus patricius. 37. constātinopolitanus impator post byrenem augustā imparit annis. xx. hic egre ferens byrenis imp̄ū cā ī senem dolo cepit: ⁊ in lesbū insulā relegauit. Jsq; cum esset cupidus ⁊ auariss̄imus egit: cuius rei causa etiā multos ciues suos leuit. Qui imperio suscepto hoc bonuz tantum agere scimit: quod fedus ante per byrenem cum Carolo initum per legatos renouauit. Cōtra hunc Aron saracenorū admiratus cū trecētis milib⁹ in asiā venit. at nicephorus vt pacē cōsequeret trecēta aureorū milia in annos singulos ꝓmisit: cuius filius quē imperij cōsortē fecerat cū ei⁹ federa postea rupisset: multa incōmoda ab eisdē recepit. 797 5996

¶ Taxillo bauarie dux ⁊ desiderij regis gener hoc anno vxoris stimulis cōcitatus: qui die noctuq; cū quiescere nō ptmittebat: vt socerū e regno deiectū: ⁊ in seruitutē detentū i libertatē armis reuocaret bunnis: idest vngaris solicitatis cōtra carolū bellū suscepit. Quod audiēs Carolus pus sua celeritate id cōfecit q̄ incboatū a Taxillo fuisset. Quo cōfecto carolus duci pacē petēti nō negauit acceptis tñ Theodone filio suo atq; alijs ingenuissimis iuuenibus obsidibus. 798 5997

¶ Aldegisius desiderij filiꝰ. qui ante expugnationem papie vt dictū est e citrapadanis in greciam confugerat: hoc anno Grecorum multorum auxilio fretus cum magna manu ad repetendum paternū regnū in italiā venit: qui multos cōflictus a francis auspicio prefectorū superatus ⁊ captus ac multis ⁊ multis supplicijs affectus tandē vitam miseram in tormētis finiuit. Quo mortuo suasum est carolo vt omnes longobardos italia expelleret. Sed ipse ⁊ pontifex Leo prudētia vsi cū id tutū nequaq̄ videret nomen ibi tm̄ remanere vbi eius gentis reges sedē habuere: quod ⁊ nūc vsq; a conuictis ꝓuincijs seruatum est. Et sic iam vsq; ad hunc articulū perductum decimum librū claudendum iudicauimus: ⁊ qō sequitur in libro sequenti videndum est. 799 5998

¶ Fratris Jacobi philippi Bergomēsis ordinis fratrum Eremitarum diui Augustini in oīmeda bistoria nouissime congesta Chronicarū Supplementum appellata liber. xi. feliciter incipit.

Aron[u]s igitur cognomento magnus pro suis egregijs meritis singularizq; erga oīz xp̄ianorū libertatē fide: hoc anno. s. v. pōtificatus Leonis pape summi imp̄ij dignitatē (que gngentis ferme annis a cōsta mo magno fuerat emissa ⁊ iā nimia vetustate obliterata egregia sua virtute occidēti restituit: ⁊ augustus appellat⁹ imperatorū nomē dignitatēq; suscepit: ⁊ nō solū: vt ꝓmissum est: assentē: sed etiā applaudēte po. Ro. atq; ita impauit annis. i4. Cuius excellentissimā vitā ⁊ egregia ac fortissima ei⁹ bella sic ītroducim⁹. mortuo nāq; pr̄e ipius pipino ⁊ Carolomano fratre ipse totī regni gubernacula suscepit. Et intelligēs himoldū olim aquitanie regē virū sane potentissimū aquitaniā ferme totā ad defectionē pduxisse: quā pater ei⁹ pipinus armis sibi subiecerat cōparato magno exercitu ingēti celeritate ipsi himoldo regi obuiā ꝓgredit: atq; ei⁹ conatus p̄mo aduētu repsit: nec multo post etiā eū supauit: ⁊ regnū obtinuit: his cōfectis rebus hadrianus papa cuz a desiderio opp̄imeret audita caroli fama ipsum p legatos monet vt ecclesie Ro. auxilio adesse dignaret: aliter de ea actū esset: Quib⁹ verbis ꝓmotus Carolus in italiam maturandū sibi existimauit: ⁊ alpibus superatis in thaurinensem agrum postea vercellensem vbi desiderius castra posuerat descēdit. Et vtrinq; pugna cōmissa: longobardi magna suorum parte amissa fugam arripuerunt. Desiderius vō fusus papiā cum paucis trepidus se recepit. Sed ⁊ non multo post: cū carolus per Bernardū patruelem suuz sex mensibus vrbem obsedisset: tandem deditione facta desiderū cepit: ipsumq; cū vxore ac filijs secum in galliam duxit: vt ēt hētur in canone. 23. q. 8. c. Hortatu ⁊ pcibus hadriani. Statimq; oēs italie vrbes q̄ 801 6000

ad desiderū defecerāt recuperatas pontifici reddiderunt. Ob cuius rei gloriā Carolus p̄nūb⁹ ep̄iscopis multis ob pōtificē laudatus est: ⁊ pceptis amplissimisq; p̄uilegijs ac titulis insignitus in galliā p̄rexit carolomani fratris vxorē ac liberos secū ducēs: quos qdem semp̄ pcipuo habuit in honore. Reuersus q̄z ex italia carolus nulla interposita mora in saxones idolatras: q ob eius in italiā discessum rebellauerant: bellū mouet: eosq; cū gb⁹ ad. 30. annos bella gesserat vicit ⁊ xp̄i fidē suscipere coegit. Verum saxonico durāte bello multas interim suscepit expeditiones: q̄s ita integre administrauit: vt p vniuersū orbē ei⁹ fama diuulgaretur q; decerneretur ipz nō sine diuina ope bella gerere. Erat aūt carolo hunc i bellis gerēdis iste p̄m⁹ ꝓpositus finis: vt xp̄iane fidei legē q̄tū i se eēt extolleret: ⁊ ei⁹ hōes aduersarios depmeret Cōuersus vero in hispanos a fide nostra alienos pāpalunā ⁊ augustā nobilissimas ciuitates vi cepit.

captaſq; militibus ſuis diripiẽdas cõceſſit nullo pacto eis pacẽ daturus niſi xp̃i fidẽ integre reciperẽt. in gallia tũ q̃s redies reb⁹ bñ ex ſnia geſtis dũ pyreneos trãſijt in guaſconũ boũq; iſidias icidit: quo i plio lz acriter ſe tutat⁹ fuerit anſelmũ t egibardũ atq; Rolãdũ ſuũ ex ſorore nepotẽ ſũmos in bello duces a miſit guaſcones: deinde a carolo ſupatu defectionis ac pfidie ſue meritas dedere penas. Britones q̃s q ei⁹ mãdata neglexerãt paulopoſt ſupauit. Bñ̃eramis p̃terea: q pontifici Ro. bellũ iferre ſtatuerãt his auditis tñ terrore icuſſit: vt iureiurãdo adepti pollicerent̃ ſe in poſterũ ppetuo ſub eccleſie ditione pmã ſuros. Bũ aũt hec in italia gerunt̃ Taxillo bauarie dux defirderij (vt dixim⁹) gener ſtimulis vxoris cõ citatus humis ſibi p̃finibus ſolicitatis bellũ in Carolũ mouet qõ gdẽ carolus celeritate ſua pus pene cõfecit q̃ ab ipſo inchoatũ fuerit. huic ẽt pacẽ nõ negarit obſidib⁹ aũ receptis: cũ p tidẽ tẽpus gdã abdo rici Calataboꝝ altarũq; barbarorũ gẽtũ varijs excurſiomb⁹: incendijs: cedibuſq; vexarent̃ opez a ca rolo p ſocietatis iure petiere: q̃s gdẽ vinco nũcio ſua auctoritate i officio cõtinuit: gb⁹ geſtis cũ i magna gl̃ia magnſq; opib⁹ francoꝝ regnũ pduxiſſet: carolus ſtatuit aduerſus vngaros q hoſtib⁹ ſuis auxilia ſubminiſtrauerãt bellũ ſuſcipe: hos cũ multis vicifſet plijs tãdẽ. 8⁰ anno poſtq̃ bellũ iceperãt penit⁹ ſu perauit. Hec cõſtat vllũ vnq̃ bellũ a carolo geſtũ in quo maior hoſtiũ fuerit cedes edita maiorq; illo illata clades: in eo nẽpe vt oẽs auctores cõueniũt ingẽtẽ vngarorũ multitudinẽ: t pene nobiliſſimũ quẽq; eo bello aſſũptũ: maximã q̃s vim auri atq; argẽti: multaq; pctoſa ſuppellectile q̃ hũi varijs ex gẽ tib⁹ direptã in ſuũ cõgeſſerãt regnũ frãci in gallia trãſtulerũt. Hec multo poſt rebellãtib⁹ vndiq; militis rurſus pipinũ filiũ i vngaros miſit: quos graui⁹ plijs ſupatos ad deditionẽ ꝑpulit. Adelphonſus aũt eo tpe auſterie t gallacie rex acceptis a carolo auxiliarib⁹ copijs ſupatiſq; ſaracenis vlixbonã ciuitatẽ vi cepit: q vo i p̃fid o barchinone erãt audita adelphõſi victoria carolo ſe cõfeſtim dedũt. Supant̃ t ba uari q forojulianos vexabãt ab Henrico caroli p̃fecto. Sz t cũ Ro. aduerſus leonẽ ponti. cõuraſſent t vrbe cũ pepulſſent carolus ponti. audito cõfeſti cũ exercitu in italiã venit: t ibidẽ oi tumultu ſedato põ tifice cũ ingẽti gloria in ſedẽ reſtituit: a quo p ſuis bñmeritis auguſtus t impator appellat⁹. Hademare impi ali donat⁹ ẽ: accepta vo impij ptate in gallia ꝑficiſcens icredibili honore excepit⁹ ẽ. Ferũt hec bella 46. ãnis: q⁹ regnauit icredibili felicitate tũ magnitudine q̃dã ai tũ ẽt igenij atq; cõſilij carolũ nõ ſolũ geſiſſe: ſz ẽt cõfeciſſe: q⁹ regnũ ſatis amplũ a pre acceptũ lõge maius poſteris ſuis reliqt. Hũ cã ſibi fa mã p vniuerſũz mundũ cõparauerat vt vndiq; ad eũ legationes cõuenirẽt amicitiãq; publice ac priua tim peterẽt. nõnulli aũt auctores tradũt t p̃ſerti dñs Jacobus de voragine theologus gennẽ. archiep̃s in ſua chronica rem memoratu digna carolũ i lõgobardoꝝ bello apud gennã cõuẽtũ habuiſſe. Ibidẽq; ad p̃ces cõſtãtini impatoris cõſtãtinopolitani claſſicos exercit⁹ ꝫ aphros t ſaracenos cõparaſſe q⁹ fret⁹ auxilijs in barbaros hieroſolymã occupãtes exercitũ duxiſſe ꝑfligatiſq; ex ide barbaris atq; ex oi ꝓuincia pulſis xp̃ianos i hieroſolymã reſtituit: t firmis munitã p̃ſidijs relinquẽs Biçantiũ ad cõſtan tinũ impatorẽ ꝑfect⁹ magno t icredibili honore ſuſcept⁹ ẽ: ibiq; cũ oblatos theſauros repudiaſſet mul tis: ſctõꝝ reliquijs donat⁹ ẽ ac paulopoſt i gallia rediẽs cozõe dñi nr̃i Jeſu xp̃i ptez: ptẽq; dñice crucis t clauũ vnũ: ſudariũq;: necnõ t btiſſime vginis Marie camiſiã ſecũ detulit: t ad baſilicã agſgrani tranſ miſit. Carolus ãt ob bñficiũ a genit⁹ ſib⁹ ſuſceptũ cũ coꝝ cunctas parũ bñ aue a lõgobardis ſuiſſet guber nata: t i p̃fectionẽ ſuſcepit: t multis ꝓulegijs exornauit: ac oẽs cũ ſũma iuſtitia t bñanitate guber nauit. q⁹ t ducẽ ꝑ adminiſtrãdã repu. ꝑmũ p̃ſecit: cõceſſit t venetis ex ũc ꝑpis vti legib⁹. Florẽtiã dei de etburie vrbẽ deſertã ĩſtauravit t ciues ſuos in ea cũ ſũma charitate collegit: ac alia pene innumerabi lia bñficia italie vrbib⁹ cõtulit. Ceterũ enarratis caroli bñ⁹ clariſſimis geſtis reſtat: vt ei⁹ hitum natu rãq; ac moꝛes cõſcribam⁹. Fuit in ꝑmis carolus hic ſtatura ꝑcra lato pectoꝛe: latis humeris: magnis oculis: naſo paulo eminẽtioꝛe: forma deniq; toti⁹ coꝛporis adeo pulcritudie exima vt decorẽ ſimul cũ q̃dã regia maieſtate cõiũctũ p̃ſeferre videreť: hẽbat i voce ſplẽdoꝛẽ: i iceſſu grauitatẽ: totq; coꝛpis motu ſummã dignitatẽ: ꝑmiſſaq; gerebat barbã: valitudie erat ꝑſpera: ꝓ qua venatiomb⁹ frãcoꝝ moꝛe plurimũ ſtudebat. Fuit preterea amicoꝝ ſtudioſiſſim⁹: p̃ierate in parẽtes: amoꝛe i filios: atq; in oẽs alios humanitate ſuperabat. Berta cõſtãtinopoliti ĩãp̃atoris filia ei mater fuit: quã ſemp ſũmo i honoꝛe t reuerẽtia hũit. Soꝛoꝛeq; vnicã hũit: quã certe icredibili amoꝛe ſemp dilexit. Hẽq; deniq; familiã ſuã tã ta cõplectebať charitate: vt quocũq; accederet ſecũ hꝛe vellet. Fuit ẽt in remmerãdo largus: i puniẽdo mitis t clemẽs: in iudicãdo equus: in gubernãdo moderat⁹: erga hoſpites pegrinos: ac oẽs eos q pau pertate nimia laboꝛabãt ſũma liberalitate ꝓſuſus. Cenobia (vt aliqui⁹ p̃ceptoꝛ ſuus ait) ad numerũ lr̃aꝝ alphabeti fũdauit extruxitq; ac copioſe p̃dijs alijſq; bonis dotauit. adeo ẽt cũ p ociũ ei liceret ſtu dio delectabať lr̃aꝝ. Erat. n. nõ mõ latinis: ſ; t grecis lr̃is ſufficiẽter inſtruct⁹. Filios q̃z ſuos doctiſſimis hoib⁹ erudiẽdos tradidit: t filias ne ocio toꝛperẽt lanificio aſſueſcere fecit: pon ẽ opus egregiũ gngẽtoꝝ paſſuũ latitudinis apud maguntiã extruxit. Regias iſup edes varijs in locis p tpa edificauit. t iter ce tera in ciuitate agſgrani vbi regni ſui ſedes erat tẽplũ maxiis ſumptib⁹ bte Marie dicatũ ꝓdidit. reb⁹ aũt ſuis ita cõpoſitis dũ agſgrani cẽt valitudinis cã ꝓpt̃ aquas calidas q̃ ibi ſcaturiũt febre ac lateriz doloꝛe coꝛrept⁹ moꝛit anno. l. eratis ſue 72. cal. februa. ſalutĩ vo nr̃e ãno. 815. Et⁹ vo coꝛpus cũ igẽti po pa i tẽplo btẽ vginis Marie: qđ ipe extruxerat ſepelliť: hoc. ſ. epigrãmate notato: magni caroli xp̃ianiſ ſimi romãoꝝq; impatoris coꝛp⁹ hoc ſepulchꝛo ꝓditũ iacet. Fuit ãt carolus ipſe ſi cui⁹ res tũ domi tuz foꝛis geſtas ĩſpicis tãte ãplitudinis t ĩegritat̃ vir vt poſtea neminẽ parẽ: ne dũ ſuꝑioꝛẽ gallia habuerit.

¶ Pipinus aūt ipsius Caroli filius natu maior ⁊ ipse codē anno: quo ⁊ pr̄ Augustꝰ à leone papa solēni decreto italie Rex declaratus regnauit annis.13. vir gdē clarissimus nec pr̄i vlla in vtute dissimilis ⁊ lō pater de eius pstātia cōfisus añ suscepta impij dignitatē eū in vngaros misit q̄s cito grauibꝰ plijs supatos ad deditionē cōpulit. Eoq; bello egregie cōfecto pr̄ ipē in benenetanos misit: q grimoaldo ducē finitimos pontificis agros turpiter vexabāt: eos nāq; ita pdomuit vt egre se membꝰ tuerent: verū cū ꝑ aliquot mēses frustra eos oppugnasset Theate se cōtulit ⁊ oppidū vi cepit diripuitq; ac incēdit: inde in orthonā ⁊ luceriā mouēs: adē terrore pculsas in deditionē accepit ⁊ ibidē grimoaldū ducē ꝓpabēdit in quo capto nō ita multo post animi dolore perijt. hūc ēt pater carolus i venetos sibi infideles fallo accusatos misit: ⁊ cracliam atq; equilium inuasit: propter qd̄ multe familie nobilium Venetias migrarunt quibus gestis etiam multis alijs prelijs egregie confectis Mediolanum veniens ibidem vitam: cū multa gloria in pace finiuit.

¶ Justinianꝰ partheciacus.12. venetorū dux hoc anno pr̄i Angelo i Riuoalto suffragijs oīm̄ sufficit 810 6009
ducauit ānis.2. ⁊ mē.6. vir certe tāto magīratu būmeritus cuiꝰ vtutib⁹ atq; idustria res venecta plurimū creuit vñ ⁊ rogatu Michaelis cōstātinopolitani impatoris classe nō modica ꝑ mauros Sicilia īsulam occupātes misit quos tñ haud ꝓhibere potuerūt quominus magnā ipsi⁹ īsule ptē vastarēt cui⁹ ⁊ tpib⁹ corpus dīni Marci euāgeliste a ḡbusdā mercatorib⁹ ex alexādria Venetias delatū est vbi ⁊ postmodū ītagna veneratiōe habitū i celebriori vrbis loco i ei⁹ honore celeberrimū tēplū ipe fūdauit: qō fr̄ei Jo annes successor postea pfecit. In q̄ gdē multa dona ipsi germani duces pmū ⁊ postea posteri recōdidēr ⁊ tūc senatus Venetꝰ marci ipsi⁹ imaginē tanq̄ vrbis proni i vexillis suis deferri statuit. Hic iter cetera bti hylarij epi tēplū multis exornauit donarijs ⁊ collocatis ibidē sacerdotib⁹ mul is q diuina quotidie celebrarēt, puētus multos gb⁹ vuerēt assignauit: ⁊ ibidē corpus suū tandē sepeliri mādauit.

¶ Ademarus qdā natiōe Gallus Caroli magni ⁊ pipini ei⁹ filij italie regis necessarij⁹ frācorū comes 811 6010
bis tpib⁹ ab ipsis Augusto pfe ⁊ rege filio ei⁹ genuēsiū dux pficit: vir gdē ingēs ai ⁊ bellox tū terrestriū tū naualiū scientissimꝰ. Nā (vt dictū ē) cū genua ciuitas a Rhotario lōgobardox rege Ro. fuisset ablata ⁊ inane satis ab ipso rege ⁊ ceteris lōgobardis diu fuisset gubernata hac tēpestate i Caroli ipsi⁹ manus deueniēs cū sūma iustitia atq; humanitate tā ipse q̄ relīq impatores galli p centū ānos gubernauerūt: ⁊ inane satis ab ipso rege ⁊ ceteris lōgobardis diu fuisset gubernata hac tēpestate i Caroli ipsi⁹ manus atq; illi oēs ligurie ciuitates vna cū corsica insula subdiderūt: ⁊ Ademarū hūc illi ducē pfecerunt. Qui ademarus magistratu suscepto: vt erat ingēs ai vir: cū vtellexisset mauros ēt corsicā occupasse coadnato exercitu suo veloci cursu eo cōcessit: ⁊ ictu facto.14. eox naues cepit ⁊ demersit: ⁊ innumerabilib⁹ cesis insulā ab eisdē liberauit. Sed eo ab ipsis mauris tandē itercepto corsica nihilominus a successoribus suis genuēsibus conseruata est.

m Jebael.38. cōstātinopolitanꝰ impator hoc āno pest Scauratiū sox̄iū suū impiū assumēs i 812 6011
perauit ānis.2. Nicephorus ipator ei⁹ pdecessor plio a bulgar(i supiox mesia supatꝰ stati occubuit: ⁊ scaurat⁹ ei⁹ filiꝰ in codē plio ēt vulneratꝰ cū pstātinopoli reuersus fuisset i locū pris ipio successit ⁊ trib⁹ tñ mēsib⁹ imauit: eo q̄ michael iste eū dispoluerit: ⁊ illi ēt successit: vir sane pius ⁊ scāx traditionū emulator: q impio suscepto cōsiliq i gallias ad Ludouicū impatorē oratores trāsmisit: q eū cōsulerēt qd de imaginib⁹ fiendū cēseret: qs benignissime suscipiēs illos ad pontificē romanū remisit dicēs: hec ipsa pō ifici itereste decreuere. Hic aūt cū aliq̄diu aduersus bulgaros pliās supiox existēs postremo apō andrinopolim victꝰ fugatusq; copias atq; aiāz amisit. Cōstātinopolimq; reuersus ipio se abdicauit: ⁊ monasteriū intrās vsq; ad mortē religiosissime ibidem vixit.

¶ Joānes partheciacus.13. venetorū dux hoc anno post Justinianū fratrē in riuoalto ab oīb⁹ dux cō 813 6012
stituit⁹ ducauit ānis.23. ⁊ dieb⁹.19. hic fr̄i Justiniano prudētia ⁊ religiōe pssimilis fuit: ⁊ diui marci tēplū a fre fundatū excellētissime pfecit. hic ex senatusc̄osulto exercitū i methemauco ꝑ Obeleriū methemauc̄esez ipsam ciuitatē decensem nomū ducē ibidē exulatū duxit: ⁊ eo tandē supato ac itersecto methemauc̄esez ipsam ciuitatē destruxit. Quāobrē Joānes ipse a Ludouico impatore in frāciā vocatus accessit: cui⁹ absentia senatꝰ Venetus castellano ēpo ⁊ duob⁹ ciuib⁹ riuialti curā administrationis reipu. quoadusq; regrederet tradidit. Beniq; cū bona gra ex frācia reuersus cū nimiū luxurie ocioq; vacaret: ⁊ reipu. curā postponeret ei dī. Beniq; cū bona gra ex frācia reuersus cū nimiū luxurie ocioq; vacaret: ⁊ reipu. curā postponeret ei uili tumultu e ducatu deiecit. At ille i se reuersus delictū recognouit ⁊ monasticū habitū suscepit: igresfusq; monasteriū reliquū vite sue tēpus in orōnibus lectionibusq; ac ieiunijs cōtriuit.

¶ Bernardus aūt caroli magni nepos hoc anno post pipinū a carolo magno italie rex declarat⁹: ⁊ re
gnauit ānis.9. Hūc aūt cū carolus cōstituerat regē mādauit vt i oīb⁹ Ludouico ei⁹ filio ⁊ iperij successori obtēperaret. Sz carolo mortuo ei⁹ mādatis obseq noluit. imo ḡbusdā cpis italicis ⁊ seditiosis ciuib⁹ ifigātibus ab impio oīno defecit ⁊ ciuitates q̄sdā ac pplos in sua vba iurare coegit. Quā ob cāz Ludouicū impatorē in se ad iracūdiā cōcitauit: ⁊ ꝓpterea quosdā copiarū suax duces cū valida manu ex gallia in italiā ꝑ Bernardū misit. Quox ipetus cū ipse Bernardus retardare conaret⁹ ab ipsis in alpib⁹ supat⁹ ē: ⁊ ibidē seditiōis auctores capti statim necant. Ipse aūt Bernardus q̄uis supplex veniā pcarum ꝓcessus capitali supplicio punit. epi q̄z tanti mali auctores: ⁊ rei synodali decreto in monasterijs diuisis tanq̄ ad carceres ꝓpetuos relegati fuerunt.

l Ludouicus ei⁹ nois pm⁹ cognomēto pius ḃs post carolū gallorū ipator hoc anno pie carolo 815 6014
defuncto impiū suscipiēs impauit cū Lotbario filio ānis.25. q ipso suscepto ꝑ vasceneesq; ab

impio defecerāt bellū induxit: cū qbus p multos annos grauissima bella cōmisit: z tandē in suā ptātem eos redegit. Deinde britones seu anglos res nouas moliētes armis in officio cōtinuit. At postea sarracenis cesareā augustā icoloētib⁹ pacē cōcessit. his optīe z feliciter gestis apud agsgranū cōuentū habuit vbi z Lotharium natu maiorē assētiētib⁹ cūctis impij sociū sibi ōlegit: z pipinū fz agranie: ac Ludouicū tertiū filiū bauarie reges appellauit. Post cō ra Bernardū pdictū italie regē ab impio deficiēte belluz mouēs cum supauit z interfecit: vt predictū est: quo tumultu sedato in saxones iterū ab imperio deficiētes copias mittit: cozūqz tyrānum veromarchū regni affectātem: z secū aggredi ausum supat z interficit. bulgaros preterea panonios inuadētes pmo gdē reppulit. Verū cū Haydo aquitanie prefectus rebellasset aderemani saracenozū regis auxilijs fretus tantū bellū omittere necesse fuit. hācobrē bulgari per panonias in dalmatiā infesto agmine penetrarūt: fz anteq̄ Ludouicus ipse in Haydonē mouisset magnā bispanie ptem deficientib⁹ populis iam occupauerat dimissa circūquaqz classe que maritimas vexaret ciuitates solus autē Bernardus barchinonēsis comes terra mariqz vexatus in imperatoris fide permānsit. Lotharius vero italia pacata in galliam redīēs cum Ludouicus pater Carolū: eni calu⁹ postea cognomen fuit: natu minimum fratribus ceteris in omnibus prefert inuidia stimulatus ipsum Ludouicum patrē imperio depositit: z captum in custodia reclusit. verum eodem anno iter cos cōuentione facta ipse Ludouicus liberatus in imperio restituit. Erat autē Ludouic⁹ natura clemens atqz mitissimus: qui cum regni z ecclesie iura semper tutatus fuisset. 25. imperij sui anno mozitur: z in beati Arnulphi basilica sepelitur.

6016 817 Stephanus ei⁹ nois. 4. papa Iulio prē Ro. natus. hoc anno Leoni pontifici suffectus sedit
8 annis. 3. z mē. 7. vir gdē nobilissimus z nobilissimis parētib⁹ ozus ac multe doctrine z integritatis pōtifex: qui suscepto pōtificatu post. 3. men. ad Ludouicū in gallias prfectus apud Aurelianos ipsum inuenit ac cozonauit. atqz inde cāpulanis (q tūc inualescebāt) sedatis cō positisqz italie rebus Romā redijt: secū crucē magne extimatiōis deferēs quā gdē Ludouicus pdictus impator sua impensa beato Petro dicauerat: mozīēs deniqz hic sanctissimus pon. in beati Petri basilica sepellitur. z tunc cessauit episcopatus dies. xi.

Ascalis eius nois pmus papa bonosi cuiusdā Ro. ciuis fili⁹ hoc anno Stephano predicto
6019 820 p ponti. succedēs sedit annis. 7. mē. 3. z dieb⁹. 17. Hūc pdictus stephanus ponti. dū viueret pp eius vtutes atqz doctrinā monasterio beati Stephani abbatē pfecerat: inito igit pōtificatu cōfestim clericis qbuscūqz anathematis pena mādauit ne ecclīastica beneficia a quomis secularī obtinere presumerēt vt habet in can. 16. q. 4. c. sīgs clericus: deide lotharīū italie regez a Ludouico pie cōstitutū in basilica beati Petri inūxit: augustūqz etiā appellauit. Postea multa sctōrum corpora minus religiose iacentia in vrbe cū magna veneratione itroduxit: honestiusqz recōdidit. Et tēplum beate Praxedis a fundamētis extruxit multa q̄z sanctorū corpora imbi z cōgregationē grecozū collocauit. Ferunt etiā beate Cecilie ecclesiā ab eo cōditam fuisse: vbi tanq̄ in honestiori loco ipsi⁹ virginis ac Valeriani Tyburtijqz corpora socarent. Multas etiā basilicas vetustate quassatas restituit: ac multos captiuos pfoluis creditozib⁹ liberauit. Tandē cum nullū religionis ptermisisset exēplū. vij. pontificatus sui anno mozit: z in beati Petri basilica sepelitur.

Iehael iunior quadragesimus cōstātinopolitanus impator: post leonē a se interfectū imp̄auit
6020 821 m annis. ix. Hā michael senior cū ab impio se abdicasset leoni pardi patricij filio imperū omisit. qui suscepto impio statim Bruninū bulgarozū regē andrinopoli potitū: z in cōstātinopoli arma vertentē circa vrbis menia interfecit: pper qō orientale imperiū per aliqō tēpus pcatā fuit: cūqz z ipse octo annis impasset ab isto michaele domestīcozū suozū comite interfect⁹ ē: z ita imperiū inbe michaeli p arma pmissuz ē: Qui pncipatu accepto cōfestim venetis ibuit ne mercimonia occidētis in aliaz pferrēt: eosqz ppulit classem in auxiliū sicilozz cōtra sarracenos mittere.

Eugenius ei⁹ nois fs papa natione Ro. patre boemūdo natus hoc anno pascali pdicto suf
6026 827 e fectus sedit annis. 4. Cuius tpe octauū scisma fuisse ferūt: vz inter hūc eugeniū z quendaz noie Zinzinū pper patrū discordias. Qz eugeni⁹ hic pper eius religionē: sctitatē: doctrinā humanitatē: atqz eloquētiaz oīuz cōsensu randē obtinuit: qui inito pōtificatu: cū roma fame ingenti laboraret frumētū adeo abūdāter in vrbē itroduxit: vt nullibi vilius q̄ ibidē annona venderet. pauperū vero pupillozū ac viduarū cās ita tutat⁹ est vt ab oib⁹ pauperū pater appellaret. Tandē cuz optimus hic pōtifex in artibus his pseueraret ab emulis: vt gdā aiunt: oculis execcat: z martyrio cozonat: ciusqz corpus in basilica Petri cū omni deuotione sepellitur.

Valētinus papa p̄ia Ro. leontio prē nat⁹ eugenio pōtifici suffect⁹ sedit dieb⁹. 40. Qui apud
6029 830 v pascalē z eugeniū pdictos pōtifices sctissimos a teneris annis enutrit⁹ doctrinā: z rōnez bene viuendi vsqz ad maturā etatē didicit: adeo qppe virtuosus z sanct⁹ euasit: vt cū tm̄ dyaconus haberet summū pontificatus gradū meruit. Creatus itaqz oīum consensu pōtifex non secus q̄ in priuata vita se habuit. s. in pietate: clemētia z liberalitate: ita vt nulli maiozū in pōtificatu secundus fit habitus. Verū existentib⁹ fortasse hoiuz peccatis: qui tunc aderant q̄dragesimo pontificatus sui die morte obijt: z in beati Petri basilica sepellitur.

6030 831 g Gregorius. 4. papa Ciuis Ro. patre Joanne nat⁹ Valētino pōtifici succedēs sedit ānis. 16. vir

nobilitate ĩsignitus sctitate clarus doctrina ⁊ eloquẽtia ꝓcipuus ac diligẽtia solicitudineq; rebus in oĩbus admiratione dignus. Qui pontificatu suscepto mox corpus beatissimi gregorij transtulit ⁊ vbi nũc iacet magnis cum ornamentis collocauit: corpora etiam sebastiani ⁊ Tyburtij ad basilicam Petri transferri curauit. Jnsuper ⁊ rogatu Ludouici imperatoris omnium sanctorũ cõmemorationem in calendis nembris instituit obseruandam quã quidem celebritatẽ galli ⁊ germani primo obseruare ceperunt: post multa autẽ bona opera deniq; hic sanctissimus Gregorius obijt pontificatus sui anno.16. ⁊ in basilica beati petri sepellitur. ⁊ tunc sedes vacauit dies.xv.

¶ Grandinem autẽ mire magnitudinis hoc anno in galliã decidisse tradunt que pecora multa ⁊ non nullos homines iteremit: visuq; ẽ tũc in ipsis grandinibus quoddã grandinis granũ durissimũ longitudinis pedum duodecim.

¶ Civitas Vetus.

¶ Centuq; cellensis Etrurie oppidũ qõ nũc ciuitas vetus appellatur hoc anno ab Aphris Saracenisq; in eiusdẽ portum ex Aphrica delatis occupata ⁊ bonis omnib⁹ expoliata exuritur. Superioribꝰ enim temporib⁹ regnãte Bernardo Caroli magni nepote in italia saraceni iterũ destruxerũt eam: sed Gregoriꝰ tertius (vt supra dictus est) eandẽ ciuitatẽq; seu oppidũ pene desertũ restituerat. Fuit ipse locus ꝓpe adriani imperatoris ciuitas nõ ignobilis in qua idẽ Hadrianus centũ edificauit cellas centum videlicet iudicib⁹ ibidẽ ab ipso institutis ꝑ audictis causis eo ꝑsente deputat⁹. Quo qdẽq; in loco (vt supradiximus) diu⁹ pater Augustinus Eremitas sanctos inuisit ⁊ ibidem nõnullos edidit libros: vt ipse Rhetractionum suarum libro commemorat. ⁊ sunt qui dicant eundẽ libros de trinitate dei ibidem inchoasse: bi itaq; saraceni inde Romã cum exercitu venientes vrbem oppugnauere ⁊ suburbanis incensis etiã beatoꝝ Petri ⁊ Pauli basilicas exussere: sed mox a Guidone lombardie marchione auxilio etiã longobardorum pulsi sunt: qui ex italia recedentes Tharentũ ⁊ siciliam oẽm inuaserũt: quaq; ma sarraceni ipsi ex italia pulsi sunt: qui ex italia recedentes Tharentũ ⁊ siciliam oẽm inuaserũt: quaq; ma ꝓuincia ex pte occupata panormũ vrbẽ vastauerunt. Bonifacius autem Corsice dux cũ auxilijs primo gressus tantã hoiuꝫ illoꝝ stragẽ edidit: vt coacti fuerit Mauri suos ex Sicilia reuocare: q patrie laboranti opem ferrent: hac itaq; rõne italia ⁊ Sicilia hostibus liberate sunt.

832 6031

833 6032

¶ Bartholomei apostoli translatio.

¶ Sicardus qdã Beneuẽtanoꝝ ꝓfectus huic bello pñs extitit q verit⁹ne sctissimi Bartholomei apli corpus in barbaroꝝ man⁹ deueniret ex lypari ĩsula illud cũ magna veneratiõe Beneuẽtũ trãsferri fecit.

¶ Viri disciplinis excellẽtes.

¶ Rabanus monachus natiõe germanus magũtinus archiepus theologus qdẽ ꝑclarissim⁹ ac ĩsignis poeta ꝑ hoc tẽpus in ꝑsa ⁊ carmine duob⁹ dicẽdi modis plurimũ valuit: ⁊ multo in ꝑcio fuit: q exigenij sui magnitudine multos cõmẽtatus ẽ ⁊ edidit li. q̃ tituli sunt isti: prout inueniri potuit: ⁊ ꝓmo sup genesi li. 4. icipit: Jn ꝓncipio. sup Exodũ. li. 4. Exodus exatus. Jtẽ sup epistola ad ephesios lib.3. Sup leuiticũ

dem vitam finiuit.

¶ Theophilus ꝓmus ꝛ.40. Cõstãtinopolitanus impator hoc anno Michaele iunioze mortuo succedens impauit annis.xv. Hic est ille: quẽ Michael ꝑdictus imperator cum classe maxima apud sarracenos miserat: sed visa multitudine illos aggredi timuit: donec a Petro Venetorũ duce sexagesimo trirẽ classem obtinuerit: cui coiunct⁹ in illos stati duxit: At sarraceni perterriti Tarẽtina obdione soluta ventis vela dedere: ſz casus magis q̃ virtute Sabbas eorũ dnx cũ xpianis cõfligens victor euasit: ꝛ oẽs venetoꝝ Triremes cũ militib⁹ suis aut cepit aut demersit. Theophilus autẽ cũ paucis Cõstãtinopolim fugit. Elatiq; hac victoria sarraceni oia longe lateq; ꝺpopularũt. Cũq; Anchonã ciuitatẽ etiã diripuissent: ꝛ domũ redirẽt ꝓmittente eo in medio mari fluctib⁹ obruti sunt. Theophilus autẽ hic post multos cõflictus deficiens Michaelẽ filiũ successorem dimisit.

6035 836 ¶ Petrus Gradenicus Pola oriũdus q̃rtusdecimus Venetus Joanni duci hoc anno suffectus: duxit annis vigintinouem: Qui magistratu suscepto confestim Joannẽ filium ducatus consortẽ sibi cõstituit: ꝛ in deuotionis signuz ecclesiam diui Pauli apostoli in vrbe edificauit. Inde a Theophilo imperatore ꝑdicto rogat⁹ ex senatusconsulto sexaginta naues seu triremes eidẽ in subsidiũ cõtra sarracenos misit: q̃ oẽs tandẽ a sarracenis superate aut capte aut demerse fuerũt. Eo etiã regnãte post ꝑdictã cladem quasdã etiã naues mercimonijs pretiosissimis bonustas e Syria venientes idem sarraceni in Tergestinum sinum interceperunt: ꝛ omnes mortales in illis repertos ad vnũ vsq; trucidarunt. Verum cum dolosus iniquusq; vir haberetur: ꝛ eius omnis intentio ad rapiendum: comprimendumq; duceretur: ꝛ omnia per nephas coaceruare ꝛ congregare anniteretur: seditione tandem in eum mota apud sanctuz Zachariam finitis vesperis obtruncatus fuit: ꝛ in eodẽ loco sepultus. Sunt tñ qui dicant id filio nomie Joannes duci nõ sibi contigisse.

6040 841 Otharius Ludouici ꝑdicti imperatoris filiꝰ tertius Gallorũ imperator: post patrẽ impauit cuz Ludouico filio quẽ imperij consortẽ fecerat annis.xv. Huic Lotharioꝓ Pipinus ꝛ Ludouicus: ac Carolus cognomẽto Caluus fuerũt fres. Sed Ludouico patre defuncto pro aquitanie regno: qõ eorũ frater Pipinus iam defunctus tenuerat oẽs decertare ceperunt. Ludouicus enim ꝛ Carolus cõtra lotharium hunc eorũ fratrẽ pro huiusmodi regno acriter decertarũt. In q̃ quidẽ ꝓlio multi vtriq; cecidere. Lotharius tñ postremo victus ex agro Frontanici aquisgranũ confugit. Inde etiã deturbat⁹ instantibus hostibus vienã cũ cõiuge ac liberis se contulit: Quo audito fratres illũ cũ exercitu insecuti sunt: ꝓpter qõ Lotharius illũ comitatatũ totũ amisit: ꝛ adeo eius exercit⁹ eo in prelio dilaceratus fuit vt vix solus ꝛ trecẽtis equitibus a tam grandi strage prolabi potuerit: Sed Sergius pontifex Ro. bis auditis totius regni interitũ miseratus ad eos placãdos ex italia legatos strẽnuos misit: q vna cũ regni procerib⁹ pacis federa iter eos hoc pacto cõposuerũt: vz vt pars illa occidentalis regni q̃ a britannico oceano vsq; ad Mosam flumẽ ptinet Carolo caluo obtẽperaret: Ludouico vero germania vsq; ad Rheni fluẽta ꝛ qcqd trans renũ genitor possedisset cõtingeret: Lotharius aũt impij titulo Romã cũ italia obtineret eam ptẽ gallie q̃ olim narbonensis: nũc Romana ꝓuincia appellatur: addẽtes etiã eã ptẽ q̃ inter scaldũ ꝛ Rhodanũ fluuios Lotharingie nomẽ ipsum accepit ab ipso Lothario. Rebus igit̃ ita cõpositis: Lotharius hic Ludouicũ filiũ suũ iperij socium asciuit. Et cũ sine effectus fuisset: ꝛ ipse inter filios regnũ suũ diuisit: Ludouicũ imperatorẽ relinquẽs: his ita gestis ipse monachorũ habitũ suscepit: ꝛ nõ ita multo post vitã cũ morte mutauit.

6045 846 b Ergius eius nois secũdus papa natione Ro. ꝓe Sergio natus post Grego. pontificẽ sedem beati hoc anno accipiẽs sedit annis.2. ꝛ mẽ.3. Hic cũ ꝓs os̃ori vocaret̃ ob deformitatẽ nominis mutare vocabulũ coactus est ꝛ se Sergiũ appellari fecit: ꝛ ide mutãdorũ nomiũ consuetudo sũpta est. ferũt hũc ex illustri familia natũ a suis maiorib⁹ nõ degenerasse qppe qui nutritus fuerat a sctis pontificibus Leone.3. Stephano.4. ꝛ Eugenio fo: quoꝝ doctrina ꝛ moꝛib⁹ plurimũ claruit. Hic itaq; pontificatu suscepto in ornãdis tẽplis aiũm adiecit: ꝛ iter cetera basilicas Silvestri ꝛ Martini vetustate collapsas restituit: in easq; multa sanctoꝝ corpora collocauit: ꝛ iuxta basilicã sancti Silnestri monasteriũ a fundamẽtis in honorẽ apostolorũ Petri ꝛ Pauli cõstruxit: vbi itegre res agerent̃ diuine. Re autẽ publica bene ꝛ optime ab ipso gubernata patrie ꝑ appellari meruit: ac sic moriens in beati Petri basilica sepelit̃: ꝛ post sedes vacauit menses duos ꝛ dies quindecim.

6046 847 ¶ Michael eius nois.3. Theophili ꝑdicti imperatoris filiꝰ fs ꝛ.40. cõstãtinopolitanus imperator: hoc anno ꝓe defũcto vna cũ Theodora mꝛe impauit annis.xi. ꝛ postea solus annis.15. q impio imito mox legatos ad Nicolaũ pontificẽ maximũ ꝛ q̃maxime ad visenda apostolorũ limina trãsmisit: qbꝰ ꝛ patena aureã cũ calice similiter aureo magni ponderis cũ gẽmis magne extimationis ornatos dono misit: Quos legatos pontifex pbenigne suscipiẽs etiã cũ muneribus magnis domũ remisit: hic Basilium quendam virũ strẽnuũ tandẽ imperij consortẽ fecit: a quo demũ vt solus imperaret interfectus fuit.

6047 848 l Eo. 4. papa ꝓfessione monachus ꝓe Rodulpho Romano natus hoc anno Sergio pontifici suffectus sedit annis.8. mẽ.3. ꝛ die.6. Vir certe religione: innocentia pietate: humanitate oiq; bonitate atq; doctrina pclarus: cuius gesta pclara si cũcta cõscriberent̃ voluminis modum excedere viderẽtur. Fuit nãq; tante sctitatis vt ozonibus suis basiliscũ serpentẽ: cuius venenato anhelitu perierant multi: e fornace sanctus Lucine depulerit: crucifq; signo maximũ illud in-

cendiū extinxit: qō diu p domos saxonū ⁊ longobardoꝝ vagatū fuerat: ⁊ diui Petri basilice appropinquabat: Ob cui⁹ rei memoriā mādauit assumptionis octauas: qua intercedēte hoc miraculū impetrauerat ppetuo celebrādas: hic igit vrbis menia ⁊ portas vetustate collapsas restituit ⁊ turres. xv. a fūdamentis erexit. 4. coronatoꝝ corpa sua diligētia inuenit: qbus sub altari collocatis ecc̄z templū instaurauit: ac multa alia sanctorū corpa ibidē addidit: Būq; bis sanctissimis vacaret opibus: sarracenū cū magna classe cōtra neapolitanos Romanosq; venere cōtra quos pontifex ipse q̄ta potuit manu eis statiz auxilio fuit. Verū vt sanctū decebat pontificem: p̄mo ante dīm oratiōnē fundens dixit. Deus cuius dextera beatū petrū ambulantē i fluctib⁹ ne mergeret erexit ⁊ oratoneq; fusa signū crucis contra hostes faciens pugnandi copiā suis dedit q post longū certamē hostes virili aio superāt atq; cū ingenti cede fugarunt. Inde cū gaudio Ro. reuersus statim vaticanū menibus cinxit: ⁊ a se deiecta vaticani locus leonina ciuitas appellata est. Cōsueuerāt. n. hostes antea leui incursione basilicaz petri in vaticano spoliare: ⁊ p̄terea id pontifex effecit: atq; ita vrbem ipsam in quq; annis absolnit: postea foꝛes petri a sarracenis direptas ex ipsoꝝ sarracenoꝝ manubijs restituit. Tandē bonis omnibus repletus ad celestia regna glorioſus migrauit: Cuius corpus. 16. calen. augu. collachrymantib⁹ cunctis in beati Petri basilica sepellit: atq; iter sanctos relat⁹ eo die ei⁹ natalitia celebrat. Et tūc cessauit cpatus dies. xv.

¶ Alidulphus qdā anglox rex vir qdē xpianissimus ⁊ Ro. ecclesie deuotissimus hoc anno in anglia 850 0949
regnū accipiēs regnauit ānis. 7. vir qdē optimus atq; sapientissimus q inter cetera memoratu digna ob regnū accipiēs regnauit ānis. 7. vir qdē optimus atq; sapientissimus q inter cetera memoratu digna ob singularē religionē vniuersaz insulā Romane ecclesie tributariā fecit: voluit nāq; vt singula dom⁹ quot annis singulos argenteos ipsi ecclesie persolueret.

Ludouicus ei⁹ nois. 24. gallorū imperator p̄e Lotharioꝝ hoc anno defūcto imperauit solus annis. 21. nā Lotharius: vt diximus iā natu grandeuus sumpto monachi habitu hūc imperatorē 856 6055
l designauit: ⁊ cū exercitu in italiā ad p̄cipiendā coronā venire suasit: q nimia elatus felicitate quocūq; iter faciebat oīa cedib⁹ ⁊ rapinis inuolnebat: verū cuz Rome appropinquasset: ei Romani ciues honoris gr̄a oēs obuiauerūt: q̄obrē oēm ferocitatē deposuit: ⁊ mitior oīb⁹ in rebus esse cepit q ei p̄ter sniam vrbē ingredi licuisset. Seductis itaq; crucib⁹ ⁊ clero ad beati Petri gradus pontificē Sergiū ostēdit: ⁊ mutuis osculis mutuaq; data ⁊ accepta salutatione in octaua pēthecostes tēplū beati Petri sunt igressi: vbi pontifex ipsum augustū declarans imp̄ij corona eū coronauit: atq; q̄ i gd bonesti postulasset quotiēs ab vrbe discederet: facile cōcessit. Cesar itaq; ⁊ augustus declarat⁹ ⁊ corona tus statim Roma egrediēs paccato agmine papiā cōcessit: vbi deinceps oēm vitā suā Romaz curdo ⁊ rediēdo contriuit. Seditiones tū ⁊ cōspirationes ⁊ ipse a Carolo filio sustinuit. Quā ob cām multos i Cisalpina gallia p̄ncipes p̄opter suspitionē interfecit.

¶ Edimūdus anglox rex hoc anno post Alidulphū p̄iem anglis regnare cepit ⁊ regnauit annis. 14. 857 6056
vir qdē ⁊ ipse vt p̄ religione ⁊ sanctitate p̄ceptus: q cū esset acerrimus xpiane religionis defensor multa bella cōtra dānos infideles gessit, a qbus multas incursiones ⁊ damna pferēs cū esset viribus impar: tandē superatus ⁊ captus martyrio coronat⁹ est.

Iannes. vij. papa natiōe anglicus post Leonē pontificē pōtifex factus sedit ānis. 2. ⁊ mēsi. 858 6057
5. hūc tradūt fuisse feminā q̄ adolescēs admodū ex anglia arbenas cū quodam doctissimo amasio suo p̄fecta ibidē bonarū artiū p̄ceptoꝛes audiendo tū p̄fecit vt Romā veniens paucos admodū ēt in sacris lr̄is hēret pares: ea qppe legēdo disputādo docēdo orādo tantā benuolentiā ⁊ gr̄az sibi cōparauit: vt mortuo Leone p̄dicto pōtifice in eiusdē locū: vt multi affirmāt oīuz cōsensu pōtifex crearet: verū postea a familiari p̄pressa granidat: papa exīs pepit. Nā ex vaticano ad lateranēsem basilicā aliq̄ ad lateranas p̄fecta iter Coliseū ⁊ sctm Clemētē p̄ter spē doloꝛib⁹ cū cūcta sine obstetrice aliq̄ publice pepit: ⁊ eo loci ab oīb⁹ mortua ibidē sine vllo honoꝛe cū fetu misera sepulta est: ad cui⁹ detestandū spurcitiē ⁊ nois cōtinuandā memoriā in hodiernū vsq; sūmi pontifices rogatio nū cū populo ⁊ clero sacrum agentes: cū locū partus medio ei⁹ in itinere positū abhominent: eo omisso declinat ad diuerticula vicosq; ⁊ sic loco detestabili postergato reintrātes iter p̄ficiūt q̄ ceperūt. Et ad euitādos similes errores statutū fuit ne gs de cetero in beati petri collocaret sede pusq; p̄foratam sedē futuri pontificis genitalia ab vltimo diacone cardinale attractarentur.

Enedict⁹. 3. papa natiōe Ro. p̄e Petro oriūdus postea suffect⁹ illi mulieri sedit an. 2. ⁊. mē. 5 860 6056
b ⁊ die. 9 q̄ ob vite sanctitatē meritō Būdictus appellari debuit. Ferūt qppe in ei⁹ electione oēs p̄es sic vnanimiter cōuenisse q̄ tanq̄ fidus a deo i terras missum videbat. Ipse autez flendo deū ⁊ sanctos testes faciebat se nequaq̄ dignū esse q̄ tante sedi p̄ficeret: sed oībus ac clamantib⁹: ⁊ eius electionē oīno approbātibus inuitus pontificiū munus suscepit: q̄ō cū inissset p̄sepe ⁊ ieiunijs ⁊ oꝛonib⁹ vacabat deū rogans vt sancte ⁊ integre ecclesiaz gubernare posset: q tante mansuetudinis tanteq; animositatis vir fuit vt rā in pontificatu q̄ in p̄gata cōstitutus vita carus oībus accepisq; haberet. Nā quicquid in pontificatu vbis instituit: facto ⁊ ope in oībus cōprobauit. Opera enim misericordie cupidissime p̄soluens funeribus sacerdotū semp interesse voluit: Visitabat nāq; infirmos alebat pauperes desperatos ⁊ calamitosos cōsolabat: necnō ⁊ vidnas: pupillos oppressosq; acerrime tutabatur: ⁊ his artib⁹ oēm vitā suam continue ducebat. Multasq; ecclesias vetustate collapsas in vrbe restituit: eisq; multa dona obtulit. Tandem vir sanctus moriens suum corpus ante foꝛes ecclesie beati

Petri sepeliri mandauit.t tunc vacauit sedes dies.xv.

6062 | 863 | n | Icolaus eius nois.i.papa ꝓia Ro.ꝑe Theodosio post Benedictū pontificē sedit an.9.mī. 2.t die.20. Et post hūc vt alig dicūt sedes vacauit an.8.mē.7.t die.20. Hic pfectissimus pō tifex in oīb⁹ fuit t magno Grego.in eibus pīmlis:eo qꝺ a teneris annis bñ t sancte educa tus fuerit:q etiā Benedicti ꝑdecessores sui corpus propriis manib⁹ tumulo cōmēdauit quē t post multas oīones vigiliasqꝫ ac ieiunia ꝓies pōtificē lꝫ absentem creauere:quo audito Gregorij ma gni pōtificis more vitādi honoris cā in vaticanū fugiēs ibidē latuit:Sed inuentū in atriū lateranēse per duxerūt:nolentēqꝫ ēt in solio collocarūt apostolico.Deide in basilica petri cōsecratus sumpta de more pōtificia corona multa cū Ludouico cesare q pīs aderat:locutus est tū ad pontificatū tū ad imperiuꝫ ptinētia. Michael qꝫ cōstantinopolitan⁹ impator audita ei⁹ fama:vt ꝑmissuꝫ est:visendi grā legatos cū muner.b⁹ Romā trāsmisit.Cū aūt hic pōtifex post multas ꝑturbationes a molestijs liberatus fuisset multa ad cultū diuinū ptinentia:t qdē memoratu digna gessit opa:t in ꝑmis cū multas basilicas resti tuisset:postmodū Ludouico pīte t approbāte multa īstituit:t ꝓmo ne vllus secularis ꝓceps aut rex ꝑsumeret vsurpare ea q̄ sunt sacerdotū:vt testat Gratianus in canone.10.di.c.Imperiū vestrū:volut vt pontificū ꝑdecessoꝝ suoꝝ decretales atqꝫ epistole auctoritatis vim vbiqꝫ obtinerent:vt.19.di.c.Ro manoꝝ pontificū. Statuit itē inferioꝝb⁹ sub anathematis pena ne supioꝝb⁹ maledicere ꝑsumerent.21. di.c.Submittit. Cōstitutionē ꝑterea ppulchrā de Ro.pōtifice deligēdo ordinauit:vt.23.di.c.In nōie domini nr̄i. Mādauit rursus oīb⁹ fidelib⁹ xp̄ianis ne sacerdotis cōcubinarij missam audirēt.32.di.c.nul lus missam. Secreto qꝫ publico statuit.Si qs ꝓ papa se ingereret nisi vnanimiter ab oībus fuisset ele ctus nō apostolicus sed apostaticus censeret.49.di.c.Siqs aplice sedi. Mādauit ēt iudicib⁹ omnibus ne vllā ferrēt sniam ꝑte alīq absente.3.q.9.c.Renera. Voluit itē decreto eodē vllū a sede sua deijci epm ꝓpter ifirmitatē.vij.q.i.c.pōtifices. Cōstituit insup nuptias nō clandestine sed publice celebrari.30.q.i. c.Nostrates. Voluit demqꝫ vt in cena dñi sacerdotes ꝓpter solēnitatē istitutionis sacri Gloria in excel sis deo in missa canerēt:de cōse.di.i.c.Gloria in excelsis. Voluit ꝑterea baptismi sacrm iterari:ēt si a pa gano ministrareť:de cōse.di.4.c.A quodā iudeo:Hic demū pōtifex in oi vtutis gñe illustraꝝ cū moriť ex testamēto mādauit suū corpus ad ꝑdecessoris sui exēplū añ fores basilica bti Petri sepeliri.

¶ Sanguinē aūt hoc anno apud Brixianā cisalpine gallie vrbē ꝑter tres dies t noctes pluisse dicit.

6063 | 864 | ¶ Locuste insup innumerabiles hoc ipso anno in gallia apparuere senas alas sexqꝫ pedes hñtes q̄ vt castroꝝ acies turmatim volitantes vniuersa queqꝫ viriditatē hñtia vastarūt:oibusqꝫ cōsumptis in bri tannicū mare sese ꝓcipites dederē:ab vndisqꝫ diuerse in terrā reiecte fuerūt t aerē ifīciētes maximaꝫ t generalē hoīm mortalitatē suscitarunt.

¶ Tyberis qꝫ fluuius t ipse hoc āno adeo Ro.vrbē vexauit vt nō nisi lintheriby⁹ e vico ad vicū trāsire liceret:vīi t multe basilice in Roma t ꝑsertim sancti Laurētij t Lucina:t monasteriū sancti Siluestri cū vniuersa ipa regione illa occupauerit vt diluuiū instare putarēť:q̄ inūdatiōe multe domus:multeqꝫ arbores euerse fuerūt.Sata qꝫ Rome in tota cisalpina gallia dissipata sunt. ¶ Bulgaroꝝ ꝑuersio.

¶ Bulgaria Boemie regni ps est cui⁹ rex bis tpib⁹ lris t admonitionib⁹ Nicolai pape ad fidē xp̄i cū oi pūncia cōuersa est:qb⁹ statim pōtifex ipse epos atqꝫ ꝑsbyteros destinauit:Qui pulso ide photi no heretico neophitos oēs in fide cōfirmarēt. Nā Photinus ipse in errorē bulgaros oēs detinebat:bo rū nāqꝫ rex tante fuit pfectionis t sanctitatis:vt maiore filio in regno collocato ipse monachi habitum susceperit.verū cū idē filius corruptus idolis īmolaret:pr̄ zelo fidei succēsus dignitatē reassumpsit:t in filiū cōcitat⁹ illū regno deiecit:atqꝫ eius effossis oculis in carcerē cōiecit. Iunioreqꝫ filio in regno collo cato rursus monachi habitū resumpsit:eo tū mortuo bulgari nō ita multo post cōstantinopolitanoꝝ sacerdotū donis t pollicitationibus corrupti pulsis sacerdotib⁹ latinis grecos acceperūt:que gdē sedi tiones maloꝝ incendia inter grecos t latinos suscitarūt multa.

¶ Ursus parthiciacus.xv.venetoꝝ dux hoc āno petro duce merito obtrūcato a venetis cūctis eidem

6064 | 865 | suffect⁹ ducauit annis.i4.t mēsi.7. Hic itaqꝫ magnāmu suscepto post tertiū annū Joānē filiū suū duca tus cōsortē accepit:q vt erat vir igēris ai t ꝓie amatoꝝ maxias res nō minus italie q̄ venetis solis glo riosas gessit eo q̄ sarracenos q anchonā ciuitatē spoliauerāt t incēderāt:atqꝫ oēm italie oraꝝ q̄ ab An chona ipsa ad Idrū tū vsqꝫ itercedit:afflixerāt:ab italia oīno pepulit:atqꝫ ita sua vtute italia ois pa catissima reddita est:Eo aūt clarissimo facinore bene gesto Basilius grecoꝝ impator ad gratificatio nē rei bene geste Ursum hūc ducē ꝓthospatharū declarauit suū:q̄obrem:t ipse dux accepti muneris gr̄a campanas.12.magni pōderis ipsi impatori constantinopolim dono misit:que gdē cāpane ꝓme fue runt:quas greci habuerūt.

¶ Basili⁹ Michaelis impatoris ꝺdicti filiꝰ.43.cōstātinopolita impator hoc anno ꝓe defuncto ipe

6070 | 871 | riū suscipiēs impauit annis.i4.Huius qdē rogatu hadrianus pōti.Ro.cōcessit vt synodus apud con stantinopolim pro Bulgaris nup ad fidē xp̄i cōuersis celebrarēť:vbi post longā contentionemꝫ in ea ad iudicatū est Bulgaros Romane sedi subiectos esse debere.

6072 | 873 | b | Adrianus eius nois.2.papa Thalato ꝓie Romano genit⁹ hoc anno Nicolao pōtifici suf fectus sedit annis.ç.t mē.9. Vir qdē optimus liberalisqꝫ ac i paupes q̄maxime munificus cuius rei causa etiā nolens pontifex creatus est:Quo audito Ludouicus impator cōfestim

legatos Romã misit ⁊ huiusmodi electionẽ approbãs Romanos plurimũ laudauit: Qui pontificatu suscepto oia q̃ ad honorẽ dei pinebãt circũspitiẽs verbis ⁊ exẽplo atq; auctoritate tũ sua: tũ maiorum vnũquẽq; ad bene beateq; viuendũ cohortatus est. Tandẽ autẽ cũ sese oibus xpi ecclesie hostibus quo ad fieri poterat obiecisset: cũ mortuo Ludouico imperatore Carolũ filiũ inuncturus esset mortẽ: ⁊ in basilica Petri sepelirẽ: ⁊ tunc cessauit papatus dies duodecim.

Oãnes. 8⁹ papa natiõe Ro. pre Hũdo natus hoc anno hadriano põtifici surrogat⁹ sedit annis. 10. Hic cũ in initio sui põtificatus Carolũ secundũ q tũc Romã ꝓ corona venerat inungere decreuisset a Romanis capit̃: ⁊ in vincula conijcit̃: Sz qbusdã amicis suis adiuuantibus: fuga ꝓlapsus ad Ludouicũ balbũ regẽ in francia se cõtulit: ⁊ ibidẽ p annũ mansit: inuncto ibi Ludouico rege a Carolo. Romã vocatus rediit: eũdẽq; ẽt inunctũ imperij dyademate ornauit. In gallias autẽ apud Treeas vbẽ cõsiliũ celebrãs multa ad fidẽ ptinẽtia Hadriano referẽte constituit: ⁊ iter cetera statuit: si qs sacerdos aut layeus homicidiũ faceret ꝑpetuo irregularis hꝫ: ⁊ ad sacros ordines nullatenus admitteret: nec decreto missam celebrare ꝓsumeret: vt habetur in canone di. 50. c. Hiro. Statuit item: Si quis sacruz de nõ sacro aut nõ sacrũ de sacro abstulisset sacrileg j pena muletaretur. 17. q. 4. c. Si qs: Et cũ eruditissimus põtifex haberet: cuz adhuc dyaconus existeret magni Hegorij vitã quattuor libris exarauit. Tandem vita functus in beati petri basilica sepelitur. 879 6078

Arolus ei⁹ nois. 2. cognomẽto caluus Ludouici p̃dicti frater. 5. gallo⁊ imperator anno isto q
c ẽ ꝑm⁹ Joãnis p̃dicti pape impare cepit ⁊ impauit an. 6. Hũc. n. Carolus cũ Joãnes i pncipio sui põtificat⁹ augustũ appellasset idignati filij Ludouici cũ multo exercitu i italiã ꝓ ipz Caro. descederũt vt eũdẽ patrnũ suũ impio simul ⁊ vita ꝓuarẽt: qb⁹ auditis Carolus mox Veronã cũ exercitu ꝑperãs Tridẽtinos saltus nepotib⁹ occludere decreuit: sz apud mãtuã lãgore correptus ex venenata potõe quã Sedechias hebre⁹ medicus suus dederat: mortu⁹ est: q̃ defuncto Joãnes potifex totis viribꝫ ei⁹ filiũ Ludo. frãcie regẽ studuit ipatorẽ fusticre. Romam ãt ꝑceres oib⁹ conatib⁹ obstitere ne id efficeret̃: cupiẽtes Carolũ. 3. germãie regẽ imperatorẽ rẽ. In ea itaq; seditõe cũ nõ decesset q Ludouico fauerẽt põtifex a Ro. capit̃: ⁊ in vincula cõiicit̃. Hic aũt Carolus cũ cẽt vir xpianissim⁹ ac deuotissim⁹ multa monasteria atq; ecclias celeberrimas hinc inde cõdidit: ⁊ rẽ diuinaz admodum auxit. 880 6079

¶ Sarraceni iterato hoc ãno isula creta potiti cõfesti cũ igẽti classe in italiã venerunt vniuersa quecq; circa oã maritimã vastauerũt: sz ⁊ p mediterranea discurrẽtes ẽt mõasteriũ mõtisca ssimi ꝓrsus diripuerũt: qõ audiẽs Joãnes põt. ꝓ posse exercitũ ꝓgregauit adiuuãtib⁹ potissimũ venetis atq; alijs ꝓncipib⁹ italie: ꝓ quib⁹ ipi⁹ impatorẽ

natu ꝓponẽs populiqꝫ sui cõmoda mirũ immodũ curãs: ipse.n. solus Comaclũ ciuitatẽ de Rauennatibus cepit: ⁊ ꝓlo suo addidit: ꝙbrẽ tũ impij fines apire cepit. Diuites nãqꝫ que ad vrbẽ in officio conuenit: ⁊ pauperes ꝑ viribꝰ pauit ⁊ fouit: ac ciuitatẽ multis edificijs auxit: ⁊ sua ipensa ecclesiã scõrũ Cornelij ⁊ Cypriani in Aethamauecẽ litore pulchrã edificauit: Verum cuꝫ oia tanꝙ Numa Pompilius Romanus bene ordinasset sexto magistratus sui anno ducatui cessit ⁊ vitã ꝓuectã deuotissime ouxit.

9085 886 ¶ Leo ⁊ Alexãder Basilij imperatoris greci filij. 4. ⁊. 40. cõstãtinopolitanꝰ imperator hoc anno ꝓre defuncto impũ suscipiẽtes iperarũt in oriẽte annis. 17.

m Adrianus. 3. papa natione gallus ꝓre Palũbo hoc ãno Joãni. 8. successꝰ sedit an. i. ⁊ men. 5. vir

6088 889 gdẽ sꝑbꝰ atqꝫ ambitiosus: q cũ malis artibꝰ põtificatũ obtinuisset breuiter: ⁊ merito gdem in eo ꝓmansit. Et ideo ml memoria dignũ gessit.

Adrianus. 3. papa ꝓxia Ro. Benedicto ꝓxe natꝰ Martino ꝓdicto põtifici succedẽs sedit an no vno tmẽ. 3. hic vir magnanimus fuit: ⁊ iõ i initio põtificatꝰ sui statuit ne imperatores de cetero i põtifice creãdo a iq̃ mõ se itromitterẽt: neue eiꝰ auctoritas expetereꝫ: ſ decreuit libera

6089 890 esse eleri suffragia: vt Gratianus refert in decretis. 62. di. ꝓ totũ. vnde ꝓpter eiꝰ ai magnitudinẽ clerus: populusqꝫ Ro. magnã de eo cõcepit spem. Verũ exigẽtibꝰ fortassis bonꝫ meritis qui tunc aderãt: repentino tẽpore sublatus est: ⁊ inge nescẽtibꝰ cunctis in vrbi Petri basilica sepelitur.

Normandorũ regni principium.

¶ Normania q̃ est gallorꝫ regni ps a Normanis nuꝑrime ad fidẽ xpi ꝓuersus illã icolẽtibꝰ nomẽ assumpsit: Hi nãqꝫ vna cũ Danis ꝑ gallias igne ferroqꝫ debacchãtes a Carolo ꝓdicto impatore multis ꝑlijs attriti coacti sũt xpi fidẽ ⁊ victoris leges accipe. Fuerat.n. carolo ipi postꝙ eos supauerat i alio oio gẽte hãc igetã delere. Sꝫ cũ videret id nõ sine suorꝫ magna clade fieri posse ꝓtez illã gallie illis ad icolẽdũ ꝓcessit: q̃ vltra Sequanã flumẽ est: ⁊ q̃ hodie normãdia ab ipsa gẽte vocat: hac tũ lege cõcessa vt singulis annis vectigal frãcie regibꝰ aliqꝺ afferrẽt: ne vi ſ Caroli ipsiꝰ imperatoris benignitate loca illa obtinuisse viderentur. Horũ igit ꝓmus dux post Rhotifredũ regẽ Robertꝰ fuit: g genuit Guilielmũ. Guilielmus aũt Ricardũ. Ricardus vo aliũ nolẽ Ricardũ secundũ: ⁊ Robertũ Guiscardi q Apuliã: calabriã: ⁊ Siciliam (vt infra dicemus) deuicit: ac venetos ⁊ Alexiũ grecorũ imperatorẽ superauit.

Stephanus huiꝰ nois. v. papa ꝓxia Ro. ꝓre Hadriano post hadrianũ ꝓdictũ pontifex ſ sedit

s an. 6. ⁊ die. 9. Hic quo adiuxit in multa ꝓturbatiõe normanorꝫ hũnorũq; ac aliorꝫ semꝑ fuit ſ multorꝫ virorꝫ illustriũ: ⁊ ꝙmaxie sectate vſ Luitprãdi papẽsis eccle dyaconi videlicet

6091 892 Bauari ⁊ Berardi picramẽsis epi mirifice recreatꝰ fuit: eo q eorꝫ vita ⁊ mores multũ xpiana fidẽ adiuuerint: ⁊ multa monasteria maximis sumptibꝰ in vtraq; gallia cõstruxerint. Obijt demq; hic põtifex sanctꝰ. vi. põtificatus sui anno: sepultusq; cũ ꝓbis suis in basilica beati petri.

¶ Petrus Candianus nonus venetorꝫ dux anno ꝓmo huiꝰ Stephani põtificis Joãni orei successꝰ ducatũ anno vno ⁊ mẽ. 6. Vir gdẽ rei militaris ꝑstantissimꝰ: ⁊ multa ꝓlia cõtra illyricos strẽue gessit. verũ cũ selauos seu illyricos apud muranũ vno ꝓlio superasset alio ꝓlio reitegratoꝫ ab illis superatꝰ: ⁊ tandẽ interfectꝰ fuit: atqꝫ ibidẽ in gradensi ecclesia sepultꝰ: eo mortuo Joãnes particiacus rursus ſ iniꝰ magistratũ sumpsit: q extinctis illyricorꝫ ipsorꝫ ꝓturbationibꝰ cũ duxisset men. 6. iterũ ꝓcipatu cessit.

¶ Petrus cognomẽto tribunus. 18. venetorꝫ dux post Candianũ ꝓdictũ factꝰ dux ducauit an. 23. ⁊ die.

6092 893 sepẽ: vir ⁊ ipse alio atqꝫ armis ũiginus q vngaros ex Scythia pauloante in panoniã delatos vniuersaꝫ pamciã venetã ferro flãmaq; vastãtes ⁊ sedãtes nauali ꝓlio aliqñ vicit: ⁊ in turpissimã fugã vertit: naꝫ ciuitatẽ nouã: hoc est Eracliã Cugiãqꝫ ac aggeris caput iã olim ꝺpopulati fuerãt: ⁊ a tarulio vsqꝫ mediolanũ cedibꝰ oia fedauerãt: sed eiꝺ vtute ac bñficio vniuersa ꝓuincia mũdata ẽ. Eãobrẽ hic dux inter cetera sua monumẽta ptẽ vbis venetiarũ a Riuo alto castelli ad sanctã Mariã in tubanico muro cinxit ⁊ canale maiꝰ carbena ferrea clausit: postrẽo pace vbiq; pta moriẽs apud mõasterũ sci çacharie sepelit.

¶ Michaelis archãgeli apparitiõez: vt eiꝰ legẽda manifestat: huiꝰ Stephani põtificis ãno. 4. i Apulia iuxta Sipõtũ vrbẽ in monte Gargano facta fuisse cõstat: quo gdẽ i toto postea orbe huiusmõi memoriã oppidũ vna cũ ẽplo edificijs: alioqꝫ apparatu clarissimo cõditũ fuit: ad quod nũc vsqꝫ totius christiani orbis populi maximo cõcursu frequentare dicũtur.

Stephanus papa hoc anno post Stephanũ põtificẽ electꝰ sedit annis. 5. ⁊ mẽ. 6. hic cũ pontifis eẽt epi Joãnis. 8. põtificis senit az veritꝰ epatũ deseruit: ⁊ i galliã fugit: ſ cũ reuocaꝰ redire nollet anathemate notatꝰ ecclẽ hastica ẽt dignitate ꝓuat: hoc iõ: vt ferũt ei accidisse q̃ eius cõiurationis cõscius ⁊ auctor fuerit: q̃ Joannes ipse põtifex i vincula cõiecꝰ fuerat: hac igit cõtumelia ꝓmotꝰ Formosus ab vrbe discessit: ⁊ iureiurãdo affirmauit se nunq̃ Romã vel ad cpatus amplius rediturũ. Sꝫ Martinus Joãnis successor ipꝫ postea iuramẽto solutũ i ꝓriꝫ ⁊ in suã restituit dignitatẽ: vũ ⁊ ad põtificatũ nõ ita multo post largitione potiꝰq̃ vtute gbusdã cõradicẽtibꝰ assumit: hũc nihil aliud memorie dignũ egisse cõstat: nisi q̃ beati Petri basilicã leui pictura exornauit.

Viri disciplinis excellentes.

¶ Remigius alisiodorẽsis epus diuinarũ scripturarũ ẽsignissimꝰ cõmẽtator ꝓ hoc gdẽ tpe clarus existens multa ad cõe cõmodũ cõmentatus est: ⁊ ponissimũ in Matthẽũ euãgelistã ac Pauli epistolas.

¶ Berno abbas Hunginaci Cenobij patria Burgũdus ex q̃dã comitũ clarissima familia natꝰ: his

tēporibus ob sanctitatē z clarissimā doctrinā mirifice laudat.

¶ Guillelmus aūt cognomēto pius Aquitanie dux z Auuernie comes hisdē ēt tēporib⁹:z fide cōuersatione:moribꝰ:religioneq; atq; doctrina in pcio maxio fuit:Qui cū virili ple careret clum:accēse monasterii Burgūdie in paterno fundo magnificētissimis inchoauit opib⁹:z Benoné pdictū virū doctissimū eidē loco abbatē pfecit maximis ꝓuentib⁹ ei designatis vnde monachi possent viuere.

Rnulphus.vij.gallorū imperator hoc āno post Carolū.3.augustus declarat⁹ impauit an.12.

a Hic gppe Caroli pdicti nepos z germanie rex fuit quē Formosus pōtifex a pfquēdis iuriar⁹ in italiā i sui tutelā euocauit:z pmo gdē igressu Bergomo ciuitate nra capta Guidone sū ci⁹ comitē insidio necauit:ideq; Ro.pontifi.i pristinā dignitatē restituit a q̄ de inde coronat⁹ in Francia rediit:hic pmo gdē supīs armis strenue Dagūtinos debellauit.Inde i noz manos q cū Danis:alias dacis p.xl.an.galliā infensissime vastauerāt ac hinc rebellātes: mores rādē mansuetos cladib⁹ pdomuit.Verū postea nimio successu elat⁹ ita se voluptatib⁹ imersit:vt nō multuz a suo ximus cladib⁹ pdomuit.Verū postea nimio successu elat⁹ ita se voluptatib⁹ imersit:vt nō multuz a suo cognomēto distaret:vñ z i oib⁹:z pserti ecclesiasticis cōtumax z rebellis eē cepit:Quāobrē iusto dei iudicio lōga infirmitate corrept⁹ nullo medicoꝝ suffragio vnq̄ ōfedi potuit:gn pediculari morbo cōsumerēt. 894 6095

Bonifaci⁹.6.papa natiōe tuscus hoc āno Formoso pōtifici succedēs sedit die.xv.cui⁹ res geste pp tpis brevitatē nulle hūt:legitime tñ z recte creat⁹ fuit pōtifex:moriēs vō i bri Petri basilica sepelit. 899 6098

Stephanus ci⁹ nois.6.papa pria Ro.Magnanus eps a Formoso papa oudū creatus post

s Bonifaciū pōtifi.sedit an.i.z mē.3.q creat⁹ pōtifex tāto odio Formosi nomē psecut⁹ ē vt statim ei⁹ decreta oino abrogauerit:z nō mō acrib⁹ ei⁹ decreuit verū ēt multa cū rabie cōtra filio babito Formosi ipsi⁹ corpus e tumulo extrahi fecerit:tractūq; pōtificalib⁹ exui vestimentis:ac 900 6099
seculari idui habitu:z postea abscisis duob⁹ dextere ei⁹ digitis in Tyberim proiici:deinde reliquū corpus in laycoꝝ sepultura sepeliri mādauit.magnū nāq; z mauditū fuit hoc scandalū.Tandē vero pnia ductus(vt gdā aiūt)relicto pōtificatu monasteriū ingressus maximā pniam egit.

Roman⁹ papa Stephano surrogat⁹ z ipse sedit mē.3.z die.21.q nō ambitiōe aut largitionib⁹ 901 6100

r (vt multi sui tpis)pōtificū munus obtinuit:sz de more petri cū obtinuit seu adept⁹ ē.Vex tñ z ipse scādala scādalis addidit:qz pōtificatu inito Stephani pōtificis acta decretaq; improbauit atq; destruxit:boz nēpe pōtificū itērio atq; vtus tota i alteri⁹ nois ac dignitat(extinctōe erat

Theodorus.2.papa natiōe Ro.post Romanū sedit die.20.De isto ēt pp tpis brevitatē nulla habet memoria nisi q̄ creat⁹ pōtifex z ipse i vijs seditiosoꝝ pōtificū ābulauit:q nulla vtute pdit⁹ 905 6102

t postposito dei timore atq; honore Formosi acta restituit:ciusq; sectatores multo i pcio habuit.

¶ Cōstātin⁹ leonis impatoris fili⁹.5.z.40.cōstātinopolita.ipator post pcem impauit vna cū Alexā. patruo suo an.2.moxq; solus annis.39.hic nāq; ignauia z pontificū scādalis fret⁹ symbatbicū ꝓbo spatariū suū in italiā magno cū exercitu trāsmisit q būētū ciuitatē antea a lōgobar.p.30.an.possessuz 3.mē.postea q̄ obsideri cepit in prātē suā redegit:Vex ertio āno post Guido lōgobardus vir magnanim⁹ grecis pulsis vbē recuperās denuo ad lōgobardos suos redire fecit.

¶ Elpbredus anglorū rex hoc ipso āne post Admenū regē regnare cepit z regnauit an.40.vir tū in genio:tūq; sctitate ac reb⁹ bene gestis plurimū insignis:qué ferūt hoc mō suū ptriusse tps:octo vz diebꝰ i oādo meditādo legēdo ac scribēdo exolucbat:alias.8.i regni negotijs:reliq̄ vō i sui corpis cura 904 6103

¶ Carolus cognomēto simplex Ludouici Balbi filius hoc āno post patrē regnū accipiens regnauit annis.26.de quo nil memoratu dignū habemus.

¶ Sarraceni q aphr cā icolebāt p hoc tpꝰ tps siciliā z apuliā igressi occupato gargani mōte magnaz inde hoīum z pecorū vim abduxere:Quo audito itali oēs tumultuaria manu cōparata magnā ex hostibus ediderē cedē z predā omnem recuperarunt. 905 6104

¶ Ungari q z būni gens scythica q̄ supiorib⁹ dieb⁹ e finib⁹ magno numero egressa fuerat vt ad pfan guineos vngaros panonias icolētes puenirēr:cū eosdē ppriis expulissent sedib⁹:z ibidē diu dñari fuissent tēpestate hac hostili mānitaliā z germaniā ac galliā ita inuadūt vt ferro ac flāma oīa quoquo pfi ciscēnt:absumerēr:nulli erat aut sexui parcētes:bi aliqñ carnib⁹ humanis vesci soliti fuerant.

Anes.9.papa natiōe Ro.post Theodoꝝ pōti.sedit an.2.Qui ēt ipse susceptō pontificatu Formosi pōtificis cāz in tegrū restituit:ꝺdicēte tū magna ppli Ro.pte:q̄ obrē magna i eo ortā est seditio q tiore pterrit⁹ Ranenā pfugit:atq; ibi septuagintaq̄tuoz epoz pfilio bito z stephani res gestas improbat:z Formosi acta restituit asserēs a Stephano male iudicatū fuisse hic aūt pter scādala nil aliud memoria dignū gessit nisi q̄ seditiōes ppe extinctas revocauit z suscitauit. 906 6105

Benedict⁹.4.papa natiōe Ro.post Joānē pōtifex suffect⁹ sedit ānis.3.Vir certe clemēta z

b būnitate pclar⁹q maxia tū laude tū maxie i tātis corrupt(pōtificū morib⁹ vitā pstater z sine fāmie nō pduxit:verūtñ nec gdpiā ab ipso facti tatū cōptū bēm⁹ q̄ magnepe laudari possit.acciderat.n.illi etati q̄ ois virt⁹ tā in capite q̄ i mēbris ex hoīuz ignauia ꝓsumpta fuerat

Leo papa:cui⁹ pria ignorat:post Būdictū pōtificē sedit tñmō die.40.q̄ gdē die abici⁹ pbyte

l ro xpoforo familiari dñandi cupiditate allecto cū maxia seditiōe capit:z i vincula,conijcit:q vi dēs se honore spoliatū:z maxie a familiari cui milta ptulerat bñficia:dolore ai paulope est obijt

c Christoforus āt leone dicto papatū inuadēs sedit mē.7.q z ipse sicut pōtificatū malis artibus- 907 6106

adeptus est: ita ꝛ male amisit: ꝛ mensuram quã leoni dño suo mensus fuerat ꝛ ipse recepit: qꝫ septimo mense pontificatu deiectus monasticam vitam obire cogitur. Sergius autẽ eius successor postmodum cognita hominis iniquitate illum e monasterio traxit ꝛ in custodia publica in vinculis cõiecit: nec multo post ad maiorẽ sui penã in arctiori custodia cũ reuinxit vbi ꝛ tandẽ miserabiliter defecit.

s — Ergius ci⁹ nois. 3. papa natione Ro. ꝓre Benedicto post Christoforũ predictũ sedit annis septẽ ꝛ mẽ. 3. ꝛ die. xv. Hic itaqꝫ diaconus exñs Formosi factionẽ ne pontificatũ cõsequeret plurimũ ꝓsecutus fuit: eapropter a Formoso ipso reprobat⁹ est: Sed ipse suscepto pontificatu in galliã fugit: ibiqꝫ Lotharij regis gratiã ꝛ benivolentiã obtinẽs eius auxilio in italiã redijt: ꝛ Christoforũ monachum papatus invasorẽ capiens ꝛ in vinculis reuincit: Formosi quoqꝫ acta iterũ ꝓbavit: atqꝫ in vltionẽ sue iniurie eius cadauer e sepulchro tractũ: ac si viueret capitali affecit supplicio: Corpus vo in tyberim truncũ ꝓiici iussit tanꝯ sepultura idignũ oẽs ꝓterea ꝓ Formosum ordinatos denuo admitti ꝛ ordinari mãdavit: ferunt tñ ipsum corpus post Sergii mortẽ a piscatoribus inuẽtum ꝛ in basilicã delatũ dumqꝫ funus celebraretur: sanctorũ imagines ibidẽ posite cũctis cernentibus idme corpus adorasse: ob quam rẽ creditur Formosum tali iniuria indignũ fuisse. Sergius itaqꝫ late ranẽsem basilicã nuprime vetustate collapsam restituit.

6107 908 I — Udovicus eius nois. 3. Arnulphi imperatoris filius hoc anno a francis ꝛ germanis pri imperator surrogat⁹ impavit annis. 6. lꝫ ad iperij coronã puenire minime potuerit confuso exñte imperio. Bolebãt. n. Romani ꝛ vniuersi italie populi qꝫ ad germanos trãsferretur impiũ: ꝛ propterea Ro. põtifices trãsalpinos imperatores vsqꝫ ad orbonẽ ꝑmũ deiceps impij corona insignire noluerũt. fuerũt. n. hec tpa põtificũ ambitione ꝛ seua (vt ita dixerim) eoꝝ tyrãnide infelicissima. Põtifices nãqꝫ postposito dei timore atqꝫ diuino cultu inimicitias nõ minus ac si essent tyrãni crudeles inter sese exercebãt. Imperatores vo ignauie dediti ab industria ꝛ imperatorij nois dignitate defecerãt. Ludovicus igitur cũ Berẽgario Forojuliano duce q a lõgobardorũ regibus originẽ ducẽs regnũ paternũ repetebat: armis decernẽs eũ ꝑmo qdẽ supat: moxqꝫ renovato ꝓlio apud Veronã civitatẽ Ludovicus hic cũ ingẽti suorũ clade capit ꝛ oculis ꝓuat: ac sic imperiũ qõ ãnis. 100. ꝛ. x. Caroli magni ꝓ genies possederat: demũ ad longobardũ trãsfertur.

6111 6112 — Erẽga. aũt ei⁹ nois. i. Forojuliano⁹ dux: ex lõgobardi regũ stirpe ꝓgenitus: ꝛ in bellicis artibus prudẽtissim⁹ hoc anno apõ Veronã Ludovico ꝓdicto supato ꝑmq̃ italia impiuꝫ sibi vẽdicavit atqꝫ ita impavit an. 4. Nõ tñ itali nri in deligẽdo imperatore cõcordes fuere: qꝫ alij ẽt longobardi Guidonẽ spoletanũ ducẽ italie regẽ declarauere: cõtra quẽ hic Berẽga. belluꝫ intulit maximũ: supaviqꝫ ac demũ iterfecit. Vtidẽ feciſſe dr Ambrosio alio Bergomẽsi comiti: quibus sublatis ꝛ iterfect⁹ Berẽga. i vnã copijs suis cõtractis cũ Ro. ẽt bellũ gessit: qõ qdẽ landonis pape prudẽtia cito sedatũ fuit: plumas ẽt ꝓcertationes cũ läberto guidonis spoletani ducis filio hũit: a qꝫ vt nõnulli affirmãt postꝯ ab vngaris cũ. i 4. armatoꝝ millia apud Forũiulũ sugat⁹ fuerat: apud Vero. supat⁹ est grauissima qppe bella iter italos germanosqꝫ ac francos ꝓ impij possessiõe fuere q nõ sine multo ꝓ uinciarũ icõmodo ꝛ multoꝝ iteritu extigui potuere: Ferũt hũc Berẽgariũ a Lãdone põtifice Ro. fuisse icoronatum.

9012 913 — Cõradus autẽ alamanus mortuo Ludovico impavit in gallia an. 7. Sed nec ipse iter imperatores cõnumerat: cũ nõ ad impij coronã puenerit: nec in italia impauerit: q mortẽdo coraꝫ regni sui ꝓcipib⁹ Henricũ Orbonis saxonie ducis filiũ designavit regem.

6114 915 a — Vastasius. 3. papa natiõe Ro. hoc anno Sergio põtifici surrogat⁹ sedit an. 2. ꝛ men. 2. Hic qppe cũ esset vir bonus modeste ꝛ itegre in põtificatu vixit: a quo band qcꝫ habet qõ merito reprehẽdi queat. Et certe hac in re plurimũ laudãdus est qꝫ ꝑter sui tẽporis pontificũ more neminẽ eoꝝ q ante se in pontificatu fuerũt vlla maledicẽtia ꝓsecutus est. Eaqꝫ in inocẽtia moriẽs in beati Petri basilica sepelitur.

Vrsus eius nois secũdus gñe particiacus decimusnonus Venetoꝝ dux hoc anno post Petrũ tribunũ ducẽ legitimis oũz suffragijs creat⁹ ducavit an. 19. In quo qdẽ magistratu vitã itegerrimã duxit: ꝛ qꝫtũ in se fuit reipu. sue semp cõsuluit. Et iter cetera ab imperatore cõrado ꝑmilegiũ lignãdi pecunias obtinuit. Erat nãqꝫ vir catholicus ꝛ religiõis amator: q cũ oia bene receꝫ ex sua ordinasset officio a se abdicato mõasticã vitã apud setm Felicẽ cõplexus ẽ: vbi postremo vita functus miris claruit miraculis.

6115 619 — Odo duniacẽsiũ sub regula dñi pris Bñdicti hoc ãno in Burgũdia iuxta Vastacẽsi pago ab Odone abbate viro vtiqꝫ seriosissimo initiũ sumpsit. Jã. n. ciusdẽ ordinis monachi a ꝑmis coꝝ pris Benedicti plurimũ declinauerũt: ꝙbrẽ ꝑmotus Odo ipse abbas seruoꝝ semimortuoꝝ denuo exc. tavit: ꝛ multa ad mõachoꝝ institutionẽ scripsit: vbi ꝛ paulopost in dño sanctissime quievit.

Ando papa natiõe Ro. post Anastasiũ põtificẽ sedit mẽsi. 6. Cui⁹ vita admodũ fuit obscura ideo nil de eo memoria dignũ hẽmus. moriẽs autẽ in beati Petri Basilica sepelitur.

6116 917 b — Erẽgari⁹ hui⁹ nois secũdus post Berẽga. ꝑmũ accepto impio i italia ipavit an. 4. hic itaqꝫ cũ cisalpinã galliã tñmõ tueret: iter vngaris dedit vt in Etruriã iret: mõ sine vllo suoꝝ malefitio trãsiret: At vngari postea fedus nõ seruãtes multis in locis desciuerũt: ꝛ multis iccẽsis euersisqꝫ vrbib⁹ qs ipsi occupauerãt: ingẽtẽ inde ꝑdã asportarũt. Cõtra aũt hũc Berẽgariũ

Rodulphꝰ burgũdiorũ rex hostili mãu in italiã descẽdit: ꝛ suoꝝ fraude eũ deniqꝫ regno ꝓuauit ꝛ spoliauit: Jn cuiꝰ gdẽ loco postea .z. ãnis regnauit. Jpse ãt Berẽgariꝰ ad vngaros cõfugiẽs post tertiuꝫ annum Salardo duce i Jtaliã veniẽs: ꝛ Brixiã ꝛ Bergomũ atqꝫ papiã vi captas spoliauit: ac eas igne ꝛ ferro magna ex parte vastauit.

Dannes ciꝰ nois ꝫ papa Sergij pape filiꝰ pꝰ Lãdonẽ põtificẽ sedit ãnis .iꝫ. mẽsibꝰ duobus: ꝛ diebꝰ .z. Hic ꝓnio cũ violẽter epatũ Rauenatũ occupassꝫ: ppli tumultu pulsꝰ Romã venit: ꝛ papatũ intuitu patris obtinuit: quẽ cũ adeptꝰ fuissꝫ: cõfestim cõtra saracenos italiã multis locis occupãtes vna cũ Alberico Ethrurie marchione in auxiliũ vocato ꝓfligit: ꝛ supatos ab italia ꝓpulit: ꝙ fcõ ipse põtifex i triũphi modũ Romã redijt. Sꝫ cũ ex huiusmõi triũpho victoriã sibi soli vẽdicaret Alberici odiũ in se plurimũ ꝓcitauit: Qua ex re magna ꝙqꝫ inter ipm pontificẽ ꝛ marchionẽ orta ẽ dissẽsio ita vt põtifex marchionẽ e Roma expellẽt: Jndignatꝰ et marchio Ethrã oppidũ concessit: ibiqꝫ cõstitutus vngaros in italiã inuitauit: Qui ꝓuinciã ingressi plus fere calamitatis italie intulere ꝙ ãtea sarraceni. Et lꝫ Albricus ipse cũ vngaris pepigissꝫ vt tuscos intactos permitterẽt: minime tñ sedꝰ suarũ: imo cũ ipsis magis seuiere pueros ac virgines feminas abducẽtes ꝛ natu grãdiores interficiẽtes: Hac igitur prede dulcedine illecti vngari frequẽter postea Jtaliam repetebant. Hec ab eoꝝ excursionibus lõbardia nostra imunis fuit: gbꝰ cõplurime vrbes in solitudinem sunt redacte. Eo sigdem tumultu menia vrbis nostre Bergomi ꝛ edes pene oẽs sunt euerse. Mantua etiam ferme tota fuit destructa: vnde ꝛ ad perpetuã cladis mẽoriã etiã locus vbi hactenꝰ ciuitas erat vngaria nũcupatur. Hac itaqꝫ iniuria ꝓmoti Romãi cũ ferocẽ hostẽ supare non possent Albericũ marchionẽ apud Ethrã oppidũ capiũt ꝛ de eo suppliciũ suscipiũt. Joãnẽ vero a militibꝰ Guidõis captũ in vincula cõiecerũt: Jn cuiꝰ locũ alter Joãnes surrogat. Qui ꝙ a petri sedẽ vi occupasse dicitur e sede statim enecarũt: Jn cuiꝰ locũ alter Joãnes surrogat. Qui ꝙ a petri sedẽ vi occupasse dicitur e sede statim deiectus inter pontifices cõnumerari non meruit. odinus

Henricus ꝑmꝰ Othonis saxonũ regis filiꝰ hoc ãno in germaniã imperiũ assumẽs impauit ãnis .18. Sed nec ipse inter impatores cõputatur: eo ꝙ in italia nõ impauerit: nec per põtificẽ coronatꝰ fuerit. Fuit hic in coercẽdis vngaris atqꝫ bohemis vir glorioſissimꝰ: cuiꝰ vxor mathildis illustrissima matrona mire suauitatis ꝛ gratie ac mãsuetudis mulier: oĩumqꝫ aliarũ ẽtutũ splẽdore illustrata fuit: de qua nõnulli celeberrimi scriptores mira scripsere: ꝙ sua virtute Saxonũ familiã plurimũ exaltauit. 921 6120

Ugo Arelatẽsis comes post Berẽgariũ imperauit in Jtalia annis decem. Hũc itali contra Rodulphum burgundũ q Berẽgariũ imperio priuauerat in Jtaliam vocauere: Cui absqꝫ cõtentione Rodulphus cedens in burgundiã se transtulit: Qui imperio suscepto mox q ipsum in regnũ vocauerant suspectos habens multos illorum in exilium misit: q ad Arnoldum bauarorũ ducem accedentes tandem illum in Jtaliam duxerunt. Cũ autem Veronam peruenissẽt ciues statim intra vrbis metenia benignissime recipientes italie regem appellauerunt: Verum Hugo hic in cum motus in prelio commisso hominem superauit: ꝛ Veronam recepit: Tandẽ Hugo cũ parassẽt iniurias Stephani põtifcis mulctati vlciſci in ipso apparatu moritur. 922 6120

Eo. 6. papa natiõe Ro. hoc ãno post ioãnem põtificẽ legitimis suffragijs põtifex creatꝰ sedit mẽsibus sex ꝛ diebꝰ .xv. vir vtiqꝫ bonꝰ: q nil tyrãnicũ in vita pre se tulit: imo revocare ad cõcordiam ciues temeritate ac stultitia ꝓrũ pontificũ adhuc tumultuãtes: cõponereqꝫ res italicas: pacare externum hostem: ꝓpulsare barbaros ab italie cernicibꝰ conatus ẽ. Sed dum in hijs laudabilibus operibus versaretur sexto põtificatus sui mense moritur: ꝛ in beati petri basilica sepellitur. 923 6123

Rodulphus autem Burgundie dux qui superioribus diebus Hugoni Arelatensi comiti in Jtalia cesserat: hoc anno francorum rex factus regnauit annis duobus. 924 6124

Tephanꝰ ciꝰ nois .vij. papa natiõe Ro. post Leonẽ sedit ãnis .2. mẽse vno ꝛ diebus .xij. Cuius q dem vita mãsuetudis ac religiõis plena fuit. Hoziens autem in beati petri basilica sepelitur. 925 6125

Spirenẽsꝫ gdẽ Boemie dux vir iustitia ꝛ religiõe illustris hoc tẽpore Hẽrici germãorũ regis suasu ꝑmꝰ xpi fidẽ devotissime recepit: quo facto mox vna cũ fide opibꝰ ꝛ copijs auctꝰ etiam rex appellatꝰ ẽ

Ugibertus lotharingie ꝓuincie ꝓceps vir scitate ꝛ ceteris ẽtutibꝰ insignis hijsdẽ tẽporibꝰ ẽtutibꝰ ꝛ miraculis claꝰ inter scõs ascribit: qui inter cetera sue virtutis opera dum viueret gamaltense Cenobium in francia ꝓprijs expensis magnificentissimis operibus extruxerat.

Uinceslaus ãt ꝓdicti Spirenei Boemie regis filiꝰ a patris bõitate neq ꝙ degenerãs: hijs ꝙqꝫ tpibꝰ a sue noie Boeslao ꝓpter regni cupiditatẽ seditiosissime interimit: cuiꝰ vita post modũ ꝓbata ꝛ miraculis pꝰ mortẽ edit inter scõs referri meruit: Cuiꝰ necem cum intellexisset Otho germanorũ rex eam mulctaꝫ nequaquã pati voluit. Eidem enim paricide fratri bellum indixit: ꝛ multis ac multis eũ cladibus afflixit: Quo tandem superato ꝓuinciam in suam potestatem redegit. 926 6126

Sanguinis fons hoc ãno Vincẽtio gallo ꝛ philiberto hystoricis dignissimis testãtibus: i genua vrbe maritia i loco vbi dr fõtanella ꝑ diẽ integrã largissime effluxit: q ꝛ future calamitatis vrbis ciuibꝰ demõstrauit: eo qꝛ eodẽ ãno saraceni ex aphrica soluẽtes i italiã venere: ꝛ erburiã pr. oẽs depopulãtes ẽt genuã vsq̃ pueneruẽt: ꝛ eã graui obsidiõe pssaꝫ tãdẽ ceperunt: quã cũ hostili mõ diripuissent trucidatis oibꝰ qui arma induere poterãt ipuberes ac mulieres oẽs nauibꝰ imposuerũt ꝛ ingẽti ditati ꝑda domũ regredi ceperũt: ac genuẽses mercatores: vt iacobꝰ eoꝝ theologꝰ in sua chronica scribit hoc audientes 931 6131

pturbati tumultuarie classez coadunarũt:z illos cũ ingẽti fremitu insecuti sũt:z ō hostib⁹ strage edita prędā omnem cum liberis z vxoribus recuperauere.

¶ Ludonicus Caroli simplicis filiꝰ hoc ãno pꝰ Rodulphũ frãcis regnare cepit:z regnauit ãnis.16.

6132 933 Otbariꝰ eiꝰ nois secũdꝰ hugõis pdicti filius hoc ãno pre defuncto impiũ suscipiẽs impauit i italia ãnis duobꝰ. Hic Ro. aieꝰ exñs ꝑ othonẽ bẽrici filiũ bellũ durissimũ suscepit: qz cũ otho Romã ingredi ãniteret: hic eidẽ aduersari cepit, p quo maxie cedes hincinde commisse sunt: huius vxor Elda linda mulier clarissima fuit: que eo mortuo othoni nupsit.

Ioannes.xi.papa natiõe Ro. hoc anno stephano põtifici subrogatus sedit ãnis quattuor mẽsib⁹ decẽ z dieb⁹.xv.z post cessauit sedes dies.12. De isto nil memoria dignum habetur.

¶ Petrꝰ cãdianꝰ z ipse hoc ãno suffragijs oium.20. venetoꝝ dux creatꝰ ducauit ãnis quattuor. Hic ꝓpter italie imperij debilitatẽ occasionẽ nactus pmꝰ venetoꝝ potẽtiã in lyburnis z dalmatis auxit. Bei de genua a saracenis nup spoliata in mari suos exaltauit: z sup oẽs italos potẽtiores demõstrauit: ꝓpter qõ Albertũ Berẽgarij.3. filiũ: qui tũ Rauene ꝑerat: g auxilio comaclensiũ z iustinopolitanorum mercatoresꝫ venetos infestabat: deuicit: z Comaclũ vrbẽ expugnauit. z tãdẽ captũ diripuit z succẽdit: Inde in iustinopolitanos mouẽs eoꝝ vrbẽ filiter spoliauit z exussit: quibus malis permoti iustinopolitani: vt pacem sibi compararent: eidem petro duci z successoribus suis centum amphoras vini singulis annis exoluere promiserunt.

6134 935 Erengariꝰ buiꝰ nois.5.ꝓmi Berẽgarij ex filia nepos hoc ãno in italiã veniẽs mortuo lothario impatore impio potit: z cũ Alberto filio impauit ãnis.xi. vir certe diguissimꝰ ac acri aio
b z industria celebris g cũ apõ vngaros exul a patria militaret audiẽs Bẽricũ banarie ducẽ vngaros supasse: z vniuersaz citrapadanã ozã occupasse: cũ magno exercitu in italiã descẽdit: z bẽricũ ex italia depulit: quo effugato ipse vniuersaz italiã obtinuit: z impatoris nomẽ sibi indidit z Albertũ filiũ italie regẽ nũcupauit. Cũqz italos nimiũ honorib⁹ z vectigalib⁹ ꝓmere cepisset. Elũda lotharij vxor mulier sigdẽ celebris z famosa eidẽ ꝓ viribꝰ resistẽ cepit: pp qõ indignatꝰ Berẽgariꝰ eam ꝓbẽdẽ fecit: z in garda veronẽsis agri oppido carceri mãcipauit: sola ãcilla eidẽ ꝓ seruitio cõcessa: z hoc ꝙmaxie ne papiã dotalẽ vrbez repetẽ aut alienare possit: qõ videtes italie ꝓceres. s. hois supbiam atqz iniustitiã: qz oia cõtra ius fasqz sibi vẽdicaret vna cũ Agapito põt. Ro. Othonẽ germãie regem in italiã vocãt: g Forũiulij cũ.40. armatoꝝ milib⁹ ingressꝰ Berẽgariũ z Albertũ filiũ regno italie deturbauit. Elũdã vo Lotharij relictã e carcere eductaz vxorẽ duxit: indeqz discedẽs hac moderatione vsus ẽ: vt reb⁹ inẽ põtificẽ ipz z berẽgariũ ꝓposit⁹ eidẽ berẽgario z Alberto veniã ꝑstitit: ac lõbardiam oẽz Romãdiolãqz Agleia z verona excepta gubernãdas ꝓcessit. Cũ otho cũ Elũda i germaniã ꝓcessisset: Berẽgariꝰ haud multo pira successꝰ Othonẽ quẽdã cauisse oppidi dñz eo ꝙ Elũdã liberasset bellũ indixit: atqz ipsum eo in oppido diu obsedit. Büqz tribus ãnis z eo ãplius cũ dura obsidiõe oppressisset: Atho tedio affectus otboni ipsiꝰ tyrannidem significauit. Quãobrẽ otho permotus statiz cõtra Berẽgariũ in italiã descẽdit: quẽ z pꝓlõgas ꝓcertatiões ac plimas cedes: tãdẽ victũ i ptãte accepit z stati altex ꝓstãtiopoli: altex vo i austeriã exilio relegauit: vbi z demũ ãbo vitã finierunt.

6137 938 I Eo septimꝰ papa natiõe Romanꝰ hoc ãno ioãni põtifici succedẽs sedit ãnis.3. mẽsi.vi. z dieb⁹.x. Qui assumpto pontificatu: cũ esset remissus vir nil memoria dignuz post se reliquit. Mortuus vero in beati petri basilica sepellitur.

¶ Petrus vsi parthiciaci ducis veneti filius hoc eodẽ anno vigesimus primus venetiarũ dux creatꝰ: ducauit annis tribus: de quo nil memoria dignum habere potuimus.

¶ Petrus aũt cãdianus huiusce gẽtis secundꝰ petri cãdiani quõdã ducis filius post predictũ petruz ducẽ legitimis suffragijs secũdus z vigesimus venetiarũ dux creatꝰ ducauit ãnis.17.

¶ Eodẽ ãt ãno sol per aliquot dies veluti sanguinẽ emanãs apparuit: z stati apud Venetias ꝙmaxime: ac ẽt alibi repẽtine plurimoꝝ hominũ mortes subsecute sunt.

6141 942 Stephanꝰ.8. papa natiõe germanus pꝰ leonẽ põtificẽ pdecm sedit ãnis.3. mẽsi.4. z dieb⁹.xv. hic cũ põtificatũ susceptisset: ita Romãoꝝ seditiõib⁹ vexatus ẽ: vt nil mẽoria dignũ ab eo geri potuerit gn tã turpiter ab eis mutilatꝰ: tãqz ignominiose trũcatus fuit: vt quoad vixit in publicum ꝓdire nõ fuerit ausus. Eodẽ autem mortuo cessauit episcopatꝰ dies decem.

Onstantinus predicti Cõstãtini filiꝰ. 46. cõstãtinopolitanus impatoꝛ post patrẽ impauit annis septẽ. Cõtra hũc nobiliores plebẽ ꝓstãtinopolitanã tumultuarie cõcitarũt: Quo deniqz ab eisdẽ capto eidẽ caput z barbã abraserũt: z sic deluzu in insulã quãdã relegauerũt. Dex nõ ita multo post Romanꝰ eius filiꝰ seditiosos ciues capiẽs eos ea turpitudine affecit: qua z ipsi patrẽ affecere.

6144 945 Artinꝰ.3. papa patria Ro. pꝰ stephanũ põti. sedit ãnis.3. mẽsi.vi. z dieb⁹.14. Vir qdẽ mansuetissimus atqz placabilis: g omissis bellox ꝓtẽtiõib⁹ totũ se religiõi dedit: tẽpla restaurãs: pauperesqz mira pietate fouẽs: z tãdem moriens in beati petri ecclesia sepellitur.

6148 949 Sagytus eiꝰ nois secũdꝰ papa natiõe Ro. pꝰ martinũ põtificẽ sedit annis nouẽ: mẽsibus septem z diebus decẽ: homo sane magnanimꝰ: qui otbonem germanie regem cõtra Berẽga
a rium imperatorem: vt dictum est: in Italiam vocauit: cuius ope inter hũc põtificem z ipm Berẽgariũ lites compositę sunt. Fuerat hic vir valde imꝛocẽs: z reipublice christiane ama-

for preciptus: qui cum mortem obijsset: in beati petri basilica sepellitur.

¶ Uiri disciplinis excellentes.

¶ Racherius monachus et veronensium episcopus vir doctissimus tempestate hac multa cōposuit: qui ab Ugone imperatore superioribus diebus apud papiam vrbe exilio damnatus fuerat: eo q nimium: aperteq in eius mores detestabiles inueheretur.

¶ Ad iohannem similiter monachum et climacēsium abbatem: vir vtiq sanctus bijsdem temporib⁹ in climaco monasterio post quedam scripta magnum sui apud posteros vita et miraculis teliqt exēplum.

¶ Bruno colonien̄sis episcop⁹ Othonis primi germanie tēpestate hac ob vite scitatē marie in ptio bū⁹ est: q p̄ter doctrinā maximā et scitatē mōasteriū celeberrimū apud Coloniā sub titulo bti pāli balconis martyris fundauit: ac maximis impēsis tādē pfecit. Deinde colonien̄si epō ducatus dignitatē obtinuit et alijs complurimis exornauit gratijs et beneficijs que nūc vsq obtinet.

¶ Antropozmo bita hereſis per hoc ip̄m tēp⁹ in citrapadana puincia q̄ marie surrexit: sed paruz durauit: q Rachelius p̄dict⁹ veronensis episcop⁹ vir doctissim⁹ et ceteri pprouinciales epi virili animo ec currētes exterminarūt. Dicebant ēt Antropozmorbite: vt Gratian⁹. 24. q. 3. scribit: p eo q quadam rustica simplicitate deū hūana mēbra hre: q in diuinis libris scripta sūt arbitrabant. Antropos. n. grece latine nūcupat hō: ignorātes dīm vocē: q ait: Spūs scūs ē de⁹. Incorpore⁹. n. ē. Nec. n. mēbris distingui tur. nec corporis mole cēsetur. 950 6149

¶ Parassi destructio.

¶ Parassium ēt nobilis et vetusta Lōbardie Ciuitas olim a quodā parasio: vt aiūt: troiano p̄nci pe in Ylaria Abdua cōdita haiusmōi Antropozmorbitarū hereſi infecta bijs tpib⁹ sanis patrū mo nitis nō obtēperās: sed in hereſi p̄dcā obstinato aio persecutās. Immo eāde circūuicinas vrbes ca tholicas cōtinue armis vexare nō desistēs: cū bene monētibus parere recusasset: a mediolanēsi archie piscopo: atq alijs cōprouincialibus episcopis destruitur: et solo penitus equat. Ipse. n. mediolanēsis archiepiscop⁹ auctoritate aplica vicinas vrbes ad arma cōtra eū cōcitauit. Qui tumultuarie in eaz ir ruētes tādez ceperūt et diripuerūt: q gdem spoliata ignē immiserūt et vniuersaz exusserūt: et adeo mu ros euerterūt: vt vix vrbis vestigiū remāserit: videtur tam adhuc aliq ipius vrbis ruine: q vrbis digni tatē preferre demōstrāt. Ipi⁹ ēt vrbis nōnulli ciues cū catholicis bene senti tes Cremam oppidum baud procul ab ea extruxerūt: qō postmodū in cremonēsium cōtumeliā Federic⁹ Barbarossus impe rator mirūmodū auxit: vt infra loco suo dicem⁹. Huius ēt diocesis agruz archiepiscop⁹ mediolanen sium: et placentin⁹: cremonēsisq episcopi inter sese partiuere. Unde et Triultū: vailatumq ac fulgaria 951 6150
insula primo mediolanēsi obuēit. Caravatiū vero oppidū: et ipius cremonēsis agri ps cremonēsi epō. altera vero pars placētino declarata fuit. Eo in loco prepositure adhuc dignitas extat q nōnulla con fert būficia. Ex hac q dez ciuitate clarissime q dā comitum familie: scilicet de Curte: et de Camisiano: vt tradūt: emersere. Sūt tñ q dicāt hāc ciuitatem Henrici tertij impatoris tpibus equatam fuisse.

¶ Lotharij⁹ Ludouici frācoz reg⁹ filius⁹ hoc āno frācis regnare cepit: et regnauit ānis 32. quo qdē an no tāta fames in gallia et in burgūdia fuit: vt populi vix hūano cibo sustētari possent. 954 6153

¶ Petrus. 23. venetiaz dux hoc āno cōibus suffragijs electus ducatui ānis. 7. et dieb⁹ sex. Hic petri cā ciani ducis frater fuit: vir sane lubric⁹ ac luxuriosus: q cū vxore nomine ioānā hēret in monasterio sci Za 958 6157
charie monachari coegit: vt hugōis Etrurie comarchi sororē hōesti⁹ ducē posset: ex qua iam filiū su scepera t: Quā cū duxisset: indignari affines: et alij veneti ciues cōtra ipm cōspiratione fecerūt. Conspirati Quā cū duxisset: indignari affines: et alij veneti ciues cōtra ipm cōspiratione fecerūt. Conspirati oneq fcā in ipm populū petrauerūt: q impetu fcō illū in palatio recluserūt. Cūq se palatio tueretur ignē cū pluere et sulphure mixtū proiecerunt: qui illum vna cum filio vxoreq ni palatio: necnon et in templo sancti Marci: sancti Theodori: sancte marie in iubiniaco ecclesias: ac plusq trecētas ciuiuz domus combusserunt. Ducis vero cadauer tandem ad macellum probrose delatum membratim co ciderunt. Eo nanque regnante Othone imperatore concedente gradensis ecclesia patriarchalis ve neris ipsis declaratur.

Annes duodecimus papa natiōe Lombardus: Alberti (vt aiunt) Italie Regis filius: hoc ano Agapito pōtifici suffect⁹ sedit ānis quattuor: mēsibus decē: et dieb⁹ quīq. Hic primo 959 6158
i Octauianus dicebatur: homo siquidem ab ipsa sua adolescētia probris et sceleribus omnib⁹ cō aminatus: ac magis venatiōibus et voluptatib⁹ q̄ orationi et lectioni deditus: Cuius qui dem indignitate permoti Cardinales litteris Othonē germanie regem obsecrāt: vt cleruz: populum q Romanum e Joānis istius mālibus liberare dignetur. aliter de christiana fide actum esse. Et dum Otho expectaretur: re per iudices patefacta Joānes hic ira parcit⁹ duos cardinales cepit: et hunc na sum: illi vero manū abscidit. Otho itaq in Italiam ingressus Romā cum magno comitatu accessit. et a Joāne honorificētissime suscipitur: atq ab eo (vt quidam tradūt) coronat. Indeq aliquātulum ci uitatis statu cōposito: conuocatisq italicis episcopis cōcilium indixit: in quo quidem concilio hois vi ta pessima adhuc cata est. Sed dum in turpitudinibus Joānes hic pertinax haberetur: e Roma tan dem fugit: et in montanis quibusdam delituit. Nec propterea pernitiosissimus hic vir a malis suis pe dem auertere voluit: sed in proposito malo sic persecutans: tandem in adulterio deprehensus a viro adultere confossus interijt.

¶ Scisma decimum ⁊ vndecimum.

¶ Depositoq; ioãne põt: fice populus ac cler⁹ Ro. Leonẽ quẽdam romanũ ciuem lateranẽsis eccle-
6159 960 sie diaconũ põtificem creauit ⁊ elegit: quẽ statiz otho cõfirmauit: quo cõfirmato statim Otho ad Spo-
letũ ciuitatẽ se trãstulit: verũ eo absente popul⁹ roman⁹ a cõsanguineis Joãnis predicti põtificis insti-
gatus eo Leone Joãnẽ reuocauit. Leo ãt pulsꝰ ad othonẽ Spoletũ cõfugit: quẽ duz reuocaret etiaz p
arma preparat Joãnes prefocaꝝ. Nec propterea eo mortuo seditio leuata ẽ: imo Romãi in eius locuz
Benedictũ quẽdã subrogãt: ⁊ ab imperatore cõfirmari cõtendũt: Quod cum ille recusaret nihilomi-
nus in beati petri sede pro põtifice permaciter locarũt. Ea de re indignatus Otho coegit Romanos
abrogato Benedicto Leonem suscipere.

Benedictus eius nois qnt⁹ papa natiõe romãs hoc ãno ex seditiõe ab bijs qui ioãni ꝓgna-
tione ac factiõe cõiuncti fuerãt: põtifex creat⁹ sedit mẽsi. 2. ⁊ dieb⁹ qnq;. Sed otho ei⁹ electio-
b nem nequaq; approbãs: imo romãos id maxie fieri suppliciter expostulãtes a se reppulit:
⁊ ferro flãmaq; oia vastãdo: q; circa vrbẽ erãt: cõpulit: deiecto Benedicto Leonẽ suscepe: ade
gitq; sacramẽto ml earũ rerũ imutaturos: quas ipse impator in re põtificia cõstituisset: cõpositis itaq;
hoc modo rebus otho in germaniam redijt: Benedictumq; istũ secũ ducẽs: q nõ ita multo post dolo
re ai apud Hayspurgam ciuitatem: vbi relegatus fuerat moritur.

Leo itaq; eius nois octau⁹ papa a clero populoq; Ro. põtifex creat⁹ sedit ãno vno mẽsi. 4.
bũc (vt dcm ẽ) in locũ ioãnis electũ Romãi abrogãtes Bũdem suffecerũt: Qua ex re otho
irat⁹ compulit eos Leonẽ suscipere: q statiz põtificatu inito ad reprimẽdã Ro. malitiam: q
suos passim intrudebãt: o. bonẽ ipsuz coronauit: ⁊ vniuersalẽ augustuz declarauit: omneq;
eligẽdi põtificis auctoritatẽ a clero populoq; romano abstuli: ⁊ Gratiane referẽte in ipsum othonez
trãstulit: vt habemus in canone. 63. di. c. in synodo. Et nõ mõ imperiales titulos. verũ etiã oẽs donati-
ones per Justinianũ Carolũq; imperatores q; ecclesie Romane factas Leo hic Othoni ⁊ eius suc-
cessoribus cõcessit: vt. s. Italiam ab inuasoribus defensarent: sicut habetur in decretis eadẽ distinctiõe
per totum. Quo autem genere mortis hic obierit non habetur.

Jcephorus Cõstãtini imperatoris filius. 47. ꝓstãtinopolitan⁹ impator post mortem pris
6160 961 n imperauit in oriẽte ãnis octẽ. Hũc eiues per factionẽ regno pulsum: Otho egregius adole-
scens primi othonis filius ãnũete patre in regnũ restituit: ⁊ cõfirmauit: Ea ꝓpter Nicepho-
rus sororem suam Theophaniam iam a patre Constantino primo pactam: sed postea de-
negatam in matrimonium confirmauit.

¶ Fratris Jacob philipp⁹ Bergomẽsis ordinis fratrum Eremitarum diui Augustini in omnimo
da hystoria nouissime congesta chronicarum supplementũ appellata Liber. xij. feliciter hic incipit.

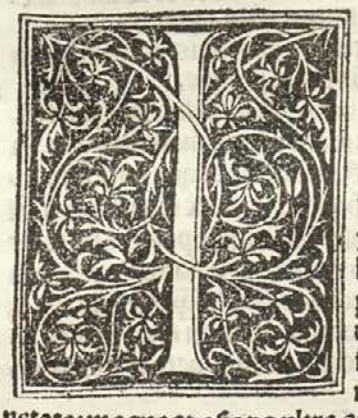

Imperium Tituliq; ipiales a romãis: galliscq; ac lõgobar-
dis nris ablati ⁊ ab othõe nũc suscepti h ꝓmũ i
germaniã trãsierũtur vbi ⁊ nũc vsq; ꝓfuãtur. Et qm̃ do auxiliãte hoc
in loco in germãoꝝ impiũ deuẽim⁹ nõ alienum videt ꝓ hui⁹ excellẽtissi
me dignitat⁹ cognitiõe ꝓscribẽ q̃ potissimũ tpe hoc impatoriũ nomẽ qõ
gõ in tãto bitũ ẽ ꝓcio initiũ sumpsit. Be q̃ gdez alti⁹ repetẽtes sic hẽtur
Romanã vrbẽ: vt supra dcm ẽ: reges ꝓmũ gubernabant q nullis obno
xij legib⁹ domi populũ foris exercitũ ꝓ suo arbitratu regebãt ⁊ nũc bel
li: nũc pacis artib⁹ rẽ romanã hac arte plurimuz auxere: eoq; nutriẽdo
pduxere: vt bonã libertat⁹ frugẽ maturis iã viribꝰ ferre possz: Largno
deide supbo pp̃ imoderatã dñandi licẽtiã regno exacto regia ptãs pro
susi vrbe cessauit. Sub ꝓsulib⁹ postea a dictatoꝝib⁹ ꝓsularia: ptãte tribu
nis: q fuerũt pplo magrat⁹ ⁊ res ⁊ nomẽ emersit impij: ꝓ q̃ aphrica pe
netota: magnaq; asie ps vltra armeniã ⁊ caucasiuz mõtẽ armis subacta ẽ. Europe vo hispanijs: galli
is: grecia: tbracia: alijsq; subide regiõib⁹ bello domit: lõge lateq; romãoꝝ opes patere: hoc taz ãplo: vt
supius expressiuz ẽ p. 460. ab vna repub. parto auctoq; impio frui deinde p intestina arma nõ licuit: q̃
rũ cã atq; initiũ (vt dixim⁹) ex imoderata regnãdi cupiditate: ⁊ certamine factionũ ortũ fuisse impato
res hic creari cepti: qõ ass castroꝝ armoꝝq; nomẽ fuit: id tanq; intestino vigẽte bello intra mema in-
ductum ꝓbo gdẽ legitima ptãs re ãt ꝓa dñatio erat. Qui. n. repub. occupata Romãis dñabant: impa-
tores se appellari nõ solũ equo: sed ẽt libẽti aio patiebãtur: q; impatoriũ nomẽ ⁊ gratius ⁊ tolerabiliuz
Rome erat q̃ qsq; alius titulus: q dñatiõis spẽm ꝓferre videret. Erat qppe imperatoria dignitas
apud priscos Ro. lõge inferior regia dignitate. Cur ãt postea hoc imperatoriuz nomẽ in tãto habitum
sit ꝓcio cãm fuisse existimo: qa cũ illi q repub. Ro. totiq; pene terrarũ orbi dñabant: se impatores nũ
cuparẽt: forte posteriores credidere: sicut illi potẽtia ceteros alios anteibãt: sic etiã nomẽ quo vtebãtur
reliqs oibus anteponẽdũ esse. Hinc talis opinio orta: deinde multis temporibus inueterata obtinuit:
vt imperatoria dignitas alijs excellẽtior haberetur: Sz ab initio quidem singulis imperantib⁹: cũ mar-
cus Lucius (vt dictum est) primus alijq; postea simili exemplo ducti sibi consortem imperij delegis-

sent: duo interdum principes eo tempore extitere: q se romanor nūcupabant imperatores: postea vo q̄ Cōstantinus magn⁹ relicta Roma ad orientem successit. Factū est cōsuetudine vt diuisus orien⁹ illō: hoc occidēs diceretur: vastata deinde a Gothis Italia: imperiū vsq ad Carolū magnū in occidēte cessauit: Carolo magno postea imperij dignitatē occidenti restitutā vsq ad Ludouicū Arnulphi filiuz imperiū apud gallos nō parū habuit incremētuz: verū postea principuz illorū ignauia splēdor ille romani imperij in obscuras tenebras cōuersus est. Atq ita imperiuz quo ānis cētum decem frāci potiti fuerāt: demum in lōgobardos nostros trāslatum est. Indigētibus postrēo nostris duce tā preclari nominis in germāos duce Othone Henrici regis filio trāslatum est: atq vsq in presens obseruatur.

¶ Germāi nāq Ro. tēporib⁹ modici: aut nulli⁹ ferme fuerūt precij: t ppterea veteres scriptores pauca de eis scripsere: q ipsa germāorū prouincia per tēpora Augusti cesaris imperio cepit esse subiecta. Et ideo pauca in ea reb⁹ gestis illorū tēporū similia ptigit fieri. Et siquid forte mēoria dignū ab eis gestum fuit: scriptores (vt crediderim ego) ppter nominū illarū gētū barbariem scripto madare nequerunt. Ferūt tamē plinū t Samonicū historicos aliqua de ipsis germāis scripsisse: que ānq eorum negligētia interiere. Cornelius tamē tacitus de germānorū legatis Romā tēpore pompeij magni miss⁹ sic inquit: Intrauere pōpeij theatrū: quo magnitudinē populi viserēt illic per ociū. Neq. n. ludicris ignari oblectabātur: dum cōsessum cauce: discrimina ordinū quis eques vbi senat⁹ percunctant⁹ aduertere quosdam cultu extraneo in sedibus Senatorum: t quinam forent rogitātes post q̄ audierūt: earum

¶ Vngari similiter sclauorum virtute ⁊ zelo permoti: ⁊ ipsi statī saracenorum reliquias ita attriuer: Cosentia vrbe recupata iādiu ab hostib⁹ capta ⁊ succensa: vt othoni magni othonis filio eo⁹ exercitibus a patre misso haud difficile fuerit reliquias bellorum absoluere: Grecosq; qui cum mauris federa inierant grauissimis prelijs e calabria ⁊ apulia eiecerit.

Enedictus sextus papa natione Romanus Joanni in pontificatu ⁊ calamitatibus hoc anno succedens sedit anno vno ⁊ mensibus sex: qui ⁊ ipse a Cincio ciue Romano captus ⁊ in
6168 969 b castellum sancti angeli rursus vitam finire compulit.

¶ Joannes Nicephori imperatoris constantinopolitani filius: quadragesimus octauus grecorum imperator post patrē imperauit in orientē ānis sex: De isto nil memoria dignum habem⁹.

Dnus ipsius nois secundus papa patria Ro. Benedicto pontifici surrogat⁹ sedit āno vno ⁊ mēsib⁹ sex. Hic multe modestie ⁊ integritat⁊ fuit pontifex: ⁊ propterea nulla iniuria affect⁹ aut igno
6170 971 minia notatus fuit: Qui tandem moriens in beati petri basilica sepultus fuit.

6171 971 Bonifaci⁹ septimus papa: cuius patria ⁊ cognomentum ob ignobilitatem reticetur post Bonum pontificem sedit mensib⁹ sex ⁊ dieb⁹ duodecim. Hic cum malis artib⁹ pontificatū adeptus fuisset male vitam finiuit ⁊ amisit: quia bonis ciuib⁹ in eum cōspirantibus relinquere vrbem coactus est. Indeq; recedēs abbatis petri thesauris Constātinopolim aufugit: vbi diuenditis: que sacrilegio abstulerat Romam redijt: ⁊ dum nil obstātib⁹ bonis viris: maxime Joanne Cardinale proficeret: adiuuantibus quibusdam pernicios viris Joannē cepit ⁊ oculis priuauit: ipse vero non multo post tantorū malorum timore perterritus vitam turpiter finiuit.

Enedictus septim⁹ papa natiōe Ro. post Bonifaciū pfectū fact⁹ pontifex sedit ānis. 8. ⁊ mēsi-
6172 972 bus. hic ānuēte Othone sene othonē eius filium cū Theophina vxore in lateranensi ecclesia coronauit. Indeq; multos seditiosos ciues in vrbe cepit: ⁊ carcerali pena damnauit. Synodum etiā remensem cōtra Frācorum regem celebrauit: vbi Hilbertum seditiosum virum ⁊ necromantem damnans Arnulphum episcopum ab ipso Hilberto pulsum in integrum restituit.

¶ Ethagarus anglorum Rex post Elthelseanum patrē hoc ipso anno quo ⁊ Benedictus papa anglis regnare cepit: ⁊ regnauit annis nouem: vir per omnia christianissimus. De quo habetur q⁹ inter cetera virtutis sue opera singulo pene anno monasterium vnum construebat.

¶ Petrus Orseolus vigesimus quint⁹ Venetiarum Dux: hoc āno petro candiano duci cunctis ap-
6174 973 plaudentibus suffect⁹ ducauit annis duobus: vir quidem optimus ⁊ pietatis ac religiōis amator: nec nō ⁊ pupillorū ac viduarū, pector: De quo sic habem⁹ q⁹ pfepe clāculū per se: suosq; fāiliares pauperū ⁊ egrotantium cubicula inuisebat: ⁊ eorum inopiam verbis ⁊ elemosynis sustētabat. Hic insuper gradum ciuitatem muro cinxit: ⁊ ecclesiam diui marci: atq; alias ecclesias incēdio conflagratas instaurauit: ⁊ non procul a ea hospitale egregium pro pauperibus extruxit. postmodū ducatū abrenuncians in diui in chaelis monasterio religionis habitum suscepit: vbi paulo post miraculis etiam coruscans: beato fine quieuit: Cui⁹ quidē exemplo Joannes maurocen⁹ monachus permotus ⁊ ipse iancti Georgij monasterium maximis impensis amplificauit.

6176 975. Tho hui⁹ nominis secūd⁹ germanorū secūdus imperator: quē otho magn⁹ pater imperij consortē fecerat: quēq; Joānes predictus pontifex vna cū theophania vxore in lateranēsi ecclesia coronauerat: hoc āno patre defuncto sol⁹ imperare cepit: ⁊ imperauit ānis decē ⁊ septē: vir qdem ⁊ ipse optimus: ⁊ Romane ecclesie acerrim⁹ defensor: Qui cū essz vir strēnuus ante adeptum imperium Nicephorū grecorū imperatorem regno pulsum in regnū ingēti virtute restituit ⁊ cōfirmauit: cuius quo etiaz Theophania ei⁹ sororе vxore accepta pacis federa cōfirmauit. Hic post morte patris in germaniaz rediens cū Henricū bauarorū ducē sibi rebellem offendisset: statim pello ⁊ armis domuit: ac sibi subiecit. Indeq; in Lotharium frācorū regem Lotharingiā Romani imperij prouinciam occupantez mouit ⁊ Franciā cum ingenti exercitu ingressus Lotharium regem suum superauit: ac laudunensium: suessionumq; agris vastatis etiam parisiorum ciuitatis suburbia incendit: redienszq postmoduz domū apō auxonam fluuiū non parum incōmodi accepit: postea vero maiore exercitu comparato in Italiaz cū coninge venit: vbi prius dalmata vastata Romam petijt: ibidemq; maioribus copijs in vnum coactū apud Basentellum cuz Constātino ⁊ Alexio imperatoribus grecis qui Calabriam ⁊ eam Italie partem que ad Siciliam vergit occupauerant conflixit: cum quibus vniuerso pene exercitu amisso ad interritionē vsq; superatus turpi fuga in Scapham conscendit: ⁊ a piratis quis essz ignorātes captus i Siciliam perductus est: ibidemq; cognitus pecunia promissa liberatus est. Siculi autem sumpto de piratis supplicio hominē cū honorato comitatu Romā perduxerunt. Eoq; loci cum Otho hic in Romanos qui primi ex prelio fugerāt vlcisci nō auderet in beneuētanos paris culpe reos cōuersus vrbez cepit ⁊ incēdit. Translato inde Bartholomei apostoli corpore: ⁊ in insula Rome collocato: nō multo p⁹ ibidē ⁊ ipse otho obijt: atq; ibi in vestibulo beati petri: quez paradisum vocant in sepulchro porphiretico: quod adhuc introeuntibus ad sinistram apparet honorificentissime sepultus est. Relicto Othone tertio filio successore: ac Adelisia filia Blarami Montisferati marchionis vxore: De quibus mox dicemus.

¶ Vitalis cādian⁹ sextus ⁊ vigesim⁹ venetorū dux hoc āno petro vrsinello legitimis suffragijs suffe

ctus ducauit anno vno. hic. n. petri ei⁹ nois ꝗrti candiani ducis interfecti german⁹ fuit: q̄ inito magīatu
hatiz in lāgorē occidit: pp qō dignitate se abdicās religiōis habitū suscepit: p⁹cui⁹ quersionē dolore grauatus ꝗrto die vitā finiuit: cui⁹ corp⁹ in monasterio eodē sancti Hylarij sepultum fuit. 977 6175

¶ Cōstātinus Joānis impatoris greci filij. 49. Hecorū impator post patrē vna cū Alexio ⁊ Emanuele fratrib⁹ impauerūt: sz ꝗtū inuēire mīme potuim⁹. Hos cū fratres Baianus bulgaroꝝ ꝓnceps magice perit⁹: ita bello ⁊ magicis suis vexauit: vt ab capienda eoꝝ regia parū absuerit. Et hoc grecorū ⁊ ipsoꝝ ꝓncipū negligētia q ipam dereliq̄rant: inita inter eos fuerūt federa: sz noua ⁊ pax composita fuit. Horuz aut̄ filij Andronicus Jsauci⁹: Alexius: Nicholaus Mortulphus: Blandonius: Henricus: petrus ⁊ deinde Robertus successerunt: quorum tempora non habentur. Et propterea orientales imperatores deinceps vsq; ad palealogos dimittemus.

¶ Tribun⁹ Hemmus. 27. veneto⁹ dux: hoc āno indemortui Vitalis Ducis locū sussectus ducauit ānis ꝗtuordecim hic mō asteriū veneti⁹ in honorē diui Georgij martyris a fundamentis ꝑpriis impensis extrui fecit: multos addēs ꝓuent⁹ ad monachoꝝ vsuz atq; ad sustētationē. Tādem contra eū orta seditione vrgēte populo magistratu se abdicare coactus est: ⁊ monastica vitā cāobrē obire cogit̄ vbi ⁊ sexto post die dolore (vt creditur) animi vita decessit: ⁊ apud sanctum zachariam sepultus fuit. 978 6177

Hanes eius nois. i 4. papa natiōe papiēsis Būdicto pōtifici hoc āno surrogat⁹ sedit mēsibus. 8.

Hic post assumptū pōtificatū mēsi. 3. a Romāis captus r. ⁊ in castello sancti angeli diligēti custodia retruditur: vbi tādiu pedore carceris ⁊ inedia maceratus fuit: donec vitaz cū morte turpiter mutaret: Quo mortuo: ⁊ in basilica petri sepulto cessauit papatus dies decem.

Hannes alius. xv. papa patria Roman⁹ Leone presbytero patre nat⁹: ⁊ ipse post mortez p̄ dicti Joānis sedit mēsib⁹. 4. Hic pōtificatu suscepto miro odio in cleros exardescē cepit: vñ i ⁊ ipse merito nō mō ab ipsis clericis: sed ⁊ ab oibus populis odio sus habitus ē: maxime āt: ꝙ diuina būana q̄z omnia cognat⁹ affinib⁹ elargiebatur: posi posito dei honore: ⁊ romane sedis dignitate quē certe errorē ad nostra vsq; tempora peruēisse cernimus hijs deniq; erroꝝib⁹ ac rapacitatibus inuolutus: deo sic volente ⁊ non sustinente: quarto sui pontificatus mense moritur: ⁊ in basilica petri cum reliquis sepelitur. 981 6180

Hoannes. i 6. papa natiōe roman⁹ post predictū Joānē suffectus sedit ānis decē: mensibus sex ⁊ dieb⁹ decē. Vir certe tāto magistratu dignissim⁹: v pote in re militari exercitatissimus i ⁊ insigni doctrina clarissimus: q̄z ⁊ nōnulla edidit elegātissima. Attamē a Crescētio vrbis Romane ꝓsule sibi imperiū vendicare conātez seditiōibus agitatus in Etruriā: vt ei⁹ cupiditati cederē: exulatū abijt. Sed Crescētius cognita pōtificis indignatiōe: qua iratus Othonē Cesarē contra se cum exercitu in Jtaliam vocabat ipsius pontificis cognatos atq; amicos qui in vrbe romana seruant ad pontificem rogatum mittit: vt omissa accersendi Othonis cura ad vrbem cum potestate redeat. Precibus itaque suorum permotus Joannes ad vrbem prodeunte obuiam Crescentio cum vniuerso populo venit: Et pontifice introducto Crescentius cum vniuersis seditiosis pontificis pedibus prouoluti veniā petiere. Atq; ita isti ad cōcordiam redacti vitā simul cū gete vsq; in finem duxere. 982 6181

¶ Cometes stella hijs temporibus apparuit future calamitatis indiciū: ⁊ propterea Italiz in Jtalia ⁊ fame ⁊ peste laboratum est: Atq; etiam Capua ⁊ Beneuētū in Apulia terremotu sunt concusse.

¶ Viri sanctitate ⁊ doctrina excellentes.

¶ Albertus seu Adalbert⁹ pragensis episcopus natione Bohemus hoc tempore ob precipuam eius sanctitatem ⁊ doctrinam maximo in precio habit⁹ est: Qui diuino impellente spiritu ex bocmia in pannoniam descendens: ⁊ Stbephanum vngarorum regem cum vniuerso ferme eius populo ad baptismi gratiam perduxit: atq; omnes ipsius prouincie episcopos ad bene de deo: deq; hominib⁹ promerēdum verbo ⁊ exemplo instruxit. Exinde profectus in prussiam: dum Christi fidem ꝗ diligentissime predicaret: martyro coronatur.

¶ Aldericus Amburgensis episcopus: per id tempus ⁊ ipse religione sanctitateq; ac doctrina: atq; aliis virtutibus insignissimus ac clarissimus fuit.

¶ Odil⁹ cluniacensis abbas: vir quoq; doctrina ⁊ scitate vite insignis hac tēpestate floruit: Qui inter cetera sue sanctitat⁹ memorāda cōmemorationem omnium defunctorum post festum omnium scōrum in burgundia primum adinuenit ⁊ instituit: quod quidem sanctum institutum ad omnes ecclesias prope dictus Joannes. xvj. pontifex obseruādum trāsmisit ⁊ approbauit.

¶ Adeobaldus quidaz vltraiacensis episcopus hijsdez quoq; tēporibus ⁊ scientia ⁊ probitate vite floruit: qui ⁊ multa in laudē virginis marie ⁊ sanctissime crucis egregie cōscripsit.

¶ Albo etiam floriacensis abbas: qui postea in Vasconia ob fidez Christi passus fuit: tempestate hac doctrina ⁊ religione: ac vite sanctitate plurimū insignis fuit.

¶ Edoardus anglorum rex ⁊ ipse tum regno: tumq; sanctitate clarissimus extitit: qui postea nouercę sue dolis ac fraudibus interfectus martyrij palmam adept⁹ miraculis claruit multis.

¶ Stephanus itē prim⁹ Vngarie rex tēpestate istac Adalberti predicti pragēsis episcopi predicatione cōuersus ⁊ baptizatus etiam multis claruit signis: qui postea vna cuz Galla vxore Henrici postea imperatoris sorore christianissima vniuersam panoniam Christi iugo subiugauit.

¶ Alpharabiū natione arabē insignem quidem philosophum hijsdem temporibus viguisse: multaq; scripsisse tradunt: De quibus etiam pauca apud latinos habentur cōmentaria.

¶ Auedalis similiter arabs philosophus: hijsdem temporibus floruit: & nonnulla edidit: e quib⁹ in Aristotelis libros multa habentur cōmentaria.

¶ Thedald⁹ Canusij Regiensis oppidi comes hoc ipso anno Athone patre comite defuncto i eius
6183 984 locū succesit: & plūmis ānis regnauit: vir certe aio & reb⁹ bñ gest⁹ insignis: cui⁹ ob merita Joānes p̄dictus pōti. ferrariā italie vrbē suā eidē possidēdā p̄cessit: Qui cū eēt religiōis amator ēt Cenobiā nunc toto orbe celeberrimū in agro mātuano in honorē diui Bñdicti abbat⁹ fundauit: qō postea gliosa matris dis ei⁹ filia celeberrime p̄fecit: magnis adhibit⁹ ornamētis & predijs ad monachor̄ victum.

¶ Montisferati Marchionatus principium.

6184 985 ¶ Alamarus qdē: vt multi testant̄: Saxonie ducis filius tēpestate hac in monteferato Lōbardie p̄uincie regione hoc mō dñatū accipiēs marchionatus dignitat⁹ fundamēta iecit: & regnauit ānis nouē Hic itaq; Saxonie ducis vnic⁹ gnātus fuit: q̄. s. Hermanie p̄uincia ē: cui⁹ pater xp̄ianissim⁹ exūs: etiā tā mor̄ q̄ p̄cipar⁹ dignitate p̄cellebat. Qui cū prole careret vna cū cōiuge sua q̄ sibi diuina⁹ puidētia tā mor̄ q̄ nobilitat⁹ similitudine fuerat sociata diuū Jacobū apostolū sibi in p̄cipuū ac spāle aduocatū delegerūt: vouerūtq; eidē brō apostolo si filiū aut filiā habere possent: q̄ reliquas ipsius in hispanijs visitarēt: votoq; emisso dīna clemētia p̄cib⁹ eorū nō defuit: nec pijssimi apostoli aures a instor̄ petitione defuere: sed eor̄ vota atq; lachrymas de⁹ ex alto suscipiens petitiōes ipsor̄ effectui mādauit: & statiz vxor cōcepit. Cūq; dux ipse vxorē grauidā p̄sensisset: dispositi⁹ regni sui reb⁹: vna cū vxore ad p̄ficiendū q̄ vouerat iter arripuit. Bū āt in italiā peruēissent nō p̄cul vbi nūc ē Alexādria: vxor filium elegātissimū pepit: & Alaramū in baptismo vocauit: exactoq; cū oī letitia mēse ibidē filiū cum nutrice ac alijs pluribus suis p̄cerib⁹: q̄ curā infantuli gererēt: dimiserūt: atq; ipsi ceptū iter arripuerunt. Būq; oēs limina scissimi apostoli inuisissent rā pater q̄ mater in reuersiōe defecerūt: orbusq; puerul⁹ factus etiā cū parēt⁹ regnū amisit. Educat⁹ tamē Alaramus ipse optim⁹ p̄cerū & pedagogor̄ suor̄ monitis atq; exēplis in oib⁹ gdē virtutib⁹ egregius effulsit. Erat q̄ppe pulcher aspectu: facie lenis: socierate: moribus delectabilis: colloq; dulcissimus atq; ornatissim⁹: benign⁹ quoq; humilis ac mansuetus. Ipsuz autē nudū pubescētē ob inūeras eius in oi gnē vtutes Othoni augusto p̄dicto pedagogi sui obtulerūt: quē statī impator Alasie ei⁹ filie institutorē & magistrū dedit. Erat ei tūc Alasia ipsa: vt ita vocam: infantula: q̄ cū pubertat⁹ ānos attigisset: capta adolescētis amore & pulchritudine: atq; prudentia illū p̄cib⁹: lachrymis exorauit vt illā furti duceret vxorē. Detuebat āt alasia ne pater ipaz alteri in cōiugiū tradēt. Ipsi⁹ āt p̄cib⁹ tandē Alaram⁹ permot⁹ deo & btō Jacobo sic volētib⁹ mutatis vestib⁹ adolescētulā clāculū e regia abduxit: atq; vxorē accepit. In alpib⁹ vō maritimis agri albigēsis p̄fugientes tādiu ibidē in despecto viliq; habitu dilituere: donec tres genuerunt filios. postrēo ab epō albigensi cognitus ei⁹ intercessiōe & merit⁹ beati Jacobi apostoli in paternaz gr̄am vna cū cōiuge recept⁹ est: Quibus impator in italia optimā regionē possidēdā cōcessit: cui mōtisferati nomē imposuit: Cuius fines erāt hinc pad⁹: inde apēninus & mare ligusticū: & superiori in pte mons vesul⁹. Hc sic idē Alaramus a Cesare othone secūdo huiusce regiōis mōtisferrati: ac tot⁹ pene pedemōtis hoc mō dñatū accepit: in deq; paulopost cognita hois vtute eidē totius Italie regimē commēdauit. Adepto itaq; regno adhuc Othone viuēte alaramo septē fuerūt liberi: Quo felicit̄ defuncto Otho august⁹ Bulielmū ei⁹ p̄mogenitū loco patris marchionē constituit. Reliqs vo sex nepotib⁹ hos dñat⁹ sub noie marchionat⁹ tradit: vz Sauone vrbis: ceue incise: pōzoni: boschi & salutiaz cū ipsor̄ ptinētijs cōcessit. Bulielmo igit̄ p̄mogenito belena ducis Bloceste fratris Ricardi āglor̄ regis filia vxor fuit: ex q̄ Bonifaciū suscepit filiū viz magnanimitate qdē ceteros lōbardie p̄ncipes lōge p̄cellentē: q & ipse mariā philippi frācorum regis filiā duxit vxorē: ex qb⁹ Bulielm⁹ cognomēto senex natus ē. Bulielm⁹ āt hic Juliā Conradi augusti sororē accepit vxorē: Qua suscepta mox cū Cōrado socero suo: & philippo frācorū rege ad hierosolymorū regnū recupandū cōcessit: in quo qdē bello Bulielm⁹ ipse vir magnanimus complurima de se bellice artis prebuit experimēta. Ex ipso autē Bulielmo tres celeberrimi prodiere filij: Quor̄ p̄mus Bulielmus ognomēto longaspata fuit: Raynerus alter: & tertius Bonifaci⁹ dictus ē: Atq; filiā noie Jordanā genuit: quā qdem Cōstātinopolitano imperatori tradidit vxorem.

¶ Bulielm⁹ āt cognomēto lōgaspata p̄mogenit⁹ bi gulielmi p⁹ patrē in regno succedēs: & apud hierosolymā existēs ꝓpter inūeras eius in oi gnē vtutes ab vniuerso tū populo: tū q; Balduino rege lepro so eius nois q̄rto hierosolymitano rege in impatorē & cāpi seu exercit⁹ ductorē elect⁹ fuit: quo nēo certe ea tēpestate p̄stātior: aut dignior ad hostes ꝓpugnādos videbat̄. Erat tūc Balduino regi sorornoie sybilla Emerici reg⁹ p̄mogenita. ac tot⁹ regni p⁹ fratrē heres: quā qdē Balduin⁹ ipe rex Bulielmo huic marchioni viro p̄stātissimo vxorē collocauit: arbitrat⁹ si op⁹ eēt ipsuz cū alijs p̄ncipib⁹ xp̄ianis rei sue labor̄āti opem statim allaturū. Js itaq; vxore predicta suscepta: cuz eiusdē regni ēt gubernacula suscepisset: multaq; ac p̄clara facinora ꝺ Saladinū egyptior̄ soldanuz ei⁹ aduersarium strēnue gessisset: & paulopost e vita migrauit: vno tātū supstite filio nomine Balduino apō hierosolymā derelicto.

¶ Balduin⁹ vo ipsi⁹ Bulielmi predicti puerulus genitore eius Bulielmo defuncto vna cum auo suo Balduino adhuc superstite remāsit. Cui p⁹ patrē au⁹ regni diadema imposuit. Hc sic p̄mus omnium

ex genere montisferati coronam gessit. Verūtamen balduinus quo eius balduino defuncto post ipm octauo mense adhuc puer obijt.

¶ Rayneri⁹ insup gulielmi ꝑdicti frater p⁹ fratrē gulielmū adhuc supstite puerulo balduino: fratris loco regni hierosolymitani tabernacula suscepit: cui emanuel ꝓstātinopo. impator filiā noīe Curamariam dedit vxorē ⁊ thessalie regnū dot(noīe cōcessit: g ⁊ ipse haud paulop⁹ in bello vita decessit: Boni facio, fratre i mōtisferati regno marchione relicto: g audicēs gulielmū lōgaspata frēz defūctū cōsesliz regno ei⁹ derelicto cū igēti classe hierosolymā petijt: vt balduino puerulo ei⁹ ex fratre nepoti ꝰ soldanū egyptiū opē ferret: Sz cū puēissz in syriā balduinū puez mortuū: ⁊ Sybillā ei⁹ matrē Guidoni de lusignano nuptā inuēit. verūtñ guidōi ipi inherēs ꝰ mauros multa ꝓlia strēnuissime gessit. Demū cū ipo soldano vna cū guidōe pugnās supaī ⁊ capīr: ac in damascū fuso ei⁹ exercitu ābo perducūtur.

¶ Cōrad⁹ āt gulielm⁹. 4. Bōifacij ꝑdicti filij audita pris captiuitate magnā i italiā cōparārūt classem: ꝙ s⁹ syriā Cōrado duce vt patrē redimēnt captiuū nauigare ceperūt: sz vētoz vi ꝓpulsi ꝓstātino polim applicuerūt: vbi cū Cōrad⁹ greco⁹ impatorē obsessuz cernēt cū ingēti vtute liberauit: ⁊ i integrū in pstinū statū restituit. Reb⁹ āt grecis ita ꝓposit(hierosolymā ꝓcessit: vbi oia regni iura a soldano erepta ꝓter Sorā vbē inuēit: quaz ēt terra mariqz oppugnabat: Quo viso Cōrad⁹ acciet⁹ fortitudine oēz soldani deleuit exercitū. Atqz Bōifaciū genitorē: ac guidonē captiuos redemit ex qb⁹ bñ gest(maximū reportauit triūphū: pp qō belysabetā sybille regine sororē eidē Cōrado vxorē dederūt: ex q̄ vnā dunta xat suscepit filiā. Et tādē p⁹ innūerabiles victorias ibidē pras cū igēti gloria vitā finiuit. Cōrado itaqz soldani deleuit exercitū. Atqz Bōifaciū genitorē: ac guidonē captiuos redemit ex qb⁹ bñ gest(maximū reportauit triūphū: pp qō belysabetā sybille regine sororē eidē Cōrado vxorē dederūt: ex q̄ vnā dunta xat suscepit filiā. Et tādē p⁹ innūerabiles victorias ibidē pras cū igēti gloria vitā finiuit. Cōrado itaqz mortuo Bōifaciū ipi⁹ genitorē xpiāi in hierusalē copiaz belli ducē in locū filij sibi stati delegerūt: Qui ⁊ ipse ꝙ Cōstātinopolitanū impatorē: quē filius Cōrad⁹ iā obsidione liberauerat: bellū ob thessalie regnum acerrimū gessit: ac ei regnū ipsum ademit: vbi ⁊ postea rex cōstitutus Margaritā Ungarie regis filiam post primā accepit vxorē: De qua nullā prolē habere promeruit.

¶ Bonifaci⁹ āt eius nois secūd⁹ gulielmi Cōradi frīs fili⁹ p⁹ patrē in mōteferrato successit: ⁊ multos annos regnauit: vir ⁊ ipse strēnu⁹ ac munificētissim⁹: q cū Cōstātiam Sabaudiēsium comitis filiā vxorem duxisset: vnicū tñ genuit filiū: quē ⁊ Bonifaciū tertiū appellauit: vir sane prudentissimū: ac in re militari sciētissimū q sua virtute Mercellas ⁊ Ꝑpozediā ac nōnulla pedemōtis oppida suo subiecit imperio: Atqz ⁊ ipse Beatrici Hispāiaz reg' filie ꝓiungi ꝓmeruit: Ex qua Joānē vnicū filiū ac tres genitit filias: quaz ꝓma Andronico ꝓstātinopolitano impatori: Secūda Alphōso regi Castelle filio: ⁊ tertia illustri dño Vrso vrsino patricio Romāo tradita fuit. Joānes vero ipsarū frater Margaritā Sabaudiēsem duxit vxorē: ex qbus nulli ꝓcessere liberi: Atqz ita factū est vt ab isto Joāne Alarami ꝓmi marchionis gen⁹ p lineā masculinā descēdēs defecerit. Masculina igit linea illustrissime Mōtisferamarchionis gen⁹ p lineā masculinā descēdēs defecerit. Masculina igit linea illustrissime Mōtisferati familie in octaua gnā: i De cōsumpta ex totius mōtisferati ꝓuincie cōsensu ad serenissimū cōstātinopolitanū impatorē noīe Andronicū pro filio missa ē legatio: cui ex debito materne successiōis mōtisferati regnū debebatur: qbus ⁊ Andronic⁹ ipse impator cōsesti Theodorū ꝓmogenitū suū: ad quez iure ꝓmogeniture sue cōstātinopolitanū imperiū debebatur: concessit. Theodor⁹ itaqz paleologus Andronici imperatoris greci fili⁹: mortuo Joāne marchione auo suo regnū suscipiēs multis annis regnauit vir certe ai magnitudine ⁊ mēt(acumine ac ingenio ꝓspicaci clarissimus: cui⁹ ꝓclara fuerūt facinora ñ minus fortiter q̄ sapiēter gesta: ꝑ qbus Astāsam vbē preclarā debellauit: ⁊ suo iuri adiecit. Inde cuz multo essz armat⁹ milite: insubrib⁹ vexatis opē nō modicā tulit: quo qdē presidio insubres. i. mediolanē ses de aduersarijs euestigio victoriā reportarūt: ac ꝑ hoc vicecomitū dom⁹ ⁊ familia in suo regno stabilita fuit: Hic nāqz cū vxorē duxisset: filiū noīe Joannē genuit: virum postea in rebus bellicis prestātissimum: ac Violantā filiam mulierē elegantissimam.

¶ Joānes autē ipsius Theodori marchionis fili⁹ patri in regnū Mōtisferati successit: vir ⁊ ipe in re bellica patri cōsimilis: qui ⁊ preclara facinora cōsecit: Hic cū Helisabetam quōdam Maiorice ꝓuincie reginam duxisset vxorem: ⁊ ipsa duos genuit filios: gulielmū videlz ⁊ Theodorum: Sed ⁊ Guliel mo adhuc patre viuente Neapolim cū exercitu profecto atqz ibidem extincto Theodor⁹ natu mim⁹ post patrem adhuc puerulus Montisferati regnum suscepit.

¶ Theodor⁹ igit eius nois secūd⁹ post patrē ⁊ fratrē pluribus ānis regnauit: ⁊ regnū mōtisferati cuz ingēti gloria ⁊ pace possedit: g cū eēt vir xpianissim⁹ ⁊ religiōis amator plures ecclesias ac monasteria extruit: gb⁹ ⁊ dotes ac ꝑdia multa obtulit: Hic duas vrbes habuit: ꝓma Barri galliaz ducis filia fuit: ex qua Joānem iacobū filiū ac filiam nomine Sophiam genuit: quam quidem filiā ipse adhuc viuēs Constantinopolitano imperatori affini suo: cōcedēte summo pontifice matrimonio copulauit. Secū da autem vxor huius Theodori pedemontiuz principis fuit: gnataqz sterilis permanens mortuo marito mox spretis omnibus rebus apud Albani vrbem suam monasterium introiuit: ⁊ monachalē habitum suscepit: vbi vsqz in finem sanctissime vixit.

¶ Joānes Jacobus item patre Theodoro defuncto in regnū successit: ⁊ pluribus ānis regnauit: vir certe inclytus: prudētissimus quidē ⁊ rei militaris exercitio gnarus: ob cuius ingentes virtutes Sigismundus tūc Romanorum imperator nō solū eidem marchionatus dignitatm cōfirmauit: sed ⁊ vicariū generalē ipsum in italia constituit: qui suscepto regno Alexandriā Lombardie vrbez Philippo marie mediolanēsium duci mox restituit: atqz eidem duci ad recuperādum regnum cōtra bostes ma

ximo adiumēto fuit; Hic Joannā Amedei pmi Sabaudiensiū ducis sororē duxit vxorē: que eidē quat tuor peperit filios: Joannē scilicet ⁊ gulielmū: Bonifaciū ac Theodorū sancte Romāe ecclesie presbyterū cardinalē: oēs ⁊si litteris ornatos: tres tamē natu maiores arma summa cuz laude quoad vixerūt tractarunt: Sed ⁊ duas cū genuisset filias: vnā Cypriorum regi: vt suo loco dicem⁹ cōiugio copulauit. Secundam autem Salutiarum marchioni vxorem dedit.

¶ Joānes deniqz predicti marchionis primogenitus patri in regnū successit: ⁊ etiaz vsqz ad tempora nostra felicissime regnauit: homo certe forma elegantissimus: eloquentia: liberalitate: māsuetudine qz. ac omni virtutis genere insignitus: Qui ⁊ ipse Margaritam Blouisij Sabaudiensium ducis filiaz duxit vxorem: Qui ambo Christianissimi ac pientissimi tandem cum odore bonorum operum sine p le ad dominum migrantes.

¶ Gulielmū ei⁹ fratrē habuit successorē maximi animi virū: ⁊ bellice artī certe ab ipsa sua adolescentia exercitatissimū: quiqz tū mediolanēsium: tūqz venetorz copiarū multarū dux existēs multa quoad vixit strēnue gessit: Ipse adhuc vinēte patre dō regnū mediolanēsium fluctuaret Cisalpine gallie ciuitatem cū vniuerso eius agro debellauit: tādem cedit. Suscepto itaqz regno maxio sue ditioni fuit emolumento. Quippe q nō solū suā ditionē a quibusdā seruitutib⁹ liberā fecit: vez etiā ipsam seruauit illesam: ⁊ nō modo seruauit: sed mirūinmodū ⁊ edibus clarissimisqz domib⁹ ac monasterijs ⁊ hospitalibus auxit. Arces quoqz ⁊ oppida nōnulla in regno suo erexit. Casale sancti Quasi insuper regni sui sedem olim Burgū: nūc Sixti quarti pōtificis maximi cōcessione vrbem effecit. eidēqz episcopum dedit Quā qdem vrbē ad ampliandū nouis muris: ⁊ quidē fortissimis cinxit: Cuesqz preterea suos oēs ī mō diuitijs. sed ⁊ quadā modestia atqz vbanitate mirūinmodū exerxit: Hic etiā duas vxores habuit e quibus nullā masculinam sobolē habere promerunt: Quo circa ānō domini. 1483. deficiente.

¶ Bonifaciū tertiū fratrē iā veteranū habuit successorē: qui vir strēnuissimus pluribus per italiam bellis cum omni honore interfuit: in quibus ⁊ cōcilio ac fortitudine plurimū valuit: Hic itaqz Bonifacius qntus ex paleologorū familia existēs ⁊ si in reb⁹ militaribus vniuersam eius vitā p sumpserit neq̄ p tamē a rebus diuinis declinare visus ē: hic vxorē duxit: ex qua nondum filium ꝓcreauit. Hec quippe sunt: que illustri ac clarissima montisserati genealogie sine tēpore sub cōpendio habuim⁹: Queqz ⁊ huic operi ⁊ loco nō inmerito mādāda putauim⁹ vt ⁊ presentes ac futuri nō perdiscāt hanc illustrem celebremqz familiā ceteris italie dominatiōibus: tū genere: tū virtutib⁹: diuitijs quoqz ac glorie lōge āte prestitisse: Cū cōstet hos principes in quouis vite genere ꝓbatissimos: christianissimosqz semper extitisse: dignosqz vt inter clarissimos principes merito cōnumerari possent. Et ne existimes cos in tanto rerum culmine positos pietatis ac religiōis officia pretermisisse. Scito eorum impēsa infrascripta celeberrima: opulētissimaqz monasteria fuisse condita: magnis etiā prouētibus aucta: quibus tū religiosi tum peregrini alerentur: Quorum primum fuit.

¶ Monasteria Montisserati principum condita.

¶ Monasteriū seu abbatia apud Secutiā olim ciuitatē nō pcul ab alpib⁹ in regiōe pedemōtiū i honorem diui Justi martyris ordis sancti Benedicti edificarūt: Cui duo oppida cuz iurisdictiōe ⁊ dñio ꝓcesserūt: atqz puētus duorum milium aureorum quotannis cōcesserunt.

¶ Monasteriū aliud siue ꝓpositura in regno Frācie in Delphinatu apud alpes sub titulo diui laurētij ordini regulariū sci Augusti. dicarūt: cui ⁊ tria castella cū rusticis pdijs plurima ad fratrū sustentationē emerūt ⁊ ꝓtulerūt: Ex qb⁹ singulis ānis percipiunt ducatos. 2000.

¶ Monasterium itē aliud nō lōge ab Augusta ꝓtoria sub titulo sci Vrſi ꝓfessoris similiter ordini regulariuz sci Augustini ꝓstruxerūt: hūs ex puētib⁹ singulo āno ducatos. 2000.

¶ Monasteriū etiā siue abbatia apud Eporediā vrbē sub titulo sancti Petri apostoli ꝓstruxere ordini sancti Benedictii dicatum habens in prouētu quotānis ducatos. 1500.

¶ Monasteriuz pterea celeberrimū sub titulo sci michaelis de la stella apud Auiliānā oppidū non lōge ab alpib⁹ miro sumptu ⁊ arte fabricarūt habēs in prouētu per singulos annos ducatos. 6000. hēt enim id monasteriū multa oppida sub ditione sua.

¶ Monasteriū quoqz aliud sub titulo sci Benigni ꝓfessoris ordini beati Benedicti dicatū nō lōge a Thaurinēsi vrbe cōdiderūt: cui in puētibus assignarūt singulo anno ducatos. 2000.

¶ Monasteriū insup in monteferato sub titulo sancti Januarij martyris in loco vbi dicitur ad scm Januarium fabricauit: quod quidem ordini beati Benedicti dicarunt: cui ⁊ singulis annis assignarūt in prouentibus ducatos. 1500.

¶ Monasteriū similiter in monteferato sub titulo sancti Victoris martyris condiderūt: ordini sancti Benedicti assignantes habēs in prouētib⁹ singulo anno ducatos. 1000.

¶ Monasterium item in monteferato sub titulo sancte marie de Locedio ingenti impensa cōdiderunt: quod quidem ordini Cisterciensium assignauerunt: cui ⁊ per singulos annos dederunt in prouētibus ducatos sex milia.

¶ Monasterium deniqz aliud in monteferato in loco Vezulani: etiam sub titulo beate marie virginis edificarunt ordini canonicorum regularium diui patris Augustini dicatum: habens ex prouentibus singulo anno ducatos sex milia.

Hospitale autem permagnificū christianissimus marchio gulielmus nuperrime defunctus supe rioribus annis vltimis ea in vrbe Casale sua impensa & opera extruxit: atq; ipsum maximis prouen tibus auxit: Quibus quidem prouentibus peregrini & egroti atq; vulgo concepti nutriri possunt: Ea tamen in vrbe & alia monasteria predictus gulielmus instaurauit.

Griseldis autem femina nullius nobilitatis genere insignita: sed obediētie & fidei splendore decorata in hac Alarami marchionis primi familia cuidā Waltero Salutiarū marchioni coniugata fuit Cuius historiā patientie plenā ad multorū instructionē hic (vt ex Frācisco petrarcha accepi) cōscribere statui. Fuit enim hec femina imprimis forma corporis satis egregia: sed pulchritudine morum atq; animi adeo speciosa: vt nil supra. Eius autem pater pauperrimus erat: cui nomen Janicula qui illam parco victu: & in summa semper inopia educauerat: ita vt nil molle: nilq; tenerum vnq; cogitare didicerit: sed virilis: senilisq; animus virgineo latebat in pectore: & patris senum inextimabili fouebat caritate: & pauculas eius oues depascēs colum interim digitis atterebat. In hāc virginē Walterius qdā Salutiarum marchio sine vxore existēs sepe illac transiens oculos nō iuuenili lasciuia: sed senili graui tate defixerat: & ipsius eximiam virtutem supra sexū: supraq; etatem acri penetrauerat intuitu. Unde factum est: vt illā & non aliam vxorē habere omnino disposuerit: Et ad patrem cuj multo comitatu ac cedens illum seorsum parumper abstrahēs: illi submissa voce dixit: an ipsum data sibi vxore filia gerum vellet habere? Cui senex: Nil inquit: aut velle debeo: aut nolle: nisi quod tibi placituj est: quia dominus meus es. Aduocatus deinde vna cū patre Walterus marchio puellam dixit Griseldis & patri tuo placet & mihi vt vxor mea sis: Credo idipsum tibi placeat: Cui Griseldis cum omni tremore respondit: Ego mi domine: inquit: tanto honore me indignam scio. At si tua volūtas: ficq; sors mea ē Nihil ait: Ego vnquam sciens ne dum faciam: sed etiā cogitabo quod contra tuuj animū sit: Hec tu aliquid facies: & si me mori iusseris: quod moleste ferā. Satis est ille: inquit: Vocataq; in publicuj populo astante illam cū omni plausu accepit vxorem: ac annulo preciosissimo solenniter desponsauit: Deductaq; in palaciū breui tēpore tantus illi diuinus fauor afflixit: vt non in casa pastorali: sed in aula imperatoria educataq; ac edocta visa fuerit: & omnibus supra fidem cara esse ceperit: Quāobrem Walterus marchio humili quidē: & infigni ac prospero matrimonio honestatus summa cum pace domi & extra vinere cepit: paucoq; post grauida facta filiam peperit pulcherrimaj: pro q̄ to tam patriam letam fecit: quam cum ablactasset: Walter⁹: vt ipsi⁹ coniugis experiretur fidem: finxit illā se interfici velle: Et cuidā satelliti suo iussit illā secreto modo Bononiā deferre ad sororem videlj suā q̄ illic comiti cuidam nupta fuerat: eāq; nomine suo traderet alendā. Ex hac tamē filie amissiōe Griseldis nunq; mutati animi demōstrauit indiciū: post quattuor deinde annos: etiam filium masculum peperit: forma quidē corporis elegantissimū: quem & post aliquod tempus Walterus marchio & ipm interfici velle finxit: quem tamē & ipsum Bononiā sicut & filiam misit: post vero ab ortu filie duodecimum annū Walterus vt acrius etiā Griseldim experiretur: e Roma simulat⁹ litteras apostolicas deferre fecit: quib⁹ videbatur sibi a Romāo pōtifice datam fuisse licētiam: vt pro sua: suiq; populi quiete aliā ducēt vxorē: Que res cū ad notitiam Griseldis peruēisset & si tristis in corde inconcussa tū stetit in animo illo interim tēpore Walterus bononiā misit nūcios: q cognatū rogarēt vt ad se filios adducat: Fama vndiq; diffusa virginē illam Waltero in cōiugiū duci. Bū hec agerētur Walterus vt vxorē de nuo retēraret: videlj ad doloris ac pudoris cumulū illam in publicuj venire fecit: & astāte atq; audiēte populo dixit: Griseldis mea obsecro patiētiam habe in me. papa enim precepit mihi vt aliam ducam vxorē q̄ ia in via est: & statim adesse debet. Esto igit forti aīo: & da locū ei. & tuā dotē accipiēs in domuj patris tui reuertere. Cui illa respōdit. Ego mi domine parata sum bono ac pacato animo volūtatem tuam in omnibus exequi: & noue tue coniugi volens cedo. Ac fic se veste preclara exuens anulum quo eam subarauerat eidē restituit: & cum sola camisia in paternam domū remisit: Que res Griseldis mirabili equanimitate atq; humilitate tolerauit ita vt nullum in ea signum tristiorjs animi videret: quippe cū in medijs opibus inops semper spū virissj atq; humilis. Cūq; filia ex Bononia Salutias propinquasset: pridie anteq; veniret Walterus Griseldis in veste bispida ac lacerata ad palaciū suuj venire fecit: & preparādi cōuiuij eidē curā cōmisit. Veniēsq; puella cum germāo cum oi apparatu arbi trans Griseldis illā verā esse vxorē cū sereno vultu intrāti puelle obuiauit: & beneuenerit domina mea ingt: atq; ita tam ipa q̄ reliquos comites lota facie & mira verborū suauitate suscepit. Cunq; videret Griseldis nouā sponsam pulcherrimā atq; preclaram adesse ad Walterū ait: Obsecro mi domine at q; moneo ne hāc tenellā spōsam illis aculeis agitare velis: qb⁹ me agitasti: Talia dicētis alacritatem intuēs Walterus ipsi⁹ miserat⁹: ac ferre ei⁹ patiētiā & tolerantiaj diuti⁹ non valēs: dixit: Griseldis mea satis mihi cognita ē fides tua: nec sub celo aliquē esse puto: q tāta cōiugalis amoris experimēta pcipotuerit sicut ego. Et hec dicēs vniuerso astāte cōuiuio carā coniugem leto stupore pfusam cupidis vlnis amplectitur. Et tu: ait mea sola vxor es: aliam nec habui: nec habere volo. Jsta autē quā tu spōsaj meā existimas filia tua est. Hic qui coguatus meus credebatur: tuus est filius: & que diuisim perdita videbant simul omnia recepisti: Hec illa audiēs pene gaudio exanimis effecta cū lachrymis suorum pignorū in āplexus ruit: Raptimq; matrone alacres circūfuse vilibus eam exuēte & vestibus suis solitis vestibus exornauerūt: plaususq; letissimus et fausta omniū verba circunsonāt: multosq; cum gaudio &

fletu ille dies celeberrimus omnib⁹ fuit celebrior quoq; q̄ dies nuptiaruz fuerat: Multosq; p⁹ annos ingēti pace: cōcordiaq; Walterus ⁊ Griseldis vixere: ⁊ viderunt filios filiorū vsq; in generationē. Hāc itaq; historiaz exemplaritatis plenam hic ad multox solacium conscribere volui: vt ⁊ matrone nostri tēporis: atq; alij ad imitādum hui⁹ Griseldis patientiam: que mihi imitabilis videtur excitarem. Quo autē tempore hec gesta facta fuerunt: habere non merui.

¶ Ludouic⁹ eius nois quart⁹ Frācorū rex vltimus ex Caroli magni genere nat⁹ hoc āno p⁹ Lotharium patrē Frācis regnare cepit: ⁊ vno tātū anno regnauit: Hic nāq; vt frācorū testantur historie: q̄ dā feminā noie Blanthiam duxit vxorē: ex qua certe nullos habere potuit filios: Quā quidē cū nihilominus vnice diligēt sine regno p⁹ ei⁹ morte remaneret Hugonē ipsi⁹ strēnuissimū militē qué in maiorez domus regie sibi preelegerat: ad se vocauit: ⁊ iureiurādo astrinxit ei⁹ mādata perpetuo obseruaturuz At ille: vt erat fidelissim⁹: quicqd iussissz obseruaturū se iuramēto cōpromisit: Quo facto confestī rex cex graui morbo corripit: ⁊ ex testamēto vxori regnū cōdonās mandat: vt post morte ipsius hugoni p̄ dicto se matrimonialiter cōiūgat: quod ⁊ factū est: Nā rege cuestigio defuncto regina Hugonez maritum duxit. Factusq; hugo hoc modo rex Frācorū regnū quod penes pipini genus annis ferme ducētis remāserat: in Hugonē istum trāsfundit: Atq; ita in isto Ludouico omne Caroli magni gen⁹ quo ad reges defecit: Quorum nomina ac tempora lz habeantur confusa: hic more nostro epilogando ponenda censemus.

Pipinus magn⁹	i. añ. 17.	Ludouic⁹ ⁊ carol⁹	6. añ. 5	Rodulphus	11 añ. 2.
Carol⁹ magn⁹ 6s	2. añ. 47	Carolus 6s	7 añ. 5.	Carolus qntus	12 añ. 25.
Ludouicus pi⁹	3 añ. 25.	Arnulphus	8 añ. i	Lotharius	13 añ. 32.
Carolus caluus	4. añ. 34.	Odo parisiēsis	9 añ. ii.	Ludouic⁹ p̄dict⁹	14 añ. i.
Ludouic⁹ balb⁹	5 añ. 2.	Carol⁹ simplex	10 añ. 26.		

Otho terti⁹ secūdi Othonis fili⁹ terti⁹ germānorū imperator hoc āno post patrē maxima cuz difficultate imperator fact⁹ impauit ānis decē ⁊ octo: Hic a parētib⁹ in virtutib⁹ omnibus ecclesie rome defensiōe nō degenerās bella multa etiā cū gloria ingēti cōfecit: ppter q̄ mirabilia mūdi cognoiari meruit: Qui postea q̄ impator creatus fuit: priusq; Romaz peter: ad cōponēdas germanox res. xi. ānos cōsumpsit. Indeq; Romā profectus a Gregorio qnto impij coronā redimit⁹ mox in Apuliā peregrinatiōis ⁊ oratiōis gratia ad sanctū michaelē pficisci voluit. Cūq; ex gargano mōte p Beneuētū Romā rediret: corp⁹ sancti paulini episcopi secū transtulit: Romāq; regressus: Cresentiū quēdā Romanū cōsulē qui Joānē quēdā placētinū ep̄m natiōe grecū: virum vtiq; sceleſtū ac pernicioſuz cōtra Gregoriū pontificē creauerat in hadriani mole quā ipse magnope fortificauerat: vna cū eodē ioāne adulterino pōtifice diu obsedit: ⁊ tādē captū multis cōfossum vulneribus interfecit: Joānem vero pōtificez p̄mo effossis oculis pōtificatu simul ⁊ vita p̄uauit: Tādem italia pacata cū in germaniā redire decreuissz: Rome veneno a Romānis intoxicat⁹ die obijt: Cui⁹ corp⁹ in germaniam reportari p̄cepit: In hui⁹ itaq; Othonis tertij creatiōe maximā difficultatē fuisse diximus: q; otho ne patre ei⁹ defuncto cū alij in cōsultatiōe noui creādi impatoris othonē hūc: alij Henricū Bauarie ducem p̄mi othonis ex fratre nepotē exposcerēt: Cū Cresentiū Numētanū virū cōsularem italos ad resumendū imperium annisi cernerēt: oēs in othonem hūc consensere: Quorum quidem sentētiam Benedictus pontifex qui tunc erat approbauit.

¶ Petrus Ursinell⁹ vigesimusseptim⁹ venetorū dux petri quōdā ducis viri sanctissimi fili⁹ eo ipso anno indemortui tribuni memij ducis loco dux surrogat⁹ ducauit ānis decē ⁊ octo: Hūc sane vix humilium: clemētissimūq; fuisse tradūt. quēq; in vita nil p̄termisisse: quod ad honorē: reiq; publice bonū pertinere cernēt. Mortu⁹ tādem ad ipsi⁹ singularē cōprobādam humilitatē omni postposita pompa ⁊ ābitione corp⁹ suū in atrio tēpli sancti zacharie sepeliri voluit.

6191 992 ¶ Hugo itaq; magn⁹ cognomēto caputi⁹ Ludouico p̄dicto frācorū rege defuncto hoc āno ex ipi⁹ testamēto regnū ei⁹ obtinēs regnauit vna cū vxore ānis. 4. Sūt q dicāt hunc hugonē primū parisiensiū ducē ⁊ comitē fuisse: ⁊ ob rei bellice strēnuitatē atq; prestātiam a Ludouico predicto frācorum Rege in maiorē domus sue fuisse electū: cui⁹ pater quidā Robert⁹ tyrannus fuit: quē qdam Dantes Florentinus poeta in suo tractatu de purgatorio capitulo videlz. 20. ꝟ. Chiamato Marcellariū fuisse dicit: Hic tamē francox regnū non ea amplitudine obtinuit: qua ⁊ pipinus ⁊ ceteri reges possedere: Tunc eteniz oīs transalpina gallia: Austeria ⁊ magna germāie pars frācorū finibus claudebaī. Sed trāslato in saxones impio non modo germania ⁊ Heluecia siue Squada: ac magna belgice pars: quinmo Burgundie quod Arelatēse dicitur: in imperium cessit.

6192 993 Regoris ei⁹ nois. 5. papa natiōe Saxon⁹ patre otbone Bruno ātea vocatus ē: post Joannem. 16. pōtifex creat⁹ sedit ānis duob⁹ ⁊ mēsib⁹ qnq;: Hic predicti Othonis Cesaris tertij
§ cōsanguine⁹ erat: ⁊ ppterea eo volēte ⁊ quasi mādāte assumpt⁹ est: Qui pontificatu inito: et Othone in germania adhuc existēte Romanox: ⁊ potissimū Cresentij cōsulis agitatus in Etruriam p̄mo: deinde in germaniā ad ip̄m cōfugit: Quo absente Cresentius interim Joannē placentinū episcopū viz subdolū ⁊ pecuniosuz pōtificē creat: ⁊ Joānē. 17. vocat. Eoq; creato Cresentius consul cognoscēs impatoris aduētū vrbis menia ⁊ portas q̄diligētissime obsirmare cepit: ac hadriāi

molē munit: ꝓpter quod deinceps ea moles non hadriāi: sed Crescentij arx appellata ē. Supueniente tamē postea imperatore cū exercitu magno Crescentiū ipsum: vt dixim⁹ cū Joāne adulterino papa cepit: trucato primo Crescentio etiam Joānem ꝛ vita ꝛ pōtificatu tādē priuauit: Gregoriūq; cōsanguineū suum pulsum restituit. Unde ꝛ Gregori⁹ ipse: vt imperij dignitas apud germāos suos perpetuo rema neret: Synodo congregata sanctionem tulit de imperatore deligendo: que vsq; in hodiernū diem obs natur. Eo deniq; mortuo vacauit sedes dies. xv.

i Dannes itaq; hui⁹ nois. 17. adulterin⁹ papa Gregorio p̄dcō adhuc viuēte: cū eēt placētin⁹ epūs: corrupto Crescentio ꝓsule Romano ꝑ factionē pōtificatū occupās sedit mensi. x. Et in ei⁹ morte āteqū Gregori⁹ restitueret vacauit sedes dies. xx. Hic: vt dixim⁹ potētia Crescentij Ro. cōsulis fret⁹ quē grādi pecunia Constātinopoli secū allata corruperat: pōtificium mu nus obtinuit. Sed ga vt fur ꝛ latro nō per ostiū in ouile intrauerat. Jdeo p⁹ decimū mēsem postq̄ pō tificatū sibi vsurpauerat: tanq̄ proditor ꝛ latro ignominiose interijt.

¶ Electorum Imperij institutio.

¶ Othone igit̄ tertio per successionē: nō sine difficultate: vt dictū ē impatore creato: Gregorius predi ctus ex eadē gēte natus ꝓgnoscēs impij ibecillitatē ꝛ fortūe varietatē: vt diuti⁹ apō suos germāos sum 994 6193
ma imperij maiestas remāere posset: hoc āno synodo cōgregato statutū tulit de imperatore deligendo quod ēt vsq; ad hoc tēpus cū oi obseruātia seruatū videmus. videlz vt in futurū non per sanguis suc cessionē imperiū duceret: sed per solos germāos pceres vna cū gbusdā panonie p̄cipib⁹ impator de ligeret: q Cesar ꝛ Romāorū Augustus appellaret: ꝛ tū demū Cesar Augustus ac imperator vniuersa lis haberetur: si eū Roman⁹ pōtifex cōfirmasset: vt pleni⁹ hētur extra de elec. c. Venerabilē: Hos autez imperatoris eligēdi auctoritatē: ꝑmo archiepiscopū magūtinū habuisse: archiepm treuerēsem ꝛ colo nieſem Jtalie nomine: alij vo duo germāie: gallieq; nominib⁹ hijs additi sunt q̄ttuor p̄cipes: Bran deburgēsis marchio imperatoris post electionē camerarius. Palatin⁹ comes qui dapes: Saxonieq; dux qui ensem Jmperatori defert: ꝛ Boemie rex pincerna: quem hijs additus ferunt ad tollēdas cle ctorū discordias.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Robert⁹ magni Hugonis Frācorū regis filius hoc āno p⁹ patrē francis regnare cepit: ꝛ regnauit 996 6195
annis. 34. Vir certe oī iustitia fortitudine modestiaq; ac religiōe insignis: Qui lz rei militaris admodū edoct⁹ ꝛ studios⁹ eēt: tamē vbi per ociū licebat: dei tēpla frequētabat: dīnaq; officia celebrabat: ac si do in sacris initiatus fuisset. Et cū etiā doctrina insigni clarissimus haberet: multa ad multorū eruditio nem cōposuit: ꝛ inter alia sequētias multas: e qbus precipua hētur illa que incipit Sācti spūs adsit no bis gratia: ꝛ Juda ꝛ hierusalē: atq; alia multa: Huius qppe dignissimi principis tāta erat religio: vt quotiēs sibi per ociū liceret horas canōicas vna cū canōicis in choro canēt: Qua qdē pietate ac vir tute hoc miraculū ab eo factitatū ferūt: vt cū alioq̄ do horas suas exoluēt: ꝛ oppidū quoddā obsideret: aliquādo sine pugna ipa oppidi menia corruerūt: ꝛ sui sine detrimēto oppidū obtinuerūt: Demū mori ens etiam miraculis claruit.

¶ Robertus ali⁹ carnotanus epūs hijsdē tēporib⁹ ꝛ doctrina ꝛ vite sanctitate multo in p̄cio fuit: q cuz multa edidisset: etiā canēdi modum melius edidit.

¶ Hugo qdā Adeburgēsis nules hac ipsa tēpestate apud Othonē hūc imperatorē maxio in p̄cio hab⁹ it: cuius rei cā ex germāia ipm in tusciā ꝓcuratorē suū misit: eo q̄ vir optimus eēt: ac pietatis ꝛ iustitie: cuius rei cā ex germāia ipm in tusciā ꝓcuratorē suū misit: eo q̄ vir optimus eēt: ac pietatis ꝛ iustitie: cultor: Qui illo accedēs adeo iuste integreq; puinciā rexit: vt optimi p̄cipis desiderū nemini ꝓuicia lium reliquerit: vbi cū sex ānis eo in magistratu cū oi laude prefuisset: tādem apud pistorū vrbē defecit Ad quez oēs Etrusci post morte cōfluentes nō secus ac si publicū parētem luxere: omni genere bono ris funeri suo adhibito.

¶ Cometes stella hoc eodē āno in celo visus ē ꝑ q̄ multa ac varia alia apparuere ꝓdigia atq; terre motus magni fuerūt qb⁹ multe vrbes ꝛcusse sunt: ac deinde multa mala subsecuta sunt.

Jluester ci⁹ nois hs papa natiōe gallicus Silbert⁹ antea vocatus: hoc āno Gregorio pōtifi ci surrogat⁹ sedit ānis. 4. mēse vno ꝛ die. 8. Hic malis artib⁹ pontificatum obtinuit: eo q̄ ab 997 6196
6 adolescētia cū mōachus eēt relicto mōasterio se totū diabolo obtulit: mō qō optabat obtine re posset: ꝛ iō vt bona ꝛ artiū operā daret: ꝑmo ad Hispali Hispanie vrbē accessit: vbi cū do ctrine admodū cupidus eēt: ea in re tm̄ ꝓfecit: vt breui optimus doctor euaserit: ꝛ Othonē Augustū at qz Robertū regē: ac alios insignes ꝓcelaroſq; viros habuerit discipulos: quorū ope ꝑmo remēlis: dein de rauennatis archiepūs fuerit factus. postrēo romānus pōtifex adiuuāte diabolo fuerit cōstitut⁹: hac tm̄ lege vt p⁹ei⁹ obitū totus illius in aia ꝛ corpe eēt: cui⁹ fraudibus tātā adeptus erat dignitatē. post hoc q̄ fuit Silbert⁹ a diabolo q̄diu in pōtificatu victur⁹ eēt. Respōdit: q̄diu iugt in hierusalē nō celebrabis vinces: Postrēo āno pōtificatus sui quarto dū quadragesimali tēpore in basilica sancte crucis in hieru salē Rome sacrificaret fato se morituꝝ statī cognouit. vnde penitētia duct⁹ errorē suū cōā populo con fessus ē. Rogauitq; oēs vt corp⁹ suū diabolicis artib⁹ seductū mēbratī dericarēt: diiectūq; ac lacera tū sup̄ currū imponerēt: ꝛ eo loci sepelirēt: quo spōte ab eqs foret vectum. Ferunt itaq; dei nutu vt ſce leratī discant apud deum venie locum sibi relictum esse (modo in vita penituerunt) equos ipsos spon te ad lateranensem ecclesiam peruenisse: ibiq; sepultum fuisse.

Ioannes eius nois. 18. papa: cui⁹ cognomē ⁊ patria ignoratur post Siluestrum pōtificē sedit
6200 | 1001 | mēsi. 5. de quo, ppter pōtificat⁹ breuitate nil gestū mēoria dignū habef: nisi vt aiūt qp cōme-
i | morationē oiuꝫ defuncto ꝯ post festū oium sc̄ōrū ab Odone cluniacēsi abbate in Burgūdia
iādiu institutum ab vniuersa ecclesia obseruandam approbant.

¶ Joannes aūt decimusnonus papa patria romānus predicto Joāni pōtifici suffectus sedit ānis. 4. ⁊ mensibus quattuor: Qui pontificatu suscepto ad ocium cōuersus: ⁊ ipse nil memoria dignum gessit Sepultus autem fuit in basilica beati petri: ⁊ post cessauit sedes dies decem ⁊ nouem.

¶ Adalatestarum principum procursus.

6202 | 1003 ¶ Adalatestarū autē vetustissima ⁊ regia Flaminee puincie familia hijs tēporib⁹ ex germania in ita
liam venēs plurimo adiutorio cōtra tyrānos romāo imperio fuit: ob cui⁹ beneficia atq; seruitia otho
tert⁹ Cesar Ariminū vrbē eidē cōcessit: ⁊ mult; ac magnis priuilegijs ⁊ gratijs illā extulit: Hij nanq; a
Germānis originē ducētes: ex illis fuerunt Theutonicis malatestis: qui Flaminee puincie ptē ab ipso
Cesare Othone desidētē occuparūt: ⁊ Cesene vrbi imp̄mis frenū imposuerūt: ppter qō ⁊ cōcedente
Augusto Arimino: ac mult; alijs locis potiri meruerūt: que gdē clarissima ⁊ regia familia plurimo
dum in suos crescēs ortus quāte semp maiestat; quāteq; glorie Italis nostris fuerit: mult; eqdē ⁊ ad
mirādis testimonijs dignosci ⁊ videri pōt: Cū in ea multi clarissimi p̄ncipes: fortissimiq; imperatores:
ac grauissimi doctissimi q̄q; senatores emerserūt. Hinc etenī vt reliquos omittā: p̄mū mastin⁹ pādul
phus ⁊ Galeot⁹ p̄ncipes oi vtutū gnē ornati emersere. Et ea Galeoto eodē orti sunt Carol⁹ ⁊ pādul-
phus bs malatesta: q ambo int etatis sue p̄ncipes p̄marij fuerūt habiti: Mā Galeot⁹ eoꝝ pr ai vtute
p̄stantissimus fuit. ecclesieq; romāe obsequētissimus: ac ꝺ Carolū eius nois. 4. imperatorē tēpore In-
nocētij sexti acerrimus fuit defensor: Quāobrē idez Innocēti⁹ pōtifex eūdē vicariū sum perpetuum
atq; eius successores in Arriminēsi cōfirmauit vrbe. Carol⁹ vero eius filius vir bellice art; pitissimus
fuit: ⁊. Ad. Catoni Romano simillim⁹: cui⁹ immūera magnifice gesta apud Florētinos: venetosq; scri
pta testant. Pādulph⁹ insup eius frater fuit: vir prudētia clar⁹: armis clarior: auctoritate ꝑclarissim⁹.
q ⁊ ipse p⁹ multa apud mediolanēsiū primū ducē fortissime gesta Brixiā etiā ac deinde Bergomū cla
rissimas Lūbardie vrbes in suā redegit ptātē: easq; ciuitates sua liberalitate ⁊ munificētia clarissimis
edibus ac sacellis exornauit. Adalatesta vō terti⁹ frater eisdē fratrib⁹ nulla rōne vtute inferior fuit. Eis
dem quoq; successit sext⁹ Robert⁹ malatesta: quē integra fides: p̄cipua religio: incredibilis feruor: ac
morꝫ oium cōpositio beatum ac miraculis clarum effecit.

¶ Baptista femina tanq̄ singulare monile ⁊ preciosissima gēma hinc etiā emicuit matrona certe pu
dicissima ⁊ multaꝫ vtutū p̄clarissima q̄ doctrina: ingenioq; ac eloquētia nemini cessit: Ob cui⁹ vtutē
⁊ clarissimā doctrinā eruditissimi ēt oratores: vtpote Leonard⁹ ⁊ Carolus Aretini: ⁊ ceteri sui tp̄is vi
ri doctissimi tractatus multos eidem dedicarunt.

¶ Sigismūd⁹ malatesta hinc etiā emersit q a patrijs moꝛib⁹ aliq̄ntulū degenerās Romāe ecclesie re
bellis ⁊ infens⁹ fuit: ppter quod ⁊ Pi⁹ pōtifex maxim⁹: ac ei⁹ successor paul⁹ secūdus ois ōter Arrimi
nūm circūquaq; spatio triū milliū passuū eidē abstulit. Supiori ār āno q fuit. 1482. defecit p̄stantissi
mus ⁊ in armis magnific⁹ Robertus malatesta eiusdē Sigismūdi ex pellice fili⁹: q ai cōstātia: ⁊ corpo
ris robore: vt infra loco suo dicem⁹: insignis plurimū fuit.

Ergius eius nois. 4. papa post Joānē p̄dictū pōtificē suffect⁹ sedit ānis duob⁹ ⁊ mensi. sex
6203 | 1004 | Hic natiōe Ro. patre Adartino ort⁹ fuit: Vir sanctissime vite: grateq; cōuersatiōis: cuius
s | tāta fuit prudētia: vt toto suo pōtificatu nil cōmissuꝫ sit qō merito repḥendi possit. in deū. n.
oēm mētē conuertēs: qō certe facē deberēt oēs pōtifices: oia bñ ⁊ integre gubernabat. Cuius
gdē cōsilio oēs Italie p̄ncipes fedare cōpositio e Sicilia sarracenos ꝯpellē constituerūt. Unde ⁊ Guli-
elmus magni Tancredi Normandie ducis filius adināribus Campano ⁊ Salernitano p̄ncipibus:
illos e Sicilia breui temporis spatio expulit. Hijs gestis cum Italia: ⁊ totius fere terrarum orbis fa
me ac peste laboraret: Sergius vir sanctissimus vita excessit ⁊ in petri templo sepultus est: Quo mor
tuo sedes vacauit dies octo.

Enricus ei⁹ nois p̄m⁹ quart⁹ germāo ꝯ imperator hoc āno Othone mortuo non per successio
nem: sed ab electorib⁹ predicti Cesar ⁊ August⁹ elect⁹ imperauit ānis decē ⁊ nouē: ⁊ mēsi. 5.
b | Hūc p̄mū Bauarie ducē fuisse cōstat: virū vtiq; optimū atq; sctissimū vxorē habuisse: q̄ ne
quaq̄ mariti laudib⁹ ⁊ pietate religiōeq; ac hūanitate cedēt: Hic itaq; sm Gregorij pontifi
cis p̄dicti institutionē Cesar ⁊ Augustus creat⁹ aliq̄diu in gallijs occupat⁹ suū in Italia distulit aduē
tum. Cōpositisq; ibidē reb⁹ p̄sesti Romā vēit: ⁊ imperij coronā a Benedicto octauo accepit. Acceptaq;
corona statim in Capuā a sarracenis occupatā mouit: quos ēt repētino ipetu idē expulit: ac Bu ba-
gnanū grecoꝝ ducem: q Adauris faueret acerrimo bello adeo p̄secut⁹ est: vt cū queq; Apulie finibus
eiecerit. Ita āt caste hic ac sancte cū vxore Simegūda vixit vt vterq; in morte miraculis claruerit mul
tis. Nam nil in vita p̄termiserūt: quod ad honorē dei pertinere secernerēt. Beniq; cum post multa
bella in Boemia: germania: italiaq; strēnue gesta deo soli seruire vellet Bambergensem fundauit epi
scopatum: ⁊ sorore Stephano Ungarie regi mrimōio collocata migrauit ad dñm magno de se apud
oēs relicto Desiderio: q ⁊ post mortem etiam multis claruit miraculis.

¶ Gulielm⁹ Norman⁹ ꝯgnomẽto Ferrabach magni Tãcredi filiꝰ Calabrie ⁊ Apulie comes hoc anno cũ multis ãnis ibidẽ regnasset diẽ clausit: Hic ꝓmũ cũ Romãdiolã ⁊ Etruric ptes ab Tãcredo patre milite generosissimo occupatã possideret audiẽs sarracenos Calabriã ⁊ Apuliã ꝓuincias: vt deñ est ꝓmere imitat⁹. Michaele Cathalaico impatore ꝯstãtinopolitano vna cum capuano ⁊ Salernitano ꝓncipib⁹ ⁊ Malochio q̃ ꝓ impatore ipsas gubernabat ꝓuincias: expeditionẽ ꝓmum in Siciliã sum pserit pactiõe cum imperatore ipso adhibita: vt quadrifariã oia capta diuidẽt. ꝓfectus itaq; gulielmus cũ predictis ducibus fugauit sarracenos: qb⁹ pulsis Sicilia oio potitus é: Sed malochi⁹ impatoris pfectus prædã inequaliter diuidens Siciliã ꝓ imperatore suo retinuit: ⁊ gulielmi indignationẽ in se plurimum ꝯcitauit: dissimulauit tamẽ gulielmus iniuriã illã vsq; ad tẽpus: pauloq; post traducti gulielm⁹ in Italiã copijs suis in Apuliã vẽit: ⁊ magnã illi⁹ partẽ sibi subegit: Qui vt sedẽ haberet: in qua suos mulieres ac pueros: necnõ ⁊ impedimẽta omnia tuta seruaret. Melphin vrbẽ arduo ⁊ natura cõmunito loco edificauit: Quo audito michael impator statim magnis per legatos suos ex grecia: Siciliaq; ac Italia cõgregat⁹ exercitib⁹ in gulielmũ hunc ⁊ normanos suos duci curauit: ꝓmisseq; ingẽti prelio apud Oliuentem Apulie oppidum Gulielmus cum suis superior: victorq; euasit: ac sic Apulie regni dominatum accepit.

¶ Tancred⁹ ãt Norman⁹: vt supra deñ é predcõ gulielmo pater fuit: vir generosi aĩ: q apud Normã diam galliaꝝ prouinciã duodeci ex duabus vxor⁹ b⁹ genuit filios: vbi cũ eoꝝ sumptibus põdere ꝓmere ptur: nouas sedes q̃rere cõstituit: fortunãq; meliorẽ ⁊ opes meliores alio in loco virib⁹ ⁊ ingenio sibi facere cõsilijs. Deserta itaq; Normãdia Italiã primũ pernenies in Romãdiola substitit: eoq; in loco ꝯfistens filij sui tãta ⁊ talia contra Salernitanũ ⁊ alios italie ꝓncipes gessere facinora: vt eos viros fortes præstãtissimoq; suo malo senserint omnes.

¶ Brogo seu Brogus ãt Gulielmi predicti frater: siue vt alijs placet filius hoc eodẽ ãno ipsi galiẽo in Apulie comitatu succedit: cõtra quẽ imperator grecus quẽdã noie Melẽ ducẽ cũ exercitu mlto m i- sit q in Diogenẽ istũ impetu fecõ pene ipm expulit. Sz stati exercitu instaurato supat⁹ grecis aissa recuperauit. Quib⁹ gest⁹ cũ sepẽ ãnis i eo comitatu regnasset moritꝰ gotifredũ habuit successorem.

b Benedictus ei⁹ nois. 8. papa Sergio põtifici hoc ãno surrogat⁹ sedit annis. xi. mẽsi. xi. natiõe ioo7 6706
ggpe tusculan⁹ patre gregorio fuit: Qui oib⁹ in reb⁹ Henrici cesaris defensiõe vtebat. Sz eo defuncto e sede pulsus: Verũ inita postea cuz inimicis cõcordia: pulsoq; adulterio põtifice in vrbẽ cũ dignitate regressus é: Nec multo p⁹ mortꝰ: ⁊ in basilica petri sepeliꝰ. Petrus aũt Damian⁹ doctor de isto Benedicto refert eõm quẽdã vidisse die quadã in solitudine hũc Benedictuz papã equo nigro insedẽte: eũq; interrogasse qd causse hoc eẽt cur mortu⁹ nigro veheret̃ equo. Respondisse dixit: Grauiter ingt torqueor: Quib⁹ dict⁹ Benedictũ hominẽ rogasse: vt pecunias quas ipse occultauerat suo noie pauperib⁹ erogarer: Nam que antea elemosynaruz nomine date fuerant nihil ei ꝓfuisse: quia ex rapinis fuerant. Fecit mãdatum episcopus: statimq; episcopatu se abdicans monasticam vitam complexus est.

¶ Otho vsinellus. xxviij. Venetorũ dux hoc ãno in demortui petri germãi loco suffect⁹ ducauit an- ioio 6209
nis. 19. Vir qdem a puero magnanim⁹ atq; eloquẽtissimus: ob cui⁹ eloquẽtiã ac magnanimitatẽ ꝓternis. 19. Vir qdem a puero magnanim⁹ atq; eloquẽtissimus: ob cui⁹ eloquẽtiã ac magnanimitatẽ ꝓter
morẽ ãno etat⁹ sue. 18. dux ⁊ ꝓceps ꝯstituꝰ fuit: Cui⁹ vtute ⁊ industria ferunt sarracenos Barũ Apulie oppidũ obsidẽtes ad vnũ vsq; infectos fuisse: ꝓ q̃ re oppidũ obsidiõe ⁊ ꝓssura fuit liberatũ: Quo gdẽ bello optie cõfecto cũ statuissz bierosolyme laborãti cõtra turcos auxilio eẽ: badriẽses hostes eũ detur bauere: Quãobrẽ indignatus Otho oẽm vim exercit⁹ sui in eos vtit: atq; cos apud Lauretũ tãta clade pdomuit: vt dies ille vltim⁹ ciuitati visus fuerit: vñ nec postea badriẽses ãplius finitimis bellũ iferẽ ausi sunt: Hic ẽt ex senatusconsulto Gradũ ciuitatẽ a Pepo Aglciẽsi patriarcha nuprime dolo captaz ⁊ destructã instaurauit: ⁊ alia bñficia vbi ꝓtulit: Verũtñ ãno magistratꝰ sui sextodecimo: exigẽtib⁹ forte demeritis suis depositꝰ apud Cõstãtinopolim exilio ꝓpetuo dãnatus est.

¶ Prodigia multa.

¶ Luna hoc ãno in sanguinẽ versa visa ẽ: ⁊ terremotus fuit magn⁹. Insup ⁊ facula ardẽs instar tur- ioi2 62ii
ris cũ magno fragore e celo decidit. Mare queq; littus suũ egrediens cõplurimas submersit vrbes: q
bus malis ꝯfestiz in italia: maxie ⁊ in toto ferme terrarũ orbe valida fames ẽ subsecuta: pauloq; post
in italia tãta peste laboratũ é: vt plures mortui q̃ supstites bẽrẽt: quã gdẽ calamitatẽ in Lotharingia galliaꝝ ꝓuincia fons saluberrime aq̃ tũ in sanguinẽ versus: futurarũ indicauit.

¶ Hierusalẽ ciuitas scã hoc ãno a turcis: sarracenisq; direpto dñi sepulchro turpissime capit̃ ⁊ vasta tur: q ẽt tẽplũ mõtis Syon ⁊ Bethleẽ capiẽtes ⁊ violãtes spurcitiq; mahumetee dedicauere. Cunq; ita ꝓ quattuor ⁊ triginta ãnos infecta steriss̃ent postmodũ ãno salut⁹ nostre millesimo q̃dragesimono no ꝯstãtinopolitan⁹ imperator Leone nono põtifice Romão ꝓcurãte obtinuit: ⁊ inter cetera sua impẽsa id sanctissimũ dominj sepulchrũ diruptum restitui fecit.

¶ Silla Vngarie regina matrona sigdẽ sanctissima Henrici predicti cesaris sororꝭ Stephani panonũ regis vxor de qua nuper diximꝰ bijs tẽporib⁹ in ꝑcio exñs adiuuãte Alberto pragẽsi eꝑo ꝓmo Stephano regẽ vix suũ postmodũ oẽs regni sui populos cõuertit: ⁊ Christi fidei subiugauit. Erat.n. regina hec: vt ei⁹ pclara testat̃ historia: pietate: innocẽtia: benignitate: religiõe: gratia atq; hospitalitate adeo

insignis vt in toto orbe ei non inueniretur consimilis: Ac post mortem cuz crebris claruerit miraculis: inter sanctas fuit relata.

6220 1021 Conradus primus natione Sueuus gntus germanoz impatoz hoc āno biēnio post Henrici mortē post multā cōtētionē legitimis omniū suffragijs imperatoz z Augustus creatus
c imperauit interregno supputato ānis triginta: Vir certe in re militari admodū prestans: Qui z apud Henricum predictum imperatorē diu militie dux fuit: cum quo etiaz multa bella strēnue gessit: q vbi magistratuz iniuit: coactis propere in vnum copijs in Italiam mox descendit: z in Helyprandum mediolanēsium principem duxit: eo qp Mediolanum z multas Lombardie ciuitates ab imperio discedere procurauerat: Veniens itaqz cum valido exercitu Conradus hic Mediolanum primuz obsedit: z suburbia omnia incēdit eo animo vt vrbē quoqz vniuersam sibi rebellez igne cōcremaret: Sed virtute z magnanimitate Helyprādi: necnon z hortatu colonīēsis episcopi id ei suadentis obsidionem solvit: ac inde recessit: cum ille intra missarū solemnia beatum Ambrosium vrbem z populos tuentem vidisset. Romam deinde profectus a Joanne pōtifice Romano imperij corona coronatus est: Qua accepta inde recedens in Sclauos: Ungarosqz statim ducit: atqz eos breui perdomuit: Quibus felicissime gestis nōnullas: z quidem perutiles tulit leges: Inter quas hec vna fuit: Vt quicūqz princeps pacem infringere tentasset: capitis pena plecteretur: Hac ratione motus Lapoldū quendam Germanie comitem acerrime persecutus est: qp ab eo turbādi otij z quietis initium oriz fuerat qui sibi cauens cum vxore z liberis in solitudinem confugit: vbi z diu pre timore incognitus delituit. Nuncios preterea misit: qui Grecis z Normanis inter se de regno Apulie concertantibus ab armis discedere imperarent. Romanis quoque excidium interminatus est: si diutius: quemadmodum ceperant pontifices Romani seditionibus vexarent: Quo tandem mortis genere Conradus hic: vel vbi obierit non inueni.

6221 1022 Joannes eius nois vigesimus papa Benedicto pōtifici hoc anno suffectus sedit ānis nouē z diebus nouem. Hic patria Romanus: patre Gregorio portuensi episcopo natus nullis initiatus sacramentis pontificium munus suscepit: Quem postea Romani seditionibus z apertis prelijs plurimū vexauere: Sed z Conradi Cesaris auctoritate z potentia liberatus fuit: Cuius quidem vita mirifice ab omnibus laudata fuit: Eoqz mortuo sedes Romana vacauit dies octo.

¶ Mediolanensium principum initium.

6222 1023 ¶ Helyprandus quidam Facii Anglerie Comarchi filius: hoc anno patre ipso humāis rebus exempto: z totus senatus: populiqz cōsensu Mediolanēsium regni habenas suscipiens regnauit annis triginta duobus: Vir quidem eo consilio atqz virtute insignitus: vt in toto Cisalpine Gallie: immo Italie orbe eidem par non reperiretur: Qui cum maxime in singulari oblectaretur certamine fortissimos etiam propugnatores sepenumero deuincebat: Quem cum Conradus Augustus post multa facinora ab eo strēnue gesta aliquādo intuitus fuisz: Ipsum ingenio: dexteraqz plurimum valere adiudicauit: z a Stephano panonū Rege aliquādo interrogatus: qualem fore Helyprādum mediolanēsez putaret: Vellem inquit tā ferax scientia rei militaris z virtute corporis seculū haberemus: vt aliquos Helyprando non ex iniuria preferre possemus. Hic igitur Helyprandus: vt ex quibusdam fertur historijs cum Mediolano: multisqz Lombardie vrbibus imperaret: ac tum rei militaris scientia: tumqz regni magnitudine alijs preferretur: effecit (vt ita dixerim) vt totius orbis reges in se vno oculos conjcerent propter quod z Conradus Cesar eidem bellum implacabile indixit: eo qp vrbē ab imperij obedientia alienauerit: z propterea omnes cōfines regulos contra eum concitauit: Veniens itaqz Conradus cū exercitu Mediolanum postquam vrbem diu obsedisset: tandem Bauerium quendam Theutonicuz necessarium suum mire magnitudinis z fortitudinis virum: quem quasi Achillez aut Hectorē omnes Helyprandi copias profligaturum speraret contra eundem Helyprandū ex Alemania accersiuit: Cū hoc viro vastissimo tādem Helyprādus cōmuni decreto singulari certamine extra Mediolanum certamen assumpsit: quem z post longa: diraqz certamina Helyprādus hic per medios pectoris crates perforauit: quo quidem vulnere cum ex equo decidisset: Helyprādus confestim ipsum ruentem intercepit: ac proprio gladio ipsum iugulauit: post cuius ruinam Conradus imperator mox die secūda tristis factus cum lachrymis e mediolanēsium finibus cum omni exercitu abscessit. Solutaqz vrbis obsidione Helyprandus contra confines Regulos: quos cum Conrado Cesare contra eum consensisse constabat: arma commouit. Sed omnibus veniam petentibus: ipse (vt erat animo magnus) benigne suscepit: z deinceps cum ingeūti gloria in pace quieuit. Tādem vero Conrado Cesare mortuo cum Helyprandus contra Henricum imperatorem eius successorem in germaniam profecturus esset: febribus agitatus e vita excessit: Quo mortuo cum maximis omniū lachrymis humatus est: z patrie pater appellatus est: quem matres: vt cum moris erat per annum planxerunt.

¶ Vicecomitum Anglerie Genealogia.

¶ Helyprādus itaqz pdictus Anglerie comes z Mediolani pnceps: vt dixim⁹: Facii habuit prem Anglerie Comarchū: Cui Facio (sicut Mediolanēsiū testant chronice pater fuit Oppizo vir bellice rei pritissim⁹: q sub Othone pmo feliciter militauit: Oppizoni aūt pater fuit Atto totius Italie genera

lis impator: ⁊ huic pater Adibertus: qui fuit Berengarij: qui fuit Hugonis: qui fuit Bu donis: cui⁹ in numera magnifice gesta apud clarissimos cōperiunt scriptores: ꝫ ad manus nostras non pervenerunt: hic satus a bernardo Anglerie Comarcho patré habuit regē Desiderū: Desiderij autez pater Astul phus qui fuit Rachis qui fuit Peridei: qui fuit Saluagni Anglerie comitis. Hi oēs: ⁊ si prospere p se pugnauerint: tamen ab alienigenis multis cladibus afflicti etiam ab ipsis suis anglerie comitibus fue runt affecti.

¶ Angleria oppidum Lombardie.

¶ Angleriam autē nunc castrum: olim ciuitatem fuisse consta: ⁊ a Mediolano longe miliario quadragesimo: in ripis vbani laci in altis montibus ⁊ in preruptis rupibus magna ex parte inaccessibilibus sitam nemo dubitat: Quam qdem ciuitatem post Troianam cladem quidā Troianus princeps profugus noie Anglus ꝯdidit: ⁊ a se angleriam nominauit Eam siquidē populosam ⁊ amplam fuisse ex eius ruinis conijci potest: Quā cuz gothi euertissent postea nunq̄ coaluit: De qua Stephanardus quidam chroni cus his versibus ait.

Anglerie vicine lacu munit⁹ ⁊ arcis.
Presidium lugures hec quam tenuere coloni
Urbs antiqua fuit antiquis diruta bellis
Ipsa redacta solo pauco contenta colono
Nobilitatis habens prisce vestigia seruat
Belubra que reficit prope menia sparsa per agros

Hostibus est vllis vir expugnabile castrū. Eoqz loci adhuc castellū in tumulo positū est: quod nostris etiā tēporibus Joannes comes Borromeus vir qdē clarissimus: ⁊ multarū diuitiarum potentissimus summa eū diligēcia custodit: cui adhuc subest Burgum nō ignobile.

¶ Anglerie autem ipsius vrbis reges hi fuere primo Anglus ipsius cōditor: cui successit Albida: deinde phisoch rex: post quē philus eius filius: qui genuit Punecium regem: punecius autem Elimach: elimach vero Albanicum Albanicus Semebundum. Semebundus autem alium nomine albanicum: sub quo Romulus vrbem Romam cōdidit: post vero albanicum ipsum regnauit Ascanius: quo tempore Numa Pompilius Romanis imperauit. Ascanius autem genuit galeremundum regez qui thuscam suo adiecit imperio: post quem elimach secundus: qui regnare cepit in subrubris ⁊ etruscis: qui genuit Rachim Rachis autem rex genuit Belonesum: qui multis armatus militibus tanta virtute cōtra hostes pugnauit: vt ad postremum totius ferme italie regno potitus fuerit: quo mortuo in regno eius filius nomine brigimus successit: qui genuit Brunisedum regem: quiqz ⁊ animi virtute contra gallos Romanosqz congressus victor gloriosus exstitit. Brunisedus autem Falarandum genuit. Falarandus vero Bidomarium: ⁊ Bidomarius Lucium genuit filium: quo quidem tempore Pompeius ⁊ Julius cesar ciuile gessere bellum. Sub hoc autem regum diadema anglerie ac Mediolanensium cessauit. Ubertinus deinde ex anglerie familia surrexit vir viribus fortis qui ingentem draconez apud mediolanū populo spectāte clava solus interfecit: post quē quidaz nomine Maximus apud mediolanum magistratum suscepit. Maximus autem ipse genuit Milonem atletam illustrez: qui supra humanas vires fecisse dicitur: crotonensi miloni persimilis: qui taurum in olympico certamine ictu manu de dextere occidisse traditur: ⁊ per stadium in humeris sine fatigatione portasse: totum quo die illū mactauerat comedisse. nec vereor hunc eundem fuisse: de quo Valerius de moribus non vulgaribus meminit: quod ⁊ gellius noster noctium aticarum lib. xv. affirmat dicens ipsum demum exitum habuisse miserandum: post quem eius filius Rolandus surrexit virtute ⁊ fortitudine patri equalis: nec ⁊ ipse rolando palatino inferior: qui apud angleram oppidum suam arcem pugnacissimā struxit: ⁊ puteum profundissimum effodit: qui nunc vsqz Rolandi magni puteus nuncupatur. post hunc mediolanenses ⁊ anglerie comites substitere vsqz ad Gualuanum anglerie ⁊ mediolani comitem: de quo in genealogia huiusce familie paulo ante diximus.

¶ Petrus. 29. venetorum dux ex gradenica gente familia nobili natus hoc anno bonis oīum suffragis 1026 6215
ius dux creatus ducauit annis. 4. de quo nil memoria dignū habemus: nisi q̄ quarto principatus sui anno seditione cōtra eum orta magistratu deiectus fuit: atqz cōstantinopolim missus: ibidē in quedā monasterio tanq̄ in carcere reclusus fuit.

¶ Orsus aūt patriarcha trigesimus dux hoc āno petro p̄dicto magratu deiecto pp̄lo vniuerso assentiē 1030 6229

te eidē dux subrogatus ducauit anno vno: Qui magistratu suscepto statim tumultus ⁊ seditiones i vrbe cōpescuit: ⁊ multa digna laude i repu. egregie confecit. verūtñ cū sciret neminē posse duobus dñis seruire vrgēte cōsciētia post annū cōgregauit populū: ⁊ vniuerso astante cetu magistratu sponte sese abdicauit.

¶ Henricus francoꝝ rex supioris Roberti regis filius: q Hugonis magni hoc eodē anno post prem francis regnare cepit: ⁊ regnauit annis. 30. De isto aūt nil memoria dignū habetur.

¶ Bñicus ursеolus primus supra vigesimū venetiarū dux hoc anno patriarcha pdicto magistratu se abdicante adeo ducatus dignitatē quesiuit: vt nil ambitione aut fraude ad id optinendū pretermiserit qō ad eandē rem cōsequendā pertinere arbitrabaꝝ. vnde ⁊ his artibus etiā per arma ducatū obtinuit eoqꝫ modo dux cōstitutus tumultuante populo. 3. die timore pterritus Rauenā confugit vbi paulopost morbo cōtracto vitam lugubrē finiuit.

6230 1031 ¶ Bñicus aūt gradenico. 32. venetoꝝ dux eo ipso āno q̄si euoluto Vrseolo predicto vrbe: ⁊ dignitate pulso bonoꝝ oīum suffragijs dux ⁊ pnceps creatus ducauit annis. x. ⁊ mē. 4. hic cū suscept⁹ fuisset dux senex admodū ⁊ fere decrepitus: erat pnceps tñ grauis: ac ingenti sapiētia illustrat⁹. Qui magistratu suscepto oīum cōsensu magnā synodū in vrbe cōgregauit. In quā qdē cōstituit ne qs deinceps dux sibi cōsortē aut successorē facere pūmeret: aut fieri pmitteret. Videbat. n. veteranus ac sapientissimus hic pnceps iam vnūquēqꝫ factiosum ⁊ prepotentē eo deuenisse vt corruptis suffragijs tantā dignitatē in se natu obtinere velle. Tandē bona senectute defunct⁹ in Zacharie monasterio sepelitur.

6231 1032 b Enedict⁹ eius nois. 9. papa natione Tusculanus pre albrico bñdicti octaui nepos hoc anno Joāni pontifici suffect⁹ sedit an. x. men. 4. dieb⁹. 9. Hūc Ro. tanq̄ ignauuꝫ ⁊ nullius precij virū deiecerūt: eiusqꝫ loco Joannē Sabinū epm pstituerūt ⁊ Siluestrū tertiū appellauerūt. Quo post. 49. dies pulso Benedict⁹ denuo restituitur. Is aūt post mensem ⁊ dies. 21. cum cerneret se iterū eadē diserimina subiturū Joāni archidiacono sancti Joānis ad portā latinā q postea Gregorius sextus est appellatus pontificiū munus vel vendidit vel pmisit. Hanc obrem benedict⁹ merito ab oībus est accusatus ⁊ diuino iudicio damnat⁹. Hā post mortē eius cuidā benedictus ipse monstruosus apparuit: a quo interrogatus cur tā horrendus ⁊ deformis videret. Quia in presenti vita sine lege rationeqꝫ vixit. Ideo volēte deo ac beato Petro apostolo: cuius sedez oībus probris infeci: imago mea plus feritatis ⁊ bestialitatis habere videtur q̄ humanitatis.

¶ Haimericus vngarorū rex Stephani regis ex gallia vxore fili⁹ his tēporibus cū aliq̄diu post pregnassет adhuc vna cū sponsa vxore sua virgo existēs migrauit ad dñm. Qui postmodū ꝓpter ei⁹ sre quētia miracula sanct⁹ ab oībus existimatus est.

¶ Gerardus pricius venetus panonū epūs vir vtiqꝫ bonus atqꝫ doctissimus hisdē ēt tpib⁹ martyriuꝫ ab hostib⁹ xp̄iane religionis egsimo ptulit aio. Hā ipsuꝫ scrissimū pontificē icreduli capiētes ad currū

6233 1034 quendā ligauerūt ⁊ in monte altissimo educētes in pceps dederūt ⁊ turpiter laceratū interfecerūt.

¶ Rodulphus vltimus burgundionū rex hoc anno cū ānis multis regnasset ⁊ plūmas suoꝝ seditiones cōpressisset nec quietē in regno nanciscі posset Conradi fidei cōfisus se ⁊ burgūdionū regnū eidē subdidit. Qō qdē regnū cū impator regēdū accepisset illū in ꝓuinciā redegit: ⁊ deinceps longo tpe burgūdia nō regnū: sed imperialis prouincia dicta est.

6237 1038 ¶ Andreas aūt Stephani panonū regis hs fili⁹ cū aliquot ānis regnasset hoc anno iā senio cōfectus Bela eius frē assentiēte Salonē filiū more dauid regis regē fecit ⁊ aliq̄diu viuente adhuc pre regnauit: ſ pre ipso Andrea defuncto salon a Ladislao bele filio pulsus est: quē tñ impator i regnū restituit

¶ Comitus alias ciuitus qdā anglorꝫ rex cū diu in anglia regnasset: ⁊ diuina opa eo in regno gessisset hoc anno voti ⁊ religionis gra Romā venit: vbi cū voti sui cōpos effect⁹ esset: statā a sūmo pontifice multis donatus muneribus in patriā rediit: ⁊ filiā suā henrico Conradi filio in mrimoniū locauit: qua locata mortem obiit.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Campanus celeberrimus doctor ⁊ maximus astronomus hac tēpestate in pcio existens non nulla accuratissime scribit: atqꝫ errorē aliq̄tulū in ptolomei magni astronomi calculatione adinuenit: vꝫ quo ad lunē: ⁊ stellarū motū: ac etiā in nōnull⁹ alijs.

¶ Guido qdā celeberrimi nois musicus pria etruscus ex ciuitate Arretio natus: ⁊ ipse p hoc tēpus plurimū claruit: ⁊ canēdi modū i sacris vꝫ p flexuras ⁊ digitoꝝ notas dinūerādo meliusculū reddidit.

6238 039 b Enricus ci⁹ nois hs Conradi pdicti cesaris fili⁹: siue vt alijs placet gener sextus germanoꝝ impator post patrē cesar ⁊ augustus ab electorib⁹ fact⁹ imperauit annis. xvij. q imperio assumpto magnū cōparans exercitum statim aduersus Oldericū boemoꝝ regē dubio marte diu pugnauit. Sed altero anno certamine repetito oldericū prelio superauit: ⁊ cepit: quez sibi tributariū factum incolumem dimisit. Bonēs deinde in vngaros inter se de regno dissidētes Salonez a Ladislao pulsum in regnū restituit. Postmodū cū apud Romā multi pro pontificatu cōtēderent cū magno comitatu ad cōponēdā pacē romā venit: vbi synodo ogregata Bñdictū. 9. Siluestrū. 3. ⁊ Gr. g. 6. pontificatu se abdicare cogit: ⁊ sidegerū bābergenseꝫ epm: q clemēs hs dictus est creauit pontificez: a quo etiā mox impij coronā accipere voluit. Quo facto Romanos in vba sua iurare ꝓpulit: vt de cetero pontificū electioni se nequaq̄ interfuturos nisi de mādato impatoris id facere cogerent: depositis hoc modo rebus capuam proficiscens multos milites secū aduexit: qui saracenis regioni infestis resisterēt.

Atq; inde in germaniã regressus ibidẽ cõplum celeberrimũ in honorẽ beati Georgij martyris bamber
gi cõdidit. Qõ cũ cuperet in cathedralẽ eccliam cõsecrari annuente Benedicto ceruo põtifice maxio
singulis annis ipsam ecclesiã daturã Ro. põtifici centũ argẽti marchas cũ vno equo faleratο repromi-
sit. Qõ gdẽ donũ Leo nonus postea ab impatore accipiẽs ipsi bambergẽsi eccle tributũ remisit: Quicẽ
tius gallus t Martinus scriptores de hui⁹ henrici ortu miraculoso diuinaq; ꝓmotione hystoriã admi
ratione dignã cõposuere: quã si credimus mirabilis ꝓfecto deus in oibus opibus suis.

Yluester eius nois. 3. papa natione Ro. prẽ Laurẽtio in locũ bñdicti expulsi subrogat⁹ nõ ni
s si sex t. 50. dieb⁹ sedit: qr post id tps bñdict⁹ suox factione restitutus fuit. Eo. n. tẽ pontifica
tũ venierat: vt q plus largitionib⁹ t ambitione valeret: is tm̃odo gradũ obtineret. hic cuj
primũ Sabinus cardinalis esset suis largitionib⁹ cõtra benedictũ papã pontifex creat⁹ fuit
sed qr nõ p hostiũ in ouile ouium intrauerat. Jdeo vt fur t latro merito pulsus est: t benedict⁹ denuo re
stitutus: Ac sic oia in tumultu existẽtia mõ vnũ modo aliũ Romani appetebãt.

Regorius. 6. papa sedit in scismate annis. 2. t men. 3. Hic aũt in ecclesia sancti Joannis ad
s portã latinã archidiaconus existẽs põtificatũ (vt dictũ est) a benedicto. 9. accepit: qꝰ obtẽ henr 1040 6239
ricus cesar habita synodo t benedictum ꝓdictum: silvestrumq; 3. ac hunc Gregorium abdi
care se pontificatu coegit: t Clementẽ 5m pontificem creauit. Hunc tm̃ nõnulli virũ optimũ
t bene de ecclesia dei meritũ fuisse dicũt: cum sedem apostolicã labefactatã sua virtute: aiq; magnitudi
ne restituerit. Quia latrones hinc inde debacchantes e medio sustulit: t ecclesie ditionẽ recuperauit pri
us tm̃ interdictis t execrationib⁹ admonitos: post vi t armis domitos: Hãc obrẽ a multis homicida t
sanguinis humani effusor appetẽtissimus habitus est: necnõ t a cardinalib⁹ oibus facinorosus ꝓdica-
tus: ꝓpter qõ in egritudine constitut⁹ qua t mortuus est. Gregorius ipse cardinales oẽs ad se vocauit:
hosq; verbis t ratiõibus castigãs id se iuste t caritative fecisse retulit qꝰ ipsi liuore inigratis t crudeli-
tatis fecisse reprehendebãt. Et vt me verũ dixisse scire possitis: inquit: cũ mortuus fuero corpus meum
ante foꝛes ecclesie sistitote vectibus obseratas: si porte nutu diuino aperiẽt: me dignũ xpiana sepultura
censitote: sin aliter corpus meũ vna cũ aia dãnatũ qua volueritis ejcitote. Mortuo itaq; pontifice car
dinales mandata ipsius fecere: t statim coorto graui vento porte aperte sunt: corpusq; cũ admiratiõe
oium t magne sanctitatis introlatũ est.

Lemẽs eius nois 6s papa bãbergẽsis epꝰ sindagerus antea vocat⁹ viuẽtib⁹ adhuc Grego.
c Silvestro ac bñdicto põtificibus henrico cesare impante: ac iubẽte in synodo aliis decretis 1041 6240
pontifex creat⁹ sedit mẽ. 9. t die. 7. nec post eũ sedes vacauit: qr illo viuẽte Damasus in pon
tificatu successit: quẽ tũ in Augustũ creatũ Romani veneno e medio sustulere.

Damasus igitur papa natione bauarus nullo populi cleriq; cõsensu pontificatũ occupãs se-
d dit dieb⁹ tm̃. 23. Adeo. n. corruptela hec involuerat vt cuicũq; ambitioso liceret petri sedẽ tur 1042 6241
piter occupare. Sed deus malinolo t ambitioso in ceterorũ exemplũ obstitit: qr tertio t vige
simo tyrãnidis sue potius qꝰ pontificatus die mortuus est.

Bñicus eius nois quartus trigesimus secundus venetorũ dux ex nobili cõtarena familia nat⁹ hoc
anno in dominici gradientis demortui ducis loco suffect⁹ ducauit annis. 25. t mẽ. 9. vir sane prudentissi-
mus: ac reipu. sue amator q susceptο magistratu ex senatus cõsulto gradum vrbem nuper a pepo aquile
iensi patriarcha auctoritate t consensu benedicti pontificis captam t spoliatã ac diruta: eiusdẽ etiã pon
tificis ipsam maxima impẽsa instauravit. Insup cũ esset religionis t pietatis amator sua opa t idustria
monasteriũ sancti angeli in vrbe t ꝓpinquo loco in maris litore monasteriũ sci Nicolai de lido funda
uit t erexit. Et in vltimo eorum tandẽ plenus dierũ t operibus bonis sepeliri se fecit. Huius nãq; pru
dẽtia compertum fuit in toto ducatus sui tpe nil ꝯ senatũ venetum: réq; pu. suam meliꝰ fuisse: sed in
pace t summa iustitia oia conseruata fuisse.

Eo ci⁹ nois nonus papa natione alamanus post Damasum papã põtifex fact⁹ sedit ãnis. 3.
l mẽ. 2. t dieb⁹. 6. Mortuo nãq; Damaso pontifice Ro. ad impatorẽ vsq; in saxoniaꝫ misere io49 6248
rogãtes sibi pontificẽ dari optimũ: gb⁹ Cesar stati Bauonẽ epꝫ tullẽsiꝫ virũ bonũ t simplicẽ
obtulit: q cũ Romã p vesuntiũ ciuitatẽ in põtificali habitu peteret: qdã cluniacẽsis abbas: t Il-
debrãdus mõachus sena etrusca vrbe oriũdus forte obuiauerũt: t eũ veluti apostatã corripiẽtes dixe-
rũt: vt papalia ornamẽta oĩo deponeret ab impatore ptãtẽ nõ habẽre cõcessa: Quoꝝ inssa execquẽs in
peregrini habitu indutũ Romã pduxerũt. Qui ad cardinaliũ cleriq; ac populi cõspectũ pductus se ve
lut incautũ accusauit: eo qꝰ impatori in hoc paruerit. Rogantiq; ne petri sedem diutius vacare sinerẽt
Clerus autem Ildebrando monacho suadente ipsum Bauonem in pontificem elegit Leonem nonuꝫ
vocatum: Qui hoc modo pontifex factus Ildebrandũ ipsum monachum illic Cardinalem diaconuꝫ
fecit. Fuit hic pontifex vir pietate: inocentia: benignitate: gratia: t hospitalitate adeo insignis: vt eius do
mus semper peregrinis t pauperibus patuerit. Qua ex re cõtigit semel ante foꝛes suas leprosum pau-
perem inuenire: quẽ pre misericordia in lecto suo collocari precepit. Hancq; facto nusq; pauperẽ inuẽ
tũ fuisse. Unde creditũ fuit Christũ illum fuisse: q pauperis noie eo in loco recubuit. In reb⁹ pterea ad
religionẽ pertinẽtibus tanta diligẽtia vsus est: vt mandauerit clericorũ domicilia omnia iuxta templa
cõstrui: sicut habem⁹ i canone. 12. q. 1. c. Necessaria. Tante deniq; auctoritatis t reuerẽtie: vt pre ceteris

pontificibus suis monitionib⁹ cōstātinopolitanū imperatorē ipulerit sepulchrū dñi a barbaris iam septē ⁊ triginta ānis diruptū restituere. moriēs deniq; miraculis claruit: ⁊ apud scm̄ Petrū sepult⁹ fuit.

¶ Viri disciplinis excellētes.

¶ Hugo cluniacēsis abbas homo sane ꝑter doctrinā genere: pietate: religione: clementiaq; insignis p hoc tēpus in Odilionis abbatis loco substitut⁹ nonnulla ꝓscripsit eruditione ⁊ laude digna.

¶ Lanfrancus natione papiēsis eximius qdē doctor ⁊ anselmi egregij doctoris ꝑceptor bisdē tēporibus in gallijs insignissimus fuit. Qui cū apud parisiū legendo scribendo disputando clarissimus haberetur tract⁹ diuino spiritu scholis abrenūciauit ⁊ ad ꝓpria remeauit vbi rebus suis pauperibus erogatis maxima cū humilitate quoad vixit soli deo tanq̄ verus xp̄i seruus militauit. Hic ꝑceteris libris insignē noīe Sintilariū cōtra Berengarij errorem cōposuit atq; alia preclara edidit.

¶ Berengarius autē doctor natione turonēsis Andegauensis archidyaconus: per hec tempora: cum diu sanctitate ⁊ doctrina insignis ⁊ clarus fuisset: ob doctrine sue amplitudinē primo cōfusus in eucharistie Sacramēto turpiter errauit: ⁊ multos ꝑ alios ipso suo errore infecit: sed diuina postea illustrat⁹ gratia errorē suum publico cōcilio vercellis habito emendauit: vt habemus in decretis: de ꝯse. di. 2. c. Ego Berengarius. Emendationeq; facta: statim Sophistice discipline studio omisso primo oīa pauperib⁹ erogauit factusq; pauperrim⁹ labore manuū suarum quoad vixit viuere voluit ⁊ vniuersum vite sue tēpus sanctissime contriuit.

¶ Theobaldus etiā nobilis francus vir religiosus bisdē quoq; tpibus apud vicentinos ⁊ doctrina ⁊ vite sanctitate multo in ꝑcio fuit: ac quedā composuit.

¶ Hermānus preterea cōtractus ⁊ ipse religiosus patria alemanus ingenij prestātissimi vir hac etiā tēpestate cū in diuinis exercitatissimus esset multos ⁊ qdē egregios cōposuit hymnos: atq; in honorez virginis Marie nōnullas celebresque cōposuit inter ꝙs: Salue regina misericordie ꝑcipua habere sed de q̄dratura circuli multa ⁊ docte ac acute descripsit ac q̄dam alia.

6249 1050 ¶ Gothifredus tertius apulie comes Tancredi normani fili⁹ hoc anno diogone ⁊ humfredo eius fratrib⁹ defunctis in apulie regno seu comitatu substitut⁹ multos annos regnauit. Eo etiā anno ei⁹ consobrino noīe Guaimaro Salerni principe a suis interfecto Gisulphus surrogatus est: Qui ambo paulo post Beneuentum vrbē Ro. pontifici subiectā occupantes maximū incendiū suscitarūt. aduersus hos leo pontifex cum auxilijs imperatoris profectus cum ipsis ꝓgredi tentauit: sed prelio pontifex ab ipsis superatus etiam cum aliquibus cardinalibus captus est. Normani tamen capto pontifice sicut decuit maxima in pontificē vsi reuerētia cum cū oībus suis Romam cum honore remisere. Quam ob liberalitatem postmodum pontifex reuersus sua auctoritate ipsis normanis eam gubernandam permisit: ac quecunq; alia de italia tunc temporis tenebant. Quo facto Gothfredus vita functus Bagelardum filium reliquit heredem.

6251 1052 ¶ Concilīū vercellēse hoc anno in eadē vercellarū italie vrbe Leonis pōtificis iussu cōtra Berēgarij errorē celebrat̄. In quo qdē cōcilio idem Berēgarius andegauēsis archidiaconus cuiusdā ecclīastici errozis auctor dānatus fuit. ⁊ postmodū (vt dictū est) illustratus eprime vixit.

6252 1053 ¶ Theodora greca virgo sane ꝑclarissima Zoi quondā impatricis vxoris Michaelis etheriachis cōstātinopolitani impatoris sozor hoc anno cōstātino monacho eius cognato impatore atq; sozore ipsius impatrice vita functis: vt erat mulier ingētis virtutis impij dignitatē assumpsit: ⁊ duob⁹ annis prudentissime ac iustissime administrauit. Qua obcūte Michael cognomēto nouicius p arma suffect⁹ est ei iuꝑator: q ⁊ ipse eodē anno ab Isaucio comiano iperio deiect⁹ monachus est effect⁹ Isaucio itez post q̄ttuor annos p arma pulso Cōstātinus cognomine diocletius accepit imperiū.

6253 1054 Victor secūdus papa natione alamanus e bauaria oriūdus hoc āno Leoni pōtifici suffectus sedit annis. 2. ⁊ men. 3. ⁊ dieb⁹. 14. hic oīum pōtifex electꝰ ⁊ cōfirmat⁹ statim magnā synodum florētie celebrauit: in qua qdē multos epos tū symonie: tū fornicationis cā notatos epatu ⁊ dignitate ꝓuauit: ac clerum admonuit quid maxime ad se ꝑtineret ꝓposita pena bis q leges canonicas transgrederentur. Tandē ad extremā horā veniēs ibidem in domino obdormiuit: ⁊ post sedes dies. xi. vacauit.

6254 1055 ¶ Othus anglerie comes mediolaniq; ꝓnceps vnicus belyp̄adi gnatus hec āno p̄e defuncto adolescēs in regnū succedēs regnauit an. lv. q paterne nō īmemor virtutis inter ꝓmos illius sue tenelle etatis adolescētis effloruit: Erat quippe maximi ingenij: vir maximeq; rerū gerendarū scientie: ad pacem qdē ⁊ ad bella pertractāda perutilis: ⁊ potissimus ad lr̄arū studia insignitus. Sceptro itaq; paterno suscepto omnibus vno animo esse cepit: ac diuites egenosq; vno ordine habuit. Et cū christianissimus esset Alexandrum pontificem maximum natione mediolanensem maximo in honore ac tutela suscepit: eius atq; potentia Cadoli scismati pōtificis exercitus profligatus: ⁊ eius castra cōflagrata fuere. Inde eius virtus in nationes diuulgata atq; ab oīb⁹ cognita galliarū ꝓnceps ꝑ terre sancte subsidio i synodo apud turonē cōgregata ad hunc Othonē etiaz litteras dedere: vt ⁊ ipse tanto apparatui auxilio adesse vellet. Qui ⁊ pontifici Romano alijsq; regibus ⁊ ꝓncipibus libentissimo annuit animo. Hierosolymamq; cum reliquis in bellum profectus vniuersam iudeā ac samariā breui cōquisiuere. Bumq; vrbē hierosolymorū obsideret: ⁊ circa eandē cum religs christocolis hyemaret. Quidā princeps transiordanem no-

mine volux viso eo vt erat aio audax per interpretem ipsum orbonem ad singulares cõgressus inuitauit Que sane res ab eo exorata facillimũ promeruit votũ. Atq; ita sextã post diẽ ambo armati ad duellũ ꝓcesserũt. Eo.n.tũc orbus hic ꝓ insigne.7.in scuto serta gestabat isculpta:eo ꝙ.4.fortissimos pugnatores vnica gladij fulminatiõe ꝓstrauisset. Volux vo aliter ornabaꝫ. Ex eius nãq; cono vipa enea surgebat miris inclusa atq; ꝑplicata spiris:q̃ insantẽ excoriatũ ad vsq; costas devorare videbaꝫ:humeri aũt & brachia nũ extabãt:& biparẽti ore pene vociferare videbaꝫ. Cũ his igit̃ insignib⁹ ambo i pugnã ꝓ cessere & ꝓmo gdẽ occursu cũ orbus volucẽ lancea ex equo ꝑcipitẽ dedisset statim elevata clava adeo illi caput cõfregit vt cerebrũ totũ ꝓ solũ spargeret̃. Quo gdẽ mortuo orbus illi galeã exuit & spolia eius vniversa pro triũpho reportauit. Deniq; cũ mediolanũ cũ gloria redijsset illud insigne xp̃o dño nr̃o in ꝑplo obtulit:atq; ita sibi & successorib⁹ suis eã viperã pro singulari insigne ꝑpetuo portandã delegit: quã vsq; in hodiernũ diẽ Mediolanẽses ꝓncipes & relig vicecomites gestare cernunt̃. Tandẽ vero ab hie rosolymis regressus dum impatorie res fluctuarẽt:etiã mediolanẽsiũ res aliq̃tulũ pturbari ceperunt. Quas gdẽ cũ equa lance sedasset a suis excitat⁹ magno exercitu in vnũ coacto in Germaniaz contra duos impatorũ exercit⁹ cõnigrare ꝓposuit. Sed re nondũ cepta in matura morte sublatus est: ac cuz ingenti totius populi luctu & merore in dive virginis Marie ꝑplo sepultus fuit. Hic cũ lucretiã genere francã duxisset vxorẽ ex ea andream solum genuit filium.

¶ Egeluotus cantuariẽ⁹ eps vir sapiẽtissimus & doctissimus his diebus cũ apud Cinitonẽ Anglox regẽ magno in precio haberet̃ in anglia diẽ obijt & signis ac virtutib⁹ claruit hic cũ divi patris nr̃i Augustini devotissimus esset̃ aliq̃n e Roma angliã rediẽs:teste Vincentio Gallo li.26.apud papiã vnum ex Brachijs ipsius divi patris Aug doctoris eximij.c.talentis argẽti:& talẽto auri emit & in angliaz in civitate venturia deportauit:huius etiã monitu & suasione Cinitus anglorum rex multa monasteria multasq; ecclesias & instauravit & erexit qui cũ beatissime dei genitricis Marie devotissimus esset multa in eius landẽ edidit atq; alia cõposuit ex gb⁹ epl'arũ liber extat pulcherrimus: in q̃rũ vna gras agit Cinetoni regi ꝙ largitatis eius viscera in impẽsis ecclesie Carnotẽsis effuderit.

b Enricus eius nois.3.henrici ꝑdicti fili⁹.7.germanorũ impator hoc ãno pze defuncto:lz adolescẽs ab electorib⁹ Augustus elect⁹ impauit an.48.vir in bono lenis:& in malo ptinax:qui iosuscepto impio factus elatus:& ĩmortali deo spreto religioneq; christiana con:ẽpta:a patrijs morib⁹ aversus calcẽ & corona ꝺ dei ecclesiã supbe nimiũq; erexit. Quãobrẽ Stephanus papa & relig sui tẽporib⁹ ꝑ successionẽ pontifices Romani eũ hereticũ pronũciarũt.ea maxia de cã ꝙ sum morũ pontificũ auctoritatẽ potentiãq; semp diminuere ac subvertere statuisset. Hic cum a Nicolao 5o nil ꝺ ecclesiã Ro.moliri tẽtavit. Sz Nicolao defuncto ꝺ Alex.secũdũ scismata suscitauit plurima:& Calolũ parmẽsem epz vxore ci⁹ agnete reclamante pontificem creavit:Cuius rei cã multa scãdala multe cedes hinc inde exorta sunt:Cognito aũt postmodũ errore suo apud mantuã vbẽ henricus ipse veniã supplex expostulavit:& obtinuit: Alexãdro nãq; põtifice defuncto Greg.eius loco suffectus hũc eum dẽ henricũ admonuit ne deinceps ecclias̃tica beneficia ꝑ symoniacã cupiditatẽ alicui cõmitteret. Cuius sanis admonitionib⁹ nõ mõ non obtẽperavit:verũ etiã agnetẽ impatricẽ bñ monentẽ ab administratio ne ꝓrsus depulit:que Romã ꝓfecta nõ diu dolore animi supuixit. Tũ vero Greg. tantã nõ ferens iniuriã benricũ ipsuz oĩ regia administratiõe & dignitate ꝑuatũ anathemate notavit. Cognita itaq; Greg. censura Henricus hic per lr̃as supplex veniã ꝑcatur:cui⁹ ꝑcib⁹ pmotus põtifex canossum agri regiensis oppidũ ad mathildi comitissam exciuitate vercellarũ cõcessit. Illuc igit̃ benricus impator cũ oĩbus copijs suis ꝓpere properans deposito impali ornamẽto nudis pedibus sup glaciẽ per triduũ veniã prestitit & absolutionis beneficiũ eidẽ cõcessit. Pace itaq; iureiurãdo firmata impator papiaz uersus iter arripuit:vbi paulopost pacis federa abrũpens rebus novis studere cepit:& quorundã epox seditiosis admonitionib⁹ cõcitatus Greg.pontificẽ denuo deponere studuit:qbus fatuitatibus alamani principes indignati statim post habito henrico Rhodulphũ saxonie regẽ ipsiusq; henrici ducẽ virũ vtiq; modestissimum impatorẽ creant:q coactus impij gubernacula humiliter suscepit:Qua ex re indignatus henricus multos tũ seculares:tũq; ecclesiasticos viros ĩverfecit:& habito epox male sentientiũ cõventu Gibertũ quẽdã olim ravenatẽ archiepz ꝺ Greg.põti.creat:eũq; Clemẽtẽ appellat. Rodulphus aũt apud saxoniaz exercitu cõparato in cũ duxit:& maxio pĺio cõmisso hẽricus supaꝫ:Qua gdẽ clade,adeo perterrit⁹ fuit vt.17.die vix reptus fit:quo gdẽ in tpe germani benricũ ci⁹ filiũ einsdẽ nois q̃rtũ in eius locũ sufficiunt Qui simul postea in vnũ copijs iunctis in italiã venerũt:& clemẽtẽ scismaticũ secũ adduxerũt: & romã hostili aĩo itravertũt:vbi pfanata Petri basilica:& demolito portico ipsi⁹ basilice Greg.põtificem in hadriani mole aliq̃diu obsederũt:sz cũ ferre oppugnationẽ põtifex nõ posset ad Guiscardũ apulie ducez ꝓ auxilio misit:q cõcit⁹ magno cũ ĩpetu romã venit:q̃ aduẽtu hẽricus pavefact⁹ statim i germaniã cũ suo clemẽte ꝓfugit:vbi sinistro marte cũ saxonib⁹ & rhodulpho dimicãs q̃tuor militũ milia vno pĺio amisit gb⁹ icõmodis ecclias dei pturbaꝫ ostitit:vex pnitiosissim⁹q̃ ostitit mitros germãie:italieq; ꝓncipes plisq; lacessẽt:vt eos a sctã hierosolymox avẽtẽ expeditõe.tãdẽ vo maloꝝ suoꝝ penas ꝺbitas ꝺdit:q; ei⁹ iuniores fili⁹ ipz execãdesces:maxiusq; ꝓbris & plijs afficiẽs apõ leodũ vbẽ eũ pĺio supauit & pfligauit.q̃ iuria

1057 6256

ꝛ dāno cōfract⁹ cū merore vitā egit lugubrē ac demū cū dedecore vitam exhalauit: ſpireqꝫ ſepultus eſt.

Tephanus nonus papa natione lothoringus caſſinēſis abbas ꝛ Federicus antea vocat⁹ eo

s ipſo anno quo ꝛ Henricus poſt Gregoriū pontificatū adeptus ſedit mēſib⁹. 4. Qui ſtati vbi pontificatū iniit curauit vt mediolanēſiū eccliā q̄ a Romana ducētis ferme annis ſe ſubtraxerat ꝓma inter alias eā maiorē ſuperioreqꝫ cognoſceret: q̄ etiā nūc vſqꝫ maxima cū obedientia p. ſeuerat. Eo tandē florētie defuncto in cathedrali eccleſia ibidē ſepelitur.

Enedict⁹ aūt. x. papa natiōe cāpanus valetrēſis eps hoc āno q̄rūdā nobiliū factiōe clero diſ

6257 1058 b ſentiēte Stephano pōti. ſuffect⁹ ſedit men. 8. ꝛ dieb⁹. 20. Et qm̄ nō p oſtiū: ſed p vim ꝛ largitionib⁹ irrauerat ab Ildebrādo mōacho pontificatu ōjicit: q̄ pudore veletras exulatū prexit Icolaus et⁹ nois 6s papa natione Sabaudiēſis Gerardus noie florētinus eps vir oi vita p

n batus abrogato Benedicto nō legiptime creato ſenas pp bonā vite famā: a cardinalib⁹ epiſq; canonice electꝰ ſedit an. 3. men. 6. ꝛ dieb⁹. 26. q pontificatu ſuſcepto cōfeſtim Sutriū conceſſit atqꝫ ibidē cōcilio habito Benedictū pōtificatū ſe abdicare coegit. Jude Romā pficiſcēs fm ap'd lateranū cōciliū habuit in quo vir prudēs formā pontificū Romanoꝝ a cardinalibus eligēdoꝝ inſtituit: ſicut habemus in decre. di. 23. c. In noie dñi. In eodē q̄z cōcilio reuocatū ab errore Berengarium p̄dictū fuiſſe ferūt henricū aūt tertiū ibidē imperatorē ꝛ Auguſtū declarauit impoſiqꝫ corona ipſum inſigniuit. Moriens deniqꝫ ceſſauit papatus dies. 12.

6255 1059 ¶ Bonifacius aūt marchildis comitiſſe pr̄ vir q̄dē nobiliſſim⁹ ac multaꝝ facultatū potentiſſim⁹: hoc anno apud mantuā Italie vrbē ſuā vita excedēs ibidē maxia cū funeris pōpa ſepelitur: hic e luca vrbe etruſca oriūdus fuit: qui pp ingētes eius in oī genere virtutes atqꝫ diuitias Beatricē henrici ſecundi imperatoris ſororē habere ꝓmeruit vxorē p̄o q̄ etiā multas ciuitates obtinuit ꝛ eas quoad vixit cū ingēti moderatione gubernauit. Sz eo mortuo: vt pferē: Beatrix et⁹ cōiunx illuſtris femina magnātū ipius mantue ferrarieqꝫ ac Canuſſij oppidi. ix. annis tenuit: vbi eius vnicā filiā noie matheldim: rute ſacre q̄z bñ oñi legē ac bonarū lrarū eruditionē illuſtrē feeit: ac mortib⁹ virtutibuſqꝫ oibus educauit. Hec. n. cozdata ꝛ religioſa femina inter alia ſue ꝑ rutis monumēta duo celeberrima fundauit in italia monaſteria vz frixonarie lucēſi agro ꝛ in regēſi Canuſſinū celeberrimū qb⁹ ꝛ donaria multa ac p̄dia ad fratrū ſuſtentationē obtulit plurima. Demū ꝛ ipſa poſt multa opa egregie cōfecta apud piſas infirmitate coꝛrepta. 18. aprilis die plena dierū ꝛ opibus bonis obdormiuit in dño ibidēqꝫ ſepulta.

¶ Robert⁹ Normanus cognomēto Guiſcardus hoc anno Gotfredo frē ſuo defuncto: eni Robert⁹ hic frater calabrie ꝛ apulie comitatū ꝛ dominū ſponte cōceſſerat: egre ferēs q̄ Gotfredus Bagelardū filiū comitatus heredē inſtituiſſet pulſo Bagelardo nepote calabriā ꝛ apuliā denuo adiecta Troia: que pōtificib⁹ Romanis parere cōſueuerat: occupat. Quāobrē indignat⁹ pōtifex Ro. nō mihil Roberto ſuo cenſuit. verū cū poſtea Nicolaus pōtifex p̄dict⁹ a capitaneis Rome: quos nr̄is tēporib⁹ Romani baroꝛnes appellāt: agitatus Robertū ad aquilā vrbē in colloquiū accerſiuit. Vbi cū Robertus hic beneuentū ꝛ troiā: ac cetera que iurisdictionis eccleſie tenebat placide reſtituiſſet cōmot⁹ papa ſtatim terre apulie: ꝛ oiuz que in italia obtinebat ſub ducat⁹ titulo legitimū inſtituit heredē ac poſſeſſorē. Quo facto Robertus in capitaneos Romanos ꝓceres ducens eos tandē oēs edomitos pontifici parere cōpulit. Pauloqꝫ poſt idē Robertus eccleſie Romane vectigal factus: auctus ais Guilielmū frem apulie preficiens ipſe in calabros iterū duxit: ac ſic breui tpe vna cū frib⁹ totā reatinā: que nūc aprutij regio nuncupaꝛ obtinuit: ꝛ Hanfredo frī gubernandā tribuit: indeqꝫ reuerſus calabros brutioſqꝫ ac oia que in ipſo regno erāt in ſuā fratrumqꝫ poteſtatē penitus redegit: ꝛ tunc p̄mū Robertus calabrie ꝛ apulie rex fratrū conſenſu appellare cepit: ꝛ pluribus annis regnauit.

¶ Alexius cōſtātinopolitanus imperator hoc ipſo anno Romano cognomēto diogene pr̄e defuncto in impiū ſuccedēs impauit an. ix. cui⁹ tpe pp p̄deceſſoꝝ negligentiā cōſtātinopolitanū imperiū adeo a ſaracenis iminutū eſt: vt vix thraciā: galatiā: pontū: theſſaliā: macedoniā: ꝛ achaiam retinere poſſet quin ex ipſis ꝓuincijs nūc turci: nūc ſarraceni aliqd quottidie ſibi ſurriperent.

¶ Ludouicus hēnici frācoꝝ regis filius hoc āno viuē e adhuc pr̄e frācis regnaꝛ cepit: ꝛ regnauit an. 44

6259 1060 ¶ Monſtrū ſeu portētū feminei ſexus hoc ipſo in britānico pago teſte Vincētio gallo li. 26. naſcit: ꝛ ad maturā etatē ꝓducitur duo habens capita ꝛ q̄tuor brachia: ceteraqꝫ gemina vſqꝫ ad vmbilicū: infe rius q̄z oia ſingula. Que medebat: ridebat: loquebaꝛ: vna flebat ꝛ ridebat: altera tacebat: ore gemino mā ducabat: ſed vno meatu digerebaꝛ. tandē vna defuncta altera pene triēnio ſuperuixit: mortuā portās donec ꝛ molis ponderē: ꝛ fetore cadaueris defecerit.

Lexāder eius nois 6s papa natiōe mediolanēſis: lucenſis p̄mo epūs: Anſelmuſqꝫ antea vo

6261 1062 a catus hoc āno pp humānitatē ꝛ humilitatē atqꝫ doctrinā abſens Nicolao pōtifici ſubrogat⁹ ſedit annis. xi. ꝛ mē. vi. q magiſtratu ſuſcepto ſtatim Romā perrexit: q̄z ceteri lōgebardi epi gdam Giberto parmēſe epō annitente in vnū cōgregati indignū eſſe dicētes aliūde q̄ ex lōbardia pontificē eligendū eſſe ab henrico imperatore obtinuerunt aguete vxore diſſentiente: vt papam eligerēt. Illi aūt coacto cōcilio Cadolum parmenſem antipapam elegerūt: Cui ſtatim oēs longobardi noſtri ꝓter matheldim comitiſſaꝝ ꝛ virū et⁹ obedientiā preſtiterūt: qui cadolus a capitaneis Romā vocatus in prata Neronis deſcēdit. vbi ꝛ bis ꝰ Alex. armata vi pugnauit: vnde ꝛ multi ex vtroq; exer

situ cecidere. Irrūpētibus vero Othone mediolanensiū ꝓcipe: ⁊ Gotfredo ac mathildis viro Cadoli exercitus supat. Tandē henrico impatore intercedente cōcilium mantue indicitur: in quo qdem scismate cōposito Alexāder cōfirmatur: ⁊ cadolo venīā petenti ignoscitur. Ubi etiā multa ad ecclesie vtilitatem Gratiano testante cōstituta sunt. Et primo ne quis omnino missam concubinarij sacerdotis deinceps audire ꝑsumat: vt habetur in canone di.32.c.preter ⁊ di.81.c.Si qs modo. Voluit tamen presbiterorum filij auctoritate apostolica initiari posse: vt.56.di.c.Apostolica auctoritate. Statuit quoq; vt clerici et sacerdotes a symoniaco scienter initiati oino deponi debere: vt.i.q.i.c.de cetero. Vetuit itē monachis intra claustra existētiū clericorū officia admitti: vt.16.q.i.c.Juxta calcidonēse. vetuit insup clericis oibus a laico ecclesiastica būficia obtineri.16.q.7.c.Per laicos. Statuit quoq; ne qs excōicatus aliū excōicare ꝑsumat.24.q.i.c. Audiuimus. cōpletoq; cōcilio e mantua Romā ꝓficiscens dū luca iter faceret maiorē ecclesiā beato Martino dicatā: cuius episcopus fuerat: sacris solēnib⁹ adhibitis cōsecrauit ac eius canonicos ob beniuolētie signū speciali priuilegio mitra pastorali insignitos reddidit. Multis etiā priuilegijs: vt ex eorū annalib⁹ habet: eorū ciuitatē insignivit. Tandē Romā ꝓsecutus aut multopost supuixit: mortuus deniq; in lateranēsi ecclesia sepelitur. 1065 6264

Ingens fames ⁊ lugubris pestis hoc anno teste vincentio Gallo.li.26.per totū mundū fuit. 1068 6267

Dominicus Silvius eius nois quintus.34.venetorū dux hoc anno indemortui dūici contareni ducis loco: oīū bonorū cōsensu dux creatus ducauit annis.13.⁊ mensibus.5. hic ꝓ ceteris ducibus venetis honorabilior ⁊ illustrior fuit. ⁊ ꝓpterea Nicephorus impator cōstātinopolitanus: qui Michaelē ⁊ Andronicū eius filiū ab imperio deiecerat: sororē suā ei dedit vxorē: cuius gdē intuitu cōtra Rogerium ꝓdictum apulie ⁊ calabrie ducē: Syrachiū obsidentē: nō modicum classem auxiliarē misit: ab cuius obsidione ipsum Rogerium reppulit magno illato acceptoq; dāno: eamobrem male gestam dominicus a populo magistratu priuatus fuit. De huius autē vxoris delitijs multa referunt memorie digna. Refert. n. Petrus Damianus ⁊ Vincentius gallus li.26.q̄ tā delitiosa tanq; voluptuosa erat vt dictu audituq; incredibile sit. In primis nāq; hec mulier cōmunibus aquis se abluere dedignabat: sed eius serui celestem rorē colligentes artificiosissima balnea ei cōficiebāt cibos suos nō tangebat: sed ab eunuchis eius alimenta queq; minutissime cōcitabant in frustra que mox illa fusillis aureis sumebat. Cubiculum q̄s eius oībus aromatibus ⁊ thimiamatibus redolebat adeo vt Salomonis delicias supare videret: quē ancilla aliq̄ stare poterat ⁊ vix ancillula quedā nō sine specierū redolētiū auxilio in eius seruitio remanere potuit. Diutius ipsa hoc langore decocta miserabiliter cruciata amicis etiā letātib⁹ miserā tandē emisit aiam. hec ille vt supra.

Ordo vallis vmbrose hic incipit.

Joānes gualbertus prīa florētinus monachus certe deuotissimus vallis vmbrose religionis ordinator ⁊ ꝓnceps hoc āno miraculis plurimis clarus celestia regna petiuit quā ob cās paulopost Grego. 1070 6269
rius huius nois septimus pōtifex eū in numerū sctōr merito retulit. Hic itaq; prē gualberto milite Florētino nobilis: hac de cā vt ex eo habet hystoria ad religionē se cōtulit. Cū inimicitias aduersus finitimos gerebat: q fratrē suū obtrūcauerāt die quadā ex agro florētiā rediēs armatorū multorū manu stipat⁹ opposuit: nec vlla salutis spes sibi ꝓponeret ad huius Joānis gualberti pedes humilit ꝓcidit supplex p fratrē suū obtrūcauerāt die quadā ex agro florētiā rediēs armatorū multorū manu stipat⁹ oppo ret: q

¶ Albateri⁹ natione arabs medicus gdē clarissimus tēpestate hac floruit ꝛ multa cōscripsit: ac trāstulit: ꝛ inter cetera Galleni magni libros oēs in linguā arabā cōuertit Serapione medico teste.c.97.

¶ Joānes medicus cognomēto Serapion p idē tēpus claruit: ꝛ de simplicib⁹ medicinis mira cōscripsit: ac librū breuiarij de morib⁹ arcendis: ꝛ qm̄ a ceteris medicis rosas colligit Serapion cognominatus est. Serapio.n. roseum sonat: vt testis est Plinius li.12.c.13.

¶ Jsaac Beniniram medicus celeberrimus Salomonis medici filius ꝛ ipse tēpestate istac in medicina de febribus de vrina ꝛ de stomacho scribit. Jn philosophia quoq; de elementis: ꝛ de diffinitionib⁹ tractatus composuit.

6272 1073 S

Regorius eius nois septimus: papa natiōe Etrusceus pria Saonēsis patre Bonicio Ilde brādus monachus antea vocat⁹ post Alexādrū pontificē pōtifex factus. 4. calēdas maij sedere cepit ꝛ sedit an.12. mēse vno ꝛ diebus. 4. Vir certe deo ꝛ hoibus gratissimus prudens iustus: clemēs: pauperū pupillorūq; ac viduarum patronus ꝛ pater: necnō ꝛ ecclesie Ro. cōtra hereticorum improbitatē ꝛ malorum principū potētiam: res ecclesiasticas per vim occupare conantium: vnicus ac acerrimus defensor. Qui pōtificatu adepto statim henricum imperatorē admonuit ne deinceps largitione corruptus episcopatus ꝛ beneficia ecclesiastica alicui p symoniacā prauitatē cōmitteret. Cuius gdē admonitiōi suadēte Sibertho Rauenatis ecclesie archiepo henricus obtēperare noluit: Jmmo Sibert⁹ ipse vir seditiosus cōtra Gregoriū hunc Cinciū. Ro. ciuē p̄fectiq; vrbis filiū virūq; vticq; temerariū cōcitat: Qui structis insidijs in natalis domini nocte celebrantē pontificem cepit ꝛ secū cū dedecore nimio trahens in Turri quadā munitissima reclusit. sed die sequēti Romani facinore cognito ipsum Cinciū p̄sequuntur: ꝛ pontificē sanctū liberant turrim euertūt ac Cincij edes fundit⁹ subuertūt: atq; ꝛ viris ꝛ mulieribus de eius familia nares obtruncant: quo tumultu cincius perterrit⁹ in germaniā ad Henricū cōfugit. Tum Gregorius tantam iniuriā diuine maiestatis causa: nō diutius ferens Sibertū ꝛ clericos cū henrico ꝛ Cincio sentiētes dignitatib⁹ ꝛ beneficijs priuauit: ipsum quoq; henricū omni regia dignitate priuatū anathemate notauit: sed postmodū mathildis comitisse interuentu apud Canussium oppidū suum ecclesie reconciliauit. Verū paulopost hēricus pacis federa abrupit: qō Grego. audiēs synodo habita primo Sibertho sub anathematis pena interdixit ne epali munere fungerē. Jndeq; maiorum decreta (ad rescindendā Symonie labē) p̄tinētia confirmauit: atq; alia multa ea in Synodo Gratiano teste cōstituit. Et primo clericis initiatis interdixit vxores habere aut cū mulieribus simul habitare nisi quas nicena Synodus aut ceteri canones p̄misere: ſ cū hec sacerdotes parui penderēt p̄cepit papa vt nullus xp̄ianus audiret missam sacerdotis cōcubinā habentis sicut habeī de cre.32.di.c⁹ Preter hoc. Ea itez in Synodo cp̄is interdicit sub anathematis pena epali: aut sacerdotali fungi munere: q fornicationi clericorū suorū cōsentiūt: vt.83.di.c⁹ Sigs eps. Declaranitq; p̄terea epos qui decimas laicis nō clericis distribuūt fore symoniacos: vt.i.q.3.c⁹ Peruenit ad nos: Decreuit item ac auctoritate aplica cōfirmauit: vt q de cetero cp̄atū vel aliqō aliud ecclesiasticū beneficiū a laico acceperit in clericorū numerū nullo mō censeat̄. 16.q.7.c⁹ Si qs ꝛ.c. investituras. Jndānauit q̄ꝫ oīb⁹ fidelibus christianis diebus sabbatinis carnes nō manducare de conse.di.5.c.q2 dies sabbati. Vetuit deniq; omnibus monachis carnis esum. de cōse.di.5.c. carnē cuiq̄ monacho. Tū vero henricus iratus magis q̄ monitus habito cōuētu episcoporū male sentientiū Sibertū olim rauenatē epm ab isto Greg. summotū pōtificē denuo creat clementēq; appellat. Qui vna cū henrico romā venēs Grego. diu in hadriani mole obsedit: ꝛ afflixit donec a Roberto apulie duce liberatus est. Qui cū eodem Salernum vadens: ibidem pie in domino quieuit.

6275 1076

¶ Mathildis comitissa nobilissima ꝛ optima atq; illustris femina p hoc tēpus cū Ro. ecclesia bñ sentiens virtute ꝛ rebus optime gestis clara ꝛ inclyta vbiq; predicatur. hec enim (vt premissum est) Bonifacium nobilissimū ac magnificum virū ꝛ beatricē henrici primi filiā habuit parētes. Que cum vnica eēt filia post ipsos parētes in dominio luce: parme: regij: ferrarie: mātueq; ac eius etrurie partis quaꝫ nunc patrimoniū vocamus successit. Quāobrē in tota italia clarissima fuit: ꝛ ꝓpterea quēdā p̄cipem noīe Gotifredū in italia potentissimū duxit maritū: cum certe ipsa illustris femina non mō Ricardi ꝛ Guilielmi apulie ꝛ calabrie ducū: sed ꝛ henrici cesaris potētiam contra pōtifices Ro. exercentē magnanimiter repressit: ꝛ q̄ de ecclesiastico iure occupauerant restituere coegit. Verū cū henricus filius henrici cesaris in italiā a patre missus cū apud parmā vrbē mathildim ꝛ eius virū ꝓfligasset ꝛ gotifredus interfecisset ipsa mulier Ąçonē estensem qui prioris viri in quarto gradu cōsanguineus erat ignorans accepit maritū. Cum quo per aliquot menses cohabitans tandem re cognita Gregoriū consuluit pontificem quid super hoc agere consuleret: Cui pontifex imperauit: vt protinus ab eius consortio abstineret: ac sic divortio facto. Deinceps orationibus ꝛ vigilijs deo: ꝛ Ro. ecclesie militare studuit. Tandeꝫ vero anno salutis nostre.iiiꝫ. etatis aūt sue.69. in bondeno agri mantuani opibus bonis plena migrauit ad dñm. Ferūt hāc eximiā ꝛ illustrem ac xp̄ianissimam feminā cū apud eundem bondeni oppidū natalitium christi solēniter celebrare statuisset ad eum visitationis gra magnū quendā patrē noie pontiū cluniacensem abbatē peruenisse. Qui ꝛ pro suo more ab ea reuerenter suscept⁹ fuit. Et duꝫ in natale domini officium nocturnū decantaretur comitissa ad id ex more cupidissime accessit: sed immensum gelu noctis adeo eius membra statim diriguit: vt domum mox reuersa lecto decumberet. Superueniente

deinde ipsius dñi nostri apparitione iterū lz meliuscula missam audire voluit quā obcām iterū in langorē decidens lecto discubuit: z deinceps vnq̄ cōualere potuit. Multiplicante deinq̄ langore adeo vt nulla salutis spes remaneret. Testamentū suū hoc mō cōfecit. In primis namq̄ oēs seruos z ancillas liberos esse voluit. deinde vasa queq̄ aurea z argentea vestes quoq̄ oēs pciosissimas ecclesijs condonauit. mantuanū insup monasteriū ab ipsa pro maiori pte sua impēsa cōstruxit: ac Carulissiū Frixionariūq̄ monasteria atq̄ alias basilicas plurimas pdijs z alijs donarijs innumerabilib⁹ amplificauit his gestis in extremis cōstituta oīa xpi sacramenta ab anselmo epo deuotissime adreuerenter suscipiens postq̄ ēt omne ei⁹ primoniū beato Petro cōdonauit: sanctā aiam deo reddidit. Eiusq̄ corpus nullo honoris genere quod impendi magno pncipi possit nō adhibito ab vniuersis clericis z populis ad sanctum Benedictū agri mantuani defert: z mausoleo qō etiā nunc cernitur sepelit̄ varia tū de ei⁹ vita et morte ab auctoribus referuntur. ¶ Scribe dixit sepulta ee pisis et ibi mortuam

¶ Gibertus antipapa hoc āno ab hērico cesare: pus epōrū male sentiētiū Synodo bita p̄ Gregoriū papā in germania pōtifex creat̄: z clemēs appellat̄: q mox vna cū hērico ipso z ei⁹ filio cōiunctis copijs in italiā venēs pellere Gregoriū e roma annixus ē. Romā igit̄ pfect⁹ Leoninā vrbē mox cepit z petri pauliq̄ aplorū basilicas vna cū henrico ppbanat vrbēq̄ totā deide i deditionē recipit. Quapp Greg. sibi nō fidēs in hadriani mole se recepit: vbi tā diu cū obsiderūt: donec a Guiscardo apulie duce liberatus est: gibert⁹ itaq̄ cognito guiscardi aduētu ꝓcurātib⁹ gbusdā epis vz bononiēsi mutinēsi z cremonēsi fugit: ac hērico impatore in lateranēsi basilica coronat̄. Quo facto stati senas pficiscit̄. Ibidēq̄ tādiu cuz ab hērico impatore in lateranēsi basilica coronat̄. Quo facto stati senas pficiscit̄. Ibidēq̄ tādiu cuz augusto mansit quoad Greg. supuixit Greg. vō defuncto gibert⁹ in albā marsorū ciuitatē se trāstulit z ibi vsq̄ ad paschalis pōtificis tpa multis cū seditionib⁹ māsit. 8. autē paschalis anno Gibert⁹ malor oīuz pmo cadolū cuē suū p̄ Alex. pōt. substituere ꝓcurauit z postmodū ab Alex. venīā postulās: lz oīuz magnificentia ecclesie tū archiepiz cōstituit. Inde ad pōtificatū viā querēs p̄ Greg. p̄decessorū auctor extitit Rauennatis

tando clarissimus bñt: relicto seculo t pompis ei⁹ cū septē viris doctissimis in eremū Carthusie secessit: ibiq; monasterio structo ꝓpositū monastice cōuersatiōis satis arduū: teste Vincentio gallo lib. 26. ibidē istituit: Cuius sancti ꝓpositi Hugo grānopolitanus epūs q ab eodē Brunone habitū monasticū ꝓcepit: auctor fuit. Is nāq; cū sanctissimus haberet: cūctis imbi habitātibus insigne sanctitatis exemplum prebuit inter ceteros aūt huius Brunonis discipulos Urbanus papa vnus fuit.

¶ Prodigia q̄z mīta t gdē mirabilia btisdē tpib⁹ fuisse ferūt: qr dōestice aues ficut gallie anseres panones ad mōrana ꝓfugiētes facte sūt saluatice t siluestres: t pisces tū fluuiales: tūq; maritimi magna ex pte pierūt. terremot⁹ ēt ificiia adeo magn⁹ fuit vt Syracusana ciuitas ꝓcussa sit t maior basilica dū celebrare conuerit i tm vt oēs q ibidē aderāt ꝓterriti fuerit: duob⁹ solū supstūb⁹ diacono. s. t subdia. relict[

¶ Odo itaq; carthusiensiū in gallijs hoc anno in dyocesi grānopolitanēsi a Brunone theologo viro sanctissimo initiū sumpsit: q Bernardo teste inter oēs ecclesiasticos ordines ꝑmatū nō rōne tpis: sed rigorositatis semp tenuit. Et ꝓpterea eū speciosissimā ecclesie colūnam appellat.

9286 1087 V Rbanus ei⁹ nois. 2. papa Odo antea vocat⁹ cluniacēb abbas Victori pōti. hoc āno suffect⁹ sedit an. 13. t mē. 4. vir gdē doctrina t sanctitate ꝑcipuus qui ope t exēplo ēt scriptī elegātissimis dei ecclesiā ꝺ hereticos mirifice ꝓfirmauit: cui⁹ ēt plurime ad Mathildi exāt epīe sineco plene eiusq; mathildis comitisse bonitatu postea q̄ in Delphi cōciliū habuissz cuz Romullū getis locū bñt Placentiā venit: atq; ibi aliā synodū habuit in q̄ execrationē in henricū t Liberū antipapā a Greg. factā ꝓfirmauit: petulantiā q̄z quorūdā ecclesiasticorū ea in synodo teste gratiano aiosissime cōpescuit. Statuit nāq; vt ordinatio epi sine titulo facta stari irrita fieret: vt legit in decre. di. 70. c. Sctōz canonū. voluit itē vt oio bñficijs careret q post diaconat⁹ dignitatez vxorib⁹ vacarent: di. 32. c. Eos q. Vetuit insup epōs altaria sine pbēdas: vt fieri solebat oio alicui vendere: vt. 1. q. 3. c. Quesitū Inhibuit ꝓterea sacerdotib⁹ alteri⁹ subditū ad pñiaz admittere. 9. q. 1. c. Placuit. cōsumata vō synodo Urbanus inde mathildi comitisse vale dicēs in gallias trāsmigrauit: vbi denuo de salute fidei cogitās cōciliū apud Claremontē Aluerne ciuitatē cōuocauit: t expeditionē in sarracenos p hieroso. recuperanda psuasit t. 300. hoiuz milia ea in expeditiōe cruce signauit. Statutaq; alia eo in cōcilio multa fuere t iter cetera vt hore de beata vgine Maria a clericis quotidie exoluerent: t ei⁹ officiū dieb⁹ sabbatoz solēniter celebrarē. Eo q̄z in cōsilio Philip. regē fracoz t ei⁹ vxorē excōicauit. Inter cetera q̄z co i cōsilio venit regularib⁹ canonicis mōachos fieri: vt habet. 9. q. 3. c. Adādanus: Quo facto statim Roredijt: vt cōpositis in italia reb⁹ italos q̄z ꝓncipes ad eandē aiare: sz maximis seditiōib⁹ a Joanne pagano viro seditiosissimo cepit exagitari: quapp timore conceptꝰ i domo cuiusdā Petri Leonis ciuis potētissimi biēnio se cōtinuit. mortuo deniq; Ioāne p̄dicto liberior factꝰ ad cōponēdū ecclesie statū iterum animz adiecit: t archiepm Mediolanēsem pulsuz: eo q ab vno tm ꝺ ius fuera cōfect⁹ in gram recepit: t paliū humilit petēti cū integra ptāte restituit: hoc idē t Toletano epo fecit: tandē vir sctūs post multas pſecutiones t labores. 4. calē. augu. moriēs in sancto Petro Ro. sepelit. Et post sedes dies vacauit. 16.

6294 1095 ¶ Vitalis Michael. 36. venetoz dux Falero duci hoc anno suffect⁹ ducauit an. 3. t mē. 3. vir vtiq; armis t nauali pitia exercitatissimus atq; strēnuissimus cui cū aliqū pisani q tū maximis florebāt fortunis execrabile bellū idixissent: t cū. 50. armatis trirenib⁹ ꝺ eū venissent ipse vt erat ingentis ai vir medio in equore eisdē occurrit atq; eos tāra occidione affecit: vt ex tanta classe vix due t. xx. triremes euadere potuerint. reliq̄ vero aut exuste sunt: aut in ducis hui⁹ ptātē deuenere. Alia ēt egregia facinora ꝑn ceps hic strēnue gessit q̄ cōmemorare longū esset: t cū christianissimus haberet t ipse ex senatusconsulto subsidiariā classem expeditioni hierosolymorū misit.

¶ Hierosolymorū recuperatio.

6295 1096 ¶ Petrus gdā eremita natiōe gallus prudētissimus religiosissimusq; ac lōparabilis sanctitatis vir: hoc anno ex Syria in Galliā reuersus Urbanū pontificē ibidē adi t: t ad suscipiendū bellū cōtra Calipham hierosolymorū regē stimulauit. Rettulit autē q̄ cū supioribus annis hierosolymā deuotionis grā prexisset ibidē vidisse Symonē Hierosolymorū patriarchā rangz vile mancipiū Barbaris habere t ꝓpterea animi dolore stimulat⁹ cōfestim in Europā ad ipsum pontificē stimulandū venire decreuit. Cumq; in gallias venisset Urbano pōtifici Ro. que hierosolyme agebant cū lachrymis retulit: Quibus verbis efficacissimis pmotus pōtifex vna cū Cardinalib⁹ cōfestim apud Claremontē Galliaruz oppidū synodū cōgreganit: t totā pene Europā cōtra eundē regē Calipham ꝓuocauit. Et primo in eadē expeditione Gotifredus t Balduinus cognomēto Boloniis Gallacie Comarchi. Raymūdus sancti Egidij comes. Hugo magnus Philippi francoz regis frater. Roberti duo: quorū Normandie alter: alter vero Flandrie comes: Erat Stephanus Carnoti comes t pdictus episcopus: sed ex cisalpina gallia magnus ille Orbis pdict⁹ Mediolanēsiū ꝓnceps: t Boemūdus Rogerij apulie ducis frater cū duodecim milib⁹ electorū virorū ꝓfecti sūt. Vitalis q̄z Michael Venetorū dux filiū suū cū classe subsidiaria misit. Sz t genuēses magnifici cū q̄draginta triremib⁹ auxilio fuere. Qui oēs vno aio pōtifici sūmo annuere. Unde t pōtifex ipse Adamarū episcopū virū insignē tot⁹ exercit⁹ moderatorē ꝑfecit ac designauit. Erant autē eo in exercitu ad trecēta hoiuz christianorū milia cruce signati: In quibus Petrus hic eremita Bucē se multis exhibēs p Alemaniā t Ungariā versus Syriaz prexit. Alij vero transmissis alpibus p italiā nauigio vsq; Hierosolymā accesserunt. Ac sic ꝓdicti oēs cū magno labore

ꝛ ingenti feruore hierosolymitanū regnū: ꝛ ipsa ꝙz hierosolymitana ciuitas sancta e manib⁹ Caliphe regis Barbari anno salutis nostre Millesimo nonagesimonono excerpta fuit: Cū eo nāqz Caliphā rege ꝓ defensione aderāt: Dolux vir in armis strēnuus q trāsiordanē dominabat: ꝛ multi Barbaroꝝ reges: necnō ꝛ Belzet Auxiētis fili⁹: q oēs maximo cū dedecore nō sine ingēti vtriusqz cede a christicolis tandē fusi ꝛ fugati sunt. Caliphas vero vt breuibus vtar: deniqz sub murorū ruina millibus confossus vulneribus animosissime interijt.

¶ Raynaldus aūt Alemanoꝝ dux in ꝑdicta expeditione Petro eremite socius fact⁹ hoc anno ꝓ Vngariā ꝛ greciā trāsiēs cū ingēti multitudine in Syriā ꝓmus puenit: ꝛ cōfestim in agro Niceno duo oppida pugnacissima: vz Exeregorgon ꝛ Cinitū strēnuissime cepit ꝛ multa ibidē spolia pcepit. Sz dum incaute loca custodiret subita turcorū irruptione xp̄iani cōclusi: Petrus ꝓ legationis spēm sine militib⁹ fugit. Raynaldus vō exercit⁹ dux auxilij spe destitut⁹: abnegata xp̄i fide deditionē fecit. Reliq autem cum siti marie laborarēt a turcis turpissime trucidati fuerūt: q̄ res cōstantinopolitano impatori gratissima fuit. vide Vincentiū gallū li. 26. c. 97. 1097 6296

¶ Ordo cisterciensiū hoc anno in Burgūdia in eremo Cistercij a Roberto venerabili religioso Domēsi abbate ꝓmo excitat⁹: quē qdē ordinē Vrbanus papa sua auctoritate sub diui benedicti abbatis regula cōfirmauit ꝛ plurimis ꝓuilegijs cōmunit: Hā idē Robertus vir sctūs Hugonis Lugdunēsis archiepi: sediseqz aplice legati: ac clarissimi ꝓncipis Odonis Burgūdie ducis auxilio ꝛ auctoritate fret⁹: relicto ꝓmo monasterio cū .xx. suis mōachis: vt districti⁹ maioꝝ instituta: regulāqz monasticā obseruaret in Cabillonēsi diocesi cistertij solitudinē adijt: ibiqz nouū locū ꝛ ordinē ex veteri instituit: ꝛ a loco ciscterciēsiū ordinē nūcupare voluit: q ꝛ breui in oib⁹ mirū in modū creuit: ac viros innumerabiles doctrina ꝛ vite sanctimonia postmodū protulit: de gbus locis ꝛ tpib⁹ suis infra dicemus. 1098 6297

¶ Ordelaphus fallero trigesimusseptimus venetoꝝ dux hoc ipso anno bonorū oīuz suffragijs post Vitalē Michaelē: dux ꝛ ꝓnceps creat⁹ ducauit an. 19. ꝑstantissimi ingenij ꝛ alositatis vir: q ꝛ multa bella magnifice cōfecit: ꝛ inter cetera qntodecimo magistratus sui anno maxio ꝛ ingēti exercitu cōparato i dal matiā adnauiganit: ꝛ multas vrbes ibidē cōprehēdit: vbi ꝛ tandē ꝓlio interfect⁹ venetias eius corpus delatū est: atqz in sancti Marci tēplo maxima cū pōpa sepultū fuit. Eo nāqz ducāte duo maxima incendia venetijs excitata: multe parrochiales eccleſie vna cū parrochianorū domibus penitus arsere: atqz Methamauicēsis ciuitas ipso incēdio necnō ꝛ inūdatiōe maris vastata ꝛ pene subuersa est: eo q̄z tēpore maximus terremotus supueniēs vrbē vndiqz afflixit.

¶ Hierosolymorū regni apud xp̄ianos principiū.

¶ Gotifredus Gallacie comes: hoc āno hierosolyma a christicolis capta vno oīum xp̄ianoꝝ ꝓncipū cōsensu etiā humeris a militib⁹ oīb⁹ in regiā delat⁹ hierusalē rex declarat⁹ regnauit anno vno: qui ꝛ regni titulū nō abnuerit: coronā tñ aureā reiecit dicēs indignū eē hoiem xp̄ianū illic regio ꝛ aureo vtrade mate vti vbi xp̄s rex regū spineā coronā ꝓ hūani generis redēptione ꝓtulit asperrimā. Regno itaqz suscepto cōtra Clementē Babyloniosꝝ ꝓncipē apud Ascalonē mox ꝓfect⁹ ipz cū .30. milib⁹ armatis hierosolymā obsidionez capit: Pyrrho. s. antiocheno ciue ꝓpotentissimo igressum vrbis ꝑbēte. Hā idē pyrrhus cū multa de Boemūdi virtute accepisset: eius collogum expetijt: Et viri virtutē admirat⁹ ciuitatē se illi traditurū spopōdit: si sibi dñiuz retinere vellet. Boemūdus aūt prudētia vsus a ꝓceribus xp̄ianis sibi vrbē cōcedi obtinuit: ꝛ nocte q̄dā cōstituta pyrrhus porta apta i greſſuz Boemūdo ꝑbuit: ꝛ sic idē Boemūdus ciuitatē obtinuit. Ingressi itaqz vrbē xp̄iani oīb⁹ ferme pepcere: Cassianus aūtē vrbis rex ad loca montana cōfugiēs ab Armenijs suis trucidat⁹ est. In hac itaqz clarissima ciuitate: vt dictū est: diuus Petrus apostolus ꝓtiarchalē sedē ꝓmum tenuit: eo q̄ tunc post Romā ꝛ cōstātinopolim atqz Alexādriā cunctis per orbē ciuitatib⁹ ꝓmaria esset. Ex ea nāqz theo 1099 6298

¶ Antiochia ciuitas Asie.

¶ Antiochia aūt Asie maxima ciuitas ab Antiocho rege ei⁹ dñatore: sic dicta: olim Beblata appellata: vrbs sigdē potentissima: ꝛ duoꝝ murorum ambitu circūdata: Petriqz apli sedes cognoīata hoc anno a Boemūdo normano Roberti apulie ducis filio: viro vtriqz clarissimo post durissimā obsidionez capit⁹: Pyrrho. s. antiocheno ciue ꝓpotentissimo igressum vrbis ꝑbēte. Hā idē pyrrhus cū multa de Boemūdi virtute accepisset: eius collogum expetijt: Et viri virtutē admirat⁹ ciuitatē se illi traditurū spopōdit: si sibi dñiuz retinere vellet. Boemūdus aūt prudētia vsus a ꝓceribus xp̄ianis sibi vrbē cōcedi obtinuit: ꝛ nocte q̄dā cōstituta pyrrhus porta apta i greſſuz Boemūdo ꝑbuit: ꝛ sic idē Boemūdus ciuitatē obtinuit. Ingressi itaqz vrbē xp̄iani oīb⁹ ferme pepcere: Cassianus aūtē vrbis rex ad loca montana cōfugiēs ab Armenijs suis trucidat⁹ est. In hac itaqz clarissima ciuitate: vt dictū est: diuus Petrus apostolus ꝓtiarchalē sedē ꝓmum tenuit: eo q̄ tunc post Romā ꝛ cōstātinopolim atqz Alexādriā cunctis per orbē ciuitatib⁹ ꝓmaria esset. Ex ea nāqz theo

philus epʒ oriūdus fuit: ad quē Lucas euāgelista apostolorū actus cōscripsit: vbi ⁊ septimus a beato Petro antistes fuit. Hec qppe ciuitas mille annis sub xpiano impio optie floruit sub eiusdē pziarchatu centū ⁊ quinquaginta tres fuere epi: ⁊ in illa vbe trecente ⁊ sexaginta sex ecclesie.

¶ Lancea aūt qua xpi latus a Longino milite trāsfixū fuerat: hoc codē anno in ciuitate Antiochie i ecclesia sci Andree apostoli ipso reuelāte reperta ē: Quā Boemūdus dux ⁊ ceteri xpiani sūma cū deuotione suscipiētes de cetero tanq̄ optimū vexillū in exercitu suo cōtra hostes semp ptulere: Cuius deuotiōe ⁊ fiducia freti statuerūt cū Corbona Armeno rege ꝓfligere: cui⁹ exercit⁹ vicinos Antiochie mōtes occupabat. Adhuc quoq; sunt Petrus eremita ⁊ ali⁹ ad corbonā vt plīū ei denūciarēt: ꝙ eo remōte christiani nihilomin⁹: q̄q̄ fame ⁊ siti pclitarēt: cōfligere statuerūt. Et ieiunio ꝓpositō: ac oziōnib⁹ ꝑmissis ad plīū cū sacra lancea fiducialiē prexerūt: qō qdē cū maxīo ardore cōmissent ad centū milia hostium iterfecerūt: ⁊ quindecim milia camelos ceperūt. Indeq; xpiani tantā ꝓdaz abduxerūt: vt ab extrema inopia ad summā oīum rerū vbertatem ob lancee ipsius miraculū peruenerunt.

6299 1100 p Ascalis ciuis nois secūdus papa natiōe Italus e Flaminia ꝓuincia oriūdus pfe Cresensio Raynerus antea vocat⁹: hoc anno Urbano pōtifici substitut⁹ sedit an. 18. mē. 5. ⁊ diebus. 7. Hic ēt monachus exīs nolēs inuitusq; pōtifex creaī: qui ecclesie dei ꝓpe labēti quozūdā sedītionib⁹ cōsulturus copias suas in Gibertū antipapā maloꝝ oītz caput mittit: ꝙ qō Gibert⁹ timore pterritus nō multopost subita morte iterijt: pacata mox ecclesia: paschalis ingenij magni ai maximi vir a religione ad arma cōuersus adiuuantib⁹ amicis: Castellanā vbē ac Beneuentanam ab hostibus occupatas vi ⁊ armis recepit: His ⁊ alijs plurimis facinorib⁹ strēnue gestis paschalis in Cisalpinam ꝓficiscitur ꝓuinciā: vbi ad Guardastallū agri Cremonēsis oppidū cōuētu multoꝝ ꝓcipū ⁊ eporum habito. De homagijs: de pheudis: de sacramētis laicis antea exhibitis exhibēdi sue magna est habita rō: ibidē q̄z Emilie vbes: vz placentiā parmā rhegiū mutinā ⁊ bononiaz rauenati ecclesie: ⁊ Metropoli que diu Romano pōtifici rebellis fuerat ampli⁹ nō subesse cōstituit: Atq; cū itelligeret sacerdotes gallos nō ita itegre vt decebat vitā ducere eo ꝓfect⁹ apud trecas cōuentū habuit: ⁊ redactī ad laudabiliorē vitā ⁊ cultū ecclesijs in italiā ꝓpere redijt q̄ intellexerat ibidē oia seditionib⁹ pturbari. verū haud multopost cōpositis in italia rebus ad bellū asiaticū lris ⁊ nūcijs oēs xpianos ꝓncipes aianit: verū cū recusaret cōfirmare epos q̄s hēricus. 5. ō ius falsz pro libidine qb⁹ voluisset: cōcesserat vna cuz cardinalib⁹ ab eodē hērico capit: ⁊ in carcerē trudit: nec inde ꝓus educt⁹ est q̄ oēs in epatu ꝓfirmaret atq; hoc mō reb⁹ cōpositis impatorē denuo coronauit: recedēte postea ab italia impatore pascalis aliud cōciliū apud lateranū cōgregans oia q̄ henrico ꝓmiserat reuocauit asserēs nō libēter: sz coacte in cesaris sniam venisse: post hec Ro. 15. basilicas ꝓsecrauit: atq; alias plurimas restituit: mortuus deniq; in Cōstantiana basilica. xv⁰ calē. febru. maxima cū pompa sepelitur.

6300 1101 ¶ Baldui. 2. hieroso. rex hoc āno Gotifre. fri surrogat⁹ regnauit annis. 18. mortuo. n. gotifre. fre sarraceni magnos exercit⁹ recupande hieroso. cā eo cōduxerūt in quos Baldui. parū cōsulte irulit cōflict⁹: in quo qdē boemūd⁹ dux capt⁹ ⁊ belēsis ac burgūdie comites viri celeberrimi occisi sunt: Rex aūt ipse turpi fuga hierosolymā: amissis exercitib⁹ repetijt: nec tñ ausi sunt sarraceni vbē obsidere. Boemūdus aūt Apulus in asia cognita gotifre. morte: statī relicta antiochia hieroso. accesserat: verit⁹ ne qd mali accideret idē fecerāt burgū. ⁊ belenſ comites postea nihilominus iterfecti. Tancre. aūt boemūdi nepos anno chiam cōmigrauit: ⁊ boemundū patruū postea triēnio in carcere maceratū multo auro redemit: ⁊ ātiochiā illi summa cū fide restituit: quo audito Balduinus hic Acon ducē statuit: vocauitq; genuēses ⁊ venetos i auxiliū q cū. 80. rostratis plerisq; alijs triremib⁹ ⁊ nauib⁹ venerūt: ⁊ Acon vbem terra mariq; acriter oppugnās. xx. die obtinuit: ⁊ sarracenos q eo tuēde vrbis gra venerāt fudit atq; fugauit: indeq; egyptios bo plio supauit: ac Caliphā cozū regē interemit.

6301 1102 ¶ Cōradus henrici Cesaris fili⁹ vir qdē optimus hoc āno Julio mēse florētie mori: ⁊ maxia ibidez cū gloria ⁊ pōpa sepelī. Ipse. n. supiori anno pris scelera execrās ab eodē desciuit: ⁊ dñe Adalbildi comitisse adhesit: Cuius cōsilio ⁊ fauore Rogerij apulie ducis filiā duxerat vxorē.

6304 1105 ¶ Stella insolita hoc āno ꝓma q̄dragesime ebdomada feria sexta circa vesperū in austrū ⁊ occidētez lucere visa est ⁊ p dies. 25. teste Uincētio gallo li. 26. eadē hora semp splēduit: cui ingens trabes visa est ex oriēte occurrere: Post hoc in cena dñi vise sunt due lune parū añ diē: vna in oriēte: ⁊ altera i occidēte.

6305 1106 ¶ Genuēses etate hac natali gloria ꝓpotētes hoc āno teste Jacobo theologo denuo cū sexaginta triremib⁹ in Syriā ꝓfecti Tripolim ꝓmo: deide gibelletū ac cesareā vrbes a mahumetanis diu occupatas ingēti vtute cōprehēdūt ⁊ diripiūt: ⁊ postea barbaris multis spoliatis ⁊ iterfectis vrbes Balduino Regi hierosolymorū tradūt: qb⁹ strēnue gestis: ⁊ reb⁹ ibidē pacatis cū cathino quodā Smaragdino i ꝑciabili gēma: alijsq; maximis ditati spolijs cū gaudio ad ꝓpria redierē: Hac etiaz victoria ⁊ triūpho ferūt ipsos ꝑcursoris dñi cineres ex Adirea vbe secū Genuā detulisse.

¶ Viri disciplinis excellentes.

6306 1107 ¶ Juo ꝑclarissim⁹ canonū doctor ⁊ Carnotēsis epʒ tēpestate hac apud gallos maxīo in ꝑcio bētur: q ⁊ inter cetera sue vtutis ⁊ ingenij opa post Jsidoꝝ hispalēsem epʒ decreta collegit: ⁊ abbreuiabit aplica atq; ea in vnū collegit volumē qō postmodū ⁊ gdā Hugo cathalanēsis epʒ: ⁊ post cū Gratian⁹ noster in meliori forma redegit: alia q̄z quedā memoratu digna cōposuit.

¶ Hildebertꝰ Cenomanoꝝ gallie epꝰ vir ingenio ⁊ scientia diuinus hac ipsa tẽpestate Hẽrico: elegia coqꝫ carmine plurimũ valuit. Et Vincẽtio gallo li.26. referẽte multas tribulatiões: carceresqꝫ ac vincula apud Romã ꝓ xpo ⁊ eiꝰ ecclesia sustinuit: vbi ⁊ epłas plurimas elegãtes edidit: ac versus quosdaꝫ elegãtiores de suo exilio: librũqꝫ ꝓpulchrũ de tedio huius vite: q̃rimoniamqꝫ sui ipsius partim metrice: partimue prosaice cõposuit: atqꝫ ozonẽ deniqꝫ de trinitate pulcherrimã ⁊ aduersus quosdã de Eucharistia atqꝫ alia edidit multa.

¶ Ruffus sine Arnulphus abbas ⁊ Lugdunẽsis epꝰ per hoc tps (abbate Joachim teste) in Gallijs ⁊ ꝑdicatione ⁊ doctrina ac eximia sctitate plurimũ claruit: q̃ post beatũ Petrũ Augu. doctorẽ canonicorũ regulariũ ordinẽ ⁊ ipse in gallijs instituit: vbi ⁊ multis fundatis monasterijs cũ eẽt egregius xpiane religiõis declamator in italiã venit ⁊ suis ꝑdicationib⁹ ibidẽ etiã xpi pauptatẽ: itegerrimãqꝫ vitã ad ipsius imitationẽ oĩbus cũ ingẽti ardore ꝓposuit: ⁊ ꝓpterea multas ex nobilitate Romana ad se traxit: quẽ tanꝯ verũ xpi discipulũ atqꝫ ꝓphetã multi seq̃bant: ⁊ ad celũ vsqꝫ eũ tollebant: vñ ⁊ in Ethruria ꝙmaxime: alijsqꝫ locis multa regulartũ monasteria erexit: Verũ cũ Rome acerbe nimiũ in clericoꝝ lasciuias inueheret: ⁊ eoꝝ pompã ꝑprobaret: ab eisdẽ tandem secrete occisus fuit: nec vnꝯ tanti sceleris auctores inueniri potuerũt.

¶ Anselmus Lucẽsis epꝰ vir doctrina ⁊ sctitate ꝑcipuus: Mathildisqꝫ comitisse confessor ⁊ pr̃ ꝓ hec etiã tẽpora flozuit ⁊ ꝑclara q̃dã cõposuit: q cũ esset religiõis amator opera dedit vt mõasteriũ scti Bñdicti iãdiu in mãtuano agro ichoatũ Mathildis ipensa ꝓficeret: vbi ⁊ postmodũ defuncti⁹ aliq̃diu iacuit: cuiqꝫ ibidẽ miraculis cõtinuis ĩdies celebrior haberet: pest aliqõ tps timẽtes mãtuani ne a vicinis vrbib⁹ furtim surripeꝝ: i basilicã cathedralẽ mãtue illũ trã stulerũt: vbi ⁊ nunc vsqꝫ miraculis clar⁹ gescit.

¶ Anselmus alter Cantuariẽsis epꝰ bonitate vite ⁊ ingenij acumine ꝑcipuus: ⁊ ipse in anglia ꝓ hoc tps claruit ⁊ ꝑclarissima opa ꝓposuit: hũc tãi ꝑcij apud Anglos auctores habitũ fuisse tradũt: vt hec ipsi ex monacho abbas: ⁊ ex abbate Cantbuariẽsis epꝰ fuerit fact⁹: de quo vincẽti⁹ gallus libro.26. multa cõmemorat. Scripsit aũt hic: vt oculis nr̃is vidimus hec que subiecta sunt: Et ꝓmo de fide trinitatis librũ vnũ: qui incipit: Quoticns deum.

De imagine mundi.	li.i. ad istructionẽ	De casu diaboli	li.i. Illud apostoli.
De veritate	li.i. Qñ deum.	De incarnatione verbi	li.i. Bño ⁊ patri
De libero arbitrio	li.i. Qñ libe. arb.	De cõceptu virginali	li.i. Cũ in oĩbus re
De agima ⁊ fermentato	li.i. Anselmus	De cõcordia prescientie predestinationis ⁊ gratie	
De spũ sctõ cõtra grecos	li.i. Negaꝝ a gre.	De tribus illis questionibus	
Monologiõ. i. solilogꝫ	li.i. Si gs vnam.	De beatitudine celesti librum vnum	
Prologion. i. allogum ad deum	li.i. Ea nunc	Cur deus ⁊ homo	li.ii.
De gr̃a ⁊ libero arbitrio	li.i. Restat nunc	Meditationũ	li.i.
Pro insipiẽti disputatione	li.i. Subitanti	Super cantica canticoꝝ	li.i.
Respõsio pro insipiente	li.i. Qñ nõ me	De grãmatico	li.i.
De ꝑdestinatiõe ⁊ libe. arb.	li.i. Nũc ergo	De cruce	li.i. Et de sancto Joãne Baptista sermones multos ac alia multa.

b Enricus eius nois. 4. ꝑdicti Henrici Cesaris filiꝰ octauus germanoꝝ impator hoc anno ab electorib⁹ delectꝰ impare cepit ⁊ impauit an. xx. hic patrẽ captiuauit: ⁊ multis probris ⁊ q dẽ maximis (dei iudicio eũ affecit) cuius rei cã tristẽ pr̃ emisit aiam: Quo mortuo in germania reb⁹ ordinatis in italiã cũ exercitu magno venit. Sed eius aduẽtus nõ admodũ pascalia reb⁹ ordinatis in italiã cũ exercitu magno venit. Sed eius aduẽtus nõ admodũ pascali ꝓtifici Ro. gratꝰ fuit: ꝙ multas basilicas in trãsitu bellis euertisset: ⁊ epatus cui placuit pro libito depõtifici Ro. gratꝰ fuit: ꝙ multas basilicas in trãsitu bellis euertisset: ⁊ epatus cui placuit pro libito dem̃dasset. Missis aũt ad pontificẽ legatis iureiurãdo iterposito pollicetur se pacato agmine vrbez ingressuruz: episcopozũqꝫ iuestituras renũciaturũ: sicut hẽtur in canone. 63. di. Per totũ. Ingressus igitur vrbẽ henricus cũ benignitate a sũmo põtifice Ro. excipiꝝ: sz ipe gẽma viparũ pr̃nũ volẽs imitari exẽplũ pascalẽ ⁊ vniuersos ecclesie ꝓlatos ꝑ fraudẽ itercepit: eozũqꝫ bona in suozũ ꝓdã conuertit. Quapp̃ po. Ro. indignitate cõmotus ɔ theutonicos ĩsurrexit: ⁊ multos eozũ iterficiẽs tandẽ vrbe eiecit. Impator aũt in circuitu vrbis Rome: in vindictã oĩa suburbana ⁊ alia in circuitu vrbis incẽdio cõsumpsit. Nec ꝓpterea Romanos pacare potuit donec papã ⁊ cardinales restitueret: restituto igiꝫ põtifice iterato bẽricus iuestituras ab ipso extoꝝrẽ cepit: q tandẽ ciuiũ suoꝝ icõmodis pmotus q̃cunqꝫ postulasset cõfirmauit ⁊ ꝑ notarios Cesar ea cõscribi volnit. Hoc mõ reb⁹ cõpositis: dimissisqꝫ captiuis oĩb⁹ impator ꝑ põtifice cõfirmaꝝ ⁊ cozonaꝝ. Hãcobrẽ henricus voti cõpos fact⁹ in germaniã cũ pace redijt. Sed papa põtifice cõfirmaꝝ ⁊ cozonaꝝ. Hãcobrẽ henricus voti cõpos fact⁹ in germaniã cũ pace redijt. Sed ꝓpterea Romanos pacare potuit donec papã ⁊ cardinales restitueret: restituto igiꝫ põtifice iterato bẽricus iuestituras ab ipso extoꝝrẽ cepit: q tandẽ ciuiũ suoꝝ icõmodis pmotus q̃cunqꝫ postulasset cõfirmauit ⁊ ꝑ notarios Cesar ea cõscribi volnit. Hoc mõ reb⁹ cõpositis: dimissisqꝫ captiuis oĩb⁹ impator ꝑ põtifice cõfirmaꝝ ⁊ cozonaꝝ. Hãcobrẽ henricus voti cõpos fact⁹ in germaniã cũ pace redijt. Sed papa põtifice cõfirmaꝝ ⁊ cozonaꝝ. Hãcobrẽ henricus voti cõpos fact⁹ in germaniã cũ pace redijt. Sed ꝓpterea Romanos pacare potuit donec papã ⁊ cardinales restitueret: restituto igiꝫ põtifice iterato bẽricus iuestituras ab ipso extoꝝrẽ cepit: q tandẽ ciuiũ suoꝝ icõmodis pmotus q̃cunqꝫ postulasset cõfirmauit ⁊ ꝑ notarios Cesar ea cõscribi volnit. Hoc mõ reb⁹ cõpositis: dimissisqꝫ captiuis oĩb⁹ impator ꝑ

gnare cepit: ⁊ regnauit annis vigintiduobus de quo pauca habentur.

6309 iiio ¶ Andreas Auglerie comes ⁊ Mediolani ꝓnceps vnicus Orbi ꝑdicti ꝓncipis filiꝰ: ⁊ ipse hoc anno defuncto ꝓre. 18. etatis sue ano eide in ꝓncipatu successes regnauit annis. 45. Hic tante fuisse iustitie ⁊ egritatis fuerut: vt neq; ꝑcio neq; ꝑcibꝰ aut amicitia aliq; a vo iudicio vllo vnq; tpe flecti potuerit. Malos itaq; supplicijs afficies vt crudelitatis nome cosequeret: bonis aut boa ⁊ donaria munificetissime ꝓbes: in boe tm pri dissimile fuisse tradut: q; bella tanq; pestē semp fugiebat: ⁊ paci ac trāgllitati totis viribꝰ icubebat: Hic postq; hericus. 4. prez hericu Cesare in vinculis posuisset: Et in italia descendens Bodoecie ⁊ Mediolani ab Jordano archiepo eo ꝓsente cozonatꝰ fuisz ab ipso impatoze ꝓfirmatio ne duꝰ Mediolani: ⁊ aliaru ciuitatu cosecutꝰ est. Tati naq; illꝰ fuisse in impatoze suscipiedo apparatꝰ ferut vt impator ipse maxima in admiratione adduceret: ꝑ huc aliq; gda Petrus g in vrbe Cremona sceptru tenebat arma suscepit: ⁊ i fines brixienses vsq; puenit ⁊ ibide statuaz posuit: Qd audies Andreas stati ꝑ eu in cogressu ꝓcessit: ⁊ illu atq; eꝰ exercitu primo ipetu sudit ⁊ in turpissima fuga couertit: qd audietes mediolanenses ipz rei militaris scietissimu coclamauerut: post dies aut aliquot cu comes ci ue suu in seditioe ꝓtoze turpiter occidissent comotꝰ idignatioe Andreas subito coactis in vnu militis copijs: Comu bostili aio accessit: ⁊ ab ciuibꝰ illis cu magna trepidatioe exceptꝰ e: vbi ⁊ ciuiu suoru cognita ifolētia vbe ꝓnio militibꝰ suis in pda vans paulopost vsq; ad solu equari fecit: q; tuc cu in mote sita fuisset: ciues i iferioze valle descedere coegit: ⁊ alia nuc extare in cacri forma in ripis laci edificauit. inde q; Laudā popeana vbe sibi rebelle. 25. die maij anno salutis nre. 1121. penitus euertit: pp qd Laudenses ciues p an. 49. sine vrbe murata stetere: Beniq; papa Alex. pfulate noua Laudensis ciuitas fudata fuit hic itaq; ano salutis. 1123. cu adelai sabaudie filia ducisset vxore Gualuagnu successore genuit filiu mira corpis pulchritudine ac magnitudine ꝓspicuum. Tande anno etatis suc. 93. vite finem faciens in templo diui Ambrosij sepelitur.

6311 iiii2 ¶ Pisani hisde teporibus nauali potetia ⁊ gloria prepotentes paschalis pontificis hortatu ex insulis Balearibꝰ qs ante occupauerant in sarracenos mouet: eo q; christianoz littora infestaret: qui mox pontifici maximo annuetes ingente classem coparauru: ⁊ in hoste irruerut: ac illos aut iterfecerut: aut turpiter effugauerut: veru du apud vada volterana ventu expectaret: Lucenses statim coru vbe defensoribꝰ destituta inuadut: Quod florentini tuc audietes pisanoz iu precibus pmoti pulsis Lucensibꝰ deinceps illa acerrime tutati sunt: ob qua re pisani de sarracenis victores redeutes florentinos duabꝰ porphireticis colunis donant: q; adhuc ad porta facelli beati ioan. baptiste visuntur.

Pontremulum Ethurie ciuitas.

6312 iii3 ¶ Pontremulu nobile nuc ethurie regionis oppidu in Apenini radicibꝰ iuxta macra fluuiu costitutu: hoc anno ab hērico extante imatoze viripit: ⁊ prorsus subuertit eo q; ei Roma ꝓficiscenti transitu ꝓhibere oppidani ꝑsumpserint: Quaobcausam in Ethuria ingrediēs oibꝰ terroi esse cepit. Quo ante tpe id oppidu tam celebre cum arcibus pugnacissimis instauratuz fuerit: vel a qbus incertu habeo. claret. n. ⁊ monasterijs: ac ciuiu supbissimis edibus. Bucibus. n. mediolanensiu iadiu paruita qbꝰ icrementu celeberrimu habuit.

6313 iii4 ¶ Sanguis hoc anno idibus Junij: teste Vincentio Gallo in agro Emiliano ⁊ flamineo pluit: que res plurimis terroi fuit.

6314 iii5 ¶ Bnicus Michael eius nois sextus trigesimusseptimus Venetoru Dux: hoc Ordelapho Fallero suffectꝰ ducauit annis. xi. pstantissimi animi ⁊ eloquentie vir: ac moribꝰ oibꝰ insignissimus: Hic cu esset xpiane religionis amator ex Senatus sui cōsulto Balduino rege capto: rogatꝰ a Ferramūdo Hierosolymoz pziarcha ac ēt hortatu Calixti pōtificis Ro. ducentaru nauiu classem armauit: ⁊ repente ad Jope accessit: qua sarraceni Babilonij cu septingentis naubꝰ pmebant: vbi dissectis coz naubꝰ: sarraceniscz fatigatis: ⁊ multis coz captis ⁊ iterfectis ciuitate graui obsidione liberauit: deinde vna cu patriarcha in Tyru iuit: qua pus sepe a xpianis tentata vnq; obtinere potuerat: ⁊ ca ēt strenuissimus hic dux no ictuēta victoria statim recepit: ⁊ nihilominus hierosolymitano regno adiecit: Veruz Emanuel grecoru imator Calo Joanni sussectꝰ tanta victoria italis inuidēs Duci huic ⁊ senatui veneto ꝑcepit vt classez reuocaret: Cui Bnicus obtēperas cu domu rediret ira succesus Rhodu Chiuz Samu Mythelene Andrugz imatoris insulas diripuit: ⁊ Mothonu spoliatu accepit ⁊ vene: oz noie cōmunuit: indeq; domu applicas Spalatru ⁊ Traguriu vbes ab vngaris eripuit: ⁊ dnio suo subiecit: Domugz reuersus lapide sup que xps apud Tyru sedisse fert secu attulit: ac Theodori martyris corpus ex Rhedo venetias cōportauit: hec. n. tot ⁊ tata facinora celeberrimus hic dux intra trigesimu q; pfectꝰ fuerat

mensem felicissime cõfecit: eãobrẽ multa ꝓuilegia ⁊ dignitates a Balduino hierosolymoꝝ rege ꝓmerunt. Tandẽ vita functꝰ in sancto Gregorio maiori in claustro sepulchro marmoreo sepelitur: Ad cuius quidẽ sepulchrum tale epigrãma inscriptũ vidimus.

Terror grecorũ iacet hic ⁊ laus venetorum
Dominicus michael quem timet emanuel
Dux probus ⁊ fortis quem totus adhuc colit orbis
Prudẽs cõsilio summus ⁊ ingenio
Istius acta viri declarat captio tyri
Interius Syrie meror ⁊ vngarie
Qui fecit venetos in pace manere quietos
Donec enim viguit patria tuta fuit.
Quisqs ad hoc pulchꝝ veniẽs spectaꝫ sepulcrũ
Cernuus aiuꝝ flectere nõ dedignare ꝓteruum

Elasius.2.papa prẽ Cresẽtio cive caietano hoc ãno pascali successor factꝰ sedit ãno.i.⁊ mẽ. 8 v. hic a teneris annis ingenue edoctꝰ in mõtecassino religiõis documenta sub odrisio abbate iiii8 | 6317 sctissimo optime didicit vir ⁊ ipse vtiqs sctissimus: ⁊ oi laude dignissimus: si vitã cõtinent ssi mã: si mores: si doctrinã ispicias nã cõstãter ⁊ sancte multis in ꝓcellis hũanarũ ꝓturbationũ vitã duxit: vñ Cicius fregipanis ꝓcius Ro. vir potẽtissimus: qꝝ ꝑ eius voluntatẽ põtifex creatus fuit tra parcitus eũ statim cõprebẽdit: ⁊ in terra deiectũ calcibus ⁊ pugnis ꝓmo cõtriuit ac postmodũ in vincula cõiecit: verũ a po. Ro. cõfestim liberatꝰ a clero de more coronaꝫ: ꝓsequẽte deinde illũ hẽrico imperatore in gallias cõfugit: ibiqs a cluniacẽse abbate splẽdide susceptꝰ: cũ in monasteriũ peruenisset pleuresi conceptus moriꝫ atqs ibidẽ intra cenobij limina sepeliꝫ.

¶ Balduinus eiꝰ nois.3.ex nris hierosoly.rex vno ⁊ eodẽ anno cũ Bela.papa regnare cepit ⁊ regnauit annis tredecim. hic vero ꝓcius Balduini consobrinus fuit g ⁊ ꝩ regni sui ãno Saçi turcorum miroris aste ducẽ cũ magnis copijs hierosolymã perentẽ bello supatũ cõprebẽdit ⁊ in carcerẽ cõiecit. Sequẽtiqs ãno Damasci regẽ ex im ꝓuiso hieroso. cũ exercitu hostili aio ⁊ ipse petentem fudit atqs fugauit duobꝰ hostiũ milibꝰ cesis: ⁊ mille captis.30.tñ de suis amissis: verũ ⁊ ipse supueniẽte Balach ꝓthorus rege vna cũ ꝓceribꝰ suis captus: ⁊ in ꝓthiã ꝓductus ibidẽ in carceribꝰ ⁊ vinculis cõiectus fuit: sed ꝑcio postmodũ rẽdẽptus hieroso. redijt: ⁊ xpiaña repu. iã labentẽ reintegrauit: antiochiãqs ciuitatẽ hierosolymitano regno adiũxit: deinde ascalonitarũ regẽ hierosolymitanos infestantẽ vnico reppulit ꝑlio: atqs Balduinũ Damasci regulũ idẽ molientẽ tribꝰ ꝑlijs fudit multis eorũ more pecudũ cesis hic tandẽ defunctis nullũ ex se dimisit filiũ: sed vnicã tantum filiã.

¶ Ordo premõstratensis sub divi Benedicti regula hoc anno in Laudinẽsi dioceſi a quodã prẽ Norboberte noiẽ prĩa colonienſi initiũ sũpsit: Quis tñ ordo hic fuerit nobis nõ cõstat. Prodigia multa.

¶ Porca quedã hoc anno in Liginẽsi parrochia: teste vincentio Hallo li.xxvi. enixa ẽ porcellũ bois facie habentẽ. Eodẽ quoqs anno pullus galline quadrupes natus est.

¶ Hyems iusup asprima fuit: ꝓ qua statim valida fames subsecuta est. Ac hoũz mortalitas: luesqs aialiũ agrestiũ ⁊ domesticorũ. Strages ꝙz auium mutuo concertantiũ extitit.

¶ Terremotus preterea in italia multis in locis ꝙdraginta dierũ spacio pdurauit: ita vt villa ꝙdam pergrandis de loco suo corporaliter sit trãsportata ⁊ alibi collocata: Atqs alia prodigia fuere.

¶ Ordo tẽplarioꝝ militũ (vt multi asseuerant) sub Celasio isto põtifice apõ Hierosolymã initiũ sumpsit ⁊ ducẽtos ferme ãnos pduravit: Hi ꝓmũ hierosolymis nõ longe a dñi sepulchro habitantes pegrinos ingẽti caritate suscipiebãt: atqs eos ꝑ sacra loca armati deducebãt: ⁊ ide fine aduersariorũ molestias reducebãt: bos vita fide ⁊ gra multi pegrini europã redeũtes mirũimmodũ cõmẽdabãt: ⁊ elemosynas donariaqs largissima eis cõferebãt: Hi in ꝓncipio cũ mãtellis albis ⁊ cruce rubea incedebãt: ⁊ vt pluri mũ oẽs natiõe gallici erãt qbus ⁊ btus Bernardus abbas regulã cõposuit observandã: Verũtñ Clementis.v. pape tpibꝰ cũ a nris scitũ fuisset illos ad sarracenos defecisse: ⁊ in multis vitijs pp rerũ abũdantiã ꝓlapsos fuisse a xpianis cõprebẽsi tanꝙ ifideles ⁊ hẽtici oẽs in Syriã iterfecti sũt: ⁊ nõmõ i syria ⁊ asia: ꝙz ẽt in gallijs cũ vbiqs ignominiose nimiũ viuerẽt a philippo frãcoꝝ rege cõcedẽte sũmo ponrifice Ro. deniqs exterminati sũt: eorũqs bona opulẽtissima ptim rodijs militibꝰ q̃ isulã pauloante occupauerãt ⁊ pti nouis religiob attributa ⁊ cõsignata sũt.

¶ Portus Veneris oppidũ.

¶ Portus veneris oppidũ nro qdẽ tpe nõ ignobile in Ligurorũ finib⁹ nõ lõge a Luna olim vrbe eversa maris littore hac tẽpestate ꝺ Pisanos a genuẽsi pplo maximo ardore extruiꝫ: ⁊ eiusdẽ pplo colonia efficiꝫ: ꝓmo nãqs eidẽ loco Lune portus nomẽ iposuerũt: ꝙz postmodũ veneriꝭ cuiusdã sctissimi epi corpe e luna vrbe illuc delato cõsecratꝰ: Veneris portus appellatꝰ: Jn eiꝰ ẽt isule supremo fastigio olim quoddã Veneris tẽplũ hẽbaꝫ: i q̃ idẽ sanctissimꝰ veneriꝰ collocatꝰ veneris portus nomen obtinuit: Jd.n. Genuẽsiũ finium terminus nunc habetur: Claret.n.nunc

viris mercatura dignissimis.

¶ Tēplū mains genuēsis vbis maritime in honorē diui Laurētij martyris nup cōditū hoc ipso anno a Celasio pdicto pōtifice maxio solēni pōpa dedicat: t multis indulgētijs plurimisq; pulegijs ab eodē decorat: Jdē nāq; pōtifex: vt Jacob⁹ ipi⁹ eccīe eps refert: cū e Roma pulsus eo pueniſſet: t sui discessus rōnē reddidisset: ab ipsis genuēsib⁹ pbenigne excepti⁹ ē. Et ꝓpterea ad retributiōis signū vbē multis pulegijs exornauit: t tēplū illud vniuerso astāte t applaudēte pplō dedicauit: atq; ibidē cū magnis idulgēti s cineres p̄cursoris dñi ex mirea sup allatos collocauit: t q̄dā donaria eidem obtulit.

9319 ii20 c Aliſtus ei⁹ nois 6s papa vienēſ archiep̄s natiōe burgūdus comitisq; Burgūdie fr̄ hoc āno in gallia a cardinalib⁹ q ibidē aderāt Celasio pōtifici substitui⁹ sedit an. v. t men. x. hic ex regū frācie: anglieq; ac germanie ꝓsapia oriūdus fuit Guido antea vocatus iuris ciuilis t sacre theologie doctor q nō p̄us pōtificatū acceptare voluit q̄ cardinaliū Ro. existēciū: cleriq; ac ppli Ro. cōsensuz obtinuisset: q̄ qdē habito Ro. venit: t magno desiderio: magnoq; honore excepit. Exceptusq; stati Bñuentū se trāstulit: atq; ibidē oēs p̄incipes cōuenit: t q̄ maxime Guilielmū Apulie ducē Jordanū Cāpanie comitē: ac alios isignes viros illius italie ptis p̄incipes qbus adhibito sacro iuramēto ꝓmiserūt se in ptāte pape semp affuturos: Jndeq; Ro. rediēs legatos ad Henricū impatorē q pacē cū eo firmaret misit. Atq; rursus Bñuentū redijt: Cā illi⁹ itineris fuit: qō Guilielmus Apulie t calabrie dux Alexij impatoris greci filiā ducturus vxorē cū cōstātinopolim nauigasset curā sui ducat⁹ huic pōtifici religit. Cūq; ibidē multos suoz febrib⁹ amisisset: t ipse tandē egrot⁹ Romā relat⁹ est vbi valitudine reintegrata apud lateranū noningentoz patrū cōciliū celebrauit: vbi decretū ē nulitie supplemēta t auxilia mitti ne xp̄iani q in asia erāt capto balduino oppmerent: vñ t venetos ac genuēses t pisanos magna classe in hostē cōcitauit: i ea qppe classe: vt Jacob⁹ de voragie scribit: genuēses sui. 70 bonerarias naues misere: bis optie ex sūia gestis Calist⁹ aliqd get(ab externis reb⁹ nact⁹ basilicas multas refecit: t vbis menia īstauravit atq; arces oēs munivit: necnō aquā q̄dā in vbē iduxit: multa q̄z donaria eccīijs obtulit. Tandē de deo: deq; hoīb⁹ bñmerit⁹ āno. xv⁰ mēse pōtificatus sui qeuit in pace.

¶ Burdinus aūt antipapa natiōe hispan⁹ supioribus die. ab henrico cōtra Celasiū pōti. creat⁹: cui Bñdicto nomē datū fuerat hoc anno ēt pōtificis nomē ō Calistū pdictū vsurpare volēs quozūdā tyranoz auxilio fretus Sutrij se cōtinuit: t ibidē Romanos icursiōib⁹ vexare cepit: ac pegrinos ad vbē accedētes spoliat: pp qō Calistus repēte suas copias cōparat: t Joānē cremensez scī Grisogoni p̄sbyterū cardinalē cū expeditissimo exercitu in eū misit: deide t ipse papa subsequēs p⁹ multas cedes tādē ipm burdinū vna cū vbe cepit: t vinctū retrorsuz facie versa cū cauda i manib⁹ camelo impositū in triūphi spē Ro. cū magno plebis ridiculo ducē fecit: quē tū vita donatū pōtifex i mōasterio inclusit: t ibidem vitam finiuit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Pōti⁹ cluniacēsis abbas vir scītate t doctria isignis his tpib⁹ ob idustriā t eximiā doctrinā ro. mīro ī pcio fuit: q̄ obrē t ei⁹ familiaritate pōtifices sui tpis mirifice delectati sūt: t mīta dōaria cidē ꝓtulerūt.

¶ Petrus ēt qdā cōpostellan⁹ archiep̄s p id tps t eruditiōe fide ꝓuersatiōe ac morib⁹ oīb⁹ isignissim⁹ fuit: huic āt calist⁹ papa ꝓpterea ei⁹ īgētes vtutes t bti Jaco. duotiōez archiepat⁹ dignitatē ꝓtulit: t emeritanā pucīā ei sbēe voluit: t iter cetera cū btissime vgi. Ada. duotissim⁹ brēr: nōnlla i ei⁹ laudē ꝓposuit

¶ Bernardus ēt clarevalenſ abbas natiōe burgūdus t ipse sua vita suaq; doctrina hec tpa felicissima reddidit: Hic ex Castellione burgūdioz oppido nobili gñe oriū babuit: t ibidē cū. 22. attigisset annū vna cū. 30. socijs relicta domo in cisterciēsi mōasterio religionis habitū devotissime suscepit: Jn quo tñ ꝓfecit: t breui tēporis spacio tanti pcii ob maximā sanctitatē t doctrinā baberi ceptus est: vt clare valēsis monasterij abbas ab oīb⁹ creatus fuerit cui qdē loco maxia cū gloria p sex t. 30. annos p̄fuit: in quo p̄ter laudabilē vitam t sanctitatē maximā: infrascripta edidit ingenij sui monumēta: videlicet.

De cōsideratiōe suipsius	li. 5. icipit Subijt aūt	De diligendo deo	li. i. Viro illu.
De canticis canticoz	li. 83. icipit Nobis scz	De amore dei	li. i. Ascendam us.
De p̄cepto t dispēsatione	li. 4. Qua mente	Meditationum	li. i. Multi multa
De gra t libero arbitrio	li. i. Loquēte me	De regimine familie	li. i. Gratioso
De duob⁹ gradi. hūilita.	li. i. Rogasti me	De colloquio Symonis ad Jesum	
De. 12. gradibus supbie	li. i. Primus itaq;	De gradibus noue militie li. i.	
Ad Jnocē. papā ō hēses	li. i. De contēptu	Sup Missus ē omelias quatuor: Missus est.	

Super Qui habitat in adiutorio omelias. 16. cōsidera labo. Exhortatoriū q̄z de passiōe t resurrectiōe scripsit: Ac varias epl̄as nūero. 145. vnā potissimū ad Genuēses q̄ eos carpit: vnde t in ep̄z suum post Ayraldū ep̄z sibi delegerūt: lz pōtifex Calixtus ob vniuersalis ecclesie bonū eis renuit confirmare: scripsit t p̄terea apologeticū t sermones multos in solēnibus diebus habitos.

¶ Hugo natione gallus ex castro sancti Victoris canonicus (vt multi affirmāt) regularis t parisiensiū clarissimus doctor hac ipsa tēpestate ibidē floruit: t multo in pcio fuit: q̄ preter sanctitatē de q̄ mira leguntur tum docēdo: tū scribēdo multis admodū prefuit. Et inter cetera hec q̄ subiecta sunt post se reliquit monumēta. Et primo quidem.

De sacramentis	li. i. icipit arduū pfectio	De volēti nubere	li. i. Dum te.
De medicina anime	li. i. hō microcosmus	De. 3. volūtatibus in xp̄o	li. i. Queris de vo.

De meditatione li.i. Meditatio est.
De incarnatiõe verbi li.i. Quidam fuerũt
De sapientia christi li.i. Queritꝫ de anima
De substãtia dilectiõis li.i. Quotidianũ
De anima li.7. Multi mala
De claustro anime li.4. Rogasti nos
De arca Noe li.4. Principiũ ipla.
Diascolon li.9. Diuꝫ expetẽdaꝫ
De virtute orandi li.i. Quo audioꝛ
De arca noe iterum li.7. Loquar de se
De vanitate mũdi li.3. O mũde imunde
De laude charitatis li.i. Jam multos
De cantico virginis li.i. Maximã hãc
De dominica oratione li.i. Septem sunt
De eadem iterum li.i. Inter omnia
De septem donis li.i. Scriptum est
De conscientia li.i. Domꝰ hec in qua
Confessio eiusdem li.i. Solꝰ solitudine
De ptãte ⁊ volũtate dei li.i. Queritis de
De ĩstitutiõe nouitioꝝ li.i. Quia fratres
De disciplina mõachoꝝ li.i. Disciplina est
De amoꝛe ad sponsaꝫ li.i. Ibi mihi.
De sacra scrip. ⁊ eiꝰ scriptꝝ li.i. Lectoꝛẽ diuinaruꝫ
Speculum eiusdem li.i. De sacra
De gnqꝫ libꝛis Moysi li.i. Sciendũ ꝙ
De beniamin eiusdem li.i. Spũalis domini
Mysterium ecclesie li.i. Oportet vt
Super cãtica cãticoꝝ li.i. In ꝓncipio labo.
Super regula Aug. li.i. Hec precepta
De natura bestiarum li.i. Leo fer.
Ezechielis expositio li.i. Multꝝ diuine
De differentia diuine ac humane theologie supcelestem hierarchiam capitula quindecim li.i.
Epithoma in philosophiam. Incipit: Sepe nobis
Sermones quoqꝫ innumerabiles elegãtesqꝫ ac doctos composuit.

Honorius eius nois secundus papa natione Imolensis Hostiensis episcopus Lambertus antea vocatus hoc ãno Calisto pontifici suffectus sedit ãnis gnqꝫ: mẽsibus quinqꝫ ⁊ dieb⁹ tribus: Qui ⁊ si obscuro loco natus: litteratura tamen moꝛibus ⁊ tanto magistratu dignus fuit. Attamen ipsius ingressum nõ eque bonum fuisse ferunt: quia quozũdam ambitiõe potius ꝙ omnium bonoꝛum consensu inijsse pontificatum. Et quidem pontifex effectus statim Cardinales quosdam insignes viros creauit: quoꝛum opera magnis in rebus postea vsus est: Tandem cuꝫ pontificatum per quinquennium recte gubernasset moꝛitur: ⁊ cunctis collachrymantibus in basilica Lateranensi sepelitur. b 1126 6325

¶ Hulielmꝰ ãt Rogerij ducis filiꝰ Apulie ⁊ Calabꝛie dux hoc ãno postꝙ sexdeci ãnis regnassꝫ a Rogerio ꝓsobꝛino ꝓncipatu deiciẽ: ⁊ stati apud Salernitanũ ꝓncipẽ cõfugiẽs ibidẽ sine herede moꝛitur: atqꝫ ita i eo ois Roberti ⁊ Huiscardi familia ꝑ lineã masculinã defecit. Is nãqꝫ Hulielmꝰ Cõstãtinopolim abiẽs Alexij impatoꝛis filiã in matrimoniũ ꝓmissaꝫ ducturꝰ Calabꝛiã ⁊ Apuliã, puincias suas Calixto põtifici: vt diximꝰ: cõmẽdauit. Sed Rogerius altero Rogerio genitus eiꝰ ex materna linea ꝓsobꝛinus Sicilie comes nil põtificẽ veritꝰ Calabꝛiã statim inuasit: ⁊ ꝑus dimidiã cepit ꝙ põtifex de ferenda ope cogitare potuerit. Ac sic bonus Hulielmꝰ hic vxoꝛe ⁊ dominio simul frustratus apud Salernitanum principem deniqꝫ sine filijs obijt.

¶ Rogerius ãt ꝑdictus Sicilie ⁊ Apulie rex hoc ãno postꝙ Apuliã ⁊ Calabꝛiã Hulielmo predicto abstulissꝫ: nõ se vltro comitẽ: sed regẽ appellari voluit: ⁊ in eo regno regnauit ãnis. 23. Hunc Innocentius eius nominis secũdus papa cum aliquãdo in Balucio oppido acriter obsideret Hulielmꝰ eius filius Calabꝛie dux vnico ꝑlio liberauit: atqꝫ põtificẽ cũ multꝫ cardinalibꝰ cepit: quẽ nõ ita multo pꝰ Rogerius ipse hac modestia vsus liberũ eẽ voluit: Quãobcãm Rogerius quod voluit deinceps a pontifice impetrauit ꝓter regiũ titulũ. Verũ cũ postmodũ Innocẽtius ꝑdictus Roma pulsus eẽt: videlicet ab Anacleto papa adulterio vtriusqꝫ Sicilie rex ab ipso Innocẽtio declaratur: q̃ ex re copijs ⁊ armis ⁊ ais auctus: classe ꝑ Aphꝛicã trãsiens multas cõprehẽdit vꝛbes: ⁊ Tunisij regẽ sibi fecit tributarium. Inde in Hreciã traijciẽs Coꝛcirã ĩsulã Coꝛithũqꝫ: ⁊ Thebas atqꝫ Euboiã de greccoꝝ impio abstulit Belatus quoqꝫ Constantinopolim suburbia eius videẽte imperatoꝛe incẽdit: eiusdemqꝫ imperatoꝛis edes aliq̃diu oppugnauit. Verũ postea in Siciliã veniẽs in venetoꝛum mãus incidit: ⁊ ex suis triremi bus ad. xx. amisit, ꝓpter quod timoꝛe perterritus salutem sibi fuga conquisiuit: Domũqꝫ reuersꝰ haud multopost panoꝛmi moriens Hulielmum filium successoꝛem reliquit.

¶ Hyems asperrima hoc ãno teste Vincentio gallo li. 26. vbiqꝫ fuit: in qua quidem multa pecoꝛa: atqꝫ homines periere: ⁊ frugibus exustis miserabilis subsecuta est fames.

¶ Genuensium victoria.

¶ Genuenses superioꝛibus annis pisanis: qui maris imperium ob nauales gloꝛie potẽtiam sibi vẽdicabant infensi hoc anno cõtra ipsos pisanos implacabile bellum susceperũt: ⁊ maxima classe captata vꝫ octoginta triremiuꝫ ⁊ triũ maximarum nauium: ac aliozum lignozum triginta quinqꝫ cuꝫ ingẽti aio pisas vsqꝫ nauigarũt. Ibidemqꝫ ⁊ per arnum fluuium: atqꝫ per terram diu vꝛbem oppugnauerẽ ⁊ multas clades eisdem pisanis intulere: Quãobrẽ pisani lacessiti levatos cum carthа ⁊ atramẽto ad genuẽses miserẽ oratos ⁊ obsecratos vt eos cõmendatos susciperẽt: ga quicqd preciperẽt suis mãdatꝝ obtemperarẽt. At genuenses vt pisanoꝛum superbiam cõprimerent: eoꝛum domoꝛum tecta vsqꝫ ad primum solarium deponi iusserunt: Quibus gestis etiam plumbinum oppidum eoꝛum ceperunt: ⁊ funditus euerterunt: Quo quidem penitus euerso: viros ac mulieres omnes captiuas abduxere. Superioꝛi etiam anno genuenses cum septem tantum triremibus vniuersis stupentibus duas ⁊ viginti falcatas 1128 6327

pisanorum naues cū sexaginta eorum triremibus ceperant. ⁊ Venetā cū captiuis innumerabilibus in triumphi modum perduxerunt. Hec Iacobus theologus eorum archiepiscopus.

6328 1129 Lotharius non⁹ germanorum⁹ impator hoc āno indemortui Henrici impatoris loco legitimis suffragijs cesar creat⁹ impanit ānis. xi. Impioq; suscepto stati Innocētiū papā a petro āti papa Roma pulsus in Lotharingiā gallie apud Leodiū adijt: ⁊ sui dissensus cāz audire voluit. Quo audito hoiez ꝑsolatus ē: ⁊ iureiurādo spopōdit se illū tutū cū oīb⁹ reducturū. Et magno cōfesti exercitu cōparato in italiā cū pōtifice vēit. Romāq; ingressi pōtificē nullo ōdicēte in lateranū pduxit: ⁊ mira felicitate stati oia ad sanitatē redegit. Cui⁹ bñficio deuict⁹ Innocēti⁹ ipsum imperij corona solēni pōpa coronauit: Qui mox in germaniā ad ꝓximēdos Boemor mot⁹ redijt: ⁊ hijs q dē supat(itez cū exercitu in italiā redijt: ac romāor seditiōes suppressit. Rogeriūq; predictū Apulie i uasorem breui italia pepulit: lz negligētia pōtificū oia stati recuperauerit. Hic itaq; impator multe prudentie atq; clemētie ꝓceps fuit: Qui in toto suo imperio nil gessit quod merito ab aliquo reprehendi potuerit. Familiaritate nāq; scōrū virorū: ⁊ presertim Bernardi abbat(mirifice delectat⁹ fuit: Qui tā dem de deo: deq; hoibus bñmerit⁹ in patriā suam iter faciens Verone defecit.

Innocētius eius nois 8s papa natiōe Ro. patre Joāne de regiōe Trāstyberi Honorio hoc āno surrogatus sedit ānis. i4. mēsi. 8. ⁊ dieb⁹. 8. Qui pōtificatu suscepto statim in Rogeriū Apulie ducē mouet: a quo p⁹ dira vtriusq; prelia pōtifex ipse cū multi(cardinalib⁹ captus est Sed Rogeri⁹ (vt erat vir prudēs) capto pōtifice reuerētia ⁊ modestia vsus stati ipsum libez cū Cardinalib⁹ esse voluit: ⁊ Romā cū maxia reuerētia remisit. At pōtifex Romā reuers⁹: vbi petr⁹ romanū ciuē ātipapā creatū ⁊ oia seditiōib⁹ plena cerneret resq; ad multorū cedes spectare videret spōte cessit. Et ꝓmo gdem pisas aduauigauit: deinde genuā a quib⁹ oībus pietissime ⁊ munificētissime susceptus in Frāciā tuto ꝓfidio perductus ē: vbi ⁊ a btō Bernardo viro scissimo: ⁊ a cūctis ꝓcipia⁹ qui tū beatū Bernardū maxia veneratiōe ꝓsequebatur: q apud Clarū ei rei gratia cōuenerāt magnifice susciptur. Eoq; loci cōsilio celebrato petrū antipapā cū sectatorib⁹ suis cōdēnauit in belgis: Deinde alia synodo stati in italiā vna cū Lothario impatore redijt: Celebratoq; ēt apud placētinā vrbem cōcilio pisas se cōtulit: quā gdē ciuitatē cū genuēsi populo iā pridē dissidētez ad pacē tādē redegit: Hijs gestis vna cū imperatore Romā accessit: ⁊ cū magno exercitu vrbē ingressus: nusq; antipapa apparēte: in Lateranū peruēit: atq; ita factiosos ⁊ Rogeriū Sicilie regē ad sanitatē ⁊ obediētiā redegit. Cui⁹ rū dū quietura respu. christiana putaret: Ecce Romani ꝓtra eū coniua erigētes Senatores more antiquo denuo creāt: Qui rēpu. romanā ditionēq; ad seculares pertinētē gubernarēt. Vnde ⁊ pōtifex: vt ⁊ hijs ēt resisteret apud lateranū cōciliū aliud habere voluit. Atq; in eo cōcilio: Gratiano teste ꝓstitui onem edidit: Ne gs laic⁹ sub anathematis pēa manū violētā in clericū mittē presumēt: sicut hēm⁹ i canone. i7. q. 4. c. Sigs suadente diabolo. Cādauerat itē supiozibus ānis in remēsi concilio subiaconibus ⁊ supra sub oīum bñficioz priuatiōe cōtinenter viuere: vt ēt legitur intra decreta. i8. di. c. Decreuimus: vt hij. Cetuit ꝓterea ne gs eps in ecclesiastico bñficio sibi successorē constituret. 8. q. i. c. Apostolica auctoritate. Tādē. ii 43. defunctus apō Lateranum sepelitur.

¶ Petrus pollan⁹. 38. Venetoz dux codē anno quo ⁊ Innocēti⁹ bonoz oīum suffragijs creat⁹ dux ducauit ānis. i8. vir certe cōcilio ⁊ mānu ꝓmptissim⁹ q ex senatusc̄sulto Emanueli Grecoz imperatori ō Rogeriū Apulie regē admodū sauit: ⁊ auxilio semp affuit: Quapp instructa classe maxia corynthū Thebas Euboiā Corcyrāq; ilsulas ex imperio grecoz ab ipso Rogerio rege: vt diximus: occupatas ipse recepit: ac. 20. ipsius triremes vnico prelio debellauit: atq; submersit. Insup ⁊ Justinopolim vrbem a Justino secūdo cōditā venetis acgsiuit. Tādē cū in classico bello cōtinue ꝑsaret: i eo viriliter cecidit: ⁊ Venetias cū ingenti luctu delatus in monasterio sancti Cypriani de mutiano sepellitur.

¶ Petrus quidā Roman⁹ cuius petri quōdā Leonis viri potētissimi hoc āno dū Innocēti⁹ pōtifex in bello capt⁹ cēt: a qbusdā seditiosis ātipapa creat⁹ anaclet⁹ appellatur: Qui mox in pōtificatu intrusus: vt seditiosos quosq; alliceret vniuersas vrbis basilicas suis thesauris expoliat: ⁊ inter cetera a basilica beati petri crucifixum aureum: ⁊ quasdam coronas impreciabiles pendentes abstulit: insuper ⁊ ciborium: quod sanctus Leo papa sibi extruxerat destruxit. Vnde tantam pecuniarum vim conflauit: vt facile legationibus sceleratissimū quēq; in suā sentētiam traheret. Verū plātula quā nō plātauit celestis agricola cito eradicata ē: Quia Lothario imperatore superuenīte ipsum cum eius factiōe oio cū rubore depulit: ⁊ Innocētiū pulsum in sedē collocauit: Ipse autem tādiu in suo sensu obstinatus pmānsit donec adiudicatus Sathane moreretur. Cardinales autem eius statim cum luctu ad misericordiā pontificis confugerunt.

6330 1131 ¶ Fulco quartus hierosolymorū rex Balduini precedētis regis gener ⁊ Andegauēsium comes hoc anno regnare cepit: ⁊ regnauit ānis vndecim: hic quippe christianissimus vir fuit ⁊ in armis acerrim⁹ propugnator quoadnixit extitit. Qui vbi hierosolymam ⁊ eius regnū auxilio ⁊ virtute dnorum filioz acerrime tutatus fuisset: etiam inter cetera virilitatis sue opera turcos agrum persicum incolentes persepe fudit: ⁊ nō solum fudit: sed etiam ad tria milia eorum vnico prelio interfecit: ac totidem cepit: quā ob rem eisdem turcis maximū timorem incussit. Verūtamen dux aliquando lepore mimium concite insequeretur casu equi sui corruit: ⁊ mortuus est.

¶ Ludouicus precedentis Ludouici filius ⁊ ipse ho eodem ãno patri in Frãcozum regnum succedens regnauit ãnis quadragintaocto: vir ingẽtis animi ⁊ virtut(: qui diligẽs ea que dei sunt quartodecimo regni sui ãno vna cum Cõrado Cesare cũ ingẽti multitudine christianoꝝ ad expugnationez terre sancte in subsidium christicolarum: ga ibidez sedulo ferebãtur deficere animosissime trãsijt: Vbi cum multa strennue gessisset: ⁊ sui aliquando sine ozdine pergerent fame omnes oppressi: eodem quasi anno domum tristis redijt.

¶ Archiepiscopatus genuensium hic incipit.

¶ Syrus genuẽsium ep̃s vir vtiqz bonꝰ ⁊ multarũ rerũ sciẽtissimus: hoc ãno: vt Jacobus theologus scribit: ex ep̃o ꝓmus genuẽsiũ archiep̃s apud Cometũ ab Jnnocẽtio ꝑdicto pontifice ꝓstituit: Qui ⁊ Corsice insule ep̃os cũ bobiẽsi brumacẽsiqz ac nolẽsi subditos assignauit. Sedit aũt hic ipse postꝙ id dignitatis nunꝰ obtinuit ãnos viginti. Nam tum genuẽses maritimo bello prepotẽtes eũdẽ Jnnocentium papã a petro adulterino pontifice pulsum vna cum pisanis ⁊ Lothario imperatoze: Romam e gallijs tute perduxere: ⁊ in sede cum pace collocauere: Quo beneficio deuictus pontifex prius int̃ genuenses ipsos ⁊ pisanos tãdez pace firmata genuensem hunc episcopum qui mediolanensi suberat archiepiscopum creauit: eo qꝺ vir doctus ⁊ singularis virtutis esset. 1133 6332

¶ Pisanis quoqz eodem loco ⁊ tempoze idem Jnnocẽtius papa in signum retributionis archiepiscopatus dignitatem contulit tribus alijs Corsice insule episcopis ⁊ populonien̄se sibi submissis. 1135 6334

¶ Calor diuturnꝰ admodũ estuãs hoc ãno in cisalpina gallia tãtã siccitatẽ dedit: vt frugibꝰ vniuersis siccitate eadẽ exiccatis miserabilis subseqũret vbiqz fames: Atqz ẽt ex eo mult(in locis terra fomite immixta maximo pplꝰ terroze flãmas emittẽr: vnde nõ ita multopost lugubris ⁊ miserãda pestis in toto pene oꝛbe subsecuta ẽ: Ex qua ẽt Lucꝰ secũdꝰ ⁊ Celestinus secũdus summi põtifices interiere.

¶ Templũ aũt Misericozdie eã ob rẽ hac in nostra vrbe Bergomo in honoꝛẽ beatissime dei genitricis marie in vrbis foro iuxta cathedralẽ basilicã indicibili ꝑpẽ: tũ impẽsa: tũ artis elegãtia ⁊ lapidibus quadrat(⁊ sectis a cõciuibꝰ nostris ob misericozdiã ipsius genitricis dei Marie boc estuãti tpe implorandã hoc ãno ceptũ fuit: atqz inde per tẽpora eximia pulchritudine cõsumatũ. Eo nanqz tẽpoze Berrandã hoc ãno ceptũ fuit: atqz inde per tẽpora eximia pulchritudine cõsumatũ. Eo nanqz tẽpoze Berrandus Rex presente: quozundam episcopozum ⁊ abbatum Synodo congregata rationibus quibusdam euidentissimis conuictus non modo sui erroꝛis sententiam mutauit: Verum etiam monasticum induit habitum: ac deinceps vna cum quibusdam discipulis in deserto loco secessit: ⁊ ibidem cunctis diebus vite sue sanctissime vixit.

¶ Hilbertus etiam philosophus natione britannicus eo etiam tempoze magno in precio apud Gallos habitus fuit: qui tante fuit doctrine: qꝺ ob scientiarum varietatem illis in locis vniuersalis doctoꝛ appellatus fuit: Scripsit autem plurima que videre minime potuit.

¶ Ricardus autem monachus de sancto Victoze: vir quidem doctrine prestabilis: ⁊ sine vlla dubitatione disputatoꝛ acutissim⁹ ꝙ hec q̃qz tpa (teste Vincẽtio gallo) parisiꝰ clarissimꝰ ⁊ inclytꝰ fuit: Qui preter sanctitatẽ etiã infrascripta grauiter quidẽ ⁊ copiose edidit opuscula: videlicet.

De trinitate pulcheꝛ	li. 6. icipit: ſi ad ſblimũ	De ptãte ligãdi ⁊ soluẽdi	li. i. Quecũqz ligaueꝛ(
De spũ blasphemie	li. i. Que in euãgelio	De differẽtia peccatorũ	li. i. Qñ q̃stioni tue
De ptãte iudiciaria	li. i. Jn regeneratiõe	De. 12. patriarchis	li. i. Beniamin adole.
De verbis apostoli	li. i. Queris quomõ	De statu hominis	li. i. Omne caput
Super danielem	li. i. Quid illud	Hũit ⁊ hmõcs ad pplm elegãtes ⁊ doctos.	

Onradus eius nois secũdus gnẽ Sueꝰ decimus germanoꝝ imperatoꝛ: hoc ãno Lothario suffectus imperauit ãnis octodecim: Hic primo Bauarie dux ⁊ Hẽrici quarti nepos fuit: ꝑn ceps sigdem inclytus ⁊ clemẽs existẽs a diuo Bernardo abbate plurimuz dilectꝰ fuit: cuius gdem hortatu in sarracenos crucẽ vna cũ Ludouico Frãcozũ rege: ⁊ Alphonso Hispanie ac Henrico Anglie regibꝰ: alijsqz plurimis ꝓncipibꝰ sumpsit: vnde magno cruce signatozũ comparato exercitu Cõstãtinopolim ꝓmo peruẽit: vbi ab Emanuele Grecozũ imperatoze ꝓcibꝰ cõpulsis Jconium Grecozũ oppidũ optime munitũ ⁊ frequẽtissimũ obsedit. Pollicituſqz ẽ idẽ grecꝰ impera: oꝛ se oĩa que exercitui erãt necessaria mistraturũ: dũqz castrũ a nostris obsideret: sceleste imperatoꝛ greca vsus infidelitate gypsuz farine immiscuit: ⁊ maximã ꝙtitatẽ in exercitũ misit: Bũqz ex ea pãis cõfecꝰ fuisset: ⁊ ex eo exercitꝰ comedisset: mox tot milites periere: vt omissa obsidiõe in Thraciã secedẽ oporteret: tãdẽ hierusalẽ pueniẽs multa circa Damascũ ꝓmisit certamia. Cũqz magnis conatibꝰ eã obsideret ⁊ milites fame fitiqz plurimũ laboꝛarẽt: nõ sine cõtuelia obsidionẽ soluit: ⁊ diminut(variis casibus exercitibus in Europã tãdẽ cũ Ludouico Frãcozũ rege venit. Ac sic deniqz Cõradus hic anteꝙ imperialez benedictionẽ percipere potuisset e vita excessit. 1137 6338

¶ Edessa Ciuitas Mesopotamie

6339 | ii40

¶ Edessa ãt Mesopotamie ciuitaſ ab hebreis Arach vocata ꝫ ipſo ãno ab Blaph turcoꝝ ꝓncipe capiť: ⁊ in ſuã ptãtẽ reducit vbi occiſis oĩb⁹ fidẽ xp̃i negare recuſantib⁹ ẽt in dedecus xp̃iani nois ibidẽ nobileſ matronas capiẽs ſup altare ſancti Joãnis baptiſte: quod ſciebat a noſtris p̃cultuꝫ eſſe ſtuprar̃ fecit. Ea.n. vrbs rages fuit ad quã Thobiã filiũ ſuũ miſiſſe: ſacra Thodie tradit hiſtoria: quãqꝫ Thade⁹ apoſtol⁹ ad fidẽ xp̃i ꝓuertit: ⁊ in q̃ bti thome apoſtoli oſſib⁹ decorata: Abbagarus rex regnuꝫ obtinuit: qui.ſ. Abbagarus dat̃ ad Jeſuꝫ dñm nr̃m epiſtolis ſcripta mãu dei reſpõſa percipere meruit: q̃ a tpe euerſiõis hieruſalẽ. 44. annis chriſtianis paru erat.

6340 | ii41

¶ Balduin⁹ huius nois tertiꝰ: gntus hieroſolymoꝝ rex hoc ãno Fulco patre ci⁹ deſuncto in regnuꝫ ſuccedẽs regnauit ãnis. 24. Vir ⁊ ipſe ſtrẽnuus q Cõradi expeditiõe dãnatus Aſcolonią vrbeꝫ diu a xp̃ianis obſeſſam vi cepit: ac Gazã antiqſſimã vrbẽ penitus derelictã reedificauit: ⁊ militib⁹ tẽplarijs ad inhabitãdum cõceſſit. Tãti quoqꝫ ai ac magnitudis fuit: vt ẽt turcoꝝ ſatrapas hic ricõtinnos oppugnãtes aggredi auſus fuerit: Ex quibus prelio ſuperat̃ gnqꝫ milia interfecit: Et deinde Nozãdinuꝫ damaſcenoꝝ militie ꝓncipem ſuos agros infeſtantẽ magna clade affectũ vſq; ad Damaſci menia ꝑſecutus fuit. Beniqꝫ ſine liberis deficiens Almericum fratrem habuit ſucceſſorem.

6344 | ii45

Eleſtinus ſecũd⁹ papa natiõe tuſcꝰ ex quodã ſancte Felicitat̃ caſtro nat⁹ Guido ãtea vocatus hoc ãno in Jnnocẽtij locũ omniũ cõſenſu põtifex creatus ſedit mẽſi. v. Hic beat⁹ tan
c tũmodo in hoc dici põt: q̃ nullis ſeditiõibuſ toto ſuo põtificatu vexat⁹ fuerit: ꝓpter hãc (vt arbitroꝝ cãm) quia vbiqꝫ pelle laboratum eſt: ex qua etiam ipſe menſe quinto defecit: in lateranenſi baſilica ſepultus fuit.

6345 | ii46

Celeſtinus tertius papa natiõe bononiẽſis patre Alberto poſt Celeſtinũ põtificem predictũ, ſedit mẽſi. xi. ⁊ die. 4. hic tituli ſancte crucis in hieruſalẽ preſbyter cardinalis fuit: quaꝫ qdem
I baſilicã ferme totã collapſam, ꝓpꝛijs expẽſis reſtituit: qui inito põtificatu nil prętermiſit: quod ad expeditionẽ hieroſolymitanã admodum neceſſariam pertinebat. verum ⁊ ipſe ouꝫ in bijs verſaretur peſte abſumitur: ⁊ in lateranenſi baſilica ſepelitur.

¶ Joãnes de tpib⁹ ſic appellat⁹) vt chronice oẽs tradũt: hoc eodẽ ãno cũ. 361. ãnis vixiſſꝫ: i gallijs moritur: quẽ Caroli magni armigerꝝ fuiſſe tradũt.

¶ Moneta genuenſibus conceditur.

¶ Genuẽſes hac tẽpeſtate cũ ⁊ ditiõe diuitijſqꝫ ac gloria admodũ clari brẽnt a Cõrado iſto Cęſare ſignãdi pecuniã ⁊ aureã ⁊ argẽteã ꝑnilegiũ obtinuerũt cũ ipſi⁹. ſ. nota: qõ ⁊ nũc vſq; apõ eos in fidẽ ꝑmiſſorũ fideliter ſuatũ ẽ. Nã vſq ad id tp̃s: vt Jacob⁹ eoꝝ theologus refert: Genuenſes niſi papienſi moneta: ⁊ quibuſdam paruulis: qui Brunetti dicebantur vſi fuerant.

6346 | ii47

Eugenius eius nois. 3. papa natiõe piſan⁹ ſci Anaſtaſij abbas: quẽ btũs Bernard⁹ mõachũ fecerat p⁹ Luciũ põtificẽ papa electꝰ ſedit ãnis. 8. mẽſi. 7. ⁊ dieb⁹. 20. Hic vir prudẽtiſſimus ⁊ optim⁹ fuit q romanoꝝ conatus intelligẽs: qui ſcilicet ſenatores ſuos confirmari omnino volebãt ad farenſe monaſteriũ noctu in ſabinos abijt: ibiqꝫ cõſecrat⁹ ſtati Romaꝫ redijt: ⁊ moleſtãtes romãos moleſtare cepit: q pace petita magiſtratu ſe abdicarũt. Sꝫ paulop⁹ intelligẽs dolo ſe cõtra cũ romãos agẽ tyberi dilabit: qnẽ romãi nõ ſec⁹ q̃ gelaſiũ oli cũ ſagittis ꝑſecuti ſunt. Ille ãt piſas ⁊ deinde in frãciã nauigauit: vbi repto Bernardo patre ſuo ad ludouicũ frãcie regẽ ſe cõtulit: illiqꝫ cruce ſignauit: ⁊ multos cũ eo in turcos ⁊ ſaracenos aiauit. Jnde regis auxilio fret⁹ Romã redijt: ⁊ a romãis cũ magno apparatu: ⁊ eximio ouꝫ expectatiõe exceptus ẽ. Verũ cũ tybur recreãdi ai gratia ꝓceſſiſſet: nõ ita multo p⁹ ibidẽ vita diſceſſiſſet: Romãqꝫ delatus in baſilica beati petri ſepelitur.

¶ Dominicus mauroceno eius nois ſeptimuſ: quadrageſimuſ Venetorum dux eo ãno quo Eugenius omnium cõſenſu dux creatus ducauit ãnis ſeptẽ. Hic nanqꝫ verus ⁊ integer ac apertus vir fuit: qui ſine ſimulatiõe: ſineqꝫ fictione chriſtianã religionẽ quoad potuit intus ⁊ extra exoluit: ⁊ propterea claſſem ſubſidiariam in auxilium xp̃ianorum in Aſiam miſit: paciſqꝫ amator exiſtens bella inuitus ſuſcepit: Sed edificandi ſtudio vehemẽtem curam exhibuit: Quamobrem Venetam vrbem maximis edificijs ſua comunmuni impenſa exornauit: Et inter cetera ſancti Marci turrim campanariam excitauit: ſuoque hortatu ⁊ exemplo hoſpitale in canalis orphani ripa edificatum fuit: Et licet in tanto faſtigio collocatus eſſet: nunq̃ tamen litterarum ſtudium intermiſiſſe legitur. Moriens tandem cum maximo omnium luctu apud ſanctam crucem ſepelitur.

¶ Gennẽses christianissimi ⁊ magnanimes viri hoc ãno Eugenij pape hortatu classez centũ ⁊ 63. lignozũ ꝺ turcos ⁊ saracenos q xpianos crebris incursiõib⁹ infestabãt armauerũt: ⁊ vna cũ barchinonẽ ii49 6348
si ꝓncipe i armariã ꝓficiscũtur: vbi ⁊ hostili aio turcos ac sarracenos inuadũt: cuz qbus prelio cõserto diu ⁊ acriter maxima cũ cede pugnauerũt. Tãdez genuẽses supiores existẽtes ipsis barbaris ingẽtem cladẽ dedere. Nã cum in eodez prelio ad viginti milia interfecissent: vbẽ ⁊ quecũqz in predã data⁊ etiam decẽ milia vtriusqz sexus ex ea capta cum ingẽti gaudio: vt Jacob⁹ eozum theolog⁹ scribit: Gemma⁊ in triumphi modum perduxere: Quozũ spolijs genuẽses mirũ immodũ ditati etiaz ex ipsozum manubijs multa donaria in auro ⁊ argento eozũ ecclesijs obtulere.

¶ Noruegia ꝓuincia hijs ꝺqz tpib⁹ vinaci ꝓdicatiõe albanẽsis epi xpi fidẽ recepit: Ob cui⁹ bñficiuz atqz vtutẽ: postea Anastasio q̃rto defuncto maxio oiuz cõsensu põtifex creat⁹ hadrian⁹ q̃rt⁹ appellat⁹ẽ.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Gratian⁹ sci ꝓculi monachus ꝓria etbruscꝰ tẽpestate istac apõ Bononiã italie vbẽ ob eius ingenij ⁊ doctrine magnitudinẽ maxio in ꝓcio bitus ẽ: vbi inter cetera sue lucubratiõis epa decretoz libz accuratissime collegit: Cui⁹ ꝓncipiũ ẽ: Humanũ gen⁹ duob⁹ regitur: Quod gdẽ celeberrimũ op⁹ Eugenius põtifex approbauit: ⁊ legẽdũ publico gymnasio cõcessit. Jpm ãt libũ in tres diuisit ptes: vz distinctiões põtifex approbauit: ⁊ legẽdũ publico gymnasio cõcessit. Jpm ãt libũ in tres diuisit ptes: vz distinctiões causas ⁊ de cõsecratiõib⁹. Primã ãt ptem in vnã ⁊ cẽtum particulas distinxit. Secũdam in. 36. causas. Ac tertiã de consecratione nuncupauit: eo qꝺ ita iam inceperit. Et hanc quoqz in quinqz distinctiones diuisit: De quibus bij extant versus. Una cum centum distinctio fit tibi prima. Ac. 36. cause sunt parte secunda. Hunc finit ⁊ complet dictio quinta.

¶ Petrus lõbardus parisiẽsis epꝰ ex Nouaria cisalpine vrbe oriũd⁹ ꝓ id ꝺqz tps: vt Vincẽti⁹ gallus testat apud parisiũ inter doctos nõ solũ sue etat⁊: sed ⁊ ꝓtiũ seculoz lris ornatissim⁹ ⁊ bonitate vite atqz ingenij acumine clarissimus ⁊ celeberrimus fuit: Cuius rei gratia quatuoz sententiarum libros accuratissime collegit: Cui⁹ ꝓncipiũ ẽ: Humanũ gen⁹ duob⁹ regitur: Quod gdẽ celeberrimũ op⁹ Eugenius põtifex approbauit: ⁊ legẽdũ publico gymnasio cõcessit. Jpm ãt libũ in tres diuisit ptes: vz distinctiões põtifex approbauit: ⁊ legẽdũ publico gymnasio cõcessit. Jpm ãt libũ in tres diuisit ptes: vz distinctiões curate doctissimeqz cõposuit: cuius libri principium est. Cupiens aligd de penuria. Jndeqz psalteriũ rotũ: ⁊ pauli epl̃as optime glosauit: atqz sermões multos ⁊ doctos atqz elegãtes ad populũ habuit.

¶ Petrũ ꝓterea cognomẽto Comestorẽ: predict⁊ nõ carne: sed vtute fratrẽ: ⁊ ipse eadẽ etate ⁊ tempestate in gallijs floruisse: Vincẽti⁹ gall⁹ affirmat: q vtriusqz testamẽti historiã diligẽter ⁊ accurate explanauit: cui⁹ ꝓncipiũ ẽ: Jmpatozie maiestat⁊. Alia ẽt nõnulla edidit: sed ⁊ versus quosdã in laudẽ btẽ virginis marie pulcherrimos composuit.

¶ Auicena quoqz hispalẽsis medic⁹ oĩum clarissim⁹ eminẽtissimi ingenij vir: de cui⁹ vita nil certuz feme hẽtur: hijs tpib⁹ vniuerso orbi clarissim⁹ hẽtur: quẽ mesue ⁊ zoar medici Alboalim vocãt: sz vulgares Bythinie regẽ fuisse dicũt: ⁊ ab Aueroi medico venenatũ tradũt: sed anteq̃ periret ipse illũ Auenroim interfecisse: q cũ in oĩ doctrina eruditissim⁹ eẽt: libz excellẽtissimũ ꝓposuit: in quo oẽz logicã: oẽm qz nãlẽ phiam mult⁊ volumib⁹ cõpleeti uoluit. Methaphisicã deinde accuratissime enucleauit: Distinctiusqz ac clarius ꝺ ceteris medicis p⁹ alios medicos in lingua arabica postq̃ oĩum medicoz scripta vidisset medicinã oẽz in qnqz libris descripsit: in qb⁹ se Galiẽi interꝑtẽ appellat. Scripsit quoqz ⁊ de viribus cordis: de tyriaca: de diluuijs canticoz ẽt libz edidit. De alchimia ad Alfem phũm. Jnsuper ⁊ liber quidã: qui de colica tractat eidem ascribitur.

¶ Auerois quoqz medicus ꝓgnomẽto cõmẽtator: phũs gdẽ clarissim⁹: ⁊ ipse apõ cordubã hispanie vbẽ hoc tpe: vt ex libro ei⁹ q de celo tractat: hẽtur floruit: ⁊ multa ꝓposuit: ⁊ adeo excellẽter in oẽs Aristotelis libros scripsit: vt cõmẽtatoris ꝓgnomẽtũ pmeruerit: deinde de substãtia orbis: ⁊ de sectis cõposuit: Librũqz pulchrũ de medicina collegit: atqz de tyriacha: ⁊ de diluuijs: ac alia multa edidit. Auicenne enim medici emulus ⁊ inimicissimus.

¶ Jsour ẽt medic⁹ ꝓgnomẽto sapiẽs hijs tpib⁹ fuisse ⁊ claruisse ipsem:et in. 15. tractat⁹ sui: q de Tyaseri inscribit̃ li. s. 2. c. 5. testatus ẽ: atqz cũ Aboali Auicena in carcerib⁹ fuisse in eodem libro meminit. Hic cũ eẽt eruditissimus vir librũ medicine noie Tasyrũ ad quẽdã regẽ dedit: Jndeqz nõnulla cõsilia ꝓposuit: Sicitqz se vniuersaz medicinã amplissimo volumine cuoluisse.

¶ Ricardus clumiacẽsis mõachus disertissim⁹ vir: ⁊ ipse hac etate claruit: ⁊ quedã: vt Vincẽtius gallus testat: ꝓposuit: ⁊ inter cetera historiã multoz tẽpoz elegãti stilo ꝓscripsit: quã multi scriptores magnifaciũt. Ex qua idẽ Vincẽtius in suo speculo multa excerpsit.

a Hastatus. 4. papa natõe Roman⁹ ex patre Benedicto nat⁹ sci Ruffi vitetrene diocesis abbas Eugenio põtifici hoc ãno suffect⁹ sedit ãnis. 7. mẽsi. 4. ⁊ dieb⁹. xxiiij. vir certe pietatissim⁹ ⁊ multe misericordie insignitus: q cum in tota ferme europa fame ⁊ graui peste laboraretur clam ⁊ aperte largas pauperib⁹ elemosynas ẽt extra Romanã vbẽ prebebat: Hic ita q põtificatu adepto mox calicẽ pulcherrimi operis põdo marcharũ. 20. ⁊ alia q̃dã donaria lateranẽsi ecclesie cõdonauit: palaciũ deinde peregregiũ apud scãm mariã rotũdã edificauit. Cunqz religiosos viros plurimũ veneraretur: ⁊ priuilegijs ãplissimis ⁊ gratijs cõmuniuit: ⁊ q̃m maxime gulielmũ eremitarum sancti Augusti. fratrez olim agranie ducẽ summa deuotione cõplexus est: vt infra de eo dicetur. Multa enim tũ ad dignitatem ecclesie: tumqz ad ornatum vrbis facere statuerat: quod ⁊ fecisset: nisi immatura morte preuentus fuisset. Tãdem viam vniuerse carnis ingressus in lateranensi basilica sepulchro porphyretico sepelitur. 1153 6552

¶ Alphonsus Hispanie rex eo ipso ano quo Anastasi⁹ pontificatū init ab expeditione hierosolymoꝝ redies cū domū applicuisset: stati mortuꝰ est: et in eius loco Sanctus natu maior subrogat⁹ est. paulo post Ferdinandus frater: qui et ipse in arabia accedes ibidē ꝑ Christi noīe bellando interijt: Quo mortuo eius filius Alphonsus nomine successit. Hec ꝙtum quisq; eorum regnauerit compertum habemus.

¶ Thomas cātuariēsis archiepus: vir quidē optimus et sanctissimus hoc ano ab Henrico angloꝝ rege martyrizat. Is enim cū iura sua et ecclesiasticas dignitates: quas sibi predictus rex: et publica eius potestas vsurpauerat reparare: et in statū pristinū reuocare aniteret post exiliū dana: cōtūelias atq; opprobria: postq; parētū et amicorū ꝓscriptionē et alia atq; alia supplicia: tādē martyrio coronatus ē: Quod quidem scelus cum ex coniuratione Henrici regis factitatum affirmaretur: ipse rex confestim se falso accusatum per oratores apud Alexādrum pontificem maximum iuramento purgauit. Verum Alexāder auditis et cognitis crebris ipsius beati Thome miraculis eum in sanctorū catbalago ascripsit. Ei⁹ autem vitam quidam Joannes episcopus conscripsit.

Federicus primus cognomēto barbarossa natione Sueuus. xi. germanorū imperator hoc anno p⁹ Cōradū germanū suū delect⁹ imperator impauit anis. 37. q creat⁹ augustꝰ ꝓfesti in Italiā descēdit. Ingressusq; lōbardiā Berdonā vrbē tūc insignē eidē nō obtēperātē aliq̄diu obsedit quā cū tādē vi obtinuisset militib⁹ suis in ꝓdā dedit: q̄ capta et spoliata celeri gressu Romā cōtēdit: ingressusq; vrbē et ex more pontifice salutato ab eodē impij coronā apud sanctū petrū accepit. Verū pontifex hadrian⁹ ipm incoronare statuisset: ne qd tumult⁹ exitaretur: Leonine portas claudi fecit: Ex quo populꝰ Romanus indignatione cōmotus vi p hadriāi pontez in vaticanū erupit: ac imperatoris familiā inuasit: et multos vulnerauit. In quos mox vltio ab exercitu imperatoris fca est. multos. n. Romanorū aut cecidit: aut captiuauit. Sed imperator pontificis precibus delinitus cōfestiz captiuos incolumes dimisit. Hec ita multo post dū in germaniā rediret Cremonā cisalpie gallie ciuitatē obsedit: et multi in curiosolibus afflixit et lacerauit. Mortuo deinde hadriano pontifice successori eiusdē admodū aduersari cepit. vnde et q̄ttuor pontifices scismaticos p̄ eū successiue creare fecit: quoꝝ qdē seditionib⁹ et perturbationibus ecclesia romana fere collapsa ē: Quib⁹ iniurijs pmotus pontifex Alexāder Federicū ipm et scismaticos pontifices suos anathemati vinculo colligauit. Quāobrē Federicus oēm ecclesie ditionē pulso Alexādro occupauit. et cū multe eidē ciuitates resisterēt: oēm fere cisalpinā vastauit. Sed dū in pontificem nimiū exardescēt: et crudescēt: et ꝙmaxime in lōbardia inhūaniter imperet: Gualuagn⁹ Anglerie comes: et tūc mediolāi pncipes adiuuātib⁹ socijs ciuitatib⁹ eius copias ita frequentib⁹ prelijs attriuit:: vt cū pontifice Romāo libēter pacis federa inire coact⁹ sit: et maxie q̄ Otho eius fili⁹ a Sebastiāo venetorū duce captiu⁹ tenebatur. Eas ob res imperator Venetias ad Alexādrū pontificē humiliter accessit: et ibide deposito impiali vestimēto in ianuis basilice bti marci populo vniuerso astāte et spectāte humi se pstrauit: et veniā pontifici Romāo suppliciter expostulauit: Qui susceptā penitētia et obedientia integra pmissa iureiurādo pacē firmauerūt. Atq; ita Venetoꝝ opa Federicus absolutiōis beneficium pmeruit: et ecclesie Romāe reconciliatus fuit: Hic ex sentētijs bñ et optime gestis: Federicus: magno sibi exercitu ꝓpato ꝓ Syria expeditionē sumpsit. Et per vngariā iter faciēs tādē Cōstātinopoli pcēsit vbi Isaac grecū imperātē offēdit: q Federici potētiā veritꝰ timuisset basphoꝝ hortat⁹ ē. Transmissis itaq; copijs Federicus pmo philomenā vrbē de turcis accepit: ac Iconij agrū vastauit. Indeq; cum multas barbaris cedes dedisset: tādē armeniā minorē totā occupauit: et in suā ptātē redegit. Ibideq; cōstitutus dū aliq̄n rapidū amne lauādi cā iexplorato ingressus fuisset: ab ags suffocat⁹: cui⁹ sum⁹ tandē a filio regnū tyrū perducit⁹: atq; ibidē cū maxio oīuz luctu sepelit⁹. Quo mortuo filij eius exercitū in ātiochenuz agꝝ pduxit: vbi et ptiz morbo: ptiq; fuga tādē cōsumpt⁹ est. Fuerat. n. Federicus hic magnanimus: largus strēnuusq; atq; facūd⁹: ac in oīb⁹ semp glorios⁹: de cui⁹ gestis et multa infra dicemus.

6353 | ii54 ¶ Vitalis Adichael. 41. venetoꝝ dux Dominico mauraceno duci hoc ano surrogat⁹ sedit anis. 17. De isto nil memorie dignū bem⁹ nisi q̄ cū regnasset anis. 17. ob ei⁹ ipudētiā apud palee pōtē ano etatis sue septuagesimo a populo obtrūcat⁹ fuit: eo q̄ classez peste infectaz in vrbe introduxisset. Eoq; sic mortuo corp⁹ eius apud sanctū Zacbariā sepultum fuit.

6354 | ii55 ¶ Gualuagnus autez Anglerie comes et mediolani princeps vnicus Andree principis filius hoc ano patri in regnum succedes regnauit anis viginti septem. Vir certe inclytus et celebri laude dign⁹: qui ab parētis sui equitate minime exorbitauit: preter hoc q̄ bellum pacis semper carius habuit. dixit. n. se cursum nunq̄ acturum: nisi si aut in hostes rueret: aut fugientes insequeretur: quod bene pre mortuo ostēdit: qa de nibilo aliud q̄ de bello gerēdo meditabatur. vnde pncipatu inito primo suo cōgressu in laudēses mouit: quib⁹ superatis et profligatis etiam papiēses sibi infensos plurimū lacerauit ac cremonēses pari mulcta affecit: postmodū cōtra comēses: qui predictis ciuitatib⁹ presidia tulerant: properauit: et eorum ciuitatē perturbauit. Deinde exercitu cōgregato in Bulielmū mōtisferati tūc marchionem duxit: Quem Casali obsidione concludens eo vsq; ipsum perduxit: vt pre fame mulos et murres ac herbe: quas pecudes non comedunt oppidanis pro summis delitijs haberentur. Tādem ne fame deficeret deditionem fecit: et eo cum omnibus capto vectigalem sibi constituit. Contra Federicum demum imperatorem: qui eum in mediolano obsederat multotiens cum ingenti virtute dimicauit: atq; eius legiones sepissime profligauit. Et ꝙ pro vrbe conseruanda multa incōmoda et damna atq; vulne

ra in ꝓpꝛio coꝛpoꝛe pertulerit: attū nunq̄ animo consternatus fuit. post multas veniq̄ concertationes ⁊ vastatiões indeis ꝓdentib⁹ ciuitatē imperatoꝛ cū exercitu ingredit: ⁊ cūcta in direptionez data tātam crudelitatē exercuit: vt nō etati aut sexui parcere voluerit: sed oēs cedi ⁊ ꝓ seruis haberi mādauit. Ab lateq̄ mediolanēsium opes ⁊ dom⁹ diruit: etiā menia cūcta ꝙ circuitū penit⁹ euertit: vrbeq̄ solo equata Federicus aratrū ꝙ circuitū duci: ⁊ sal spargi precepit: Hijs gestis gualuagn⁹ cū Joāne cp̄o ac multis ex vicecomitū familia capt⁹ in germaniā ad perpetuos carceres relegātur: Hūc itaq̄ gualuagnuz captū Federicus: vt aiūt: triduo sub mēsa ad modū canis tenuit: ⁊ multis flagellis cedi fecit. perductus ⁊ in germaniā ⁊ in cōpedib⁹ cōiect⁹ multis ānis afflictus fuit. post multos ānos Gualuagn⁹ ꝓpedibus fractis: custodibusq̄ interfectis in italiā cū rustico habitu vēit: vbi mediolanēsium ciuib⁹ cōnoeat⁹: ⁊ in vnū collectis: adiuuātibus socijs ciuitatib⁹. ac grecoꝝ imperatoꝛe ab integro ciuitatē reposuit. ac menibus munuit: ⁊ ꝓ viribus cūcta restituit. Tādē gualuagn⁹ hic vir inuictissim⁹ cūctis filijs ei⁹ ꝓuatus ai dolore ⁊ senio grauat⁹ egritudinē ꝓtraxit: atq̄ die qnto quo egꝛotare cepit vitā cū morte mutauit: q fuit ānus dñi. ii82. Quo sine virili sobole defuncto mediolanenses ꝓ senatū more populi Ro. se: suaq̄ rexere: ac ita per duos ⁊. xo. amos vsq̄ ad Turianozum tyrānidem seruatum est.

Adrianus q̄rt⁹ papa ꝓfessiōe mōachus: ⁊ gēte āglic⁹ Anastasio pōtifici hoc āno succedens sedit ānis. 4. ⁊ mēsi. x. hic cū eēt egregi⁹ declamatoꝛ ab Eugenio tertio in Norwegiam ꝓuincia cōuertēdā missus fuit: ⁊ illā ad xp̄i fidē cōuertit: Qui magistratu suscepto minis ac pꝛecibus a romāo populo tētat⁹ fuit: vt liberā vrbis administrationē cōsulib⁹ relinq̄ret: qō se facturū cōstātissime recusauit: Quāobcām popul⁹ indignatus cardinalē vnū multis affecit vulneribus: vñ pōtifex eos acerba ⁊ dura execratiōe ac interdcō persecut⁹ est. Itidē fecit in Gulielmū Sicilie regem q multas eccleste occupauerat vrbes. Qex postea pōtifex cū in gratiā receptū omnia errata pepet: Hic itaq̄ romanā ditionē plurimū auxit: ⁊ circa lacū sancte christine: seu vulsinū mlta castella erexit atq̄ muniuit: ⁊ ꝓdia comitibus coemit: ⁊ radicophanū oppidū muris ac turribus inexpugnabilib⁹ cōmuniuit. Primusq̄ pōtificū vrbē inhabitauit: quā etiā menib⁹ ⁊ edibus cultioꝛē reddidit: vbi aliq̄tulum mo u

cōditorē appellauit: vñ ⁊ deinceps ordis fratres nō Augustinos: sed gulielmitas vulgo appellauit: Hic itaq; cōcessiōe Anastasij pōtificis: ac Hadriāi eius successoris relicta Eremo ciuitates ꝑim⁹ ex eremitis incolere cepit: ⁊ ꝑmū mōasteriū apud parisiū sub mēdicitatis titulo extruxit: quod etiā carthaginē sis frater in fasciculo tēpoꝝ cōtestat⁹ est. Huius aūt precipu⁹ Albert⁹ gall⁹ fuit: q viuēdi modum sua doctrina ⁊ vite sanctitate ordinem postmodū auxit: ⁊ rigore cōtinuit: Hic siqdem gulielmitarū titul⁹ i gallijs vsq; ad Innocētij quarti pōtificis tēpora perseuerauit. Verū eo mādāte post hāc ei⁹ denoiatione ⁊ oībus diui patris Augustini Eremitis ad ciuitates vbiq; accersit⁹ idē pōtifex Innocēti⁹ ⁊ successores oēs sub vno titulo eremitarū sancti Augustini appellari voluit atq; ꝓcepit. Erūt forte q a durato iam calcib⁹ tramite exorbitēt ⁊ clamēt me temerariū fore religiosum: eo q; ꝑsumaz hoc in loco dicere ea que multis incognita sunt: vt hūc patrem Gulielmū ordis eremitarū diui Augustini fuisse fratrē dicere ausim. Sed si ipsi veterū pōtificum ānales: ⁊ scripta (put diligēti cura fecimus) perlegerint: nec dubito quin comperiāt me hoc in loco vbicūq; vera dixisse: Qui si religiosi sint: aut taceant: aut eos peniteat aut certe legant: cum inter alia crimen hoc minime deceat religiosum.

¶ Hereſis vualdēſium ſeu pauperū de lugduno per hoc ipſum tēpus initiū ſumpſit: Cui⁹ quidez auctor qdam noīe Vualdo lugdunēſis ciuis fuit. Is cū diues admodum haberet: opib⁹ relict⁹ ⁊ pauperi
6357 ii58 bus erogat⁹ diabolica quadam ſuaſiōe duct⁹ euāgelicam paupertatē omnimode obſeruare ſtatuit: vnō cū idiota eēt: quoſdā vulgares libros cum gbuſdā ſcōrū dict⁹ ſibi cōſcribi fecit: quos nō ſane intelligēs ſuo inflat⁹ ſpū predicādo ſcōrū apoſtolorū officiū ſibi vſurpare curauit. Cōgregat⁹ itaq; inūerabilib⁹ quaſi diſcipulis multos ⁊ qdē peſſimos errores diſſeminare cepit: ꝓlatos ſcilicet ac clerū pemit⁹ aſpnā de monit⁹ āt reſpōdit obedire opz deo magis q̄ hoīb⁹: ⁊ cū in ſuo ſenſu obdurat⁹ ꝑſiſtēt randē relict⁹ be reticiſſim⁹ ⁊ contumax anathematis vinculo innodatus patria ꝓpellitur: que res facta eſt in laqueum magnum ⁊ maximū ſcandalū ſimplicioribus viris: adhuc autē multis in locis hec ipa fatuitas viget.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Joānes carnotēſis epūs: ⁊ bti Thome cātuariēſis familiariſſim⁹: hō doctrina ⁊ eloquentia clariſſimus: hijs tpib⁹ in ꝓcio exīs libz de curialib⁹ ⁊ ꝓbōrū nugis ꝓpoſuit: ac ēt vitā ipſi⁹ bti Thome accuratiſſime edidit: atq; alia q̄dā: vt Vincēti⁹ gall⁹ li. 29. teſtatur ſcripto mādauit.

¶ Joānes ēt medicus Adeſue filij: q meſue alteri⁹ fuit filius Hanech filij Hali filius Abdele regis Bamaſcenoꝝ ⁊ ipſe hijſdē tēporib⁹ in medēdis lāgoribus clarus exīs de medicinaz ſolutiuarū rectificatione librū ſcripſit. Aliū quoq; Antidotarij: quē appellauit Grabadin edidit inſup: ⁊ cū de curis morboꝝ ſcribē ordius fuiſſz. Cūq; a capite incohaſſz ſcribēs de morbis cordis interijt: ⁊ māchū op⁹ reliqt: qō poſtea petr⁹ Apponus patauinus: vt aūt ꝓfecit: An xp̄ian⁹ iſte fuerit ignotū habem⁹: ⁊ lz tam q̄ fidelis ⁊ bonus deū perſepe appellet: nuſq; tamē in ſuis opibus xp̄m nominat.

¶ Joachim abbas calaber maxīe doctrine: ⁊ excellētiſſime: ac ꝑpe dīuj ingenij vir hac ipſa tēpeſtate apud Gulielmū regē ⁊ calabros oēs clarus ⁊ inclyt⁹ fuit: q prophetie ſpū: vt aūt replet⁹ futura q̄ſi preſentia diſſerebat. Is aliq̄ do ab othone auguſto interrogat⁹ qd ſibi de expeditiōe ſaracenoꝝ ſperāduz eēt: Reſpōdit: nōdū adeē tps quo hieruſalē recuperi poſſz: itaq; xp̄icolas nō valde ꝓfecturos: Hic cū plurimū eruditus eēt nōnullos in ſacris codicib⁹ edidit cōmentarios: ⁊ q̄ maxime in apocalypſim: vbi ⁊ multa predixit: ⁊ potiſſimū de ordinib⁹ mendicātium. Jtē cōtra petrum Lōbardū theologuz doctiſſimum librū compoſuit: Qui etenim poſtea damnatus: ⁊ reprobatus fuit: ſicut patet in principio libri decretaliuz. Alia quoq; perpulchra ſcripto mandauit.

6359 ii60 Lexāder tert⁹ papa natiōe ſenēſis hoc āno mortuo hadriāo pōtifice maximo a duob⁹ ⁊ viginti ꝑſbyteris cardinalib⁹ electꝰ ſedit ānis vno ⁊ viginti: ⁊ dieb⁹ decē ⁊ nouē: Vir certe ſtrenuus ⁊ excellētiſſimi animi inſignit⁹: In cui⁹ electione maxima in vrbe Roma ſeditio exorta ē. Duo. n. pōtifices maximi cōſtituti fuerunt: Quorū vn⁹ hic: alter vo a trib⁹ ſolūmodo ꝑ
a
phanat⁹ cardinalib⁹ Victor appellatus ē. Qui inter ſe diſſentiēs Victor ad Federicū imperatorem Alexāder vero ad Hualuagnū mediolanēſem ꝓncipē: ⁊ philippū Frācorū: atq; Hēricum āglorum reges: ac alios Jtalie ꝓncipes cōfugit: Quā ob cām Federicus alios pōtifices maximos creauit. Maz Victore pōtifice mortuo ꝑmo Paſcale: poſt Calixtum: deinde Innocētū pōtifices ſummos cōſtituit q oēs in ſua execratiōe peſſima periere. Alexāder itaq; hic talib⁹ ⁊ tā cōtinuis circūdatus ſeditionib⁹: quum etiā Federic⁹ omnē ferme Romāe eccleſie ſeditionē occupaſſz: hortāte philippo frācorum rege ⁊ Gulielmo Sicilie rege ſtrēnuiſſimo ac potētiſſimo in tranſalpinā galliā cōtēdit: vbi ⁊ in claromōte cōcilio habito Federicū imperatorē: ac Victorē antipapā cū eorū ꝓplicib⁹ ſciſmaticis anathemate annotauit: Quapp Federicus turbat⁹ deſtruct⁹ mediolano: alijſq; cōplurib⁹ italie vrbib⁹: expeſtigio i germaniam cōceſſit. Mortuo aūt apud Lucā Etrurie vrbē Victore ātipapa Guido cremonēſis a ſeditioſis ſubrogat⁹ ⁊ Paſcale appellāt. Interim aūt Alexāder ab aīcis ſuis cōſulib⁹ Romāis ex gallia revocatus ciſalpine gallie populi in libertat⁹ ſpem erigūtur: ⁊ in Federicū imperatorem ſeniſſime ꝑrantē arma ſtatim ſuſcipiūt: ⁊ eius preſidia ex mūnitiōib⁹ eiciūt: Quo audito Federic⁹ rurſus ex Germania cū magno exercitu in Auſoniam venit: ⁊ vlciſcēdi iniurias (vt ipſe dicebat) occaſiōe nact⁹ in romanam vrbē rerū dominā mouet: pro quo pōtifex ei⁹ vires perhorreſcēs p⁹ oratā vrbis obſidionē ⁊ horrendas vtriuſq; parti cedes decimoſeptimo pōtificat⁹ ſui āno cog ſui veſtib⁹ ſumptis eo in habitu: Te

netias profugit: ⁊ ad dine virginis de charitate monasteriū paulōāte a Marco Juliano cōditū profectus bic ab incolis recipit ⁊ Ortulo preficitur: post aliquot vero mēses cū quidā noie Comodus cum ibidē agnouisset velut insensat⁹ cōfestim ad Sebastianū ducē accessit: ⁊ fletēter in vrbe venera adeē pontificem romanū retulit: Qui re cognita mox senatū congregās cū oi apparatu ad pōtificis diuersoriū accessit: Cōpertoq; ibidē pontifice romano in tali despecto habitu cum crucibus: aliisq; solemnitatib⁹ ad diui Marci tēplū cum oi gaudio ⁊ plausu primo ꝓduxerūt. Cūq; ibidē pontifex ante altare ex more cōsedisset ipsum principē ⁊ senatum: ac oēm populū benedixit. Imꝑator vero audiēs summū pontificem venetijs adesse Othonē filiū suū cū armata classe ad reposcēdum summū pōtificē Venetiis misit: Cui Sebastian⁹ dux occurrens facto congressu: ipsum superauit: ⁊ Venetias vinctum perduxit. Otho autē ad summū pōtificē captiu⁹ perductus: eo procurāte pax inter maximū pōtificē ⁊ patrez augustum compōitur: altera que secuta ē dies Federicus Venetias venit: ⁊ pacem a filio confecerat hoc modo approbauit: vt Rome: ⁊ que ditiōis erat ecclesiastice summo pōtifici reddēt: Et quicqd ille ꝓ pmodo approbauit: vt Rome: ⁊ que ditiōis erat ecclesiastice summo pōtifici reddēt: Et quicqd ille ꝓ petrata culpa iniūgeret patienter perferret. Jsto igitur federe inito: Alexāder sūm⁹ pōtifex: cōsessiq; ad ianuas tēpli diui Marci euāgeliste accessit: ⁊ ibidē vniuerso astāte populo Imꝑator iussit vt se humi ꝓsterneret: ⁊ veniam denuo postularet. At summus pōtifex Cesaris Imꝑatoris collū pede comprimens ait. Scriptum ē. Super aspidē ⁊ Basiliscum ābulabis ⁊ cōculcabis leonem ⁊ draconem. At Federicus: Non tibi: inquit: sed petro: cui successor es pareo: Et summ⁹ pōtifex respondit: ⁊ mihi ⁊ petro. Ac sic inter imꝑatorē ⁊ summū pontificē pace composita: ipse imꝑator cū bona venia recedēs Cōstantiam se cōtulit: atq; ibidē etiā pacis federa cum omnib⁹ romano imperio subditis percussit: q̄ pax Cōstantiana nūcupata est: ac pro lege habita apud nostros allegatur. Abiens autē Venetijs summ⁹ pōtifex: cū Gulielmi Sicili regis triremibus tredecim ⁊ quattuor Venetis: Ob acceptū beneficiuz q⁹ busdam gratijs venetorum ducem atq; Senatū exornauit: de quib⁹ infra dicem⁹. Cūq; tertio die pontifex Romā profectus cēt prodēte obuiā bonoris gratia omni populo statim apud lateranū concilium celebrauit: tū maxime vt mores curie iam nimia licentia labefactatos cōponeret: tū etiā vt alia ad christianam Rempublicā necessaria constitueret: Quibus rebus gestis: dum post longos labores quietus sperare. Anno pōtificat⁹ sui primo ⁊ vigesimo die decimonono Rome moritur: sublatis ꝑ huius me dio quattuor scismaticis pōtificibus: quorum seditionib⁹ ecclesia Romana fere subsecuta est.

¶ Alexandria civitas Gallie Cisalpine.

¶ Alexādria Cisalpine gallie civitas hoc anno a mediolanēsib⁹ socijsq; civitatib⁹ papiēses imꝑatori fauētes cōi cōdit⁹ impē sa: ⁊ ab Alexā. pōti. Alexādria appellat⁹: Hec. n. inter Astēses vrbē atq; papiā apud Rouretū Tanaro amni adiacētē cōstituta ē: ⁊ tanar⁹ flu. ipāz q̄si intersecat: q flu. exundās q̄nq; ipāz ꝓturbat. ꝓdita ꝑo vrbe ex ꝓfesso ꝓfilioq; sumiq; pōtifice ad ipām icolēdā. xv. boīuz milia ex quicinis civitatibus stati missa fuer: qb⁹ ⁊ viriti diuisi ⁊ agri: atq; ad edificādū ꝓtita sūt i vrbe loca ano octide. ꝯ vrbis ꝓdite Alexā. ipe pōti. ꝓuato ꝑ papiēsi epo: palij ⁊ ferēde crucis dignitate none vrbi epm dedit: Vex cuz aliqñ ipsi ciues gdā insolētes epz infecissent: p ānos plimos epo ipsa civitas caruit: q̄ gdē civitas nunc multū claret famirlijs clarissimis: in quib⁹ adsunt viri pclarissimi qui artē bellicā atq; leges cū gloria pertractāt: inter quas sunt Guascbi ac Troti nobiles celeberrimi. 1161 6360

¶ Mediolanum autē Metropolis ⁊ regia Cisalpine regionis Civitas: hoc anno p⁹ septem ānorum obsidiōis a Federico imꝑatore capta: inūerabilib⁹ viris ac mulierib⁹ ⁊ parvulis in Germaniam transmissis solo funditus equatur ⁊ ad perpetuaz rei ⁊ facinoris mēoriam aratrum semel huc atq; illuc iussu imperatoris deducitur: ⁊ sal superspargitur: Spoliatis autem civiū reb⁹ Federic⁹ ipse Imꝑator reliquum populum extra 1162 6361

vrbem miliario decimo habitare coegit. Rodulphꝰ vero quidã tũc coloniẽsis episcopꝰ huic euersiõi ꝑs cũ impatore assistẽs: ꝛ ipse triũ magoꝝ corpa q̃ Eustorgiꝰ mediolanẽsis eps Cõstãtinopoli tãdiu tenstulerat: rapuit: ꝛ secũ cũ gaudio ad ciuitatẽ suã: vt Vincẽtiꝰ gallꝰ testat: trãstulit. Hualuagnꝰ ãr medio lanẽsium ꝓnceps paulopꝰ cõpedibꝰ Federici impatoris aufugiẽs in Italiã vẽit: finibꝰ suis in vnũ collectis: vrbẽ ab integro adiuuãtibꝰ vicinis ciuitatibꝰ: ꝛ Emanuele greccoꝝ imperatore cũ maxima gloria reposuit atq; munuit. Similiter ꝛ Bordonã ciuitatẽ ab eodẽ Federico spoliatã ꝛ dirutã atq; successã ipse Hualuagnꝰ vir optimꝰ restituit: ac ẽt apud Albiate oppidũ põtẽ perpulchrũ extruxit.

¶ Secutiam pedemõtiũ regionis tunc ciuitatem in Cinisij mõtis radicibꝰ posita idẽ Federicus impatoꝛ dũ ex gallia in italiã descẽderet: etiã dolo cepit: quã cũ bonis oibꝰ spoliasq; penitus diruit: Nec postea vnq̃ in eandẽ ciuitatẽ dignitatẽ coaluit: Eius postmodũ episcopatꝰ ꝓpter ipsoꝝ ciuium ꝛprobitatẽ in Thaurinẽsẽ vt aiũt: trãslatus ẽ: Eo tamen in loco adhuc castrum frequẽtatissimũ ꝛ munitissimũ habẽt ducibus Sabaudie subiectum.

¶ Secutia pedemõtiũ ciuitas.

¶ Spoletum etiã Vmbꝛorũ olim celeberrima ciuitas: ꝛ ipsa hijs tumultibꝰ cũ Alexãdro pontifici faueret: a Federico cesare iã tertio destruitur ꝛ vastatur: ex qua ꝓmuꝝ sacris virginibꝰ oibus violatis oẽ hoĩuꝝ genꝰ in seruitutẽ redigi ꝑcepit: Primo nãq; theodoricus ꝓmus gothoꝝ rex cũ ipsaꝝ diu tenuisset in ea ãplissimas edes edificauit: ꝛ ipsam celeberrimaꝝ reddidit: Sed alij q̃ eidẽ regi successerũt: gothi easdẽ edes destruxerũt: ac etiã menibꝰ euersis: tãdẽ vacuã reliquerũt: quã tamẽ postea Narses Eunuchꝰ destructis gothis denuo refici fecit: atq; mãdauit Eã quippe ciuitatẽ cũ lõgobardi nostr ꝛpẽbẽ dissent oo vrbis dignitatẽ: ducũ ac principũ suorũ sedẽ ꝓstituerũt: Post ẽstructionẽ vero regni Lõgobardorũ: ſtãte Ro. ecclesie felicitate theatrũ fuit: Habet hec ipa ciuitas inter cetera nũcarcẽ oium Italie munitissimã: q̃ ꝛ edificiorum pulchritudine ꝑter alios nuperrime: vt vidimꝰ: a Dominico gẽtili Riccio genuẽsi patricio: ꝛ comitis Hieronymi Riarij Sozorio ibidẽ ꝓsidẽti ornatissima redd.ta ẽ: Hanc qppe antiqssimã fuisse cõstat: cũ ipsaꝝ Liuiꝰ libro vigesimo Coloniaꝝ a Romanis deductaꝝ fuisse scribat: ad quã cũ Hãnibal post trãsimeni laci pugnã peruẽisset: ab ipsius vrbis ciuibꝰ turpiter repulsus fuit: Habuit ipsa ciuitas plures clarissimos in omni virtute ꝛ dignitate viros. Ornatur quoq; multis sanctorum martyrum ac confessorum reliquijs.

¶ Spoletum Vmbꝛorum ciuitas.

¶ Crema antẽ oppidũ nobilissimũ: atq;
6364 1165 omniũ Italie frequẽtatissimũ: ꝛ primariũ diu ante conditũ tẽpestate hac a Federico isto Cesare post afflictã diu ac laceratã dirutãq; Cremonã in eius dãnum obꝛobriumq; erexit: ꝛ muris: arcibusq; prope inexpugnabili necnõ ꝛ fossis munuit: atq; edibꝰ plurimũ ãplificauit: ꝛ cultius ipsum reddidit: quod ꝓpter agri bonitatẽ multi ex cõtinis ciuitatibꝰ ac castellis ad ipsuꝝ cõfluentes celeberrimũ reddiderunt. vnde ꝛ nostro seculo postquam id castruꝝ: immo potius Ciuitas in manus venetorum deuẽit tanto fulgore ꝛ dignitate virorum illustrium ꝛ edificiorum: tam publicorum: q̃ priuatorum claruit: vt in tota Italia nemo illi par aut diuitijs: aut vbanitate: aut populorum frequentia inueniatur.

¶ Crema oppidum.

Almericus. 6. ex nostris hierosolymorū Rex hoc āno Balduino fratri in regnū succedēs regnauit annis duodecim: Vir per oīa strēnuus ⁊ multo mēoratu dign⁹: Qui p̄mo regni sui āno Brogūtē Egyptiorū ducē in p̄elio: edita p̄i⁹ ingēti cede dīnitus fugauit: ⁊ Alexādriā ei⁹ regni sedē obsedit: quā gdez Tyracurus Soldani turcorū regis p̄fectus ipsi soldano domino suo per fraudē subtraxerat: Alexādrini autē cū nullo pacto christiāis subijci vellēt: Almerico tādē se hac cōditiōe cōmisere: vt pulso Tyranno in soldani potestatē per suas mānus reducerentur. Almericus itaq; hic ingēti pecunia p̄missa vbē Soldano restituit. Sed cū pecuniā pactā nō in integrū Soldan⁹ p̄staret in cum ducens carras: vbē Soldano restituit. Sed cū pecuniā pactā nō in integrū Soldan⁹ p̄staret in cum ducens carras: nunc Cayrū vbē potētissimā venit: ⁊ ipsam diu obsedit: q̄ quis spe potiunde vbis nō careret accepta ingēti pecunia obsidionē soluit: mouens deinde in Ascalonē eam paulo post re infecta reliquit: eo q̄ cōmeatibus indigeret. Bonum vero regressus non diu superuixit. ii66 6365

Gulielm⁹ eius nois secūd⁹ magni gulielmi regis fili⁹ tertius Sicilie ⁊ Apulie rex hoc āno p⁹ patrez regnū accipiēs regnauit ānis viginti nouē: vir quidē pacis ⁊ getis amator: q cum regnū suscepisset: audito Alexādri pōtificis discrimine magnā statim pecuniarū vim ⁊ triremes duas paratissimas eidē misit: quas ingressus pōtifex salutē sibi fuga per tyberim quesiuit. Indeq; maxima classe cōparata ꝑ turcos Latinus in Asiam infensos trajciens omnia perturbauit: ⁊ Thessalonicā macedonie ciuitatē eis substulit: ac multas Grecie ⁊ Thracie vrbes varijs quidez calamitatib⁹ affectas pti cepit: primq; ad Alexādri pōtificis discrimine magnā statim pecuniarū vim ⁊ triremes duas paratissimas eidē misit: quas ingressus pōtifex salutē sibi fuga per tyberim quesiuit. Indeq; maxima classe cōparata ꝑ turcos Latinus in Asiam infensos trajciens omnia perturbauit: ⁊ Thessalonicā macedonie ciuitatē eis substulit: ac multas Grecie ⁊ Thracie vrbes varijs quidez calamitatib⁹ affectas pti cepit: primq; ad dictū

cõtinuit: Hic vxorẽ nullã ꝓpter lepꝛã ducere potuit: Sed cũ duas ſorores haberet: ꝑmã natu maiorem nomine Syllã tori⁹ regni heredẽ cõſtituit: ⁊ Gulielmo cognomẽto Lõgaſpata Mõtiſſerati marchi onis filio vxorẽ dedit: ex quo vnũ tantum genuit filiũ nomine ſile Balduinũ. Ipſe autem gulielmo ge ner iuſſu ſoceri ſui multa atq; preclara contra ſarracenos geſſit facinora: Sed ſuſcepta vxore paulo poſt aeris intemperie e vita migrauit: relicto filio Balduino paruulo ſuperſtite.

6378 ii79 ¶ Philipp⁹ Frãcorũ rex Ludouici ſupiorꝛis reg⁊ fili⁹: hoc ãno poſt patrẽ Frãcis regnare cepit: ⁊ regnauit ãnis. 44. De iſto multa atq; ꝑclara Vincẽtius gall⁹ li. 29. diſſeruit: Hic itaq; regno ſuſcepto: cũ audiſſet Hieroſolymam a Saladino fuiſſe captã: Clemẽte põtifice Romano admonẽte cũ multis xp̃ianoꝝ ꝓncipib⁹ Syriã adnauigauit. Cũq; Ptolomaidẽ vna cũ Ricardo Angloꝝ rege ſe recepiſſ; ac inde Hieroſolymã repetituri eẽt: ãbo de hieroſolymorũ regno cõtẽdere ceperũt. Demũ philippus hic indignatione cõmor⁹ ſimulata infirmitate in Europã dimiſſo Ricardo regreſſus ẽ: vbi in regnũ ſuum introgreſſus reliquũ vite ſue tẽpus in pace ⁊ ſanctimõia cõſumpſit. Ferũt hiſtorie hũc Philippũ religioſoꝝ oratiõibus miraculoſe fuiſſe natũ: qa cũ Ludouicus pater iã ſexagenarius liberis careret vniuerſis populis: ⁊ q̃maxie religioſis regni ſui precepit: vt oẽm inſtãter deprecarẽtur: q̃tinus ſibi filium ⁊ regni ſucceſſorẽ concedere dignaretur: Quo facto ſequẽti anno hunc philippũ genuit filium.

¶ Hẽricus ãt angloꝝ rex: vir vtiq; ſtrẽnu⁹ hoc ipſo ãno teſte Vincẽtio gallo die obijt: Cui cũ aliq̃ dubi Thome archiepi cãtuariẽſis mors iputaret: mox oratores ad Alexãdrũ põtificẽ romã ad ſe purgãdũ miſit: Quib⁹ cũ põtifex nõ facile credẽt duos cardinales ad rẽ diligẽti⁹ intelligendã in Angliã miſit: quos rex dimiſſo hibernico bello quo erat intẽtus honoris gratia apud Normãdiã occurrit. Reqꝛ diſcuſſa ad hoc ventũ eſt: vt Hẽricus: cũ nõ ſatis ꝓſtaret de facto iuramẽto ſe purgaret: ꝓmiſit tamen aliquã penitẽtiã agere de ipſi⁹ ſancti viri nece: Cuius ⁊ſi inſons atq; neſcius fuiſſ;: occaſionẽ tamẽ aliquã ꝓſtitiſſe viſus fuit: qr illũ viuẽtem nõ honorauit. Additũ eſt ꝓterea ei vt ducẽtos milites hieroſolymã mittẽt: q ſuis auſpicijs: ſuaq; impẽſa per ãnũ cõtra ſarracenos ibidẽ dimicarẽt: vtq; ipſe triẽnio cũ q̃to poſſ; exercitu ꝰ barbaros bellũ gereret: libertatẽq; eccleſiaſticã in ſuo regno tueret: appellatiõibus ad curiã Ro. factis nõ aduerſaretur: q⁹ iureiurãdo firmat⁊ anglici regni ritulũ in ſe: ſuoſq; heredes trãſferri merũit. Hinc factum ẽ vt anglici reges a Ro. põtifice regni iura recognoſcant.

6379 ii80 ¶ Laur⁹ maripetrus. 43. venetorũ dux Sebaſtiãno duce: hoc ãno otium bonoꝝ ſuffragijs ſuffect⁹ obtinuit ãnis. 14. vir qdẽ optim⁹: magniq; cõſilij: ac tãto magiſtratu digniſſim⁹: q Hẽricũ Bãdalũ virũ ſtrẽnuũ ꝓpter violatũ a grecis iuſgẽtiũ ad Emanuelẽ cozũ imperatorẽ legatũ miſit: quẽ ſceleſtus impe rator grecoꝝ vſus ꝛaleficio captũ tãdiu cãdentia enea inſpicẽ coegit: quoad oculoꝝ acie amittẽt. Lꝛ ꝓpter inſenſi ⁊ turbati veneti cũ gallorũ copijs iuncti imperiũ ⁊ Cõſtantinopoliz vbẽ grecis fuſtulerunt. q⁹ oĩbus bene a ſe geſtis: cũ Laurus hic ſoli deo deſeruire cuperet magiſtratũ a ſe abdicauit: ⁊ in monaſterio ſancte crucis intrauit: ⁊ religionis habitũ ſuſcepit: atq; ibidẽ in oĩ ſanctitatis ope vſq; ad mortẽ perſeuerauit: vbi ⁊ tãdem plenus bonis operibus in pace quieuit.

6380 ii81 ¶ Alexius Emanuelis grecorũ imperatoris fili⁹ hoc ãno patre defuncto in impiũ: ꝛ adoleſcẽtul⁹ ſuccedẽs impauit ãnis. 4. Huic ãt pr̃ ꝓpter adoleſcẽtiã Andronicũ quẽdã grecũ regia ſtirpe ꝓgenitũ tutorem dedit: q per aliquot ãnos imperiũ ſapiẽter ⁊ cuz ſumma laude adminiſtrauit: Qui⁹ etiã intuitu philippus predictus Frãcorũ rex Agnetẽ filiã adoleſcẽti vxorem dedit. Verũ: vt humana aſſolet cupiditas poſt aliquod tempus Andronicus cum videret latinos ꝓpter affinitatem puero fauere: zelo cõmotus latinos pepulit: ⁊ puerum in vndis necauit: ac Cõſtantinopolitanum imperium ſibi vſurpauit: ac primarios qui in vrbe erant ciues omnes interfecit.

6381 ii82 Ucius ei⁹ nois tertius papa natiõe Lucan⁹ poſt Alexãdrũ põtificẽ ſedit ãnis. 4. ⁊ mẽſibus duob⁹. Hic ãt optim⁹ vir põtificatu ſuſcepto: cũ cõſulũ nomẽ e Romana republica abolere anniteret: ab vrbe eiectus eſt: atq; eius fautoribus Romani in ſeditionem verſi oculos effudere. Unde pontifex Veronam veniẽs ibidem ꝓpter acceptam tam inſignem a Romãis cõtumeliam habito cõſilio ⁊ ipſorum licẽtiam improbauit: ⁊ principes chriſtianos adhortat⁹ eſt: vt noſtris in aſia pro fide Chriſti laborãtibus ſuccurrerẽt. Dũ ãt pro hac re nũcij vltro citroq; mitterentur ibidem pontifex emoritur: ⁊ magna adhibita pompa ante altare cathedralis eccleſie ſepelitur: Hic lucenſibus ſuis a Federico imperatore ſignandi pecuniam licentiaz impetrauit: prout ſatis in Lucana ciuitate a nobis vt ſuperius expreſſum eſt.

6382 ii83 ¶ Terremotus atq; portenta multa hoc anno vbiq; fuere: ita vt Antiochia ⁊ Tripolis atq; Damaſcus magna ex pte corruerint. Cathina ẽt Sicilie ciuitaſ prorſus euerſa ſit: in qua circiter viginti hominum milia ſunt oppreſſa: In ea quoq; Sicilie inſula contra aquarum naturam pelagus retroceſſit: ⁊ hominuz ferme quinq; milia abſorbuit: In Italia inſuper grãdines ouis anſerũ groſſiores cecidere.

¶ Hieroſolymitane vrbis vltima captiuitas.

9383 ii84 ¶ Guido Luſignanus Sibylle Balduini regis lepꝛoſi ſororis maritus: hoc anno mortuo Balduino ⁊ eius nepote Balduino paruulo Gulielmi monteſſerati filio ex Sibylla ipſa ſuſcepto octauo loco regnũ ſuſcipiens regnauit annis duobus. Viuente nanq; Balduino lepꝛoſo: ⁊ Sibylla ipſa ad ſecundas nuptias cum iſto Guidone tranſlata Balduinus rex lepꝛoſus nepoti ſuo ꝓſulturus Guidoni iſti ac Raymũdo tripolitano principi tutelam dedit: hac tamẽ lege: vt quoad Balduinus paruul⁹ pueritiã

supergredētur: regnū gubernarēt: ⁊ postmodum ipū nepoti redderent: Sed Balduino sene defuncto: Tripolitanus comes nō potuit pueri curā suscipere: Sibylla ⁊ Guidone prohibētibus: sed nec quidem diu superuixit puer: qz octauo mēse post annū mortuus est: cuius morte rādiu mater occultauit: donec largitionib⁹ ⁊ blanditijs in sui sentētiā deductis patriarcha ⁊ proceribus Guidonē maritum creari regem obtinuit. Tulit eā rem graniter Raymūdus comes. Vnde inter ipsos Guidonē scilicet ⁊ Raimū dum maxime orte sunt dissentiones: in qua Raymūdus Soldano adherēs maximum detrimentū guidoni ⁊ religs christianis acgsluit: Quāobrē Saladinus predictus ingēti peditum ⁊ equitū exercitu cōparato Ptolomaidē ꝑmo: Inde Azonē: post Beritū ⁊ maritima omnia occupauit: postmodū i Ascalonem ducēs ipsam ad deditionē coegit: captis Guidone ⁊ tēpli magistro: Verū qui in Ascalone presidio erāt deditionē hijs cōditionibus fecerunt: vt ipm guidonē ⁊ tēpli magistrū redderēt: post hec Saladinus Hierosolymā veniēs vrbē oppugnar: ⁊ quidē acriter cepit: Quā demū hij qui in presidio erāt desperatiōe magis q̄ oppugnationū metu adducti ea qdem cōditiōe deditionē fecere: vt cum suppellectili: quā singuli humeris suis ferre possent: abire ꝑmitterētur. Fcā est igit hec deditio secūda octobris die ano nono ⁊ octogesimo: postq̄ xp̄ianorū cē ceperat. Migrātes itaq; christiani Heraclium patriarcham ⁊ clerū sacro agmine secuti sunt: ⁊ pars Antiochiā: pars vero Tyrum aut Alexandriaz petijt: ⁊ inde in Siciliā qsq; traiecit. Saladinus itaq; Hierosolymā ingressus: cāpanas ꝑmū turribus deiecit Hinc basilicas oēs preter Salomōis templum prophanauit: quod priusq̄ regrederetur aqua resulcauit. Adsere tamen Hierosolymis christiani: asiatici: syriani: armenij: iacobite: georgiani ⁊ greci vsq; in presens permittente Saladino.

Rbanus tertius papa natiōe mediolanēsis patre Joāne gente nobili Cribella natus: hoc ano Lucio pontifici suffectus sedit ano vno ⁊ mēsibus quatuor undecim: Qui q̄ primū pontificatū iniit: reuocare ad cōcordiam xp̄ianos: ⁊ q̄ maxime in Asia animxus est. vnde ꝑmo pontificatus sui ano cōparāde classis gza ne hierosolyme caperētur: venetias venit. Sz audita hierosolymorū captiuitate: christianorūq; miseria ex dolore animi accepto in itinere apud Ferrariā obijt ibiq; sepultus fuit. 1186 6385

Andronicus antē grecus regia stirpe ꝓcreatus: hoc etiā ano Alexium imperatorē suū adolescētez interfecit: ⁊ ipse imperiū vsurpauit: Hā iddem adolescēs imperator cum in ags laxandi animi gratia uenisset

cum teiremibus sexagintaduabus: bis oēs potētatus cōi consensu Bonifacium istum Thessalie regez generalē sibi delegerunt imperatorē ⁊ ducē q in Syriā proficiscētes multas strages suo auspicio barbar⁹ dedere: Dex mortuo Federico inter philippum Frācorum regez ⁊ Ricardum Angloꝝ regez dissen sione orta re infecta discesserūt. Attamē Bonifacius vir magnanimus ⁊ xp̄ianissimus: vt ꝑtra barba ros ꝑdurar⁹ possz Cretā insulā quam sibi Alexius grecorum imperator condonauerat: cū indigeret pe cunijs illā suadentib⁹ amicis venet⁹ vendidit: quibus pecunijs diu contra hostes pugnauit.

6388 1189 ¶ Trācredus Sicilie rex ūno tyrānus hoc āno mortuo sine herede legitimo herede Gulielmo ei⁹ pa tre a ꝓcerib⁹ insule in eius loco sufficit: nec q̄tum regnauerit habemus hic cum dānato coitu genitus fuisset regnum Sicilie nō sibi sed Ro. pōtifici de iure debebatur: ꝓpter quod Clemēs predictus papa sua iura repeturus stari copias suas eo misit: qbus dum Tācredus resisteret: oia rapinis ⁊ cedib⁹ re pleuit: Quasobres mortuo Clemēte Celestinus eius successor egre ferēs ipsum tali regno potiri hac astutia vsus Cōstātiam Gulielmi regis vnicam filiā e panormitano monasterio occulte traxit: eamq⁹ lz professam Henrico qnto vxorē dedit: hac vz cōditione vt Sicilie regnū ⁊ vltrapharū dot⁹ noie pete ret feudatario cēsui pōtifici Ro. reseruato: Quo audito cōfestim Henricus ꝓditionē acceptauit: ⁊ ma gno cōparato exercitu in Tācredū duxit: ꝑ qua re Tancredus. z. Neapoli se cōtulit ⁊ inclusit: in qua q dem ciuitate idez hēricus post multā obsidionē ipm interfici fecit: sed eo mortuo gulielmus eius filius ei successit.

¶ Ordinē autē humiliatorum bijsdem temporibus q̄ maxime in Cisalpina gallia initiū hoc mō sum pīsse ferūt: Cūp dict⁹ Federic⁹ Barbaross⁹ rotā Cisalpinā: vt dixim⁹ varijs incōmodis ⁊ vexationib⁹ laceraret infinitos ꝓpe viros cū mulieribus ⁊ liberis in germania perpetuo exilio dānauit: vbi cum multis ānis eos detinuiss⁹ iam exilij fastiditi: tā viri q̄ mulieres cōi cōsensu vestibus albi induti ad im peratorē humiliter aliquādo accessere: ⁊ in terrā se prosternētes misericordiā eius deprecauere: Quo rū humilitatē: vt vidit cesar pietate ⁊ supplicatiōibus permot⁹ eorū precib⁹ ānuit: ⁊ vnūquēq⁹ in patri am redire cōcessit. Reuersi itaq⁹ exules in Cisalpinā: ⁊ forte ex voto hac de cā omisso plurimi vna cuz vxoribus eo in vestitu dealbato castitatē seruare volētes in vnū cōuenerunt: ⁊ deo gratias agētes deīn ceps nil aliud cogitare decreuerūt nisi puro ⁊ integro corde deo ⁊ beate virgini deseruire. In vnū itaq⁹ multi coadunati cū scirēt ꝓphetā dixisse: Labores manuū tuarū ga māducabis beatus es ⁊ bene ti bi erit. Facultates suas oēs in lanificio exposuerūt: atq⁹ in illo exercitio post crebras oratiōes ⁊ cōtem plationes summope insistere ceperūt: pp quod tū facultatib⁹: tū etiā personarū nūero mirū in modum breuiter creuerūt: ꝓcedēte deinde tpe ob religionē ⁊ vite sanctitatē ab summis pōtificib⁹ multipliciter p uilegiati ⁊ sacris ordib⁹ initiati tā mulieres q̄ viri regulā beati Benedicti ꝓfessi sunt.

Enricus eius nois quint⁹ Federici predicti: vt aiūt filius duodecim⁹ germanorū imperator: hoc āno imperio surrogat⁹ imperauit ānis octo. Hic autē tertio imperij sui āno a Celestino
6384 1190 b pōtifice Romā vocatus in solēnitate paschali celebrata ipsi⁹ pōtificis coronatiōe postridie coronar⁹: ⁊ a Cōstātia Gulielmi regis Sicilie filia nuper e mōasterio educta nuptui traditi Syracusa ac Catbania vbib⁹ sibi dot⁹ noie assignat⁹: q̄ ⁊ ipsa inter ꝑclara dotis sue munera cētum ⁊ quinquaginta equos regalib⁹ vestib⁹ ornatos obtulit: Quib⁹ beneficijs mot⁹ Hēricus ⁊ ipse tusculanum agrū statim Celestino tradidit: quē mox receptū Romani dilacerarūt: Hijs cōfestim Hēricus cum Cōstātia ⁊ magno exercitu cōtra Tācredū accessērūt: ⁊ eū in Neapoli aliq̄ diu obsederūt: Sed peste exercitū perturbāte re infecta in Alemaniā relict⁹ ibidē ducibus abiētūt. Post ānū vero cū Tancred⁹ ⁊ eius fili⁹ Gulielm⁹ in Neapoli interfecti fuissent: exercit⁹ vbē Neapolim cepit: ⁊ illam in predam de dit: Ibidēq⁹ duab⁹ Tācredi puellis cū multo populo capt⁹ in Germaniā ad perpetuū exiliuz perducti sunt: Quas puellas cū Hēricus accepiss⁹ eas seuissime interfecit: nec cōtētus q̄ in puellas virgines ō seuisset: sed ⁊ plerosq⁹ epos ⁊ religiosos ad se ductos cā indicta e summis turrib⁹ precipitare iussit: ple rosq⁹ alios varijs mortib⁹ interficere fecit: ꝓpter que scelera idignatus Celestin⁹ pōtifex cū sacris mi steriis abdicauit: Sed venia de erroze postulata in gratiā eū pontifex recepit: ⁊ ad se in Italiā vocauit ⁊ de regno Sicilie eū inuestiuit. Atq⁹ hic Hēricus modico eius labore citrapharū ⁊ vltra regnū accep pit. Inde etiā a pontifice vocatus ad bellū asiaticum cum hortatur. Sed cū per se Hierosolymaz pete re non posset archiepiscopū magunt̄nū ⁊ Saxonie ducē cum magnis copijs eo destinauit: Quibus ita cū in regnū redijsset: mox Hesane egrotare cepit: cognitoq⁹ sui mortē adesse propinquā: vxorem ⁊ Federicū filiuz ad Innocētium papā Romā mittens cosdē sibi obnixe cōmēdauit: Philippū vero ger manū Ethurie ducē q̄tum in se fuit: Romāi imperij ⁊ regni Sicilie quousq⁹ filius adoleuisset guber nationē cōmendauit: cōfectoq⁹ testamento panormi diem obijt.

¶ Ricard⁹ Angloꝝ rex hoc āno cum exercituz in Syriā ducere vellet: cū philippo Frācorum Rege
9390 1191 vt dixim⁹ copias ⁊ castra cōiungere voluit: qbus ita cōiunctis ambo contra Sbladinū apud proloniai dem bellum prospere gesserunt: ꝓpter quod Saladinus quasi superatus de reddēda christianis hiero solyma cogitare cepit. Sed cum inter se de principatu ambo cōtenderēt: philippus indignās negociuz reliquit: ⁊ in Europam cuz suis vēit: Ricardus nihilomin⁹ bellum strenue prosequitur: Eo q̄ Guido Lusignanus hierosolymorum antea rex a Saladino pulsus magnitudinez Ricardi deprehēdens pi⁹ accepta ab eo Cypri insulā: eidem hierosolymoꝝ regni iura permiserit: Ea ꝓpter anglici reges adhuc

cum titulum sibi ascribunt. Auctus igitur animo Ricard⁹ obsidere Hierosolymaz instituit. Sed hyeme superueniente et vilabentib⁹ passim maritimis cepijs sententiā mutās cum Saladino pacez composuit: et maximā pecuniarum vim ab eo accepit. Cumqz in patriam tandem rediret: ab hostibus in itinere captur: et ingenti pecunia recuperatur. Demum cum in Angliam peruenisset: quoadiuxit cum Francorum rege bellum habuit: et cum eo sepe dimicauit.

¶ Brixianorum contra Cremonenses victoria.

¶ Cremonēses hoc āno idibus decēbris xp̄ianos in quiete agētes in olij fluminis ripis infense adoriuntur: atqz eorum agrum hostili animo discurrunt et spoliāt: Vltroqz pgressi etiam Lundatum agri Bergomēsis oppidum aggredientes ipsum igne et ferro turpiter destruunt: Qua iniuria lacessiti Brixiani Bergomēsibus: mātuaniſqz ac placentinis sibi iunctis leonum more in hostes ruunt et fundūt: ac eos in turpissimā fugā vertunt: atqz plurimis eorū interfectis: et castris ipsoz spoliatis triumphuz victorie reportarunt dignissimum: Indeqz eorum vexilla cum Carotio asportantes Brixiam cum ingēti gloria perduxere: et in cathedrali eorum ecclesia ad perpetuam facti memoriam omnia suspenderūt Cuius quidem trophei ptica adhuc in ea extat suspensa.

Elestinus tertius papa natione Romanus Clemēti hoc āno suffectus sedit ānis sex: mēsi. c septē et diebus vndecim: Vir quidem per omnia bonus et optimus: Qui suscepto magistratu: Henricū: vt dictum ē: corona exornauit: atqz ei Cōstantiā monachā in matrimoniū collocauit: Et quoadiuxit nil pretermisit qno minus hierosolymitana recuperaret: Et lz in multis bellorum sumptibus opprimeretur: edes tamen egregias apud sanctum petrum et lateranuz extruxit. Moriens tādem cunctis pre dolore lachrymantibus in beati petri templo sepelitur. 1191 6390

¶ Viterbium oppidum Etrurie.

¶ Viterbiū Etrurie oppidū hoc anno ciuitatis nomē a Celestino isto sumpsit: cui⁹ ecclesiā cū cathedrali ꝓstituisset: tuscanensi ac centumcellensi ecclesiis pcesse voluit. 1193 6392

¶ Constantia Gulielmi Sicilie Regis filia hoc āno ex monacha tamdiu professa iussu Clementis predicti pōtificis Henrico Augusto matrimōio copulatur: et ex monacha augusta nuncupatur. In huius autem Constantie ortu Joachim abbas: propheticо ductus spiritu patri Gulielmo dixit nataz esse regni sui Sicilie desolatoinem futuraz Qua propheria stupefactus Rex secū anxia meditatione reuoluere cepit: Quonam pacto istud a femina contingere posset? Nec aliter videns quam a coniuge: vel a filio proprio: Regno compatiens: vt connubij atque prolis auferretur spes: puerulam in monasterio claudit: et perpetuam deo virginitatem profiteri cepit: Sed ō dominum nullum valet consilium iuste semper mortalia facinora expiantem: Hec autem patre sanctissimo et optimo rege extincto: nemine preter se legitime regni herede superstite: cum inuentutē oēm peregisset iamqz facta videbatur anus: sumptisseteqz post patris obitū Tancredus predictus regni dyadema: eo itū est vt facinoribus pcerū oē regnū in exterminiū traheret: Quāobrē quibusdā regno et populis cōpatiēbus mēti incidit: qp postmodū subsecutū est Cōstantiam istam alicui magno principi in cōiugez dari: vt eius ope atqz potentia pestiferi tumultus sedarentur. Nec absqz labore magno obtētum ē: Celestino pōtifice cōsentiēte vt in eam Constantia deueniret sententiam: videlz vt nuberet: cū in pfessiōis pposito immobilis staret: et etas annosa obsistere videretur. Sed cū a deo res pcessisset: Henrico predecessoz ad tollendam omniz suspitionem: cum tempus partus aduenisset: edicto publico diuulgari cepit vt quicunqz vellet interesse futuro imperatricis partui panormi venirent. Multisqz astantibus imperator in pratis panormi tentoria ponere fecit: et cunctis videntibus: imperatrix iam quasi decrepita infantem peperit: videlz Federicum secundum: qui postea ob eius fatuitatem in monstruosum euasit hominem: et Italie totius: nedum Sicilie regni inuasorem: vt non euacuaret Joachim abbatis prophetiam: Et propterea hec Constantia si aliquo alio merito vnqz esset extollenda: isto tamen vnico pter natum partu per vniuersum orbem conspicua et commemoranda facta est.

¶ Arricus Dandalus quartus et quadragesimus Venetorum dux Lauro duci omnium ꝓsensu hoc anno suffectus ducauit annis duodecim: vir per omnia gloriosus qui tum eloquentia: tum experientia et exquisitis moribus plurimum valuit: Qui suscepto magistratu auctoritate senatus classem non modicam in hierosolymorum expeditione cum reliquis principibus christianis trāsm. sit: Cui quidez classi 1194 6393

si: archiepiscopum Rauenatem prefecit. Indeq3 Jaderam ciuitatem quarto rebellantem Venetis recuperauit: ac Cōstātinopolim imperiosam cum gallis vi cepit: ⁊ Cretam insulā a Bonifacio montisferato maximo precio emptam imperio suo adiecit: sed ⁊ alia complurima beneficia quoadiuxit sena tui suo cōtulit. Moriens tandem in atrio sancte Sophie maximis cum lachrymis sepelitur.

¶ Saphandinus Saladini Egyptiorum regis frater hoc āno Saladino rege apud Damascum defuncto regnū omne suscepit: ⁊ Saladini filios expulit. Diuiserat enim Saladinus ipse filijs suis regnū nulla de fratre isto mētione habita: Quamobrē indignatus Saphandinus fratris filios omnino regno depulit: ⁊ solus deinceps ipse regnauit. Sed q̄m ipse regnauerit non satis constat.

¶ Cypri regni principium.

6394 | ii95 ¶ Guido Lusignanus genere gallus dudū Hierosolymorum rex a Saladino pulsꝰ: hoc āno inuitꝰ suis Anglorum regi permissis: Cyprum insulam ab eodem Ricardo in regni recompensatiōe recipiens multis in ea ānis regnauit. Atq3 hoc modo propter antiquam ipsius regij nominis dignitatem regni titulum insule dedit: sibiq3 ac posteris suis vsq3 in ānum domini. 1460. per ānos ducētos ⁊ septuaginta quinq3 ipsam insulam reseruauit. Ea nāq3 insula olim cadētibꝰ rebus Romana ciuitas diu sub Grecorum imperio fuit: Quos paulōte supradictꝰ Anglorum rex ex insula hoc modo eiecit. Cum enim idem Ricardus Hierosolymam cum classe properaret: tempestate coactus Cyprianum portū ingressus est: Sed cum a Grecis repelleretur: arma que in barbaros parauerat: in ipsos vertit: eisq3 Insulam abstulit: quam firmo suorum presidio munitam: Guidoni huic Hierosolymorum Regi permisit: post varias autem Regum successiones: ad duos fratres regnū id peruenit: quorū alter Petrus nomine classe instructa cum Cathelaunis: Galliscq3 Alexandriam vrbem aliquando inuasit. Ingressusq3 vrbem mediam diripuit. Inde igni appositō preda ingenti ditatus aufugit: Qui paulo post Insule ingressum a fratre proprio interfectus est. De huius autem regni successu ⁊ pgressu infra multa dicemus: cum de regibus suis passim tractabimus.

Innocentius tertius papa patria Campanus: patre Transimūdo ananino ex infima plebe nato papatum post Celestinum pontificem accipiens sedit annis decem ⁊ octo: ⁊ mensibus quattuor: ⁊ diebus viginti quattuor: Vir certe in omni genere vite probatissimus: atq3 doctissimus: qui a primeua etate parisius litteris operam dedit: vbi tantum profecit: q̄ post modum multa librorum volumina composuit: Inter que extat liber de miseria conditionis humane: ⁊ de missa alter: Ac de baptismi sacramento: Sed ⁊ super psalmos penitentiales tractatus plures composuit. Edidit insuper sermones plurimos temporibus ac diebus accommodatos. Decretales quoq3 antiquas composuit: quas obseruari mandauit: in quibus multas improbat hereses: sicut in principio voluminis habetur: Eius autem opera ⁊ impensa hospitale sancti spiritus intra vrbem Leonina conditum: ⁊ magnis prouentibus auctum fuisse constat. Indeq3 basilicam sancti Sixti vetustate collabentem restituit: vniuersisq3 ecclesijs: que tamen in vrbe erant pro confitiēdis calicibus argenti libram vnam obtulit: ⁊ altare beati petri plurimū ornauit: Verum dum perusij tollende discordie causa que inter genuenses ⁊ pisanos vigebat: profectus ibidem in pace quieuit. Hic primū ordinē nostrum diui Augustini eremiticum sub tutela apostolica suscepit: sicut pz ex eius indulto q̄ incipit: Solet annuere.

6397 | ii98

¶ Joannes Anglorum Rex: hoc ipso anno Ricardo eius fratre ex telo Catapulte interfecto Anglie regnum suscepit: Cui cum postea Ludouicus Frācorum Rex maximū indixisset bellum: Joannes diuino auxilio vsurus statim Angliam atque Hyberniaz Romāe ecclesie vectigales fecit. Mā centum auri marchas quotānis se eidem soluturum compromisit: ñ ab eius impetu dominus cum liberare dignaretur. Atq3 victoria diuinitus parta postea aliquandiu apud Anglorum Reges hoc votum seruatum est.

¶ Joannes Bonus ordinis Eremitarum diui Augustini instauratoꝛ ⁊ pater natione Mātuanus hijsdem temporibus cum multis annis in Flaminia: quām maxime ⁊ Umbria vitam quidem religiosissimam atq3 sanctissimam duxisset: ⁊ multa ibidem monasteria erexisset. atque instaurasset: vbi ⁊ religionem ipsam suam labefactatam verbo ⁊ exemplo plurimum euexit: Mantuam regressus: ibidēq3 etiam miraculorum gloria plurimum effulsit: De cuius sanctissima vita multa ⁊ incredibilia quasi non credentibus scripta referuntur: que si omnia enarrare vellem: ordinis suscepti: ⁊ voluminis modum profecto excederem: Sed quedam pauca ad multorum edificationem hoc in loco scripta sufficient.

6398 | ii99

Mortuo itaque ipsius patre Joannes Bonus in etate quidem florida remansit. Et cum pluribus abundaret diuitijs: ⁊ neminem vereretur per annos multos lubricis iuuenibus ⁊ histrionibus adhesit: Quod mater: que bona vocabatur animaduertens: preces cum maximis lachrymis indesinenter pro salute eius ad dominum fudebat: Cuius preces dominus ex alto prospiciens: ipsum filium ad salutem graui morbo percussit. Cunque Joannes Bonus vite sue discrimen haud parum extimesceret votum vouit domino si pristine redderetur sanitati: deo deinceps in habitu religioso se perpetuo seruiturum: Qui vbi sanitatem adeptus est: cū diligentem cōfessionem vbis episcopo fecisset: matre iam defuncta omnes substantie ipsius facultates vendidit: ⁊ pauperibus penitus erogauit: nil sibi omnino reseruās. Sicque nudus penitus ⁊ Christi spe ac fide armatus statim in Flami-

niam haud procul a Cesena vrbe sub quodam specu concessit: ibiq; mirumim modum se affligens maximum sibi sanctitatis nomen comparauit. Indeq; suscepto religionis eremitarum diui Augustini habitu adeo in principio carnalibus incendijs pulsatus fuit: vt parum abfuerit: quin a proposito sancto retrocederet: sed miles Christi manu mittens ad fortia doloris incendio carnis extinxit incendium: Nam arundinem suscipiens in multas eam subdiuisit particulas: atq; eas peracutas sub vnguibus manuum suarum infixit: & taliter super quendam lapidem manus contudit: vt vsq; ad digitorum summitatem infigerentur: Quo vehementissimo dolore quasi exanimis effectus in terram decidit: ibidemq; tribus diebus & noctibus tanq; mortuus permansit. Verum pius dominus seruum suum non deseruit: sed per visum ei apparens adhortari eum cepit dicens. Fili quia bene feceisti optime vitam consumabis: nec deinceps vllo pulsaberis tentamento. Elapsaq; visione Joannes bonus omni prorsus dolore alienum se sensit: gratiasq; deo agens immensas incredibili postmodum abstinentia vsq; ad mortem corpus suum afflixit: Cuius quidem exemplo per totam Flaminiam & Vmbriam non modo eremite: sed & seculares plurimi ad eum confluxere & ipsum sibi patrem & ducem constituere. Audiensq; vir sanctus celebre nomen beati Guilielmi olim aquitanie ducis in gallijs ordinem eremitarum sancti Augustini labefactatum moribus & institutis ac edificijs instaurasse eius exemplo incensus: & ipse innumerabilia pene monasteria per Flaminiam & vmbriam ordini suo erexit. Quapropter ad eum tanq; ad patrem omnes eremite certatim concurrere ceperunt: Quod ille cōcernens magis exemplo q; verbo ordinis instituta instaurare & resarcire curauit. Lamobrem in eisdem prouincijs religione aucta: extunc: vt fit ab ipso instauratore & reformatore fratres çamboníte: non diui Augustini vulgo eos appellare cepit. Tandemq; cum vir sanctus annis quinquaginta & eo amplius in Flaminia commoratus fuisset diuino nutu in patriam reuersus plenus dierum & operibus bonis extra Mantuam vrbem in monasterio ibidem a conciuibus suis sibi constructo anno a natiuitate domini. 1222. migrauit ad dominum: cuius sanctissimum corpus paulopost intra vrbem translatum in monasterio ordinis sub titulo sancte Agnetis fabrefacto summo seruatur honore: Ad cuius tumbaz magna quottidie & inaudita fiunt miracula: Huius autem sancti viri & patris Joannis boni inter celebres prestanteq; discipulos seraphicum Franciscum de Asisio sanctissimi ordinis minorum conditorem fuisse constat. Sed nequis dubitet qui forte ignarus huius rei execranda plurimuz talis videatur scriptura: quibus omissa Vincentij galli historici testificatione: & li. 30. ipsius historiarum lib. c. 98. referat dicta

in pcio:insup additiones plurimis summis addidit.Beniqz post summā suā magnos apparatus sup ve veteri:t.C.edidit.Hunc itaqz Azonē virū doctissimū fuisse Baldus in.l.cōtractus.C.de fide īstrumentoz dicit eo q legū fontē t electionis vas nelut alter Paulus cū appellet.

¶ Fratris Jacobi Philippi Bergomēsis ordinis fratrum eremitaruz diui Augustini in omnimoda historia nouissime cōgesta Chronicarum Supplementū appellata liber.ix.feliciter incipit.

6399 1200 **Enrico** igitur mortuo maximo iter electores orta est dissensio cū alij Philippum Suewie principē t ethrurie ducē hērici frem quē idē hēricus moriēs filio Federici reliquerat tutorē.Alij Othonē Saxonie regē lotharij olim impatoris pnepotē elegissent.Innocēt9 po pōtifex:qz cōstabat benricū t Federicū pfez ō Romanā insamisse ecclesiā Othonē impatorē pnunciauit.Philippus vero ira succēsus arma parat:ac cōtra Othonē Philippo rege francoruz fauēte in expeditionē,p dit.Otho qz cōpōsito exercitu vna cū Joāne angloz rege pugnandi copiā facit:fiuntqz singularia certamina:postremo cū innocētius oēs excō municasset q Philippicas sequerēt ptes:res ad sanitatē reducunt. Pace qz cōfecta Philippus Ro.impator declarat:obtēctoqz i germaniā ipe rio.ix.germanoz impator pnunciat:ac sic.9.annis impauit: sz non sine molestia hāc dignitatē retinuit tandē Altigran9 qdā Enringie pncep s multis in suā sententiā tractis:eū circūuentes interfecit.Quo taliter sublato paxoino consecuta est.

¶ Ordo Carmelitarū:p hoc ipsuz tēpus in Syriā apud Carmelū montē ab Alberto hierosolymitano patriarcha excitat:t multis pūilegijs ab eo sublimat:atqz eidē regulā suo iure cōfectā obseruandā pmo obtulit t cōfirmauit in qua p habitu frib9 eiusdē ordinis cappā supioz ex Syrico cū qbusdā largis virgis.s.albis t griseis circulatā more Helye ppbete(vt tradūt)assignauit: t deferendā constituit. Jsqz ordo cū in orbē diffunderet ac locis t viris pstantissimis indies multiplicaret multas impugnationes p annos multos ab emulatoribꝰ ptulit.Sz postmodū bonoz9 pōtifex eius nois.3.cernēs ipsam sanctā religionē t ordinē a multis impugnatū:t aliqñ psecutū cū nō satis probatū cōspiceret deuotiōe motus pmo sui pōtificatus anno:mutatis prius circulatis clamydibus:ob bonorē beate virginis Marie in albas sub titulo virginis Marie de monte Carmelo approbauit t cōfirmauit. Aiunt.n.ordinez istū dum in Syria cū habitu illo procederet maxima in reuerētia t deuotione apud Soldanum egypti extitisse:t multas illi elemosynas t būficia cōtulisse:sed eo habitu mutato cū e finib9 t regno suo eiecis se:quāobrē necesse fuit illū in europā trajcere:vbi mirū in modū excrescens clarissimos t sanctitate t sciētia ptulit viros:quoz de numero pcipui fuere Angelus hierosolymitanus xpi t fidei declamator ardētissimus:q t doctrina t vite sanctitate plurimū fidei Christiane profuit.Insup t albertū quēdaz siculū genuit:q ob doctrinā t sanctitatē maxīo in pcio vbiqz euasit.Atqz andreaz florētinū postea scriptorē eoz quē nō sine magna sanctitatis fama quieuisse dicūt.Habuitqz pterea hec sancta religio Cyrillū grecū virū doctissimū atqz sctissimū q pter libros multos a se editos et ppbetie spiritu claruit:Franciscū Martini theologū celeberrimū:q pter reliquos de cōceptione beate Marie librū cōposuit cōmendatione dignū.Fuit qz in eo ordie Gerardus Bononiēsis parisiensis doctor eminētissimus: q cōplurima edidit laude digna.Hecnō t Guido pirpiniacēsis gnalis ipsius ordinis prior:t postea matisconēsis ecclie epūs:q cū multa cōposuerit:Correctoriū iuris:t cōtra hereses libri pcipui habent.Michaelem3 bononiēsis in eo viguit clarissimus sui tpis doctor:quē libros plures edidisse dicūt.Joānē de Bachone iuris diuini atqz pōtificē scientissimū protulit:q ob ei9 clarissimā doctrinā t Parisius t alibi notissimus fuit.Joānēqz balistarij doctorē sui seculi precipuū:quē multos edidisse tractatus cōpertū habem9 Petrū qz de Casa generalē ponem:t hierosolymitanū patriarchā virū sanctissimū habuit q multis claruit miraculis.atqz petrū Thomā cōstātinopolitanū patriarchā pclarissimū doctorē qui cū spiritualibus:ac tēporalib9 inimicis pro fide xpi multos ptulit cōflict9:ac demū post multoz librozꝝ editionem miraculis clarus apud cyprū insulā quieuit in pace.Alij atqz alij ex ea religione emersere clarissimi t sanctissimi viri:qs cōmemorare operosissimū esset.Hec itaqz ad ipsius pcipuā laudē dicta sufficiant.

¶ Imperiū Grecorum in Gallos trāsfertur.

6401 1202 ¶ Balduinus natione Gallus flādriēsiū comes:hoc āno Alexio cōstātinopolitano impatore t Jsaacius fre morte sublatus ipsoz impiuz vna cū venetis inuasit t in gallos trāstulit:atqz ipse imperator primo cōstitut9 impauit annis.5.Biscordātib9.n.de impio Jsaac t Alexio viro vtriqz pditissimo: eo q hz Jsaac etate maioz hēret t ex iure impiū sibi deberet ipsuz tū Alexiū idulgentissim tractabat adeo vt pter ipij nomē ei deesse videret:Quē et sua temeritate a turcis captū idē Jsaac cū magna charitate igēti pecunia redemit:sz is pessim9 vir post ingētia beneficia frez dolo capiēs excecatū misit i carcerē: idē qz in Alexiū eius filiū.12.annos agnetē fecisset nisi fuga salutē sibi quesuisset:quo audito Philippus francoruz rex Alexij pdicti cognat9 hunc Balduinū flādrēsem comitē t hēricū sctī pauli t Ludouicū sabaudie pncipē cū exercitu magno Venetias misit qui cū eisdē venetis copias iungētes eoz nauigio tandē

cōstātinopolim puenerūt quā cum.68.diebus summa vi oppugnassent tandē obtinuerūt ⁊ in suā potestatē cū vniuerso impio redegerunt. Capta igit vrbe ⁊ interfecto Alexio ⁊ cōplicibus eius proceres predicti cū Bonifacio montiferrato Thesalie rege.15.viros ex oi eoꝝ exercitu delegerūt qui vrbis imperatorem ⁊ patriarcham assumerent co.ſ.pacto vt ſi impator venetus nō esset ipſi veneti patriarcham haberent: quem Ro.pōtifex confirmaret. Quāobrem Balduinus hic facto scrutinio summa cōcordia ab oibus impator declarat⁹ ⁊ Thomas maurocenus venetus in patriarchā assumptus statim nouū imperatorē inunctum coronauit. Eo itaqꝫ coronato: pceres vniuersa impij dūta preter andropolim: intra annū obtinuerūt: qbus gestis quarta pars oppidorum captorū venetis assignata est que oēs insulas Egei maris cōtinebāt: inter ḡs Creta ⁊ Euboia quā nigropontū dicimus ⁊ alie minores erant: ſz qz creta noie Bonifacij tenebat: ab Isaac iam sibi dono data: Balduinus impator eū thessialie regē confirmatū habuit: vt accepta pecunia Cretā venetis relinqueret qō ⁊ factū est: ac sic veneti Cretaz insulā vsqꝫ in presens obtinuere. Thomas aūt patriarcha Romā cōfirmaturus veniēs Grecoꝝ ecclias Innocētio tertio: vt decebat: subiectam in omnibus fecit.

¶ Tartarorum regni principium.

¶ David quidā persa ex ignobili familia inter eos natus tartarorū gentis rex vir gdē magnanimus 1203 6402
p hec tpa ex indici mōtis vna cū oibus sue gentis viris ac mulierib⁹ bostili aio egressus p vicinas ḡsqꝫ
p hec tpa ex indici mōtis vna cū oibus sue gentis viris ac mulierib⁹ hostili aio egressus p vicinas ḡsqꝫ
vrbes spolia multa exegit ⁊ populū suū hoc modo allexit: qbus spoliis allect⁹ inde ī partbos venit ⁊ pa
ri terrore Medią Assyriā Persiaz Armeniā ⁊ sarmatas nō longo tpe quadēs circa meotidis paludis
littora cōcessit: vbi ⁊ accolis suis sedes cōstituēs in maximā cuasit potentiā. Et bi nūc Usonem cassanum habent principem.

¶ Petrus çiamus Sebastiani quōdā ducis filiꝰ.45.venetorū dux hoc āno post henricū dux creat⁹ diu 1204 6405
canuit an.22. Vir p oia magnificus atqꝫ excelsus: q Corcyrā nūc corpbu dictū motouū coronūqꝫ insulas
canuit an.22. Vir p oia magnificus atqꝫ excelsus: q Corcyrā nūc corpbu dictū motouū coronūqꝫ insulas
in venetorū redegit ptātē. Sz cū obire p se oia nō posset: pua tis etiā ciuib⁹ negotiū rei maritime cōmisit
q ⁊ ipſi puatim multas grecoꝝ insulas occupauere. Inter q̄ fuere galipolis Maxo paromola berinea
Andro euripus Tinasmicole Schyron scopulus ⁊ Stralimenus atqꝫ alie mīte. Cretā ēr pauloāte a bo
Andro euripus Tinasmicole Schyron scopulus ⁊ Stralimenus atqꝫ alie mīte. Cretā ēr pauloāte a bonifacio mōteferrato emptā rebellantē armis in fide cōtinuit: eāqꝫ in colonie formā redegit missis co ci
nibus venetis q cretēses in officio cōtinerēt. Hic cū esset religionis amator sacellū sancti Marci palatii venetis q cretēses in officio cōtinerēt. Hic cū esset religionis amator sacellū sancti Marci palatii ad honorē diui Nicolai miro ornatu ⁊ sumptu extruxit. Cōstantiā tancredo sicilie regis filiā duxit
uxorē ex q̄ plures suscepit filios: cūqꝫ postremo senio cōfectus esset magistratu se abdicās paulopost vita
excessit: ⁊ apud sanctū Georgiū maiorē venetijs in sepulchro paterno sepultus est.

¶ Henricus natione gallus hoc anno Balduino eius frē imperatore defuncto in impio constantinopoli
tano succedēs imperauit an.xi. qui suscepto impio mox vna cū Bonifacio monteferato marchione ⁊ the
salie rege andrinopolim vrbē potentissimā cum exercitu diu obsedit: quo audito valachi gens olim Romana vltra danubij ripā constituti: ac Bulgari vicini ab Andrinopolensibus accersiti cū magnis copiis in eoꝝ auxilium venere. Quoꝝ furore permotus henricus vna cū Bonifacio obsidione soluta mox
cōstantinopolim petiere. quid postea egerit nō habetur.

¶ Dominicus hispanus vir sanctitate ⁊ doctrina plurimū decoratus: ac religionis xp̄iane ḡsi matutinū 1208 6407
sydus in caligura pago natus p hoc tps ex canonico regulari a deo vocatus cū duodecim fribus socijs
sydus in caligura pago natus p hoc tps ex canonico regulari a deo vocatus cū duodecim fribus socijs
pdicatorū ordinē incredibili feruore fundauit: quo diuinitus instituto ab gloriosa dei genitrice Maria
etiā ipſius religionis habitū assumpsit. Cuius religionis pater existēs cū pceptore Innocētio tertio pō
tifice maximo heresim apud tholosam nup obortā mira celeritate ⁊ virtute cōpescuit. postea ab honorio tertio pōtifice eius successore: vt infra dicemus: ipſius ordinis cōfirmationē obtinere meruit: quo cō
firmato cū innumerabilia fere monasteria erexisset ⁊ multis signis ⁊ miraculis claruisset: ac vniuersam
firmato cū innumerabilia fere monasteria erexisset ⁊ multis signis ⁊ miraculis claruisset: ac vniuersam
pene europā docēdo ⁊ predicando lustrasset: tandē anno salutis nostre.1223. apud Bononiā italie ciui
tatē nonis augusti migrauit ad dūm: quē postea Gregorius nonus auditis eius miraculis: ⁊ vita pre
clara in sanctorū numero aggregauit.

¶ Franciscus seraphicus natiōe italus ex assisio vmbroꝝ ciuitate ortus diui Joānis boni mantuani 1209 6408
eremite discipulus vir vtiqꝫ diuinus: ac ordinis munoꝝ pater ⁊ dux hoc anno terrena oīa despiciēs xp̄z
eremite discipulus vir vtiqꝫ diuinus: ac ordinis munoꝝ pater ⁊ dux hoc anno terrena oīa despiciēs xp̄z
in omni vita secutus est. Hic gppe cū religionis habitum a beato Joāne bono pdicto suscepisset: ⁊ ī manibus eius pfessionis votū sub regula beati Augustini emisisset (vt hoc etiā tabellarij cyrographo arētico cōprobat ⁊ aliq̄diu pedib⁹ calciatus: a corigia cinctus iecessisset: sentētie dūice memor dicētis. Qui
venit ad me ⁊ nō renūciat oīb⁹ que possidet: ⁊ bz nō pōt meus esse discipulus: atqꝫ illud qō discipulis
venit ad me ⁊ nō renūciat oīb⁹ que possidet: ⁊ bz nō pōt meus esse discipulus: atqꝫ illud qō discipulis
ad predicandū mittens pcepit: vt neqꝫ aurū vel argētū possideāt: aut ne perā vel sacculū: neue virgam
siue calciamēta: aut certe duas tunicas haberēt abiectis oībus tunicā incultā ⁊ cōtēptibilē siue pcinctā
indues nouū mox ordinē cōstituit: cū quo velut sol in orbe radians chr stianā religionē plurimū illumi
nauit. Cūqꝫ fribus suis sic ab eo institutis nouā dedisset regulā: ⁊ xp̄i stigmatibus insignitus fuisset: ⁊
nomen suum in orbē defudisset plenus bonis operibus apud assisiū vrbē suā anno salutis nostre.1227.
nonis octobris migrauit ad dūm: quē ⁊ biēnio post Gregorius nonus auditis eius crebris miraculis
magno prius ob eā rem cōuentu habito in numerū sanctorum statim rettulit.

o Otho eius nois q̄rtus Saxonie dux: hoc anno cū Philippus impator a comite palatino ītercepto

ptus fuisset impator a germanis suis delect⁹ impauit annis.3. Qui statim Romā ꝓficiscens ab Innocentio pontifice coronat⁹: quo facto cōsestim in Romanos seuire ac cōtra eos pugnare cepit. Sed bello aliquādiu sedato ex vrbe pulsus est: pp qō indignatus ꝙ pōtificis voluntatez ⁊ ipsius iniuriā in Federi cum adolescentē impatoris filiū expeditionē sumpsit pro qua multa regni oppida vi cepit ⁊ paulopost totū ferme regnū occupauit: ꝓpter qō pontifex eodē anno cōcilio Rome habito eū ab impio deposuit. Eius.n. ꝓpter vaphriū ingeniū Otho italie ꝓncipib⁹ nec carus nec acceptus erat: Unde auxiliantibus ipsimis oībus italie ꝓncipib⁹ pontifex eidē in bello maximā intulit cladē: quo fuso atqz fugato de eo victoriā pōtifex reportauit: ex quo factū est: vt Bohemie rex ceteriqz electores Federicū secundū sicilie regem.20.agentē annū Ro. impatorē deligerēt. Otho aūt paterno regno cōsulturus siciliā dimittēs i germaniā euestigio redijt: vbi postea a Philippo francoꝝ rege apud belgas supatus ⁊ iterfect⁹ tandē fuit verū ꝓpter dissensionē deligēdi impatorē itali nr̄i: neqz hunc: neqz p̄cedentē Philippū ad numerꝫ imperatorū admittūt: ꝓter id tantū tēporis: qō inter coronationē ⁊ depositionē huius Othonis interfuit: ꝑ reliquū vero tēpus eorundē imperatorē vacasse imperiū scribunt.

¶ Estensium Marchionū imperiū.

64io | 1211 ¶ Oldrādinus ꝓmus estensiū Marchio: ac ferrarie (vt ferū) dñs vir nobilissim⁹ ⁊ in bellis ptractādis strēnuus eloquētissimusqz ac plurimis alijs virtutib⁹ ornat⁹: hoc anno cū esset etate grādenus ferrarie die obijt Açone primogenito post se relicto. Hic nāqz obiçonē habuit patrē q fuit raginaldi: q fuit Açonis Mathildis gloriose postea maritus: quē qz prioris ipsius Marchildis viri cōsanguineus fuerat: ⁊ sibi q̄rto gradu cōiūctus erat ignorās acceperat maritū mandāte Gregorio pōtifice septimo repudiauit. Hanc nempe ꝑstātissimā estensiū familiā: vt ex chronicis Pauli marri bēnus: isignissimā ac vetustissimā fuisse inuenimus: ⁊ vna cū comitibus sancti Bonifacij ex troianis prouenisse narratur. Hi quippe a quodā ꝓncipe nomine Marcho descenderūt: qui euersa Troia vna cū Antheneore in italiam veniens vrbem ex suo noie in Venetia prouincia condidit. A quibus aūt Oldrandinus hic id dignitatis nomen obtinuerit non satis habemus.

¶ Bonifacius autē sancti Bonifacij comes vir ꝑclarissimus Verone ac multoꝝ castroꝝ princeps ⁊ dominus ⁊ ipse eo ipso anno cū Oldrandino estense ꝑdicto: Ricardo filio post in regno relicto: viam vniuerse carnis ingreditur.

¶ Ricardinus autē comes ipsius Bonifacij gnatus patri in regnū succedēs regnauit annis.20. Hic igit magistratu suscepto gubernationē reipu. imutare ⁊ reformare volēs: multos diuerse factionis nobiliores ⁊ potissimū monticellos viros ꝑclarissimos ac potētissimos vrbe propellere volnit ⁊ ideo multos coꝝ: quoꝝ virtute formidabat in exiliū egit. Qui iniurijs ⁊ vexationib⁹ lacessiti: ⁊ ipsi post aliqō tēporis huic Ricardino insidias cōponētes tandē cōprehēderunt eū: ⁊ carceri ꝑpetuo mācipauerūt: ac sic vniuersus sancti Bonifacij Verona pulsis ipsi monticelli vrbis dñatum sibi desumpserūt. Sz nec ipsi quidem deficiēte ꝑsidio diutius in dñio pstiterunt: eo ꝙ aduocatis viris pōtētissimi eiectis vrbis dominijs ipsis per quinqz annos dimiserunt.

¶ Azo ꝓterea secūdus estēsium Marchio ꝑdicti oldrandini Marchionis filius pr̄i i regnū successit vir sane catholicus: ⁊ ecclesie romane acerrimus propugnatoꝝ ⁊ defensoꝝ: qui quoadiuxit cōtra Federicū ꝑm imperatorē Romane ecclesie ⁊ pontificū ꝑsecutorē pro viribus obstitit. Et cū ferraria ciuitas ab ipso impatore summo pontifici ablata fuisset: ipse eandem cesari auferens Gregorio pontifici restituit. Quāobrē idē pōtifex Greg. eius nois nonus eidē Azoni Marchioni ⁊ successoꝝ⁹ eccclesie noie perpetuo gubernandā cōcessit. Ipsam nāqz vrbē mathildis comitissa iamdudū auxilio Venetoꝝ ⁊ Rauennatū ab henrico tertio ecclesie hoste occupatā sibi subegerat: ⁊ ecclesie Romane in morte dono dederat. Et cū marchiones estenses apud mathildim ⁊ amicitia ⁊ affinitate in ꝑcio haberentur ea in vrbe post Mathildis morte ēt ⁊ diuitijs ⁊ beniuolētia vsqz ad hunc Azonē precipui ⁊ primarij semper fuerunt.

64ii | 1212 Federicus eius nois secūdus.13. germanoꝝ impator hoc anno othone ꝑdicto impij titulis ꝑ f uato ab electoꝝ⁹ ci⁹ loco subrogatus: ⁊ ab honorio pōtifice cōfirmatus ⁊ coronat⁹ impauit an.33. Quo cōfirmato eo pontifice ꝓcurāte i sicilie regnū restitut⁹ ē. Sz a maioꝝ⁹ suis minime degenerans: vbi impatorē se ꝓfirmatū sensit illico in Romanā eccliaz insanire: ⁊ oia ꝑturbare lacerareqz ac rapere cepit: pp qō anathemate notat⁹ impij dignitate ꝓuat⁹ ē. Sz ille pulpēdēs pōtificis maiestatē ampli⁹ ꝙ cōsueuisset in oib⁹ crudelescere cepit. Et cū multos iterficeret ēt quosdā prelatos ex gallia redeūtes in liuorē pōtificis Romani a pisanis piratis apud meloraā insulā intercipi fecit atqz submergi. Indeqz henricū ꝓpriū filiū ꝓpter suspitionē affectati regni in carcerē trudi ⁊ maculari ꝑcepit. Beniqz cū multas italie ciuitates studio partiū guelphoꝝ vz ⁊ gibellinoꝝ ipleret: atqz ꝓpter hoc cū multas vrbes: q̄ pontificis partes sequebant vexasset in apuliā trajiciēs grani morbo laborare cepit. Cunqz cōualescere cepisset a Mānfredo filio ex ancilla suscepto: quē rarētini sibi ꝑcerāt suffocatus interijt. Hic scelestus impator quoad vixit auo Federico barbarosso semp crudelior fuit: ⁊ multa honoriū pōtificū atqz Gregoriū nonū machinatus est. ꝓpter qō multis fuit agitatus calamitatib⁹. Et ꝓmo qz Henricū filiū suū: quē sibi cōstantia aragonū regis filia vxor pepererat (vt ditrim⁹) suspitiōe affectati regni: vl vt alij volūt: zelotipie ẓelo in carcerē necauit. Inde apud parmā vrbē ꝑlio superatus corona: ⁊ ditissima queqz ipedimēta: ⁊ decē milia armatos amisit. Alterqz filius legitimo mr̄imonio ex ea

dem vxore natus noie Luisius a bononiēsib⁹: quoz isestabat agrū occisus est. Hic conradū filiū: quem Jola Joānis hierosolymitani regis filia susceperat rerū oium suarū religt heredē: quem nihilominus idem Manfredus veneno sustulit.

¶ Similiter Aphricanus sarracenozum rex z dux: vir quidē fortissimus atqz magnanimus hoc anno maxima classe cōparata in citeriozē hispaniā traiecit: z primo apud Tholetū vrbem magnā statiōe firmata eandem oppugnare cepit: quā cū obtinere pro libito nō valeret vniuersaz hispaniā peruagans oia cedib⁹ z populationib⁹ implevit. Qua calamitate cōmoti reges castelle: Aragonie: portugallie: z nauarie copias ingētes simul iunxere z sarraceno occurrētes maximā cedē de hostibus ediderunt z fuso eius exercitu atqz fugato vniuersam aphricā preter Granatā illi abstulerunt. 1213 6412

¶ Almericus qdā hereticus vir sane doctus atqz callidus: hoc anno eā ob rē in gallijs magno i pcio existēs: diabol ica suasione seductus: in quibusdā erroz⁹ involutus insanire z delirare cepit. Et iter ceteros sue vesanie errores affirmabat i deas que sunt in mente diuina z creare z creari posse cū in mēte diuina: teste pre Augu. nil nisi eternū z incōmutabile sit. Docebat etiā nullū peccatuz iputari posse in caritate cōstitutis: quos erroz⁹ apud parisiū dānatus cū sectatoz⁹ suis exustus est. 1214 6413

¶ Simon aūt gallus mōtisfortis Comes vir christianissimus atqz catholicus: bisdē heresuz tumultibus viri liter ei occurrit z tanq̄ alter Carolus magnus ꝯ has hereses nō mō verboz⁹ disputatiōib⁹ cū multis epis atqz aljs doctissimis viris z beato dnico disputātibus: sz etiā armis fortiter egit: eo q̄ centū milia hereticos cū octo milibus catholicis fudisse z interfecisse feratur.

¶ Synodus maxima hoc anno apud lateranū ab Jnnocētio pōtifice pdicto pro recuperāda hierosolyma celebraf: vbi interfuere mille z trecēti plati cū hierosolymitano z constantinopolitano pr̄iarchis fuere ēt ali greci z Romani impij legati: Regū q̄z hierusalē: francie: hispanie anglie z Cypri oratores. In qua multis habitis cōsultatiōib⁹ nihil aperte discerni potuit aut diffiniri. verū nōnulla decreta ibi plata fuere. Quibus tam laycoz⁹ q̄ clericoz⁹ mores cōponerentur. 1215 6414

¶ Cruciferoz etiā ordo ea in synodo diu inchoatus: sz aliqñ itermissus ab ipso Jnnocētio pōtifice restituit z cōfirmaf: ac multis fauorib⁹ comendaf. Jd q̄ maxime factū est: eo q̄ quedā Albanēsiū pesti fera heresis surrexat: q̄ rantaz in populo Ro. cleroqz seditionē excitauerat: quantā vnq̄ antea. Quam ob cām pōtifex ipse multos cruce signatos ipulit ꝯ eos arma susciperē. Quib⁹ devictis: cruciferoz ordinē iam sopitū z oblitteratū instaurās: multis ꝑuilegijs z gratijs mirabiliter auxit: eidē antez ordini postmodū Jnnocē. 4. devotione affect⁹ apud lugdunū existēs regulā cōposuit z dedit. Jn qua precepit ipsis religiosis semp crucē in manib⁹ portare. Ipsius antez ordinis auctorē z ducē Quiriacbuz epm z martyrē repore Cōstantini magni Helene matris primū fuisse tradūt. Qui cū a Juliano apostata cuz multis xp̄ianis passus fuisset idē ordo ad nihilū ferme vsqz in p̄sens redactus est.

¶ Petrus altisiodorēsis henrici impatoris fili⁹. 3. gallorū in impio cōstātinopolitano impatore hoc anno p̄e in grecia sublato: impium suscipiēs impauit an. 9. qui suscepto impio cōfestim vna cū Jola vxore cū magno apparatu Romā veniēs impij coronā ab honorio pōtifice extra muros vrbis apō sanctū Laurentiū accipere voluit. Qua susceptā vna cū Joāne cardinali de colūna legato a pōtifice declarato ad res asie reformādas cū copijs ab Jnnocētio pōtifice excitatis mox trāsmisit. Js. n. petrus in recessu Venetis dyrachiū vrbē suā a Theodoro epirotaz duce dolo captā recuperare cōpromisit. Misit ergo imperator hic Jolem vxorem z cardinalem cōstantinopolim: z ipse dyrachium petijt: quā cum pluribus diebus oppugnasset: nec capere potuisset: soluta obsidione sub fide Theodori prediciti recessit: sed cū in teterrimis montibus terrestri itinere peruenisset: dolo theodori circumuētus capitur: z in obscurissimum carcerem ab eo incarceratur: z ibidem biēnio ab eodem Theodoro detineī. Joles aūt vxor prudenter imperiū istō interim administrauit. 1216 6415

b Honorius. 3. papa natiōe Romanus: pre Americo hoc anno Jnnocētio pōtifici succedens sedit an. x. men. 7. z dieb⁹. ix. vir sane doctus: z vt pastorē decet optimū: Qui pontificatu inito impiales titulos Federico ho statim cōtulit: quē rñ postea iuribus ecclesiasticis sibi vsurpatis anathemate pīno notatū dignitate ꝑuanit: Deinde (vt ꝑfertur) Petrū altisiodorensez constantinopolitanū impatorē incoronauit. Et cū ordinē nostrū eremitaz: prout Jnnocētius fecerat: protegendū suscepisset: etiā ordines p̄dicatorū z minoz cōfirmare voluit: hierosolymoz etiā regem nomine Joannē ex asia ad se Romā venientē benignissime suscepit: z multis muneribus a se donatū in Angliam remisit. Basilicam q̄z diui Laurētij extra muros: z Basilicā sancte Viviane: necnō z Petri sanctaz sanctoz restituit: atqz edes marij edificauit. Et cū esset doctor egregius multas decretales ipse cōposuit. Et cum in omnibus z optime vitam duxisset tandem moriens in basilica sancte Marie maioris sepelitur. 1217 6416

¶ Ordo p̄dicatoz hoc anno velut novū sydus z splēdidissimus sol inter densissimas peccatorū tenebras a beato dnico divinitus excitatus: z sub regula diui Aug. institut⁹ post multas improborū hoium ꝑpugnatiōes ab honorio isto pōti. ipō pre dnico fūdatore istāte z ꝑcurāte auctoritate aplica tādē approbat z ꝯfirmaf. Ierebuerat. n. tūc ex hēticoz multitudie: z ipatoz temeritate tāta clericoz z improboz hoiuz lñia vt nulla religiōis facies i ecclia dei dignosceret. Dixisses. n. eo tūc oēs nō mox xp̄ianos: sz z clericos z monachos aut inglinos esse: aut certe ex extrema oiuz nationū fece eo ꝯmigrasse: xp̄ianoz itaqz dnō 1218 6417

noſter Jeſus xp̃s turpitudine ⁊ calamitate cõmotus hũc potiſſimũ ordinẽ prędicatoꝝ ⁊ minoꝝ vna cũ religs in vbib⁹ excitauit: vt collabentẽ xp̃ianã religionẽ per eos erigeret: verũ qz luſco quidẽ illucęſcẽte ſole eñ aer lucidus nebuloſus eſſe videt. Et ꝓpterea multi quoꝝ vita mala erat ordines hos dãnãtes ⁊ ꝓbãtes in eos ꝓſilire ceperũt: ⁊ inſano quodã liuore parciti eos tanq̃ mendaces ⁊ illuſores affirmabãt: ⁊ vbiq⁹ pellendos eſſe dicebãt. Et ideo eoꝝ ſupplicatiões ⁊ prẽces ab lateranẽſi Synodo reiecte faere. Et qz vt ſcriptura ait: nõ eſt ſapiẽtia nõ eſt cõſiliũ cõtra dñm: bonorius ꝑdictus põtifex primo ſui põtificatus ãno in viſione quadã diuũ B̃ñicũ cũ magna multitudine fratrũ in lateranẽſi eccleſia vidit ipſaz collabentẽ humeris ſuſtentantẽ. Expergefact⁹ aũt intellexit põtifex ſanct⁹ ipſaz viſionẽ foze diuinã q̃ dñs nõ materialẽ: ſz eccłiam collabentẽ ꝑ hũc ordinẽ foze erigendã. Jccirco pontifex dñicum ad ſe vocans ſtatim vna cũ cõſenſu oĩuz patrũ ordinẽ iſtũ plurimũ laudauit atq; approbauit ⁊ cõfirmauit: ⁊ inter mendicãtes ſuprem̃ cõſtituit: hũc itaq; ordinẽ veluti fluuiũ velociſſimuz ex Auguſtino pr̃e noſtro lucidiſſimo paradiſi fonte emanatũ ꝑpulchre Tygridi fluuio e paradiſi terreſtris fonte emanato merito cõparare poſſumus. Nã Tygris ipſe fluuius: ſm Joſephũ: Hilach dr: qõ ſonat acutũ: eo q̃ inter cetera mũdi flumina velociſſimus ⁊ impetuoſiſſimus ſit: ſic ⁊ ordo hic inter ceteros ordines ꝓ hereticos q̃maxime extigũendos ſemꝑ ipetuoſiſſimus ⁊ audaciſſimus eſt habitus. B̃ñicus igit̃ ordine ſuo oĩ rõne cõfirmato deide annis ſex ſupuixit. Approꝑinquante aũt exit⁹ ſui die illud Joãnis apli verbũ clamãs dixit: q ſitit ad Tygris fluuiũ velociſſimũ veniat ⁊ bibat: ⁊ q vult accipiat aquã vite gratis. Quibus dictis ſponſus ⁊ ſponſa reſpõderunt: ⁊ dixerũt. Veni dilecte mi: ⁊ ita migrauit ad dñm: Jpſiũ aũt ordinẽ poſtmodũ Raymũdus barchinonẽſis ipſius diui dñici cõſors ⁊ ſucceſſor ac reliqui infraſcripti: ⁊ vita: ⁊ doctrina atq; ordinationib⁹ mirũ in modũ auxere. Quoꝝ de numero precipui fuerũt Petrus martyr veronẽſis Thomas de Aquino ⁊ vincẽtius inter ſanctos relati: Reliqui aũt fuere Petrus de tarantaſia Jnnocẽtius quintus appellat⁹ ⁊ Benedictus. xi. papa: Ugo cardinalis biblie poſtillator: Robertus anglicus: Nicolaus: Ugo: Joã. B̃ñici g de cõceptione virginis tractatũ edidit: ⁊ Joannes de turre cremata cardinales oẽs: g multa ediderũt. Albert⁹ aũt magnus ratiſponẽſis ep̃s: cũ durando Petro de palude: Jacobo de voragine: Jacobo de luſana: Martino: g martiniana compoſuit: Ulrico argẽtino: ⁊ Herbrodo bergomẽſi ep̃o: atq; Antonio archiep̃o florẽtino. Emerſere ẽt iſto in ordine innumerabiles doctoꝛes: ⁊ ſctiſſimi cõfeſſoꝛes: qui illũ ꝑ viribus auxere quoꝝ precipui fuere Roger⁹: ⁊ Albertus Brixiẽſes Jo. pariſienſis: Bernardus de claramõte Guilielmus de Alcono: Ugo de argentina Thomas anglicus: Rainerus ⁊ Bartholomeus piſani: Vincent⁹ burgũdus theologus ⁊ hiſtoꝛicus atq; alij hiſtoꝛici plurimi: habuit q̃z hic ordo Guidonẽ ariminenſem: Conradũ eſculanum: Angelum de bonia: Jacobũ de benevento: atq; alios propemodũ innumerabiles: qui ſua doctrina: ſanctq; moꝛib⁹ ⁊ exẽplis ordinẽ auxere: ꝓtexere: ⁊ in fidẽ cõtinuere. De qbus infra.

6418 1219 ¶ Hieruſalẽ ciuitas hoc ãno a Cordirio magni Saladini filio obſidentib⁹ dãnatã xp̃ianis qnta vice funditus euertit tẽplo dñi tantũmodo itegro relicto: ⁊ cũ ſepulchrũ dñi nr̃i ieſu chriſti violare etiaz ſtatuiſſet ꝑcibus chriſtianoꝝ pulſatus ab ſcelere deſtitit. Capta aũt dãniata a xp̃ianis in ſolẽnitate purificatiõis eo ipſo ãno euoluto in eiuſdẽ virginis natiuitate ꝓ captiuoꝝ chriſtianoꝝ redemptione barbaris reddita fuit.

6422 1223 ¶ Ludouicus Philippi francoꝝ regis filius patre hoc anno defuncto in eius locũ ſuccedens regnauit. 4. annis. Hic. n. regno ſuſcepto ſtatim teſtamentariã p̃is ſui volũtatẽ adimplere curauit: Qui ſcilicet pater Joãni angloꝝ regi nuper e hieroſolymitana expeditione reuerſus ſexaginta milia librarũ argenti pariſienſiũ reliquerat: ⁊ totidẽ militie tẽpli Tantũdẽq; magꝛo hoſpitalis hieroſolyme.

6423 1224 ¶ Ordinẽ eñ minoꝝ hoc ãno. 3. cal. decẽbris bonor⁹ põtifex difficillime tandẽ cõfirmauit. Hauerat enim antiquus hoſtis hũc ordinẽ in eccleſia dei admodũ ꝓfuturũ: ⁊ ꝓpterea multũ illi obſtitit: vt ad nihilũ tandẽ redigeret: Nã cũ ⁊ ipſe ordo ex Auguſtino optimo fonte tanq̃ fluuius emanauerit merito euphrati fluuio ipſuz cõparãdũ puto: ⁊ gdẽ pulchre euphrates enim frugifer ſonat: ⁊ iter ceteros fluuios memoratu plurimo celebris habet. Sic ⁊ ordo iſte licet iter mẽdicãtes ſicut euphrates iter q̃tuoꝛ fluuius ipſe Franciſcus tanq̃ voluptatis oꝛtũ multo laboꝛe plãtauit. Jn quo vt getus ⁊ ſecuri⁹ a mundi fluctibus ſclongatus ſoli deo vacare poſſet: ipſe frãciſcus beatiſſimus ꝓmo itroiuit: vt reliquos ſpiritualib⁹ ⁊ doctrine gr̃e ags irrigaret. Jbidẽ ergo cõſtitui⁹ diuino afflãte ſpiritu celeſtẽ (vt ita dixerim) vite formã ac regulã cõpoſuit: atq; deſcripſit: ſeruandãq; filios ac cõfratres ſuos verbo pariter ⁊ exemplo edocuit. Regula aũt ⁊ vita fratrũ minoꝝ: vt ipſe ait hec ẽ. B̃ñi nr̃i Jeſu xp̃i ſanctũ euangeliũ obſeruare viuẽdo in obediẽtia ſine ꝓꝓio: ⁊ in caſtitate vſq; ad moꝛtẽ: ⁊ cũ innumerabiles ex hoc oꝛtulo emerſerint viri: qui ipſum ⁊ ſignis ⁊ virtutib⁹ ac dignitatib⁹ ⁊ doctrinis illuſtrauerint breuitati ſtudẽtes cum miſſis religs ad ordinis dignitatẽ exoꝛnãdã hos ſanctos hoc in loco cõmemoꝛare dignũ puto. Genuit enim hec ſancta religio ⁊ ordo Ludouicũ ep̃z: Antoniũ vlyxbonẽſem: Bonauẽturã cardinalez: ⁊ Bernardinũ ſenẽſez in catbalogo ſanctoꝝ relatos: Sz ⁊ Nicolaũ ei⁹ nois q̃rtũ: Alexandrũ quintũ: ⁊ Sixtum. 4. põtifices maximos. De qb⁹ oĩbus ⁊ alijs infra locis ſuis latius dicemus.

6424 1225 ¶ Clara virgo ſanctiſſima ⁊ memoratu digniſſima diui Franciſci diſciplinis ⁊ exẽplis i diuino ope plurimũ erudita: bis potiſſimũ tpib⁹ apud Aſiſium vbẽ ſuam virtute ſanctitatis ⁊ gr̃e multo in precio

babita: ⁊ ipsa tanq̃ Apis argumentosa vberes ⁊ mellifluos virginum fructus in Dominico agro cũ ouo ipsius patre Francisco producere sategit. Cuius fama ⁊ virtutibus permoti honorius ⁊ Gregorius summi pontifices eam honoribus ⁊ gratijs adiuuare pro viribus ceperunt. Et cũ sanctissime vsq; ad vite exitum vixisset: Alexander quartus postea in sanctorum catbalogo eam aggregauit: Et eius dici festum pridie idus augusti celebrari mandauit.

¶ Helysabeth quoq; vngarie regis filia Latbigraniq; Turingie comitis vxor: ⁊ ipsa per id tempus a Gregorio postea pontifice bonis virtutibus erudita tot operum bonarum manipulos protulit: quot ab eo semina suscepit preceptorum: que Christo Jesu copulari desiderans terreni sponsi consortiuz de clinauit: ⁊ mundane glorie depositis vestimentis: contempraq; diuitiarum ipsius iactantia: se mundo prorsus fecit ignobilem: Ac tanq̃ cananea de fluxu terrene solicitudinis liberata totis viribus pictatis operibus se contulit: in quibus optime vsq; ad mortem perseuerans: non sine sanctitatis opinione in pace quieuit. Quam ob rem ⁊ ipse Gregorius nonus ipsam in sanctarum numero ascribi ⁊ aggregari voluit: ⁊ eius festum tertiodecimo calendas decembris celebrari precepit.

¶ Jacobus tepulus. 46. Venetorum dux hoc anno Petro ziano duci suffectus ducauit annis vigin ti ⁊ mensibus octo. Vir sane deo ⁊ hominibus carus. Justitie amator: ⁊ pacis auctor ⁊ conseruator: re ligiosorumq; virorum munificentissimus atq; protector. Quamobrem ⁊ fratres predicatores atq; mi nores summo cum desiderio ac voluptate in vrbe introduci curauit ⁊ eos mira liberalitate forit atq; p texit. In cuius rei signum Basilicam sanctorum Joannis ⁊ Pauli martyrum sumptuosis operibus in formam que nunc cernitur propijs impensis redigere fecit: ⁊ eam ordini predicatorum excolendam cõ cessit. In cuius valuis suum tandem corpus sepeliri precepit. Huius quidem precibus senatus venetus vigintiquinq; triremes constantinopolitano impera ori contra Tatarum grecum misit: qui superato boste quattuor ⁊ viginti de eius classe intercepit ⁊ vrbem obsidione liberauit: propter quod imperator in retributionis signum confestim senatui spongiam ⁊ lanceam quibus dominus Saluator noster Je sus Christus binc potatus inde vulneratus fuit: ac crucis ipsius maximam partem dedit: ⁊ ingentem pecuniam a senatu suscepit. Hic cum Gregorij partes contra Federicum imperatorem tueretur: ab eodem oppressus: ⁊ maximis calamitatibus affectus fuit.

§ Regorius nonus papa natione anagninus de prosapia innocentij tertij pape honorio pontifici hoc anno suffectus sedit annis quatuordecim ⁊ mensibus trib⁹. Hic suscepto pontificatu honorij predecessoris sententiam in Federicum prolatam confirmauit: qp ad recuperandam bierosolymam proficisci nollet: propter quod imperator inimicitias aduersus pontificem statim constituit maximas: ⁊ exercitu comparato in eum mutir: cumq; in vrbe obsidens etiam magnam patrimonij partem occupauit: ac Romanos pene omnes pecunia corrupit. Bonis itaq; tempo ribus pontifici deficientibus ipse delatis per vrbem supplicando apostolorum capitibus populuz ad commiserationem in ipsum commouit: ac sic tumultuantes Romanos in suam sententiã traxit: ⁊ adeo moueret. Federicus autem ira percitus multos captiuos varijs cruciatibus interfecit: ac multas eccle sie vrbes diripuit: ⁊ earum muros euertit: atq; alia loca ferro ⁊ flamma vastauit. Quamobrez Grego de abrogando Federico concilium celebrauit. Sed re ab ipso Federico cognita vias omnes terra ma riq; preclusit. ⁊ quosdam cardinales ac prelatos adiuuantibus pisanis suis in mari cepit ⁊ in carcere cõ iecit. Qua ex re tantum dolorem Gregorius contraxit vt non diu postea superuixerit. Hic itaq; Helisa beth vngarie regis filiam: Dominicumq; predicatorum ducem: ac Antonium ordinis minorum fratrẽ vltimo sui pontificatus anno in sanctos rettulit: genuensesq; ac venetos ad concordiam reuocauit: vtq; dem inceps in bellis gerendis vtriusq; impense communes essent: ⁊ signa utriusq; vicissiz ferrẽt. Qui tan dem multis quassatus erumnis ⁊ laboribus quartodecimo pontificatus sui anno moritur. 1227 6426

¶ Terremotus maximi eo anno repente exorti ⁊ adeo grandes: vt in montibus salutijs ad quinq; ho minum milia periisse dicantur. Quo quidem anno frisia regio a maritimis fluctibus pene tota submer sa est vbi ad centum hominum milia demersa referantur. 1228 6427

¶ Ludouicus predicti Ludouici regis filius hoc anno cum quatuordecim esset annorum francis re gnare cepit: ⁊ regnauit annis quadraginta uno. Hic cum christiane religionis ardentissimus cumulator esset: qui nil cogitabat: sapiebat vel loquebatur: aut operabatur nisi que dei sunt. Jdeo (vt Vincen tius gallus refert) vigesimo regni sui anno copiosissimum exercitum congregauit: ⁊ vna cum Roberto ⁊ Carolo fratribus suis contra saracenos nauigauit: ⁊ cũ in syriam peruenisset: statim damniatã diffi cillimo prelio obtinuit: eaq; capta etiã cum eisdem saracenis varijs prelijs prospere gessit: tandẽ ⁊ ipse ab eis superatus ⁊ captus damniatã pro eius redẽptione reddi opus fuit: cũ aute liberatus fuisset: etiã 1230 6429

sepius ⁊ sepe cū eisdem prosspere dimicauit: morbo tandē in exercitu eius prevalente ipse vna cū Joanne filio a c Martino patriarcha: ac etiā nōnullis regni sui proceribus interijt. Qui duz infirmitate grauatus lecto decumberet: Gratias deo agens pro se ⁊ pro exercitu suo orabat dicēs. Fac nos quesumus dñe deus prospera mundi despicere: ⁊ nulla eius aduersa formidare. Indeq; esto (inquit domine propitius plebi: ⁊ quā tibi facis esse deuotā benigno refoue miseratus auxilio: postremo duz morti appropinquaret suspiciens in celum dixit. Introibo in domū tuā: ⁊ adora o ad templum sanctū tuum: ⁊ confite bor nomini tuo. Quibus dictis beatum celo reddidit spiritum. Quem ⁊ postmodum Bonifacius octauus auditis eius frequentissimis miraculis merito inter sanctos confessores rettulit. Eo nāq; mortuo Carolus eius frater Nihilominus cōtra saracenos classem nō modicam cum subsidiarijs legionibus in Aphricam perduxit. Sed cū vi pestilentie cepta ꝓsequi nō possent quibusdam cōditionibus Saracenis impositis re infecta domum rediere.

¶ Viri disciplinis excellentes.

6430 1231 ¶ Antonius patria hispanus vlyxbona ciuitate oriundus ordinisq; minoruz frater: vir vtiq; sanctus ⁊ multis virtutibus adornatus: hoc anno patauij infinitis clarus miraculis moritur: ⁊ a Gregorio predicto pōtifice easdem statim in sanctoz confessorū consortiū refertur. Et cū inter religiosos nō soluz sue etatis: sz priorum seculorū omnibus litteris ornatissimus haberet: sacrarū litterarū arca cognominari meruit: Et cū tholose bononieq; ac patauij diu theologiā egregie docuisset: Sermones de huiusmodi re nō paucos edidisse refertur.

¶ Alecursius natione Florentinus cōsultissimus vir superioris Aconis doctoris auditor hac tēpestate: vt ipsemet in Autentica cōtestatur: floruit. Qui cū bonarū artiū studijs ornatus esset: ac etiam sapiētia reipublice gubernande plurimum insignitus haberet: totuz iuris ciuilis corpus primus glosis ornauit ⁊ explanauit.

¶ Bartholomeus Brixianus clarissimus Decretorum doctor: ⁊ ipse temporibus clarus existens additiones ad Decreti glosas eo ordine quo nunc habemus fecit. Et nōnullas disputationes in Decretalium libris composuit: que rem ipsam mirifice aperiunt: sicut ipse in questionū suarum principio testatus est. Scripsitq; preterea epistolarū volumen ac Chronicarum de italie vrbibus. Et quāmaxime de Brixia ⁊ Bergomo.

¶ Odofredus patria beneuentanus doctor celeberrimus aconisq; auditor hac ipsa tēpestate: cū vtriusq; iuris eruditissimus doctor esset: in eisdē egregium ⁊ vtilissimū opus composuit.

¶ Ugo barchinonēsis ordinis predicatoz generalis magister: ⁊ sancte Sabine cardinalis pbyter: vir morū ⁊ doctrina ac vite sanctitate cōspicuus p hoc ipsum tēpus Greg. pōti. in quinq; decretalium libris cōponēti ⁊ laborāti auxilio plurimū fuit: ⁊ eos in formā redegit: ac p se in Biblia glosas pulchras addidit ⁊ summā de casibus perutilē cōfecit: ac alia quedā scripto mandauit: qui ⁊ si cardinalatus dignitate sublimatus se cerneret non tñ ob ipsam dignitatem a prioze religionis vita vnq̄ discedere voluit sed cū boni propositi obseruantissimus foret: etiā religionis ordinationes ⁊ constitutiones sub regulari

6432 1233 ¶ Hannibal quidā romanus sacerdos e gente hannibala ortus vir doctus ⁊ callidus atq; hereticus hoc anno Rome sua heresi fretus tantas in populo Ro. seditiones suscitauit quantas vnq̄ vllo tēpore hic callidissimus vir cū nōnullis sacerdotibus male cū eo sentiētibus auctor fuit vt populus Ro. in ecclesiam dei ⁊ pontificē Romanū coniuraret. Sed diuinna vltio cito hoc mō eum compescuit: qz statiz thyberis fluuius supra modum excrescens multa Romanis intulit dāna: ⁊ tanta mox pestis subsecuta est: vt decimus quisq; vir superfuerit. Verum cum pontifex post pestē Romam redijsset: populo Romano ignouit: ⁊ Hannibalem ipsum e senatorio ordine deiecit: cunctosq; de heresi sacerdotes ad sanioꝝ partem venire curauit.

6433 1234 ¶ Egelinus ⁊ Albertus fratres de rumano marchie tarusiane oppido ex alemania oriūdi viri potētissimi: atq; apud Federicū cesarē honorati hoc anno cū primū supra quadragesimū vite sue Egelinus ageret annū acceptis a Federico ipso Cesare copijs magnā in citrapadana lombardia: ⁊ romandiola cōparauit tyrānidē. Nam cū carrarienses nobiles ex bassiano oppido: ⁊ estenses Marchiones ex agro patauino: ac monticellos: ⁊ sancti bonifacij comites ex Verona: ⁊ eius agro pellere ⁊ extinguere ꝓposuisset: primo in comitibus sancti Bonifacij duxit: ⁊ eos fugatos veronā obtinuit: qua capta celeri cursu in patauinos mouit: ⁊ filicis arcē pugnacissimā occupauit: eaq; obtēta etiā patauio per ꝓditionē potitus est: ex qua statim pstantiores expulit familias: Inter quas cū carrarienstū familiā primariaz haberet suspectaz multos ipsius nece: multosq; exilio damnauit atq; eoz paruulis testiculos ⁊ oculos amputauit: ⁊ effodit: ⁊ vt terroꝝ omnibus incuteret etiam eoꝝ mulieribus nobilissimis mammas demutilauit: ac nullis innocentie locū reliquit: propter qō vrbe effugientes sparsim per orbem errauere. Quidam (vt aiunt) in bergomenstū alpibus diliteſcentes oppidulū: seu ruſculum Cararia extruxerunt. Quibus male gestis etiā vincentiam pari terroze suo adiecit imperio. Indeq; cum cremonensibus: mantuanis: ac ferrariensibus federe inito pepercisset aduersus Thisonem Brixiane vrbis dominum: seu Primarium pugnauit: ⁊ eo breui superato ⁊ interfecto: etiam ipsius vrbem obtinuit. In qua ea crudelitate desevit: vt pregnantes multas excindi: infantulos cōcremari: viciariq; virgines omnes

demū pro posse ⁊terfici inflerit. Eo q̄z tumultū in ipsa vrbe effracta sunt tēpla ⁊ eorum bona ⁊ donaria fuerūt direpta: verū. 20. fue tyrānidis anno cū oēm ferme venetiā ,puinciā crudelē immodū vilacerasset ⁊ etiā mediolanū vrbē regiā ac potentissimā sibi subigere tentasset. Oēs vicine ciuitates pp ipsius seuitiā ⁊ crudelitatē cū mediolanēsibus fedus inierūt. Quo audito Ecelinus cuz ingēti exercitu Abduam fluuiū repēte traiecit ⁊ cassianū agrū vastauit pro quo Martinus turrianus ⁊ ipse in mediolano pma rius furore accēsus cū religs socijs ciuitatib⁹ arma iungēs in Ecelinū duxit: ⁊ ipsum e finibus propellere annixus est. Et cū eo pluries dubio marte pugnasset: tandē eū in turpissimā fugā cōuertit: ⁊ vnuersum eius exercitū dissipauit ⁊ multis ipsius satellitibus ⁊terfectis etiā ipz Ecelinū turpiter vulnerauit. Quo vulnerato se apud soncinū oppidū deferri fecit: vbi despatōe ductus aiaduertens casum suū vulnus suū manib⁹ discerpēs vitā euomit miserā. Ac sic Anathemate ⁊ desperatione dānatus corpus suum ibidē extra eccliam honesto satis sepulchro sepultū est: Cisalpine autem ciuitates oēs ex pessimi tyrānimorte ⁊ in libertatē erecte statiz aduersus Albertū eius frem apud tarusiū dominantē exercitū vnanimiter ducūt: ⁊ capta ciuitate illū vna cū vxore ⁊ sex filijs ac duabus filiabus turpiter interfecerūt: ⁊ filij pmo a tarusinis Ciuib⁹ ante prem trucidati vxor ⁊ filie cōcremate. Ipse demum funestissimus vir membratim cōcisus ē. Ferunt aūt hunc Ecelinū ex materna linea ab Rabiosorū comitū Ethrusca familia atqz ex Ezelino pre tertio cui cognomētū fuit monacho originē duxisse. Cuius etiā pater Ezelinus secūdus fuit: quiqz ⁊ ipse patrē habuit Ezelinū de bolandia theutonicorū familia: qui sub Otbone tertio in italia ordines duxerat. Jdēqz nāqz Ezelinus propter seuissimas crudelitates a se gestas recte se Rabiosorū stirpe natū fuisse cōtestatus est.

¶ Turrianorū principatus hic incipit.

¶ Joānes mediolanēsiū ciuis ex vetustissima nobiliqz turrianorū familia natus hoc anno tanq̄ pri- 1236 6435
mari⁹ cū per annos multos ea in vrbe odia intestina aluisset Mediolani vrbis impio potitus est: ⁊ regnauit annis. 15. Qui vt dominio longius potiret in dies plerosqz ex nobilioribus: cōfictis criminibus accusabat: atqz ita alios iugulabat: aliosqz ⁊ presertim vicecomites vrbe pellebat: verū cuz in Federici accusabat: atqz ita alios iugulabat: aliosqz ⁊ presertim vicecomites vrbe pellebat: verū cuz in Federici exercitu imperiū duceret anno salutis nostre: millesimo ducentesimo quinquagesimo pmo: cesarē ipm in parmensem vrbē ducere exercitū suasit: quā cū biēnio obsidens crudelissime lacerasset: erumpentib⁹ parmēses psequi nō destiterūt. Ingressiqz ducaz vrbē ⁊ crudelissima occidione de germania edita: Legato apostolico ⁊ Matheo mediolanēsi: qui in ea presidio erat: cū religs parmensibus adeo stragez cū oībus opibus ⁊ qdē pciosissimis legatus ⁊ Matheus potiti sunt: in ipsa nāqz vrbe inter cetera corona maxima pcij: ⁊ multa aurea vasa parmenses sustulere. Federicus autē fugiēs in agrū Cremonēsez se cōtulit: neqz ausus est vrbē intrare: eo q̄. ipsius ciuiū magnus numerus apud victoriā interfect⁹ fuerat.

¶ Decretaliū libri qnqz ad similitudinē qnqz corpis sensuū hoc anno a Gregorio pōtifice magno Ray 1237 6436
mūdo Barchinonēse adumāte post Innocētiū tertium in ordinē redigūt: ⁊ in qnqz partes diuiduntur
In quarū prima de summa trinitate ⁊ fide catholica. Deqz cōstitutionib⁹. Deqz rescriptis ⁊ de iudicijs
Jn quarū prima de summa trinitate ⁊ fide catholica. Deqz cōstitutionib⁹. Deqz rescriptis ⁊ de iudicijs
eorūqz officijs tractatur: In secūda vero de iudicijs ⁊ cooperantibus ad iudicia. In tertia autē de vita
⁊ honestate clericorū. In quarta q̄z de sponsalibus ⁊ mrimonijs. Demū in quinta de criminibus ⁊ penis tractat eorū. De qbus hi extant versus.

Prima pars officia: parat ecclesieqz ministros.
De rebus tertia ⁊ vita presbyterorum
Altera dat testes: reliqua inditionum
Vltima de vitijs ⁊ penis tractat eorum.
Dat formam rite nubere quarta docet.

¶ Guelphorū ⁊ Gibellinorum ortus.

¶ Guelphorū ⁊ gibellinorū pniciosissima ⁊ diabolica noia ad totius italie interitū p hoc tēpus ex duo 1238 6437
bus alemanis fribus tumultuantibus adinuicē Romano pōtifice ⁊ Federico imperatore ab ipso cesare
⁊ pditissimo boie pisis hoc mō inuēta fuisse cōstat. Cū. n. Federicus cesar Gregoriū pōtificē bostiliaio
⁊ inseqrēt: ⁊ qēs italie ciuitates pp hoc in tumultu existerent casqz diuisisset: scire volēs Cesar q secuz ⁊
q cū pōtifice sentirēt: nō mō ciuitates: verū etiā ⁊ castella ac familias: ⁊ vt ita dixeriz: filios cū patre: nec
nō ⁊ frem cū fre tū pmū in duas diuisit ptes: Et hec qdē noia apud pistoriēses pmū audita sunt. Cūqz
alteri factiōi quidā noie Guelph: alteri Gibel theutonici frēs fauerēt: Guelph. n. ecclesie fauebat: ⁊ Hi
bel impio: ab ipsis duob⁹ deinceps huius pniciei noia indita sūt. Dñ Florētini pōtifici fauētes nobiles
suos gibellinis ptibus fauētes in exiliū mittūt: Quo facto pisani qui impio fauebāt ⁊ ipsi eucstigio guelphos vrbe sua ,ppellūt: q̄rū exēplo multe ciuitates itidē fecere. Senēses aūt Florētinoz odio: ⁊ Aretini
perusinorū similiter p federa se submiserūt: Pisani vero impatoris pīsentia ⁊ beniuolētia tumidi cū dicissent ab impatoris exercitu Mediolanū ⁊ reli s Cisalpine c uitates preter Bononiā ⁊ Parmaz
captas ⁊ vastatas fuisse: ac multos eoz nobiliores in Siciliā exilio actos statim centū triremiū classez
aduersus genuēses armauere: q̄ ab ipsis genuēsibus apud Corsicā fugata in portū se recepit: Veneti q
classem in auxiliū genuensiū parauerāt: Polāqz pisanorū ditiones vrbē muris in aliqua parte aperue
rant. Cū autē apud Siracbiū victoriā genuēsiū itellexissent: reuersi polā igni ferroqz vastant. Quanta nāqz mala ⁊ dāna ac cedes hec pessima noia toti Italie intulerint: ruine ciuitatū castrorūqz necnō ⁊ famuliarū multarū cōsumptio vndiqz indicant. Et vtinā saltim nr̄is tpib⁹ extincta fuissent: De huiusmo

di peste Baldus iurisconsultus tractatū edidit.

6439 1240 ¶ Balduinus.5.ex gallis cōstātinopolitanus impator hoc anno mortuis prius Petro Altisiodorēse Theodoroq; ac Joāne impatoribus: & ipse cōstātinopolitanū impiū suscipiēs impauit an.10. Hic cuz biēnio impiū tenuisset: egreq; se ab hostib⁹ tueret: erarij inopia cōpulsus Venetis ꝓpriuz filium obes mutuo acceptū pignore dedit: & lanceā spongiāq; xp̄i eadē sub cōditione tradidit: q̄s postea Ludouicus Francoz rex: cū ipse Balduinus redimere nō posset ab ipsis Venetis permittēte Balduino redemit: & in franciā pduxit: Verū ēt & hic Balduinus plumbū ex sacris edibus ꝓstātinopolitanis ablatum eisdē etiā vendidit: Defuncto aūt Grego.pōtifi.cū nulla ei esset spes recuperāde hyerosolymitane vrbis cū Tolesano comite in italiā ad Federicū (q tū parmā obsidebat (venit: & tantū pcibus valuit: q impator cardiales captos dimiserit. Deide cū nil ꝓficeret cōstātinopoli rediit: & tandē a paleologo greco pulsus fuit. Ac sic in isto latinoz impij apud grecos finis fuit: qō p ānos.58. cōtinue possederunt.

6440 1241 c Celestinus.4.papa patria Mediolanēsis gente nobili Castelliona nat⁹ Grego.pōtifici hoc anno suffectus sedit tantūmodo diebus.18. & post sedes vacauit mensi.21. cū per capturam cardinaliū electio dilata fuisset. Hic itaq; vir vita & scientia ac prudētia insignis plurimū fuit Cuius sinia hec fuit: Difficilius ingt in secūdis rebus q̄ in aduersis esse moderatū. Hic tā tum eloquētia valuit vt Federicū dimissa ecclesia ꝑ mauros trāsfretare impulerit: q̄uis in sententia nō manserit: qz statim in Italiā nō sine magno dedecore rediit. Dum.n. Federicus ꝑ mauros accessisset: Celestinus vita decessit: & sic ille incepta dimisit.

6441 1242 ¶ Sarmate q & Tartari populi hoc anno ex profundo paludis Meotidos ingēti multitudine fines suos egressi agmine biparito Europā ꝓmo: deinde Asiā puadētes oia cedibus & rapinis repleuerunt. Sed q Asiam petiere Georgiani supiorē Armeniā pnagati Iconiū vsq; Turcorū regiā puenere: alia vero manus Batone duce Poloniā & vngariā ꝓpulari in germanos defluxere: & multis cladib⁹ eas pouincias affecere: Hos dixit Plinius in sexto naturalis historie fuisse Medorum sobolem. Et hi populi: vt idem Plinius li.4.ait ex profundo paludis Meotidis incipiētes regionē versus Boreā itinere dierum.15. incolebāt exilem tamen ac tenuem: Sed felicibus ac infelicibus arboribus refertissimam Florus tamen in.3.lib. suo dicit nihil preter niues & raras silues eos habere qb⁹ est tanta barbaries q̄ pacem non intelligant.

6443 1244 Innocētius.4.papā Symbaldus antea vocatus gēte fischea nat⁹ comitū lauamine pria genitē tandē cardinalib⁹ a Federico detentis in libertatē redactis Anagnie pōtifex creat⁹ fuit annis.xi.mēsibus.3. & diebus.sex: vir qdē doctissimus & animi virtute ꝓstātissimus: Cuius electionē cā obrē Federico ingratā fuisse tradūt: q̄uis amicissimus ante electionē fuisset: cōgratulantibus respōdit: Bonū est cardinalē amicū in acerrimū hostē Ro.pōtificē pmutasse: Hic itaq; pōtificatu inito: Balduino grecoꝝ impatore interueniēte de inciūda pace cū eodē Federico mētionē fecit. Sz cū didicisset sibi ab eodē Federico insidias paratas esse subito genuā cū triremib⁹ duab⁹ & 20. a cōciuibus suis missis ꝓfect⁹ est vbi magno oium applausu suscept⁹ inde in Franciā nauigauit. Excepti⁹q; sūma cū veneratiōe Lugdunū petijt: ibiq; cōciliū celebrauit anno.s.1249. In quo oium cōsensu Federicū impio & regio titulo ꝓuauit: ꝓpter qō Federicus ira pcitus: edes villasq; cognatorū Innocēti diripuit & euertit. Inde maiori rabie successus ad arma cōuersus: & Picenū Umbriāq; ac ceteras ꝓuincias ecclie subditas a pōtifice discedere fecit: ac Bononiā studio ꝓuauit: qō Padnā trāstulit. Cūq; tandē Federi. vita funct⁹ cēt: & ob ei⁹ mortē bella in italia plurimū extincta fuissent: Hedimūdū Cantuariēsem epz & Petrū pria Veronēsem ordinis ꝑdicatoz inq; ab hereticis interfectū ibidē i sctoz numero redegit: idē fecit de sancto Straslao Carconēsi epo ab iniquo ꝓncipe pempto: q i vita & i morte miraculis claruit: cuius decretū fuit: vt octaua natiuitatis virginis Marie singulis annis ꝓpetuo celebraret. Cardinaliū sedes iāpridē vacua viris optimis repleuit: qb⁹ & mādauit cū in publicū egtarent rubeo Galero vterent: qō nūc vsq; seruatū est. Beniq; cū Romā venisset: inde a ꝓceribus regni Sicilie vocat⁹ Neapolim petijt: vbi benignissime exceptus aliq̄diu ibidē imoratus ē. Et dū sperare toto regno breui potiturus illic obijt: atq; ibidē in basilica beati Laurētij sepultus est: hic itaq; doctissim⁹ vir iter cetera sue doctrine monumēta Apparatū sup decretalib⁹ edidit celeberrimū. Aliū itē Apparatū cōposuit: quē Antēticas vocant. Insup de iurisdictiōe impij & auctoritate pōtificis cōtra Petrū vineā scripsit: quē librū Apologeticū noiant: Sororib⁹ q̄z sancte Clare regulā ꝓposuit pulchrā: quā eiusdem ordinis vltramōtane sorores cōiter seruant: Ordinē aūt nostrū eremitarum dui Augustini & reliquos mēdicantiū ordines plurimū dilexit: & eos qdē apostolicis fauorib⁹ ꝓuilegijs ac muris beneficijs quoad vixit ꝓsequi non destitit: vt ex coz indultis optime paret.

¶ Imperatoris abrogatio.

6445 1246 ¶ Federicus cesar hoc āno apud Lugdunū gallie synodo ab Innocētio pōtifice hita ꝓpter cōtumacia & pōtificū psecutionē oium cōsensu impio & regnis Sicilie & apulie ꝓuat⁹ post cui⁹ depositionē vacauit impiū an.18. alemani.n. ꝓncipes Federico ꝓposito Altigranū Turigie ꝓncipē mox Romanoz germanoruq; regē designarūt: quē Cōradus adolescēs alemanie rex a Federico genitore prīdē istitutus regni possessionē armis ꝓhibebat: quē tū multi cruce signati iuuare curabāt: Cui breui mortuo Guilielmus suffectus est: vz Olandie comes: Sz & hic dum cōtra Frisones impudentius pugnaret occisus

est: Quã obẽ decem ꝛ octo annis vacauit imperium.

¶ Martinus Maurocenus 6.ꝛ.40. Venetoꝝ dux Jacobo teupulo duci hoc anno, suffect⁹ ducauit an.3.ꝛ mẽ.7. Vir certe gloria diuitijsq; ac oĩ generositate splẽdidus atq; ornatus: necnõ iustitie amator ꝛ cultor: ac doctorũ virorꝝ emulator: Qui ꝛ cũ doctissimus ꝛ eloquẽtissimus hitus esset: doctrinã cũ prudentia ꝛ religiõe coniũgere volebat: Cuius gdẽ acta ai magnitudo p̃setulit: Adeo, n. ũteger erat vt semper in partiẽdis reipu. dignitatibus ꝛ honorib⁹ q̃tũ licuit oĩbus cõis eẽ voluit: Eius autẽ rogatu Innocentius p̃miccrio sancti Marci cõcessit põtificalibus vti posse insignibus pp cuius excellentiã p̃m⁹ ducum post morte cũ ducalibus insignibus in porticu sancti Marci sepeliri meruit. 1247 6446

¶ Henricus Rinola nobilis ꝛ p̃marius Bergomensiũ ciuis sancte Ro. ecclie. emulator ꝛ fidelis hoc anno a Federico cesare cũ vniuersa generis sui familia p factionẽ vrbe ꝓpellit: ꝛ bona sua oĩa cõfiscantur: q ad põtificẽ cõquesturus accedẽs ingẽti benuolẽtia exceptus ẽ: Honorq; p̃stãtia atq; vtute a põtifice cognita multis muneribꝰ ab ipso donat⁹ ẽt Marianc vrbis ecclesie noie p̃fectus ꝛ p̃tor designat: susceptoq; vrbis regimine: cũ in rebus bellicis ẽt exercitatissimus eẽt: vt cognouit Ecelinũ p̃dictũ tyrannũ guelphos Brixia expulisse: ꝛ agrũ mãtuanũ crebris excursionib⁹ ꝛ direptionib⁹ plurimũ deuastare: vt

marios male tractauit:eo tñ morte sublatus ⁊ veneno vti credit extinctus: Manfredo fre procurante regnum in manu eius relict. Hic quippe indignatione commotus Capue vbis muros euertit:⁊ aquinum nobile oppidum incendit.

¶ Anciani qui populo florētino ꝓ ius dicerent hoc eodē anno mortuo Federico cesare creant ⁊ in loco publico collocant. Ipsi.n. florētini Federico ex ꝓ inimicissimo qui plurimū eos vexauerat defuncto in libertatē sese vendicantes:⁊ Guelphos ab ipso Cesare electos in pria reducētes rēpublicaz reformarūt:vnde ⁊ duodecim ancianos creauere q gibellinis resisterēt ⁊ ius populo dicerent.

6453 1254 ¶ Manfredus Federici imperatoris ex cōcubina fili⁹:Cōrado fre defuncto Sicilie regnū hoc āno obtinet:⁊.ix.annis regnat. Hic q̄uis ab Alexādro pōtifice admōitus ne gēp cōtra ecclesie ditionē eo i regno moliret monitis pōtificis obtēperare recusauit asserēs se demortui fris legitimū fore heredē:⁊ cuz ab eodē Alexādro excōicatus fuisset:ac ꝓtra eū paratissimū exercitū misisset:ipse accersitis multis saracenis ipsius pōtificis copias fusas partim occidit ⁊ partim cepit:⁊ infinitissima spolia exportauit.et cū ex hoc ⁊ cede suoꝝ procerū multas pecunias cumulasset:multos ex aphrica Sarracenos cōduxit ac etiā Florētie ⁊ aliarū lūbardie vbiū extore sed se euocans maximū cōgregauit exercitū: Quo fret⁹ auxilio:iterato Alexādrū papā obsistentē cū ignominia reppulit:Ea victoria elatus Mānfredus neapolitanos acrius vexare cepit:ac in Etruria partiū factiones excitauit:⁊ cū Senēsibus cōuentiōe facta Florētinos pōtificis partes defendētes iuxta fluuiū Arabie ita cōstituit:vt Gibellinis vrbem relinquere sint coacti:quos cū postea Gibellini e medio tollere oīno statuissent:ea re Jordanis copiaꝝ mānfredi pfectus ꝓhibuit:Sed tñmō facultatē respirādi eis cōcessit:Quāobrē Vrbanus q̄rtus statim in Franciā misit ⁊ Carolū seti Ludouici regis fratrē e gallia in italiā ad se cōuocauit:⁊ eo regni Sicilie citra ⁊ vltra fretū rege declarato ꝑ manfredū obiecit. Carolus itaqz alpibus superatis in cisalpinam etruriāqz descēdens oēs guelphos secū Romā ꝓduxit:qbus comitatus tandē Beneuentū persecut: ibiqz facta cū manfredo pugnādi copia multis vtrinqz interfectis Mānfredū deniqz carolus interfecit ⁊ sic Carolus regnū i pace obtinuit. Ex isto mānfredo rege crediderī ego mānfredoꝝ familiā descēdisse.

¶ Sezsoni siue Sorsoni arabica gens hoc anno Soldano Babilone impellēte diuersis in locis acti tandē Hierosolymā veniūt:⁊ in templarios hospitaliasqz cōgressi multam stragem ab eis acceperunt ⁊ male mulctati ab eisdem repressi fuerunt. Verum cum hierosolyma muris careret: ex insperato redeuntes occupata vrbe multam de christianis occidionem fecerunt:ad sepulchrum quoqz dominī accedentes qrouis turpitudinis genere fedauerunt.

6454 1255 a Lexander.4.papa natione cāpanus pria anagninus Jnnocētio hoc anno surrogatus sedit annis.6.men.6.magni certe aī ⁊ cōsilij vir q manfredū Sicilie regē ⁊ Ezelinū de Rumano atqz alios tyrānos psequi vbiqz nō timuit:Sed ⁊ inter Genuēses ⁊ Venetos lites cōponere nō destitit:Hic beatā Clarā de Assisio diui Francisci discipulā in sanctas rettulit:⁊ libellos quosdā cōtra mendicantiū paupertatē editos adoleuit:insup ⁊ pauperibus ꝓsertiz religiosis de christiana religiōe benemeritis beneficus ⁊ liberalis fuit:Et ꝓptereꝫ ex visione qua beatū Augustinū vidit:vnionē fratrū eremitarū diui ipsius pris Augustini a ꝑdecessore suo inchoatū ipse pfecit:Ordinēqz ipsum relicta eremo vrbes petere ⁊ incolere cogit:vt ⁊ ipsi doctrine verbo pariter ⁊ exēplo:necnon ⁊ cōfessionis audiēde auctus:sicut ⁊ ceteri salutis fruerū afferre possent. Jn codē gppe statu ordinē ipm cōfirmauit:qbus etiā vna cū ordinib⁹ ꝑdicatoꝝ ⁊ minoꝝ multa priuilegia:extēsionesqz ac indulgētias cōtulit:quas certe mira beniuolētia:summaqz deuotione semp ꝓsequi nō destitit:⁊ earundē religionuz viris admodū doctis fauit:⁊ ad cardinalat⁹ epatusqz dignitates multos prouexit: sicut in annalibus nostris repitur:Hic tandē cū Viterbiū cōcessisset:pacē inter Genuenses venetosqz cōpositurus cū ea in re diu vexaret:tedio animi:vt fertur mortuus est:⁊ ibidē in ecclesia sancti Laurētij honorifice sepelitur:Quo mortuo sedes vacauit mensi.4.⁊ dies.3. Hic cū doctus egregie esset nonnullas decretales epistolas cōposuit:atqz alia aliqua que ingeniū eius ostendunt compilauit.

6455 1256 ¶ Jmperij electores hoc anno de impatore deligēdo cōtendentes bifarie diuidūtur. Jn qua gdē diuisione duos impatores.s. Joannē Castelle regē ⁊ Rodulphū Comubie Comarchū anglox regis frez elegerūt:sed neuter cōfirmatus interregnū adhuc in aliquos annos ꝓgatur.

¶ Genuensiū ⁊ Venetorum discordie principiū

6457 1258 ¶ Discordie ⁊ lites pmaxime inter Genuēses ⁊ Venetos ex quodā Asie monasterio hoc anno initiū sumpsere:q̄ adeo pestifera cōtagione cōualuere:vt res ipsa ciuitatibus ipsis plurimū fuerit pniciosa:inde ⁊ vniuerse xp̄iane religioni in laqueū magnū malūqz diabolū ꝓuenerit:Nā cū genuēses Venetiqz ac pisani p annos q̄ttuor ⁊ sexaginta Ptolomaidē ⁊ Tyrū vrbes ditissimas possedissent:ibiqz oēs ozientis ⁊ occidētis contractarent mercaturas:Hi tres populi cōi decreto inter se in ptolomaida areas vicos pretoria ⁊ cetera queqz tēplis exceptis diuiserunt:ne si gēp iurgij inter eos oriri posset:hoc vero anno ex modica re maxima inter ipsos orta est cōtentio:⁊ hoc ꝓpter monasteriū sancti Sabbe abbatis: qp vtraqz pars sibi vendicare querebat. Sed genuenses gdē beniuolētia vrbis pfecti freti exclusis venetis monasteriū capientes:⁊ in arcem munientes sibi retinuerūt:Que res duos populos prepotētes ⁊ beniuolos alienauit. Erat tūc Philippus gallus in vrbe pfectus:qui nec cos cōponere curauit: sed venetos populariter ptolomaida abire precepit. Veneti autē Tyrū se conferentes Pisanos ad se tractos

spreto federe cõtra genuẽses irritarũt: & cũ Mãfredo Sicilie rege aduersus Genuẽses fedus iniuerũt Quib⁹ pfidijs freti veneti cõtra Genuẽses arma fumpferũt: & maximã eoz classez in ptolomaide poz tu incenderũt: ac eodẽ impetu monasteriũ incẽderũt & euerterũt: Qua calamitate genuẽses irritati magis q̃ perterriti cõparata denuo classe apud Tyrũ venetis occurrũt: vbi auctis viriqz copijs Tyrus cois belli sedes delecta fuit. Veneti autez iunctis sibi pisanis eo loci genuẽses ingẽti clade suparũt: & ca ptis coz quinqz & vigiti nauib⁹ atqz submersis Tyrũ & ptolomaidã redeũtes oĩa genuẽsiũ edificia diruunt: Indeqz genuẽsiũ ciuibus eiectis eoz bona diripiũt: Quã sane cladẽ q̃ moleste Alexãder summus põtifex: q̃qz moleste genuẽses pertulerũt: exitus acta probant. Statim.n. genuẽses cũ paleologo greco federe inito Cõstantinopolim & Cretã & alia queqz grecie loca venetis abstulere: atqz alia ꝓpemodũ mala infinita cisdẽ intulere: adeo vt etiã portũ venetorũ occupantes coz duces Raynerium cum innumerabilib⁹ venetis captiuauerint & genuã captiuos pduxerint: de qb⁹ malis passim infra dicetur.

¶ Paleologorũ imperij principium.

¶ Michael paleologus grecus Theodori Vatari grecorũ: vt appellabant imperatores affinitate cõiũctos hoc anno pulsis e grecia gallis ac Venetis: duobusqz Theodori filijs paruulis: quos idẽ Theodorus ex testamẽto cidẽ cõmẽdatos reliquerat: qb⁹ interfectis imperiũ sumens impauit annis q̃draginta quinqz. Hic itaqz paleologus ingẽtis spiritus vir Theodoro vatari mortuo apud Andrinopolim duo- 1260 6459
bus supstitib⁹ filijs pueruli relictis impiũ & regnũ turozio noie gubernandũ suscepit: & multa magistratib

te adhuc Eçelino de Rumano tyrãno eius in oĩbus bellis socio: Cremone ⁊ Placẽtie auxilio Gibellinorũ oĩnium obtinet: Quibus obtẽtis ⁊ presidio firmatis magno sue factionis exercitu cõgregato vna cũ ipso Ezelino in legatũ apostolicũ mouens apud Gambarã Brixiani agri oppidũ maximã de guelphis edidit occidionẽ: inter quos ipsum legatũ ⁊ vrbis ẽpm secũ capiẽs abduxit: Sed postmodũ interueniente Bosso donario cremonẽsi ciue legatus cũ episcopo liber factus cũ ipso Ubertino fedus iniit ⁊ accitis secũ Turrianis Mediolanẽsibus: ⁊ Henrico Rivola Bergomensi Mantue pfecto Ubertinũ istum ab Ezelino seiungere tentauit: quod ⁊ fecit. Ceruntamen Ubertinus hic prudẽs ⁊ bonus admodũ existẽs: ⁊ gibellinã factionẽ vbiq; extolleret: cõtrariãq; aliq̃ deprimeret: Tandem approbante vtraq; factione ppter eius iustitiã Brixiana vrbe potitus est: Proposuerat q̃; ⁊ Mutinã ⁊ regium ⁊ Bergomũ suo adijcere imperio: ⁊ qdẽ fecisset nisi Ferrariensiũ ⁊ Bononiensiũ guelphorũ cõsiliũ obstitisset. Fuerat.n. hic Ubertinus magni animi ⁊ cõsilij vir. Cuius facinora pclara strẽnue gesta scripta leguntur: eãq; ob rẽ cũ oẽs ferme Cisalpine Gallie ciuitates in suã plenissimã sententiã: Carolo franco in Siciliam proficiscenti cum manu valida restitit. Regnauitq; hic ipse Ubertinus bis in vbibus annis ferme sex.

¶ Chium egei maris insula: hoc anno ruente iã paleologorũ impio in Genuenses manus hoc modo puenit. Veneti.n. Michaelẽ paleologũ impugnates: ⁊ ingẽti potentia cõprimentes: cũ eum deijcere iã cepisset: ad Genuenses venetis inimicos refugit: Qui in auxiliũ eius venientes venetos facillime repulerũt: Quãobrẽ obsidione soluta paleologus pro beneficio Chium eis cõcessit: Quã quidẽ insulã nunc vsq; nõ sine magno detrimẽto cõtra Turcoꝝ imperiũ defensarunt licet a qbusdã annis citra Mahumeto Turcoꝝ pncipi ipsam tributaria effecerint. Olim.n. hec insula magnã classem habuit: ⁊ imperij maris p dies multos sibi dignitatẽ vendicauit: Indeq; illius casus semp varij fuere. In ea quippe iuxta la mastix nascitur: Que quidẽ res Genuẽsibus: cũ alibi nõ nascat magnũ affert emolumentũ. In ea ẽ Arusij promontorij a quo: teste Plinio libro.i.4. natura histo. optima deducebãtur vina que Arusia dicebant. De quo Virgilius in daph. Una nouũ fundã calatis arusia nectar.

6461 1262 Vrbanus. 4. papa natiõe gallus ex Trecacensi vrbe natus Alexandro pontifici suffect⁹ sedit annis.3.mẽ.1.⁊ dieb⁹.4. Hic ⁊ si humili loco natus pstanti tũ ⁊ elegãti lingua fuit: q aliquãdo lacessitus q̃ vili prẽortus esset: Respõdit nobilẽ virũ nõ nasci: sed fieri vtutis ⁊ nobilitatis est: Hic põtificatu suscepto e gallijs statim milites cõuocauit: quos Mãfredo ecclesie ditionẽ vexãti obijceret: Cuius postea institutũ fuit solẽnitatẽ corpis xpi cuꝝ pcessionibus ⁊ octauis a cũctis fidelib⁹ celebrari: pro qbus indulgẽtias maximas cõcessit. Eiusq; officiũ ex veteris testamẽti figura p diuũ Thomã aquinatẽ cõsuit esse fiendũ. Multas.n. hic põt. fex ai molestias ob pncipũ tyrannides ⁊ partialitatẽ factiones pertulit: quarũ tedio Perusij vitã cũ merore exalauit: Cuius qdẽ corpus ibidẽ in diui Laurẽtij fano sepultũ fuit: Ob cuius mortẽ cessauit epa⁹ tus mensibus quinq;: Hic ordines mendicantiũ fauoribus ⁊ priuilegijs multũ iuuit.

6462 1263 ¶ Philippus Martini turriani Mediolanẽsis filius hoc anno pre defuncto in tyrãnidẽ mediolanẽsium eidẽ succedẽs regnauit annis.3. Vir qdẽ aio illiberali ⁊ rustico: q magistratu sumpto stati i cremonenses exercitũ duxit. Comoq; coꝝ oppido capto: diripiẽdũ militib⁹ suis cõcessit. Indeq; pace interueniẽte: Urbano põtifice cũ cremonẽsibus facta Bergomum in suam redegit potestatẽ atq; Monzam vrbẽ expulsa Tornellorum familia suo iuri conquisiuit: Tandem moriens Neapoleonem filiũ successorem reliquit: qui ⁊ regnum perdidit.

¶ Cometes hoc anno insigni magnitudine supra.3.men. apparuit: quo pus apparente Urbanus põtifex infirmari cepit: sed eadẽ ipsa nocte qua Urbanus obijt ⁊ extinctus est.

6463 1264 ¶ Albertus magnus natione Suevus Ratisponẽsis epus: ⁊ ordis pdicatoꝝ pfessor his tpib⁹ parisij⁹ clarissim⁹ ⁊ oĩbus pferẽdus fuit: Hõ sane infinite doctrine: ⁊ tãte qdẽ q̃ nemo ei anteponẽdus sit: sed nec qdẽ equiperãdus: Quamobrẽ ⁊ magni cognomẽtũ adeptus est: q cũ multos annos colonie ⁊ parisius publice theologiã ⁊ philosophiã docuisset: ⁊ infinitos ppemodũ cõquisisset discipulos: tandeq; octogesimũ agẽs annũ anno salutis nre.1280. Colonie moritur: Qui cũ eruditissimus ⁊ multarũ sniarũ eminentissimus esset oĩa fere Aristote. opa optime cõmẽtare voluit: ac sup q̃ttuor sniaꝝ libros accuratissime scripsit: magnã etiã Biblie partẽ exposuit: atq; euãgelia ⁊ Pauli epl̃as egregie declarauit: Sũmaz q̃; theologie inchoauit: sz nõ pfecit. De paruis etiã aialib⁹ libũ ppulchrũ cõposuit: edidit: ⁊ coeuis suis libris in quo res naturales q̃tũ fieri potest theologie similes esse ostendit.

6464 1265 Clemẽs. 4. papa natiõe Narbonẽsis Guido fulcadij antea vocat⁹ Urbano surrogat⁹ sedit an.3.men.9.⁊ diebus.21. Hic primo iuriscõsultus existẽs toti⁹ gallie sine cõtentione pmarius fuit vxoremq; habuit a qua etiã liberos suscepit: Qua defuncta primo põdiensis: deinde Narbonẽsis epus pmotus postmodũ cardinalis factus demiq; pp doctrinã ⁊ sanctitatẽ perutij absens põtifex delectus fuit. Hic cũ pphetie spiritu plenus esset multa pdixit antecp̃ fierẽt: Cuius opa ⁊ industria pax inter Henricũ Anglie regẽ: ⁊ Symonẽ Montisfortis comitẽ: ac inter Florẽtinos ⁊ Senẽses cereroscz Italie populos cõfecta est: quos ẽt quoadiuxit sua auctoritate in pposito continuit: atq; Ednigẽ Polonie ducissam viduã miraculis clarã in sanctas rettulit. Reliquũ vero vite sue tps in tenuitijs: vigilijs: oronib⁹: aliisq; opib⁹ bonis cõtriuit: qbus pfectũ optie administrauit, moriẽs

deniqz magno de se apud oēs relicto desiderio Viterbij sepeliť:quo mortuo cū dignū cardinales eidē nō inuenirent maxima cōtentio exorta est:pp qō vacauit sedes annis.2.

¶ Bōdegar egypti soldanus hoc āno egyptioz regnū suscipiēs regnauit an.12.q regno suscepto stati xpianos Syriā inhabitātes debellauit.indeqz hostili aio in armeniā ꝓfectus:etiā ibidē xpianos psequi nō destitit: postmodū Antiochiā habitatoribus vacuā venies vniuersam ferme delenit. Septē postea annis decursis iterato ipsam Antiochiā inuasit:t cruētissima strage ipaz affecit:vnde t vniuersum suū exercitū pda bonustū cū.20.captiuoz milibus in egyptū reduxit:Deniqz cōtra assyrios pugnaturus vadēs ab eisdē supatus grauissime vulneratur:t Damascū relatus mestā effudit animam.

¶ Capreolū primariū agri Brixiensis castellū nobilissimū frequentatū hoc āno a Carolo Sicilie re ge adiuuātib9 Brixianis guelphis ab Ubertino palauicino Brixia pulsis capiť:t inde habitatoribus pulsis:eoz̄qz bonis in predā datis funditus euertiť:Quod qdē castellum quante tum dignitatis t fo ritudinis tūc fuerit:ex eius ruinis apparētibus ostēdiť.Carolus enim:sicut premissimus ex gallia cōtra Manfredū regē a pontifice vocatus:cū in Cisalpinā descendisset Ubertinus palauicinus tū Brixie t aliarū ciuitatū dominus a Manfredo rogatus Carolo venienti resistere t itinera precludere statuit. Sed carolus magno satis t potēti guelphoz exercitu cōgregato cōtra Ubertinū apud ipsuz Capreo lum venit:t eius agrū vbi primo statiua posuerat longe lateqz populatus est: Deinde factaqz vtrinqz pugnādi copia post multoz̄ cedes Carolus cū suis superior factus:Ubertinū ipsum repulit: t ran dem castrū capiens:oīno diruit t euertit:t ei9 bona in direptionē dedit.Ex hac nāqz iactura illi regio ni Francie curte nomē inditū fuisse existimo.Cōplanato autē Capreolo itidē in Mōteclaro eiusdem agri Carolus fecit. 1266 6465

¶ Carolus itaqz Ludouici francoz regis frater:hoc anno mānfredo Sicilie rege interfecto a Clemē te papa Sicilie rex declaratus regnauit annis.17.Hic igiť a Clemēte pōtifice:vt dictū est cōtra mānfre dū ex gallia accitus stati alpibus supatis in Cisalpinā descēdit:t ibidē Palauicino supato Capreolo ac mōteclaro agri Brixiensis oppidis dirutis per Flaminiā cū innumerabilibus factiōis guelphe mili tibus trāsiens:Romā puenit:Indeqz Beneuentū ꝓfectus cū manfredo cōgrediť:eoqz cū vniuerso ei9 exercitu supato t capto interfecit:q̄ sublato statim Beneuentū dedentib9 se vltro ciuibus cepit: atqz ita paulopost sicilie t apulie regna in suā potestatē redegit.Cōpositisqz in apulia t sicilia rebus:cuestigio Viterbiū cū vniuerso exercitu ad pontificē venit:vbi audiēs Cōradinū adolescentē Conradi sueui ne potē in italia a Gibellinis cōtra guelphos fuisse vocatū:in Etruriā gibellinos domaturus illico venit. Sed cū multa ibidē moliturus videreť a suis ꝓpere in regnū cōtra Cōradinū vocat9 eo accessit:Ibi deqz magna de hostib9 strage edita Cōradinū ipsum cepit:t capitali sniā puninit:t rursum vniuersuz regnū sine cōtrouersia recepit:atqz ita denuo Ro.venies in lateranēsi basilica Rex Sicilie t Hierusa lem hac cōditione declaraťut singulis annis pbendi noie quadragintamilia aureoz nummuz ecclesie Romane persolueret:quo in regnū cōfirmato pacē cū pisanis statim inijt.t cū eis in aphricā in Ludo uici regis germani subsidiū traiecit:Ibiqz Ludouico fre ex peste mortuo inuēto:cū Tunici rege pacez hac lege cōposuit:vt ppetuo annis singulis sibi successoribusqz suis tributū aliqō penderet:ac ita in re gnū redijt:Verū cū in regno reuersus venisset:Sicilia abeo defecisse iuenit:t Petro aragonēsi se sub didisse reperijt.Sed cū Petrus regnū debellaret:a pōtifice Ro.grauissimis cēsuris dānatus fuit.Gal li tū sui eo in regno mulierū pudicitiā lasciue nimiū ac petulāter pertērantes viros in indignationē cōci tauerūt.adeo vt pene oīuz oppidoz ac vrbiū populi cōiurauerūt:vt q̄ primū die cōstituta aduesperascē te cāpanis significari cepisset cōfodere singulos gallos intra menia repertos:quod quoquo mō factum tū fuerit:nō minus crudeliter q̄ cōstāter gestū est:Sicqz dño publice gallis abrogato: petrus ipse in regnū a Siculis accersitus est:qui audiētius ea rōne id regnū Petrus accepit:q̄ illud Cōstantie vxori hereditario prīs Mānfredi iure diceret sibi deberi.Deniqz t ipse Carolus sine liberis moriť: t Neapo li sepeliť:Huic iō hierosolymoz regnū declaratū fuit:q̄ Maria antiochie pncipis filia:cui id regnum debebať:qō Hugo eius nepos occupauerat illud Carolo huic regi deuouerat. 1267 6466

¶ Laurētius reppulus q̄dragesimusoctauus Venetoz dux Jacobi pdicti ducis filius hoc anno in Raynerij ducis demortui oīum cōsensu loco surrogatus ducauit annis septē mēsi.2.t diebus.5.magne certe humanitatis:modestie iustitieqz vir:sed t pacis amator t cōseruator habitus fuit:ac etiā in pri mis t maxime pauperes comis t būficus:cui9 virtutib9 allecti Cretie ciues venetis sese vltro subdi dere:Huius.n.opa Senatus venetus:procurāte etiā Philippo francoz̄ rege: missis Cremonā lega tis pacē cū genuēsibus ad quinquenniū ꝓposuit. Mā antea inter se multis cladib9(vt premissuz est)diu bi duo populi decertauerāt:Deniqz hic clementissimus pnceps moriēs in paterno sepulchro apud fra tres predicatores sepelitur.

¶ Tayonus gdā frater(ordinis cuius sileť)ex Bocatioz̄ nobili familia natus magni aī t fortitudi nis vir:hoc anno cū factionis guelphe in lōbardia caput cēseret:cōparato sibi satis magno t honesto factionis sue exercitu:adiuuātibus etiā guelphis cremonēsib9 in Brixianos duxit:vbi t post multos gi bellinoz̄ cōflictus tandē superior factus Brixiā intrauit:t inde pulsis palauisini presidijs Brixia poti tur.Factus vrbis dñs tum ibidez cremonenses socios haberet suspectos:paulopost etiam eos vrbe de pulit t vrbē integram solus possedit:cremonenses autem indignabundi recedentes cuestigio cum pla-

centinis laudēſibuſq; in ipſius frīs brixianorūq; pniciē fedus inierūt: ⁊ ſequēti anno Januario. ſ. men ſe: ipſi cremonēſes cū ſocijs ciuitatib⁹ venientes tumultuarie oia Brixianorū caſtella in Olij fluminis ri pis cōſtituta: vz Lanedū: Senigā: Pōteuicū: Urceas: Barchū ⁊ reliqua crebris incurſionibs vexaue runt: ac cedibus ⁊ incendijs crudelē in modū deſtruxerunt: Quāobcauſam brixiani maximū dānum pertulerunt: Veruntū frater ipſe Tayonus regnauit ea in vrbe annis tribus.

6467 1268 ¶ Conradinus Cōradi Sueui impatoris ex filio nepos hoc anno a gibellinis cōtra guelphos in ita lia vocatus cū maximo alemanorū ſuorū exercitu Veronā primo deinde papiā venit: Indeq; per car ratenſiū oppida ad Genuenſiū mare tranſijt: ac inde piſana claſſe in agrū lucenſem pductus: magnaq; ibidē vaſtitatē fecit: Vbi q̄s maiore ex Lōbardia ⁊ Romādiola gibellinorū exercitu cōparato: adiuna te etiā Guidone Ferērano comite q ad eū magnas copias adduxerat ſtatim mareſcalcum Caroli re gis apud Aretiū prelio ſuperatū interfecit: quo mortuo Romā cōceſſit: Erat tū pōtifex Viterbij qui cū tranſeuntē adoleſcentē videret ꝓphetica voce dixit ipſum tanq̄ agnū ad cedē pduci: qđ ⁊ factū eſt: cūq; Ro. appropinquaret ſeu appropinquaſſet: Henricū Senatorē regis Caſtelle fratrē ad pontē Miluiuq; cū populo Ro. obuiā habuit: ⁊ ab eodē tanq̄ impator receptus in capitoliū pduxit: Dimiſſoq; Rome Guidone ferērano cū Henrico: ⁊ cū oi exercitu in regē ꝓperauit: ac cū Carolo cāpeſtri loco pugnauit multiſq; vtrinq; cēſis tandē Conradini exercitus fudit. Henricus aut̄ ſenator cū cedē maximam de alemanis videret Romanis deducētibus ad tuta loca confugiens euaſit. Conradinus vero ⁊ auſterie dux ſeruor habit⁹ fugiētes ad Auſcurā peruenerūt: vbi poſt octauū diē cogniti captiq; ⁊ ad Caroli perducti ab eodē ſecuri pcuſſi vitā finiere. Carolus aūt victoria potitus regnū omne recuperauit.

¶ Sarraceni hoc ipſo anno ex Aphrica ſoluētes vtraſq; hiſpanias oppriuunt: Sed xp̄iani cruce ſi gnati in eos irrūpentes maxima cede profligarunt.

¶ Comū nūc frequētatū Cremonēſe oppidum agro Bergomēſi ꝓpinquū: cū ſupioribꝰ dicbꝰ Ber gomēſibus admodū fuiſſet infenſum hoc anno ab eiſdē Bergomenſibus cū maxima cremonēſiū cede ⁊ dāno capitur: ⁊ direptis oppidanorū bonis funditus cōplanatur.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Bonanētura de regio balneo ordinis minorū generalis miniſter ⁊ theologus eminētiſſimus ac al banēſis cardinalis' eōs his tpibus ꝓter ſanctitatē maximā etiam ingenij gr̄a ⁊ auctoritate maxia ꝓdi tus: clariſſimus in toto orbe hītus eſt: q pre ceteris doctorib⁹ luculētiſſime ⁊ copioſe tū ſup q̄ttuor Sen tentiarū libros ſcripſit: Poſtillaſq; ſuper Lucā ⁊ Apollogiarū librū ſcripſit. Inde de cōtēplatiōe librū vnū. De ſex alis Seraphin li. i. ac regulā novicioꝝ li. i. Biui q̄s Franciſci Hiſtoriā maiorē ⁊ minorē cō pilauit. Atq; ordinis cōſtitutiones lib. i. Eaſq; obres ⁊ ꝓpter eius frequētia miracula: cū etiā corpſius incinerato corpore incorruptū inuentū fuerit. Sixtus quartus pōtifex anno dñi. i 482. in ſanctorū pon tificū numero merito aſcripſit.

¶ Joānes de Rupella eiuſdē ordinis ꝓfeſſor ⁊ doctor ⁊ inter doctores ſui tpis celebris tēpeſtate hac floruit ⁊ ſuper quattuor ſnīaꝝ libros accurate ⁊ docte ſcripſit.

¶ Robertus de Ruſia ipſius q̄s ordinis minorū ꝓfeſſor ⁊ theologus p hoc ipſum tp̄s in p̄cio exiſtēs ⁊ ipſe grauiter ⁊ doc⁹ ſup ſnīas ſcripſit: ſed ⁊ ſui ordinis declarata fr̄i Symoni gn̄ali trāſmiſit regulā.

¶ Thomas etiā agnas Alberti magni diſcipulus ⁊ ordis p̄dicatorū angelicus ⁊ p̄cipuus doctor: ac ſue etatis pacurus vir hiſdē tpibus apud Pariſios p̄mū in doctrina locū obtinet: Hūc ſctiſſimū ⁊ ſcien tiſſimū virū ex inſigni comitū familia apud apuliā orīgnē duxiſſe tradūt: q ⁊ in ipſis infantie rudimētis dei gr̄a ꝓditus ordinē diui Dñici igreſſus religioſiſſimā ⁊ pfectiſſimā vitā vſq; i finē exegit: vbi ēt ꝓter doctrinā maximā miraculoꝝ gloria notiſſimus euaſit. Tandē Romā vocatus ꝓperās cū apud caſ ſinū montē fuiſſet infirmitate correptus anno dñi. i 273. ſanctiſſime migrauit ad dñm: Quē poſtmodū Joānes. 22. pōti. propter crebra miracula ſanctorū cōfeſſorum ⁊ doctorū numero aggregare voluit: q cū eſſet accuratiſſime doct⁹ hos infraſcriptos libros ⁊ tractatus poſt ſe reliquit. Et primo.

Cōtra grecoꝝ errores ad vba. 4.	li. i. q īcipit libel.	De fato	trac. i. Queritur de
Declarationē articuloꝝ ꝺ eoſdem	li. i. Btūs Petr⁹	De indiuinatiōis ꝓncipio	trac. i. Qm̄ duc:
De ꝓceptis ⁊ lege amoris	li. i. Tria ſūt hoi	De eſſe ⁊ eſſentia	trac. i. Qm̄ parum
De eccleſie ſacramentis	li. i. Poſtulauit	De natura materie	trac. i. Qm̄ de ꝓn.
Expoſitio ſymboli. ſ. credo	li. i. ꝓncipiū q̄ꝺ	De elemētoꝝ mixtione	trac. i. Dubiū apud.
Reſpōſio de. 12. articulis	trac. i. p⁹. ꝓſide.	De occult⁹ nāe opibus	trac. i. Qm̄ i gbuſdā
Reſponſio de. 41. articulis	trac. 2. Re. i xp̄o	De motu cordis	trac. i. Qm̄ oē quod.
Reſponſio de. 63. articulis	trac. i. lectis Iris	De inſtantibus	trac. i. Qm̄ omnem
Reſponſio de. 6. articulis alijs	trac. i. Cariſſio	De q̄ttuor oppoſitionib⁹	trac. i. Qm̄ q̄ttuor
De verbo incarnato	trac. i. ad itelle.	De demōſtratione	trac. i. Ad habēdam
De verbo item	trac. i. videam⁹	De fallacijs	trac. i. Qm̄ logyca.
De natura verbi ⁊ intellectus	trac. i. Qm̄ ō nā	De ꝓpoſitiōib⁹ modalib⁹	trac. i. Quia ꝓpoſi:
De angelis	trac. i. q: ſacris	De natura accident⁹	trac. i. qm̄ oīs ꝓgni:
De vnitate intellectus	trac. i. Sic oēs	De natura generis	trac. i. qm̄ oīs crea.
De perfectione xp̄iane religionis	trac. i. xp̄iāe reli.	De ꝓncipijs nature	trac. i. Qm̄ q̄dam.

De vite spūalis perfectione tra.i.qm̃ q̃daz
Pro ipugnātibus religionē tra.i.Ecce iimi.
De regimine principum tra.i.Cogitāti
De regimine iudeorum tra.i.Excellētie
De forma absolutiōis tra.i.libel.ple.
Expositio ōcretalis Firmiter tra.i.Saluator
Expositio decretalis Bānam tra.i.Exposita
De sortibus tra.i.Postula.
De astrorum iudicijs qa petisti
De eternitate mundi tra.i.supposito
Tertiā partē secūde cōtinētez questiones.90.
Primū scriptū sniarū bñs distinctiōes.98.t.q.84.
Secūdū sniarū habēs distinctiones.94.
Tertium sententiarum habēs distinctiones.40.
Quartū sentātiarū bñs distinctiōes.50.
Summa cōtra gētiles librorum quattuor
De potētia dei libz vnū habēs questiōes decē
Q̄ones de vtutib9 in cōi: t de vnione dei questio.
Questiones de anima: quarz articuli sunt.xx.
De potentijs anime
De tempore
De formarū pluralitate
De natura syllogismorz
Summa logyce
De inuētiōe remediī
De natura luminis
De natura loci
Ut adiutorium tra.i.Sicut vult ꝓbūs
tra.i.Q̄m sanctū ē
tra.i.Q̄m est scire
tra.i.Quoniam
tra.i.Q̄m ꝓncipium.
tra.i.Cōsiderandum
tra.i.Ad sciendum
Prima ptē secūde totī9 theologie ꝓtinētē qōes.120.
Secūda ptē secūde habētem q̄stiones.189.
Questiones spūalib9 creaturis quodlibeta.2.
Volumē opusculorz habēs libros gnq̄gintaduos.
Aureum opus super quattuor euangelia.
Sup epl'as pauli. Sup Isaiā t Hieremiā t Job
Sup cātica cāti. Sup Dionysiū. Sup Boetium
Ac supce oēs Aristotelis t porz byrij libros.
ac ēt cōpēdium theologie. Sermones preterea dominicales t festiuos edidit: ac deniq̄ officium corporis Christi de mandato Urbani pape predicti

C Petrus de tarātasia natione burgūdus ordinis similiter p̄dicatorz theolog9 t pfessor: t postea pontifex maximus: vt infra dicet: t ipse bijs tēporibus apud parisios predicādo: docēdo t frequēdo mario in precio fuit: Qui cum doctissimus cēt in sacris codicibus nōnulla vtiliter declarauit: ac super sententiarum libros multa egregie composuit. 1270 6469

C Petrus quoq̄ hispanus medicus patria vlyxbonensis postea tusculanus episcopus: ac demū maximus pōtifex hac ipsa tempestate in precio existēs canones quosdā ad medicinaz pertinentes edidit atq̄ librum: quem medici thesaurum pauperum vocant conscripsit. Feruntur t eius problemata ad imitationem Aristotelis edita.

C Philippus sancti Ludouici regis filius hoc āno patre germano in aphrica defuncto ibidē etiā exūs regiū munus suscipiēs regnauit ānis.xv. vir certe vite sanctimonia patri persimilis q apud aphricā cum exercitu existēs ob nimiā militū suorz ex peste stragē: ac etiā pietate vitāde cōtagionis cā permotus dimissa aphrica in italiā adnauigauit: t Viterbiū vna cū Carolo auunculo Sicilie Rege stati ad cardinales in conclaui cōstitutos se cōtulit: t eisdē patrib9 ex more salutatis Cremonā inde cōcessit: vbi aliq̄tulū subsistens pacē inter genuēses t venetos ad ququēnū vsq̄ cōposuit. Hic cū cēt optimi viri filius: ad ipsius imitationem multa t laudabilia p fide xp̄i tuz dom: tū foris exegit pietatis opera: t inter cetera mēoratu digna btē marie magdalene corpus massilie iādiu a btō Maximino in villa sui noie cōditum ornatiori sepulchro t maiore sacello exornauit: ciusq̄ caput seorsuz in theca argentea recludens alia quoq̄ consimilia: t multo maiora confecit opera.

Regorius decim9 papa natione placentinus ex vicecomitum familia ex Mediolano pulsa Theobaldus antea vocatus hoc anno post longam contentionem pontifex creatus sedit annis quattuor: mēsibus duobus t diebus decem: Vir certe omni vita clarus: prudentia videlicet rerum gerendarum: fortitudine animi: qua omnia continebat: humanitate: clementia: ac in Christi pauperes benignitate. quibus virtutibus ornatus preter consuetudinem laudensis archidiaconus t in Asiam peregrinationis gratia Viterbij a Cardinalium collegio post longam contentionem pontifex creatus est: De quo quidam sic dixit: papatus munus tulit archidiaconus vnus: Hunc patrem primum feci discordia fratrum. Hic itaq̄ pontificatu suscepto vt sanctos decet pontifices pacis amator: t partialitatum omnino alienus ad componendum pacem inter genuenses t venetos magnis inter se cladibus diu affectos statim animum adiecit: Qua in re philippi predicti Francorum regis vsus est prudentia: Eaq̄ confecta quum Florentiam vna cum Carolo Sicilie Rege accessisset: omne ius pugnandi Florentinis interdixit: Deinde ad Lugdunum Galliarum vrbem pro celebrando generali concilio se contulit. Ad quod paleologus grecorum imperator profectus iam tertiadecima vice cum Romana ecclesia vnionem fecit. Et quidam tartari principes consecuti factum baptisma ac cepernnt. Et Rhodulphus comes in Imperatorem ab electoribus delectus fuit: Hic inter cetera doctis viris plurimum fauit: Quorum nonnullos ad Cardinalatum promouit: t maxime Bonauenturam ordinis minorum generalem ministrum virum doctum t sanctitate insignem: t Othonem viceco mitem affinem suum mediolanensium creauit archiepiscopum. Absolutoq̄ concilio: t redeuntes pontificem Alphonsus Castelle rex apud Bellocadorum pontificem conuenit. Conquestus de imperio Rhodulpho tradito: sed a pontifice placatus ius omne Rhodulpho cessit. Trāsiēs deniq̄ iuxta Florentie menia rogatus interdictum tollere renuit. Accedensq̄ Aretium ibidem diem obijt: Cuius corpus floruisse miraculis compertum est. 1271 6470

¶ Jacob⁹ cōtareno. 49. venetoꝝ dux in Laurētij tepulli loco omniū cōsensu hoc ānō surrogat⁹ ducatui ānis. 8. ⁊ mēsi. 5. vir qdē nā pacificus ⁊ quietus cui⁹ tēpore senatus venetus p̄ter ei⁹ volūtatē: cū noua vectigalia in sinu adriatico exigē statuissz cū bononiēsib⁹ q tū toti p̄erāt Flaminie dux suscepit bellū: Cūqz triēnio ferme cū eisdē bononiēsib⁹ varia decertasset fortūa. Demū oēs fessi pacē ea lege ꝓpo suerūt: vt bononiēses castello qō i ostio padi cōstrūxerāt diruto cū eductiōe q̄rūdā rerum sibi reservata venetis ipsam custodiam dimitterent. pace hoc modo confecta in futurū ad euitandas animi p̄turbationes tandem magistratu hic p̄inceps se abdicauit.

¶ Synodus maxima hoc ānō Lugduni a Grego. pōti. p̄dcō indicit⁹: q̄ ⁊ paleolog⁹ grecoꝝ cū magno
6472 1273 comitatu puēit: vbi cū multa sapiēter disputata fuissent: Rhodulph⁹ cognomēto cōmes ꝑ Joānē Castelle regē Romāoꝝ impator pnūciat⁹ ē: Et greci de p̄cessiōe spūs sci cū Ro. ecclesia ꝓuenerūt: In ea q̄qz synodo pōtifex Rodulphū cesarē ⁊ philippū Fracoꝝ regē ipulit: vt ab ītegro ꝑ mauros p̄ recuperanda hieroso. arma capent. Ad ītaqz ibidē ōcreta fuerūt ordiata ad electionē sūmi pōti. ⁊ ad xp̄iānā religionē p̄tinētia: q̄ i loco dñs Bōauētura cardialis albanēsis ⁊ ordis mioꝝ gnālis mīster obdormiuit i dño

Rodolphus Comubie comarch⁹. 17. germāoꝝ impator hoc ānō oium cōsensu in lugdunē
6472 1273 r si synodo Cesar creat⁹ impauit ānis. 19. vir certe cū nil ad excellētiā laudis deesse p̄sus vi debatur. Robustissimo qdē corpe ac pulcherrimo aspectu fuit: sed ⁊ cōsilij: magnitudineq̄z ai: ac egregia liberalitate extitit decorat⁹. Jstis igit cōditiōib⁹ ab electoꝝ⁹ vnanimiter fuit electus: vt. s. ⁊ sequēti ānō corone accipiēde cā Romā petēt: Qui p̄cipib⁹ obtēperans Romā ad pōtifi cem cōcessit: a quo lz nō coronā imperij: tamē ius oē suscepit in germaniā p̄ficiscēs ꝑtra Ageſi lau Bohemie regē statiz expeditionē sumpsit. ⁊ pugna cū eo cōserta superatū cū cepit: ac veluti vilissimū mancipium in vilib⁹ officijs diu sibi seruire coegit: verū postea cum in regno restituens eidem filiam suam in vxorem dedit.

6474 1275 Innocētius gnt⁹ papa natōe burgūdus petr⁹ tarātasi⁹ antea vocatus ex p̄dicatoꝝ ordīe insti
i gnis theolog⁹ Aretij pōtifex hoc ānō Gregorio suffect⁹ sedit mēsibus. v. ⁊ dieb⁹. x. Qui pōtificatu suscepto statim flozētinos ab interdicto Gregori⁹ absolut: q̄ tū Etruscī pōtificī ius su pacē cōfecissent: traxissetq̄z genuēses ⁊ venetos dissidētes ⁊ ō vita ⁊ sanguine decertātes i suā sniaz: nisi repētina morte ꝓoccupat⁹ fuissz. Erat. n. p̄ter doctrinā q̄: vt dixim⁹: plurimū valebat: vir optim⁹: de quo multa bona sperabatur: mortu⁹ deniqz Rome in lateranēsi basilica sepellitur.

Adrian⁹ gnt⁹ papa natiōe genuēsis Innocētij gnti nepos Othobon⁹ antea vocatus p̄decō
b Innocētio suffect⁹ sedit dieb⁹. 40. vir certe magni aī: q̄ mox viterbiū accessit: vt Caroli potentiā q tūc Rome erat: cōminueret: quod certe feciss̄et: nisi moꝝ obstitisset: nā ⁊ ecclesie dignitionem ab eodem Carolo: alijsqz tyrānis tutorē reddidisset: ac Gregorij cōstitutionē de pōtifice eligendo in meliorē redegisset formā. Obijt autem Viterbij: ⁊ in conuentu fratrum minorum sepultus fuit: vacauitqz sedes post dies vigintiocto.

Joannes. xi. papa natiōe portugallēsis petr⁹ medic⁹ antea vocatus post Hadrianū pōtificez
i Viterbij ex tusculano epo pōtifex creat⁹ sedit mēsi. 8. Vir ⁊ ipse admodū doct⁹: sed sine prudentia vbis tm̄ō prompt⁹: sed in reb⁹ agēdis infract⁹ ⁊ timid⁹: hac tū cōmēdatiōe dignus q̄ inopes būficijs ⁊ pecūia semp adiuuit. Hic michaelē paleologū admonuit: nisi p̄missam suaret vnionē Carolo regi impiū daret: vex cū se victurū semp speraret: ⁊ sibiipsi polliceret: idqz omnibus p̄dicaret. Ecce subito Viterbij dū in ꝓcioso thalamo ludēt dom⁹ cadēs ipse int saxa obrut⁹ interijt: Quo defūcto vacauit sedes mēsi. 5. ¶ Vicecomites in regno restituuntur.

¶ Oth o vicecomes mediolanēsiū archiep̄s: quē dixim⁹ a Grego. papa affine suo archiep̄at⁹ dignitatem obtinuisse: vir qdē in tpalib⁹ magn⁹: in spūalib⁹ vero ineptus: hoc ipso ānō e mediolano turrianis tyrānis pulsis mediolanēse dominiū vi ⁊ armis in vicecomites suos iterū reduxit: ⁊ vtroqz gladio suscepto regnauit ānis. 9. mediolanēsis. n. p̄cipatus p⁹ philippū turrianū in neapoleonē eius filiū venerat: q̄ suscepto p̄cipatu simultates multas cū Othone isto archiep̄o ⁊ Boso de Bonaria Cremone dño: alijsqz vicecomitibus capitaneisqz: ac vauasoribus semp gessit. Quāobrē ⁊ Othonē ipsuz cum oībus aīcis suis tādē mediolano eiecit. Otho āt vt erat aīo gnōso: fauēte Joāne pōtifice maximo: alijsqz socijs ciuitatib⁹ arma cepit: ⁊ cōtra ipsuz Neapoleonē baud pcul a mediolano in pugna p̄cessit: quem superatū ⁊ captū tādem cū multa generis sui familia: ⁊ pōtinū de amat⁹ p̄torē suū ipse interfecit. Quibus interfect⁹ vrbē armata mānu ingressus oēs neapoleonis aīcos dirept⁹ coꝝ bonis vrbe fugauit. Atqz ita denuo mediolanēse regnū in vicecomitū familia hoc mō relatū est. Nā gualuagno vlrio p̄cipe vsqz ad tp̄s vicecomites a mediolano p̄anos cētū ⁊ decē exules ⁊ inglorij extitere: Quos tamē Romanus imperator nō onces: sed imperij vicarios duntaxat dici: ⁊ appellari voluit vsqz ad galeaciū p̄mū ducē. Otho itaqz hic archiep̄s a populo nobilitateq̄z sic vicarius approbatus magnificentius postea vires suas extendere cepit: ac multas vrbes passim suo imperio subiecit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Gulielmus placentinus ciuis ⁊ medicus sui tēporis celeberrimus tēpestate hac Verone vbi publico salario legebat floruit: ⁊ ibidē libū de chyrogia edidit pulcbrum: ac vniuersam medicinā postea q̄ tuoꝝ libris accuratissime comprehendit.

¶ Gulielmus durādi ordinis predicatorū vt aiunt pfessor cognomētos peculator prouincialis episcopus Ostiēsis discipulus t canonū pstātissimus doctor: hoc tpe: sicut ipsemet in suo speculo in titulo de feudis testatus ē Sūmam perutilē cōposuit: quā speculū appellauit: a qua t ipse speculatoris cognomentū accepit: aliud quoq; volumē qsi diuinū edidit: qđ Rōnale diuinorū officiorū appellauit.

¶ Jacobus de Belviso peritissim⁹ iuris vtriusq; doctor cū supradict⁹ claruit: t inter cetera ad nouellarum t auctēticorum libros multa elegāter t docte addidit: sed t super feudis optime scripsit: atque multas eius disputationes scripto mandauit.

¶ Joānes gualēsis ordis minorū parisiēsis doctor natiōe anglicus p hoc ipsuz tēp⁹ apud parisios ob eius diuinā doctrinā maximo in pcio fuit: t eāobrē vite arbor nūcupatus ē: q inter cetera summā pgrā dem quā vniuersalē appellauit cū aliis. is. tractatib⁹ apposuit. atq; alias t qdē celebres additiōes sacris codicibus: t pmaxime in apocalipsi addidit.

¶ Joannes Huarra eiusdem instituti t nationis theologus t Scoti preceptor: hec eadem tēpora clarissima reddidit: Qui ob ingenij magnitudinem super quattuor Sententiarum libros scripsit: ac alios tractatus edidit.

¶ Gulielmum etiam della mara ipsius sacri ordinis virum sacris in litteris eruditissimū his temporibus aſcribunt: qui super sententias pulebre composuit: t domini Bonauēture operibus aliquid addidit: Atq; contra beatum Thomam Aquinatem nuperrime defunctum correctorium confecit: quib⁹ in rebus se doctissimum ostendit.

¶ Rigaldus Remensis archiepiscopus ipsius etiam ordinis pfessus t moderator: p hec ipsa tpa in sacris litteris multa luculēter edidit: p quib⁹ maximā apud oēs cōsecutus est laudem.

n Jcolaus eius nois. z. papa natiōe Roman⁹ ex illustri vrsinorū familia nat⁹: gaietanus ātea vocat⁹ post Joānē pōtificē tādē nō sine magna patrū cōtētione pōtifex creat⁹ sedit annis. z. t mēsi. 8. magni certe ai t cōsilij vir: sed t morū t vite scitate integer: ac amator t cultor virorum doctorū: quippe qui in partiēdis dignitatib⁹ t honorib⁹ oibus cōmunis fuit: cui⁹ prudentia factum ē: vt Flaminia tota cū Bononia t Rauene exarchat⁹que imperatoribus iādiu suberāt in ecclesie potestate redacte sunt. Sed t senatorū munus qđ principib⁹ t regib⁹ ecclesia demādare consueuerat ipse sol⁹ obiuit. Edificijs āt cōplurimis Romā ipse exornauit: t inter cetera apud sanctuz petrum edes percōmodas t lepozariū: quod viridariū vocāt muris altissimis cinxit: in quo t sepi⁹ venari oni se occupabat. Basilicas vero petri t pauli vetustate collabētes restituit: t quasdaz edes in laterano iā diu incohata perfecit. Ferūt cū religiōis obseruātissimū fuisse: t diuina sacrificia religiosissime t cū lachrymis: vt bonū decet pōtificē persepe sacrificasse. Multaq; ad cleri populiq; christiāi pertinētia ipse constituit: Non caruit tamē in tātis laudib⁹ reprehēsiōe: quia suos: vt fit: nimium amauit: qa Bartholdū nepotē suū Romāndiole comitē cōstituit: t aliū nepotē Latinū cardinalē in Etruria legatū misit: q vbiq; gibellinis restitutis Florētie t alibi p libito ecclesie magistrat⁹ imposuit. Proposuerat enim hic pontifex duos reges ex domo vrsina vnū in Etruria: t alterū in lombardia creare. Sed duz hec perficere excogitasset in Surino oppido existens apoplexi conceptus tertio pontificatus sui anno interijt: Cuius corp⁹ Romā delatū in petri basilica sepelitur. Et p⁹ vacauit sedes mēsi. v. 1277 6476

¶ Raymundus ex turriana nobili mediolanensium familia natus: comensis episcopus t aquileiensis patriarcha hoc anno non modica factionis sue apud modoeciam oppidum factione sumpta contra vicecomites in mediolanensi agro hostili exercitu profilijt: vbi omnia cedibus rapinisq; ac incēdijs inuoluit. Quibus malis permoti mediolanēses duouarienſiū t palauicinarū familiarum auxilio freti e mediolano tumultuarie eruperūt t ipsum Raymundū cum omni exercitu suo apud gorgonzollaz t Vaprum conuenerunt: vbi diu t acriter cum magna vtriusq; exercitus occidione pugnantes Raymundi exercitum tribus eorum militibus interfectis penitus lacerauerunt. In quo Carponem turrianum virum, clarissimum obtruncauerunt. 1278 6477

¶ Joānes Bandulo patricius venet⁹. 50. venetorū dux: hoc āno predecessore suo sponte se abdicato eisdē surrogatus ducauit annis nouē t mēsibus septē. Hic ex senatus decreto grauissimum bellum cōtra genuēses reassumpsit atq; aduersus Anchonitanos pugnauit. eo q mercimonia in Sclauoniā cōtra eorū cōuentiōes vexerāt: verū cū etiam vrbē oppugnare statuisset: ab eisdē anconitanis cladem nō modicā acceperūt. Tandē vero cōminate Nicolao pōtifice maxio ab vrbis oppugnatiōe destiterunt t vltro citroq; multis illatis acceptisq; incōmodis ipso pōtifice pcurāte equis cōditionibus inter vtrosq; pax cōposita est. postmodū ab imperatore obtinuit: vt venet. i ducatos signare possent: q hucusq; facere nequerant: tādē mortuus apud fratres predicatores sepellitur. 1281 6480

¶ Sicilia insula hoc āno a Carolo predicto petro Arragonensi defecit: vbi Apulie princeps Caroli ipsi⁹ fili⁹ nauali plio ab aragonū filio cū mult⁹ capt⁹ in Apuliā ducit. t carceri mācipatur: hec. n. insula: vt iā dcm ē: oli italie cōiūcta erat: sed terremotu agēte ea ps vndis intermedijs sine reliqs fluctuātibus ab italia diuisa fuit. Et pterea Vir. i. z. Enei. dixit. Hec loca iā quondā vasta ꝯmissa ruina: Tantum enim longinqua valet mutare vetustas Dissiluisse ferunt cum protinus vtraq; tellus vna foret: t cetera que sequuntur.

¶ Hanibalum familia inter Ro. familias clarissima t sine pētione pmaria: hoc eodē āno sede Ro

mana ex Nicolai morte vacāte ipsi⁹ fautorib⁹ adiuuātibus vrsinos vrbis dominiuz occupātes ab vrbe pepulere. Būt. cardinales in ꝓclaui cēt: qdā Ricardus ex ipsius hāmbalū familia ꝓcerat conclaui Qui: vt erat animo ꝑstās Vrsuz Nicolai pape neporē viterbiēsi ꝓtura deiecit: q̄ huius familie acerrimus cēt hostis: Quod audientes duo cardinales ex vrsinoz familia impedire ceperunt: ne fieret electio nūi Vrsus in ꝓtura restitueret: Quāobrē viterbiēses Ricardum secuti conclaue tumultuarie ingrediūtur: t cardinales quosdam capientes in vinculis conieceruntiQuod vbi Rome scitum est eadē etiā hanniba ū factio vrsinos oēs ab vrbe pellit: Quapp seditiōes multe: plurimeq̄ cedes: t incendia multa subsecuta sunt. Sed nō multopost vrsini ꝓualentes hannibales eiecere.

6482 1293 m

Artinus quartus papa natiōe turonēsis Symō antea vocatus p⁹lōgā cōtentionē Nicolao pōtifici hoc āno Viterbij suffect⁹ sedit ānis. 4. t mēse vno: vir optimus t sanctitate ꝑcipu⁹ q̄ pontificatu inito statim in die resurrectionis dñi sex cardinales creauit: t Carolū Sicilie regem ad se venientē e senatoria dignitate deiectū in pristinū statū restituit: cuiusq̄ instantia paleologū imperatorē pacta lugdunēsis cōcilij nō seruātē: t petrū aragonensem ꝑ ius fasq̄ fidelitā occupātem anathemate notauit: t ei⁹ regnū in ꝑdā illud occupare volentib⁹ ꝓcessit. Bellū etiā in Flaminia ꝑ forolimanos ab ecclesia deficiētes gessit: q̄s ēt breui adiuuāte Rudōe mōtisferan in fide recepit. Bemū milt⁹ vexat⁹ eum ꝑusiū ꝓfect⁹ ibidē mouit: t ī maiori ecclia ibidē sepelit⁹ vbi t multis claruit miracul

¶ Puerul⁹ villosus: t vsozū more vngulis armat⁹ bijs tēporibus ex ipsius martini cōsobrina nascit: Quāobcām martinus ruboze perfusus oēs vsozū imagines e domibus suis abradi fecit.

¶ Pisce martinū leonis effigiē habētem hoc ipso āno apud cētū cellas mēse februario captū fuisse tradunt: qnē e mari extrahētes vlulatū ēt bois planctū dedisse ferūt: t ad pōtificē in vrbe veteri perlatum vniuersos in stuporem sui conuertit.

6483 1284. ¶ Turrim altissimā: quā torraciū vniuersi vocāt hoc āno in Cremona guelphoz factio tū maxie ea ī vrbe ꝓualēs vna cū celeberrio tēplo in medio vrbis foro adiuuānib⁹ alijs huiusmodi factiōis ciuitatib⁹ edificare ceperūt: quā qdē cū maximo gaudio t ardore: atq̄ impēsa mira duoz ānoz spatiū indicibili ꝓpe impēsa perfecerūt. Uezz eodē āno quo turris ꝑfecta fuit Rodulpho cesare in cisalpina vemente gibellina pars imperatorē fauēte erecta guelphos ex vrbe eiecit: t ꝓcipatu atq̄ torraciū superbissimū guelphis abstulit. Ipso tūc volubili ludo homines ludere gaudebat.

¶ Carol⁹ ꝗs caroli sicilie regis fili⁹ hoc āno pie defuncto adolescentul⁹ patri in regnū succedēs regnauit ānis. 25. hic gallozū suoz exercitu fret⁹ cōtra petrū aragonēsez mouit: t post multoz virusq̄ ꝓlijs pus in pace cōsumpt. Quinto deinde regni sui āno: cū etiā Vngarie rex sine virili ꝓle defeciss ex vxoria hereditate ēt illud regnū accepit: t Carolo ꝓmogenito suo cōcessit. Tādē cū. 40. etat⁹ sue ānos cōpleset mozies. 14. ex maria vxore vngarie regis filia reliqt filios. 9. s. mares t. v. femellas: quoz notiores fuere Carol⁹ ꝗnomēto marcellus vngarie regni titulo insignitus: Ludouic⁹ qui ordinē minorum induit: t postea in scōz nūero aggregatus fuit. t tertiꝰ Robert⁹ qui illi t patri in regnū successor fuit.

6484 1285 ¶ Filippus Frācozū rex cognomento pulcher philippi reg⁹ fili⁹ hoc āno ipso patre defūcto frācis regnare cepit: t regnauit ānis. 29. hic ꝓtra Edouardū āgloz regē grauissimū gerēs bellū multa incommoda t inūeras accepit clades: atq̄ Bonifaciū octauū pōtificē maximū ꝑ ipsi⁹ arrogātiā apō anagniam vrbē ꝑ Sarā colūnēsez capi t in carcere trudi fecit: Indeq̄ cū templarios milites oio extinguere statuisset ꝓmo generalē eo magistrū cuz multis exuri fecit: ac multos alios crudeliter interficiēs religiosos timore ꝓterriti e regno fugierūt. Judeos ēt direptis eoz bonis ob auaritiā suam t quedā eoz maleficia e regno suo cum singulis vestimentis expulit.

¶ Fulgineū vmbrie ciuitas oli a ruderibus edificata t postea a Lōgobardis fundit⁹ euersa hoc āno cū diu tā fuisset instaurata a perusinis inuadit: t p⁹ dorā t lōgā obsidionē vi t armis occupat t i direptionē oio militib⁹ dat q̄ spoliata eius muros aliq̄ ex ꝑte destruxerūt Quāobrē pōti. Ro. pusinos sacris interdixit: q tādē vt veniam accipe merēt maximam pecuniaz persoluere: t muros destructos resarciuere.

¶ Fulgineum Ciuitas Vmbrie.

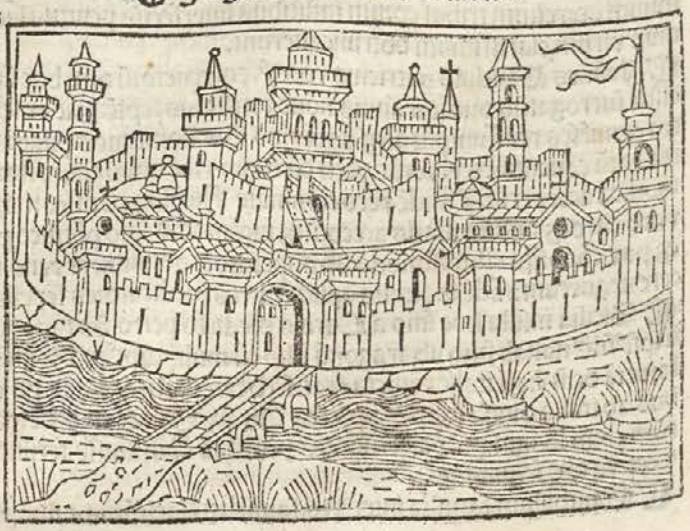

¶ Ordinis seruoz initiū.

¶ Philipp⁹ vir religiosissim⁹ natiōe erbruse⁹ ordis suoz vgis marie ꝓmus q̄ istitutoz t auctoz: hoc ipso āno octauo calē. septē. miraculis clarus non lōge a Florenti vrbe quieuit in pace. Optim⁹ sane vir t multa cōmēdatiōe

dignus q̄ ex patre Jacobo florētino: matreq; Albāda natus: ⁊ apprime disciplinis sufficiēter edoctus ex medico satis egregio p̄mo eremiticā vitā suscepit: indeq; diuino oraculo monit⁹ hāc seruoꝝ virgis marie religionē sub diui ipsi⁹ patris Augustini regula exercuit: atq; ipam verbo ⁊ exēplo aliqbus ad diuis p̄stitutiōib⁹ in forma redegit: Quā qdē religionē ⁊ ordinē a multis p̄probatū ⁊ cōtur batū Bñdict⁹ postea vndecim⁹: ⁊ Bonifacius atq; Urbanus sextus: necnō ⁊ alij cōplurimi summi pōtifices appro bantes multis p̄ilegijs ⁊ exēptiōibus munierunt: ⁊ inter mēdicātes cōnumerauerunt: Qui qdē ordo nunc ⁊ viris doctissimis ⁊ in declamatiōibus clarissimis ac locoꝝ multitudine multo hētur in p̄cio.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Tadeus natiōe florētin⁹ medicus celeberrimus hijs tpibus apud Bononiā legēdo clarus exist̄s: velut alter Hyppocrates ab oībus habitus ē: Qui cū doctissimus haberet oia Hyppocrat⁹ ⁊ aliorum in medicina p̄cipū obscura egregie detexerit: ⁊ pre ceteris explanauit: ⁊ q̄ nunc ad mānus hēnt hec sunt Expositio amphorismoꝝ hyppocratis: ⁊ p̄nosticoꝝ eiusdē: Quasq; expositiones diuersis tēpoꝛib⁹ ac cōmodatas sup libꝝ Gallieni: q dicitur microtegni: hoc ē minor ars. Itē libꝝ de seruanda sanitate: ⁊ ad varias valitudines cōsilia multa. Itē in libro acutoꝝ hyppocratis expositionē edidit: ac ēt in Ysagogis Johannitij ⁊ aliq̄ alia: Quib⁹ edit⁹ demū octogenari⁹ Bononie obijt: Qui ob celebrē ei⁹ famam innumeras cōgregauit diuitias. Cū.n. a p̄cipib⁹ italie p̄uocarēt quinquaginta aureos p̄ diurna mer cede habere volebat. Ab Honorio vero summo pōtifice aliquando vocat⁹ nō p̄ius accedere voluit q̄ centum aurei illi in diem statuerentur: Unde liberatus ex grauissima infirmitate pontifex decem mi lia illi aureos condonauit.

¶ Guido de Baypho Archidiacon⁹ bononiēsis vir vtriusq; iuris eruditissimus atq; sup̄mus ⁊ ipse per hoc tēp⁹ multa copiose ornateq; in pōtificio iure cōposuit: sed eius op⁹ pontissimū laudat: quod in decretoꝝ libro cōmentatus est: quod qdem rosariū appellauit: Jd enī opus: ipso testante in Januario mēse āno. 1300. complevit. Sextum etiam decretalium postea explanauit.

¶ Garsias hispanus ⁊ ipse luculentissimus legum explanator tempestate hac viguit: ⁊ super decreta libus egregium opus composuit.

¶ Egidius Romanus ordinis Eremitaruꝝ generalis p̄ior: ⁊ bituricēsis archiepiscopus: ac p̄mas Aquitanie declaratus hijs tpibus ob ingenij magnitudinē theologoꝝ princeps appellatus est: qō q dem conijci pōt: si a curioso lectore eius volumina perspiciātur. Hic nāq; ex illustri colūnensiū Roma nozū familia natus: cū lōgo tēpore ordinem suum: oēmq; ecclesiā doctrina ⁊ moribus illustrasset: plu rimoq; labore p̄ceptoris sui Thome Aquatis opera apud parisios defensasset: tādem miraculis cla rus beato fine quieuit: Quo sanctitatis merito beatus doctor appellatus est: qui hec que subiecta sunt edidit librorum volumina: videlz.

De corpe xp̄i tractatū. i. q incipit: q̄ iter cetera
De mēsura āgeloꝝ tractatū vnū: Qō ō mēsura
De cognitiōe āgeloꝝ tractatū vnū: Qōy ꝝ āgel⁹
De gradib⁹ formaꝝ tractatū. i. Questū ē de deo
De esse ⁊ ēntia tractatū. i. Quesiti utrū
De gnātiōe ⁊ corruptiōe trac. i. Alia vt testat⁹ phūs
De formatiōe corpis hūani trac. i. Jn q̄ ponunt.
De peccato originali tractatū. i. Ego suꝝ puluis
De p̄destinatiōe ⁊ p̄scia ⁊ iferno trac. i. Nobili militi
De rōne mortuoꝝ trac. i. Questio est.
Theorica de eē ⁊ ēntia trac. i. Dē eē vel est.
De distinctiōe articuloꝝ fidei trac. i. Quesiuistis.
De fide catholica expositio trac. i. Firmit credim⁹.
De canone misse expō tracta. i. Cui marte.
De regimine p̄cipū tracta. i. Ex regula ⁊.
De renūciatiōe pape trac. i. Nō. n. placebit.
Super p̄mū sentētiaꝝ trac. i. Cādor ē. n.
Sup secūdū sentētiarū trac. i. Quoniam ea.
Sup tertiū sentētiaꝝ trac. i. Exiui a patre.
Cōpendiū theologie li. vi. veritatis theo.
Super. 4. sentētiaꝝ lectura tracactū. i. cupiētes
Quodlibeta multa: incipiunt qōnes p̄posite.
Correctoriū corruptorij bti tho. Quare dtrxi.
Sup. 3. li. de aia tracta. i. Ex Romanorum
Sup. 8 physicoꝝ tractatū vnum: Nāli sciētia.
Sup li. celi coꝝ tractatū vnū Ex illustri.
Sup oēs Aristotelis li. trac. i. Phūs in ho
Sup libꝝ rhetoricoꝝ trac. i. Edidit quoq;
Exameron libros duos.
De intellectu possibili.
De laudibus diuine sapientie.
De diuina sapientia in beatis.
De carcere. De bona fortuna.
De subiecto theologie.
De ecclesiastica ptate lib. 3.
Sup cātica canticorum.
Super epistolā ad Romanos.
Sup p̄ma ad corinth. Sup id oē qō i mūdo ē.
Sermōes p̄terea multos putiles p totū āni circulū: ⁊ alia multa que videre non merui.

¶ Pisanorum strages.

¶ Pisani viri potentissimi: hoc anno mense iulio coactis vndiq; copijs aduersus genuenses bellum suscipiunt: ⁊ ingenti instructa classe in genuensium fines erumpunt: ⁊ magnam orientis partem depopulantes nulli loco aut sacro aut priuato pepercerunt. Cumq; etiam in eorum portum peruenissent: ⁊ ibidem per aliquot dies obuersati fuissent: ⁊ missilia argentea genuensibus immisissent: eos ad pugnam elicere conabantur: Genuenses vero qui iamdiu classem suam in portum retraxerant: pugnaꝝ acerrimam cum ipsis pisanis detractauere dicentes eos in portus suos cum pace regredi: q̄ in proximo augusto mense ad eos pugnandi gratia se libenter cōferent. Genuenses itaq; vt Joānes villanus

florētin⁹ hiſtoricus refert: ſequēti auguſto: vt pmiſerāt cuz triginta ꝛ centuz triremibus: atqz alijs mino ribus lignis preſtātiſſimo animo piſas puenerunt: ꝛ apud meloriā inſulā piſano portui vicinā congreſ ſum cum piſanis fecerunt: ꝛ maxima hinc inde cedes facta vbi etiā vulnerati multiqz vndis obruti ge nuenſib⁹ poſtrēo piſani victoriā dedere: ꝛ ſuperiores incredibili gloria affecti cuz quadragintanonē tri remib⁹ diſceſſere: ꝛ cuz in eo cōflictu ſexdecim milia piſanox deſiderata fuiſſent: maximis piſaniſ me ror ꝛ luctus excitatus ē: eo qz nulla domus in vrbe ꝛ extra ſine funere relicta fuiſſz: Que res adeo piſa norum vires eneruauit: vt deinceps priſtinum gloꝛie nomen nunq̄ recuperare potuerit: ꝛ hec qui iuſto dei iudicio contra piſanos acta ſunt: Quia eo loci vbi piſani ipſi tranſalpinos prelatos ſuperioꝛibus annis Federici ſecundi iuſſu marinis fluctibus obruerant ibidē tanta clade affecti ſunt.

6485 1289 Onorius. 4. papa natiōe Ro. ex ſabellox nobili domo natus Jacobus antea vocat⁹. mar tino pōtifici hoc anno ſuffect⁹ ſedit ānis. 2. ꝛ menſe vno: pontifex certe oi vita, pbat⁹ ꝛ xp̄iāe
b religiōis amātiſſimus magniqz cōſilij ꝛ prudētie vir: cuius tāta fuit prudētia vt ſolus prope plura videret q̄ oēs ſimul q in vrbe aderāt: Hic egregias domos in auentino mōte vbi habi tabat extruxit: ꝛ multos ad id faciēdū inuitauit. Inde petrū aragonēſez regē q Sicille regnum occupa uerat anathemate notauit: ꝛ martini pdeceſſoꝛis ſui interdicta cōtra ipſuz petrū cōfirmauit: necnon ꝛ in Guidonē feltranū Flaminū oēm cōtra ius vexantē bellū mouit: quē breui ſuperatū prouinciā ip̄az eccleſie reſtituit: Hic carmelitax ordinem in lateranēſi concilio nō ſatis probatū: ꝛ a multis impugna tū confirmauit ꝛ multis priuilegijs cōmunīuit: quibus geſtis nō diu ſuperuixit: ſed ſecūdo pōtificat⁹ ſui āno moriēs ex ſcā Sabina auētini mōtis ad baſilicā beati petri delat⁹ ſepulchro marmoreo magna pompa ſepelitur: ꝛ tunc vacauit ſedes menſibus decem.

¶ Lucēſes hijs ipſius cū duodeciz milibus nūmū auri Rodolpho ceſari perſoluiſſent: Sz ab impe ratoꝛū ditione liberos fecerūt. Nā Rodulphus ipſe cū compande pecunie admodum ſtudioſus eſſet cācellariū ſuū ex gēte fuſca liberatis gennēſibus ꝛ ſauonēſibus in Etruriā miſit: q populos oēs ꝛ eos potiſſimū q ſe pecunia redimerēt liberos faceret: quod audiētes inceſſes libertatis cupidi ipſam pecu niam primi libentiſſime erogarunt.

¶ Florētini fiūt ſex milia nūmū auri pſoluētes: ꝛ ipſi in oiodā libertatē ſeſe reddiderūt: q ſibi oio ſta tim facti magiſtratū: quē poꝛes artiū vocāt addito vexillifero iuſtitie creauere: ꝛ eos publicis edib⁹ in cluſere: neē aliud quicq̄ q̄ de republica cogitare: aut tractare iuſſi ſunt: ꝛ hic quidē magiſtrat⁹ ad nr̄az vſqz etatem in Florentia perdurat.

Jcola⁹. 4. papa natiōe picen⁹ ciuitate aſculana hieronym⁹ ātea vocat⁹ ordinē mioꝛ pfeſſus
6487 1288 p⁹ bonoriū pōti. hoc āno ſubrogat⁹ ſedit ānis. 4. meſe vno: vir gdē lr̄arū oinax: hūanarūqz,
n egregie doct⁹: q ſup. 4. ſniarū libris multa edidit: ſed ꝛ in veteri ac nouo teſtamēto tractatul ꝑpoſuit: ꝛ p̄ter doctrinā multe bonitat⁹ ꝛ integritat⁹ pōtifex fuit: oēs. ſ. pariter amādo q nō plura affimb⁹ aut ꝓgnat⁹ ſe debere aut cōferre q̄ alijs bōis arbitrabat. Et ꝓpterea ex oi fere religione cardinales creauit: ꝛ vrbē Romanā pulcherrimis edificijs exornauit. Sz p̄ſerti apud ſcām mariā ma ioꝛē: vbi ipſe hitauit ipſi⁹ baſilicā vna cū iacobo colūna cardinali reſtituit: ac ēt anteriorē ꝛ poſteriorē la teranēſis baſilice inſtaurat: Hic multos milites in aſiā ad tuēdā ptolemaidā ꝓprio ere trāſmiſit: alioſ qz plurimos cruce ſignatos mittē curauit. Beniqz cū vrbē Ro. ciuilib⁹ diſſidijs agitare cernēt: ꝛ incen dia: cedeſqz plurias pferre cernēt: tedio ai q̄ male ſibi oia cedē videret: q̄qz pluſq̄ pōtificez decebat in vnā ptē declinauerat mortē Ro. obijt: ꝛ q̄ mortuo cardiales vt liberi⁹ electionē facēt perſiā migrarūt. Hec duob⁹ ānis tribuſqz apō ſcām mariā maioꝛē ſepult⁹ fuit: méſib⁹ i electiōe cōcordare potuerunt.

¶ Matthe⁹ ꝛ Joānes vicecomites Thebaldi viri bōeſtiſſimi filij hoc āno Othone archiepō patruo vita fūcto mediolanēſis vrbis roſtra atqz habēas receperūt: q̄z impiū nō admodū fuit dux: pp qō di latatū fuit in lōgū: nā matthe⁹ qz maioꝛ erat dictatoꝛ. Joānes vo vrbis pītura vſus ē. Sz tertio anno de curſo cū Joānes ex pleureſi ſine ꝓle defeciſſet matthęo integrū regnū reliquit: ꝛ multa ſtrēnue geſſit.

¶ Petr⁹ gradenigo ci⁹ noīs. xi. ſi. venetox dux hoc āno ioanni dādulo duci ſuffect⁹ ducauit ānis. 22. ꝛ
6489 1290 méſi. 4. vir gdē ꝓuid⁹ ꝛ multax rex exptus: cui⁹ tpe ciuitas ipſa veneta tumultū ſenſit: qz Baiamons q dā tepul⁹ rex novax cupid⁹ vna cū grmis ꝛ baſilijs regnū affectās maximū tumultū in vrbe excitauit Sz eius ꝓuidētia citō vbi ges reddita ē: in gbuſ ꝑ demētia ꝛ demerit⁹ publico ſenat⁹ cōſilio aladuerſū ē: indeqz aio clat⁹ q̄ gennēſes in greciā exarſit: vt Perā cox vrbē ſine p̄ſidio relictā p duces ſuos inuaſe rit: ꝛ dirept⁹ ciuiū bonis vna cū mult⁹ nauib⁹ igne appoſito exuſſerit: atqz id idē in Fegia oppido egit: Qō audiētes gennēſes ſtati cū ducēt⁹ triremib⁹: vt Jacob⁹ thcolog⁹ ſcribit: i adriaticū mare venerūt ꝛ claſſē venetā igēti furoꝛe inceperūt: ac p⁹ lacerata ꝛ demerſaz cū. 70. eoꝛū maximis nauib⁹ captis in triūpbi modū genuā redierūt: Q̄obrē veneti maximū incōmodū ſuſceperūt: idcq; Ferrariā vrbē eſtēſi bus int ſe diſſidētib⁹ p̄ze. ſ. filio obſedit ꝛ occupauit: pp qō a Clemēte pōti. cū vrbē dimittē recuſaret in terdicti pēa vna cū toto ſenatu ꝛ vrbe veneta mulctat⁹ ē: atqz venetos oēs q in gallia ꝛ āglia inuēti fuiſ ſent: idē pōtifex p ſuis lr̄is iuſſit: quāobrē res veneta ingētia dāna ppeſſa ē. Verūtñ tādē vrbē p cruce ſi gnatos: ac ēt florētinox auxilio cū multa ſuox occidiōe ꝛ dedecoꝛe reddē ꝓpul⁹ fuit: Hic int̄ cetera p̄fi liū decēuirale p̄ tumultū Baiamōt⁹ ꝛ ei⁹ ſeq̄cū in vrbe incohauit. Beniqz p⁹ multas fluctuatiōes ꝛ per turbatiōes vita funct⁹ apud ſanctū Cypꝛianū in mauriano ſepelitur.

¶ Tripolis destructio.

¶ Tripolis aũt insignis asie ciuitas: hoc ãno a melechasach Soldano impatore ꝓpter xp̃ianoꝝ dis cordias capit: ⁊ cũ ingẽti xp̃ianoꝝ cede ignit: ferroq; vastat: qua desolata ⁊ parẽ calamitatez in sydone ⁊ Baruto ciuitatibus exercuit.

¶ Ugolinũ pisanũ comitẽ factiõis gibelline ea in vrbe p̃cipẽ hoc ãno guelphi pisani auxilio archiepiscopi: q cũ eo vetustissimas gerebat inimicitias cum oi domo ⁊ familia sua ceperunt: ⁊ cã indicta cũ ingẽti furore in quadã turri incluserunt: vbi liberos ⁊ nepotes: ac oẽm suã familiã ⁊ demũ ipm̃ media cõsumere pmiserunt: pp qõ turris illa ab illo ⁊ deinceps vsq; in p̃sentem diez famelica turris appellata est. Quã obrẽ Etrurie oẽs gibellini cõmoti in guelphos vbiq; exarsere: ⁊ in aretinos p̃mo arma mouere exulibus ipsius id obtinere experẽtib⁹. Gulielmus ãt petramala eps eo tẽpore Arretio dominabat Cui Ferrentanus comes ⁊ florentini auxilio aduenerant. Carolus autem rex pontificem accessurus Florẽtiã vẽit cũ duab⁹ equitũ coh̃ortib⁹: quẽ florẽtini ꝺ petramalã epm̃ irritauerũt addit(copijs multis: gb⁹ epm̃ supare optie posset. Venit q; rex in agrũ typhernatẽ: hocẽ ciuitat(Castelli cũ copijs florentinoꝝ gibellinis associatus: Et Gulielm⁹ eps cũ nongentis eqtib⁹ ⁊ octomille pedit⁹ occurrit ibidẽq; collat(signis acerrimũ plũ ꝓmiserũt: vbi p̃mo interfect(epo aretino ⁊ comite feltrano magna cedes in guelphis florẽtinis fieri cepta ẽ. Sed paulopost mutata fortũa in cassentinati agro ex gibellinis ad .3. milia interfecta: ⁊ duo milia capta fuerũt: hoc maximũ malũ ex incõsiderato principio venisse manifestum est.

¶ Uiri disciplinis excellentes.

¶ Ugolin⁹ vbenẽtanus ordis eremitaꝝ diui Augusti. lucuẽtissim⁹ theolog⁹: ⁊ doctor p̃mo arminẽsis epus: ⁊ postea ¶ cõstãtinopolitan⁹ patriarcha p hoc tps patriũ p̃mã cathedrã tenens maxio in ꝑcio habitus ẽ: q vna cũ litteris moꝛib⁹ etiã ornatissimus eẽt: ⁊ ipse ecclesiã dei tũ docẽdo: tũ legẽdo ⁊ scribendo mirũmmodũ adiuuit. Scripsit ãt hic p̃mo de differetia idiomatũ libꝝ vnũ. ⁊ sup. 4. sniaꝝ libros laudabilia ꝓposuit ꝓmẽtaria: sed ⁊ quolibeta plurima oiꝝ iudicio dignissima disputauit.

¶ Arlot⁹ ethruscus ex Prato oppido natus ordis mmoꝝ gnãlis mistes: ⁊ doctor tẽpestate hac dialecticos sui tpis supauit. ẽt paucis in phia cedẽs magnus theologus h̃ius ẽ. Qui p̃ter reliq; q̃ vtiliter scripsit cõcordãtias noui ⁊ veteris testamẽti vtilissime composuit.

¶ Joãnes ō parma eiusdẽ ordis, pfessus: ⁊ sacre theologie magister p hoc idẽ tps doctrina ⁊ moꝝ ac vite sanctitate ornatissim⁹ fuit: q p̃ter miracula plima a se edita ẽt sup sententias: ac sup bibliã multa cõscripsit: atq; alia cõfecit opuscula. s. regẽ xp̃m crucifixũ: ⁊ de beneficijs dei tractatum edidit.

¶ Alexãder de Alexãdria postea gnãlis ipsi⁹ ordis mistes: ⁊ ipse p hoc ipm̃ tps sup sentẽtias postillas meẽoratu dignissimas edidit. Et cum eẽt excellẽtissimi ingenij vir in methaphysicam ⁊ in libꝝ de aia Aristotelis: ac ẽt in totam ferme philosophiam conscripsit.

¶ Matthiuz de Aquasparta portuẽsem postea cardinalẽ epm̃ eiusdẽ ordis oli gnãlẽ mistrũ magni nobilisq; ingenij viꝝ per hec tẽpora fuisse: ⁊ multa in sacris lris ⁊ sententijs petri lõbardi ꝓmẽtatum fuisse scribunt. Extãt ⁊ eius sermões multi eloquẽtia ⁊ doctrina pleni.

¶ Ugo ãt boliem⁹ pdcõrũz ordis insignis doctor ⁊ cardinalis ꝓsbyter p hec ipsa tpa tuz vite scimõia tumq; volumibus a se editis plurimuz illustrauit.

¶ Joãnes balb⁹ natiõe genuẽsis ordis p̃dicatoꝝ, pfessor: vir bõaꝝ artiũ ⁊ studijs adornat⁹ p hoc tps plima vocabula ⁊ ferme oia accurate: diligẽterq; i volumẽ collegit: qõ gdẽ op⁹ catholicõ. i. vniuersalem nõiauit. Aliud p̃tera opusculũ i dialogi modũ q̃ qõnib⁹ aie ad spũz edidit. Scripseratq; ⁊ ãte religiõis ingressũ ō rõe pasce: q̃ ꝓpleto iã grãdeu⁹ ad rligionẽ trãsies facultates suas sat(ãplas paupib⁹ erogauit.

¶ Jacob⁹ ãt eiusdẽ ordis theolog⁹ ⁊ declamator egregi⁹ ⁊ a Nicolao q̃rto genuẽsis archiep̃s designatus ex opꝑpido viraginis agri genuẽsis ortus: qõ gdã olim virginis vicũ ducẽ cõsueuerãt. hoc tẽpore ⁊ moꝛib⁹ ⁊ doctrina ac dignitate magno in ꝑcio fuit: atq; genuẽses suã ecclesiã vbo ⁊ ope plurimuz iuuit. Qui p̃ter ecclesie regimẽ ⁊ ãte episcopatum ⁊ in ipso epatu multos cõmẽtariolos succo plenos cõposuit. Et multas scõrum viras diffusas atq; dispersas in vnũ volumẽ collegit: Cui⁹ p̃cipiũ adnẽt⁹ domini. ⁊ multas sermones de precatorios predicatorib⁹ vtiles: quoꝝ principiuz ẽ: Vestigia ei⁹ secut⁹ edidit: ⁊ de sanctis sermones depprec

¶ Andronicus grecus Michaelis paleologi impatoris filius: hoc āno patre defuncto in grecorum imperium succedēs imperauit ānis nudecim. Hic cū vidisset patrē excōmunicatum: a calogeris sacerdotibus ⁊ monachis sepultura ecclesiastica priuatū: eo q occidentali ecclesie fidem in lugdūēsi ꝓcilio ꝓmissaz seruare noluissz: ea cōtumelia mot⁹ libenter eidem se coniunxisset: si a ꝓncipio a pōtifice Roauxilium habere potuisset: quod postea semp facere recusauit: Huic āt impatori Gulielm⁹ italic⁹ montisserati marchio ꝓgenitā suaz dedit vxorē: ex qua Theodoꝛ virū ꝑstātissimū postea suscepit filium: q in mōtisserati regno post Joānem auunculū suū sine filijs decedētem successit.

Celestinus quintus papa patria extrinēsis petrus morroneus ātea vocatus ꝓfessione anachorita: hoc āno tādem absens in perusina vrbe quasi per indignationē pōtifex post Nicolaum
c creatus sedit mēsi.v.⁊ die vno: litterarū quidem ignarus: sed sanctitatis eximie: insignitusq; res q̄maxime oibus admirāda fuit: Hic cū Caroli regis ⁊ Latini cardinalis ꝓcuratōe pontifex creatus fuissz: statiz aquilā de mēte Caroli ipsi⁹ profectus ē: quo ⁊ cardinales ad se vocauit: ibiq; cōsecratus. xij. nouos cardinales creauit: ⁊ ipse eo loci coronatus ē: In cui⁹ coronatōe ad ducēta hominum milia interfuisse referūtur: quā multitudinē creditur fuisse motā: vt ex diu expectata electiōe ⁊ rei nouitate simul ⁊ sanctitate viri q̄ bō eremita ad tātum dignitat(fastigiū nō nisi diuinit⁹ ꝓuectus esse videretur. Celestinus tamē propter hoc vite pristine austeritatē nō mutare voluit. Sed quū expientia rerū careret parū vtilis reipublice iudicatus ē. Ceptūq; est de cessione tractare: Quod cū Carol⁹ rex audisset pōtificē amicū Neapolim secum duxit: multisq; exhortatōibus ⁊ modis conatus ē ei⁹ animū a cessione auertere adeo vt soleni pōpa per archiepm ducta clerus ⁊ popul⁹ ab eo benedictionē petierit illiq; se cōmēdaret rogādo: nec bene gubernatā ecclesiā suo regimine destrueret: Quib⁹ benedictiōe data respōderi iussit futurū eē q̄ de⁹ pro salute populi disponē dignaretur. Benedictus aūt caietan⁹: vir callidus ⁊ iuris sciētia peritissim⁹ multis canonib⁹ Celestino pape ostēdit: q̄ graui⁹ peccaret: si se insufficientē cernēs ad obeundū pōtificatū nō alteri cederet. Cōstitutionēq; promulgari mernit: p quaz declaratum ē licere pōtifci Romāo dignitatē dimittere: Ex quib⁹ verbis ⁊ suasiōib⁹ paulop⁹ Celestin⁹ papatu se abdicauit: ⁊ cardinalibus alterius subrogādi arbitriū permisit: Quāobrē cardinales statim Benedictū caietanū pōtificē elegerūt. Celestinus vero dimisso papatu cū ad optatū sibi eremuz rediret ilico a nouo pontifice detinetur: ⁊ captus in sulmonis arce recluditur: vbi ad tēpus necessitate ⁊ dolore animi mori cogitur: Quē postea clemēs quintus visis ei⁹ crebris miraculis in scōrū nūero ascripsit: Cuius dici celebritas. i 4. calen. Julij obseruatur.

6495 1264. Bonifacius octau⁹ papa natiōe cāpanus patria anagniu⁹ Bñdictus ātea vocatus Neapoli in festo sancte Lucie idib⁹ decēbris ānī ꝓterin pōtifex creatus sedit ānis octo: mēsib⁹ nouem
b ⁊ dieb⁹. 17. vir certe callidus ⁊ ingratus: q ābitiōe sua sanctū Celestinū decepit: ⁊ pontificatu se abdicare quasi coegit: ac perpetuo carceri dānauit. Dubitabat. n. iste: ne deceptuz senez aliq; ꝓceps eū ad pesulatū reuocaret: ⁊ ꝓpterea captū in carcere inclusit: ⁊ vbi forez scire non ꝓmisit Aiūt. n. hūc Bonifaciū quēdam hominē clāculū in cubiculo Celestini nocte misisse: q voce quasi dīna diceret: Celestinus si talu⁹ vult fieri pōtificiū mun⁹ oio deponat: Atq; ita bijs artibus ⁊ fraudib⁹ Bonifacius pōtificatū adeptus est: Suscepto igit pōtificatu omnes fere contēnere cepit: ⁊ gratias a prede cessoribus suis factas ⁊ plurimū reuocauit. Bi scordia sq; q̄maxime inter guelphos ⁊ gibellinos semper alere studuit: presertim genuēses ⁊ Venetos: quoꝛ gibellinā factionē mirifice ⁊ crudeliter vbiq; p sequi nō destitit. Eapropter petrū ⁊ Jacobū Cardinales colūnenses vna cū Sara cozū patruo viros insignes ex odio gibelline factiōis indicta ealūnia cardinalatus dignitate beneficijs fundis paternis castellis: alijsq; rebus priuauit: sicut habet extra de scismaticis li. 6. Eius nēpe ira omnibus gibellinis implacabilis erat. Supradict(male gestis hoc vnū laude dignū exegit opus q̄ euangelistaꝛ ⁊ q̄tuoꝛ doctorū. s. Gregorij: Augustini: Ambrosij ⁊ Hieronymi solēnita ē sub duplici officio celebrari ꝓcepit: vt hētur extra de reliquijs ⁊ veneratiōe scōrū li. 6. c. Gloriosus de⁹: Hic Ludouicū ex regia Frācorum stirpe natū apud Aphricā defunctū in scōs cōfessores merito rettulit: Et villā apauensem in nouā erexit ciuitatē: eidēq; episcopū assignās: Cōsiliū generale habuit: In quo philippū Frācorū regē ⁊ Saram cū oibus suis colūnensibus anathemate notauit: ac Frācorum regnū propter violatum iusgētiuz Alberto imperatori subiecit: Qua ex re indignat⁹ philipp⁹: cū pōtificis superbiā domare cuperet: Sara colūnensem predictorū cardinaliū patruum a Bonifacio pulsum Romaz cum ducētis equitibus e Basilica clam mittit: q collect(vndiq; aicis Anagniam noctu ingressus: adiunātib⁹ gibellinis: quos ipse pōtifex vexauerat pōtificē in paterna domo: ⁊ in quo genitus fuerat cubiculo valuis vi refract(ob stupentē ꝓpria mānu cepit: direptisq; eius innumeris thesauris Romā vinctū perduxit: vbi carceri mancipatus infra quartū ⁊ vigesimū diē violēta morte defecit: Sepultusq; in basilica beati petri: sepulcro antea a se constructo. Fuit hic in vtroq; iure peritissimus: religiōes oēs ꝓuilegijs ⁊ immunitatib⁹ mirū immodū adiuuit. Verū q̄m oia pro arbitrio ai potius ad terrorē: q̄ ad amorē agē conat⁹ est: ab oibus arrogātissimus ⁊ improbus adiudicatus ē. Unde de eo scriptum est. Intrauit vt vulpes: vixit vt leo: mortu⁹ est vt cāis: ⁊ mensurā quā Celestino viro sancto mensuit: eidē remensa fuit.

¶ Sextum pōtificij iuris codicē hoc āno Bonifaci⁹ ipse pōtifex edidit: quē attributis doctissimis viris ex quibusdā nouis decret(a se edit(copulari mādauit: ⁊ publico edicto obseruari ⁊ in publicis Gym-

nasijs legi debere precepit: Quem statim Archidiaconus Bononiensis explanauit.

¶ Liburni euersio.

¶ Hennēses a pisanis sepe infensi eo ipso āno cōtra ipsos adeo exarserūt: vt compata classe nō mo- 1297 6496
dica in eorū portū deuenerūt. z liburnū portū vna cū eius munitissima arce ceperūt: z ferro atq; incendio prorsus euerterint: quib⁹ gest⁹ etia⁹ quasdā onerarias naues in Arni flumis ostio demerserunt: ne pisanis oio nauigare liceret: que res quāto fuerit pisanis detrimēto dicere non sufficim⁹. La enim arx a portu paululū recedebat: apud ipsamq; in scopulo turrim phareaz habebat: que nocturno tpe thyrrheno mari nauigātibus lumē q̄ plōge prebebat: z pisanum ipsum portū a lōge ostendebat. Verūtamē z pace cōfecta ab integro pisani cūcta restituerunt: que ad omnia adhuc celeberrima in man⁹ florētino rum manēt: Eo enim loci beatum patrem Augustinum duz trinitatis librum componere meditaret: Christum in pueruli formam maris aquas cum cocleari in fossula fundentem vidisse dicunt.

¶ Ordo celestinorum a predicto papa eius auctore cognominat⁹ tempestate hac sub regula diui Benedicti initiū z mirz incremētuz sumpsit: Eo q̄ ipso sanctissimo viro in carcere defuncto: propter eius crebra miracula multi nobiles z sanctissimi viri: spretis seculi bonis z pompis: ordinem ingressi cito z virorum numero ac Cenobiorum constructione mirabiliter auxere.

¶ Leo Estēsis marchio hoc āno in Ferrarie vbis vicariatu z dominio patri succedēs reguauit an- 1294 6493
nis duodecim: Qui Luciam Alberti Scaligeri viri nobilissimi ac potentissimi filiam ducens vxorez: ex ea Azonem prestantissimum postea principem suscepit filium: Qui soceri sui auxilio fretus maximum in bononienses gessit bellum. Quamobrem multe cedes atq; incommoda inter vtranq; partez prouenere. Quid autem ab eis consecutus fuerit compertum non habeo.

¶ Joānes Mōtisferrati marchio Gulielmi marchionis filius: qui fuit Bonifacij: qui fuit alterius Gulielmi: qui fuit Bonifacij alterius Thessalie regis: de quo preclara apud Asiam per euz gesta supra descripsim⁹: hoc āno patri in regnū succedēs regnauit ānis vigintignq; Vir per omnia strēnuus: atq; clemētissim⁹ z bello sciētissimus: q bella plurima strēnue gessit: z papiā vbē cuz vniuerso agro sibi subiecit: quā cū cepisz etiā Alexandrinis sibi aduersantib⁹ bellū intulit: z multa oppida de eius agro sibi vēdicauit: Verūtamē ab eis tādez superat⁹ z captus carceri dānatus ē: Que res bostib⁹ admodum grata existēs eorū aios exerit: q in libertatē redacti ipsius regnū plurimū contriuerunt: tandē milia pecunia a suis redēptus pacē equis cōditionib⁹ cuz omnibus percussit: Hic cū margaritā Sabaudiēsem duxisset vxorez: nullam ex ea prolē suscipere meruit: Quo fine prole defuncto: Theodorum Andronici Grecorum imperatoris filium ex sorore nepotem habuit successorem: Atq; ita in isto omnis Alaranij successio omnino defecit.

a Libertus Rodulphi olim Imperatoris filius austerie dux: hoc āno Adaulpho impatore op- 1298 6497
presso z interfecto decimusnonus germanox imperator declarat⁹: z impauit annis decē. Vir vtiq; bello z armis strēnuus: q suscepto imperio is terme a Bonifacio pontifice imperij confirmationē expostulauit: quā vnq̄ ab arrogātissio hoie obtinē nō potuit: Vex cū inter philipdū Frācox regē z Bonifaciū ipsuz postmodū suborta fuisz dissensio: eo q̄ philippus apud parisios magnū cōgregasset cōuentū vbi Bonifacij cōmemorātis iniurijs sibi illatis: ac etiā ei⁹ fraude z ambitione in papatu occupādo cōmemorata futurū concilium appellauerit Bonifacius: vt erat alo arrogantissim⁹ ira percit⁹: cōcilio habito nō solū Albertū cōfirmauit: sed etiā philippi regnuz Alberto huic subiecit: q̄ res multas discordias z occidiones inter xp̄ianos suscitauit: Beniqz hic albert⁹ cum multa gessisset strēnue: z Rhenū fluuiū trāsisset: e mari descēdere volēs a nepote suo interfectus fuit.

¶ Fraticelli de opinione.

¶ Heresis eorū q se fraticellos de opinione vulgariter nūcupatos eodē āno a Bonifacio pōtifice dānatur: z vbiq; diligēti cura perquisita exterminari iubetur. Unde z Hermāni cuiusdā corp⁹ eiusdem sepultum qui p̄ scō colebat exhumari z exuri fecit: habita de huius auctor apud Ferrariā viginti ānis sepultum qui p̄ scō colebat exhumari z exuri fecit: habita de huiusmodi, diligenti ingsitione: nec ꝓpterea huiusmodi heresis exterminari potuit: gnimmo indies excrescens multos etiā religiosos viros doctissimos habuit fautores: quod malū adeo postea tēpore Joannis vigesimisecūdi diffusuz est: vt mult⁹ in Italia vbib⁹: atq; per ozā Grecie: z p̄sertim Athenarum multi fuerūt inuēti: q dicerēt Bonifaciū pōtificē: nec qnenq̄ illius successorē: z p̄sertim Joānem vigesimumsecūdum iure z ordine creatū esse pōtificez. Unde eā ob fatuitatē aie: z cōuenticulis clam initis summis pōtificibus aduersari ceperūt: quāq̄ magis luxurie z libidis blādimēta sequi viderent q̄ iur⁹ pōtificij querē fundamēta. Nā preter stupra z adulteria q̄ passim vnusqsq; abditis in locis ad hoc occulte parat⁹ cōmittebāt: z aliud publicis eox cerimonijs tale fiebat sceluſ: vt vocate z de industria sedecte speciosiores queq; vel vidue: vel virgines: cuz in antris noctu venirēt sacerdotes: z eius secte clerici eodē in antro clausi dinas gdem laudes ad cōparādam fidem ex christiano ritu cantabāt: quibus nocte vt aiūt media finit⁹: sacerdotes eorū alta admonebāt voce: binos debere masculū z femina sco spū invocato in cōplexū: carnalēq; copulā cōmisceri: Quib⁹ dict⁹ lumib⁹ ide ilico extinct⁹: qsq; virox primā mulierez, pternebat sibi: z si ex huiusmodi cōplexu seu coitu aliqua mulier cōcepisset: infans genit⁹ ad quēticulū illud in spelūcā deferebatur: z per singulas mānus trahebatur: tādiu: totiensq; baiulādus: q̄ usq; aiaz exhalabat: Jsq; in cuius mānus infantulus expirabat maximus pōtifex dīno: vt aiebāt spū ꝓca

A

tus hẽbaꝫ: ⁊ quẽ alter ex tã mult(vitiat(mulierib⁹ offerebatur fetus cum sacerdotes collegialiter socia
ti ⁊ cõgregati ꝑus assabãt: collectosq; cineres in vasculuz mittentes vinũ superinfundebãt: q̃ nouicios
⁊ execrabilibus huiusmodi cõsecrãdos optabãt: a quo cõbibebãt modo credulis hec superstitio vascu
li quo fit vocabulo Barilotum vocata est. Extant adhuc ex huiusmodi crudelissima ⁊ diabolica here
si aliqbus in locis abditis ⁊ vallibus nõnulla cõuenticula pertinaciter in sua perfidia permanentia.

¶ Clarã oppidi Mõtisfalconi oriũdam augustiniane religiõis cremitarũ alũnã: virginẽ vtiq; insi
6498 1299 gnem ⁊ sinceritate vite clarissimã hoc ãno apud eũdem Mõtisfalconi spolitane vrbis oppidũ animã
celo reddidisse ferũt: Que sanctissima vgo tãtis certe extitit decorata meritis ⁊ miraculis vt scãrum ca
thalago pie ascripta putari possit. De cui⁹ sanctitat(preconio hoc vnũ referim⁹ testimoniũ: quod aper
tis etiã oculis videri potest: quoq; de quouis sancto nunq̃ lectitatũ vel repertũ est. Ea siquidẽ defun
cta in eius corde statim crucifixi imago clara ⁊ aperta visa ẽ: cũ ipsius passiõis insignib⁹ in quo tres la
pilluli eiusdẽ ponderis inuenti sunt: Quod quidem euidẽtissimũ sanctitatis indicium quidam fidelis
⁊ pius vates cernens in eius laudez hoc carmen cecinit dicens.

Monte sata e falco virgo sanctissima clara — Inq; sacro crux visa simul: tum lancea corde
Atq; augustini sacro perfecta pudico — Tũq; columna fuit: necnõ post q̃q; flagellum
Vsq; adeo cũ corde deum venerata diesq; — Preterea iuncti tres huius felle lapilli:
Ac noctes: christiq; crucẽ tormẽtaq; cuncta — Quorum vix possit cerni color vnus horum
Optauit sensisse gerens: vt lumine iuncta — Ponderis est tantũ duo q̃tũ: vel simul omnes
Extremo sit aperta caro: que presserat exta — Atq; duo tãtũ tres iuncti quisq; videre
¶ Jubileꝰ hoc ãno a Bõifacio Rome indi- — Que queat: huius adit patriã qui sedulus edem.
6499 1300 citur: in quo plenariã oĩum peccatoꝝ remissionẽ bijs qui apostoloꝝ limina vsitassent: prestitit. In hoc
cẽtesimo quoq; ãno decreto publico perpetuo seruari mandauit: Cuius rei gratia illo tãta vndiq; ho
minum multitudo venit: vt vix per vrbẽ amplam incedere liceret.

¶ Cometes future maxime cladis indiciũ hoc ãno in celum apparuit: in quo anno in solẽnitate san
6500 1301 cti Andree tantus repente terremotus exortus est: quantũ antea nunq̃: Qui ⁊ multis diebus ꝑinter
valla perdurans multa diruit edificia.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Binus mugelan⁹ iuris vtriusq; pitissimus doctor hoc tpe claruit ⁊ primũ locum inter doctores in
9501 1302 Italia obtinuit: eo q̃ in dicẽdo: disputãdo: decidẽdoq; tantã loquẽdi vim habuit: q̃ eo p̃sente vniuer
salis legalis philosophie synod⁹ adesse videret. Et ꝓpterea copiose: elegãterq; totus ciuile ius multis
volumibus declarauit. Mã super infortiato digestoq; veteri ac nouo pulchre scripsit. Insuper ⁊ dõ mã
dato Bonifacij pape post archidiaconũ bononiensem in iure pontificio Sextum declarauit. Scripsit
etiam consilia elegantissima.

¶ Petr⁹ de Bellaprica natiõe burgũdus p̃dicti dñi Bini ꝓfessionis ⁊ doctrine ꝓ similis hijsdẽ tpibus
floruit: Qui ⁊ ipsa Bino nõ min⁹ docte ⁊ accurate sper toto digesto: codiceq; ac institutis scripsit. habẽ
tur etiã eius cẽtũ disputationes a se edite ⁊ in maximo precio apud doctos habite.

¶ Jacob⁹ de Arena natiõe parmẽsis iurisco̅sultus peritissim⁹: cuius opiniones in explanãdis legib⁹
vt Bartol⁹ testatur: semp de mẽte iuris extitit: bis tẽporibus bremiter vtiliterq; sup digesto toto ⁊ Co
dice scripsit. Indeq; disputatiões pulchras ac tractatũ de excussione composuit.

¶ Nicolaus de Neapoli hijs contemporane⁹ existẽs super prima infortiati ⁊ toto volumine copiose
⁊ pulchre conscripsit: ac quedam alia edidit.

¶ Frãciscus Accursius florẽtinus eminẽtissimus doctor ⁊ ipse per hec tẽpora docẽdo ac scribẽdo red
didit clarissima: q̃ inter cetera nõnullas glosulas seu addi tiões paternis glosis addidit.

¶ Jacob⁹ de Ranẽna ꝓuincie Lothoringie oriũd⁹ iuris vtriusq; doctor: ⁊ sacraꝝ litteraꝝ ꝓfessor hac
tẽpestate cũ domino Bino eiusdẽ precij hitus cẽ: eo q̃ ⁊ ipse sup toto digesto ⁊ Codice scripserit: ⁊ mul
ta: vt Cynus ait: simplici sensu a maioribus⁹ tradita ad dyalecticũ arguẽdi modũ deduxerit.

¶ Martinus Syluani põtificis ciuiliũq; iuriũ peritissim⁹ doctor: ⁊ Joãnis Andree ꝓceptor: ⁊ ipse
tẽpore isto floruit: ⁊ perutiles cõmentariolos in legibus edidit.

¶ Albert⁹ Odofredi auditor per hoc ipsum tẽpus iurisco̅sultus excellens habitus est: Qui ⁊ ipse tũ
preclara quedam in legibus composuit: de qbus rara habẽtur exemplaria.

¶ Joãnes Scot⁹ ordis minorum theologus subtilissim⁹: per hoc tẽpus velut alter Apollo floruit: ⁊ p̃
ceteris theologis subtilissima quedam opera edidit: Et precipue super quartum sententiarum quẽ ip
se (vt aiunt) in ordinem redegit. Quodlibeta etiam plurima disputauit. In diuinis etiam codicib⁹ cõ
mentarios ⁊ alios tractatus edidit: qui quidẽ cõmentarij quid valeant absq; nostro testimõio ipi ostẽ
dunt. Super libros q̃ maxime metaphysice questiones perutiles disputauit: ⁊ alia plurima composu
it: Hunc autem lacte sue sapientie multos enutrisse discipulos tradunt. Sed qui maxime profecer hos
fuisse dicunt: Franciscum Maronem: Antontum Andream Joannem Brandonez: Joãnẽ Scotꝰ
Joannem canonicum: Ocham: Burleum: Gualterum atq; alios complurimos: quoruz ingenijs mi
rumimodum philosophia creuit. Beniq; apopleticus interijt: q̃uis a plerisq; putetur: q̃ ipse viuus
fuerit defossus.

¶ Raynerius pisanus ordinis predicatorū magister egregius doctrina. s. z eloquētie grauis vir optimus ac ppemodū sanct⁹: hoc āno: vt ex eius operibus habemus summa in veneratiōe habetur: z hoc ipso āno copiosissime multarū lucubrationū z vigiliarū plenā conscribere orsus ē: In qua certe quāte integritat(: q̄ teq; litterature ac sanctimonie vir fuerit: vel ex hoc percipi potest: Quod cum in ea quicquid vtilitatis difficultatis ve necessarium est: diuinarum scripturaruz studio pleniſſime inueniatur sine sui laude z prefatione: vt plerūq; fieri solet absolute incipit sic: Absolutio zc.

¶ Alanū autē doctorē celeberrimū ognomēto vniuersalē: nōnullis hijs tpibus ascribūt: q cū in oi sci 1303 6502
entia admirād⁹ eēt p̄cipue tñ in theologia ac phia excedēs vniuersalitat(vocabulo insigniri meruit.

¶ Augustinus de Jterāno gnālis ordinis nostri p̄ natiōe Siculus: oli vtriusq; ꝓsultiſſim⁹ ac theologus insignitus: hoc ipso āno haud pcul a Senēsi Etruriē vrbe locello diuo Leonardo dicato multis clarus miraculis btō fine quiit: q postmodū pp doctrine z sanctitat(excellētiā btūs augustinus no uellus appellatus ē: Hic p̄mo cū iurisc⁹sulti⁹ toto orbe famosissimus haberet: a Alāfredo predicto rege Siculo in cōsiliarijz delectus fuit. Sed postq̄ Alāfredus ipse a Carolo interfectus fuit: saluti sue cōsulens ordinē eremitarū diui augustini in Sicilie insula loco quodā solitario statim incognit⁹ ingressus ē: Quo in loco quāte puritatis: humilitatisq; ac sanctimōie omnibus exēplo fuerit: nō facile explicari potest. Quippe humilia queq; religiōis officia summo studio: summoq; feruore exercere curauit Sed cū didicisset in tbuscia loca adesse solitaria diuine cōtemplationi percōmode a superiorib⁹ habita licentia ad sancti Antonij de Rusano loco pfectus ē: Eoq; loci aliq̄diu maxima cum humilitate ōo deseruiens diuina dispēsatiōe ad multoz vtilitatē qs eēt cognitus ē z in penitētiariū summi pontificis assumptus in veneratiōe confestim habitus ē: vt quicqd difficultatis in curia occurreret ad eū tāquaz ad apollinē oēs cōfluerēt. Deinde in generalē ordinis assumpt⁹: paulopost impatiens dignitatis: solitudinis: humilitatisq; solertissimus cultor: ātē tēpus cōgregato Neapoli capitulo officio renunciauit. Senas deinde regressus ad optatū sue deuotiōis locū se cōferens ibidē vitā suā finiuit: Quo mortuo tāta cū veneratiōe ab oibus bitus ē: vt cū fratres eū ex more sepulture tradē vellēt a senēsi ēpo z vniuerso populo pbibitus ē: dicētes virū tante scitat(insignē terra obrui nō licere: sed celebriori loco collocari quo in loco in hodiernū vsq; diem maxima cū veneratione seruatur.

¶ Bulielmus bergomēsis ex nobili Lōgorū familia ortus: tituliq; sancti Nicolai in carcē tulliano cardinalis p̄sbyter a Celestino pōti. p̄decō insignit⁹: hijsdē tpibus p̄ter ifignē doctrinā q̄ in iure ciuili pōtificioue peritissimus erat p̄ter etiā alias bonarū artiū doctrinā z ai integritatē: quibus optime vite iudicatus est z tāte auctoritat(z gratie apō Bonifaciū pōtificē extitit: vt boiez arrogātissimū multi(in rebus repressērit: z legationes difficillimas ei super omnes commiserit.

Enedictus hui⁹ nois. xi. papa natiōe Taruisan⁹ predicator ordinis pfessor Nicolaus ātea 1304 6503
vocatus ipsi⁹ ordis generalis magr: Bōifacio qdē suffect⁹ sedit mēsi. 9. Vir qdē bonus: tāto
b qz magistratu dignissim⁹: cuius scitatē z miracula a se post mortē edita optie declarāt: qbus certe inter btōs cēseri ac ꝓmōerari potuit: q pōtificatu inito eos oēs sacris mysterijs abdicauit: quos auctores eē ꝓstabat: vt p̄decessor eius Bonifacius mouiret: Regēq; Frācie ad pristinā dignitatem restituit: Joānē z Jacobuz cardinales de Colūna tanq̄ iniuste dānatos in gratiā recepit: eisq; bona oia Galero dūtaxat rubeo excepto restituit: Quibus reb⁹ hoc mō ꝓpositis: cardinalibusq; qbusdam creatis ēt ad cōponēdā italie pacē aium adiecit: qō vt cōmodius efficēt: stati cuz curia Perusiuz p fectus ē: vbi infirmitate corrept⁹ rez destinatā omisit: z nonis iunijs diē ibidē obiuit: z maxia cū pompa in ecclesia ordis sui sepultus fuit: Quo mortuo vacauit sedes mensi. xi.

¶ Belgi gallox infime ꝓditiōis populi q superioribus ānis a Frācis deficiētes ingētes eorū copias deleuerāt: hoc āno terrestri naualiq; plio ab eisdē Frācis expugnātur: In qua quidē pugna multi(eus dam creatis ēt ad cōponēdā italie pacē aium adiecit: qō vt cōmodius efficēt: stati cuz curia Perusiuz p fectus ē: vbi infirmitate corrept⁹ rez destinatā omisit: z nonis iunijs diē ibidē obiuit: z maxia cū pompa in ecclesia ordis sui sepultus fuit: Quo mortuo vacauit sedes mensi. xi.

¶ Belgi gallox infime ꝓditiōis populi q superioribus ānis a Frācis deficiētes ingētes eorū copias deleuerāt: hoc āno terrestri naualiq; plio ab eisdē Frācis expugnātur: In qua quidē pugna multi(eus dē ptis milit⁹ interfect(nō incruēta victoria Frācis ē relicta: Sz z paulopost copijs iterū repar(: z ad dimicādū ais erectis: cū vterq; popul⁹ suū formidaret euētum pacem composuere.

¶ Curie in Gallias translatio.

Lemens gntus papa natiōe Vascon⁹ Bernardus burdegallēsis episcopus antea vocat⁹ pa 1305 6504
tre Beltrādo milite nat⁹ Perusij absens p⁹lōgā contētioné pōtifex creatus sedit ānis octo:
c mēsibus. io. z diebus. xv. Qui in Gallijs agēs z electiōi cōsentiēs Lugdunū ex Burdegalia se cōtulit. Ad quē vocati cardinales sine mora pfecti sunt: Quo pficiscētes deinceps septuagintaquat tuor ānis ibidē Romana curia cū magno christianorū damno tenta est: Eius autem coronationi inumerabiles gallorum populi cum philippo rege z Carolo eius fratre: ac Joanne Britannie duce interfuere: Qui Joannes dux dum pompa per vrbē duceretur: cuiusdā muri ruina cum multi(oppressus fuit: z philippus rex debilitatus ē: ac pōtifex a turba p̄ssus vix mortis imperiū euadere potuit. Coronatus itaq; Clemēs plurimos ex Gallia creauit cardinales. Ex italis autē nullus nisi q̄ Joānē z Jacobum colūnenses ad Capellū restituit. Indeq; tres cardinales cum senatoria potestate Romam misit quorum auspicijs ipa Roma z Italia oīs gubernabat: postmodū eius iussu Bulcini hereſis oppressa fuit: ac templariorum religio penitus extincta: Quorū bona Rhodijs militib⁹ fuerūt attributa. Vene tijs preterea ꝓpter Ferrariā occupatā anathemate notat(etiā sacramēta interdixit. Ibidē quoq; in florentinos z lucēses egit: Quāobrē florētini indignati oēm clerū sue ditiōis grauissimis exactionib⁹ gra

uare ceperūt. Cū autez ad cōponēdum ecclesie statū animū adiecisset: tria cōcilia diuersis tēporibus & locis habuit: vbi multa prudēter & mature egit: ac cōstitutiōes multas religiosorum virorum statū permaxime cōcernētes accuratissime ordinauit: in quibus etiam regulam beati Frācisci declarauit: ex q̄bus sane cōstitutiōib⁹ Clemētinarū liber postea cōsecutus ē: vbi etiā Celestinū pāpā sub noie Petri de Morone sancti cōfessoribus aggregauit. Demū varijs egritudinibus afflictus āno pōtificat⁹ sui octauo mēse. io. moritur. Et eius corpus in vascomā patriam suam defertur: vbi in beate Marie ō vzesta tēplo dyocesis vasatensis sepelit⁹: & tūc sedes vacauit ānis. 2. & mensib⁹ tribus ac diebus. 17.

6504 1305 Bulcinus hereſiarcha natiōe Nouariēsis litterarū penitus insciꝰ hoc āno apud Nouariā vbez suā vna cū margarita vxore sua nouaz heresim aduersus sacerdotes inuenit: quā infamiēdo etiaz disse minare ābo ausi sunt. Hij enī more Fraticellorū de opinione ad sex milia vtriusq; ex vallibus vicis oppidisq; in fine cōditionis collecti & seducti sub spē charitat⁹ insimul habitare docuerūt: q in mōtib⁹ habitātes in oēm luxuriā plabebātur: que pestis duob⁹ ānis perdurans multos religiosos: & marie sacerdotes seculares impugnauit. Clemēs autē pōtifex audita huiusmodi diabolica secta statiz legatū apostolicū in lōbardia cū multis militib⁹ misit: q collecti vndiq; auxiliarib⁹ copijs: eos in alpibus Bemdusule cōclusit: vbi tādē eos parti armis: partimq; frigore & inedia cōsumere fecit. Capti deniq; Bulcino & margarita Vercellas perduci iubētur: & iudicio dñi Gulielmi de Berna legū doctoris patria bergomensis tradūtur: ibidē cū Dolciellorū nomine p̄sidebat: q maleficijs eoz examinati sniam in eos pferens mēbrati pīno lacerari iubent: inde eorū ossa cōcremari: & in uētuz dispergi precepit. Nec ppterea hec ipsa pestis oio deleri potuit: qnimmo adhuc in tridētinis mōtib⁹ vbi idē Bulcin⁹ siue hereſi initium dedit: aliqne eius extāt reliquie: q in abditi religiosoz more latitātes Bulcini cognominati sunt: Ipsi⁹ autē Bulcini scelera & penas in inferno meritas: Dantes cōtemporaneus ei⁹ in suo tractatu de inferno. c. 28 satis meminit dicēs: Odi a fra Bulcino dumq; che sarmi tē. Hic Bulcinus totam fere Europam in stupozem commouit: & multorum oza replenit.

6506 1307 Eduardus Anglorz rex Eduardi prestabilis fame regis filius hoc āno patri in regnū succedēs regnauit vsq; ad Vrbanū quītū: vir gdē rei militaris insignis & acer: & quod laudabilius est iustissim⁹: qui cuz philippo Frācorum rege classicobello persepe pugnauit: & q̄maxime semel tāta vi apud Flādrie portū expugnauit: vt ad. 30. gallorū milia vno cōflictu interfecerit. Quinta victoria Eduardus aio erect⁹ in Caleſuz Frācorū munitissimā ciuitatē statiz mouit: & eā. xi. mēsibus obsedit: & expugnauit: & ad. xx. gallorū millia etiā illo tpe occidit: & tādē illā vi & armis in deditionem accepit: Hijs strēnue gestis Eduardus eadē fortūa etiā Scotos supauit. Perseuerāte adhuc post philippi mortē Joāne ei⁹ filio i Eduardi bello iterū in pitirienſi agro aduūanb⁹ gentiū copijs: eo ex Italia missis grauissima cede gallos rursus superauit: vbi & Joānem regē ipsius philippi filiū: filiū cū philippo eius filio Eduard⁹ cepit: quē tamē: vt erat aio clemēs tum oibus captiuis ea cōditiōe liberauit ne ampli⁹ cōtra se ciuium gereret: Qui tamē nō ita multo post pacis federa rumpēs ab integro Eduardū impulit arma in eius & totī⁹ regni sui perniciē suscipere: qō & factum est. Nā infidelitate viri concitatus q̄tum potuit congregauit exercitū: & in Francia veniēs vniuersum ei quasi ademit regnū: adeo vt Joannē regem in parisiorum regia eū incluserit: & multis diebus obsederit: ppter qō multa dāna & incōmoda regnū oē pertulit: & nisi pōtificū preces affuissent: de regno Frācorz actū fuisset: pax tamē nunq̄ inter ipsos cōcludi potuit. Edouard⁹ tamē Anglorz regnū cū oi moderatiōe & iustitia quoad vixit rexit.

Ordinis Rhodiorum militum principium.

6507 1308 Rhodus insula de qua pulcbre supza lib. 5. mentionē fecim⁹ hoc āno in christianorū potestatez deueniens religioni beati Joānis dicatis auctozitate pōtificis cōmendatur: Hi nēpe religiosi cum Hierosolyma omnino operdita esset: & tēplarij in magnos errores prolapsi a pōtifice Romāo fuissent extincti: in eā insulā sese recipiētes turcos eius dominos penit⁹ eiecerūt: & vbem pene diruta; & desolatam christianorum suffragijs instaurauerūt: & naualia reformātes non solum insulā ipsam tutati sunt: Sed & Cyprijs alijq; finitimis xpianis & peregrinis Hierosolymā petentibus magno auxilio cē ceperūt. Quorū virtute quicqd christiane religiōis in Asia est per ipsos Christo reseruatū fateri lz. Ipsis igit militibus fide & gratia ac religiōe clarissimis christianā fidē professiōis voto ingēti virtute tutantib⁹ tēplarioz bona per pōtifices & alios ortbodoxe fidei principes addita sunt. postmodū deuotiōe permoti etiam regulam beati patris nostri Augustini profiteri spōte voluerūt: Quāobrē & a summis pōtificibus Romāis & priuilegijs & beneficijs plurimis ecclesiasticis honorati sunt: Hos autē paulōante etatem nostram cum Soldanus Egypti dominus toto quinquēnio armata classe vexasset multo maiora pertulit q̄ intulerit damna. Turci etiam quattuor vicib⁹ diuersis tēporibus eoruz agros inuaserunt & vbē oppugnauerūt: a quibus nō victoriā sed maximā cladē reportarūt. Nouissime autē superioribus ānis qui fuit ānus octogesimus supra quattuordecies cētum ab incarnatiōe domini nostri Jesu Christi Mahumetus Othomanus turcorum princeps & imperator: Postq̄ duo imperia: duodecimq; regna: & multos potētatus sibi subegisset: etiam hanc Rhodiam ciuitatem sibi vendicare: & Rhodiorum militum nomen seu religionem delere: si posset omnino destinauit: Quapropter eodem āno ingenti exercitu comparato: & cētum velorū classe instructa: Bassam quendā grecorū virū in armis exercitatissimum ex paleologorū nobili familia natū expeditioni p̄fecit: qui cū cētuz milibus armatorū & sexdecim

ingẽtibus machinis: alijsqz armament⁹ hostili animo in Rhodios duxit: ⁊ statiõe firmata ingenti tu
multu vrbis menia bõbardis dilacerare ⁊ diruere cepit. Rex postq̃ oẽm agrũ depopulatus fuisset ⁊
Rhodios milites p nouẽ ⁊ octoginta dies cruẽtissimis prelijs vexassẽt ⁊ oppugnasset: tandẽ diuino au
xilio ⁊ clarissimi illius principis magistri petri Baubussson natiõe galli solertia atqz p̃sentia turci oẽs
cũ maxima ignominia ⁊ cede discessere. Aiũt. n. oũ turci vltimo impetu vrbis menia cõscẽdissent: q ad
quadraginta hominũ milia erãt eo in cõflictu vexilla domini nostri Jesu Christi ⁊ beatissime v̄gis Ma
rie: ac diui Joãnis baptiste xp̃ianos erexisse: ⁊ maximis clamoribus deũ auxiliatorẽ cũ lachrymis im
plorasse: statim cãdidissima virgo cũ clypeo ⁊ hasta in mãibus turcis apparuit: nenõ ⁊ homo vili obsi
tus veste: sed splẽdidissimo comitatu stipatus: q p̃sidiũ christianis militibus afferebat: q̃ visio tm̃ ter
roris turcis incussit: vt vltra pgredi nõ potuerint. Milites aũt postq̃ turci ignominiose discesserunt:
confestiz eã vrbem incredibili fortitudine ⁊ pulchritudine restituerũt. Rex instaurat⁹ vrbis menib⁹ su
peruenięte maxio terremotu magna vrbis pars cecidit: ⁊ innũerabiles vtriusqz sexus in ea oppressit.
Ferũt Rhodios quoddã castellũ sancti petri noiatũ munitissimũ habeẽ qõ magno sumptu in infima
cuyoditur: qõ nõ paruo vsu eis ⁊ xp̃ianis ẽ. s. q in mãus turcoz incidũt sepe eo fugiẽtes saluanẽ: i quo
ingẽtes canes milites ipsi tenẽt ⁊ nutriũt: quos extra castra oi noctu emittũt: de gb⁹ dz q̃ xp̃ianos odo
re ꝓgnoscãt: eisqz aduẽtãtib⁹ blãdiũtur: turcos aũt latratu pdant: ⁊ morsibus insectentur.

¶ Berardus Brixian⁹ eps ex nobili vetustaqz ac insigni madioz familia in ea vrbe nat⁹ hoc ipso an
no apõ eãdẽ vrbẽ grãdeu⁹: ⁊ diez ac bõis opib⁹ plen⁹ diẽ obijt: atqz ibidẽ in maiori tẽplo: basilica. s. san
cte marie: magna adhibita põpa sepelitur: q ab ineũte etate educat⁹ ⁊ nutritus fuit: vt merito dign⁹ cen
seretur tãte vrbi in tp̃alib⁹ ⁊ spũalib⁹ ⁊ tẽporalibus p̃fici. Erat. n. magni ingenij ⁊ cõsilij vir: ⁊ ita mitis
vt oẽs diligẽt ⁊ neminẽ lederet. Tard⁹ certe ad irã: ⁊ ad misericordiã p̃ompti⁹im⁹: rerũqz eccle siasti
carũ ac honoris ⁊ vrbis sue vtilitat⁹ procurator: ⁊ fortissimus ꝓpugnator ⁊ defensor exist̃s patrie pat
appellatus ẽ: atqz ita bijs armis vrbis impiũ sibi vẽdicauit: dñioqz suscepto vrbẽ mult⁹ ⁊ q̃si inuũerabi
libus beneficijs exornare ⁊ excolẽ studuit. Et imp̃mis vrbis menia collabẽtia resarciri fecit. Naulegz
pulcherrimũ p̃o deuebẽdis necessarijs ⁊ agris irrigãdis ad vrbẽ perduxit. Fõtes quoqz cõplurimos
ꝓprio sumptu in eã introduxit: ⁊ eos viris religiosis: ⁊ q̃maxie nostris grat⁹ ꝓcessit innumeris ꝓterea
cocines suos alijs iuuit bñficijs: p quib⁹ certe: ⁊ merito gdẽ patrie pater appellari meruit.

¶ Scaligerorum dominij p̃incipium.

¶ Canis scaliger q ex reb⁹ strẽnue gest⁹ magn⁹ cognomẽto appellat⁹ ẽ: Alberti scaligeri capitanei fili
us: vir vtiqz magn⁹: ⁊ reb⁹ bene gestis clarissimo ꝑconio insignit⁹ bijs tp̃ibus Verone sibi dñiũ vẽdicas
regnauit ãnis ferme. 20. Quã certe tãta iustitia: sapiẽtiaqz ac pietate gubernauit: vt ẽt Picenũ siue Ro
mandiolã oẽm poti⁹ bõitate sua q̃ alijs armis aut missilib⁹ sibi subegerit. Erat nãqz multe eloquentie
ꝓnceps: comisqz ac pbũan⁹: necnõ ⁊ in oẽs liberalis: atqz doctoz virorz tũ ecclesiasticorz: tũqz oratorũ
⁊ historicorũ ac poetarz assidua familiaritate cõiũctus inter quos Bãtẽ florẽtinũ poetã ob ei⁹ doctrinã
⁊ rerz expientiã apõ se sedulo hãe voluit: ⁊ magnis honorib⁹ p̃mijsqz ob ei⁹ doctrine p̃stãtiã semp euz ꝓ
seq voluit. Tãdẽ cũ vrbẽ Veronã maximis edificijs: ali⁹qz plurimis beneficijs illustrasset ãno domini
1329. die. 22. Julij sine virili ple deficiẽs duob⁹ nepotib⁹ Alberto. s. ⁊ Mastino fratrib⁹ vrbis dñiuz con
cessit: Ei⁹ aũt corp⁹ cũct⁹ collacrymãtib⁹ cũ maxia funeris põpa apõ tẽplũ iuxta vrbis foz sepultũ fu
isse constat: vbi supra templi ipsius valuas adhuc permagnificum extat sepulchrum sua imagine epi
grammate notatum.

Enricus ei⁹ noĩs septimus Lucẽburgensis Comarchus vigesim⁹ germanorũ imperator hoc 1309 6508
b ãno a germanis suis electus imperauit ãnis gnqz ⁊ mẽsib⁹ octo. Hunc Clemẽs papa ea le
ge cõfirmauit vt intra biẽnium italiã peteret: coronã ex more accepturus: q omnia se factuz
pollicitus ẽ. Cũqz Mediolanũ p̃o corona pficisceret: trãgressus alpes Thaurinẽses p̃mũ
in deditionẽ accepit: Indeqz astẽses gb⁹ cum vicarios dedisset: philipp⁹ Papie comes Symõ collabia
nus vercellẽsis: ⁊ Antoni⁹ de Susyraga Laudẽsis tyrãni: atqz alij cõplurimi Lõbardie domini eidez
honorifice occurrerũt: ⁊ datos vicarios pacifice acceperũt. Similiter ⁊ magnific⁹ domin⁹ Canis Sca
liger predictus per oratores imperatori obedientiã p̃misit. Mediolanũ autẽ (cum vt dicturu ẽ) Mathe
us vicecomes Guidonem Turrianũ habebat aduersariuz: eo q̃ Matthe us Gibellinis: Guido vero
guelphis faueret. Guido ita verit⁹ ne Matthe us imperatoris gratiã p̃occuparet: cõtracto guelphorum
exercitu in agro mediolanẽsi se cõtinuit. Aduenięs igitur Henricus mediolanũ: statim vrbis domino
Matthẽo p̃curãte potit⁹. Cũqz imperator vrbẽ introisset: vt patiẽter vicecomites ⁊ turrianos compo
neret atqz seruaret: Guidoni Turriano Vercellas dono dedit: ⁊ matthẽũ mediolano cõfirmãs: Gale
acio ei⁹ filio: quem secũ Romã perducere p̃stituit: militũ p̃fecturã cõpromisit: ⁊ Leopoldũ nihilomi
nus ducẽ suum vrbis p̃fectũ cum ghusdã Germanorũ cohortibus p̃fecit: Quãobrẽ Lõbardi omnes
Petri alexãdrinos se imperatori dedidere. Henricus vero coronã ferreã quã modoecie ex more accipe de
buerat: mediolani recipit: magna. s. cũ ciuiũ impẽsa: ꝓpter quod granata plebs tumultũ facere cepit: eo
q̃ cũ libertatẽ speraret in maiorẽ seruitutẽ deuenisset. Galeaci⁹ autẽ matthei filius tumultũ istũ i Tur
rianos tyrãnidez affectãtes statim retorsit: ꝓpter quod germãi facile credẽtes Guidonẽ turrianũ cuz
factione guelpha vrbe pepulere: qui tãdem omnes cum vxoribus ⁊ liberis relicto mediolano Vercel

las cõmigrauit:ex quoꝝ factiõe cũ oĩo recedere recusarẽt:triginta interfecta fuerũt:e qbus q̃ttuoꝝ turriani fuere:mouẽs postmodũ cesar in vincẽtinos eoꝝ vrbẽ auxilio domini canis scaligeri:a patauinis abstulit:Cremonãqꝫ q̃ gibellinos ejecerat ferme destruxit:ꝫ Cremã oppidũ lacerauit: hac clade parmenses timore perculsi qui rubeos in vrbẽ receperãt:stati guelphos expulerũt:ꝫ coronã pꝛecioſissimaꝫ a Federico secũdo iãdiu ablatam eidẽ obtulerunt:q̃ res eũdẽ mitiorẽ reddidit: Brixiã deinde a Thebaldo Brusato defensam plurib⁹ dieb⁹ obsedit ꝫ oppugnauit: Jn cui⁹ obsidione Valerian⁹ ipsius Henrici german⁹:ꝫ nõnulli alij pceres bello ꝫ aeris intẽperie miserabiliter periere:Quoꝝ corpora ibidem in cõuentu nostro sancti Bernabe sepulta fuisse pꝛz.eo.n.tũc cõuẽtus ipse extra menia erat:postrẽo machinis durissime oppugnata:fugiẽtib⁹ guelphis vrbs obtẽta est ꝫ muris spoliata:Quib⁹ calamitatib⁹ reliq̃ ciuitates pterrite impatoꝛis mãdata fecer̃.Henricus igit̃ pacata:ꝫ oiode Lõgardia obtẽta Varnerium Auspulgẽsem comitẽ eidẽ pꝛouincie cũ paucis copijs pꝛefecit:Jndeqꝫ cũ Amedeo Sabaudiensium comite ꝫ pisanoꝝ genuẽsiumqꝫ oꝛatoꝛibus sociatus per placẽtiam trãsiens Lenuã petijt:q̃ ꝫ multi regũ oꝛatoꝛes cõuenere:Jndeqꝫ pisas classe delat⁹ pꝛemissis terrestribus copijs maximis incõmodis lucẽses affecit.Lũqꝫ demũ res Ethrurie cõposuisset cũ Ludouico Amedei Sabaudie comitis filio Romã pfectus ẽ:ꝫ ibidẽ per tres cardinales a Clemẽte põtifice missos coꝛonat⁹ est.Jndeqꝫ discedẽs in florẽtinos castra monit:q nullã aliã spem habẽtes Roberto regi potius ea lege se dedidere: vt exules albos nullo vnq̃ tẽpoꝛe:nullaue rõne reducẽt:Quo audito Henricus repẽte se pisas contulit: vbi Robert⁹ ipsuꝫ tanq̃ maiestatis reũ citauit:ꝫ eo interi lucẽses ꝫ miniatenses magnis affecit cladibus.pfectusqꝫ Aretiũ ibi Robertũ regno puauit:q̃uis postea citationẽ ad locũ suspectũ factã papa? demnauerit.Buxit quoqꝫ ꝫ cõtra Senẽses:vbi cũ egrotare cepissꝫ:ad balnea macerati se cõtulit.inde cũ male sanus redijsset:ad Boncõuẽtũ oppidũ redijt:vbi ꝫ p⁹ aliquot dies nõ sine suspitiõe dati venẽni moꝛtuus ẽ.Subornauerãt.n.vt ferũ: Florẽtini ab eo grauissime infensi pollicitatiõ⁹ b⁹ ꝫ pmijs quendam monachũ q Eucharistiã veneno illitã ei dedit:cuius moꝛs Florẽtinoꝝ ꝫ reg̃ Roberti sal⁹ fuit q̃ moꝛtuo vacauit imperiũ ãno vno.

¶ Robertus Caroli secũdi Sicilie ꝫ Apulie reg̃ filiꝰ:hoc ãno patre defuncto in regnũ ei⁹ succedens regnauit ãnis.xx.Rex certe inclyt⁹:ꝫ vtutũ oĩum singulare dec⁹:Quiqꝫ ꝫ a mult̃ tũ oꝛatoꝛibus:tumqꝫ poet̃ titulis plurimis fuit decoꝛat⁹:eo q̃ pter egtatũ ꝫ rei militaris disciplinã qbus plurimũ valuit: ẽt inter ceteros sui tpis egregius theolog⁹ ꝫ phũs ac singularis medicine pceptoꝛ habereꝫ:ꝫ nõ mõ hijs cõtẽt⁹:sed ꝫ cũ eẽt eta e grãdeuus ꝫ senex etiã in poesi Frãciscũ petrarchã audire voluit:Hũc aũt Johannes Bocaci⁹ in genealogia deoꝝ quã eidẽ intitulauit:dicit in pncipio tã torpẽtis fuisse ingenij: vt nõ absqꝫ maxia demõstrãtis difficultate pma litteraꝝ elemẽta addiscere potuisset:ꝫ cum de eo oĩs fere aĩci desperarẽt pedagogi ei⁹ ingeniũ solerti astutia rimarẽt.Esopi fabulis eidẽ tã grãde studẽdi:sciendiq̃ desideriũ immiserũt:vt breui nõ tã domesticas ꝫ liberales artes didicerit:Deꝝ ꝫ ad ipsa vsqꝫ sacre phie penetralia mira pspicacitate trãsierit:Hic itaqꝫ regni titul⁹ a Clemẽte papa in Auinione rite suscept̃ ex gallijs Bononiã ad legatũ cognomẽto palegurã statiꝫ pfectus ẽ:quẽ moꝛ eccleſie nomie tu multuãti Ferrarie pfecit:q ꝫ ipse p⁹ aliquot dies Neapoli itur⁹ virũ insignẽ ibidẽ presidio reliqt. Verum cũ Joannẽ fratrẽ ex Neapoli cõtra Henricũ impatoꝛẽ Ro.misisset:illũqꝫ e Roma abire coegissꝫ Henric⁹ ira succẽsus Robertus ipm maiestat̃ reũ fecit:citatũqꝫ:vt oꝛirnus:nec apoarẽt̃ regno priuauit:q̃ res a Clemẽte põt.improbata fuit:q hoc ad ipm nõ pertinere diceret.Eãobrẽ imperatoꝛ ipe? Florẽtinos ꝫ lucẽses q cũ ipso sentiebãt copias ducere statuit:sed moꝛte pũctus rẽ ceptam omisit.Hic tertio ꝫ vigesimo regni sui anno:dissidẽtibus inter se gennẽsiũ guelphis ꝫ gibellinis:ipsam genuẽsez vrbem guelphoꝝ factiõe in ptãtẽ recepit.Sauone quoqꝫ ꝫ reliquaꝝ vrbiũ dominatũ hñs cũ gb⁹ ẽt aliq̃ diu se male habuit.Tãdẽ nullo supstite sibi filio moꝛiẽs Andreã Vngarie regẽ nepotẽ suũ p⁹ se regnare pceꝑit:lz Joãna ei⁹ sozoꝛ regnũ administrare voluerit.

6509 1310 ¶ Joãnes Henrici imperatoꝛis filiusꝰ:hoc ãno regis Bohemie filiã ducens vxoꝛẽ ei⁹ regno potiri meruit.Eoqꝫ regno suscepto trigintagnqꝫ ãnis regnauit:vir certe bonus ꝫ multe benivolẽtie insignit⁹ qui regno in pace adepto:cũ brixianis nostris amicissim⁹ eẽt aliquãdo eisdẽ cõtra bergomẽses multos bobemos milites in auxiliũ misit:quorũ auxilio bergomẽsiũ potentiam repꝛessere: Jnde abitalis vocatus anno.xxij.regni sui in Italiã cũ ingẽti exercitu descẽdens bonitate virili itali allecti: dedentibus se vltro multis ciuibus brixia:bergomo:Luca:parma:Regio ꝫ mutina:atqꝫ alijs vrbibus potitus est:q bus in ptectionẽ suscept̃:illas ꝫ arcibus ꝫmenibus atqꝫ alijs fortilicijs munire stupuit:Et inter cetera in ciuitate nostra Bergomo arcẽ munitissimã adhuc extantẽ edificauit.Deniqꝫ in regnũ reuers⁹ Ludouico cesare pcurante ab ipsi⁹ vxoꝛe noie Margarita interfectus fuit:Quo moꝛtuo ipsius Ludouici Cesaris filium ipsa interfectrix accepit maritum.

6510 1311 ¶ Friscus Estensis Azonis marchionis fili⁹ hoc ãno Ferrarie vrbis regnum ambiens Azonez patrem ob superinductam Beatricẽ nouercã Roberti predicti Sicilie regis sozoꝛẽ cepit:ꝫ in carcereꝫ cõiecit:atqꝫ paulopost ibidẽ interire fecit:impetratoqꝫ venetoꝝ auxilio vrbem nobilibus ciuibus in suam redegit potestatẽ:propter quod indignati cives paricidã ꝫ facinoꝛosum ad legatũ palaguraꝫ accusarunt:rogarũtqꝫ vt vrbẽ ditionis ecclesie a tyrãno crudelẽ in modũ lacerata liberare dignaretur: quibus audit̃ legat⁹ moꝛ venetus sub anathemat̃ pena pcepit a Ferrariensibus omnino abstinere: Qui

legati precepta paruipẽdentes: Theutaldi Ferrarie castellum tãdiu noctuq; oppugnarũt donec obtinuerunt. Friscus autẽ vindicte cupidus atq; maligñus introduct⁹ venet⁹: cũ tamen nõ satis cõsideret: ira succensus dimidiã ciuitatis partem incendit: ⁊ q̃maxime eorum domos: que nouis reb⁹ studere ⁊ ei repugnare videbãtur. At ciues ꝯcitati tãtam iniuriam ⁊ dãnum nõ ferentes sumptis armis sequenti ãno apud Leonis portã interfecerũt: hoc idẽ Balmatio guascone Clemẽtis pape in eadẽ vrbe vicario suadẽte: Mortuo Frisco nihilominus veneti dimidiã vrbis partem retinuere.

¶ Martinus Zorzi⁹ quinquagesimusse cũd⁹ Venetor̃ dux hoc ãno in locũ petri Gradenici ducis suffectus ducauit mẽsi. x. ⁊ diebus. x. Huic qdã Ferrariẽses ⁊ Friscus Estẽsis: Azone marchione pze defuncto ciuitatẽ tradidere: Quãobrẽ indignatus põtifex q; vrbẽ ecclesiasticã occupare rentasq; mandauit Bononiẽsi legato si ab hac re veneti abstinere nollẽt: vt oẽm italiã per crucẽ signatos in auxiliũ inuocaret: ⁊ cõtra venetos ⁊ ferrariẽses remẽties cõcitaret: Sed ⁊ idẽ põtifex hũc ducẽ ⁊ ceteros venetos anathemate notauit: ac sacra queq; eidẽ interdixit: Insup ⁊ publico edicto oĩbus xp̃ianis ꝯcessit: vt vbi cũq; inuẽissent: dirept⁹ eorũ bonis p̃ seruis eos haberẽt: Que res venet⁹ multo incõmodo fuit: Hic ãt princeps cũ admodũ locuplex haberet: monasteriũ sancti Dominici intra vrbẽ proprijs impẽsis extruxit: ⁊ plurib⁹ donis exornauit: in quo ⁊ post mortẽ sepeliri precepit. 1512 651i

¶ Gulielm⁹ marchio Cremonẽsis ex nobili ⁊ p̃maria Cremonẽsiũ Caualcabouũ familia nat⁹: Cuir vtriq; dimitijs ⁊ dignitate insignis: hoc eodẽ anno Bouarensibus ⁊ gibellinis ab vrbe Cremona pulsis vniuersis dominiũ Henrico cesare cõsentiẽte sibi desumpsit ⁊ plurib⁹ annis regnauit: Qui cũ gibellinos omẽs b

q cū se magnis cōtētionib⁹ agitarēt: a Florētinis cōponere tēti sunt: ⁊ cū ipsos eōponere studerent: etiaz ipsi diuisi sunt: atqz ⁊ ipsi hec eadē noia receperūt: q quidē morbus mox ⁊ Lucā inuasit. Vñ cū Albi nigros ex pistoria vrbe eiecissent: ⁊ nigri albos mox e Florētia eiecere: inter quos Dantes poeta fuit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Guido Caualcantus materne orationis poeta nō insulsus hijs tēporibus claruit: ⁊ multa in eadē lingua egregie cōscripsit in qb⁹ heresis macula nō caruit. Credebat. n. alias cū corpib⁹ interire.

¶ Gulielm⁹ de Cunio natiōe gallus iuriscōsult⁹ eruditissim⁹ acris ⁊ feruētis ingenij vir tēpestate hac in aurelianēsi gymnasio legēdo ⁊ scribēdo p̄cipatū tenuit: cui⁹ ingenij magnitudo ex breui apparātu: quod sup̄ codice ⁊ digesto veteri: atqz alijs scriptis a se editis facile dignosci pōt.

¶ Ricard⁹ malūbra cremonēsis hoc tpe Lyno testāte in lege Si viua matre apō Bononiā leges celeberrime docuit: quē idē eadē lege oibus sue etatis doctorib⁹ p̄tulit: eo q̄ ius ciuile eo quo nūc modo extat mō egregie explanauerit: q lz oium doctoz̄ sui tēporis p̄ceps fuerit: hereſi tamē demuz a Jacobo butigari ⁊ domino Bal. ꝺenatus fuit: ipse. n. dominū Jacobū de arena p̄ceptorē habuit.

¶ Läbertin⁹ de Räponib⁹ iuriscōsult⁹ ⁊ multe vtut singularissime insignitus: Cui⁹ ingeniū atqz doctrinā Jo. an. in. c. Si pater de testa. in. vj. mirifice laudat: hac tēpestate claruit: ⁊ multo in p̄cio fuit: q ⁊ ipse in digestis ⁊ codicib⁹ cōmētaria accuratissima edidit: quoz̄ exēplaria rara habentur.

¶ Jacob⁹ de Viterbio ordis Eremitaz̄ sci Augustini sacre pagine celeberrim⁹ pfessor: ⁊ neapolitāe ecclesie archiep̄s dignissim⁹ ⁊ vtutū oium decoratus p hoc tp̄s in p̄cio existēs tractatū de regimie christiano ad Clemētē vtū pōti. dedit: ac magistratū sniarū egregie exposuit. Indeqz p̄dicamēta in diuinis elegātissima: atqz alios tractat⁹ cōposuit: inter q̄ etiā quodlibeta q̄ttuor optie determinauit: q cuz acri: ⁊ terso ingenio hitus cēt: speculatiuus doctor appellatus est.

¶ Ricardū aūt de Mediauilla theologū eruditissimū ordis minoz̄ hisdē tpib⁹ nōnulli ascribūt: cui tāta ingenij magnitudo fuit: vt nulla litteratura in diuis codicib⁹ ei latuerit: q inter multa ingenij sui monumēta. 4. sniaz̄ li. optie ⁊ vtilissime explanauit. Extāt q̄qz ⁊ multe ei⁹ postille: ⁊ alia multa.

¶ Gerard⁹ odon⁹ minoz̄ ordis gnālis miſter ⁊ ipse Ricardi tpib⁹ floruit: cui⁹ etiā ingeniū nō cq̄ mi⁹ fuit: figdē in oi dicēdi facultate promptissim⁹ extitit: propter quod ⁊ ab oibus nō solū sui ordis preclar viris: sed ēt ab exteris ꝑpter ingenij magnitudinē mirifice laudatus est: ipse enim multis voluminibus sentētiarū libros cōmētatus ē: sed ⁊ sup̄ Bibliā ⁊ sup̄ ethico libros: atqz in phia morali: necnō ⁊ in logica accuratissime scripsit. Stigmatū q̄qz seraphici Frācisci officiū composuit.

¶ Beltrādus ex nobili Turrianoz̄ mediolanēsiū familia nat⁹: ⁊ minoz̄ etiā ordis pfessus per hoc tēpus clarus existēs in theologia ⁊ super enāgelia: ac super epistolas q̄ per āni circulū legūtur sermōes ⁊ collationes tēporibus cōuenientes edidit perutiles.

¶ Turrianus medicus Florētinus Thadei medici auditor: hac tēpestate plusq̄ cōmētū sup̄ Tegne Galieni mira doctrina cōscripsit: q cū in practica artis medicine: vt multi serūt se infortunatū cōspicēt religioni se totū tradidit: ⁊ cartusiensiū ordinis habitum susc epit.

¶ Dantes Aligerus patria Florentinus vates ⁊ poeta conspicuus: ac inter sacre pāgine professores precipuus: hac tempestate claruit: vir certe inter ciues suos egregia nobilitate venerandus: atqz verendus: qui lz ex longo exilio damnatus: tenues illi fuissent substantie: semper tamen physicis atqz theologicis doctrinis imbutus acerrime vacauit studijs. Vnde cum Florentia a factione nigra pulsus fuisset: ad eius ingenij magnitudinem declarandam parisium accessit: in qua Gymnasium intrans aduersus quoscunqz circa quamcunqz facultatem disputare volentes responsionibus aut positionibus suis respondere se obtulit disputaturum. Et cum hic circa poeticam scientiam eruditissimus esset: opus inclytum atqz diuinum lingua vernacula sub titulo Comedie edidit: In quo omnium celestium: terre strariumqz ac infernorum profunda speculabiliter contemplatus: singula queque historice allegorice tropologice ac anagogice descripsit: vbi se certe catholicum ⁊ diuinum theologum se esse ostendit. Aliud etiam eloquentissimum opus omni sapientia plenum edidit: videlicet de monarchia mundi titulo p̄notatum: In quo probare nititur: licet male ita monarchia in imperio Romanorum esse vt nullam a pontifice Romano habeat dependentiam: sed a solo deo nisi in pertinētibus ad forum animarum: Hic cum ex Gallijs regressus fuisset: Federico aragonensi regi ⁊ domino Cani grandi Scaligero veronē sium principi adhesit. cum quo fuit multa semper amicitia iunctus: Quorum auxilio persepe: licet frustra conatus fuit in patriam redire. Demqz mortuo Cane ⁊ ipse apud Rauennā anno domini. 1321. etatis. s. quinquagesimosexto die obiit: de cui⁹ exilio: vitaqz atqz mira doctrina gdā hos vsus cecinit dicēs.

Hic postq̄ patrios florentia lena penates
Linquere conspicuū iussit fisse crimine cinē
Fortuna qua ante stetit sortemqz superbam
Exentiens semper misero securus in orbe
Vixit: ⁊ innumeros tolerauit mēte labores.
Ipse hominū rerūqz patrē qui cūcta gubernat
Imperio ⁊ lati solus tenet aurea mūdi
Loza manu cui semper erit sine fine potestas
Agnouit sine moza deum vitāqz per omnem
Impiger angustijs operantia sydera terris.

Stelliferi secreta poli qbus astra fruantur
Cõsilijs celo nouit diuinus ab alto.
Ingenij artibus redimitus acumine septem
Exhausit sacras musarum e fontibus vndas
Hic sacris animatus aquis que dura cadentes
Premia dignoscant miseri quibus ipsa salutem
Pena ferat sceleris quos gratia collocet altis
Sedibus audaci cecinit sub tegmine cantũ
Scribere nõ possem viduas quot fletibus artes
Quorqz nouẽ musis lachrymis subiere dolores
Cum rapuit mors seua virũ: sed fama superstes
Gentibus extinctum memorat populũqz p oẽm
Viuet: z eterno refertur laudibus euo
A M E N.

¶ Ludouicus philippi regis filius. hoc anno post patrẽ regnare cepit: z regnauit annis duobus: vir qdẽ catholicus z xpiane religionis amator: q suscepto regno post annũ psentiens cardinales sparsi in diuersa gallie oppida diu delituisse: eo qp in cõclaui apud carpenteratũ de põtifice deligẽdo seditiõe orta duo ex splẽdidorib9 cardinalibus iterfecti fuissent statim eos in vnũ coegit: z vt lugduni cõgregarentur pro futuro põtifice deligẽdo suasit. Cuius sanis cõsilijs annuẽtes post octoginta dies Jacobũ carthusiẽ sem monachũ: z portuensem epm elegerũt. Quo qdẽ anno cũ põtifex esset electus ipse rex vite sue finẽ fecit relicto in regno Joãne filio paruulo: qui puer diebus tantũ. xx. regnauit.

¶ Tres simul lune eodẽ anno in celo apparuere: z fulgor quẽ cometẽ dicũt in septẽtrione quasi ad virginis finẽ tribus mẽsibus apparuit. Eo aũt deficiẽte nouẽbri mẽse philippus pdictus rex vita excessit z Ludouicus successit.

Ludouicus cognomẽto bauarus. vi. germanorũ impator hoc anno a qbusdã p cõtentionẽ electus impauit annis. 32. Henrico. ii. mortuo inter electores mox discordia successit qp alij hũc Ludouicũ: alij Federicũ austerie ducẽ ꝓponerent: belloqz iter eos orto duravit annos. viij. sed tandẽ Federico supato Ludouicus hic solus obtinuit: q victoria elatus absqz Romane ecclesie auctoritate se impatorẽ appellauit: z Matteũ vicecomitẽ vna cũ filio Galeatio ita fouit vt mediolano oĩno ꝺ turrianos potiret. Romã igit ꝓfectus vicecomites oĩo sibi beniuolos fecit: vt eis addiolano oĩno ꝺ turrianos potiret. Romã igit ꝓfectus vicecomites oĩo sibi beniuolos fecit: vt eis adiuuantibus imperij titulos facilius cõsequi posset. At vero Joannes pontifex nup creatus in auinione audiens vicecomites mediolano potitos eos z Ludouicũ impatorẽ anathemate notauit: z cpmaxime qz Guelphos vbiqz opprimebant. Reuersus autẽ bauarus in germaniã ad exercitũ cõgregandũ paulo post cũ maximis copijs denuo ex germania ꝓfectus tridentũ venit: z ibidẽ magnis gibellinorũ pcibus mediolanũ rursus petijt: atqz ibidẽ a Guidone petramala epo corona ferrea coronatus est. Cũqz pecunia indigeret: z eã a populo exigere vellet a Galeatio Matthei filio pbibitus ẽ: Cuius rei cã Ludouicus Galeatiũ cepit z vna cũ filijs in carcerẽ conjecit. Quibus incarceratis Bauarus. z 4. ciues delegit qui noĩe suo rempu. administrarẽt: qbus z ipse pfectũ suum addidit: inde cũ in brixianos duxisset apud qui noĩe suo rempu. administrarẽt: qbus z ipse pfectũ suum addidit: inde cũ in brixianos duxisset apud veteas oppidũ aliqñ diu stetit. Beniqz brixianis in gratiã susceptis in etruriã accessit: vbi z a castruccio lucensi dño magna cũ humanitate exceptus est: apud quẽ duobus mensibus moratus precibus Castrucij motus Galeatiũ vicecomitẽ z Azoniũ: ac Marchum eius filios Cesar carceribus liberauit. Inde cũ castruccio z mille ac quingẽtis eius eqtibus cõsociatus Romã tandẽ puenit: exceptusqz cum ingenti gloria a Romanis apud lateranũ iussu cleri populiqz Romani a Stephano columna coronatus est. Ornatus itaqz imperij corona bauarus statim Petrũ corbariẽsem ordinis minorũ professum in antipapaz Nicolaũ. v. appellauit. Inde ꝺs digressus antipapa viterbij relicto cũ exercitu z Castruccio floretiã venit: quã z crebris excursionibus z populationibus aliquãdiu cũ vexasset mediolanũ postremo exercit z Nicolaũ. v. appellauit. Inde ꝺs digressus antipapa viterbij relicto cũ exercitu z Castruccio florentiã venit: quã z crebris excursionibus z populationibus aliquãdiu cũ vexasset mediolanũ postremo ꝓfectus est: vbi z Azoniũ Galeatij filiũ ab integro in regnũ remisit. In germaniã deniqz regressus ꝺs cuz ꝓfectus est: vbi z Azoniũ Galeatij filiũ ab integro in regnũ remisit. In germaniã deniqz regressus ꝺs cuz Carolus henrici filius impator erigit: cũ quo in bello cõgressus z superatus cum fuga delapsus fuisset statim dolore animi defecit.

1315 6514

¶ Hugutio fagiolanus pisanorum z lucensium tyrannus hoc anno non longe a monte Catino ingenti clade florentinorum exercitu superato dum ex Pisis Lucham regreditur vna z eadem die ab ambabus illis vrbibus excluditur: z ita vtrinsqz dominio sine strepitu privatur. Pisani namqz superiori anno Henrico imperatore defuncto florentinorum potentiam veriti hugutionem hunc sibi ducem ad propulsandum hostem delegerunt qui paulopost ab equitibus Henrici adiutus: etiam Lucham Ciuitatem obtinuit. Euoluto autem anno lucenses nõ diutius ipsius tyrannidem laturi occasione capta verium eius filium vno die vrbe ejciunt: pulsus igitur Lucha Verius patrem in lucenses concitat qui ex pisana ciuitate cum exercitu Lucam properans pisani portas post eum clausere. At hugutio duarum vrbium dominio privatus ad malaspinas Marchiones amicos suos pro subsidio confugit. Et cum sevum dominio privatus ad malaspinas Marchiones amicos suos pro subsidio confugit. Et cum sepius tyrannidis reditum tentasset z optinere non potuisset: ex pontificis Romani consilio tandem in Flaminia ad paternum solum redijt ibiqz ab ipso pontifice multis beneficijs adiutus: ardem consenuit z moriens multos filios ac nepotes in castellorum suorum regno reliquit: qui z ipsi (vt fit) de principatu inter se dissidentes tandem a florẽtino populo omnes pulsi sunt.

6515 1316 ¶ Castrutius vir strenuissimus patria lucensis familia Castracanum nobili natus: vir manu promptus ⁊ cõiuratorum apud lucensem caput. Quẽ superiori anno Uerius fagiolanus propter predam in lucensibus factam in carcerem cõiecerat ⁊ ad suppliciũ damnauerat: hoc anno pulso fagiolano ⁊ strepitu magno cõcitato e carcere educitur ⁊ a factione sua in fagiolani loco preficitur: ⁊ .23. annis regnauit. Ac sic vt mundi sors exigit ab extrema calamitate ad summã facilitatẽ perductus est: q imperio vbis hoc modo suscepto mox suo ingenio ⁊ magnanimitate ⁊ pistorium ⁊ pisas vbes in suã redegit potestatem postmodum auxilio Galeatij vicecomitis: qui Azeciũ filium natu maiorem cum mille ⁊ quingentis equitibus miserat: in florẽtinos duxit ⁊ Raymundum cardinũ hispanum eorũ ducẽ cum eius filio ⁊ vniuerso eius exercitu fudit atq; fugauit: quo confracto multis annis ipsos incursionib⁹ populationibusq; ac incendijs vexauit. Deinde succedentibus rebus cum etiam vicecomitum copias cuz Bauaro iunxisset iterato apud florentiam castra posuit ⁊ eam pluribus diebus obsedit: ac cuncta circunquaq; destruxit: eam equidem vbem castrucius tandem occupasset: nisi graui morbo ex immensis laboribus apud pistorium contracto defecisset: Uerum eos in eam rerum desperationem deduxit: vt Carolum Roberti regis filium: in vbis dominũ vocauerint: Mortuus deniq; Castrutius duobus filijs arrigo ⁊ Galeatio relictis ibidem in conuentu diui Francisci post tertium diem cum ingenti pompa sepelitur. Filij autem eius paulopost a Bauaro imperatore propter ingratitudinem pulsi fuerunt: Ac sic nullum violentum perpetuum.

¶ Philippus Ludouici francoz regis frater Joanne eiusdẽ Ludouici filio defuncto in regnũ succedens regnauit annis. v. de quo nihil memorie dignũ habeo nisi q Joãni. 22. pontifici fauit.

6516 1317 Ānes vigesimusse cũdus papa portuẽsis epc̃s Jacobus cartucensis antea vocatus hoc ãno i post longã altercationẽ a. 23. Cardinalibus apud lugdunũ in monasterio fratrũ predicatoz vnanimiter electus sedit annis. xix. men. 3. ⁊ diebus. xxvij. vir vtiq; doctissimus: ⁊ multa prudẽtia decoratus: ac doctoz viroz amantissimus: cuius p̃ Arnaldus de ossa fuit: pontifex creatus nonis septẽbris in cathedrali basilica pontificatus coronã accepit. Inde in auinionẽ profectus octo cardinales mox creauit: inter quos duo tñ itali fuere: vnus vrsinus ⁊ alter colũna: duosq; viros defunctos in sanctorũ cathalogum associauit: videlicet Thomã herfordensem epm̃ ⁊ aquinatẽ Thomaz doctorem ordinis predicatoz: deinde tholesanã ecclesiam ad archiepiscopatus dignitatẽ retulit: ⁊ quasdam dyoceses eisdẽ ascripsit. Cesaraugustanã etiã ecclesiaz sibi dilectã in metropolitanã erexit assignatis sibi. v. cathedralibus ecclesijs. Gratidimontensem ordinẽ quorũdã improbor factionibus labefactatũ in meliorẽ redegit formã. Multos q̃z hereticos dãnauit: ⁊ p̃sertim glosulã quandã fratris Petri ordinis minoz: qui cõuentũ quendã tertij ordinis ad imitandã xp̃i pauperatẽ aĩauerat: quoz de numero multi damnati ⁊ exusti sunt. Anno aũt pontificatus sui. xi. cõuentu habito Ludouicũ bauaz ecclesie rebellẽ ⁊ scismaticũ declarauit: ⁊ Guidonẽ petramalã post occupatã ciuitatem castelli sacerdotio ⁊ epatu exauctorauit: Cortonã quoq; a dyocesi arretina separauit: ⁊ in ciuitatẽ erexit. Tandez anno etatis sue. 90. Auinioni moriẽs tantã in thesauris suis auri atq; argenti vim reliquit q̃tam vnq̃ nullus ante eum pontifex fecerit. Interrogatus hic aliquãdo: qui foret a veritate remotus: respondet: vulgi sentẽtia: naz quicqd laudat vituperio dignũ est: qcquid cogitat vanũ: quicqd loquitur falsum: qõ improbat bonũ: ⁊ qõ apparabat malum est: ⁊ qcquid extollit infame.

¶ Uiri disciplinis excellentes.

6518 1319 ¶ Petrus aponus seu de apono patria parauinus medicus celeberrimus: ⁊ phũs omni etate admirãdus huius Joãnis põtificis ipse tum in philosophia: ⁊ tũ in his que ad medicine theoricã spectãt diuersas conciliando opiniones promptus existens maximo in precio vbiq; habitus est: ⁊ pterea conciliatoris nomen sortitus est: Hic in pmis ad Aristotelis problemata multa addidit: ⁊ illa ipsa subtili expositione declarauit: scripsitq; eidẽ Joãni põtifici librũ de venetis pulchrũ: ac Mesue librũ in medicinis mancũ a corde vsq; ad calcem pfecit. Cõposuit preterea de omni medicina librum: in quo centum ⁊ decem habentur differentie: librum quoq; Galieni de colera nigra: ⁊ de regimine sanitatis: ac terrapentice artis cum alijs multis ipse transtulit. Fuit. n. hic magicus maximus: ⁊ multa per eandẽ artẽ ostẽdit.

¶ Bynus de garbo medicus florẽtinus: his tpibus claruit: qui cũ brunũ pcem in arte chyrurgie medicũ habuisset illũ in physica erudiendũ Thadeo florẽtino medico tradidit: q adeo eruditissimus euasit: vt vtilissima in Auicena ediderit cõmẽtaria. Scripsit in Galienũ de malitia varie cõplexionis: atq; in hyppocratẽ de natura fetus: quin ⁊ in philosophia varias ⁊ pulcherrimas questiones.

¶ Gentilis fulginas p̃stabilis sapiẽtie medicus: hoc ipso tẽpore Byni p̃teriti medici: nõ infertoris ingenij aut fame fuit: q̃ potissimũ eius accuratissimi commentarij in quinq; Auicene libris testimonium p̃hibent. hic etiã preter p̃dictos cõmentarios cõtra pestem librum cõposuit ac questionẽ de gradibus medicinarum subtilissimas disputauit.

¶ Matthẽus aũt siluaticum medicũ mãtuanũ genere nobilissimum hisdẽ tẽporibus floruisse constat eo q̃ ad Robertuz Sicilie regẽ ⁊ medicũ diuinum opus de oĩbus simplicibus medicinis ⁊ eaz̃ proprietatibus dederit: ac alia quedã edidit.

6519 1320 ¶ Augustinũ etiã anconitanũ ordinis eremitarũ diui Augustini ꝓfessuz virũ sane ⁊ doctrĩa ⁊ vite integritate celeberrimũ cũ predictis floruisse constat: q̃ ⁊ ipse librũ de ecclesiastica potestate ad Joannem

pontificē prædictū inscripserit: & vltra cum oēs sue etatis theologos sine cōtradictione excesserit a Matheo exordiēs totū nouū testamentū accuratissime declarauit & commētauit: inter que comentaria in Pauli epistolas admiratione digna habent. Sed & super actus apostolorū: super apocalipsim: Et sup septem epistolas canonicas ad instar beati Thome opus edidit aureū: tractatus quoq; celebres super missus est & magnificat composuit.

¶ Bonauentura patauin⁹ itez ordinis predicti olim generalis prior: & tituli sancte Cecilie cardinalis pi oyter: hisdē pibus doctrina & eruditione maximo in precio fuit. Qui cū acerrime ecclesie libertatem cōtra tyrānos tueret: a Carrariensi dño tandē sagitta transfixus martyrio coronatus est.

¶ Albertus similiter patauinus eiusdē eremitarū ordinis & beati Egydij Romani auditor eruditissimus theologus p hoc tēpus in declamationibus ad papā pnceps predicatoy habitus est qui cū esset doctissimus cōplurimos sermones tū quadragesimales tumq; dñicales & festiuos ad cleruz populūq; eruditiendū edidit: Sed & penthateucū & Pauli epistolas sup omnes cōmentatus est: propter cuius doctrine prestantiam postea in Patauino palatio supra portam que dñi forum respicit marmorea statua honoratus fuit: in alijs siquidem palatij foribus Pauli iurecōsulti: & Petri conciliatoris ac Titi liuij historici statue cōstitute sunt.

¶ Franciscus maronus ordinis minoy theologus doctissimus: & ipse hoc eodem tpe multa opuscula ad christianam religionem pertinentia edidit: & q̄ maxime in sacris codicibus postillas memoratu dignas composuit.

¶ Michael de cesena ordinis minoy generalis minister hisdē tpib⁹ cū sup Ezechielē: & sup sentētiay libroū ppulchre scripsit a Joāne pōtifice errore quodā notatus generalatus officio puatus est. Dicūt.n. ipsum dixisse xp̄m & ei⁹ discipulos nil penitus priuati habuisse: q̄ certe nō multū cū sacra scriptura conueniret. ipse tū suis scriptis & rōmbus se innocentē ostēdit: & ab hac calūnia audacissime excusat: & ppterea suis scriptis in Joannē ipsum pontificē plurimū inuectus est.

¶ Nicolaus de Lira minoy ordinis theologus eminētissimus tēpestate hac & ipse claruit: q cū ex iudeoy ipietatē & disputationib⁹ & scriptis diu aduersatus fuisset: etiā nouū & vetus testamētū in coy contumeliā & probrū plurimis voluminib⁹ diligēti cura cōmētatus est: ppter qō eius nomē in toto mūdo celeberrimū effulsit. Ferūt hunc pmo iudeoy doctorē fuisse: & ppterea eoy linguā optime agnouisse.

¶ Carolus Philippi francoy regis frater hoc anno Philippo pdicto ei⁹ fratre sine virili prole defuncto in regnū auitum succedens regnauit annis sex. 1322 6521

¶ Galeatius vicecomes hoc anno Matthēo pre defuncto eidē cū Marco fratre successit: viri ambo singulari eloquētia: & magnanimitate ac vrbanitate pclari: q ambo exules etiā post patrē vixere annis sex: hos Ludouicus bauarus ppter pecuniay exactionē sibi denegatā captos in carcerē trusit. Voluerat.n. vt diximus: idez Ludouicus susceptā coronā ferream a mediolanēsi populo pecunias exigere: sed Philippinis vicecomitib⁹ eos oēs in carcere reclusit: & .24. ciuib⁹ reipu. administrationē cōmisit. Veruz tandē Castrucij lucēsis pcibus cōmotus cesar eos incolumes dimisit: q liberi facti Castrutij stipendijs militare ceperūt. Sz Galeatius vna cū Castrutio dū pistorium obsideret post longos & duros labores tandē morbo cōtracto apud Pisē oppidū e vita migrauit.

¶ Ordinē aūt nouū militū Jesu xp̄i hoc anno Joānes pōtifex in portugallia regno instituit: q sarracenis circumq; discurrēnt⁹ resisteret. Cui qdē ordini pncipalē domū in Martino siluensis dyocesis cōstituit. Quib⁹ & oīa tēplarioy bona in portugallie cōstituta assignari voluit: vt liberius xp̄i militie vacare possent. huius aūt ordinis censorē: & moderatorē abbatē Alchosyani monasterij cistercien sis ordinis Ulyssbonensis dyocesis esse voluit: q conscribēdi & exauctorādi hu usmodi milites haberet facultatem.

¶ Clementinay codicē his tpibus Joānes pōtifex cōfirmauit: & per gymnasia legendū trāsmisit. Clemens.n. pdecessor apud viennā gallie vbē trecentoy patrū cōciliū celebrauerat: in quo cōstitutiōes plurimas religiosoy statū cōcernentes constituerat vt habetur co. in libro de statu monachorum & in agro mendicantiū quo ad pdicationes: & cōfessiones: & sepulturas: vbi dat forma seruanda: extra de sepultu ris. Budū in eodē li. Illas igit laudabiles & factas cōstitutiōes Joānes approbans colligere fecit: & in vnū volumen redigens: Clementinay codicē ab ipso auctore Clemente appellare voluit. in ipso etiam beati Francisci regulā ad verbū declaratā conscripsit: vt in .c. Exiui de paradiso. 1323 6522

¶ Scisma vigesimumprimum.

¶ Petrus natione picenus reatine dyocesis ex corbario oppido natus ordinis minoy pfessor: hoc anno Joannē pōtificē iubēte Ludouico Bauaro in antipapā pfanat: & Nicolaus .5. appellat & ab ipso Joānne pōtifice iubēte Ludouico Bauaro in antipapā pfanat: & Nicolaus .5. appellat & ab ipso Bauaro & ijs qui cū eo aderāt: vt verus xp̄i vicarius cōsalutat. Is.n. vir rusticus fuerat & vxorē quinq; annis tenuerat qua viuēte & renitēte ad religionē inhabilis cōfugerat: Qui miser factā de se electionem acceptans cū esset assensus vt xp̄i ecclesiam scindere posset aut cardinales & adulterinos epos creauit. Qui cornua erigētes Joānem pontificem publico edicto hereticum dixerunt. Et cum fraticellorum de opinione hic auctor & fautor existeret eandem scholam fatbane pro viribus augere annixus est. Affirmabant.n. hi ad cooperimentū suc iniquitatis: Christum & eius discipulos adeo pauperes extitisse: vt nil pprium aut cōmuniter habuerint: propter qō & Joānes pontifex creatis septē cardinalib⁹ viris doctissimis etiā theologoy multoy cū eis synodo congregata: reqs diligenti disputatione discussa edictum 1324 6523

proposuit: quo eos declarauit ptinaces hereticos q hoc de cetero affirmare tentassent: quãobrẽ ponti. ipse tres extrauagãtes cõfecit: quaꝝ vna incipit: Ita quorundã. alia ad conditorẽ canonum: vbi prolixius ipsam misericordiã declarat: quas quidẽ extrauagantes ad gymnasia publica transmisit. Deniqꝫ cũ petrus ipse in idolũ prophanatus a Bonifacio pisano captus ⁊ ad Romanũ pontificẽ in Auinionem pductus fuisset: diẽ in carcerẽ per triẽnium pedore obiit.

6526 1327 ¶ Rochus natione narbonẽsis cõfessor xpi sanctissimus: hoc anno. i6. calẽdas septẽbris: postq̃ quinquẽniũ in carceribus a patruo suo incognit⁹ detentus fuisset tanq̃ alter Alexius Romanus apud mõtem pesulanũ oppidũ suũ Narbonensem aiam deo immaculatã reddidit. Is. n. apud idem oppidum Narbonensis gallie prouincie montẽ pesulanũ Agathopolis appellatum ex patre Joãne matre vero Libera eius oppidi dñis originem duxit: qui cum. xij. attigisset annum ab apostolo Paulo edoctus corpus suũ castigare ⁊ in seruitutẽ redigere cepit: adeo vt cibo ⁊ potu parcissimo vti ceperit. Mortuoq; patre ac matre hereditatem amplam egenis prorsus distribuere cepit: exhaustisq; oibus paternis pecuniis etiã principatu se abdicans patruo suo paterna oppida cõmendauit: ⁊ abiectis oibus rebus breui veste indutus cũ pileo ⁊ pera ac baculo ex gallia in italiã peregrinus puenit: vbi cũ innumeras ciuitates ⁊ castella vꝫ Romã aquampendentem Cesenam atq; alia plurima loca truci pestilentia vexatas crucis impressione sanasset tandem Placentiã vrbem morbo infectã se contulit ⁊ ad quoddã hospitale diuertit ⁊ egrotantes omnes ad vnum videt: ⁊ ex morte oẽs sanat: quibus gestis ⁊ ipse adeo premonitus q̃ cruciatus ⁊ corporis torméta innumerabilia pati debebat statim acuta febre ⁊ sagitta sinistra coxa trãsfixus fuit adeo vt eo dolore ardoreq; nullã quietẽ inueniret. Cumq; ex ea innumeras pertulisset passiones: ⁊ bonam valitudinem tandem cõsecutus est: Indeq; digressus deo comite in gallia in longis itineribus delatus est: que armorũ strepitu vexabatur. In paterno deniq; castro puenies a lictoribus tanq̃ explorator comprehensus in vincula ⁊ in carceribus detruditur: ⁊ quinquẽnij tempus ibi consumpsit: quo exacto cum maxima patientia ⁊ vite austeritate. 32. vite sue anno migrauit ad dominũ. Sz anteq̃ e vita migraret orauit dñm vt qui deinceps nomen suũ inuocaret a seuissima peste ꝓtegeret. Eo itaq; mortuo ad latus eius tabella quedã his litteris inscripta reperta est: peste laborãtes ad Rochi patrociniũ confugientes cõtagionem illã truculentissimam euasuros significo. Quod vbi ad patriũ principẽ delatũ fuit: cognoscens illum suum ex fratre esse nepotẽ in lachrymis cũ omni domo prouolutus sanctissimum corpus summa pompa ad templum deferre fecit ⁊ exequijs rite pactis patruus magno sumptu ei templũ cõstruxit: ⁊ ibi per multos annos signis ⁊ miraculis extulit: cuius sanctissimi viri merita atq; opa diu apud italos nostros cũ latuissent tandẽ anno dñi. i415. ad ipsos ex germania ipsius Rochi nomen delatũ fuit: eo q̃ constantiã germanie vrbẽ: vbi cõciliũ generale christianoꝝ celebrabaꝫ a peste maxima liberauerit: vbi nũc basilice sacella: ⁊ tẽpla ei⁹ in eius nomine non modo per vrbes: sed per castella per vicos: ⁊ quasi per priuatas domos extruuntur: ad que cõfugientes eius sanctissimi viri merita experiunt: huius itaq; festum. i6. cal. septẽbris celebraꝫ. Eius aũt sanctũ corpus hoc anno qui est. i485. Venetias a quibusdam furtim delatum a senatu: ⁊ cuncto populo tanta cum deuotione ⁊ gloria exceptum est quantum quid scripto enarrari posset: eidem enim statim templum celeberrimum ingenti impensa construere ceperunt.

6527 1328 ¶ Philippus francoꝝ rex triũ precedentiũ regũ frater. ſ. Ludouici Philippi ⁊ Careli patruelis hoc anno frãcis regnare cepit: ⁊. xxij. an. regnauit. Hic cũ Eduardo angloꝝ rege sepe pugnauit: a quo ⁊ sepius (vt ita dixerim) victus fuit: ⁊ cũ multa pdidisset tñ viennensiũ ꝓcipatũ emit: ⁊ regno suo adiecit.

¶ Accius vicecomes hoc anno patre eius Galeatio superiori anno in pistoriensi agro defuncto primitente Bauaro imperatore mediolanẽse regnum rursus reasumpto regnauit vna cum Luchino patruo suo annis. xi. nam patre eius defuncto ipse ⁊ Marchus eius frater ad Bauarum humiliter confugiẽtes maximam ei pecunie q̃titatẽ promiserunt: si eos in mediolanensi regno remitteret. At ille pecunia indiguus commisit eos. 4. germanis nobilibus: qui vnum: eorum videlicet hunc Accium mediolanum introducerent alio pro obside retento quousq; pecuniam reciperent: quod ⁊ factum est. Germani itaq; ꝑdicti cum predictam pecuniam recepissent insalutato Bauaro in alemaniã fugerũt: Quã fraudẽ vbi Bauarus audiuit cuestigio e luca in lombardiam indignatus venit Marco Accij fratre in etburiam apud germanos nihilominus pro obside remanente. Cum ergo Bauarus in lombardiam venisset: ⁊ mediolanum ingredi voluisset ab Accio ꝓhibitus est memor paterne iniurie: ac sic Accius discedente Bauaro mediolano potitus est. Erat. n. preclarissimi ingenij ⁊ consilij vir: ⁊ disciplinę militaris admodum ignarus quippe q̃ oia preclara facinora a castrucio gesta ipse strẽnue gessit. Suscepto igit̃ paterno regno ipsum mirũ in modũ auxit. Quia ⁊ imperatoris milites in Etburiam relicti qui Marchus eius fratrẽ obsidẽ detinebant eius virtute cognita: statim in eius verba iurarunt: ⁊ ex captiuo ducẽ crearunt: qui ⁊ statim lucam dedentibus se presidijs in potestatẽ recipiẽs mediolanẽsi regno adiecit. Luchinus autẽ eius patruus in Bergomates mouens nulla vi: sed cuiusdam Guilielmi castrobarchi prouisione ⁊ ipse nepotis noie eã recepit. Qua recepta paulopost Brixiã procurante Cõradino duce in fidem suscepit. parueranthe due ciuitates superioribus annis Joanni Bohemo regi. Deinde papiã expugnans etiã illã paulopost sibi subiecit: cumq; vires suas longe lateq; diffudisset anno impij sui. xi. nonis augusti vitã cum morte mutauit.

¶ Carrarien. regni principium.

¶ Barsilius carrarien. nobilis princeps cū superioribus annis paterni⁹ dñatuz desumpsisset ⁊ in ea no tyrannice sed paterne pluribus annis regnasset: hoc anno magni canis Scaligeri veritus potentiaz eidem vrbis dominatum sponte cessit. Sed ⁊ sequenti anno cane ipso defuncto postridie ab integro vrbem ingressus dominiū reassumens. x. annis regnauit. Vir certe mansuetissimi animi ⁊ regie vrbanitatis insignitus ac multis virtutibus decoratus. Qui cū sine virili prole defecisset: Ubertino patrueli ex testamento oēm suam hereditatē reliquit. 1329 6528

¶ Franciscus dandulus quinquagesimus q̄rtus venetoz dux: hoc anno Joāni sozantio duci surrogatus ducauit an. x. ⁊ men. vno. Vir certe tanto principatu dignus si vitā prudentiāqz ac animi magnanimitatē inspicias. Cuius clemētia ⁊ virtute maxime pollentes ciues cōmoti atqz allecti se suamqz ciuitatē temqz sibi: ⁊ Senatui sponte ⁊ libētissime submisere ⁊ pfectā eis obedientiā ꝓmiserē. Hic a paleologo grecoz imperatore rogat⁹ vna cū Joāne pōtifice ⁊ Philippo francoz rege contra turcos ei infestos non modicā classem misit: pro qua eos plurimū repressit. Indeqz in Mastinū Scaligerū virū potentissimuz bellū suscepit: pro quo adiuuantibus Philippino gonzaga ⁊ Obiçone estensi Verona obsidione durū suscepit: Cū quo tandē pacem ea cōditione iniit: vt patauio carrariēsib⁹ omisso ⁊ Brixia Bergomoqz vicinit.

¶ Cortbona Ethrurie ciuitas.

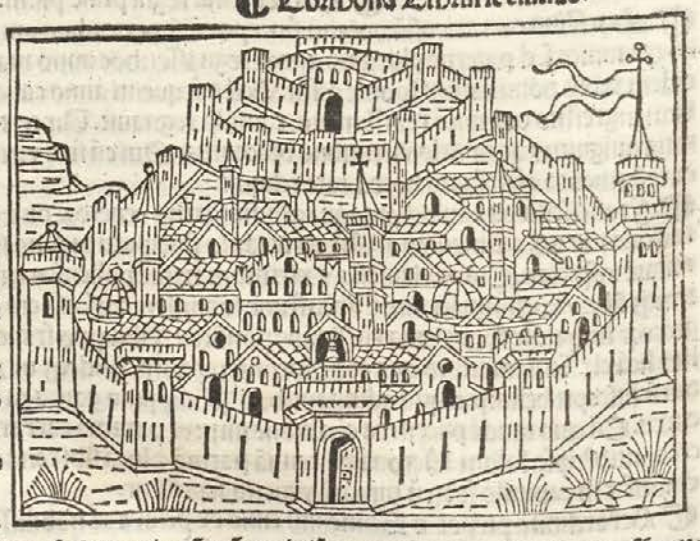

6530 1331 Cortona vetustissima oliz ethrurie ciuitas a pelasgis cõdita ⁊ ide eisdẽ pulsis a thyrrenis possessa: hoc ãno cum diu sub diocesi aretine ciuitat(stetisset a Joãne pontifice in ciuitatẽ erigit: ⁊ Joãnes gdã viterbiẽsis ciuis eidẽ epõs assignat. Expugnauerãt. n. eã oliz aretini ⁊ menib⁹ spoliauerãt: cũ ab eisdez diu possessa fuisset. Sz ide instaurata ⁊ optime hita ac frequẽtata placuit ei dẽ Joãni põtifici in pristinũ statũ reducere: ⁊ ei epm cõcedẽs in ciuitatẽ erigere. cũqz postea i neapolitanos reges ỏ uenisset Ladislaus rex eãdẽ pplo florẽtino ãno dñi. 1410. vẽdidit: atqz sub eoz dñio nunc vsqz permansit.

6531 1332 ¶ Raynaldus estensis marchio Aldromãdini estẽsis fill⁹ hoc anno post fratrẽ Ferrarie dñatũ accipiẽs regnauit vna cũ Nicolao frẽ annis. 4. Mortuo. n. Azone in carcerib⁹ a Frisco ei⁹ filio captiuato: atqz ide Frisco ipso a cõcitib⁹ pulso ⁊ iterfecto Aldromãdinus pdicti Azonis frater successit: q moriẽs Raynaldũ hũc ⁊ Nicolauz forma elegãtes ⁊ strẽnuos religit filios q vbis pncipatũ resumẽtes statim gallox psidia eiecerũt: ⁊ vbẽ ab eoz faucib⁹ liberauerũt. vbe itaqz in sua ptate redacta regnãdi cupiditate allecti: vt vbẽ firmo psidio stabilirẽt argentã Rauennatis ecclesie oppidũ Passer no bonacosso mãtua pulso adiuuãte vi occupauerant ⁊ suo regno adiecerũt: ide ẽt cũ scaligero iũctis copijs castrũ sancti Felicis mutinẽsis dyocesis obsidere ceperũt. Qỏ gdẽ oppidũ Adãfredus cũ alijs. xx. castellis Carolo boemi regis filio cõmẽdauerat: quã obrẽ Carolus ⁊ Adãfredus cũ Beltrãdo copiax ecclesie duce veniẽtes obsessores adoriunt: ⁊ eos ,primus fundũt ⁊ in turpissimã fugã vertũt: ⁊ dissipatis oib⁹ copijs ad octingẽtos viros iterfecerũt: ⁊ maximũ eoz numerũ captiuauerũt. Inter qs Nicolaus Raynaldi frater cũ multis nobilib⁹ captiuus fuit. Ea opportunitate legatus mot⁹ maiore exercitu cõgregato in Ferrariã duxit: ⁊ eã obsidere cepit. Cũqz vbẽ acriter oppugnaret: ⁊ iã suburbiũ sancti Antonij cepisset Raynaldus susceptis auxiliaribus copijs vbe erupit: ⁊ ecclesie exercitũ dissipauit adeo vt nullus euadere potuerit: vnde capti fuerũt Galeot⁹ arimẽnsis: Fracissus ordelaphus forolimẽsis: Ricardus mãfredus fauẽtinus: ⁊ Hostasius polletan⁹ Rauene ⁊ romãdiole comes: ⁊ alij cõplurimi. Sz Raynaldus victor hostasiũ comitẽ cũ Nicolao frẽ ⁊ alijs captiuis pmutauit. Alios vỏ capitaneos boneste hitos: sibiqz obligatos ꝑ eccl'qz in suis ciuitatibus remisit: hac tñ cõditione ne ꝺ eosdẽ estenses arma amplꝰ sumerẽt. Ea itaqz victoria elatus Raynaldus i Bononiã ducẽs hostiliter cũcta p circuitũ depopulat⁹ ẽ: ⁊ in Bononiã ipsaz vrgere cepit. Verumtñ argentã oppidũ cũ essent excõicati ⁊ iterdicti tandẽ pcibus ciuiũ suoz fatigati reddiderũt. Tandem ⁊ ipe Raynaldus cũ bona pace morẽ moriẽs Obizonẽ Nicolai fris filiũ regni religit successorem.

6533 1334 ¶ Mastinus scaliger veronẽsiũ pnceps magni canis ex frẽ nepos hoc anno Alberto frẽ defuncto vbis impiũ lz iuuenis suscipiẽs regnauit an. 17. Qui purgato vbis dñio: ac sub manib⁹ in integrũ redacto in id potẽtie creuit vt oib⁹ lõbardie vbibus: ac ipsi Bauaro cesari suspect⁹ ⁊ formidabilis hẽret: presertim cũ in eo sũma vigeret calliditas ac maxia regnãdi cupido. Mã ab ipsa adolescẽtia exercitũ ducere expeditiõesqz obire cõsueuit. Et ꝓpterea nõ cõtẽt⁹ Verone dñio: sz et Bergomũ ⁊ Brixiã ab Alecio vicecomite pmũ ademit ac Parmã a Rubeis auferre conat⁹ est. Inde crescente ei⁹ potẽtia Lucã: Vicentiã ⁊ Patauiũ ab Ubertino carrariensi abstulit: ⁊ in suã potestatẽ redegit. Quas ob res Mastinus oibus p circuitũ formidabilis esse cepit: eo potissimũ q̃ incredibili populoz fauore vnice coleret. ad quẽ dñatũ ꝓximẽdũ oẽs ferme italie pncipes cõuenerũt: ⁊ pcipue veneti: ⁊ Luchinus vicecomites: q Alecio successerat. Quare oẽs maxio exercitu coacto Veronã obsidione cinxerũt. Sz postq̃ Luchinus Brixiam ⁊ Bergomũ eidẽ abstulisset timẽtes relig ncdũ vnius potentiã extinguere vellẽt alterius augerẽt pacẽ cũ Mastino ea cõditiõe ineũt vt patauio Ubertino carrariẽsis omisso ⁊ Brixia ac bergomo Luchino ipse Veronã: Vicentiã Parmã lucãqz teneret. Sz cũ ad annũ dñi milleſimũ trecentesimũ ũdragesimũquintũ parma a carrariẽsib⁹ eiectus fuisset. Lucã etiã cũ tenere nõ posset florẽtinis vendidit hic vnũ tm modo filiũ genuit quẽ ⁊ post eũ regnare cõstituit ⁊ filiã noie reginã quã Bernaboni vicecomiti matrimonio copulauit. Ex pellicibus aũt multos genuit filios q maloz multorum causa fuerunt.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Joãnes Andrea patria bononiensis: iureconsultus etatis sue celeberrimus: ⁊ pontificij q̃maxime vberrimus fons: tempestate hac floruit ⁊ nouellas sup decretales edidit celeberrimas: ac Sextũ Clementinasqz accuratissime glosauit: atqz in Sexto alias nouellas composuit. Insuper ⁊ opus Aberenriale ⁊ i additionibus speculi aliud pegregiũ edidit. ipsius aũt clarissima gesta ⁊ alia ad eũ ptinentia ex

additionibus ipsius extra de vita t honestate cleri. in ti. de filijs presbyterorꝝ optime colliguntur. Obijt autē anno dñi. ɪɜ48. Bononie ex peste prout ei⁹ discipulus Joānes Calderini meminit: in. c. Nostra extra de cohabi. clericorum t mulierum.

¶ Cynus pistoriensis ex nobili Symbaldorꝝ familia natus Byni auditor t p̄dicti Joānis Andree amicissimus: ciuilis pontificij iuris p̄stantissimus sui seculi doctor: per id tēpus lecturam perutilē sup codice castigata t accurata doctrina cōscripsit. Atqꝫ sup prima digesti veteris parte vsqꝫ ad titulū. Si ex noxali causa agatur: t in secunda parte sup titulū de rebus creditis. Sup reliquas autē partes per viam additionum composuit.

¶ Oldradū aūt de laude cōcistorialē aduocatū Byni discipulū: t Joannis Andree familiarē doctrina legū t moꝛib⁹ optimis insignē per ipsum tēpus floruisse cōstat. Qui t ipse in iure ciuili post se multas reliquit lecturas: ac consiliorū peregregiū opus.

¶ Nicolaū aūt Mutinēsem superiorib⁹ viris nequaq̄ in legibus doctrina inferiorē t ipse bisdē tpibus t auctoritate t scriptis floruisse ferunt. Qui t ipse in digestis t codice solēnes t accuratas conscripsit lecturas de q̄bus rara habetur copia.

¶ Joānes calderini ciuis bononiensis Joannis Andree precipuus filius t discipulus eruditione t sanctimonia insignis: t ipse p̄ idē tempus pontificium ius tum legendo disputando atq; scribendo plurimum illustrauit. Eo quod ipsius in Decretalis plurimi extant commentarij: Ac consiliorum in ea facultate peregregium opus.

¶ Raynerius forolivienſis celeber iurisc̄onsultus Bartholi saxoferratēsis p̄ceptor: t ipse per hoc tp̄s in p̄cio existens cōmentarios t tractatus in legibus edidit. Et post anno domini. M.ccclviij. cum magna nominis sui fama ibidē diem obiuit.

¶ Federicus petrucius senensis supradictorꝝ contemporaneus: t ipse admodū doctus quoddā opus laude dignū edidit ad studentiū eruditionem peroptimum.

¶ Recupertus de sancto Geniato etruscus iurisconsultus dignissimus t p̄stantis ingenij vir bisdem tpibus in p̄cio fuit. t nōnullos in legibus tractatus edidit.

¶ Lapū de Castellione eiusdē professionis t doctrine virū hec tpa illustrasse fertur: qui t inter cetera ingenij sui monumēta peregregiū opus allegationū suarū composuit.

¶ Bartholomeus de Osa patria bergomēsis: cuius sexdecim chronicaꝝ extant libri sub Joāne p̄ti fice floruit: t suū opus per hoc tēpus perfecit.

¶ Henricus de vrimaria sacri ordinis eremitarū dīi Augustini p̄fessor t sacraꝝ lr̄aꝝ peregregius doctor: ēpestate hac apud Parisios celebri doctrina insignis fuit: Qui ab incunte etate pleraq; memoratu digna cōscribere ozus est: e q̄bus in etbicoꝝ libris extat cōmentaria adeo digna vt inter oēs cōmē datissima habeant̄. Jtē de sanctis opus solēne. Expositio decretalis de celebratione misse. De p̄fectiōe bois li. i. De exēptione librū vnū. De incarnatione verbi trac. i. De q̄druplici instinctu trac. i. Quodlibois li. i. De exēptione librū vnū. De incarnatione verbi trac. i. De q̄druplici instinctu trac. i. Quodlibeta duo cū aliis multis elegāter t docte editis. Quib⁹ gestis tandē ad celestē patriā migraturus cuꝫ sacra oia religiosissime p̄cepisset cōfratrib⁹ vale faciēs hec verba protulit. Jn manus tuas pater deus cōmēdo spiritū meū. Jn manus tuas fili⁹ deus cōmēdo spiritū meū: Jn manus tuas spirit⁹ sancte deus cōmēdo spiritū meū: q̄bus cōpletis (vt noster Jordanus scribit) sanctā deo reddidit animam.

¶ Hermannus de sildis ciusdē ordinis sancti Augustini professor: t insignis theologus: t magno ingenio vir maioreqꝫ doctrina t sanctimonia p̄ hoc tēpus ad multoꝝ eruditionē hec q̄ subiecta sunt edidit opuscula: vꝫ sup primū sniaꝝ. Sup cantica canticoꝝ. De mā canti. Expositionē duplicē dñice oratiōis. Expositiōez sup Aue maria: Breuilogū de expositiōe missē. De q̄ttuor sensib⁹ sacre scripture cōpēdiū Manuale sacerdotū. De vitijs capitalib⁹ trac. i. Exameron duplex. Claustrū aīe librū vnū. De concep tione v̄ginis Marie tractatū vnū. De mō studēdi tractatū. i. Jntroductoriū iuris tractatū vnū. Collationes p̄dicabiles per anni circulū. Sup libū rhetoricoꝝ trac. i. De vera t falsa amicitia li. i. De cōpē satione oratiōnū dñicaꝝ cū oratiōib⁹ canonicis tractatū. i. De. ɔ. sensibus trac. i. Sup decretalē ois vtriusqꝫ sexus tractatū. i. Sup genesim postillā. Cōtra errorē flagellatorū trac. i. Cōtra magistrū Cōradū de cōparatione misse trac. i. Sermones p̄terea multos ad populū edidit. Sꝫ t multe eius extāt q̄ōnes. de nigꝫ t metro de diuisione philosophie trac. cōposuit. Jtē de mānsionibus li. i. t alia multa.

¶ Gerardus autē natione Bononiēsis Carmel tarū ordinis doctor: hisdē tp̄ b⁹ cū parisi⁹ diu clarus t insignis habitus fuisset post multoꝝ editionē librorū diuinoꝝ diem obijt.

¶ Bartholomeus natiōe pisanus ordis p̄dicatorꝝ theologus t insignis decretorꝝ doctor: p̄ hoc ipsū tēpus p̄cipuus floruit t multa laude digna cposuit: inter q̄ perutile opus t quasi diuinū ad cōfessoꝝ instructiōez edidit q̄ summā pisanā seu magistrutiā appellant. Ea. n. ipso referēte p̄fecit anno domini. ɪɜɜ8.

¶ Albertū brixianū ciusdē p̄fessionis t literature: ɪɜ maioris sanctimonie virū cum eodē claruisse: t miraculis floruisse tradūt: qui p̄ter sanctitatē maximā t ipse summā celebrē de casibus cōposuit. Cui aliq̄n beatū Augustinuꝫ cū beato Thoma aquinate apparuisse tradūt ciqꝫ dixisse Thomas mihi par est in gloria virginali: sed in immundicia cordis prior.

¶ Guilielmus Occha excellētissimus minorꝝ ordis doctor p̄ hoc tēpus mirifice laudat̄: q̄ logica philosophia ac theologia optime scripsit: insuper dyalogū t tractatū de corpore x̄pi edidit.

¶ Sertoriũ valensem insignẽ ordinis minoꝝ theologũ moribus ꝛ vita preclaꝝ isto tpe plurimũ laudant: eo ꝙ in sacris codicibus multa cõposuerit. Sed ꝛ cũ diligẽs diui pris nri augustini imitator existeret. In libꝝ ipsius de Ciuitate dei ppulchre scripsit. Qui cũ pmũ generalis minister ordinis sui haberetur ad cardinalatus officiũ postea assumptus fuit.

¶ Othomanorum turcorũ regni procursus.

¶ Turci Othomani ab Othomano eoꝝ primo principe nũcupati: q nostris tpibus totã ferme Asiã minorẽ ꝛ greciã partim armis partiq; seditionibus sibi subdiderunt: tẽpestate hac adhuc Joãne põtifice pdicto presulante ab Othomano quodã turco exigui census ꝛ obscure iter eos nato pncipia sumpsere. A quo postmodũ: vt premissuꝫ est: eius posteri vsq; in presens Othomani turci appellati sunt. Hic igit̃ othomanus pmus turcoꝝ rex. Cũ inter turcoꝝ pncipes magna orta esset discordia: felicẽ sibi prebuit ausum ꝛ dũ reliqui inuicẽ sese dilaniarẽt accitis undiq; viris latronib⁹ aliisq; raptorib⁹ ꝛ predonibus breui tpe ꝛ nomẽ magnũ ꝛ auctoritatẽ maximã adeptus est: unde ꝛ oppida nõ pauca a pncipibus sue gentis accipiens in suã redegit potestatẽ. Qui moriẽs Orchanẽ noie reliqt filiũ: q ꝛ ipse suscepto regno rẽ a pre inchoatã longe lateq; propagauit. Eoq; mortuo Amurates filius eidẽ tertio loco successit vir callidus ꝛ infidus qui cũ duo xpiani de greco⁹ impio: vt infra dicemus: discepta rẽt ab altero qui superari timebat ex asia in greciã pro auxilio accersitus fuit: qui uidẽs ambos viribus fractos atq; defessos arma in eos cõuertit ꝛ grecie magnã partẽ sibi subiecit. Is moriẽs duos post se reliquit filios. Solimanũ ꝛ pacietẽ. Solmano aũt extincto res uniuersa ad pacietẽ deducta est: q pr usq; a Thamerlane caperetur res magnas in grecia gessit. Dimissus vero nil memoria dignũ postea egit: sed inglorius apud asiã e vita migrauit. Huius aũt filij cõplures fuere. Quoꝝ pmus Calapinus fuit quintus iter eos rex natu maior: qui regnũ post patrẽ obtinuit. Cui defuncto Orcham filio adolescentulo regnũ deuenit: q paulopost a moyse patruo extinct⁹ fuit. ꝛ nõ multopost ꝛ ipse patruus nullo supstite filio decessit. Amburnetes autẽ sextus rex: tertius ex Patiete filius subsecutus regnũ obtinẽs magnas res in europa gessit: multosq; turcoꝝ regulos armis oppressit: necnõ ꝛ eoꝝ regna abstulit. Ipsoq; mortuo Amuratẽ filium dimisit heredẽ: qui ꝛ Mustaphan patruũ supauit: atq; tam in grecia ꝙ in asia multas victorias obtinuit. Hic mahumetũ habuit filiũ virꝫ pclarissimũ qui duo imperia: ꝛ duodeciꝫ regna acquisita suo adiecit dominio: de quo infra anno dñi. 1481. suo loco dicemus. hicq; deficiens Patietẽ pmogenitũ imperatorẽ adhuc extantem dimisit.

¶ Bononia romandiole ciuitas.

¶ Bononia romãdiole primaria ciuitas: bis diebus abeunte ex italia boemo rege adiuuantibus florẽtinis: ꝛ Raynaldo estensi pulso pontifi. legato in libertatẽ se vendicat: ꝛ sumptis armis in ecclesiastico psidio admodũ erudescit: ꝛ multos tũ in urbe: tũq; in agro iterfecit. Quaꝫ obrẽ legatus: q se in arce receperat oi spe destitutus arcem bononiensibus cũ pace reddidit: ꝛ in Auinionem ad pontifi. se recepit: ꝛ statiꝫ papa diem obijt.

6534 1534

b Benedictus .xi. papa patria thol esanus cisterciens ordinis ꝓfessus Jacobus antea vocat⁹ hoc anno ex pre soytero cardinali pontifex creatus sedit annis. 7. mẽ. 3. ꝛ diebus. 17. q põtificatu into cẽsuras in bauaro fulminatas vt impij vsurpatorẽ iteraui t. Verũ postea veritus ne vacante impio ab aliquo externo hoste occuparet Acciũ ꝛ luchinũ vicecomites suos in mediolano ꝛ in alijs urbibus qs possidebant vicarios cõstituit. Eandẽq; potestatẽ Bastino scaligero ac alijs regulis tribuit. senatuiq; ꝛ populo Ro. p legatũ psuasit: vt senatoriã dignitatẽ: quã diu regio noie gesserãt suis tandẽ auspicijs ꝛ ecclesie administrarẽt. hanc ob rẽ ꝛ Stephano colũne senatoria dignitas ad quingẽtiũ ꝓgata est. Hic autẽ ponti. cũ in theologia ꝛ alijs doctrinis ac moribus oibus insignitus esset tãte fuit constantie: vt nunq; a recto vel vi vel pollicitationibus: aut precibus dimoueri potuerit. Et iõ cũ semel tm in toto sui põtificatus tpe sacros ordines celebrauerit: ubi sex cardinales pbyteros viros egregios creauit nõ ex suis: vt sepe fit: sz undequaq; ad se vocatos: hic in Auinione põtificias ꝛ qdẽ celebres edes cum turribus ꝛ pometis edificauit: ac Ro. beati Petri basilice tectũ restitui fecit. Eius aũt tales fuerũt sniẽ. Talis esto filius: quales ꝛgnatos cupis hic. Malus mortẽ: Bon⁹ aũt magis viciũ formidat. Que scis legendo serua: q nescis legẽdo disce. Eque turpe est carere amicis: ꝛ eos sepe mutare. Optime cõseruãtur amici si preces eoꝝ cogitant. Regi turpius est vinci beneficijs ꝙ armis. Hic deniq; moriens ꝛ ipse multã auri vim nõ cognatis vel affinibus: sz ecclesie: vt bonũ decet põtificẽ: reliqt. Quã ob rẽ in ei⁹ morte oẽs fere presentes: ꝛ absentes collachrimarunt.

¶ Philippinus Ludouici gonçage filius pre hoc anno defuncto in Mãtue regnũ succedens regnauit an. 25. Mã cum antea eius pater Ludouicus capitaneus diceretur ipsum Benedictus papa vica-

rium mãtue ⁊ Regij lepidi ecclesie noie designauit. His.n. tpibus vacante impio vnusqsq; quãuis parvus dñs ex alieno rapere conabaꝫ vnde cũ alij hoc alij illud occupare niterent ⁊ ipse Philippinus regium lepidi dedentibus se ciuibus in potestatem suam recepit. Hic itaq; philippinus cũ esset magnanimus ⁊ corporis forma procerus multa bella strẽnue gessit. Et presertim contra Obizonem estensem sibi insensum ⁊ indies propter Rhegium sibi aduersantem. A quo aliquando in bello prouocatus in rhegiensi cum cõuenit agro ⁊ collatis signis cum eo cõflixit ⁊ tanto impetu eum fudit ⁊ eius castra profligauit vt fugientem Obizonem vsq; ferrariaꝫ eum cum maxima suorum cede persecutus sit.

¶ Obizo estensis Nicolai predicti Raynaldi fratris filius patruo hoc anno succedens regnauit ãnis 22. vir quidem splẽdidus atq; magnificus pp quod Benedictus põtifex p legatũ suũ cũ Ferrarie ⁊ mutine ac argente suũ instituit vicariũ vectigalẽ: vt vz singulis annis decẽmilia nũmũ auri ecclesie Ro. psolueret. Hic aũt. 12. pncipatus sui anno Parmã Mastini scaligeri vrbẽ quã pauloante florẽtinis. 50. milibus aureis vẽdere statuerat: ab Accio corrigiẽsi: cũ ipsam tueri nõ posset accepit ⁊ in suã ptãtẽ redegit. Quã potit⁹ elatioq; fact⁹: Philippinũ gõzage bellis lacessere tentauit: a q̃ tãdẽ vltia q̃si pnne fugat⁹ ⁊ pfliget⁹ fuit: haꝫ despatiõe reꝫ pmot⁹ obizo parmã acceptã cũ retinere nõ possz luchino vicecomiti ẽdit

¶ Galeotus malatesta vngarus cognomẽto appellatus: his temporibus apud Arriminũ flaminie p uncie vrbẽ ex capitaneo cũ religs eius fribus a Benedicto pontifice cõstituitur: quẽ ⁊ postmodũ etiaz eius successor Clemẽs sextus aplica ⁊ impiali auctoritate cõfirmauit ⁊ in ea ipse ⁊ ei⁹ successores vsq;

ditum Bauari imperatoris depositi etiã insubre vicarios cõfirmauit: de religs italie pncipib⁹ nulla ferme mentione habita: Existimat.n. eos ob eoꝝ potentiã Bauaro redeũti resistere posse. Hic quippe vir cũ christianissimus ac munificentissimus esset multa monasteria ⁊ basilicas in mediolano ⁊ alibi partim restituit: partimq; a fundamentis edificauit: additis etiaꝫ prouentibus qbus sacerdotes viuerent Insuper ⁊ menia nostre ciuitatis Bergomi magna ex parte vetustate collapsa suis q̃si impẽsis instaurauit: vt ex muroꝝ ipsorũ inscriptionib⁹ apparet: arcẽ q̃ꝫ in colle eiusdẽ vbis quã capellã vocant a nepote inchoatã anno salutis nr̃e. 1345. ipse pfecit: itidẽ in castello brixie egit: qõ in meliorẽ ⁊ celebriorem formã redegit: Hic cũ Isabelã patria genuẽsem pstantissimã ⁊ elegantissimã mulierẽ duxisset vxorem nullũ q̃diu nõ se deuouit beato Marcebo euãgeliste vnq̃ potuit suscipere prolẽ. Et cũ se beato Marcebo deuouisset duos vno partu edidit filios: qb⁹ editis cõfestim Venetias ad gras diuo Marcebo exlo uendas prexit: vbi ⁊ ab Andrea dãdulo duce ⁊ toto senatu summo honore excepta fuit. Tandẽ Luchinus hic cũ nil pter miserit: ⁊ ante pncipatũ ⁊ in ipso pncipatu qõ iustũ decet pncipẽ anno dñi. 1349. tertio idus Januarij mediolani defunctus est. ⁊ regijs exequijs decoratus in pbano diui Ambrosij insigni tumulto sepultus est.

654 1341 ¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Franciscus petrarcha natione ethruscus religiosus deuotissimus ⁊ philosophus ac poeta sui tpis clarissimus his tpibus ob singularẽ in oi lr̃atura doctrinã atq; sanctissimã vitã in tota italia ⁊ fere i europa maxio in pcio habitus est: ⁊ q̃maxime cũ ppter singularẽ eius poesim apud oẽs singulare ⁊ pbẽne decus haberẽ Rome a Ro. senatu i capitolio vniuerso cetu astãte Roberto sicilie rege approbãte laurea corona insignitus est: Hic.n. cũ ab ipsa pueritia lr̃is oibus se cõtulisset poeta insignis ⁊ orator facundissimus euasit ac etiã ois philosophie sinus aptus ei fuit: ⁊ cũ in eis atq; diuinis scripturis se totũ contulisset captus amore vite solitarie ad execrãda oia vitia summi põtificis ⁊ aliorũ patrũ ac pncipũ munerum beniuolentiã tanq̃ alter Joãnes baptista spreuit ⁊ dimissa patria sua in patauino agro in quãdam vallem clausaꝫ abijt ⁊ ibidẽ oẽm fere floridã iuuẽtutẽ suã: vnius villici cõtẽtus obsequio: meditãdo orãdo ⁊ scribẽdo cõsumere voluit: tandẽ cõfectus senio in ãno dñi. 1374. ibidẽ sanctã xp̃o reddidit aiaꝫ cuius venerabile corpus ibidẽ in sepulchro marmoreo. 4. colũnis sustẽtato sepultũ fuit: Huic aũt cũ ingeniũ pter humanũ a deo datũ fuisset pmus oium longo postliminiũ fuit a quo eloquẽtie studia excitata sunt. Nec tñ eũ attigisse eloquẽtie ciceroniane florẽ dicẽdũ est: sicut nr̃is tẽporib⁹ multos ornatos videmus: qõ tñ certe magis ei cuenit ex libroꝝ q̃ ingenij carẽtia. Edidit aũt hic celestis vir tam prosaice q̃ metrice plurima opa: que cũ sint lepore sonãtiũ verboꝝ melliflua ⁊ sentẽtiaꝝ succo mirabili sapida potius artificio celesti q̃ humano ingenio iudicanr̃ fabrefacta: sed q̃ ad manus nr̃as devenere hec sunt bucholicoꝝ versibus li. i. g incipit: Monice tranqllo: de vita solitaria li. i. Paucos boes noui: de remedijs fortuitoꝝ li. i. Cũ res fortuna saq;. Epistolaꝝ li. i. Si in sena piũ seruassent sydera regẽ: Aphricã etiaꝫ edidit quã Roberto regi intitulauit. Scripsit ⁊ Scipionis aphricani vitã atq; rithimorum libros plurimos materna lingua cõposuit multo splẽdore fulgẽtes ac ingenti suauitate redolentes.

¶ Franciscus de barbarino florẽtinus poeta ⁊ canonista clarissimus vir gdẽ fidei integerrime ⁊ moꝝ honestate ac spectabili vita laudabilis cũ petrarcha floruit: q ⁊ si sacros canones longe magis q̃ poeticam nouerit: ⁊ ipse nõnulla opuscula Rhitimis vulgarib⁹ ingenij sui nobilitate ⁊ pstantia edidit: q̃ adhuc apud multos in pcio habenr̃: ppter qõ ⁊ inter egregios viros merito cõputandus est.

¶ Albricus roxiatus bergomẽsis augusti põtificijq; iuris optimus interpres ⁊ ipse isto tpe apud bergomũ ortus sui ciuitatẽ ⁊ alias cisalpine gallie vrbes clarissimas ea in re habitus est: cuius eminentissimo ac ppe diuino ingenio pmaxie amplissima ciuiliũ põtificaliũ legũ volumina sunt illustrata. Hã super toto codice ac novo veteriq; digesto: necnõ ⁊ inforciato pmerarios edidit excellẽtes. sed ⁊ in statutis ac sexto decretaliũ tractatus cõfecit pulcherrimos. Comediã q̃ꝫ diuino volumine sup Dantẽ poetã cõposuisse tradunt ⁊ quedã alia.

¶ Joannẽ etiã Suardũ bergomẽsem virũ domi nobilẽ: sed virtutib⁹ ⁊ legũ scientia nobiliorẽ bisdẽ tẽporibus ascribũt: qui ⁊ si aliq̃ extantia nõ ediderit: in cadẽ tñ vbe bergomo ingenio locupletiori maiori in precio habitus est.

¶ Vno natione brito eruditissimus iurisconsultus ⁊ ipse p hec tẽpora pter doctrinã ⁊ singularem eloquentiaꝫ quibus egregie insignitus erat mira etiã pietate ac misericordia in pauper vtens celeberrimo habitus est qui cum amplum haberet pr̃imonium spem oẽm suam in deo collocans pauperũ ⁊ orphanorum ac viduarum pro virili semper tueri voluit: pp qõ ⁊ condignam laboris sui mercedẽ a dño postmodũ percepit: quo mortuo cũ crebris fulgeret miraculis inter sanctos aggregari meruit. vnde ⁊ ei⁹ festum. 6°. cal. septẽbris celebrari iussum fuit.

¶ Gregorius arriminẽsis ordinis eremitaꝝ diui Augusti. generalis prior acutissim⁹ sacre theologie interpres bisdẽ tẽporibus apud parisiũ gymnasioꝝ caput ob ingenij magnitudinem a tota vniuersitate magnas laudes cõmeruit: vbi cũ ei ingeniũ perspicax esset ⁊ rex multarum ⁊ q̃maxime philosophie ⁊ theologie plena esset noticia: super pr̃imũ secundum ⁊ tertium ac quartum sentẽtiarũ accuratissime scripsit: qua quidem lectura etiam nunc parisienses vt plurimũ vtuntur: habentur ⁊ eius in epistolas Pauli commentaria dignissima.

¶ Thomã de argentina ordinis generalẽ post p̃dictũ creatũ tẽpestate hac floruisse ferũt: Qui sup q̃t-

nos sententiaꝝ libris ꝛ ipse cōmētaria dignissima edidit: qbus scolastici in germania maxime vtuntur cum plurimū alioꝝ scriptis pstare censeantur. Et cū religiosissimus esset post multa beneficia ordini collata etiā cōstitutiones ordinis in formā redegit.

¶ Alphonsum etiā hispalensem epm ꝛ eiusdē ordinis professum ac doctorē cū eisdē claruisse tradūt Cuius scriptura maxime sup sniarū libris ab oibus maximo habetur in precio vbi haberi possunt.

¶ Michaelem de massa ipsius etiā ordinis pclarissimū theologū ꝛ multarū artiū scientissimū atqꝫ venerabilē virū hac etiā tēpestate nōnulli floruisse tradūt. Qui pter sententiaꝝ cōmentaria etiā super Mattheū de q̄tuor virtutibus cū alijs pleriſqꝫ opusculis edidit.

¶ Joānes de Bacone ordinis carmelitarū egregius sacre theologie magister ꝛ iuris canonici doctor p hoc ipsum tēpus primū apud parisiū. deinde in angliam profectus ob doctrine ꝛ ingenij magnitudinem eminētissimus ac supremus inter eruditos iudicatus est.

¶ Astesanū de ast cisalpine gallie ciuitate ordinis minoꝝ bachalariū omni doctrina excellētissimꝰ bildem tpibus celebrē ac pclarissimā summā tā in theologia q̄ in legibus edidisse tradunt.

¶ Joānes etiam de Saxo eiusdem ordinis p ipsum tēpus ꝛ ipse aliam summam in vtroqꝫ iure: licet non eiusdē precij composuit.

¶ Ludolphus alamanus ordinis cartusiensiū vir doctrina ꝛ morū sanctitate cōspicuus hac ipsa tēpestate peroptime vitā dñi nri Jesu xpi egregio volumine ꝛ quodā celesti artificio: imo potius diuina reuelatione q̄ studio fabricauit: in quo certe se ostendit venerabilē virū ꝛ oiuꝫ rerū tam diuinaꝝ q̄ humanarum ꝛ potissimū ipsius Jesu xpi vite prout potuit homini inesse plenissimā habuisse noticiam: alia q̄ laude digna hic deuotus atqꝫ venerādus pr̄ edidit.

¶ Andalo natione genuēsis ex nigroꝝ optima familia natus astronomus qdē sciētissimus ꝛ generosus ac venerabilis vir: Joānis Bocacij in astroꝝ motibus p̄ceptor: hoc ipso tpe florens: cuius quanta fuerit eius in oibus circūspectio: q̄taqꝫ morū gravitas ꝛ modestia ac syderum noticia idē in quintodecimo deoꝝ Genealogie lib. optime declarat. Hā cū vniuersum ferme peragrasset orbē nō solū regulis vemo deoꝝ Genealogie lib. optime declarat. Hā cū vniuersum ferme peragrasset orbē nō solū regulis veterū vt plurimū fit: astroꝝ motus agnouit: sed etiā sub quocūqꝫ climate: sub quocunqꝫ orizonte experientia discursuū certior factus visu didicit: quod alij audiru discunt: Cuius qdem pclarissimi viri pluria extant in ea facultate opuscula astroꝝ celiqꝫ motus ostēdentia q̄ certe q̄tum sibi circa talia fuerint preeminentia ipsa declarant.

¶ Barlaā aūt diui basilij monachū natione calabrū vir oi sciētia clarissimū ꝛ grecis lr̄is maxie adeo eruditū vt imperatoꝝ ꝛ plurimoꝝ pncipū grecoꝝ atqꝫ doctoꝝ hoīum priuilegia haberet testātia nedū bis tēporibus apud grecos esse: sꝫ nedū a multis seculis citra fuisse virū tā insigni tāqꝫ grandi scientia pditū: quē nōnulla greco sermone cōposuisse tradūt: que ꝛ si quedā nō fuerint in libꝝ redacta ostēdent tñ eum multa vidisse: ꝛ optime intellexisse demonstrant.

¶ Paulus perusinus grauissimus iuris vtriusqꝫ doctor Barlae p̄dicti singulari beniuolētia iunctus vir multarū rerū notitia doctus p hoc tēpus sapstes existēs inter viros pstantes annumeratꝰ est: eo q̄ maximū cōposuerit opus qō collectionū libꝝ intitulauit in quo multa sunt ad varia spectātia. Et gegd de dijs maxime gentiliū nō solū apud latinos: sꝫ apud grecos inueniri pōt adiutorio Barlae p̄dicti collegit: a quo Bocacius: vt ipse testat: multa de generatione deoꝝ excerpsit: Hic diu custos ꝛ magister bibliothece Roberti regis sicilie fuit.

¶ Paulus geometra florētinus p hoc ipsum tp̄s vniuerso occidenti ea in facultate ꝛ arismetrica atqꝫ astrologia notissimus fuit: ꝛ nulli sue etatis secūdus: cui adeo ea in facultate oīa fuere apta: vt nil apud eā illi icognitū fuisse referat: ꝛ qō mirabile dictu visuqꝫ fuit lōge magis gegd de syderibꝰ aut celo loquē ribꝰ etiā ꝓpr̄ijs manibꝰ cū instr̄is ad hoc cōfictis occulta fide spectare volē ibꝰ demonstrauit.

¶ Jotus deniqꝫ florētinus p̄clarissimi in pictura ingenij vir qui supioribꝰ diebus antiquā lōgo tpe pingēdi artē nobilissimā reddidit hisdē tēporibus cāobrem in p̄cio existens: cū a Benedicto pōtifice in aui-

monē ad pingendū martyrū historias ingēti p̄cio statutū fuisset morte p̄uentus rem omisit.

c Lemēs. 6. papa pr̄ia lemonicēsis mōachus Petrus antea vocatꝰ hoc āno ex Rothomagensi archiepo pōtifici Būdicto suffectꝰ sedit an. x. mē. 6. ꝛ die. 8. phumanꝰ qdē liberalisqꝫ ꝛ multe doctrine ac cōposite eloquētie vir: q ꝑmo pōtificatꝰ āno: cū. x. cardinales creasset: vnū ex fratribus suis monachū ꝛ alterū ex sorore nepotē fecit: postmodū iubileū: quē Bonifacius. 8. millesimo tricētesimo dñi nr̄i anno celebrauerat: ꝛ de cētenario in cētenariū obseruādū declarauerat: ad gn quagenariū numerū reduxit: q̄ē ꝓpr̄ie iubilei nūerus: Jnde ex depositiōe impij Bauarij vniuersa italia tumultuāte Lucbinū ꝛ Joānē eiꝰ frēs archiepos vicecomites vicarios suos in mediolano cōfirmauit a ceteris aūt abstinuit: cū Bauarus Tridentū petēs italiā itraturus videret: Qui pari mō ꝛ ipse in multis ecclesie terris vicarios suos impiali auctoritate cōstituit: vs in Viterbio Joānē de vico vrbis p̄fectū Galeotū malatestā in arrimino: Antoniū ferretanū in anchona: Gentilē varanēū camerini: Guidonē polentanū Rauene: Franciscū Ordelaphū Foroliuij ꝛ cesene: Joānē māfredū Fauētie ꝛ Jmole: ac alios p diuersa latine ꝓuincie loca. Clemēs aūt pōtifex quosdā cardinales ex Romana ꝓfectione Romā misit: qui statū vrbis cōponētes seditionibꝰ sublatis Petrū sarā colūnēsem ꝛ Joānē vrsi filiū senatores declararunt. ac Nicolaū publicū scribā cīuē Romanū q statū vrbis in suā redegerat ptātē ꝛ seipsuꝫ tribunuꝫ

1343 6547

cōstituerat: ceperunt ꝛ in vinculis cōiecerūt. Quapropter timens pōtifex ne italia flāma ꝛ ferro vastare tur: Bononiā stati viceco mitib⁹ hac lege ꝓcessit: vt duodecī milia nūmū auri singulis ānis ecclesie Ro. ꝑ solueret ꝛ pacē iter oēs cōstitueret seu cōseruaret: deniqꝫ cū barbari ꝛ mauri ifideles vtrāqꝫ hispaniaꝫ ꝛ germaniā lacerarēt: Clemēs hic pōti. ad gerēdū bellū ꝓ eos ꝓcipes cōpulit: g ꝫ hostes sepe ꝛ felicīter pugnauerūt multisqꝫ coꝝ cesis innumerabiles triūphos egerūt: Indeqꝫ cū fedus ꝑsepe in Eduardū an gloꝝ ꝛ Philippū franco reges cōponere attētasset: frustra elaborauit: postremo in oīb⁹ boni pastoris officio funct⁹ āno dñi. 1352. auinioni moꝝit: ꝛ a cardinalib⁹ adhibita honesta funeris pōpa ibidē sepelit.

6542 1343 ¶ Andreas dādalus. 56. venetoꝝ dux Bartholomeo duci hoc anno surrogat⁹ ducauit an. xi. ꝛ mens. vir certe sua etate magni ꝛ excelsi cōsilij: ꝫ etiā pro Frāciſci petrarche testimonio lrārū eruditione doctissimus ꝛ magnificētissimus: cuius tpe cū Cretenses a Senatu defecissent: ipse suo cōsilio: suaqꝫ prudentia potius ꝙ armis rursus colla submittere coegit: nā statim classem in eos mittens leuib⁹ certaminibus deuicit: ꝛ in fidē cōuertit: indeqꝫ Clemētis pontificis hortatu triginta biremes auxiliares i mauros vtrāqꝫ hispaniā vastantes trāsmisit: ꝛ eos multis incōmodis ꝛ ꝛcedibus humiliauit: pugnauit deinde nauali ꝓlio cū genuēsibus: quos cū primo cōflictu superasset: paulopost ab eisdē reassumptis viribus Philippo auria coꝝ duce audacissimo fusus etiā ꝑfligatus ac laceratus fuit: quo cōflictu senat⁹ Venetus Chiū insulā pdidit: ꝛ cuboiā vix tueri potuit: Eo nāqꝫ bello veneti a genuēsib⁹ tantā occidionē susceperunt: ꝙram antea vnq̄: Hic aūt cū vrbē venetā multis ꝛ ꝑclarissimis edificijs cultioꝛē ꝛ clarioꝛē reddidisset: ꝑ triennīū seuissima ꝛ generalis pestis cā innasit: vt ingentē multitudinē cōsumpserit: adeo vt pot⁹ habitationes habitatoribus: q̄ habitatores eisdē carerēt: Ex qua gdē cū ꝛ ipse defecisset apud sanctū Marchum in baptismali capella sepultus fuit.

¶ Gualterus natione gallus Athenaꝝ dux appellat⁹ hoc anno a roberto sicilie rege in subsidiū florētinoꝝ ꝓ pisanos missus tyrānidē ea in vrbe Florētia decē menses obtīnuit. Florētini nāqꝫ cū lucha vrbem a Castino scaligero ꝛ ꝑcio quingētoꝝ miliū ducatoꝝ emissent a pisanis ꝑus occupata fuit q̄ florētini a Scaligero intromissi fuerint: ꝓpter qō etiā pisani aduersus Florētinos acre bellū susceperunt ꝛ ꝑlio a florētinis cōtra pisanos cōmisso: ingentē stragē florētini a pisanis acceperūt. Quare aio fracti ad eundē Castinū ꝛ bononiēses cōfugierūt: eo q̄ Robertus rex eis subsidiū mittere nō poterat. Acceptis igit̄ a Scaligero ꝛ bononiēsibus cgtibus multis belli ducē Baleotū malatestā sibi cōstituerūt: qui cū magno exercitu in pisanū agrū accedēs bellū a Lucha pisanos diuertere cōpulit: ꝛ lucanā obsidionē soluere fecit. Interea Robertus rex hūc gualterū cū aliquo equitatu ad florētinos misit: Qui artibus exqsitis populi gratiā aucupans malatestā tanq̄ belli ignarū deiscere curauit: atqꝫ id effecit: vt ꝛ ipse loco sui a florētinis oibus copijs ꝓficeret: ac sic ꝑ diuisionē ciuiū egit q̄ ꝛ equitū dux ꝛ vrbis ꝓfectus delectus fuit: ꝛ ita plenariū vrbis dñium occupauit: Qui palaciū ingressus statim priores ꝛ alios vrbis magistratus deiecit: atqꝫ ide cū quotidie multos passim iterficeret: a ciuib⁹ tandē vrbe pulsus est: nā Angelus acceolus vrbis archiep̄s cū videret bois seuitiā ꝛ tyrānidē: statim armatos ciues in episcopatu ad se vocauit ꝛ ad tyrānū cōcurrētes priaꝫ ꝛ ciuitatē illo expulso in libertatez vendicauit: Attamen ipsum Gualterū ꝓpter beneficia in vrbē collata incolumē cū militibus ꝛ rebus suis abire voluit. plebs vero ingrata: vt mos semp fuit: nobiles suos: quoꝝ cōsilijs ꝛ armis libertatē cōsecuta fuerat cōfestiꝫ vrbe eiecit ꝛ direptis eoꝝ bonis ac domib⁹ eucrsis eos ꝑpetuo damnauit exilio.

¶ Andreas Caroli vngarie regis filius hoc anno. s. ꝫ 43. Roberto eius patruo Sicilie rege sine virili sexu defuncto: suscepta Joanna ipsius Roberti regis ex filio nepte vxore post socerū ꝛ patruū suū Robertū regnauit in Sicilia ꝛ apulia an. 3. Sz ipsa Joanna post triēniū cognita viri sui socordia: cōsentiētibus ei⁹ agnatis atqꝫ boꝛtātibus q regnū inhabitāt Andreā ipsum maritū ꝛ cōsobrinū suū laqueo interire fecit: ꝛ alteri cōsobrino nupsit: vꝫ Ludonico tarēti ꝓcipi olim filio quē Roberti fratrē fuisse decimus: cū Ludouicus vngarie rex ꝛ ipsius Andree frater eidē Joāne (vt ferebaꝫ) interfectrici ꝛ incestuose epistolā in hec vba trāsmisit: Joāna inordinata vita ꝓcedēs retentio potestatis in regno neglecta vindicta ꝛ excusatio subsequēs necis viri tui ꝑbāt te fuisse participē ꝛ cōsortē: atqꝫ ita Ludouicus ei⁹ frater multoꝝ ꝑcibus ipulsus tandē cū paratissimo exercitu in italiā ad vleiscendū scelus venit: ꝛ ꝓmo sul monēses resistere ausos oppugnare cepit: eosqꝫ in ptāte redactos cruētissimas cedes de eis egit: ac sic id regnū per septē annos sub multis cōtentionibus ꝛ armis fuit.

¶ Joanna igit̄: de qua nūc est sermo Caroli calabrie ducis filia fuit: ꝛ Roberti regis ex primogenito ipso neptis: nō mō origine ꝛ potētia ac moribus: sed ꝛ robustissimo inuictoqꝫ aio illustris femina fuit: ꝛ tam oculata in oibus extitit: vt potius fraude q̄ vllo ingenio qs decipere eam potuisset: hec enim lōga nimis ꝛ cōstans admodū fuit: qō satis monstrauere in ea fortune seuiētis insultus: in qb⁹ certe sepe multū agitata fuit: nā in primis ptulit austeros mores cōiugum ꝛ sinistrā famam ꝛ pontificū minas: ac intestina reguloꝝ fratrū discidia ꝛ plurima extera bella ac alieni criminis fugam: necnō ꝛ nobiliū suoꝝ detractiones: ꝛ alia plurima: q̄ oia forti ptulit pectoꝛe: ꝛ tandē oia inuicto superauit animo: Et demum dyademate ꝛ regno in pace adeptis statim virtute valida insurgens adeo regnū omne scelestorum hominū purgauit insultu: vt non solū inopes: sed ꝛ diuites ꝛ opulenti cantando die noctuqꝫ quo velint ire tute possent: ꝛ qō maius est etiā insignes viros moꝛib⁹ dissolutos incōpositos ꝛ vrbanos retrarit mores Erat. n. illi mite eloquiū ꝛ gratissima facundia: atqꝫ familiaris humanitas: pietas māsuetudo: necnon

ꝛ benignitas: vt nō reginā suis qs dicere presumeret: sed sociā: Ex qbus virtutibus oēs illā non solum egregia atqꝫ conspicuā: sed singulare italicū decus quoad vixit fuisse dixerūt: hec. n. Auinionēsem vbez suꝫ Clementi pontifici vendit: ꝛ pro eius solutione feuduꝫ qō debebat regina Ro. ecclesie pon. relaxauit. Vixit autē Joāna hec cū Ludouico rege marito secūdo. 26. annis: ex quo nullā prolē peperit: ꝛ cuꝫ Ludouicū etiā andagauensem francoꝝ quondā regis filiū ad successionēꝫ regni adoptasset: a Carolo regio genere nato iussu Vrbani pōtificis anno dñi. 1382. capta ꝛ interfecta fuit.

¶ Joānes Vicecomes ꝛ mediolanensiū archiepiscopus hoc anno Luchino fratre defuncto mediolanense regnū solus obtinēs regnauit annis vndecim ꝛ mēsibus. 8. Mattheus. n. huius pater cognomento magnus quinqꝫ genuit filios: vꝫ Galeaciū Marchum Luchiuū hūc Joannē ꝛ Stephanū Galeacio autē primogenito Accius filius fuit ḡ eidē in regno successit: Eo aūt fine prole defuncto cum Marcus supstes nō esset: Luchinus vt supius patet successit: ꝛ eo ꝗꝫ defuncto cū antea Stephanus defecisset: hic iuregentiū in regno successit: qui pncipatu unito: vt aio erat generoso ingenioqꝫ celebri sterī Galeatiū Stephani pdicti filiū: ꝛ Barnabonē ipsius frem: quos Luchinus patruus depulerat: ad se redire fecit: ꝛ eos honoribus ꝛ diuitijs munificentissime erexit: Inde cū videret Galeatiū adolescentē strēnuū ꝛ belli scientia clarissimū militie sue impatorē cōstituit: Qui iperatoria dignitate suscepta: vt erat aio strēnuus maxima incrementa ad veterē regni sui potentiā addidit. Vnde ꝛ secundo pncipatus sui anno per arma Bononiā vbē opulentissimā: amplissimāqꝫ obtinuit: quā ꝛ Ro. pōtifex eidē aliꝫ lege p milit: Inde bellū cōtra florentinos ꝛ alias Etruriē ꝛ flammee vrbes suscepit: ꝛ eas breui temporis spacio aut subditas: aut sibi ingenti terrore tributarias fecit: cūqꝫ Mastini scaligeri filiū sibi federe ꝛ amicitia cōiunxisset: in liguriā aciē direxit ꝛ nō multopost Genuā Sauonā: Naulū ꝛ reliqꝫ maritimas urbes pedemōtiū castris pari terrore breui regno suo adiecit. Quasobres nō mō per italiā: verū etiā p exteras infideleſqꝫ nationes notissimus ꝛ formidabilis Joānes hic esse cepit. Et ꝓpterea cū multi pncipū ꝛ regū legati ad eū visendi gra pueniſſent: ita eos comiter: ꝛ benigne suscipiebat: vt more augusti Cesaris ex amicis amicissimos faceret: Jta. n. in ciuibus ꝛ subditis suis humanissime semp vixit: vt non mō dñm aut pōtificē: sed oīuꝫ patrē diceres. Fuit. n. in delinquētes clemens: erga amicos ꝛ pauperes pietissimus ꝛ semp liberalissimus: tādē cū hic iustissimus pīsul ꝛ inuictissimus pnceps ꝛ in oī virtutū genere ornatus anno dñi. 1252. octobrio mēse morte obijsset: mediolani in tēplo beate virginis Marie sacrato marmoreo ṡcnotaphio sepultus fuit: vbi tale epigrāma habetur. 1344 6543

Quā fastus q̄ pompa leuis q̄ gloria mundi
Sit breuis ꝛ fragilis humana potētia q̄ sit
Collige ab exēplo qui transis: perlege: differ
In speculo speculare meo lachrymabile carmē
Qui sim qui fuerim lz qui marmore claudar
Sanguine clarus erā vicecomes stirpe ioānes
Presul erā: pastorqꝫ fui: baculūqꝫ gerebam
Homine nullus opes possidebat latius orbē
Impio tituloqꝫ meo i mediolāo: als mediolanū
Vrbs subiecta erat laudēse solū placētia grata
Aurea parma bona bononia pulchra cremona
Pergama magna satis lapidosis montib⁹ altis
Buxia magnipotēs bobiēsis terra tribusqꝫ
Cumarū tellus nouaqꝫ alexādria pinguis
Et vercellarū tellus atqꝫ nouaria ꝛ alba
Hīc ḡꝫ cū castris pedemontis iussa subibant.
Janua que ab antiquo quondā iam cōdita iano
Dicitur ꝛ vasti narrat gloria mundi
Et sauonēsis vas ꝛ loca plurima que nunc
Difficile est narrare in mea iussa subibant
Tuscia tota meū metuebat langnida nomen
Per me obsessa fuit populo florentia plena
Bellaqꝫ sustinuit tellus perusina superba
Et pise ꝛ sene timidū reuerentur honorez
Prestabāt: meme metuebat marchia tota
Italie partes oēs timuere ioannem
Nunc me petra tenet: saxoqꝫ claudor in isto
Et lacerāt vermes: laniāt ꝛ vndiqꝫ corpus
Quid mihi diuitie quid alta palacia prosunt
Cum mihi sufficiat paruoqꝫ marmore claudor

¶ Nicolaus rentij ciuis Ro. ꝛ publicus in ea vbe scriba: vt erat vir magnanimus: ꝛ ad libertatē Romanā excelsi animi erectus hoc āno ad statū reiminis a Clemēte pōtifice pstitut⁹ mutare pro viribus volēs e capitolio vbi erat publicus scriba: Senatores eiecit: ꝛ ipse illō p arma accepit: quāobcausaꝫ tantū beninolētie ꝛ auctoritatis apud oēs sibi cōparauit: vt facile quo vellet mentē populi Ro. flecteret: qui vt aios boiuꝫ cōmoueret hūc sibi accepit titulū Nicolaus seuerus ꝛ clemēs: libertatis: pacis: iustitieqꝫ tribunus: ac sacre Ro. reipu. liberator illustris: q̄ gdē verba tantā de se ꝛ admirationē ꝛ opinionē cōcitāt vt oēs italie pncipes p legatos pacē ꝛ amicitiā ab eo quesierint: externe q̄ꝫ pincie romanā rēpublicaꝫ reuinisce putauerūt: Sed parū eius fucata gloria duravit: qz dū parti vni ciuiū cōtulit: parti alteri ad uersā. vnde ꝛ repente de patrono tyrānus est appellat⁹: hancobrē sibi cauens septimo magistratus sui mēse sponte sua ꝛ oībus suis ignaris mutata veste Roma p obscurā noctē abiens in bohemiā pfectus est ad Carolū Joānis regis filiū: q vbi eū recepit statim in auinionē vinctū misit: ꝛ pōtifici dono dedit eo aūt in carcerē a pōtifice cōiecto: pōtifex quosdā cardinales Ro. misit: q cū fractū vbis statum cōponerent. Ipsi aūt cardinales Franciſci petrarche cōsilio vsi ad tollēdas plebiū seditiones: duos senatores. s. Petrū sarā colūnensem: ꝛ Joānem vrsū filiū iterato creauerunt. 1345 6544

¶ Marsilius eius nois secūdus Ubertini Carrarien sis filius hoc anno tertio calēdas aprilis pce defuncto patruine vbis sceptra suscipiens regnauit tantūmodo diebus. 4. Nā vbi cū pmū regnare cōtigit: Jacobinus Ubertini patruellis cōspiratione suscitauit: ꝛ eū obtruncare fecit: Quo mortuo ipse vr-

bis pmatū innasit: Et vt diu regnare posset quinquaginta ex nobilioribus laqueo necari fecit: & multos ex carrarien̄sibus vrbe depulit: q venetias cōfugiētes Audree duci & senatui se cōmisere: sedataq; seditione carrarien̄ses oēs: Andrea duce deprecāte patricij veneti creati sunt.

¶ Montiseretri regni principium.

¶ Gallasius ex nobilissima illustriq; montisseretri familia natus bisdē temporibus a Bauaro imperatore cōtra pōtificē in vrbinū marchie anchonitane ciuitatē vicarius auctoritate imperiali cōstitutus: & adnersus rē ecclesiasticā cōcitatur: nā vt permissus est: cū Clemens papa Lucbinū vicecomitem & eius germanū in Mediolano ditionis imperij vicarium contra ipsum constituisset: & ipse impator pari modo in ipsa vrbini ciuitate: & in tota marchia ecclesie prouincia multos imperij nomine cōstituit vicarios: Eo q hec familia & antiquitate & potentia ceteris prestare videbatur. Eo igitur sic constituto: cū omnia bene & iuste ac fideliter in futurum rexerit: a pontificibus postea confirmatus ipsam ciuitatem cū Eugubio Vmbrie vrbe tanq̄ veri possessores eius posteri pro ecclesia Romana possederunt: Indeq; propter eorū bene merita & seruicia ecclesie Ro. collata: siquid census supioribus annis ecclesie psoluebatur Sixtus quartus pōtifex circa annum dñi. 1476. eidē familie relaxauit: ac Federicū tunc dominantem ipsius ducem creauit: & auctoritate apostolica ipsum & posteros eius in perpetuū confirmauit.

¶ Varancoz etiā regni principium.

¶ Gentilis autem ex celebri vetustissimaq; varancoz familia in picentibus natus: & ipse hac tempestate modo simili quo & Gallasius a Bauaro imperatore in ciuitate Camerini vicarius cōstitutus fuit & cum nōie imperij vsq; ad mortem Bauari illā possedisset: Eo mortuo & Carolo in loco Bauari surrogato Gētilis ipse vbē duob⁹ cardinalibus legatis apostolicis resignauit: Verūtamē legatus pfatim cū & reliquos in vrbibus suis vicarios ecclesie nōie cōfirmauit: eo maxime quia viderat illū ecclesie Ro. obsequentissimū. Cōfirmatusq; tam ipse q̄ posteri varanei vsq; in presentē diē possidēt: quam quidem ciuitatem in protectionē suscepta ipsi illustres varanei sua prudētia suaq; virtute cū benivolētia aliorum principū mirū in modū auxere: & adeo vt nūc & populi frequētia: & opibus magnis intercipientes ciuitates primaria cēseatur. Eam rē illustrē familiā maximam cedē a cōcinibus suis aliquādo sustinuisse cōpertum est: nā aliquādo a ciuibus cōspiratione suborta dum ipsi nobilissimi & clarissimi viri sacris i basilica interessent oēs tam viri q̄ pueri & infantes ad vnū vsq; fuerūt interfecti: Sed cū aliqui subter fugissent in regnū restitui precantes in futurū deinceps cū ciuibus suis instissime & clementissime vixere: quoz virtute vniuersa ciuitas optime gubernata quieuit: cā. n. ciuitatē vetustissimam fuisse cognoscimus: eo q̄ ad ipsam: vt Liuius li. 9. refert Fabij maximi fratrē qñ motus etruscoz iuerat exploratuz peruenisse: & multa exceptū fuisse comitatum.

Carolus eius nois. 4. Joānis regis Bohemie filius vigesimussecūdus germanoz impator: hoc āno inbēte Clemēte pōtifice ab electorib⁹ impator designatus impauit annis 31. vir multarū linguarū & lrarū pitissimus: instusq; & rectus ac timēs deū: bonos diligens: & malos seleratosq; odio bñs: q cū iustus esset etiā nōnullas leges cōdidit: que adhuc extāt: & caroline nūcupant. Ipse. n. (vt diximus) cū xpianissimus esset ante imperij susceptionē Nicolaū scribā cepit: & i Auinione vinctū ad pōti. misit: Sz & Brachinū Roberti nepotē quē Ludouicus eius germanus & Joanna ipsius Roberti neptis ad curā Neapolitani regni reliquerat: accepit & capitali supplicio affecit. & pterea vno oium cōsensu Cesar & augustus est appellat⁹. Solus aūt Bauarus princeps pp prīs imitriā illi ceruicē subdere recusauit: qui statim in italiā descēdens a Jacobino carrariēsi: & Mastino Scaligero: Gonçagis: vicecomitibusq; ac aliis cisalpine principibus pbenigne susceptus est: & mediolani sm morē coronā ferreā suscipiēs statim cū ingenti comitatu Pisas peruenit: atq; ibidē legatos totius etrurie obuios habuit: q dicerēt se paratos esse ipsius mādatis obtēperare: Cūq; Romā tandē cū ingenti gloria peruenisset a duob⁹ cardinalibus eo ad eā rē missis coronatus est: & augustus appellatus ē: quo incoronato statim oia oppida ciuitatesq; quas tyrāni multi Bauaro ūstigāte occupauerāt ecclesie Ro. eo mādante reddite sunt: Eos tū vicarios pōtificis legatus in oppidis suis cōfirmauit: qs videret Ro. ecclesie obsequētes: vtpote Galeotū malatestā Guidonē polentanū in Flaminia ferratēses in marchia anchonitana: varēses in piceno. Ordelaphos aūt nō obtēperātes e Cesena Forliuio q deturbauit: gb⁹ optime gestis Carolus in germaniā rediit: qui cū oēm ferme etatē vltro citroq; ex italia in germaniaz eundo & redeūdo cōsumpsisset: tandē erate iam grandeuus saluti proprie cōsulens Vicenslaū filiū natu grandiorē anno domini. 1370. cesarem faciens impij successorē sibi deleg t: ac sic cū patre filius imperauit annis octo.

6546 1547 c

¶ Ingens vapor magnitudine horribili horeali monēs regione magno aspicientiū terroze p celū hoc anno delapsus est: Et sunt q scribāt hoc eodē anno q̄sdā bestiolas multiplicato numero in oriēte e celo cecidisse: quarū corruptione & fetore execrabilis pestilētia subsecuta est.

6547 1548

¶ Pestis lugubris & miserāda hoc anno incepit: & p tres annos p totū pene orbē debachata ē: q̄ primo in asiaz apud Indos ob easdez bestiolas incipiens passim per prouincias irrepens vsq; in britannos & omnes gentes adeo deseuit: vt vix decimus quisq; ex millesimo homine superfuerit: & pleraq; loca prozsus derelicta sunt.

¶ Judei omnes qui in germania erant his tēporibus cōbusti sunt: eo q̄ omnis regionis putcos into

ricare fuerunt annixi: vt multi eoꝝ cõfessi sunt.

¶ Joannes francoꝝ rex hoc anno Philippo patre defuncto francis regnare cepit: ⁊ regnauit an.25. hic cum Eduardo angloꝝ rege bellũ a patre ceptum prosequẽs sexto regni sui anno in pitiriẽsi agro superatur: ⁊ cũ Philippo eius filio capitur: ⁊ in ea qdem clade pmaxima Gualterus athenarũz dux; quẽ apud florẽtinos tyrannidem exercuisse diximus: vna cũ .xx. milib⁹ gallis interfectus fuit: Verum tertio ca 1350 6549
lendarũ Iunii anno ipse Eduardus animi magnitudine motus Joannem ipsum cum oĩb⁹ captiuis hac cõditiõe liberauit ⁊ dimisit: vt nunq̃ cõtra se bellũ gerere psumeret: sz nõ ita multopost fidefragus Joannes hic pacem rumpẽs Eduardum ab integro arma capere: ⁊ cũ vsq; ad internitionẽ persequi impulit Armatis igitur cẽtum ⁊ quinquaginta rostratis nauibus ingentẽ exercitũ ꝑ Joannẽ in galliam duxit: ⁊ maxima clade vniuersum regnũ diu affecit.

¶ Jacobinus carrariensis: quẽ diximus Marsilii interfecisse: hoc codẽ anno postq̃ quatuoꝝ annis in patauio iceptra tenuisset: ⁊ ipse a Guilielmo eius ex pellice filio interficit: cuius parricidij hec cã fuit q̃ Guilielmus cũ quodã milite cõtendens ab eodẽ cõtumelioſe spurius appellat⁹ est: Qua cõtumelia perturbatus mox vt domũ regressus est patrẽ in secreto accersiuit: ⁊ gladio impetens eũ cõfodit ⁊ interfecit: ac statim in tẽplo diui pris Augustini eũ sepeliri fecit. Hoc.n. gestũ est vt nõ euacuẽt verbũ Christi qui ait: q̃ qui gladio serit: gladio peribit.

¶ Forestinus de forestis Bergomẽsis abauus meus vir domi nobilis: sz virtute ⁊ animi magnanimitate nobilior hoc ipso anno post multos a Joãne vicecomite archiepiscopo ab cõsilij ⁊ ingenij magnitudine, susceptos honores ⁊ dignitates ac pfecturas apud Bergomũ ciuitatez suam grãdeuus: ⁊ plenus dierũ diem obijt ⁊ ibidez in claustro beati Stephani ordinis predicatoꝝ celebri pompa sepulchro marmoreo adhuc extante sepultus est.

¶ Canẽ vero secundũ scaligerũ Mastini pncipis filiũ hoc anno pre defuncto verone pncipatũ sumpsisse tradũt: in quo qdem regno vixit annis .42. Mastinus aũt huius genitoꝝ tres legitimos genuit filios Canẽ. s. hũc Segnoriũ ⁊ Albuinũ: sed ex pellicibus multos inter quos Frignanus vnus fuit vir audacissimus: qui anno quarto principatus canis: dum ipse dominus Canis Bolçanũ oppidũ recreã di animi causa se cõtulisset: cõspiratione excitata vrbis dñatũ ipse mox occupauit: ⁊ Canẽ ipsum cũ fratribus exclusit: Quo viso Canis: vt erat alio ptãtissimo cõfestim adiuuãtibus Philippino Gonçaga ⁊ Estẽsibus cõgregato exercitu suo vrbẽ obsedit: ⁊ post multas occidiones in die carnisprimij vrbez diu ⁊ acriter oppugnatã recepit: ⁊ cõfestiz de Frigano: alijsq; seditiosis suppliciũ sumpsit: Verũ cum postea bancobzẽ nimiũ in ciues crudesceret: a Segnorio eius germano sequẽti anno. s. 1355. die .14. decẽbris interceptus ⁊ obtrũcatus fuit: Atq; ita ipse Segnorius frater vna cũ Albutio fratre cõsentientibus ciuibus vrbis principatũ sibi desumpsit.

¶ Cometes hoc ãno sub Septẽtrione decẽbrio mẽse apparuit: quo extincto statim graues venetorum estus subsecuti sunt. Et celestis trabs prioꝝ ardente parte p celũ labi visa est.

¶ Philippus patricius genuẽsis ex nobili ⁊ pmaria vrbis familia auria nũcupata natus sũme prudẽtie ⁊ eloquij admirãdi vir ac naualis belli peritia insignitus: cui certe in cisdẽ virtutibus apud genuẽses nõ inueniebaꝫ par: bisdẽ tẽporibus a genuẽsibus ꝺ venetos naualis belli dux pficitur: qui magistratu suscepto cũ audisset venetos in Grecia genuẽsiũ classez cõfregisse: ⁊ decẽ coꝝ triremes captiuasse: vt erat ingẽtis animi vir ⁊ clarissimus impatoꝝ repẽte ex Genua in greciã traijciens: venetoꝝ classez cũ ingenti fragore ⁊ strepitu inuasit: ⁊ vniuersam cũ maxima hostiũ occidione disrupit ⁊ dissipauit: Quib⁹ gestis ⁊ Methonen ⁊ Corona vrbes ⁊ insulã Eubœam ⁊ Negropontẽ insulã traijciens: ⁊ Chium insulã venetis parentẽ inuasit: ⁊ illã cũ vrbe vi cepit: Inde ad Micropontẽ insulã traijciens: ⁊ Lemnum

sue religionis lucē deduxit: vñ ⁊ magistꝛ sniaꝛ non insulse cōmētatus est. Sup epistolā etiā ad hebreos scripsit: ⁊ sup cantica canticoꝝ mirabilem expositionē fecit: cōnectēs Paulū apostolū Salomoni: ⁊ nouū testamētū veteri: cui⁹ pncipiū ē: ale duo cherubin: quodlibeta ēt duo parisi⁹ disputauit: atqꝫ alia multa edidit opuscula: monasteriū deinde diui Augusti. Sauone: qō extra vbē erat sua impēsa prope reduxit: In cuius deinde instauratione ⁊ ampliatione: ⁊ nos p sex annos plurimo sudoꝛe laboꝛauimus: Moriens deniqꝫ non sine sanctitatis nomine Bergomi iuxta maius altare celebꝛi sepulchꝛo a se structo sepelitur.

¶ Guilielmus patria cremonēsis ipsius eremitaꝝ ordinis generalis pꝛi: ⁊ postmodū Nouarie vbis eps ⁊ ipse hec ipsa tpa tū doctrina celebꝛi tū moꝛū sanctitate: tūqꝫ eloquētia plurimū decoꝛauit. is nāqꝫ postea ꝙ.16. annis generalat⁹ offitiū ꝓptime exercuisset a Clemēte pōti. pp ipsius excellentiā ⁊ multaꝝ rerū cognitionē nouariensis ecclesie eps designat⁹ fuit: in quo gdē pōtificatu beatū pꝛem Augu. imitaturus. xij. sui ordinis frēs secum hꝛe voluit: cū qbus sacra faciēs canonicas hoꝛas nocturnas pariter ⁊ diurnas quottidie vigili cura psoluebat: Beide in suo epatu multa edificia vetustate collapsa restituit ⁊ cultioꝛa reddidit: ⁊ castellū in predijs epatus maxima ipensa condidit: Diui aūt pꝛis Aug. coꝛpus a Joāne. 22. cū maxima ꝓuilegij ꝓrogatiua obtinuit vbi ⁊ locū celeberrimū vna cū sepulchꝛo marmoꝛeo toto mūdo celeberrimo cōstruere fecit: sꝫ ⁊ cōuentū cremonēsem ac nouariensem maxima impēsa auxit ⁊ infinita propemodū beneficia ordini cōtulit.

¶ Antoni⁹ ꝓterea Rāphegulus natiōe gennēsis ei⁹ ordinis theologus ⁊ declamatoꝛ sui seculi celeberrim⁹ etiā ipse hec tpa predicādo docēdo monēdo ⁊ castigādo clarioꝛa reddidit: q ⁊ xpianis populis ad bene beateqꝫ viuendū verbo pariter ⁊ exēplo quoad vixit incessanter viā optime ostēdit: Eius aūt plurima in declamationib⁹ extāt adhuc opuscula qbus predicatoꝛes plurimū vti cōsueuerant.

¶ Bonomin⁹ bergomēnsis medicus ex clusono oppido oriūdus p hoc tēpus diuina q̄dā medendi disciplina illustrat⁹ oēs sui tēporis medicos excelluit: ac q̄dā in medicina obscura multis questionib⁹ explanauit: ⁊ tractatuꝫ quendā de venenis cōposuit.

¶ Thomas florentinus medicus dim. quondā medici filius bisdē tpibus nō inferioꝛi ingenio famaue patri subsecutus etiā de arte medēdi summā pulcherrimā post se reliqt.

¶ Bartolus saxoferrateus iurecōsultoꝝ supioris seculi pnceps: ⁊ ciusdez professionis copiosissimus explanatoꝛ Cyni ⁊ Jacobi bothigarij doctoꝝ discipulus: auditoꝛ: his qꝫ tēpoꝛibus vniuerso mundo ca in doctrina admirabilis fuit q ⁊ ꝑcteris legū interꝑtibus in digesto nouo ⁊ veteri ac infoꝛciato: necnō ⁊ in reliqs legū codicibus ꝑclarissima edidit cōmētaria: quoꝝ celebꝛitate atqꝫ ꝑstantia ipse vulgatissimus habitus est. Scripsit ⁊ Tyberiadis tractatū: ac aliū de guelphis ⁊ gibellinis. Feruñ etiā eius preclara cōsilioꝝ volumina. Obijt aūt anno dñi. 1355. etatis vero qnquagesimo sexto.

¶ Franciscus Tygrin⁹ pꝛia pisanus iurisc̄ōsultus p hoc ipsuꝫ tēpus ⁊ scientia ⁊ vite sanctimonia a pluribus laudat⁹: qui ⁊ ipse nōnulla in legibus cōmētariola scripto mandauit.

¶ Franciscus q̄ꝫ albergottus natione aretinus solidus legū doctoꝛ: ⁊ explanatoꝛ Bartoli amicissim⁹ ⁊ familiaris ac imitatoꝛ per hec ipsa tēpoꝛa quedā extantia cōposuit.

6552 1353 Nocētius ei⁹ nois sextus papa pꝛia lemonicēsis Stephanus antea vocat⁹ iuris vtriusqꝫ cōsultissimus hoc anno in calēdas decēbꝛis Clemēti pōti. surrogat⁹ sedit annis. x. iuste gerrime vite magneqꝫ cōstātie ⁊ seueritatis vir: q ecclesiastica beneficia nō nisi religiosissimis ⁊ doctis viris vnq̄ cōcedere voluit. Qui inito pōtificatu statim sub anathematis pena oib⁹ epis ⁊ religs ꝑlatis mādauit vt ad sua beneficia ꝓficiscerent. Ipse aūt vt ceteris cēt exēplo cōfestim ipensam domesticā minuit: ⁊ familiā suā viroꝝ vtriqꝫ ꝓbatissimoꝝ ad honestū numerū redigens: ⁊ vt id cardinales facerent edicto acerrimo mādauit. Auditoꝛibus ꝓterea sacri palacij salaria cōstituit ne muneribus coꝛrūpi ob inopiā possent: Hic in victu suo parcus fuit: sꝫ in bellico sumptu largissimus hitus est. Hui⁹ vo suasione ⁊ prudētia iter genuēses ⁊ venetos deniqꝫ fedus initū est. Multaqꝫ eccl'ie ditionis oppida ⁊ loca a tyrānis iādiu occupata p egidiū legatū repetijt: Ac iter pisanos ⁊ florētinos pacē ꝓposuit: atqꝫ tumultuāte Roma ciuitate in creādis Senatoꝛib⁹ eoꝝ discordiā optime sedauit: atqꝫ ab eisdē obtinuit vt senatoꝛē ipse externū mittere posset. Et qnquagesimonono dñi nr̄i Jesu xpi anno supra millesimū tricēsimū Raymundū de gēte ptolomea senēsem p̄mū externoꝝ senatoꝛū Romā misit: q p annū senatoriū munus gessit. Et post eū Ludouicū de Roma pisanū ⁊ vngarū saxoferratēsem: q semestrez vterqꝫ senatū habuit. postea Thomā spoletanū q p annū gessit. Ad cui⁹ anni finē exorto tumultu creati sunt se ptē reipub. reformatoꝛes q senatus potestatē gesserūt: Ad qs deponēdos Hungonē lusignanū Cypꝛi regē ab expeditione in turcos ducta reuersuꝫ Senatoꝛē misit. Et post eū Paulus Argenti comes capelli spoletani senatoriā gessit. Cōstituerat aūt classem maioꝛē in Turcos mittere sed multis animi pturbationib⁹ afflictus destitit: qbus malis anno pōtificat⁹ sui xpo mortuus est. ⁊ in monasterio diui Andree carrusiensiū ordinis: qō ipse extra Auinionē ꝓpꝛijs ipēsis extruxerat ⁊ dotauerat: sepultus est.

6553 1354 ¶ Marinus Faleranus huius nois tertiꝰ qnquagesimusseptimus venetoꝝ dux Andree dāculo duci hoc anno suffectus ducauit mēses. 7. ⁊ dies. 6. Vir qdē ambitiosus ⁊ malignꝰ: q dū sibi vniuersaꝫ rē publicā vsurpare lic̄etia q̄siuisset: a senatu deꝓhensus ⁊ captus atqꝫ cōuictꝰ apud palacij scalā vniuerso spectāte populo securi percutit: ⁊ dignū maloꝝ suoꝝ exitū obtinuit: Vtqꝫ cū eo nōnulli plebei com-

plices: vz Saplicida calderarius: z Bertucifredus: ac quidā alij quos oēs in patibulo appendere fecerunt: Huius autē corpus apud predicatores sepultum fuit.

¶ Joānes aūt Gradenico admodū senex post mortē Marini bonoz oiuz suffragijs. 58. venetorum dux suffect⁹ ducauit ānos. i. z mē. z. vir certe sapiētissimus: z dūaz būanarūqz litteraz ac iuris ap̄me eruditꝰ: atqz tāto magistratu dignissimꝰ: q pulsis z sopit⁹ seditiōibꝰ rēpu. optīe p tēpoze gubernauit. ve rū: cū multi seditiosi ad Ludouicū vngarie regē ex vrbe veneta cōfugissent: illū impulerūt: q cū q̄draginta armatoz milibus p obtinēdo Tarusio ꝯ senatū ducēt: g in agro Tarusiano cuz ipis seditiosis venies vrbē z agrū incēdijs z direptiōibus plurimū lacerauit: Quāobrē respub. venet⁹ tūt⁹ z extra admodū cōquassata fuit: Hos aūt cū Jnnocēti⁹ pōti. ad pacē diu reducē tētasset: frustra laborauit. Beniqz z hic cū maximo reipub. detrimēto defunctꝰ fuit. Et sepultꝰ apud fratres minores sepelitur. 1355 6554

¶ Bernabos z Galeaci⁹ vicecomites Stephani filij: hoc āno Joāne archiepō patruo defuncto i mediolanēsi regno ābo successerūt: g ꝓcipatu susceptō stati cū venet⁹: aliisqz socijs ciuitatib⁹ fedus pepsse runt: Sz paulopost cū sola Genua maritima ab eis defecisset: z stati e Bononia legati suggestiōe subsecuta ē: quā cū Bernabos recuperādi cā bello ꝑmere cepisset: z ipam durissima obsidiōe vrgeret: legat⁹ apostolic⁹ qui erat cisterciēsis ordis abbas: cōfestim in societatē belli: accitis philippino Gonzaga z Cane Scaligero: aliisqz plurimis ditiōis sue vicarijs ad dimittēdū bellū in brixianos duxit. Sed Bernabos brixianoz piculo ꝑmot⁹ relicta Bononia z Regio in hostē ꝓficiscit: z apud mōtemelarū agri ipi⁹ brixiani oppidū inimicū adoritur: a qbus stati fusus z fugat⁹ cū paucis Brixiā se cōtulit: z ab inimico ꝓsecut⁹ ibidē vix menib⁹ ab eo se tutari potuit. His statib⁹ rebus mox Galeacius ei⁹ germanus mortez obijt: z filiam vnicam ex Blanca Sabaudiani principis filia susceptum noīe Joannē Galeaciuz post se heredem reliquit. Rebusqz ecclesie sopitis: z Bononia omissa cum creuisset Joannes Galeaci⁹ cum patruo Bernaboue regnū diuisit: in qua gdē partitiōe ꝓmo Bernaboni placentia: parma: Cremona: laudū: crema: brixia: bergomū z comū cū dimidio mediolano obuenit: Joāni galeacio marie vo papia: Verdona: Bobiū: Alexādria: nouaria: vcelle. cetereqz ciuitates ad alpes vse cū reliq̄ mediolāi mediotate obuenere. Bernabos aūt rang̃ etate maioz mediolāi regni sui sedē posuit. Galeaci⁹ vo papie cōmorari statuit. Atqz eo mō ābo regnauerūt ānis. 26. in qb⁹ maxie simultates z odia: vt sit: inf eos exarser Tādē cū galeaci⁹ ad firmādā pacē ꝑpetuā cū patruo catherinā ei⁹ ꝓsobrinā Bernabonis filiā duxisset vxorē: z ab ea didicisset multas ei mortis insidias a socero bernaboue fuisse īrētas: ipe ad p̄canēda mala ānno dñi. 1382. patruū bernaboue dolo ꝓpbēdit: z i triciana arce munitissima ꝑpetuo carceri mācipauit vbi paulop⁹ aidoloz egritudie ōcta vitā cū morte ꝓmutauit: r luct⁹ p⁹ se mlt⁹ filijs ex carrariēsi vxore susceptꝰ: q̄z p̄m⁹ Carol⁹ fuit: g sublato ꝑe ad armināciū ꝓcipē se ꝓtulit vbi ioānē noie picenū gēuit. ioānes q̄qz galeati⁹ bernaboue capto oē regnū mediolanēse sibi subiecit: z oēs bernabo. filios e ẏgno ōpulit 1356 6555

¶ Joānes delphin⁹. 59. venetoz dux ioāni gradenico suffect⁹ ducauit ānis. v. z mē. z. Hic vir prudētissimus bit⁹ cū apud tarusiū ꝯ oēs cāpi ꝓuisoz exisset ex senatusco⁹ulto dux creat⁹ sub ducali bireto z vexillo venetias stati ꝓcessit: g mox ab vngaro pacē expostulās eā ab ipso ꝑbūanissime ipetrauit: q timore liberatus mox ꝯ genuēses cū imperatore cōstātinopolitano fed⁹ iniit: z ingēti classe ꝓparata euestigio genuēses inter Cōstātinopolī z celebidiné adoriūtur genuēsib⁹ iniquo aduersāte vēto: cū gb⁹a vespera vnius diei vsqz ad alterā diē hyemalis ipis pugnauerūt. Hos tamē genuēses cū turpissima fuga z ingēti cede fugauere. Dux aūt tātā genuēsib⁹ cladē illatā iniquo ait ferēs reintegrare classez cū cathelānis dispositi: ac sic ad recuperādā vexatiōné sequēti āno nō longe a Corsica insula p Nicolaū pisanū Genuensiū classez intercepit: z eoz triremes q̄draginta viris onustas demersit: z maximū genuensib⁹ man

carrariū statiz ad ecclesie federa cōtra Bernabouē z reliquos vicecomites traxit: Qui oēs cōiuncti aduersꝰ Bernabouē regiū lepidi de mātuano z mutinā de ferrariēsi ac Bononiā agitāte bellū gererēt.

6558 1359 Acciditqz tūc bernabouē suspari: multosqz suoz capi inter quos fuere Ludouicꝰ vicecomes Bernabonis ipsiꝰ ex pellice filiꝰ: Andreas pepulꝰ bononia pulsus: Symbaldus Ordelaphꝰ paulꝰ mirādulanus Guido foliane⁹: Azo corrigiēsis: Gulielmꝰ Caualcabos cremonēsis in manu saucius vix ausugere potuit: ac sic legatus ipse totū vicecomitū statū in cōfuso posuit: adeo vt de ipso actuz esse videret. permoti aute vicecomitū calamitate frācie z cypri reges legatos ad Egidiū Cesene tūc manēte miserūt oratum: vt pacē vicecomitibꝰ ꝑcedēr: Quoz precibus ꝓmotꝰ legatus: vocatꝭ ad se belli socijs ipsis ꝓsentibus pacē vicecomitibꝰ redd:dit: Cuiꝰ rei cā multi q ab ecclesia discesserāt: statī Egidio dedītionē fecer Ben:qz cū Vrbanus pōtifex ex Auinione Romā venisset Egidiꝰ rōnē admīstrate reipub.ci reddidit: z moz legatiōe cessit: q cū pōtificē ex Cozneto in lateranū associasset. Inde Egidiꝰ Viterbiū geturus redijt: vbi tertio mēse post diē obijt: z Assisiū ei⁹ venerabile cozpus delatū in diui Frācisci basilica bonorifice sepultū fuit in tumulo a se dum viueret condito.

¶ Nicolaꝰ estēsis eiꝰ nois secūdꝰ magnifici dñi obizonis viri potētissimi filius: hoc āno: vt aiunt patruna cū Alberto fratre in regno ferrarie z mutine succedēs regnauit cū ipo annos fere.35. vir certe eloquētissimus: z multa clemēna ac liberalitate insignit⁹: q lz de hostibꝰ multos celebrauerit triūphos tanta tamē claruit egtate z modestia atqz cōstātia vt numꝙ vel ꝓsperis successibꝰ insoleseceret: vel aduersis frāgeretur: de quo certe iuxta sui nois interꝓtationē dicē possum⁹: q: Nicolaus victoz laudabilis i terpretatur: quod ipse bene ostēdit: qa oibus in rebꝰ semper victoz extitit: z nō mō cōtra exterancos hostes: verū etiā cōtra ipsa sua peccata: vt vitia cōfixit: z de eis triūphauit. ac etiā potissimū ꝓ tuenda ecclesiastica libertate z facultate plurimū laborauit z depugnauit: z q̄ maxime cōtra Bernabouē vicecomitez plurima gessit bella: de qbus semp victoriā obtinuit. Et ꝓmo: vt dictum ē: illud apud montemelarum agri brixiēsis oppidū turpiter fudit z pfligauit: aliaqz vice victū z saucium ausugē coegit mlte suis captis. Eāobrē multꝭ cumulatis diuitijs Fauētiā vbē ab Wenceslao impatoze gallo vigintimilibꝰ nūmuz auri emit. Inde vt ipam ciuitatē facilꝰ cōtinere posset: ab eodē etiā Bagnacauallū noui nominis castellum emit: quā tamē haud multoꝓ Austozgio Adāphredo eā proditiōe adipiscēte amisit. Hic ipse mlta bñficia ciuitati Ferrarie ꝓtulit: z multꝭ edificijs clariozē reddidit: q cū nullū superstitē filiū suū pꝰ reliquisset: Nicholaū Alberti fratris filiū successozem habuit.

6559 1360 ¶ Pagannus genuēsis ex primaria ac preciarissima vbis familia auria natꝰ: vir rebus bello gestis clarissimus: z cū omni antigtate comparādus: quē certe genuēses Alteū Themistoclem grecuz in patria sua merito appellare possunt: hoc āno a genuēnsibus classis imperatoz deligitur: qui audiēs impatorē grecum: regēqz arogonū: ac venetos cōtra genuēses cōspirasse: z cōtra eos classem permaximā cōparasse z in eam quātas potuerāt copias cōgregasse: z cū eis aduersus genuenses surrexisse. Ipse: vt erat animo intrepidus magnā virtutis sue dedit experiētiam. Nā cū sexaginta tātum triremibꝰ trāram classem inter Cōstantinopolim z Calchidinē seu Calcedonē: aduersante sibi etiam vēto intrepidus cum ingēti z prestāti aio expectauit: z oēs eozum impetus sustinuit: z lz hostes potētioꝛes: z multo plures: lz ventū cōtrariū: licetqz mare infestū haberet: cōtra eos tamē magnaūs hic z semper memozādus imperatoz a vespera diei vsqz mane byemali etiā tempoze pugnā sustinuit: z de eis tādez victoriam cum ingēti cede obtinuit. In qua greci fugiētes venetiz z catbelani maximā cedē z cōfusionē sustinuerunt: prefecto catbelanozū occiso. Sequēti autem āno cum veneti z catbelani inscio pagano apud Cozsicam insulam genuēses aggressi fuissent: z quadraginta eozū triremes hominū plenas cepissent ac dimersissent: Pagannus hoc audēs: trāramqz suozum cladem nō sufferens ab integra maximam etiam sibi comparauit classem. z in greciam statim trajciens apud Sapientiam peloponesi promōtozium Venetos aggrediens eos mira felicitate superauit: ac profligauit: ac Nicholaum pisanum eozum classis prefectuz cuz quinqz milibus captum genuam cum multis triremibus z diuitijs innumerabilibus sub triūpho perduxit. Ac sic non solum patrie: sed z grecie totius salus hic victoriosissimus imperatoz quoadiuxit extitit: z non modo que diximus: sed z alia innumerabilia facinoza strenue gessit: que in annalibus Genuensium optime z diffuse habentur: ꝓ quibus immortalem z eternam consecutus est gloriaz. Mauelut alter Themistocles iste de instantibus quibuscunqz verissime iudicabat: z de futuris q̄ callidissime conijciebat.

6560 1361 ¶ Laurentius celsius seragesimus venetoruz dux Joanni predicto duci hoc anno suffectus ducauit annis quattuoz: vir etiam nauālis belli insignis: qui z ipse multa in classico bello strenue gessit: q cuz classis prefectus esset: z nō longe ab vbe consisteret absens oium cōsensu dux electus fuit: qui sua sapientia: lz incommoda a genuensibus pertulisset: nō minoza z ipse ipsdem intulit damna: Adoriens deniqz cum multo reipublice incōmodo apud sanctam mariam Celestinozum lepellitur. Ac sic nunc tertio decimo huic libro finem imponemus: quum ea que sequuntur ꝓpter nouas religiones: z maximas scismatum perturbationes longam exigant oratiōnem.

¶ Fratris Jacobi philippi Bergomēsis ordinis fratrum eremitarū diui Augustini in cōmoda historia nouissime congesta: cbronicarū supplemētū appellata: Liber q̄rtusdecimus feliciter incipit.

Rbanus eius nominis quintus papa patria lemouicensis mona chus sancti Benedicti Guilielmus antea vocatus: sanctiq; Victoris apud massiliã abbas tũc apud viceco mites in Italiaq; legatus degẽs Innocẽtio hoc ãno suffect⁹ sedit ãnis.8.t mẽ.5. Decretoꝝ doctor t singular⁹ vtut⁹: ac vite scissime vir: q põtificatu susceptο ad tuẽdã libertatẽ ecclesiasticã t ipse animũ adiecit: t Egidiũ hispanũ: sicut dictum ẽ iterato cũ maxia auctoritate legatũ in italiã misit: q bernabouem vicecomitẽ deuicit: t oia in pace redegit: gb⁹ gest⁹ ipse põtifex quinto põtificatus sui ãno Romã vẽit: vbi t multas edes: tũ ibi: tũq; viterbij: t i mõtefiascone ꝓstruxit: ibidẽ ẽt aplorꝝ capita diu q̃sita tãdẽ apud scascõrũ inuenit: t locellis argẽteis ꝓdẽs in lateranẽsi basilica apud ipsi⁹ mai⁹ altare cũ magna veneratiõe põite pplo collocauit. Celebrat. n. in honore eẽ ppl hoiuq; ignorãtiã. Crucẽ et⁹ ꝙ turcos ꝓdicari iussit. Ad hũc. n. btã Brigidã suetia pincipissa a xpo ꝑmonita Romã vẽit: cui regulã ab ea ceptã ꝓfirmauit: Insup t Joãnẽ Banchet Ro. recessur⁹ãglicis copijs tãdẽ pfecit: q̃s. s. Egidi⁹ in italia ꝓfuauerat: t cũ Bononie sub legato Romãdiole relict: t hijs gestis cũ in gallijs reuers⁹ fuisset apo massiliã defecit. | 1365 | 6562

Pisani q supiori ãno ꝑ florẽtinos bellũ sumpserũt hoc ãno a florẽtinis Galeoto Malateſta Bucadeo terribili cõflictu susi ac pfligati sunt vt ad spectaculũ florẽtini populi mille pisanorum Florẽtiã incurrib⁹ importati sint: t per vniuersaq; vbẽ ignominiose vecti sunt. Quãobrẽ pisani in gãbacurtos eoꝝ ciues prepotentes oẽ crimẽ retruserũt: q pecunias reipu. subtractas militibus non persoluissent. Et ideirco Joannem Angelum exulem Bernabouis amicum reuocarunt: qui veniens Gambacurtos ciuitate expulit: t ciuitatem omnẽ breui in suam potestatem redegit. pontifex tamen postea inter pisanos t Florentinos pacẽ composuit. | 1364 | 6563

Marcus Cornel⁹. 61. venetoꝝ dux p⁹ Laurẽtiũ ducẽ fact⁹ ducauit ãnis. 3. vir certe erudit⁹ t oium sue etat⁹ eloquẽtissim⁹: Eãobrẽ a senatu psepe legat⁹ t orator emittebat⁹. t dũ aliq̃do apud Carolũ Cesarem legatiõe fungeret⁹: cõperta bois eloquẽtia eq̃stri dignitate insigniuit: Die itaq; magistratu inito: bellũ cõtra vngaros iãdiu sopitũ excitauit: t optime gessit: t rẽ suã pub. q id tẽpus ꝓfuauit. Moriens tãdẽ in maiori capella fratrũ predicatoꝝ sepeliri iubetur. | 1365 | 6564

Nicolaus acio⁹ eques florẽtin⁹ vir strẽnuus t in reb⁹ gerẽdis sapiẽtissim⁹ hoc ãno in Apulie regno Joãne regine nolẽ gubernator existẽs ãno etat⁹ sue quinquagesimosexto Neapoli mor⁹: Quo mortuo: nõnulli tumultus in ipso regno t puincia exoriri ceperunt. | 1366 | 6565

Ordinis sancte Brigide initium.

Brigida virgo Christi deuotissima natiõe germana Suetie, puincie pnceps t dña: hoc ãno spũ diuino impulsa: cũ nouã religionẽ mõasterioꝝ duplicitũ. videlz virorũ t mulierũ excitass⁹: t ist⁹ituisset ad Urbanũ põtificez, p huiusmodi religiõis cõfirmatiõe: ac deuotiõis cã ex puincia seu regno suo cuz magno religioso ac hõestissimo comitatu Romã vẽit: a quo benignissime excepta ob ei⁹ sanctitatẽ atq; ꝓphetiã põtifex ipse regulã sibi a deo dictatam libẽtissime cõfirmauit. Huiusce tamẽ religiõis prim⁹ auctorẽ t istitutorẽ diuũ Basiliũ ep̃z in grecia fuisse dicũt: Quã gdẽ religionẽ Brigida spũ sancto inspirata hoc mõ instaurare t renouare visa est: vt. s. virorꝝ edificia cõnexa haberẽtur. Habitatiões tamen ita seiunctε: vt de vna ad aliã nisi vrgẽte necessitate trãsire posset: Eorꝝ tamẽ basilicã censuit eẽ ꝑmunẽ: ita vt fratres in inferiori parte: sorores vero seorsiuz in superiori officium expleret⁹: quorum plane monasteriorũ principalẽ curam abbatisse esse voluit. Fratrib⁹ tãtummodo diuina mysteria assignauit: quoꝝ vnus esset qui confessor aut prior appellaretur: t alijs preesse decreuit. Ea quippe mõasteria: possessiones t ꝓuentus habere statuit ad fratrũ t sororum sustẽtationem: Quorum omniũ victus t vestitus abbatissam spectare decreuit. Nec huiusmodi fratres aut sorores monasterium egredi presumerẽt: nisi magna t euidẽti necessitate: ac de abbatisse licẽtia. Eiusmodi etiã fratres ac sorores per epos ꝓfecrari iussit. Hij aũt religiosi t tã femine q̃ mares griseis vestimẽtis vti iubent⁹ cuz clamyde nihilomin⁹ grisea cũ rubea cruce desuper carnibus vtũtur: t nihilominus diui patris nostri Augustini regulam profitentur: addit⁹ Brigide sancte cõstitutiõibus. Et tã in fratribus q̃ in sororib⁹ certũ assignauit numeꝝ Que oia ipsa sanctissima virgo Brigida a deo sibi reuelata: t dictata cõfessa est: Quãobrem ipse Urbanus ponti. t relig summi põtifices plures eãdem regulã auctoritate apostolica speciali priuilegio approbatã t cõfirmatam eẽ voluit. Hec. n. ꝓphetico dono plurimũ claruit. Nõnulla de futuris predixit. t q̃maxime tanq̃ Daniel ꝓpheta de quibusdam regnis cõsumandis: que oia scripto mãdauit: t apud multos in precio habetur. Apud italiã autem huiusmodi religionis pauca habẽtur mõasteria. In suetia quidẽ t germania magna gdẽ t plurima ac opulẽtissima cẽ ferũtur. hij sane religiosi secularũ ꝓfessiones alioꝝ more audiũt.

Ordo Jnclusatorum.

Ordo inclusatorũ fratrũ Urbano isto psulãte apo Senã Etrurie vbẽ initiũ sumpsit. Hi p⁹ nanq; turmatim p domos singulari habitu induti religiosoꝝ more cũ iugenti charitate t simplici quadã religiositate in sudore t labore manuũ suaꝝ in vnũ viuẽ t deo seruire ceperũt: Quos quum summus idez põtifex ad se Romã vocass⁹: eorũ quidem viuendi modũ plurimũ approbauit: t q se laudatos cũ tuni

ca alba: ⁊ caputio cõtemptibili sibi ꝓ hitu dat(abire ꝓmisit: ⁊ ad eoꝝ protectionẽ cõfestim nepotẽ suũ vix grauissimũ ⁊ religiosissimũ in ꝓtectorẽ assignauit: Qui ⁊ ipse mox ad honestãduz religiõis hitum auctoritate sibi cõcessa gryseã clamidẽ desup deferẽdã sine calciamẽtis ꝺtulit: atqz eos ⁊ gratijs ⁊ ꝓuilegijs plurimis cõmunuit: ⁊ per ꝓuilegiũ speciale illos clericos apostolicos nũcupauit. Hũc aũt pluri mum multiplicati: ⁊ per oẽs ferme Italie ciuitates diffusi bom p̃ej ⁊ optime vite habentur.

¶ Ordo canonicorum regularium.

¶ Ordo itẽ nou⁹ canõicoꝝ regulariũ q vulgariter scoperini nũcupati etiã in senẽsi agro loco sancti sal uatoris per hec tẽpora a venerabilib⁹ religiosis ⁊ patribus Stephano vz ⁊ Jacobo ãdrea natiõe senẽsi bus ordis eremitaꝝ diui augustini ũtiũ sumpsit: ⁊ breui magno in p̃cio euasit: Qui qdẽ ordo ꝯgregatõ sancti Saluatoris appellata fuit: Quã quidẽ cõgregationẽ postea Gregor⁹ vndecim⁹ huius Vrbani successor approbãs insigni ꝓuilegio inter canõicos regulares annũerauit: Hi plãe religiosissimi viri in ter ceteros exist̃ut: q ob mẽoriã: reuerẽtiãqz sue ꝑme religiõis ⁊ pristini hitus semp claustrale figuz: vz habitũ albũ cũ scapulari albo: ⁊ hasta sup camisiã lineã deferre voluere: ⁊ q̃cũqz statuta ⁊ ꝑmas ordi nationes cõsueuere. Ex redditib⁹ eniz viuũt: nõ predicãt: sed cõfessiões alioꝝ moze audiũt: magni. n. p̃ ej: maioziſqz opinionis in dei ecclesia nũcusqz habiti sunt. viros enim integerrimo tum scientie: tum qz vite sanctitate protulit.

6575 1376 ¶ Andreas cõtaren⁹ sexagesimusse cũdus veneto ꝝ dux post Marcũ Corneliũ ducẽ hoc ãno ex ꝑcu ratore sancti Marci vno oium cõsensu lz ipso plurimũ renitẽte dux creat⁹ ducauit ãnis. ic. Quez certe veneti oẽs Rumã põpiliũ Ro. merito appellare possunt: eo q nõ fraude: nõ ambitiõe: nõ insidijs: non munerib⁹ aut precib⁹ ducatus mun⁹ acqsierit: immo ipse queſit⁹: rogatus: ⁊ precibus plurimis fatigat⁹: ac etiã coact⁹ illũ admittẽ vix voluit. Vnde in illo euẽit: quod de Carone legitur: q ꝙto sollicitius ho norẽ ⁊ dignitates fugẽt: tãto bonorib⁹ ⁊ fama illustrioz fiebat: q cũ strepitib⁹ vndiqz bellis ꝓnceps crea tus fuisset: aium p̃serti cõtra tot reges: totqz potẽtatus cõtra senatũ eleuatos seruauit inuictũ. Igitur ipso ducãte: ⁊ apud Vngaros Ludouico regnãte Andronic⁹ paleolog⁹ Joãnẽ callũ Cõstãtinopoita num imperatorẽ genuẽsium auxilio fretus: quib⁹ insulã tenedon premio ꝓmiserat imperio deturbare an nixus ẽ: que res certe maioris discordie inter genuẽses ⁊ venetos causa fuit: vt infra dicem⁹. Erãt tunc apud genuẽses Dominic⁹ Fregosi⁹ nouiter dux creat⁹: ⁊ apud patauinos Frãciscus senioz carrariẽsis patri in regnũ successerat. Genuẽses igit̃ decio Andree hui⁹ ducat⁹ ãno accitus in societatẽ belli Ludo uico vngaroꝝ rege ⁊ frãcisco ipo carrariẽse: ac Austerie duce: necnõ ⁊ Aglee patriarcha odiũ qõ in venetos iãdiu cõceperãt denuo ostẽdere conati sunt: ⁊ Lucianũ Auriã classis ꝑfectũ cõstitutũ: At ve neti q cũ perino lusignano cypri rege: ⁊ bernaboue vicecomite solũ sentiebãt Carolũ Zenũ ⁊ ipi sue clas si ꝑfecerũt: q cũ genuẽsib⁹ ꝓgredies ꝓmo suo ꝓgressu supioz euasit: ⁊ eoꝝ quiqz triremes cepit. Lucian⁹ ãt clade suscepta: vt erat ꝓtiatissimi ai vir maioze classe compata statim vniuersum mare adriaticũ in festo agmine discurrẽs maximũ incõmodũ ⁊ dãnum venetis intulit. Et cũ Jaderã oppidũ cepisz q̃ti die eneto ꝝ portũ ꝓturbabat paulopost in polã ducẽs ibidem vniuersam veneto ꝝ classẽ supauit: ⁊ ma xima cũ eoꝝ cede captiuauit. Oppugnabãtur ⁊ tũ alijs i locis veneti terra mariqz. s. a carrariẽsi ⁊ alijs i locis q̃s dixim⁹: iteri vo luciano i bello mortuo petr⁹ ei⁹ frater ei⁹ loco suffect⁹ cũ. 60. triremib⁹ ⁊ totidẽ nauigijs stati venetias hostili aio vẽit: ⁊ stati gradũ comaclũ: ⁊ captulas capiẽs dirept(ciuiũ bõis igne appoito pẽit⁹ exussit. Jnde in clugiã dirigẽs pari terroze cũ maria Venetoꝝ militũ captiuitate ⁊ cede cepit ⁊ destruxit: q̃ calamitate ⁊ iactura fract⁹ ꝓnceps: fractiqz veneti oẽs cũ terra: mariqz ꝓmẽrẽ: nec vllũ auxiliũ sperarẽt pacẽ ⁊ mitiçordiã a genuẽsib⁹ petiere: ⁊ cartbã ⁊ attramẽtũ mittẽtes obtulerũt se cas accepturos leges: quas genuẽses ipoſuissent. At genuẽses supbia elati venetoꝝ legatos reiciũt ni si se suaqz bõa ac mulieres traderẽt. Jã eniz genuẽses vniuersa circũquaqz venetoꝝ ceperãt castellã: ⁊ instabãt iã iã vrbẽ ingredi. ꝓncipes ãt veneti oẽs genuẽsiũ respõsis perturbati vltima desperatiõe ducti ad tuẽdã patriã: tuẽdasqz vxores ⁊ liberos(se accinxerũt: ⁊ stati ãte facies portus cathenis ferreis vndu ctis: positisqz lemnib⁹ ac scapbis qbuscũqz cũ singulis bõbardis. Eo enim nunc primũ bõbarde a quo dam theutonico eam ob rẽ inuẽte fuere: ac sic cũ q̃ta potuerũt vi veneti genuẽses post lõgaz pugnã repulere ne vlteri⁹ in eoꝝ estuarias ꝓgredi possent. Jnterim aũt Andreas occulat⁹ vir ⁊ inuictissim⁹ ꝓn ceps dũ acriter obsideret: ⁊ iã pene ciuitas cõmeatu deficẽt: Bernaboue vicecomitẽ: ⁊ Joãnem consta tinopolitanũ imperatorẽ amicos suos sollicitat: vt. s. Bernabos apud genuã: ⁊ impator apud perã Ge nuenses bellis lacesserẽt. Be venet(tamẽ certe actũ erat: si genuẽses tãtũmodo causs̃ent veneti cõmea tus mari ꝓtarj. At genuẽses mult(grauissimisqz bellis impliciti tãdem capta Justinopoli: polaqz in censa: ⁊ clugia deserta post multas datas: acceptasqz cedes vterqz popul⁹ diutino bello fessus Aymo ne sabaudiẽsium comite ꝓcurãte pacẽ hoc modo cõposuit. s. vt Vngarie regi vsqz ad decennium singu lo ãno veneti septẽ milia aureoꝝ psoluerẽt: ea tñ lege vt rex ipse nullibi in dalmatia sal fiei permitteret Vtqz patriarche aglegiẽsi in forojulio eadẽ mãeret cõditio: que ãte bellum fuerat. Bucib⁹ aũt veneto ꝝ genuẽsium inuũctum est: vt qsqz captiuos incolumes dimittẽt. Be preda vero vtrinqz capta nulla mẽ tio habita. Mandatum est preterea patauino principi: vt ab obsidiõe Tarusij recederet: vtqz arces ⁊ turres in stagnis ad flumin ũostia excitatas demoliretur. Terminiqz inter venetos ⁊ patauinũ posi ti sunt. Eaqz pax a dño mãdata septio calẽ. septembzis anni. s: 1381. confecta fuit bis optime gestis. Bn

dreas hic secūdus venetiarū oditor appellat⁹: ⁊ patrie pater perpulchre vocatus ē. Beniq; diex plen⁹ ⁊ bonox opex plenior sequēti āno genit in pace: sepultusq; in basilica sancti Stephani nostri ordinis cū tanto oīum gemitu q̄to vnq̄ antea quis sepultus sit.

¶ Bucum gennensium principium.

¶ Bominicus Fregosus p̄mus: vt credimus gennēsiū dux hoc āno ad instar venetox oīuq; consensu creatus ducauit ānis.12. Nullibi.n.in gennēsiū gestis inuēire potui Gennēses ātea duces habuisse nisi nunc. Sed nec Jacob⁹ de Uoragine theolog⁹ ⁊ gennēsiū ep̄s: q de ipsox gestis vsq; ad hoc tēp⁹ chronicā cōposuit vllā de ducib⁹ mētionē facē videt. Hūc igitur p̄mū ducē eox creāēduq; ē: Js itaq; Bñic⁹: vt res expostulabat: magni cōsilij ⁊ ai prestātissim⁹ vir fuit: q ⁊ petri germāi sui classis p̄fecti cōsilio ⁊ magnanimitate ac vtute vsus vniuersam cypriox insulā vi cepit: diripuitq;: ⁊ sibi subegit: ac tributariā fecit. Petrus.n. lusignanus Cypri tūc rex pro more regū solēne cōuiuiū in Cypro instituerat: quod ānis singulis facē p̄suenerat: Jn quo ⁊ gennēsiū ⁊ venetox mercatorū iudices quos Bailuos appellant: in uitauerat: Inter quos magna de p̄cedi cōsensu ptentio ē cepit. Cūq; rex p̄fector venet⁹ videret indignanti gennēses armis suā dignitatē cōseruare statuerūt: atq; ita tectis sub vestibus gladijs in regias p̄fecti sunt: Quod intelligētes veneti regē adeūt: ⁊ eidē insidias paratas dicūt: Qui cuestigio rē inuestigat⁹ faciens inuēti sunt gennēses cum armis in regiā esse: indignat⁹ rex ilico oēs gennēses rapi mandat: ⁊ furibundus p̄ sublimioē palatij locū in forū precipitari iussit: quod ⁊ factū est. Jnde nō cōtentus rex oēs per insulā gennēses p̄morātes pquiri ac necari cēpit: ita vt vix vn⁹ ex tanta clade superesse p̄miserit: q rē gestam in patriā renūciaret. Accepit tamē Bñicus dux: ac senat⁹ paulopost atrocissimā suox ciuiū iniuriā: Qui in vltionē erectus intra q̄draginta dies potētissimā classem armauit: ⁊ in Cypr⁹ per fratrem suū petrū misit: Cui⁹ aduentus vno ⁊ eodē mometo visus ⁊ auditus ē. petrus aūt q classi p̄erat:

Bernabos vicecomes: Joānez de Lisca: ⁊ Jacobū de pijs carpēsem in bergomēsem agrū cū exercitu misit: qbus ⁊ Joānes de Jseo miles cū octingētis viris auxilio affuit: q apud stezanū vicū cōtrā merinum iſtū pugnātes ⁊ cōfligētes post duras ⁊ atroces vtriusq cēdes ipse ꝫ hostes ⁊ nūero ⁊ viribus superiores existerēt nō infelicē exitū reportauit: imo regredi eos ꝑpulit. Eodēq; āno q fuit tertiꝰ ⁊ octogesimus supra trecentesimū gnto. s. nonas septēbris gibellini duce Zeno de cropello cū male pugnasset: in perniciē merini castrū bendene cū vniuersa terra inflāmauerūt: ⁊ ipsum prorsus euerterūt. Barnabone veniq; captiuato Galeacius dux cognita bois virtute ac magnanimitate cū ad se vocatū suū familiarē cōstituit: ⁊ magnis honoribꝰ ⁊ ꝑeminētijs ac ꝑuilegijs adhuc extātibꝰ honorauit: ac ꝑpter eius beniuolētiā vniuersam sulmarē familiā ciuē bergomēsez cōstitutēs singulari ꝑuilegio ab oī onere ciuilitatis exemit. Jdiꝑm ēt Joānes archiēpꝰ ⁊ mediolani dñs iāduđū effecerat.

Regoriꝰ. xi. papa natiōe ēt lemonicēsis petrus belfortis ātea vocatus sancte marie noue diaconus cardinalis. hoc āno Vrbano pō. i. suffectus sedit ānis octo. Hic Clemēti ex fratre nepos fuit: vir certe multe innocētie ⁊ placabilitatis: qbꝰ ex virtutibꝰ ab oibus plurimuꝫ dilectus fuit: q pōtificatu inito stati legatū in italiā misit: vt res ecclesiasticas receīseret. Jnita āt cū bernaboue vicecomite pace oia in ꝓturbatiōe fuere. erāt. n. oēs ꝓter venetos vicecomitibꝰ inimici: ꝓpter qō multa mala surrexere: Cū āt Gregorius ea mala q̄ in italia gerebant sue absentie ascribēt: ō reditu suo in italia cogitare cepit. Mouerāt etiā eū cuiusdā pōtificis verba: Cui cū Gregoriꝰ quadā cōfidētia familiari dicēt: Quare ad ecclesiā tuā epe nō vadis? Jlle intrepidꝰ respondit. Cur ingt summe pōtifex ceteris exēplū datur? ⁊ tu tuū epatū: tuāq; ecclesiā Ro. nō repetis? Quibꝰ verbis pōtifex motꝰ statim in rhodano fluuio parat vna ⁊. xx. triremibꝰ: aliā rē simulās ꝓfectionē aggressus genuā ꝓmo: deinde cornetū: ac postrēo Romā terrestri itinere Januario mēse peruēit āno. 1376. pōtificatus sui anno sexto: migratiōis aūt Romane ecclesie in gallijs septuagesimo: Quo aūt apparatu quaq; incredibili Ro. po. leticia susceptus fuerit nō attinet dicere. Oia ꝙppe in illa vrbe regia suo indigebāt aduētu. Menia ⁊ ecclesia ac ꝑuata edificia ruinā vbiq; mināban̄t: que ipse magna ex parte restituit. Nō dico de moribꝰ ⁊ vbanitatibꝰ vbiq; labefactat. Vrbs. n. que oliz vniuersuz mūdū ad vbanitatē redegerat: absente pōtifice ad maximā morū rusticitatē peruenerat. Collocata itaq; in vrbe Roma sede gregoriꝰ: sicut bonū decebat pastorē omnia circūspicere cepit. De medelaq; vulneribꝰ inferēda: cogitās pacē perneccessariā per legatos expetere ⁊ inter oēs cōponere cepit. Verū Florētini pōtificis potētiaz suspectam habētes eius pacē reiecere ⁊ nullū iniurie genꝰ ꝓtermisere quod in pōtificem transferri posset. Quibus malis permotus pontifex Florētinis anathemate notatis omnia interdixit. Sed Florētini omnia contempsere: ⁊ sacerdotes in vrbe contra ius faſq; celebrare coegerunt. Tum vero pontifex a precibus ad arma conuersus: conciliatis priꝰ omnibus alijs: cōtra Florentinos bellum mouit. Tādez vero cum omnia accurate egisset que ad pontificem pertinerent octauo pōtificatus sui āno quinto calendas Aprilis intolerabili vesice dolore migrauit ad dominū: ⁊ apud sanctā Mariam vie noue nouo sepulchro cum ingenti omnium gemitu ⁊ luctu sepultus est. Eadem enim mortis sue hora in auinionensi palatio ignis accēsus est. nec extingui vnq̄ potuit: quo aduſq; due ptes eiꝰ exuste fuerūt. Quo āt auctore incēsum fuerit ignoratur. Eo aūt sublato maximū scisma ⁊ ingēs patrū calamitas atq; discordia qualis nō fuit ab initio pōtificatus petri subsecuta est.

¶ Viri bello excellentes.

¶ Lucianꝰ auria patricius Genuēsis vir nobilissimꝰ hijs tēporibus etate florēs viribus ⁊ ai virtute ꝑstans a genuēsibus classis ꝑfectus designatus statim ve ut alter Claudiꝰ marcellus Romanꝰ magna virtutis sue dedit documēta. Js. n. egregiꝰ ac prestātissimꝰ impatoz factꝰ cū didicisset venetos pisano ore: gnq; genuēsium triremes in Romano littore ad Antij portū captiuasse statim duaz ⁊ viginti triremium classe sibi compata veloci cursu Jaderā venetoz vrbem peruenit. Jbidēq; infinita ꝓpemodum dāna venetis illata mox in poleti portu nauigauit: vbi ⁊ venetā vrbē classem viginti triremiū sedēte impetijt: pugnāsq; cū pisano classis ꝑfecto tādē superauit: ⁊ eidē decē ⁊ octo triremes abstulit: Verū duz victoria propemodum consumata foret: ⁊ eā Lucianus ipse aperte videre vellet cassidem sibi elevans lancea saucius interijt: vtranque tamē classem ⁊ victricem ⁊ victam Genuenses in Jaderam preter remiges perduxerunt: Jn eo autem prelio ad duomilia venetorum Genuenses captiuarunt preter eos: quos mare absorbuit.

¶ Petrus Genuensis ⁊ ipsa Auria familia natus Luciano predicto animi virtute non inferior apō genuēses per hec tempora maximo in precio existēs ab eisdē classis prefectus: seu admiratꝰ: Luciano sufficitur: eo ꝙ tanq̄ alter Hannibal pennus tāto ceteris ciuibꝰ prudentia ⁊ magnanimitate prestare videbatur: quāto populus venetꝰ cūctas maritimas gētes potētia anteibat. Hic itaq; Luciano mortuo nouē triremes ⁊. xxx. barchas classi pristine addidit: ⁊ statiz ex genuēsi littore profectus Jaderam venit: ⁊ inde oēm vim naualis belli sumēs cū. 60. triremibꝰ ⁊ totidē nauigijs in portū venetū cū magno strepitu peruēit: atq; ibidē grado: comaclo: ruino ⁊ carpulis vi captis ⁊ direptis stati incēdit: ibiq; cū didicisset venetos catbenas ferreas portui suo addidisse clugiā se cōtulit: quā egregie munitā atq; defensam tandē vi cepit: in quā cū sex milia hoīum clugiēsium ⁊ venetoz interfecisset: ⁊ vniuersam in direptionē militibꝰ dedisset velut alter marcellꝰ Romanꝰ muliez pudicitiā seruatā habere voluit. Jnde quoq; no-

6570 1371

ningentis ⁊ gnquaginta hostib⁹ captis Jaderam in captiuitatē trāsmisit: exinde etiā Bebas caput aggeris in vicumqz sancti Lazari ac matheman cū delatus omnia igni appositō ꝓcremauit: ⁊ Laurētiū etiā multis oppugnatiōibus potitus ē: Atqz inde pupillā vicuz petijt: trib⁹ milibus ab vrbe distātem: vt Venetias inuadēt: quā certe obtinuissz: lz mult⁹ bōbardis repelleret: si eius triremes ⁊ barche in canali agi potuissent. Unū qꝑ de imprudētia iste tātus vir reprehēdi potuit qꝑ maximū ꝓ modico obmisit Si enim clugiā omisisset: ⁊ mare cōmeatib⁹ venet⁹ clausissz: de venet⁹ certe victoriā reportassz: Sz dum Clugiā captā munire intēdēt: ibidē a venet⁹ claus⁹ tādē dū suos ꝺ Zenū venetoꝝ classis ꝓfectū pliāte⁹ tuare amittētur: bōbarde ictu ꝓcussus vitā exomit. Et⁹ morte cōsternati genuēses in ꝓprias naues ignem apposuerūt: ⁊ relicta clugia genuā redierūt: q̄ res magnā scissurā in genuēsi ꝓplo suscitarūt.

¶ Carol⁹ Zenus patrici⁹ venet⁹ vir inter venetos nō solū etat⁹ sue: sed ⁊ ꝓbum tēpoꝝ litteris ornatissimus hijsdē tpib⁹ apud venetos reb⁹ bello gestis ita clarus extitit: vt alter Camill⁹ Romanus ab eisdē merito appellari possit: quādoqdē in hoc clugiēsi bello: qꝺ genuēses ꝺ venetos difficillimū ac periculosissimū gessere: hāc pincipiā suscepit. hic suscepto imperio ꝓmo belli sui impetu: cū petri aurie genuēsis vires sustinere nō posset: in oriētalē genuēsium ripariā delatus in vrionē ipsoꝝ oia igne: ferroqz vastauit: Inde in Alexādriā Egypti vrbē adnauigās nauē quādā genuēsem maximā ⁊ Alexādriā redeūtez ⁊ fugiētem in cretēsi portu tādem debellauit ⁊ cepit cui⁹ mercimonia trecētoꝝ miliū aureoꝝ valorē erāt Que res cū venet⁹ denūciata fuissz: eū in gaudio magno cū fauore reuocarūt. Qui cū redijssz: Veneti Clugiā recuperare statuerūt: ⁊ ci⁹ ingēti cōsilio vsi duas naues onerarias in clugiēsi portu stati demerserūt. Genuēses nihilomin⁹ oē venetoꝝ ꝓsidiū tulissent nisi mox hic prestātissimus vir affuissz: qui lz mult⁹ cōfoss⁹ fuerit vulnerib⁹: tamē eos ingēti virtute reppulit. Attamē nec ipse genuēses superasset: lz mult⁹ cōfoss⁹ fuerit vulnerib⁹: tamē eos ingēti virtute reppulit. Attamē nec ipse genuēses superasset: lz maximū ⁊ acerrimū ꝓlū ꝺmisit nisi petr⁹ auria ꝓfectus bōbarde ictu mortu⁹ fuissz: Sed eo mortuo cū genuēses pedē referre cepissent ipse victoriā obtinuit. Eo.n. in ꝓlio defectu capit⁹ Zeno ipse de hostibus ipsis ingētem cedē edidit: ac multā victoriā obtinuit. Innūerabilis.n. multitudo in diuersoꝝ ⁊ infectorū genuēsiuz ac venetoꝝ in illa pugna fuit. Eo cōfecto bellū etiā Bucicardū regis Frācoꝝ postmodū in genuēsi vrbe locū tenētem nauālis exercit⁹ supremū ducē dū patauino ꝓncipi opē afferre vellet: ꝓlio ingēti: glorioſissimoqz supauit. Alia q̄qz innūerabilia strēnue gesta hic inuictissim⁹ impator edidit: que a Leonardo iustiniano: alijsqz oratorib⁹ copiosissime scripto mādata sunt.

¶ Nicolaū pisanū ēt patriciū venetū vir bello sciētissimū cuz p̄d⁹ ci⁹ ea in re apud venetos floruisse cōstat: Qui post qꝑ multa bella ꝓ repu. strēnue gessissz: ⁊ apud polā vrbē: vt fit aliquādo male pugnassz domū ingloꝛius rediēs a senatu abrogat⁹ in carcerē fine mora mittitur: Sed veneti postmodū a genuēsibus oppressi: ⁊ apud Clugiā vrbē oio superati ⁊ aio cōsternati: cū nulla eis salut⁹ spes videret: ⁊ ō re veneta actum esse dubitaret: ⁊ iam pacem expostulassent: eas accepturi leges: quas petrus auria victor daret: statim clamor incerto auctore in Senatu auditus fuit dicēs. O Veneti in Aria vnicum pisanum contra Genuēses habetis victorem: qui eos viuere nosset: Quo clamore audito cuestigio dux cum Senatu in carcerem descēdens: Nicholaum victorem cum gaudio eduxit: ⁊ apprehensa eius manu: bello maritimo ab integro eum ꝓfecit: ⁊ omnem potestatem eidem concessit: Cuius deinde auxilio ⁊ prudentia res veneta est conseruata.

¶ Albricus Cunij Romādiole oppidi dignissim⁹ comes ⁊ terrestris belli insignissim⁹ ac supremꝰ imperator: hijsdem tēporibus ab Anglis ⁊ Germanis eruditus fato quodam in re militari mutationem fecit. Superioꝛib⁹ enim tēporibus Itali omnes arma ferre ⁊ tractare insueti per equites externos mercede cōductos bella geri per Italiam cōsueuerāt: Sed hic ingenio suo nostros bella gerere optime docuit: quibus se deinceps Itali nostri ab' intestino ⁊ externo hoste tutati sunt. Hūc aūt primum Bernabos Vicecomes armauit: q externo militi sepe cōgressus superior: victoꝝq; euasit. Ac ita vniuersaz gentem: externāqz vicecomiti: ⁊ alijs seruire cōsueuerāt e lombardia breui expulit: Bernabove deide a nepote in carcerem cōiecto Albricus stipēdio dimissus: Italis omnib⁹ qui arma ferre cōceperāt: sese ducem exhibuit: qui tātam militū multitudinem sub vexillo sancti Georgij repēte coegit: vt ⁊ Britones Theutonicosqz ac Anglicos: qui a nostris mercede conducti: prouincias nostras sepe euertere ⁊ infestare ac diripere cōsueuerāt Italia expulerint: Fuisse enim ferūt quadraginta equituz milia externos quos Albricus cum duodecim milibus sibi cōgregat⁹ expulerat: Institutiōi autem huiusmodi militie Albricus hic addidit nouum ornamētum: qꝑ vbi vsqz in presens tempus thoraces: ocreas: brachialiaqz ex corio milites inducebantur: ipse ferro ⁊ calybe totum armari hominē primū docuit: Huius ēt Albrici ductu: auspicioqz ⁊ disciplina militari secuti sunt: Bracius Montonus Albrico ipsi domesticus: Sforcia cū Laurēnio Attendulo: paulus Ursinus Hostarda Forliuiensis: Tartagliaqz Lauellēsis: ⁊ Thomasinus Cribellus mediolanēsis: ⁊ alij cōplurimi. Externis itaqz Italia pulsis: ⁊ Galeatio vicecomite primo duce defuncto: Albricus a Ladislao rege in regnū vocatus magnus comes bassilis ab eo stati creatus ē: Et Neapolim mox ducēs vrbem diu oppugnauit: quā tādē magno impetu captā in Ladislai regis potestatem redegit: Qua victoria territi reliqui regni principes ciuitates suas in regis mānibus deduxere: Inde in Romādiolam venīs maxima facinora cōtra oēs regulos gessit: ⁊ q̄ maxime Astorrē fauētinuz: quē tādē vrbē relinquere coegit: Huic autem inuictissimo principi ⁊ Imperatori dicere ausim italos nostros plus debere qꝑ omnibus qui ante ⁊ post eum fuere.

¶ Franciscus carrariensis senior vnicus domini Jacobini ex vxore gnatus: hoc āno fratre ci⁹ Galiel mo ex pellice interfecto in regnū paternū succedēs regnauit ānis.xi. Vir gdē splēdidus ⁊ mult⁹ virtutibus ornat⁹: ac plurima laude dign⁹: q patauinā vrbē menib⁹: castellis: turribus: ac splēdidissimis edificijs ⁊ edibus tū priuat⁹: atq; publicis mirifice exornauit. Necnon ⁊ preclara ac memoratu multo digna in prelijs gessit facinora: p quibus regno suo multa prestitit incremēta. Ex cuz Bernabouē vicecomitē sororium a Galeatio maria detētum defenderet liberare statuisset: nō mō cū liberauit: sed regnū oē ac deniq; vitā propriā perdidit. Quia ab eodē tādē Galeatio superatus ⁊ captiu⁹ abductus in Mo docie furno seu carceribus eū interire p̄misit. Deniq; de octobrio mēse āni.1393. cū vita excessisset: eius filius Frācisc⁹ ab duce corpus impetrauit: ⁊ aromatib⁹ conditū patauiū cū maxio apparatu deferri fecit: ⁊ regijs exequijs in maiori ecclesia sepulchro marmoreo sepeliri fecit.

¶ Viri doctrinis excellentes.

6574 1375 ¶ Joannes Bocacius de Certaldo natione florentinus poeta ⁊ phūs atq; astronom⁹ clarissimus: hoc āno cū.67. ānoz eēt etat⁹ e vita migrauit: Qui cū amenī eēt ingenij vir: ⁊ latina patriaq; lingua in dicēdo celeberrim⁹ haberet: hos infrascriptos post se reliquit libros: ⁊ primo.

De genea. deoz pulchros	li.i 4. q̄z p̄ncipiū ē Si satis.	Item bellorū opus egregium pontificum: ⁊ romanorum Imperatorum gesta continens: ⁊ scismatum: bellorumq; precipue eorum que fuerunt in Italia.
De mulieribus claris	li.i. Pridie mulier egregia	
De viris illustribus	li.i. Exgrēti mihi	
De montibus	li.i. Surrexerā egdē fessus	
De fontibus	li.i. Postq̄ de mōtibus ⁊ ortu	
De fluuiinibus	li.i. Figmēto poetico traditū	De rebellione terrarum ecclesie
De stagnis ⁊ paludibus	li.i. Et si nōnunq̄ e stagnis	De bellis florentinorum cum duce mediolanensium ⁊ cum arragonum rege
De noibus maris	li.i. Modica laboris assump.	
Bucolicoruz versibus.	li.i. Tindare nō sati⁹ fuerat.	De tartarorum victoria cōtra turcos. De victorijs Sigismūdi cōtra turcos. De heresibus bohemorū. De captione Cōstantinopolis ⁊ alijs circa materiam turcorum. Vernacula autem lingua multi eius extant libri iocis ⁊ vanitatibus pleni: sed sententiarum succo: ac melliflua suauitate verborum sonātium repleti: vtputa librum cētum nouorum: ⁊ Corbatius ac philostratus.

¶ Joānes de Rupessia minorū ordinis insignis Theologus: tēpestate hac preter ea que in sentētiaz libros accurate docteq; scripserat in carcere trusus multa de futuris tanq̄ prophet⁹ scribēvolvit: videlz de duob⁹ antichristis: ⁊ de ecclesie cōculeatiōe: ⁊ de cōuersione oīum gētiū ad fidē Christi: ⁊ alia multa que in ianuis adesse affirmabat: ⁊ hec a domino Jesu Christo sibi revelata fuisse cōtestabatur: que uō modo cernere: sed oppositum in omnibus fuisse constat. Huiusmodi autem pronosticatores multi ab initio decepti fuere: quibus satius fuisset silere q̄ talia temere loqui.

¶ Petrus Thomas patriarcha Cōstantinopolitanus ordinis Carmelitaruz egregi⁹ ac celeberrim⁹ doctor hijsdē temporibus apud Famagustam Cypri vrbem post multorū librorū editionē: ac multoz vt aiūt miraculorū celebrationē plen⁹ dierū ac bonorū operū migrauit ad dominum.

¶ Symonē de Cassia ordinis eremitaz diui Augustini theologū ⁊ egregium predicatorē per id tēpus tanq̄ medicinalē cassiam lāguenti aie ad vite integritatē refrigerio affuisse tradūt: Qui vt verus euāgelistarū interpres ⁊ Christi Jesu imitator veruſ oia ipsi⁹ saluatoris gesta in ordinē colligens in decem subdiuisit libros: quos de christiana religiōe intitulauit: Sed ⁊ aliū librū de doctrina christiana de patientia: de symboli expositiōe: de speculatiōe crucis: de disciplina spūali: opuscula aūt de miro ⁊ quasi divino ordine collegit. Epistolas quoq; edidit plurimas documentis plurimis repletas. Hic florentie q̄maxime spiritu prophetie florvit: ⁊ multo in precio fuit: vbi etiam Monasterium sui ordinis monialium a solo edificauit ⁊ nobilibus matronis ac virginibus illud replevit.

6576 1377 ¶ Frācisc⁹ ⁊ Ludouic⁹ Guidonis Gonzage filij: hoc āno cū Hugolotū eorū fratrē natu maiorem ob cupiditatē affectati regni octauo die decēbris interfecissent: Mātue dominū sibi assumētes regnauit Frācisc⁹ ipse ānis vno ⁊ triginta: Vir certe p̄elar⁹ atq; magnanimus ⁊ prudēs: q sua prudētia ac magnanimitate statū suū periclitātem ex maximis periculis eripuit: Nā in anno domini.1397. per annum auxilio tamē ceteroz confederatoz: bellum Galeatij ducis mediolani prestāti aio sustinuit ⁊ eo tādē pfligato ⁊ in cōflictu posito nō modo magnū triumphū: sed ⁊ maximas divitias ⁊ spolia obtinuit: Idq; facilitatū fuit in die festivitatis diui patris nostri Augustini: q̄ obrē ad perpetuaz rei mēoriam ex statu ipsi⁹ Frācisci ⁊ successoz quoddā singulare mun⁹ singulis ānis illi ecclesie offertur: Egdē de regno ci⁹ actū esse videbat: nisi dīna ci affuisset clemētia: Mortuo deinde Galeacio cū venet⁹ sed⁹ iniens copiarū suarū generalis impator cōtra Frācisc⁹ Cararij patauij dominū deleci⁹ fuit: cui⁹ prudentia ⁊ virtute Senat⁹ venetus patauiū ⁊ Veronā obtinuit: ⁊ hostē penitus deleuit: Hic Malateste Cesene domini filiam duxit vxorem: ex qua Joānem Frāciscum successorem suscepit filium: Deniq; post innumera ⁊ preclarissima facinora a se gesta senio confectus āno domini.1407. vita excessit: ⁊ apud sanctū Frācisc⁹ Mantue sepultus fuit.

¶ Antonius ⁊ Bartholomeus Scaligeri veronēsis Segnorij Scaligeri naturales filij: hoc āno.xi°. calē. Januarij patre defuncto: ⁊ sequēti die Alberto ipsius Segnorij patre ex veneno dato apō pesche-

tam oppidum morte ſublato Nerone ⁊ Vincētie ꝓnciparum ſumētes eque gnqz ānis regnarūt. Beni qz cū nulla ſcā ſocietas in regno inueniatur: Antoni⁹ tanꝫ Romulus fratrē interfecit: Sed deus ipſe g nullū malū permittit ipunitū hūc fratricidā impunez nō permiſit: nec in regno ipſo quieſcē voluit: ga ſtati Frācisc⁹ carrariēſis senior cidē execrabile intulit bellū: ⁊ mult⁹ eū incōmodis affecit Nerū cū euz ſupare nō poſſz: Baleacīū vicecomitē ducē in eū cōcitauit: ad quē cū exercitu magno veniēs illū vrbib⁹ obſeſſuz tādē in dedītionē accepit. Relictiſqz vrbib⁹ in man⁹ Baleacij ducis ipe vagus ⁊ pfug⁹ tanꝫ al ter Caym homicida dei iudicio debitas luit penas.

Vrbanus papa natiōe Neapolitan⁹: hoc ānō Gregorio pōtifici ⁊ Barēſi archiepō ſuffect⁹ ſedit anis. xi. ⁊ mēſi. 8. vir certe callid⁹: ⁊ iniuriaꝝ mēor ac vindex: Quo pontificatu ſuſcepto 1378 6577
v vt par erat: nō pacē inter xp̄ianos cōponē voluit: ſed magz cardinaliū ⁊ Joāne regine iniu rias vleiſci ꝑ virib⁹ conatus ē: ꝓpter quod flozētinos anathemate notatos: vt in ſuā deduce ret ſentētiā abſolut: qui. ſ. Joānem baucuth gallū copiarū ſuaꝝ ducē Neapoli cōtra Joannā reginaz miſere: Inde cū natura ingetus cēt: atqz inhuman⁹ apud Nuceriam quoſdam cardinales creans ſe ptem ex veterib⁹ in carcerē cōiecit: dicēs eos cōtra ipſuz ꝑ antipapa Clemēte cōiuraſſe: e qbus gnqz cū Benuā ꝑficiſcerē in mare demerſit: eo. n. ob timorē Caroli Apulie regis acceſſerat: hoiem. n. illum ob min⁹ iuſte poſtulata ad iniuriā cōpulerat. Cūqz ibidē ad Caroli ipſi⁹ obitū ꝑmāſiſſet tādem Romā re uerſus ē: ibiqz cōfirmat⁹ eccleſie ciuitatib⁹: inde Neapoliz acceſſit vbi ⁊ Ladiſlaū Caroli puerum: ac Joannā ei⁹ ſozorē a paterna hereditate deturbare annix⁹ eſt. Sed re infecta Romā rediens cū magno apparatu ⁊ honoze a ciuib⁹ excepti⁹ ē: vbi ad q̄ſdā inſidias deuitādas nouē ⁊. xx. cardiales vno die creauit: in gb⁹ maior ꝑs neapolitanoꝝ fuit: Tres vo fuere Romāi: gb⁹ creat⁹ paucos ſupuixit dies. Mozt uus deniqz Rome in baſilica bti petri ſepelit⁹: paucis eū tanꝫ ruſticū ⁊ inhumanū flentibus.

¶ Scisma vigesimū ſecundū oīum peſſimū ⁊ scādaloſiſſimū: qō ꝑ nouez ⁊ triginta ānos durauit: hoc ano initiū ſumpſit. Mortuo. n. Gregorio pōtifice: ⁊ ei⁹ exequijs ex more celebrat⁹: clerus populuſqz ro manus cardinales obnixe rogarūt: vt Romanū pōtificē aut italicū deligē dignarent⁹: g eccleſiā Roma nā: rēqz publicā integre gubernaret: aliter ſi ſecus cēt de xp̄iano noie actū cēt. Jdeo. n. italicū regrebāt: ne ſi gall⁹ deligētur: ⁊ romana curia itez trāſmigrare cōtingēt: romana reſpublica periclitaret⁹: Quib⁹ cardinales ꝓbenigne reſpōdētes ſe ꝑ poſſe eoꝝ votis obtēperaturos ꝓmiſerūt: Jrētqz ⁊ bono aio eēnt Quaduertētes igit patres romanū populū ꝓcipitē ⁊ incōſideratū expauescē ceperūt. Erat tū in curia Bartholome⁹ quidā barēſis archiep̄s vir callid⁹ ⁊ cōſilio ꝓmpt⁹: quē patres cōſulētes dixerunt: Quid hac in re facto opus ē: vt romana eccleſia in gallias remeare poſſet: Jſqz vnū hoc eē remediū reſpon dit dicēs: vt vnuſ noie tātū ⁊ ali⁹ re ⁊ facto deligat⁹: g poſtea ſublato periculo noiet⁹: atqz ita ei⁹ cōſilio ac quere. Jntrātes itaqz patres cōclaue: ip̄m Bartholomeū Barēſem ep̄m ad deligēdos ſolūmō roma nos deligere ſtatuerūt: vt poſtmodum tutiori in loco aliū ſubrogarēt. At vo vn⁹ cardinaliū ex gēte vrſi na q ad id toto poſſe aſpirabat: nec vllū ꝓter ſe eo faſtigio dignū credebat: ſtatiz ab extra gallū pontifi cem electū Romāis inſinuauit: Quod cū vulgus p̄ſtolās audiſſz: cōclaue cueſtigio multo tumultu ef fregit: miniſqz ac terroribus patres cōcuſſit: Sed cū didiciſſet italicū: ſcilicet Barēſem creatū conquie uit. Leonard⁹ tamē Aretin⁹ biſtoricus in fine octaui libri ſuaꝝ biſtoriarū refert q cū in cōclaui patres de ſucceſſoze deligēdo cōſultarēt: Jnſurgēs romana plebs nulli⁹ certe boīs impulſu: ſed ſuo impetu p motā romanū pōtificē ex ciuib⁹ romāis: vel ſaltē italicis creare debere clamabat: hec dicta poſtulataqz cū nō ratiōi incōſona videret⁹: auditur tumultus: Creſcēſqz multitudo aduſqz cōclaue puēit. Patres āt

Jncesłaus Caroli impatoris predicti filius.3.r.20.germanoꝝ impatoꝝ:hoc anno ꝓxe ōsum
6578 1579 cto:cū iā vna cū patre impasset ānis octo solꝰ post patrē cōfirmatus impauit ānis.72.qnis
v impij benedictionē a papa nunq̄ obtinuerit: Vir certe pī in oibꝰ dissimilis:ignauus r sine
prudētia q totū tempus vite sue in extrēa germāia in ocio r libidinibꝰ cōsumpsit: ꝓpter qō
r ab electoribus tādem ꝓcurāte Roberto Bauaro impio depositus ē. Nā tō Robertus animaduertēs
imperij dignitatē r bois socordiaꝫ zelo cōmotus:r vitiorū inimicissimꝰ:illum deponi procurauit:r ipse
nolens suffectus fuit.

¶ Catherina italica Senaꝝ vrbis Etruie oriūda p̄dicatoꝝ tertij ordis ꝓfessa ẏgo sanctissima:ac
immūerabiliū ẏtutū ꝑclarissima:hoc ān̄o etat̄ sue trigesimo mult̄ patrat̄ miraculis spū ꝓphetie admo
dū insignita Ro.deuotiōis cā exīs vite sue finē fecit:atq; ibidē eiusd sanctissimū corꝰ in basilica ō la mi
nerua ordis p̄dicatoꝝ maxia cū pploꝝ frequētia delatū cū celebri deuotōe r reuerētia sepelit̄:quā san
ctissimā ẏginē postmodū Piꝰ secūdus papa eiꝰ cōterraneꝰ ān̄o salut̄ nostre.1460.calēdas Madij in scā
rū ẏginū nūero merito aggregauit:q̄ q̄te sanctitatis:q̄ teq; ẏtutis fuerit:idem pontifex memorabili re
latu prosecutus est.

6579 1580 ¶ Carolus regio genere natus ex Carolo illo g mā fredū Apulie regē supauit:exortꝰ hoc ān̄o ab vr
bano pōtifice ꝓtra Joānā reginā in Italiā vocatꝰ Roma ex vngariacū.8.milibꝰ eqtū ad Vrbanū pue
nit: Jndignabat̄ aūt Vrbanꝰ papa regine:eo q̄ Clemēti antipape faueret:r q̄ Ludouicū Andegauē
sem Frācorū regis filiū ad regni successionē in filiū adoptasset: Et ꝓpterea hunc Carolū virū clarissi
mum tādiu in taruisino bello ꝓgnitū:g magnas copias aduersꝰ Venetos ductabt ex Vngaria vocauit
qui ex vngaria descēdēs tādem in aretinos peruēit:r eā vrbē guelphoꝝ r gibellinoꝝ dissidio agitataꝫ i
ditionē mox recepit. Nec moratus Florētinis aptum bellum intulit:Sꝫ Florētini datis quadragin
ta milibꝰ nūmum auri pacē redemerūt:r ab eis recessit: Post hec ad Vrbanū pōtificē Romaꝫ vadens
ibidem paratis ad bellum necessarijs mox Neapolī petijt:Captaq; regina:r ducibus eius superatis
regnū oē obtinuit:quo obtēto mox reginā interfecit:r ipse deinde q̄dragintaquattuor annis regnauit:
Anno deinde sequēti Ludouico Vngarie rege sine liberis defuncto:cum etiam Vngarie proceres re
gine relicte gubernationem equo animo nō ferrent:Carolū hunc regem accersiuerunt:Qui in Vnga
riam profectus cōmuni populorū:p̄cipūq; fauore regina coronaꝫ accepit:Sed nō ita multo post ān̄o
1383.regine dolo interfectus est.

¶ Nicholaus Guasch9 secūd9 genuēsium dux hoc ipso ān̄o Dominico Fregoso duci suffectus duca
uit ānis nouē:vir gdē prudētissimꝰ atq; magnanimꝰ:pacisq; amatoꝝ r ꝑcuratoꝝ:qui rempublicā in ma
gnis bellorum perturbatiōibus r discriminibus tū contra Bernabouē vicecomitem r Caretinos: qui
Naulum r Albigenam ciuitates occupauerāt:tum etiā cōtra venetos offendisset: didicisset q; petruꝫ
Auriam classis sue prefectū in Clugiēsi bello foꝛe interfectū:nec Maruphū auriam eidem suffectum
potētie venetorum potuisse resistere:gn Clugiam cum magna suorum cede redemissent:post q̄ venetos
ipsos multis incōmodis per eundem maruphum prefectū perturbasset:r Tergestinos eisdē rebellare
coegisset:ac Justinopolim vrbē vi captam incendisset:pariq; modo in Histria polam destruxisset Rei
publice sue cauēs inter ipsas vtraq; partes tractatum q̄libētissime acceptauit:Qua ꝓfecta:r sub for
mula cōeusa etiā Albigaunū r Naulū ciuitates suas sibi a Caretinis ablatas mox recepit:r similiē
cum eis pacē cōfecit:Jndeq; classem r Greciam in subsidiū Calo Jannis a Cātacusino impio trans
misit:r eū in imperio mox restituit: Jpse aūt quoad prefuit rēpublicā p virib9 in pace conseruauit:Eo
q; mortuo genuēsis ciuitas ꝓpter guelphoꝝ r gibellinoꝝ dissidia duces ex more nō elegit:sꝫ se in Frā
corum regis manus commendauit.

6581 1582 ¶ Ludouicꝰ Andegauēsis dux r Caroli Frācoꝝ regis frater:Caroliq; predicti Apulie regis inimi
cus:qui dirimꝰ a Joāna r regina in filiū fuisse adoptatū hoc ān̄o ex gallia cū.5.r.50.galloꝝ eqtū mili
tibus ꝺ Carolū ipm r Vrbanū pōt.in italiā vēit:cuiꝰ aduētus maxie Florentinos r aretinos terruit:
eo q̄ aretini Carolo parerēt:r Florētini etiā eidem obsequerētur. Jn lōbardiā itaq; pmū descēdens:a
Bernabone vicecomite ꝓbenigne r comiter excipit̄:r mult̄ mūerib9 ab eo donatus pecunijs r cōmea
tu būanissime adiuuatur:idq; per Etruriā trāsiens ab exulibꝰ aretinis pulsis vocatus post multas ce
des vrbē Aretiū de manibus Caroli acceperūt:r eidē diripiēdam cōcesserūt: Jn illa enim vrbis capti
uitate episcopus ipsius r Leonardus aretinꝰ historicus puerulus vna cū genitore suo r pluribꝰ nobilio
ribus viris ab exulibꝰ capti fuerūt:r diu in carceribus macerati. Captaq; Aretio: r gibellinis cōcessa
Ludouicus Neapolim petijt r biēnio cum Carolo decertauit:Sed illo tādem in bello interfecto:An
dagauēses milites dissipati cōsilio r duce carētes expoliati oibꝰ bōis bini mēdicātes in patriam redie
re. Andegauus aūt q Aretiū ciuitatē Ludouici isti9 noīe possidebat:intellecta ducis sui morte: vrbem
Florētinis vēdit:r cū pecunijs in patriam suam remeauit.

¶ Joānes Galeaci9 vicecomes Galeasij marie filius prim9 mediolanēsiū dux patre iam tribus ānis
defuncto diuisa pmū inter se r Bernabouē patruū dominatiōe Mediolanū hoc ān̄o cū tota Jnsubria
in Bernabouē patruū decliare ocernēt:ꝓp ꝫ hūc nepotē Galeatiū multis insidijs r machinatiōibus
vt solꝰ regnaret interficere tētasset:r ipse simulata cā ex papia mediolanū ad ipsum Bernabouē visita

tionis gratia adire se finxit: & cū propi⁹ accessisset: ipm Bernabouē patruū & socerū sibi obniā factum insidiose intercepit: & captū in Tricij arce vsq; ad mortē custodiri pcepit. Eoq; captiuato: & filijs suis oibus fugat⁹ vniuersuz mediolanēse regnū obtinuit & decē ānis regnauit: cuius potētia cū ātea p se maxima foret: accedētibus postea Bernabouis opib⁹ formidabilis oibus cē cepit. Vnde cū Antoni⁹ scaliger & Frāciscus carrariēsis senior grauissimo bello inter se decertarēt carrario instigāte q aliq̄tulum subcūbebat ab isto adiutus Scaliger superat⁹ in deditionē vēit: & Veronā ac Vincentiam suo regno adiecit: paulopost etiā in Frāciscū ipm ducēs tādē post multā obsidionē ipm cum parauina vrbe p̄ bēdit: & illū in Padoccia oppido vinctū trāsmisit: ac in carceribus vitā finire coegit: Inde cū in Ethruriam exercitū duceret Bononiā ciuitatē suasione Gozadinorū & populorū nobiliū Bononiēsiū p̄ bēdere statuit: & captis circūquaq; castellis tādē apud Caselchiū vicū Florētinorū & bononiensiū: ac aliorū cōfederatorū exercitū pugna cōcerta adeo cōtriuit vt oēs ipsi⁹ exercitus p̄mates captiuauerit: inter quos fuere Frāciscus terti⁹ carrariēsis & Jacobin⁹ eius frater Accius Vbaldin⁹ Jantodesch⁹ Petrus mala: Bernardin⁹ Facini canis cū aliis innumerabilib⁹. Quo terrore bononia p̄cussa ipsi⁹ iugū statī subijt: Captaq; vrbe Joānes Benteuogli⁹ q dominabat vrbi in frustra ab exulib⁹ concisus ē: paulo q; post Senēses perusini: Assisiani ac pisani: & alij Ethrusci multi trepidātes se se vltro siue potestati tradidere. Lucēses vo haud multū a parēdo destiterūt: que res maximū Florētinis incussit terrorem q pluribus ānis cōtinuis eius bellū pertulerāt vbi decies cētena & ducēta sex aureoz nūmū milia p̄ta ipm eos psoluisse fertur: Deniq; āno domini. i402. adhuc nihilomin⁹ Galeacius hic cōtra florētinos bellū acerrimū cōtinuās: duriusq; vrbē obsidēs: cū nulla āplius salutis spes nisi in deditione esset: parumq; a parēdo distarēt Galeacius ipse apud melegnanū agri mediolanēsis oppidū insperata morte consumptus ē: relictis post se quattuor filijs: duob⁹ legitimis: & duobus naturalib⁹: q bus & singulis regni portionē assignauit: viginti nouē ciuitates in Italia possidebat: quarū nōia hec sunt: vz mediolanum: papia: Dōs regalis: nouaria: Vercelle Alba Aquis Alexādria Berdona Bobiū: placētia: parma: rhegium: bononia pisa Sena massa Brosetū Clusiū perusia Assisiū Nucceria Ciuitas Bellina: Feltrū Vincētia Verona Brixia bergomū Comū Laudū & Cremona ac Crema. Fuerat enim hic clarissimus p̄nceps statura, pcerus: elegāti aspectu: litteris edoctus & celebri eloquētia clarus: ingento callēs: ac in agēdis astutus & sagax: Duas vxores duxit: Elisabetbā Boemie regis filiā: ex qua Valētinam solā genuit filiā: quā Carolo Frācorū regi matrimonio copulauit. Aliā Catherinā cōsobrinā sua Bernabouis filiā: ex qua Joānē mariā Angelū & philippūmariā duces suscepit: Hic qppe cuz ingentis aī & potētie vir cēt: post q̄ triginta ānis sub titulo comitat⁹ vtutū imperasset āno. iz95. Septembri mēse archiep̄o mediolanēsi oratore misso ducatus titulū a Vincesslao imperatore cērū milibus florenis obtinuit: & per manus ipsi⁹ archiepiscopi oratoris eodē mēse ingēti pōpa ducatus biretū & alia insignia recepit: vixitq; ea in dignitate ānis septē. Tanta qppe erat ei⁹ aī magnitudo vt ad imperiū aspiraret: & nisi tā cito morte p̄uēt⁹ cēt ad id certe puēisset Hic in papiēsi vrbe inter cetera castelluz siue regiam domū incredibili pulchritudine extruxit: in quo tātam librorū copiam contraxit: q̄rā alibi me vidisse memini: lepozariūq; cōtiguū muris cinctū iuxta illud cōstituit: in quo mōasteriū supbissimū ordini cisterciēsiū toto orbe celeberrimū p̄struxit atq; dotauit: vbi & corp⁹ suū tumulādū ex testamēto legauit: Ei⁹ aūt mors totius Lōbardie excidiū & ruina fuit: vt infra patebit.

¶ Michael maurocen⁹ tertius & sexagesimus venetorū dux indemorui Andree cōtareni ducis loco suffectus ducauit mēsib⁹ quattuor: vir ingenio & aī magnitudine insignis: De quo tamē nil memorie dignum in suo magistratu bēmus: cū eodē āno ex peste absumpt⁹ fuerit: Ei⁹ aūt corpus apud predicatores in maiori capella sepultū fuit. In cui⁹ sepulchro marmoreo hoc epigrāma insculptum extat. 1383 6582

Inclita vitales Michael quem duxit in auras.
Maurocena domus venetorum quibus & ingens
Spes erat alta parens intercepit ardua fatum:
Cepta ducis virtute potens fuit ensis acutus
Justitie moriens patrie per secula luctus.

¶ Antonius venetus q̄rtus & sexagesimus venetorū dux: hoc eodē anno michaele predicto duce sublato duodecimo die mēsis octobris absens cōibus suffragijs eidez suffectus ducauit ānis. 18. vir qdem cōsilio illustris: sed prudētia & aī circūspectōe illustrior: Qui cuz vniuersa ferme Europa & scismatib⁹ & seditiōibus plurimū fluctuaret: ipse sua prudētia senatū populūq; venetū: quoaduixit a q buscūq; malis expertē fecit: Vex cuz Joānes Galeacius vicecomes mediolani dux Frācorū Gonzage mantuano bellum indixisset: ipse ex fedcre Carolū malatestam in auxiliū misit qui Galeacij exercitum apud Gouernolum oppidū turpissime p̄fligauit. Reliquā autem ipsius rempublicam maxima in pace ser nauit. Deniq; oi vita integer cōprobatus posteaq̄ egregie ac magnifice multa edificasset: ac Clugiaz a genuēsib⁹ direptā restituisset: decimo octauo magistratus sui anno mēse p̄mo plen⁹ dierū dozmiuit cuz patribus suis: sepultusq; ex mādato ipsius in basilica predicatorum.

¶ Calo Joānes Cōstātinopolitanus imperator Andronici paleologi imperatoris fili⁹ hoc āno ob maximas ipsius filij dissensiones a Tātacusino greculo nobiliore per arma ex regia pulsus ope Francisci Gateluſij genuēsis imperium recuperat: Quamobrem idem imperator Francisco eidem ingra 1384 6583

ti tudinis signū Mitilenē insulā dono tradidit: atq; alios thesauros plurimos cōdonauit. Fuerat tamen ātea Calo Joānes genuēsibus infensus q; cōtendētibus inter se genuēsib⁹ ac Venetis ipse Calo Joānes venetis fauit: t vna cū illis Pera genuēsiū vrbē t Coloniā oppugnare adiuuit: ō quē Andronicus ei⁹ fili⁹ cū eēt p̄i t venet(hostis auxilio turcoꝝ t bulgaroꝝ pugnā obtinuit: ac vrbē defensauit: q; terrore patrē eo deduxit q; i genuēsiū ptes stati trāsiret: quāobcāz rex ei bene cessit.

¶ Mitilene itaq; insula q; alio noie lesbos appellat: de q; supra li⁰ 3⁰ dcm ē: hoc āno in Frācisch̄ ga thelusium genuēsez Calo ioāne idē impatore cōcedēte deuēit: in cui⁹ posteris postea vsq; ad ānū dñi mi.i464. p̄nonaginta ānos feliciter p̄durauit: Quo āno: vt supra dictus ē Mahumet⁹ othoman⁹ Turcoꝝ p̄nceps p⁹ captā Cōstātinopoli vi cepit: t maxio cū xp̄ianoꝝ dedecore t strage in suā potestatem redegit: Hec gppe ciuitas ab insula nomē accepit: oibus bōis t reb⁹ instructa ē: Duos port⁹ hz: q; cū vn⁹ clausus erat q̄draginta triremiū capax. Dicta nāq; fuit mitilene a mitilena macharei filia q; tēpore diluuij Deucalionis in eā p̄ma aduenerat: qō gdē nomē in tps hoc vsq; pmānet: insula tamē Lesbos appellata fuit: ga in ea idē Machari⁹ vtilē valde legē edidit: quā leonez ab ei⁹ robore appellauit: Pelasgi greci ab initio p̄ores ipam habitauere: cū adhuc staret Troia postea Eoles successerūt. Deinde persarum impij subijt: postea macedonū ac deniq; Romanoꝝ. Cuiꝰ Romana respub. in Cōstātinopoliz trāslata fuisz sub grecoꝝ impatoꝝ mānus vsq; ad tps istud fuit: postremo in Bathelucijs: ac vltimo ia xx. annis ad turcos deuoluta est.

¶ Ladislaus Caroli regis p̄dicti fili⁹: hoc āno patre in Vngaria ab regina veneno sublato eidez in Apulie regno succedēs regnauit ānis. 29. Hunc mater regina puerulū inter multas difficultates edificauerat: q; cū adolesisset Vngarie regnū suscepit. Sed ibi cū res paꝝ prospere ei succederēt expeditione nō pauca suscepta: t Jadera de regno occupata venetis vēdidit. t cū pecunijs in italiā vēit: vbi p Albericum Cumij comitē belli sui ducē Apulie regnū obtinuit: atq; eo purgato paulopost eius in manus in integrum redegit: Quib⁹ gest(cū ingētis magnanimitat(t prudētie eēt vir: atq; omniū reguz potētia t rerū p̄sperit̄ate oibus per circuitū formidabilior cuasisz: etiā pōtifici romāo suspect⁹ esse cepit: Qui cū Albericū Cumij comitē magnū comestabilē in Neapoli creasset t cōstituisset nō āplius p prefectos: sed per semetip̄m exercit⁹ ductare voluit: Unde t post mortē Galeacij ducis mediolani, perusiani t al' Latij ciuitates multas in fidē recepit: Sed t. xx. regni sui āno per amicitie spēm Romā ingressus Romanos in Bonifaciū nonū pōtificē ad arma cōcitauit: Quib⁹ in cōtētiōib⁹: vt Leonard⁹ aretinus scribit: vndecim e p̄marijs ciuib⁹ per Ludouicū pōtificis nepotē intercepti t occisi sunt: Quāobrez perterrefactus pōtifex stati cū omni curialiū turba Viterbiū fugit: post hec etiā Gregorio duodecimo pōtificāte: idē rex per pōtificis absentiā Romā occupauit: Quapp pontifex illū regni titulo p̄uauit: t Ludouico Ludouici Andegauēsis filio regnū cōcessit: Verū Joāne vigesimotertio pōtificāte: ab ip̄i⁹ Joānis pōtificis ducib⁹ profligatus fuit: q; si (vt ipse aiebat (hostis prudētia t victoria vti sciuisset: toti⁹ regni potestatem habuisset. post hoc aut̄ varia fortuna inter pōtificē t regē semp fuit: q; modo pacē: mō bellum habuerūt: Hac tamē de cā Cortonā vrbē Florētinis vēdidit. Sed etiā dū Florētinos reliquasq; ciuitates per vim sibi subdere statuisset: morbo in perusia cōtracto Neapolim, p̄fectus ē: vbi meliusculus factus: postea ex veneno, per ratiōe florētinoꝝ (vt aiūt) sublatus est: cū persepe id a suis tentatū fuisset. Abutebatur. n. vt fert ciuisdā medici sui adolescētia puleberrima: quā cū summe diligēt persepe ad cā ventitabat: Quod cū genitor ꝯgnouisz: Florētinoꝝ oblatiōib⁹ corruptus regē cū filia hoc mō intoxicauit: ipse. n. medic⁹ pater filiā ad se vocatā vlādis allocutus ē verbis: placet ingt filia mi q; me auū sobole regia facere studeas: Itaq; ama illū: illiq; serui ac cura summope: vt redeameris: Quanq; si tu mihi obtēperaueris saciā te vt nil carius habeat: Et hoc modo filia mi te t omnes nos beabis. placuerūt itaq; adolescētule verba hec: Illeq; venenū: quod medici Neapolitani vocāt puelle in pāniculo tradidit: iussitq; cū a rege foret p̄mēda vulnā eo medicamine leniret: puella itaq; paternis cōsilijs obtēperās se: regēq; eo medicamine mox interfecit: Atq; ita nec impudicā pater habuit filiā: neq; multū passus ē abire regē: hoc ideo hic scribē voluim⁹: vt hinc oēs luxurioſi p̄ncipes t geūq; alij discat nil esse tutius cōtinētia: nil periculosius q; vetitus cōcubitus.

¶ Sigismūdus q postea august⁹ t imperator fuit: hoc āno Ladislao predicto ex vngaria armis pulso: ip̄m vngarie regnū vocat⁹ suscepit: t vsq; ad imperij susceptionē. 25. ānis regnauit: vir certe bellator t reipublice xp̄iane acerrimus, ppugnator ac defensor: q. 12. regni sui āno exercitu grādi cōgregato: videlz theutonicoꝝ: gallоꝝ: vngaroꝝ: t vādalorum cū. xxv. milib⁹ equitib⁹ contra turcos q; ad summā ducentorū milium tā egtum q; peditū ascēdebāt profectus est: qui cum multa prelia inter se cōstituissent: tandem christianis ex paucitate duriot fortuna existens ad. xx. milia eorum interfecta sunt: ex turcis āt sexaginta milia trucidata fuerunt.

6587 1388 ¶ Templū maius mediolani hoc āno iussu t suasione Joānis Galeacij ducis in honorē bt̄ē marie v̄ginis incredibili ac indicibili, ppe tū impēsa: tūq; artis elegātia solido marmore instaurari ceptum est qō inter xp̄ianoꝝ tēpla p̄nciparū tenere videt̄: qō certe nostra etate mirū immodū auctum est.

b Onifacius hui⁹ nois. 9. papa natiōe Neapolitan⁹ petrus Tomacell⁹ ātea vocatus Urbāo pōtifici surrogat⁹ sedit ānis. 14. t mēsi. 9. Hūc dū pōtif. catus inun⁹ suscepit. 34. etat(ānoꝝ fuisse tradūt: sed imētutē suā oibus in reb⁹ totoq; pōtificatu suo cū senectute permutasse visus est.

Et ſi ſcie mi⁹ peritus eēt: bone tamē ꝓditiōis: magneq; prudētie: maximiq; tū aī: tūq; cōſilij pontifex fuit. ꝑm⁹. n. vi oēz populi Ro. in pōtificē trāſtulit: creatus ſuo nutu magiſtratib⁹: ⁊ minut⁊ vbis fortili tijs: Inde decimo ſui pōtificat⁹ āno ex Aſiſio vbi mult⁊ ānis ꝓmoratus fuerat: Romā ingreſſus Jubileum celebrauit: Ac poſt cupid⁹ augēde eccleſiaſtice ꝑm⁹ditionis eccleſiaſticis beneficijs Anathbarum vſuz impoſuit: hac. ſ. cōditiōe vt q beneficiū cōſeq̄retur dimidiū ānum ꝓuentus apoſtolice camere ꝓſoluere: Ladiſlaū preterea adoleſcentē in paterno regno collocauit: ⁊ per cardinalē Florentinū apō Laretam coronari fecit: Quo in regno cōfirmato plurima edificia in hadriani mole ⁊ in capitolio: necnō ⁊ in vaticano palatio fieri fecit. Brigidā etiā Suetie vginē clariſſimā ſcāruz cathalago aſcripſit: q̄ ſuo tēpore ad dominū migrauerat. Studiū generale Ferrarie ditiōis ſue ciuitati rogatu Alberti Eſtēſis marchionis conceſſit. Verū hic ꝓpter rerū perturbationes multas animi affectiones pertulit: vnde ēt laterum dolore perſepe afflictus vitam cū morte mutauit: Cuius corpus apud ſanctum petrū in ſepulchro marmoreo ſepultum fuit: Huic certe ad ſummam gloriam nil defuit: niſi q̄ nimium cognat⁊ affinibus in bandis beneficijs per fas ⁊ nefas: atq; in diſcretis indulgentijs aſſentiens aliquaz infamie notam ſibi conquiſiuit. 1390 6579

¶ Antonius Adcenus patricius genuēſis tertius genuēſiū dux: hoc āno Nicolāo duci cōmunib⁹ ſuffragijs ſuffectus ducauit ānis decē: Vir magne prudētie: maximeq; auctoritat⁊ ꝓceps: q Rempublicam ſuam: quoad potuit ſumma cum inſtitia ⁊ pace: ac cōſiliū ſuoz̄ concordia gubernauit: ⁊ nō mō inter ſuos pacē ſeruauit: ſed etiā inter Galeatiū vicecomitē ducez̄ ⁊ florētinū populū ab codē Galeacio duriſſime preſſum ſumma cum prudentia pacem componere procurauit.

¶ Aymo Sabaudiēſium comes: vir oī virtutum genere illuſtris: hoc eodem anno poſt innumeras ꝓtutes a ſe geſtas apud Pinaroliū pedemōtiū oppidū diem obijt: relicto Amedeo vnico filio ex Violante vxore ſua Theodori mōtiſſerrati marchionis filia ſuſcepto herede: Qui Aymo vir preclariſſim⁹ cū apud oēs Italie potētatus maxio habereē in precio lites permaximas mult⁊ in locis extinxit: ⁊ pacem: prout decet chriſtianum principem cum omnibus compoſuit: ⁊ q̄maxime inter Venetos ⁊ Becuenſes: Ludonicūq; Vngarie regē: ⁊ Aglegiēſem patriarchā: ac Franciſchum Carrarium: nec nō ⁊ Bernabouem vicecomitem: ac etiam caretbinos digniſſime compoſuit: propter quod ⁊ ingētem laudem: reuerētiam ⁊ beniuolētiam ab omnibus promeruit: quod vtiq; in eius exequias mōſtratū eſt quia omnes potentatus: omniſq; ciuitas: ⁊ fere oppidū: oratores ad ipſos honorādos ⁊ legatos miſere: Inter quos Joānes Galeacius mediolani dux: Joānem Suardum Bergomenſem equitez ſtrenuum ſuo nomine deflēuit: Quem ob virtutum ſuarum inſignia precipuum ſibi conſiliarium: ac ſecretarium ipſe delegerat. 1391 6590

¶ Stephanus Bauarie dux: ad quem Franciſchus Carrarius iunior confugerat: hoc eodem āno e Germania: a florētinis cōtra Galeacium vicecomitem vocatus magno cum exercitu in Italiam venit: q primo aduentu vna cum eodem Frācīſcho patauium clāculum ingreſſus vbem a Galeacio poſſeſſam in fidem Frācīſci preter arcem redegit: quam cum oppugnare cepiſſet: a florētinis mercede fraudatus ab oppugnatione deſtitit: Ac ſic indignatus cum nil memorabile facere potuiſſet re infecta inglorius in Germaniam rediit.

¶ Jacobus Armeniaci comes eo etiā anno a florētinis mercede conductus cum viginti milib⁹ equitum in Italia per Cyniſij mōtez deſcēdit: ⁊ mox in Alexādrinum agrum veniēs Caſtellacium oppidum cum maximo impetu cepit: ceptumq; diripuit ⁊ euertit: Quo audito veſtigio Jacobus vermes copiarum Galeacij dux eidem occurrit. Sed viſa hominis potentia intra vbem Alexandriam ſe cōtinuit. Armeniacus autem ſuam volens experiri potentiam in die ſancti Jacobi octauo calendas mēſis Auguſti vbem diu oppugnauit. Deniq; laſſus cum ad tentoria reuerteretur: a tergo ab Jacobo Verme inſecutus cunctū exercitū diſſipauit: ⁊ ipſum Jacobū comitē vulneratū ⁊ in Alexādrina vbe cū innumerabilib⁹ captiuis perduxit: q ⁊ vulnere ⁊ dolore aī die ſequēti vitā exhalauit. In eo aūt conflictu tāta gallozū fuit cedes vt nūerus nō referatur: ſex vero equitū milia capta referuntur: Inſ quos Raynaldus Lamfigliarius ⁊ Joānes Ricius florētini egtes fuerūt: q cūdē iacobū cōducebant: Eo tūc oī⁹ florētino⁊ contra Galeacium deperijt ſpes.

¶ Frācīſcus iunior Carrarius ſenioris Frācīſci filius qui ſupioribus annis ad Bauarium ob timorem Galeacij vicecomitis cōfugerat: hoc āno ſolliciātibus florētinis ⁊ fauētibus venetis mutata vere

ne vicētinos vectigales ⁊ subditos suos bello attingat: aliogn senatū venetum haberet inimicū: Sz frā ciscus p̄obrijs ⁊ minis binis vicibus tybicinē reijciēs in vicētinos duri⁹ crudelisce cepit: Quāobrem indignati veneti cū Frāciſco gōzaga ſeduſ percutiētes cōtractis vndiqz copijs Frāciſcū ipſuz omnium copiarū ſuaz gnālē ducē cōtra Carrariū p̄ſtituerūt: Qui repētino impetu cū exercitu Veronā accedēs: ipſaz p̄cedēte mediolanēſi duxiſſa tādez cepit: ⁊ capto Jacobo carrariēſi venet⁹ ſubiecit: ac ipſum iacobum vinctū venetias trāſmiſit: inde in patauiū omni quo poterat exercitu ducēs vrbē omnibus rebus imminutā obſedit: ⁊ intercluſis vndiqz cōmeatib⁹ poſt aliquot mēſes: cum opp̄reſſa eſſet fame ⁊ peſte graniſſima: ac p̄tinuis oppugnatiōib⁹ galeatiuſ gōzaga Frāciſci gōzage frater: ignorāte Carrario per portā ſancte crucis ſibi a ciuibus apertā copias introduxit: ⁊ caſu Carrariū reperiēs pacificis verbis p̄euenerūt: ⁊ intrōitū dādo p̄miſerūt: vt galeacio gōzage caſtri dño cōceſſo ipſe Carrari⁹ ad Senatuz p̄o miſericordia impetrāda p̄migrare: ⁊ ſi quod volebat impetraſſz: ciuitas ipſi⁹ eſſz: Sinautē regrediens in priſtino ſtatu reſtitueret: Hijs igitur p̄poſitiōibus Carrari⁹ cū Frāciſcho tertio filio ad Senatuz in veſte humili acceſſit: a quo nullā miſericordie gratiā promerut: ſed multʒ obiurgatiōib⁹ ⁊ improperijs multatus in carcerē cū filio recludi iubet: Et ſtatiz miſſis p̄miſſarijs nomine Senat⁹ occupata eſt: q̄ res Galeacio gōzage impatori p̄pter iniurādū moleſtiſſima fuit. Frāciſcus autē poſtmodū ſtrāgulat⁹ ignominioſe ſepult⁹ fuit. Filij vō quo mortʒ genere perierint nō habet. Superfuerāt tamē ei⁹ duo filij: vz Ubertin⁹ ⁊ Marſili⁹ qui ātē captiuitatē vrbis ad Ethruſcos cōfugerāt: Ac ſic āno domini. 1406. qr to calendas Decembris veneti patauium obtinuere: ⁊ due potēntiſſime ac illuſtriſſime familie: ſcilicet Scaligerorum ⁊ Carrarienſium: propter eorum diſſenſiones ſue diuturnitatis ⁊ potentie vno q̄ſi tp̄e finē acceperūt: q in verona ⁊ patauio p annos multos maxima cū gloria imperij ſceptra tenuerāt.

¶ Apianenſiū apud plūbinum principatus p̄incipium.

6591 1392 ¶ Jacobus apianēſis public⁹ piſanorū ſcriba qui per multos ānos queqz ſecretiſſima que in ea vrbe agebātur tractauerat: hoc āno petrū gābacurtā ciuitatis p̄incipem per inſidias cum filijs intercipiēs dominiū vrbis ſibi deſumpſit ⁊ q̄tuor annis regnauit: Quo mortuo cum Gerardus eius filius: qui i p̄incipatu patri ſucceſſerat vrbē in prātē ſibi retinē nō poſſet: poſt tertiū ſui p̄incipat⁹ ānū ipaz galeacio vicecomiti duci mediolāi vēdidit: ⁊ cū pecunijs in plūbinū ſue ditiōis oppidū ⁊ inſulā ſe trāſtulit: ⁊ ſibi ſuiſqz ſucceſſorib⁹ vſqz in p̄ntē diē illud p̄ſernauit.

¶ Pax inter Galeaciū vicecomitē ⁊ florētinos a Jacobo verme oppreſſos: hoc āno p̄curātib⁹ Bonifacio pōtifice ⁊ Antonioto Adurno genuēſiū duce apud Genuā vrbē ſuā equis cōditiōibus. 25. die mēſis Januarij compoſita fuit.

6592 1393 ¶ Jacob⁹ eques ſtrēnu⁹ ex vetuſta celebriqz ſuardorū bergomēſium familia natus: hoc āno cum Galeacius vicecomes ⁊ Aduli dux Senā Ethrurie vrbē ſuo ſubiecīſſet impio: eidē vrbi intercedētibus ciuibus Senatoz deſtinatur: quā quidem dignitatem tanta cum p̄udentia: tātaqz cum comitate: humanitateqz ac iuſtitia omniū indicio per multos ānos adminiſtrauit ⁊ exercuit: vt eo tandem recedente Senenſes omnes tanquam omnium parentem non ſine lachrymis ſuum pati potuerunt diſceſſuz: Erat enim apud ipſum Galeacium p̄pter vite integritatem: atqz p̄udentiam ſummo exceptus honore: adeo vt nil ageretur ſine eius conſilio.

¶ Baſparinus Foreſtus proauus meus vir domi nobilis ⁊ animi virtute integer ac viribus fortis: hoc eodem āno quarto nonas Januarij: hora ſcilicet ſecunda noctis e Sebino lacu domum rediens: vna cum Marchione eius filio: ⁊ nōnullis alijs de Foreſtis haud procul a ſue habitationis domo emulatione quadam inſenſus: cum enermis penitus eſſet: per inſidias interceptus ⁊ obtrūcatus eſt: Cui⁹ anima: obſecro vt quieſcat in pace.

6593 1394 Enedictus ei⁹ nois. ix. adulterin⁹ papa: hoc āno Clemēti pōtifici apud Auinionē in ſciſmate ſuffect⁹ ſedit ānis. 21. vſqz ad cōciliū Coſtātie: q petr⁹ luna ātea vocat⁹ fuit: De quo infra: cū de Coſtātie cōſilio tractabim⁹ multa opportunius dicetur.

b ¶ Nicholaus Eſtēſis admodū puerulus hoc āno Alberto patre calēdas Auguſti defuncto in Ferrarie dominio cōſentiēte Bonifacio pōtifice ſub tutorib⁹ ſuccedēs regnauit ānis. 47. Quē cum Accius ⁊ ipſe eſtēſi familia natus tā prudē e patria a patre pulſus tanq̄ ſpurium ⁊ illegittimū oturbar ſtatuiſſet vt in patriā ⁊ regnū ipſe rediret: tutores vt decet ſumptis armis auxilio venetorum ⁊ bononiēſium ac Florētinorum: multorūqz alioz ipm Accij patria ſummouerunt: ⁊ tādem captū in Cretā releganerūt. Hic itaqz puerilib⁹ ānis exactis adeo in oibus inſignis euaſit: vt ei ad ſummā gloriā nihil p̄ter litteraz ornamēta defuerit: vrbē enīz paulo ātē caſuz cōflagratā digniſſime reſtituit: ⁊ infinitis p̄pe modū edificijs illuſtrauit: Othū tertiū tyrānū crudeliſſimū ſibi infenſiſſimū per Sfortiā cotignolam apud Ruberā oppidū p̄udentiſſime obtrūcare fecit: ⁊ Adurinā vrbē ſuaz a cōtinuis eius direptiōibus ⁊ incēdijs liberauit: Rhegiū Lepidi ⁊ parmā ciuitates ab eodē tyrāno poſſeſſas ſuo regno adiecit: Indeqz regnū ſuū multʒ ditiōibus ⁊ oppidis auxit: Liliolam filiam Frāciſci inniozis Carrarieſium yrorem primo duxit: ob cuius affinitatez p̄o tutela ſoceri ſui a Senatu veneto duriſſimū belluz per ānum ſuſtinuit: Et demum pace cōfecta reſtituere Rhodigium oppidū captum cum policino opus fuit: tante enīz magnanimitat⁹ fuit: vt quadrageſimotertio regni ſui āno cōciliuz generale chriſtianoruz ab Eugenio pōtifice indictū ſplēdidiſſime ſuſcipere voluerit: In quo Joannes palcologus Conſtantinopolita

nus imperator ⁊ ipsius patriarcha cum innumerabilibus tam grecis q̄ latinis affuere: propter quod i immensum vrbem suam ⁊ edificijs: alijsq; ornamentis tam extra q̄ intus auxit. Edificauit enim inter cetera in vico stellata arcē munitissimā: ⁊ ex opposito Ficarolam aliaq; celeberrimaq; superiori āno a venetis per quinq̄ginta dies quassataq; vbi ⁊ Catherinaq; ex virtusq; arce trahi voluit: quibus presidijs ipe padi integri ⁊ vtriusq; eius ripe claustra cōmunuit ⁊ defensari voluit: Innūerabiles preterea alias domos per ferrariēsem dītionē extruxit: Sed que apud Belteguardū in vico Vicoeria edificauit omnib⁹ Romānis equiperari possunt. Adultos.n. hic preclarissim⁹ marchio ex pellicib⁹ genuit filios: inter quos fuere Leonellus ⁊ Borsius in regno successores ꝓncipes certe humanitate: liberalitate ⁊ prudentia patri perssimiles: amitate deniq; ⁊ semo cōfect⁹ post Iuliolā carrariēsem aliam ex marchionibus Saluti duxit vxorem: ex qua etiam liberos suscepit: Herculem nunc Ferrarie ducem: ⁊ Sigismūdum nūc extantem virum omni vbanitate ⁊ liberalitate preclarum. Tādem bonis omnibus ornatus quinquagesimosexto vite sue āno apud Mediolanum deficiens Ferrariam delatus apud cē. sanctum Franciscum in sepulchro maiorum suorum sepelitur.

¶ Pax iteruq; inter venetos: florētinos. carrarienses estenses: ⁊ gonzagas ex vnā parte: ⁊ ex altera ducem mediolani: Joannem Galeacium a Bonifacio pontifice ⁊ Michaele Sten: ac petro cornario venetis procurata in ciuitate papie pridie calen. iulij confecta est. 1398 6597

¶ Viri bello excellentes.

¶ Joānes baucut illustris britānicus eques Florētinorum copiarum cautissimus ⁊ fortissimus imperator: Quo duce Florētini q̄maxime in rebus bellicis longo tempore vsi fuerant hoc āno post longam militiam ⁊ magnam rei militaris gloriam apud Florentiam diem obijt.

¶ Jacobus vermes patria veronēsis: vir bello insignissim⁹ hijsdē temporibus in precio magno extitit: qui cum Galeacij vicecomitis rem ab imminētibus periculis multis fortitudine ⁊ cōsilio pluribus annis tutatus fuisq;: ⁊ Armeniacū comitem predictum apud Alexandriam cuq; maximo exercitu aduersus ducē venientem profligasset: ⁊ ipsum Armeniacū maxima de suis cede edita cum innumerabilibus militibus captuasq;: ac Joannē baucut b persepe fugasset: ad remunerationis signum a Galeacio ipso duce Bobia vbe ⁊ Vogera oppido donatus est: ⁊ multis preconijs ab eodem euectus ē: Hic patrem Luchinum Vermem habuit: qui Cretam insulam superioribus annis ipsis Venetis rebellez sua virtute recepit: ⁊ Venetorum restituit imperio: Ac deinde in turcos missus contra hostes viriliter pugnans tandem cecidit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Emanuel chrisolora patria Cōstantinopolitanus vir domi nobilis: sed omni doctrina: ac virtutibus oibus nobilior atq; preclar⁹ hijsdē temporibus Cōstantinopoli a turcis turpissime obsessa profugus Venetias venit: ⁊ litteras grecas ibi docere cepit: que iam septingētis annis apud nostros cōticuerant: ⁊ hinc grece latineq; littere quasi semimortue per illū reuiuiscere ceperūt: Hic itaq; cum in Italiam venisset: primo apud Venetias multos adolescētes grecas docuit litteras: Indeq; a Florentinis publico salario vocat⁹ plurimos ibidem habuit discipulos: iam ab Joanne Raucnate viro doctissimo in bonis litteris latinis edoctos: Inter quos fuere Leonardus aretin⁹ paulus Strocia Robert⁹ Rufus: petruspaulus Vergerius: Justinopolitan⁹ Omnebonus vicentinus Guarinus veronēsis Carol⁹ Aretinus Ambrosius monachus camalduensis: pogius Florentinus: Frācisebus barbarus venetus Fraciscbus philelphus tolentin⁹: ⁊ Jacobus Angeli florētin⁹: qui iam etate prouectus ardore addiscē di ipse auctor fuit: vt Florētie cōduceretur: indeq; curiam Romanā cū secut⁹ eēt: ⁊ apud Constātiam vbi generale cōciliū celebrat: accessitq; ⁊ pdicti discipuli fere oēs vulcedie vbor suor allecti cū seq voluerunt: Hic āt ⁊ si oī scia edoct⁹ fuerit: aligd tamē qō sciam⁹ scripto nō reliqt. Cōstātie āt deficiēs a pogio florētino melliflua oratiōe bonoflatus est.

¶ Joānes Ravenat⁹ grāmaticus ⁊ rhetor loculētissim⁹ hijs temporibus flozuit. vir certe maximi ingenij singularissime doctrine: q (vt Leonard⁹ eius discipulus testat) pm⁹ fuit: a quo eloquētie studia tātopere lōgo postliminio in italiā sunt reducta: Hic cū a Frācisebo petrarcha egregie edoct⁹ fuisq;: ⁊ ipe p dictos oēs viros excellētissimos habuit discipulos.

¶ Vincēt⁹ Carbelanus ord nis predicatorum declamator ⁊ theologus celeberrimus ex Valētia vbe natus: hijsdē temporibus non modo celebri doctrina: sed singulari sanctitate insignis fuit: q cum predicationis dono plurimū illustrat⁹ fuisset: quoaduixit ecclesiaq; dei predicādo: docēdo ⁊ monēdo nō mō verbis: sed ⁊ exēplis adiuuare nō destitit: ⁊ cū in morte ⁊ post mortē plurimis claruerit miraculis: Calixtus tertius pōtifex e us cōpatriota āno dñi. 1455. easdem in scōrū cōfessoz nūero eū aggregauit: ⁊ ei⁹ festum nonis aprilis celebrari iussit.

¶ Franciscus martini ordinis carmelitarum theologus celeberrimus per hoc ipsum tempus in precio existens cum multos eruditsset discipulos ad agitandum intellectum librum de conceptione virginis Marie composuit.

¶ Nicolaus eximij nominis medicus natiōe Florentinus per hec tēpora existens in omni medicina grāde opus cōposuit: quod ex veteribus ⁊ doctis medicis accurata lucubratione extraxit: Denicq; Florentie post multas curationes anno domini. 1412.

Barfilius patauinus medicus preclar⁹ & ipse multaꝝ rex cognitione insignitus: cū quedam edidisset: multos scriptores ingenio & subtilitate precelluit: & suā patriam doctrina & fama exornauit.

¶ Bald⁹ perusinus pcellētissimus legisperit⁹ Bartoli Saxoferratēsis discipul⁹: & ipse vna cum Angelo & petro germāis hec ipsa tēpora clarissima reddidit: qui cū post magistrū suum in iuribus: ciuili: & pōtificio obtineret pncipatū infinita ppe edidit librorū volumina. Super toto enīz iuris ciuilis corpore peregregie cōmentatus ē. Insuper & in 2.⁹ decretaliū ac feudis scripsit: Additiōes ad speculū cōposuit: Atqꝝ cōsilia post se reliquit: Tādem ob doctrine prestantiam a philippo mediolanensium Duce publico salario Papie vocatus anno domini. 1423. mense Aprili ibidem defunctus apud fratres minores sepelitur.

¶ Angelus autem eius frater nō minoris ingenij & doctrine doctor & ipse sup totū corp⁹ iuris ciuilis ꝓmētarios edidit celeberrimos: & vno eodēꝝ āno cū Baldo defecit.

¶ Bartholomeus de Saliceto iurisconsultissimus per hoc tempus floruit: & in legibus nonnullos ꝓmētarios ꝓposuit. Is cū apud Albertū Estēsez Ferrarie marchionē in pcio eēt: cū ipso egit: vt a Bonifacio pōtifice privilegiū ꝓuocādi nundinas in Ferraria obtineret.

¶ Dealbatorum religionis principium.

¶ Mirabilis populorū motus hoc āno in tota Italia factus est: Nam ois fere multitudo in Cisalpina gallia vno motu vestes albas & lineas ad pedes vsqꝝ protensas cum capucijs ad instar religiosorum
6598 1399 capparum: quibus facies vellebant: induit: Qua cōmotione & nobiliores femine: simul & viri: & principes: episcopi: clericiqꝝ ac religiosi cuiuscunqꝝ ordinis ducti incredibili deuotionis ardore in simili habitu incedere nō tetauerunt: Horum siquidem dealbatorum longa agmina ad vicinas vrbes cōmeabant: & processionaliter bini & bini pergentes pacem & misericordiam supplici clamore sepe & sepi⁹ clamabant Laudesqꝝ & hymnos cātabāt: & ꝑmaxime Sequētiam illam a beato Gregorio editam: Stabat mater dolorosa iuxta crucem lachrymosa dum pendebat filius. Nemo per id tempus dolo quenpiam fallere tentauit: nemo aduenarum oppressus fuit: tacite quedam induciē fuere inter hostes. Durauitqꝝ is motus menses fere tres: Unde autem initium habuerit: incertum habetur: primi tamen in Italia lucenses fuere viri & mulieres huiusmodi vestibus albis induti numero circa tria milia: qui statim florētiā adierūt nobiles & ignobiles viri ꝓcedebāt: postea subseqbant mulieres velatis facibus: Ad lucenses tamen prius venerāt genuenses. Ad genuenses vero galli profecti sunt: Indeqꝝ ex Etruria in Umbriam: ex Umbria in Sabinos & in picentes & marsos: ac ceteras subinde gentes progressa: Huius autem religionis auctor quidam sacerdos fuit: qui tantam modestiam vultu ac verbis proferebat: vt ab omnibus sanctus haberetur. Ipsum tamen Bonifacius pontifex apud Viterbium vrbem tandem comprehendere fecit: & tanꝑ superstitiosum ad se perductum igni exuri fecit: Horum autem crucifixi imaginem quam ante se deferri faciebant: adhuc lucenses cum maxima veneratione conseruant & eidem vota & imagines offerunt.

6599 1400 ¶ Joannes Bentiuoglius natione bononiensis: vir quidem magnus: hoc anno Carolo de çambecharijs iuris vtriusqꝝ doctore defuncto: qui Rempublicam in Bononia pro libito disponebat: ab exilio cum reliquis sibi adherentibus reuocatus Bononiam venit: & aduersarijs inde pulsis: mutatis primo in vrbe Anciānis & reliquis officialibus paulopost auxilio Nicholai Estensis Ferrarie marchionis: ac Franciſci Carrarien̄s padue domini vrbis dominatum omnino occupauit: & duobus annis in ea regnauit: Verum cum multas cedes in aduersarijs atqꝝ tyrānides exerceret: tādem & ipse miserabiliter perdita ciuitate obtruncatus fuit. Aduersarij enim inuocato auxilio ducis mediolani vrbem eidem duci tradiderūt: & Joānem in frustra cōciderunt: & corpus ad sanctum Jacobum ordinis Eremitarum in dolio deferentes ibidem sepelierunt.

¶ Bernardinus & Stasius germani ex illustri excelsaqꝝ polentanorum familia nati: hoc anno Rauenatis vrbis dominium suscipiens regnarunt ānis vigintitribus: Hij nanqꝝ vna cum eorum matre videntes Guidonem ipsorum patrem: ignauum atqꝝ socordem virum illum secreto captiuarunt: & in carceribus incluserūt: & vrbis dominatū equanimiter sibi desumpserūt. Sed vno postmodum sublato alter solus natura ignauus per aliquot ānos regnauit: Verum quum & ipse ignauo quodaꝝ animi torpore elanguescerer: cives Rauenates illo spreto vrbem Venetis tradiderunt: & illo capto in Cretā perpetuo exilio relegarunt.

¶ Jubilei annus hoc anno Rome iussu Bonifacij pontificis celebratur: quo fere innumera hominum multitudo conuenit: Et eo anno ob ipsius Jubilei & maximam dealbatorum frequentiam tantam pestilentiam vbiqꝝ fuisse tradunt: vt apud Florentiam vrbem ad triginta hominum milia absumpta fuisse referantur.

¶ Paul⁹ Binisius nobilissim⁹ lucēsis ciuis: hoc ipso āno Galeacio vicecomite cōcedēte: & permittente vrbis sue dominiū suo malo sibi desūpsit: & 30. ānis regnauit: vir quidem cupid⁹ & cōciuiꝝ suorū pessimus tyrān⁹: qui toto regni sui tēpore per fas & nefas ingētem pecunie vim cumulare studuit. Et cuꝝ p id tēpus celeberrimas edes ac supbissima edificasset palatia & filios multos, percassꝝ tā ipse q̄ filij adolescētes in magno stat⁹ fastigio vitā degebāt. Cūqꝝ sic beate sibi ac filijs esse viderētur: sortia de repēte

mutata multis fati sui exemplar fuit: vt oēs discant nil in rebus humanis esse solidum nihilq; firmum a florētinis enim & suoꝝ fraude tandē captus: & a patria violēter vna cū filijs abductus diuitias diu eo modo accumulatas vna cū vita amisit. Mā ad Philippū mediolanēsiū ducē pducti carceri ppetuo mācipati sunt. eo. s. anno quo & mortui sunt magna solis fuit defectio.

¶ Carolus malatesta Galeoti malateste filius ariminēsis vbis princeps & pontificis Romani ea in vbe vicarius hoc eodē anno post patrem vna cum Pandulpho fratre succedēs regnauit annis. 7. princeps siquidez doctissimus & corporis viribus fortissimus: atq; Marcho catoni simillimus: eo q̄ nihil ad laudis excellentiam ei deesse videbatur. Erat. n. imprimis robustissimo pulcherrimoq; corpore & cōsilio maximo: ac immensa animi magnitudine. Ipse quoq; egregia liberalitate & studioꝝ litterarumq; peritissimus: necnon & virorum doctorum familiarissimus: e quibus Leonardus arretinus precipuus fuit. Cuius cum sint eius facinora in bello strēnue gesta quasi innumerabilia hoc vnum precipuq; memorandum puto: q̄ dum Galeatius vicecomes mediolanensium dux toti italie formidabilis eius sororium Franciscum gonzagam terra aquaq; cū quadraginta equitum milibus graui obsidione in mantua obsideret: ipse cū duodecim tantū milibus apud gouernolum rusculū omnem eā multitudinē strenuissime profligauit: & vbē mantuā & sororium ab eius manib⁹ liberauit. Eius aūt virtus & cōsilij magnitudo ab ipso mediolanēsium duce postmodū cognita moriens tutorē & regni sui ac filiorū suoꝝ defensorem ipsum designauit. Ad ipsum quoq; Gregorius. 12. pontifex dum ad cōstantie cōciliū ire cogeretur tanq̄ ad presidiū tutissimū cōfugit: a quo & pbenigne splendideq; exceptus fuit. Et cū idem pontifex ad conciliū vocatus nō satis sibi cōfideret hunc tanq̄ virū insignem loco eius transmisit: & ipsius Gregorij pontificis dignitatē cōcilio resignauit.

¶ Michael Sten sexagesimusseptimus venetoꝝ dux: hoc anno Antonio venerio duce defuncto: cuius suffragijs eius loco suffectus: ducauit annis. 13. Vir quidem sapientia & animi magnitudine celeberrimus. Qui & rē venetā pre ceteris ducibus plurimū auxit: & ingētia atq; pclara facinora per duces suos & per se strēnue gessit. Unde & primū vincentiā vbē: sponte tñ sese dedentibus ciuibus (hortatu ducis) Mediolanēsium & Petri verminiani ipsius imperatoris: qui eā a Francisco carrariense tueri nō poterat) in protectionem suscepit: & susceptā: ab eadem ducissa sibi & senatui cōfirmari per publica instrumenta procurauit: Deinde cum Franciscus carrarius patauij dominus ipsam vbem multis iniurijs & infesta tionibus plurimum lacesseret: bellum contra eum implacabile strēnue suscepit & cum ingenti gloria perfecit. Atq; ita Veronam & Patauium celeberrimas ciuitates de manibus carrariensis cepit & suo dominio adiecit: & tam filios q̄ ipsum Franciscum carrarium patrem comprehensos in carceribus venetis necari fecit: extinctisq; omnino Carrariensibus: etiā ciuitates feltri & ciuidati belline prouincie foroliuij: que pro dominio mediolanensiū tenebant: etiam ex voluntate ducis esse similiter suscepit: & sibi confirmari fecit: his & alijs pluribus strēnue gestis Michael hic senio cōfectus moritur: & venetijs in diue Marie basilica sepelitur.

r Obertus bauarie dux & Rheni palatinus comes: hoc anno Vincislao predicto imperatore (propter ignauiā & socordiā) imperio pūato. 4. & 20. Hermanoꝝ imperator electus impe- 1401 6600
rauit annis. 9. Homo sane christianissimus & iustitie cultor: & pterea a Bonifacio pontifice libentissime imperij corona decoratus fuit. Hunc quidem florētini propter ipsius animi magnitudinem contra Galeatium mediolani ducem: vltima desperatione ducti: auxiliatoꝝ sibi in italia vocauerunt: hac tamen cōditione: vt non prius promissam pecuniam acciperet q̄ Galeatij ducatus attingeret: q̄ & factum est: Brixianum itaq; agrum cum exercitu ingressus partem pecuniarum a florentinis accipiens cum Galeatio pugnare cepit: sed ab ipso Galeatio statim superatus & profligatus: atq; prorsus dissipatus: Tridentū cum paucis profugit: & rem Florentinam in magno discrimine reliquit. Instauratoq; exercitu patauiū cum eodem veniens a Francisco carrario comiter exceptus fuit: venetias deinde accedens a venetis honorificētissime susceptus cladem receptā lamētabiliter exposuit veneti autē eo audito multis donis ac pollicitationibus ne in Germaniaz rediret retinere cum annixi sunt: sed minime potuerunt.

¶ Joānes Maria vicecomes secūdus mediolanēsiū dux: Joānis Galeatij ducis ex Catherina vxore genitus: hoc āno pfe sublato: adolescēs vna cū matre in paternū regnū succedens regnauit annis. x. 402 6601
Hic aūt adeo immanis & ferus vt in ipso suo pncipatu se pstitit vt plurimos sine cā occiderit: plerosq; canibus lacerādos obiecerit. Et pnius fuit: qui tā preclaram tamq; ingenuam familiam flagitijs & infamij vita deturpauerit: & inquinauerit: qui cū aliquando a genitrice reprehenderetur: & diceret cur q̄si de lōbis a maioribus degenerasset. Respondisse dicitur: Nō esse familiā celebrē nisi que viros omnifariam protulisset. Ipse enim vt vno cōcludam verbo in omni rerum genere culpabilis extitit: & in nullo landē aliq̄ promeruit: Et cum matrem cordatissimam mulierē in carceribus apud modoetiam castellum suū conciesset: & ibidem illā interire fecisset: paulopost ipse iusto dei iudicio a camerarijs suis duz sacris interesset mysterijs turpiter cōcisus & cōfossus vitā statim exalauit. Eo namq; regnante infinita prope mala in regno suo sunt suborta quū eo in regno nemo esset: qui imperio aut auctoritate bonitū vitia cōpescere. Mā mortuo patre statim guelphoꝝ & gibellinoꝝ pnitiosissime factiones excitari cepte sunt: que ducentis iam annis per vniuersam italiam debacchate fuerant: & omnes ciuitates ita ad ar

ma concitauerāt: vt ferme ad internitionē vsq; ibiq; decertatū fuerit. Et p̄mo Galeatio defuncto: quū omnia sopita fuissent: Ugolinus caualcabos: z ponzoni imperiū cremone vrbis sibi sumpserūt. Otho bonus autē tertius interfectis z pulsis ex parma rubeis vrbem obtinuit: Deinde Bergomum Suardi comitis: ruscom Laudū: vignatenses vercellas: alexandriamq; cum multis ipsius regiois oppidis Facinus canis cōpiarū eius dux: Guilielmus autez scaliger: z Carolus vicecomes Bernabouis filius: z ipsi aliquam spem in dominū redeundi sumentes omnes alios p̄ncipes z nobiliores populos ad defectionem sollicitarunt. Et ideo Lichus ordelaphus olim a Galeatio forolimio pulsus in patriam redit: similiter z Cunij comites fauentiam ouro oppressere bello: atq; ita ex vnius viri morte vniuersa italia terroris: z turbinis plena fuit: quum vbiq; incendia: direptiones: cedes: z mortes innumerabiles audirentur: vici quoq; z castella z ciuitates: suburbia vbiq; euertebantur: z sanguis sanguinem tegebat. Eam quippe calamitatem futuraz cometes p̄signauit: qui eo anno apparuit: quo z Galeatius huius pater vita decessit.

¶ Tamburlanus magnus tartarorū: seu parthorum rex incredibilis potētie vir: hoc etiā anno vita excessit: Qui p̄mū (vt aiunt) apud tartaros humili loco natus fuit: z quū gregarius miles factus fuisset: adeo inter suos ꝑpter corporis agilitatē excellnit: vt breui multaꝝ gentū fieret dux: z cū parthoꝝ imperio potitus fuisset haud multo post scythas: biberos: albanos: persas: medosq;: ac alias plurimas nationes sibi subegit: Indeq; mesopotamiā: atq; armeniā inuasit: trāsitoq; euphrate cū q̄dringētis equitū milib⁹ z sexcentū peditū milib⁹ oēz asiaz quā minorē appellamus obtinuit: regēq; olim potētissimum Paçietē turcorū dominuz cū pari equitū numero: z magnis peditū copijs fines suoꝝ tutantē apud armenos prelio supauit: z interfectis ducētis ei⁹ milibus ipsum cepit: z carbonis aureis vinctum currui: quo vehebat quasi triūphans adiunxit. Inde a Tanai flumine vsq; ad Egyptū vniuersam Asiaz percurrens Smyrnā antiochiā sebastē tripolim damascum multasq; validas vrbes cepit: diripuit z incendit: Soldanūq; egyptiorū p̄ncipem bello superatū: vltra pelusium reppulit: Cumq; damascum cepisset: z arcis antique expugnatio difficilis videretur: cōstructa eregione altera que eam altitudine superaret nō sine multa suoꝝ cede illā tandem cepit. Caphā etiā vrbē Genuensiū tūc coloniā admotis machinis expugnauit: hic belli artib⁹ insignis que alijs ardua videbant: promptius obire tentabat: z in obsidionibus quidē vrbiū p̄ma die albo vtebat tentorio. Secūda rubeo. Tertia nigro. Et si se dabāt in albo sedēti: salutē cōsequebant: Rubeus autē color moriendū patribus familias indicabat: niger vero ciuitatis excidiū: z oia in cinerem cōuertēda: z inter alia ferūt quandā populosam ciuitatem que p̄ma die cū deditionē facere neglexisset: pueros puellasq; in candida vesteramos olive deferētes emisisse: vt p̄incipis irā placarent. Qui videns pueros statim iussit oēs equis crudelissime conculcari deinde vrbez captam penitus incendio deleri interrogatusq; ob hoc aliquando ab hoie Genuēsi qui ei familiaris erat cur tanta crudelitate vteretur? Cui turbata z distorta facie respondit: Tu me hominem arbitraris: sed falleris. Ira etenim dei sum ego z orbis vastitas. Quibus verbis tremefactus genuensis: statim ab oculis tyranni euanuit: nec deceterο vnq̄ ei obijcere visus est. Ferebant qui Tamburlanum viderunt: cuz Annibali peno: secundum ea que de ipso scribuntur: fuisse persimilem. Nam deletis multis regionib⁹ actyrannis vastatisq; multis prouincijs: onustum z ditatum suum exercitum in patriā reduxit: z marchantem vrbem cōdidit: quam varij generis captiuis repleuit: z hostium spolijs exornauit: in qua z se sepeliri tandem fecit. Regnū autem suū duobus filijs reliqt: qui discordia laborantes: effecerūt ne parthorum imperiū rursus emergeret.

6602 1403 ¶ Bucichalus gallus Caroli francoꝝ regis miles gigantee statute vir: hoc anno Antonioto adurno genuensium duce defuncto: propter ciuium dissidium: vrbis genue dominatum regis noie regendum suscepit. Qui visa nostroꝝ potentatuum z ciuitatū dissensione etiam Mediolanum vrbem regiaz in regis sui potestate pro viribus redigere conatus est: z iā Berdona capta a Facino cane copiarum Mediolanensium duce repulsus fuit z Berdona recuperata: deceterο se eidem viriliter opposuit. Is. n. ex gallorū cōsuetudine superbissimus erat: z propter eius corporis magnitudinem italorum breuitatez sepe cōtemnebat: atq; eos nō sine magna arrogātia despiciebat: quod audiens Galeatius gonzaga Frā cisci gonzage frater: qui eo in bello coborтes ductabat: hominē durius reprehendere cepit. dicēs: moderatius eū loqui debere: q̄ si secus esset diceret eius temeritatē nō virtutem: sed insaniam esse. Erat autem Galeati⁹ ipse corpore modico: ita vt vertice vix bucichali umbilicū attingeret: z propterea ab ipso bucichale gigante ꝑmaxime contemnebatur. Galeatius autem ad magnanimitatis sue virtutem ostē tandā: Bucichalum ipsum ad singulare certamen inuitauit. Quo audito Bucichalus turpe cedere existimans: cōditionem acceptauit: dieq; duello statuitur: z adinuicem tandem decertātibus Galeatius bucichalē tanq̄ dauid Goliā prostrauit: z nisi a proceribus suis subtractus fuisset victimus ille dies bucichalo fuisset. Ea iguominia bucichalus perfusus nunq̄ loricā neq; rozacē gerere voluit: q̄ a paruo homunculo superatus fuisset.

¶ Guilielmus scaliger Antonij paricide verone z vincētie p̄incipis filiꝰ hoc anno Galeatio mediolani duce defuncto: quū videret oēs cisalpinas ciuitates ad ciuilia arma cōcitatas auxilio primū florentinorum: quibus diu milit auerat: ac etiā Francisci carrarij Padue p̄incipis cum exercitu veronā vna cum duobus filijs Brunorio vz z Antonio veniēs vrbem statim obtinuit. Dumq; ciuitatē ingressus fuisset

eadem nocte Frācisco carrarienſi ⁊ eius filijs veneno ſublatus eſt. Bzmozius aūt ⁊ Antonius eius filij quum per annū vrbis dominatum in pace poſſedissent a Jacobino carrariēſi in veteri caſtello dolose vocati detenti ſimt: ⁊ quū aliquādiu eos in arcta cuſtodia detinuisset: tandem occasiōe ficta illos peridit: ⁊ ſtatim idē Jacobinus ciuitatem occupauit: atq; in eiſdē viris preclariſſimis vniuerſa ſcaligerorum familia prorſus defecit.

Innocentius ſeptimus papa patria ſulmonenſis Coſmatus antea vocatus hoc āno Bonifacio in italia ſubrogatus ſedit an. 2. vir qdē grādeuus: ⁊ multarū magnarūq; rerū experiē tia inſtruct⁹: cuius verbū erat. Oportere illū malū boiem eſſe: qui alienū pluſq; ſui ipſius teſtimoniū formidaret. Qui pontificatu ſuſcepto in qbuſdā rebus vrbani ⁊ Bonifacij pdeceſſorū ſuoz veſtigia ſecutus eſt: quos primatus reprehēdebat: ⁊ nō modo qō tantopere laudabat effecit: verū etiam iniquo aio ferebat ſigs apud ſe ea de re loquereī: preterea oīa ita tumultuoſe gubernabat: vt quū Romani inſtarēt: q; ſcisma de eccleſia tolleret: ipſos ad Ludouicū nepotē tanq; ad certū carnificē miſit: q ſtatim vndecim ex ipſis e feneſtris deiecti necari fecit: Qua ſeuitia pmotus populus Roman⁹ accito Ladiſlao rege arma ad verſus pontificē cepit: q ſtatim vna cū Ludouico nepote vrbiū fugit. Quūq; populus Ro. in actorē ſceleris ſeuire nō poſſet: in aulicos oēm irā cōuertēs multos eoz interfecit. Verū capitolio ⁊ ponte miluio occupatis ac multis cedib⁹ ⁊ direptionibus peractis ira tā declinā te Romani pontificē in gratiā receperunt: rogarūtq; vt ad vrbē cū pace rediret. Qui quū Romā veniſſet nōnullos cardinales delegit: quoz de numero Angelus Cornelius venetus vnus fuit: q poſtea Bzegorius duodecimus appellatus fuit: ⁊ Petrus filargi cretēſis: Alexāder quintus poſtea creat⁹: tertius habitus eſt. Otho colūna: Martinus poſtea vocatus creauit etiā Ludouicū predictū nepotē ſuū agri piceni marchionē: eūq; firmanū principē cōſtituit: qbus ita geſtis nō diu ſupuixit: ſed ſo ſui pōtificatus anno Rome defecit: ⁊ in baſilica beati Petri ſepultus fuit.

Cichus ordelaphus in forolimēſi vrbe pōtificis Romani vicari⁹: hoc eodē anno octo nonas auguſti (poſtq; vrbis dominatū mortuo Baleatio vicecomite mediolani duce: aliquādiu optinuisset) a populo ſuo ob ei⁹ tyrānides cum lecto febribus decumberet ſine vlla miſericordia vna cum filio ſuo paruulo interfectus eſt.

Aſtorgius manfredus illuſtris vir: olim fauentie dominus: ⁊ p Ro. eccleſia ibidē vicari⁹: q ſupioribus annis pro Marchione Nicolao eſtenſi cōtra Azonē eſtēſem cōtra ipſuz Marchionē de regno ferrarie pugnante multa ac pclara geſſerat certamina ⁊ ob hoc ab Albrico cumij comite Faventia fuerat expulſus: hoc anno tertio calēdas decēbris ab legato apoſtolico: q eū in fauētia reduxerat: deprehēſus q; eius ſecreta forliuienſibus denudaret: ⁊ ad defectionē eccleſie eos ſolicitaret ⁊ cōcitaret: in platea vniuerſo affante populo capite truncatus eſt. Reliquit tū poſt ſe multos filios q pclara geſſere facinora.

Ruſconi nobiliſſimi viri ac primarij comitis ciuitatis lūbardie ciues: cū ſupioriб⁹ diebus ex morte Baleatij vicecomitis ducis mediolani vrbis dominiū ſibi vēdicaſſent: hoc anno viminoz familia ſibi aduerſante: vrbis ſuburbia penitus euerterūt. In q; qdē euerſione ⁊ cōtēptione in vna pugna ad octingēti viri vtriuſq; ptis iterfecti fuere. Ea tū i pugna ruſconi ſupiores extitere ⁊ aduerſarios ex vrbe proꝛſus eiecere. Belthaſar aūt Ruſconus miles eoz caput ea in pugna cecidit: tāta. n. vrbis illi⁹ ex diſſidijs illis calamitas ⁊ deſtructio fuit: quāta vnq; antea. Nec adhuc ipſi⁹ nris ſuburbia ea in celebritate coaluere. Ruſconi itaq; ea victoria elati: Belinzonam oppidum ⁊ quamplurima alia oppida in ſuam deduxere ſententiam.

Franciſcus ſuardus eques cōciuis: Sonziniq; Suardi bergomi dñi filius qui ſuperioriб⁹ diebus in auito regno petri ſucceſſerat: hoc anno multas ſtrages ⁊ occidiones de hoſtib⁹ edidit: ⁊ vrbe cū ſuo in auito regno petri ſucceſſerat: hoc anno multas ſtrages ⁊ occidiones de hoſtib⁹ edidit: ⁊ vrbe cū ſuo exercitu tumultuarie egreſſus in ſuburbium Bergomi: quod per aduerſarios tenebatur: diripuit ⁊ incendit ac penitus euertit. Inde hoſtem ad internitionem perſequens Seriatum vſq; eo tumultu pertinuit ⁊ hoſte etiam inde pulſo vniuerſum vicum ſimiliter incendit ⁊ euertit. Itidē in Rhedona egit ⁊ cauit ⁊ hoſte etiam inde pulſo vniuerſum vicum ſimiliter incendit ⁊ euertit. Itidē in Rhedona egit ⁊ caſtellū prorſus cōplanauit. Ea victoria elatus (relicto vrbis preſidio) ſtatim cremam cum exercitu petijt: ⁊ oppidum auxilio ſuorum obtinuit: quo pacifice obtento eueſtigio in picelionē agri cremonenſis freq; ratum oppidum duxit: quod cum acriter expugnaret tandem poſt multas victorias ab Ugolino caualaboue cremonēſi tūc tyrāno pter oīuz ſpem ſupatus ⁊ pfligatus eſt. Et cuz vſq; cremam perſecutus fuiſſet ibidem auxilio ſuorum in hoſtem conuerſus eſt: ⁊ dum diu pugnaſſet: ab hoſte ſagitta percuſſus vitam finiuit.

Catherina aūt Mediolani ducisſa Bernabouis vicecomitis filia: ⁊ Joānis ac Philippi Marie ducū mater: mulier ſiqdē pientiſſima ⁊ cordata: de qua multa referuntur prudentiſſime geſta: quū p aliquot annos regnū cū Joāne Maria filio gubernaſſet: hoc ipſo anno q eſt quart⁹ ſupra. M. cccc. quartodecimo calen. nouembris a filio in carceribus apud modoetiam oppidum ſuum conjecta: ibidem dolore animi vitam cum morte mutauit: Cuius paricidium eidem non impune ceſſit: vt ſupra in eius vita dictum eſt.

Baſtinus Bernabouis vicecomitis filius: eo ipſo anno Franciſco ſuardo bergomi domino defuncto ciuitatis dominiū a Joāne Maria mediolani duce recepit: ⁊ vno tantum anno regnauit. Nam ſequenti anno idibus iunij febribus acutiſſimis coꝛreptus vitā finiuit.

1404 6603

6604 | 1405

Verona clarissima: ac vetustissima italie ciuitas hoc anno sexto calēdas iulij a carrariensibus occupata & pessundata in venetorum manus concedente Joāne Maria vicecomite Mediolani duce per Franciscum Gonçagam & Jacobuz vermem: ac Paulū sabellum patricium Romanum deuenit: & nūc vsqz cuz magno augmento ipsius permansit.

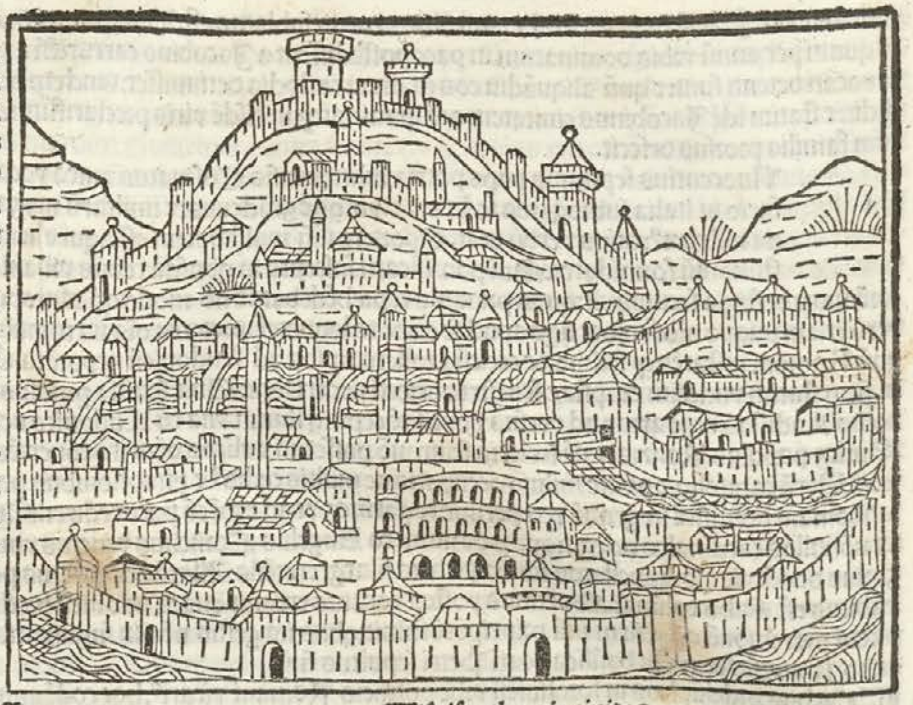

Pise itē potentissima ac superbissima ethrurie ciuitas florētini populi emula hoc ānō durissima obsidiōe & acerrimo bello domita in ipsius populi florētini: ditiōez potestatēqz deuenit: & nūcysqz p nouē & sep: uagita annos ipsius iugū humiliter ptulit. Superiorib9 eni ānis: vt diximus Galeatius vicecomes mediolāi dux eā dez vrbē a Gerardo apiano mlto pcio emerāt: & deniqz moriēs: ipsaz gabrieli ex pellice filio i testamēto reliqrat cū triēnio post patris mortē cū magna difficultate posse disser: diffidens illaz se tueri posse: & ipse illā grādi pecunia florētinis vendidit. Pisani aūt hoc videntes: cū florētinos exosos haberēt in furoē versi & cōcitati ipetu facto florētinos vrbe eiecere: & ipsaz in libertatē reduxere. Florētini autez ignominiā nō ferentes: magno cōgregato exercitu: bellū cōfestim pisanis intulerūt iplacabile: & cōmeatib9 vndiqz itercluſis vrbē acerrime obsiderūt: quā p9 aliquot mēses fame crudelissima laborantē procedēte eam Joāne Gambacurta: iugum ab integro suscipere coegerunt.

Pise ethrurie ciuitas.

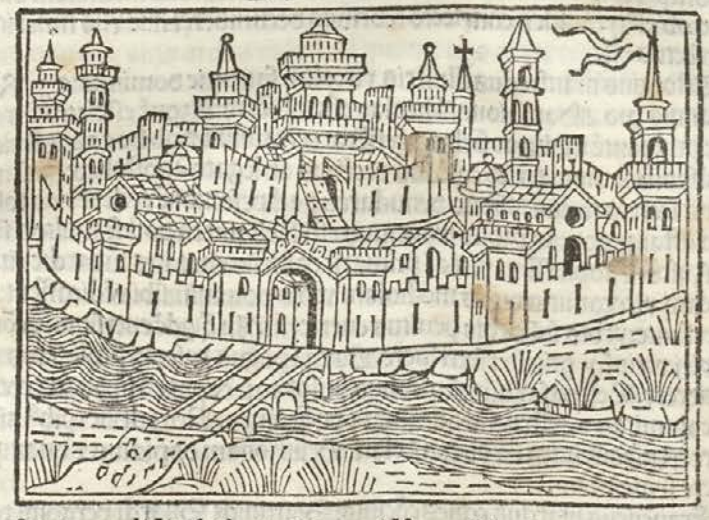

6605 | 1406

Patauiū etiā nō inferioris potētie & splēdoris ciuitas hoc eodē anno & ipsa eadē obsidione a venetis oppressa: in venetoz manus p Franciscum gonçaga & alios strēnuos impatores: capto Fraciſco carrario deuenit: ac sic vno & eodē qsi anno veneti plurimas ciuitates obtinuerūt. Quib9 ciuitati b9 obtētis: venetoz nomē supra mōz excreuit ac tiñ ptū vnq supiorib9: pib9 effecerat.

Petr9 pbilargi natiōe cretēsis ordis minoz pfessus: & mediolanensium archiepūs: magnus quidem theologus: magnusqz orator & predicator: hijsdem temporibus eas obres maximo in precio vbiqz fuit: hic

quippe ab adolescentia sua ordinem mnorū ingressus: adeo pariter liberalibus studijs ꝛ theologice disciplinę vacauit: vt breui ꝛ publicā scholā tenuerit: ꝛ in libros sententiarū docte ꝛ aucte scriptitauerit. Eamobrē a Galeatio vicecomite nondū duce: qui doctis viris plurimū oblectabat: accitus primarius in suis publicis ꝛ secretis cōsultationibus cum cōstituit: ꝛ ei⁹ prudētia arduis in reb⁹ vti voluit: deinde ipsius Galeatij rogatu Bonifacius nonus papa eū vicentinū primo creauit epm. preterea loco mutato nouariensis: postremo mediolanēsis archiepc creatus fuit: Eoꝝ in titulo cōstitutus ad vincislaum noie ipsius Galeatij accessit: ꝛ ducatus titulū ab ipso vincislao imperatore per eundē Galeatiū obtinuit: deinde: vt dictū est: ab Junocētio papa p̄dicto cardinalis duodecim apostolorꝝ creatus: tandē Romanā pontificiā dignitatē adeptus: Alexāder quintus merito est appellatus.

¶ Franciscus de regatijs patria cremonēsis minorꝝ etiā ordinis professus: bergomēsis epc: eruditissimus theologus: ꝛ vtriusqꝫ iuris vir cōsultissimus per hec tēpora ꝛ Bononie ꝛ alibi: ꝛ q̄ maxime in cōstantiēsi synodo ob eius doctrinā ꝛ elegantiā clarissimus fuit: ꝛ sue eruditionis experimentuꝫ fecit. Ob quas virtutes epc bergomi merito creatus fuit: quā qdem bergomensem ecclesiā quū per quattuor ꝛ. 30. annos doctrina ꝛ exēplo optime gubernasset: tandē anno dñi. 1437. q̄rto idus augusti vita functus apud sanctū Franciscum ibidē maximis cū lachrimis sepelitur.

¶ Paulus venetus ordinis eremitarū diui Augustini: ꝛ ipse theologorꝝ ac philosophorꝝ p̄ceps necnō ꝛ disputator acerrimus hoc ipso tpe in vniuersa italia notissimus habitus est: eo q̄ cūctos dyaleticos philosophosqꝫ: ac sue etatis theologos fine cōtrouersia superauerit: ac etiā ranq̄ alter apollo post se futuros philosophos sue sapiētie lacte nutriuerit qui nisi imatura morte p[illegible]ntus fuisset oēs antecessores theologos philosophosqꝫ suo igenio suisqꝫ scriptis supasset. Attamen in iuuentute ea que subiecta sunt post se reliquit volumina. Et primo.

Super libros posteriorꝝ: q incipit: Dis doctrina
Sup librū porphirij: incipit: Maxima ꝛ forti
Sup librū predicamentorꝝ: Querenti mihi.
Sup octauo physicorꝝ: Naturali philosophia
Sup sex methaphisice: Tecū sapiētissime repe.
Sup alijs sex methaphysice: Jus dicit multiplr.
Sūma de naturalibus: Plurimorꝝ astrictus
Super duob⁹ de aia: incipit Tanta lrarum
Sup librū de gñatiōe ꝛ cor. Humanarꝝ diuinarūqꝫ
Sup cōsequētijs strodi: Jesum deū ꝛ hoiem.
Summā in philosophia. Colloquiū infa.
Logicā breuem: Cōspiciens.
Scripsitqꝫ logicā magnam
Atqꝫ contra cecitatem iudeorum Tractatu[illegible] edidit pulcherrimū. Sed ꝛ sermones multos ad clerū vꝫ de sanctis: ꝛ de dominicis diebus: ac quadragesimales miro ordine composuit. Tandem iuuenis satis moriens [illegible] sacristia sui ordinis sepulchro marmoreo sepelitur.

¶ Bartholomeus de vrbino ipsius eremitarū ordinis diligentissimus doctor ꝛ vrbinatus episcopus: hoc ipso tempore: ꝛ ipse clarus effulsit. Qui ꝛ si multa ediderit memoratu digna: illa in primis admirāda sunt atqꝫ stupenda: quibus tam diu patris Augustini mare q̄ Ambrosij supernatauit flumē. Utriusqꝫ enim doctoris singula dicta in Alphabetū redegit: ꝛ opus in vnū collectū Milleloquium communi vocabulo appellauit. Aliud insuper egregium ꝛ celeberrimum opus confecit: quod de spirituali bello intitulauit.

¶ Jordanis insup alemanus eius instituti ꝛ religionis theologus: ꝛ ipse p hoc tēpus ob ipsius doctrinā ꝛ multarū antiquitatū indagationē: vniuerso ordini magno fuit in precio: q inter cetera pulchrū quadragesimale edidit: ꝛ diffusam nri ordinis apologiā cōdidit. Apocalipsimqꝫ pulchre explanauit. Ac sermones tractatusqꝫ ꝛ q̄stiones diuersarū rerum post se scripto reliquit.

¶ Jacobus q̄z eiusdē ordinis excellentissimus theologus natiōe tolletanus: hisdē tpibus floruit ꝛ vniuersam ferme scripturā sacram cōplanauit: ꝛ Sophologiū composuit precellentissimum ad diuinam sapientiam perquirendam suasorium: quod quidem volumen quanti faciendum sit: multis epigrāmatibus declaratur.

¶ Petrus natione italus ex oppido Brunquelli egregius ordinis nostri doctor ꝛ ciuitatis nouę epc ꝛ ipse p hoc tēpus sententiarū libros exposuit: ꝛ oia Salomonis opera cōplanauit. Atqꝫ Bibliam ferme totā postillauit. Deinde illud diuinū opus in lucē deduxit. In quo oēs noui ꝛ veteris testamēti historias ad Alphabeti ordinē redegit ꝛ ad singulas appropriauit materias.

¶ Gabrinus fundulus patria cremonēsis: ex oppido Sonçini ortus vir bello insignissim⁹ atqꝫ formidabilis ꝛ astutus: hoc anno Ugolino ꝛ Carolo ac alijs gbusdā Caualchabobus intersectis Cremone dominiū sibi desumens regnauit annis viginti quattor. Ugolinus. n. Caualcabos vir nobilis adiunctis sibi ponçonibus (vt supradictū est) mortuo Galeatio vicecomite mediolani Duce: primus vrbē cremonā ab ducis obediētia alienare fecit: ꝛ ipsius vrbis dominatū sepositis ponzonibus occupauit: difficilensqꝫ vrbē posse tueri: hunc Gabrinū virū acerrimum imperatorem sibi delegit: viroqꝫ hominis ingenio ac strennitate: Ugolinus ipse eius opera in bello ꝛ pace semper vti voluit: ꝛ hanc ob rem forticiorum ꝛ vrbis p̄fecti non minus ipsi Gabrino q̄ Ugolino parebant. Rebus igitur sic stantibus spe occupandi dominij ductus: vt erat animo magno: hoc anno redeunte a lauda pompeiana vrbe: que prouignatēsibus tenebatur: Ugolinum ad machastornā decē milibus ab vrbe Cremona distātem cū fratribus ꝛ cognatis interfecit: quibus interfectis cōcito gradu anteq̄ res in vrbe sciret cum aliquot militibus

cremonā venit occupātaqz arce portisqz oibus munitis forū cū armato milite ingredit: t cū quosdam vidisset suis conatibus velle obsistere aut obtrūcauit aut vrbe depulit. in pace itaqz vrbe adepta ob ingenij t prudētie magnitudinē eius nomen magnopere extulit. Et quū esset excelsi animi t summe prudentie vir fluctuāte per scismata ecclesie dei ad eum pontifex Romanus t imperator tanq̄ ad principem magni cōsilij pro componēdis rebus cremonam accessere. Quos reuerenter t splendidissime excipiens cōsilium optimū dedit de synodo apud cōstantiā celebrādo pro qua vniuersa xp̄i ecclesia ad sanitatē reducta fuit. Hūc deniqz Philippusmaria ntediolani dux quum videret inter occupatores sui regni t prestantiorē: fortioręqz atqz formidabiliorē: t callidiorem in recuperādo suo regno nō armis: sed suasionibus t pmissionibus plurimis per crimignolam ducem suuz primo sibi subegit. Sciebat enim dux ipse mediolanēsis si istū vicisset t subegisset de alijs regulis seu tyrānis esse negociū qō ita gestū est nam multis ab ipso acceptis pecunijs vrbē cum vniuerso agro restituit. Dux antē cidē castellionū oppidum t quedā alia benignissime cōcessit. Verum postea (vt aiunt) cum multas in principem moliret insidias: tandem proditione oldradi de lampugnano compatris sui apud Nichum oppidum agri cremonensis captus fuit: indeqz mediolanū missus post longos carceris squalores in publico mediolanēsi foro vniuerso astante populo ducis iussu capite plexus ē. Ibidē Maphco gambara pclaro brixiensi ciue presidēte t sentētiam ferente.

¶ Joānes cognomēto piceninus Caroli vicecomitis filius Bernabouis filij hoc āno tertio idus iunij Adastino eius patruo defuncto ex brixiane vrbis p̄fecto bergomea sceptra suscepit: t duob⁹ annis regnauit: Cuius quū dominatio admodū dura esset: t oēm negotiā seuitiāqz prolaberet: ac etiā multos ciues auaritia t violētis mulierū suarū cōcubitibus indies offenderet: ita ira t odiū bergomensiū in se cōcitauit: vt tumultu cōcitato ipsum cū vniuerso eius magistratu atqz p̄sidio vrbe pelleret. Quo pulso vrbē ciues in libertatē vēdicarūt. Quāobrē Facinus canis Joānis Marie ducis imperat⁹ statim cū magno exercitu in bergomēsem agrū venit: t in bergomēsiuz vindictā multas depopulationes t vastationes ac incendia fecit: t inter cetera vniuersas habitatiōes vrgani: colonij: t steçani oppidoz demoliri t cōplanari cepit: atqz arbores t vineas t segetes oēs p circuitū succendi mandauit.

¶ Baleatius gonzaga inuictissimus t fortissimus vir ac rei militaris sciētia clarissimus: q superiori anno Bucichalē gallum gigantē ingentis fortitudinis virū singulari certamine deuicerat ac alia plurima atqz p̄clara gesserat facinora: hoc anno. 9. calēdas maij cū mediolacū oppidū acriter expugnaret sagitta pcussus statim spiritum emisit.

6606 | 1407 | g | Regorius eius nois. 12. natione venetus: Angelus corarius seu Corozarius antea vocatus patriarchaqz cōstantinopolitanus: hoc anno ex cardinale sancti Marci Innocētio pontifici Rome successus: sedit an. 2. t men. 7. Pontifex siquidē maxime seueritatis t sanctimonie pcipue reuerendus: qui pontificatu susceptо: iuxta obligationē factā iterato ad deponendum pontificatū se obligauit: si Benedictus qui alterū pontificatū in gallia tenebat se quoqz abdicaret. Coortātes igitur in principio sese predicti pontifices t ad mutuā abdicationē offerentes Saonā vrbē vbi cōuenirent elegerūt: sed in cōueniēdo: se adinuicem illudentes maxima christianorum rincusatione maiorem diuisionem cōcitauerunt. Quapropter ingens cōcilium pisis celebratum est. In quo Gregor⁹ bic t Benedictus pontifices de collusione accusati: ambo pontificatu priuati sunt. t Alexander cretēsis eligitur. Quo pontifice creato Gregorius quasi profugus arriminū statim cōcessit: vbi t a Carolo malatesta vrbis p̄incipe perbenigne exceptus est. Qui licet in pisano cōcilio exautoratus esset: attamen tanq̄ verus pōtifex dum luce moram faceret ex patrū cardinaliū cōsensu qui nonduz ab eo discesserant Gabrielē cōdelmariū ex sorore nepotē creauit cardinalē: qui postea pontifex factus Eugenius quartus appellatus est. Hic tandē ad cōstantie concilium Carolo malatesta oratore missō: pontificatu se libere abdicauit pro qua libera abdicatione cōuentus ois cū agri picen̄ legatū creauit: sed nō multo post Recanati animi dolore defecit: vbi t honorifice cōditus fuit.

¶ Ordo monachoz alborū: q montis oliueti ordo nuncupat: huius scismatis tēporibus: in Senensi agro a gbusdā nobilissimis senēsibus initiū sumpsit. Multi nāqz clarissimi senēses quos scismatum t bellicarū tedebat perturbatio spirit⁹ sancti gra ispirati: vrbe vno aio egressi nō longe in montē: q oliuetus appellat: accessere: Vbi in vnū cōgregati t a curis mundialibus semoti tanq̄ eremite deuotissimi deo in orationibus t vigilijs: ac crebris ieiunijs deseru re ceperūt. Quorum exēplo multi nobiles: t adolescentes permoti desiderio celestis patrie ad eosdē cōfluxere: Quāobrē meredibili feruore in dei seruitio excrescere ceperunt. Quorū fama cū ad pōtificem pueniss̄et: principaliores ad se Romā vocauit: t eorum vitēdi propositum diligenti examinatione intelligere voluit: Cognitisqz eoz votis exclamauit dicens hāc plantationē esse diuinā nō humani cōsilij. Exhilaratusqz pōtifex illoz vitā t vitēdi modum: sicut eoz pulegijs cōstare dicit: q̄ libētissime cōprobauit. Et vt id diuinū opus ceptū stabilitatez susciperet: statim albū habitum ad diue virginis Marie reuerentiā cū regula beatissimi Benedicti e sdem cōtulit: Quos maximis pulegijs t gratijs cōmunicās inter monachos diui Benedicti annumerauit: t multa eis monasteria incolēda concessit.

¶ Ordo nouus mendicantiū sub diui Hieronymi titulo p̄sulante Innocētio septimo pōtifice nup defuncto ex tertio ordine serabpic Frācisci a quodā Redo nomine mōtisgranelli comitem apud sesulanā

Ethrurie vrbē primo excitatus est. Eius aūt coadiutor hoc mihi in sancto opere Gualterus marsus fuit. Et hi duo mire sctitatis ⁊ itegritatis viri bñuisce regularis obsernātie discipline fundatores ⁊ auctores fuere: ⁊ sanctissimis institutis tū doctrina atq; exēplo mirūimmodū erexere: Quē gdē ordinē Gregorius duodecimus iste primilegijs approbās sub regula beatissimi patris Augustini quo ad vota pncipalia apostolica auctoritate cōfirmauit. Eugenius deinde. 4. vir vtiq; religiosissimus: ⁊ ipse eadem auctoritate additis alijs ꝑilegijs mendicantiū iterū approbauit: ⁊ cōfirmauit. Eisdē aūt in memoriā pristine tertij ordinis religionis habitu griseū tunicā cū clamyde similiter griseā pro habitu cōcessit.

¶ Ordo itē alius canonicus celestini habit⁹ cōgregationis sancti Georgij de alga apud venetias bisdē tēporibus a reuerēdo religiosissimoq; viro postea patriarcha Laurētio iustiniano atq; alijs viris religiosissimis pmū incredibili feruore: ⁊ quadā mirabili vite austeritate initiū sumpsit. Quā qdē congregationē seu ordinē idem Gregorius ꝑdictus gbusdā cōstitutionib⁹ sibi datis sub prima beati Petri regula auctoritate apostolica cōfirmauit. Que statim ⁊ egregijs viris atq; doctissimis ac monasterijs mirū in modū creuit. Quoꝝ de numero Antonius cozarius Gregorij ipius maximi pontificis nepos: ⁊ postea hostiensis cardinalis fuit: ⁊ Gabriel postea Eugenius quartus: q idē monasteriū a pncipio paterna hereditate plurimū ampliauit ⁊ ditauit atq; exornauit: Cū quo idē Antonius cozarius ab iuente etate familiariter ⁊ religiosissime in eodē monasterio ⁊ religione diu vixit: atq; illū postea secum: ꝛ recu etate familiariter ⁊ religiosissime in eodē monasterio ⁊ religione diu vixit: atq; illū postea secum: ꝛ recu sanctē: Romā duxit: Cuius ingenio ⁊ virtutibus delectatus: Gregorius pmo thesaurū suū deinde senē- sem creauit episcopū: ac demū ambos promouit cardinales: In qua tū dignitate cōstituti nulla in vitaq; piistinā mutarūt: imo ordinē ⁊ cōgregationē ipsam omni quo potuerūt nixu adiuuerūt: Fuere ⁊ alij ca pristinā mutarūt: imo ordinē ⁊ cōgregationē ipsam omni quo potuerūt nixu adiuuerūt: Fuere ⁊ alij ca in cōgregatione successores viri vita ⁊ moribus ꝑclarissimi: qui ipsam religionē ⁊ doctrina moribusq; ac optimis exēplis pro virili sua illustrarūt: vꝝ Marinus quirinus egregius predicator veruscq; beati Petri apostoli imitator ⁊ Mapheus cōrarenus venetus postea patriarcha: atq; alij cōplurimi: q verbo ⁊ exēplo religionē pro viribus in orbē diffundere laborauerunt.

¶ Pandulphus Malatesta Galeoti filius: Caroliq; ariminēsis pncipis frater: princeps inter ceteros sue etatis ⁊ fortitudine ⁊ oi splendore ⁊ claritate primarius: hisdē temporibus apud Joānē Maric me diolani ducem imperator existēs: Mediolanum occupare tentauit: que res cū ei ad votum nō succes- set Brixiam venit ⁊ vrbē in suam potestatem redegit: ⁊ in ea. 14. annis regnauit. Js. n. cum ipsius ducis mediolani (vt dictū est) moderator existeret: vt erat animo excellentissimo: aliquando vrbē ipsam regiā per fraudē occupare tentauit: ꝛ deprehensus atq; convictus cauens sibi hoc ipso anno domesticis suis militibus sumptis: q̄si venatū iturus vrbe egressus est: ⁊ Brixiā sibi beniuolā celeri cursu petens: absente Astore vicecomite: vrbē occupauit: ⁊ in suā potestatē redegit. Indeq; prouinciū tunc frequentatiq; oppidū accedēs: ibidē bastorē ipsum Bernabouis vicecomitis ex filio nepotē vrbis pretorē ⁊ vicedominū cōprehendit: pro cuius liberatione: pallazolū tūc munitissimum castrum accepit. Et vt ceteris timorē incuteret: quosdā vicos ⁊ castella agri Brixiensis incēdit ⁊ euertit: ⁊ quāmaxime predictū prouinciū ⁊ colonia oppida Brixia itaq; cū vniuerso ei⁹ agro in pace adepta paulopost etiā bergomū ciuitatē nīam: p- soluta prius grandi pecunia: obtinuit. In qb⁹ vrbibus vt erat animo generoso atq; splendido celeberrimas adhuc extātes edificauit edes. Et cū ꝑdictū tēpus inibi cū omni liberalitate ⁊ ciuiū beniuolētia ac charitate regnasset: deniq; a crimignola victoriosissimo Philippimarie ducis imperatore dominio vtriusq; vrbis ꝑuatus: in patriā suā cū oi eius suppellectili armisq; ac equis ditissimus in pace accessit. Qui cō signata vrbe Brixia recedēs gallica cantilena suas ruinas deplorans: ad Carolū fratrem arriminū petijt ⁊ ibidē reliquū vite sue tēpus in pace ⁊ ocio cōsumpsit. 1407 6606

¶ Petrus Coleonus: ex vetusta nobiliq; Coleonoꝝ bergomēsiū familia natus: hoc anno: cū a Joā- ne picentino vicecomite Bergomensiū dño esset hostis appellat⁹: vrbe ꝓpellit: ⁊ mediolanū relegat vbi post aliquot dies cōgregatis amicis ⁊ exulibus suis: noctu Triciū veniēs oppidū adoritur ⁊ capit: eoq; capto ⁊ obtēto: vt erat animo liberalis atq; phumanus statim frem ⁊ oēs affines cōuocat ⁊ eos regni consortes facit: Qui adepto regno nō multopost ingratitudine vsi: libidine dominādi ducti: postposito dei timore ⁊ fraterna dilectione in eū cōspirauerūt: ⁊ obseruato tēpore: ipsuq; ludentē peusserūt: ⁊ crudelē imo adhuc extātes edificauit edes. Et cū ꝑdictū tēpus inibi cū omni liberalitate ⁊ ciuiū beniuolētia ac charitate regnasset: deniq; a crimignola victoriosissimo Philippimarie ducis imperatore dominio vtriusq; vrbis ꝓuatus: in patriā suā cū oi eius suppellectili armisq; ac equis ditissimus in pace accessit. Qui cō signata vrbe Brixia recedēs gallica cantilena suas ruinas deplorans: ad Carolū fratrem arriminū petijt ⁊ ibidē reliquū vite sue tēpus in pace ⁊ ocio cōsumpsit. 1408 6607

¶ Joānes suardus bergomēsiū cōsul atq; dictator: quū superiori anno ꝓpter Joānis picentini vicecomitis insolentias atq; tyrannides Bergomū vrbem suam in libertatem potestatēq; suā veluti pculiū suū redegisset: hoc anno. i 4. cal. septēbris: vt erat ingenio pclarissimo atq; prouido: diffidens vrbē per se se tutari posse: ipsam ēt cohortātibus amicis ⁊ cōsanguineis suis Pandulpho malatestē ꝑdicto multa pecunia vendidit: Qua vēdita cōfestim vrbē deseruit ⁊ reliqt: ac cū oibus bonis suis ⁊ familia ad Joānem Franciscum gonçagā mantuā prexit: a quo benigne ⁊ reuerenter exceptus apud hostiliā oppidū mantuanū eidē hitare ꝓcessit: vbi ꝑturbatiōib⁹ oib⁹ semotis vsq; ad mortē cū oi tragllitate get⁹ fuit. Eā. n. vrbē iō vēdidit: q̄ ex cōcessiōe Federi. barbarosse ipatoris: q ipaz clarissimā ⁊ honorabilē familiā ex theutonia i italiā pduxit: ⁊ ibidē noie suo ꝓpetuo collocauit: ⁊ ideo Joā. ipse tanq̄ ius suū illā alienare voluit

Lexander eius nois gntus papa natione cretēsis Petrus candianus antea vocat⁹ ordinis
6608 1409 8 minoꝝ doctor celeberrimus: ꝛ e quo supra diximus: hoc anno in cōcilio pisano Gregorio: benedicto Boldrino pōtificibus abrogatis oiuꝫ cardinalū cōsensu qui tū in codē cōcilio aderant pōtifex creatus sedit men. 8. Eo autē pōtifice creato Gregorius (vt dictū est) ad Carolum malatestā vna cū Leonardo arretino arminū accessit. Benedict⁹ vero in gallijs post habitū cōcilij in castellū paniscole cōfugit: vbi diucius imorat⁹ etiā aliquos cardinales creauit. Alexāder aūt fact⁹ pōtifex: vt erat vir optimus: ecclesiā dei pro posse in pace cōtinere studuit: Et merito qdē Alexāder fuit appellat⁹: qꝝ ꝛ liberalitate ꝛ animi magnitudine cū quo vis optimo pōtifice cōferri potuisset. Munificus enim ꝛ q̄maxime in pauperes: vt pontifices decet fuit: ꝛ adeo munificus ꝛ profusus extitit: vt demū pauperrimus decesserit: vnde ꝛ p iocū interdū ipsum dixisse tradūt: se diuitē pōtificē fuisse: pauperēqꝫ cardinalē: ꝛ medicū papā: Et ꝓpterea quū nil terrenū expeteret rāto fuit aio: vt Ladislaū regē potentissimū qui ecclesiā ꝛ eius dilectionē diu vexauerat: in cōcilio pisano approbātibus pribus qui tūc aderant regno priuauerit. Soluto itaqꝫ cōcilio Alexāder bononiā ꝓfectus é: vbi morbo cōtracto: quū ad extremā horā venisset cōuocatis oibus cardinalibus eos oēs ad pacē: ad cōcordiā: ꝛ ad tuēdā ecclesiā onlei simis verbis adhortatus. Quib⁹ expletis lachrimātibs oib⁹ q aderāt: illud saluatoris vbū egre ꝓferēs inquit: Pacē meā do vobis: pacē meā relinquo vobis: stati emisit spūꝫ: ꝛ ibidē cū ingēti luctu ꝛ pōpa in cōuētu fratrum minoꝝ sepelitur.

¶ Ludouicus andagauēsis dux eius Ludouici: quē cū Carolo contēdisse de regno diximꝰ postꝰ filiꝰ hoc anno pisas veniēs ab Alexādro papa regni apulie cōcessionē accepit: Qui: vt erat aio generoso cōfestim Romā cōtra Vladislaū cū exercitu prexit: atqꝫ cū eo ettā bel basar cossa legat⁹ ex latere: q cir ca Romā cū maximis copijs statiua faciens vidēs Vladislaū cū magno exercitu vltra vrbē progredi non fuit ausus.

Sannes eius nois. 23. papa: natione neapolitanus: Belthasar cossa antea vocatus hoc an-
6609 1410 no p̄dicto pōtifice mortuo: Bononie papa creat⁹: sedit an. 4. ꝛ men. x. Hūc nōnulli ferūt pontificatū potius violēter vsurpasse: q̄ liberis suffragijs assumptisse. Cū. n. bononie potius vt dūs q̄ legatus esset: magnoqꝫ exercitui ꝛperaret: ꝛ p̄res pro nouo pōtifice deligēdo ibidē conuenissent: multa eis interminatus est: nisi pontificē sibi gratū eligissent: ꝛ ea causa multi producti fuerūt quoꝝ neminē ap̄probare voluit. Cū aūt obsecrarēt: vt quē vellet significare dignaret: Bene (inquit) in Petri clamidē: ꝛ ego eā dabo pōtifici futuro: qō cū factū fuisset: ille palliū humeris suis imponēs papa ait ego sum. Que res quāuis patribus displicuisset: fronte tū sententiaꝫ abscondi cōsultius fuit hoiem. n. terribilē atqꝫ armatū irritare nō videbāt vtile. Hac igitur arte Belthasar cossa: vt aiūt: pontificatū obtinuit. Erat. n. hic pōtificij ꝛ ciuilis iurīs peritissimus: ꝛ rex gerendarū experientia magisq̄ vite sancimonia p̄ditus. Qui suscepto pōtificatu dies aliquot Bononie substitit. Et postmodū Romā ꝓfectus est: vbi cōtra Vladislaū regē ditionē ecclesie vexantē: Paulū vrsinū ꝛ sforciā attendulū militari peritia p̄stantes viros mercenarios cōscripsit: quoꝝ virtute post diuturnū varijqꝫ cōflictū Vladislaū ꝓfligauit. Verū sequēti anno Vladislaus viribus reassumptis: iterato Joannē bello vexare cepit: Ea ꝓpter pōtifex timore conceptus: Florentiā primo: postmodū Bononiā venit: ꝛ nō ita multo post Mantuā ad Joannē Franciscum Gonçagam profectus est: ibidēqꝫ ꝛ laude ꝛ Cremone cū Sigismūdo Cesare ꝛ Fabrino fundulo de pellēdo Vladislao q Romā ꝛ multa eccleſie oppida occupauerat cōuentū habuit ꝛ dū hec Mātue agerent Joānes pōtifex ad cōciliū cōstātie oīum nationū cōsensu citatur: vbi multa ei mora a multis crimina obiecta sunt. Qui timēs: statim mutato habitu familiaqꝫ clanculuꝫ cōstantia aufugit. Quo audito eueſtigio a cōcilio missis militibus cōprehensus in insulā sancti Marci prope cōstantiā in carcerib⁹ cōiectus est. Eoqꝫ incarcerato: Concilium viros grauissimos doctosqꝫ Judices delegit: qui fuge cāꝫ diligēter exquirerēt: ꝛ crimina obiecta discuterent: eadēqꝫ ex ordine referrent. Quare p̄ ipsum. 40. ꝛ eo amplius capitula cōtra fidē xp̄ianā: in eo ꝓbata ꝛ indicata fuerūt. Quib⁹ criminibus: Joānes hic merito pōtificatu ab vniuerso cōcilio deiect⁹ est. Et hanc qdē in se sniam latā: ipse sui sceleris cōscius cōprobauit: pro qua re ex cōcilij decreto: statim ad Ludouicū Bauarie ducem custodiēdus missus fuit: donec aliud de ipso decerneret. Qui in aldeberga castello munitissimo p̄sidiū eum cōseruauit. Tandē eo in concilio Martinus pontifex surrogatus: dum apud florentiā existeret ꝛ rogaret a Cosmo medice ciue florētino Baldesarē ipsum a carceribus liberauit: Qui statim ꝓter spem oib⁹ admirantibus ad Martinū ipsuꝫ florētiā venit. ꝛ ei⁹ exosculato pede vt verū xp̄i vicariū recognouit ꝛ salutauit. Martinus autem ea humilitate commotus post aliquot dies ipsum in numerum cardinalium asciseens cum Tusculanum creauit: quem postea eo honore habuit: quo reliquos cardinales: Verum post aliquot menses animi dolore: vt credi potest: Florentie defecit: vbi ꝛ a Cosmo medice amicissimo suo honorificentissimo sepulchro in diui Joannis Baptiste templo: magna adhibita funeris pompa sepultus est.

6610 1411 8 Jgismundus Luciburgensis Caroli boemorum olim regis filius Vngarie ꝛ bohemie rex hoc anno Joāne pontifice nuper creato papa procurāte vigesimusquintus Germanoꝝ imperator creatus impauit annis vigintisep⁹em. Vir qdem strēnuus: ꝛ ad oīa fortiter peragēda promptissimus: q eas obres ab oibus electoribus Cesar electus: statim romaꝫ pro corona

maximo cū comitatu venit: Et ab pontifice incoronat⁹ cōfestim vna cum eodem pontifice vniuersam ferme cisalpinam galliam sedandi belli causa percurrit: Quibus gestis: vt erat imperator christianissimus: cū totam christianam rempublicā propter scismata labefactatā cōspiceret: statim omniū nationum cōsensu cōstantie cōcilium indixit: vbi Joāne predicto Gregorio duodecimo ⁊ Benedicto. 9. pontificibus abrogatis: electoq; Martino quinto vniuersam rēpublicam christianā sua industria suoq; maximo labore ⁊ cōsilio cōponere studuit: Quibus rebus ita ex sententia cōpositis: mores etiam tam secularium q̄ clericorum nimia iam licētia labefactatos suo hortatu ⁊ virtute in meliorē reduxit formam zelo quoq; fidei successus Boemiā visitarū hereſi infectā multis in locis destruxit. Ac pro christiana religione cōtra turcos alioſq; infideles inuictissimus expugnator fuit: ita vt quos duixit: eos propijs quiescere sedibus cōpulit: atq; eos diuersis tēporibus per Philippum florentinū equitem copiarum suarū imperatorē. xx. prelijs superauit. In senium deniq; perductus hoc vnū gessit vtilitatis indiciū q̄ āno imperij sui vigesimosecūdo ad stipendia Philippi vicecomitis ducis Mediolani a venetis vehemēter oppressi in italiā venit: Eam tū ob causam: vt ⁊ ei auxilio foret ad coronā augustalē iterato obtinendam: Philippi itaq; pcibus ⁊ pmissis atq; potētia fretus ex germania cū paruo exercitu ad eū in Lombardiā venit. Mediolanūq; igitur ingressus: cū per aliquot menses ibidē sterisset Philippi faciez vnq̄ videre pmeruit. Ipse autē Philippus huius Sigismūdi impotētiā paruipēdēs: se in Jouis castello clausit: ⁊ se nunq̄ ab eo aut videri aut audiri pmisit: qua ex re Cesar idignatus ex Parma vbe in qua hyemem exegerat in Etruriā ad senenses trāstulit: a quibus honorificētissime exceptus apud eos aliquot mēses exegit: Inde ad Eugenij pōtificē Romā se cōferens ab eo rursus coronatus est. Tandē Romā

Eugenius glorioſus pontifex. 4. eam maximis priuilegijs ꝛ immunitatibus: ac locoꝝ cõceſſionibus plurimũ iuuit. Que noſtro ſeculo quanto ſplẽdore viroꝝ religioſiſſimoꝝ doctrina gravitate ꝛ ſapiẽtia venerãdoꝝ refulgeat: dicere nõ attinet: cũ in ea innumerabiles exiſtãt viri nõ modo iuriũ ciuilis ꝛ pontificij: ac ſacre theologie doctrina (ſicut eoꝝ decet profeſſionẽ) abunde pleni: ſed ꝛ eloquẽtia litterarũ tam grecarũ ꝙ latinarũ q̃z ornatiſſimi. Qui ꝛ ſi pauca ſcripſerũt: aut populo publice nõ declament: tñ cum religioſiſſimi ſint: ꝛ multis nõ mõ ſecularibus: ſed etiã ipſis religioſis obſeruantibus vt virtuti ꝛ ſaluti operã dent: ſuo exẽplo ꝛ bonis ꝛ operibus piis opem afferunt.

¶ Ordo deniq; monachoꝝ eremitarũ diui Hieronymi: ꝛ ipſe iamdiu patrũ iſtitutis collapſus haud multopoſt a venerabili religioſo Lupo biſpalenſi ipſius ordinis generali prepoſito p̃dictoꝝ exẽplo nouis ꝛ regularibus inſtitutionibus: nouaq; regula ex dictis beati Hieronymi excepta inſtauratus ẽ: naꝫ Lupus idẽ ꝛ reliqui patres ipſius religionis ꝓfeſſores vſq; ad id tẽpus ſub regula beati patris noſtri Auguſtini militauerãt: Sed Lupus ipſe pfis ſui diui Hieronymi zelo ſucceſſus: ꝛ monachorum ſancte Juſtine exẽplo ductus ad perpetuũ ſui ordinis ſtabilimentũ: ꝛ ad melioris vite frugẽ ad imitandamq; patris ſui vitã: vt erat vir doctiſſimus pro inſtitutione regule multa (vt p̃fertur) ex dictis eius excerpſit: ꝛ in vnũ regule corpus redegit: Quã gdẽ regulã poſtmodũ Martino pape approbandã: cõfirmãdãq; obtulit: quã certe pontifex ipſe nõ modo laudauit: Verum etiã in monachalem obſeruantiã confirmauit. Et deinceps loco regule beati Auguſtini obſeruandã per apoſtolica ſcripta Lupo ipſi prepoſito ꝛ ſucceſſoribus eius oĩbus mandauit. Cuius bulle principium eſt: Et ſi pro cunctorũ xpi fideliũ: Regula vero incipit. Fratres cariſſimi: nõ que in mente cocepi hec religio monachorum more qui ſub Regula beati Benedicti militãt: ꝛ ipſa per oĩa viuit: niſi ꝙ griſeo colore in indumẽtis ꝛ Romano officio vtiꝫ: magne qppe vite integritatis eſt: magneq; opinionis in eccleſia dei exiſtit.

¶ Facinus canis victorioſiſſimus copiarũ mediolanẽſiũ imperator natione mõtiſſerratẽſis ex ciuitate ſancti Enuaſi ortus: hoc anno Joãne Maria duce iterfecto in mediolanẽſe regnum ſuccedẽs regiuit tanq̃ tutor donec Philippus adoleuiſſet annis ferme duobus: vir quippe magnanimus ꝛ prudẽtiſſimus ac in armis ab adoleſcẽtia exercitatiſſimus: Quaſobres multas ſtrages ꝛ direptiões finitimis pedemontanis dedit: Hic itaq; impio ſuſcepto cõtra Pandulphũ malateſtã ſtatim ducens: Brixianos ꝛ Bergomẽſes plurimis incurſionibus ꝛ direptionibus ac vaſtationibus vexare cepit: nec a crudelioribus ꝙbus Sabinus fundulus imperitabat qdẽ abſtinuit: Sz cũ hoc mõ milites ſuos ſine ſtipendio retinere vellet: quos ipſe rapinis paſcere cõſueuerat: multarũ diſcordiaꝝ ꝛ belloꝝ cauſa fuit: Verũ paulopoſt iam etate grãdeuus: ſine liberis locupletiſſimus deficiens: Blatreſinã vxorẽ cordatam atq; magnanimã mulierum oĩum bonorum ſuorũ reliquit heredem. Sunt tñ qui dicant hoc anno ſcilicet. 1412. ipſum obijſſe.

¶ Otho tertius parmenſiũ tyrãnus: Vir gdẽ crudeliſſimus: truculẽtus ꝛ ſanguineus: hoc ipſo anno qui eſt duodecimus ſupra. 1400. poſteaq̃ multas cedes ꝛ crudelitates maxime in nobilem rubeoꝝ familiam: ac alias ſeuitias multas exercuerat: Ac etiã poſteaq̃ omnes circumquaq; ciuitates direptionibus: depopulationibus: cõcrematiõnibus ꝛ cedibus diu perturbaſſet: ꝛ q̃maxime Nicholaũ eſtenſem ferrarie Marchionẽ: cuius compater erat apud Ruberã agri rhegenſis oppidũ ad colloquium ſpe cõponẽde pacis cum ipſo cõpatre ſuo Nicholao pellectus a Sforcia Attẽdulo Cotignola (ipſo Nicholao ferrarie Marchione iubẽte) digniſſime obtrũcatus eſt: Quo mortuo cũ ſui fugã arripuiſſent: mutinenſes ab eo plurimũ infenſi: ſtatim corpus ſuũ in vrbẽ detulerũt: ꝛ ab equis turpiſſime ꝛ ignominioſiſſime per totã vrbem trahi fecerũt: ꝛ innumerabilibus iaculis cõfoſſum ꝛ laceratũ: porcis tandẽ comedẽdum obiecerũt. Fuit tñ hic bello ſtrẽnuus: ipetuoſiſſimuſq; atq; acerrimus: ꝛ multa facinora ſtrẽnue geſſerat: ꝛ Nicholaũ ipſum eſtenſem finitimũ ſuũ ſui ſalute proſtratum ſepe coegerat anxia formidine trepidare. Et niſi ciuũ ſuoꝝ ſanguine manus maculaſſet: fuiſſet certe oĩbus illa etate oĩum iudicio preferendus. Suo.n. terroꝛe rhegiũ lepidũ vrbẽ Nicholao ipſi eſtenſi abſtulerat: ꝛ rubeis interfectis Parmam per tyrãnidẽ in ſuã poteſtatẽ redegerat: Sed eo interfecto rhegiũ ꝛ parma dedentibus ſe vltro ciuibus rurſus in Nicholai eſtenſis manus deuenere: hũc ferũt aliquando de placentie dominio cũ Jacobo arcellate cruẽtiſſimis armis cõtendiſſe: qui in vindictã violate fidei notã ipſius Jacobi effigiem: vt tũc moris erat: depictã quoadusit in ſcuto poſt terga p̃cedẽtis armigeri deferri fecit. Jacobeq; mortuo Otho eam effigiem depictã in parmẽſi foro cũ pulſatione cãpanaꝝ ꝛ vexillis oĩbus in populo congregato comburi iuſſit. deinde collectos cineres in aperta capſula i eminẽtiſſima vrbis turre collocauit vt inde ſurgẽtibus ventis appoſiti cineres in oẽm diſpergerentur regionem.

¶ Joãnes lancius nobilis bergomenſiũ ciuis: ꝛ quorũdã caſtellorũ agri Bergomenſis dominus vir certe memoratu dignus: fidelis gdem: fortis magnanimus ac prudentiſſimus biſdẽ tẽporibus magnuſ ſine fidei atq; virtutis dedit experimentũ. Mortuo.n. Joãne Maria mediolani duce ꝛ Bergomi domino: cũ Pandulphus malateſta arriminenſis bergomũ vrbem ſuam cum vniuerſo ferme bergomẽſi agro (vt premiſſum eſt) occupaſſet: Js Joãnes vir fideliſſimus in Holẽdinalla caſtello ſuo ſe icluſit: ꝛ decẽ annoꝝ obſidionẽ intrepidus pertulit: Et Iz Pandulphus eidem multas oblationes per internũcios obtuliſſet: multaq; dãna ac vaſtationes intuliſſet: nunq̃ propter iuſurandũ deditionẽ facere voluit. Deniq; cũ Philippus Maria Joãnis Marie ducis frater in regno ſucceſſiſſet: ꝛ per crimignolaꝫ

imperatorem suum Bergomum ⁊ reliquas regni sui vrbes repetere voluisset auxilio ⁊ fide huius Joannis: qui idē castellū cōseruauerat Bergomū haud multo labore recepit: Qō audiēs Philippus Maria mediolani dux eius fidē atq; cōstantiā plurimū collaudauit: ⁊ in solaciū suaꝝ calamitatuꝫ ampla beneficia eidē cōtulit: ⁊ ea munificētia in eum vsus est: q; immunitatē omniū vectigalium eidem indulsit: vt his beneficijs suas clades ⁊ agroꝝ suoꝝ vastationes sublevare posset: Huius autē preclarissimi viri plurima referunt strēnua gesta: que brevitati studētes omittimus: Huius autem pater fuit Petrus in armis exercitus: qui fuit Guiscardi Lancij viri inclīti filius: qui magistratus plurimos in tota ferme italia irreprehensibiliter gessit: q obijt circa annū dñi. 1351. Obijt autem ⁊ Joānes hic anno a nativitate Christi. 1450. Sepultus vero in ecclesia nostra divi Augustini Bergomi sepulchro marmoreo relictis post se tribus filijs.

¶ Thomas mocenicus sextus ⁊ sexagesimus venetoꝝ dux: hoc anno Michaele sten duce defuncto 1413 6612
oium suffragijs absens creatus dux vocavit annis. x. ⁊ mēsibus tribus. Mortuo.n.pdecessore: iste cremonē apud Fabrinū fundulū orator erat: Sz dum de p̄cipe deligēdo mentio haberetur divinitus q̄si vno ore creatus fuit tanq̄ magnanimꝰ: grauisq; ac modestus: Qui magistratu susceptō: cum videret rempublicā suam ab imperatore oppr̄imi statim Carolum Malatestā bellice artis scientissimum copiarum suarū contra ipsum imperatorem delegit ducem. Nā Sigismundus predictus Cesar electus mox cū. 12. equitū ⁊. 8. peditū milibus in italiā (accipiende corone gratia) descēderat: ⁊ eos oēs in Venetos mittēs p̄mo ipetu forū Julij ccpit: ⁊ etiā Tarvisiū oppugnavit. At Thomas hic reipublice solertissimus princeps ⁊ patronus Carolum ipsum oppositum: q; fusis ⁊ fugatis Cesaris copijs: subito cuncta deperdita cū ingenti virtute recuperavit: Atq; Veronā vbē quorūdam civiū perditione quasi perditā cū ingenti virtute: suaq; prudētia in fide continuit: ⁊ sumpta de nocentibus pena cuctigio omnia sedavit. Indeq; classem nō modicam in turcos mittens: de ipsis etiā nō incruentam victoriam susceptit: ⁊ piratas multos ex equore fugavit. Postmodū contra Ungaros infestos bellum suscipiens: multas strages de illis edidit. Ferunt ⁊ alia plurima ipsius facinora strēnue gesta: que brevitati studētes omittimus. mo riens deniq; ibidem in predicatoꝝ basilica cū ingenti pompa sepulchro marmoreo sepelitur: vbi ⁊ hoc Epigramma scriptū habetur.

Hec brevi illustri mocenica ab origine thomam
Magnanimū tenet vna ducē gravis iste modestꝰ
Eternos venetū titulos sup astra locavit
Hic teverū tumidam doluit in equore classem.
Oppida tarvisij: ceneti feltriq; redemit
Ungariā domuit: rabiē patriamq; subegit
Inde fori lulij catarū: spalatrūq; traguram:
Equora piratis patefecit clausa peremptis
Signa polum subijt: patris mens fessa triūphis

¶ Joāna eius nominis secūda Ladislai regis soror hoc anno fre p̄dicto sine liberis absumpto in Apulie regno eidem succedēs regnavit an. xxi. Hec mulier virilem aūm in femineo corpore gerens inter varias regū lites multa aduersa forti animo pertulit. Nā p̄mo cum adolescētula in regnū successisset: sedis antecessoribus diffamata fuit: ⁊ vt vidit tantam regni molem a se sustineri nō posse: Jacobo marchie comiti denupsit: qui inter Galliarū p̄cipes ⁊ genere ⁊ virtute primarius habebat: Quem vt maritū ⁊ regem preter sui cōsensum agere in omnibꝰ vidit: Indignata Joāna illum mox repudiavit: propter qō cuctigio regnū divisum est. Erant eo in regno qbus eius dominatus nec gratus: nec ingratus esset: eo q; dignitatē ⁊ regiū nomē Joāna retinente ipsi summā rerū potiebant. Erat ⁊ cōtra: qui aut Ludovicū andagavie ducē placebāt: adoptari in filiū Alij autē dicebāt Alphonsum Aragonie regē potētissimū esse in regnū vocandū. atq; ita cū multi regēs ⁊ adoptione ⁊ armis eo in regno se arguebāt digniores: Alphonsus tū aragonensis rex contra oēs prevaluit. Cūq; in regnū introisset Joāna sibi illū adoptavit in filiū: Verūtamen ipse ingratitudine vsus haud multo post eam morte suam neapoli pepulit: recep tāq; rursus etiā interdū in vrbis arcibus obsedit: eiq; quoadvixit multa intulit nō retributione digna. Deniq; cū domini nostri Jesu Christi an no. 1434. Joāna ipsa ⁊ Ludovicus andagavēsis dux in regno vite finē fecisset regnū omne duobus oriundum p̄cipibus multos alios perturbavit.

¶ Concilij cōstātie ad scisma tollendū: qō novem ⁊ triginta annis pdurarat: Sigismūdi Cesaris 1414 6613
iussu ⁊ industria hoc anno celebrari ceptū est: in quo quidē quinq; aderāt natiōes. s. italī ⁊ galli Germani: bispani: ⁊ angli quoꝝ suffragijs omnes cōcilij res geste sunt. Eo siquidē Joānes papa: licet invitus pontificatu se abdicavit: ⁊ ad perpetuos carceres cōcilij decreto apud Aldebergam germanie castellū damnatus est. Gregorius vero: qui in pisano concilio fuerat damnatus eo Carolū malatestam legatū mittens sponte se abdicavit. Benedictus autē cognomēto Boldrinus: quondam Galliarū Aduleri nus papa: cū apud Cathelonia in castello Paniscole munitissimo se cōtineret: Seq; verū xp̄i vicarius pertinaciter assereret: Tandē auctoritate cōcilij rursus improbatus ⁊ damnatus est: In eo etiam concilio hereses nōnulle: scilicet Joānis viglef heresis dānata est: Buoq; ex discipulis eius exusti sunt: videlicet Joānes hus: ⁊ Hieronymus eius condiscipulus: eo q; dicerēt iuxta Bulcinū Novariensem beatarēbam mulieres cōmunes esse debere: ⁊ ecclesiasticos ad imitationem Christi oino pauperes esse oportere: cū ex tāta divitiarum copia populi scandalizent. Cunq; ibi quadriennio ferme ad tollendos scismaticos: ⁊ ad restituendā ecclesiam: necnon ad emendādos christianoꝝ mores multi prelati: multiq; p̄cipes p̄stitissent: Tandem de eligendo novo pontifice sermo inter omnes habitus est. Unde

ꝛ cōcilij ꝛ Sigismundi imperatoris qui semper cōcilio aderat decreto statutum fuit: vt vnaquęq; natio sex probatos viros ꝛ deū timētes deligeret: qui vna cum dominis cardinalibus pōtificem eligerēt: qui cōclaue ingressi preter oīum spem: licet multi scismatici cōclaue interessent: vnanimiter Othonem colū nam Romanū: diaconum cardinalem tertio idus nouembris in festiuitate beati Martini hora tertia pōtificem creauerūt: Tātaq; inter omnes letitia ꝛ exultatio fuit: vt vix homines loqui possent: Statiꝫ autē Sigismundus imperator ea electione gaudio repletus: nullo habito sue dignitatis respectu cōclaue ad patres igressus est: ꝛ gratias oībus cum lachrymis egit: ꝙ tātum virū: tamq; necessariū reipublice christiane prope extincte elegissent: ꝛ ante pōtificem prostratus summa cum veneratione eius pedes exosculatus est. Cui pōtifex gratias agens ipsum magnificeit: ꝙ sua opera: suaq; industria pax tādem ecclesie reddita esset: His gestis cū per annū etiam ibidē cōcilū prestitisset: ꝛ multa ad christianam religionem necessaria decreta fuissent tādem anno xpi. 1418. cōcilium pōtificis: imperatorisq; iussu dissolutum fuit: ꝛ oēs cū pace abiere.

6614 1415 ¶ Philippus Maria anglus tertius Mediolanēsium dux Joānis Galeatij Bucis filius: hoc anno postea ꝙdiu ante eius Joānes Maria dux obtruncatus fuisset post multorū tyrānidem in regnū paternum tādem restitutus regnauit annis triginta duobus ꝛ mensibus septem: Vir certe sapiētissimus: magnanimusq; ac splēdidissimus: necnō ꝛ totius italie decus atq; lumen: Qui principatu nō sine difficultate adepto statim suo cōsilio: suaq; prudētia tyrānos omnes deiecit: ꝛ pclara facinora gessit. Itaq; Mediolanum tātummodo in principio adeptus: Cum omnes sue ditionis ciuitates a tyrānis occuparentur ex procerum suorum cōcilio: Beatrisinam Facini canis relictam annosam duxit vxorem: a qua ingentem vim auri ꝛ argenti suscipiens mox exercitus magnos cōscripsit: Cui Matthęum quendam theutonicum virum in armis prestātissimum primo prefecit: Qui vt aiunt primo Angeli de la pergula milio fuerat. Is igitur in magistratu cōstitutus primo suo cōgressu Comum duxit: vbi Lutheus Ruscha comes preerat: Qui viso exercitu sine vllo prelio cōditione accepta vrbem confestim reddidit. Indeq; discedens: cū exercitu Tricium peruenit: vbi morbo cōtracto: dum fluxu sanguinis laboraret mediolanum delatus uestigio vite finem fecit. Eoq; mortuo Philippus Franciscum cognomēto Crimignolam eidem surrogauit: Qui licet humili loco natus esset: omnibus tamē in reb⁹ preclarissimus cuasit: Quo quidem preclaro viro si dux ipse Philippus vsq; ad mortem bene vti sciuisset vniuersam italiam suo certe suppositisset imperio: Ipse itaq; imperatoria dignitate ab ipso duce Philippo susceptacōfestim apud Triciū oppidum quod obsidebat pontem Abdue fluminis deiecit: ꝛ per totam hyemꝫ castellum illud munitissimum obsedit: ꝛ oppugnauit: Sed cum esset iexpugnabile tādem dato magno pōdere Coleonibus Bergomensibus qui illud occupauerant oppidū redemit: Eoq; potitus Placentiam cōmigrauit: Eam enim vrbem Philippus Jacobi arcellati filius per tyrānidem occupabat: Vir certe dei ꝛ sanctorum cōtemptor: qui post multas oppugnationes timore perculsus nocte vrbe se deiciens ad Venetos cōfugit: vbi post aliquot menses pataui deficiens dixisse tradūt. En mozio ꝛ cadauer meum Venetis: diuitias filijs animamq; diabolo relinquo. Expugnata igitur Placentia Crimignola itineribus quibus potuit concitus laudum aduolauit: Atq; eandē vrbem acerbissima obsidione aliquādiu fatigauit. Tādem cōfractis ciuium viribus Joānino vignatense qui in ea vrbe dominabatur cum duobus filijs fugiente Crimignola vrbem ingressus est: ꝛ ciues alloquens eos cum summa benignitate in Philippi gratiam recepit. Eoq; die Joānino tyrāno cum filijs in segete latitante comprehēso ad Crimignolam perductus est: Quo viso mox eius filios in conspectu suo: postmodum ipsum laqueo interire fecit. His gestis celeri cursu Cremonam petiit: Ac primis quasi cōgressibus omnia agri sui oppida sibi subiecit: Quapropter Fabrinus fundulus videns sibi male succedere cum Philippo duce per legatos pactum percussit: Urbemq; quibusdam castellis sibi reseruatis quadraginta miliꝫ ducatorum auri pondo reddidit. Cum vero omnia hec ad votum Philippo duci succederent: Joānes Jacobus Montisferrati Marchio extimescere cepit ipsius ducis potētiam. Unde sibi cōsulens vltro vercellas: Alexandriam ꝛ Astensem vrbes eidem restituit. Et nō ita multopost Crimignola Bergomuꝫ ꝛ Brixiam Pandulpho Malateste ademit: Quibus etiam Philippi successibus Nicholaus Estēsis Ferrariēsis Marchio motus: facturus id ad quod armis cogi potuisset: Mediolanū profectus: parmam quam mortuo Othone tertio obtinuerat: philippo restituit: retento Rhegio: pheudi nomine. Additq; preterea ad paternā dominationem Genuam potentissimam vrbem maritimam: ꝛ alias ditiones ipsius Genue ciuitatē. Cunq; iam mari terraq; omnibus formidabilis esse cepisset maiori comparato exercitu Crimignolam in forolivienses imolenseſq; misit: Quamobrē Florentini eius potentiam veriti illum bellis lacessere ceperūt cōtra quos Crimignola apud Zachanoram castellum agri Faventini cōfligens eos turpissime fudit ꝛ profligauit. Idq; bellum a florētino populo vna cum venetis susceptum vsq; ad huius philippi obitum ꝛ vltra vsq; ad annum domini. 1454. perdurauit: insidiis tamen nōnunq; ꝛ insidiarū plena pace intercedente. Verum cum Crimignola: vt infra dicemus indignatus a philippo ad venetos desecisset: fractis philippi rebus veneti Brixianam vrbem per Crimignolā inuasere: ꝛ in suam potestatem deduxere: pace deinde sequenti anno Martino pōtifice auctore cum venetis facta Bergomū etiam cū oppidis suis amisit: Verūtamen licet multis oppressus esset bellorum turbinibus Joannā apulie reginam ab Alphonso rege pulsam sua virtute ꝛ potentia in regnū remisit. quā

ta autē huius felicissimi ⁊ diuini propemodū principis fuerit animi magnitudo: q̄taq; liberalitas: q̄. tanę magnificentia vel ex hoc apertissime intelligi potest q̄ Alphonsum ⁊ Joānem reges ac Ethrurię sancti Jacobi magnum magistrū fratres cū alijs centum principibus atq; ducētos aurate militię equites a gentilibus subditis suis captos ⁊ ad se perductos humanissime suscepit: eosq; multis donatos muneribus patriam honorifice remisit: cū omne eorum regnū obtinere potuerit: Tandē post innumerabilia bene gesta cecus factus anno a natiuitate xp̄i. 1447. pro fluuio vētris correptus: idibus augustis hora secunda noctis nature cōcessit: nullis relictis sibi liberis nisi Blancamariā filiam que ei postmodum in regnum successit. Eius autem corpus in maiori vrbis templo loco eminētiori sepultū fuit. eius autem morte tota ciuitas fletibus senioq; cōfecta est: cum quid cōsilij caperet non satis nosset. Tumultuaria enim omnia statim fuere: vehementissime enim procelle exorte sunt: eo maxime q̄ omnes mediolanēses publicam appetebant libertatem. Hic duas vxores habuit: Biatresinā. s. Facini canis olim vxorem: quam postea suspitione damnatā interire fecit: ⁊ Mariaz Amedei sabaudie ducis filiā: quāq; ⁊ virginem dimisit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Laurētius Justinianus ordinis canonicoz celestini habitus: seu cōgregationis sancti Georgij de Alga veneti: ⁊ venetus post a patriarcha hac tēpestate venetijs tum religione ⁊ vite sanctitate: tumq; divina fere doctrina maximo apud omnes fuit in precio: hic ab ipsa adolescentia post Marinū quirinum auunculū suum patricium venetū virum religiosissimū a deo vocatus religionem regularium canonicorum qui sancti Georgij de Alga nuncupatur: calcaris opibus maximis ⁊ honoribus: atq; florētis etatis illecebris ad celestem militiam proficisci voluit: Quam quidē religionem quāto splēdore sua vita: sua abstinētia: vigilijs ⁊ orationibus: suisq; doctrinis ⁊ exēplis illustrauerit: Eius historia a Bernardo Justiniano eius nepote oratore clarissimo edita demōstrat. Hic namq; ⁊ si panca a preceptore didicerit: adeo vt vix prima elemēta perceperit: tamen cum sciētia divina imbutus esset. 14. librorum scripsit volumina ⁊ sermones. 40. librorum autem tituli sunt isti: Lignum vite liber. 1. De disciplina monastice professionis: De spirituali ⁊ casto cōnubio verbi ⁊ anime. De triumphali agone mediatoris christi: De interiori cōflictu: De complanctu ecclesie: De corpore christi ⁊ sanguine: De vita solitaria: De cōtemptu mundi: De sermone domini in cena: De officio pastorali: De obedientia: De gradibus perfectionis: Denicq; nō sine sanctitatis opinione deficiēs post septuagesimū obitus sui diez incorruptus apud cathedralē ecclesiam sepultus est: Ad cuius sepulchrū ob ingētia eius miracula nō modo veneti: sz ⁊ externi generis homines cōcurrere dicuntur: qui aut statuas aut cereos: aliasue oblationes in testimoniū sanctitatis quotidie apportent. 1416 6615

¶ Dionysius de burgo sancti sepulchri ordinis eremitarū diui Augustini religiosus quidē venerabilis ac doctissimus hac ipsa tēpestate propter eius doctrinaz: ⁊ ipsius in omnem dicēdi artem promptitudinem: ⁊ ipse in precio habitus est: qui cum oēs poetas historiographos: oratoresq; ac philosophos euoluisset: Commētarios perpulchros super Valerio maximo: super methamorphoseos: super Virgilij operibus: superq; Tragedijs Senece ⁊ Rhetor. cōū: politicorumue libris edidit: Insuper ⁊ fabulas omnes ad tam precellentem tropologicum sensum reduxit: vt in amonēdis populis nil iucundius vtiliusq; afferri posset.

¶ Augustinus de Roma generalis ordinis eremitarū diui Augustini prior ⁊ theologus vir certe doctissimus his temporibus floruit: qui ⁊ nobile ⁊ re alter Augustinus merito vocari potuit: eo q̄ eius sanctissimi patris doctrina delectatus innumerabilia pene ⁊ ipse edidit opera: ⁊ ēpmaxime super libris sententiaruz: super Pauli epistolas: ⁊ super Apocalipsim: ac super Ethicis: Deide de libero arbitrio librū. 1. De sacramento vnitatis corporis Christi ⁊ ecclesie librum vnū. De potestate pape librum vnum. De caritate Christi circa electos eius librum vnū. De pfecta iustitia militātis ecclesie librū vnū ⁊ de peccato originali librū vnum ac alia multa.

¶ Gabriel de Spoleto etiā de ordinis ⁊ scientie professionis eruditissimus vir diuiniq; eloquij preco celeberrimus: ⁊ oīb⁹ sui temporis preferēdus hoc ipso tempore: cū esset fidei catholice precipuus amator: ⁊ hereticorum acerrimus debellator cōtra hereticos: ⁊ precipue fraticellos de opinione adhuc vigētes tractatus edidit celebres.

¶ Bartholomeus de saliceto iuriū ciuilis ac pontificij doctor celeberrimus his temporibus claruit: ⁊ cōmentarios celebres in toto iure ciuili cōposuit.

¶ Petrus de ancharano natiōe bononiēsis Baldi perusini auditor ⁊ discipulus iurecōsultorumq; etatis sue pcipuus ⁊ ipse p hoc tēpus Bononie clarus effulsit: Qui sup decretalibus sextoq; ac Clemētinis sue pcipuus ⁊ ipse p hoc tēpus Bononie clarus effulsit: Qui sup decretalibus sextoq; ac Clemētinis optime scripsit. Ferunt ⁊ eius cōmentariola extra de regulis iuris in sexto: Sed sup digesto veteri nouoq; ppulchre cōmentatus est. Edidit pterea egregiū cōsiliorū opus. Et propterea pontanus in cōsilijs suis miris illū extulit laudibus.

¶ Antoniū de Butrio etiā patria bononiēsem Petri pdicti cōtēporaneū fuisse tradūt: virū certe doctissimū ac vite sanctitate insignē qui pre ceteris decretales ⁊ clemētinas optime explanauit. Denoq; recentioria ad ius ciuile canonicūue ptinētia cōposuit. ac etiā consilioz opus post se reliquit.

¶ Franciscus cabarella natione patauinus Ro. ecclesie cardinalis pbyter: iuris pontificij consultissi-

simus vir: per hoc ipsum tēpus (vt prelatos decet) dignitatē suam litteris ⁊ prudētia plurimū exornauit etenim eum doctissimus atq; eloquentissimus haberetur: multa copiose docteq; in decretalibus ac clementinis edidit: atq; alia quedā memoratu digna cōposuit: i cuius laudem Pogius florētinus oratorem elegātissimam recitauit.

¶ Raphael fulgosus natiōe placētinus excellētissimus inriscōsultus tēpestate hac ⁊ ipse multa ad declarationē iuris ciuilis ptinētia cōposuit: qui ingenij bois preferre videnī. sup digesto gppe veteri ac codice pulchre cōmentatus est: ac alia cōplurima edidit cōsiliorum opera.

¶ Raphaelē etiā cumanū iuris ciuilis cōsultissimū p̄dictis contēporaneū fuisse pstat: Qui ⁊ ipse in digesto veteri ⁊ codice multa edidit. Feruntur ⁊ eius cōsiliox quedā insignia volumina.

¶ Petrū quoq; Maurocenum patricium venetum ecclesie Ro. cardinalem episcopum hac ipsa etate floruisse tradunt: virum certe sacris secularibusq; litteris apprime eruditissimum: Cuius doctrina ⁊ morum prestantia quāti fuerint opera a se docte edita optime declarant: ⁊ precipue que in sexto decretalium egregie descripsit.

¶ Jānes de imola egregius vtriusq; iuris doctor: per ipsum tēpus apud bononiā insignis ⁊ clarus habitus sup p̄mū secundū ac tertiū decretaliū accurate scripsit: sextū queq; ac Clemētinas elegātissime cōmentatus est: sed ⁊ in iforciato ac digesto nouo quedā cōposuit volumina. Obijt autez hic vir toti ita lie notissimus anno a natale xp̄i. 1436.

¶ Basparinus bergomēsis ex Barçiça ruscula natus: grāmaticus quidem ⁊ rhetor celeberrim⁹ his dem tēporibus apud venetias ob eius singularē doctrinā in p̄cio existēs etiā latinas lras semimortuas primus q̄si ab inferis resuscitauit: eo q̄ venetijs publico salario legens meliori solito doctrina multos erudiuit: ⁊ ad ea imitāda studia plurimos icitauit: ꝓpter qō ⁊ multi clarissimi adolescentes p̄moti ad eum ediscendi gr̄a varijs ex locis cōfluxere: audita deinde eius fama Philippus mediolanēsium dux ipsum tanq̄ sibi a Bergomo subditū inuitū mediolanēsibus edocendis padua ⁊ venetia euocauit: vbi aliud adiumētum eloquētie studijs attulit: q̄ inuētus Ciceronis codex puetusius ad eius manus perueniens iteritū euasit: in quo gdē libro erant tres Ciceronis libri: De oratore oīno deperditi: quos ipse tanq̄ diuini ingenij vir multo labore oblitteratos supplenit. Et cū nullus mediolani reperiretur: q ei⁹ codicis litterā legere sciret: ipse emendatū p̄pria manu trāscribere voluit: ⁊ ita omnem italiam eo deliderātissime codice replenit: Quo adiumento factum est: vt illa dicendi copia que ad nostram peruenit etatē ab ipso nostro cōciue Basparino emanasse dicat. Ea ꝓpter maximo in precio apud ducem ipsum habitus semp fuit. Hic preterea iter cetera sui ingenij monumēta: preter defectus quos multo labore in Quintiliani de istitutionibus: ⁊ Ciceronis de oratore suppleuerat: etiam in Ciceronis officia ⁊ senectute epistolas nō improbādas edidit cōmentarios. Imperfecte etiam in ipsum librum de oratore cōmentatus fuit: Orthographiā q̄z in lingua latina cōposuit pulchrā. habent insuper ⁊ eius epistole atq; oīones multe valde elegātes in demōstratiuo genere: ac quedam alia edidit que videre nō merui. Duos hic genuit filios: Joannē augustū iuris vtriusq; cōsultissimū ⁊ oratorē ornatissimū: ⁊ Guinisorum philosophie ⁊ artis dicēdi magistrū disertissimū Galeatij Marie postea du⁹is Mediolani magistrum carissimū: quē in tertiodecimo etatis sue anno ob ingenij sui magnitudinē papie vniuerso astāte gymnasio in artibus liberalibus doctorari fecit.

¶ Leonardū Aretinū philosophum ⁊ oratorem ac historicum elegātissimū ⁊ probatum tempestate ista floruisse cōstat: eo q̄ Innocētij sexti: Gregorij duodecimi: Alexādri ⁊ Joānis vigesimi tertij pōtificum Romanox vsq; ad cōciliū Constātie summa integritate: fide: innocētiaq; secretarie officiū administrasset. Deinde a florentino populo seu senatu accitus cancelarie generalis sibi cure demādata vsq; ad extremū vite sue tempus gessit: Quem certe inter viros disciplinis illustres ob virtutem: dicendiq; elegantiam: omnibus preferendum esse putamus: Et propterea cum esset optime edoctus: licet multis impeditus negocijs: tum publicis: tum familiaribus ea que subiecta sunt scribere voluit: Et primo cuz adhuc Grecis auctoribus operā daret: beati Basilij episcopi sermonē de instituēdis discipulis mira dicendi suauitate transtulit: Deinde dyalogū quendam summa edidit elegantia: In quo doctrinā Dantis: Francisci Petrarche: ⁊ Joānis Bochacij primo impugnatā maxime laudat: Vitasq; Tyberij: ⁊ gracchi greecorum: Pauli emilij: Catonis posteriorix: ac Sertorij Romanox ex Plutarcho transtulit Ciceronis vero vitam nō tanquam interpres: sed veluti a seipso dictam ipse composuit: vbi multa addidit a Plutarcho pretermissa. Transtulit quoq; quendam libellum Zenophontis de tyrāno: Ex Platone vero Gorgiam ⁊ Phedronem: ac ipsius epistolas quasdam: Ex Aristotele Oeconomicam ⁊ ethicorum ac politicox libros: Insuper ⁊ ipsius Aristotelis vitam ex multis auctoribus tam latinis q̄ grecis cōtracta cōmentaria p̄terea primi libri punici ex polibio greco historico duobus libris expressa reliquit. Et ex precopio historiā gothox quattuor libris cōplexus est. Volumen queq; epistolarū ⁊ alia plurima opuscula ac sui tēporis historiā separatim. Multaq; p̄terea alia cōposuit: in qbus dicēdi elegātia ⁊ summa ipsius ingenij vis apparet. Vtē de laudibus Florētie libri vnū edidit: Sed ⁊ deniq; opus certe luculētissimū. De rebus florētinox bene gestis duodecim libris descripsit. Nō tamen q̄ proposuerat ad extremū perduxit: Cuius historie cā senatus ei singulare premiū vsq; ad mortē cōstituit: Que gdez mors fuit anno dñi. 1443. cū esset etatis annox. 74.

¶ Poggius florētinus orator facūdissimus ⁊ litteraꝝ apostolicaꝝ scriptor desertissimus hisdē tēporibus ⁊ ipse ob singularē doctrinā ⁊ singularē dicendi leporē tum Rome: tumqꝫ cōstantie vbi cōciliū habebatur atqꝫ alijs in locis maximo habitus fuit in precio: eo qꝫ in cōcilio existens quintilianū oīno deperditū in quodā monasterio latitantē inuenit quē postea vt ꝓdictū est Hasparinus bergomensis noster multo labore emendauit: Hunc etiā Florētini propter ingenij ⁊ eloquētie ipsius claritatē: cū ꝓ q̄draginta annos in curia Romana scriptoris officiū gessissēt ad se vocatū summo honore exceperunt: coluerūt ⁊ honorauerūt: ac ab oī honore īmunē fecerūt. Cōposuit autē hic funebres orationes ac alias plurimas ⁊ librū facetiarū pulcherrimū: ac epistolarū librū elegantem. ⁊ greco Dionysiū siculuꝫ ⁊ alios multos latinos fecit. De situ Jndie etiā librū composuit: ⁊ alia multa.

¶ Fratris Jacobi philippi Bergomēsis ordis fratrū eremitarū diui Augustini in oīmodo historia nouissime cōgesta Chronicarū supplemētū appellata liber qntusdecimus seu vltimus feliciter incipit.

Martinus eius nois quintus papa pria Ro. ex illustri colūnēsiuꝫ familia natus hoc anno in celebritate sancti Martini epi: ex cardinali diacono in cōstātiensi cōcilio oīum nationū ex cardinaliū cōsensu pōtifex creatus sedit an. 14. ⁊ mēsibus. 3. iuris pōtificij peritissimus vir: ⁊ in oi vita oīno integer: ob cuius itegritatē ⁊ doctrinā ac bonitatē atqꝫ moderationē ex. xxxiij. cardinalibus preelect⁹ fuit: Qui in pontificatu cōstitutus nō somno aut ocio: sꝫ negotio ⁊ sollicitudini deditus oia ad rē ptinentia miro pfecit mō: Cuius sermo cū brevis esset plenus sentētijs in lucē semp ducebaꝫ: Verumtū in reb⁹ agēdis adeo ꝓmptus erat: vt res factas prius boies cernerēt q̄ ab eo excogitatas putarēt: Tali nāqꝫ pontifice idigebat ecclesia dei q̄ Petri nauicula scismatis ⁊ seditionū fluctibus diu quassata redigere in portū salutis sciret ⁊ posset: Hic itaqꝫ pōtifex creatus ⁊ factus etiā per annū in cōstātiēsi concilio pstitit reipublice xp̄iane cōponēde cā: sed rebus oībus optime dispositis: absolutoqꝫ cōcilio in italiaꝫ ꝑ Sabaudiā venit: dū autē alpes trāsisset ⁊ in italiā descēdisset ꝓpinquoꝝ vetustā ⁊ clarissimā pedemontiū familiā ob viroꝝ ipsius pstantiā atqꝫ vrbanitatē in suā colūnensiū familiā copulauit: ac ipsius insigne eidē familie ob eius benemerita gerendū cōcessit: Jnde abiēs mediolanum puenit vbi a Philippo duce: populoqꝫ mediolanēsi pbenigne magnificētissimeqꝫ exceptus est vbi sacristiā maioris tēpli conseruans multas idulgētias cōcessit: Brixiā q̄ꝫ vadēs a Pandulpho malatesta nō inferiori gloria susceptus est: vbi inter ducē ⁊ Pandulphū ipsum hac lege pacē cōposuit: vt Pandulphus singulis annis tributo pfoluto tādiu Brixia potiret: quoad ei viuere liceret: quā tū pacē Pādulphus haud multo post disturbauit. Jnde digrediēs ꝑ fines mantuanoꝝ ferrariensiū ac Rauenatū florētiā puenit: vbi biēnio residēs oēm ecclesie rem tam in tēporalibus q̄ spiritualibus cōposuit: q: ecclia ipsa ꝓpter longum scisma oēm pene tēporalē ditionē pdiderat: quā ibidē cōmorāte Martino in suā potestatē reduxit: cōpositisqꝫ ex sntia rebus: Martinus cū bona florētinoꝝ grā discessurus ciuitatē metropolitano honore exornauit eiqꝫ Volaterranā: pistoriensem ⁊ Fesulanā ecclesias subiecit. Vbiēs itaqꝫ florētia: Romā tandē desideratus puenit: vniuersa vrbe eidē obuiā effusa: q̄ boiem nō secus ac patrie parentē expectabat: Vrbem itaqꝫ Romanā pōtifex ingressus adeo dirutā ⁊ vastatā inuenit: q̄ nullā ciuitatis facie brē videbaꝫ. naꝫ collapse domus collapsaqꝫ tēpla cernebanꝫ: oia deturpata: oiaqꝫ lacerata ⁊ dissipata erant: ⁊ nō modo tēpla: domus: vici: platee ⁊ reliq̄ vrbis menia: sꝫ ⁊ ciuiū mores: atqꝫ omne ciuilitatis ornamētū in ea deperditū videbaꝫ: Quā ob cām pōtifex pietate cōmotus ad eā exornandā cōponēdosqꝫ mores ita animum adiecit: vt breui cōualescens meliorē faciē prese tulerit: Quāobrē ciuitas ipsa nō mō ipsum ciuē suum ⁊ summū pōtificē: sed ⁊ optimū patrie parentē appellauit: Jn ea. n. Martinus ipse porticū sancti Petri collabentē in primis restituit: ⁊ pauimentū Lateranēsis ecclesie opere vermiculato pfecit ⁊ testudinē ligneā supinduxit. Edes ꝓterea ad. 12. apostolos vetustate collabētes restituit. Jdipsum ⁊ cardinales in suis titulis certatim fecere. Demū sublatis penitus scismatibus: supato ⁊ extincto apud Aquilā Brasinus tirannide ⁊ viarū latronib⁹: ⁊ q̄ꝫ maxime tartallia lauello fugatis. Bohemis inchoato Montono: alijsqꝫ tyrānis

qui Bucichalē gallicū supauerat: persepe pugnās victoriā reportauerit: sepeqz cōtra p̄dictos copiarū duces ea in obsidione victoriā obtinuerit.

6621 1422 ¶ Sforcia flamirius e gente attēdola in Cotignola oppido natus a Sforcianoꝝ illustri fluxit familia hoc anno dum flumē piscarie vado trāsiret ab vndis submersus vitā finiuit: vir vtiqz rei militaris scientia p̄stantissimus ⁊ imortalitate dignus: eo qꝫ res ingētes ⁊ p̄claras atqz innumeras glorioſissime gesserit: Is cū primū sub Albrico comite militare cepisset: p oēs militie gradus ab infimis ordinib⁹ ad summū militare gradus pedetētim puenit: Inter hunc aūt ⁊ Brachium Montonū qui sub eodem Albrico comite etiā militauerat tādiu indissolubilis amicitia fuit: q̄diu vterqz in minoꝛib⁹ extitit: Au ctos vero po:ēteisqz factos pnitiosissima emulatio ⁊ cōtentio subintrauit: vnde ⁊ plia nōnūq̄ cōmisere cruenta: tandē posteaq̄ Othonē tertiū parmensem tyrānū apud Ruberā oppidū iussu Nicolai estēsis interfecisset: ⁊ alia p̄clara facinoꝛa gessisset: cū ad vlciscendū cōtra Brachiū irritatus fuisset in transitu piscarie fluminis interijt: relictis inumeris filijs: quoꝝ de numero Frāciscus postea Mediolanēsium dux vnus fuit: alter Alexāder pisauri dñs: Qui ⁊ ipse arma cū laude tractauit: ac Gabriel ordinis nr̄i p̄fessus: vir grauissimus: ac in oibus religioſissimus: mediolanēsiū postea archiep̄s: necnon ⁊ Conradus virtute cōspicuus.

6622 1425 ¶ Janus cypri insule tertius rex Petri illi⁹: q fratrē interimerat filius quiqz ⁊ captiuus: hunc Genue genuerat filiū hoc anno iā etate grandeuus apud cypꝝ die obijt: vir certe crudelis ⁊ sine vlla misericoꝛdia ferus q cū in malos prodigus eēt: cōtra in bonos culpabilis habebaī. Iste.n. ab ineūte etate regnā di cupidus existēs more patris qui eā ob cām p̄priū frem interemerat: ⁊ ipse in fratris filiū: cui hoc regnū debebaī hoc sceleſtissimū gessit facinus: illū enim vt secum in cena esset aliqñ blanditijs cōpulit acceptūqz intercepit: ⁊ nouo crudelitatis genere seuissime laceranit: Mactus.n. vicinas arboꝛes ramis cōtra se inuicē inflexis: singulisqz adolescētis pedes obligans relaxari ramos maximo ipetu iussit: q̄ cū impetu naturali ad sitū suū redeuntes infelicē discerpserūt puerū: ⁊ scissis viscerib⁹ petasūculos secū cōtraxere: Sed nec ipsi seuissimo ⁊ facinoꝛoso regi id paricidiū impune cessit: nec longa ei quies fuit: qz paulo post iusto dei iudicio Sultanus egypti melebella validissimā in cypro classez misit: que velut boꝛrida tēpestas cūcta diripuit: Janūqz ipsum captiuū abduxit: Nicholosiam q̄z regni ipsius caput inuadens eius templa omnia icēdit ⁊ euertit: ac oēm pene populū captiuauit: Beniqz rex centū viginti quin que aureis redēp:us ⁊ Sultani tributarius factus in regnū miserrimus redijt. Ac sic p tot tantaqz aduersa vitam miseram agēs tandē hoc anno: vt p̄fertur duobus relictis filijs Joāne Jacobo ⁊ Odone morte obijt: Relicta etiam post se specioſissima filia: quā tū ante morte Ludouico Sabaudie duci matrimonio copulauerat.

¶ Joānes Jacobus itaqz Lusignanus penultimus cypri rex eo ipso anno Jano p̄e defuncto regni habenas adolescēs suscipiens regnauit annis. 34. vir certe mulrerū corruptioꝛ: q iter feminas educat⁹ cū ad etatē adultā puenisset: mulierē etiam se magis q̄ virū ostēdit: vnde ⁊ inter epulas delitiasqz langues semp quasi sub tutoꝛibus vixit. Uxorē in primis illustris Joānis Jacobi mōtisferrati Marchionis filiā duxit: que mox vt cypꝝ applicuit peractis nuptijs veneno extincta fuit. Post modū aliā ex paleologoꝝ prosapia Helenā noie duxit vxorē: mulierē siquidē eordatā ⁊ ingeniosam que cū viri reeordiā cognouisset mox regni gubernacula in se suscepit: ⁊ oibus depositis magistratib⁹ latinū etiā ritū eliminauit: ac sic oēm insulā in grecoꝝ suoꝝ potestatē redegit: Hic itaqz rex vnū tantummodo spuriuz noie Jacobū ex cōcubina suscepit filium: virū certe magni spiritus: ex cōiuge aūt Carlotā filiam tantuz genuit: quā ⁊ patruelli portus gallie nupsit: Qui statim veniēs reginmis formā in regno coꝛrexit: ⁊ q̄maxime ritū Ro. ecclesie instauranit: Sed nō multo post socrus maledicta: diabolo suadente generū nobilissimū virū toxico sustulit: Quo mortuo statim priores illecebre redieꝛe. at Carlota filia videns inde se ludibꝛio haberi ad patrē cōquesta opē petijt. vnde pater suasu matris ⁊ procerū Carlotā filiā denno Ludouico Ludouici Sabaudie filio cōsobꝛino suo nupsit. Atqz mox Helena regina mater emoꝛitur: ⁊ paulo post rex ipse: Sumqz Ludouicus sponsus ex Thaurino ciuitate italie cypꝝ properat: Jacob⁹ ex pellice filius Sultani auxilio: Turciqz fauoꝛe regnū occupat: ⁊ Carlota soꝛore cū Ludouico spouso exclusa regnum suscepit.

6623 1424 ¶ Brachius alias Brachius mōtnous ex castello noie mōtono in vmbria italie regiōe natus: a quo Brachianoꝝ secta factioqz habeī: rei bellice p̄stantissimus dux hac oium italie ea etate longe q̄si clarissimus: partiū Alphonsi regis cōtra Joannā reginā ⁊ pontificē Romanū pinacissimus fautoꝛ: hoc anno posteaq̄ oppida multa a Romana ecclesia per vim abstulisset: dum Aquilā neapolitani regni vrbē iussu regis Alphonsij graui obsidiōe p̄meret a Jacobo caudola acerrimo Martini pōtificis duce p̄terq̄ spem p̄fligat⁹ obtruncaī. Cuius cadauer cū ibidē sepultū fuisset exhumatū postea ad Martinū rome delatū ē. at Martinus pōtifex quū vidisset eccl̄e insectatoꝛē tanq̄ excōicatū extra portā seri Laurētij loco p̄fano sepeliri fecit. hic itaqz Brachius dū perusina nobilitas exularet: q̄q̄ admodū adolescens esset: exul tū cōsilio ⁊ auctoꝛitate inter extoꝛes nobiles p̄cipes habebatur: quāobꝛem vrgente inedia ab ipsa ineunte etate militari exercitio sub Albrico comij comite se tradidit: Qui post multos laboꝛes ⁊ vulnera breui imperatoꝛis nomē cōseq mernit: ⁊ varia fortuna vsus in id tandē potētie ⁊ auctoꝛitatis creuit vt perusinā ciuitatē cōpulerit se ⁊ aduersaz nobilitatē extoꝛrem libēter recipere. Ipse vō ci

nitatis ꝓnceps a nobilitate pariter ⁊ vulgo sic delectus: vt vires magnificētius extēdē possz: cū alphō so rege fed⁹ inijt: ⁊ copias suo stipēdio ducē cepit: ⁊ dū multas ciuitates: multaqz oppida pōti. Ro. qui ptes regine cōtra alphōsuz tuebat auferret excōicatus in eo mor⁊ gnē tādē puenit: hic ipse dū in mioribus: vt ꝓmissuz ēexisteret Sforcie attēduli aicissimus fuit: atqz familiarissim⁹ eo ꝙ vterqz adolescētes sub albrico militare cepissent: potētiores deinde facti: dū de ꝓdatu cōtēdūt: inimici effecti sunt: q̄z vtute ⁊ ea emulatiōe militia ita breui in italia creuit: vt q duce in re militari seu bellica deinceps indigeret: altero ilꝛoz quasi semp vteren̄. Hinc ille factiones militares exorte sunt: vt. 59. iā annis nil ꝓpe in italia gestū sit ꝙ nō alteri ilꝛoz quasi ascribi possit. Qui. n. a brachianis opprimebātur: a sforcianis vicissim iuuabātur: ⁊ ecōtra. Hic itaqz Brachius Odonē adolescētez sub Nicolai picenini gubernatiōe filiū dimisit: q paulopost a florētinis patris loco cōtra philippū ducē impator cōstitut⁹ apud Aretium vrbem a Guidone torello profligatus ⁊ interfectus fuit.

¶ Frāciscus foscarus sexagesimusseptim⁹ venetorū dux Thome mocenico duci hoc āno suffect⁹ ducauit ānis. 34. ⁊ mē. 6. vir sane oīuz vtutū genere ꝑterq̄ litteraꝝ gloria ornatissim⁹: eo ꝙ eloquētia: ingenio: mēoria: iustitia: fortitudine: ac ꝓsilio oēs sui ꝓncipatus mor⁹ miro semp clauserit ordine. Quippe q senatus sui ⁊ italice libertat⁊ ac saluti cōsulēs. 30. ānis maxia bella terra mariqz gessit: ⁊ oīa sūma cū laude ꝓfecit: ac ita get⁊ pacis turbatores sua prudētia ⁊ fortitudine ꝓpescuit. hic cū ꝓmū rauenā olim impiosaz ciuitatē, peuratiōe nicolai negociatoris a polētāis dñus volēt⁹ impijs ciuib⁹ pacifice fuscepisset: Hostasiū polētanū vrbis dñz virū ignauū captū in cretā exulatū ꝑpetuo trasmisit: inde Brixiaz ciuitatē duce crimignola ⁊ bergomū accremā impio sui senat⁹ adiecit: bellūqz maximū in grecia ō Se cuit. Hemū ipsi suo senatui pace vindicauit. Hemū ipsi suo senatui pace vindicauit. Hemū ipsi suo senatui pace vindicau

¶ Guido torell⁹ natiõe parmẽsis: vir domi nobilis: sed potẽtia ⁊ rei militar⁊ scia nobilior his tpibus ob res bñ gestas maxio rõi ita lie in p̃cio fuit: cui⁹ rei gr̃a apõ philippũ ducẽ grat⁹ accept⁹ cẽ cepit: cognita eni hois vtute p⁹ crimignolã cũ suis copijs ⁊ exercitib⁹ p̃fecit: atq; cũ multo egratu ad occupandã genuã p̃ thomã fregosũ genuẽsiũ ducẽ trãsmisit: cui⁹ vtute ⁊ p̃stãtia vbs tãdẽ i philippi mãus que nit. postmodũ illũ philipp⁹ classi maritime p̃ Alphõsũ regẽ p̃ficiẽs haud multop⁹ vniuersaz borã maritimã ⁊ ipaz neapoli regiã obtinuit: ⁊ ioãne regine pulsis aragonẽsib⁹ p̃fidijs ꝓsignauit. Indeq; oib⁹ i regno Apulie pacat⁊ ad ducẽ suũ mediolanũ redijt. Quũq; florẽtini bellũ philippo iferre statuissent ꝓ seitim philipp⁹ hũc guidonẽ opposuit: q cũ paucis p̃ carolũ malatestã eoz impatorẽ i finib⁹ agri florẽtini apõ Rõchũ in expeditiõe ꝓgredies ipz q̃si p̃mis ꝓgressib⁹ dissipato ei⁹ exercitu cepit: ⁊ mediolanũ cũ mult⁊ vinctũ trãsmisit. His felicissime gest⁊ philipp⁹ ipm p⁹ Crimignole discessuz in dictatura suffecit: q magzatu vniuerso suscepto: ⁊ florẽtinis iterato p̃ philippũ in bello ꝓgressis eos breui ꝓflictu apõ Zachanorã fauẽtini agri oppidũ turpissime vicit ⁊ pfligauit: ⁊ mult⁊ eoz oppidis capt⁊ vniuersã ethruriã ꝓcussit: q tãre florẽtini intra vrbẽ trepidare ceperũt. postmodũ ẽt Oddonẽ Brachij mõtoni filium iuuenẽ qdẽ acerrimũ aduers⁹ eũ a Florẽtinis missuz i aretino agro dũ iuuenilit int p̃mos pugnatores vsare interfecit. At Nicolaũ picentinũ eo in p̃lio caprũ fauẽtiã vinctũ ꝓduxit. Alia q̃q; inũera: ⁊ qdez p̃clara iuuet⁹ hic impator gessit facinora: hic ipe quũ otbom z⁹ parme tyrãno dño suo fãiliarissim⁹ essz ei dissuasit: ne ad nicolaũ esset̃sez i Ruberã accedẽt. eo qz fraudẽ subeẽ occulta sapia p̃uidebat. Int hũc ⁊ Crimignolã quũ philipp⁹ eoz dux iplacabile odiũ exercitassz ẽt emulationũ cãs sepe acuebat.

¶ Jacob⁹ cãdola ex castro iudicis ꝓuincie apruci origine ducẽs magn⁹ exercituũ ductor: ⁊ ipse hac tẽpestate clar⁹ admodũ ⁊ notatus fuit: q quũ diu sub Alphõso rege in Apulie regno militasset: ⁊ ꝓ eo ꝓ regina ioãna ⁊ ludouicũ ãdegauẽsez vniuersuz ferme regnũ occupassz: ⁊ neapoli captã regis nõie valido egratu teneret a guidõe Torello p̃dcõ ⁊ ioãna regia diu obsess⁹: quũ Alphõs⁹ rex ꝓcul abeẽt: tãdez rogat⁹ a ciuib⁹ deditionẽ fecit. Indeq; discedẽs ad martinũ põti. Ro. accessit: a q̃ benignissime except⁹ illi⁹ stipẽdio se submisit: q cũ eẽt vir magnanim⁹ atq; sapiẽtissim⁹ copias vndiq; ꝓxit: ⁊ ꝓ Brachiũ montonũ inuictissimũ impatorẽ: q aglã ꝓ Alphõso obsidebat intrepid⁹ accessit. Quũq; adhostẽ decernẽdi cã pacissẽt nulla pugne mora addita ꝓmissuz ẽ atrox plũ: ⁊ quũ aliq̃diu ptinaci aio decertassent: tandez Brachij exercit⁹ cedẽs fugã petijt: ⁊ mult⁊ eoz a Jacobo cẽs ⁊ capt⁊ Brachiũ in aglanoz mãus supatũ deduxit: a gb⁹ mult⁊ vulnerib⁹ cõfossus miserrime perijt. Hic qppe Brachio admodũ emul⁹ fuit: ⁊ cuz eo de glia rez gestaruz optie ꝓtẽdẽ potuit. Sub hui⁹ aũt discipluia multi clarissimi euasere viri: int q̃s Bartholome⁹ coleonus bergomẽs venetorũ postea vniuerlalis imperator fuit.

¶ Brixia oli nobilissima cenomanoz gallo z ciuitas: ⁊ nũc qdẽ inter ceteas lõbardie vrbes potẽtissima hoc ãno sexto id⁹ martij petro aduocato ꝓuratore: ⁊ gbusdã alijs ciuib⁹ ope ẽt comit⁊ Crimignole i venetoz mãus deuẽit. Huius aũt cã fuit q philipp⁹ dux quẽdã virũ pessimũ ibidẽ rectigalibus p̃fecerat. Qui intolerabilia ciuib⁹ imponẽs coegit eũ fuitq; iugũ exortẽ: pp qõ Brixiani lacessiti Venet⁊ ciuitatẽ obtulere: nõ auxiliũ p̃stare dignarent. Veneti aũt prudẽtia vñ statiz legatos ad philippũ misere: q dicẽt ꝓ salute italie ipm abstinere ꝓcere florẽtinis: mittiq; in suos agẽ dignaret: Quod ñ secus sciret se cura italie ⁊ oppssoz suscepturos. Quũq; philipp⁹ venetoz legatos quipẽdisset: brixiãos ipsius saluti sue ꝓsulere. Erat tũc petrus aduocatus in vrbe Brixia magne auctoritat⁊ vir: q mõticulas q̃ maxime in suã pellexerat sniaz. Jsq; Crimignole auxilio fretus: q eo a venet⁊ cũ exercitu miss⁹ fuerat: mõticulas statiz secreto introduxit: ⁊ ciuitatẽ philippo ademit: cãq; petro lauredano ⁊ fatino michaeli venet⁊ cõsulibus tradidit. Susceptaq; Brixia: ⁊ dissipat⁊ apõ machlodiũ vicũ a Crimignola philippi copijs. Capto insup Carolo malatesta cũ alijs plurimis philippi mercenarijs: que res magno disertimini philippo fuit. Quãobrẽ Martinus papa ducis calamitate ꝓmotus cardinalẽ sẽ crucis stati ad sedãdos tumultus e Roma in lõbardiaz trãsmisit: q vltro citroq; sepius nũcijs trãsmissis: tãdem pacẽ ea cõditiõe inter philippũ ⁊ venetos cõposuit: vt Brixiã veneti ⁊ oppida Brixianoz cremonẽsiũ ue: q ãtea ipsi ⁊ mãtuan⁹ marchio ceperãt: retinerent. Insuper ⁊ Bergomũ eiusq; agrũ legatus ex federe ipsis venet⁊ designauit: hac etiã cõditione ne socios venetoz florẽtinoz̃q; bello lacesseret: aut ad id defectionẽ cõciaret. Guido aũt torellus: ⁊ Joãnes Frãciscus mãtuanus: Oladus palauicinus: ⁊ alij cõplures reguli ea federa percusserũt: Hec ipsa eo ãno gesta sunt: q est vigesimusoctau⁹ supra. Mccc. quo ãno p̃die nonas maij senatus venetus Bergomo potitus ẽ. Approbauit aũt hãc pacẽ Martinus põtifex ne philippus oio pelleret. Eo enim tũc sub venetorũ stipẽdio vna cũ Crimignola militabant Scaramuza papiẽsis: petrus paulus vsinus Romanus: Baniel vãdalus. Ludouicus verminianus: Carnarius ⁊ Betesaluus: ac Bartholomeus Coleonus bergomẽses: ac deniq; illustris Joãnes franciscus Gonzaga mantuanus marchio: ⁊ pleriq; insignes bello viri: quorũ virtute veneti rãz gloriam ⁊ vtilitatẽ cõsecuti sunt.

6627 1428 ¶ Tyberis fluuius hoc ãno in vigilia sci andree apli in ĩmẽsuz adeo creuit: vt p portã flaminea z: q̃ est populi porta ingress⁹ totã vrbẽ in plano sitã inundauerit: tẽplũq; pãtheõ vsq; ad altare maius repleuerit. Decrescens ãt biduo p⁹ multa aialia secũ traxerit: multaq; dãna ciuibus intulerit: q non secus p vicos nauigabãt: ac p aluũ tyberis facẽ cõsueuerãt: hoc idẽ ⁊ ãno salut⁊ nostre 1474. mẽse nouẽbri cõtigisse vidimus: ⁊ statim ex more seua pestis subsecuta est.

¶ Bellū lucense hoc ānō a florētinis suscipitur: quod per ānos tres maximo cum vtriusq; pplī damno protractū fuit. Paul⁹ enim Guinisius: de quo dictum est: eo ēt tūc Luce dominabatur. Is superiori ānō Ladislaū filiū cū philippo duce cōtra florētinos militare cōstituerat: quā rē florētini egre ferētes: quū superiore pace nil in scriptis de gimisio cautū fuisse occasionē oppmende luce nacti in agrū lucēsez suas copias mittūt: Qui captis quotusdā castellis circūquaq; posit⁹ vrbē ēt obsidione cingūt. Sz philippus mediolanēsis dux Guinisil precibus sollicitat⁹ Frāciscū Sforcia cū magno egratu co misit: q tantum terroris florētinis iniecit: vt Lucā obsidione liberare coegerit. At florētini suo vsi ingenio Francisceum maxima cozrūpentes pecunia ab auxilio lucēsiū abiī fecerūt: Quo discedēte Florētini iterato lucenses obsidione cingūt. Quapropter philipp⁹ instāte Martino pōtifice: q etiā lucēsiuz vices volebat: Nicolaū picenīnū cuz maximo egratu rursus co misit: q fusis fugatisq; hostib⁹ nō solū Lucā obsidione leuauit: verū etiā inde moues ex pisanis ⁊ volaterranis multa castella Florētinis abstulit. Senēsibus ēt rē graram factur⁹: q tū florētinos graui bello inuaserāt. postulātib⁹ vero ea tēpestate Florētinis vt venetis iure federis p lōbardiā philippū adoriētur: Respōderūt eos auctores bui⁹ belli fuisse: ⁊ eos pius a lucēsiū iniuria tēperare debuisse: ea de cā Florētina ciuitas intolerabilibus tribut⁹ extraordinaria q̄re iarū plēa erat: vt par ē in vulgo: quū aduersa fortua successerit. Vil erat odibile q̄ illi ciues: quoz opa lucēse bellū fuerat susceptū: tadē Florētini bello⁹ stipēdijs grauari: lz lucā iterato obsidione cinxissent cūctaq; circa vrbē depopulati fuissent: manēte uir⁹ Sigismūdo impatore pacē philippo ⁊ lucēsibus obtulere: quā illi suscipiētes ēt cūcta a Florētinis capta reddita sunt.

¶ Bohemi bētici a q̄dā ioāne Hus bohemo in pītāriēsi synodo exusto exorti: q. inter ceteros errores dicebāt ⁊ p̄dicabāt ecclesiasticos oēs si saluē cōseq volebāt ad imitationez xp̄i paupes oio cē oportere: quū ex rāta rez copia ⁊ luxu pplī oēs scādalizarētur: hijs tpib⁹ sua vstana bereū germāos catholicos cathol⁹ici in modū armis vexare ceperūt. Ad quos cū martin⁹ pōtifex ⁊ Sigismūd⁹ impator legatos mi crudelē in modū armis vexare ceperūt. Ad quos cū martin⁹ pōtifex ⁊ Sigismūd⁹ impator legatos mi sissent: q eos p̄monefacerēt: ⁊ Romāe eccleſie obtēperare dignarētur: q bñ monētib⁹ parē recusarūt: pp qō Martin⁹ legatos in germaniā misit: q vna cū impatore p̄ eos catholicos p̄citarūt: sed nil p̄fecerūt postrēo etiā reuocat⁹ alijs Julianū cesarinū cardinalē sancti Angeli misit: q ⁊ ipse nil p̄fecit: imo non sua: sed militū suoz ignauia ⁊ inobediētia maximū ab eis susceptū incōmodū: q ⁊ re infecta domū cuz dedecore rediit. Hij tamē bētici sub Eugenio pōtifice in florētina synodo grecis: alijsq; natōib⁹ astantibus a dño tacti errorē suū p̄gnouerūt: ⁊ indulgētiā a pōtifice petierūt: gb⁹ penitētia inuicta catholice ecclesie recōciliari meruerūt: Hij tamē p̄us adamitarū bēsim in bohemia pulsantē armis extinxerūt qui iprudēter dogmatizabāt charitat⁹ gra licitū eē hoīes publice cū mulieribus luxuriari.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Petr⁹ paul⁹ vergeri⁹ patria iustinopolitan⁹ phūs ⁊ orator: iurisco̅sult⁹: necnō ⁊ lingua greca: latinaq; vir eruditissim⁹ Chrisoloze bizatim phi auditor: ⁊ carrariēsiū p̄cipū oli familiarissim⁹ p hoc tp̄s p̄ dictis vtrūq; celebrat⁹ magno fuit in p̄cio: q cū eloquētissim⁹ haberet inter cetera historiā sat⁹ elegātē ō gest⁹ carrariēsiū dñoz edidit: Et ō ingenuis moris⁹ libellū: necnō ⁊ in diui Hieronymi p̄sbyteri laudez cultissimas orationes p̄posuit: atq; alia multa q̄ ad mānus nostras nō peruenerūt.

¶ Aphe⁹ vegi⁹ p̄tia laudēsi opti⁹ vir ⁊ doctissim⁹ orator: ac poeta ñ vulgar⁹: martiniq; pape octauari⁹ sub ipe floruit: ⁊ ob dicēdi elegātiaz Ro. magno bitus ē in p̄cio: q aliquot edit⁹ libellis: ptiz metro: primoq; oratōe soluta magnā laudē sortitus ē: inē quos tertiūdecimū eneid. in vsu heroico p̄posuit. Rusticana lia ēt epigrāmata: ⁊ psalmos penitētiales: atq; i laudē diue monice matris scissime doctoris Aug⁹ multa p̄posuit. Alia q̄q; q̄dā soluta oratiōe p̄scripsit. Eius q̄ppe p̄curatiōe ⁊ ipsa relige sē monice ex ostia tyberina Ro. translate sunt: ⁊ eisdē capellā atq; sepulchrū muro artificio suo sumptu extruere fecit. In cuius qdē capella postea corp⁹ suū sepeliri voluit.

¶ Leonardus Justinian⁹ venetus alterius magni Leonardi viri doctissimi ex filio nepos bijs tpib⁹ claruit: vir certe magni ⁊ nobilissimi ingenij: vtriusq; ligue grece. s. ⁊ latie pitissimus q a puericia liberalibus disciplinis egregie eruditus: musice plimū operā dedit: ⁊ eā obtē p̄nacula ligua cātilenas amatorias dulcissimas ac pitissimas plimas edidit: gbus totā italiā replenit. Dein tādē p̄scie remorsu motus ad deū p̄uersus p̄simules in laudē btē v̄gis marie scōrūq; dei p̄posuit. Inde alia nōnulla tū latino: tuz vulgari idiomate exarauit: ac q̄dā greca in latinū p̄uertit: vtpote Cimonis ⁊ Lucilli vitas: demiq; eta te p̄uectus senator grauissimus: ⁊ reip. p̄cipuus gubernator ob eloquētiā euasit. Hic q̄q; ⁊ Bernardū Justinianū filiū genuit doctria ⁊ prudētia p̄similē: q ⁊ ipe apd venetos ob dicēdi ornatuz ⁊ facilitatem magnā gliaz ⁊ honorem p̄meruit: q orationes eloquētissimas: doctasq; plurimas p̄posuit: atq; auūculi sui Laurētij Justiniāi viri scissimi patriarche veneti vitā egregio ornatu p̄silauit.

¶ Franciscbus Barbarus patricius similiter Venetus Chrisoloze Bizantini philosophi in grecis litteris discipulus excellētissimi ⁊ diuini prope ingenij vir: bis etiam temporibus ob doctrinam ⁊ dicēdi promptitudinem: ac reipub ice administrāde prudentiam: ⁊ iustitiam laudatissimus habitus est: tum maxime quod apud Bixianos pretura gerens: vrbem ipsam q̄acerrime obsessam eas ob res senatui suo conseruauerit. Hic cū eruditissimus plurimū esset pulcherrimū librum de re vxoria ⁊ orationes ac epistolas ornatissimas extantes edidit: ac alia quedam composuit: In cuius laudē post mortem hoc epitaphium editum ⁊ sepulchro suo appositum fuit.

Sigs bonos:si fas lachrymis decorare sepultos
Flecte super mestis locū cōplecti querelis
Frāciscus cui prisca parē vix secla tulerunt
Barbarus hic ficus est:lingue dec⁹ oē latine
Fortia facta viri pro libertate senatus
Brixia q̄ magno tenuit sudore fatetur.
Hic summi ingenij scriptis monumēta reliquit.
Grecaq; preterea fecit romana:tenet nunc.
Spiritus astra :sacros tumult⁹complectitur art⁹.

¶ Carolus aretin⁹poeta:t grece latieq; lingue vir eruditissim⁹atq; eloquētissim⁹Frāciscī philelphi poete emul⁹bijsdē tēporibus floruit:q t ipse tū metro:tū soluta oīone multa ꝓposuit:ac q̄dā ex greco i latinū optie ꝙuertit:q̄ obrē a florētino pplo:q semp viros būanitat(doctrina p̄ditos sūmis honorib⁹ excipe ꝓsucuit i suū cācellariū vocat⁹:t ipe ab eodē immunitatis beneficiū cōsecutus est.

¶ Caietan⁹patria vicētin⁹ patauin⁹canōic⁹:theologus gdē t phūs sui tpis p̄cipu⁹p hoc tps in patauino gymnasio tū legēdo:tū disputādo:tūq; ꝓponēdo p̄ncipatū obtinuit: Et ꝓpterea p̄ceteris phis ac curatius sup.8.phisico⁹ libros ꝓmētatus ē:sed t sup li.de aia. Sup lib.de celo t mūdo alios ꝓmētari os ꝓposuit.Scripsit q̄q li.ō methauris:t de reactiōe ad ꝓcurrētiā dñi Joānis ōmarlino phisyci.Etas ēt ista alios multos clarissimos i oi disciplia:in italia potissimū attulit viros:vtpote.

¶ Jacobū ēt forliuiēsez egregiū quidē medicū hac tēpestate floruit:quē dicūt cūctos q phiaz t medicinā,pfessi fuerāt excelluisse:t ꝓpterea sup p̄mū canonis Auicēne:t sup eiusdē āphorismis t tegni opti me t egregie scripsit.Libellū ꝓterea de intēsiōe graduū formaz:t ea⁹ remissiōe cōposuit.

¶ Hugo senēsis hoc tpe sup p̄mo auicēne t āphorysmis hyppo.t tegni ac Galieni scripsit.

¶ Joānes de marliano t ipse hoc tpe ad ꝓcurrētiā Caie.de caliditate corpo⁹ tēpore estiuo t hyemali:t ō ātiparistasi t alia. ¶ Ludouic⁹pōtan⁹ iurisc̄sult⁹t ipse hoc tpe clar⁹ hētur.

¶ Abbas sicul⁹cui ꝓprīū nomē erat Nicola⁹:ex cathania vrbe oriūd⁹pōtificij iuris t phie eruditissimus:t ipse hec ipsa tpa reddidit clarissima q̄ apud senā Ethrurie vrbē pōtificiū ius optie edocēs quū ingenij eēt clarissimi p̄clarissima monumēta in iure pōtificio p⁹se scripto reliqt.vnde t decretales oēs plurimis volumib⁹t qdē egregijs sup oēs dedūrauit.Decreto⁹ ēt libros cū ꝓmētari cepisset morte p̄uētus rē rātā intermisit:ei⁹ queq; extat repetitiōes t disputatiōes ac consilia.

¶ Paul⁹de castro iuriū doctor t spectatissime doctrie t eloquētie vir:t ipse floruit:t p̄ ceteris distinctus t clari⁹atq; vtilius in digestis t codice scripsit. Cōsilia quoq; ea in doctrina cōposuit vtilissima. Beniq; cū publico salario plurib⁹ānis sene florētie:t patauij legisset āno dñi.1437.vite finē fecit.

¶ Sactes de arduinis ex pisaurēsi vrbe nar⁹phūs ac medicus exptissim⁹ hijs tpib⁹ claruit: q in medēdi arte ceteros medicos venerijs facile supauit.Ediditq; tres magnos ac putiles libros.p̄m⁹est de venenis oib⁹nālib⁹ac artificialib⁹.Secōs de decoratiōe.Tertī⁹de plificatiōe:seu ꝓtra oēz sterilitatē tam ex pte viri q̄ mulier(ꝓtingētem.In oib⁹istis libris ātiquo⁹ oiuz ac moderno⁹ dcā optie pstrinxit.

¶ Antoni⁹Raudēsis natiōe mediolanēsis ordis miozū theolog⁹clarissim⁹t oīb⁹in disciplinis ñ mediocriter erudit⁹hac ipsa tēpestate floruit:q t ipse vt in oīb⁹se doctū ostēdēt :singulo⁹ quozūcūq; tam oratorū paganoz q̄ theologoz opa ferme explanare voluit:t q̄maxie Lactātiū vix doctissimū emē dare rētauit:q̄ meli⁹t dignitati t religiōi sue fuisz ab illiusmodi scribēdi gnē se ꝓtinuisse q̄ ꝓtra tātuz vix doctissimū t disertissimū inuebere.Eāobrē t quasdā inuectiuas se,puocatur.Ad būc rogat⁹philelphus vir doctissim⁹lras dirigit:cōmonefaciēs vt Aug.patrē imitet:qa ille t ñ sanct⁹t sapiētissim⁹ fuisset q̄ imprudēter errauit:tamē retractare curauit.

6630 1431 e Ugenius. 4.gliosus qdē papa natiōe venet⁹:familia cōdelmeria vetusta qdē:pre āgelo gabriel religiosissimus ātea vocat⁹hoc āno.v.nonas martij apō Dinerūā Rome post martinū papā pōtifex creatus sedit ānis.15.Hic Gregorij.xij.ex sorore nepos:canōicusq; celestini bitus ꝓgregatiōis sci Georgij de Alga venetijs fuit:p̄mo qdē ipsius Gregorij thesaurarius:deinde senēsis epūs:postea cardialis:deinde pōtifex factus:nil eo honore elatior:nulla in re p̄stinā vitā mutauit.Eadē certe humilitate:eadē cōtinētia:austeritateq; vite vixit:q̄uis in initio sui regimis malis ꝓsilijs ductus varius exiterit:quū.n.oīna:būanaq; oia pturbaret :Romanū populū ad arma excitauit:q ipsius magistratibus e Roma pulsis nouos creauere Ro.atq; ipm pōtificē:mutato habitu cū mōastico cucullo fugē ꝓpulerūt:eūq; p tyberī aufugiētē Romāi lapidibus t sagittis persecuti sunt. Quū āt Florētiā petisset ibi p aliqō tps substitit:quo in tpe oia bellis t scismatibus vbiq; pturbari cepta sunt. Romāi.n.sublato clamore ad arma in libertatē conclamauere:t nouis creat(magistratibus: Frāciscū Eugenij nepotem t ecclesiasticē ditionis camerariū capiūt.Arceq; sancti Angeli expugnāt Capitoliū summo p̄sidio muniunt:t per sex mēses in libertatē se vēdicāt.Eo autem tumultu basiliēse cōciliū iā ātea Martini decreto incohatū augeri p hispāie:gallie:germāie:pānonieq; p̄ncipes ceptū ē:q cōem reipu.christiane gubernationē in arbitr.o cōcilij reponebāt.Ad qō qdē concilium Eugenius bis terq; citatus ire renuit:Quāobcām Eugenio pōtificatu abrogato Amedeus eremita olīz Sabaudie dux pontifex delectus est. Eugenius aūt indignatiōe permotus:cū inter Carolū frācoz regem:t Burgūdie ducē pacē ꝓposuissz Belphinū Caroli filiū cū magno comitatu i basiliēses ꝓtauit:cuius impetu ille quietus statī dissipatus ē.quis t p̄mo ꝓbasset:pp qō subsecuta sunt mala. Ferunt āt būc Eugeniū p̄ter pōtificis dignitatē mirū immodū amasse bella. Rex postea ad se reuers⁹prudēti⁹t pstātius egisse. Un t ꝓciliū florētie habuit:in quo oriētalē ecclesiā cū occidētali cū maximo impendio t la

bore vnluit vbi t Joānes paleolog⁹ pstātinopolitan⁹ impato: t su⁹ pziarcha cū plurib⁹ epis archiepis qz de ingēti doctissimoz nobiliūqz totius grecie virozū interfuerūt: q oēs sumptib⁹ Ro. ecclie ē repoz tati fuerūt in grecia. Eoqz in pcilio affuere t armeni: ethiopes: geoz: giam: iacobite lybia asiāqz incolen tes: atqz alij ex asia minoz: pōto: cilicia: syriaqz: ac aphrica: q oēs fidei catholice t ecclie Ro. se humilr subdidere. Indeqz sigismūdū cesarē pbenigne exceptū impij coz̄ona insignivit. Philippū tamē quoad vixit inimicissimū habuit: a q̄ t p nicolaū piceninū t sforciā frācisciz adeo bellis vndequaqz vexatus fuit: vt vix ei respirādi facultas daret. Bona tū multa vbi ptulit t q̄ maxime circa vaticanū: q̄ erarij officinā t palatij areā instauranit: ac vbis vias strauit: ac lateranēse palatiū restituit: iuxta q̄ mona sterū dignū iādiu cōditū inchoauit: in quo pulsis canōicis secularib⁹ regulares canonicos sub regula beati Augustini nuprime excitatos: t phisonarie loco lucēsis agri accitos introduxit. Basilicā q̄qz be ati petri t ei⁹ sacristiā multa suppellectile donauit. Religiosos oēs sub regularib⁹ institutis viuē volētes inirūimodū dilexit: t priuilegijs alijsqz gratijs plurimū imuit: t immunitatib⁹ auxit. Gymnasia oiuz q̄ diligētissime fouit: t in oēs liberalis: t ponsimū in litteratos fuit: Quoz familiaritate: lz ipse modi ce litterature delectatus fuit. Et lz vnq̄ ad pdiscēdā aliquā pticularē litteraturā aiuz adiecerit. Docto res tamē ecclesie t oratores atqz historicos libros ita assidue legebat: vt subtilissimo ingenio oēs intel lexerit: Hij Vinceslaū polonie regē cū Juliano cesarino cardinali oyacono in turcos miss: q cum 30. milib⁹ apud Andrinopolis ceciderē. Erat n. Eugenius hic aspectu āgelicus oi veneratōe dign⁹: grauī t modeart⁹ in dicēdo parc⁹ in ppzio victu: sed in familia splēdid⁹. familiares habuit doctos viros t san ctitate pbatos: quoz opera in reb⁹ arduis vtebatur. Obijt autē āno a Christi natali die. 1446. septima calēdas mar. etat. suc. 64. quo quidē anno beatum Nicolaum de Tolētino ordinis nostri in sanctos rettulit cōfessores: vt suo loco dicemus. Eo itaqz mortuo in beati petri basilica sepelitur sepulchro mar moreo cum hoc epitaphio.

Eugenius iacet hic q̄rtus coz nobile cuius
Testantur vite splendida facta suc.
Istius ante sacros se creuit alter ab ortu
Alter ab occasu cesar vterqz pedes.
Alter vt accipiat fidei documenta latine
Alter, vt auaro cingat honore caput.
Quo duce t armenij graiorū exēpla secuti
Romanā agnouunt ethiopesqz fidem.
Inde syri ac arabes: inūdiqz e finibus indi

Magna sed hec aio cuncta minoz suo.
Nam valida rursuz tencros iā classe petebat.
Dum petit ast illum sustulit atra dies.
Qui semp vanos tumuli cōtempsit honores
Atqz hac impressa condite dixit humo.
Sed nō quē rubro decoratuerat ille galero
Nō hoc frācisci stirps sua clara tulit.
Susceptiqz mēoz meriti tā nobile quod nunc
Cernis tam prestās surgere iussit opus.

¶ Colūnēses Ro. viri prepotētes hoc āno falso suggesti: q Eugen⁹ Martini pōtificis inimic⁹ ōcre uisset eoz nomē oīo delere magno satis exercitu coacto Eugeniū ab vrbe pellere statuerūt: t ex preue ste vrbe vbi colūnēsiū princeps morabat magne cū tumultu Romā pperātes in ipm Eugeniū pōtificē mouēt: t apia porta occupata vrbē ingrediū ur. Quo audito popul⁹ Ro. pōtificisqz milites eis obuiaz fiūt: cōsertaqz pugna aliq̄diu t acriter pugnauere: in qua multi vtrinqz cesi t capti fuere. Quare colū nēses ab vrbe recedētes multa dāna ciuibus intulere. Bia. n. diripuerūt: pecora abegerūt: t multos ho mines captiuos abduxerūt: Qua ex re multa mala t cedes: nō solū aperto marte: verūetiam pditorie subsecute sunt. Huius mali Stephan⁹ quidā colūna: quē Eugen⁹ copijs prefecerat auctor fuit: ab alijs enim colūnēsibus solū dissentiebāt: Js Oddū quendā colūnēsem martini vicecamerariū cōprehendit: t direpti eius bonis tanq̄ latronē preter pōtificis volūtatē in carcerē indecēter coniecit: Qua ex re Eu genij irā in se pcitauit: q indignationē pōtificis timēs: pditorisqz officiū exercēs: pncipe ad ciusdē fami lie pncipē pfugit: eūqz ad huiusmodi scelus adhortat⁹ ē. Eo aūt tumultu gdā Antonij colūne fili⁹ ar chiepūs benenētan⁹: t gdā frater Massius capti fuere: q frater cū pfessus fuisz se arcē sancti Angeli ca pere voluisse: ac pōtificē: vrbemqz vrbe ppellere: supplicio affectus ē: eiusqz corpore quadrifariā diuiso t ad q̄ttuor vrbis portas suspēso: La de re Eugen⁹ pōtifex pietissim⁹: quiz talia abhorreret: dolore ai maximā cōtraxit egritudinē. Unde eo āno curāte quodā Angeloto Fosco ciue Romāo pax inter Co lumnenses t Eugenium confecta est: Cuius causa Angelotus ita non multopost ob memoriam acce pti beneficij cardinalis creatus est. 1432 6631

¶ Bellum secundū venetorum t mediolanēsium.

¶ Mediolanēses hoc āno dū supradicta Rome agerētur in genuēsi vrbe classe cōparata florētinis in sensi ab eorundē copijs t venetorū in ipso genuēsiū littore supant t pfligātur e qb⁹ vndeci eoz naues i tercepte fuerūt: Qua ex re veneti clariores facti Crimignola duce terrestri bello mediolanēses aggre diunt. Philippus aūt Nicolao picenino ex Ethruria euocato cōfestiz classez venetā in pado apō Exe monā supauit: t Crimignole impet⁹ per terrā retardauit: vnde t veneti nō ita multo p⁹: sicut dictum ē: Crimignolā capite mulctarūt: Quo mortuo ei⁹ copias Joānes frācise⁹ gōgaza suscepit: q t ipse etiā in hoc certamine ita gessit: vt vict⁹ gētib⁹ suis ipse inuict⁹ cū ipsis victoribus de laude gloriaqz certarit. Hic autē impato⁹ multas veteranas legiones secū habuit: vz Bataneletā narnēsez virū a iuuētute sua acer rimum: Bētilē postea impatorē: Tyberiū: petrū paulū Ro. Betesaluū bergomensem: t pleroſqz alios eminentissimos viros in armis exercitatissimos. Nicholao vero picenino Vitellianus sozoiulianus 1435 6634

⁊ alij cõplures additi sunt rei bellice ignari ⁊ in eo munere clari: quoꝝ vtute adiutus egregia gessit facinora. Nã supata: vt dixim⁹: in eridano: alias pado fluuio venetoꝝ classe. receptisq; breui oppidis: q̃ veneti in agro cremonẽsi tenebãt: quũ ingẽtes exercitũ cõparasset. Batemalatã p̃mũ apud caualtonũ illico superat: atq; alios p̃dictos legatos mercenarios fugauit: quos pfligat⁹ etiã philippus quũ aio auctus eẽt Sigismũdũ imperatorẽ pollicitatiõibus ⁊ p̃mijs: ac etiã ipm ioãnẽ Frãciscũ venetoꝝ imperatorem ad se allexit. Et sequẽti ãno Nicolaũ piceninũ cũ ioãne Frãcisco ⁊ alijs plurib⁹ in brixianos misit q brixianã vbẽ aliquot mẽsib⁹ oppugnauit. Sed cũ petr⁹ aduocatus ⁊ Anton⁹ martinẽgus atq; alij ciues cõplurimi via cũ frãcisco barbaro in ea pretore acriter eã defensarẽt obmissa Brixia iniquo hyemis tẽpore ad occupãda castella circũquaq; posita puersus ẽ: ne. s. cõmeat⁹ in vbẽ oio submitti possent. Inde in Veronã cõuers⁹ oia lõge lateq; in agro veronẽsi ⁊ vicẽtino depopulatus ẽ: nec venet⁹ quicq̃ reliquit. Occupata etiã magna ex pte mincio: atheſiq; ẽt benacũ lacũ occupare studuit: nec quicq̃ nauibus subduci possẽt. penuria itaq; in brixia laborãtib⁹ ex atheſi tamẽ remulco. Naues q̃dã per venetos attracte visq; ad lacũ: quẽ sancti Andree accole vocãt sensim in benacũ a peneda ad Torbolim dimisse ⁊ refecte: quũ ex attractu quassate eẽnt: rẽ Venetã meliusculã fecere. Verũ quũ Nicola⁹ picenin⁹ nihilominus veronẽses ⁊ vicẽtinos plurimũ vrgeret Frãciscus fosca⁹ dux: ⁊ relig veneti de se actũ eẽ existimãtes nisi vnũ aliquẽ egregiũ bello virꝝ pro exercit⁹ duce mercede cõducerent. Et iõ confestim oratores ad Florẽtinos socios oratũ miserũt: vt si reipublice venete ⁊ tot⁹ italie libertati cõsultum esse velint Frãciscum Sfortiaz ppere cũ oibus copijs in suũ auxiliũ mittãt: aliogn de eis actũ eẽ scirẽt. At florentini suo ⁊ socioꝝ periculo cõmoti Frãciscũ ipm adhortant: vt arma p venetis sumat. Quibus quidez precibus permot⁹ Frãciscus pr⁹ per Eugenũ põtificẽ agri picen⁹ marchio declarat⁹: statiz in veronẽsem agrũ cũ multo exercitu peruẽit: vbi mox ad suaue locũ cõtra hostẽ aliq̃diu ⁊ acriter pugnauit. Tãdez piceninο ob egritudinẽ ⁊ pugnatoꝝ paucitate cedẽte cuestigio oia de vicẽtinis ⁊ veronẽsib⁹ castella recepit: q victoria clar⁹ Brixiã a Vitelliano obsessaz etiã liberare statuit. Sed cũ oẽs aditus intercludẽ cernẽt: atheſiz fluuiũ supra tridẽtũ tranſecit: ⁊ in tridẽtũ agrũ mouẽs archũ oppidũ natura munitissimũ oppugnauit: Sed cũ piceni⁹ Archi comitẽ vẽisset defensur⁹ a Frãciſco Sfortia pfligatus cuꝫ vniuerso exercitu fuga sibi salutẽ expetijt. Sũt tamẽ q dicãt piceninũ ciuꝫ exercitu supato in Archũ oppidũ se recepisse. Et postea a quodã todeschino ingẽtis magnitudis ⁊ roboris famulo humeris tanũ cadauer infectũ sacco inuolutũ ad suos ẽt per hostiũ castra delatũ fuisse ⁊ castra sua stati refeciſſe: Dum taxat hec agerẽtur philipp⁹ egre ferẽs florẽtinos adhortãte Eugenio põtifice Frãciscũ Sfortiã venet⁹ auxilio misisse: cõciliũ in Basilea vbe celeri⁹ cogi fategit: Quo Eugeniũ venetorũ patriciũ ⁊ amicũ põtificatu p̃uaret. Ille vo cõcilij auctoritatẽ mirũmodũ formidãs apud Ferrariã aliud cõciliũ idixit. At philipp⁹ cũ bijs q in cõsilio basiliẽsi erãt egit: vt Eugeniũ citatũ: quũ ire nollet põtificatu abrogarẽt. ⁊ Amedeũ socerũ suũ Sabaudie ducẽ iã eremitã factũ põtificẽ crearẽt: quod ⁊ factũ est. At vero piceninus ⁊ mãtuan⁹ marchio lz multa susceppissent incõmoda stati resumptis viribus ex tridẽtinis recedẽtes maximo impetu Veronã venere: ⁊ vbẽ ilico ceperc. Frãciscus ãt Sfortia: ⁊ Jacob⁹ Anton⁹ marcellus venetoꝝ cõsul captã ab hostib⁹ Veronã intelligẽtes: eo ppere cũ oibus copijs maturãt: vbẽq; q̃ttriduo post maxima cũ vtriusq; cede recuperarũt: Quo res bene gesta initiũ future felicitatis venet⁹ fuit. Vrgebãtur ⁊ eo tũc bergomũ ⁊ brixia intolerabili inedia. Unde ⁊ Iacobus Antonius marcellus victis apud veronã hostib⁹ statim citato cursu lz oia itinera intercluſa ⁊ circũcluſa foret per asprimos colles ⁊ loca etiã foris inuia brixiã vẽit: eãq; ac bergomũ supato vitelliano obsidione liberauit. Et ñ soluz p̃dictas vrbes ea obsidione liberauit: verũ etiã ea estate supatis ad Soncinũ oppidũ philippi ducibus captisq; eiusdẽ mille ⁊ qngẽt⁹ egtib⁹: ⁊ q̃dã brixiana castella mox recuperauit: ⁊ ptem cremonẽsis agri mãtuaniq;: ac totã abdue gerrã in venetoꝝ potestatẽ Sfortia breui redegit. Amisit tũ mãtuan⁹ princeps Asulã Lonadũ: ⁊ pischeriã tria sat⁹ munita oppida. Aberat tũ picenin⁹ quãdo ille clades philippo illate fuerũt. Piceninus ãt in Ethruria existẽs: cũ in venetos mutatã fortunã audiret: oium p̃cib⁹ fatigatus ad philippũ redijt: in Brixiano agro cõtra Sfortiã apud cignanũ vicũ occurrit hoc aio: vt Frãcisco hosti pugnãdi copiã faceret. Nõ detractauit tamẽ Frãciscus certamẽ: Quũq; ibi aliq̃diu pugnatũ eẽt incerta victoria discessuz est. Frãciscus tamẽ exercitũ circũferẽs aliqua oppida piceninο abstulit ⁊ in venetorũ potestatẽ cõtulit. Martinẽgũ aũt agri bergomẽsis Frãciscus pfectus: qõ piceninus firmo munierat p̃sidio obsidione cingit: ⁊ oppugnat: Quo audito piceninus aucto exercitu Frãciscbo occurrit: ⁊ cum maximo in discrimine deduxit. Dũ autẽ hec agerẽtur preter omniuz spem pax inter philippũ ⁊ Frãciscũ Sfortiã ignaro piceninο enunciata est. Itaq; apõ Capriana agri mãtuani hec pax hoc modo composita est: anno scilicet salutis nostre millesimo quadringentesimo quadragesimosecundo: Franciscbus Blanca philippi ducis vnica filia in vxorem ducta pontremuluz oppidum ⁊ Cremonam vbem cum eius agro preter pisigotonum oppidum munitissimum: ⁊ castella que mantuanus ⁊ palauicinus de cremonẽsibus possideret: vtq; illa preterea que philippus: ⁊ qui cuꝫ philippo sentiebãt bello cepissent: queq; item veneti: eorũq; socij preter Asulam: Lonatum ⁊ pischeram: que mantuani principis ante id bellum fuerant: redirent: vtq; qui huic sententie stare noluisset cõmunis omnium hostis haberetur: Et hec de bello septennij confecto inter philippum mediolani ducem ⁊ venetos: prout audiui ⁊ legi ita breuiter conscripsi.

¶ Cosmus medic⁹ florētinus nobilissimus ⁊ potētissim⁹ ciuis: qui superiori āno e Florētia pulsus fuerat hoc āno quū in vrbē reuocatus cēt: gubernationē reipub. sue statiz reformare fecit: vnde ⁊ multos alterius aduerse factiōis in exiliū egit. ¶ Hic nāqz Cosm⁹ apud florētinos ciues p̄mari⁹ fuit: omniūqz nō solum apud italos: sed ⁊ forte apud exteras natiōes opū affluētia p̄mus habit⁹ est: ⁊ nō solū diuitiaruz abūdātia: sed ⁊ prudētia: būanitate: liberalitateqz: ac ceterarū vtutū: bōarūve artiū: ⁊ p̄sertim historiarū p̄stātia oēs superauit: Ipsas.n. tāras opes: vt nōnulli existimāt ex pecunia Belisarij Cosse qui fuit Joānes pontifex vigexmus tertius in tātū auxisse: vt in toto terraz orbe null⁹ ei p̄ar⁹ cuis egpera ri potuerit. ¶ Tāta.n. fuit hui⁹ diuitiarū abūdātia: vt suo auxilio Frācisc⁹ Sforcia mediolanēsiū ducatū obtinuerit: ⁊ ꝓpterea nominatissimus fuit. ¶ Hic florētiam lateritiaz: vt ita dixeri suo ope: suaqz impēsa clariorē reddidit. Multaz nāqz ecclesiasticis edificijs cultiorē ⁊ clariorē potissimū fecit. Et imprimis p̄ ter cetera celebre monasteriū apud Fesulas nō lōge ab ipsa vrbe ordini canōicorū regulariū diui Aug. extruxit. Aliud etiā intra vrbē in honorē beati marci euāgeliste ordini sancti Dominici a solo edificauit: in quibus bibliothecas extruxit adeo superbissimas: vt omnes superent: quas suo tempore habuit italia. Alia quoqz nōnulla ea in vrbe ⁊ alibi extruxit monasteria: ⁊ p̄uata edificia: Sed ⁊ in honorez diui Laurentij martyris nō lōge ab ipsius habitatiōis domo tēplū ⁊ monasteriū seu canonicatū pma gnificē edificauit: additz multis ꝓuentib⁹ ad sacerdotū diuina facientiū necessitatē: q̄ gdē opa viri ma gnificētiam p̄seferūt: Porro quū Cosmus hic ānis multz virisz: relicto p⁹se petro filio vtuz paterne imitatore āno dñi. 1464. cal. aug. defunct⁹ē i senectute bōa: vir: ptāe industri⁹ ⁊ mēoratu dignissim⁹: ⁊ p̄ uatorū omniū italicoz valde felicior: sepeliuitqz cū petr⁹ filij⁹ apud sanctū Laurētiū a se ꝓditū cuz hoc titulo: Cosmus medices patrie pater. Supest ⁊ nūc ei⁹ Laurenti⁹ ex filio petro nepos: q oēs auitas vtutes atqz diuitias reminiscere facit.

¶ Joānes Frācisc⁹ gōzaga Frācisci superioris filius: q āno etatz sue. xv. patri in regnū successit: hic āno postq̄ regnasz ānis. 27. Sigismūdo cesare mātue exīte marchionalē dignitatē: additz imperij si gnis ab eodē cū ingēti gloria obtinuit: ⁊ Barbarā Joānis Brādiburgēsis marchionis filiā Ludouico ipsi⁹ Joānis frācisci filio idē Sigismūd⁹ impator despōsauit vxorē: q̄ gdē nuptie familiā gōzagā honestare vise sunt: eo q̄ puella Sigismūdo ipsi augusto affinitate cōiuncta erat. Vixit deinde p⁹ marchio natus dignitatē adeptā hic ipse Joānes Frā. ānis. 9. ⁊ fuerūt ei⁹ dies āni. 51. ⁊ mortu⁹ē: vir certe p̄stātissimus: eo q̄ cūctos gōzagas p̄decessores suos felicitate: prudētia ⁊ diuitijs excelluerit: cui⁹ vtute ⁊ pxi mozū lōbardie felicitate ei⁹ mātuana ciuitas opib⁹ ⁊ pplo plurimū aucta fuit. Erat.n. vir fortissimus: qa venetis mercede ꝺ philippū ducē ꝓductū tribus pugnis in brixiano agro cuz hostie būz maximaz de hoste reportauit triūphū: Et q̄maxie apud macholdiū vicū tertia pugna hita. Ec.n. in pflictu philippi copias penitus pfligauit: ⁊ Carolū malatestā totius exercitus p̄fectū cepit: quē tū ob affinitatē inco lumē abire pmisit. Aliaqz in cremonēsi agro p̄clara facinora strēnue gessit: ⁊ p gb⁹ ⁊ multa oppida de cremonēsi ⁊ brixiano ac veronēsi agro accepit: ⁊ suo impio adiecit. Ab senatu postmodū veneto deficiens: ⁊ philippo duci applicatus nō eq̄ inferiora vna cū picenino egit facinora: in q̄ Ueronā venetis abstulit: totūqz fere eius agz atqz brixiēsez: necnō ⁊ vicētinū a venet⁹ p̄ tiore deficē fecit. Quattuor.n. genuit filios: Ludouicū. s. ⁊ Carolū: Lucidū ⁊ Alexādrū viz mozt⁹ ⁊ fēlitate insignē: q oēs ⁊si arma cū laude tractauerūt ēt īris ornati fuerūt. 1434 6633

¶ Amoris immoderati exēplū.

¶ Duo amātes: ne dicā amētes his dieb⁹ in italia fuerūt: miles vnus Eurial⁹ noie Sigismūdi impatoris curialis p̄cipu⁹: altera vo Lucretia ex senēsi Etburie vrbe oriūda: ābo decori: ābeqz speciosissimi Sed lucretia icrebili pulchritudine ⁊ innūerabili fulgore p̄cellēs adeo vt oēs ⁊ Cesar ipse q tūc aderat aliq̄do dubius cēt an eius faciē hūana vel āgelica haberet. ¶ Hi nāqz dū Sigismundus impator ꝓ co rona Romā pficisceret: ⁊ Senā vrbē per aliquot mēses petisset: ceco quodā amore adinniez solo visu rona Romā pficisceret: ⁊ Senā vrbē per aliquot mēses petisset: ceco quodā amore adinniez solo visu exarsere: ⁊ deide ad ocupitū finē rādē puenere: ⁊ cū ibidē p aliq̄ tps in bōis dies suos deduxissent: necessariū fuit ob cesaris absentiā abinuicē se separi: Qua gdē sepatiōe tātā vterqz ꝓtraxit tristitiā: q̄ lucrecia post lōgas ⁊ implacabiles lachrymas i maximā incidit egritudinē: ex q̄ post dies pluriculos mestam exhalauit aiaz. Eurialus vo postq̄ ab oculis amātis erasit: ⁊ ipse nunq̄ ridere visus ē: nec vllis iocis aut facetijs ad letitiā reuocari potuit: vixqz impiū mozt⁹ euasit. Ex quorū exēplis hoc in ope mo uēantur iuuenes q̄tū lasciuia ⁊ īmoderatus amor insanos reddāt hoies: vnde vtutibus temperatisqz amoribus studeāt: q̄ sole possessores bōs efficiūt. ¶ Horū historiā eloquētissimā Pius pontifex ante pōtificatum pulchre descripsit.

¶ Alphonsi regis captiuitas.

¶ Genuēses hoc āno dū alphōs⁹ tarraconēsis rex Caietā vrbē obsideret ⁊ expugnaret q̄ a mercatoribus suis genuēsibus acriꝰ defēdebat. 12. onerarias naues: ⁊ 35. triremes philippo mediolanēsiū duce co rū ēt dño ānuēte ⁊ auxiliū p̄stāte in auxiliū eoz miserūt: Quo audito stati Alphōsus rex cū maxio du cū regūqz ac īnūerabiliū pene p̄cipū occidētaliū exercitu eisdē obuiam fuit: Cōtra q̄s genuēses duce Blasio axereto ⁊ belya spinola: iacobo iustinião: ⁊ Lyp̄ano de mari: ⁊ Baleotto lomellino cū aliis cōplurimis nauarchis milta aioz p̄stātia: armorūqz atrocitate i plio ꝓuenerūt: vbi p. x horas cuz multa sanguis effusiōe id plū ptraxerūt. rādē genuēses supiores effecti Alphōsuz ipm regē cū duobus fratribus regib⁹ ceperū: vz Joānē nauare regē: ⁊ cū eo hispanie regem: aderāt quoqz alij plurimi principes: 1435 6634

scilicet Antoni⁹ Sinuesse dux: Joānes ātom⁹ Tarēti ꝓnceps: Josias ducis Adrie patru⁹ Antoni⁹ Ogerij comit⁹ fundoꝝ fili⁹: Nicola⁹ specialis ꝓcurator: Bidac⁹ in ulteriori hispānia comes: ac ioānes quē in ipsa eadē Hispānia magistrū Cātbare vocāt: ⁊ ne singulorū noīa referātur ferūt fuisse centū ⁊ supra ꝓncipes ⁊ ducēti egtes aurati: Capti quoq; ⁊ alij plurimi insignes nobilitate atq; opib⁹ viri: quorū ꝑs maxia ex utraq; hispānia: pleriq; siculi: reliq; cāpani cū quib⁹ tātam prēdā genuēses collegerūt: q̄tuꝫ uī q̄ ab ullis auctorib⁹ maritimis adepte fuerūt. Hos nāq; oēs Blasius genuēsis generalis classis prefectus capiēs ꝑ maiori parte mediolanū ad philippū ducē uinctos perduxit. At philipp⁹: ut erat aio glorioso ⁊ incredibili⁹ magnanimitat⁹ uir ut sibi nomē faceret eternū eos oēs nō ut captiuos ⁊ genuēsiū hostes suscepit: sed ut reges ⁊ ꝓncipes atq; amicos oēs habuit: quos etiā paulopost cum mūerib⁹ ipse dimisit. Alphōsus aūt in regnū reuersus Caietam stati obtinuit. Quasobres genuēses indignati q̄ Alphōsum hostē: quē cū tāto eoꝝ periculo captū tā leuiter dimisisset: Fracisco Spinola ⁊ Thoma Fregoso olim duce auctorib⁹ a philippo discessere: cesoq; in urbe Obicino alzatensi dictatore: ⁊ pulsis eius prefectis urbē in libertatem redegere: que sub philippo duce per quattuordecim annos fuerat. In libertatē itaq; urbe redacta genuēses ut omnes libertati fauerēt sex uiros prefectos libertatis defensores delegerunt: apud quos una cum duce electo summa rerū oium esset. Dux autem elect⁹ fuit Thomas fregos⁹

6635 1436 ¶ Thomas itaq; Fregosus superiore ꝓximo āno Obicino alzate dictatore crudelissimo a genuensibus obtrūcato ⁊ philippi ducis presidio e genua pulso in ducatu restitut⁹ ducauit ānis octo: uir certe cū singulari prudētia: tū promptitudine cōsilij admirabilis q̄ innūera mēoratu digna in ꝓmo ducatu: ⁊ in secūdo peregit facinora: ⁊ ꝓmo quidē cōtra Alphonsum Bonifaciana Corsice urbē: seu oppidū occupare uolentē: indeq; cōtra philippū mediolani ducē: Suscepto itaq; hoc magistratu una cū ceteris: ⁊ maxime Fracisco Spinola uiro sapiētissimo: audacissimoq; ac religis libertat⁹ defensorib⁹ stati ut rempublicā in ꝓposito ꝓfirmaret: uniuersaꝫ genuēsiū ditionē sua prudētia in deditionē accepit: Cui philippus mox Lozellū cū copijs ad infestādum misit: sed cū paulop⁹ infestātib⁹ Florētinis: q̄ ciuitati annonam subministrabāt: e finib⁹ suis eiecit: tādem ⁊ hic quū multa bona urbi cōtulisset: Chium. s. Grecie insulā ab impetu uenetorū diu obsessam: eiq; albigenā urbē a Nicolao picenino laceratā defensasset: in eū per Joānem Antoniū Fliscum uirū inter genuēses potentissimum coniuratione facta principatu dei ectus est: ⁊ Raphaeli Adurno tanq̄ pacis tuitric⁹ ꝓsignat⁹ est. Hic petri Fregosi q̄ Cypri dominorat: una cū septez aliis filijs fili⁹ fuit: Nā idem petrus dū Fregosi ducis frater octo filios ex duab⁹ uxorib⁹ genuit. s. Rolādum primogenitum: hm hunc thomā: tertiū Bartholomeū: Spinam: Abraam: Baptistam: Prosperum: ⁊ omniū nouissimū Joannem: Huius autem fi ij fuerunt petrus ⁊ paulus nunc urbis archiepiscopus ⁊ cardinalis ac dux.

6637 1438 a Albertus Austrie dux ⁊ ⁊ predicti Sigismūdi gener: necnō ⁊ Boemie ungarieq; rex hoc anno. xiij⁰ calē. aprilis. xxvj. germāo ꝝ imperator post Sigismūdū creat⁹ imperauit ānis duobus: uir quidē optimus ⁊ oi uirtute decorat⁹: qui apud Fracordiā omniū suffragijs ea opinione ⁊ fide creat⁹ fuit: ut ei⁹ imperio ⁊ ꝓncipatu orbis felix diceret. Cui⁹ rerū bene gestarum magnitudine celo ⁊ imortalitate dign⁹ erat. Sed āno imperij sui 2⁰ ueneno cpoto uite sue finem fecit: unico gnato superstite relicto: Hui⁹ imperij principio multa in celo fuere prodigia. Tres enim soles eo āno uisi sunt significātes triplex ecclesie regimē: ꝙ Eugenij ⁊ cōcilij: atq; Felicis: ꝑ quib⁹ multi tumultus in ecclesia dei surrexere: quo etiā āno uehemēs uētus ubiq; flauit sternēs arbores: domos euertens. naues demergēs cum alijs infinitis ꝓpe malis.

¶ Cōciliū Basilee hoc āno ex Martini pape decreto cōgregatur: lēte tamē ⁊ parua admodū frequentia: auctoritateq; martini ꝓs nutritū: in quo Hispanie: gallie: germāie: ⁊ panonie ꝓncipes cōuenere: q̄ ⁊ philippi mediolanēsium ducis suggestiōib⁹ cōem reipu. cām in arbitriō cōcilij: ut Eugeniū deponēnt reponebāt: pulcherrimū certe initiū habuit: sed turpissimū exitū ꝓpter scisma subsecutū: in quo Eugenius ꝓnar⁹ ⁊ Amede⁹ Eremita ducū Sabaudie dux ad pontificiū mun⁹ innuit⁹ elect⁹ fuit: quē Felicē. 4. uocarūt. Hex Eugeni⁹ ognita ꝓcilij iniustitia Belphinū Caroli fracoꝝ regis f. liū cū magno egratu i basilieēses ꝓcitauit: cui⁹ impetu ꝓnētus ipse statim dissipatus est.

¶ Felix itaq; quart⁹ hoc āno decimoseptio nouēbris die Eugenio pontifice a basiliēsi cōcilio philippo ducis ꝓcuratiōe depositio in scismate pontifex maxim⁹ elect⁹ sedit ānis nouē. Quo creato cuestigio seditiones plurime in ecclesia dei exoriri cepte sunt: quū christiana respublica trifariam diuisa essz. Haz alij Felicē būc: alij Eugeniū sequebātur. Alijq; erāt qui neutrales dicebātur: quia neutris obtemperabāt Hic itaq; Felix: seu Amedeus prim⁹ Sabaudie dux fuit: quia Sabaudienses principes usq; ad hunc ducem: nō duces: sed comites appellabātur: qui a Sigismūdo Cesare titulo ducatus obtēto dux Amedeus vocatus ē: uir certe omniū uirtutū claritate adornat⁹: uz bōitate: pietate: religiōe: iustitia: magnanimitate: liberalitate: atq; diua: būanaq; prudētia: Quasobres imperiū suū ultra citraq; mōtes mirū immodū auxit: que cū Ludouicū unicū suppslitē filiū educasset: ducē in regno cōstituēs: ipse eremiticaz uitā in Sabaudia ad Ripallie locū cuz gbusdā nobilib⁹ tanq̄ paradysum delicia ꝝ sibi delegit. Cumq; eo in statu uitā celebē in terris agēt: a basiliēsi ꝓcilio (ut ꝓfert) pontifex elect⁹ fuit ⁊ rogat⁹: lz inuit⁹: cristi mans se deo rē gratā factuꝝ pontificiū mun⁹ obiuit in quo cū q̄ta religiōe: q̄ta cum pietate ⁊ iustitia id mun⁹ exercuerit dicē nō attinet: cū ēt ab ineūte etate erga pauperes ⁊ egenos cōmiseratiōe fuerat pro-

fusissimus: ⁊ circa diua oia assiduus semper exiterit: ⁊ alia circa virtutē necessaria miro cōplexꝰ sue-
rit affectu. Verūtamē cū pacis ⁊ humilitatꝭ amatoꝛ exisſēt: moꝛtuo Eugenio pōtifice statiꝫ nullis pul
latus ꝓcibꝰ Nicolao eius successoꝛi būanissime cessit: ⁊ in loco humilitatꝭ reuersꝰ cōsedit: quo cognito
Nicolaus ⁊ ceteri prēs ꝓfirmatꝭ pus oibꝰ per eū gestꝭ in patria sua eū delegatū ex latere creauerūt. Be
ficiens demū in senectute bōa pꝰ eius obitū ēt miraculis claruit. Dignū itaqꝫ ē etiā post moꝛtē repeteꝛ
eius ꝑconia. Fuit gppe ēt hic clarissimus ꝓnceps ꝑter clarissimū genus ⁊ sue elegātie formā ac regiaꝫ
dignitatē ⁊ ꝓmptā eloquētiā q̄ sunt nature dotes moꝛibꝰ integer vita ⁊ religiōe seūs: i subditos clemēs
in vitijs asper: in bello magnanimus ⁊ in deuictos benignissimꝰ: ac demū in oēs iustissimus.

¶ Cōciliū Florētie hoc ēt āno ab Eugenio pōtifice ꝺ̄ basiliēse celebratꝫ in q̄: vt ꝓmissuꝫ ē. ioānes ꝓstā 1439 6638
tinopolitanꝰ imperatoꝛ ⁊ eiusdē vrbis patriarcha: atqꝫ alij innūerabiles ꝛligiosi tā greci q̄ latini: ac alie
atqꝫ alie plurime natiōes conuenerūt: vbi sepiꝰ būto ꝙstiu de multꝭ inter grecos ⁊ latinos disputatum ē:
tādē post multas disputationū cōtentiōes eo ventū est: vt greci rōmbꝰ cōuicti fatēnꝛ spūm sanctū a pa
tre: filioqꝫ ꝓcedē bomuſionqꝫ ee nō a patre tm̄ (vt ipsi credebāt) ꝓuenire: vtqꝫ in azimo tritico pane coꝛ
pus xp̄i ab eis ꝓsecrareꝛ: ac purgatoꝛij locū crederēt. postrēo vt fatēntur Ro. pōtificē verū xp̄i esse vi
carium: petriqꝫ legitimū succeſſoꝛē p̄mū in oꝛbe xp̄iano locū tenere ⁊ oporteꝛe: cui ⁊ oītālis ⁊ occidēta
lis ecclesia merito pareret qbꝰ finitꝭ ⁊ ita cōposit (impatoꝛ ⁊ patriarcha cū reliqs grecis: hoc. s. āno. 22ꝰ
Nouembris gaudētes in patriā redieꝛe: hoc mō ꝓposita re grecoꝝ: Armenij ēt ⁊ Judi cū fide nostra cō-
uenere. Sūt tamē qui dicāt eo in cōcilio declaratū fuisse vt qlibet sacerdos iuxta ecclesie sue consuetudi
nem pane aut azimo: aut fermentato celebraret.

¶ Ambrosiꝰ similiter Florētinꝰ Camalduēsium ordis gnālis abbas: theologꝰ insignis: ⁊ grece: latine
q̄z lingue accurate doctꝰ: ac bōis oībus disciplinis ornatꝰ per hoc tp̄s in florētino ꝓcilio q̄ maximo fuit
in ꝑcio: q ⁊ inter cetera sui ingenij monumēta Diogenē Laertiū de moꝛibus ⁊ vitā pbōrū ad Cosimū
medicem e greco latinū fecit. Alia insup opuscula docta ⁊ elegātissima cōposuit.

¶ Nicolaꝰ enboicus sagūdinꝰ epūs nō minꝰ latinis q̄ grecis litteris eruditꝰ: eo in frequēti florētio ꝓci-
lio medꝰ assistēs plurib⁹ viris audiētib⁹ disputātium ꝛba atqꝫ sniam tū grece: tū latine ꝓlatas adeo ac
cōmodate referebat: vt mira celeritate vltro citroqꝫ in vtrāqꝫ linguā summo ornatu redderet.

¶ Joānes Tortellius natiōe aretinus Romā pōtificis subdiaconꝰ ⁊ cubiculariꝰ: ac Nicolai posmo
dū pōtificis ꝓtubernalis ⁊ studioꝝ suoꝝ mutuꝰ comes: grecis latinisqꝫ litteris: ac theologicis ñ medio
criter doctꝰ: hac ipsa tēpestate floꝛuit: singularissime būanitatꝭ ⁊ grauitatꝭ ac reuerētie vir q̄ inter cete-
ra studioꝝ suoꝝ monumēta de scribēdi rōne opus ꝑclaꝝ edidit: in dialectica ēt cōmentarios cōposuit.
Arbanasij q̄z vitā ad Eugeniū papā i latinū trāstulit: ⁊ Appianū historicū ad vbū interꝑtatus est.

¶ Laurēꝰ vallēsis nō minꝰ phūs ⁊ tpeologꝰ q̄ rhetoꝛ ⁊ grāmaticus hoc tpe clarus exñs ad Joānem
Tortelliū aiciſſimū suū elegātiarū libꝛos sex ⁊ Neapoli dedit: gbus certe nr̄o seculo nil vtiliꝰ excogita-
ri potuisset: ꝓ gbꝰ eū oibꝰ grāmaticis q̄ sint aut vnq̄ fuerint magna audacia ꝓponē nō formidamus.
Scripsitqꝫ ⁊ in dyalectica: ⁊ in Quintilianū cōmentarios dignissimos: epl̄as q̄qꝫ pauli in latinū vtit:
Homeꝝ insup ⁊ Herodotū ac Tucididez grecos latine loq docuit. Inuectiuas plurimas ēt aduersus
multos: ⁊ potissimū aduersus Raudēsem in Lactātij correctione composuit.

¶ Blōdus flauius forolimiēsis vir doctissimꝰ ⁊ dicēdi gratia grauissimꝰ: Eugenijq̄z pōtificis secreta-
rius dignissimꝰ: hoc ipso tēpoꝛe eaſobres multo habitus ē in ꝑcio: q ꝑter oratiōes ⁊ epistolas innūerabi
les a se editas maximā gloriā italie ꝓtulit: q̄ ꝑceteris latētez supra mille ānos hstoriā tanta attigit dili
genria: vt quoꝺ ⁊ 30. libꝛis eādē diffuse ornateq̄z ostēderit: nā oēm nedū italie: sed totꝰ olim Ro. impij
ꝓuinciarū: regionūq̄z statū perpulchre descripsit: indeq̄z de Roma triūphante li. x. ⁊ de Roma instau
rata li. z. ac de italia illustrata lib. q̄si. iz. ac alia multa e qus multa ēt ad verbū excerpsimus. gnqz religt
filios: bonarū litterarum studiosissimos.

¶ Matthēꝰ palmieriꝰ natiōe florētinus: hiſtoricus ⁊ phūs ac oratoꝛ disertissimus: ipsis q̄qꝫ tpib⁹ vigu
it: ⁊ inter ꝑclaros viros in cōcilio florētino ānūeratus fuit: q cū chronicā Eusebij cesariēsis de tēpoꝛib⁹
q̄ diligētissime emēdasꝫ: ēt ab āno domini. i 442. vsqꝫ ad ānū domini. i 448. ipse perfecit. Deinde cū
de āgelis libꝛ ꝓscripūsꝫ erroꝛibꝰ plenū tanq̄ hēticꝰ cōdēnatus apō Cozonā ciuitatē exulsus ē.

¶ Guarinꝰ veronēsis Chrisoloꝛie Bizātini phi discipulꝰ: grāmaticꝰ ⁊ oratoꝛ ac phūs eruditissimꝰ gre
ce: latine lingue facūdissimus hij sdē q̄qꝫ tpibꝰ tū apud Veronā: tūq̄z apud Florētiā: Ferrariāq̄z legē
do: docēdo ⁊ ꝓponēdo: cū infinitā pene discipuloꝝ turbā ad se erudiēdā traxisꝫ: maximū laudis ꝑco-
nium ꝓmeruit: Hic vna cū Victoꝛino Feltrēsi Joānis Rauenatꝭ viri doctissimi discipulus in ꝓncipio
fuit: q ābo cū doctissimi euasissent: Tādez Guarinus Venetijs: postea Ferrarie: ⁊ Victoꝛinus Mā-
tue publico salario vocati multos in vtraqꝫ lingua erudire ceperūt: inter quos ēt mātuanos ⁊ Ferra
rienses ꝓncipes fuere. Hic itaqꝫ Guarinꝰ cū ingenij eminētissimi decoratus ēt: grāmaticales regulas
virditer in ordinē redegit: Inde quoqꝫ ⁊ Strabonis geographiā ēt nōnullas ex plutarcho vitas e gre
co latinas eloquētissime fecit. hēntur ēt ipsius cōplurime elegātissime oratiōes ⁊ epistole a se edite q̄ in-
genij ⁊ doctrine sue magnitudinē ꝓferūt. Deficēs tādē in senectute bona Ferrarie apud Carmeli-
tas sepulchro marmoreo insigni decorato epigrammate sepellitur.

¶ Georgiū Trapezōtiū vir doctissimū ⁊ aplicū secretariū cū bijs flozuisse cōstat: q ab Euge. pōti-

sice Rome publico gymnasio vocatus: multi ānis bispāos: gallos: germāosq viros pstātissimos vna cū italicis oratorā t poeticā docuit disciplinā: Hic aūt ex monumēt suis rhetoricā conscripsit non im probādaz. Itez dyaleticen t in oratiōes Ciceronis perapharses vtilissimas.

¶ Joānes quoq Aurispa Secretarius apostolicus gāmaticus: t rhetor luculētus: t ipse tēpestate hac in pcio fuit: t q̄dā pua ꝓposuit. ¶ Gregoriꝰ Tiphernas poeta ēt his tpib⁹ claruit.

¶ Antoniꝰ guayneriꝰ natione papiēsis medicꝰ celebratꝰ hec ipa tpa suo ingenio: suaq insigni doctrina clariora plurimū reddidit: q in medicinis hec infrascripta cōposuit. De febribꝰ lib. i. De stomachi egritudinibus t curis li. i. De matrice li. i. t de egritudibus t curis in gnāli egregie scripsit. Sed t de arthetica in iūcturis t colicorū passione tractatus cōposuit. Fertūr t ipsius de fluxibꝰ. De pleureti t aliqua alia in 3ꝰ Auicenne libro composita.

¶ Apollinaris cremonēsis medicus precipuus sui tpis phūs: t ipse hoc q̄q tpe in phia super lib. de aīa: t super libris calculatoris cōmētarios nō cōtēnendos composuit.

¶ Marcus Ephesiꝰ epūs natiōe grecus: vir oibus in disciplinis egregie doctus atq astutiꝰ: hijsdē tēporibꝰ ad peloponesiū florētie cū religs grecis vēit: t magnā sue doctrine experiētiā fecit q sua astutia t greca na malignitate vsus soluꝰ in suo sensu obstinato aio persistēs: patrū sentētijs in oibus se cōtrariū exhibuit: qq t postmodū in patriā reuersus sua pfidia vniuersaz greciā a ꝓposito scō t iurisiurādi voto puertit: t ad pdcōs errores puertit: quod t deus oīum maloz vltor diu nō permisit rabiē pestiferi hois eē impūē: tertio nāq āno exacto miserū seuissima inuasere supplicia: q cuz sanus nephāda t putrida ꝓ orthodoxā fidē cuomerat mēdacia: ita ecōtra horribili pēa per aliquot dies: vicium quo sumpserat ore corruptū ab aluo reuocauerit: t co tādē in tetro fetore miserā: vt Arriꝰ bētieꝰ scribit effudit aiam.

¶ Galeottꝰ carretinus Finarij ligu oppidi t alio oppidoz multoz marchio his tpibꝰ apō idem castellū regnās: cū ptes philippi ducis mediolāi ꝓ genuēnses t albigaunos a piceno acriter obsessos tueret: t terras oēs genuēsiū sibi vicinas vna cū picenino imperatore ingēti clade afficēt: t magnā i ipo suo oppido boiuz vi t pecoz aliarūq rerū direptaz indices ꝓportarent: magnā genuēsiū indignatiōnē in se pcitauit: ꝓpter qō t ab ipis genuēsibꝰ haud multo post rebꝰ mediolanēsiū cōposit⁹ maxia bella t dāna sustinuit ab eis in ipso Finarij castello diu t acrit obsessus fuit: a qbus tādē supatus vniuersuz castz in direptiōnē militibus datū fuit: t oia eius fortilicia ꝓplanata fuerūt. vez auxilio philippi in regnum restitutꝰ nō diu supuixit: relicto post ioāne vnico filio viro vtiq optio: q pro viribus quoadiuxit diruta reparare nō destitit. q̄tū aūt Galeottus ipse regnauerit nō habemus.

¶ Ludouicus Saluciaz pedemōtiū oppidi marchio Thome quōdā marchiōis filius p hec tpa post patrē in eodē oppido: ac aliis plurimis castellis regnare cepit: t vsq ad ānū dñi. 1473. regnauit ānis ferme. 35. vir certe illustris t oibus vtutibꝰ tā dīnis q̄ bū anis egregie insignitus: doctus q̄ppe erat t mltarū rez scia callebat: cuius fama cū ad oēs italos ꝓncipes puolasset: eū plurimi pacis iūgēde arbitrū delegebāt: t p̄serti cū veneti t philippus mediolanēsiū dux adinuicē grauissimis plitis diu decertassent būe viz ꝓpe dīnū arbitrū vterq vna cū nicolao estēse socero eius delegerūt: q statū sua prudētia t clementia inter eos pacē ꝓposuerūt: p q̄ re ingētē gloriaz ꝓmeruerūt: alis q̄q consimilia t multo maiora plurima gessit vtut⁹ opa: huius inf cetera peculiaris laus est q eleēosynas q̄ maxias erogare volebat: t lectiōibus: t maxie operū diui patris Aug. plurimū incūbebat: hic ditionē suaz pulcherrimis edificijs mirū in modū auxit: t potissimū in Reuello oppido padi fonti ꝓpinquo arcē inexpugnabilē instauravit: t ꝓsimilia edificauit: obijt aūt āno. 1473. de mēse aprili: Filonino eius p̄mogenito relicto.

¶ Blasius axeretus patria genuēnsis plebeo gnē natꝰ: his tpibꝰ ob egregias res in maritio bello ꝓ Alphōso regē bñ gestas t castello Saranallis a philippo duce mediolāi donatus in magnū t insignē virū euasit: t sibi nomē eternū ꝓsiuit: id aūt castellū nā munitissimū ē in supcilio clinosi mōtis cōstitutuz q̄ t Schrimie flu. abluit: distatq a Berdona lōbardie ciuitate. x. milia pas. ipse aūt Blasius būili loco natus: ecū ingenij maximi euasisset vir: ibutusq bōis lr̄is: ipimis curie scriba seu cācellarius ꝓstitutus fuit: indeq ēt maritimarū rez peritia doctus ꝓ piratas cū qbusdā triremibus pfectus maximā cōtra pusiū nerū piratā ꝓpauit famā: q cū illo ꝓgressus: lz eo potētior t fortior haberet: tñ cuz arte t vtute q̄dā supauit: q̄ quidē res bñ gesta magnū Blasio pepit nomē: p q̄ ēt ꝓ Alphōsuz regē i maritio bello in classis pfectura sup oēs alios platus fuit: q cū. 12. onerarijs nauibꝰ t. 35. triremibus aduersꝰ Alphōsuz regē t alios inūerabiles ꝓncipes ꝓgressus: maximū: vt ōmissuz ē de eis reportauit trūphum.

6639 1440 ¶ Leonellus Estēsis Ferrarie marchio: Nicolai marchiōis ꝓmogenitus ex Stella nobile adolescētula pellice susceptus: hoc aūt āno patre nicolao apud mediolanū defuncto: in ferrariēsi regno succedens regnauit ānis nouē: vir certe magne būamitat⁹ t prudētie ac liberalitat⁹ insignis necnō t bonaz litterarū egregie doctus: q paterno regno regno susceptō illud cū magna pace t iustitia p oē vite sue tēpus gubernauit: t vbē ferrariēsez muris nouis ex pte padi cingere cepit t plurima edificia tū publica: tumq priuata: t q̄dē superbissima in vbe erexit: atq vias vbis: t platea vtplurimū statuit: ac vbē miro decore illustrauit. Et cū monasteriū sancte marie gratiarū extra Leonis portā ordini sancti Dominici pulcherrū erexisset: eidē indulgētiā plenariā a sūmo pōtifice ipetrauit: in quo t post mortē se sepeliri fecit. Hic Joānis Fraciſci gōzage mātuani filiā duxit vxorē: ex qua Nicolaū vnicū filiū mire pulchritudis t vtutibus oibus adornatū suscepit filiū: quē cū puerulū dimisisset: eius tutelā: simulq t regni curam

fratri Bozio moriens commisit.

¶ Ferdinādus hispāie ulteriozis ⁊ citeriozis seu Aragonie ac Sicilie ⁊ Sardinie rex Joānis ulteri ozis hispāie regis filius: rex gdē fide ⁊ sanctitate mēozād⁹: hoc āno cū in regnis Aragonie ⁊ Sicilie vigin tiocto ānis regnasset apud Siciliā vita decessit: hic regū filius ⁊ frater ⁊ socer ac tutoz fuit: ga Joānes pr ulteriozis tm̄ nō hispanie rex erat: Et cū decessisset Henricū ⁊ hūc Ferdinādū supstites reliqt filios quoz natu maioz hēricus patri succedēs paz vixit: sed in ipso iuuētutis flore decessit: relicto Joāne pue rulo: Cuius curā moriēs Ferdinādo huic cōmisit: g tutela suscepta: vt erat vir optimus puerū tangz filiū habuit: ⁊ regni admistrationē non segniter gessit: Sed statiz ꝯ Maurū Granate regē bellū suscepit: ⁊ multis eū bellis attriuit: ac multis eidē ciuitatib⁹ ereptis: ipz puerulo regi tributariū fecit. Hū aūt hec age rentur ꝓtigit Martinū iuniozē Sicilie regē mori: ⁊ paulopost eius pater noie Martinus citeriozis Hi spanie rex vite finē fecit: nullo regnoz herede relicto: qbus defunctis: regna ipsa magnis motib⁹ iactari ceperūt: cū multi pncipes eoz iura sibi deberi fatēr̄: petebat Ludouicus andegauēsis dux impmis re gnum Arragoneoz successiōe Jolātis vxoris sue: q̄ ex eoz gnē erat: petebat: ⁊ Jacob⁹ Urgelli comes inter pncipes regni nobilissimus ac potētissimus. Petebat q̄z Federicus Martini iuniozis ex pellice fi lius Sicilie regnū petebat ⁊ deniq; hic Ferdinādus rex in quē multi pceres ꝓpter potētiā ⁊ regis tute lam pclinioꝛes erāt: ⁊ cū hijs vsarētur in motib⁹: multe ciuitates regū metu solute multa mala facē ce pere: ꝓ quib⁹ malis ꝓmoti regnoz pncipes cōsiliū de eligēdo Rege inierūt. Et quoniā hispāie regnum vniuersuz in tres ordines tripartitū erat. s. pcerū sacerdotū ⁊ plebis ex hijs mēbris magistrat⁹ eligētiū assumptus ē: g post multas disceptatiōes: cū viderēt oēs populos huic regi regnū palā destinari ad cō primēdas seditiōes ipsi iudices hūc Ferdinādū tangz nobiliozē ⁊ potētiozē apud Valētinā vrbez āno M.cccc.xij. Arragonie seu citeriozis hispāie regē declarauerūt: quo creato a natiuitate dñi nr̄i iesu xp̄i. M.cccc.xij. Arragonie seu citeriozis hispāie regē declarauerūt: quo creato a natiuitate dñi nr̄i iesu xp̄i. Mcccex

moda intulit:z primariā imperij sui ciuitatē noie Viennā eidē abstulit:ipse antē iā veteranus cum in numerabilibus thesauris coartat⁹ ad loca tutiora in cōfinib⁹ impij p̄ tiore ꝓfugit. Hic inter ceteros eius liberos ex Leonora vxore susceptos Maximianū Burgūdie ducē vix pstantissimū habuit.

6640 1441 Nicbola⁹ Fortebrachi⁹ ognomēto piceninus: Brachij ex sorore nepos vir corpe claudus: sed ingenio rect⁹: ac mānu viribusqz fortissimus atqz ꝓmptissimus: copiax mediolanensiū gnālis impator: hoc āno apud mediolanū dolore ai (vt multi opinātur) diē obijt: z ingēti pōpa in maxio vbis tēplo philippi ducis iussu: impēsaqz sepulchro celebri sepultus fuit: vir qdē: vt dcm̄ est inuictissim⁹ z semper victorio sus: q multa z ingētia facinora gessit: Luca.n. imprimis Ethrurie ciuitatē graui obsidiōe a florētinis oppressam: eorū exercitui turpiter fuso nō solū liberati sunt: sed z multa cox castella ei abstulit: classemqz venetā in pado apō Cremonā terribili ipetu disiecit: q qdē classis a venet⁹ maximo ac ꝓpe incredibili sumptu fuerat ꝓparata: ibi.n. 60. naues seu galeoni exgsit⁹ suis artificijs ꝓfecti erāt oēs plene armamētis: telis: ꝓmeatib⁹: aliisqz innūerabilibus z tormēt⁹: ac alijs rebus plene ac ēt Crimignole impet⁹ retardauit. Deinde in Euge. pōtifice a philippo duce missus tātum terroris ingēti ab acta p̄da iniecit: vt Eugeni⁹ incertus fuerit: quoz suz salutē sibi q̄reret: postea philippo reuocatus cū p. Ethruriam trāsitum habere vellet magno impetu z fragore in agro florētino descēdit: z magnū terroz z incōmodum florētinis incussit: depopulat⁹ enim ei⁹ agris ēt ad vbis vestibula peruenit: postmodū Brixiā tam magno obsedit z vilacerauit ipetu: vt magnā muroz partē euerterit: Sed cū crebris tormētorū ictibus vrbem oppugnaret: Veronā per ꝓditionē intēpeste noct⁹ silētio cū maximis egtū milib⁹ obtinuit: lz quarta die p⁹ Frāciscus Sforcia atroci pugna ipm eidē abstulerit: qbus gest⁹ cū Frāciscus Sforcia martinengū Bergomēsiū oppidū obtideret illic Nicola⁹ veniēs eo discrimis Frāciscū redegit: vt neqz eius gregari⁹ miles ire pabulatū sine periculo: neqz inde exercitū abducē sine magno discrimine posset: q̄ob causam lacessitus Frāciscus pacē cū philippo suo bono fecit. Tandem vero eo absente Francisco eius filio ab exercitu florentino apud Anglariaz turpiter superato dolore animi mortem obiuit: ipso Francisco z Jacobo filijs relictis.

Blanca maria philippi ducis vnica filia mulierū oīum pulchritudine ꝓlata: hoc āno pace int̄ philippuz patrē z Frāciscū sforciē filiū ꝓfecta eidē a patre mrimōio copulat⁹: p qua pōtremulū oppiduz

6641 1442 z Cremona dot⁹ noie erogātur: q illustrissima mulier postmodū patri in regnū nō sine magno labore z pugna succedēs vna cū viro suo: vt loco suo dicem⁹. 21. ānis regnauit: hec.n. moralium oīuz tū religiōe tū pietate. hūanitate z liberalitate: ac incōparabili corpis pulchritudine z splēdore ꝓponenda erat: z ꝓpterea a nōnullis clarissimis viris mult⁹ carminib⁹ illustrata fuit. Ipaz.n. alia ois: vt ita dixerim oibus suis moribus: z forme pstātia celeberria: z merito qdē: q: z forme elegātia cādore ozatōis: venustate pudicitia: magnanimitate: abstinētia: liberalitate: scientia cū oi antiqtate de summa laudis gloria cōtendere poterat. Eius aūt tota intētio: z si in magnitudis culmie cēt: circa pietatē z eleosynarū erogationē erat: hospitalia z religiosox loca ꝓsepe inuisebat: z suis eleosynis ꝓ viri⁹ pauper⁹ sustentabat. Multa enim sacella z vginū mōasteria edificauit: vbi z mariti filias ex dānato thoro susceptas collocauit. Religiosos āt supra modū diligebat: quox ēt in māib⁹ tādē āno dñi. 1472. apud meregnanuz oppidū suuz septēbrio mēse post q̄ de deo: de regno: deqz oībus xp̄iāis merita fuit defuncta ē: Cui⁹ corp⁹ Mediolanum platū in maiori vbis tēplo collachrymātib⁹ cūct⁹ ranq̄ oi parēte ozbat⁹ sepelitur: octo.n. hec memorāda mulier p⁹ se religt filios ex Frāciscō marito suo susceptos: lex. s. mares z duas feias: Galeacium ꝓmogenitū ducē: philippū: sforciā: ludouicū: ascanium: z octauianū z Ipolitā Alphōsi ducis Calabrie: atqz Helisabethā Gulielmi mōtisferati marchionis vxores.

Renat⁹ Apulie rex ludouici andegauēsis frater ex Frācox gnē nat⁹ a Joāna regina ō Alphōsuz regē supiorib⁹ annis in Apulie regno vocatus hoc āno cū in eo q̄tuor ānis regnasset: ab Alphōso supatus regno deiciē: q pisas a nauib⁹ genuēsiū deuect⁹: inde Florētiā petijt: q̄ in vbe cū paucos moratus cēt dies: postea q̄ ml auxilij ad repetēdū regnū ꝓmitti sibi vidit: abiecta oi rerū italicax spe. Massiliaz vnde in initio venerat mari reuers⁹ est: vbi z reliquū vite suc tps in maxia pace z scimonia cōsumpsit. Fuerat.n. hic rex certe dignissim⁹: si inforūatus: vir iust⁹ atqz in oib⁹ fortissim⁹: nec ylla vitiorum labe notatus: sed sūma vtute decorat⁹: corpe pulcherrimo: z rei militaris scia insignit⁹: vtuteqz nemini cedēs imo hūanitate ac liberalitate cūctos reges antecedēs: Quippe q neapoliz famelicā sua vigilantia: sua q̄ sollicitudine ab Alphōso duobus ferme ānis obsessaz cōseruauit. Sed tādē ꝓualēte hoste: z ꝓsidijs deficiētib⁹ furti hostib⁹ p cuniculū intromissis: oiaqz cōflagrātib⁹: z circa ipsuz in foro cōglobat⁹: ipe de fuga meditās pstātissimo alio viā ferro p medios hostes sibi aperiēs e manib⁹ hostiū elapsus ē: z cū aliquibus ꝓcipib⁹ gallis in arcē nouā cōfugit: Que res cū genue plata fuisset: cōfestim Genuēses ne rex aicus ꝓ quo tot labores ptulerāt: deser⁹ videret: duas onerarias naues armatas eidē miserūt. Ad Renatum aūt naues cuz veniss⁹ent: rex ipse quēdā Antoniū caluū genuēsez: cui multas pecunias debebat: arci prefecit: z ipse cū nauib⁹ in Ethruriā vēit. Antonius aūt vbi Renatus discesserat: stati ab Alphōso pecunia accepta q̄taz eidē Renatus debebat arcē tradidit. Renatus autez post annū vndecimū recuperandi regni sui cupidus: cū Franciscus sforcia tūc mediolani dux z florētini opes suas ad eaz rez pollicerētur cū duobus egtū milibus in italiā anno dñi. 1453. ad ipsuz Frāciscū primū contra venetos venit: z per brixianū agrū exercitū ducēs ex brixianis z bergomat⁹ vna cū Bartholomeo Colcono

multa oppida cepit: multis cedibus in pōteuico fact(: hyeme vo ſupuenīēte cū ad hyberna vndiqz ituz eēt Renatus ad Florētiā ioāne filio relicto male in eos ꝛ Frācīſcū animatus in Daſſiliā redijt vbi ꝛ reliquū vite ſue tēpus cū omni pace vt dictum eſt conſumpſit.

¶ Alphōſus aūt Ferdinādi Aragonie regis optimi filius: q Ferdinād⁹ filius fuerat Joānis vlteriozis biſpāie regis: q currētis eq lapſu exaiatus fuerat hoc āno Renato ſuperato ꝛ pulſo in regno neapolitano ſuccedēs regnauit ānis ferme.22. ¶ Cū diu añ regnaſſet in arragonia ꝛ Sardinia atqz Hiſpania ānis mult(: Hui⁹ aūt pater ioānes rex vir ſcīſs cū defeciſſet q̄ttuoz poſt ſe reliqt filios: Alphōſum Joānē: Henricū ꝛ petrū: Ex ipſis filijs cū Alphōſus hic maioz natu eēt: ꝛ nec adoleſcētiaz exceſſiſſet: regnū paternū obtinuit: ꝛ bellicaꝝ rerū gloriā pacis laudibus p̄ferēs ad id regnū oculos adiecit facile arbitrās Joānaz reginā feminā regno neapolitano pellere poſſe: vñ ꝛ p⁹ adoptionē ab ea delu(⁹ in regnū cū maxima claſſe vēit: ꝛ prefectū arcis maritie maximis mūerib⁹ ad ꝓditionē pellexit ꝛ illō caſtellum regina nō aduertēte cepit: ꝛ ſtati ex eo loco importationē a mari ꝓhibēs bellū neapolitāis intulit: ꝛ nō mō bello maritio reginā laceſſere cepit: verū etiā remiges in terrā exponēs: oēz mediterraneam regionem quoad ipſa regina vixit: fatigauit. Mortua deniqz regina ꝑ Renatū predictū mouēs: adō neapolitanā vrbē lōga ꝛ duriſſima obſidiōe fatigauit: vt multi ea in vrbe inedia ꝛ fame aruerint: filijſqz interq matrū cōplexus perierint. Tādē noctu per cuniculū ſurtiz militib⁹ intromiſſis vrbem cepit: q̄ capta paulopoſt vniuerſis regni ꝓcerib⁹ domit(vniuerſuz regnū in ptātē ſuā cū multo labore: magniſqz periculis redegit: Eoqz tāto regno pacato: Neapoliz rediēs curru aureo triūphās vrbē inuectus eſt: Inde haud multop⁹ ſumma laceſſitus iniuria Florētinis bellū mouit ꝛ p volateranū agrū ꝛ inferi mar(litto ra caſtella multa occupauit: poſtmodū plūbinū maritimū oppidū obſedit: q̄ in obſidiōe cū per treſ mēſes fatigat⁹ multos ex ſuis aīiſſet: ꝛ ceteri labore eſtuqz lāguidi facti cēnt: obſidionē ſoluit: ꝛ neapolim inglorius nauigauit: vbi ꝛ paulop⁹ vita exceſſit: nullis ex ſe relict(filijs niſi tm̄ Ferdinādo adhuc extāte ex cōcubina filio: quē ꝛ in Apulie regno ex teſtamēto heredē ſibi dimiſit: In Arragonie regno Joannes frater ſucceſſit. Reliqt aūt hic inclytus rex cū ſuper tria regnaſſet regna tātas diuitias q̄tas vll⁹ vnq̄ alius p̄deceſſoz regū fecerit: Hic aūt ab ipſa ſua adoleſcētia cū genuēſes laceſſere cepiſſz: videlz imprimis Corſicaz eoz insulam occupare voluiſſet: ꝛ alia multa incōmoda intuliſſet: ab eiſdez perſepe humiliatus: ꝛ tandem captus fuit.

¶ Bernardin⁹ ſenēſis ordis ſeraphici Fācīſci ꝓfeſſus ꝛ inſtaurator ac egregi⁹ ſnā etate declamator: hoc āno apud Aglā Apruciī vrbē ʒ⁹. ꝛ. 60⁹ vite ſue āno ſcia ꝛ ſcitate inſignit⁹ migrauit ad dōm: Cui⁹ reliquie: vt aiūt: cū p ſingulos dies multiplicib⁹ miraculis coruſcarēt Nicola⁹ gnt⁹ pōtifex āno dñi. 1450. cū ſanct(⁹ ꝓfeſſoz ib⁹ aggreganit: cui⁹ gdē doctrina ꝛ exēplo multi religioſi deſiderio ſucceſſi nouas eoꝝ religioni fecere reformatiōes: q bus in reformatiōibus Euge. pōtifex noſter ſummis eos conatibus adiuuit: Huius aūt āniuerſaria feſtiuitas die. xx. maij celebratur. 1445 6642

¶ Raphael adurnus genuēſiū dux: hoc āno poſtq̄ Thomas Fregoſi⁹ magiſtratu deiect⁹ fuit: nō ſine ꝯtentione ꝛ armis creatus ē: ꝛ paꝝ eo i magiſtratu ſtetit: q: pp diſſidia ꝛ ꝓtētōes magiſtratui ſpōte ceſſit: hic Gregoriū ducē hūit p̄ez ꝛ Antoniotū patruū ſimilit ducē: q ābo rēpub. genuēſez plurimū erexere: primus. ſ. ciuilitate ꝛ moderatiōe meōrabilio⁹: patru⁹ vo diuturnitate ꝓncipatus illuſtrioz: q cuz eēt ciuilis ꝛ pōtificij iuris admodū doctus q̄ primū magiſtratū inijt: cū hic philippi ducis mediolāi inſidias: ꝛ illic Alphōſi claſſes ꝛ arma ſuſpēſa metu genuēſez ciuitatē tenerēt: ſtati cū Alphōſo rege ex ſenatus ſui ꝯſilio pacē iūxit: nō ita tā hōeſtā q̄ tpib⁹ accōmodatā: vt vz puis nauib⁹ q̄ āniona ciuitati ꝑportabāt maria patefacēt: In ipſa gdē pace cū alphōſo peuſſa genuēſes ad deliniēdū reg(aiuz: vt e mēoria exueret q̄ ab eis ōuict⁹ captuſq; fuiſſz ꝓmiſerūt ſingul' ānis vnā patenā aureā neapoli dono mittē vt fed⁹ antēti oze cura ꝑuaret: ſz eō rex oia vtit: p q̄ indignitate genuēſes dedignati p⁹ q̄driēniū oia turbauere: pro q̄ re mul're rapine ꝛ direptiōes ſubſecute ſunt. Iſto igit̄ abdicato Janus Fregoſius ſuffectus eſt. 1444 6643

¶ Julianus ceſarinuſ cardinalis diaconus vir fidei xp̄iane amator feruētiſſimus ꝛ oibus vtutibus tā diuis q̄ hūanis ornat⁹: quē ſupioribus diebuſ Euge. pōtifex legatū in vngariā ad ꝓponēdū int' Ladiſlaum polonie regē ꝛ vxorē Alberti imperatoris pacē miſerat hoc āno cū apud Budā regni Vngarie caput inter ipſos optimū pacis fedus iniiſſet: eo ēt regē ipſuz ꝛ vngaros oēs deduxit vt magno cōparato exercitu cōtra turcos Europā occupare volē(es ꝓficiſcerēt(ur: q turcoꝝ fines cū ipſo exercitu hoſtili animo ingreſſi inter Danubiū fluuiū ꝛ Andrinopoliz: a ſolis ortu vſq; ad occaſuz cū hoſtib⁹ pugnantes ad q̄draginta turcoꝝ milia eo in cōflictu occiderūt: Inter quos decē ꝛ octo ex p̄moribus eoꝝ p̄cipibus ceciderē: in q̄ tamē pugna Ladiſlaus ipſe polonie rex viriliter pugnās ſagitta ſaucius interijt. Julian⁹ aūt ipſe mortuo rege ceteros in ꝓlio exhortās dū chriſtiani ex multitudine turcoꝝ terga verterent: pro Chriſti nomine tādem in prelio occubuit: ꝛ animaz quam multis in rebus pro dei eccleſia diu ꝛ infatigabiliter exercuerat: in eius laude eo modo exhalauit: De cuius preclariſſimis geſtis Pogij Florentini oratoris extat ſermo.

¶ Ludouicus Gonzaga ſs mātuanoꝝ marchio: patre Joāne Frācīſco marchione defuncto hoc anno eidem in mantuano regno ſucceděs regnauit ānis.33. Vir qdem fortis ꝛ iuſtus quē idem pater apprime ſub Victorino Feltrēſi viro doctiſſimo bōis litteris erudiuit ſed ꝛ militādi ſcīētiam ab incunte etate ab ipſo patre ſuo imperatore fortiſſime exercitādo didicit. Deinde exactis adoleſcētie annis ſub 1445 6644

philippo vnce cū Nicolao picenino militare fecit: ac postmodū cū Frācisco sforcia integer fact⁹ socia-
lia bella gessit: cū quibus mīitās persepe hostiles acies fregit: persepeq; supauit: ac sepius vt ita dixe
rim, pfligauit: Et ꝑmaxīe in Arragonijs castris multas terras: gentesq; expugnauit: ꝓpter qō apud
multos ꝓgnomēto turcus dict⁹ fuit. Et iō cā ob militie sciam ab oīb⁹ italie potētatib⁹ desideratissim⁹ ha
bitus fuit: eo maxīe: qr adeo ꝑmissi fidelissimus inueniebaī: vt nullis blādimēt(: nullis mūerib⁹: nullis
ꝑcib⁹ aut terroīb⁹ a ꝑmissa fide distrahi poterat: Et ꝓpterea ipm philipp⁹ mediolanēsiū dux ipꝫ filiū
Frācisci sforcie fratrē: z deniqz Galeaci⁹ ipsiꝫ patrē appellare ꝓsueuerat: Cui⁹tāta erat dignitas: vt
nō solū mātuani regni ꝑnceps: sed z ēt toti⁹ Insubrie iustus arbiter sit appellat⁹. Et ꝫ invictissim⁹ im-
perator semp extiterit cōtinētissime tamē iustissimeqz ac prudētissime regnū suū ac reliq; queqz semper
admīstrauit. Religiosissime quoqz adeo vixit: vt oia sua in vrbe religiosoꝝ mōasteria z sacerdotū loca
obseruātiū repleuerit. Tādē āno domini. 1478. de mēse iunij sexto z sexagesimo etat(sue āno leui gnē
mortis obijt. Filijsqz gnqz ex Barbara Joānis Brādiburgēsis marchionis filia vxore mulieꝝ etatis
nostre sapia celeberrima suscept(: Federico postea successor. Frācisco Ro. ecclesie postea cardiale nūc
defunct(: ludouico ꝑ: honotario: ioāne Frācisco z Rodulpho vtutib⁹ z litteris adornatis.

¶ Cōstātinus paleolog⁹ vltimus ex ipsa familia grecoꝝ impator hoc āno Joāne eius germāo impe
ratore fine filijs defuncto in imperiū succedēs impauit ānis. 8. vir qdē a ꝑncipio ingētis aī z fortitudis
q cū ꝑmo peloponēsis insule rex cēt cū turcis sepi⁹ pfligēs sepissime fudit z pfligauit: ac ēt fineſ suos ex
iens hostiū agros psepe depopulare aus⁹ fuit: ac multa eoꝝ oppida vi z armis cū ingēti magnanimita
te expugnare nō extimuit: cui⁹ rei cā draconis ꝓgnomētū accepit: z maximū vtut(sue honorez tulit. Sꝫ
postmodū heraclea oppido munitissimo ab Amurato turco ꝑncipe sibi ablato: z muro q grecos a tur
cis seruabat illesos demolito adeo illi aīus decidit: vt z gestoꝝ ꝑteritorū oio īmēor nullū deinceps cla-
rū facinus agē visus sit: quapp tiore perculsus Amurato deinde mortuo Mahumet⁹ ei⁹ filius tributo
nō ꝓtentus: eidē etiā nō mō imperiū: z Cōstātinopoli: sed z vitā turpissime ademit: nā Cōstātinopoli
cū inmūerabili pugnatoꝝ exercitu p. 50. z sex dies indesinēter obsidēs z oppugnās: tādez eo in pugna a
Jamseris obtrūcato: cū caput suū hasta p castra ludibrio delatū fuiſſz cōsternati greci: viribusqz desti
tuti vrbē deseruerūt: z inmūerabilib⁹ captis z interfectis turci vrbē in prēdā receperūt. Quos hic filios
e mānibus hostiū euasos post se relict: q Romā ad pōtificē veniētes cū ingēti pietate honorabiliter exce
pti sunt: Hui⁹ imperatoris z ꝑdecessoris gesta z imperij amissionē Ubertin⁹ pusculꝰ ciuis brixianus cru-
ditus vir cū prēda euasisset veniēs Romā perpulchre versibus descripsit.

¶ Nicola⁹ tolētinus ordis eremitarū scti Augustini q āno dñi. 1294. obierat: hoc āno frequētissimis
6645 1446 miīraculis clar⁹: ab Euge. pōti. toto astāte populo Ro. oīumqz cardinaliū cetu scōrū nūero aggregat(:
Volnerat tamē ioānes. 22. pōti. q de ci⁹ scitate ꝑcipuā habuerat notitiā: hūc ei honorē imptiri: sed mul
tis bellorꝫ scismatūqz turbinib⁹ vexatus: ac ēt morte ꝑuētus id hucvsqz ad diē: dīno: vt arbitror agente
ꝓfilio: ad maiorē ipsi⁹ scissimi ꝓfessoris gloriā dilatū est. Et qr hui⁹ sci viri: vt expimēto certe didici: mul
ta fuerūt excellētia facta: ac illustres in oi scitat(genere vtutes: q̄s rite hōesteqz: ac recta cōscia vulga-
ri z enarrari possent. Jdeo ꝑter morē suscepti operis lōgi⁹ in cuiꝰ vita cōscribēda me habebo. nec certe i
eo extollendo mee religiōis cecus amor me fallē pōt: qr quez vniuersa xpi ecclesia rātis celebrat pręco-
nijs: pōt nō clarissimus eē. Nicola⁹ igitur hic ex piceno oppido: qō sancti āgeli nūcupat(: sub firmata ci
uitate mediocrib⁹ parētib⁹ natus ꝓnus se deo dedicauit q̄ deinz p etatē cognoscē licuit: aliq̄ tulūqz adult⁹
fact⁹ corpus z alam xpō dīno nostro cōsecrauit: quē in altaris sacrificio oblatū puuli sepius cōtēplatus
ab eo archana nōnulla celestis aule audire ꝓmeruit: q̄ lingua hūana mūme dici possunt: in adolescētie
itaqz ꝓmordijs mūdo renūciās ordinē eremitarꝫ beati Aug. ꝓplexus ē: moxqz religios⁹ factus: corpus-
culū suū ab ipso religiōis ingressu multi(ciumijs: vigilijs: ꝓberibus: alijsqz supplicijs vehementer affli
xit: mūdanasq̄qz z carnales delitias a se oēs ꝓrsus abdicauit: oratiōe ac ꝓtēplatiōi totuz se dedit: hu
milima insup religiōis exercitia libētissime exercuit. nil magis cupiens q̄ vilis z abiect⁹ reputari. Qis. n.
ꝓmo aut rar⁹: aut cū opus erat: de moribꝰ: de religiōe: de pietate: de mūdi ꝓtēptu: vel de amore dei z ꝓxi
mi: celestiqz patria sp fuit: nullū vbū ab eo niſi religiosuz aut sanctū vnq̄ excidit. Sūma insup hui⁹ vi-
ri abstinētia fuit: z mirabilis vite austeritas: nā carnes: vinū: ouа: lacticinia: pisces: pulmentariaqz oia
abiecit: pāe solo: aq̄qz cōtētus. Cilicio vꝰ: circuloqz ferreo sub trito laceratoqz hitu vtebaī: gbus carnez
suā plurimū macerabat. dura z aspa strata semp elegit: in gbus iacēs brevissimū somnū capiebat. Spi
nosis ꝓterea cordulis z ferreis disciplinis carnē suā lacerabat. diabolicas ēt tētatiōes ptulit: cū gbus ēt
q̄ frequētissime luctabaī: a gbus ēt multi(vberibus assiciebaī. nec ꝓpterea tātis laboribus: tantisqz ve
xationibus vnq̄ vel īmodico a ꝓposito seō destitit. nec caritat(seu obediētie opa ꝓtermisit. oē. n. ci⁹ ipꝰ
aut vigilādo: aut orādo: aut cōtēplādo: aut legēdo: aut secretas cōfessiōes audiēdo: vel infirmos visitā-
do cōtinuit. peccatores ēt arguebat: quos ēt dulcibus vbis ad pñiaz reuocabat. ꝑceptaqz salut(oibus i
cessanter dabat. ideo quoqz spūs ꝓphete fuit: z multa añ ꝑdixit q̄ fierēt. Ad cū multi lāguētes: nōnul
liqz malignis vexati spiritibus ducti curati sunt. Sꝫ posteaq̄ hic scissimus vir celo receptus ē: oratio-
nes z supplicātiū vota a gbuscūqz oblatas benignus audiuit. vñ z infiniti ꝓpemodū q diuersis egritu-
dinibus detinebāīur: cum cuiꝰ patrocinijs petēt ad sanitatē reuertebāīur. Et propterea in toto mūdo
ipsius nomen multa cū celebritate receptū ē: votaqz ei quottidie plurima fiunt: z adeo nūc frequētissi-

nis miraculis decoratur: vt post apostoloꝝ tpa rarus inuētus sit ei ꝑparādus. Et ꝙz alijs atqz alijs miraculis claruerit: hoc pstātissimū vulgatissimūqz oium miraculoꝝ fuisse existio ꝙ post eius canoniçationē ꝑfectiz ecclesie Ro. tādiu scismatū perturbatiōib⁹ vexate eius meritiꝭ t intercessiōe errorib⁹ oibus eliminatiꝭ pax summa ꝓter spez mox reddita ē: q̄ vsqz in pñs mirūimmodū perseuerat. Et ꝓpterea diuus ille Euge. pōtifex cū inmūerabili gaudio eū in scōrū nūero cōtulisset: hāc illi celebrē pulcrāqz decāta uit orationē oicēs: Cōcede q̄s oipotēs de⁹ vt ecclesia tua q̄ in fine seculoꝝ ineffabili ꝓuidētia beati Nicolai cōfessoris tui vtutū t miraculoꝝ magnitudine cozuscat ipius meritis t intercessiōe eliminatis errorib⁹ ꝓpetua pace ac vnitate letet: Per dōm nostrū t̄c. Hec de scō Nicolao nō q̄ volui: ꝙz quod potui in eius laude hoc in volumie dcā sufficiāt: nō ꝙ ille meis: aut cuiuscunqz alteri⁹ indigeat laudib⁹: ac nō delectari opinez: sed ad ꝓfectus nostri gratiā: cū illius ꝑsepe indigeam⁹ intercessiōe. Et q̄maxie ego q meriti⁊ hui⁹ sanctissimi ac glorioſissimi ꝓfessoris multa t magna sepenūero beneficia apud deuz ꝓsecutū māifesta fide deprehēdi: t potissimū in semissima peste q̄ brixianā ciuitatē āno dñi. 1478. inuaserat de grauissima ac pestifera febre eius ope t intercessiōe me liberatū sensi: cū prorsus nulla mihi salutis spes supereēt: q̄ si anteh ac deuotiōis vllū studiū a me debebatur: multo certe nūc ampli⁹ adhibē dum est: Cuius precibus crebro etiā expertus suꝝ plurimū in me valuisse: Huius aūt āniuersarij festiuitas die decima mensis septembris celebratur.

n Icolaus ei⁹ nois quitus papa natiōe lucēsis: sed poti⁹ lunēsis ex Sarzāna oppido Thomee ātea vocatus patre Bartholomeo phyſico humili loco t familia nat⁹: hoc āno Euge. pōtifici oiuꝝ suffragijs pōtifex creatus sedit ānis. 8. vir certe tāto ꝓcipatu dignissim⁹ t q̄necessarissimus: oīumq̄z litterarū sciētissimus: ac viroꝝ doctoꝝ amātissim⁹: quos cū liberalissim⁹ haberet vndiqz pquisuit: t vbicūqz semp t pecunia ac officijs mirifice viuit: hic cū oiuꝝ vtutū ornatissimus eēt: t in deū: h. iesqz benemeritus vno t eodēqz āno t epatū: cardinalatū ac pōtificatū cū maxia adeptus ē pace: q cū pōtificatū inijsset ꝓter oium spez: oēs mūdi ꝓncipes cū eēt cōsilio ac vtute illustris in oibus habuit fauorabiles: Cui⁹ rei cā motus Felix pōtifex vir optim⁹: cū cernēt id a deo factū t scisma ecclesiasticū tādiu exortū in magnā seditionē t ecclesie rōmāe perniciē euītare: eucstigio horrante ēt Federico Cesare pōtificatu se spōte abdicauit: Qua ex re Nicola⁹ visa bois būanitate ſtori Salerū cardinalatus ei trāsmisit: t Sabandie ac germāie totius legatuꝝ cōstituit. Qua cōcordia adeo nō mō letatus ē populus Ro. sed ēt tot⁹ mūdus a tāta seditione liberatus. Nicolaus āt ne ingratus erga deū tāti beneficij videreē: supplicatiōes admodū celebres cū populo t clero habuit idē fecere oēs italie populi. Ea igit auctoritate t grauitate ac gratia pōtifcis ꝓncipes permoti ad bella tādiu cōcitata aliq̄diu subsitere. Et Federicus tādiu imperator creatus vna cū Leonora cōiuge noua ꝓ corona accipienda Romā cōcessit: t ab ipso imperij coronā t benedictionē accepit. Multa.n. glorioſus hic pōtifex i vrbe t extra edificia magnifice edificauit: t q̄maxie in vaticano pōtificale palaciuꝝ sumptuosissime extruxit: t muroꝝ ingētez molē ibidē incohauit: quibus coerceri hostes possent: ne pōtificis edes diripe possent: Pantheon q̄qz quod seā maria rotūda vocat plūbeo tecto restituit. Templū et⁊ sci Thodori a fūdamētis erexit: ac sancti Stephāi ecclesiā restituit: pōtez miluiū t vrbis menia instauravit: ac vrbis vicos vbiqz ferme strauit. Nitur adhuc mīta ei⁹ vasa aurea t argētea: necnō t cruces gēmis ornate: ac sacerdotalia vestimēta auro t argēto intertexta: q̄ eius magnificētiā nobis ostēdūt: libros ꝑpulchros infinite multitudis: eū adhuc impmēdi ars nō prodisset: exscribē fecit. Eleosynas multas in paupes t ꝰgies erogauit. Exps oio auaritie fuit. Grat⁹ erga se meritos: iustitie t pacis amator atqz auctor t ꝓtuator fuit: Jubileū habuit: t btm Bernardinū canonizauit: t ois ꝓspera ei successere. Tādē cū captā a turcis Cōstātinopoli audiuisset: dolore ai q̄ plurimū cruciabat: modica febre sanciat⁹ oiē clausit extremū: t in petri basilica sepult⁹ fuit: cui⁹ sepulchro hoc epitaphiū inscriptum habetur. 1447 6646

Hic sita sunt gnti nicolai antistitis ossa
Aurea qui dederat secula roma tibi
Consilio prudens virtute illustrior omni
Excolnit doctos doctior ipse viros.
Abstulit errorē quo scisma infecerat orbem.
Restituit moresmenia. tēplaqz domos
Tum bernardino statuit sua sacra senensi
Sancta iubilei tempora dum celebrat.
Cinxit honore caput Federici coniugis auro
Res italas icto fedre composuit.
Attica romane complura volumina lingue
Prodidit en tumulo fundite thura sacro.

Huius celebrē memorādāqz vitā Frācisc⁹ philelph⁹ tollētinus cōposuit t miris eā attollit laudibus.

¶ Libertas Mediolanensium hic incipit.

¶ Philippomaria mediolanēsiū duce sine liberis hoc āno defuncto mediolanēses animis crecti in libertatē sese redigētes venetoꝝ more viuere statuerūt. Sed cū nouus viuēdi modus in populo accessiſſet: stati in regno maxima scissura excitata ē: Quod Frācisc⁹ Foscarus venetorum dux q toti⁹ italie dominatū cupiebat: quū eius castra apud Sozesinā agri cremonēsis villam statiua haberēt: animaduertens ꝙ Cremonā Frācisci Sforcie ciuitatē tumultuantē adiuuantibus guelphis in deditionē recipi posse sperabāt: statim in Laudū ciuitatē mouēt: Et eucstigio dū oppugnarēt Laudū: placētiaz dentib⁹ se spōte ciuibus in fidē recepit: missis illico eo mille gnḡētiꝭ egtibus: q placētinis potissimuꝝ auxilio forēt: siq̄ vis ingrueret. Hijs gestis papiēses etiā pollicitatiōibus multiꝭ alijsqz modis in sententiā t fidē reducere tētauit. Sed papiēses ꝙz extrēa queqz mala pati vellēt q̄ venetiꝭ obtēperare: veriti tamē

cor potẽtiaz statiz vrbem Frãciſco ſforcie tradiderunt. Frãciſcus aũt ſforcia eo ipo ãno ex piceno pul ſus: cũ intelligẽt ex morte ſoceri ſui philippi ducis venetos oia occupare celeri quo potuit curſu cũ vni uerſo exercitu cremonã vẽit: z pſidijs in ea poſit(ſtatiz a papiẽſib⁹ vocatus vrbẽ illã in ſuã ptãrem rece pit: gbus geſtis a mediolanẽſibuſ ſummo oium cõſenſu copiarũ dux contra venetos delectus eſt: q ma ximis compatis exercitib⁹ cueſtigio placẽtiã medio autũno cũ vniuerſo exercitu contẽdit. La.n. ciuitas firmiſſimo venetorũ preſidio a Thadeo eſtẽſe duce defenſabaz: locatiſqz caſtris vrbẽ natali terreſtriqz oppugnatiõe tãdez cepit: z in ſuorũ predã ꝙuertit. Tantã.n. in diripiẽdo vrbẽ fertur ꝓmiſiſſe rabiẽ: tãtaz ꝙ libidinẽ effrenẽ: vt nihil hũani aut dini iuris aliter fuit reſeruatũ q̃ ſi in turcos fuiſſet ſeuitũ. Matz z matrone z vgines z religioſe ibidẽ ludibrio date fuerũt: z alia multa enormia: nec gdez dicẽda in ea ge ſta fuere. Aderãt eo in p̃ io ſforciani z brachiani oẽs milites z oĩz q̃ſi italicorũ robur. Frãciſcus pice ninus: Guidaci⁹ mãfredus Fauẽtinuſ: Ludouicus vermes: Carol⁹ gonzaga: atqz alij minores copia rũ duces: Hec.n. magna laus Frãciſci ſforcie fuit. q̃ hyeme z imbriũ maxima inundatiõe tantã vrbez cepit: q̃ res maximũ hoſti incuſſit terrorẽ: ſequẽtiqz vere frãciſcus expugnatis mult(venetor caſtelliſ ẽt cor claſſez que cremonẽſes vexabat bõbardis diſiecit: z ad tantã deſperationẽ prefectũ claſſis rede gitꝙ tueri claſſez nõ poſſet q̃ eã incẽderit. Frãciſcus aũt de Cremona non ampli⁹ ſollicitus q̃ claſ ſem hoſtiũ ſuſtuliſſet in gerrã abdue. a Michieleto cotignola philippo añ demptã monẽs: ſtatim Tri uiliũm z q̃cunqz alia miora caſtella recepit: At Caravagiũ aũt: quod firmo hoſtiũ preſidio munitum erat deueniẽs ibidẽ caſtra locat. Veneti aũt ne ſi id caſtruz a mediolanẽſibus occuparẽt: de ſe actum eẽ putãtes: z ipſi eo mouẽt. Cõuenerãt aũt ibi oẽ robur venetorũ z mediolanẽſiũ florẽtinorũ Michieletuſ Cotignola ꝓmarius venetorũ imperator cũ ingẽti magnatorr procerũ ſocietate: z Frãciſcus Sforcia cũ Ludouico gõzaga: Bartolomeo coleonio z alijs plurimis vbi poſt aliquot dies poſtqz crebra vtri uſqz pua certamia ad ſummã dimicatiõẽ vẽtuz é: in via. ſ. paludis vndiqz circũdata: in quo gdẽ certa mine venetorr exercit⁹ ſuperatus adeo fuſ⁹ z pfligatus fuit: vt ad qnqz hoſtiũ milia cũ ditiſſimis ſpoli is capta fuit: z vexilla venetorũ florẽtinorũ etiã capta mediolanẽſiũ miſſa in maiori eccleſia appẽſa fue runt: gb⁹ geſtis ſtati mediolanẽſes p Frãciſcũ brachiũ Laudã ciuitatẽ expugnãtes receperũt. Franci ſcus aũt ſforcia hoſtẽ inſecut⁹ Brixiã vẽit: z eã ꝓſeſtiz obſidiõe cinxit: Qua calamitate ꝓmoti veneti de ſe actũ putãtes cũ Frãciſco pacẽ ꝓpoſuerũt: hoc. ſ. mõ: vt reb⁹ inter ſe: z venet(: florẽtiniſqz pacatis veneti z florẽtini ſexdeci milia nũmorr aureorr ſingulo meſe cũ aliquot militũ turmis frãciſco dare ꝓmiſe runt: donec mediolanũ in ſuã ptã: ẽ arbitriũqz recipet. Jnita itaqz hoc mõ inter pdcos ꝙuẽtiõe: cũ iam inter frãciſcũ ipm z mediolanẽſes q̃dã ſuborte eẽnt ſimultates. Frãciſc⁹ alleet(ad ſe quoſcunqz potuit copiarr ducib⁹ in mediolanẽſes ſe ꝙuertit: z haud multop⁹ oẽs fere eor ciuitates in deditionẽ recepit: Et deinde p⁹ miſtas datas: acceptaſqz clades: poſtqz lõgã z grauẽ oppugnationẽ: vtpote media hyeme p⁹ etiã defectionẽ: z militũ ad hoſtes trãſitionẽ: aduerſantib⁹ q̃qz poſtmodũ venet(: florẽtinis z Alphon ſo rege q̃ Frãciſci ſucceſſib⁹ inuidebãt: z ei⁹ potẽtiaz form dabant: nihilomin⁹ anno a natiuitate dñi nr̃i ieſu xp̃i. M.cccc.xlviij. pcuratiõe vicecomitũ: z Haſparis de vicomercato comit(: ac alior nobilium mediolano potir⁹ ciuitatẽ venet(quã Frãciſco ꝓmittẽ voluerũt. Sed cũ res nõ ſat(ſibi ſuccedẽt: alphõ ſum regẽ Frãciſco inimiciſſimũ veneti ſollicitãt: ne ãteq̃ Frãciſc⁹ inualeſcẽt ducatu mediolanẽſi deji cere tẽtaret: z cũ ad id florẽtinos tẽtarẽt florẽtini q̃ Coſmi medici cõſilijs regebãtur: aduerſari Franci ſco nunq̃ poſſe rñderũt. Ver aduenĩẽte Jubilei tpe Nicola⁹ põtifex pacis amator auctoritatẽ ſuaz in terponẽs inducie p ãnũ oi populo date ſunt: vt oib⁹ libere ad iubileũ Romã ire liceret.

6647 1448 ¶ Solis defectio hoc anno quarto calendas ſeptembris hora ſexta facta eſt: Quo anno maxima z cruentiſſima bella multis in locis ſurrexere. Jn Anglia enim z in Gallia: Germania: Flandria: Pruſſia: Panonia: Apulia: ac in vniuerſa Jtalia (vt dictum eſt) cedes: rapine: direptiones: incendia: vaſtati ones: z infinita prope mala z damna ſubſecuta ſunt. Grecis vero mortuo Amurato turcorum princi pe multo maiora illata ſunt damna z ſeuiora bella Mahumeto eius filio excitata ſunt. Sequenti de inde biennio tanta vbiqz fuit peſtis: vt de multis pauci remãſeruut: Jd etiam malum frequentes ter remotus indicarunt.

¶ Frãciſcus itaqz Sforcie filius philippi marie ducis gener Mediolano tãdem hoc anno tertio ca lendas martij iure hereditario potitus quartus mediolanẽſium dux efficitur: z vna cum vxore Blan camaria regnauit ãnis. i6. z mẽſe vno: vir certe in dicẽdo acerrimus: eloquentiſſimuſqz: quia ſua elo quentia: magnanimitate: fortitudine: liberalitate atqz prudẽtia z ſapiẽtia veteres q̃ſi imperatores ſine ꝙ trouerſia ſupauit: z in re militari adeo ſemp victorioſiſſim⁹ fuit: q̃ poſt Ceſarẽ par illi in tota italia nõ fit inuẽtus: Hic nãqz ab ipſa ſua adoleſcẽtia cũ Sfortia attẽdulo patre ſuo viro fortiſſimo militare ce piſſet: etiã eidez mortuo in rebus bellicis adhuc adoleſcẽs gloriſſime ſucceſſiſſet: Qui etiam ipſa in iu uenili etate quãtas imprimis cõtra Brachium ſupremum omnium imperatorem contra florẽtinos ve netoſqz: cõtraqz Eugenium põtificem cõtra mediolanenſes: ligures qnoqz ac gallos trãſalpinos: con tra z omnes: vt ita dixerim: Jtalos obtinuerit victorias: multis in locis clariſſima extãt trophea: que illũ ſuper etbera vebũt: z q̃ clariſſime geſſerint in multorũ poetarum: oratorumqz ſcriptis vſanr̃: cuiuſ etiam hiſtorie z poemata de ſuis operibus edita publice legũtur. Jpſe.n. ſuo ſeculo orbem terruit Jta liam lacerauit picenũ cũ tota prouincia: z mediolanũ cuz toto regno ſibi ſubijciẽs multos ãtiquorũz in

rebus strenue gestis superauit. Quumq; sepenumero conflixerit: vt par est: nunq; sine honore discessit: nunquaq; certauit quin ꝓfligato victo ac lacerato hoste: palmā siue virtutis retulerit: Eius autem sapientia: & industria guelphorum & gibellinorum factiones ex italia aut sopite aut sublate sunt: eo q; oēs tanq; bonus omnium pater vno aio haberet. Cuius exemplo multi potētatus ducti: itidē fecere: Hic itaq; mediolanum ingressus cum ex intestinis odijs & seditionibus ita dirutū vastatū cenosumq; inuenisset vt nulla q̄si tāte ciuitatis facies inesse videret. Collapsum.n. erat Jouis castrū deserti erant vici cenosa vniuersa ciuitas: & oium rerū charitate laborabat cāoborem artifices oēs: aut pulsi aut sponte ad exteros necessitate cōpulsi ꝓfugerant quid plura. Nullū (vt ita dixerim) vrbanitatis: aut pietatis aut religionis indicium in toto regno inuenit. Sed clementissimus princeps quatriēnio post suoꝝ subditorum calamitatib⁹ motus: pacē cū venetis perutile cōposuit & ad instaurādas exornandasq; ciuitates cōponēdosue hominū mores alium adiecit: ita vt breui cōualescens meliorē faciē prese tulerunt. Cuius exemplo permoti veneti: ferrarienses florētini: alij q; italie potētatus id ipsum in suis effecere vrbibus: ꝓpter qō nō solum dux sed totius patrie pater merito appellari potuit genuēses aūt inter se dissidentes: viri bonitate & clemētia allecti vrbē suam cū vniuerso suo dōnio eidē crediderūt. Ipsum enim francorū rex: & burgūdie ac sabaudie duces & vniuersa italia tanq; patrem venerabant: & tanq; oium pāem & patronū excolebāt. Ipse.n. permagnifice ac splendide tum mediolani: tū alijs in vrbibus edificauit: & in primis castellū Jouis: Mediolani (pauloante a libertate dirutū) sumptuosissime in hanc qua cernitur formā a fundamentis extruxit aliud celebre & munitissimū in lauda ciuitate: maxima impensa cōfecit hospitale magnificētissimū & supbissimū insanis q̄si extructionib⁹ in vrbe fundauit. Templum maius iamdiu inchoatū sua opa maximū incrementū accepit sacella nōnulla & monasteria tam mulieruꝝ q̄ virorꝝ edificauit & q̄maxime extra portā cumanā apud sanctā Mariā incoronatā ordini nostro celebre monasteriū cum ecclesia diuo Nicholao de tolētino dicata suasu vxoris blanche Marie a fundamentis edificauit. Hic & si cūctos prudētia & felicitate principes sui temporis excelluisset: in senectute tamen: velut alter Salomon: mulierū ardore deceptus nimiū prenaricatus est: id tamen in eo laudabile fuit: q; licet in venereā intēperantiā turpiter ageret: nullā violēter aut inuitā sibi sumitti passus est. Tandē sex post se relictis ex vxore masculis & duab⁹ femellis anno a natiuitate dñi nri Jesu xpi. 1466. martio mēse mortuus ē: valde lōgeuus funeratusq; cū ingenti pōpa in maximo vrbis templo loco sublimi. Borsius estensis Marchio & primus ferrarie dux: Leonelli marchionis frater: & Nicholai estensis filius: hoc anno Leonello frē nato maiore defuncto in regnū ferrarie succedēs regnauit annis. 22. vir certe ingenio diuino & moribus supra hoiem: in quo nihil fucatū: nihil subdolū: nihilq; nisi magnificū: aut excelsum: aut admirandū erat: cuius gdē verba sapiētia plena: opera autē grauissima: & semp regia: quare eius oratio oīs: tū quoq; actio regalis erat. Et ꝓpterea ei oia secunda semp fuerunt & fausta. Deus.n. ipse qui curat: & diiudicat oia eū quoaduixit in oibus comitari visus est. Unde & vniuersi totius orbis pncipes ipsum tanq; simulachrū oīs virtutis: & laudis semp cōtemplabantur & venerabātur. Ad eū quum Federicus cesar accessisset visa hois celsitudine & animi magnitudine illuꝝ mutine & regij lepidi ducē primo creauit. Deinde exactis multis annis Romā accedēs a Paulo ponti. iante magnificeq; exceptus ab eodem ducatu ferrarie insignitus fuit. Hic itaq; Borsius Leonello Marchioni fratri: & ipse naturalis filius successit. Nicholaus aūt pr̄ quū bos & alios ex pellicib⁹ genuisset filios senio cōfect⁹: alios ex vxore suscepit liberos: vz Herculē & Sigismundū: quos moriēs regni heredes sub Leonelli pdicti filij tutela reliq̄rat. Sed Leonellus pr̄e defuncto quum esset regnādi cupidus spretis pueris frib⁹ legitime natis eos neapolim relegauit: & regnū omne occupauit: Quūq; & ipse Ludouici gonzage sororē haberet vxorē: ex ea Nicholaū tantū suscepit filium. Quo nato nō ita multopost & ipse moriturus: quū idē Nicholaus filius filius pre etate regno aptus nō esset: hac cōditiōe in Borsiuꝝ hūc impiū trāstulit: vt post ipsius interitū Nicholao ipsi filio regnum restituere: & iureiurando affirmaret. Borsius itaq; pncipatu suscepto: quū esset prudētissimus & optimus vir cōfestim Herculē & Sigismūdum a Leonello relegatos in regnū a neapoli reuocauit: & eos ac Nicholaū tanq; filios charissimos oēs habuit. Aduenīēte deniq; Borsij dormitione Hercules & Nicholaus ad pncipatū aspirabāt. Hercules q; esset Borsio germanus natu & legitim⁹ pr̄i: sibiq; regnū deberi iure hereditario pdicabat. Nicholaus aūt ea se ratione q; erat nat⁹ de Leonello: cui Borsius fidē dederat regnū filio restituturū. Sed Hercules: vt erat aio & calliditate pstātior: venetoꝝ auxilio fretus: cui cōfestim biremes: & falcatas naues ac pecunias cū pugilibus trāsmisere: nouā ferrarie arcē occupat: & eius frater Sigismūdus veterē inuadit. Nicholaus vero cōperto q; Hercules munitiones occupasset ad Ludouicum auunculū mantue principem cōfugit: & sic hercules Nicholao secluso regnū obtinuit. Ad Borsium autem redieme: cuius innumere & celeberrime sunt laudes & preconia magna: dico q; fuit tanto & multo maiore imperio dignus si corporis pulchritudinem: fortitudinem: sapientiam: prudentiam: cōsiliū: magnanimitatem: celsitudinem: munificentiam: iustitiā: si liberalitatemq; ac pietatē: atq; alia que in hoīe bona reperiri possunt inspicias. Erat.n. diuinaruꝝ humanarūq; litterarū egregie doctus: & ꝓpterea doctoꝝ virorꝝ ardētissimus amator fuit: & vndecūq; habere potuit: in gymnasio suo ad se cōuocauit: eratq; castus: pudicus & honestus: que res raro in pncipe inuenit. Diuinū cultū deuotissime excolui: pontificē maximū & ecclesie prelatos: ac religiosos oēs honorauit: honorauitq; reliquos christiane fidei pncipes: a qbus

1449 6648

etiam summe meruit honorari ac diligi nulli vel magno vel paruo iniuriam facere didicit: sed sua sorte cõtentus secundũ doctrinã apostoli cũ omnibus semper pacem habere voluit: ⁊ propterea a nullis aliqua molestia vnq̃ lacessitus fuit: hic vrbem Ferrarie miris ⁊ preclarissimis edificijs tũ publicis tum priuatis quasi paradisum fecit. Nam arcem nouam ⁊ curiã pulcherrimis edificijs clariores reddidit: ⁊ alia superbissima edificia intus ⁊ extra admiratiõe digna edificauit. Menia quoq; vrbis magna ex parte restituit: ⁊ monasterium insuper toto orbe celeberrimũ ingenti impensa ordini cartusiensium a solo cõstruxit ac alia plurima restituit. Demumq; cũ de deo deq; omnibus gentibus benemeritus fuisset anno regni sui. 22. in pace quieuit: cuius corpus apud carthusienses ingẽti pompa delatum: humili loco sepeliri voluit: nullis ex se relictis filijs.

6649 1450

¶ Jubileus hoc anno Rome refertissimus hominũ frequẽtia fuit: quo tãta hominũ multitudo accessit: quãta vnq̃ antea accesserit: vnde cũ e vaticano semel põtificis benedictiõe suscepta peregrini ad vrbem redirent: factaq; esset cuiusdã cardinalis mula obuia: ⁊ neq; venientes: neq; redeũtes ob sequentiũ multitudinẽ cedere possent: cadẽte vno atq; altero sup mulã: illã a multitudine iam oppressam: ad ducenta hominũ corpora ⁊ equos tres suffocata in ponte hadriano fuisse constat: multi etiã a latere pontis in flumine cadentes in vndis periere. De quibus multi eorum in sancto celso haud longe a ponte sepulti sunt: reliqui vero in vaticano in campo sancto. Eorũ autem pecunijs qui mortui fuerant: due capelle adhuc extantes ante pontem edificate sunt: pontifex autẽ eor̃ vices dolens totũ fere annũ illum celebrationibus ⁊ stationibus cõsumpsit. Eo. n. in Jubileo Nicholai ponti. prudẽtia diligentiaq; nulla ad victus necessaria tante multitudini vnq̃ fuit.

¶ Pestis hoc anno multis in locis italie ⁊ q̃maxime mediolani deseuit: vbi ad. 60. milia vrbane multitudinis extinxit: ⁊ per agrũ mediolanẽsem feda strage etiã deseuit. Sequẽti vero anno adeo vbiq; peste laboratũ est: vt pauci de multis supfuerint: qõ quidẽ malũ preter penuriã magnã ẽt superior solis defectio: ⁊ frequẽtes terremotus indicauere.

6650 1451

¶ Amurates septimus o' homanor̃ turcorũ principũ rex Mahumetis regis filius: hoc anno: vt nõ nullis placet postea q̃ in asia minori annis multis turcis impasset: ⁊ Mustapham patruũ suum superasset: atq; tam in grecia q̃ in asia multa bella gessisset: ac multas victorias cõtra inimicos obtinuisset etiã multas vrbes atrice: botie: phocidis: achaie: macedonie: thracie: ⁊ grecie occupasset: tandẽ dũ Scãderbechũ virũ fortissimũ ob denegatũ sibi tributũ in croia illirico r̃ vrbe diu obsedisset: nec obtinere potuisset tedio animi vexatus morbũ cõtraxit: pro quo statim morte obiit. Mahumeto filio successore relicto. Fuit amurates hic multarũ linguar̃ nõ mediocriter doctus. facũdus insup: ac acer: ⁊ astutus: rei q̃ aliene ac glorie cupidus: ait̃ q̃ grandis ⁊ sui securus: qui plurima potius proditiõibus ⁊ latrocinijs q̃ bellis: vt turcor̃ mos est suo adiecit imperio.

¶ Micheletus flamineus ex cotignola oppido: ⁊ atendula familia natus impigerrimus quidẽ vir: ⁊ inter primarios sue etatis rei militaris duces annumeratus his tpibus quũ plurimis annis vniuersales venetorum copias deduxisset: ⁊ facinora multa ac p̃clarissima gessisset a Francisco sforcia superioribus annis in carrauagiensi conflictu fusus ⁊ profligatus: veritus accedere venetias: eidem Francisco sforcie nepoti suo iam mediolanensium duce cõstituto hoc anno inbesit: ⁊ militiã iam etate grandeuus ab se omnino reiecit. Et iam quietis amator existens Franciscus nepos illi pozolum oppidum in agro verdonẽsi cum annua pensione dono dedit: vbi reliquum vite sue tempus in pace cõtriuit. Fuit hic michaeletus magni ingenij ⁊ fortitudinis vir: ⁊ rei militaris scientia p̃clarus: ac victorioſus: Qui apud venetos militãs Philippi ducis mediolani castra apud padi insulaz in agro cremonensi penitus eruit: ⁊ magnam ipsius militum partem cepit: ⁊ cremonam ditionis Franciscj sforcie a Philippo socero suo obsessam liberauit: vniuersam deinde gerram abdue Philippo ademit: ⁊ in venetorũ potestatem redegit: vbi transuadato abdue fluuio: vniuersum mediolanẽsez agr̃ pcurrit: ⁊ multa incẽdijs ⁊ õpopulationibus deuastauit: ⁊ ad ipsas vsq; mediolanẽsis vrbis fossas accurrere nõ extimuit. Inde direpto Briãtie monte brixiuum oppidũ cepit. Quumq; etiam ad Lechũ oppidũ natura munitissimũ pueniisset: qui est larij lacus caput: ⁊ quum ingenti virtute oppugnare cepisset: diuq; obsedisset: post innumeras datas acceptasq; occisiones: quum iam vniuersus eius exercitus quasi inedia ⁊ hostium vulneribus deficere cepisset: ⁊ quos ad extremam maciem redegisset: re infecta abiens Brixiã venit. Sequẽtiq; anno motuo Philippo: quum in gerram abdue cũ innumerabilibus copijs cõtra Franciscum sforciam missus fuisset apud carauagiũ oppidũ in prelio ab eodẽ Francisco fusus ⁊ profligatus ac dissipatus fuit. Eaz ob cõfusionem sibi cauens a venetis defecit: ⁊ in ethruriã per aliquod tẽpus se cõtulit: donec Frãciscus nepos suus mediolanũ obtinuit.

6652 1452

¶ Constãtinopolis ciuitas: totius orientis columen: ⁊ vnicum grecie sapientie domicilium: hoc anno quarto calen. iunias a Mahumeto turcorum principe per. 50. dies obsessa ⁊ expugnata capitur: diripitur: ⁊ fedatur: in cuius quidem captiuitate tantam exercuit crudelitatẽ q̃tam vnq̃ factitatã fuisse legamus. In primis enim Constãtino ipsius vrbis imperatore in puga a ianisarijs turci interfecto: eius caput abscidi precepit: ⁊ baste suffixum per castra ad terrorem deferri mandauit: inde vrbem introgressus nobilitatẽ omnem statim cecidit ⁊ sacerdotes ac ministros domini quoscũq; reperijt: crudeli modũ laniauit deide plebẽ oẽm in seruitutẽ redigẽs in asiã trãsmisit. Sacras postmoz vgines pquirẽs stu

prare fecit: ⁊ matronas omnes ac adolescentulas prostitutēdas obtulit quibus gestis omnia vbis bona in predam dedit ⁊ sacra tēpla ingressus oia sedauit ⁊ ablatis ḡbusdā bonis imagines omnes dei ⁊ sanctorum ab ipsis delere fecit sublatoq; crucifixi dñi nostri Jesu xp̄i simulacro per derisionē in castra portato sputis luto ⁊ saxis impetito cū omni populorum feditate pollui fecit: nobile deinde sancte Sophie templum spurcitie Mahumethee dedicauit ⁊ omnes vbis campanas deponere fecit: Jd ipsum in perā genuensiū coloniā semissimū canis egit: nec facile scripto mandare posset: que ⁊ quanta in subactam ciuitatem dedecorosa exercuerit facinora. Potito itaq; capite oia facillime obtinuit. Peloponēsez statim oēm armis denicit: ⁊ populū in ea insula repertuz similiter in seruitutē redegit. hoc idē in achaia acarnania: Epiro ⁊ maiore macedonie parte egit. Bulgariam quoq; totā mox christianis abstulit: ⁊ rasiam seruiā: ⁊ qcquid ab Andrinopoli famnum vsq; ad amnem ⁊ danubium interiacet invasit. Walachia insup paulopost timore concussa: pro maiori parte ad ipsum defecit.

¶ Sumcassianus felicissimus persarum ⁊ Armenie rex ac victoriarum pater. cui ꝓprium nomen assimbeus erat hoc anno çença alias çensa persarū rege devicto ⁊ ꝓfligato ac interfecto persie imperare cepit: ⁊ nunc vsq; 35. annis regnauit: hic primū armenie regulus existens: cum esset aio vasto ⁊ bello potens ac scientissimus q; persepe pauciozibus copijs magnos fuderat exercitus: cuj superiori anno minus sapiēter oratozibus çençe persarum regis respondisset: iratus rex bellum cōtra eum mouit: p quo Assimbeus hic: ⁊ si viribus impar videretur nihil aio terribus cum eo confligere nō recusauit. ⁊ de ipso tandē victoriam obtinuit. Jenza autem domum reuersus denuo alios exercitus ⁊ multo plures cōgregans cuj coniuge ⁊ liberis persarum more in campum pugnaturus contra hunc Assimbeum venit eo animo: nisi vt vindicta sumpta non rediret. Assimbeus autem loco tutissimo sedens: quum Jenza eidem exercitum admouisset e loco vbi consedebat irrūpens regem viriliter invasit: ⁊ propꝛijs manibus ipsum interfecit: captūq; eius filium in persarum regem statim se eum coronare velle finxit: atq; ita sedati persarum motus: ⁊ Assimbeus cū regis filio vsq; in tauris vrbem: que persarum columen est ꝓficiscitur: ibidemq; omnia oppida ⁊ arces occupans: quū satis cautum sibi putasset novum regez publice obtruncans persico regno potitus est. Quo potito omnibus formidabilis esse cepit: potēsq; factus Sumcassanus appellatur: quod latine magnum virum significat. Qui quum passimodum bactrianos medos: ⁊ partbos: ac vniversum pene orientem armis sibi subegisset: solus post Alexandrū bella gentibus finitimis intulit. Deinde cum incredibili apparatu: ⁊ innumerabilibus copijs mesopotamiaz ingressus babylonē ⁊ caras soldani vrbes magna vi oppugnare cōtendit: atq; in syriam ⁊ in egyptū predabundus ire proposuit. Cum hoc aūt Calyxtus pontifex amicitiaz quandā inchoauit: ⁊ ipse magnū honorē ponti. detulit: cuius etiā suasu magnas turcis calamitates intulit. Ad hunc etiā senatus venetus nicropontē perdito quendā oratorē misit: qui auxilio cōtra Othomanū turcum expostularet. Reqz ab eo exorata cōfestim hic ꝓceps copias suas recēsuit: ⁊ in Othomanū misit: eiq; primo impetu finarum ciuitatē cepit. Quā obrem turcus repente oratorem ei exoratuz misit: dicens per fidem sui Mahumeti: quam ambo sequebant ne ipediret xp̄ianorū interitū: sed cū eo pacē coiret. Respōdit Sumcassianus Mahumetea lege caueri: vt ꝓmissa seruentur: se enim pon. xp̄ianoz maxi. senatuiq; veneto ꝓmisisse q; turcos e suis sedibus pelleret: ac sic oratorē a se dimisit: ⁊ statim quāta potuit celeritate cū vniverso exercitu trapezuntā invasit: illataq; ibi filio regis turcoz clade: ⁊ maxima strage ad. 30. turcoz milia interfecit. Qua clade idē filius supatus cū paucis pugnatoribus cōstantinopolim fugit: sz ⁊ post multas alias strages turcis illatas vterq; s. Sumcassianus ⁊ Mahumetus cū innumerabili multitudine nō longe ab armenie mōtibus bis adinuicē conflixere ꝓlio: ⁊ in ꝓmo quidē congressu regis filius cum. 30. milibus equitū bassam Othomani qui. 40. milib⁹ preerat cū multis ꝓncipibus devicit ⁊ interfecit. Quod vbi Mahumeto renūciatū est: ita aio cōsternatus est: vt lachrymans ceciderit in terrā. Sed a suis mox castigatus quū sedato dolore surrexisset motis castris inter duos montes desēdit: ibiq; sua castra carris quasi vallo cinxit: ⁊ in eis tormēta sp̄ingarda sq; multas locauit: tuz quoq; ⁊ alios: q modicis pugnarēt tormentis oportunis in locis disposuit. Ad quem quū Sumcassianus ⁊ eius filius cuz 350. milibus pugnatoribus pueniss̄et: Othomani milites igne in bombardis appositō simul oia excussērunt tormēta: quo fragore insolito p. rsaz equi territi terga statim vertere: nec vllis frenis cohiberi poterūt: quin per arua mōtesq; diffugerēt: quos turci insecuti vsq; ad psarū tentoria peuenerunt: ⁊ hostibus ac tētorijs direptis maiore qdem cū incōmodo: sed plurimi cū gloria in castra redierūt. 50. etenim milia vtriusq; exercitus illo in cōflictu desiderati referunt decē. s. Sumcassiani ⁊. 40. ex Mahumeti copijs. His gestis mahumet⁹ in etholas redijt novos conflaturus exercitus. Sumcas. vo in thaurim ꝓfectus est reliqs in exercitu relictis filijs. Jn eo. n. cōflictu Assimbei filius audacissimus: quū posset bene fugere ter retro reversus in hostes incurrit: sed tertio fortissime pugnās occisus est. Jnde aliquot interiectis diebus Assimbeus cū turcoz rege pacem inijt: ⁊ natos suos mutuo coniugio copulauere. Ad hunc veneti munera magnificentissima ⁊ nōnulla armamēta chalybea ⁊ alia atq; alia misere dona. Hic enim Tāburlani more Persen: darū: pozum: ⁊ magnū Alexandrū ⁊ virū magnitudine ac reruz prestātia superavit. Nec leginus quenq; adeo innumerabiles copias tamq; ingētes exercitus in vnū coisse: veluti hic. Ferunt. n. huic equitū. 600. milia ⁊ totidē peditū esse: ciusq; belli apparatus locuples: tentoria eius gēmis: ac vario lapillorum genere distincta.

1454 6653

¶ Vngr autē Machmeth pmogenitus huius sereniſſimi Sumcaſſiani regis ſupeſt: de quo mira in rebus bellicis referunt facinora.

¶ Pax inter venetos t Franciſcū ſforciā mediolanēſiū aucē diu ab ipſis tentata hoc anno idib⁹ aplis initis federib⁹ interuētu t opere Symoneti camerini ordinis eremitax ſancti Augu. pconis clariſſimi hac lege firmata eſt: Vt q̄ cuiqz ante id bellū fuiſſent reddereñ pter gerrā abdue: quā Frāci. de venet⁹ ceperat: quū eſſz antiquiſſima mediolanēſiū iuriſdictio. Quē pax maxie iter venetos t Fran. ſic cōpoſita: vt firmior ab oibus haberet: ponti. ſuā interpoſuit auctoritatē: atqz in ea ſtatutū eſt: vt ſique deinceps diſſenſiones: diſcordieve orirentur earū tolledax: Jus poteſtatēqz ponti. Ro. tradebāt: vtqz ſiquis arma alteri inferret: cognita a ponti. cā: is ſtatim cōis oium hoſtis haberet. Ea itaqz optima pax anno t die pdictis dictata: t p oēs publicata fide t iurciurādo adhibito firmata eſt. Quā quidē pace nulla patruz noſtrox memoria maior: diuturnior: vtilior: aut ſanctior viſa: aut audita fuit.

¶ Viri diſciplinis excellentes.

¶ Antonius florētinus archiep⁹ ordinis pdicatox pfeſſus ſanctiſſime vite t morū honeſtate vir: t ſacrox dogmatū accurate doctus his tpibus ob lrarij ornamēti gloriā t mox ac ſanctimonie preſtātiā apud oēs italos maximo habitus eſt in pcio. Qui multa t grādia volumina magno qdē cōfecta labore longiſqz lucubrationib⁹ poſteritati reliqt: que legētibus atqz audiētib⁹ magnā afferūt doctrinā t voluptatē. E qbus extat ſumma accuratiſſima in caſibus cōſciētie ſacerdotibus pernecceſſaria: ſz t multos hiſtoriax libros ad erudiēdos mortales cōpoſuit. Tandē deficiens nō ſine magna ſctitatis opinōe fuit: quū crebris miraculis claruerit. Eius autē ſanctū corpus ex domo epali ad ſanctū Marcū ordinis ſui delatū cū magna populox frequētia: t veneratione ſepultū fuit.

¶ Leonardus de vtino eiuſdē ordinis pfeſſor t ſacrax lrax doctor hiſdē tpibus tū diuinox eloquiorum: t ſtudiox humanitatis doctrina: tū multa prudētia: t ciuū ſuox gratitudine claruit: t multos tractatus t qdē egregios ad populos erudiēdos de ſanctis oibus p totū anni circulū poſt ſe reliquit.

¶ Alexāder de faxoferrato puincie anchonitane oppido ordinis eremitax diui Aug. gñalis prior t tituli ſancte Suſanne cardinalis p⁹byter theologus t phūs ſciētiſſimus: t in dicēdo vir eloquētiſſimus hac ipſa tēpeſtate diſputādo: legēdo: pdicādo: t orādo vbiqz magno bitus eſt in pcio. Qui lz aliqd a ſe ſcriptū qō ſciamus nō reliquerit: ei⁹ tū vite integritas adeo vbiqz ſctitatis ſpeculū fuit: t oīfariā virtutē refragrauit: vt oēs ipſum futurū maximū ponti. ſperarēt: niſi imatura morte preuētus fuiſſet.

¶ Joānes rochus papiēſis ordinis nr̄i theologus t declamator ſui ſeculi celeberrimus: necnōn t ſui ordinis amator: t in hāc quā nunc hēmus obſeruantiā: q̄ t nūc tantope longo poſtliminio illuſtrat⁹ italia p̄mus fundator t inſtaurator: vir certe oīz virtutū locupletiſſimus hiſdez tp⁹ib⁹ floxuit: t multa adpdictox ptinētia cōpoſuit: q̄ viri doctrinā t integritatē p̄ſe ferre videñt. Jpſe. n. p̄mus ad hāc nr̄az obſeruantiā ſancti Augu. in lōbardia initiū dedit: t quētus ſancti Augu. apud cremā oppidū nobiliſſimū fundamēta iecit: ac aliud apud genuā vbē maritimā multo labore reſtituit t auxit: tandē generalis obſeruantiū vicari⁹ exiſtēs anno dñi. 1461. mātue degens iā ſeptuagenarius leui morbo in pace quieuit.

¶ Joānes itē de novaria eiuſdē inſtituti t pfeſſionis religioſus: theologus ac phūs qdē grauiſſimus t ipſe hac tēpeſtate apud bergomū ob doctrine pſtantiā: t mox religioſiſſimox boiuz grauitatē maximo fuit in pcio: vir certe preter theologie t philoſophie dignitatē magni cōſilij t prudētie decorat⁹. Qui ſuo cōſilio ſua cōſtātia Joāni rocho pdicto religionis inſtauratori plurimū auxilio fuit. Eidēqz anno 2° in cōditione cōuētus creme ſucceſſ t: t magnū incrementū dedit. Indeqz a bergomēſib⁹ ad reformationē ſui cōuētus anno dñi. 1441. euocatus cōuentū illū tū religionis obſeruātia: tūqz pulcherrimis edificijs t exqſitis ornamētis celeberrimū breui tpis ſpatio reddidit. In quo qdē t innumerabiles adoleſcētes xp̄i ſeruitio cōſecrauit: cū qb⁹ t me indignū in anno dñi nr̄i Jeſu xp̄i. 1452. aggregauit. Obijt autē pater optimus t multo memoratu dignus poſt lōgas t graues infirmitates in eodē cōuentu bergomēſi anno ſalutis nr̄e. 1466. mēſe ſeptēbris: ibidēqz ſepultus cū magna populi veneratione.

¶ Nicholaus de aquapēdete t Hiero. neapolitanus hac tēpore floruere.

¶ Joānē de capeſtrano aprutij oppido nō longe ab aquila vbe cōſtituto ordinis B. Fran. profeſſuz chriſtiane religionis acerrimū t egregiū predicatorem hac tēpeſtate fuiſſe: t me vidiſſe pdicantez conſpexiſſe: vix vtiqz religioſiſſimū quēqz Blon. forolī. orator notiſſimū amiciſſimūqz ſibi virū magnis effert laudibus: eo q̄ vniuerſaz ferme italiā pdicādo: docēdo: monēdo: caſtigādo ad bene beateqz vivēdum multos xp̄ianos reduxiſſet: t xp̄i virū oīb⁹ verbo t exēplo imitandā ardēti deſiderio ꝓpoſuiſſet: deide ad augumētū ſui meriti id facinoris adiecit: q̄ cū i panoniā audiſſet innumerabiles xp̄i fideles a turcis capi t venūdari: q̄ fiebat vt pueri oēs xp̄i fide deficerēt vite t morib⁹ turcox aſſueti. aiax fideliū piculo pmotus eo acceſſit: t ſuis exhortatiomb⁹ grādi exercitu ibidē cōgregato ↄ hoſtes turcos impetū fecit: t in feſto ſcti Sixti an. 1436. ipſo in acie exiſtēte t populū exhortāte apud belgradū trās danubij oppidū tāto cū ardore xp̄icole pugnarūt: vt magnū de inimicis reportarit triūphū. nā demū de inimicis nemine q̄ſi pſequēte fugiētib⁹ ad ſex milia hoſtiū occiderūt. eo ōniqz mortuo magnis cozuſcauit miraculi.

¶ Jacob⁹ de la marcha appellat⁹ ex oppido mōtisbrādoni ordinis ſcti Frā. ardētiſ. pariter t eloquētiſſim⁹ verbi diuini pco hiſdē tpib⁹ claruit: atqz ea in diſciplina copioſiſ. t cruditiſ. tractat⁹ edidit: p qbus t multas ab emulis pſecutiones ptulit.

¶ Enoch aſculanus rhetor clarus hac tēpeſtate vocuit.

¶ Eneas familia picolhominea nobilissima natus patria senēsis poeta ⁊ orator eloquētissimus hac ipsa tēpestate postea⁹ a Federico imperatore poetica corona donatus esset tm̄ apud oēs xpianos potē tatus ⁊ p̄sertim apud imperatorem ipsum ⁊ eloquētie ⁊ ingenij dexteritate valuit: vt sup oēs maximo in precio habitus fuerit. Qui ⁊ ab ipsa sua adolescentia ingeniū agitans poemata lasciuie ⁊ festiuitati accomodata ꝑpulchra edidit. Inde exercitēs epigrāmata solibus referta scripsit. Factus deniq; vir reliqua omnino oīone soluta cōscripsit. E ḡbus habent̄ isti libri. Dialogor̄ li.i. De basiliēsi cōcilio. De oratu nili li.i. De studio venādi li.i. De fato: de ꝓscientia dei. ⁊ de heresi bohemor̄. Dialogū etiam inchoauit pulchrū pro defensione fidei cōtra turcos: sed imperfectū reliqt. Epistolas multas tum in seculo: tum vero in clericatu ⁊ pontificatu composuit: ⁊ eas diuersis voluminibus seperauit. Scripsit quoq; epistolam refertissimam imo potius librum ad Mahumetum turcum exhortādo eum Mahumeteam sectam deponendam: ⁊ vt veram xpi fidem sequatur. De aulicorum etiam misericordia librum edidit. Et de institutione artis grāmatice ad Ladislaum regem parūulum scripsit. Descripsitq; p̄terea fluuios ⁊ flumina orbis terre cū locorum descriptione: in quibus etia duces qui in eis claruerūt apposuit. Bohemorum historiam fecit. Ac de rebus a se gestis libros duos descripsit. Deniq; suias in prouerbij modū multas reliqt. historiā aūt rex vbiq; locor̄ sua etate gestarū incepit: sed imprefectaq; reliqt. Hic itaq; Eneas pius postea pōtifex maximus appellat⁹ fuit.

¶ Joannē ante de anania bononiensem archidiaconū iuriū canonici ⁊ ciuilis interpretem eximiū ac theologū eruditū hoc anno Bononie die obijsse tradunt. 1455 6654

¶ Jacobus de albergotis bononiēsis philosophus ⁊ iurispitus hoc tēpore fuit.

¶ Franciscū philelphum ex veruſto tolētini oppido natū: equitē qdē auratū ⁊ poetā laureatū ⁊ lr̄ax tam grecax q̄ latinax excellētissime doctū ad hec vsq; tēpora magno cū predicamēto ⁊ doctrine fama puenisse cōstat: eo q̄ epistolas multas ad Calyxtū ⁊ Pīū ponti. atq; alios extātes p̄ncipes dedisse inueniat̄: vir certe in oi modo dicēdi oibus preponēdus: Quippe q ⁊ grecā pariter ⁊ latinā oīonē semp exercuit in oi. s. genere dicendi ⁊ prosa ⁊ versu: vt ex libris a se editis apertissime cōstat: qō mun̄q; apud latinos in memoria hoium cōpertum est. Is itaq; Chrisolore bizantini auditor ⁊ gener fuit: qui quū ab eo doctissimus euasisset primū apud venetos: postea apud florētinos: senēses: bononiēses: ⁊ demū medio lani a Philippo Maria duce vocatus grecas latinasq; litteras plurimos docuit: ⁊ ibidem vsq; ad hec ferme tēpora sub. 4. ducibus cū annua pēsione fuit: vbi quū omnium pene scientiax egregie doctus esset libros infra descriptos a se editos post se dereliqt videlicet. Sfortiadox li. 9. versu heroico. Satyrarum li. 10. versu heroico. De iocis ⁊ seriis li. 6. versu exametro. Lyricox li. 6. in oi genere metrorum. Hec cis versibus li. 4. per odas ⁊ elegias. Cōuiuior̄ li. 2. oratione soluta. Euthyphron seu de pietate ꝓsa li. De morali disciplina li. 8. prosa. De vita Nicholai. v. pon. li. 2. Cōsolatoriū ad Joānē Antoniū marcellum epistolax tā grecarū q̄ latinarū li. 55. Orones. 60. oratione. so.

¶ Cōuersa in latinū. Dion prusaensi captiuitatē illi nō fuisse. li. i. In aristotelis rhetorica ad Alexā. li. i. prosa. In platone. 2 li. Hypocratis li. 2. de flatib⁹ ⁊ corpis passionib⁹. ⁊ ex Plutarcho: Thesei ⁊ galbe ⁊ othonis vitas. Obijt deniq; bononie anno salutis nr̄e. 1481. nonagenarius ⁊ pauper.

Alyxtus. 3. papa natiōe catbelanus ex valētia ciuitate pr̄e Joāne nobilissimo viro nat⁹. Alphonsus borria antea vocatus: Nicholao ponti. oiuz suffragijs iā decrepitus hoc anno pōtifex subrogat⁹ sedit an. 3. ⁊ mē. 3. Vir certe magni cōsilij ⁊ aī decorat⁹ ⁊ virtusq; iuris pacut⁹ doctor: ac Alphōsi regis p̄m⁹ secretari⁹. Qui pōti. suscepto: vt ante deuouerat: bellū i turcos statim indixit: ⁊ ad id ꝑficiēdum p̄ vniuersum christianū orbē p̄dicatores misit: q xp̄ianos in eādē expeditionē animarēt: ⁊ suis opib⁹ eā adiuuarēt. E ḡbus elemosynis. iij. triremes primū edificauit: ⁊ in hostem p̄ patriarchā aquiliēsem ibidē p̄fectū statim misit: q cū illis triennio turcos acriter vexauit: ⁊ magnas clades illis intulit: ⁊ eox multas īsulas cepit. Alphonsus. n. rex ⁊ Ludouicus burgūdionum dux plurimū aiati in eaz expeditionē se ituros ēt spopōderūt: sed suox regnox voluptatibus irretiti tantaz tanq; sanctā rē omisere. Nec iccirco Calyxtus optimus ponti. lr̄is ⁊ nūcijs eos ⁊ reliquos xp̄ianorum p̄ncipes cessabat ad huiusmodi rez pernecessariā adhortari. Cuius rei cā etiā sacerdotibus omnibus celebrantibus mādauit: vt oīonē cōtra paganos quotidie in missa decātarēt: ⁊ vt deus assiduo rogatu flecteret̄. Voluit q̄z idē ponti. vt in meridie sonū cāpanis darēt: sicut in sero ad salutationem virginis Marie mos est dari: vt ea oīone eos adiuuarēt: q cōtra turcos cōtinuo dimicabāt. Ea itaq; de cā trās figurationis dñi nostri Jesu xp̄i officiū ordinauit. Jussitq; cū ijs indulgētijsq; celebrari: qb⁹ solēnitas corporis xp̄i celebrat̄. Et ꝓpterea legatos ad Suncas. armenie ⁊ ꝓsarū regē cū multis muneribus transmisit: pro qbus cū in turcos excitās: cuius ꝓsuasione magnas cisdē clades intulit. Hic. B. vincentiū catelanū cōfessorē suū or. pr̄e. ⁊ B. edmundū anglicū in sanctos rettulit cōfes. Huius p̄cipua laus fuit q̄ elemosynas paupibus frequēter dabat. Virgines q̄z paupes maritis cuz dote collocabat. Nobiles etiā ad inopiā redactos suis impēsis iuuabat: oēsq; ad se veniētes mira benuolētia cōplectebatur: ⁊ eorum pces libenter pro posse exaudiebat. Horiēs deniq. 150. milia nūmorū aureox quos in turcos conquisierat reliqt. Cuius funus in beati Petri basilica tēplo rotundo sepellitur.

¶ Ferdinandus huius nois. 2. Alphon. regis fili⁹ hoc anno p̄e defuncto ex ci⁹ testō in neapolit. regnū eidē succedēs regnauit vsq; i pīs an. 29. Alphō. n. sine legitimo filio ōfucto neapolit. regnū feudatario 1456 6655

ꝛ antiquo iure ad sedē apostolicam devolutū esse censebatur. Quō cum Calyxt⁹ pon. excellētiſ. animi vir armis repetere statuisset morte supuenīte disturbata sunt oīa. At Ferdi. metu liberat⁹: ab eius succeſſore Pio papa regni cōfirmationē reclamātibus gallis accepit. Quo regno in pace adepto: multos hoſtes bello postea ꝓfligauit. Quobrē etiam ab inimicis magnitudine ꝛ rerum bene gestaꝝ gloria laudē nō modicam promerit. Hunc aūt Pius pontifex cū vehementer diligeret: ꝛ regno cōfirmauit: ꝛ regia corona donauit: ac coronauit: atq; eidē annuū censum in parte relaxauit. at Joānes andegauensis renati olim regis filius cū audisset alphonsum fuisse defunctū: arma propere carpens adiuuāte Jacobo piccinino in eum duxit: ꝛ ad sarnū vsq; Ferd. fugauit: quo audito Pius pontifex timens ne si Joan. ꝛ galli regnum id occuparent: victoria elati italie libertatē everterent: cōſeſtim Federicū vrbina: eni copiarum suarū ducē cū Alexā. sforcio in marsos misit: vt Jacobū piccininū a Joāne andegauensiꝫ duce mercede cōductū retardarent: ac Ferdinādi auxilio forent. At ferdinā. pij pontificis auxilio ꝛ armis securis factus. Joannē predictū apulia fugauit. Qua victoria regni principes: qui gallica arma sequebāt perterriti ad ferdinā. accesſere: ꝛ pacē ac veniā ab eo suppliciter expostulauere: quos rex ꝓbenigne in amicitiā ꝛ gratiam suscepit. Alios aūt quosdam aut bello supauit: aut regno eiecit: aut ad sanitatē redegit. pio ponti. postmodū mortuo ferdi. cū Paulo eius successore graues inimicitias suscepit: qꝫ peteret tributuꝫ qō singulis annis ecclesie Ro. pēdebat: sibi ob benemerita aut relaxari: aut diminui debere petebat sed id ab eodē obtinere minime potuit: Indeq; multo maiores simultates ꝛ indignationes cū senatu venēto ob cypri regnū cōcepit. mortuo aūt Jacobo cypri rege cū ferdi. id regnū occupare tentasset: a senatu ꝓhibitus est: eo qꝫ Jacobus rex moriēs senatū venetū posthumi sui tutorē ꝛ defensorē ex testamēto reliquerit: iccirco qꝫ rex ꝓhibitus est: ꝛ vt dicitur res novas in senatū moliri persepe annixus ē. Que res multa mala tum in senatū: tum in ipsum regē excitauit. Ipse. n. rex ea de re a senatu infensus turcū qꝫ maxime (vt aūt) in venetos multimode ꝑcitauit: atq; alia mala moliri conatus est. At veneti omnia circūſpicientes veriti ne quid mali sibi obueniret cū turco pacē cōpoſuerūt: quę res effecit vt turci venetis relictis oēm vim belli in regē cōverterint: atq; ita hydruntū maritimā apulie ciuitatē immunitā inuenientes cū maximo dāno regi ex improuiso abstulerūt. Et nisi Adabume. rex repēte morte sublat⁹ fuisset: nō modo de apulie regno: sed vt ita dixerim: de tota italia actū fuisset. Eo itaq; Adabumeto mortuo difficillimo bello vrbē rex p Alphon. calabrie ducē filiū suū virū marmis strēnuū recepit.

6655 1456 Joānes ferdinādi senioris regis filius ꝛ alphonsij ꝑdicti frater ac lusitanie rex: qui cū Alphonso rege a genuēſibus supatus ꝛ captiuatus fuerat hoc anno Alphonso fratre rege sine legitimis filijs defuncto in Sicilie ꝛ aragonie regnis succedēs regnauit annis. 20. Hūc aūt ꝑncipem ꝓclare ꝛ eximie bonitatis virū fuisse tradūt: ac xp̄iane religionis ꝓpugnatorē: in sup ꝛ humanissimū: clemētissimū: iustissimū: munificētissimū: ac devotissimū: necnō ꝛ animi magnitudine clarissimū. Quippe q cū esset illustri sapiēcia ornatus oīa eius gesta ꝛ cogitatus ad deū se rettulisse ostendit: ꝛ tō ei quoad vixit nulla fuerūt aduersa: sꝫ oīa sibi secūda fuerūt: oīa leta: ꝛ ad votū oīa sibi euenere. Ipsum. n. oēs reges oēsq; ꝑncipes nō modo xp̄ianoꝝ sꝫ ꝛ aliarū nationū summe amarūt: coluerūt: ꝛ ex oi animi sinia venerabant. de isto nāq; plurima ꝛ ppe infinita referebant summe virtutis monumēta: q̄ brevitati studētes omittimus. tā dem vo hic optimus rex defeciēs Alphonsum filiū regni ꝛ virtutis habuit successorem.

6656 1457 Paschalis malipetrus. 68. venetoꝝ dux hoc anno Francisco foscharo admodū sene nondum defuncto eidē subrogatus ducauit an. 4. mē. 6. ꝛ die. 6 homo certe tāto ꝓcipatu dignus imo dignissim⁹: vtpote: q: verus ꝛ iteger ꝛ aptus erat: nil hōs ficti: nil simulati: sꝫ neq; sapiēcia indignus: imo in oi rpe ꝓcipua quadā virtute accōmodat⁹. xp̄ianā. n. religionē mire in modū excolnit: ꝛ obseruauit. Rēq; suaꝫ publi. cōſeruās: sceleſtos oēs quoad potuit aut castigauit: aut vrbe fugauit. Cives insup suos cōcordes sua iustitia fecit: ꝛ in vnā quasi mentē cōmunissimos cōstituit. eisq; cōmēdationib⁹ ꝛ multo maioribus dignissimus existēs: ꝓceps hic tandē defecit: ꝛ magnū sui desiderū apud oēs reliquit: ac suum corpus apud ꝓdicatores sepeliri voluit.

Carolus francoꝝ rex Caroli regis filius: q fuit alterius caroli filij Joannis filij Philippi regis: quē Edoardus angloꝝ rex prelio: vt diximus: sepe fuderat: hoc anno postq̄ anos multos regnū illud tenuisset deficiens in senectute bona Ludouicū filiū habuit successorē. Hunc aūt Carolus regem neq; inter malos: aut bonos francorū reges oīno ponere ꝑsumimus. Mitissimi in pientissimiq; ai vir fuit: sꝫ ingenij ebetis: ꝛ in oibus incōsideratus: qui quū aliq̄ tumultū magis q̄ bellū cōtra henricū angloꝝ regem: ꝛ Joānē burgundioꝝ ducem excitasset: ꝛ multos eoꝝ occidisset: ab eisdē renouata pugna: ꝛ ipse cū vniuerso exercitu suo cū ingenti plaga ꝛ cede fusus fuit. Quo factū est vt rege fuso angli ꝛ burgundiones ꝑ annos multos cū multis ꝓlijs afficientes: multas ei ciuitates ꝛ prouincias ademerit: ac eus vehemēter affligerent. Jd. n. ꝑpter ipsius iniurias ꝛ irritationes atq; ingratitudines passus est. Et misi p subulcam puellā deus miraculose tanq̄ Belborā ꝓpheſſam israelitico populo: ipsoꝝ virib⁹ ꝛ potētie mīb. corduter restituisset: de ei⁹ regno oīno actū fuisset. hi nāq; ꝓpotētissimi reges ꝛ ꝓceps cū omne ferme frācoꝝ regnū occupaſſ: nihil mali ꝓtermiserūt qō frācis ꝛ regi huic iferri potuerūt: vt cos ad maximā formidinē ꝛ inopiā ac calamitatē ꝑducere posset. tādē coꝝ calamitate ꝛ miseria miser⁹ dns nec nō ꝛ ipsoꝝ ꝓcib⁹ inclinatus: regē ac francos ab angloꝝ iniuria hoc mō eripuit. Quedā puella deformis nō lōge ab vrbe regia depascebat porcos: q̄ dū aliq̄n pluuiā diuertēs i q̄dā sacello cāpestri obdormiret:

quedam visio apparuit ei in forma angeli: qui dixit illi: se francoꝝ regi ꝓpitiaturū fore: ꝑcepitqꝫ ei fidu
ciā habere ⁊ ad regē festinare: eiqꝫ dicere deū clemētissime sibi adesse misericordē: ⁊ eius precibus ⁊ populi
sui lachrymis annuere velle: modo consilijs suis obtēperet: hoc illa sibi impossibile esse dicebat: qñ ipsa
vilis ⁊ cōtemptui digna: ac puella imbecillis ad tantarū rerū legationē infirmissima. Ad quā angelus:
fortis ait esto: quia quod tibi defuerit me impleturū pollicetur. Quibus verbis cōfortata ad regē intrepi
da accessit: ⁊ que audierat ⁊ viderat prudētissime retulit: ⁊ signū huius ad sacellū: vbi obdormierat cuꝫ
quibusdā proceribus accessit: ⁊ fodiens in terrā crucem quandā inuenit: ⁊ cū eisdē illam ad regē detulit
que res verbis puelle fidē prestitit. Cōfestim puelle cōsilio exercitu cōgregato partim per rhodanū flu.
partim terrestri itinere ipsa duce in hostem prosilijt. At tamē adhuc rex incredulus vniuersaꝫ exercitus
sui fortitudinē in flumine cōtra hostem collocat. Illa qdē vt victoria nō hominibus: sed soli deo ascribe
ret reiectis fortissimis propugnatoribus imbecillem oīum horum naturā sibi delegit: ⁊ cū illis cōtra ho
stem irrūpens. 4. statim propugnacula obtinuit: ⁊ incessanter in eos insilies ipsos fusos in fugā vertit.
Fama aūt huius facinoris ad principes aquatici exercitus pueniens mox e nauibus armati erumpen
tes in hostibus se infuderūt ⁊ multos interficientes e finibus eiecerūt. Ac sic auspicio ⁊ ductu puelle rex
vniuersum perditissimū regnum suū breui recuperauit. Angli aūt quum puellā demū apprehēdissent
inurbanitate vsi illā igni cōbusserunt: ac sic victoria regi accidit: sm ea que puella ꝓdixerat: ⁊ triūphum
illū dūs illi per mulierē vilē cōcessit: vt ostēderet deus ipse nullā esse humanā potētiā: que ꝓpijs admi
nieulis perpetuo stare possit: si diuino careat ꝓsidio: qꝫobrē iccireo paululū ab ea dūs recedere visus fu
it. Nō sua igit potētia: aut virtute: sed diuina quadā ope ⁊ auxilio suū regnū eo mō recepit: ⁊ quꝫ ab eo
defecerāt cū sua gloria ad sanitatē deo duce paternū ⁊ auitū regnū immortalitatis noie non solū recu
peranit: sed ⁊ admodū amplificauit: ⁊ stabiliuit: ⁊ ornauit. Quibus ita gestis: hic Carolus Nicholao
sancte crucis ordinis cartusiensiū ꝑe dignissimo intercedēte pacē cū Joanne burgūdioꝝ duce: qꝫ cuꝫ
angloꝝ rege sentiebat cōposuit: quē tū baud multopost fraudulēter ꝓ insidias interficere fecit. Qō cer
te parricidiū infinitissima ꝓpe mala excitauit: hic Ludouicū delphinū filiū successorem habuit: a quo
ob ipsius mentis obstinationē quoadvixit multa incōmoda ⁊ ꝓsecutiones pertulit.

¶ Ludouicus itaqꝫ ꝑdicti Caroli regis filius patri hoc anno in regnū succedēs regnauit annis. 26.
Hic quū esset regis ꝓmogenitus: ⁊ delphinatus regionis ꝓnceps: diu a patre suo exulauerat: sꝫ regno
suscepto aduersarijs suis depressis: etiam multos patris benuolos regno depulit. Inde cū libertatem
ecclesie in regno minuere conaretur: multos Ro. ponti. habuit aduersarios. Deinde fratreꝫ Carolum
aquitanie ⁊ normadie ducem veneno subtulit: eo ꝙ populi oēs propter eius dignitatem atqꝫ sapientiā
post patrē regnare volebant ⁊ cupiebant. Qō quū regni proceres ⁊ burgundie dux intellexissent id ex
regis procuratione factitatū fuisse: magnā in eo indignationē susceperunt: ⁊ rursus vetusta odia reno
uarunt. Qui oēs vnanimiter in eū cōspirantes ingentē exercitū vna cū burgundie duce in eum deduxe
runt: ⁊ militibus instructis in exitiū regis prouerūt: Dux aūt burgūdie cū centuꝫ milibus armatoꝝ
in pichardiā aduolans: Ciuitatē regis insignem pichinetū noie primo impetu cepit: ⁊ barbaris oībus
interfectis: alijsqꝫ in seruitutē abductis: ⁊ bonis oībus direptis: ignem apposuit ⁊ vrbem ipsam omni
no exuri ⁊ cōplanari fecit: atqꝫ eo impetu multas alias regis colonias expugnauit: ⁊ bellouachuꝫ vrbē
munitissima obsedit. Quibus malis rex ꝓmotus cōcite omnes regni proceres cōuocat: ⁊ auxiliaria ꝑ si
dia imperat. Proceres vero qō exploratū habebāt regis dolis germanū oībus gratū fuisse interfectuꝫ:
vix duo ex tanta multitudine ei auxilio adesse voluerūt. At rex suoꝝ auxilio destitutus statim parisiuꝫ
cū exercitu cōmigrauit: regiā saltē rutaturus ciuitatē. Burgundioꝝ aūt dux cū exercitu belnacensem ci
uitatem petijt: atqꝫ procex cōsilio in normandiā trāsmigrauit. Ea quippe ꝓuincia Caroli frīs demoꝝ
tui fuerat. vbi antē eo ventū est: ibidem innumera oppida ⁊ rura cōflagrauit: ⁊ euertit. Ad rothomachuꝫ
aūt castris positis: quū aliquādiu vrbē frustra oppugnasset obsidione soluta in pichardiā reuertit. pō
tifex aūt Romanus ad eosdē tumultus sedādos Bisarionē nicenū cardinalē idoneū virū in gallā le
gatū misit: qui cū oi diligētia diu laborasset: vt bella sopirent parū profecit: eo ꝙ innumerabiles cedes ⁊
paricidia ac dāna ⁊ incōmoda interuenissent. Mortuo deniqꝫ burgūdionū duce Carolo: rex cōfestim
vniuersa ablata recepit. Demū anno a natali christiano. 1484. remis deficiens Carolū primogenituꝫ
suū annoꝝ. 15. extantē habuit successorem.

¶ Terremotus ꝓmaximus hoc anno. 9. decēbris vbiqꝫ ⁊ maxīe i neapolitano regno fuit: ex quo mul
ta tēpla: plurimeqꝫ domus cū interitu magno hoīum pecorūqꝫ corruerūt. Et potissimuꝫ in neapoli: ca
puę: caiete: auersę: ceteriqꝫ veteris campanie vrbibus.

¶ Jacobus Joānis cypri regis ex pellice filiꝰ hoc anno post patrē in regno maximo cū labore succe- 1458 6657
dens regnauit interregno supputato an. 12. hūc pater spuriū quū videret regni cupidū eo ꝙ esset forma
egregia ⁊ statura corporis regio dignus honore: ac aī dotibꝰ ⁊ eloquētia lōge ei dispar: q: vt dictū ē: erat
ignauus vir ⁊ aio turpis. Helene vxoris sue suasu eccl'ie tradidit: ⁊ sacris ordinibꝰ cū initiare fecit. pr̄ āt
cū Carlotā nā vnicā filiā ex mrimonio haberet: illā regni sui heredē istituit: ⁊ Ludouico sabaudiensis
ducis filio mrimonio copulauit: matrimonioqꝫ cōtracto statim regina ⁊ rex morte tollunt. Quibꝰ mor
tuis regnū multifarie turbatū est. Ludouicus aūt Carlote spōsus crebris nūcijs vocatꝰ post annū ex
veneti a cypri nauigat: ⁊ magno oiuꝫ applausu ⁊ fauore rex appellat. Jacobus vero nequaq̄ eiꝰ aduētū

expectare ausus: iterim cū ceteris amicis suis numero cētū ad soldanū in Alexandriā nauigauit: eiqz cū lachrymis ⁊ verbis humilib⁹ suā cōquestus est iniuriā: ab eoqz expostulat in regnū paternū collocari. Quibus verbis nō modo soldanū cōmouit: sed etiā oēs: q aderāt dicētes Jacobum indigna pati. Soldanus igit̄ Jacobi p̄cibus cōmotus eidē statim subuenire cōstituit. Erat.n. tūc Jacobus annoꝝ. 22. vnde iussu Soldani allatis regijs ornamētis in cōspectu oium procerū suorū cypriox rex declaratus est: ac per vrbē circūductus p̄cipuis honoribus cumulatus est: eidēqz classem decreuit: que ipsum in cyprū cū multa militū manu veheret. Quo cyprū veniēte Ludouicus nouus rex impetū ei⁹ nō tulit: ⁊ fuga sibi salutē querens in nicoxie castello sese recepit. Jacobus aūt reliqs oibus regni ⁊ insule vrbib⁹ in potestatē receptis obsidere Ludouicū statuit: sed post aliquod tēporis spatiū Carlota in italiā delata: ⁊ Ludouico ex insula pulso vniuersum regnū in pace recepit. Quo adepto etiā famagustam vrbē primariā genuēsibus abstulit: ⁊ regnū vniuersum vsqz ad mortē possedit. Deniqz ad regni sui stabilimentum Catherinā Marci Cornelij veneti filiā a senatu veneto vxorē expostulauit: quā idē senatus in filiā sibi adoptatā libēter matrimonio copulauit: qua ducta Paulo post ipsa pregnāte ex p̄fluuio ventris obijt. Ea ⁊ Posthumo heredib⁹ relictis: quos ex testamēto senatui veneto cōmēdauit: posthumo haud multo post paruulo sublato: id regnū in venetoꝝ manus hereditario iure puenit.

Jus eius nois. 2. papa natione senēsis Eneas siluius poeta antea vocatus: p̄fe Siluio: matre Victoria ex nobili familia picolhominea natus hoc anno. 13. cal. septēbris Calyxto pōti. subrogatus sedit annis. 5. mē. 11. dieb⁹. 26. Breuis qdē ponti. sed ingens ei⁹ gloria fuit. vir siqdem oi laude dignus: eloquētissimus copiosissimusqz: ac fortitudinis ⁊ prudētie singularissimus qui nō ad ociū: nec ad segnitiē: sed ad res agēdas ⁊ qdē maximas vocatus: maiestatē etiā pontifice auge re visus ē: pro qua neqz reges: aut duces: aut populos atqz tyrannos vllos formidauit: imo ⁊ siquos delinquētes vidisset: ⁊ bello ⁊ cēsuris p̄sequebat̄ quoadusqz ad sanitatē redijsset cognouisset: vnde etiā: vt diximus Ludouico francoꝝ regi aduersarius fuit: qp libertatē ecclie in suo regno diminuere conabat̄ Borsio estēsi cōminatus est: qp Sigismūdo ⁊ rebus gallicis cōtra Ferdinādū faueret. Sigismundū austerie ducē qp in cardinalē ad vincula Petri aiaduertisset diris execrationibus p̄secutus est. Adagunti nū insup antistitē male de ecclesia Ro. sentiētem: sede deiecit: ⁊ alterū in ei⁹ loco suffecit. Beneuentanū q̄z archiep̄m cōtra eius voluntatē res nouas molientē: ⁊ beneuentū gallis p̄dere conantē: archiepatu summouit. Multasqz p̄terea cāpanie vrbes in potestatē ecclesie redegit. Nil reg bus: nil populis timore: aut auaritia vnq̄ cōcessit. Ecclesie ⁊ sui inimicos veluti hostes publicos cōstanter ⁊ itrepide p̄secut⁹ est. Amicos aūt humanissime ⁊ officiosissime semp adiuuit: hic p̄mo ponti. sui anno mantue cōuentus pro fide xp̄iana habuit: ⁊ in eo p̄ncipes oēs cōgregauit: vt turcis bellū indicerēt: sed frustra id fuit. Ea quippe de cā inumerabiles viros ex hispania: gallia: ⁊ germania in italiā cōuocauit: quos dū ipse pontifichonā p̄sideret inuenisset magnā coꝝ partē ⁊ maxime germanoꝝ cū benedictione apostolica in patriā remisit: eo qp minus idonei viderent. Hic toto suo pōti. cardinales. 12. veterib⁹ addidit: quoꝝ de numero. 8. italici: Reliq trāsalpini habiti sunt. Urbē.n. Ro. multis exornauit edificijs: ⁊ tybure arce extruxit: ac senis nōnulla ornatissima edificare fecit: vbi etiā ⁊ sepulchrū marmoreū parentū ossibus in templo diui Francisci iussu suo cōditū fuit: qō ⁊ hoc distichon notauit. Siluius hic iaceo cōiux victoria mecū est. Filius hoc clausit marmore papapius: fuit aūt doctissimus ⁊ studiosissimus (vt supra mōstratū ē ac doctoꝝ virox amātissimus: ⁊ hō certe cōtinētissimus vite: ⁊ ocij osid: eqz inimicissimus: statura breui facie senecta: ⁊ sereno canoqz capite: q tandē anno etatis sue. 64. quū anchone esset: vt p̄ turcū cum inumerabilib⁹ populis p̄ficiscerent lenta febre penssus diē clausit extremū: cuius funus Ro. delatus in basilica Petri apud altare sancti Andree sepulchro marmoreo cōditum est: cui tale epithaphiū inscriptū est: Pius hs pōr. maxi. natiōe tuscus: patria senēsis: gente picholhominea sedit an. 6. breuis pontifex ingēs gloria fuit: Cōuentū xp̄ianoꝝ mantue p̄ fide habuit. Oppugnatoribus Ro. sedit ītra atqz extra italiā restitit: Catherinā senensem inter sanctas xp̄i virgines retulit: pragmaticā in gallia abrogauit. Fede. arago. in regnū sicilie ciffretrū restituit: Rē ecclesie auxit. Fodinas inueti tū aluminis apud tolphā instituit: cultor iustitie ⁊ religionis: admirabilis eloquio: vadēs in bellū: qō turcis indixerat anchone decessit. Jbi ⁊ classem parata ⁊ ducē venetoꝝ cū suo senatu militonē xp̄i habuit: Relatus est i vrbe patrū decreto: ⁊ hic cōditus vbi caput Andree aplī ad se ex peloponesso aduectū collocari iusserat.

¶ Ars imprimendi libros bis tēporibus in germania primum inuenta est: quam alij repertā asserūt Cutembergo argentino alij a quodam alio noie Fusto. Qua certe nulla in mundo dignior: nulla laudabilior: aut vtilior: siue diuinior aut sanctior esse potuit. Jn cuius quidem laude quidā ex nostris hos cecinit versus dicens.

O felix nostris memorāda impressio seclis — Inuentore nitet vtraqz lingua tuo.
Desiderat q̄si totum: qō fundis in orbem — Nūc paruo doctus quilibet esse potest.
Omnes te summis igit̄ nūc laudibus ornent — Te duce quādo ars hec mira reperta fuit.

¶ Alumen Rochie qō greci pharno vocant hac etiā tempestate primū a quodam genuense in italia insuetū in volaterano agro inuentū est: quo optimo decocto ⁊ p̄bato: postmodū in italia multis in mōtibus effodi ceptū est. Antea.n. itali nostri vsqz in p̄sis ciusmodi fodinas in vsu nō habebāt: sed ex turcia a negociatoribus alumen vehebatur.

¶ Perinus campofregosius genuensiū dux vir magnanimus atq; audacissimus hoc anno apud genuā vbē suam dissidētibus inter se ciuibus a gallis p nobiliores vbis introductis in conflictu turpiter vulneratus sequēti die vitā finiuit. Quā quidē occidionē quū Paulus eius germanus equanimiter ferre nō posset: haud multo post gallos vrbe eiecit: ⁊ cōplures eoꝝ extra vrbē crudeliter interfecit ⁊ ciuitate obtēta confestim se ducē cōstituit. 1459 6658

¶ Ludouicus bs allobrogū: seu sabaudientiū dux Amedei ducis viri optimi filius: vir gdē multe bonitatis: innocētie ⁊ placabilitatis: ac pietatis princeps: hoc anno apud lugdunū galliaꝝ vrbem a Ludouico genero suo francoꝝ rege vocatus: ibidē postq; vno ⁊ .30. annis regnasset xp̄ianissime mortez obijt relicta post pulcherrima: ⁊ numerosa filioꝝ ac filiarum sobole ex cypri regis filia vxore pulcherrima susceptis: quoꝝ de numero Amedeus eius successor in regno p̄mogenitus fuit. Alter Ludouicus cypri rex postmodū a Jacobo (vt diximus) e regno pulsus: ⁊ Joan. gebenaꝝ comes ⁊ Philipponus ac Jacobus natu minimus viri bello sciētissimi q̄ p̄clara facinora peregerūt. Filie aūt eius fuere francorum regina: ⁊ mediolani ducissa: ⁊ tertia mōtisser. Marchionis vxor atq; alie. 1462 6661

¶ Amedeus itaq; Ludo. predicti filij .3. sabaudiē. dux hoc ipso anno p̄i in regnū succedens regnauit annis ferme .13. vir vtiq; ex bona parentū radice optimus: placabilis. innocēs: piētissimus: iustissimus: ac sanctimonia p̄clarus: q licet comitiali morbo: quē alij caducū vocant: sepius laborarit regnū tñ suum magna cū prudētia: iustitiaq; ac equitate semp gubernauit: cuius iter cetera sue laudis opa hoc p̄cipuum fuit ⁊ memoratu dignū q̄ pauperes xp̄i summa cū pietate cōplexus est: ⁊ eos p̄fusissimis ⁊ largis elemosinis etiā q̄ñq; p̄prijs manibus fouerit. Atq; eos suos cōmilitones strēnuos: ⁊ regni sui defensores fortissimos esse dicebat. hic Ysabellā Ludo. francoꝝ regis germanā duxit vxorē: ex qua Philibertum ⁊ Carolū filios eius successores suscepit: q; post ipsius mortē: quū Philibertus natu maior in adolescentia successisset statim q̄si e vinis sublatus est: ⁊ post eū Carolus parvulus succedēs adhuc in adolescētia regnat: vna etiā femina tñ genuit. Tandē hic diuus Amedeus verus dei amator ⁊ cultor cū vercellas deuenisset ibidē adhuc inuenis multa cū virtute ⁊ laude defunct⁹: atq; sepultus est: vbi etiā ⁊ sarcina carn⁹ exutus beatitudinis sue famā signaq; plurima in terris reliqt. Eoq; mortuo Ysabella propter puerorū teneritudinē per aliquot annos regnū cū omni laude administrauit.

¶ Christophorus maurus seragesimusnonus venetoꝝ dux ⁊ ipse hoc ipso anno in demortui Paseolis loco oium cōsensu dux suffectus ducauit annis .9. mensibus .6. ⁊ diebus .4. vir singularis clemētie ⁊ humanitatis: multarūq; rerū experiētia doctus. Cuius quū 2⁹ sui magistratus anno ingēs bellū cōtra turcos a pōtifice Ro. cōflatū esset: ⁊ ipse vna cū Pio pontifice maximo ac alijs p̄cipibus in eiusdem expeditione personaliter ire spopondit. Verū dum classis in ancbonitano portu preparata esset: ponti fex ibidē vita excedēs: res tam sancta frustrata est. Attamen p̄fes cardinales oēs hunc tanq; vero christicole vniuersalē classem: ac pecuniā oēm: que erat numero .45. miliū ducatorū cōmisere: bis cōditionibus: vt ipse nauigijs bello nauali vteretur: ⁊ pecuniā stipendij noie ad Matthiam vngarorum regem mitteret: quod ⁊ fideliter factum est: hic cū monasteriuz in venera vrbe sancti Job ordinis minoꝝ multa impēsa edificasset: ibidē moriens sepelliri se fecit.

¶ Agislaus Federici cesaris ex fīe nepos vngarie ⁊ bohemie rex: hoc āno Magdalenā francorū regis filiā accepit vxorē: q̄ suscepta cōfestim ante celebrationē nuptiaꝝ cū esset annoꝝ etatis .12. apud pragam ciuitatē veneno sublatus est: adolescēs sane virtute ⁊ prudētia incomparabilis.

¶ Matthias Vaiouade filiꝰ Agislao p̄dicto rege sine liberis extincto vngarie regnū gbusdā cōsentientibus p̄ceribus occupat: ⁊ vsq; in p̄ns. .13. annis regnat. Mortuo itaq; Agislao rege p̄dicto sine herede: cū id regnū sibi cōpetere cesar affirmaret: multe lites ⁊ bella inter Federicū ⁊ hunc Matthiā subortę sunt: Sz Matthia tandē p̄ualente regnū omne ei cessit: potitusq; regno: cū etiā bohemie regnū in vngarie rege iure antiquo deuolui deberet: Matthias ꝺ Casymirū nouū bohemie regē hereticū ⁊ romane ecclesie rebellē bellū postea suscepit. Ipse aūt Casymirꝰ rex etiā supioribus annis ob hereticā p̄uitatē ab Agislao rege ⁊ Federico cesare regno pulsus in Sarmatas quos pollones dicimus confugerat. Sed mortuo nup Agislao id regnū denuo cōtra p̄tificis Ro. voluntatē armis repetere cepit: verū cognita sui erroris culpa: oratē etiā Federico cesare in id regnū rursus cōfirmatus est. Fuerat n. Casymirus rex Vladislai regis a turcis cū Juliano cardinale interfecto frater ⁊ Sbiginei regis p̄ius Lycuanie p̄incie ducis filius: Ipse autē Sbigineus dux cū esset idolatra anno dñi .1410. ea lege in id bohemie regnū a p̄ceribus accersitus fuerat: vt xp̄m coleret ⁊ idolis abrenūciaret. Venit igit Sbigineus in regnū: ⁊ in Carchonia illius regni metropoli: ⁊ baptismum ⁊ dyadema regni simul ⁊ semel accepit: quo suscepto statim p̄uiā p̄uinciā magnis bellis inuolvit: ⁊ illā sibi tributariā fecit: Ipse autē duos genuit filios: Vladislaū ⁊ Casymirū p̄dictū. Vladislao aūt a turcis in pugna interfecto: Casymirus q̄ nūc vna cū filio regnat: ex Lycuania p̄uincia veniēs regnū magis auaricia q̄ fidei xp̄iane zelo pellectus accepit: ⁊ regnū omne iaz q̄dā hereſi maculatū etiā sua infidelitate oio infecit. Illū autē Matthias rex eamobrē mꝝis attriuit vexationibus. Ad Matthiā itaq; redīes virū xp̄ianissimū: ⁊ xp̄iane religionis cōtra turcos defensorē ⁊ propugnatorē acerrimū: cuius virtute vniuersa certe xp̄iana respu. tuz maxime idigebat: cū nonmō panoniā sed ⁊ germaniā atq; italiā fere oēm a turcoruz impetu fuerit turatus. Nā multis vicibus ingenti p̄lio turcis supatis: etiā Bossinam ab ipsis occupatā pro maiori par 1463 6662

te recuperauit:z ſuo regno adiecit:hancobrẽ ſenatus venetus ex tũc octoaginta milia nũmũ aureorum ſingulis annis eidẽ ſub titulo auxiliarij ſtipẽdij exoluere ſpopondit:vt cũ turcis aſſiduo bello cõtendere poſſet:qbus ſtipẽdijs Matthias diu turcoꝝ regnũ quagatus:oĩa icẽdijs:ẽpopulatiõibꝰ: cedibuſqꝫ inuolvit:Sꝫ z arcẽ munitiſſimã:quã turci e regione thaurini erexerãt:quã nũc Belgradũ dicimus etiã cepit:z ibidẽ quindecim milibus turcis cẽſis:caſtellũ ſunditus euertit:Eã ob victoriã partã ceſar federi cus ipſũꝫ bohemie regẽ declarauit:q̃ facto cõfeſtim in bohemiã penetrãs pragã ciuitatem oppreſſit:q̃ propter Uladiſlaus Caſymiri regis filiꝰ cũ ſeptuaginta z eo amplius ſarmatoꝝ milibus in bohemiã venit z Matthiã ita afflixit:vt regnũ id relinquere coegerit:Sꝫ z cũ bella Caſymirus multiplicaſſet: tandẽ cũ relicto bohemie regno etiã in budã regni ſui metropolim obſedit z multas regni ſui vrbes eidẽ ademit:tandẽ anno dñi.1462.intercedẽtibus (vt aiunt) venetis pax hoc mõ inter eos cõpoſita eſt:vt ois panonia z vngaria Matthie relinqueret:z bohemie regnũ Uladiſlao Caſymiri filio remaneret: qbuſdã caſtellis exceptis:qbus Matthias antea impauerat:hic pſtãtiſſimus z inuictiſſimus rex paterno more militaris glorie appetẽtiſſimus exiſtẽs:z bello fortunatus:cũ quottidie aduerſus turcos tũ pro cõſeruatiõe regni ſui:tũ etiã ob amorẽ reipu.xpiane defenſande multa bella gereret:videretqꝫ Federicũ ceſarẽ ſibi aduerſari:anno ſupiori cũ turco pace cõfecta cõtra Federi.ipſum arma vertit:z multa ei dãna intulit:ac plurima oppida z Uiẽnam vrbẽ ſibi ademit:atqꝫ illũ in finibus impij timore conciſſum cũ innumerabilibus theſauris fugere cõpulit:eſt.n.hic Matthias:vt ſertur:vnicũ xpiane religionis z vtilis ois decus:quẽ vt deus magis ac magis feliciter indeſinẽter rogare tenemur: Huic Ferdinandus neapolitanus rex nõ mõ ꝓpter regni amplitudinẽ:ſed ꝓpter viri excellentiã atqꝫ bonitatem filiam ſuã matrimonio copulauit.

¶ Genua ciuitas maritima hoc eodẽ anno procurãtibus vrbis nobilioribus z Ludouico francoꝝ rege annuẽte in manibꝰ ducis mediolani iã ſecũda vice deuenit:z.17.annis poſſedit. Eo.n.federe rex hãc vrbẽ Franciſco duci cõceſſit:vt cũ opus eſſet præſidia ei ſubminiſtraret.

6665 1464 ¶ Stephanus vltimus xpianoꝝ Boſſine rex:a mahumeto turcoꝝ ꝓncipe hoc anno cũ vniuerſo regno ſupatus z captus ab ipſo crudeliſſimo z funeſtiſſimo cane vna cũ nobili patruo ſuo admodũ ſene obtrũcatur:Quibꝰ interfectis:cõfeſtim potẽtiores regni viros cepit:z in vincula cõiecit:Deinde reliquum vulgus in ſeruitutẽ abduxit. Uaſtato q̃ꝫ ac direpto vniuerſo regno:etiã in feminis nullã modeſtiã ſeruari voluit. Regina autẽ effugiẽs Romã ad pontificẽ Paulũ cõfugit:a quo benigniſſime excepta eidem quoadiuxit:decẽter ſubueniri fecit.

¶ Thomas Porphyrij paleologi filius:Achaie grecie deſpotus:his tẽporibus e turcoꝝ manibꝰ delapſus Romã veniẽs:caput Andree apoſtoli ex peloponẽſo ſecũ reuerẽter tranſtulit z Pio põtifici maximo dono obtulit:qõ qdẽ põtifex:ſummo cũ honore z deuotione excipiẽs:in eiꝰ honore ſacellũ in beati Petri tẽplo extrui fecit:z illud magnis munerib9 decorauit:vbi z corpus ſuũ pontifex ſepelliri fecit.

Paulus ſecũdus papa prĩa venetus:patre Nicholao matre Polixena natus:Petrus barbarus antea vocatus: Eugenij põtificis ex ſorore nepos:hoc ipſo anno pdie calẽdas ſeptẽbris ex cardinale ſancti Marci:põtifex Pio ſufficet9 ſedit annis ſex menſibus decez magni certe aĩ magneqꝫ prudẽtie vir:corpus hũs magnũ z vaſtũ:ac maieſtate põtificia dignũ:qui põtificatu adepto mox eiꝰ maieſtatẽ tũ auctoritate:tũ etiã armis augere conat9 eſt. Nã z duo bella toto ſuo pontificatu in italia ſuſcepit:q̃ nulla re prius repetita bello:ſed inſidijs primo inchoata:poſtea deſeruit. Tholpham.n.veterẽ obſidẽs z oppugnãs ſupueniẽtibus regijs copijs que cum vrſinis militabãt:cum adhuc ſexaginta milibꝰ paſſuum abeſſent repẽte obſidionẽ ſolvit:z locũ deſeruit. Eo etiã mõ Robertũ Sigiſmundi filiũ malateſtã aggreſſus eſt:q cũ arriminũ aliq̃diu oppugnaſſet z aliq̃ ſuburbia tormentis laceraſſet:ab regio z florẽtino exercitu fuſus atqꝫ fugatus obſidionẽ ſolvere coactus eſt: hic etiã vbi põtificatũ iniit:oẽs ſtatim abbreuiatores q̃s prius pdeceſſor ſuus inſtituerat exautorauit:z canonicos regulares e ſancto Joãne laterano a Caliſto põti.pulſos reſtituit:multa deide edificia z qdẽ pclariſſima apud ſanctũ Marcũ z in vaticano extruxit:q̃ ipſi9 magnificẽtie dignitatẽ pſe ferũt. Fuit tñ hic iuſtus pontifex z pauperũ pſertim cardinaliũ:cpoꝝ ꝓncipũ:z nobiliũ viroꝝ amatoꝝ:quos vna cũ virginibꝰ vidnis z egrotis ꝓprijs pecunijs frequẽter iuuabat:eiuſqꝫ pcipua cura fuit: vt oĩa ad victũ neceſſaria vbi nõ deeſſent:Sꝫ in hoc reprehẽſibilis fuit q̃ in colligẽdis pecunijs nimiũ diligẽs fuit. Tandẽ vero. x.cardinalibꝰ creatis:quoꝝ de numero Frãciſcus ſavonẽſis eiꝰ ſucceſſor extitit:cũ annos plurimos vi uere ſibi pſuaſiſſet:anno ſalutis nr̃e.1471.v.cal.aug.ſa hora noctis:cũ eo die letus cõſiſtoriũ habuiſſet z iucũdiſſime cenaſſet apoplexia correptus vitã cũ morte mutauit:cuius corpus in baſilica beati Petri mane ſepulture traditũ eſt:z tũc vacauit ſedes dies.9.

6664 1465 ¶ Jacobꝰ cognomẽto piceninus Nicholai picenini filius vir ſtrẽnuus z pugnãdi ſciẽtia ſciẽtiſſimus atqꝫ acerrimus bellator:cuiꝰ ingenũ atqꝫ potẽtiã Ferdinãdus rex tũ maxime verebaꝝ:hoc ãno a Frãſſor.mediolanẽſiũ duce z ſocero ſuo ex Sulmone marſoꝝ oppido ſuo in lũbardiã vocatꝰ cũ maximo gaudio mediolani excipiꝫ:vbi paululũ tpis in oĩ feſtoꝝ genere cõmoratus paulopoſt ad ipſum Ferdinandum regẽ ſub iureiurãdo a ſocero mittiꝫ:vt.ſ.quotiẽs ipſi ſocero ſuo libuiſſet:incolumez illũ redderе teneretꝫ:qui ſuaſione ſoceri neapolim vadẽs nõ diu poſt a Ferdinãdo rege vna cũ filio capiꝫ z in carcere mꝛe truditur:ac paulopoſt vita ꝑnatur:Sꝫ ſint qui dicant ipſum adhuc viuere qõ minime credendũ

est: ipse.n. Jaco. vir inclytus quo aduixit: ad pacē z ad bellū gerendū ingenti semper polluit dignitate.
¶ Galeacius Maria vicecomes.5. mediolanēsiū dux hoc anno mense martio: patre eius Frācisco Sfortie duce defuncto: absens dux declaratus z appellatus regnauit annis.9. z men.x. vir certe pmpti-ssimi ingenij z excelso ac magno aio pceps: ꝫ vita aligbus in rebus: Joāni duci auunculo suo simili-or q̄ pri Francisco: aut matri Blance que mulier prudētissima z religiosissima ex mente oīum populorū moztuo Francisco imperiū vna cū filio isto regere z administrare debuerat: Sed Galeatius iste tanq̄ Cōstantinus.7. grecox impator nō diu tulit sanctū matris imperiū. Blancā. n. hic: sicut z ille Hirenez post bm annū vt solus imparet ab administratione eiecit. Patre autē ipsa viuente: z secū regnāte mo deratus satis videbaī: Sed illa defuncta in multis se insecit flagitij: vtpote auaritia libidine: z supbia ppter que maximū in se: ciuiū suox cōcitauit odiū z indignationē. Jd tñ bonū de illo ferebatur: q̄ ꝫ ni miū in colligēdis pecunijs diligēs habereī: attamen nunq̄ ab iustitia nec p se nec per suos declinasse vi sus est: imo z cū expauesceret diuinū iudiciū largissimas elemosynas sepissime erogabat: z cū aliq̄ pre mereī tribulatiōe se peccatorē maximū cōfitebaī: z ozonib⁹ seruox dei se supplex humilisq̄ cōmēdatuz faciebat: z iuxta Danielis pphetie cōsiliū peccata sua elemosynis redimebat: q̄ qdē res bois fidei ma ximū iudiciū fuit. Aliud q̄z memoriale dignū ꝑse ferebat: q̄ sicut in ostētatione rerū tpaliū pfusissim⁹ babebaī: sic z in celebratione diuinox officiox plurimos z qdē supremos cantores maximo sumptu z ipensa habere nitebaī. Ipse q̄z cū multa edificia memoratu digna in vrbe Mediolano extruxisset: hoc vnū precipuū fuit q̄ vrbē ppulchre lapidib⁹ sectis vbiq̄z sternere fecit: Hic cū paternū erariū pecunijs exhaustū oīo reperisset tātas postea cōflauit diuitias: quātas vnq̄ pdecessox suox antea fecerit. Dex cū immoderata mulierum libidine supra moduz vtereī: z post habita sue maiestatis honestate: mltas virgines stupraret: z matronas ipudice violaret: cōiuratione in eū a domesticis suis facta: tādē in festo sancti Stephani protomartyris: z in ecclesia ipsi martyri dicata: vniuerso astāte populo: z oībus auli ctis post se duob⁹ filijs: z filia natu minimis ex Bona sabaudiana vxore susceptis. 1466 6665

¶ Carolus manfredus fauētie vrbis dñs: z ecclesie Ro. ibidē vicarius: hoc anno mēse martio patre suo Austorgio viro pstātissimo defuncto: tanq̄ natu maior eidē succesīt: z q̄ttuordecim ferme annis re gnauit: vir vtiq̄ bonus z phumanus: ac liberalis: sed iprudētia quadā maculatus: vt rerū exitus pba re videtur: Ipse.n. duos fres habebat: vz Federicū vrbis cōm z Balleotum virtute z aio ac armis insi gnē: quē cū pmū pncipatū vrbis suscepisset: ipsum pncipatū ambientē z sibi infestum vrbe depulit: z re gnū de cetero Federici frīs cōi cōsilio per oīa gubernauit: Que res sibi in ruinā maximā tandē cessit: Nā idē frater cōs cū ciuibus z vulgo necessaria ad victū oīno subtraberet: z charitatē frumentariam introduceret: p maximū odiū plebis in Carolū cōcitauit: Et tandē quū ex infirmitate maxima in lecto obtineret: arbitrātes cives illū esse moztuū: Balcottū ciuitati gratū virū armis exercitatū: z magnani mum ex Rauena accersiuerūt: z Carolo abrogato ac in castrū fugato: z in regnū cōstituerūt. Ipse au tem Carolus vna cū vxore ex varaneox camerini illustriū dominox familia suscepta cū diuitijs suis pacifice vrbē deferens: Neapolim ad Ferdinandū accessit: z demū arriminū reuersus vitā finiuit: hic inter bonos optimosq̄z regulos certe cōputandus erat: quippe qui nulla iniquitatis labe inquinat⁹ fu it: sed diuinox mandatox obseruator: ac iustitie: equitatisq̄ amator extitit: Et vrbē sauentiam sua pru dentia: suaq̄ liberali impēsa denuo redificauit z illustrē fecit: Nā primis illam amplificauit: z nouis muris altissimisq̄ fossis cū aggeribus fortissimis cinxit: palaciū dñi sui nō solū pulchrū: ꝫ z supbissi mū atq̄ clarissimū a solo ēsi construxit: atq̄ alia multa beneficia vrbi tā grate proposse contulit. 1467 6666

¶ Sigismūdus malatesta Pandulphi malateste filius cū .30. z eo amplius annis in arrimino vrbe regnasset: hoc anno octauo calē. decēbris in vrbe sua grādeuus vitā finiuit: Huius viri in armis clarissi mi gesta varia referuntur: qdā vt Porcellius romanus poeta suauis atq̄ diserus miris cū effert pco nijs: Nā de eius diuinis virtutibus duodecim versu epistolas edidit: que tanta pre se laudē atq̄ gloriā de eo ferūt vt vnicus sue tēpestatis fuerit pceps indicādus. Ac cōtra Pius papa secūdus fide dignus dicit illū spuriū oībus vitijs inquinatū: z nulla prorsus virtute redēptum: z suā etatē omni flagitiozum genere fedasse: ac vniuersum orbē terrarū turpissima sui nois fama replesse: insidū proditorē paricidaz vxoricidā: homicidā: libidinosum: flagitiosissimū: Machinationū oium structorē cū vocans: Eo q̄ cū ab Alphonso rege vt cōtra florētinos bellū duceret magnū auri pōdus accepisset: z statim pdito z de cepto rege ad florētinos susceptis alijs stipēdijs defecisse: z regis conatus magna ex parte cōtra floreti nos pfregisse: pro qua re Ferdinādus Alphonsi fili⁹ z successor illū adeo vrgere cepit: vt nisi pōtifex ei affuisset: de eo oīno actū esset: Sed cū pontifex eius rogatu cum cū rege cōposuisset z quecunq̄z ablata ei reddere fecisset: his cōditionibus sub iureiurādo q̄ eius decreta obseruaret: haud multopost oia pa cta z pmissa pfregit z multa ingratitudinis signa z qdē dedecorosa in pontificē ipsum ac populū suum ostēdit. Et ppterea pōtifex indignatione cōmotus illū diris execrationib⁹ z armis multipliciter afflixit hic tres successiue suscepit vxores: pmā crimignole comitis filiam: a qua dote maxima accepta moztuo patre repudiauit. Secundā Nicholai estensis Marchionis filiā noie Geneurā: optimā mulierē: quaz z paulopost veneno sustulit. Tertiam autem Francisci Sforcie filiam modestissimā: quā etiam sine vl.

la culpa tandē ipsemet strāgulauit:nulla ab eisdē susceptā prole:Hinc itaqz virū t si infinitissimis sceleribus inquinatissimū fuisse scribat Pius pontifex in rebus tū bellicis strēnuū t in disciplinis doctuz t doctorum virorum amantissimū fuisse:ac in omnibus gerendis liberalissimum t splendissimum deprehendimus.

6667 1468 ¶ Robertus autē malatesta p̄dicti Sigismundi filius:hoc anno ipso patre defuncto:t ipse spurius in arrimineñ p̄cipatu succedens regnauit an.iz.t mēsibus.x.vir in malo p̄ri dissimilis:in bono aūt plimis:militari.s.scientia clarissimus:t liberalibus disciplinis nō mediocriter eruditus quē certe ob corpis t animi dotes cū quouis optimo regulo cōparare possumus:qui gra:magnanimitate: liberalitate t ceteris virtutibus oium etiā aduersarioz:t maxime venetoz benivolentiā sibi cōparauit:pro qbus infinita mortis picula subijt:in qbus etiā t tandē defecit:Hic itaqz p̄cipatu susceptō:vt a se pontificalibus copijs defendere posset euestigio cū Baleatio mediolanēsiū duce t florētinis se cōiunxit:t auxiliarib⁹ auxilijs copijs ab eisdē susceptis in exercitibus pōtificis (q iam suburbana vrbis sue occupauerāt) irruit:t oēs maximo ipetu fudit:atqz e finibus suis fugauit:ac oppida oia que Pius pōti.ex arrimineñ agro p̄ri abstulerat:mox cū ingēti gloria recupauit:ea p̄propter Paulus pōti.statim ab isto Roberto pacē etiā turpi cōditione oblatā nō renuit.cognita postmodū eius in re militari p̄stantia ac diuulgata: senatus venetus (Bartolomeo coleono imperatore defuncto) eū in locū suū sibi subrogauit:t ingentia facinora:tum maxime in bello ferrariēse:t cum Alphonso calabroz duce fortissimo edidit:nā illū in acerrimo prelio nō longe Roma cōmisso adeo supauit t p̄fligauit vt nisi Alphonsus fuga sibi saluti solus expetisset:t ipse cū innumerabilibus cōmilitonibus suis in vrbe sub triūpho ignominiose p̄ductus fuisset:eo aūt in cōflictu t pugna acerrima Robertus hic rantū algorē p̄tulit:vt veniēs Romā maximā ifirmitatē ex p̄fluuio ventris cōceperit ex qua t paulopost xp̄ianissime ac religiosissime vitā finiuit:quo mortuo Sixtus pōti.nō sine lachrymis eius corpus arriminū suis expensis deferri:t in sepulchro maioruz sepeliri fecit:hic cū nullū ex Elysabetta vxore vbim ducis filia brēt filiū:Pādulphū ex pellice natū ex testamento sub vxoris tutella dimisit heredem.

¶ Leodiū Lotharingie galliaz clarissima t potentissima ciuitas:hoc ipso anno a Carolo burgundiozū duce:Ludouico francoz rege p mittēte capit:t ingenti edita cede statim succedit:diripitur:t prorsus cōplanat:Superioribus enim annis inter leodienses t burgundionū ducem maxime cōtentiones agebant:qs cū leodiēsis eos extinguere tentasset:a cōciuibus suis vrbe pulsus fuit q ad Romanū ponti.iniriā deferens:leodiēses a pōtifice interdicto notati sunt Pōtifex autē postmodū cognita leodiensiū ciuium t ducis grauissima cōtentione eos ad cōcordiā oīno reuocare cupiēs:Tricaricēsem epz legatū eo misit:q vt eos ad sanitatē reduceret:interdictū sustulit:t eos in pristinū statū restituit:veruz dū legatus rē hanc accurate ageret:eāqz ad solū ponti.Ro.ptinere rōnibus t cōsuetudinibus ostēderet:t leodiēsibus t ipse tumultuarie cū coz epō capit t rursus in carcerē truditur:q̄ obrez indignatus dux statim cū francoz rege pace cōfecta ingēti exercitu coacto in leodienses hostili ato irruit:t acerrimo prelio t impetu vrbē expugnauit:captāqz tandē eos e carceribus mox liberauit:ac oīno ipsam euertit.In eā qdē captiuitatē ferūt ducē nulli etati aut dignitati:aut sexui pepercisse:sed oēs exterminasse:vrbe itaqz vsqz ad calculū euersa t cōplanata in medio vrbis foro colūnam marmoreā erigere fecit vbi cām ipsius euersionis cōscripsit.

¶ Leodiū Lotharingie galliarum ciuitas.

6668 1469 ¶ Edouardus angloz rex Philippi burgundiouū ducis gener:hoc anno dolo procerū suoruz regno deiect:t Henricus olim eodē regno pulsus cōsilio t auxilio Ludouici francoz regis restituit:qui in regno restitutus cōfestim vna cū Ludouico francoz rege aduersus Philippū ducē t eius filiū Carolū bellū suscepit:Quāobrē indignatus Carolus ducis filius cōfestim numerosissimū exercitū:vz ducentorū miliū peditū:t equitū.18.miliū cōgregans in angliā ad Edouardū regē pulsuz trāsmisit:vt t ipse eo rū auxilio regnū p̄ditū cōtra Henricū recuperet.Cenietes autē Caroli copie in Angliā Calysiū t alias plurimas ciuitates expugnauere:t de hostib⁹ multas occidiones edidere:ac Edouardū pulsum in regno reposuere.Carolus vero dux dū hec agerent:Ludouici regis inimicitiā veritus alia centū milia pugnatorum in picardiam misit:vbi t dāna t incōmoda multa regi intulit.Edouardus autē tandē ab Anglicis nobilioribus in regnū reuocatus:Henricū hostem captū t multos p̄cipes extinxit:Quibus gestis:mox inter reges t duces t p̄cipes ac omnes pax cū oium laude firmata est.Cōfirmatoqz in regnum Edouardo dux ipse Carolus regis sororius a tributo qō regi angloz singulis annis pendere solebat:liberatus est.

¶ Calcidē pugnacissimā Euboie insule ciuitatē:quā Nicropontū nūc dicimus:hoc anno quartodecimo cal.iunij: Mabumetus othomanus turcoꝝ imperator:ꝑditione cuiusdā Thome liburni cū magno xp̄ianoꝝ ⁊ maxime venetoꝝ damno cepit:⁊ de ea triūphauit:vbi ꝓh dolor oēs puberes italicos ibidē inuētos acutis palis trāsfigi fecit:⁊ grecanā gentem sub hasta vendere ꝯcepit. Miserat.n. Mabumetus ipse impator ꝑmo Bassam suū nomine Omarū cum exercitu magno ad expugnandū ciuitatem:sed post longam ipsius oppugnationē cū nullo modo obtinere posset:nouissime ipsemet ꝑsonaliter ex constātinopoli cū alio copiosissimo exercitu venit:qui visa difficultate omnino vrbez obtinere decreuit:Quamobrē euestigio oēs ꝓncipes suos ad se cōuocauit:⁊ oratione ꝑpulchrā ad oēs habuit:ac ꝑmia ꝑmaxima ꝑmis occupatoribus cōpromisit:qui diē inter se diuidētes ais accincti: duobꝰ continuis diebus pariter ⁊ noctibus cū ingēti fragore ⁊ clamore oppugnationē cōtinuarunt: Et lz a christicolis ⁊ bombardis:alijsqz oīum generꝝ missilibꝰ repellerentᵉ ⁊ dilaniarētur:ac in frustra cederētur:tanta tñ cū alacritate ob ꝓncipis sui penitentiā:alter alteri succedebat:vt nemo eorum etiā pedē referre compertus sit:ꝙꝙ frequētissimi interirēt. Bis.n.in muroꝝ cacuminibus eos euolasse dicit:bisqz ꝓcipitatos:tandē nr̄i longa oppugnatione defessi vbi rē ꝑditā viderūt in vrbis forum omnes cōueniunt:⁊ ibidem morituri vsqz ad mortem certāt: Urbis autem pretor Paulus Erizzo cū multis in arcē ꝑfugit ⁊ reliquos incertamine dimisit. Capta deniqz vrbe:vt diximus: Mabumetus alios palis suffixit:alios obtruncauit: alios discerpsit:alios saxis allisit:⁊ multos ꝑ mediū scindit:qua gdem cede miseranda oēs vrbis vias cruore respersit ⁊ fedauit:Qui autē in arce cōfugerant:vitā paciscentes:arcē sine oppugnatione tradiderūt:at fidefragus Mabumetꝰ arce potitus oēs ad vnū trucidari fecit. Tradunt.n.ea in strage multas mulieres armatas interfectas fuisse inuentas.

¶ Mulier quedā hoc anno Brixie canē:⁊ alia Papie catū peperisse dicūt: Eodē quoqz anno me in Brixiana ciuitate existēte:⁊ videte qntadecima die Augusti hora vigesimasecūda terremotus in eadez vrbe adeo magnus fuit:vt ciues ediū ⁊ meniū ruinam extimuerint:quo qdē anno grādines multas:⁊ multis qdē in locis:structionū ouis grossiores cecidere.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Jacobus çenus patricius venetus: ecclesie paranine epūs:vir in rebꝰ gerēdis clarissimus:⁊ in oībꝰ scripturis tā humanis ꝙ diuinis disertissimus ⁊ doctus:his tpibꝰ ad agitandū ingeniū: De vitis oīz pontificū Romanoꝝ librū eleganti sermone cōscripsit. Ferunᵗ ⁊ eius in diuinis scripturis quedā opuscula eruditione plena:Obijt aūt anno a natali xp̄i.1476.

¶ Dominicus de dominicis p̄ria venetus:primū torcellanus:⁊ postea Brixianus epūs ⁊ dignissimus Referendarius apostolicus nō modo iuriū pontificij ⁊ ciuilis:sicut episcopoꝝ professionē decet:eductꝰ sed etiā theologie:philosophie:dialetice:⁊ astronomie:ac eloquētie egregie decoratus: per hoc tempus predicando:monēdo:hortādo ⁊ disputādo:⁊ pontificale officium exercendo:nō solū apud ecclesiā suaz sed ⁊ apud plurimos pontifices Romanos ⁊ coꝝ curiam oēm magno in precio fuit:⁊ libros multos ⁊ tractatus ac sermones eruditos cōposuit. Quasobrez pius pōtifex illū vrbis vicariū sibi cōstituit:⁊ legatū ob singularē eius eloquentiā in germaniā ⁊ panoniā pro pace cōponēda ad Matthiā vngarie regem ⁊ Ludouicum bauarie ducem ac Federicum cesarē misit:quos oēs sua prudentia ad pacem ⁊ ad concordiam mirifice reduxit:⁊ magnam gloriam ab omnibus reportauit. Sixtus randē pontifex quartus viri solertia confisus illum etiam ad senatum venetum legatum misit:⁊ ibidem legationem egregie perfecit. Brixiamqz reuersus episcopalem domū maxima impensa edificauit:Qua perfect:anno etatis sue sexagesimo decimotertio calendas martias anni.1478.hora fati sui predicta religiosissime migrauit ad Christum.

¶ Ludouicū donato patriciū similiter venetū ⁊ bergomatē epm:virū vtiqz genere:pietate:religione: clemētia:mānsuetudine ⁊ doctrina insignē:bisdē tpibus floruisse cōstat:cū sententiaꝝ lib. doctrina ⁊ eloquentia egregiū ad imitationē Petri lumbardi Paulo ponti. Romano dederit:in quo qdem ingenij ⁊ litterature sue magnitudinē prestetit. Ferunᵗ ⁊ eius sparsim oratones elegātissime tpibus accōmodate quas in cardinalū cetu sepissime portauit. Tandē vir optimus supiori āno qui fuit.1484. a natali xp̄i die obiit:magno apud bergomates nr̄os sui desiderio relicto. Sepultus autē fuit in ecclesia sua beato Vincentio martiri dicata in medio basilice sepulchro nouo.

¶ Nicholaus Perotus saxoferratēsis ⁊ Sipōtinus epūs:egregius theologus ac rhetor disertissimus ad hāc etatē etiā pueniens nōnulla in diuinis laude digna cōposuit:Sed ⁊ ad puerorum eruditionē cōmodo de libellū edidit ꝑpulchrū:in quo nō mō eos qui circa ꝑma erudimēta:sed ad altiora tendentes grāmatice ⁊ rhetorice log docet cōmētarios ēt in multis auctorib⁹ ⁊ diuinis codicib⁹ cōposuit:ac quedā e greco in latinū trāstulit:atqz de metroꝝ generibus optime tractauit.

¶ Robertus de Litio ordinis minoꝝ professor:⁊ aquile Marsoꝝ seu aprucij vrbis dignissimus epūs in doctrinis sacris doctissimus vir:⁊ notitie oīz ecclesiasticoꝝ dogmatū sufficiēter instructꝰ:⁊ (vt absqz inuidia loquar) oīz ꝑdicatoꝝ q sunt aut vnq̄ fuerūt magister ⁊ doctor hisdē tpibꝰ ob eius clarissimaz ⁊ admirādā ꝑdicationis grāz ab oībꝰ italis multo in ꝑcio habitꝰ ē:q tñ in scripturaꝝ studio laborauit ⁊ scripsit vt vbiqz Roberti ꝑdicationes ⁊ exēplaria nūcupentᵉ.plurimos.n.ad istructionē fidelium tractatus ⁊ sermones edidit:q ab oībꝰ ꝑsertim declamatoribꝰ studiosissime leguntᵉ. Adhuc supstes habetur.

¶ Bartolomeus cognomẽto Platina: patria cremonẽsis: apostolicus abreuiator: magni ai & cõstantie vir eruditione & eloquẽtia nulli inferior: bisdẽ tpib⁹ in pcio existẽs a Paulo pontifice maximo bonis & dignitate in dicta cã priuat̃: & in carcerẽ post eculei suspensionẽ crudelissime detrudit̃: & ibi vsq; ad ipsius Pauli pape mortẽ reseruat̃: ex qua tandem post multas calamitates & afflictiones equo animo toleratas a Sixto pontifice eius successore liberatus: & in statum pristinũ restitutus nequaq̃ ingenio suo abusurus preter librum quẽ de natura rerũ & de obsonis ediderat. Egregium etiã opus & prope diuinũ de vitis & moribus pontificũ elegantissime confectum Sixto ipsi pontifici maximo obtulit: in quo etiaz imperatorum omnium: principumq; ac ducum multorũ res gestas inseruit. Nõnulla etiã alia opera & epistolas scripsit: que ingenij bois prese ferre videntur: Demum & ipse egregius vir anno domini. 1481. Rome ex peste defecit.

¶ Bartolomeus Lepola veronẽsis iuris iuriũ põtificij & ciuilis clarissimus doctor: hec tpa Patauij ordinarie legẽdo disputãdo & scribẽdo reddidit clarissima: qui pter publicas lectiones laboriosissimas scripsit hec que subiecta sunt. De simulatis cõtractibus tractatũ vnũ. De tutellis ciuiliũ causarũ li. i. De re militari lib. i. De seruitutibus vrbanoz prediorũ tractatũ vnum: & aliũ de seruitutibus rusticorũ prediorum: ac quedã alia causalia. Obijt autẽ anno a natali christiano. 1477.

¶ Bomitius calderinus patria veronẽsis rbetor luculẽtissimus & tam greca q̃ latina lingua non mediocriter eruditus: & oĩum quasi qui nostro seculo sunt in studijs humanitatis eminẽtissimus: p hoc tẽpus nõnulla sui ppe diuini ingenij cõfecit opuscula: Quoz de numero hec sunt: in Juuenalẽ: Martialẽ Suetoniũ: & in Ibim Nasonis interpretationes edidit celebres: Saphus etiã epistolã papinij: Siluas vna cũ propertio: & Ciceronis epistolas ad articũ cõmentatus est. Et nisi imatura preuẽtus fuisset morte perplura alia edidisset opa. Obijt autẽ anno dñi. 1477.

¶ Marius Philelphus Francisci Philelphi clarissimi philosophi & oratoris filius eques auratus: laureatusq; poeta: philosophie & artiũ doctor: p hoc ipsum tẽpus toti italie clarus extitit: qui cũ eruditissimus esset vir: ea que ad altioris discipline eruditionẽ ptinere videbant̃ studuit emendare. funebres etenim ores p̃clarissimas & alteri⁹ materie plurimas & qdẽ elegãtes habuit: extãt & eius ingenij opera in diuersis metroz generib⁹ edita. Rithmos q̃z & cantilenas innumeras cõposuit: que viri ingenium celeberrimũ ostẽdunt: Beniq; & hic a Federico gonzaga Marchione mãtuano publico salario ad lectionẽ vocatus ibidẽ in anno dñi. 1480. vite finẽ fecit.

¶ Franciscus Diedus nobilissimus patricius Venetus: philosophie & iuris pontificij & ciuilis cõsultissimus & reipublice Venete impretermisse deditus: bisdẽ etiã temporibus ob doctrinã & dicẽdi eloquẽtiã nõ modo a senatu veneto: sed apud pontificẽ maximum: atq; alios xp̃ianos potẽtatus ad quos sepius orator missus est: maximo in precio & honore habitus est: qui lz leges & poemata: ac historias egregie caluerit: etiã philosophiã & res diuinas p̃spicacissimo ingenio subtilissime intellexit. Hic historiã diui Rochi confessoris ob pestis periculũ: dum Brixie prefectus esset elegãti stilo in lucẽ produxit: Atq; alia deuotionis opuscula cõposuit: demuz cũ capitaniatus officio veronẽ in anno dñi. M.cccc.lxxxiij. fungeretur ibidẽ vita excessit.

¶ Bernardũ quoq; Justinianũ venetũ oratorũ sui seculi apud venetos principez predictis viris illustribus annumerandum puto: eo q̃ nõ modo apud senatum suum venetũ: Verũ etiã apud curiã Rom. vniuersamq; italiã: & apud galliã: alias q̃z natiões orator missus: cũ altissimas causas grauissime peroraret: singularem semper dicendi palmam omnium doctissimoz virorum iudicio consecutus est. Testes enim sunt innumerabiles eius ores vbiq; sparte. Scripsit autez hic vir memoratu dignissimus inter cetera historiam.

8 Justus quartus papa natione Ligurus: ex Sauona vrbe maritima natus: Franciscus aruenere antea vocatus: ordinis minoz generalis minister: hoc anno Paulo põtifice repẽtino interitu sublato quinto idus augusti eidẽ põtifici surrogatus sedit annis tredecim: vir certe ingenio tantus: q̃ntum nostra tempora: que precipue doctrinis vigere: parere potuerũt: & proterea de potentia dei librum scripsit: librumq; de sanguine Christi: librum de futuris cõtingentibus: & librum de cõceptione beate Marie virginis: ac quedã alia. Fuit nanq; ante pontificatum: ac etiam in ipso pontificatu mitissime cõsuetudinis & vite cõtinentissime in pauperes religiosos maxime munificentissim⁹: quos oẽs vno ordine amauit & fouit: ac amplissimis p̃uilegijs alijsq; spiritualibus & tpalibus beneficijs indesinẽter adiuuit: Nã oẽs mendicãtes religiosos ad emulationes euitãdas in p̃uilegiis & gratijs censuit esse eq̃les. inde in amicos & familiares iucũdus existẽs etiaz in delinquẽtes clementem & modestum voluit nominari. principes. n. pauperes & nobiles patria extorres: & presertim palcologorum filios: Bossinecq; reginã: atq; alios cõplurimos turco pulsos pecunijs adiuuare non destitit: & Rhodioruz milites ac Ferdinandũ a turcis veratos mira & incredibili pietate cõfouit & adiuuare fecit vbẽ Romanã cenosam & incõpositã ac vetustate multis in locis collabentẽ & deturpatam proposse in omnibus instaurare sategit: & vias eius oẽs cultissime & decẽtissime strauit: pontem sup Tyberim maxima impensa iecit: & a se Sixti pontem nominauit: alijs quoq; edificijs quasi innumerabilibus tum in vaticano: tum in vrbe apostolicã sedẽ exornauit & quasi nouam vrbẽ edificauit: vñ & vrbis nouus conditor appellari meruit. Edesq; pontificias multis in locis apud sanctũ Petrũ non modo cultiores: sed

entissimas reddidit: vbi etiã ecclesiã nouam ⁊ qdem ornatissimã fabricauit: ⁊ in ea nouos sacerdotes cõstituit: additis multis ꝓuentibus ad eoꝝ sustẽtationẽ: qui diuina quotidie in eis suo nõie celebrarent: hospitale sancti spiritus in vaticano ꝓmagnificũ quasi de nouo fabricari fecit: in quo ⁊ vite sue ordinez splendide depingi voluit: ⁊ cũ maxime beatissime virginis Marie deuotissimus esset: ecclesiam nostrã sancte Marie de populo quasi vetustate collabentẽ a fundamẽtis cũ ingenti impẽsa denuo erigere fecit ⁊ ipsam pfectã multis muneribus aureis ⁊ argẽteis decorauit. Alias q̃z oẽs ferme vrbis ecclesias aut instauranit aut muneribus decorauit: atqz alia innumera beneficia tuz spiritualia: tum tẽporalia ipse vbi Rome cõtulit: ⁊ vt breuibus cõcludã nil in toto suo põtificatu egit qõ merito reprehendi possit: nisi qꝫ ⁊ ipse vt sit suos nimiũ amauit: eis diuina humanaqz cõtribuẽs ꝓter dei ⁊ Romane ecclesie dignitatez ⁊ honestatẽ in quem sane errorẽ multi superiorũ põtificũ etiã cecidere: qõ satis detestandũ ⁊ reprehendendũ est: Duos.n. nepotes suos vrbis pfectos: vz Leonardũ ⁊ Joannẽ successiue cõstituit. Manfredos Imole vrbis regulos: vz pater ⁊ filius inter se dissidẽtes: ⁊ postmodũ Ordelaphos in forolinio similiter cõtẽdentes vrbibus depulit ⁊ easdẽ vrbes Hieronymo Riario cõcui ⁊ necessario suo carissimo cõcessit: cuius qdẽ consilio arduis in reb⁹ semꝑ vsus fuit: Hic iubileũ a Paulo põti. prius ꝑ vniuersum christianũ orbẽ institutũ honorifice ⁊ vtiliter in anno. 4. pontificatus sui celebrauit: ⁊ beatũ Bonauẽturam theologũ ordinis sui in sanctoꝝ cõfessoꝝ numero ascripsit: Hic quedã bella indicio multoꝝ ꝓter iustitiã suscepit: ⁊ inꝑmis Laurẽtiũ medicẽ florentinũ excõicauit: ⁊ florẽtinis bellũ indixit: eo qꝫ florentini Raphaelẽ diaconũ cardinalẽ adolescentem comitis Hieronymi ex sorore Violentina nepotem: ac Franciscum saluiatũ pisanũ archiepiscopũ cũ trecentis viris qui Julianũ medicẽ Laurentij medicis fratrẽ in diue Liberate tẽplo obtruncarant: detinuissent ⁊ suspẽdissent: que res cũ huic Sixto põtifi. nũciata fuisset: hortãtibus Ferdinãdo rege ⁊ Hieronymo comite bellũ cõtra Laurentiũ ipsum medicem ⁊ florẽtinos suscepit ⁊ dãna multa eisdẽ intulit. Aliud postea aduersus Ferdinãdũ apulie regẽ suscepit qꝫ nollet illũ Herculi estensi genero suo a venetis obsesso auxilio esse. Indeqz cũ Ferdinãdo pace cõfecta ꝓ eo cõtra venetos pugnã suscepit: eo qꝫ nollent ei obtẽperare: ⁊ Herculi estensi ablata restituere: ⁊ propterea nõ mõ oẽs italie potentatus in eo cõcitauit: sed eos veluti Clemens sextus alias fecerat: excomunicauit: maledixit: interdixit: ⁊ oibus dignitatibus ꝑuauit: nec quoadvixit illis absolutionis beneficiũ impendere voluit Cũqz hec agerent febribus decubuit: ⁊ pace inter venetos ⁊ reliquos potentatus cõfecta ⁊ audita mox vitã exalauit. Fuit autez hic Sixtus ꝓ oibus pontificibus in oibus felicissimus põtifex oẽs.n. christianos ꝓncipes obsequẽtissimos toto tpe vite sue habuit: ⁊ quos voluit deprẽsit: suis.n. sine vlla cõtradictione multa beneficia contulit: ⁊ lz hic multos habuerit detractores: tñ ex se vir bonus ⁊ optimus põtifex fuit. Sũma.n. alacritate ⁊ instãtia aiarũ custos extitit: cupiditatẽ a se reseauit: iras cõpressit: ⁊ malitias oẽs extirpauit: ⁊ virtutib⁹ semꝑ inhesit: viginti.n. cardinales toto tẽpore sui põtificatus creauit: e qbus tres fuerũt Romani duo genuẽses ⁊ quattuor sauonenses: inter quos Julianus sancti Petri ad vincula ex fratre nepos fuit: qui ipsi⁹ corpus maxima pompa ⁊ deuotissimis exequijs (vt decet) nouo tẽplo seu Sacello apud sanctũ Petrũ in vaticano sepelliri fecit. Hic etiã multa officia noua veteribus addidit: ⁊ multoꝝ sanctoꝝ festa celebrari instituit.

¶ Nicolaus tronus septuagesimus Venetoꝝ dux: Christoforo Mauro duci hoc anno suffectus deuauit anno vno: mensibus octo ⁊ diebus quinqz: homo sane magnanimus: perhumanus: atqz eloquẽs quiqz quoadvixit semꝑ optimus ciuis: optimus Senator: optimusqz Aristocratices: ⁊ princeps habitus fuit. Susceptо.n. magistratu confestim cũ Parthoꝝ rege cõtra Turcũ socia arma coniunxit: frauis fuit. Susceptо.n. magistratu confestim cũ Parthoꝝ rege cõtra Turcũ socia arma coniunxit: fraudatãqz pecuniã venetã vina sui effigie: maximo tñ tum publico: tum priuato incõmodo: resignauit: eo enim felicissimo suo magistratu veneta Respublica Cyprum insulã suo iperio ascinit: ⁊ Herculez estẽ sem remittentibus multis in regnũ Ferrarie collocauit: Quibus optime gestis ⁊ ipse primo ducatus sui anno mense octauo nullo christiane religionis: vz: iustitie: pietatis: ⁊ benignitatis exemplo ꝓtermisso moritur: ⁊ ibidem in capella maiore ordinis minoꝝ cum ingenti pompa sepulchro superbissimo sepelitur.

¶ Hercules estensis Nicholai Marchionis fili⁹ ⁊ Borsij ducis frater ẽs ferrarie dux hoc anno nõ sine magna cõtentione regnũ paternũ suscipiẽs regnauit vsqz in presens annis quindecim: vir quidẽ bonus: ingeniosusqz: ac rei militaris scientia eruditus: ⁊ ꝓpterea. 7⁰ regni sui anno florẽtini: veneti ⁊ mediolanẽses tanq̃ virum magnanimum ⁊ prudẽtissimum contra Alphonsum calabrie ducem: ⁊ Hieronimum comitem: ac Federicũ vrbinatem ducem sui exercitus ducẽ cõstituerũt: qui in Senensiũ agros depopulabund⁹ ingressus: pleraqz eorum oppida statim cepit: Verũ dissentiente ab eo Federico manue Marchione non sine suspitione proditionis copiarum partem amisit: hic itaqz principatu suscepto confestim Helionoram Ferdinandi regis filiam mulierẽ cordatã ⁊ magnanimam accepit vxorem: ex qua iam sex suscepit filios: quattuor mares ⁊ duas feminas: Deinde tertio regni sui anno Nicholaum estensem ex fratre suum nepotem adolescentem omni virtute insignem: cũ regnũ inuadere statuisset captum interficere fecit: nam ipse Nicholaus qui regnum illud sibi deberi existimabat ad patruum Ludouicũ cõfugerat: dumqz per tres ferme annos ibidem permãsisset: tandem a conspiratoribus ⁊ amicis paternis ferrarien sibus ad inuadendũ regnũ cõuocatus: anxietate animi ⁊ amicorum suasionibus permotus: vna dierum tentare fortunam statuit: ⁊ octingentorum virorum oberratorum exercitu con-

gregato ferrariā clam ingreditur: ⁊ in forū cum plausu ⁊ timpanis pueniēs ad excitādos cōspiratores ⁊ amicos clamare cepit vella vella: hoc enim cognomē Nicholao erat: sed nulli ciuiū propter id arma mouere voluerunt. Et dum Nicholaus eo in plausu aliq̄diu in forū cōsediſſet: tandem a Sigiſmūdo Herculis fratre cū aliquibus ruſticis ⁊ alijs militibus plurimis eius pugilibus obtruncatis vrbe fugatus eſt: quem tamen inſequentes tandem in paludem diliteſcentem cum .xx. eius ſecijs cepit: ⁊ ad Helionoram Herculis vxorem vinctum perduxit: Helionora vero cum dulcibus verbis ſuſcipiens vſq; ad aduentum mariti: qui Herreguardum cōceſſerat ſeruari precepit. Cumq; Hercules ipſe ferrariam rediſſet: precipiti conſilio vſus mox ſacerdotes ad Nicholaum mittens edixit vt cōfiteretur: ſeq; ad interitum pararet: ac ſic tertio die exacto: oibus ſocijs in patibulo appenſis eū in arce capitali ſententia puniri fecit: ⁊ facto mane magna cum pompa eo in veſte lugubri cū neceſſarijs ſuis comitāte ſepeliri fecit: Hic etiā paulopoſt comites ſancti Bonifacij exigente tamen iuſticia extinxit ⁊ eoz bona ſuo fiſco adegit: Decimo deinde regni ſui anno: quorundam amicorū ſuorum cōſilijs cōmotus tergiuerſatis venetis: ruptiſq; eorum federibus: Ferdinando ſocero ſuo ⁊ alijs ſocijs colligationibus inhesit: ⁊ vt aiūt vetuſtiſſimas venetoz immunitates violare cepit: ⁊ quedam in eoz contemptum ⁊ damnū moliri pre cepit: licet totum oppoſitum ipſe fateatur: que res maximū incendiū in tota italia excitauit: pro qua re veneti illū terra aquaq; oppugnare ceperūt ⁊ plurimas terras et abſtulerūt: Et niſi Alphonſus Calabrorum dux regis Ferdinandi filius: vir prudentiſſimus: ⁊ in armis ſtrenuiſſimus ei auxilio fuiſſet: ac Pius pontifex ⁊ execrationibus ⁊ armis eiſdem obſtitiſſet: de eo actum omnino fuiſſet: Sed tandē pace inter omnes confecta: Rodigium cum quibuſdam oppidis ⁊ totū ipſius pollicinum Venetis dimiſit. Habetur tamen hic Hercules ab omnibus vir bonus: aſtutuſq; ingenioſus: ac prudentiſſimus: necnon ⁊ chriſtiane religionis obſeruantiſſimus: pro qua ⁊ elemoſynas permultas Chriſti pauperib⁹ erogare nō deſinit: ac diuina officia plurimum calens: illa mirifice cum ingenti impenſa a cantoribus quottidie in propria aula cum magna celebritate celebrari facit. Urbem enim Ferrariam multis edificijs ⁊ quidem clariſſimis illuſtriorem reddidit. Ipſe quoq; cum eminentiſſimi ingenij vir habeatur: quoddam inſolitum tormentorum genus adinuenit quod lingua materna paſſauolanta appellatur: terribile quidem ac etiā formidabile tormentum: Id tamen inuentum cuidam Bergomenſi artificio ſuo attribuitur: Ipſe etiam monaſterium noſtrum Butine ſua impenſa inſtaurauit: ac alia conſimilia edificauit.

6671 1472 ¶ Cometa ſtella in principio huius anni circa feſtū ſancte Agnetis apparuit igneo colore rutilās crinibus longis nigriſq; quos in occidentalem vergebat plagam: cuius quidem corpus primū circa libre principiū fuit poſtea ſe tantū in ſeptēriōē flexit: vt extra Zodiacum migraſſet: procul dubio indicatū ſit: Duraruitq; diebus octoaginta: Nā breuiſſimū durationis Comete tempus ſeptē dierū: Longiſſimū vero octoaginta Ariſtoteles tradit: Nec iſto nondū diſſoluto alter apparuit: cui erat coma ignita: que in arietis ſigno poſita videbat: ⁊ caudā in orientalē porrigebat plagā. Sequenti quoq; anno ſiccitas incōparabilis ſubſecuta eſt: ⁊ peſtilētie bellaq; cruētiſſima pluribus in locis euenere.

6672 1473 ¶ Nicholaus Marcellus primus ⁊ ſeptuageſimus Venetorū Dux hoc anno ſuffragijs oīuz trono duci ſuffectus ducauit anno vno: menſibus tribus ⁊ diebus ſex: Vir certe: quē ob animi ⁊ corporis dotes cum quocunq; Chriſtianiſſimo principe comparare merito poſſumus: Qui liberalitate: gratiaq; oīum non modo patricioz ſuoz: ſed ⁊ exterarū nationū principū beniuolentiā ſibi cōparabat: pietatis etiā ⁊ religionis: miſericordie ac munificentie vnicū exemplar ab oibus habebaf: Qui quoadiuixit: rem publicā Venetā contra turcos optime defenſauit: ⁊ q̄maxime in Scodra Illirici ꝓuincie oppido maximam de turcis per duces ſuos edidit occidionē: Eo.n. Mahumetus turcus centū milia pugnatores ad oppidū capiēdū miſit: qui tandē cū maximo dedecore diſceſſere. Demū hic Nicholaus de deo: deq; boibus benemeritus: ⁊ ſenectute bona deficiens apud cartuſienſes ſepelitur.

¶ Aluiſius Salutiarū Marchio Aluiſij Marchionis filij Thome filius: hoc anno de menſe aprilis patre defuncto in paternū ⁊ auitū regnū ſuccedens regnauit vſq; in preſens annis duodecim: vir certe magnanimus: ſplendidus: liberalis: ⁊ perhumanus: bonarūq; litterarū nō mediocriter doctus: ac rei bellice ardentiſſimus amator: Qui Gulielmi Montiſferrati Marchionis filiam cum ſpe ſucceſſionis dominij duxit vxorē: Quia eidem Gulielmo nulla maſculina proles ſupererat: ⁊ illa primogenita inter ipſius filias erat.

6673 1474 ¶ Chriſtbenes inclytus Rex Dacie: Supecie: Norwegie: ac Gothie: ⁊ Eſtonie Dux: vir quidē Chriſtianiſſimus: ⁊ multis virtutibus ornatus: Hoc anno vt Romam ſoluendi voti gratia peteret per vniuerſam lumbardiam thuſciamq; trāſijt: ⁊ ab oibus potētatibus honorificētiſſime exceptus fuit: ea.n. itaq; ingreſſus ꝓcedente obuiā honorato q̄z cardinaliū collegio a Sixto pōti. maximo pbenigne ⁊ honorificētiſſime exceptus eſt: ac pro ſingulari munere Roſa aurea quā pōtifices ſingulis annis in dominica palmarū alicui ex ꝓcipibus chriſtianis donare cōſueuerāt: a Sixto ponti. donatus eſt: ibidē. n. de vniuerſali italicoz principū pacē ageri cepit: vt. ſ. vno aio cōtra turcū coirent: ſz res perfici nō potuit. Inuerſus aliquot annis cū omni ſanctitatis exēplo ſupuixit.

¶ Petrus mocenicus ꝑs ꝛ.70.venetoꝝ dux hoc ipso ãno.18.calẽ.ianuarij absens grato oĩuꝫ patruꝫ cõsensu: Nicolao marcello duci surrogat⁹ ducauit ãno vno ꝛ mẽsib⁹.ꝛ.optimus gdẽ ꝛ eloquẽtissimus vir:cui⁹rei causa oĩbus gratus ꝛ dilect⁹fuit:g cũ domi:foris ve maris impio functus cẽt:aliquãdo asiã ab Hellespõti faucib⁹ vsqꝫ in Syriã ferro igniqꝫ vastauit:ꝛ caramanis regib⁹ venetorũ socijs a mabumeto turcorũ principe oppressis in regnũ cos cõfirmauit:ꝛ cyprũ insulã a cõiuratis magna celeritate gdẽ ac prudẽtia defensauit:atqꝫ Scodrã toti⁹ Albanie seu Illyrici caput vna cũ Antonio Lauredano in ea tũc prętore:suo ductu :suisqꝫ auspicijs:vt dictũ est:graui turcoꝝ obsidiõe liberauit:ꝛ rẽpublicã se liciter in oĩbus gessit. Eapropter etiaꝫ absens diui Marci procuratoris titulo insignitus est. Tandem dux declaratus:eius primo anno mẽse secũdo anni.1476.moriens in predicatorum basilica sepelitur adhibita a Senatu honesta funeris pompa.

¶ Hieronymus Riarius ciuis ꝛ nobilis Sauonẽsis: hoc ãno iactis in Imola Romẽdiole ꝓuincie vrbe sui principatus fundamẽtis regnare cepit:ꝛ vsqꝫ in presens duodeciꝫ annis regnauit: Ea.n.ciuitas a Thadeo mãfredo:suoqꝫ genitore aliq̃diu possessa.hoc ipo ãno:eo ꝛ Guidacio ei⁹filio inꝛ se discidentibus vrbẽ Galeacio mediolanẽsiũ duci ex cõi cõsensu credidere:qbus ad se vocatis castellum nouum in alexãdrino agro Thadeo tradidit:ꝛ pẽsionem seu stipẽdiũ ãnuale Guidacio assignauit:ꝛ ipe vrbis dominiũ in se suscepit:quo suscepto Syxto põti.maximo annuẽte ꝛ mandante :eã ipsam vrbem hieronymo huic genero suo dotis noie ꝓius tamẽ quadraginta milibus aureis susceptis tradidit. Id ipsum põtifex ipse Syxtus ordelaphis mortuo pino ãno dñi.1479.in Forolinio vrbe disceptantibus effecit:ꝛ ipsaꝫ ciuitatẽ forolinẽsiũ cidẽ concessit:atqꝫ ita ab vxore pini vidua ipsaꝫ recepit:qbus ciuitatibus susceptis:ipse hieronymus nullũ humanitatis aut beneficij genus pretermisit:quin ciuibus ꝛ vrbibus illis nõ cõtulerit:vt eos ad cõcordiam:equanimitatemqꝫ ac sui benuolẽtiam ꝛ fidelitatem redigere posset:eiusꝫ.n.humanitate:modestia:liberalitate ꝛ munificẽtia:ac vrbanitate imprimis imolẽsis ciuitas tanta pulchritudine ꝛ splẽdore omnibus in rebus iaꝫ refulget:vt ex infima oĩum vrbium fece ad summã ciuitatũ Flaminee prouincie pulchritudinem prouenerit: Nam quũ primũ ipsi⁹ vrbis dominatum recepit:in ea castellum seu arcẽ munitissimam maxima impẽsa erexit:ꝛ prevalido muro aliquib⁹ in locis vrbem cinxit:ac portas cũ turribus ꝛ propugnaculis preclarissimas adiecit. Deinde domos ligaminib⁹ ꝛ luto cõpactas oẽs deponere fecit:ꝛ alias celebres cultasqꝫ suo auxilio erigere fecit. Vrbem quoqꝫ cenosaꝫ ꝛ immũdam pulchris lapidibus strauit:atqꝫ ita tali dñio adeo ipsa ciuitas felix ꝛ inclyta effecta ẽ:vt cũ opibus ꝛ pulchritudine mirũmodũ creuerit:ꝛ mira claritate resplẽdeat: idipsuꝫ in Forolinio efficere curauit:mõ vrbẽ illaꝫ ad fidei sinceritatẽ reducere posset:Hic enim princeps illustris ex Sauona vrbe genuẽsium nõ obscuro:sed nobili ꝛ honorabili genere nat⁹ infans adhuc patre sublato honeste sub vidua matre noie Blãca educatus:ꝛ generosos mores ꝛ gratis affluentes habuit virtutes. Inde ex successione petri germãi tituli sancti Syxti cardinalis apud Syxtum põtificem maximũ in hãc celsitudinẽ prouectus:lz litterarũ ornamẽto careat:bũanitate tamẽ ꝛ liberalitate atqꝫ prudentia cũ quis principe sui seculi ꝓpari põt:ei⁹nãqꝫ ꝓpositi mores:mãsuetudo:bũanitas ꝛ familiare ac vrbanum viuẽdi gen⁹ cũ nõ solũ põtifici:sed ẽt multi⁹ principibus carũ:gratiqꝫ fecerunt.

¶ Puelle mõstrũ tẽpestate istac in veronẽsi agro nasciꝫ:q̃ vnũ caput tm̃ hz:sed duos podices:duasqꝫ vulnas hns ex ipsis ãbabus vulnis supfluitates emittebat. Insup.4.brachia:sed duo grossiora:que ꝓ volũtate mouebat:alia tenuiora ꝛ imobilia erãt.vẽtres ẽt duos circa stomachũ cõiunctos habebat: hãc parẽtes per Italiã circũferẽtes:pecia ab inspiciẽtib⁹ mẽdicabant.

¶ Symõ brũs Tridẽtin⁹puerul⁹:quẽ ob miraculoꝝ frequẽtiã beatũ appellãt: hoc ãno in Tridẽtina ciuitate.8⁹ calẽ.aplis a iudeis necat⁹ xpi martyr efficiꝫ. Judei.n.ea in vrbe degẽtes pasca suo more celebrauri:cũ xpianũ nõ hrent imolãdũ cui⁹sanguine in azimis suis vti possent:puerꝝ hũc hoc mõ in Samuelis cuiusdã iudei honorati domũ furti deportauerũt: In cui⁹collꝫ primũ ne vagiꝛ posset sudariolũ apposuerũt:ꝛ nocte q̃ fuit passiõis dñi nri iesu xpi dies illũ sup altare coꝝ synagoge supꝛ crucẽ extensis brachijs ꝓposuerũt:ꝛ pmo papulũ fo:picibus mox genã dextraꝫ ꝑcidẽtes:sudib⁹ deide pectus(hymnos coꝝ more canẽtes:vsqꝫ ad mortẽ pupugere:q̃ mortuo stati ei⁹cadauer in ꝓpinquũ dom⁹ coꝝ fluuiũ ꝓiecerũt:ꝛ sic innocẽti pueruli sanguine pfidi ꝛ pditissimi iudei suũ pasca cũ oi gaudio celebrauerũt:q̃ rẽtes deinde anxij parẽtes gnatũ puerũ:postridie eũ in fluuio inuenerũt:visoqꝫ puero stati vbis pꝫori scel⁹ denũciauerũt. Erat tũc pꝫtor ea in vrbe ioannes de Salis nobilis brixiẽsiũ ciuis legũ doctor: q viso puero exhorruit facin⁹:ꝛ sua vi⁹ prudẽtia ꝓfesti oẽs vrbis iudeos ꝓphẽdẽ fecit:ꝛ eculeo eos sigillatiꝫ imponens:tormẽti astrictiꝫ:eo ordie crimẽ rettulerũt:q̃ diligẽti examinatiõe bis terqꝫ ꝓcuito ipe ingẽti zelo fidei succẽs⁹ oẽs iudeos aut cecidit:aut orbe ꝛ vrbe ꝓdignis supplicijs extermianit:ꝛ bona coꝝ in predã dedit. Symõ vo a cõcimb⁹ ꝛ parẽtib⁹ collect⁹:ꝛ in tẽplo devotissime plat⁹ multi⁹ cuestigio cepit florẽ miraculis:ꝛ adeo intrã ei⁹ miraculoꝝ fama percrebuit:vt rãtus ad eã vrbẽ ex oi xpiano orbe populoꝝ ꝓcursus ad sancti huius parulꝰ sepulchrũ miraculaqꝫ visendo ẽ factus:vt etiã vrbs ipsa cũ miraculis opib⁹ multi⁹ sit aucta. Et hoc nõ sine iudeoꝝ maxima infamia ꝛ confusione dictum sit. Corpori vo ipsius pueri tridẽtini ciues basilicam pulchram erexere. 1475 6674

¶ Cõsimile etiaꝫ scel⁹ apud motã oppidũ:qò ẽ in finib⁹ agri forijulij p⁹ quinquẽniũ iudei pegerũt:nã ẽt aliũ puerꝝ sili mõ tractauerũt:ꝓ q̃.3.coꝝ venetijs captiui missi fuerũt:ꝛ atroci supplicio ꝓcremati sũt.

T Bartholome⁹ coleonus clarissima familia inter bergomates nat⁹ venetoꝝ exercitũ maxim⁹ imperator: hoc ãno. 4. nonas nouẽbris: postea q̃ vno t. 20. ãnis impatoriã dignitatẽ apud Venetos exercuisset apud malpagã oppidũ suũ in agro bergomẽsi etat⁹ sue ãno. 75. moritꝫ t bergomũ delat⁹ regijs exequijs in vbis foro iuxta maius tẽplũ in uirabili sepulchro: qõ ipse viuẽs iuxta impij sui dignitatez sibi extruxerat sepellit. Js nãqꝫ impator in auro t argẽto: rerũqꝫ oium copia sup oẽs ꝓuatos italie viros ꝓcellebat: Quãobrẽ ẽt nomẽ celeberrimũ nõ mõ cũ puicie ꝓncipib⁹ cõe: vexꝫ extra ꝓuinciã: cões cũ ducib⁹ t regib⁹ titulos: ẽt q̃dã ai sui vtute sortit⁹ fuit. Et qz ꝑ vtutũ grad⁹ ex domestica: vt ita dicã sorde illo ꝓcẽdit: vt ꝑ vnũ t. 20. ãnos apõ venetos impatorie maiestat⁹ mun⁹ ꝓmeruerit: iccirco haud absurdũ putauim⁹ in hui⁹ opis calce in vita hui⁹ nostri ꝓclarissimi impatoris ꝓscribẽda ꝓter morẽ susceptũ diuti⁹ imorari. Fuit igit impmis hic bartholome⁹ coleon⁹ impator formosi ꝓceriqꝫ corꝑis t eximie: venustissimeqꝫ ꝑ oẽm ei⁹ etatẽ pulchritudis vir: magni q̃qꝫ roboris t velocissime agilitat⁹: t velut alt Asa el Joab frater tãtã gloriã in pedũ velocitate habuit: vt nõ solũ hoies: sed ẽt equos ad currẽdi certamia superit. Eiusqꝫ magnanimitas in bellis pertractãdis nõ sat⁹ scripto explicari posset. Litterarũ autez gloria nec oio indoct⁹: aut gnar⁹ fuit. Litteratoꝝ tamẽ hoium amãtissim⁹ t assidu⁹ fuit: t multoꝝ historicorũ libros vt mirabilis ingenij vir erat subtilit intellexit. Hãc. n. ei ignorantiã tõ cueẽisse tradũt: ꝙ in pupillari etate Paulo ei⁹ genitore Tricij oppidi tũc dño ab ei⁹ affinib⁹ cupiditate dñandi obtrũcato t mse in vincula cõiecta puerul⁹ ipse vltia lacessit⁹ pauꝑtate ꝑ venia q̃qꝫ sine lrꝫ ꝓceptore q̃dã ai magnitudine se ꝓferre coact⁹ fuit. Et ꝑmo vt rei militaris fortũe sorte tẽtare possz: placẽtiã ad phil: ppum arcellatẽ tũc in bellis clarissimũ ducẽ: vt ꝑma militie ꝓcipet rudimẽta ꝓcessit: Jnde ad Braciũ in apuliam trãsmigrauit: vbi t ꝑmũ futuris honorib⁹ prudẽs armiger fact⁹ viã apire cepit. Hebinc ad Jacobum Cãdolã: q neapoli cõtra Alphõsuz regine noie obsidebat euolauit: vbi inẽ impatoris milites tan q̃ Mare⁹ catõis fili⁹ ꝑim⁹ enituit. Et ꝓpterea. 20. egtib⁹ illa ꝑma ꝓditiõe ꝑfci meruit. Pauciqꝫ p⁹ die bus Braccio ab ipso Cãdola in agle bello ipso bartholomeo militãte interfecto. Et⁹ que qꝫ vt⁹ ea in pugna ceteris ꝑstãtioꝝ declarata t ꝑdicata in venetos euocaf: vbi t sub Crimignola comite ɔ philippuz mediolãi ducẽ bellũ gerẽte militaturũ se cõtulit: cũ quo q̃strẽnue: q̃qꝫ magnifice ɔ Zarpellonũ virꝫ audaciss imũ in obsidiõe cremonẽsi se exercuerit nõ facile narrari possz. Eãobrẽ senat⁹ venetus ob claram nois ei⁹ mẽoriã ẽt. 8. egtes supra quos hẽbat ei adiecit. Exinde q̃to ꝓfilio: q̃taqꝫ prudẽtia clarere cepit: t ꝑsertiz in saluãdis venetoꝝ copijs in expugnatiõe bergomẽsiũ: vallisqꝫ camonice depopulatione. Hebinc ẽt in expeditiõe ꝓtra Nicolaũ piceninũ Brixiã infensissime obsidentẽ: postmodũ in defensionẽ Verone sibi ꝑ senatũ venetũ credite. Et postrẽo eius q̃ ꝓtra temeritatẽ guereri magnanimitas t fortitudo vl⁹ fuit. Senatus populusqꝫ venet⁹ illo tũc t deinceps retributionuz merit⁹ munificẽtissime ꝓbauit. Nec ẽt ꝑmittẽdũ est: q̃ postea philippi ducis noie apud bononiẽses: picẽtes t cremonẽses strẽnue fortiterqꝫ ac prudẽter gesserit belloꝝ facinora: lz vltimis vite sue tpib⁹ suspitiõe duct⁹ iniq̃ carceris dãnatioe euz captiuauerit. verũ ãno necdũ euoluto dux ipse vita excedẽs Bartholome⁹ excarcerat⁹ fuit. Nec ꝓpterea segnior: imo audacior effect⁹ suũ nõ magno labore collegit exercituz: t iterato acceptis mediolanẽsiũ stipẽdijs: mox cõtra gallos in expeditionẽ accessit: quoꝝ furores: motusqꝫ q̃ta magnanimitate: fortitudineqꝫ triplici triũpho fuderit. Hinc ei⁹ munera t illinc illoꝝ funera testãtur. Hebinc p⁹ trãsalpes rãtus hui⁹ coleoni nois terroꝝ gallorũ accolas inuaserat: vt quoad vixit semp ipm ducez in eoꝝ exitium natum horruerint. Et ideo Franciscus sforcia mediolani dux: q in Jtalia tanq̃ secũdus Alexãder enituerat: Hui⁹ inuictissimi imperatoris laudes in bellis ptractãdis ad celos vsqꝫ extulit. Jtidem Alphõsus rex iãpridẽ effecerat: adeo vt admirãs hois vtutẽ atqꝫ ꝑstãtiã duxisse ferat⁹: t se bergomenszez ob ꝓceptã in eũ benuolẽtiã illũqꝫ taraconẽsez futurũ deinceps decernebat. Eapp fertur apud ꝑfatũ regẽ illud ꝑclari leonis insigne illi a principis vxore principio oblatũ fuisse: quo idẽ ꝑ oculis hõis Leonis more militari acrimõia vehemẽti⁹ indices accẽderetur. Ad cumulũ igit clarissimarum eius vtutũ declarãdarũ inclyt⁹ venetoꝝ Senat⁹: postrẽo illi imperij vniuersalis sceptrũ rãta põpa cõtulit: ꝙta vir hũani fast⁹ t glorie capax opiari q̃at. Et sceptro susceptο ei⁹ auctoritas oiuz hostiũ aios adeo suppssit: vt ofesti mediolanẽsiũ t venetoꝝ pax subsecuta sit: Que q̃ necessaria: q̃qꝫ vtilis fuerit oiuz iudicio relinquo. Bartholomeo itaqꝫ impio ofirmato gloriã q̃si de gloria ꝑferre satagit. Vtutes qppe mentis statui impatorie necessarias summa diligẽtia ꝓplexus ẽ: q tũ peccatoꝝ boiuz more hũ⁹ fuerit: xpiane in religiõis obseruãtissim⁹ fuit: miserationisqꝫ in pauperes ac pietat⁹ in deuz. Hõasteria tria sua impẽsa cõdidit. Ecclesias q̃qꝫ nõnullas mult⁹ in locis ostruxit t dotauit. Jngẽtia insup legata t ꝑpetua ꝑ vgibus pauperibus maritãdis ciuib⁹ bergomẽsib⁹ dimisit distribuẽda: q̃ res certe euz imortalez t ꝑpetuo ꝓmio dignũ efficiũt: t xpiane religiõis amãtissimũ fuisse demõstrãt. Excoluit ꝑterea Bergomũ: ciusqꝫ agrꝫ ac Brixiã maximis domoꝝ edificijs. Agrꝫ q̃qꝫ bergomẽsez ꝓplurimis bñficijs. s. pegrinas aqs maxia cũ ipensa introducẽdo bonificauit. Jndicauitqꝫ balnea ꝑ lepra purgãda in bergomẽsi agro atqꝫ ostruxit. Quãto etiã eo in impio princeps hic claruerit: cõsilio: prudẽtia: ac benuolẽtia: reuerentiaqꝫ legationes regũ: ducuz: ac principũ ad eũ frequẽtes ipse declarant. Nõnunq̃ ꝓncipes ipsi pacẽ t societatẽ ab eo petiere: t eũ principes multi: t q̃maxime Carolus burgondionuz dux: t Joanes andegauẽsis dux in familias eoꝝ per priuilegia auctentica ascripsere: t ipsoꝝ insignibus illum ipm vti concessere. Erat enim erga omnes multe quidem humanitatis: clementie: mansuetudinis: bonitatisq; :ac inc-

quate humilitat⁹ vir. Virtutez vo ⁊ iustitiā magⁿ q̄ vbo excolebat. Seditiosissimoꝝ infensissimus se rebatur. Eius aule ap̄litudo pōpa ⁊ gloria oium p̄cipū aulas equauit: Vbi de honore agebatur pecuniarum p̄fusissim⁹: numq̄ pro splēdore dignitat⁹ ⁊ glorie superiorē pati volebat. Erariū.n. venetū cū in numerabilib⁹ pecuniis heredē instituisset: ditissimū fecit. perplures eteni terraruꝝ p̄ncipes diuerſ sub tpibus imperator hic suo sub vexillo habuit. Nouissimis vo dieb⁹ hiſ clarissimi p̄cipes ⁊ duces eius stipēdio vno exercitu seq nō erubuerūt. Imp̄imis hercules nūc Ferrarie dux Alexāder sforcia pisauri dñs. Cich⁹ ⁊ pin⁹ ordelaphi germāi forolivij p̄ncipes. Hastor māfred⁹ Fauētie dñs. Bonifaci⁹ antē nūc mōtisferati marchio. Joānes frācisc⁹ mirādulan⁹ comes cū duob⁹ filijs: Ad arcus carpēsis. Beiphebus anguillarus. Joānes antom⁹ cādola eques. Sforcia secūdus Frācisci ducis ex pellice filⁱ⁹ Gerardus: Gaspar ⁊ Jacob⁹ martinēgi eius generi oēs: ⁊ alij multi. Tāt.n. eo tūc fortitudis fuit: vt Federicus cesar iturus Romā per legatos suos supplex ab eo saluūconductū expostulare cōpulsus fuit. Has itaq⁹ bui⁹ clarissimi nostri imperatoris laudes ad multorū exēpluꝝ breui sub cōpēdio hic p viribus ꝓscribē voluim⁹: vt nobile hois exēplū legētes possint emulatiōe ac desiderio immortalitatē adipisci.

¶ Capha genuēsiū ciuitas q̄ est in septētrionali plaga in littore euxini maris ⁊ nō lōge a meotide: populosa qdē ⁊ mercatorib⁹ plurimū apta: hoc āno quodā squarzaphico ciue genuēsi eā prodente in turcorū mānus deuenit. Odio.n. Galeacij vicecomitⁿ mediolani ducis id scel⁹ facitatū fuisse tradūt: ga oi ingenio ipsaꝝ ⁊ gentā sibi oio subijcere nitebat: ⁊ liberū p̄cipatū de eisdē sibi vēdicare volebat. Supiori āt āno in Creta insula cōspiratiōe orta cretēses turcorū regi fidez dedere arma suscepturi: si classem eo mittēt: ⁊ insulā in ei⁹ ptātē trāslaturi. Sed re patefacta cōfestiz imperator classis venete cū. 40. triremibus armat⁹ ad insulā nauigauit. Esaq classis vbi a cretēsib⁹ visa ē edesse turcam credidērūt: ⁊ turci nomē inclamātes aduers⁹ vbis p̄fectos ⁊ custodes insurgētes in eisdē plurimū desenere. Verū classis imperator remiges ⁊ pugiles in terrā exponēs cōspiratores oēs ceperūt: ⁊ multos ex eis interfecerūt Audiētes āt hoc turci cōfestiz in euxinū mare: quod ē trās boſſoꝝ nauigarūt. ⁊ terrestrib⁹ copijs seqntibus p̄ter oium expectationē apud Capham cōstiterunt: ⁊ expugnātes: lacerātesq⁹ vrbē: tandem cū magna cede illo p̄cedente ciuitatem ceperunt.

¶ Padus ⁊ tyber reliquiq⁹ oēs italie fluuij hoc āno nouēbr mēse ex multitudine imbriū ita excreuere vt extra alueū effluētes multa accolis dāna intulerūt: q⁹ nō secus per vias mortales nauigabāt: ac per eorū fluminū alueꝝ facere cōsueuerant. Decrescētib⁹ paulopost multa aīalia: ⁊ q̄m maxie tyber secuꝝ traxit: ex quorū putrefactione ⁊ flatu maxima pestis subsecuta est.

¶ Ferdinādus ci⁹ noīs. 3. Joānis aragonie regⁿ filⁱ⁹ hoc āno helysabeta Hērici hispāiaꝝ regis sorore vxore traducta hispāie vlteriorꝭ rex efficit⁹: ⁊ nūc vsq⁹ eo in regno. xi. ānis regnauit. Deinde patre Joāne in āno xp̄i. 1479. defuncte ēt ⁊ aragonie seu citeriorꝭ hispāie: nauarie: Sicilie: baleaꝝ: ac sardinie regna obtinuit. ⁊ oium xp̄ianorū regū p̄epotētissim⁹ euasit. Hā Hērico Hispaniaꝝ vlteriorꝭ rege ab Edoardo angloꝝ rege supato: ⁊ vna cū vxore ⁊ filijs interfecto sola helysabeta sorore ipsi⁹ hērici supstes remāsit: quā Ferdi. iste adhuc ioāne pfe viuēte vxorē duxit: ⁊ in regnū fraternū successit. Rex quū p̄ uincia seu regnū diuerſ populoꝝ studijs diuidere⁹: q⁹ alij hūc ⁊ helysabetā regnare volebāt: alij āt int q̄s Alphō. portugallie rex erat: g ioānā filiā ex sorore alia hērici neptē fouētes regnare volebāt: regnū diuiserūt ⁊ plimū lacerauerūt. Et Ferdi. hic: vt erat inuētis p̄udētissim⁹: ⁊ acerrim⁹ ꝑpugnator ꝑ Alphon. portugalie regē stati bellū suscepit: ⁊ p⁹ dira certamina ⁊ cedes inn̄eras: cū in numētano agro p̄fligauit: ⁊ sic regnū oē in pace possedit. Deide quū xp̄ianissim⁹ rex cēsear⁹: ⁊ regnoꝝ potētia: diuitijs p̄uidētiaq⁹ ꝓsilio: magnanimitate cūctos xp̄ianoꝝ p̄ncipes excellat: fidei zelo successus āno dñi. 1480. ꝑ mi-

lerē bleuſem granate seu betice regē secte mahumetee sectatorē vna cū vxore sua muliere religiosissima bellū terra: mariq⁹ p. 6. ānos ꝓtinuauit acerrimū: cui ablat⁹ arūda: marādia: ac alijs plimis vrbib⁹ fortissimis: ēt vsq⁹ alcbamā ipsi⁹ regni nobilissimā vrbē cū exercitu multo ꝓcessit: ⁊ illā difficillio ꝑlio tande ꝓcebēdit: ⁊ vna cū dimidio ipsi⁹ regni suo imp̄io adiecit: atq⁹ ēt granatēsez vrbez regni ipsi⁹ caput in magno q̄si discrimie pduxit. Et nisi id granataꝝ regnū adeo motuosum ⁊ inaccessibile atq⁹ frigidissimū brēt: nūcusq⁹ ō eo triūphū duxiss⁹. In exercitu.n. suo Ferdi. hic ad. 4. milia curr⁹ ois gn̄is ipedim̄ torū bonustos ꝓducē dr: atq⁹ innūerabiles pene egtes ⁊ pedites adducit. Et⁹ aūt religio atq⁹ pietas in deū ⁊ pauper⁹ p̄maxima referr. De gb⁹ multa ac multa efferūtur p̄conia tā de regina q̄ ipso rege. 1476 6675

¶ Andreas venderminus septuagesimus tertius venetoꝝ dux: hoc āno petro mocenico duci suffect⁹ ducauit āno vno ⁊ mēsibus quattuor: vir quidē etate ⁊ auctoritate grauissim⁹: atq⁹ opibus inter Venetos affluētissimus: De quo ob p̄cipatus breuitatē nil mēoria dignū habuit quod litteris mādari possit: nisi q⁹ cū Ludouico frācorū rege id fedus percussit: quod quiq⁹ mediolani ⁊ ferrarie ducibus antea veneti percusserāt. Deinde cū mahumeto turcorū imperatore pacē componere tentauit: sed a Ferdinādo Apulie rege: atq⁹ a Matthia vngarorū rege perturbat⁹: omnia vsq⁹ ad successorem suū irrita fuere. Deniq⁹ quū iste integreq⁹ magistratū sibi creditum per annum ⁊ aliquot mēses administrasset: vt optimi p̄cipis desiderio relicto moritur: ⁊ in ecclesia seruorum sepelitur.

¶ Carol⁹ burgōdionū dux philippi optimi ducis filⁱ⁹: vltim⁹ ex illustrissima regiaq⁹ frācoꝝ familia nat⁹: hoc āno cū p̄cipatū in vniuersa ferme belgia. x. annis tenuisset: dū ligones: treueroſq⁹ ōbellaret apud venacū treueroꝝ oppidū a suevis magno ꝑlio qō p. 30. horas duraverat superatus ⁊ fusus ac p

fligat⁹ tãdẽ obtrũcat⁹ morte obiuit. vir certe fortis: seuer⁹: magnani m⁹ atq; terribilis: sed iust⁹: liberalis eleosynari⁹: ac diuorũ officioꝝ feruentissim⁹ obseruator: qppe q quottidie diuus officiũ & tres missas deuotissime audire volebat. Hic nanq; ab ipsa sua adolescẽtia ferocitatẽ ai sui in expugnãdis hostib⁹ p̃se tulit: Nã quũ. 20. etatj attigisset ãnũ: & gãdauẽses ciues a philippo patre qõdaꝫ priuilegiũ extorsisset & ab eo ẽt ei⁹ cõfirmatiõe q̃dã violẽta iportunitate obtinuissent: ipse domũ reuers⁹ nõ pauca militꝫ manu collecta in Gãdauiũ duxit: & impetu facto maximã de ciuib⁹ occidionẽ. Tãtamq; vbi illi calamitatem & terrorẽ inflixit: vt nunq̃ ãtea in pugna ex gãdauẽsib⁹ tot occubuisse a maiorib⁹ mẽorie traditum sit: vbeq; potit⁹ priuilegia oĩa a patre collata in medio vrbis foro exuri fecit. Principatu deinde suscepto multas cũ Ludouico Frãcoꝝ rege ꝯtentiones & qdẽ graues habuit, pquibus multas illi calamitates intulit, paceq; cũ eodẽ postmodũ cõfecta: leodiẽsib⁹ germanis infens⁹ q̃ ei⁹ ex sorore nepotẽ coruꝫ pr̃sulẽ in vicula cõiecisset irat⁹ oẽs belli vꝫ in eos puerit: & ciuitate deniq; grandi furore obtẽta vniuersos in ea interfecit: & trucidauit: nec vlli qdez sexui: aut etati: seu dignitati parcere voluit. Eo qppe bello & captiuitate tãtãcedẽ crudelissimã Carolus exercuit: q̃tã neq; grecoꝝ: neq; latinoꝝ: aut barbarorũ referãt historie. p⁹ aũt cedẽ & direptionẽ editã: vniuersaꝫ prsus ꝯplanare fecit vrbẽ: vt ne vn⁹ qdez calculus de ea remãserit. In medio deinde vrbis foro erigẽ fecit colũnã syriciã: in quã cuersiõis cãm ꝯscripsit. Indeq; digress⁹ & vrbe desolata relicta p Edoardo sororio Anglie rege e britãnia a comite douernich: & hẽrico portugalie rege pulso exercitũ multũ ꝯgreganit: & ptra eosdẽ & ludouicũ frãcorũ regẽ bellũ suscepit: & breui illũ in regnũ remisit: q̃ in regnũ collocato stati arma in ludouicũ regẽ cõuertit: & multis eũ incõmodis & dãnis attriuit: qõ cũ apõ paulũ põti. Ro. nũciatũ fuisset: mox ei⁹ cura inter ipsos res ꝯposite fuerũt. His gestis ad nussiã colonie oppidum: qõ ẽ in ripis rheni duxit: & illõ acerrime obsedit: sed quũ Fede. cesar in ei⁹ auxilio vẽisset inito federe discessit in regnũ. Hebic quũ gescẽ nõ posset: cũ Ludouico rege federe rupto in lotharingiã, puinciã exercitũ duxit: & cũ eo Edoardũ regẽ auxiliatorẽ inuocauit: vbi cũ multꝫ militib⁹ cõuenisset, puinciã diu & acriter expugnauit. Hex Edoardo cũ ludouico rege inducijs nouẽ ãnis firmatis: eo ẽt, pcurãte a bello quiuit. Erat. n. Carol⁹ hic acerrim⁹ iustitie defensor vt p illa tuẽda nulli⁹ iracũdiã: nulli⁹ inimicitiã: nulliusq; simultatẽ aut potẽtiã extimescẽt: imo & aliquãdo metã bõestatis excedebat. Deniq; cũ multas, puicias ingẽti cede sibi subegisset ad nantiã ditiõis reibãdi lotharingie ducis vbẽ cũ. 14. milib⁹ tm̃ puẽit: i eoq; loco veniẽtes alias ei⁹ copias expectat⁹ vt integris exercitib⁹ õ suetos: q̃s visitatiõi vocabulo suiceros appellãus maturaret. Dũq; ibi veniẽtes exercit⁹ pstolaretur ecce suiceri coeũt: improuisiq; ãte lucano, primũ quẽdã mõtẽ occupauit: in quẽ dux ipse etiaꝫ pedites. 400. vt & ipsi illũ occuparẽt misit. Ibiq; suiceri hostiũ copias adoriunt: easq; fugatas populariter i ducis castra aduolãt: illũq; tãta strage afficiũt: vt ex. 14. boiuꝫ milib⁹ vix. 4. milia fugisse phibeãtur. alij ãt aut cesi aut pfligati p deuia q̃q; fugiẽtes Carolũ deseruere solũ: quẽ insequẽtes hostes tãdẽ obtrũcauere. Atq; eo mortuo hoꝝ illustrissimoꝝ ducũ gen⁹ oio extinctũ ẽ. Unicã. n. filiã noie mariam hic regni heredẽ tm̃ dereliqt: q̃ maximinianũ Fede. cesaris filiũ statiz accepit marituz: ex q̃ quuz duos genuisset filios: & ipsa paulo post ex equo delapsa fract⁹ cerucib⁹ expirauit. Eoq; mõ hec ipsa burgondionum familia, pter crudelitatẽ radicit⁹ euulsa ẽ: vt oẽs ꝯnoscãt: q̃tã, puidẽtiã bũanarũ etiam rerum pbatur habere deus: & quomõ bonos & misericordes & nõ sanguinẽ appetẽtes diligat: crudeles autem abhorreat: & a terra disperdat.

6676 1477 Joannes maria vicecomes sext⁹ mediolanẽsium dux Galeacio patre duce in festo sancti Stephani pthomartyris a suis interẽpto hoc ãno in festo Epiphanie erat⁹ sue ãno. 9. patrũ decreto in ducem subliuat⁹ & declarat⁹ statiz in tẽplũ beate marie deferẽs: & vniuerso astãte & spectãte populo: circumstanti busq; patruis omnib⁹ cũ vniuerso regni magistratu bireto & religs ducatus ornament⁹ insignitus est: Et eius regni cura pncipalis quoadusq; adolescẽt marri nomine bone: cognatisq; atq; gbusdam pceribus demãdata est. Verum quũ nulla secura repiatur regni societas: Lichus, calaber q regni secreta multo tẽpore nouerat: & belli pacisq; leges semp dicere cõsueuerat: vir qdem callidus: & multarũ reruꝫ experiẽtia doct⁹: vbi se rex omniũ moderatorẽ didicisset: animaduertẽs quosdã defuncti ducis germanos magni spũs adolescẽtes q̃ aliquãdo eius conatib⁹ obsistere possent: eos regno expellere curauit: & tanq̃ maiestatis reos: paulop⁹ varijs in locis exilio perpetuo dãnauit: e quibus duos postmodum e medio tollere fecit. Superstites vero tãdẽ in regnũ reuersi: Lichũ quẽ nouerãt sibi fuisse infestissimuz capiũt: & honesto carcere in papiẽsi arce recludũt: vbi quũ machinatiões fassus fuisset: tãdem capitali supplicio mulctatus est. Bonam aute matrem tanquam iuuenem & inexpertem paulo post ab administratione amouerunt: & pncipalis regni cura Ludouico patruo adolescenti: & Roberto Seuerinati ac quibusdam nobiliorib⁹ & sapientissimis ciuibus commissa est: Qui quum & ipsi inter se dissiderẽt Ludouicus Robertum seuerinatem Mediolano fugauit: & eius copias Cõstantio sforcie pisauri domino & consanguineo suo commisit. que res & dissensio incommoda & damna regno intulit: eo q̃ Genuam & eius ditionem amiserit: & exercitus mediolanensis cum maxima iactura apud Genuam pfligatus fuerit: ac alia multa damna & impensas perferre & facere compulsus fuerit. Hic rubeos nobilissimos & prepotentes parmenses sibi rebelles castellis suis penitus priuauit: & e regno eos depulit. Burumq; bellum pro defensione Ferrarie contra venetos gessit: pro quo etiam multas pecunias erogauit: Hic aũt quũ optime & pulcherrie indolis: & pmptissimi ingenij adolescẽs habeatur: optima de

eius regine pollicetur beneficia.

¶ Ugnr machmerb assumbei Sumcassani filiꝰ hoc ãno patre defuncto in regnis parthoꝝ:psarum medoꝝ:mesopotamie ꝛ armẽie regnare cepit:ꝛ nũc vsqꝫ.8.ãnis regnauit:vir certe in rebꝰ gerẽdis magnanimꝰꝛ pri similimꝰ:q cũ eẽt pri natu maiꝰ:vt getiꝰ regnare possꝫ cũctos fres suos stati interfecit.

¶ Maximilianꝰ Austerie dux Federici imperatoris filiꝰ:vir ꝑclarissimꝰꝛ magnanimus:ac i armis strẽnuus hoc ãno a maria ado'escẽtula pulcherria Caroli burgõdionũ ducis filia ex ꝓfilio pceꝝ suoꝝ iũi ratus cũ potẽtissimo exercitu in burgundiã accessit:ꝛ ipaꝫ mariã illustrissimã feminã sibi in ꝓiugẽ desponsauit:ꝛ ob hãc rẽ Burgũdie ducatũ sibi vẽdicauit:ꝛ nũc vsqꝫ.i.ãnis regnauit. Nõ tamẽ hic tã maximum obtinuit impiũ:sicut socer eiꝰ Carolus possidebat:qa ipso defuncto Ludouicꝰ Frãcorum rex multa sibi ademit:Quo ãt ipe maria eiꝰ vxoꝛ vixit:cũ oi pace regnũ possedit: sed ea casu eq currentis defuncta multa a pceribꝰ suis sustinuit certamina:quũ nollẽt ipm oio sup eos regnare.

¶ Frãciseus saluiatꝰ natiõe florẽtinꝰ archiepꝰ pisanꝰ malarũ machinationũ inuẽtor:ꝛ ecclesiastice dignitatis ac sue salut' imẽor:hoc ãno ꝓposita machinatiõe cũ raphaele sauonẽsi cardinali dyacono adolescẽte cũ.300.hoiũ; famulatu florẽtiã vẽit:ꝛ gbusdã sue factiõis ꝓuocat'laurẽtiũ ꝛ iulianũ fratres mediceos atqꝫ alios plures nobiliores florẽtinos interficẽ ordinauit. Atqꝫ ita reb'ordinat'ꝓuocato vbis magistratu in diue Liberate tẽplo pũte cardinale missaꝫ cũ maxio apparatu celebrare se finxit:in q̃ celebratiõe Julianũ medicen laurẽtij germanũ a cõiurat' in ecclesia ꝓfodere fecit:ꝛ dũ laurẽtiũ ita vulneratum oio interficẽ statuissꝫ:ipse sua prudẽtia e mãibus eoꝝ euasit. At Floorẽtini ꝓgnita viri prudẽtissimi fraude mult' sceleris ꝓsci's trucidat' ipm archiepm cũ plurimis ꝓpẽsuꝫ in medio vbis foro cũ bitu eẽali ignominiose suspẽderũt:ꝛ Jnnocẽtẽ cardinalẽ quoad res ꝓponerẽtur detinuerũt: Quasob res Syxtꝰ põti.laurẽtiũ medicen excoĩcauit:ꝛ oibꝰ dignitatibꝰ priuauit:ac bellũ florẽtinis indixit:Qeꝝ Syxtꝰ põti.laurẽtiũ medicen excoĩcauit:ꝛ oibꝰ dignitatibꝰ priuauit:ac bellũ florẽtinis indixit:Qeꝝ res Syxtꝰ põti.laurẽtiũ medicen excoĩcauit:ꝛ oibꝰ dignitatibꝰ priuauit:ac bellũ florẽtinis indixit:Qeꝝ

¶ Locuste hoc eodẽ anno i brixiãno agro in maxia multitudie aduolarũt:q̃ brixiãis ꝛ mãtuanis maximũ itulerũt dãnũ:gbꝰ nisi Ludo.mãtuãi ꝑncipis sollicitudo obstitissꝫ fata q̃q̃ tota lõbardia corrosissẽt

¶ Pestis seuissima hoc ipso ãno p totaꝫ q̃si italiã debacchata ẽ:adeo vt in brixiana vbe supra.20. hominum milia:ꝛ Venetijs.30.similiter milia vbane multitudis extinxerit:Eaꝫ.n.calamitatẽ solis eclypsis indicauit:q eo ãno iulio mẽse fuit:atqꝫ locustarum multitudo.

¶ Federicꝰ gõzaga ludouici marchiõis filiꝰ.3.mãtuanoꝝ marchio hoc eodẽ ãno prẽ iunio mense defuncto i mãtuanũ regnũ succedẽs regnauit ãnis.6.ꝛ mẽse vno:vir ꝑceri corpis:magneqꝫ vtut' ꝛ prudẽtie insignisꝰ:ac rei militaris scie nõ ignarꝰ:quẽ ob vtutũ suaꝝ pstãtiã mediolanẽsis dux ꝛ eius magistratꝰ stati in multaꝝ rerꝝ nouitate:ꝛ i summis totius italie difficultatibus:atqꝫ in turbulẽtissima diuersaꝝ ꝓcellaꝝ fluctuatiõe suaꝝ copiarũ gnalẽ imperatorẽ delegit:vt potissimuꝫ florẽtinis succurrẽt: qꝫ maxia põtificis ꝛ neapolitãi reg' mãus aggressa fuerat. Eo qdeꝫ accedẽs nõ parua ꝺ hostes edidit facinora. Hic margaritã adhuc prẽ viuẽte alemanã accepit vxorẽ:ex ꝺ ꝑter ceteros Frãciscũ ꝑmogenitũ susceꝑit filiũ:q cidẽ in regno successit. Tãdẽ quũ Asulã agri brixiẽsis oli oppidũ suũ magnũ ꝛ ꝓpulchruꝫ a venetis in ferrariẽsi bello recuperasset:ꝛ illũ cũ magna gloria ꝛ voluptate aliq̃diu tenuisset:cernens q eũ restituere opus eẽt:infirmitate ex boc cõtracta paucis diebus vitã cũ morte mutauit ꝛ apud sanctuꝫ Frãciscum in sepulchro patꝝ suorum sepultus fuit.

¶ Joãnes mocenicus petri mocenici oli ducis germãus.74.venetoꝝ dux hoc ãno Andree vndecio duci suffectꝰ ducauit vsqꝫ i pñs ãnis.7.vir certe i tãta reꝝ ꝓturbatiõe tãto ꝑncipatui pneesse ri. qppe q prudẽtissimꝰ:eloquẽtissimꝰ:ac phũanꝰ bitꝰ erat:q magistratu susceꝑto ex senatꝰ sui ꝓsulto publice saluti ꝓsulẽs:quũ iã ãno supioꝛ turci Fozũiuliũ infesto agmie ꝓcurrissent:ꝛ oia cedibꝰ:rapinis ꝛ incendijs involuissent:veritꝰ eriã ne in italiã pẽetrarẽt:cũ iã p.27.ãnos maximis ꝛ durissimis bellis p gre 1478 6677
ciã ꝛ macedoniã ꝺ cosdẽ pugnassẽt iminẽte ẽt sibi nõ quo italoꝝ piculo ex senatꝰ sui ꝓsulto a mabumeto ipoꝝ ꝑncipe pacẽ mult'difficultatibꝰ rãdẽ ipetrauit:p q̃ ẽt illi oibꝰ reddũt':q suoꝝ ditiõis fuerãt.scodrã oppidũ toti'albãie caput:quã diu obsidiõe cinxerat:ꝺdit:Jd tñ ab eo obtinuit:vt senatꝰ venetꝰ magistratũ ꝓstãtiopoli mittẽ possꝫ:quẽ bailiuũ dicũt:q i eadẽ vbe venet' iustitiã mistraret. Quarto deinde sui magistratus ãno cũ hercules ferrariẽsiũ dux:quẽ senatꝰ in dñiuꝫ collocauerat: vetustas venetoꝝ ꝛ immunitates violassꝫ:dux hic inito cũ Syxto põti.fedẽ maximũ bellũ pado:terraq illi intulit:atqꝫ ipm sumis exagitauit plijs. Jndeqꝫ ꝛ Robertũ malatestã belli sui ducẽ ac classeꝫ validã ꝺ Ferdinãdũ apulie regẽ herculis socerꝝ mult' iuriꝫ spõtificẽ lacessentẽ misit:q̃ classis vniuersaꝫ apulie oꝛã depopulauit ꝛ Robertꝰ dux alphõsuꝫ reg' filiũ calabrie ducẽ pfligauit:ꝛ mult'ei'cõmilitonibꝰ capt' Ro.victos i triũphi modũ perduxit. Robertꝰ ãt sanseuerinꝰ vniuersalis copiaꝝ venetoꝝ imperatoꝛ multa oppida ferrariensis agri cepit:ꝛ multas direptiões ac vastatiões circumq̃qꝫ fecit:ac vbeꝫ aliq̃ obsidiõe cinxit: Quã obrem vniuersi italie ꝑncipes ꝑ ferrariẽsi vbe tuẽda ꝺ ipꝫ ꝛ senatũ arma sumpsere:atqꝫ illũ mult'in vbibus ꝛ castellis vexare cepere:q̃ res rẽ venetã maxio q̃si in discrimie pduxit. veꝝ tãta hui' ꝑncipis ꝛ senatꝰ prudẽtia fuit:lꝫ ꝺ re venera actũ eẽ diceret:qꝺ cũ maxia gloria ꝛ magno reip.sue emolumẽto randeꝫ pacẽ recepit:ac rodigij pollicinũ ꝺ ferrariẽsi ducatu ademit:ꝛ suo senatui appꝛobauit. Ꝟ ꝺniq̃ cũ palaciũ sci marci casu exustũ i celebriori forma restituẽ cepissꝫ:ac q̃dã vtilia ꝓsicẽ ꝓposuissẽt:morbo pestilẽtiali correptꝰ vitã cũ morte mutauit:ꝛ apud ꝑdicatores iuxta germanũ ducem sepultus fuit.

¶ Genua vbs maritima celebérrima gdez hoc ãno postq̃ gndecim ãnis sub ditiõe mediolanẽsium subdita fuerat: excusso seruitutis iugo nõ sine magna cõtentiõe ⁊ armis auxilio Roberti seuerinatis eorum copiarũ ducis in libertatẽ se vẽdicauit. Gennẽses aũt quũ primũ superiori ãno Galeaci⁹ dux intẽ-
1478 fectus fuisset factiõe fiscoꝝ nobiliũ in libertatẽ se vẽdicauerãt: sed statim fisci a factõe spinulaꝝ ⁊ adurnozũ superati in mediolanẽsiũ prãtẽ rursus redacta fuit: Rursus quoq; a pspero dozia sublata mediolani dux vt itez vbẽ sibi i prãtẽ redigẽt: duodeci hoiuz milia ꝓtra eos armauit: gbus gennẽses duce roberto seuerinate obuiã facti: octo eoꝝ milia occiderũt: ⁊ religs prozsus spoliatis ⁊ pfligatis gennã redierunt: ac castellectũ pugnacissimũ deiectis mediolanẽsiũ psidijs receperũt. Verũ cũ prosper dozia vbẽ occupare tẽtasset a Frãcisco fregosio ⁊ religs fregosijs vbe pulsus Baptistinũ fregosũ perini Fregosij olim ducis filiũ ducem constituerunt.

¶ Baptistin⁹ itaq; fregosi⁹ perini olĩ ducis fili⁹ 30. genuẽsiũ dux hoc ãno e gentia pulso mediolanẽsium dñio ducat⁹ munus suscipiẽs ducauit ãnis sex: vir quidẽ mãsuet⁹ ac⁊ multe virtut⁹ preclar⁹: ⁊ apõ oẽs sat⁹ iust⁹ habitus: q ⁊si emulatozes pertulerit multos: rei tamẽ publice sue ꝑ virib⁹ curã gessit: ⁊ quedam sibi ablata ꝑ posse redimẽ studuit: Hũc Obiectus Dozia seu fiscus pluries ducatu deicere tentauit: sed mũme potuit. Tãdẽ a paulo patruo cardinali ⁊ vbis archiepo magistratu deiect⁹ etiaz vbem relinquere ei necesse fuit.

¶ Joãnes Cernoi Sabiaci vbis Illyrici dñs hoc ãno a mahumeto turcoꝝ ꝓncipe dñi Scodrã oppidũ obsideret vbe deiectus ⁊ spoliat⁹ fuit: quo supato ⁊ fugato ẽt Deinastũ ⁊ Lissum munitas ciuitates cepit: ⁊ spolianit: ac eoꝝ ciues vario tozmẽtoꝝ genere trucidauit.

¶ Carol⁹ mõton⁹ comes e ꝑclara brachioꝝ familia nat⁹: vir in armis exercitat⁹: hoc ãno p⁹ preclara
1479 facinoza cũ venet⁹: alijsq; ꝓncipib⁹ gesta quũ pusiã etiã Ethzurie vbẽ fauere populi cepissz: ⁊ statiz dimisisset: senio ꝓfect⁹ maria cũ gloria defecit: ⁊ Bernardinũ filiũ comitẽ ⁊ heredẽ reliquit.

¶ Ludouic⁹ sforcia Frãcisci sforcie fili⁹: ⁊ Joãnis philippi marie mediolãi ducis patru⁹ ac tutoz in exiliũ cũ fratrib⁹ ꝑ curatiõe Cichi calabri supioꝝ ãnis act⁹: hoc ãno vna cũ Roberto seuerinate in lõbardiã reuersus Berdonã ciuitatẽ ⁊ qdã oppida ex mediolanẽsi ducatu capit: quo tremoze mediolanẽsis magistratus ꝑterrit⁹ exiliũ eoꝝ soluit: ⁊ in gratiã illũ cũ suis hũanissime recepit: vbi ⁊ statim vna cũ bona duxissa ducis puuli matre: vt rẽpub. gubernaret ꝓmari⁹ ꝓstitutus ẽ: q baud paulopost bonã ducissaz ꝑcerũ cõsilio exauctozauit: ⁊ Robertũ seuerinatẽ abire coegit. ac Cõstãtiũ Sforcie cõsanguineũ suum ⁊ pisauri dñm in administratiõis curã auxiliatoꝝ aduocauit: cui ẽt copiarũ mediolanẽsiũ generalẽ curã cõmisit: Ipse. n. quũ sit vir prudẽtissim⁹ ⁊ magne auctozitat⁹ apõ oẽs italos: pacẽ inter venetos Ferdinãdumq; Apulie regẽ Herculẽ Ferrarie ducẽ: marchionẽ mãtuanũ: ⁊ mediolanẽsez ducatũ optimã ꝓfecit: atq; illã nũe vsq; cũ magno sui preconio conseruauit.

¶ Petrus Babuson magn⁹ rhodioꝝ militũ magister ⁊ dñs religiõis xp̃iane amãtissim⁹: vir gdez religiosissimus: prudẽtissim⁹ atq; magnanimus hoc ãno cõtra turcos: q cũ innũerabilib⁹ exercitib⁹ ⁊ tormentis vbẽ rhodiã vltia vi ⁊ desperatiõe oppugnabãt sue magnanimitat⁹ experimẽtũ dedit. Mã mahumetus turcoꝝ impator: vt supra traditũ est: vbi de origine ipsoꝝ militũ mẽtionẽ fecim⁹: ingentẽ classem ⁊ maximã bellatozũ vim cũ plurimis ⁊ maximis tormẽtis in Rhodũ cõtra eos expeditionẽ fecit: ⁊ per tres mẽses vbẽ bõbardis: alijsq; missilib⁹ indefinẽter ꝑ duces suos lacerauit ⁊ oppugnauit. Sed auxilio sibi diuinit⁹ dato vna cũ ỹtute sua magnã turcoꝝ exercit⁹ partẽ exterminauit: ⁊ cũ magna illorum ignominia ⁊ dãno obsidionẽ solvẽ coegit: Mã dũ turci vbẽ indefinẽter oppugnarẽt: auxiliũ celit⁹ christiãis affuit: q ipis ỹtutez ꝓstitit: ⁊ turcis maximũ terrozẽ incussit. Petrus ãt põtifici Sixto ⁊ ceteris oib⁹ Europe xp̃icolis pecunijs adiut⁹ vbẽ statũ laceratã diligẽti cura restituit: ⁊ soztiozẽ ac celebriorem fecit: Quãobrẽ nomẽ sibi ⁊ apud deũ: hominesq; cõparauit eternum.

¶ Pin⁹ ordelaphus Fozoliuij ꝓnceps: ⁊ Romãi põti. in ea vicari⁹: quũ ãnis mult⁹ ea in vbe regnas-
1480 set: hoc ãno sine liberis legitimis defici⁹ spuriũ quẽdã puulũ seclusis Frãcisci fratris legitimis filijs heredẽ sub vxoris tutela reliqt: quẽ cũ ꝓsanguinei ꝓdicti Frãcisci ab impio ejicẽ tẽtassent. Senatus venetus cuz armis suis ꝓhibuerũt. Hex quũ Galeot⁹ mãfred⁹ Fauẽtie dñs Frãcisci ordelaphi sozoriul nepotes in regnũ restituere decreuisset: exercitũ in Fozũ liuiũ duxit: ⁊ vbẽ quasi compẽdit: ac relictã pini cũ spurio in arcẽ obsedit: quã cũ oppugnare cepisset: ab exercitu Hieronymi Riarij sanonẽsis prohibitus ẽ: sed ⁊ ipsum Galeotũ vbe expellẽs persoluta grãdi pecunia a vidua ex cõsensu põtificis Romani vbẽ ⁊ arcẽ accepit: ⁊ suo impio cõcedẽte Syxto quarto põtifice subiugauit. Fuerat. n. hic Pinus bonus: ⁊ rei militaris scientia exercitatus: ⁊ multis sub ꝓncipio⁹ cũ gloria exercitus a iuuentute sua duxit. Qui fozoliuiensez vbẽ multis edificijs: ⁊ potissimũ arce ⁊ nouis menibus celebrem reddidit: ⁊ mꝛas ac largas elemosynas ꝓ viribus religiosis contulit.

¶ Galeotus manfredus Astorgij manfredi filius natu secundus: hoc anno Carolo fratre Fauẽtie: seu fozi Sempronij: domino a suis ciuibus principatu priuato ex Rauenna accitus vbis dominium suscepit: ⁊ vsque in presens tempus sex annis regnauit. Hunc Carolus frater quum regnare cepisset videret maximi animi virum: ⁊ in eo pronam ciuium suozum beniuolentiam: ne in regno sibi aduersari posset: vbe emndez depulit: pro qua quidem re statim ad Senatum Venetum militaturus concessit: vbi ⁊ in ea disciplina edoctus non mediocriter euasit. Et propterea ipse Senatus summo eum

charitatis ⁊ amoris affectu tanq̃ filiũ perincũdũ habere cepit: ⁊ militarib⁹ copijs plurimuz etexit: ac rebus in arduis illum exercere cepit: in quibus nunq̃ frustratum senatuz spe dereliquit: Ipse.n. nõ mõ in re militari clarus effulsit: vez̃ pro ai sui magnitudie: ac suo viriliq aio plenus: ceteras oẽs virtutes ⁊ mores obtre non impiger: sed assiduus semper fuit: sicut rerũ a se gestarũ testimonia cõprobare videntur: Quũ ipse bonaz̃ litterarũ disciplinis imbut⁹: ipse iustus ⁊ ipse libertat⁹: ipse comis ⁊ perhuman⁹ ipse elogo dulcis: ipse munific⁹ ⁊ magnificẽtissim⁹: ipse prudẽtissimus: ipse denicz̃ christianissim⁹: rerũ q̃z diuinarum obseruãtissimus: ac pietissimus existat: Cui⁹ tota intẽtõ nõ nisi ad vtilitatem: ad iustitiã ⁊ ad equitatez̃: atq̃z ad morũ honestatẽ aspiciat. Oblectatur enim q̃ maxime in litteraz̃ tã diuinarũ q̃ humanarũ studijs: atq̃z musica ⁊ organis: alijsq̃z vtilitatib⁹: eius qdez cura atq̃z di igẽtia nil aliud expetere videtur: nisi vt sui mẽoriã ⁊ imortalitatẽ post se derelinquat. Cuz certe Euagore greco viro oibus vtilitatibus ornato cõparare possum⁹: q mortalis cũ eẽt imortalẽ reliqt memoriã. Felix igitur Fauentia q̃ nostro seculo pceteris flaminee vrbib⁹ contigit habere pncipẽ magnanimũ: iustũ largũ: beneficuz: liberalẽ: ornatũ litteris: armis ⁊ cõsilio prestãtez: ⁊ qõ in tali statu rarissimũ habetur ab oi insolẽtia alienum. Multa eqdem me reliquisse puto: ⁊ qõ de Galeoto isto mãfredo mẽorari quirẽt: q̃ pretermittũtur pp orationis ⁊ ingenij mei defectũ: Hic vrbẽ fauẽtinã nõ modo vtilib⁹: sed alijs plurimis beneficijs exornauit. Uxorẽ.n. illustris viri Joannis Bentiuoglij bononiensis filiam duxit.

¶ Idruntum Ciuitas Apulie.

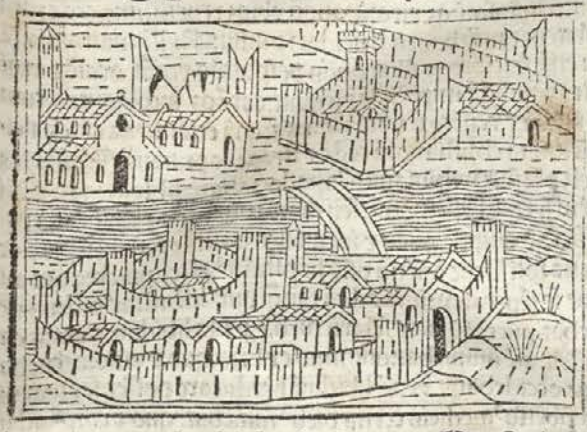

¶ Idruntũ Apulie ciuitas hoc ãno ab exercitu Mahumeti turcoz̃ pncipis aliq̃diu expugnata p⁹ infinitas hoiuz cedes capitur: diripitur ac sedat⁹. Posti cui⁹ captiuitatẽ etiã turcorum exercitu multiplicato multa castella ẽna stantes: infinita ppe mala circũquaq̃z discurrentes regiõi intulerũt. Mã igni ⁊ ferro oia pdentes: regnũ oẽ in maxio discrimine posuer. Et nisi coz̃ impator Mahumetes cito e medio sublat⁹ fuisset: nõ modo de Apulie regno: sed de tota italia actũ fuisse credebat⁹. Unde ⁊ p oia bñdict⁹ deus q nõ fm peccata nr̃a: permisit nobis. Lasobres Alphõsus calabroruz dux: q tũ Senã Etrurie vrbẽ obsidebat: audiens obsidionẽ soluens cuestigio cũ exercitu in Apuliã pperãs rẽ suã defendere cepit. Uex statimur corũ imperatore defuncto Alphõsus ipse cõfestim vrbẽ valida obsidiõe pcinxit. At turci audito sui pncipis obitu diffisi vrbẽ posse tueri saluis reb⁹ suis Alphõso sese tradidere: q vrbẽ introgress⁹ vniuersa sibi retinuit: ⁊ turcos p suis mãcipijs refouauit. 1480

¶ Carol⁹ Renati oli Apulie regis: ⁊ andegauẽsiũ ducis nepos: hoc anno ipso auo suo defuncto ex ipsius aui testamẽto in regnũ succesit auituz: ac ipsi⁹ priuilegia regni sicilie ci: rapharon obtinuit: Quã obrem Renatus lotharingie dux: ⁊ ipse Renati predicti oliz regis ex filio nepos egre ferẽs se foze exheredatũ cuz copijs Ludouici frãcoz̃ regis statim andegauẽsem prouinciã ingressus: Carolũ imperio hereditarijsq̃z titulis spoliatur⁹ cuz exercitu circa Massiliã cõstitit vrbẽ: quã quũ aliq̃diu oppugnassz ⁊ nil agere contra eũ videret: inglorius tandem domũ suam rediit. 1480

¶ Mahumetus seu Mehemet Sulthan magnus turcoruz ⁊ grecoruz Imperator ex clarissima othomanoruz familia nat⁹ Amurati primi p⁹ filius: Qui fuit mahumeti: qui fuit Amurati primi: qui fuit Orchani: qui fuit Othomani: a quo ipsa othomanoruz familia nomen accepit: hoc anno quinto nonas maias: postea q̃ in grecia ⁊ asia duob⁹ ⁊ triginta ãnis imperasset: dum in expeditiõe egypti contra Sultanũ coruz regẽ proficisci decreuisset a medico egyptio intoxicat⁹ anno etatis sue octauo ⁊ quinquagesimo vitam finiuit: Cui⁹ corpus Cõstantinopolim delatum ibidem magnis pomparum exequijs sepelitur: Is nanq̃z quum patri in regnuz Asie succesisset quattuor ⁊ viginti annos habebat etat⁹: Qui imperio suscepto patrem in omnibus superare annixus est: Et propterea ex magnitudine rerũz gestarum Magnus turcus appellatus est: Quicq̃ sicut patrem in rebus gestis: ita ⁊ in vitijs: presertim seuitia superauit. Naz quum post mortem patris in minori Asia tãtũmodo regnare cepisset: ilico auctz viribus: vt erat vir magnanimus: ingẽtes copias cõgregauit: ⁊ illas ex Asia in europam per Hellespõtum classe traiecit: vbi ⁊ breui multas grecoruz vrbes preter Constãtinopolim occupauit. Restabatq̃z ipsa imperialis ciuitas totius orientis columen: vbi innumerabilia extabant rerum preclarissimaruz monumẽta: Quam etiam summo desiderio occupare cupiens: occasionem prius querere cepit: ⁊ castello haud lõge a Bosfori littore ad euxinũ tendẽtis cõdito cõtra federa ex improuiso agros: vicosq̃z Cõstantinopolitanos depopulare ⁊ inuadere cepit: ⁊ post cedes innumeras: ac multam predam abactam contractisq̃z vndiq̃z copijs terrestribus atq̃z maritimis exercitum multũ congregauit: ⁊ ad ipsam vrbem bizantinã cũ multo apparatu properãs illã infensissime obsedit: ⁊ ingẽtibus machinis oppugnaz̃ ⁊ dilacerar⁹ cepit: vbi ẽniq̃z multi⁹ i locis aptis ⁊ dirut⁹ muris: deficiẽte etiã ob grecoz̃ auaritiã presidio 1481

post quinquagesimū primū obsidionis diē ipse mehemet rex vrbē intrauit: ac illā penitus exspoliauit: at q3 de illa triūphauit. Eaq3 capta p9s imperatore Cōstantino a ianiseris obtrūcato ipse Turc9 victor leone crudelior: impmis oēs sacerdotes t xpi ministros sine vlla misericordia dilacerare precepit: t sacras virgines incestare: matronas t earū filias virgines ludibrio haberi mādauit: Ac vniuersam plebem venūdari iussit: Hinc rebus oibus in predā datis: vt ēt nobilitatē oēm prorsus perdēt callidus canis per tētoria queq3 passim t publice edicere fecit: vt q3q3 nobilis si se redimere vellet in suūpsius arbitrio foret. Eo itaq3 rumore p castra sparso: q3q3 nobilis qui p̄uatis tenebaf custodijs seipsum prodijt. Atq3 ita eo mō cōplures vrbis p̄ncipes t nobiles cogniti: t ad turcū perducti dū libertatē sperarēt: in miserā incurrerūt mortem. Eos nāq3 seuissim9 canis veluti pecora nudos in cōspectu suo trucidare p cepit: Hec t his similia in perā vrbē genuensiū colonia cōmisisse fertur. Cōstātinopoli igitur potitus: t in ea impator t August9 declaratus cōfestim peloponessuz oēm armis cepit: t oēm christianū popliū ex ea abduxit atq3 in seruitutē constituit. Inde in Achaiā mouēs: ipsam t acarnaniā: t epirū: t maiorem macedonie partē atq3 bulgariā totā cū rascia t seruia: t quicquid ab Andrinopoli: samumq3 amnē t danubiū fluuiū interiacet inuasit: t christianis oio abstulit. Walachia etiā eas obres timore concussa: p maiori pte ad eū defecit. Bosinā postmodū ingressus tanq3 horrida tēpestas cūcta vastauit: t cā cuz vniuerso regno t rege cōprehēdit. Lesbon. insulā maximā cū hūani sanguinis effusione cepit: atq3 ipsius itē infelices alias in asiam oēs trāsportare iussit. Nec facile qdez cōmēorari posset virorū nobiliū multitudinē: ac sacerdotū: religiosorūq3 virorū: quos vbiq3 crudelissima cede rapi fecit. Senes: iuuenesq3 viros ac mulieres in plateis tanq3 boues trucidari p̄misit: Nullā matronis nullamve virginib9 seruauit reuerētiam. In rasia etiā p̄ncipibus illis: quos despotos vocāt oculos erui fecit. Dehinc Synopem vrbez vetustissimā t trapezundā imperiale diripuit: earūq3 incolas vna cum imperatore oēs captiuos abduxit. Euboiam insuper venetorū insulā inuasit: quā etiam vna cū chalcide eiusdē insule vrbe diu expugnauit: t tādez cū multa christianorū cede t strage captinauit. In asia itaq3 minore: duodeciz ipsius regna obtinuit: videlz pōtū: Bythiniam: Capadociam: paphlagoniaz: Ciliciam: pāphiliā: liciaz: cariā: lydiā: phrygiā: t oēm ferme hellespōtuz: seu moreaz: ac multa t plurima occupauit castella: que cōmēorare lōguz erit. Innueras quippe gētes t increbiles hostiū exercit9 sepius atq3 sepius fudit t p̄fligauit: adeo vt eius rei gratia toti9 pene orientis dns sit ostitut9. Nec ppterea qui ad gerēda bella tā crudelis fuerat a spurca libidine se tēperabat: imo ad eā tanq3 impudētissim9 porcus q̄tidie ferebaf. In mares t feias equaliter ardebat. puerorū. n. ac feiarū turbā p̄ sua libidine clausaz custodiri faciebat. Nec tamē libido ipa in eo crudelitatē minuebat: quinimmo ex hijs: quoz amore tenebatur: pueros: puellasq3 leuissimis ex causis psepe occidebat: t vt ad libidinē perdurare posset septem vicibus in die comedebat: ac puluerē quēdā suis phētib9 medicis certis diebus inmebat: quo t corp9 ad libidinē cōcitatū: etiā aius atrocior: ferocioreq3 efficeretur. Nō. n. a suis amari: sed pariter ab oibus timeri volebat: q vt primū patris sceptrū tenere cepit in sanguinē suū crudelitatis initia dedit. Quum enim fratrē ex eadē matre natū adhuc in cunis iacētez ad se deferri iussā se strāgulari precepit: ne adultus aliq̄do sibi aduersari posset. Hoc precipuz in eo t mēoratu dignissimū erat: q̄ summā iustitiaz oibus indifferēter administrabat. t virorū illustriū in bellis gerēdis virtute summope callebat. Unde t historias tā latinas q̄ grecas atq3 barbaras cupidissime legere t audire quottidie volebat: t nō mō historias: sed philosophiā t alias disciplinas optīe intelligebat. Eius aūt facies (vt ex ei9 pictura ostēdit) hominis faciē p̄seferebat: Cui9 quidē aspect9 horridus t atrox erat: oculi fedi: haud recti: sed in angulis reflexi: videlz quū aliquē aspiciebat. Frons alta erat: t posterior capit pars eminēs. Nasus in medio tumid9: qui supra labrū deferebatur incurū9. macilēta eniz facies intra maxillas cōcauata t pallidissima ostēdebatur. Corpus robustū ossib9 ac nervis firmū: quod cōem hominis magnitudinē aliq̄tulz excedebat: quod certe a teneris ānis omnibus laborib9 assuefecit: t marie in hijs que ad tolerandā militiā sufficere videbātur: currēdo scilicet t equitādo: hastas gladiosq3 tractādo: Qui quū arte iserēdi vulnerandiq3 ictus perdisceret: fusto ferreo ad ludū p gladio vti cōsuevit: quo gladi9 ei postea leuior t tolerabilior videretur: Beniq3 quū plurima patris exēpla haberet imitāda relicta benignitate t clemētia t liberalitate: vitia tātuz preter iustitiā maximā complexus est: Solāq3 patris in rebus gerēdis animi magnitudinē cōplecti voluit: quā etiā quadā crudelitate atq3 malitia fedauit. Et iz christiana matre nobili captiua nat9 fuisset: christiano tamē nomini quoadiuxit inimicissimus fuit. Hic Alexādro magno vtute t bellorū magnitudine p̄similis fuit: t ipsuz felicitate t rerū gestarū gloria superauit q̄ ad Cilicie angustias cū exercitu accessit: quo in loco Alexander mēorabili clade Dariū superauit. Hic quū innumerabiles genuisset filios ac filias: Baisseteuz t Zailabuz post se dereliq3 legitimos: p quibus eo mortuo magnus tumult9 bizantina vrbez inuasit: quū alij Baisseteuz natu maiorē imperatorē postularēt: alij Zailabū miorē vix ferocissimū: vicerūt tamē Baisseti amici. Ac sic tādez eo absente p̄ncipes Baisseti filiū patris noie imperatorē cōstituerūt. Qui tādē Cōstātinopoliz veniēs maximum sepulchro patrono impēdit honorē: atq3 ille tale epitaphiū in greco sermone conscribi fecit.

Qui vici innumeros populos: tot regna: tot vrbes
Solus: t immensi: qui timor orbis eram.
He rapuit quecunq3 rapit mors improba: sed sum

Virtute excelsa ductus ad astra tamen.
Maior alexander non me fuit hannibal: & nos
Fuderit ausonios tot licet ille duces.
Vici victores danaum: domuique feroces
Chaonie populos: sauromatasque truces.
Pannonius sensit quantum surgebat in armis
Vis mea: que latio cognita nuper erat.
Arsacides sensere manus: has sensit arabsque:
Et mea sunt perse cognita tela duci.
Mens fuerat bellare rhodon: superare superbam
Italiam: sed non fata dedere modum.
Hei mihi nam rapuit mors aspera queque sub alto
Pectore condideram: vertit & hora breuis.
Sic hominum fastus cunt: & sthemata: ficque
Imperia: atque aurum: quicquid & orbis habet.

¶ Baisetus itaque primogenit⁹ Mahumeti seu mehemeth secund⁹ ex turcis grecorū impator hoc ip so āno sexto calē. iunij ex Caramani plio Cōstātinopolim veniēs imperator & Amirat⁹ cōstitutus vs que in presens quoq; ānis impauit: Hūc propter eius māsuetudinē atq; clemētiam Basse omnes: necnō & cōstantinopolitani pceres etiam absentem & in Caramanum exercitus ducētem pro maiori parte si bi imperatorē & Admiratū delegerūt: Is alij ad Zailabum eius fratrē propter ipsi⁹ ferocitatē plurimuz inclinarētur: Id q̄q; eor pater mahumet⁹ fieri peroptabat. Eedē. n. dissensiōes ipsis fratrib⁹ absentib⁹ magne cōcertatiōes & cedes in Cōstantinopolim a turcis facitate sunt. Suscepto itaq; impio ptinuo variis bellis & periculis hic distrahi cepit: q; hinc a zailabo fratre: qui maghos mot⁹ in asia vbi regnar cupiebat: cōcitauit: Ipse. n. zailabus vbi intellexit que in vrbe regia gesta fuerāt: statiz cum magno exer citu prusiā seu Bursam vrbē occupauit: & se ibidem regē cōstituit: ad quez paulop⁹ Baisset⁹ cuz magno exercitu prusiā seu Bursam vrbē occupauit: & se ibidē regē cōstituit: ad quē paulo post Baisset⁹ cuz ingē ti exercitu accedēs illū statim nō incruēto prelio superauit: at ipsuz protin⁹ fugauit: atq; totuz id auituz regnum mox obtinuit. Hinc etiā Baisset⁹ a Nicholao gigni macedonie olim duce distrahitur: eo & ip se mortuo mahumeto statiz amissaz ditionē cū ingēti turcorū cede obtinuerit. Nec dissimilia egit ioan nes cernoi: cū quo tādem pace cōfecta preter Sabiacū vrbē omnia sub aliquo annuo tributo restituit. Atq; matthias vngaror⁹ rex eidē maximū bellum indixit: & illum prorsus ex danubij finib⁹ eiecisse: ni si Federici imperatoris exercit⁹ ductor panoniā igni & ferro ac depopulationib⁹ deuastare cepisset. De rūtamē Stephan⁹ Valachie episcopus acceptis a Matthia rege copijs: hūc valachia: id est misia su perior e vi & armis expoliauit. Necnō & Bernard⁹ rulla pirata eidez mortuo patre multa damna & va stationes intulit: Atq; alia infinita prope mala Baisset⁹ hic a xp̄iāis & turcis: ac alijs natiōib⁹ sustinu it: A quibus tādem laboriosissime liberatus mox ad turcorū cōsuetudines se cōtulit: & in libidinib⁹ & com messationib⁹ & ebrietatib⁹: ac auaritia totum se demersit. Verū aliqua pon⁹ calliditate & deceptionibus q̄p armis suo imperio adiecit: inter q̄ Risanū oppidū quodā astu e manib⁹ matthie regis: ac liebostoni um & mōtē castrū pugnacissimas vrbes in ripis danubij cōstitutas e manibus predicti Stbephāi Va lachie episcopi similiter eripuit: pro quibus danubij trāsitum sibi aperuit.

¶ Joānes Scāderbechi filius: cui proprium nomen Alexāder castriotus erat: vir quidez magnanus & viribus admodum fortis: hoc eodem anno audita mahumeti predicti morte: & ipse in Illyrico exerci tu cōgregato nō lōge a Croia pdictū Baissetū imperatorē prna ditiōe cū ingēti turcor⁹ strage spoliauit.

¶ Federicus mōtisferetri vrbini vmbrie ciui: at⁊ primus dux hoc āno mēse septēbrio apō Ferrariā a venet⁊ obsessam existēs exercit⁹ dux: quū multos ānos apud Vrbinū & Eugubiū ciuitates regnasset: plen⁹ dierū suū ibidē diē clausit extremū: Cuius cadauer vrbini perlatum in paternis sepulchris sepel litur: vir certe militari gloria pluriūū insignitus: & būanarū litterarū: ac prudētie & eloquentie decora tus: q; ab ipsa sua adolescentia vsq; in senium corpore exercitatus militarem audaciam nunq̄ remisit sed corp⁹ suū mult⁊ periculis obiectās multa mau ppria edidit fortitudis opera: Cui⁹ rei gratia ipsum omnib⁹ in reb⁹ Sertorio romano comparādum puto. Nā sicut Sertori⁹ pugnādo corpus mult⁊ pericu lis obiectās altez amiserit oculū: sic & iste q; nunq̄ nec voluptate: nec metu superari potuit. Fortissim⁹ quidem in aduersis: & in secundis cas⁹ ita constans & audax fuit: vt omnes nostri seculi imperatores au teceserit. In cunctis vero vel ingenio: vel astu que conficiūtur occupatiōe locorum: & preuētione hostiū celeritate: fallacijsq; quotis expediret profundissimus artifex fuit. Deinde in remunerādo larg⁹: & in puniendo mitis & clemens: Quib⁹ ex virtutibus plurimum illustratus ab omnibus italie principibus & potentatibus: ac sūmis pōtificibus plurimis semper honorib⁹ & beneficijs prelatus fuit: & q̄maxime a Sixto quarto pō ifice maximo ex vicariat⁹ titulo ducat⁹ dignitate cū ingēti gloria insignitus fuit: hic itaq; & in bellis gerēdis vitā suā psumpserit: xp̄iane tamē religiōis obseruātissimus fuit: ac paupes re ligiosos & doctos viros sūmope amauit: hic vrbē suā vrbiatē & tēplis: mōasterijsq; ac alijs rgijs: & qdē

supbissimis edificijs:⁊ ꝑmaxime bibliotheca toto orbe celeberrima illustrauit:necnon ⁊ munitissimis celsissimisq; muris fortissimā fecit:duxit autē Baptistā vxorē Alexandri sforcie pisauri principis filiaꝫ: ex qua duos tantūmodo suscepit filios ⁊ plures feminas.

6681 1482 ¶ Guido itaq; predicti Federici filius secundus Vrbini dux:hoc ipso anno patre defuncto ⁊ sepulto:quum esset etatis annorum duodecim quintodecimo calendas octobris ducalibus insignibus exornatus in Vrbino ⁊ Eugubio vrbibus sub tutela Octauiani patrui sui regnare cepit:⁊ nunc vsq; .4. annis regnauit.

¶ Pandulphus Malatesta Roberti malateste principis ex pellice filius:hoc eodē anno ⁊ mense patre ex profluuio vētris Rome defuncto ex ipsius testamēto cōcedente etiā Sixto quarto pontifice maximo in principatu Arriminēsi adhuc adolescētulus succedēs:regnauit nūc vsq; annis q̄ttuor: Hunc autē pater cū nullū ex Elisabetta vxore ducis Federici predicti motis errati filiū haberet filium:cōsentiente Sixto quarto pontifice sub nouerce tutella heredem ⁊ successorem sibi cōstituit:⁊ ipsius protectionem ipsi pontifici ⁊ venetis cōmendauit.

¶ Cōstantius sforcia Pisauri ciuitatis regulus:hoc anno augusto mense cum in eadē vrbe post p̄cm Alexandrū vndecim annis regnasset:febre valida cōsumptus intestatus vita excessit:⁊ in eadē vrbe sepultus fuit:hic namq; Cōstantius Alexādro sforcie imperatori fortissimo ⁊ strēnuo ex Cōstantia varanea muliere cordata genitus fuit:que cū in effusione illius defecisset:id Cōstantij nomen ab ipsa consequi meruit:Qui ⁊ ab ipsa infantia vsq; ad virilē etatē eidē patri ita semper amantissimus ⁊ obseruātissimus fuit:vt merito demetrio Asie regi cōparari possit: Nam ⁊ ipse sicut Demetrius rex semp patrem magis ob veraꝫ:sinceraꝫq; benivolentiā:quā ob potentie dignitatem metuebat atq; amabat: ac illi parēti suo amantissimo post exactam adolescentiā:ob amoris magnitudinē in bellis pertractandis magno in periculis fuit adiumento:⁊ in laboribus solacio:atq; in victorijs cōgratulationi: Eamq; obrē maximā gloriam ⁊ honorē:ac genero suo immortalē acquisiuit memoriā. Fuerat enim Constantius hic imprimis stud o genitoris egregie litteris humanitus eruditus:⁊ bonis:optimisq; moribus aprime institutus. Factus deinde princeps ⁊ dignitatē suaꝫ ⁊ reipublicē consilio ⁊ armis ac alijs fauoribus multis iuuare ⁊ augere curauit. Et ideo vrbē suam(⁊ si parua)⁊ edificijs:alijsq; magnificentijs plurimis: ac viris p̄clarissimis illustrē:celebrēq; plurimum effecit:vnde ⁊ ad coercendos Pyratas:ne vrbē inuadere aliquando possent castellum supbissimū in maris littore magna cum impensa edificauit:⁊ burgū magnum vndū a patre inceptū ipse mirifice complenit:atq; ipsius edes sumptuosissimis impensis in hanc formā qua nunc cernuntur:ipse redegit:ac ciues ad id faciendū suasit. Erat.n. p̄e oibus splēdidissimus vir: qō quām maxime in nuptijs magnificētissime ⁊ lautissime celebratis ostendit: Nam quū Camillam illustris Marini Martiani filiā ex regio Aragonū genere natam accepisset vxorē:eius nuptias tanto cum fastu ⁊ apparatu ac pompa celebrauit:vt Xersis regis conuiuiū diceres: Et propterea ex illis conuiuiorū quedam confecta fuerunt opera. Fuit itaq; Constantius hic homo dignissimus:cuius quidē nominis sempiterna manet memoria. Eius autem pater Alexander sforcia:vir plane fuit oī armorum virtute maximus:qui suis p̄claris virtutibus ipsam pisaurensem vrbem a malatestis principibus:partim vxoris dote:partim pecuniarū solutione Sforciadis primus acquisiuit: verum hic cum nullā masculinā prolem ex ipsa Camilla vxore suscepisset:moriens Joannē sforciam notū parui luis a pontifice legitimatum sub vxoris cura habuit successorē:Quibus vꝫ Camille vxori ⁊ spurio Sixtus pontifex quarus illā confirmauit.

¶ Anselmus Ethrusceus:ex oppido Montisfalconis oriūdus:ordinis eremitarū sancti Agustini generalis prior:vir quidē memorabilis ⁊ doctissimus:atq; moribus ⁊ sanctimonia preclarus:ad hāc vsq; tempestatē:⁊ legendo:docendo ac disputando magno cum nostre religionis predicamento peruenit:ac quedam monumenta memoratu digna(vt quidam aiunt)scripto mandauit:que ob superbie notaꝫ ad huc in lucem producere recusauit:Hic ad generalatus dignitatē hoc anno: qui est. M.cccc.lxxxv.licet renitens Senis assumptus est.

¶ Marsilius Ficinus natione florētinus ingenij eminētissimi ⁊ prope diuini vtriusq; lingue eruditissimus ⁊ multarū scientiaꝝ locupletissimus vir:atq; inter platonicos doctores facile princeps:hac nostra etate septem ⁊ triginta Platonis philosophi libros:qui antea neq; apud grecos facile inueniebantur maxima cum diligentia latinos fecit:⁊ ad Cosmum Petrumq; eius filium:ac Laurentium nepotem clarissimos mediceos florentinos primum:deinde omnibus in lucem prodijt: Neq; eo quidem labore contentus fuit:quin ⁊ ipsius Platonis mentem partim argumentis:partimq; breuibus commentarijs explicare tentauit. Indeq; ⁊ Mercurius trimegistū ac alia quedā ad eosdē medicos trāstulit.

6682 1483 ¶ Alphonsus calabrorū dux Ferdinādi Apulie regis filius:hoc ipso anno rebus cum ponti. Sixto .4. positi ex neapoli:in ferrariēsi agro in subsidium sororij sui herculis ferrarie ducis obsessi cum exercitij cōtra venetos pruenit vbi ⁊ statim ab ipso ponti. Sixto: mediolani duce florentinis:bononiensibus alijs multis colligatis italie p̄cipibꝰ vniuersalis copiarum imperator vno oium cōsensu designatꝰ eueſtigio ingentes copias tū equestres:tumq; pedestres conglobauit:quibus congregatis vniuersi principes apud eremonam conuenerūt:⁊ facto cōuentu de mente omnium vt Venetos ab obsidione Ferrarien:si dimouerēt:in bergomēsem agrū p̄mū duxit:deinde olio flumine trāsuadato:in brixiēsem: ac veronēsem

agros pueit: vbi multi captis castellis venet' ꝓpter armoꝝ multitudinē formidabilis cē cepit. Vex cū id bellū mediolanēsib⁹ dānosuꝫ ⁊ onerosuꝫ videret: cū exercitū aliq̄diu per p̄dcōs agros circūduxisset interdicētib⁹ gbusdā ex p̄marijs mediolanēsib⁹ pax p⁹ annū cuꝫ oib⁹ ꝓposita ē: atq; ita veneti soluta ferrariēsi obsidiōe: ⁊ recepti castellis suis: pacē ⁊ leges pacis acceperūt: gb⁹ ita gestis: Alphōsus p⁹ annuꝫ cū bōa ꝓbitat' laude in patriā rediit: Hūc itaq; Alphōsuꝫ hoc in loco ꝓ more susceptō illaudatū silentio ꝓterire neq̄o: quū res ꝓbabiles laude digne de eo adsint multe: q lꝫ res bellicas diu cū multoꝝ dāno ⁊ incōmodo. ⁊ aduersi⁹ pōti. Ro. ethruscosq; oēs gesserit: ac multas oireptōes (vt fit) ꝓmiserit: salua tamen multoꝝ pace: illū certe prudētissimū: būanissimūq; ac amicoꝝ studiosissimū cē deprehēdimus: omittēdo. n. bellorū multoꝝ facinora: mō prospera: mō aduersa a se gesta: hoc p̄cipuū ⁊ mēoria eterna dignū op⁹ qui dē explificatiuū singulis ānis facē cōsuevit: vt q̄dragesimali tēpore sepositis reb⁹ bellicis totū oīnis lectiōib⁹ ⁊ oīonib⁹: p̄dicatiōibusq; ac eleōsynis se dedat: ⁊ demum in cena dñi plurimos xp̄i paupes tanq̄ verus xp̄icola ad se cōuocat: ⁊ multi illoꝝ pedes nō tanq̄ dux aut nobilis: sed veluti religiosissim⁹ xp̄i famul⁹ oi cū būilitate ⁊ reverētia lauat tergitq; ac prādio eisdē ꝓ ipsuꝫ administrato cuꝫ singulis vestimēti atq; alijs mūeribus a se i pace dimittit: alia atq; alia vtutū opa a se gesta referūtur: q̄ bois religionē ⁊ bōitatē p̄sferūt q̄ ꝓmēorare lōgū eēt: Hic Ypolitā illi⁹ quōdā dive mulieri blācemarie mediolanēsiū ducisse filiā duxit vxorē: q̄ certe cū i oib⁹ sit mulier fecūdissima: ēt tāte vtuti ⁊ scimōie p̄dicatur: vt ad has vtutes suis explis ⁊ moniti Alphōsuꝫ būe maritū suū perducere animxa sit.

¶ Renatus Lotharingie dux Renati oli Apulie regis ex filia nepos: cui supioribus annis Carol⁹ burgundionū dux multa dāna ⁊ incōmoda intulerat: ac q̄dā ō ei⁹ oitiōe sibi abstulerat: hoc āno a venetis ⁊ a Six. pōti. ātea sollicitat⁹ sub spe apulie regni obtinēdi: qō sibi ex hereditate materna debebaī: venetias sub magnis stipēdij pollicitatiōib⁹ vēit: vbi ⁊ a senatu veneto maxio cū apparatu ⁊ gloria exceptus ē. Atq; ibidē federib⁹ cū veneti peussis stati in ferrariēsez obsidionē ⁊ oppugnationē cū exercitu cōcessit: Js etenim: sicut olim auus recuperādi Apulie regni cupid⁹: oēm industriā ⁊ vim ponit⁹: in Ferraria obtinēda veneti pollicit⁹ est. Verū supnemēte Alphōso Calabrie duce ⁊ maximis exercitibus congregatis contra venetos in agros: bergomēsez: brixiēsem ac veronēsem cōducēs: atq; ibidē cosdē exercitus circūferens: ⁊ multa castella capiētes venetoꝝ ac ipsi⁹ Renati vires enervavit. Quāobrē Renatus hic cū sibi vires deficere circūspiceret: ac ēt infirmitate ex maligitate aeris ferrariēsis cōtraxisset: eodem āno reb⁹ infect' in patriā suā adhuc langnidus rediit. Hic nanq; Renatus habitus est vir optim⁹: ⁊ rerum diuinarum amator: sicut ⁊ sui antecessores viri christianissimi.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Joānē capolū natiōe Tolosanū ex civitate Ratinēsi ordinū ordis p̄dicatoꝝ ꝓfessū vix certe: vt ei⁹ scripta restant' vtut' amatorē ⁊ toti⁹ theologice vitat' ꝓmptissimū exhibitorē vsq; ad hec ipa cū magna sui ordis ⁊ theologice doctrie pcōio pucisse ferūt: q cū diu ⁊ Tolose phiaz: ceteraq; sciarū disciplinas: ac ipaz sacrā theologiā acuratissime docuisset: ⁊ cūctos p̄decessores suos theologos eluenbrasset: atq; evoluisset: ⁊ ipse ad multoꝝ vtilitatē sup. 4. sniarū lib. p̄ ceteris oib⁹ docti⁹ ac vtili⁹ in. 4. pulchris voluminib⁹ cōscripsit: q̄ ob eoꝝ pulchritudinē ⁊ dignitatē ab impressoꝝ ib⁹ in lucē ꝓdita sunt: Jn qbus profecto se doctissimū ⁊ virorū illustriū studiosissimū se ostēdit.

¶ Thomas anglic⁹ diui ordinis Eremitarū Augustini ꝓfess⁹: sacrarū litterarū certe subtilissimus: atq; doctissimus magister. ⁊ ipse hec nostra tēpora reddit clarissima: qui sua doctrina: suaq; eloquentia nō mō anglicoꝝ: verū etiā ⁊ italicoꝝ plurimū illustravit gymnasia: Js etenim cuꝫ tenacissime existeret memorie atque diuino florcat ingenio: velut alter Esdras hebreus Joannis Scoti opera adeo memorie sibi ꝓmendavit: vt si deperdita oio forēt: ipse suo ingenio: suaq; mirabili mēoria in lucē revocaret Et ideo cū nunc publice in patavino sacras edoceat litteras: a multis rogatus illa castissima ⁊ quasi de novo edita impressoribus librorum obtulit imprimēda: Hunc autē doctissimū virum multos tractatus in dyaleticis: philosophiaq; ac theologia confeciss tradunt. Et propterea ex anglia in Jtaliam a patavino studio publico salario ad theologiā edocēdam superioribus annis convocatus fuit.

¶ Antoni⁹ Rosellus natiōe Ethruscus: vir vtiq; bonus: ⁊ multa prudētia apud oēs existimat⁹: ⁊ iuriū civilis: pōtificiq; ac aliarū bonarū artiū plurimū decoratus: hijsdē tēporibus: postquam annis multis pavij magna cum gloria ius civile docuisset: e vivis sublatus est. Qui quum egregie doctus esset: de monarchia: potestateq; pape plurimos edidit libros: ac quosdam tractatus ad ius civile pertinentes post se scripto reliquit.

¶ Benedictus capra ⁊ ipse romani: pōtificiq; iuris plenissime doctus: ac rerū antiquaꝝ: novarūq; scia plurimū decoratus: homo sane modest⁹ ac multa comitate perurbanus: hac ipsa etate postquam diu perusij leges egregie docuisset: ibidem in decretalibus egregios scripsit commentarios: atq; consilia confeci plurima: que hominis doctrinam preseferre videntur.

¶ Barbatia natione Siculus: iurium civilis ⁊ pontificij consultissimus: Vir quidem ⁊ e minū plane Jtalorum hominum ea in facultate sua contradictione facile princeps: hac nostra vltima tempestate Bononie sublatus est: qui quante doctrine: quanteq; docendi ⁊ legendi ac consultandi gratiatis vir fuerit ipsa Bononiensis civitas que studiorum mater nuncupatur per annos quidem plurimos suo permaximo ⁊ annuo censu quamliberalissime sibi collato contestata est. Eo enim ab ipso bono-

nensi magratu multꝫ pcib⁹ fatigatus p multa tępora in suo gymnasio acutissime docēs palmā doctoꝝ sui seculi reportauit qꝫ certe ēt exteri adolescētes ex lōgings remotisqꝫ natiōib⁹ illo plurimi accedē es: p ipsi⁹ epotāda doctrina atqꝫ sapia: g. ſ. ab eo doctissimi euaserūt: nō solū doctrina: sed ꝛ vocib⁹ qb⁹ poterāt miris laudib⁹ atqꝫ pconijs vbiqꝫ ꝓtestati sunt: Ipsi⁹ quoqꝫ secūdissimaꝫ: pstantissimāqꝫ ac mirificā sapiaꝫ ꝓsiliorꝝ mlꝝ a se editorꝝ codex optie demōstrat: q gdē nuprie ab impssorib⁹ i lucē ꝓduct⁹ē.

¶ Laurētiū ēt Calcaneū nobilē virꝝ ac egregiū legū doctorē ꝛ egtē auratū: supiori āno q fuit ān⁹ a nali xpiano. 1478. Brixiana sua aiſit ciuitas: Barbatia ea in facultate nō inferiorē q ꝛ ipse tā excellēt⁹ bit⁹ fuit igenij: vt inē doctores sui seculi: sueqꝫ vbis iurijs ornamēti laudē: gloriāqꝫ semp reportauit. Cui⁹ ēt ꝓsilia cū barbacia pdict⁹ sepe legisset miris eū extollebat laudib⁹. Is quoqꝫ nō solū in ea facultate: sed ꝛ in historia ꝛ cognitiōe ac sacraꝝ lr̄arū subtilitate plurimū incūbebat. Hā ꝛ in sua legū facultate tā fecūdissim⁹ vehemētissimusqꝫ ferebat disputator: vt cās patrocinādo pareꝫ sibi nō paterēt. Hic pter consilia innumera dispersa a se edita etiā libellū de cōmēdatione studioꝝ libellūqꝫ de septē vitijs capitalibus succo plenū: ac libellū de cōceptione btē marie virginis auctoritatib⁹ ꝛ sentētijs plenos edidit: ac quedam parua scripto reliquit.

¶ Joānes aleman⁹ in mōte regio nat⁹ pbūs gdē ꝛ astronom⁹ max m⁹: atqꝫ lingua traꝫ greca q̄ latina sufficiētissime doct⁹: hac gdē tēpestate ob astronomiā: aliasqꝫ mathēaticas disciplinas: ꝛ germanic: panonieqꝫ ac Rome multo in pcio ē hit⁹: q cū ungaria calēdariū perpalchꝝ: alia q̄dā in astronomia magno cū labore ꝛ celebri suo ingenio ꝓposuisset: ac ēt q̄dā in rhetorica magistri Gerardi Cremonēsis castigasset: a Matthia ipsi⁹ regiōis rege ac Nurēburgēsibus ciuibus ppetuo donatus fuit stipendio: quē quū Syxtus quartus pontifex Romā ad emundādum paschalem Dionysij computū ad se vocasset: haud mul: post cum maximo studentiū iactura peste defecit.

¶ Joānē britānicū ex pallaciolo agri brixiāi oppido ortū virꝝ ingēio pegregiū: ac bōis oib⁹ disciplinis ornatū nūc brixiana hꝫ ciuitas ꝛ ei⁹ doctria ac script⁹ plūmū decorari videt: g pter adolescētulorꝝ mlorū eruditionē onerib⁹ plenā ad multorꝝ doctrinā ꝛ ꝓsolationē ꝓmētarios pegregios in perseū volateranū poetā qdē obscurissimū tāta diligētia ꝛ industria ꝓscripsit: vt vates nūc ipse luce clarior bēat. alios insup ꝓmētarios: ꝛ qdē ornatissimos in Statij papinij achilleida tāta cū eruditiōe interpr̄at⁹ē: vt i his nil āpli⁹ desiderari possit. Scripsit ēt i Ouid. metamor. nō mīore industria q̄ ipm poscebat op⁹. Alia q̄ qꝫ cū sit inuēis ꝛ industri⁹: ac in mult⁹ eruditissim⁹ indies ꝓficē dr̄: q̄ ꝓpediē in lucē producētur. Easobres: atqꝫ alias ipsi⁹ virtutes a brixianis ciuibus plurimū gratus caruſqꝫ habetur.

¶ Bātilis Bellin⁹ natiōe venet⁹ pictor celeberrim⁹ bijs tpib⁹ nō mō vbē venetā: sed ꝛ: vt ita dixerī: ita tiā totā suo inaudito ꝛ admirādo pigēdi mō illustrare vr̄: cui tāta collata ē pigēdi grā: vt cū gbuscunqꝫ antiqs ꝛ exgsitis pictorib⁹ tā grecis q̄ latinis fine iniuria merito ꝓpari possit: Cui⁹ qdez ꝗtutes cū etiaꝫ ad aures mahumeti turcoꝝ pncipis pueniſſēt: ōsiderio videdi eū fragrās ad senatū venetū supplex scripsit: vt illū sibi dono ꝓstātinopoliꝫ p singulari būficio mittē dignaret: Ad quē tādē accedēs: vt ipi⁹ peritiaꝫ tētare possꝫ: p⁹ plurias ꝛ incredibiles ei⁹ picturas: atqꝫ alia ꝓpe innūerabilia cū depingere fecit: deniqꝫ vt ois industria magꝫ ac magꝫ expireſ: seipm in ꝓpria forma reduci coegit: cui⁹ quidē imaginē sibi simillimā cū impator cōspexisset: admiratus viri virtutē dixit illuꝫ cūctos pictores q vnq̄ fuere excedē ꝛ propterea cōfestim in benivolētie ꝛ legalitatꝫ signum ipsuꝫ suū familiarē cōstituēs etiā comitē palatinum: equitēqꝫ auratū cū quibusdam suis insignibus ꝛ monile creauit: ꝛ a se laudatū cuꝫ celebri priuilegio ꝛ donis multꝫ in patriā remisit: vbi ab ipso senatu veneto cū multo hilaritatꝫ vultu exceptus est: Et ad pingēdas in palatio dominij venetoꝝ historias intermissas cū magno premio remissus est.

Anocētius papa ei⁹ nois octau⁹ patria genuēsis patre Baro ex ciborum familia mediocri: sꝫ honorata nat⁹ ioānesbaptista ātea vocat⁹ post Sixtū pōti. ex cardinali presbytero sancte cecilie: hoc āno idi. Augusti pōtifex creat⁹ sedit ānis. Hic cū inter ceteros patres paupe
i rior humilioꝝqꝫ ac hūanior haberetur: ppter ipsi⁹ hūanitatē ac comitatē ponificiuꝫ munus obire pmerui. Ferebatur etiā in rebus gerēdis prudētissimū atqꝫ magnanimē ꝛ cōstantē: eo qꝫ Senis ac in ipsa vbe legatiōis officio optime funct⁹ēt: ꝛ magnā sui regiminis ꝛ prudētie spē patrib⁹ dedisset Cui⁹ quidē pōtificatus p duos ānos infelix plurimū fuit: ꝛ multorū bellorū plen⁹: ꝛ qꝫ a pncipio multa cū instātia ab oib⁹ potētatibus expetiuit difficillime tandē obtinuit: gbuscūqꝫ etiam oratorib⁹ a pncipio ad prestādam ex more obediētiaꝫ ad se venētib⁹: summopere pacē ꝛ concordiā postulabat: armaqꝫ oīb⁹ deponē mādabat: sed inimic⁹ bō vt bonis ei⁹ desideriis obsistere posset: haud paulopost in lāgorem maximū ipm perduxit: ꝛ statiꝫ inter vrsinos ꝛ colūnēses vbis pmiores ac potētiores magnum dissidiū excitauit. Bin eteniꝫ inter ipsas familias imortale odiū interceſſerat: quod vīnēte Sixto pōti. sopitū esse videbatur: sed eo pōtifice defuncto: colūnēses cōtra vrsinos arma sumpserūt: ꝛ multꝫ ces incōmodis ipsos affecerūt: ac vniuersaꝫ vbē perturbauerūt: Quasobres multꝫ sceleratꝫ ꝛ dānatꝫ in ipa vbe ꝛ extra licētia peccādi data fuit: q̄ res cū aliis multis animi dolorē magnū pōtifici ipsi inflixit: Indeqꝫ p ecclesie libertate ꝛ ipsi⁹ subditorū: vꝫ Agle vbis ꝛ aliorꝝ magnū bellū ō Ferdinandū apulie regem suscepit: ꝛ Robertū sanseuerinū maxia cū ipēsa ō ipꝫ ducē ꝓduxit: ſ p⁹ varias eraꝝ ōpe pulatēs tādē rogat⁹ pacē cū oib⁹ facē volnit: ea. ſ. lege: vt rex ipe tributū eccliē qō singul ānis pēdē ꝓsueuerat: qō ſ. Six. pōti. flaxauerat: ōceto pōti. Ro. pſoluēt: vꝫ regni pncipib⁹ ō regē erect⁹ oio rex ipe peret: a qꝫ

vt illū iureiurādo astrinxit:ne deinceps ō po.ro.arma mouēt:ea q̄q in pace dissidia vsino⁹ q colūnē itū ꝓposuit:gb⁹ ex reb⁹ magnā vtut⁊ ꝓstātie laudē reportauit:multa qdē⁊ circa pōti.dignitatē: rēq; p. xp̄ianā:necnō⁊ aico⁹ vtilitatē facē⁊ ordiare ꝓposuerat:sed ob tpis breuitatē:suāq; ifirmitatē:ac bel lorū⁊ epidi.pturbationē nō adiplere mō:sed nec incipe potuit.Bñficū tñ⁊ circa deū:aicosq; ꝓ viribus se oñdit:nā imp̄mis p⁹ adeptā corpis sanitatē int cetera ꝓ gr̄arū actiōe monasterio nr̄o⁊ ecclie sc̄ē ma rie de populo argēteā eccleiā miro artificio elaboratā cuj magni cleri:populiq; frequētia: ipemet sup altare obtulit:atq; alia qbusdā ecclesijs pijsq; locis mūera ꝓdonauit.Suis āt pntib⁹⁊ agnat⁹ aliqō bñ ficij signū oñdē mūne potuit:hic p⁹ bñficiū sāitat⁹ adeptū:rogat⁹ beliopoldū oli austerie ducē iādiu de functū ob crebra ei⁹ miracula enarrata in scōrū ꝓfessoꝝ nūero aggregauit:Et venetos ab int̄dcō eccl'ie q; cēsura in eos a p̄decessore suo fulmiata liberauit⁊ absoluit:⁊ sibi cōfederatos:amicosq; fecit.

¶ Joānes frācisc⁹ gōzaga ei⁹ nois 6s.4.mātuanoꝝ marchio:hoc ipso āno mēse iulio Federico defun cto eidē in regno succedēs regnauit vsq; in p̄ns ānis.⁊ ℍic nāq; illustris p̄ncep⁹ sicut pauo suo ioāni frācisco in noie successit:ita⁊ quodā mirabili p̄sagio in oib⁹ eiō subseq; videt.Et imp̄mis qdē: sicut ille in.15.etat⁹ āno p̄ri suo in regnū successerat:sic⁊ hic in.18.Ille ēt ab ipsa sua iuuētute ob rē suā tutādaq; se ꝓpugnatorē strēnuū ō potentissimos iimicos exhibuit:ita⁊ hic⁊ q̄maxie in astiludio seu giostra⁊ ce teris corpis virib⁹ in hac sua adolescētia ō exercitatissimos viros victorie gloriam reportauit: ipe q̄q; prudētissimus⁊ magnificētissim⁹ bēbat:nec hic ēt ab ipsa sua p̄ri iuuētute⁊ adolescētia atq; regimis p̄n⁹ ab ipis auit⁹ vtutib⁹ se deceē demōstrat.Ille ēt pietat⁹⁊ xp̄iane religiōis amator⁊ obs̄uator plurimū ferebat:sic⁊ iste multas qdē eleōsynas quottidie paupib⁹ elargit:atq; ecclesias dei⁊ tēpla ex mō deuote p̄sepe visitat:⁊ dei v̄ba libēter⁊ attēte audit.Ille deniq; diuū patrē Aug.ecclie doctorꝝ p̄cipuo colebat affectu:⁊ illū suis in necessitatib⁹ p̄catorē improbat:⁊ in deuotiōis signū⁊ bñficioꝝ recordatio nem quotānis ꝓpetuo i die natalis ipsi⁹ doctoris oblatiōes in ecclesia ordis nr̄i eremitaꝝ ea in vrbe sua mātuana a successoꝝ ib⁹ dari⁊ offerri ꝓstituit:ita⁊ hic ipse nō mō ipsi⁹ statuta obs̄uare vidē:sed⁊ ip̄m dñm patrē Aug.atq; ip̄ius religionē miro affectu⁊ fauorious alijsq; beneficijs sua in vrbe prosequit q̄ quidē opera bonā regiminis spez oibus preferre videntur:ℍic adhuc puerulus patre suo viuente: Herculis Ferrarie ducis paruulam filiam duxit vxorem.

¶ Carolus vltim⁹ frācorū rex:⁊ ipse hoc anno Ludouico rege patre defuncto in regnū paternū suc cedens regnauit vsq; in p̄sens ānis duob⁹:ℍic quoq; in.16° etatis sue āno successit:cui⁹ cum vitia aut virtutes:seu ingeniū audire a fide dignis nō meruerim illius vitā⁊ gesta posteris scribēda derelinquo. Illū tamē perpulchrū⁊ decorū visu⁊ perhumanū(vt reges decet)esse predicatur.

¶ Bonifacius palcolog⁹ Mōtisferrati marchio:hoc q̄q; anno fratre Gulielmo sine virili ple defun cto:ipse ex q̄ttuor fratrib⁹ vltimis supstes⁊ senex fratri in regnū paternū successit:⁊ iā p duos ānos re gnauit:vir qdē perbū anus atq; magnificētissim⁹:g cūctis dieb⁹ vite sue arma cuj multa ꝓbitat⁹ laude tractauit:vt supra li°.12°. a nobis oibus demōstratū est:hic cū tādē vxorē ex paleologis grecis a turco pulsis adolescētulā duxit vxorē:hoc āno q̄ē octo agesimus sext⁹ supra.Mcccc.ex ea filiū suscepit masculum:ꝓ quo maxima exultatio in toto regno habita est.

¶ Pax p necessaria hoc āno mēse iulio inter venetos⁊ oēs italie p̄ncipes⁊ potentatus procuratione multorū illustriū viroꝝ mediolanēsiū cōfecta ē:p qua maxim⁹ ignis in tota italia excitat⁹ nō extinct⁹ est Jn ea sigdē pace sancitū fuit:vt vnicuiq; qō suū erat ablatū restitueret.pollicino Rhodigij cū suis op pidis excepto:quod quidem pollicinum venetis permissum fuit.

¶ Pestis etiā p maxima i tota ferme italia hoc āno fuit.q̄ ex Roma:Venetia:Tarusio:patauio: me diolano:papia:laudaq; vrbibus vbi plurimū desevit infinita ꝓpe hoiuj milia assumpsit:⁊ q̄maxie ve nenijs desiens plurimos senatores⁊ ipsoꝝ ducem Joānem mocenicum extinxit.

¶ Dare⁹ barbadico.5.⁊.70.venetorū dux hoc āno.13.calē.Decē.ex curatore sci marci ioāni moce. duci suffect⁹ ducauit mēsi.q̄.9.vir qdē p̄bū an⁹⁊ multa⁊ rex expictia doct⁹:q̄ p̄nciparu suscepto ꝫ p̄bi documētū i reb⁹ gerēdis se vix strēnuū mox oñdē curauit:qⁱ in oib⁹ se prudētissimū:iustissimūq; ac pie tissimū p posse oib⁹ exhibuit:nā imp̄mis:vt bonū decet p̄ncipē rē xp̄ianā⁊ ecclesie catholice p̄cepta ex coluit⁊ obseruauit.Rēqz pu.suā i pace ꝓtauit:⁊ ipaz venetā ciuitatē rei frumētarie:ac aliarū rer̄q; ad vsū 1485 6684
vixit feracissimū effecit:atq; suos cōcines vno ordie semp habere voluit.Aliud q̄q; p̄coniū p̄ncepi⁹ hic de se ostēdē voluit:qō nō p̄ncipib⁹ mō mūdialib⁹:sed viris sciētissimis q̄rit:qⁱ ea in dignitate tā prudētis simū se exhibuit:vt nulli⁹ iniurie ātea suscepte vnq̄ mēor eē voluerit:imo siquos būit aduersarios ēt qua dā ai sui nobilitate⁊ vtute eisdē pepcit.⁊ ipsos excoluit⁊ erexit:ac beneficijs⁊ dignitatib⁹ exornauit: ac āplificauit:q̄ qdē res nō bois būani:sed dine vtut⁹ cēsetur. Alia atq; alia vtutū opa de marco isto p̄ncipe publice referūtur:ꝓ qbus tātā ab oi populo ꝓpauit grāz atq; beniuolētia:vt ipso tādē xp̄ianis sime⁊ religiosissime deficiēte ab oib⁹ tanq̄ cōi parēte orbar⁹ collachrymaretur:Quo mortuo cuj ingen ti pōpa⁊ populoꝝ frequētia apud sanctā mariā de charitate sepelitur.

¶ Augustin⁹ aūt Barbad eo p̄dicti p̄ncipis german⁹⁊ ipse.4.calē.septē.in festo dini p̄ris aug. eidē germāo suo suffect⁹ ducauit ānis ℍic quū primū p̄ncipē se declaratū didicisset:ac ꝓnā in se pplī 1486 6685
sui beniuolētiā ob memoriā ducis germāi sui ppētē:ueſtigio populū exhortatur⁹ i altū ꝓcēdit⁊ suaui oꝛone ac pbūana oib⁹ bono aio eē dixit: qⁱ nequaq̄ fr̄i suo germano i oib⁹:⁊ q̄maxie iustitia:pietate:⁊

bũanitate illũ haberẽt inferiorẽ: qõ ⁊ hũc vsq3 cũ oibus ppulebre seruatũ est. Est.n. vir perhũanus: comisq3 ac circũspectus: princeps quoq3 aspectu decorus: pulchra canicie ⁊ barba protensa plurimuz venerandus: que quidem res etiã maiestatem regiam multũ exornare videntur. Jstum quoq3 ⁊ dominꝰ bonorum omnium largitor feliciter ⁊ per tempora accrescat.

¶ Joãnis ãt p̃sbyteri maximi indox ⁊ ethiopũ xp̃ianox p̃riarche vitã moresq3: ac põtificatꝰ sui tpa p more suscepto ꝓscribẽ cupiebã: sed pp̃ locox ipsꝰ distãtiã: ⁊ rarã nostrox hoiuz ad gẽtes illã accessionẽ q̃ circa illiꝰ tpis ⁊ vitã, plixũ ẽ habere nõ potui: vex gnãlia illox põtificũ seu patriarchax q̃dã ꝓscribẽda hic dignũ putaui: ⁊ q̃maxie q̃ circa illox vite lõgitudinẽ: religionẽq3 ac potẽtiã: necnõ ⁊ rex mirabiliũ: gẽtiũ q̃q3 diuersitatẽ q̃ a nõnullis accepimꝰ: hic breuiter ꝓscribemꝰ. Et imp̃mis qdẽ hoc ioãnis p̃sbyteri nomĩ apõ indos ⁊ ethiopes gnãle ⁊ p̃cipuũ suox põtificũ ꝓgnomẽ est: qõ qdẽ cognomẽ ⁊ ipsi patriarche ad bũilitatẽ idiciũ: sicut ⁊ põtifices Ro. se suos suox oi appellare ꝓsueuere, p̃cipuo dignitatis sue titulo accepe: hos itaq3 xp̃ianissimos ⁊ dñi nostri iesu xp̃i veros cẽ cultores multi cõfitẽtur: q̃s apõ ethiopiã imp̃mis matthe⁹ apl's: deinde eunuchꝰ Cãdacis regine cõstituerũt: atq3 in idia brissimus Tho. apl's ad fidẽ xp̃i conuertit: hox itaq3 xp̃ianox ⁊ gẽtiũ ipse Joãnes p̃sbit nõ solũ põtifex: sed magnꝰ cẽsebat impator: cui qdẽ põtificio ⁊ impio duo ⁊ 70. reges parẽ ⁊ tributa multa quotãnis dabãt: q̃ũ ẽt i põtificatu ⁊ regno. 27. supra cẽtũ archiepos p̃sidere dicunt: ⁊ glibꝰ eorũ. 70. ad minꝰ bz suffraganeos: inter quos multi regio fungũtur titulo: ⁊ hij oẽs alternatiuicibꝰ diuerb in obsequijs eidem põtificio suo maxio subministrare dñtur. Eo tamẽ in impio nõ oẽs principes xp̃iãi cẽ dicũtur: sz idolox cultores lz ãnua illis pẽdãt tributa: hos ãt p̃riarchas pp̃ aerẽ salubritatẽ ⁊ viuẽdi sobrietatẽ multos cẽtũ ⁊ 50. ãnos in sana valitudie excessisse tradũt: q lz vxores more indeox ⁊ grecox ducãt. ad eas tñ nisi gignẽde, plis gratia nunq̃ accedũt: eorũq3 põificatꝰ sedes in q̃dã p̃maxia ciuitate noie Bibarb̃ instituerunt: in qua etiã propemodũ indicibiles sedes ⁊ aulas eos habere dicũtur. cũ omni splẽdore ⁊ decore exornatas: Ad cuius maiestatẽ seruitia triginta vtriusq3 sexus hominũ milia sunt deputata. Cũq3 in bello ꝓtra hostes christiani nominis proficiscũtur: ad decies cẽtena hominũ milia in exercitu perducunt: nec mirum esse videtur: q cum apud indos nulla vnq̃ visa sit pestilẽtia faciliter innumerabiles congregãtur exercitus. Jn suis nãq3 exercitibus viginti magnas cruces multis refertas diuitijs deferri facit. Quãdo vero cũ aliquo ire contigerit: archiepiscoporũ nostrorũ more crucẽ ligneam nullis insignibus exornatam in memoriã passiõis domini nostri iesu Christi ante se preferri iubet: afferri etiã ⁊ vas aureum limo plenũ ob sue mortis diem cõmemorandam precipit. Maxima enim apud eosdem põtifices rerũ diuinarum ⁊ officiorũ celebrãdorum cura ⁊ studium habetur: quorũ mos in celebratione misse ⁊ baptizãdo quibusdam cerimonijs exceptis cum sacerdotibus nostris per omnia cõcordatur. Et quuz apud eos summe coli iustitiam velint: nulle fraudes: nullaq3 pernuria: aut adulteria ⁊ hijs simulia apõ eos raro inueniũtur: Jpsiꝰ autem celsitudinis ⁊ curie ac domorũ gloriam ⁊ apparatũ dicere non sufficimus. Eorũ vero templa ⁊ ecclesie nostris maiores: ornatioresq3 esse dicũtur: sed tantũ testudinis structe referũtur. Corpus sancti Danielis prophete ob maximaz ipsius deuotionem quilibet eorũ indorum patriarcharũ in Babilonis deserto apud Baldachiam vrbẽ constitutũ quotannis inuisere consueuit Sub huiꝰ etiam imperio in supiori india apud quandã maritimã vrbem noie malpuriã corpꝰ sanctissimi apostoli Thome in quadã amplissima: ornatissimaq3 ecclesia summa cuz reuerentia a nestorianis hereticis cõseruatur: quorũ archiepiscopꝰ seu patriarcha tẽpore Eugenij quarti pape legatos Romaz misit: vt de fide catholica certiorare tur: ⁊ cũ occidentali ⁊ romana ecclesia vniretur: ipse autez patriarcha ditissimus in auro ⁊ argẽto perhibetur: eo q̃ a singulis patribus familias totius sui patriarchatus pro ãnuo censu vnam vncia, argenti purissimi percipiat. Jn horũ autem patriarcharũ indorum aula Bragiones seu bragmani philosophi ⁊ astronomi plurimi habitãt viri religiosissimi: Quorum de numero: quosdam aliquando visi fuerunt. 300. etatis annos excessisse: ad quos plurimi p̃ singulari miraculo cõfluebãt: hij vniuersam indiã percurrẽtes sua astronomia edocti multa de futuris predicũt: hos idẽ p̃sbyter ioãnes summo venerat̃ honore. Jn ipsiꝰ aũt imperij dominio diuerb sub regibꝰ diuersa reperiũtur boiuz mõstra: ac bestiarũ: serpẽtũq3 ⁊ fructuũ genera: quãobrẽ etiam aliquid de eisdem dicendũ est. Et primo in Ethiopia circa nili flumis ortum est quedam permaxima ciuitas nomine Alarnaria: i q̃gdã potẽtissimꝰ rex dominatur: qui ⁊ huic Joãni p̃sbytero subijcitur: in cuiꝰ quidez regia tanta ẽ mortaliũ multitudo: vt sibi a mille armatis singulis noctibꝰ excubias fieri faciat: vt si qõ i eadẽ vrbe tm multꝰ exurgẽt coerceri posset: Jsq3 apõ ethiopes rex regũ appellatur: eo q̃ sub ipso multi subsint reges hij ẽt reges cũ xp̃iani sint: vnã tm̃ ducũt vxorẽ: ⁊ vnicas hẽnt litteras: lz diuerb pronũciẽt linguis ⁊ imore nãz a festo nati. dñi nr̃i Jesu xp̃i vsq3 ad q̃dragesimã celebrãt carnispriuiũ: diesq3 festos in chorcis ⁊ epulis solẽnizãt. Aduenĩẽte deinde q̃dragesimali tpe maxia ciboꝝ abstinẽtia se affligũt: hij qdẽ regem vniuersaz terrã bñt amẽtissimã ⁊ in oibꝰ vino excepto feracissimã. arbores.n. pmultas ⁊ lauditas ac nobis incognitas eos hre dicũtur: ⁊ q̃maxie in maritima vsus indiã: zinziber: gario. nucesmusc. ⁊ alia multa arõatica. sicut in india colligũt: Sz cũ lana deficiãt: lineis sericeisq3 vestimẽtis pretiosissimisq3 vestiũtur: viri anulos multos: scie vo brachialia varijsq3 ornamẽtis ⁊ lapidibꝰ p̃cioꝰ distincta deferũt: apõ eos repiri dsit boues gibosi. ⁊ pmaximi: cãesq3 magnitudie asinox nrox: qs leões i vẽatõe expectare ñ pusunt

bũt ⁊ elephantes ingenti magnitudine: atq; leones pmaximos educare dñtur: est ⁊ apud eosdẽ reges iter cetera mõstruosa aial vari; coloris elephãti pſimile: bũs .2. cornua cubiti lõgitudine: vnũ vẽ in frõte ⁊ reliquũ in naſo. aliud ẽt aial ad modũ leporis odoris suauissimi. aliud insup esse aial in ethio. referunt pmaximũ: cuius gdẽ caude pili magno venundant pcio: eo q̃ mulieres coꝫ eos p magno deferant ornamẽto. alia atq; alia in ethio. iueniũt aialia siluestria: vẽ symie: ⁊ ẽt alia simillima ⁊ infinita ppemodũ mõstra atq; aues q̃ pedib⁹ velocissime currũt. In desertis q̃ẽ ethio. vastissimi serpẽtes inesse asserunt .50. cubitis longos: ac alios pestiferos varij generis. Distat aũt ethio. ab egypto itinere dieꝫ .50. ⁊ hec vniuersa pene Io. ẽby. in multis subijcit: de cuius situ ⁊ magnitudine vide Strabonẽ. li. vltimo.

¶ India aũt maximũ cõtinet impiũ: q̃ gdẽ in .3. diuidit partes: vẽ in anteriorẽ: interiorẽ ⁊ vlteriorẽ: prima autẽ a ꝑſis incipiẽs vsq; ad indũ flu. ꝓdict. Secunda ab ipso indo vsq; ad gãgẽ. Tertia vo q̃ vltrior appellat nullũ hẽ terminũ: ⁊ illa gdẽ est ⁊ opib⁹ ⁊ oĩ vbanitate lõge alijs ꝑſtãtior: ⁊ q̃dã cum cõsuetudine nobis hẽ cõsimiles mores: domosq; speciosissimas atq; ppulchra bitacla cũ oĩ suppellectili ⁊ reliqs reb⁹ ad vite hũane policiã ptinẽtib⁹: atq; ab oĩ barbaria feditate dicunt alieni. viri gdẽ phumani ⁊ mercatores opulẽtissimi. ⁊ illi soli indi vlteriores more nr̃o viuere dicunt. .s. in mẽſis ⁊ reliqs nr̃is policiis: reliq aũt indi oẽs semp in terra sup stratis tapecijs comedere dñtur. vites aũt ⁊ vinũ plurimis ⁊ q̃si oĩbus idis desunt: cõficiũt: tñ eoꝝ potũ nõ parẽ a vino: ⁊ ibidẽ apud q̃dã regionẽ vẽ inter indũ ⁊ gangẽ est lacus cui⁹ aqua mirabilis est saporis. vlteriores idi (dẽpto frumẽto) oib⁹ ad vite sustẽtationẽ abũdãt neq; etiã illi barbã ſẽ capillos capitis nutriũt: q̃s serica corda tã viri q̃ mulieres post occiput ligãt: tonsoribus vtunt sicut ⁊ nos: eadẽq; sunt ⁊ corpis statura ⁊ vite brevitate veluti nos. Dormiunt in lectis ⁊ cicitras tenẽt sup lecticas coꝝ ornatissimas: coꝝ tñ vestimenta locis in plib⁹ sunt dissimilia. Lane vsu oẽs pene carẽt: ſẽ lino ⁊ serico abundant: q̃ certe in oib⁹ ad nos aduẽtãtib⁹ cõdicere possum⁹: q̃ oẽs cilicitra linea vestiri videm⁹ eoꝝ mulieres argentũ ⁊ aurũ multũ ac ꝑciosissimas gẽmas: ⁊ qdẽ multas ad eaꝝ ornatũ deferũt. in interiori vo india oẽs fere vnicas hũt mulieres: reliq maiori ex ꝑte plures hãc volunt. Anteriori aũt india istis vtunt moribus. in ꝑmis qdem alios in sepultura mortuorum suorum excellere dñtur: q̃ cũ mirabili põpa ⁊ magnificẽtia cũ innumerabilib⁹ diuitijs suos sepelliũt mortuos. hi ⁊ si ꝑſbytero Joãni subijciant nõ tñ xp̃iani sũt ſẽ sacerdotes q̃s bachalos vocãt more suo hũt: q̃ se mirabili abstinentia semp q̃si affligũt: ⁊ ab oib⁹ aiantib⁹ abstinẽt: ſẽ leguminib⁹ ⁊ fructib⁹ tm̃ sustẽtãtur: ⁊ cũ eos deficere cõtigerit coꝝ vxores cũ eis cõburũtur: ⁊ illi sacerdotes vt plurimũ incãtationib⁹ vacãt: hi apõ suos vxorib⁹ defuncto ꝝ suadẽt: vt cũ marito defuncto se cõburi faciãt: pollicẽtes post mortẽ eas ẽt cum marito gaudere: q̃ ꝝ exhortationib⁹ alacri aio in ignẽ pſilire dñtur: naues indi nr̃o more fabricãt ſẽ longe maiores. alig indi varios deos adorãt gb⁹ ⁊ tẽpla nr̃is simillima cõstruũtur eis: varios sacrificandi vsus hũt: quibus etiã multos dies festos celebrãt. Nuptiasq; suas idi maxio cũ gaudio ⁊ cãticis ⁊ tubis nr̃o more celebrãt: ⁊ ꝑ eis cõiuia sũptuosissima ꝓparãt: in gb⁹ ⁊ ꝑmultos die noctuq; vacãt: q̃dã corũ regiões monetã nõ hũt: ſẽ pro eis quidã vtũtur gbusdã lapidib⁹: alig ferro in modũ acus: alig curtis regis noie iscriptis: in aligb⁹ etiã locis: ⁊ maxie anteriorib⁹ indie ducati nr̃i habẽtur: atq; alias monetas aureas ⁊ argẽteas suo more habẽt. Citeriores indi in ꝓlijs suis vtũtur iaculis ensibus brachinalibus ⁊ scutis: inferiores aũt arcu ⁊ cassidẽ: lorica ⁊ torace. Ulteriores aũt bõbardas ⁊ ceteras marchias ad expugnationẽ vbiũ sicut ⁊ nos hũt. pauci indi papiri vsum hũt: sed multi ⁊ plurimũ in arboꝝ foliis scribũt. Indi etiã annũ suũ in .12. mẽſi. sicut ⁊ nos diuidũt: sed illũ varie cõputãt: maior tñ pars ab octauiano augusto illũ sumere dñtur: quo ꝑante pax vniverso orbi parta fuit. Furta ⁊ fraudes indi plurimũ detestantur: ⁊ dãnant. Et hec de moribus indorũ dicta sufficiant.

¶ Insunt ⁊ apud indos plurima monstruosoꝝ hoĩũ genera: de qb⁹ ẽt pr̃ Aug. 16. de ciui. dei loqtur: ⁊ nos in li⁹ 2⁹ supra multa tractauim⁹: quorũ de numero alig dñtur monoculi: eo q̃ vnũ tm̃ in frõte hẽant oculũ. alij aũt cũ os nõ habẽt p nares tm̃ solo halitu viuũt: alij cubitales viri q cũ gruib⁹ bellũ habẽt cõtinuũ: alij ibidẽ mire magnitudinis viri q ad q̃dragesimũ altitudinis cubitũ excellũt. Sunt ⁊ apud indos cynocephali q canina hũt capita ⁊ latrat⁹: ⁊ alij sine cervice hoies: q oculos tm̃ in pectore habẽt. gignit ⁊ india hermaphroditos hoies q vtrũq; sexũ hũt: atq; faunos ⁊ satyros ⁊ alia pplurima monstra sunt ⁊ in india in quodã fluuio pmaximo noie cõchis pisces hoib⁹ similes q noctu aquã exeũt ⁊ ligna colligũt: ac ex collusione lapidũ ignẽ excudũt: ⁊ ligna iuxta aquas cõburũt: ⁊ alios pisces ad splendorem ignis attrahunt: ⁊ coſdẽ capiũt ⁊ comedũt. hi aliq̃ capti a forma masculoꝝ ⁊ feminaꝝ hoĩũ nihil differre videtur. Sũt ⁊ alio loco in india pisces bobus ⁊ egs silues: q̃s amaçones feminę i bellis suis vt plurimũ ducũt: illos qdẽ velocissimos dñt: ⁊ cũ ex ꝓlio redeũt illos i sero vinctos in agris tanq̃ i stabulo reponũt. Adsunt ⁊ in q̃dã ĩsula noie Tepobranes: tropophagite viri crudelissimi ⁊ moꝝ⁹ asprimi: q̃ pisces magnas hũt aures: ⁊ illas plumis gẽmis ornare dñtur: hi carnes hoĩũ ꝑ sũmis delitijs comedũt: domos hũtes depressas ad cultãdos solis ardores: ⁊ hi in auro gẽmisq; ꝑciosissimis plurimũ abũdãt. isti, pip colligũt alio dissile: ibidẽ ⁊ gãges pmaxius flu. hẽt vbi sẽ cocodrilli pmaxii: ac alij pisces nobis icogniti.

¶ In india q̃s sunt serpẽtes ifesti grossitie hois absq; pedib⁹: q̃s in colle regionis illi⁹ ꝑ sũmis delitijs comedẽ dñtur. alij ẽt serpẽtes alio in loco vẽ i melabria puincia sũt sex vlnaꝝ lõgitudinis inocui nisi irritẽtur: q̃ pueroꝝ visu plumũ delectãtur: in q̃ꝝ capitis pte posteriori apparet q̃dam hois facies variis coloꝝ⁹ picta: hi incãtationib⁹ capiũtur: ⁊ viui ad spectacula circũferũtur. aliud serpẽtũ gen⁹ i alia

Indiamon
ferar

Monstruosi
Hom

Serpentes

ꝓuincia noīe ſuſinaria. 4. pedibus longa: quoꝝ corpora optimus cibus eſt: eorūq; cornia diuerſi ſunt colorīs ⁊ cū viſu pulcherrima ſint: ad coꝝ thecas vtunt̄. alios itē ſerpētes ipſe indoꝝ ꝓuincie mire pulchritudinis ferre dicunt̄ q ſunt volatu velociſſimo ⁊ ꝑceteris venenoſi. Sūt ⁊ in eiſdē ꝓuincijs cati Siluestres volātes. Formicas inſuper rubeas magnitudine paruuli canceri india producit: q̄s illi ppli ꝓ ſummis delitijs comedunt. Boues inſueti in finibus cathaſij naſcunt̄ nigri ⁊ albi qui crines ⁊ caudā equinā hūt q̄ꝝ pili ſunt ꝓtētiſſimi ⁊ ſubtiliſſimi: atq; in modū plume volatiles: q magno extimant̄ ꝑcio e q̄bus ipſi flabella cōficiūt ad regios vſus. ē ⁊ in india macinū ꝓuincia innumerabilibus referta elephātis: ⁊ ei⁹ rex ad. x. enutrire dicit̄ qui miro mō capiunt̄ ⁊ fame q̄ maxime domant̄: cui⁹ ꝓuincie rex ſuper albo elephante miro apparatu vehit̄. in idia ꝑpulchre repiunt̄ aues: inter q̄s ſunt pſitaci ⁊ cachi q ad nos pferūtur: q̄ nobis magno ſūt in ꝑcio. phenix ēt (vt aiūt) vnica auis i iteriori idia iuenit̄: q̄ mira dulcedie canit.

¶ Ex Jndia deniq; queq; ꝑcioſiſſima nobis pferunt̄: vz in lapidibus gēmiſq; ꝑcioſis ac alijs aromatibus vt ſunt ſmaragdi: ſaphyri: ametiſti: adamātes: carbūculi: thopacij: chryſolifi: onichius: berilli: ⁊ reliqui oēs fere lapides ꝑcioſi. Jnde ⁊ gingiber nuceſmuſcate: maces: gariophili: piper duplicis nāe: canella: cāphora: aloes ⁊ verzinū: māna q̄z: ⁊ reliq̄ oia aromatica: ex hui⁹ Joānis ꝑſbyteri impio nobis deue hunt̄: nō tñ oia vna in ꝓuincia ſimul colligunt̄: ſz diuerſis in ꝓuincijs: qz in Sandaia inſula nuces muſcate ⁊ maces ⁊ gigiber colligunt̄. Gyngiber. n. ex q̄buſdā arbuſculis altitudinis duoꝝ cubitoꝝ extrahit̄ q̄ inuiſcentes cineri ad ſolē exiccare faciunt: gariophili aūt in q̄dā alia inſula noīe Bauda ꝓducunt̄ ſoli ⁊ illā inſulā nigri hoies poſſidēt. Cāphora vero ⁊ lignū aloes in occidētali indie plaga apud q̄ndā maritimā noīe Caiāpa inueniunt̄: Piper deniq; ⁊ canelle que groſſe appellant̄: ⁊ ēt gyngiber atq; lignum verzinū in Delabria ꝓuincia cū alijs plurib⁹ aromaticis fruct⁹ colligunt̄. Lapilli etiā ꝑcioſi varijs modis ac diuerſis ꝓuincijs colligūtur. Jndus autē lapis ꝑcioſiſſimus ad Joānē ꝑſbyterū ab Aquilis dicitur miraculoſe q̄ſi pferri: qui ad ſeruandū oculoꝝ lumen: ⁊ ad illud reſtituendū plurimū cōfert: ſi in annulis geſtetur. Eſt ⁊ in india res dictu mirabilis: vz arenoſum mare aquis penitus carens: qō tñ ſicut cetera Maria intumeſcit: ⁊ a vento agitatur: Hoc etiā ſe vidiſſe ſanctus Machari⁹ abbas egyptius: ſanctus Hiero. in vita ipſius teſtatur: ac de ſupradictis portētis multa cōmemorat ita cē. His igitur ꝓuincijs: nat. onib⁹: ⁊ reb⁹ mirabilib⁹: ac q̄ſi incredibilib⁹ Joānē ꝑſbiterū tam in Ethiopia q̄ in India tanq̄ ſummus pōti. ⁊ maxius impare dicitur: ad ipſius tñ impiū cū longiſſime a nobis abſit: pauci ex noſtris acceſſum hūt: ſz e ſuis multi ad pōtifices Romanos ſepe veniūt: qui p̄dicta oia vera eſſe multis rettulerūt: ⁊ hec de ipſius Joānis ꝑſbyteri hoc in loco dicta ſufficiant.

¶ Acometa Tamberlanus Scythaꝝ impator qui apud eos magnus canis appellatur: qō noſtra lingua magnus impator interp̄tatur: eo q̄ nouē magnis ⁊ potētiſſimis regibus dominetur: p hoc ēt tps apud Scythas inferiores ⁊ ſuperiores qui a nobis tartari nūcupātur: regnare dr̄. De cuius gdē geſtis qd in ſpetie hoc in loco referendū ſit nō hētur. De ipſius tñ potētia ⁊ maioꝝ ſuoꝝ vbanitate atq; magnificentia multa referūtur auditiōe digna: que apud ſcythas antiquos viros gdē ītractabiles ⁊ paſtorales eſſe nō cōſueuerāt: hic itaq; cū maximū hēat imperiū apud Cathauū ꝓuinciā ꝑſtātiſſimaz in ciuitate Cambalachia a maioꝛib⁹ ſuis ꝑelecta ſedē impij ſui delegit: que gdē ciuitas viginti ⁊ octo paſſuū milibus in circuitu patere dicitur: in cuius medio arx munitiſſima atq; ornatiſſima eſt: in qua Arce rex hic reſidet: q̄ ciuitas cū in gaudio ſit cōſtituta: ēt arcuatos muros ad. 4. vbis angulos ꝓtēdētes h⁹: p quos regi acceſſus eſſe poſſit: ſiq tumultus ꝛ ipſuz in vbe excitarētur: ⁊ ēt ad ipſos. 4. angulos alia arx ē cōſtituta: q̄ꝝ quelz. 4. miliarioꝝ ſpacio giratur: ⁊ in ſingulas ipſas. 4. arces dicūt cū hīe oia armamēta q̄ ad vbiū expugnationē nobis cōſueuerūt fore neceſſaria: poſt hāc aliā delegit ciuitatē noīe neptal a p̄dicta gndecim dierū itinere diſtantē: ⁊ ipſa triginta paſſuū milib⁹ per circuitū patet: quā magnus Tāburlanus edificauit: eāq; populoſiſſimā ⁊ pulcherrimā ꝛ ſimili eſſe tradūt: in ea ēt ꝑpetua morā trahere dicitur: in vtraq; n. ciuitate ineſſe palacia domus: tēpla: ⁊ cetera vbiū ornamēta nr̄is ſimillima multi affirmāt: atq; ibidē viros vbanos ⁊ modeſtos: humanos ⁊ plurimis diuitijs affluētes: hec ipſa q̄ppe Acomete huius imperatoris dignitatē ⁊ virtutē ꝑferūt: alias ēt in coꝝ regno ciuitates ineſſe a multis fertur: que x. io. ⁊ 20. miliarioꝝ circuitu patēt nr̄s gdē tū publicis: tūq; ꝓuatis edificijs pulchriores: hunc autē regē iam. 3. annis elapſis in germanoꝝ finib⁹ cū multo exercitu gethaꝝ ⁊ iudeoꝝ penetraſſe ferūt atq; ibidē quorundā potentū ciuitate capta oia ſeuitie tormētoꝝ genera in mares ⁊ feminas exercuiſſe ferūt: que rex maximū terroꝛē germanis incuſſit.

¶ Adeles Bleuſem Betice ſeu Granate rex gitte maurus: religioneq; mahumetus: hac iſta tēp. ſtate apud idem Bethice regnuz regnare dr̄: qō gdē regnū olim maiores ſui magno cū exercitu ex mauritania venīē es vna cū reliq̄ biſpania occupauerāt ⁊ diu poſſederāt: ſz poſtmodū a tarraconenſibus ꝓncipibus vltra Bethim flu. pulſi: nūc vſq; magnis ſub tributis eandem plagā feliciſſimā timuerūt: quā quidem ꝓuinciā ꝓmariā oīum terraꝝ appellāt: que ſane ꝓuincia (vt ſcribit Strabo) intra anain ⁊ ortū fluuios vſq; ad ozetaniā ꝓtenditur: a meridie vero ⁊ ozetanie fluminis eruptione: vſq; ad Ane maritimū tractū ac vſq; ad bercu. colūnas vadit. Eius autē regionis longitudo ſm Pli. in. 3°. ccl. miliaria eſt. latitudo vero. 236. in qua ad. 20. oppida ꝑpulchra fuiſſe ꝓpter ipſius feracitatē Stra. ⁊ pli. ſcribūt: nā ipſius ꝓuincie ager ſi ad vniuerſum cōferatur orbem ſupremus ⁊ excelentiſſimus perhibebitur: cō q̄ quecunq; ad humanum victum ſunt neceſſaria ⁊ pluſq̄ neceſſaria affluentiſſime gignat. Eius enim mon

tes ⁊ flumina q̄si vbiq; aurū ⁊ argentū ꝓducere dicunt. Armenta q̄ppe ⁊ pecudes sine numero nutrire dicit: optimū q̄z tiricū colligit: ac cera ⁊ melle atq; alijs oīb⁹ bonis finit. Hūc itaq; bicusem regē Ferdinādus citeriozis Hispanie ⁊ lusitanie ac arragonie ⁊ cicilie rex vna cū Elisabetta vxore christianissimi iam. 6. annis vt eū ejcerēt maximis exercitibus terra mariq; vrgere ceperūt: atq; dimidiā regni partē cū maximo eoꝝ trūpho eidē abstulerūt: quoꝝ vota ⁊ ipse dñs noster Jesus xp̄s ad finē vsq; feliciter ꝓducere dignet. Amē. Cāu. puinciā ideo Granatā dicere cōsueuimus q̄ in ea p̄mū grana que ꝓ pulchrum pānis cōfert colorē enutriri cepta fuerit: atq; ex eo in ipsius Bethi fluuio pāni pulchro tinguntur colore: dicente Juuenale in quadā satyra.

Precipitare volens etiā pulcherrima vestem
Atq; alias quarū generosi graminis ipsum
Bethis olifera crinem redimite corona

Inficit natura pecus: sed egregius fons:
Virib⁹ occultis: ⁊ bethicus adiuuat. ⁊ Martialis.
Aurea qui nitidis vellera tingit aquas.

¶ Dux austrie hinc inde antea missis legatis ꝓ cōponēdis reb⁹ dñoꝝ Arculi ⁊ lodroni q̄z alteri sub 1487
sunt tutele ac fidei venetoꝝ: alteri vō ducis Austrie nihil tale opinātibus venetis tumultuariū germanoꝝ exercitū in agrū Rouere imittit: qui oppidū obsidione p̄mēdo ac rotmētis oppugnādo expugnāt tbiq; varijs vtriq; belli euētis certātes nō multos post dies Rouere dirutū ac solo equatū noctu aufugiētes relinquūt: opinātes coꝝ ducē exercitus proditorē esse. Quo recepto firmatoq; validissimo p̄sidio Robert⁹ Seueri. venetoꝝ dux exercit⁹ aliquot arcēs ducis austrie vi capit. Pōteq; acesi flumine supato dū parat Tridētū copias admouere pauciss̄imis egtib⁹. ⁊ peditib⁹ iam ad alterā fluminis ripā transmissos: e Tridēto exeūtes germani in fugā vertūt vbi ingēs germanoꝝ cedes: Jtaloꝝ ex his pauci ferro: plurimi flumine occubuerūt iter quos ipse dux Robertus maximus belloꝝ facinorib⁹ antea clar⁹ ac pacis artib⁹ illustris. nullo strenuissimi ducis opa p̄termissa occubuit: icertū tū aut ferro an aq̄ vitā finierit cuius cadauer germani subeuntib⁹ feretrū procerib⁹ pulcherrima pompa tridēti sepelierunt: hoc vero bellū Jnocēti⁹ ponti. ⁊ Federicus tertius Romanoꝝ imperator inter venetos ⁊ germanos cōposuit.

¶ Hieronimus Comes Arriarius p⁹ Sixti. 4. ponti. maximi mortē dum in foro liuij tyrannidē exercet a cubicularijs ⁊ aulicis fraude trucidatur: cuius liberi armis mediolanensium adiuti egre paternuz imperium obtinuerunt. 1488

¶ Galeotus manfredus q̄z cū sciisset a mathematicis hunc annum sibi mortem pretendere ⁊ biotanatū fore: mira custodia se abdiderat: vt ne cupiam p̄terq̄ admodum paucis domus aditus pateret cuius vxor dissimulata egritudine inter medicos siccarios admisit: qui eum confoderunt. 1488

¶ Preclarus theologus ac philosophus eminentissimus: magister Franciscus de Mairono ordinis predicatoꝝ qui metbaphisicam patauij profitebatur: diem suum obijt. 1489

¶ Ferdinādus hispaniarum Rex christianissimus vna cum Regina Helisabeth vxore sua viragine numq̄ satis ob eius in Christi religionem pietatem laudata post multas ingentesq; clades mauris illatas: at minutissimas ciuitates ⁊ oppida ui capta Granate regem ad deditionem cōpulit: omneq; mauroꝝ imperium in hispanijs esse desijt: quod christianis infestum per multos annos opibus armis viriſq; pollebat: ipsum vero Granate regem annuis prouentibus in vltimam Hispaniam longe a Berbica relegauit. 1490

¶ Sabaudie dux etate florida hoc anno veneno perijt sibi dato suspicione a quodam suorum procerum cuius ditionem occupauerat. 1490

¶ Mathias pannonie rex maximus in thurcos victorijs clarus necnon Vienna cum pleriſq; alijs Germanie oppidis domitis noua arma moliens in imperium fatum suum adijt: vir oīum suis tēporibus bellicis artibus memoratissimus: idemq; felicissimus. 1490

De q⁹ supr̄ folio. 249

¶ Ac sic demum deo auxiliante ⁊ fauēte supplementi Chronicarū iam tertio terminum ponam: quā me semel ⁊ bis: ac ter promisi cum omni diligentia ⁊ veritate facturum: quo in loco ⁊ nūc ⁊ semper nixus fui sine errore conscribere successiones regum ac principuz oīum ⁊ actus eorum: ac virorum in disciplinis excellentium: ⁊ religionum origines: necnon ⁊ pontificum omniū procursus: sicut ex lib⁹ histo. descriptio continetur. Hoc quippe in exordio huius operis me facere compromisi. Perfectum autem est ⁊ denuo castigatum atq; auctū per me opus fuit Jdibus octobris: anno a Natali christiano. M.cccc. lxxxvi. in ciuitate nostra Bergomi: mihi vero a natiuitate quinquagesimo secundo.

FJNIS.

Impressum autem Venetijs per Bernardum Rizum de Nouaria anno a Natiuitate domini. M.cccc.lxxxx. die decimoquinto Madij regnante inclito duce Augustino Barbadico.

Hain*2808.

a
opus predarum
paradisos
tis vt
sunt ꝛ

b
Jouitertio
vndictam
thracie
collectis

c
educare
cbalcis
sunt sensibus
norum postremo

d
Cbaria
uerit nullibi
ꝛ picus
Egeus

e
gni paterni
maritū
ipsius
Anchona

f
factus igitur
rum abūdantia
pit ꝛ regnauit
lare fecit

g
cta vndiq;
sius preter
eo rege
Beocles

b
dicta ac gesta
brea mulicre
stola ad
secū conferre

i
occubuisse
necē impulit
ter hunc
in aphricam

k
nis auxilio
Nouarie
in qua
fredo

l
tum viginti
tius mergam
ptum reuocatus
templatione

m
Carneus
leuissimus
Numida
ptolomeus

n
trioue fere
scelere
Eoq; post
cam deinde

o
poribus
tificem
vna
tre agrippa

p
re preciosissim⁹
atq; benivolus
cut gratianus
tat passione

q
te pessim⁹
domino mibi
quam ꝛ multo
lanitatem ꝛ

r
ber⁹smus
fuit autem
clitianum
lia ornamenta

f
erat rei
Jouinianus
nostris regiōib⁹
manicheorum

t
ximam in
vrbe
mirantibus
venetie

u
in italia
Qui magnis
ma regione
diuino

x
ciem qui
xij apud
dei verbum
pinum

y
nobilitate
cendum
legatos
temporibus

z
ex gen ere
bospitale
molem
gulielmus

ꝛ
deinde
ꝛ ingenti
bildeberto
mesnem

ꝯ
netias
Almericus
supergrederetur
enim titulum

ꝑ
demum
est quamobrem
spreto
deniq;

A
nasijs
Raynerius
ingentibus
legati

B
riū mantue
tuor sententiarum
ꝛ benignitas
xicare

C
tam oppidum
tionis gratia
Et si
mis imperator

B
maximo
imperatorem
ta autem
Pogius

E
fusissimus
fratri
multa
mis mira

F
perinus
est ipse
Calcidem
cultissimas

G
virtute
agros
vt illum

Finis.